

et stabu 3 p... eda duo ian... bulyte ut...

liber iste permet d...

Hain 7004 p. II

769

no de missi in amaton... nō ammiracu de exoritate... Cum oblationes defictor...

mathe v... dicitur tene iusticia... o via... et gitezant...

nō s... nō dicitur... in p... et h...

Bar... nafi... creth... pote... Ex pie... Crea... pedet

Si obliu sumus nomie diei nri 2 p expounding
manu nra ad diei aliuu nrois leg requirit ista
p ad plunquid et vindicand Iose vnd hinc
ab pndita cordis / David plis ppatuo

Sermones sancti Vincentii de valen-
tia fratris diui ordinis predicatoru Sa-
cre theologie professoris eximii de tem-
pore pars hyemalis.

Ex pio legato A. R. D. Godefridi Kuinen Canonici
Gerrisheimensis. Orate pro eo.
Possident Hres Capuccini. Dusseldorpienses. 1667.

(Faint handwritten text at the top of the page)

Pract. Th. I. 769
^{2^{te}}

[1. 2.] (Jnk.)

(Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Dominica prima in Adventu

Diuini verbi preco-
nis et pdicatoris. ac sacrarū litterarū interpretis et
pfefforis subtilissimi sancti Vincentij confesso-
ris de valentia ordinis diuini pdicatorū. Sermo-
nes fructuosissimi hiemales de tempore Inci-
piunt feliciter.

Benedictus
q̄ venit in nomine domi-
ni. **B**abet verbum istud
Matth. xxi. cap. et offici-
atur in euangelio hodie-
no. **I**sta dnica ē de maio-
ribus dn̄icis totius anni.
Quia ē p̄ma dn̄ica adue-

rus dn̄i in qua sancta māter ecclia dimittit officium
quod an̄ faciebat et incipit officium aduentus dn̄i.
Ih̄o volens me cōformare cū sancta matre ecclie
sua cogitauit nūc pdicare de aduentu dn̄i n̄ri Ie-
su ch̄asti. s. quō veniet in fine mūdi iudicare bo-
nos et malos retribuēdo cuiuslibet fm̄ opa ei⁹. Si
placet deo habebimus multas bonas instructio-
nes. Sed p̄mo salutē virgo maria. **B**ndictus
qui venit et. Verbum p̄positū est vna breuis can-
tilena que fuit a pueris et turbis cantata in ad-
uentu xp̄i in ciuitatem hierl̄m dicentib⁹. **B**ndi-
ctus qui venit et. Pro hui⁹ verbi maiori decla-
ratione et materie pdicande instructione. Scien-
dum q̄ in sacra scriptura clare et manifeste inue-
niuntur tres aduentus dn̄i in hunc mūdū solen-
nes et notabiles generales et p̄ncipales. p̄m⁹ fuit

De humilitate virtuosa.
Secūds de charitate gratiosa.
Tertius de maiestate rigorosa.
p̄m⁹ aduentus est iam p̄terit⁹. sc̄ds est p̄ns. ter-
tius est ventur⁹. Et his trib⁹ aduentibus corre-
spondent tres hebdomade aduentus. Et de ter-
tio aduentu vltimo et maiori intelligit̄ thema p̄n-
cipaliter. quia tunc dicent boni. **B**ndict⁹ qui ve-
nit et. p̄m⁹ aduentus dn̄i fuit de humilitate v-
tuosa. et iste iam ē p̄teritus q̄n̄. s. voluit descēde-
re p̄ incarnationē. cōuersionē. captiuationem
flagellationē et passionē. vt sibi credētes et obedi-
entes ascenderēt in celū. **R**ō quare venit in tan-
ta humilitate. fuit supbia ade et eue. qz noluerūt
obedire deo. sed poti⁹ pp̄rie voluntati. peccatū
em̄ ade fuit supbia. vt dicit b̄tus Tho. ij. sc̄pto
dist. xxij. q. j. arti. p̄mo et sc̄da sc̄de. q. clxij. arti.
j. vbi dicit sc̄us Tho. inobediētia in eo causata
fuit ex supbia. Et ideo Aug⁹. dicit ad **R**osium
q̄ homo elat⁹ supbia suasioni serpētis obediens
p̄cepta dei p̄temp̄sit. Verū etiā in pctō primorū
parentū. vt dicit sc̄us Tho. sc̄da sc̄de. vbi supra
in so. ad sc̄dm ar. gula locū habuit. dicit em̄ **S**e-
nef. ij. Vidit mulier q̄ lignū cēt bonū ad. velle

dum et pulcrū oculis aspectusq̄ delectabile et tu-
lit de fructu eius et comedit. **N**ō tñ ipsa bonitas
et pulchritudo ibi fuit primū motiū ad peccan-
dum. sed poti⁹ suasio serpētis qui dixit. apient
oculi v̄ri et eritis sic d̄ij. qd̄ appetēdo supbia muli-
er incurrit. et ideo peccatū gula deriuatur est ex
peccato supbie: qm̄ ideo p̄ns fuit peccatū super-
bie q̄ gula. Et supbia ē fundamentū oim̄ pecca-
torū. verbi gratia. Quare aliquis est auarus. ex
supbia est. quia nō vult obedire p̄cepto dei dicē-
tis. **N**ō fornicaberis. vel non furtum facies et.
Quare aliquis est luxuriosus nunq̄d ex supbia
quia nō vult obedire p̄cepto. non fornicaberis.
Item de gula et alijs peccatis. **A**utoritas. **I**niti-
um om̄is peccati ē supbia. **E**ccl. x. **I**h̄o ch̄ristus
ad reformandū venit in magna humilitate qua
si famulus ad ministrandū nobis opa redēptio-
nis p̄ humanā incarnationē. **S**i vult intelligere
b̄n̄ hanc maximā xp̄i humilitatē. **C**ogitate q̄ es-
sent multi magni dn̄i et pui congregati in conui-
uio et nō haberēt seruitorē aliquē quod sciens fi-
lius regis. deposita veste regali simpliciter indu-
tus veniret ad seruiendū omnibus. **P**rimo dan-
do aquā manibus. **S**c̄do ministrādo escas. nun-
quid ista esset magna humilitas filij regis. maior
incompabiliter fuit humilitas filij dei. om̄e gen⁹
humanū erat cōgregatū in scola hui⁹ mundi spe-
ctans bonū prandiū celestij epl̄arū. sed nō habe-
bamus seruitorē qui illas nobis ministraret pro-
pter quod fili⁹ dei mutata imo magis occultata
veste et assumpta veste humanitatis venit ad mi-
nistrandū nobis. licet p̄ incarnationē nullo mo-
do mutat⁹ fuerit. de hoc vid̄ in. iij. pte sci **T**ho.
q. j. ar. j. ad p̄mū. et q. ij. arti. vj. ad p̄mum. et iij.
scripto dist. j. q. j. arti. j. ad p̄mū. **A**utoritas **Q**ui
cū in forma dei esset indut⁹. s. veste deitatis semet
ipsum exinanīuit. i. humiliāuit formā serui acci-
piens in specie despecta in similitudinē hoim̄ fa-
ctus habitu inuētus vt hō. ad **P**hil. ij. s. vt nob̄
seruiret et ministraret. Et p̄mo dedit aquā mani-
bus nostris inuēdis. qz om̄es eram⁹ cōcepti nati
et nutriti in peccatis. **D**icit em̄ ap̄ls ad **R**ho. v.
p̄ vnū hoim̄ in hunc mundū pctm̄ intrauit et p̄
pctm̄ mors et ita in oēs hoies mors p̄transiit in
quo om̄es peccauerūt. Et habet de p̄se. dist. iij.
ca. firmissime tene. pp̄ hoc primo ordināuit san-
ctum sacramentū baptismi. **B**aptism⁹ em̄ est or-
dinat⁹ in remedium cōtra pctm̄ originale. est em̄
quedā sp̄ialis regeneratio et ianua sacramētorū
Un̄ et pueri carētes om̄i actuali pctō p̄pter pec-
cati originalis infectionē in quo cōcepti sunt ba-
ptisat̄. **B**ramus inquit ap̄stol⁹ natura filij ire
ad **E**ph. ij. hoc em̄ pctm̄ p̄ actum nature siue p̄
viciatam originē a parente in prolem reducitur.
de quo sanct⁹ **T**ho. luculenter et subtilit̄ tractat
ij. scripto dist. xxxj. q. j. arti. j. et ij. et etiā p̄ma se-
cunde in. q. lxxxj. **D**einde dedit escas di. **E**cce iā

Dominica prima Aduentus

triduo sustent me nec habent quid māducunt
Matth. viij. Et dedit escas spūales. scz doctri-
nas euangelicas et celestes. scdo dedit escas mi-
raculozū infirmos curando. mortuos suscitādo.
tertio dedit escas virtutū. Nota quō erāt sapidū
et cōfirmabiles. Deinde post brandiū iterum de-
dit aquam calidā manib⁹ et pedib⁹. etia in cena
aquā calidam. quia de latere suo exiuit sanguis
et aqua. prima aqua fuit baptisimi. scda vero pe-
nitētie que a christi passione habet virtutē et effi-
caciā lauādi aīas a sordibus peccatozū. De isto
seruitio humilitatis ipsemet xps dicit. Fili⁹ ho-
minis non venit ministrari s̄ ministrare et dare
aiam suā in redemptionē p multis. **M**atth. xx.
Et loquit de pmo aduētū iam pterito de q̄ oportet
ipm cōmendare et laudare vnā dictionē the-
matis mutādo et dicendo. **B**ndictus q̄ venit in
nomine famuli. In pmo aduētū xps venit vt
famulus. sed in isto secūdo aduētū venit vt soci⁹
Rō quia consuetudo et modus sociozū est simul
stare. simul ire. simul puerfari. simul comedere et
bibere. Ita dñs iesus xps de celo venit ad do-
mum nrām ad simul prandendū nobiscū in com-
munionē. Qualis refectio est aīe deuote quan-
do hō parat cōmunicat reficif intellectus fidei
claris illuminationib⁹. memoria optimis recor-
dationibus. volūtas sanctis et bonis desiderijs
et deuotis orōnib⁹. et finaliter totū corp⁹ forti-
ficat ad penitentiā et bonā vitā cōtinuandā nec
recedit a nobis post cōionē nisi dem⁹ sibi conge-
rium p pctm mortale. quia als nō recederet tm̄
placet sibi nrā societas. Ideo dicit ipemet. **B**eli-
cie mee esse cū filijs hominū. **P**rouerb. viij. **N**ō
cū filijs hoīm. s. patriarcharū pphetarū. aplozū
et doctorū qui nos genuerunt de fide catholica.
Ecce quō est soci⁹ nr. **A**utoritas. **F**idelis dñs i
omib⁹ verbis suis. s. cōplendo pmissuz. quia di-
ctis v̄bis siue a bono siue a malo presbytero sta-
tim venit in hostiā. **S**ecūd⁹ aduēt⁹ ē de cha-
ritate gratiosa et iste ē p̄ns. quia quolibet die in
sacramēto altaris in hostia consecrata est ita rea-
liter sicut venit in pmo aduētū in vtero v̄ginis.
dictis verbis a virgine maria. **E**cce ancilla dñi
et. Ita in qlibet missa dictis v̄bis p̄secrationis
a sacerdote venit xps in hostiā. idō nos ipsuz in
sacramento altaris adoram⁹. de isto aduētū de-
bemus ipm cōmendare et laudare di. **B**ndictus
qui venit in noīe socij. quia ibi nō ostendit suum
dominiū. **T**erti⁹ aduētus erit de maiestate ri-
gorosa qm̄ scz venit ad iudiciū ad retribuenduz
iudicialiter. **L**icet qm̄ homo morif aīa statim va-
dat ad iudiciū. et dñs sibi retribuit sm̄ opa eius
que fecit hic. **Q**uia si h̄ fecit de peccatis p̄dignā
penitentiā statim dat sibi gloriā eternā. **S**i autē
sit mala et impenitēs dat sibi penā infernalem. si
aut fuit mediocris quia nec ex toto bona nec ma-
la. sed mediocris. s. quia fuit p̄fessa satisfecit et re-

misit iniurias et. sed nō fecit cōdignā penitentiā
dat sibi retributionē pene purgatozū. s̄ iste retri-
butiones solum sunt animarū. quia corpa tā bo-
nozū quā malozū que iuuarūt aīas. adhuc nō ha-
bent retributionē. sed sunt incinerata. idō veniet
dñs ad iudiciū generale. vt retribuēt nō soluz
aīabus. sed etiā corpibus sm̄ opa eozū. **J**udici-
um em̄ generale futurū est in fine mūdi vt ex tri-
bus bt̄is **T**ho. p̄bar in. iij. di. xlviij. arti. j. **P**ri-
mo vt sicut de⁹ in p̄ncipio om̄ia creauit siml. ita
simul iudicet om̄ia. et sic vniuersale iudiciū core-
spondebit ex aduerso p̄me rerū p̄ductiōi inesse.
Secdo quia vt dic̄ beat⁹ **T**ho. vbi supra in solu-
tione ad secundū ar. hō dupliciter cōsiderari p̄t.
scz vt homo singularis. et vt ps multitudinis v̄n
et duplex ei iudiciū debet. **U**nū singulare quod
de eo fiet post moztē qm̄ recipiet iuxta ea que in
corpe gessit q̄uis nō totaliter. qz nō quo ad cor-
pus sed quo ad aīam tm̄. **A**liud iudiciū debet eē
de eo. sm̄ qd̄ est ps tot⁹ humani generis. et sic d̄
eo fiet iudiciuz in vniuersali et generali iudicio.
Nec tm̄ deus bis iudicat in idipm. quia non in-
fert duas penas p vno pctō. s̄ pena que aī iudi-
cium cōplete inflicta nō fuerat in vltimo iudicio
cōplebit cū mali et impij punient̄ simul in corpe
et anima. **T**ertio patet qz licet qlibet damnat⁹ sit
certus de sua damnatiōe et beat⁹ de sua gloriā.
nō tm̄ om̄ib⁹ oīm damnatio vel p̄miū innotescit.
quod tm̄ expedit vt ab om̄ib⁹ sciaf. vt om̄ib⁹ ap-
pareat dei iusticia. et hoc cōiter fiet in generali iu-
dicio vbi om̄es simul p̄gregabunt. **D**e h̄ aduen-
tu dicit ipsemet. **F**ili⁹ hoīs ventur⁹ est in gloriā
p̄ris sui cū angelis suis. et tunc reddet vnicuiqz
sm̄ opa eius. **M**atth. xvj. **T**ūc nō veniet in hu-
militate. paupertate. simplicitate. vt in pmo. nec
vt soci⁹ vt in secūdo. sed veniet vt dñs cū tanta
maiestate et potestate. qz totus mūdus timebit et
tremet. **V**eniet em̄ ad instar potentissimi regis
qui venit ad villā vel ciuitatē sibi rebellem vt in
obediētē cū gentibus armorū cū bombardis et
balistis et. Ita veniet dñs ad villam seu ciuita-
tem hui⁹ mūdi in qua sunt multi rebelles et ino-
bedientes regi christo qui vult et precipit humi-
litate et ipsi sunt supbi vani et. p̄cipit misicor-
diam et liberalitatē et ipsi sunt auari. vsurarij. la-
trones. raptores. pessimi. p̄cipit castitatē. et ipsi
sunt luxuriosi. **I**dē de alijs. **C**redētia aut sine o-
bedientiā nō saluat hominē. **N**ullus rex vel do-
min⁹ esset cōtētus de credētia subditozū sine obe-
dientiā. p̄pter hoc veniet xps ad ciuitatē huius
mūdi nō vt famulus nec vt soci⁹ sed vt dñs cum
multis gentibus. quia in illa die celum euacua-
bit. quia nulla creatura humana nec āgelica ibi
remanebit. quia oēs veniet cū rege ad iudiciū
tūc siue trompete erūt tonitrua fulgura et. in-
tm̄ qz celum et terra contremiscent. **N**ota si celū
et terra et creature q̄ nunqz peccauerūt cōtra deū

nō poterūt ip̄m aduentuz sustinere quid facient tunc peccatores qui tot pctā fecerūt cōtra deum tūc magis vellent esse in inferno q̄ videre deuz De hoc dicit Job in p̄sona peccatoris. Quis mihi hoc tribuat vt in inferno p̄tegas me ⁊ abscondas me donec p̄trāseat furor tuus. Job. xiiij. S3 in illa die boni stabūt securi nec timebūt. Jō scā mater ecclesia orans p̄ quolibet fideli dicit. Ubera me dñe de morte eterna in die illa tremēda q̄n celi mouēdi sunt ⁊ terra. dū veneris iudicare seculū p̄ ignem. Tūc christ⁹ ostēdet se vt dñs ⁊ omnes gentes cognoscēt eius dñium. David. Cognosce dñs iudicia faciens in opibus manū suaruz cōprehensus ē peccator. ps. ix. Tūc beati ⁊ boni de ei⁹ aduentu leti dicēt thema in p̄pria forma. Bñdicit⁹ qui venit in noie dñi. patet thema. In isto aduentu ad iudiciū christ⁹ iesus vt dñs faciet quattuor fm sanctā scripturā que debent fieri in omni bono iudicio maxime in criminali que quattuor sunt.

Convocatio vniuersalis

Ordinatio diuinalis.

Diffinitio sententialis

Executio perpetualis.

Et p̄ quolibet istorū debem⁹ deū laudare ⁊ dicere. Bñdicit⁹ qui venit in noie dñi. ¶ Primuz ergo qd̄ faciet christ⁹ in isto iudicio erit cōvocatio vniuersalis. quia omnes ptes ibi cōvocantur vt audiāt ibi sententiā diffinitiuā ⁊ iudex manifestabit se omib⁹ ⁊ videbit⁹ ab omib⁹. quia als sententia posset dici p̄phana. Nō practice quō illo die christ⁹ cū matre sua angelis. archangel. p̄ncipatib⁹ ⁊ c. patriarchis. p̄phetis. apl̄s ⁊ ceteris beatis cū gloria descendet ad iudicandum Querit⁹ a quibusdā ad quod erit necessariū istud iudiciū cum iā anime tam bonoruz q̄ malorum sunt iudicate ⁊ sentētiatē. Respōsiō q̄ illud iudiciū est necessariū qm̄ christ⁹ vt iust⁹ iudex retribuit vnicuiq̄ fm̄ opa eius. bona vl̄ mala que fecit. ⁊ quia dicta opa p̄ pri⁹ fuit ab aia cogitando. tractando deliberando. deinde exequuntur a corpe. verbi gratia. primo de bonis opib⁹. deinde de malis. Nota practice. Ratio quia aia p̄p̄us demeret vel meret q̄ corp⁹. ido iustum est vt aia p̄ prius habeat gloriā vel penam q̄ corp⁹ vt de aīab⁹ sanctorū Petri ⁊ Pauli. ⁊ c. ⁊ malorum vt iude ⁊ machometi ⁊ c. Et quia in executione dīctorū operū corpa sociabant animabus Ideo in generali iudicio resurgent corpa ⁊ associent⁹ animab⁹ vt habeant simul gloriā q̄tuz ad bonos. vel penā ⁊ damnationē q̄tū ad malos. Ecce hic ratio iudiciū generalis ⁊ resurrectionis vniuersalis corporū. que tangit⁹ ab ap̄lo dicēte. Omnes nos manifestari oportet aī tribunal xp̄i vt referat. i. reportet vnusquisq̄ p̄pria corpori put gessit siue bonū siue malū. ij. ad Corinth. v Nota q̄ in resurrectione nouissima aia idem cor

pus numero resumet. fm̄ illud Job. In carne mea videbo deū saluatorē meū. xix. loquit⁹ autē Job de visione post resurrectionē qd̄ patz ex h̄ qd̄ p̄cedit. In nouissimo inquit die de terra surrecturus sum. q̄ idem corpus numero resurget. Itē sicut Damascenus dicit quarto libro. resurrectione est ei⁹ qd̄ cecidit sc̄da surrectio. sed h̄ cor / pus qd̄ nūc gerim⁹ p̄ mortē cadit. q̄ idē numero resurget. Dicit em̄ sc̄s Tho. in. iij. di. xliij. ar. f. q̄ ad h̄ q̄ sit vera resurrectio oportet q̄ idē corpus qd̄ cecidit resurgat ⁊ anie reunit⁹. quia resurrectio est iterata surrectio. eiusdē autē est surgere ⁊ cadere. vñ resurrectio magis respicit corpus q̄ aīam. qz corpus post mortē cadit. ⁊ aīa post mortē viuuit. ⁊ ita si nō esset idē corp⁹ quod aīa resumit nō diceret⁹ resurrectio. sed magis nōti corp̄is assumptio. ⁊ oppositū dicere sicuti qui dam heretici dixerūt ē vitati resurrectionis p̄dicare quā scriptura sacra affirmat. Nō practice hāc p̄uocationē seu citationē fiendā fm̄ aliq̄s doctores p̄ sc̄m Michaelē i voce tube. i. terribili. quia nō erit ibi tuba materialis. sed vox christi imperātis resurrectionē que clamabit fortiter ad quattuor ptes mūdi dicēs. Surgite mortui venite ad iudiciū. Tunc virtute diuina subito. tam boni q̄ etiam mali resurgēt ⁊ ql̄bet inueniet suū corp⁹. Querit⁹ sc̄s Tho. in. iij. dist. xliij. vtrū resurrectio futura corporū erit naturalis. Rēdet sc̄s Tho. vbi supra arti. f. q. iij. q̄ resurrectio erit miraculosa simplicif. s. ex pte p̄ncipij sup̄naturalis. id est. dei. S3 naturalis fm̄ quid rōne termini. Idem dicit cōtra gentiles quarto libro cap. lxxxj. finali. Itē a p̄uocatione in habitum nō fit regressus fm̄ naturā. Sed mors est p̄uatio vite. q̄ resurrectio p̄ quā ē reditus de morte ad vitā nō est naturalis. Sic ergo resurrectio erit ⁊ fiet diuina virtute. Et erit in instanti q̄ ad illud quod fiet virtute dei. nō autē quo ad illud qd̄ fiet p̄ ministeriū angelorū. vt dicit sc̄s Tho. in. iij. dist. xliij. arti. iij. q. iij. si instans dicat indiuisibile temp̄is. quia angeli nō sunt potētie infinite. Sed si instans accipiat p̄ tempe inperceptibile. tūc etiā ex parte angelorum erit in instanti. id ē. in tempe inperceptibili. Dicit em̄ ap̄ls prime Corinth. xv. Omnes quidē resurgem⁹ in momento in ictu oculi. ergo resurrectio erit subito quo ad id quod fiet in ea immediate virtute dei Itē virtus infinita subito opatur. Sed sicut Damascenus dicit. Crede resurrectionem futuram diuina virtute de qua constat q̄ infinita est. ergo resurrectio fiet subito ⁊ in instanti quo ad id quod fiet in ea virtute dei immediate. ¶ Querit⁹ idem sanct⁹ Thomas vbi supra ⁊ alij doctores. Vtrū angeli aliquo modo ad resurrectionem cooperentur. Respondet sanctus Thomas vbi supra articulo sc̄do. q. iij. q̄ in resurrectione est aliquid ad transmutationem corporum pertinens sc̄z colle-

Domínica prima Aduentus

ctio cinerum et eorum preparatio ad reparatio-
nem humani corporis. unde quantum ad hoc in re-
surrectione deo vult ministerio angelorum. Quia si-
cut dicit Aug⁹. iij. de trinitate. sicut corpora cras-
siora et inferiora per subtiliora et potentiora quo-
dam ordine reguntur. Ita omnia corpora reguntur
per spiritum vite rationale. Et hoc etiam Greg⁹
in iij. dialogo tangit. Unde in omnibus que cor-
poraliter a deo fiunt videtur deus ministerio an-
gelorum. Sed anima sicut immediate a deo crea-
ta est. ita immediate a deo corpori iterato vni-
versaliter etiam gloriatur corporis ipse facit abs-
que ministerio angelorum sicut et animam immediate glo-
rificar. hec sanctus Thomas ubi supra. Beata
resurrectione dicit christus. Nolite mirari hoc.
quia venit hora in qua omnes qui in monumentis
sunt audient vocem filij dei Job. v. Nota. nolite
mirari quoniam ille qui de nihilo omnia creavit potest
de pulvere reformare corpora nostra ut argente-
rius stalam de argento pulverisato. Non mira-
batur de hoc Job qui dicebat. Scio quod redem-
ptor meus vivit et in nouissimo die de terra sur-
recturus sum et in carne mea videbo deum salua-
torem meum etc. Job. xix. Nota scio non dicit opi-
nor. quia redemptor meus vivit. Argumentum
est insolubile contra iudeos. ad probandum di-
uinitatem christi secundum quam vivebat ante incarna-
tionem suam. Nota audient vocem filij dei. cum in-
dicatur vox archangeli Michaelis. Responso
quod ista vox citatoria erit christi imperatiue. et erit
vox Michaelis in executione siue executiue. Au-
toritas. Hoc enim vobis dicimus in verbo domi-
ni. Quoniam ipse dominus in iussu et in voce ar-
changeli et tuba dei descendet de celo. et mortui
qui in christo sunt resurgent primi etc. j. ad Thessal.
iij. Et precedunt qui bona fecerunt in resurrectio-
ne vite. scilicet gloriose in etate. xxx. annorum. Qui
vero mala in resurrectione iudicij. Job. v. Que-
rit sanctus Thomas in iij. scripto. distin. xliij. q. j.
arti. iij. q. j. Utrum omnes resurgent in eadem eta-
te. scilicet iuuenili. Respondet ubi supra quod omnes re-
surgent in etate iuuenili. non quo ad numerum
annorum. sed quantum ad statum qui ex annis in
corpore humano relinquuntur. Unde Adam dicitur
in etate iuuenili formatus. propter talem corporis
conditionem quam primo die formationis sue ha-
buit. Primum probat sanctus Thomas secundo ar-
gumento. scilicet quod non omnes resurgent in eadem eta-
te scilicet iuuenili quo ad numerum annorum. Quia
etas computatur secundum mensuram temporis prete-
riti. sed impossibile est tempus quod fuit prete-
ritum non preterisse. ergo impossibile est eos qui ma-
ioris etatis fuerunt ad etatem iuuenilem reduci
supple quo ad numerum annorum. Secundum pro-
bat sanctus Thomas in corpore articuli scilicet quod
omnes resurgent in etate iuuenili quo ad statum etc.
Quia homo resurget absque omni defectu huma-

ne nature. quia sicut deus humanam naturam abs-
que defectu instituit. ita sine defectu repabit. defi-
cit autem humana natura dupliciter. Uno mo-
do quia nondum perfectionem ultimam est con-
secuta. Alio modo quia ab ultima perfectione iam
recessit. Et primo modo deficit in pueris. Secun-
do deficit in senibus. Et ideo in utrisque reducitur
humana natura per resurrectionem ad statum vl-
time perfectionis que est in iuuenili etate ad quam
terminatur motus augmenti et a quo incipit mo-
tus decrementi. Hoc sanctus Thomas confir-
mat per id quod dicitur ad Ephes. iij. donec oc-
curramus omnes in virum perfectum in mensuram
plenitudinis christi. Sed christus resurrexit in
etate iuuenili que circa triginta annos incipit ut
Augustinus dicit. ergo et alij in illa etate resurgunt
omnes. Preterea homo in maxima perfectione re-
surgit. Sed natura humana perfectissimum sta-
tum habet in etate iuuenili. ergo in illa etate re-
surgent omnes. hec sanctus Thomas ubi supra
et bene. Querit idem sanctus Thomas in scri-
pto ubi supra questiuncula secunda. Utrum om-
nes resurgent eiusdem stature. Ad hoc respon-
det sanctus Thomas quod non omnes resurgent ea-
dem quantitate. sed quilibet resurget in illa quan-
titate in qua fuisse in termino augmenti si natu-
ra non errasset. vel defecisset. quod autem superest
ut in gygantibus. vel quod deficit in homine ut
gnavis refecabit vel supplebit diuina potentia.
huius rationem dat sanctus Thomas ubi supra.
quia in resurrectione repabitur natura huma-
na non solum quantum ad idem in specie. sed etiam
quantum ad idem in numero. Et ideo in resurrectio-
ne non solum attendendum quid competat na-
ture speciei. sed quid competat nature individui.
Natura autem speciei habet aliquam quantitatem
quam nec excedit nec ab ea deficit absque errore. quam
tamen quantitas habet aliquos gradus latitu-
dinis. et non est accipienda secundum unam mensuram
determinatam. unum quodque autem individuum in
specie humana sequitur infra terminos illius la-
titudinis aliquem gradum quantitatis que com-
petit nature individui et ad hanc perducitur in
termino augmenti. et non fuit aliquis error in ope-
re nature per quem sit aliquid additum vel sub-
tractum predictae quantitati. cuius quidem mensu-
ra accipitur secundum proportionem caloris extenden-
tis et humidi extensibilis quod non est eiusdem
virtutis in omnibus. Et ideo non omnes resurgunt
in eadem quantitate. sed in quantum peruenissent na-
tura non errante remoto superfluo. ut in gygan-
tibus et suppleto defectu ut in gnavis. Et quod patet
quod in nouissima resurrectione nulli erunt gygan-
tes vel gnavi quantum non omnes resurgentes erunt
eque magni. Item ponit sanctus Thomas contra
gentiles. c. lxxxj. iij. lxxxvij. j. Sed quod
in prefata apostoli auctoritate dicitur donec om-

nes occurramus in virum perfectum. **I**deo alia questio occurrit. **U**trum omnes resurgēt in sexu virili. **A**d hanc sanctus **T**homas in quarto vt supra q̄stioncūla tertia respōdet q̄ nō oēs oēs resurgēt in sexu virili. s̄ oēs viri i suo sexu. s̄ virili. 7 femie i suo sexu. s̄ femieo. **A**d sic pbat qz sic considerata natura indiuidui debet quātitas diuersa diuersis. id est omnibus. **I**ta considerata natura indiuidui debet diuersis diuersus sexus. **E**t ideo sicut in diuersa quantitate. ita in diuerso sexu resurgent. **H**ec etiā diuersitas sexus competit pfectioni speciei cui diuersi gradus implentur per dictam diuersitatē sexus vel quantitatē. **E**t ideo sicut resurgent homines in diuersis staturis. ita in diuersis sexibus. **N**ec confundentur ratione mutue visionis sicut nunc fieret si mutuo se viderent. **Q**uia in patria aberit 7 cessabit siue nō erit libido incitans ad turpes actus ex quibus confusio 7 verecundia hic causatur. **N**ec obstat verbum apostoli p̄allegatū. **Q**uia vt dicit sanctus **T**homas vbi supra ad primum argumentum. dicuntur omnes christo occurrere in virum perfectum. non ppter sexum virilem. sed ppter virtutem animi que erit in omnibus 7 7 viris 7 mulieribus. hoc idem patet per beatus **A**ugustinum qui dicit. xxiij. libro de ciuitate dei. **M**elius sapere videntur qui vtrūq; sexum resurrecurum esse non dubitant. **C**onfirmat hoc idem. **D**e reparabit in resurrectione quod i homine fecit in prima conditione. sed ipse fecit mulierem de costa viri vt patet **S**en. ij. ergo ipse sexum femineum in resurrectione reparabit. **H**ec sanctus **T**homas vbi supra. **N**ota hic de pulchritudine impassibilitate agilitate 7 subtilitate claritate 7 odore corpori gloriofi. **Q**uerit sanctus **T**homas quarto scripto di. xliiij. q. ij. d. cōditionibus corporū beatorum. **E**t circa hoc quatuor mouet questiones s̄m quatuor dotes corporum glorioforum que sunt vt dicunt impassibilitas. subtilitas. agilitas. 7 claritas. **P**rimo igitur querit. **U**trum corpora sanctorum post resurrectionem erunt impassibilia. **A**d quaz respōdet vbi supra articulo primo. q. j. q. q. corpora sanctorum erunt impassibilia passione p̄prie dicta que abijcit a substantia patientis. s̄m q̄ dicim⁹ illud pati q̄ virtute agentis trahit extra naturā suam ad naturam agentis sicut ligna patiuntur ab igne. **E**t ratio huius est victoria anime super corpus. **Q**uia enim perfecte anima subijciē do 7 corpus perfecte subijciētur anime. ita vt in corpore gloriofo non poterit esse aliqua mutatio cōtra dispositionem illam qua perficitur ab anima 7 ita corpora illa erunt impassibilia passione p̄prie dicta vt dictum est. **E**runt tamen passibilia passione que est salus 7 perfectio. que passio nihil abijcit a substantia. sed in sola receptione cō-

listit 7 passum perficit. **S**icut aer a lumine solis patitur quando illuminatur passione non abijciēte. sed perficiēte. **R**atio dicti est. quia nihil q̄ est perfectionis corporibus gloriofis auferēdū est. 7c. **A**d idem scz q̄ corpora beatorū erunt impassibilia passione p̄prie dicta. **Q**uia omne passibile hoc modo est corruptibile. quia passio magis facta abijcit a substantia. sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt incorruptibilia. vt dicit. j. ad **C**orinth. xv. seminatur in corruptione. resurget in incorruptione. ergo erunt illo modo impassibilia. **I**tem fortius non patitur a debiliozi. **S**ed nullum corpus erit fortius corporibus sanctorum. **D**e quibus dicitur p̄ma **C**orinth. xv. seminantur in infirmitate. surget in virtute. ergo erunt impassibilia supple passioe p̄prie dicta. sanctus **T**homas vbi supra in corpore. arti. j. duplicem distinguit passionem. scilz cōmuniter dictam 7 p̄prie dictam. vide eū ibidem. **P**rimo modo passio perfectiua dicitur passio in quātum omnis receptio dicitur passio. sed non secundo modo. quam **B**amascenus sic diffinit in secundo libro. passio est mor⁹ p̄ter naturam. vnde immoderatus mor⁹ cordis passio ei⁹ dicitur sed moderatus dicitur eius opatio. 7c. **H**ec autem impassibilitas in corporibus beatis existens erit in equalis in beatis. si s̄m suam causam consideretur. 7 erit maior hoc modo in vno beato q̄ in alio. **Q**uia causa eius est dominium anime sup corpus. quod quidem dominuz causatur ex hoc q̄ fruitur deo immobiliter. vnde in illo qui perfectius fruitur est maior impassibilitatis causa. 7 maior impassibilitas s̄m suam causam consideratam. **A**ddo si s̄m suam causam cōsideretur. **Q**uia si s̄m se consideretur impassibilitas. quia solam priuationem vel negationem operat non suscipit magis 7 minus. sed erit equalis in omnibus beatis. **H**ec sanct⁹ **T**homas. iij. vbi supra questioncūla secunda. **N**ec hec impassibilitas tollet sentire a beatis. quia per passionē hanc que est in actu sentiendi. que non est aliud q̄ receptio s̄m immutationem spiritualem sensus a sensibili. non trahitur corpus extra naturalem suam qualitatem. sed spiritualiter perficitur hec sanctus **T**homas vbi supra questioncūla tertia. **A**ddit idem doctor sanctus vbi supra. que / stiuncula sequēti q̄ omnes sensus beatorum post resurrectionem erunt in suis operationibus. s̄m q̄ spiritualiter immutantur. **Q**uia sensus est perfectior coniunctus actui q̄ sine actu. **Q**uerit secundo sanctus **T**homas circa conditiones corporum beatorum. **U**trum corpora beatorū erūt subtilia. **A**d hoc respondet sanctus **T**homas in quarto. dist. xliiij. q. ij. arti. ij. q. j. q. q. corpora gloriofa erunt subtilia non subtilitate que est per refactionem quemadmodū aer dicitur subtilis.

Dominica prima Aduentus

sed erunt subtilia propter perfectionem spiritus supra corpus. Unde per hunc modum corpora in quibus forma multum dominatur supra materiam solemus vocare subtilia. sicut aurum dicitur subtile quando perfectissime completur inesse et virtute speciei sue. Quia ergo corpus gloriosum perfectissime completur inesse per spiritum ideo subtile et spirituale est. Dicitur enim corpus gloriosum spirituale quasi omnino spiritui subiectum. ¶ Queritur tertio. Utrum corpora gloriosa erunt agilia. Ad hoc respondet sanctus Thomas ubi supra arti. iij. q. f. q. sic. Ratio quia corpus gloriosum erit omnino subiectum anime gloriificate. non solum ut nihil in eo sit quod resistat voluntati spiritus. quia hoc etiam fuit in corpore ade. Sed etiam ut sit in eo aliqua perfectio effluens ab anima gloriificata in corpus. per quam habile reddatur ad subiectionem predictam. que quidem perfectio dicitur gloriificati corporis dicitur anima autem dupliciter comparatur ad corpus. et eidem dupliciter vnitur scilicet ut forma et ut motor. Et utroque modo oportet quod corpus gloriosum anime gloriificate sit summe subiectum. Unde sicut per dotem subtilitatis subijcitur ei totaliter in quantum est forma corporis dans esse specificum Ita per dotem agilitatis subijcitur ei in quantum est motor. ut scilicet sit expeditum et habile ad obediendum spiritui in omnibus motibus et actionibus anime. Sic ergo causa agilitatis attribuitur anime a qua gloria in corpus emanat. verum ut dicit sanctus Thomas ubi supra in so. ad tertium per dotem agilitatis corpus gloriosum redditur habile non solum ad motum localem. sed ad sensum et ad omnes alias operationes anime exequendas. Utentur etiam beati aliquando sua agilitate. ita quod aliquando mouebuntur. ut dicit sanctus Thomas ubi supra. scilicet q. ij. arti. iij. q. ij. sicut et corpora christi motum est in sua ascensione. et corpora sanctorum que de terra resurgent ad celum empireum ascendent. Etiam postquam ad celum empireum ascendent. verisimile est quod aliquando moueantur pro libitu sue voluntatis. ut illud quod habent in virtute actu exercentes diuinam sapientiam commendabilem ostendant. Et etiam ut visus eorum reficiatur pulchritudine creaturarum diuersarum in quibus dei sapientia eminenter relucebit. Sensus enim non potest esse nisi presentium quibus magis a longinquo possint sentire corpora gloriosa quam non gloriosa. Nec tamen per motum aliquid deperit eorum beatitudini que consistit in visione dei que ubique presentem habent sicut et de angelis. dicit Gregorius. quod intra deum currunt quocumque mittantur. Et hoc est quod dicitur Esa. xl. current et non laborabunt. volabunt et non deficient. Et similiter Sapientia. iij. dicitur. Fulgebunt iusti et tanquam scin-

tille discurrant in arundinetis. ergo erit aliquis motus corporum gloriosorum. ¶ Queritur quarto. Utrum corpora gloriosa erunt clara vel vtrum claritas conueniet corporibus gloriosis Ad hanc questionem respondet sanctus Thomas. iij. dist. xliij. q. ij. arti. iij. q. f. q. sic. et hoc oportet ponere propter auctoritatem sacre scripture que hoc promittit. Et claritas illa causabitur ex redundantia glorie anime in corpus. Quod enim recipitur in aliquo non recipitur per modum influentis. sed per modum recipientis. Et ita claritas que est in anima spiritualis recipitur in corpore. ut corporalis. Et ideo secundum quod anima erit maioris claritatis secundum maius meritum. ita etiam erit differentia claritatis in corporibus ut patet per apostolum prima Corinth. xv. ubi dicit. Stella a stella differt in claritate. sic et in resurrectione mortuorum. quia erit et manifestabitur vnus splendidior altero. Et ita in corpore glorioso cognoscent gloria anime. sicut in vitro cognoscitur color corporis quod continetur in vase vitreo. ut Gregorius dicit super illud Job. non adequabitur ei aurum vel vitrum. Item Matth. xij. dicitur. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Intantum quod si a nobis possent videri etc. De ista resurrectione gloriosa dicit David de malis. Non resurgent ipsi in iudicio neque peccatores in consilio iustorum. unde sequitur in supradicta auctoritate. Job. v. Qui vero male egerunt in resurrectionem iudicij scilicet damnationis. Nota de turpitudine et fetore corporis damnati. Querit sanctus Thomas in. iij. dist. xliij. q. ij. arti. f. q. f. vtrum corpora damnatorum cum suis deformatibus resurgent. Ad hoc doctor ubi supra in sententia respondet. quod deformitas corporis est duplex. Quedam est accidentalis et propter nature defectum adueniens sicut febris et mutilatio membrorum. Quedam vero deformitas est naturalis. que omne corpus naturale consequitur sicut ponderositas et passibilitas. Et cum prima quidem deformitate nulla resurgent corpora damnatorum sed cum secunda. Cuius ratio est quia ut dictum est prius actor qui naturam contulit in resurrectione eam integre reparabit. Et ideo tolletur omnis defectus accidentalis vel ex nature corruptione procedens. vel ex ipsius debilitate. Sed gloria resurrectionis excludet etiam defectus naturaliter consequentes a corporibus gloriificatis beatorum. Si igitur boni resurgent sine omni deformitate non autem mali. qui ut patuit resurgent sine defectibus accidentalibus. Dicitur enim. f. ad Corinth. xv. mortui resurgent incorrupti. Sanctus Thomas in quarto ubi supra exponit. id est sine aliqua diminutione membrorum. ergo mali resurgent saltem sine aliquibus deformatibus. Preterea in damnatis non

erit aliquid quod sensum doloris in eis impedi-
at. Sed egritudo impedit sensum doloris in qua
tum per eam debilitantur organa sentiendi. Si-
militer etiam defectus membri impediret ne eēt
vniuersalis dolor in corpore. ergo sine istis defe-
ctibus damnati resurgent. Et si dicatur sicut re-
surrectio sanctorum erit ad vltimam perfectio-
nem. sic et resurrectio impiorum ad vltimā mi-
seriam. Sed sanctis resurgentibus non aufere-
tur aliquid quod ad eorum perfectionem perti-
nere possit. ergo nec impijs resurgentibus aliqd
auferetur quod ad eorum defectum vel miseriam
pertineat. hōi autem sunt deformitates. ergo
videtur qd damnati cum omnibus deformitati-
bus resurgant. Respondet sanctus Thomas.
vbi supra. ad secundum argumentum. qd non ē
similis ratio de bonis et de malis. eo qd potest ali-
quid esse purum bonum. non autem pure malū.
vnde vltima sanctorum felicitas hoc requirit vt
ab omni malo penitus sint immunes. Sed vlti-
ma malorum miseria non excludit omne bonum
quia malum si integrum sit corrumpit semetip-
sum. vt Philosophus dicit in quarto ethicorū.
Unde oportet qd miserie damnatorum subster-
natur nature bonum in ipsis. quod ē opus con-
ditoris perfecti. qui ipsam naturam in perfectio-
ne sue speciei reparabit. Erunt autem corpo-
ra damnatorum turpia et deformia. sed incorru-
ptibilia. Et erunt incorruptibilia patet. quia di-
citur Apocal. ix. In diebus illis querent homi-
nes mortem et non inuenient eam et desiderabūt
omnes mori et fugiet mors ab illis. Itēz damna-
ti punientur in anima et corpore pena perpetua
Matth. xxv. Ibunt hī in supplicium eternum.
Sed hoc esse non posset si eorum corpora corru-
ptibilia essent. ergo eorum corpora erunt incor-
ruptibilia. Non tamen eadem ratione (vt dicit
sanctus Thomas in summa in quarto) qua cor-
pora beatorum. Nihilominus erunt corpa dam-
natorum passibilia. quia corpus cooperatur ani-
me ad peccatum. ergo post resurrectionem cor-
pora cum animabus punientur. quod non esset
si impassibilia forent damnatorū corpora. Que-
ritur quid erit de pueris qui sic moriuntur qd nū-
q̄ fecerunt aliquod bonum vel malum. Respō-
deo qd omnes resurgent etiam in etate triginta
annorum vel circiter quo ad statum etiam q̄ mor-
tui fuerunt in vtero matris. et cognoscent a ma-
tre. Et illi qui decesserunt cum baptismali inno-
centia tunc resurgent et venient ad iudicium ad
ostendendum qd non pprijs meritis. sed merito
passionis christi sunt saluati. Illi vero qui absq̄
baptismo decesserunt resurgent et venient ad iu-
dicium ad accusandum vel excusandum paren-
tes vel alios quorū culpa mortui sunt absq̄ ba-
ptismo fm aliquos. Dicatur. quomodo mulier

grauida se debet custodire et cauere et abstinere
a multis et est bene tractanda a viro. vel accusa-
buntur in illo iudicio. Dicatur contra mulieres
que ad cooperiendum peccatum procurant sibi
abortum et contra medicos et apotecarios ipsas
adiuantes. quomodo accusabuntur in illo iu-
dicio. De ista vniuersali puocatione dicit Atha-
nadius. Ad cuius aduentum omnes homines re-
surgere habent cum corporibus suis. et redditu-
ri sunt de factis proprijs rationem. **S**ecundū
quod erit in isto iudicio erit ordinatio iudicialis
quia que sunt a deo ordinata sunt. vt dicit Apo-
stolus ad Rhoma. xiiij. De ista ordinatione di-
cit ipsemet iudex. Cūz venerit filius hominis in
maiestate sua. et omnes angeli eius cum eo. tunc
sedebit super sedem maiestatis sue. et congrega-
buntur ad eum omnes gētes et separabit eos ab
inuicem sicut pastor segregat oues ab hedis. et
statuet oues quidem a dextris. hedos autem a
sinistris Matth. xxv. vbi erūt ordinati in tres
ptes. Qm apli et viri apli erūt tūc cū xp̄o in ae-
re cōiudices xp̄o. boni vero erunt in terra a dex-
tris xp̄i. mali autē a sinistris. Qd ē h̄ questio q̄
liter apli et viri apli stabūt cū xp̄o. vtrū stādo
an sedendo. Itē qualiter stabit tunc vgo maria
qz depingit qd tunc vgo maria orabit et c. qd est
falsum et erroneū. qz tunc virgo maria sedebit.
Autoritas in xta itellectū allegoricū. Sedet rex
salomon sup thronū suū. positusq̄ ē thron⁹ ma-
tri regis que sedet ad dextrā eius. iij. Regl. ij. Et
erit iudex cum filio. Apli etiā et viri apli omnes
sedebunt. Autoritas. Dixit Petrus ad iesum.
Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te.
quid ergo erit de nobis. Matth. xix. Rñ-
dit xp̄s. Amē dico vobis qd vos q̄ secuti estis me
in regeneratione cū sederit fili⁹ hoīs in sede ma-
iestatis sue sedebitis et vos sup sedes duodecim
iudicantes duodecim tribus israel. Nota iudicā-
tes nō dicit iudicādi. duodecim tribus israel. i.
vniuersaliter gentium. Sic vbi erunt beati i die
iudicij. scz beatus Bñicus. beat⁹ Franciscus et
boni religiosi de vita aplica. quia cum xp̄o iudi-
cantes. vt dicit Aug⁹. et glose de quolibet viro
aplico dicit idem esse intelligendum. Nota quā-
tum laboraret quilibet si sciret qd suis laboribus
posset acquirere honorem vel coronam papalez
vel regnum quod nihil est respectu illi⁹ honoris
vel corone. Sic practice quomodo si aliquis re-
ligiosus de vita apostolica casu remaneret in ter-
ra ad dextrā quō xp̄s ipm vocaret et ipm facēt
ascendere et in cathedram collocaret. Autoritas
Quis sicut dñs deus noster qui in altis habitat
et humilia respicit in celo et in terra. Ps. cxij. A
dextris autem statuet oues. id est. obedientes q̄
hnt p̄ditōes ouū. s. obedientiā. paciētiā et erubescē-
tiā. Sunt autē obedientes illi pastori qd dicit. Ego

Domínica prima Aduentus

sum pastor bonus. **Joh. x.** qui in suis actib⁹ nolunt se regere iuxta suam inclinationem. sed iuxta pastoris ordinationem. nec s^m eorum sensu alitatem sed s^m pastoris voluntatem. **Itē** iouis est patiens et videtur habere verecundiam. quia cauda cooperit verenda sua. **Secus** de **hedis** siue de capris etc. Sic penitentes cauda finalis penitentiae cooperiunt verenda suorum peccatorum. **Ita** vt in die iudicij nō apparebūt peccata in confusione ipsorum. **Autoritas** **David.** **Beati** quorum remisse sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata. **ps. xxxj.** **A** sinistris vero statuet hēdos. id est. inobedientes. et impenitentes qui nolunt se regere in suis operibus iuxta pastoris ordinationem sed s^m suam malam inclinationem. **Pastor** autem precipit humilitatem et ipsi volunt esse superbi vani etc. **Precipit** vt vadant per viam misericordiae et liberalitatis. et ipsi ad istar hedorum deuiant per viam auaricie cupiditatis et sic de alijs. quibus dicit christus. vos nō estis ex ouibus meis. oues mee vocem meam audiūt **Joh. x.** **Item** hedi videntur inuerecundi verenda ostendendo sic impenitentes et notorij peccatores inuerecundi sunt. quia notorie peccatores non cooperiunt eorum peccata cauda penitentiae. **Si** hedi erunt a sinistris. vbi tunc erunt capre. id est mulieres cornute. **Respondeo** q^d ibidē cuz hedis. patet ergo ordinatio iudicialis. **Ter**tium est vel erit diffinitio sententialis. **Sic** practice quomodo christus forte s^m aliquos interrogare poterit matrem suam et alios. quid fienduz **Primo** de his qui sunt a dextris etc. **Licet** non indigeat consilio alicui⁹ nihilominus tamen volens honorare matrem suam. et apostolos et apostolicos viros interrogabit eos etc. **Quēadmo** dum **Salomon** sapientissimus honorādo suos consiliarios ipsos interrogabat licet ipse melius sciret quid factururus esset. et licet s^m aliquos illud iudicium fiat mentaliter. vel s^m aliquos vocaliter. siue vocaliter et mentaliter s^m alios. **Ego** dicam vobis vt me intelligatis. **Tunc** christus interrogare poterit matrem suam dicendo. **Ma**ter mea quid vobis videtur fiendum etc. **Respō** debet virgo **Maria.** ex quo multa fecerunt vobis et mihi. mihi videt q^d isti qui sunt a dextris ex quo vixerunt in mundo iuxta vestram ordinationem etc. q^d sint hic nobiscum in gloria. **Idem** de interrogatione et responsione apostolorum. **Tunc** dicit christus. et ego vt iudex et dominus vniuersalis dico vt fiat put dicitis. **Tunc** verens se ad bonos facieleta dicit ad eos. **Venite** benedicti patris mei etc. **Tunc** boni sibi regratiando forte dicent. **Gloria** tibi domine qui natus es de virgine etc. et statiz virtute glorie ascendēt cum alijs in aera. **Autoritas.** **Hoc** enim vobis dicimus. in verbo domini. quia nos qui viuim⁹

qui residui sumus in aduentu domini simul rapiemur cum illis in nubib⁹ obuiam christo in aera. et sic semper cū domino erim⁹. **p^{ma}** ad **Thes**salos. **iiij.** **Sic** etiam practice de malis qui erunt a sinistris quomodo christus interrogare poterit matrem et apostolos. et data sententia irreuocabiliter contra illos. vertens se ad malos terribiliter. dicit. **Discedite** a me maledicti in ignem eternum etc. **Tunc** illi flentes faciunt planctum. **Hieremie. xx.** **Maledicta** dies in qua natus sum dies in qua peperit me mater mea non sit benedicta. maledictus vir qui annunciauit p^{ri} meo dicens natus est tibi puer masculus. **Et** quanto in hoc mundo amores fuerūt maiores. tāto tūc vnus erit contra alium peior. scilicet vir contra vxorem et econuerso. pater contra filium et econuerso. **Quartum** erit executio perpetualis nō vt faciunt aliqui domini data sententia nunq^m exequuntur. **Sum** autem mali sic flebunt christus clamare poterit voce magna dicēs **Inferne** aperi os tuum et deglutire omnes impios istos. **Dixit** christus de iuda damnando. bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. **Matth. xxvj.** dicit hic glosa ordinaria. **Melius** fuisset iude nūq^m fuisse q^m damnatum esse. **Deinde** christus cuz matre ascendet in celum. precedentibus angelis et cantantibus et sequentibus sanctis. sicut veniunt. qui quādo oculis corporalibus videbunt solem lunam celum etc. dicere possunt christo cui poterint loqui vt patri. o domine ista est luna vt sol qui illuminabat nos. **Idem** quādo videbūt pulchritudinem celi empirei in quo quilibet inueniet suam cathedram paratam inter angelos. cum nomine suo scripto. **Ideo** **Christus** dicit. **Gaudete** et exultate. quia nomina vestra scripta sunt in celis. **Luc. x.** **Tunc** quilibet eorum accipiet coronam glorie de manu dei. **Qualis** honor. collocabūt q^b in sua cathedra. et sic eternaliter stabunt in illa gloria. **Et** de cetero null⁹ habitabit in isto mundo quod naturaliter potest ostendi. quia habito sine cessant ea que sunt ad finem s^m **p^hm.** **Et** habito termino cessat motus v. phicorum.

Sermo secundus

Accerex tu⁹ venit tibi mansuetus. **Matth. xxj** **Aduentus** filij dei in hunc mundum est triplex principaliter. scilicet. **Per** incarnationem in ventre virginali. **Per** iustificationem in mente humanali. **Per** retributionem in iudicio generali.

Intres aduentus dñi mystice notant in euan-
 gelio. quod hodie legif. de hac causa quis eius
 hystoria p̄neat ad diem ramozū. **P**rim⁹ a p̄nci-
 pio vsq; ibi. **S**oluite ⁊ adducite mihi. vbi nota
 quatuor. scz finem propter quem venit. qui est
 pacificatio hominis cum deo. ⁊ cum angelis et
 cum seipso ⁊ cum proximis. ibi. **C**um appropin-
 quasset iesus hierosolymis. **N**am hierosolyma
 pacificatio vel visio pacis interpretat. ad **Eph.**
ij. **I**pse em̄ est pax nostra. qui fecit vtraq; vnus
 ⁊ veniens euangelizauit nobis pacem. **V**ia per
 quam venit est virgo **M**aria. **B**ernard⁹. **V**go
 egregia ipsa est via regia. per quam saluator ve-
 nit ad nos. ibi. **E**t cum venisset betphage. quod
 interpretatur dom⁹ oris. quia in apertione oris
 p̄cōsensum dicendo. **E**cce ancilla domini ⁊c. fa-
 cta est domus dei. **I**deo cantatur. **D**omus pu-
 dici pectoris templum repente fit dei ⁊c. **C**ausa
 quare venit est eminentissima misericordia diui-
 na. ibi. ad montem oliueti. ad **Eph.** **ij.** **D**eus qui
 dies est in misericordia p̄pter nimiam charitatē
 suam qua dilexit nos. cum essemus mortui pec-
 catis conuiuificauit nos. **A**ctus ad quem venit
 qui est illuminatio mūdi. non tantū p̄ se sed etiā
 p̄ discipulos. ⁊ quātū ad gentem iudācam. ⁊ q̄-
 tum ad populū gentilem. ibi. **T**unc misit duos
 discipulos ⁊c. **Joh.** **xij.** **E**go lux in mundū ve-
 ni vt om̄s qui credit in me in tenebris nō rema-
 neat. **S**ecundus in media. **D**icite filie syon. i.
 anime humane. **E**cce rex tuus venit tibi māsue-
 tus. **N**ota quatuor circa aduentum istum. pro-
 pinquitatem aduentantis. quia ecce scz presens
 est ad ostium. ideo cito recipiendus. **A**pocal. **ij.**
Ego sto ad ostium ⁊ pulso. si quis audierit vo-
 cem meā ⁊ aperuerit ianuam. introibo ad illum et
 cenabo cum illo ⁊ ille mecum. **E**ius dignitatem.
 quia rex tuus. **I**deo hospiciū p̄parandum est
 ei diligenter. **G**regorius in omelia penthecostes
Tergat sordes prauī operi qui deo preparat ho-
 spiciū cordis. **A**duentus vtilitatem. quia ve-
 nit tibi. id est. ad vtilitatem tuā. **I**deo vehemē-
 tius desiderandus. **M**atth. **vij.** **E**cce veniam
 ⁊ curabo eum. **A**duentis humilitatem. quia
 mansuetus. **I**deo imitandus. **M**atth. **xj.** **D**i-
 scite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde ⁊c.
Tertius in fine. ibi. **T**urbe autem que prece-
 debant ⁊ que sequebantur ⁊c. **C**ōmune canticū
 omniū bonorum erit in die iudicij. **B**enedictus
 qui venit in nomine dñi **M**atth. **xxij.** **N**on me
 videbitis donec dicatis. **B**enedictus qui venit
 in nomine domini. **Q**uibus respondebit x̄pus.
Venite benedicti patris mei. possidete paratū
 vobis regnum a constitutione mundi. **E**suriui
 enim et dedistis mihi ⁊c. **M**atth. **xxv.** **D**iu-
 sum erit canticum malorum. **H**iere. **xx.** **M**ale-
 dicta dies in qua natus sum. dies in qua peperit

me mater mea non sit benedicta ⁊c. **Q**uibus re-
 spondebit christ⁹. **D**iscedite a me maledicti in ig-
 nem eternum. qui paratus est diabolo ⁊ angelis
 eius. **M**atth. **xxv.**

De animabus. **S**ermo. **ij.**

Dicite filie syon
 ecce rex tuus. **M**atth. **xxj.** **S**m ma-
 teriam quam volo predicare i hoc
 sermone. verbum propositum est
 verbum dei. ad sanctos angelos :

vt loquatur amicabiliter anime sancte bone ⁊ iu-
 ste ab hac vita recedenti. tanq̄ conciuī eorum et
 coheredi dicentis. **D**icite filie syon. id est. anime
 sancte. quando representatur regi christo per an-
 gelos dicentes anime. **E**cce rex tuus quem tam
 ardentē desiderasti amasti. ⁊ cui tam fidelit̄ ser-
 uisti. **I**uxta prosecutionē huius intellectus in-
 uenio in sacra scriptura q̄ anima nominat̄ qua-
 drupliciter. siue sit bona siue sit mala. iuxta quat-
 tuor operationes ipsius anime nouiter ab h̄ mū-
 do recedentis. ex quolibet opere anima nomina-
 tur proprio nomine.

Primū opus anime est exitus corporalis. **S**e-
 cundum ambulatio spiritalis. **T**ertium introf-
 tus patrie celestis. **Q**uartū premiatio merital.
Ex primo opere si anima sit sancta ⁊ bona nomi-
 natur filia p̄ncipis. **S**i aut̄ mala d̄r filia latronis
Ex secūdo ope si est bona dicit̄ filia syon. **S**i est
 mala dicit̄ filia edom.

Ex tertio si est bona dicit̄ filia iuda. si sit mala d̄-
 citur filia babylonis.

Ex quarto si sit bona dicit̄ filia hierusalem. si sit
 mala dicit̄ filia belial.

Ecce hic tota materia **D**e secūdo opere dicit̄ chri-
 stus sanctis angelis sic loq̄tur i themate. **D**icite
 filie syon. **P**rimū opus anime nouiter receden-
 tis de hoc mundo est exitus corporalis. oportet
 enim dimittere corpus. ⁊ si anima sit bona san-
 cta ⁊ penitens ⁊ contrita confessa remisit satisfice-
 rit non exit sola de hoc mundo. quia si est in pun-
 cto exiendi de corpore. subito angelus bonus
 custos ipsius qui preuidit horā mortis sue ascē-
 dit ad christum qui licet sciat omnia tamē potest
 sibi dicere que facimus. **C**ui dicere potest ange-
 lus. domine talis quem mihi commēdastis vixit
 in bonis operibus seruauit p̄cepta vestra. no-
 luit viuere s̄m sensualitatem sed iuxta vestram
 voluntatem. nec s̄m suas inclinationes : sed s̄m
 vestras ordinationes. modo est in articulo mor-
 tis. statim christus tunc mittit filios ⁊ filias. si q̄s
 habet in paradiso ad sociandum animam illam
 quandoq; vt pie creditur. et hoc patet ex mul-
 tis miraculis. ⁊ q̄n̄ aia exit de corpore statim videt

Dominica prima Aduentus

angelos et filios. quos optime cognoscit et nominat ipsos angelos filios et filias que honorifice associantur ab eis. Ex isto opere anima dicitur filia principis. Ratio illius est. quia sicut filia principis in die nuptiarum non vadit sola coram sponso sed nobiliter associata baronibus militibus et scutiferis. sic anima bona et sancta angelis. **A**utoritas. **Q**uid videbis in sunamite nisi choros castrorum quibus pulchri sunt gressus tui in calciamentis filia principis. **C**anticorum. vii. **N**ota sunamitis interpretatur mortificata. quia persona sancta et bona in hoc mundo mortificat corpus suum per penitentiam ipsum castigando eo quod inclinat ad vitia et peccata. **I**deo dicit apostolus. **M**ortificate membra vestra que sunt super terram. ad **C**ol. iij. **Q**uid ergo videbis in sunamite. id est. persona per penitentiam mortificata nisi choros castrorum. id est. angelorum qui dicuntur castra dei. **I**ta vocauit eos **J**acob. cum sibi in itinere obuiaret dicens castra dei sunt hec. **G**enesis. xxxij. **P**ulchri sunt gressus tui. id est. passus virtutum. **Q**uia sicut pedibus ambulamus in hoc mundo. sic virtutibus et operibus meritorijs ambulamus ad deum. **D**avid. **I**bunt de virtute in virtutem videri debet deus deorum. id est. angelorum in syon. **P**s. lxxxij. ita vitis peccatis et malis operibus ambulamus ad infernum. quia sicut optima calciamenta ornant et decorant pedes. **I**ta intentiones recte ornant et decorant bona opera nostra. **P**ulchri sunt gressus tui scilicet virtutum et bonorum operum. in calciamentis. id est. intentionibus rectis ad deum. filia principis. **P**er oppositum autem si anima sit mala et impenitens dicitur filia latronis. **R**atio. quia sicut quando latro data sententia contra eum debet duci ad furcam. et ad portam carceris sunt sagiones expectantes eius exitum. **I**ta de anima impenitente filia latronis ad eam qui contra voluntatem et preceptum dei de orto paradisi furatus fuit fructum vetitum propter quod ibant omnes ad furcam inferni. **N**ota contra furantes fructus. **I**ta peccator contra preceptum dei furatur fructus de arboze superbie de quo precipit deus ne homo comedat. **C**uius fructus sunt vanitas pompositas vana gloria presumptio de quibus latro. id est. peccator recipit. **I**dem de arboze auaricie. cuius fructus sunt usura rapina retentio calumnia fraus et cetera. **I**dem de arboze luxurie. cuius fructus sunt fornicatio adulterium incestus raptus et cetera. **I**dem de arboze inuidie. cuius fructus sunt odium rancor mala voluntas diffamatio. **I**dem de arboze gula. cuius fructus sunt comestiones ebrietates ieiuniorum fractiones et cetera. **I**dem de arboze ire. cuius fructus sunt vindicte vultus lnera damna. propter hoc in exitu anime de carcere corporis sunt expectantes sagiones inferni filiam latronis. **A**utoritas. **N**unc vastaberis filia latronis. **A**bichee. v. **D**icitur anima mala pro se et alijs. **O**bsidione posuerunt su

per nos. **I**bidem. **I**ta est tunc de ista misera anima sicut de illa pdice in meta infra quam est a vena / toribus obsessa. ita de anima. **C**aro est meta in / fra quam anima est abscondita et in morte compellitur exire baculis dolorum et infirmitatum. **D**avid ps. xvij. **C**ircudederunt me dolores mortis. **C**anes autem inferni stant in circutu. et potest dicere misera anima. **C**ircudederunt me canes multi. ps. xxj. **F**alcones in aere sunt demones in media regione comorantes. **I**deo potest dicere anima. **O**bsidionem posuerunt super nos. **A**d quam demones. **N**unc vastaberis. sicut scilicet in exitu de corpore vastaberis. id est. destructa eris filia latronis. id est. peccatoris impenitens. **S**ecundum opus ipsius anime post exitum a corpore est ambulatio spiritualis. **C**orpus remanet ibi. anima autem vadit sursum versus celum si est bona vel deorsum versus infernum si est mala. et hoc dicitur ambulatio spiritualis. quia spiritus vadit sine corpore. **N**ota quoque ab hinc versus ad celum empyreum est via longissima. et in media regione est maxima multitudo demonum. qui ibi remanserunt quando de celo ceciderunt. **N**otandum videamus quo anima poterit transire. **D**ico quod si anima est bona et sancte et sanctis angelis sociata demones fugiunt et dimittunt eam in pace et anima videt eos et cognoscit ipsos. a quibus in hoc mundo fuit temptata et cuilibet dicere poterit. **O** proditor nunc quid tu es leuiathan qui temptasti me de superbia et cetera. **S**ed deus sua misericordia me iuuuit. **I**dem de manna a smodeo et sic de alijs. et sic anima sancta transit libere sine timore. **E**x isto aspectu anima bona dicitur filia syon. id est. speculationis. **A**utoritas. **N**on transibit super eos ultra exactor. quia nunc vidi oculis meis exulta satis filia syon. **Z**ach. ix. **N**ota exactor interpretatur diabolus qui exacte puocat hominem ad peccandum. **N**on transibit super eos ultra. **E**cce quare dicitur thema anime sancte. dicite filie syon. **S**i homo anima sit mala vadit ad infernum. et non dicitur filia syon. sed filia edom que interpretatur sanguinea. quia peccata mortalia in sancta scriptura dicuntur sanguis. **I**deo **D**avid post peccata sua orando dicebat ad dominum. **L**ibera me de sanguinibus. id est. peccatis. deus deus salutem mee. ps. l. propter hoc anima impenitens et peccatis plena dicitur filia edom. **A**utoritas. **F**ilia edom qui habitas in terra hus ad te quoque perueniet calix et inebriaberis atque nudaberis. **T**hreno. iij. **N**ota hus. id est. comitatoris seu festinantis quia diabolus dicitur festinans quia festinanter peccauit. quia statim quando fuit creatus voluit parificari deo. et multi angeli sibi consenserunt. ideo facti sunt demones et multi sibi contradixerunt. **P**ro dictorum intelligentia **N**ota quod demones non sunt natura mali vel naturaliter sed propria voluntate ut dicit **D**ionysius. iij. cap. de diuinis nominibus **C**uius rationem ponit beatus **T**homas. j. pte. q. lxxij. arti.

iii. qz qlibet natura intellectualis hz ordinez ad bonū vniuersale quod pōt apprehendere z qd ē obiectum volūtatis. modo si sit aliqd cui? natu- ra ordinet in aliqd bonū fm cōem boni rōnem. hoc fm suam naturā nō pōt tendere in aliqd ma- lum. Sed demōes sunt substātie intellectuales. igit nullo modo pōt habere inclinacionē natura- lem in aliqd qd cūq; malū. z iō nō pōt naf. aliter esse mali. **¶** In Aug? .x. de ciui. dei. reprehendit Porphirium de hoc q; Porphiri? dixit. q; de- mones erant naturaliter fallaces. dicens eos nō naturaliter esse fallaces. sed ppria voluntate vt dicit sanct? Tho. in solutione ad primū. Omnes em̄ angeli boni z mali fuerunt in grā a deo crea- ti. vt dicit btūs Tho. in .j. pte. q. lxiij. ar. iij. dicit em̄ btūs Aug? .xij. de ciuita. dei. q; de silerat in eis condens naturā z largiēs grām. Angeli tñ i grā creati peccare potuerūt. quia nō fuerunt in grā cōfirmati. vt dicit btūs Tho. q. lxiij. arti. .j. imo de facto aliq; peccauerūt q; z demones esse- cti sunt. fm illud Job. iij. In angelis suis repe- rit prauitatem. a creatione sua vsq; ad peccatū z a paradisi expulsione vix transiuit spaciū vni- us momēti. Ecce quō fuit festinās. Qui habitat in terra hus. id est. festinās. Ad te quoq; pue- niet calix. de quo Jobes. Bibent de vino ire dī quod mixtū est mero in calice ire ipsius. **¶** Apoca. xiiij. Et inebriaberis. qz sicut ebrī? nescit qd fac sic nec aīa qñ sentit penas intollerabiles inferni. **¶** Et nudaberis. s. meritis z gaudijs z omib? bo- nis. caute g ne anima v̄ra sit filia edom. **¶** Ter- tium opus est introitus patrie celestis. qz si aīa sit bona intrat patriā paradisi. si mala patriā in- ferni. **¶** Ex ingressu paradisi dicit filia iude. **¶** Ex in- gressu inferni filia babilonis. **¶** Postq; anima est a corpe egressa. z cum illa honorabilī comitiua i- trat celum empireū z videns illā inestimabilem pulchritudinem celi admiraf valde. z anime be- atorū z sancti angeli vidēt aīam nouiter intran- tem. z regratiānt deo z salutare eam possūt dī. **¶** **B**ndicta creatura. bndicta dies z hora in qua dimisisti pompā vanitatē. z fecisti penitētiā. **¶** Que stupefacta rīdere poterit. **¶** Non nobis dñe nō nobis. sed nomini tuo da gloriā. **¶** Ex isto s̄troi- tu anima dicit filia iude. **¶** **A**utoritas. **¶** Audiuit et letata est syon z exultauerunt filie iude ppter iu- diciā tua dñe. ps. xcvi. **¶** Nota letata est syon. id ē aīa sancta que dicit filia syon. ppter egressuz spi- ritualē. **¶** Et exultauerūt filie iude. i. cōfidentes ex ingressu paradisi. ppter iudiciā tua dñe. **¶** Que quidē iudiciā sunt sex. tria in h mundo. z tria in alio que attribuunt deo. **¶** Primū iudiciū in hoc mūdo est p̄tritiō cordis qñ hō dolet de peccatis z recipit bonū ppositū p̄uertēdi dī. **¶** **M**iser qd erit de me. **¶** Ego sum religiosus zc. **¶** Dic de quoli- bet statu. **¶** Ecce primū iudiciū in quo pctōr iudi- cat q; corrigat se. **¶** **S**ecūdū est oris cōfessio. qñ

hō dicit cōfessori oīa sua mala z pctā. tanq; iudi- ci. z h iudiciū est necessariū. qz de glādula curan- da necessariū ē vt inde exeat corruptio. **¶** Idez de peccatore. **¶** Et qñ cōfessor q; est iudex dicit. fm q; video ex dictis v̄ris. vos estis supb? zc. idō de cetero humiliētis vos. **¶** Idē de alijs tūc cōfessor vt iudex absoluit eū. **¶** **T**ertū iudiciū est corpo- ris afflictio. optimū iudiciū est castigare carnem ne castiget in alio mūdo a sagionib? inferni. **¶** In alio mūdo sunt alia tria iudiciā. **¶** **P**rimū est af- sociatio sanctorū angelorū in exitu anime a cor- poze ex quo anima fuit in h mūdo associata xtu- tibus z opib? bonis iudicat dñs vt tūc associet anima sanctis angelis vt pie credendū est. **¶** **S**e- cundum ē demonū fugatio in mediā regione ae- ris. iudiciū est rectū ex quo aīa in hoc mūdo fu- git z vitauit rēptationes demonū. q; tūc ipsi fu- giant z pmittant eam libere trāsire. **¶** **T**ertium ē ipsi? aīe cōmēdatio. z laudatio in introitu para- disī. ex quo aīa in hoc mūdo bndixit z laudauit deum. iudicat deus vt in itroitu paradisi laudet z cōmēdet a sanctis angelis z aiab?. **¶** Ecce qua- re dicit. **¶** Exultauerūt filie iude ppter iudiciā tua dñe. **¶** **M**odo gyrem cartā per oppositū. si aīa sit mala z impenitēs intrat patriā inferni. **¶** **D**ic quō qñ ē in ianua inferni. quō statim aperit z exit in- de fetidus fum? de sulphure z horribilis. **¶** Et aīa misera flens z clamās dicere pōt. **¶** **M**isera et h intrabo z quid forte erit de me vltra. vltra dicūt demones. traditor qz hic oportet vos stare inel- num. **¶** Et ex isto introitu aīa dī filia babilonis. i. cōfutionis. **¶** Quia sic in paradiso ē optima ordi- natio angelorū scōrū. p oppositū in inferno ē inordi- natio z cōfusio. **¶** Job. **¶** **U**bi null? ordo s̄ sempiter- nus horroz inhabitat Job. xiiij. **¶** **I**do aīa dī filia babilonis. **¶** **A**utoritas. **¶** Filia babilonis misera. **¶** **B**eat? qui retribuet tibi retributionē tuā quam retribuisti nobis. **¶** ps. cxxxvj. verba sunt sancta- rum personarum. **¶** **B**eatus supple est ille qui re- tribuet tibi retributionem tuam zc. **¶** Quia in hoc mundo peccatores z mali persequuntur bonos ipsis multipliciter iniuriando. dicendo hypocri- ta begbart zc. **¶** Et in hoc mundo a nullo reprehē- duntur. sed in alio mundo grauiter punientur a deo. ideo beatus qui retribuet tibi zc. **¶** **Q**uar- tum opus est recipere premium meritale vel in celo si est bona. vel in inferno si ē mala. **¶** **D**ic quo modo. ex quo anima sancta est in paradysum in- troducta venit ad cathedram christi cui deuote osculatur manus et pedes etiam virginī **¶** **M**a- rie quibus regratiatur vt probabile est zc. **¶** Et ibidem a christo coronatur corona glorie. **¶** **A**uto- ritas. **¶** Accipient regnum decoris z dyadema spe- ciei de manu dñi. **¶** Sapieñ. v. **¶** **D**einde collocat i cathedra glorie in aliquo ordine angelorum vbi erit eternaliter in pace p̄tinua. **¶** **E**x hoc anima dī filia hierusalē. que interpretat pacifica. **¶** **A**utoritas

Dominica prima Aduent'

Letare et exulta in omni corde filia hierlm. abstu-
lit dñs iudiciū tuū. auit inimicos tuos. Rex isrl
dñs in medio tui. nō timebis maluz vltra. So-
phonie. iij. Nota differentiā inter leticiā et exul-
tationem. quia leticia consistit intus in corde ex-
ultatio autē consistit in corpore et ostendit extra. In
exultatio quasi extra saltatio p̄ gaudio. Sic ver-
bi gratia. qñ dicit vobis fili' v' est san' vos de
hoc habetis leticiā. sed si dicat vobis q' fili' ve-
ster fact' est ep̄s vel cardinalis tūc habetis etiā
exultationē. Sic anima scā qñ intrat paradysū
habet leticiā. s̄ in die iudiciū maximā habebit ex-
ultationē. q' tūc gloria et leticia aie saltabit extra
p̄ redūdantiā. q' sicut modo eē aie cōicaf' corpi.
ita etiā esse glorie ipsi' aie cōicabit corpi. Ecce q̄
liter dicit **Autoritas.** Letare et exulta etc. p̄ oppo-
situm si aia est mala. recipit in inferno premiū su-
um iuxta peccata et mala opa que fecit. Vbi grā.
Si in hoc mūdo p̄sona fuit supba vana pompo-
sa. se sup alios eleuando. talis anima in inferno
recipit salariū. quia ibi humiliat in maximis pe-
nis. et calcet pedibus demonū. Si vero fuit per-
sona auāra vsuraria crudelis et sine misericordia
in morte mittit anima in plumbo liquefacto. et
ibi coquit etc. Si luxuriosa ponit in veru cū me-
retrice sua ad istar cirogrilloz. et ibi se calefaciūt
Si iracūda aia est in cōtinua guerra et diuisioni-
bus et sic de alijs peccatis. Et ex h' anima dam-
nata dicit filia belial. **Autoritas.** Quasi vna de
filiabus belial. s. Regl. s. Belial dupliciter interp̄-
tat p̄mo Belial. i. sine iugo sc̄o belial. i. absq̄
dño. p̄ma interpretatio ostēdit quare aia dam-
nat. quia fuit absq̄ iugo. Sciendū. q' de' impo-
suit nobis iugū p̄ceptorū di. Tollite iugū meū
sup vos. et discite a me q' mitis sum et humil' cor-
de et inuenietis requiē aibus vestris. Iugū enīz
meū suauē est et onus meū leue. Matih. xj. Le-
ue est et pui ponderis. quia solū decem libraruz.
p̄ma est. nō habebis deos alienos etc. Mul-
ti nolunt iugū istū portare. Ecce absq̄ iugo qui-
libet vult viuere ad libitū iuxta suas inclinatio-
nes malas. et nō curat quod p̄cepit dñs. Ecce h'
culpa. p̄pter hoc sequit' pena quā habet aia i in-
ferno. quod ostēdit in sc̄da interpretatione. absq̄
dño. quē nunq̄ videbit. quia sibi in hoc mundo
nō obediuit. ¶ **Questio** est h' ad clarificandū in-
tellectus n̄ros. quare deus damnat eternaliter
aiam nunquid sufficeret q' tñ duraret pena. qñ
tūm culpa seu peccatū sc̄z tñ p̄ t̄to. vt si pecca-
tum durauit p̄ horam siue p̄ diem vel p̄ mensē
vel p̄ annū etc. q' tñ duraret pena. et hoc cētū-
stū et rōnabile. Sed p̄ peccato vnus hore vel
diei etc. q' anima damnet' eternaliter. hoc nō vi-
det' iustū et rōnabile. ¶ **Pro r̄sione** sciendum.
q' q̄diu anima est vnita et coniūcta corpi essenti-
aliter. anima recipit aliquas cōditiones a corpore
vt socius a socio. **Cōditio** corpis ē. q' est muta-

bile et variabile. quia modo est sanum. modo in-
firmum. modo letum modo triste. modo calidū
modo frigidū etc. Hanc cōditionē recipit aia a
corpore. q̄diu est sibi cōiūcta. licet de se sit imuta-
bilis et inuariabilis. Sed vnita corpi ē variabi-
lis et mutabilis. Quia licet modo sit bona pōt eē
mala. et ecōuerso. modo est in gratia dei. modo i
ira et in peccato. modo deuota modo in deuota.
Autoritas. Corp' quod corrūpit aggrauat ani-
mam. Sapiē. ix. sc̄z trahendo ip̄am ad cōditio-
nes corpis. sed a corpore aia sepata efficit' imuta-
bilis et inuariabilis. quia si in gratia recedit a cor-
pore. ita cōfirmat' in ea q' nō pōt ipsam p̄dere.
nec amittere aliquo modo. ideo habebit eterna-
liter gloriā. Si autē recedit a corpore in culpa et pec-
cato ita cōfirmat' et obstinat' in ipso q' nō pōt pe-
nitere nec ab eo exire. Idō eternalit' habebit pe-
nam. verbī grā. Si anima in morte recedit a cor-
pore in culpa seu peccato supbie etc. sic obstinat'
et cōfirmat' in illa q' nō pōt penitere. Idē d' alijs
peccatis **Autoritas.** Si ceciderit lignum ad au-
struz aut ad aquilonē in quocūq' loco ceciderit
ibi erit. Eccl̄s. xj. Loquit' de hoīe qui ē vt arbor
plantata in viridario eccl̄e. **Marci. viij.** Video
homines velut arbores. scindit' p̄ mortē corpo-
ralem. Jam enī securis ad radicē arboris posita
ē. matih. iij. Austrū que est ps calida et humida
sigt' p̄sonā que est in statu gr̄e que est calida per
deuotionē et humida ex p̄ctōzū p̄tritione lachry-
mando. Aquilo que est ps frigida et sicca sigt' p̄-
sonam que nō est in grā dei. que est frigida ex in-
deuotione. et sicca et sterilis in opib' misericordie
et penitētie. Dicit ḡ. si ceciderit etc. Ex quo ergo
p̄ctm seu culpa durat eternaliter in aia. ideo pe-
na erit etiā eterna. patz rō. Tu forte credebas q'
anima recedente p̄ mortē corpalem dimitteret
p̄ctm et culpā. qd nō facit nisi in grā recedat. Idō
modo est hora penitēdi. Ecce qualiter aia dam-
nata dicit filia belial. sine iugo vel absq̄ dño.
¶ **Pro dictozū pleniori intelligentia.** Nō q' be-
atus Tho. iij. scrip. di. xl. vj. q. j. ar. iij. hanc mo-
uet questionē. **Utrum** ex diuina iusticia inferat'
peccatoribus eterna pena. Ad quā vbi supra r̄-
det q' sic loquēdo d' culpa mortali. quia duratio
pene nō respondet durationi culpe. dicit Aug'.
xxj. de ciuita. dei. Non enī adulterium quod in
momento tp̄is p̄petrat. momentanea pena pu-
nitur etiam fm̄ leges humanas. Sed duratio pe-
ne respicit dispositionem peccantis. Quāq' enim
ille qui peccat in aliqua ciuitate ex ipso p̄ctō effi-
citur dignus vt totaliter expellat' a societate ci-
uitatis. vel p̄ exilium p̄petuum vel etiam p̄ mor-
tem. Quāq' vero nō reddi' dignus vt totaliter a
societate ciuium excludatur. et ideo vt possit esse
conueniens membrū ciuitatis pena ei prolonga-
tur vel breuiatur. fm̄ q' eius expedit correctio-
ni. vt in ciuitate conuenienter et pacifice viuere

possit. Ita etiam secundum diuinam iusticiam aliquis ex peccato dignus reddi penitus a ciuitate dei consortio separari. quod fit per omne peccatum quo quis contra charitatem peccat. que est vinculum vniuersalium ciuitatem predictam. Et ideo pro peccato mortali quod est contrarium charitati aliquis in eternum a societate sanctorum exclusus eterne pene adiungitur. Ex autem pena quam ciuitas mundana infligit. perpetua non reputatur. hoc est per accidens. in quantum homo non perpetuo manet vel in quantum etiam ciuitas ipsa deficit. Unde si homo in perpetuum viueret pena exilii et seruitutis que per legem humanam inferitur in eo perpetuo permaneret. Qui vero hoc modo peccat. ut in non reddantur digni totaliter separari a sancte trinitatis consortio sicut peccantes venialiter tanto eorum pena erit breuior vel diuturnior. quanto magis vel minus purgabiles erunt secundum quod peccata eis plus vel minus inhererunt. quod in penis huius mundi et purgatorum secundum diuinam iusticiam seruatur. Inueniuntur et aliterationes a sanctis assignate. quare iuste pro peccato temporalis supplet mortali aliqui pena eterna puniantur. Una est. quia peccauerunt contra bonum eternum dum contempserunt vitam eternam. Et hoc est quod Augustinus in libro predicto dicit. factus est malo dignus eterno. quia homo in se penitit bonum quod esse possit eternum. Alia ratio. quia homo in suo eterno peccauit. Unde Gregorius in libro dialo. quod ad magnam iusticiam iudicantis pertinet ut nunquam careant supplicio qui nunquam carere voluerunt peccato. Et si obijciatur. quod quidam peccantes mortaliter proponunt vitam suam in melius quam commutare. et ita secundum hoc non essent digni eterno supplicio ut videtur. Dicendum quod ex hoc ipso quod mortaliter peccat finem suum in creatura constituit. et quia ad finem vite tota vita ordinatur. ideo ex hoc ipso totam vitam suam ordinat illud peccatum. et vellet perpetuo in peccato permanere. si hoc esset sibi impune. Et hoc est quod Gregorius dicit. xxxix. moral. super illud Job. Estima uis abyssum quasi senescentem. Iniqui ideo cum fine deliquerunt. quia cum fine vixerunt. voluissent quod prope fine fine viuere. ut sine fine potuissent in iniquitate permanere. Potest et alia scilicet tertia ratio assignari. quare pena peccati mortalis sit eterna. Quia per eam contra deum qui est infinitus peccatur. unde cum non possit esse pena infinita per intensiorem. quia creatura non est capax alicuius qualitatis infinite requiritur quod sit saltem duratiue infinita. Est et quarta ratio ad hoc idem. quia culpa manet in eternum. cum qua culpa non possit remitti sine gratia quam homo non potest post mortem acquirere. nec debet pena cessare quod diu culpa manet. Confirmatur quod dictum est per illud quod dicitur Matthei. xxv. Erunt hiis scilicet peccatores in supplicium eternum. Item sic se habet promissum ad meritum. ita pena ad culpam. Sed secundum diuinam iusticiam merito temporalis debet promissum eternum. Job. vi. Omnis qui videt filium hominis et credit in eum habet vitam eternam. ergo et culpa

pe temporalis secundum diuinam iusticiam debet pena eterna. Preterea secundum philosophum. v. ethicorum. pena taxatur secundum dignitatem eius in quem peccatur. unde maioris pena puniuntur qui percutit alapa principem quam alium quemcumque. sed qui peccat mortaliter peccat contra deum. cuius precepta transgreditur. et cuius honorem aliis impietur dum in alio fine constituit. Maiestas autem dei est infinita. ergo quicumque mortaliter peccat dignus est infinita pena. et ita iuste pro peccato mortali aliquis perpetuo puniatur. Hec sanctus Thomas ubi supra. Idem ponit prima secunde. q. lxxxvij. arti. iij. ubi concludit quod peccatum mortale quantum est de se inducit reatum pene eterne. Idem secundo scripto. dist. xliij. arti. v. in quo ponit differentiam inter peccatum veniale et mortale per penam eternam et temporalem. De animabus autem que non statim vadunt ad paradysum quia non sunt condigne nec perfecte penitentes. nec vadunt ad infernum. quia ante mortem habuerunt contritionem de peccatis et fecerunt confessionem. et non satisfactionem. Tales vadunt per mortem corporis ad purgatorium ad complendum penitentiam. qua completa introducuntur in celum.

Pro dictorum maiori intelligentia. Queritur utrum post hanc vitam sit purgatorium. Ad hanc questionem respondet sanctus Thomas. iij. scripto. xxj. dist. q. f. ar. j. q. f. g. sic. et quod de necessitate fidei est ponere purgatorium. Quia iusticia dei hoc exigit. ut peccatum per penam debitam ordinetur. modo multi sunt qui absoluti sunt et quibus culpa est dimissa. sed nondum compleuerunt penitentiam eo quod per contritionem deleta culpa non tollitur ex toto reatus pene. nec etiam semper venialia dimissis mortalibus tolluntur. quibus restat aliqua pena temporalis perficienda. et ideo oportet quod taliter decedentes post contritionem de peccatis et absolutionem ante satisfactionem debitam post hanc vitam puniantur. Et ita oportet locum dare in quo tales anime puniantur. Et hic dicitur purgatorium. Et ideo illi qui purgatorium negant. contra diuinam iusticiam loquuntur. et propter hoc erroneus est et a fide alienus. Hoc idem tenet Gregorius nicensis qui dicit. Si aliquis christi amico consentiens in hac vita purgare peccata minus potuerit post transitum hinc per purgatorium ignis consolationem expediat hoc predicamus. dogma vitatis seruantes. et ita credimus hec ille. Hoc etiam vniuersalis ecclesia tenet per defunctis. exorans ut a peccatis soluantur. quod non potest nisi de illis qui sunt in purgatorio intelligi. Ecclesie autem auctoritati quicumque resistit heresim incurrat. Quod confirmatur. quia dicitur. ij. Machab. xij. Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis soluantur. Sed pro defunctis qui sunt in paradiso non est orandum. quia illi nullo indigent. Nec iterum pro illis qui sunt in inferno quia illi a peccatis solui non possunt. ergo pro hac vitam sunt aliqui a peccatis non dum absoluti. qui solui possunt. et tales charitatem habent sine qua non fit peccatorum remissio. quia vniuersa delicta

Domínica prima Aduentus

operit charitas. Prover. x. vnde ad mortē eter-
nam nō deuenient. quia qui uiuit ⁊ credit in me
nō moriet in eternū. Job. vi. Nec ad gloriā idu-
cent nisi purgati. quia nihil immūdū ad illam p-
ueniet. vt patet Apoc. xxi. vbi dicit. Nō intro-
bit in ea aliquid coinquinatū. Ergo aliqua pur-
gatio restat post hanc vitā. ⁊ sic est ponēdū pur-
gatorium. Idē ponit sanct⁹ Tho. iiii. cōtra gen-
tiles. c. xq. Itē idem est ignis inferni ⁊ purgato-
riū. vt dicit sanct⁹ Tho. vbi supra. scz. iiii. scpto.
di. ii. q. j. arti. j. q. ii. Et ignis purgatorij ē eternus
fm substantiā. sed temporalis fm effectum purga-
tionis. Dicit em̄ beat⁹ Greg⁹. q. sicut sub eodez
igne aurum rutilat ⁊ palea fumat. Ita sub eodē
igne peccator cremat⁹ ⁊ electus purgat⁹. q. idem
est ignis inferni ⁊ purgatorij. Stultū tñ ē differ-
re satisfactionē vsq. post mortem. quīs possit in
purgatorio fieri. ⁊ sit pene solutio. Quia vt dicit
sanct⁹ Thomas vbi supra questiuicula. iiii. Pe-
na purgatorij minima excedit maximā penā h-
vite. Est em̄ in purgatorio duplex pena. vna dā-
ni in q̄tū scz retardant a diuina visione. Alia est
sensus fm q. ab igne corpali punient⁹. Et q̄tum
ad vtrūq. pena purgatorij minima (vt dicit san-
ctus Tho. vbi supra) excedit maximā penā pre-
sentis vite. Q̄to em̄ aliquid magis desideratur
tāto ei⁹ absentia est molestior. ⁊ quia affectus q.
desiderat summū bonū post hanc vitam est intē-
sissimus quia nō retardat affectus mole corpis.
Et etiā quia terminus fruēdi summo bono iam
aduenisset nisi aliquid impediret. Ido de tarda-
tione maxime dolent. Et ista pena est maxia pe-
na. Similiter etiā cum dolor nō sit lesio vel lesio-
nis sensus. tāto aliquis magis dolet de aliquo le-
suo q̄to magis est sensitiuū. vñ lesiones q. fiunt
in locis maxime sensibilibus sunt maximum do-
lozē causantes. Et quia totus sensus corpis ē ab
anima. Ideo si in ipsam aiā aliq̄ lesiuuz agat
de necessitate oportet q. maxime affligat. q. aut
anima ab igne corpali patiat⁹ ad presens suppo-
nitur. hoc em̄ sanct⁹ Tho. iiii. di. xliii. in fine di-
stinctionis pulchre pbat. Et hoc patet ex sentē-
tia dñi Matth. xxv. Itē maiedicti in ignē eter-
num q. parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius. Et ido
oportet q. pena purgatorij q̄tū ad penam dam-
ni ⁊ sensus excedit oēm penā istius vite. Qui-
dam aut assignant rationē ex hoc q. aia tota pu-
nitur. nō aut corpus. Sed h. nihil est. quia sic pe-
na damnatorū esset minor post resurrectionē q.
ante qd est falsum. hec scūs Thomas vbi supra
Stultū igit est vsq. ad purgatorij differre peni-
tentiam ⁊ satisfactionē. Purgant aut in purga-
torio. vt dicit scūs Tho. vbi supra. q. j. ar. j. q. v
electi sola diuina iusticia. non ministerio demo-
num quozū victores extiterunt. Nec ministerio
angelozū qui ciues suos nō tam vehemēter affli-
gerent. Sed tñ possibile est q. eas ad loca pena-

rum deducant. ⁊ etiā ipsi demones. qui de pe-
nis hoim letant⁹ eas cōcomitant⁹ ⁊ assistunt pur-
gandis. tum vt eozū penis satient⁹. tum vt in eo-
rum exitu a corpe suum aliquid ibi repiant. hec
sanctus Tho. vbi supra. De istis etiā dicit chri-
stus angelis. Dicit filie syon. ⁊c. p. earū solati-
one ⁊c. Deo gratias.

Sermo quartus.

Te in castellum

quod cōtra vos est. Matth. xxi.
Sermo noster ē quō oportet nos
parare in hac vitā vt vadamus ad
gloriā eternā finaliter. materia erit
vtilis ⁊ proficua. sed vt sit deo acceptabilis et
gratiosa. Salutes virgo Maria glorioza. Itē
in castellum qd ⁊c. Hoc x̄bū ad lram dicit chri-
stus duob⁹ discipulis suis quos mittebat in hie-
rusalem dicens. Itē in castellū ⁊c. Chri-
st⁹ ciuitatem hierlm vocabat castrū. quia habebat con-
ditiones castri ad lram q̄tum ad situm ⁊ q̄tum
ad fortitudinem magnā quā habebat in muris.
turribus. fortalitijs. ⁊ hmōi. ⁊ erat in alto posita
ad instar castri fortissimi ⁊ quasi in exp. ugnabil.
Ideo dicit. Itē in castellū quod cōtra. i. aū vos
est. sed spūaliter maxime anagoice ab ana quod
est sursum ⁊ goge ductio quasi sursum ductio.
Celestis gloria dicit castrū siue ciuitas pp̄ tria
vel pp̄ter tres. pp̄rias conditiones castri.

Prima quia castrū est sitū in loco alto ⁊ e-
minent. s. nihil creatū ē alti⁹ celo empireo.

Secūda quia castrū ē in exp. ugnabile.

Tertia qz est puissimum de omnib⁹ nec̄rijs.

Primo ē in alto positū. David ps. ix. altissimus
posuisti refugiū tuuz. Nota altissimū. Alti sunt
montes ⁊ elemēta. sed altiores sunt celi lune mer-
curij ⁊c. Sed sup omēs altissimū ē celū empireū
intantū q. phisici nō puenerūt ad ei⁹ cognitionē
quia nō potuerūt tantū ascendere. Dicit sanct⁹
Tho. ii. scripto. dist. ii. q. ii. art. i. j. vbi querit.
Vtrū celum empireū sit corpus quod celuz em-
pireum ratione inuestigari nō potest. Quia qd
quid de celo cognoscimus h. est. aut p. visuz aut
p. motum. Celū aut empireuz nec visui subiaceret
nec motui. vt habet in lra scdo sententiarū. dis-
t. ii. Sed p. autoritatē est habitū. Et est corpus il-
lud quod pncipaliter ordinatū est vt sit habita-
tio beatorū. Et hoc magis pp̄ter homines quo-
rum corpa glorificabunt quib⁹ loc⁹ debet qz p-
pter angelos qui loco nō indigēt. Et qz illa glia
excedit inuestigationem humanā. Ideo etiā em-
pireum. Et est celū empireū corp⁹. sed dicit scdū
do sententiarū dist. ii. intellectuale ⁊ intelligibile
⁊ nō visibile. quia nō subiaceret nostro visui. s. in-
tellectu tñ capif. Et est immobile. Et ideo phi ip-
sum nō cognouerūt vt dicit sanct⁹ Tho. vbi su-
pra in solutiōe ad q̄tū. nec aliquā de eo mentio

nem fecerunt. Quia nec motui nec visui subiacet. Item celum eumque ut dicit sanctus Thome. ubi supra arti. ii. est incorruptibile imboile et lucidum. Quia cum omnis res determinet a fine. oportet conditiones celi empirei accipere secundum quod convenit statui beatorum. propter quos factum est. Et quia illi sunt in plena participatione eterne lucis quietis et eternitatis. Ideo decet empireum celum lucidum. immobile. et incorruptibile esse. Unde sancto sententiarum dist. ii. in littera dicitur. Quod dicitur empireum non ab ardore. sed a splendore. Dicitur etiam quod a volubilitate mundi secretum est. Et dicitur etiam quod non habet ardorem. Non autem dicitur lucidum hoc modo. quod radios suos emittat nostro sensui visibiles. sed quia in natura sua lucem habet eo quod est maxime formale. Hec sanctus Thome. ubi supra Idem prima parte. q. lxxv. arti. ii. **S**ecundo est inexpugnabile. David. Non accedet ad te malum. scilicet culpe. et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. **P**s. lx. **T**ertio est ibi omnium bonorum punitio. In Boetio. iiij. de consolacione philosophie dicitur quod beatitudo est statum omnium bonorum aggregatione perfectum. **D**icitur etiam gloria civitatis signata per civitatem hierusalem eo quod habebat multas libertates. et caput et mater aliarum erat civitatum. ita etiam gloria celestis. Autoritas. Illa que sursum est hierusalem libera est que est mater nostra. ad Gal. iij. Patet ergo ratio que gloria celestis dicitur civitas vel castellum. de qua anagorice dicit christus in themate omnibus nobis. Ite in castellum quasi dicat. in hoc mundo non potestis diutius stare. imo oportet nos habitationem mutare. quia non habemus hic manentem civitatem. sed futuram inquirimus. ut dicit apostolus ad Hebr. xij. Ideo dicitur scilicet per bona opera per passus virtutum in castellum scilicet glorie celestis quod contra vos est. Sed que dicitur quod contra vos est. Nunquid gloria celestis est inimica nostra. **M**odo iuxta hoc inuenio in sacra scriptura quod gloria celestis est per aliquos et est contra aliquos. Primo gloria celestis est per innocentibus in baptismo purificat. Secundo gloria celestis est contra delinquentes criminaliter alienatos. **D**ico primo. quod ipsi nunquam peccaverunt nec corde male cogitando. nec ore male loquendo. nec opere contra deum nec contra proximum. Ideo celestis gloria est per istos. Ratio patet per regulam philosophie. iij. philosophorum. quia locus et locatus debent proportionari. Vel quilibet locus competit locabili sibi non contrario sed proportionato. **N**on sibi gratia. mare siue aqua maris competit piscibus. quia ille locus est eis naturalis iuxta eorum proprietates et conditiones. **T**erra autem est pro animalibus. quia habent conditiones et proprietates siles loco. **M**odo videamus si pueri noviter baptisati habent qualitates et conditiones et proprietates siles celo empireo. et apparet quod sic. Quia celum est locus habitatio seu domus dei pro patre. Licet enim deus sit in omni loco. tamen in celo ma-

xime manifestat gloriam suam sanctis. Ideo david. Ad te levavi oculos meos. scilicet in oratione. quod habitas in celis. **P**s. cxlij. **I**n isto loco dicitur pueri habent convenientiam. quia per sanctum baptismum facti sunt filii dei et sancte matris ecclesie. cum autem baptismum essent solum filii ad eum. Dicit enim beatus Augustinus in libro de baptismo puulorum. et habet de se. dist. iij. ad hoc valet baptismus ut baptisati christo incorporentur ut membra capiti. **D**e hoc dicit sanctus Thome. iij. parte. q. lxxix. arti. v. quod incorporatio est effectus baptismi. quia per baptismum aliquis regeneratur in spiritualem vitam que est propria fidelium christi. Vita autem non est nisi membrorum capiti unitorum a quo motum et sensum suscipiunt. **I**dem dicit sanctus Thome. iij. dist. iij. q. ii. arti. ii. q. v. **E**t in signum quod sunt filii dei dantur eis per baptismum patris et patris. Quia sicut a parentibus carnalibus recipiunt esse carnale. ita a parentibus spiritualibus recipiunt esse spirituale. **H**ereditas autem patris que est celum optime competit filiis et est per filios. Quis ergo prohiberet filiis ne ingrederentur domum patris eorum. **I**sta ratione dicitur pueris locus paradisi provenit. **I**dem apostolus dicit. **I**n spiritu testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii dei. **S**i autem filii et heredes. heredes quod dei. coheredes autem christi. **A**d Rhoma. viij. **S**ecunda conditio celestis quia ibi est plena sanctitas. non est ibi aliquod peccatum. nec actuale mortale seu veniale nec originale. **O**mnes sunt ibi sancti. **A**utoritas. Omnis qui relictus fuerit in syon residuus in hierusalem. sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in hierusalem. **E**sa. iij. **N**ota omnis qui relictus fuerit. hoc dicitur propter demones qui creati fuerunt in celo. sed propter peccatum inde expulsi sunt. et omnes angeli qui ibi remanserunt sancti sunt. **I**dem dicit. **Q**ui relictus fuerit in syon. id est gloria in qua deus templum sanctum vocabitur. **H**anc conditionem habent pueri noviter baptisati quod omnes sancti sunt virtute baptismi quod non solum dictos pueros sanctificat. sed etiam adultos infideles nisi ficte accedent ad eum. **I**dem dicit apostolus talibus. **T**emplum dei sanctum est quod estis vos. **I**dem ad Corinthios. vj. **T**ertio conditio celi empirei est pulchritudo corporalis que tanta est. quod si a nobis modo posset videri nollemus comedere nec bibere. **I**dem david. **Q**uam dilecta tabernacula tua domine virtutum. concupiscit et defecit anima mea in atria domini. **P**s. lxxxiij. **I**ta etiam anime dictorum puulorum tantam habent pulchritudinem quod si nos possemus eas videre essemus extra nos ipsos per admirationem. et in signum huius pulchritudinis ponitur eis cappa alba in baptismo variata picturis et ornata. **I**dem dicit sanctus Thome. iij. parte. q. lxxv. arti. x. ad. iij. quod baptisati traduntur candida vestis in signum gloriose resurrectionis. ad quam homines per baptismum regenerantur. et ad significandum puritatem vite quam debent post baptismum observare secundum illud ad Rhoma. vj. in novitate vite ambulemus. **Q**uarta conditio celi est. quod ibi est continua claritas. et est corpus lucidum et incorruptibile licet non emittat

Domínica prima Aduentus

radios visibiles fm. s. Tho. s. pte. q. lxxvj. r. ij. sc̄p. di. ij. **S**ec̄ in h̄ mūdo in q̄ diuidit̄ in diē clarā r̄ noctē obscurā. **S**ed in celo semp̄ lucet ibi sol. nō iste sol natural̄. Quia ciuitas illa nō eget sole neq̄ luna vt luceant in ea Apo. xxj. **S**z illuminaf̄ a sole iusticie xp̄o. **D**e quo d̄r virgini marie. **E**x te ort̄ est sol iusticie xp̄s deus nr̄. **H**anc p̄ditionem etiā habēt dicti pueri. **D**icit **P**h̄s tertio de anima. q̄ aia in sua p̄ma creatiōe ē tāq̄ tabula rasa in qua nihil est depictū. **S**z in baptis̄mo recipit claritatē r̄ habundantiā oim̄ vtutuz habitualiter. **D**e hoc sc̄s Tho. iij. pte. q. lxxix. arti. v. vbi dicit quozūdā reprobās opinionē falsam. q̄ necesse ē q̄ pueri in baptis̄mo recipiāt influxum gr̄e r̄ virtutis. **E**t hoc p̄bat duplicif̄. q̄a pueri sicut r̄ adulti in baptis̄mo efficiunt̄ mēbra xp̄i. vñ necesse est q̄ a capite recipiant influxū gratie r̄ virtutis. **S**icut r̄ demon phibebat virtute diuina ab inuestigatione v̄ginitatis **M**arie. nec nouerat diuinitatē christi. s̄ cōfitebat̄ suspirando. vt dicit sc̄s Tho. iij. sc̄p. dist. xxx. q. ij. arti. j. r̄. ij. pte. q. xxix. r̄. xlj. r̄. xliij. r̄. xlviij.

Sc̄do qz nisi pueri in baptis̄mo recipient gr̄az r̄ virtutes. pueri decedentes post baptis̄mū non puenirent ad vitam eternā. quia vt dicit̄ ad **R**oma. vj. **G**ratia dei ē vita eterna. r̄ ita nō p̄fuisset eis ad salutē baptis̄mū fuisse. **I**dē tenet sanct̄ Tho. iij. sc̄p. di. iij. q. ij. ar. ij. q̄stūcula. j. **S**z impedit̄ a corpe. qz nō pōt eas statim ostendere. **S**icut nec tacea argētea multū lucida r̄ clara sub clamide abscondita. nō pōt ostendere suā claritatē. s̄ ad solē posita. fulget int̄m q̄ mirū ē. ita q̄ obscurat visum. **I**dē de aia pueri sub clamide carnis abscondita. **S**z a corpe sepata statim h̄z tm̄ lumen r̄ claritatē sciētie plusq̄ habuerit aliq̄s vn̄q̄ in hoc mūdo. **E**t in signū hui⁹ claritatis quādo pueri baptis̄ant̄ accendit̄ lumē. **S**i q̄ qlibz locus naturaliter cōpetit locabili r̄. **I**do p̄nt dicere. qui nō est aduersum nos. s̄. loc⁹ celestis ē p̄ nobis **M**arc. ix. **I**do qm̄ tales moriunt̄ in statu innocētie baptis̄malis dicit̄ eis. **I**te i castellū qd̄ p̄ vob̄ est. **D**icā vob̄ vnā gr̄am historiā q̄ recitat̄ a trib⁹ euāgelistis. **M**atth. xix. **M**ar. x. r̄ **L**uc. xvij. **S**emel cū xp̄s p̄dicasset post fm̄onē gentes ex deuotiōe portabāt filios suos ad christum vt eis daret suā b̄ndictionē. r̄ tot veniebāt ad eū. q̄ dicit̄ textus q̄ discipuli increpabāt eos r̄ phibebāt ne xp̄o appropinquaret̄. **H**oc vidēs xp̄s indigne tulit r̄ dixit discipulis. **S**inite paruulos venire ad me. r̄ nolite phibere eos talium em̄ ē regnū celozū. dicit̄ **M**ar. **E**t amplexās eos imponēs man⁹ suas sup̄ illos b̄ndicebat. **N**ota cū diē. **S**inite puulos r̄. vbi ponit tres clausulas fm̄ q̄ sunt tria magna impedimēta volentibus celum intrare. **P**rimū est in morte in q̄ veniunt demones. solū v̄go **M**aria obtinuit per gratiam ne veniret̄ in morte sua. vt. pie creditur.

Et multi qui in morte credūt ascendere in celum tunc capiunt̄ a demonibus r̄ descendūt in infernum p̄pter eozū mala r̄ peccata. **S**ed dicti pueri nō timent quia tūc xp̄s dicere pōt demonib⁹. **P**ditores finite paruulos venire ad me. **D**emagnis aut̄ pauci saluant̄. quia fere om̄es sunt. aut supbi. aut auari. vel luxuriosi. r̄. **N**ota dictū archidiaconi lugdunēs. q̄ de. xxx. milib⁹ solum q̄nq̄ fuerunt saluati. **I**deo gaudendū ēēt d̄ morte puerozū innocentū. **S**c̄dm̄ impedimentuz est post mortē in aere in media regione vbi ē maior multitudo demonū. r̄ multi qui forte euadūt primū impedimentū capi possent in isto secūdo fm̄ q̄ fuit reuelatū beato **A**nthonio. **D**e dictis pueris dicit xp̄s demonibus. **N**olite phibere eos **T**ertiū impedimentū est in porta celi in q̄ portarij stricte examināt. qz multe aie nō solū bone. sed etiam male p̄missione diuina possunt venire vsq̄ ad portā. **A**utoritas. **C**ū intrauerit paterfamilias sc̄z xp̄s in die ascēsiōis r̄ clauerit hostiū incipiens foris stare r̄ pulsare ad ostiū. dicētes. dñe dñe aperi nob̄. **E**t r̄ndens dicit vob̄. nescio vos vnde sitis. **T**ūc incipietis dicere. **M**anducauimus corā te r̄ bibimus r̄ in plateis nr̄is docuisti. **E**t dicit vobis. nescio vos vnde sitis. **D**i scedite a me omnes operarij iniquitatis. **L**uc. xij. **N**ota cū dicit. **N**escio vos. **E**t nunquid scit om̄ia. **D**ico q̄ xp̄s scit om̄ia scientia simplici intelligentie. sed nō scientia approbatiōis. **S**z de dictis pueris dicit christus portarijs. dimittatis ip̄os intrare. quia talis est regnū celozuz. **E**rgo ite in castellū quod p̄ vobis est. **D**ico sc̄do q̄ gloria celestis est cōtra delinquentes r̄. **R**ō fundat̄ p̄ regulā phie dicit̄. **O**m̄is loc⁹ ē cōtrarius locabili cōtrarias q̄litates habēt ad ip̄m. **V**erbi gratia. aqua est aibus locus cōtrari⁹ r̄ animalibus. terra v̄o piscibus ex p̄trarijs qualitib⁹ **M**odo videam⁹ si pctōres habēt cōtrarias q̄litates r̄ cōditioses contra locū celi. **P**rima cōditio celi vt dixi est loc⁹. habitatio. r̄ dom⁹ dei. r̄ filiozū suozū. **S**ed peccatores nō sunt filij dei sed inimici. licet sunt filij dei. **A**lia ratio isti⁹ ē. **Q**uia fm̄ sc̄m̄ Tho. sup̄ **J**oh. xij. aliquis fit filij dei tripliciter fm̄ triplicē assimilationē hois ad deū. s̄. p̄ gratiam. p̄ p̄fectionē operū. r̄ p̄ gloriā. r̄ nihil horū habent pctōres. ergo nō sunt filij. licet aliquo modo possunt dici filij fm̄ similitudinē nature. vestigiū r̄ imaginis. nō tm̄ gratie r̄ glie. quia fm̄ sc̄m̄ Tho. iij. pte. q. xxxij. arti. iij. aliq̄s fm̄ istam quintuplicē similitudinē dicit̄ filius dei. s̄ tm̄ pp̄rie fm̄ illā triplicē assimilationē homis ad deum inimicus dei est. quia sc̄dm̄ sc̄m̄ Tho. sup̄ **E**sa. l. **H**ō p̄ pctm̄ vendit quatuor p̄ que incurritur inimicitia dei. sc̄z animi virtutē. celestē hereditatē. aie libertatē r̄ diuini amoris honores. tm̄ ex pctis facti sunt eius inimici. qz q̄to augmentant̄ r̄ crescunt in corpe vel sciētia. vel potentia.

vel officijs. tãto sunt peiores in cõscientia. **S**up
bi. p̄sumptuosi. nolentes obedire preceptis dei
sunt inimici dei. **A**utoritas. **I**nimicos meos il-
los qui nolũt me regnare sup se. **L**uc. xix. ver-
bum est xpi. **P**atet ergo q̄ habet cõtrariã quali-
tatem. **S**ecõda cõditio celi est. quia è loc⁹ sancti-
tatis vt dixi. sed peccatores sunt maculati. corru-
pti. ⁊ abominabiles facti. **E**sa. j. **V**egenti pecca-
trici populo graui iniquitate semini nequã filijs
sceleratis dereliquerũt dñm ⁊ blasphemauerũt
sanctũ israhel alienati sunt retrosum. **N**ota ve-
genti peccatrici q̄tũ ad peccatũ supbie. p̄lo gra-
ui iniquitate q̄tũ ad auariciã. semini nequã p̄p̄
luxuriam. filijs sceleratis q̄tũ ad inuidiã. dereli-
querũt deũ p̄pter gulã. blasphemauerũt sanctũ
israhel p̄pter iram. alienati sunt retrosum p̄pter
accidiã. **T**ertia cõditio celi è pulchritudo. sed
p̄ctõres sunt immũdi ⁊ turpissimi intm̄ q̄ qñ aia
peccatoris venit ad portã paradisi possunt a-
geli sancti clamare ad infernũ. ad infernũ. de qua
Hiere. ij. q̄ vilis facta es nimis iterãs vias tuas
scz peccatorũ. ⁊ ab egypto cõfunderis sicut con-
fusa es ab assur dicit dñs. **Q**uarta cõditio ce-
li est. q̄ celum est clarũ ⁊ p̄ctõres sunt tenebrosi.
David. **N**escierunt neq̄ intellexerũt in tenebris
ambulant. **Q**uia fm̄ scm̄ **T**ho. sup **J**ob. v. affe-
ctus peccati in m̄te est quadruplex. s. infirmitas
cecitas. instabilitas. ⁊ indeuotio. **E**t q̄tuor vul-
nera sunt causata in anima ex p̄ctõ **D**e p̄mo. et
cõsequent̄ ex alijs peccatis. scz infirmitas in ira/
sabili. cõcupiscẽtia incõcupiscibili. ignorantia si-
ue cecitas in ratione. ⁊ malicia in voluntate. ad
que sequunt̄ alia duo mala. s. dolor ⁊ error. p̄ma
scõde. q. lxxxv. ar. iij. **E**t etiã fm̄. s. **T**ho sup. p̄s. l
mali nõ cognoscũt sua peccata triplici rõne. s. ce-
citatis. obliuionis. ⁊ adulationis. **I**te in celo est
maxima pax ⁊ cõcordia. q̄cquid placet vni ⁊ al-
teri. **S**ed peccatores semp sunt in guerra. vt cõ-
tra primũ. vel cõtra p̄sem. matrẽ. vxorem. filios
fratres ⁊c. **N**ota hic fm̄ scm̄ **T**ho. sup **E**sa.
lix. **P**ctm̄ causat quadruplicẽ diuisionẽ. discor-
dia a primo. cõtrarie affectionis a seipso. auersi-
onis a deo. ⁊ dissimilitudinis a sanctis. **I**dez di-
cit scũs **T**ho. scõda scõde. q. xxix. arti. ij. ad tertiũ.
q̄ pax vera est tm̄ in bonis ⁊ bonoz. aparẽs au-
tem in malis. **I**te ad quartũ dicit q̄ p̄fecta pax è
tm̄ in beatis. sed imp̄fecta est in viatorib⁹. **I**deo
quilibet peccator p̄t dicere. **Q**ui nõ est mecum
scz p̄corditer p̄tra me est. **M**atth. xij. **L**icet er-
go locus celi empirei nõ sit p̄ peccatoribus. imo
sit cõtra eos. vt pbauit. nihilomin⁹ tm̄ ne despe-
rent. dicit eis xpus in themate. **I**te in castellum
q̄ cõtra vos è. quasi dicat. **I**te quẽadmodũ va-
dunt bellatores ⁊ gentes armorũ ad capiendum
castrũ eis cõtrariũ vi armorũ. **I**ta etiã capi p̄t
castrũ celi. **H**oc nõ auderẽ dicere. nisi quia xpus
dixit. **A** dieb⁹ iohis baptiste vsq̄ nunc regnũ ce-

lorum vim patit̄. ⁊ violenti rapiunt illd̄ **M**at.
xj. **H**ec violentia fit p̄ penitentiã quod innuitur
ibi. **A** diebus iohis baptiste. **Q**uia ille qui p̄m⁹
p̄dicauit q̄ regnũ celozũ p̄t haberi p̄ penitenti-
am fuit ipse. **I**deo cepit predicare ⁊ dicere. **P**e-
nitentiã agite. appropinquat em̄ regnũ celozum.
Matth. iij. **I**deo tanq̄ boni bellatores debem⁹
obsidere castrũ celi ⁊ ipm̄ impugnare **P**rimo
cum bombardis quod fit p̄ lamentabilẽ cõfessio-
nem. **S**icut in bombardã est foramen vbi ponit̄
pulis. ⁊ magister mittit ferrũ ignitũ ⁊ puluis è
flãmat̄. ⁊ lapis sic mittit̄ p̄tra castrũ ⁊ capit̄ **I**sto
modo in p̄fessione foramẽ vbi est puluis niger ⁊
fetid⁹ p̄ctõrũ est cor vel memoria vbi debet̄ p̄gre-
gari peccata. **F**erruz ignitũ est cõpunctio seu cõ-
tritio cordis que a m̄grõ seu a spũsancto mittit̄.
⁊ inflãmat̄ cor. ⁊ tunc proijcit̄ lapis magn⁹ pec-
cati mortalis. ⁊ p̄forat̄ murus paradisi. p̄pter h̄
dicit **J**ob. **T**edet aiam meã vite mee dimittã ad-
uersum me eloquiũ meũ loquar. scz in p̄fessione.
in amaritudine anime mee. **J**ob. xiiij. **S**ecun-
do trabucando p̄ secretas miseratiões. **T**rabu-
cus etiã lapides mittit̄ p̄tra castrũ. sed nõ cum
clamoze nec sonitu sic bombardã s̄ secrete. **S**ic
etiã est de elemosyna que secrete est fienda. **C**õ-
fessio debet fieri cũ clamoze ⁊ tumultu. gemitũ
⁊ suspiriozũ. **S**ed elemosyna secrete mittẽdo vi-
cine. paupi. vidue. ⁊c. panem vel vinũ. vl̄ vestẽ
vel pecunias captiuis. vel puellis dando dotem
decẽ florenos vel duodecim. **S**ic diruit̄ turris
muri paradisi. **I**do xps. cum facis elemosynam
noli ante te canere. sicut hypocrite faciũt. **T**e au-
cem faciẽte elemosynã. nesciat sinistra tua qd̄ fa-
ciat dextera tua. **M**atth. vj. **T**ertio balistan-
do p̄ efficaces orationes. vnde os nostrum ad in-
star baliste est factum duozũ lignozũ. **A**rcus ba-
liste est lingua. **S**agitta vero oratio. **E**t lignũ p̄
mediũ arcus est rectitudo orationis. **I**do auisa
cogitando cum quo loqueris in orõne. quia cuz
xpo dicendo. **P**ater noster. vel cũ v̄gine **M**a-
ria. dicendo. **A**ue maria ⁊c. **C**ogitãdo q̄ vides
xpm̄ in cathedra sedem iratum contra te. **E**t sic
mittitur sagitta deuote orationis ⁊ vulneratur
xps vel virgo **M**aria. qd̄ vulnus bñ placet eis
⁊ tunc licet iratus p̄tra te ex peccatis tuis parcat̄
⁊ remittit tibi peccata. dicens. vulnerasti me. id̄
parco tibi. **I**dem de virgine maria. **I**deo de sa-
gitta deuote orationis dic̄ scriptura. **O**ratio hu-
miliantis se nubes penetrabit. **E**ccli. xxxv.

Quarto scalando castrum p̄ scalam virtutuz
ascendendo ad instar hominũ armorũ qui cum
scala ascendunt secrete. **E**t qñ sunt sup̄ clamãt
fortiter. viuat viuat. **I**ta bona vita ⁊ virtuosa è
scala. cui⁹ gradus è humilitas. castitas. pauper-
tas. temporantia. iusticia. ⁊c. **I**deo dñs. **C**õsur-
gite ⁊ ascendite ad gentem quietam ⁊ habitan-
tem p̄fidenter. **H**iere. xlix. **N**ota exemplum de

Domínica prima Aduentus

Eustachio ⁊ vxore. vt habet in vitaspatri. Jo regnū celozū vim patit. Matth. xj. q̄ pōt capere capiat. Matth. xix. Ergo ite vos peccatores p penitentiā ad castellum quod contra vos est. Deo gratias.

Sermo quintus.

Hora est iam nos de somno surgere. Ad Rho. xiiij. ⁊ in epla zē. Pro hui⁹ verbi declaratiōe ⁊ p̄dicande materie introductiōe sciē dum q̄ in sacra scriptura status mortalis peccati dicit̄ dormire. q̄ diu em̄ hō est in peccato mortali dormit. tādū dormit duplici rōne. Prima. quia sicut ille qui dormit nihil opat̄. nec lucrat̄ aliqd̄ sic nec p̄sona que est in pctō mortali nihil opat̄ meritozie. quia grā est p̄ncipiū merēdi re/motum. charitas vero p̄ximū. iij. sc̄p. dist. xxx. s̄ talis caret vtraq̄. quia licet possit facere multa bona opa de genere. quia pctm̄ mortale non auferit homini liberū arbitriū tñ ex illis opibus nihil lucrat̄ p gloria paradisi. Licet em̄ ex ip̄is lucrēt bona temporalia. sc̄z sanitatē. filios. honores diuitias. ⁊ ex illis meref̄ extire d̄ pctō mortali ali quo modo dispositiue. vt dicit sc̄s Tho. in. iij. di. xv. q. j. ar. iij. q. iij. ⁊ iij. p. q. lxxix. ar. vj. Jo qñ hō sentit se in pctō mortali nō dz dimittē opa bona. sed magis augmētare. sed nō sunt lucratiua glorie. quia qñ in sero mortis hō venit ad cōpotum cū xpo. ip̄e dat retributionē solū p̄ boīs opib⁹ factis in statu gr̄e. quia erūt viua p̄ charitatem. s̄m sc̄m Tho. ibidē. sed de bonis opibus facti in statu culpe nihil retribuet. quia sine charitate facta sunt. q̄ mortua. ⁊ p̄ cōsequens nullo modo meritoria ibidē zē. quia iā in h̄ mūdo ip̄e dedit retributionē p̄ illis p̄p̄ h̄ dicebat christ⁹. Manete in me ⁊ ego in vob. quia q̄ manet i me ⁊ ego in eo hic fert fructū multū. quia sine me nihil potestis facere. s̄ meritozie. Joh. xv. Pro dīctorū intelligentia nota differētiā inf̄ opa viua. mortua ⁊ mortificata. h̄ illa opa hoīs p̄p̄ie dicunt̄ viua. vt dicit̄. s̄ Tho. iij. sc̄p. dist. xiiij. q. ij. ar. iij. q. ij. que hoīem ad eternā vitam p̄ducere possunt. quia om̄ia illa dicunt̄ viuere que habēt debitā opationē vel effectum. ⁊ illa que p̄uant̄ hac dicunt̄ mortua sicut dicim⁹ aquā viuā que est in impetu fluendī. p̄p̄ius aut̄ effectus humanozū operū ē q̄ p̄ ea homo ad vltimū finē humane vite pueniat. s̄ beatitudinē. Idem dicit sc̄s Tho. iij. pte. q. lxxix. arti. iij. sic igif̄ opa viua dicunt̄ que fiunt ⁊ sunt cū charitate. sed illa opa hominis dicunt̄ mortua que h̄ faciendī p̄tatem nō habent ⁊ que fiūt sine charitate. dicit em̄ sc̄s Tho. iij. pte. q. lxxix. arti. vj. in so. ad sc̄dm. q̄ opa de genere bonozū sine charitate facta dicunt̄ mortua p̄pter defectū charitatis ⁊ gr̄e sicut p̄ncipiū. Sed opa hoīs dicunt̄ mortificata q̄ h̄c

p̄tātē p̄ducēdi ad eternā vitē amiserūt cū p̄tē eā habuerint. ⁊ sic opa mortificata dicunt̄ que fiūt cū charitate. sed nō sunt cū ea p̄pter sequēs peccatū mortale. Et ideo opa bona ex charitate facta in eo qui grām habet viua sunt. In eo autē qui gratia caret. opa nō ex charitate facta mortua sunt. opa aut̄ pus in charitate facta in eo q̄ grām dimittit p̄ peccatū mortificata sunt. quia pctm̄ sequēs impedit q̄ hō p̄ illa opa non possit ad vitā introduci. hec sanct⁹ Tho. iij. sc̄p. dist. xiiij. vbi supra. Nota etiā s̄z sc̄m Tho. iij. parte q. lxxix. ar. vj. q̄ a peccatis aliqd̄ dicit̄ mortuum dupliciter. Uno mō effectiue. quia sc̄z ē causa mortis ⁊ h̄ mō pctm̄ siue opa peccati dicunt̄ opa mortua. s̄m illud ad heb. Sanguis christi emundabit cōscientias n̄ras ab opib⁹ mortuis ad seruiendum deo viuētī. ad heb. ix. Alio mō dicit̄ op⁹ mortuuz p̄iuatiue. quia sc̄z caret vita sp̄iali que est ex charitate p̄ quā aia deo cōiun / gif̄ ex quo viuūt sicut corp⁹ p̄ aiam. ⁊ sic opatio sine grā dicit̄ opus mortuum. Et p̄ hūc moduz etiam fides que ē sine charitate dicit̄ mortua s̄m illud Jaco. ij. Fides sine opibus mortua est.

Querit sc̄s Tho. in. iij. dist. xv. q. j. arti. iij. q. iij. vtrū opa extra charitatē facta sint alicui⁹ boni meritoria saltē temporalis. Ad quā questio. r̄ndet. q̄ opa extra charitatē facta nō sunt meritoria ex cōdigno. neq̄ et̄ni. neq̄ temporalis alicui⁹ boni apud deum. Dicit em̄ Aug⁹. q̄ pctōz nō ē dignus pane quo vescif̄. sed quia diuinā bonitatem decet vt vbiq̄q̄ dispositionē inuenit perfectionē adijciat. Pro ex merito p̄grue dicit̄ aliqd̄ merēdi aliqd̄ bonū p̄ opa extra charitatē facta. Et s̄m hec opa ista valent ad triplex bonū sc̄lz ad temporalium cōsecutionē. ad dispositionē ad grām. ⁊ ad assuetudinē bonozū operum. Concordat dñs Albert⁹ in. iij. dist. xiiij. ⁊ xv. Concordat etiā cū dictis Raymūd⁹. Quia tñ h̄ meritum non p̄p̄ie meritū dicit̄. ideo magis concedendū est. q̄ hmōi opa nō sint alicui⁹ meritoria q̄ q̄ sint. hec. s̄ Tho. vbi supra. De h̄ etiā sc̄s Tho. iij. pte. q. lxxix. ar. vj. in so. ad tertium. Itē. ij. sc̄p. di. xxvij. ar. iij. in corpe dicit̄ sanctus Tho. q̄ opa bona añ donū gr̄e facta p̄mio sibi p̄portionato nō carēt. Causant em̄ qñdā habitudinē ad grām. ⁊ secū etiā quādā honestatez ⁊ pulchritudinē habēt. in quib⁹ p̄cipue eozū p̄mīum cōsistit. Et aliqua etiā p̄ accidēs causant vt bonozū t̄p̄alium affluentia aut aliquid hmōi. qz frequēter vt dicit̄ Greg⁹. Be⁹ in h̄ mūdo remunerat qd̄ premiū future glorie nō meretur. vt sic nullū bonū irremuneratū inueniat. h̄ ille. Se cūda rō. qz sicut p̄sona q̄ dormit nullū habet sentimentū. nec videt nec audit. nec odorat. nec tangit. qz oēs potētie sensitiue ⁊ intellectiue sūt ligate. Ita de p̄sona que est in statu peccati mortalis totū sentimentū rerū sp̄ialium p̄didit. lz sen-

tiat saporis rerū temporalium. tñ nō videt piculum
 in quo ē ppter peccatū. nec audit deū p veram
 obedientiam ad ei' mādata. nec odorat p deuo/
 tionē. nec tangit p penitentia. nec gustat p com/
 munionē. De his quere p̄ma sc̄be. q. lxxxv. ar.
 iij. Animalis hō nō sentit ea que spūs dei sunt. s.
 ad Ro. ii. Si q̄ p̄sona que in pctō mortali est ni
 hil lucrāf meritoz nec sentit res spūales. ḡ dor
 mit. patz rō q̄ stat' peccati mortalis dicit' dormi
 re. Idō sicut homi qui diu dormiuit dicit'. surge
 quia diu dormiuiisti. ita dicit apls cuilibet pctō/
 ri. Surge q̄ dormis et exurge a mortuis et illumi
 nabit tibi xp̄us. ad Eph. v. Nota exurge a mor
 tuis. i. a peccatis mortalib'. Et illuminabit tibi
 xp̄s. Quare dicit tibi et nō te. R̄sideo. regula est
 generāis sacre sc̄pture. q̄ vbi videt icōgruitas
 ibi est magnum secretū vt hic. quia plus est illu
 minare homini q̄ illuminare hoīem. verbi gr̄a.
 Deus illuminat solē. sed nō illuminat soli. i. non
 dat sibi lumen ad vtilitatē sui. sed ad vtilitatem
 nostrā. ita multi sunt illuminati a deo de magna
 scientia vel de magno intellectu. sed nō ad vtili
 tatem suā. sed ad deceptionē aliorū. Sz qñ d̄ sci
 entia seu intellectu sciūt se bñ regere in saluatio
 nem aliorū et ipsorū. tūc de' illuminat eis. scz ad
 vtilitatem ppriā. Sed videt icōgruitas. Ideo
 dicit Greg'. Indignū vehementer existimo. vt v
 ba sacri eloquiū restringā regulis donati. Ecce q̄
 re dicit illuminabit tibi xp̄s. i. ad vtilitatē tuam.
 Ideo dicit thema. Hora est iā nos. quia iam cla
 ritas solis iusticie oris in officio ecclie. pater the
 ma. ¶ Inuenio q̄ decē sunt fūada et fienda i sur
 gendo a somno peccati mortalis q̄ hūt et fūant i
 surgēdo a somno corpali nocturno. in quo hō fa
 cit cōiter decē. Primo hō apit oculos ad viden
 dum que hora ē. et si ē dies dicit hō. O surgam
 quia dies est clara. Ita ille q̄ dormit in peccatis
 debet primo apire oculos p pctōrū cognitionem
 et piculi in quo ē. Cognitio ē p̄m' act' in omnibus
 opationib' que fiunt electiue. quia electio in ho
 minibus sequit' inq̄sitionē et p̄supponit cognitio
 nem. vt dicit sc̄us Tho. j. sc̄p. di. xli. ar. j. in sol.
 ad p̄mū. Est em̄ electio actus volūtati nō abso
 lute. sed in ordine ad intellectū ordinantē. Actus
 aut' volūtatis cognitionē p̄supponit eo q̄ volun
 tas de se ceca est et mouet ab intellectu p̄sentan
 te sibi suū obiectū sc̄ificatiue. licet etiā volūtas
 moueat intellectū quo ad exercitiū act'. qñ religi
 osus apit oculos recognoscēdo se dicit. O miser
 et tot anni sunt q̄ sum in ordine tē. mō apit ocu
 los. Idē de clerico dissoluto. Idē de xp̄ianis q̄
 solo nomine dicūt xp̄iani. s̄ nō regūt se fm̄ diui
 na p̄cepta. sed iuxta eorū sentimētū. Ecce h̄ apit
 oculos spūaliū. Idō dauid postq̄ apuit ocu
 los et cognouit statū peccati. et piculū in quo erat
 dicebat deo. Ampli' laua me ab iniquitate mea et
 a peccato meo mūda me tē. et allegat rōnē dicēs

Qm̄ iniquitatē meā ego cognosco tē. ps. l. Ecce
 quō tenebat oculos aptos. Ita debet facē qlibz
 pctōr cogitando suā malā vitā quā tenuit ¶ Se
 cūdo homo in lecto erigit se q̄si sedēdo. Ita qui
 surgit a pctō debet erigi p tritionē. qui sedet in
 lecto est erectus. s. a cingulo supi'. sed iacet infe
 rius. Ita tritio vera importat duo. p̄mo dolo
 rem et displicentiā de peccatis. iā iacet basse. se
 cūdo p respectū ad deū quē offendit mō ē erect'
 quia si dolor vel displicētia pctōrū venit respe
 ctu mūdi fame vel piculi nihil valet. totus iacet
 basse in terra. oportet q̄ displicētia sit respectu
 dei tūc est cōtritio. de hoc. iiii. sc̄p. di. xvj. Ita fa
 ciebat ille rex Ezechias di. Recogitabo tibi om
 nes annos meos in amaritudine anie mee. Esa.
 xxxviii. Nō tibi. nō dicit mūdo fame nec piculo
 sed tibi. Idō qñ hō recordat' de peccatis debet p
 cutere pectus eleuādo oculos versus celū. dicen
 do. Tibi soli peccaui dñe miserere mei. ¶ Ter
 tio induit camisia et ceteris indumētis. Ecce pro
 positi boni assumptio. Firmū em̄ ppositū in bo
 num nō ē sine indumēto diuine gr̄e. quia hoc nō
 est sine p̄fecta p̄paratione ad gr̄am que est simul
 cum infusione gr̄e et meret' gloriā et nō gratiaz q̄
 iam habet'. s. sc̄de. q. cxij. arti. ij. ad p̄mū. Si em̄
 voluntas p̄mpta est fm̄ illud q̄ hz accepta ē nō
 fm̄ id quod nō habet. ij. ad Ro. viij. Alie p̄tu
 tes sunt alia indumēta. dic vt videbit' expedire.
 Idō apls. Induite vos sicut electi dei sancti et di
 lecti viscera misericordie benignitatē. humilitatē
 modestiā. paciētiā supportātes inuicē. ad Col.
 iij. ¶ Quarto a electo recedit. Ecce recess' a ma
 la societate et ab occasionib'. de h̄ pulchre vide
 sc̄m Tho. sup. Matth. iij. ca. Aliter ppositū ab
 sc̄indi a pctō nō est p̄fectū nec firmū. Ideo dicit
 sc̄p. Salua aiam tuā noli respicere post tergum
 tuū nec stes in om̄i loco circa regionē. sed in mō
 te saluū te fac ne et tu simul pereas. Gen. xix. Idō
 recedite statim quia si modo pponitis nō pecca
 re. quia estis modicū deuoti. tñ post prandiū vt
 cenam habita occasione peccabit'. idō etiā poe
 ta h̄ dicit. q̄ nocitura tenes q̄uis sint cara relinq̄
 ¶ Quinto sputa et hm̄oi emittunt' ppter ebul
 lionē stomachi. Ecce oris cōfessio que vere non
 est nisi spuere flegma putridū de peccatis. Sic
 aut' purificat' stomach' n̄re cōsciētie. Autoritas.
 Si cōfiteamur pctā n̄ra fidelis et iust' est deus vt
 remittat nobis pctā n̄ra et emūdet nos ab omni
 iniquitate n̄ra. j. Joh. j. ¶ Sexto calciaf homo
 Ecce iniuriarū remissio. Qui incedit discalciaf
 statim sentit punctiōes lapidū et spinarū. sec' qñ
 hō incedit calciaf. qui nō sentit se de iniurijs ad
 vindicandū. sed totū remittit talis calciaf' ice
 dit. Sz ille q̄ indignat' et querit vindictā nec vult
 dimittere incedit discalciaf. Idō dicit scriptura
 sc̄a. Om̄is iniurie p̄mi ne memineris. et nihil
 agas in operib' iniurie. Eccl. x. Idō calcia te per
 B 7

Dominica prima Aduentus

bonam patientiā iniurias remittēdo. iuxta illud
state calciati pedes in preparatione euangelij pad
ad Eph. v. ¶ Septimo cingit hō. Ecce hic de-
bitozū restitutio. Quidā incedūt sine cinctura. s.
amplos ventres portātes in magnis pompis et
vsuris de bonis alterius que habēt p vsuras ra-
pinas. calūnias rē. Ideo oportet se cingere strin-
gendo se cum bonis suis de bono iusto. restituē-
do omnia alia de malo r iniusto. **A**utoritas **R**ed-
dite omib⁹ debita. nemini quicq̄ debeati nisi vt
inuicem diligatis rē. ad **R**ho. xij. **N**ullus debz
se ampliare in bonis alienis. Ideo dicit christus
Sint lumbi vestri p̄cincti. r lucerne rē. **L**u. xij.
Lucerne ardētes sunt opa meritoria que nō ar-
dent q̄ diu homo retinet bona alterius iniuste.
¶ **O**ctauo manus lauant. Ecce elemosynaru
largitio q̄ facta est restitutio de hoc quod sup-
est de bono iusto homo facit elemosynam q̄ mū-
dat r purificat animā a peccat. **A**utoritas. **Q**d
sup̄est date elemosynā r ecce omnia munda sunt
vobis. **L**u. xj. ¶ **N**ono man⁹ applicant ad ali-
quod opus. Ecce spūalis oratio que de cōmuni
cursu debet fieri eleuatis manibus sursum quasi
diceret. dñe paup sum. Ideo leuo manū dexte /
ram. vt detis mihi spūalia. Et sinistrā vt det mi-
hi bona tempalia. **V**olo viros orare in omī loco
leuātes puras manus sine ira r discrepatione. s.
ad **T**imoth. ij. ¶ **D**ecimo r vltimo cibus sumit-
tur hora prandij. Ecce eucharistie cōmuniō in
qua anima reficit r recreat. qui recipit christuz
qui dat vitam grē r vitā glorie. Ideo dicit ipse.
Accipite r manducate hoc ē corp⁹ meū. s. ad **C**o-
rinth. xj. **Q**ualiter debet accipi ostēdit ibidē cū
dicit. p̄bet aut̄ seipsum homo. r sic de pane illo
edat r de calice bibat. **Q**ui em̄ māducat r bibit
indigne iudiciū sibi manducat r bibit. **U**bi dicit
glosa **A**mb. **I**ta puniet ac si xpm̄ p̄p̄ris mani-
bus interfecisset. Ecce quō debem⁹ surgē a som-
no peccati mortalis. p̄pter hoc dicit thema. **H**o-
ra est iam nos de somno surgere. **D**eo gr̄as.

Sermo sextus.

Nox p̄cessit dies
n aut̄ appropinquabit ad **R**homa. xij.
Thema p̄positū r etiaz tota epistola
declarat nobis finē mundi esse de p-
p̄nquo vt nullus ponat in ipso spem nec amorē
suum. **Q**uia q̄n homo scit q̄ domus sit antiqua
r minat̄ ruinam nullus nisi stultus vult in ipsa
remanere ad habitandū. **I**dem de nauī antiqua
ad nauigandum. **I**ta est de domo huius mundi
antiqua r ruinosa ideo nullus nisi sit stultus de-
bet ipm̄ appetere nec diligere nec in nauibus vite
nauigare. **S**ed vt materia p̄sentis sermonis sit
deo acceptabilis r gratiosa r nobis vtilis r pro-
ficua. **S**alutē d̄go maria. **N**ox p̄cessit rē. **H**o-
bui⁹ verbi declaratione r materie p̄dicande in-

troductione sciendū est q̄ in diuersis locis sacre
scripture repit. q̄ vita hui⁹ mūdi dicitur nox re-
spectu vite paradisi. **H**oc declaratur per tres p-
portiones. scz solis. lune. r iesu christi. **L**una ha-
bet claritatem. sed sol habet maiorem septempli-
citer. vt dicūt doctores r etiam glosa ordinaria
super illud **E**sa. xxx. **E**rit lux lune sicut lux solis
r lux solis erit septemplex. sicut lux septez di-
erum. **E**x peccato **A**de sol r luna pdiderūt mul-
tum de claritate. **N**ota tamē s̄m sanctum **T**ho.
in. iij. dist. xl viij. q. ij. arti. iij. ad tertium. q̄ pro-
babilius dicitur q̄ illa minoratio luminis ex la-
psu primi parentis non est s̄m realē luminis de-
fectum. sed quo ad vsū homis qui tantū bene-
ficiū ex lumine corporum celestium consecut⁹
est quātū ante fuisset. **N**ec sequitur si lux corpo-
rum celestium minorata nō est in homine peccā-
te q̄ realiter nō sit augenda in eius glorificatiōe
quia peccatum homis nō immutauit statū vni-
uersi cum etiam homo prius r post habuerit ani-
malem vitam quemotū r generatione creature
corporalis indiget. sed glorificatio hominis sta-
tum totius creature corporalis immutabit. ideo
non est simile. vnde tūc facta fuit luna vt p̄sser
nocti. **G**en. i. r in resurrectione erit lux lune sicut
lux solis. **E**sa. xxx. si tamē nō peccasset. tūc com-
modum habuisset ex lumine lune sicut ex lumie
solis. sed ipsam recupabunt in iudicio generali
Sed claritas christi incomparabiliter excedit cla-
ritatem solis. modo in hac vita sol r luna dant
nobis claritatem. sed nō illuminant celum nec in-
fernum. sed celum illuminat̄ a christo. **C**ivita s
illa nō eget sole neq̄ luna vt luceant in ea. nam
claritas dei illuminat eam r lucerna ei⁹ ē agnus
id est christus. **A**pocal. xxi. ¶ **N**ota lucerna ei⁹
est agnus. id est christus. **C**ui⁹ cera est caro que
ad instar cere liquefacta fuit in passiōe igne amo-
ris. bombix albus eius anima mundissima. **L**u-
men diuinitas sanctissima. **Q**uōdo fiat ratio **S**i
tempus p̄sens illuminatum claritate solis dicit̄
dies. quātomagis celum claritate christi illumi-
natum debz dici dies. respectu cui⁹ dicit̄ dies iste
temporalis dicit̄ nox. **I**deo quādo anima de hinc
transit r intrat celum inter cetera de quib⁹ mira-
tur est de tanta claritate dicens. credebaz esse in
die. r eram in nocte recte ad instar noctue que lu-
men lune credit esse magnū lumen. sed si posset
videre solis lumen. lumen lune quasi nihil repu-
taret. **I**ta anima nostra modo credit habere ma-
gnam claritatem. sed quādo videbit christi cla-
ritatem. hec claritas nihil est r potest dicere tūc
anima. **N**ox. s. vite temporalis p̄cessit. dies autez
appropinquauit. **T**hema p̄positum innuit q̄ fi-
nis mūdi est p̄pe. r potest hoc declarari p̄ decez
plagas egypti que fuerūt figura christianitatis.
Autoritas. omnia in figura contingebāt illis. scri-
pta sunt ad correctionē nostram. in quos fines se

culoꝝ deuenerunt. i. ad **Corinth.** x. **¶** Prima plaga egypti fuit sanguis. qꝫ voluntate dei tota aqua egypti tam fontium qꝫ fluminum fuit conuerſa in ſanguinem. ⁊ omnes piſces mortui fuerunt hec plaga fuit magna egyptiſ. de qua **Exo.** vii dicitur. qꝫ moyses eleuans uirgam ꝑcuſſit aqꝫ fluminis coram pharaone ⁊ ſeruis eius que uerſa eſt in ſanguinem. ⁊ piſces qui erant in flumie mortui ſunt. Sed fuit figura nobis chriſtianiſ ⁊ paſſione martyruꝝ in qua aqua. ſ. bap: iſmi couerſa eſt in ſanguinem martyruꝝ in ꝑſecutione tyranorum. in qua pater accuſabat filium ⁊ econuerſo. di. qꝫ erat chriſtianiſ. uir uxorem ⁊ econuerſo. que quideꝫ plaga durauit vltra. cc. annos vſqꝫ ad tempus ſancti ſilueſtri pape quãdo romanorum impatoꝝ qui erat fons iſtius ſanguinis effectus fuit xpianuſ. De hac plaga predixerat chriſtuſ. uenit hora vt omniſ qui interficit uos arbitret obſequiuꝝ ſe ꝑſtare deo. **Joh.** xvi. **¶** Secunda plaga fuit ranaruꝝ que exibant de aquis i tanta multitudine qꝫ intrabant domos cameraſ lectoſ furnoſ. nec coburebant ⁊ etiam intrabant ollaſ. Extendit aaron manu ſup aquaſ egypti. ⁊ aſcenderunt rane ſup terram egypti. **Exo.** viii. **¶** Maxima plaga fuit tunc egyptiſ. ſed fuit figura nobis xpianiſ de errore hereticorum. ⁊ ſicut rane ſunt loquaceſ. ita heretici qui ad inſta ranaruꝝ exibant de aquis bap: iſmi quia chriſtiani erant ſed heretici. ⁊ intrabant domoſ ⁊ ad omniem locum ad puertendum articuloſ fidei ſeminando varioſ erroreſ intantũ qꝫ chriſtiani nesciebant cui credere debebat. hec plaga maxie habundauit tempe **Auſebij** uercellenſiſ ⁊ **athanaſij** qui cotradixerunt eiſ. hec plaga fuit ab to ꝑetro ꝑphetata di. Erũt magiſtri mendaceſ qui iroducent ſectas ꝑditioniſ. ij. **Petri.** ij. **¶** Tertia plaga fuit cinifum de puluere terre exeuſũ crudeliter mordentiũ. Extendit aaron manum ſup gam tenens ꝑcuſſitqꝫ puluere terre. ⁊ facti ſũt cinifeſ in hominibuſ ⁊ iumentis. **Exo.** viii. **¶** Plaga fuit egyptiſ. ſed fuit ſignũ chriſtianiſ ⁊ figurabat ꝑſecutionem infideliuꝝ qui exierunt de terra. quia infideleſ nihil habent in celo. hanc plagam ꝑmiſit deus in xpianitate. quia ex quo xpiani fuerunt liberati a ſanguine martyruꝝ. ⁊ ab errore hereticorum dederunt ſe uitiſ ⁊ peccati uiuendo quiete. **¶** Propter hoc miſit deus illud flagellum. ſcꝫ ꝑſecutionẽ infideliuꝝ que fuit tpe beati **Augustini.** **I**do dicit in eiꝝ hiſtoria. Inẽ que mala fuerunt **auguſtino** lachryme ſue panes die ac nocte. **I**do apls. Omneſ qui ꝑie uolunt uiuere in xpõ iefu ꝑſecutionẽ patient. ij. ad **Coꝝ.** iij. **¶** Quarta plaga fuit muſcarũ grauiffimarũ. uenit muſca grauiffima in domũ pharaoniſ. ⁊ i domũ ſeruoꝝ eiꝝ. ⁊ in om̄em terrã egypti. **Exo.** viii. ſignificabant quartum malum chriſtianiſ. ſcꝫ ꝑincipum importabilis tyranniſatio vo-

lenteſ facere de regniſ uillis ⁊ populis ac ſi eſſet hereditas uel poſſeſſio eorum. ⁊ non eſt ita quoniã poſſeſſio eſt ad hoc vt ſeruiat homini. ſed reges ſunt ad hoc vt ſeruiant regno ⁊ non econuerſo. Quia rex in regno debet eſſe ſicut deus in munuo ⁊ anima in corpe. id eſt. iuſtuſ. clemẽſ. **¶** **S**im ſanctũ **Thomã** in de regno ad regem **Cypri** cap. xii. ſed modo eſt oppoſituꝝ. Etiam tempore beati **Grego.** multi tyrannice ceperunt regnare ⁊ ciuitateſ vt ꝑꝑiaſ poſſeſſioneſ habere ⁊ ceperunt uendere iuſticiaꝝ ⁊ deꝑredari populoſ. **¶** Unde ꝑinceꝑ auferẽſ ꝑ uim aliena rapiam cõmittit. ⁊ tenet reſtituere niſi ſit ſim iuſticiaꝝ ꝑugnando uel ꝑuniendo. ſcõa ſcõe. q. lxviii. **¶** **E**cce muſca aſini ⁊ fuit completa ꝑꝑhetia. **Eſaie.** j. **¶** **P**rincipeſ tui infideleſ ſocij ſurum omneſ diligunt muna ſequuntur retributõeſ ꝑupillo non iudicant cauſa uidue non ingreditur ad eoſ. **¶** Quinta plaga fuit moꝝ omnium animaliuꝝ egypti. ſcꝫ equoꝝ. muloꝝ. ⁊ omniuꝝ bouũ. vaccaꝝ ⁊ aſinarum ⁊c. **Exo.** x. que fuit figura quinti ſtatuſ chriſtianiſ. ſcꝫ bonoꝝ defunctio. **¶** Unde animalia ab anima dicta ſignificant ꝑſonaſ iuſtaſ ⁊ deuotaſ que debent habere animaſ. id eſt. bonaſ cõſcientiaſ. ſed iſte iam ſunt defuncte. **¶** **U**bi inuenieſ hodie religioſoꝝ qꝫ habeat cõſcientiam de fractione regule uotoꝝ ceremoniarum. **¶** **U**bi inuenieſ clericum deuotoꝝ caſtuꝝ ⁊ honeſtuꝝ ⁊c. ubi inuenieſ ꝑlatuꝝ qui magiſ curat de animabuſ qꝫ de redditibuſ. ubi ſunt dñi temporeſ cõſcientioſi ⁊ militeſ ꝑcti de ſuaſ redditibuſ. plane omneſ ſunt defuncti. ubi ſunt aduocati. iuſti mercatoꝝ. ꝑiani ſine fraude uſura. dolo ⁊c. ubi ſunt laboratoꝝ qui bñ ſoluunt decimaſ ⁊ ꝑꝑetiaſ. ubi ſunt mliereſ bone ⁊ honeſte. omneſ uolũt dici honeſte ⁊ bone. ſed opoſituꝝ oſtẽdit in uanitate ⁊c. omneſ ſunt defuncte. **¶** **I**a eſt cõpleta ꝑꝑhetia. **¶** **M**ichee. vii. **¶** **T**emiſi qꝫ factuſ ſum ſicut qꝫ colligit in autumno racemoſ uindemie. nõ eſt botꝝ ad comedẽdũ ꝑerijt ſanctꝝ de terra ⁊ rectꝝ in hoſibꝝ nõ eſt. omneſ i ſanguine inſidiant uir fratre ſuũ ad mortẽ uenatur maluꝝ manuũ ſuarũ dicũt bonũ qui oprimẽt eiſ qñſi paliurꝝ ⁊ qꝫ rectuſ quaſi ſpina de ſepe. **¶** Sexta plaga fuit vlcerũ turgentiũ. ſ. de apoſtemati buſ qñſi glanduſiſ. ſed dabãt eiſ maximũ doloꝝ **Exo.** ix. hec figurabat ſextũ ſtatuꝝ xpianitaſ. ſcꝫ animoſam diuifioneꝝ qñ gẽteſ nõ occidunt ſed intuſ ſunt tumẽteſ ueneno odij rancoriſ inuidie ⁊ male uoluntatiſ. **¶** De inuidia quere ſcõa ſcõe. q. xxxvi. ⁊ de odio ibidẽ. q. xxxii. ⁊ de diſcordia ibidem. q. xxxviii. ⁊ de ſeditionibꝝ ibidẽ xli. **¶** **D**iu eſt qꝫ hec plaga incepit ⁊ adhuc durat in multuſ lociſ. **¶** Extra enim oſtendunt bonã uoluntate. ſed intꝝ guerra. caue quia ſi poſſent nocerent ⁊c. **¶** Contra taleſ orabat **Dauid** dicẽſ. **¶** **Q**ui loquuntꝝ pacem cum ꝑꝑmo ſuo mala ꝑ-

Domínica prima Aduentus

tem in cordibus eorū. da illis s̄m opa eorum. ⁊ s̄m neq̄ciā adinuentiōnū ip̄orū. ps̄. xxvij. Nota quō ē magna stulticia portare odiū. irā. seu malam voluntatē in corde iuxta responsionē quam fecit magister Vincenti⁹ cuidā mercatori dicēs. **Q**uod p̄cceret sibi ipsi ⁊c. Qui querit se vindicare de inimico. primo occidit aiām suā gladio quo vult occidere inimicū ⁊ sic intelligit̄ v̄bū xp̄i dicens. **O**m̄is qui accipit gladiū s̄z p̄tra inimicum gladio p̄bit. s̄. eodē. **M**atth. xxvj. **I**tē dauid. **G**ladius eorū. s̄. vindicatorū intret corda ip̄orū. nō dicit in corpa sed in corda. xxxvj. ps̄. **S**eptia plaga egypti fuit grandinū cum tonitruis ⁊ fulguribus destruētib⁹ domos arbores vineas ⁊ plantas. **E**xod. ix. **H**ec plaga incepit iā in xp̄i anitate. modo sunt. lxxx. vel. xc. anni. qm̄ añ nō erant tēpestates iste. ⁊ modo nō est annus in mūdo q̄ nō sint tempestates in aliqua pte vel mortalitates. que antiquitus erāt inaudite. ⁊ modo nō recedunt de mūdo. **R**atio est q̄tū ego possum cognoscere ex magnis blasphemis. que dicunt̄ quotidie contra deum. qm̄ vt dicit sanctus **T**ho. sc̄da sc̄de. q. xiiij. arti. iij. ⁊. iij. pte. q. lxxxj. arti. iij. post idolatriā blasphemā est de maioribus peccatis que possunt fieri cōtra deū. **E**t modo p̄ nihilo statim blasphemant. **I**deo de⁹ mittit istas tempestates ⁊ mortalitates que destrunt totū mundū. **U**nde sicut cōtra illos qui cum balistis ⁊ sagittis impugnant turrim mittunt de sursum lapides siue canceres defendendo se. sic cōtra christianos qui blasphemando impugnat̄ deum. mittunt̄ de sursum lapides ⁊c. **Q**ue quēdem consuetudo seu abusus iurādī ⁊ blasphemā dī incepit ab octuaginta vel nonaginta añis v̄l citra. ideo ab illo tpe v̄l citra veniūt nobis predicta mala. s̄m q̄ de hoc p̄phetavit moyses dicēs **G**eneratio puerfa est ⁊ infideles filij. ip̄i me pro-uocauerūt in eo qui nō erat deus ⁊ irritauerunt me in vanitatibus suis. **I**gnis succēsus est in furore meo. ⁊ ardebit vsq̄ ad inferni nouissima. d̄ uozabitq̄ terrā cum germine suo. ⁊ montiū fundamenta cōburet. **C**ogregabo sup eos mala. et sagittas meas cōplebo in eis. **D**euti. xxxij. **N**ota generatio puerfa. quia dñs dedit nob̄ linguaz ad ip̄m laudandū. ⁊ nos puertimus eam ad ip̄sum blasphemandū. **O**ctaua plaga fuit locustarū deuozantiū om̄ia viridia. ⁊ de hoc ē text⁹. **D**ixit dñs ad **M**oyse. extende manū tuā sup terram egypti ad locustaz vt descēdat sup terrā ⁊ deuoret om̄em herbā que residua fuit grandini. **E**xo. x. **E**t ista plaga significauit hypocritarum multiplicationē. **N**am hypocrite dicunt̄ locuste. **R**atio. quia locuste vident̄ q̄ sint aues volantes ⁊ nō sunt immo statim cadūt in terrā. **T**alis est conditio hypocritarū. qui vident̄ volare p̄ bona opera ⁊ verba deuota. sed statim descendunt ad terram. ad habendum terrena. s̄. pecu-

nias familiaritates ⁊c. **Q**uot religiosi ⁊ clerici: quot false sunt begine. qui volunt viuere ociosi qui comedunt domos viduarū. **M**atth. xxij. de quibus dicit christ⁹. **A**ttēdite a falsis p̄phetis qui veniunt ad vos in vestimētis ouīū intrinsecus aut̄ sunt lupi rapaces. a fructibus eorū cognoscetis eos. **M**atth. vij. **D**e hypocrisi vide sc̄da sc̄de. q. cxxxij. **N**ona plaga fuit tenebrarum terribiliū p̄ tres dies int̄m q̄ nullus de loco in quo stabat poterat se mouere. **I**stud signum vel plagā videt̄ tangere textus. **E**xo. x. **E**xten-dit moyses manū in celum. ⁊ facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti tribus dieb⁹ ⁊ nemo vidit frat̄r suum. nec mouit se de loco i quo erat. **H**oc signū currit modo p̄pter scisma p̄sens ex ignorantia veri pape. ⁊ durat p̄ tres dies. quia tres dicūt se esse papas. ⁊ hoc est ita obscurū ⁊ tenebrosū. quia ab vtraq̄ pte sunt magni doctores ⁊ magistri principes ⁊ plati. ⁊ sancti qui fecerunt miracula. **D**e his tenebris dicit **D**avid. nescierūt neq̄ intellexerūt in tenebram bulant. imo nec mouent̄ de loco in quo conclusi sunt ab his tenebris dicendo. ex quo habeo hic dignitatem beneficiū ⁊ redditus meos teneo cū isto. **I**dem illi de francia etiam dicūt. **S**i fuisset in francia tenuissem cum illo ⁊c. **D**e scismate secundā sc̄de. q. xxxix. **D**ecima ⁊ vltima plaga fuit angeli p̄cutientis om̄ia p̄mogenita egypti ⁊ statim fuit h̄nalis egressus de egypto. vt habet̄ **E**xod. xj. vbi dicit textus. **M**edia nocte ingre-diar egyptum. ⁊ moiet̄ om̄e primogenitum in terra egyptiorū a primogenito pharaōis qui sedet in solio eius vsq̄ ad p̄mogenitū ancille que ē ad molam. ⁊ om̄ia primogenita iumentorum ⁊c. **E**cce hic subuersio xp̄ianorum per antichristū. **A**ngelus em̄ p̄cutiens figurabat xp̄m. **Q**ui percutiet primogenita. id est. principes christianorū ex pte quorū sicut p̄conizationes cōtra christuz ⁊ virginem **M**ariam ⁊c. **E**t post statim sequet̄ finalis destructio mundi. **D**e hoc dicit aposto-lus. **M**ittet illis deus operationem erroris vt credant mendacio. vt iudicentur om̄es qui non crediderunt veritati. sed consenserunt iniquitati. ij. an **T**hessalon. ij. **N**ota cum dicit. **M**ittet non solum permittet. sed mittet etiam. **E**t nota q̄ in persecutione antichristi erunt duo. **P**rimo culpa ⁊ malicia ipsius antichristi. ⁊ hanc permittet christus. **S**ecunda ibi erit pena ⁊ punitio malorum. et quātum ad hoc deus mittet antichristum. **C**um ergo iam diu est q̄ sum⁹ in nona plaga patet q̄ dicit̄ thema. **N**ox precessit. dies autē ⁊c. **E**t statim veniet angelus percutiens. reme-dium ergo quod habemus ostenditur in ep̄stola huius dominice. cū dicit̄. **A**biiciam⁹ q̄ opa tenebrarum ⁊c. **D**eo gratias.

Sermo septimus.

Induimini dñm

Iesum christum ad Ro. xiiij. Hoc verbum ppositum habet magnam difficultatem in theologia quoniam christus potest indui cum non sit vestis. quia dicitur thema. Induimini dñm iesum christum. Pro cuius declaratione sciendum est quod vita dñi nri iesu christi sancta et virtuosa quam tenuit in hoc mundo dicitur vestis in sacra scriptura. **R**om. q. vestes propter duo inuenite fuerunt. scilicet propter honestatem ad cooptandum carnes. scilicet propter frigiditatem. Adā et eua ante peccatum in statu innocentie non indigebant vestibus. quia nihil erat eis inhonestum nec verecundum. nec imundum. nec in paradiso terrestri viget frigus. de hō pma pte. q. cii. ar. ij. Sed statim post peccatum ex quo anima fuit inobediens deo etiam caro fuit inobediens aie et habuit frigus. Ideo tunc deus fecit eis tunicas pelliceas. Et quemadmodum vestis coopit corpus seu carnem. sic christus coopit animam. Quia secundum sanctum Thome et Esaiam. liij. vestes sanctorum sunt ad prelegendum calefaciendum et ornandum. et sunt alba munda et odorifera. Et per eundem patrem. xliij. vestis ecclesie est duplex. scilicet doctrina vtriusque testamenti et opera virtuosa. Ideo dicit scriptura. ij. et h. q. virtus est habitus electi. Ideo de virtutibus dicit apostolus. In hō ingemiscimus habitationem nostram que de celo est supindui cupientes. si tamen vestiti et non nudi inueniamur. Nam et qui sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati eo quod nolumus expoliari. sed supuestiri. ij. Cor. v. Ecce ergo hō quoniam oportet nos indutos esse vestibus virtutum. Et per tres rationes ad unam questionem quam facitis vos. Si in alio mundo erimus nudi. vel induiti maxime post diem iudicii. Dico quod boni et saluati erunt induiti. mali autem et damnati erunt nudi. Beati enim erunt induiti virtutibus ut sol est indutus claritate. Ideo dicit beatus Iohannes. Apoc. xvj. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. et videat turpitudines eius. Cum ergo vita dñi nostri iesu christi quam tenuit in hoc mundo fuerit sancta et virtuosa in tantum quod christus dicitur non solum virtuosus sed etiam virtus. j. ad Cor. j. Nos predicamus christum dei virtutem. Persona ergo que viuit virtuose induit christum ipsum imitando in vita virtuosa. Et secundum hunc modum dicit apostolus in themate. Induimini dñm iesum christum. i. christum imitamine in sancta et virtuosa vita et consuetudine per hunc mundum. Ad hoc ut melius possim vobis declarare quomodo poterimus induere christum ipsius imitando reperio motiuum a quadam auctoritate sacre scripture. que vocat christum ignem dicens. Dominus noster ignis consumens est. ad Heb. xij. Non sanctus Thomas Esaiam. x. q. deus dicitur ignis. quia subtilis est tripliciter. scilicet secundum substantiam. scientiam et apparentiam. et lucidus. quia manifestat. delectat et dirigit. et calidus. quia viuificat purgat et deuastat. et leuis propter motum situm et immixtionem. et ibidem. xxxij. dñs dicitur ignis

quia purgat inflammat et p̄demnat. et ad idem ad Heb. xij. dñs dicitur ignis. quia ignis inter sensibilia est nobilior. clarior. actiuior. actualior. altior. magis purgans et consumens sicut deus. Sic enim ferrum in fornace induitur igne. sic nos possumus induere christum. quod potest fieri. quare dupliciter secundum quattuor conditiones quas ferrum recipit ab igne.

- P**rima quod sit clarum et lucens
- S**ecunda calidum et ardens
- T**ertia molle se extendens
- Q**uartum pulchrum et nitens et patens.

Sic ad instar ferri igniti nos debemus induere quatuor virtutes. et sic iuxta primum thematis. Induimini dominum iesum christum. Primo conditio ferri quam recipit in fornace quando induitur igne est claritas lucens. quia totum induitur claritate contra suam conditionem. quia de se ferrum non lucet. sic nos induendo christum recipimus in nobis claritatem fidei christiane. amouendo a nobis tenebras et obscuritates errorum et dubitationum et induimur claritate fidei in fornace sancte matris ecclesie. tenendo eius determinationem et veritatem. Et si forte aliquis nostrum aliquando dubitauit in aliquo articulo ponat se in fornace ecclesie. eius sententie et determinationi firmiter stando. et non intellectu suo diffinire et determinare aliter quam ecclesia determinauit. Si enim darentur tibi duodecim floreni de florentia. et tu velles ipsos probare ad lumem paruum candele faceres magnam stulticiam. quia iam probati sunt per tot fornellos quos transferunt. Ideo de duodecim veritatibus et articulis fidei que per tot fornellos transferunt. de hoc habet secunda de de. q. j. arti. x. et de po. q. x. ar. iij. Primo per illum fornellum ardentissimum predicatois christi qui mentiri non potest. et tot miraculis probauit. imo si christus non fecisset miracula adhuc omnes tenerent sibi credere. ut dicit sanctus Thome. quotlibet. ij. q. iij. et supra Iohannes. ca. xv. Secundo per fornellum publicationis apostolorum et passio nis martyrum. quia pista veritate probata mortui sunt plurima miracula faciendo. Tertio per fornellum disputationis doctorum cum phis imperatoribus et regibus. intantum quod nullum potest esse dubium in fide quod non sit examinatum et probatum. patet ergo stulticia illorum qui lumine paruo sui intellectus volunt probare articulos dicentes. Videamus quomodo tres persone diuine sunt vnus deus etc. quia totum hoc est iam examinatum et disputatum et determinatum. Ideo ad instar optimi floreni mittat in bursa conscientie per puram credentiam. di. Credo domine. Circa predicta et predictorum intelligentiam. querit sanctus Thome. j. parte. q. xxxij. ar. j. Vtrum trinitas diuinarum personarum. possit per naturalem rationem cognosci. Ad quam questionem idem. s. Thome. rñd. di. q. impossibile est per naturalem rationem ad

Dominica secunda Aduentus

cognitionē trinitatis diuinarū psonarū puenire
Quia homo p rationē naturalē in cognitionem
dei puenire nō pōt nisi ex creaturis. **S**im illud ad
Rhoma. j. Inuisibilia dei p ea que facta sunt in
tellecta cōspiciunt. Creature aut ducūt in dei co
gnitionem sicut effect⁹ in cām. **H**oc igit solū rati
one naturali de deo cognosci pōt. qđ cōpetere ei
necesse est **S**im qđ ē omniū entū principiū. **U**ir⁹
aut creatiua dei est cōs toti trinitati. vñ ptinet
ad essentie vnitatē nō ad distinctionē psonarū
Per rōnē igit naturalē cognosci possunt de deo
ea que ptinet ad essentie vnitatē. nō aut ea que p
tinent ad distinctionē psonarū. **Q**ui aut nitit⁹ p
bare trinitatē psonarū naturali rōne. fidei dupli
citer derogat. pmo quidē qđ ad dignitatē ipsi⁹
fidei qđ ē vt sit de reb⁹ inuisibilibus que rōnē hu
manā excedunt. vñ apłus dicit ad **H**eb. xj. qđ fi
des est de non apparētib⁹. **E**t apłus dicit. j. **C**o
rinth. ij. ca. **S**apientia loquimur inf pfectos. sa
pientia vero nō hui⁹ seculi. neqđ pncipiū hui⁹ se
culi qui destrunt. sed loquimur dei sapientia in
ministerio. que est abscondita. **S**ecūdo talis de
rogat fidei qđ ad vtilitatē trahēdi alios ad fidē
dem. **C**ū em aliqđ ad pbandū fidē inducit ratio
nes que nō sunt cogētes cedit in derisionē infide
lium. credunt em qđ hmōi rationib⁹ innitatur
ppter eas credam⁹. **Q**ue igit fidei sunt nō sunt
temptanda pbare nisi p autoritates his qđ auto
ritates suscipiunt. **A**pud alios vero sufficit de
fendere nō esse impossibile qđ pdicat fides. **D**ic
em **H**ilari⁹ in lib. de trinit. **N**ō putet hō sua intel
ligentia generationis sacramētū posse cōsequi.
Amb. etiā dicit. **I**mpossibile est generatiōis sci
re secretum. mēs deficit. vox silet. **H**. **S**. **T**ho. vbi
supra. **S**ic igit articulis fidei firmiter adherēdū
nō est ppter rōnē naturalem sed ppter diuinaz
reuelationē et p fidē. **S**ic em induimur xpm reci
piendo in nobis claritatē fidei. talib⁹ sic indutis
dicit apłs. **E**ratit aliqñ tenebre. nunc aut lux in
dño vt filij lud ambulate. ad **E**ph. v. **S**up hoc
dicā vobis vnā figurā quam legimus **E**zech. j.
vbi dicit **E**zech. qđ deus ostēdit sibi inter cetera
animalia vnū animal quadrifaciatū. d. qđ emit
tebat scintillas claras quasi aspectus eris cādē
tis. **A**llegorice hoc animal figurabat quemlibet
xpianū. qm omnis bon⁹ chastian⁹ habet vnū ca
put quadrifaciatum. **C**aput ē fides catholica. qđ
tuor facies sunt quattuor euāgeliste. **P**rima fa
cies a pte ante ē facies hoies. **E**cce euāgelii bea
ti **M**atth. qđ p hoiem figurat. **S**ecūda facies a de
xtri est facies leonis. **E**cce euāgelii beati marci.
Tertia facies a sinistris ē bouis. **E**cce euāgelii
um beati luce. qđ p bouē figurat eo qđ tractat d sa
crificiō. **Q**uarta facies retro alior ē aquile. **E**c
ce euāgelii beati iohis. qui alti⁹ alijs tractat de
xpi diuinitate. **S**i bon⁹ xpian⁹ ē quilibet dz hre
vnū corp⁹ et vnū caput qđrifaciatū et dz emittet

scintillas claras. s. pfitēdo articulos fidei. qđ non
sufficit hre claritatē fidei in corde. s. oportz emit
tere scintillas. als extinguit fides in corde. **S**ic
lucerna ardēs in laterna qđ nō pōt spirare. **I**do e
mittere dz scintillas. d. **C**redo qđlibet die d mane
et de sero cū ptestatione. et h⁹ p silii ē btil h⁹ero. et
ita faciebat dauid. qđ dicit de se. **C**redidi. s. i corde.
ppr qđ locut⁹ sū. s. i ore emittēdo scintillas et quō
ego aut hūiliat⁹ sū nimis. **P**ro pmissoz intelli
gētia **S**m. s. **T**ho. **N**ō scōa scōe. q. ij. i pn. de sū
me in ptiuatiōe qđ duplex ē act⁹ fidei. s. interior
et exterior. **I**ntior act⁹ fidei ē credē. **S**ed p fessio
ori eoz qđ sūt fidei ē act⁹ fidei extior. **D**e actu pri
mo siue infiori qđ ē credē agit. s. **T**ho. ij. q. ij. p
totū. **E**t d actu fidei exteriori qđ ē p fessio agit. q.
ij. **C**redere aliqđ qđ sūt s rōnē nat alē ē de nccitate
saluti. s. sūt fides. dicit. s. **T**ho. vbi s. q. ij. scp. ij.
di. xxij. ar. ij. q. j. imo credē aliqđ qđ rōne nat ali
demonstrant ē nccriū. scōa scōe. vbi s. ar. ij. **S**i
ne fide (in qđ apłs ad **H**eb. xj.) impossibile ē deo
placere. **C**redē aut ea qđ sunt supra rōnē nō ē leui
tati. vt dicit. s. **T**ho. iij. di. xxij. ar. ij. q. ij. idē p
gētilis. li. j. c. ij. **I**te qrit. s. **T**ho. de actu fidei ex
teriori. s. p fessione. **U**tr⁹ p fessio fidei sit de nccita
te. **A**d quā qđti. rñ det scōa scōe. q. ij. ar. ij. qđ con
fessio fidei ē de nccitate salutis. tūc solū qñ ex ei⁹
omissione piclita⁹ honor dei vel vtilitas primū
puta si aliqđ inērogat⁹ de fide tacēt. et ex h⁹ crede
ret. vel qđ nō hret fidē vel qđ fides nō eēt pa. vel
aliū p ei⁹ taciturnitatē aūterēt a fide. **I**n hmōi ei
casib⁹ p fessio fidei ē de nccitate salutis. autoritas
ad h⁹ ad **R**o. x. **C**orde credit⁹ ad iusticiā ore autē
fit p fessio ad salutē. **N**ō dico scōo qđ ferrū i forna
ce nō solū recipit claritatē s etiā calorē ardētez p
suā naturā. **S**ic nos induēdo xpm nō solū reci
pim⁹ claritatē fidei. s. etiā calorē ardēt charitati
p frigiditatē ideuotōis et negligētie faciēdo opa
dei cū ardore et feruore spūs diligēt. de isto g ar
dore dicit xps. **I**gnē veni mittē in frā et qđ volo
nisi vt ardeat **L**u. xij. **A**rdet aut ignis charitati
qñ religiosus nō ē negligēs. s. diligēs. **I**dē dica
tur de cleric⁹ et laic⁹ **S**m qđ expediēs erit. **D**e isto
igne charitati dicā vob vnā figurā de qđ **L**eu. vj
pcepit de⁹ di. **I**gnis in altari sp ardebit quē nu
triet sacerdos subijciens ligna mane p singulos
dies iposito holocausto d sup. **A**llegorice altare
ē cor duoti xpiani i qđ offerē do illō sacrificiū. d qđ
dicit dō **S**acrificiū dō spūs p bular⁹. qđ sit qñ hō
fcedit d pctis et mala vita quā tenuit. et cōit offerē
do isto mō. sacrificiū i altari cordis. d qđ dicit **I**gnis
i altari sp ardebit. s. ignis ardēt charitati. s. stati
extinguit. **S**ic religiosi i nouiciatu icipiūt bñ et
deuote fuisse deo. s. extinguit postqđ sūt p fessi. et
hñt ptē i cauda asini. qđ rē. **I**dē de cleric⁹ qñ di
cūt missam nouā. s. p extinguit. rē. **I**dē de laic⁹
in quib⁹ accendit ignis charitati et deuotōis in
aliquo h mōe. s. p stati extinguit. **O** bñdicit⁹ eēt

Ignoscere dū ignis ardet. **I**ō dicit ignis in alta
 ri semp ardebit. Sed quō fiet di. Quem nutriet
 sacerdos rē. Ille ignis accēdit i missa cū lignis
 puis qd sit qn dī. Cōfiteor deo omīpotenti. In-
 troit' rē. Deinde ponunt magna ligna in cano-
 ne. r sic tandē venit xps in hostia cōsecrata. idō
 dicit. Quē nutriet in missa sacerdos sufflādo i p
 dicatiōe. Ita faciebat xps r apli. r ignis accēde
 bat in corde ppli. **I**ō dicit. Ignis ille erit ppetuus
 q nunq̄ deficiet in altari. **L**cuti. vj. **D**ico t̄tio
 q qn ferrū induit igne. recipit mollicitē r p̄ditio
 nē sue duriciē. Sic r nos induēdo xpm debem'
 recipe mollicitē remissionis iniuriarū r implaca-
 bilitatē ipatiētē. Ideo ad instar ferri igniti. qd
 p multos ictus mallei extendit Sic r nos p mul-
 tas malleationes tribulationū debem' extēdi
 ad omēs diligendos r iniurias remittēdo iux̄ il-
 lud qd dicit apls. Estote benigni inuicē miseri/
 cordes donātes inuicē sicut r deus in xpo dona-
 uit vobis. ad Eph. iij. **N**ō q benignitas refert
 ad socialē cōuersationē. Misericordia ad pau-
 perū cōpassionē. Donatio ad iniuriarū remissio-
 nem. **H**ec tria habem' exemplariter in xpo r cō-
 cludit. Sicut deus in xpo donauit vob. **D**i-
 co q̄rto. q qn ferrū induit igne recipit ex eo pul-
 chritudinē delectabilē. r sic nos xpm induentes
 debem' recipe in nobis pulchritudinē placētis
 honestatis qd sit p purā p̄nentiā r castitatē di-
 mittēdo imūdiā carnalitatis. **Q**m̄ inē alias v-
 tutes pulchriorē castitas q mltū placet deo r an-
 gelis. **I**ō Sapient. iij. **Q** pulchra est casta ge-
 neratio cū charitate. Querit sc̄tus **T**ho. ij. ij. q.
 clj. ar. j. **U**trū castitas sit vtus. Et r̄ndet q sic.
 q in hoc ratio vtutis humane cōsistit. q sit ali-
 quod fm rōnem modificatū. **S**z nomē castitatis
 sumit ex h. q p rōnē r̄cupiscētia castigat. q ad
 modū pueri ē refrenāda. vt p̄t̄z p **J**hm. iij. et̄h.
Un̄ manifestū (inquit sc̄tus **T**ho.) ē castitatē eē
 vtutem. Et ē subiectiue in aīa. s̄ materiā habet i
 corpe. Et castitas pp̄rie dicta est vtus specialis
 habēs specialē materiā. s̄ cōcupiscētias delecta-
 biliū que sunt i venereis. sed large dicta siue me-
 tapho. ē generalis vtus. vt dicit sc̄tus **T**ho. vbi
 supra. ar. ij. r ista dī castitas spūalis. oponitur
 fornicatio spūalis. p quālibet em̄ vtutē retrahit
 mēs humana ne reb' illicitis delectabiliter p̄iun-
 gat. p̄ncipaliter t̄n ratio hui' castitatis ē genera-
 lis vtus. r dicit metapho. cōsistere in charitate
 r in alijs vtutibus theologiacis. qd mēs deo cō-
 iungit. r modo charitas est pulcherrima vtutū
Nō cū charitate magis q̄ cū timiditate. iō **E**sa.
 lx. **B**ūdāmini q fertis vasa dñi. r subdit **P**re-
 cedet em̄ vos dñs r p̄gregabit vos deus israel.
In hac auctoritate p̄pheta ponit tres rōnes ostē-
 dentes quō castitas ē magis necessaria mō q̄ aī
 l carnationē xpi. **P**rima ibi **B**ūdāmi q ferti va-
 sa dñi. vasa dñi sūt n̄ra corpa q̄ portā' q sūt vasa

ste. s̄ aī xpi incarnationē nō erāt vasa dñi. quia
 ipse nō habebat corp'. **S**c̄da ibi. p̄cedet em̄ vos
 dñs. s̄ xps in puritate. qz xps nescit qd ē illō ex-
 perimentaliē. licet sine pctō potuisset h̄re vtore.
 sed noluit vt daret nob̄ exēplū castitatis **T**ertia
 ibi. **C**ōgregabit vos de' isrl. s̄ cū āgelis suis pu-
 rissimis r casti. **A**poē. xxj. **N**ō intrabit in ea aliqd
 coinquinatū aut abominationē faciēs. **E**cce q̄/
 re dicit the. **I**ndulmīni dñm iesum christū.
Dñica sc̄da aduent'. **S**ermo. s̄. de euāgelio.
Hunt signa in so-
 le r luna r stellis **A**uē. xxj. **I**n ista do-
 minica sc̄a m̄ ecclia facit officiū s̄ ad-
 uentu xpi ad iudiciū. r in sc̄o euāgelio hodierno
 xps ostēdit nob̄ vj. q̄ req̄runt in oi iudicio q̄ semp
 debent fieri. **P**rimū ē intimatio t̄pis. **S**c̄dm̄ p̄e-
 paratio loci. **T**ertiū citatio p̄tū. **Q**uartū cō-
 paritio p̄sonalis. **Q**uintū diffinitio iudicialis.
Sextū executio effectualis. **E**t de p̄mo. s̄. itima-
 tione t̄pis. qz iā scitis quō iudex assignat t̄pis
 p̄tib'. di. tali die veniatis ad audiēdā sniaz **S**ic
 facit de'. nō q̄ dicat nobis diē. s̄ dedit nob̄ signa
 i qd' cogscet t̄pis iudicij. di. **E**rūt siḡ i sole r luna
 r stell. qz dies iudicij nō ē soli deo. vt di. s̄. **T**ho.
 iij. sc̄p. di. xliij. q. ij. r di. xlvi. q. j. **N**ō dat nob̄ si-
 gna in reb' occultis. sed in manifesti. que a toto
 mūdo vident. vt tot' mūd' possit illud t̄pis iudicij
 cognoscere. **N**ō fm̄ sc̄m̄ **T**ho. in. iij. di. xlviij
 q. j. r. xlviij. q. nō omīa signa in euāgelio p̄tinet
 ad generale iudiciū. imo forte nulla. s̄ alia signa
 erūt ibi. **Q**ue autē sint ista signa h̄ declarat ipse
 met **M**atth. xxiiij. di. **S**ol obscurabit r luna n̄
 dabit lumen suū r stelle cadēt de celo. **I**tē **J**obe
 lis. ij. **S**ol cōuertet in tenebras r luna in sanguis
 nem. anteq̄ veniat dies dñi magn' r horribilis
Nō fm̄ sc̄m̄ **T**ho. in. iij. scripto. dist. xlvij. q. j.
 sol r luna obscurabunt p̄ p̄uationez sui luminis
 vel simul vel diuerso t̄pe circa diē iudicij. nō au-
 tem illo die nec post **O**bscuritas illa solis potest
 intelligi iuxta obscuritatem tenebrarum solis.
 que fuerūt tempore **M**oȳsi in terra egypti. fm̄
 q̄ legitur **E**xod. x. **Q**uia gentes non poterāt se
 mouere de loco in quo erant nec se videre nec se
 iuuare mutuo r durauerunt per tres dies. **M**o-
 do hic cogitate. **S**i deus volens dare finem vni
 regno tantā induxit obscuritatē solis sc̄z p̄ tres
 dies. **Q**uātā ergo obscuritatem dabit in fine mū-
 di quando dabit finem r terminum toti mundo
 non solum p̄ tres dies. sed forte per triginta. nec
 aliqua lux cerei vel lucerne poterit in mundo vi-
 uere. **E**cce hic signa que erunt in sole. luna autez
 conuertet in sanguinem. quia tota erit in colore
 sanguinis rē. **D**icit enim **H**ieronym' q̄ ante di-
 em iudicij arbores r plante pluent sanguinem.
Et stelle cadent de celo. qz tunc assub r fulgura
 erūt de celo. h̄ intelligit de assub q̄ videt quasi

Dominica secunda Aduentus

Stella cadēs de celo. quia tūc assub et fulgura erūt p totū mundū et p totū aerē. et cōburent villas ciuitates castra et domos. **Ecce** quō ad lram erūt signa in sole et luna et stellis. **Nota** tñ fm sanctū **Tho.** in. iiii. scripto. di. xlvij. q. j. q. illa signa qñ decim nō asserunt a beato **Hiero.** sed dicit se reperisse in annalibus iudeorū. et habēt valde parum verissimilitudinis. **Sed** spūaliter loquēdo hec signa sunt iā cōpleta. **Qm̄** in sacra scriptura intelligit̄ status papalis p solem. p lunaz status mūdialis. p stellas aut̄ quelibet psona spūalis. **Sol** aut̄. i. status papalis iā obscurat̄ ē. trigin/ta anni sunt q nō videt̄ certissime q̄s ver̄ sit pa. **Quidā** dicunt talis est. **Alij** nō imo est talis. et ab vtraq̄ pte sunt magni mgri et doctores et q̄ fortius ē sancte psona clarent miraculis. imo sunt modo tres soles. **Quale** signū esset de sole materiali. si diuideret̄ in duos vel tres soles. **H** signū est modo. cum stat̄ papalis diuisus sit in tres psonas. hoc signū ergo intimat nobis tempus iudiciū quod cito et in breui erit. **Autoritas.** **Diuisum** est cor eorū. nunc interibūt **Ozee. x.** **Item** luna. i. stat̄ humanalis. siue potestas conuersa ē iam in sanguinē intm̄ q̄ reges et pncipes et dñi tempales se trucidant et occidūt intm̄ q̄ in toto mundo est guerra. quot mille moriunt̄ q̄ti die in bellis. **De isto signo** **Autoritas.** **Sanguis** sanguinē tetigit. ppter hoc lugebit terra **Ozee. iiii.** **Sanguis.** s. iniuriati tetigit sanguinē iniuriātis **Tertio** stelle cadēt d̄ celo. stella d̄r q̄libz psona d̄ uota q̄ fixa stat̄ i celo p deuotionē. de q̄b̄ d̄ic̄ de abrae **Multiplicabo** semē tuū sic stellai celi **Gen. xxij.** **Sed** modo iā ceciderūt de celo ad terram. **Primo** religiosi quorū affecto debet esse tota in celo. sed iā ceciderūt in terra affectantes terrena scz diuitias honores dignitates. magistrat̄ et. **Idē** de clericis et laicis. iam nullus respicit celū s̄ terram. **Idō** verificat̄ illud dauid. **Oculos** suos statuerūt declinare in terrā. et sequit̄. **Susceperunt** me sicut leo paratus ad p̄dam. **Hoc** dicitur ppter antixpm̄. patet q̄ intimatio tempis iudiciū p signa manifesta. **Idō** xps dans nob̄ vnā compassionē de signis dicit. **Videte** ficulneam et omnes arbores cū pducunt iam ex se fruct̄ scitis quia prope est estas. **Ita** et vos cum videritis h̄ fieri. scitote quia ppe est regnū dei. i. christus ad iudiciū. **Lu. xxj.** **Secm̄** qd̄ erit in iudicio erit loci pparatio. que admodū pparat̄ locus iudici alis regi volenti facere iudicium. **Idem** de rege xpo qui habet iudiciū facere in cōmuni loco ne sit alicui p̄tialis. quia omnes tam boni q̄ mali. id est. tam beati q̄ damnati habēt iteresse in illo iudicio. **Idō** si illud iudiciū fieret in celo posset eē locus suspectus damnatis. **Si** in inferno nō eēt locus cōgru⁹ beatis. **Idō** fiet in terra qui est locus cōis omnibus. **Autoritas.** **Ecce** dies veniunt dicit dñs. et suscitabo dauid germen iustū et reg-

bit rex et sapiens erit. et faciet iudiciū et iusticiam in terra. **Hiere. xxij.** **Nota** in terra nō i celo nec in inferno. **Quō** aut̄ intelligendū est q̄ fiet iudiciū in terra. habes supra in fm̄e p̄mo aduēt̄ dñi. **Nota** suscitabo dauid germen iustū et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudiciū et iusticiā in terra. quia modo videt̄ q̄ dormiat cū tot mala et peccata fiant. et ipse tacet nec punit omnia. **Idē** oportet q̄ loc⁹ pareat̄. **Qm̄** si rex deberet h̄ tenere curias in domo in qua habitauerūt porci et iumenta illa domus mūdaret̄ et purificaret̄. **Idē** de domo hui⁹ mūdi in qua habitauerūt iumenta qui viuūt ibi fm̄ rōnem sunt hoies. qui viuunt fm̄ sensualitatem sunt bestie. supbi sunt leones auari vulpes. luxuriosi porci. inuidi sunt canes gulosi sunt lupi. iracundi serpētes siue vipeze. pi gri aut̄ sunt asini. ppter qd̄ domus hui⁹ mundi est corrupta imunda et infecta. **Computruerunt** iumenta in stercore suo. **Johel. j. et ij. ca.** **Necessariū** est ergo vt mūdet̄ et purificet̄. que purificatō fiet p ignē qui accendet̄ et inflāmabit̄ ad quattuor ptes mūdi in oriēte et occidente et. et cōburet totū mundū. **Iste** ignis fm̄ sc̄m **Tho. iiii. sc̄pto.** dist. xlvij. q. ij. ascendet tñm̄ q̄tum aque diluuij ascenderūt. s. vsq̄ ad mediū aeris intersticiū. **Et** ista purgatio elemētōrū fiet p ignem in fine. quia ē similior glozie et actiuor et min⁹ inficitur. **Et** iste ignis cōflagrans mundū quo ad purgationem pcedet iudiciū. sed quo ad inuolutionez impiorū sequet̄. **Post** hanc descendet xpus ad iudicium cū virgine **Maria** matre sua et baronibus et militibus celi. **Si** aut̄ dom⁹ mundi nō eēt purificata diceret forte virgo maria filio suo. **Si** fili mi vbi me adduxisti in loco tam fetido. **Si** dicit o frater nō sentimus nos fetozē et. **Nec** pisces sentiunt amaritubinē maris. quia ibi sūt nati et nutriti. nec stabulari⁹ sentit fetozē stabuli. s. miles sentit qñ ibi intrat. **Sic** nec nos sentim⁹ fetozem hui⁹ mūdi. quia nati sum⁹ et nutriti in iōo fetoze. **Sz** si veniret vn⁹ br̄s de paradiso ille sentiret. **De** hac pparatione dicit ppheta **Dauid.** **Ignis** aut̄ ipsum pcedet et inflāmabit in circuitu inimicos eius. **Alluxerūt** fulgura eius orbi terre vidit et cōmota est terra. **Montes** sicut cera fluxerūt a facie dñi a facie dñi omnis terra. ps. xcvi. **Nota** inimicos ei⁹ qui sunt ei⁹ inimici. et quō illi solū sentiunt illū dolorē maximū in illo igne. **Et** amici christi sine dolore moriet̄ illo igne. **Sicut** qñ quaginta rhetores beate katherine. **Alluxerunt** fulgura. dic quō vno fulgure vna dom⁹ destruet̄ alia remanebit. vir occidet̄ et vxor remanebit et. et ecōuerso. de h̄ dicit euāgelij. **Erit** interris p̄ssura gentiū p̄ cōfusione sonit⁹ maris et fluctuū arefcentibus hoibus p̄ timore et expectatione que supueniet vniuerso orbi. **Dic** quō illi qui modo nolunt cōfiteri tunc querēt̄ p̄fessorem. **Idem** de vindicentibus qui modo nolūt remita-

tere nec pacem facere. Idem de usurarijs q̄ modo nolunt restituere. Idē de clericis q̄ nō habēt modo breuiariū. Idē de religiosīs q̄ modo nihil suant de suo ordine. nec de reglā nec cerimonijs rē. ¶ Tertiu quod erit in illo iudicio. erit p̄tium citatio. Iudex q̄n vult dare sententiā facit citare ptes. Ita faciet dñs noster iesus x̄ps rex ⁊ iudex. Michael vt p̄co clamabit voce magna dicēs. Surgite mortui venite ad iudiciū. Quō hec intelligant. quere in p̄mo fmoue p̄me dñice aduētus. De illa voce dic̄ Hieronym⁹. Siue comedā siue bibā. semp videt̄ mihi sonare in auribus meis illa vox. surgite mortui. rē. De hac voce dic̄ in euāgelio. Veniet hora in qua oēs qui in monumētis sunt audiet̄ vocē filij dei p̄ncipaliter sed erit beati Michaelis instrumētaliter Sicut vox p̄conis est vox regis impatiue. ⁊ ipsi p̄conis executiue. Et subito omēs resurgent. De h̄ habes pulchre in p̄mo fmone p̄me dñice aduētus. Sic quō gaudebit aīa beata q̄n induet̄ corpore gloriozo. sicut gaudet sponsa in die nuptiarum. q̄n induit̄ p̄ciosa veste sibi missa a sponso. ¶ Positū erit de damnatis. ¶ Quartū est comparitio p̄sonalis. Quā in illo magno iudicio nullus poterit comparere p̄ p̄curatorē sicut fit modo hic in curia regis. sed omēs tam magni domini q̄ p̄ui habēt ibi compere p̄sonaliter. ⁊ dare rationē de seipso. q̄tūcūq̄ sit rudis ⁊ grossus. Autoritas. Unusquisq̄ nostrū p̄ se reddet rationē deo. ad Rho. xiiij. Hoc iudiciū faciet x̄pus in illis p̄tibus vbi iniuste fuit ipse iudicatus. s. in valle iosaphat. vt dicit sanctus Tho. in. iij. sc̄p. di. xlvij. q. j. arti. iij. Iohel. iij. In diebus illis ⁊ in tempe illo cū cōuertero captiuitatē iuda ⁊ hierusalem cōgregabo omēs gentes ⁊ deducā eas in valles iosaphat. ⁊ ibi dilceptabo cū eis. quasi dicat̄ ibi sedebo vt iudicē omēs gentes in circūitu. Si querat̄ quō ibimus illuc vel p̄ mare vel p̄ terram rē. Dic quō quilibet tunc tam bon⁹ q̄ mal⁹ portabit̄ illuc a suo bono angelo. vt creditur tūc em̄ vtutes celozū mouebunt̄. s. ad portandū Dic practice quō bōi portabūt̄ honorabiliter. mali aut̄ vitupabiliter. Sc̄us Tho. tū dicit in. iij. sc̄p. di. xlvij. q. j. ar. iij. q̄ vtutes celozū. i. angeli tunc mouebunt̄. nō fm statū glorie. sed ex admiratione vela motu celi cessando. ¶ Quintum erit diffinitio iudicialis que ostēdit̄ ibi. ⁊ tūc videbūt̄ filiū hominis venientē in nube cū potestate ⁊ maiestate magna. Dic quō x̄ps tūc veniet. cuz maiestate associatus angelis archangelis rē. ad saluandū bonos. ⁊ cū p̄tate vel maiestate ad dā nādū malos. Nota x̄ps apparebit̄ in iudicio corporaliter. vt dicit sc̄us Tho. iij. di. xlvij. q. j. ar. j. q. ij. Itē cōtra gentiles lib. iij. cap. xcvi. xxxij. xxxij. Querit etiā sc̄us Tho. in. iij. di. xlvij. q. j. arti. j. Utrū x̄ps in forma sui siue hominis sit iudicaturus. Rñdz q̄ sic. dic̄ em̄ Job. v. Potestatem dedit ei iudiciū facere. quia fili⁹ hominis ē. Itē Job. xxxvj. dic̄. Causa tua q̄si impij iudicata est. glosa a pylato. Ideo iudiciū causamq̄ recipies. glosa. vt iuste iudices. Sed christ⁹ fm humanā naturā iudicat⁹ ē a pylato. q̄ fm humanam naturā iudicabit. Itē ei⁹ est iudicare cui⁹ ē legē condere. Sed x̄ps in humana natura apparet̄ nobis legē euangelij dedit. q̄ ⁊ fm eandem naturā iudicabit. Quia in dicta autoritate Luc. xxi. Tūc videbunt̄ filium hoīs venientē in nube cū potestate magna ⁊ maiestate. Maiestas aut̄ ⁊ potestas ad gloriā p̄tinet. Ideo querit̄. vtrum x̄ps in iudicio apparebit̄ in forma humanitatis glorioza. Ad quā questionē rñdet sc̄us Tho. in. iij. distincti. xlvij. q. j. arti. ij. q̄ sic. Quia sic q̄n iudicandus aduenit in forma infirmitatis apparuit. Ita oportet q̄ q̄n iudicatur⁹ adueniet in forma glorioza appareat. iudicari em̄ infirmitatis ē ⁊ iudicare autoritatis ⁊ glorie. Et quia in secundo aduētū ad hoc veniet vt iusticiā p̄ris in homines exequat̄. dignū est ⁊ cōgruū. vt in forma glorie et autoritatis appareat. Et sicut visio glorie humanitatis x̄pi (vt dicit sc̄us Tho. vbi supra in solutione ad quartū) erit iustis in p̄miū. ita iniustis christi erit in suppliciu. quia sicut glia amici est delectabilis. ita gloria ⁊ p̄tās ei⁹ q̄ odio habet maxime cōtristat. Uñ Esa. xxxvj. Videāt et cōfundāt zelantes ppli. ⁊ ignis. s. inuidie. hostes tuos deuoret. poterit aut̄ corp⁹ x̄pi glorioz⁹ ab om̄ib⁹ videri in generali iudicio etiā a nō gloriificatis. Quia corp⁹ gloriozum habet in potestate sua vt se demōstret vel nō demōstret oculo non gloriozo. hec sc̄us Tho. vbi supra in solutiōe ad tertiu. Sententia diffinitiuā p̄ bonis erit. Venite bñdicti patris mei possidete paratū vobis regnum a cōstitutiōe mūdi. Matth. xxv. Sententia aut̄ diffinitiuā p̄ mal⁹ erit. Discedite a me maledicti in ignē eternū rē. ibidem. ¶ Sextum erit executio effectualis. ibi. Celū ⁊ terra trāsibūt. s. q̄tum ad istas opationes ⁊ qualitates. Verba aut̄ mea nō trāsibūt. suple sine effectu executio nis. Tunc x̄ps forte clamabit voce magna dicēs. Inferne aperi os tuū ⁊ deglutire impios istos. Tunc subito terra apiet̄ ⁊ mali in corpore ⁊ anima descendunt ad infernū. vbi erūt sine fine ⁊ nō poterūt mori nec penitere. Dixit christus ad iudā Bonū erat ei si natus nō fuisset hō ille. Deinde faciet executionem de bonis ipsos introducēdo in celum cum coronis ⁊ in cathedris glorie ipos collocando. Esa. xxxv. Venient in syon cuz laude ⁊ leticia sempiterna. super capita eorum gaudium ⁊ leticiam obtinebunt. ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus.

Dominica secūda Aduentus

Erūt signa in sole. Luc. xxi. et in euāgelio hodierno. Materia p̄sentis p̄dicationis erit d̄ sancto euāgelio. et habebim⁹ si d̄o placet multas bonas declaratiōes ad intelligendū p̄uidentiā diuinā. quō gubernat istū mūdum a p̄ncipio vsq; ad finē. S; p̄mo salutē v̄go Maria r̄c. Erūt signa in sole. Sanctū euāgelū hodiernū loquit̄ de signis terribilib⁹ venturis in fine mūdi ante diez iudicij. Et ponit signa futura p̄mo in celo. sc̄do in terra. tertio in angelis. De signis que erūt in celo loquit̄ thēma dicēs Erūt signa in sole. Pro h⁹ vbi declaratiōe et materie introductione sciendū q̄ in sacra scriptura x̄ps d̄r sol. patet rōne que dat scientiā. et autoritate que cōfirmat credentiā. Ratio q̄re christ⁹ dicit sol ē. quia tota vita x̄pi in summa representat̄ in sole in eius motu et cursu quē facit. Iā videt̄ quō quilibet die sol de nocte ē abscondit⁹ a nobis et secretus. Sed auroza orit̄ et sic trāsiens finaliter visitat̄ totū mūdū ip̄m illuminādo calefaciēdo animalia hoīes et plantas fructificare faciēdo. vsq; ad occasum. Sic et x̄ps aliqñ fuit absconditus et secretus in mūdo qñ fuit in ciuitate nazareth in domo matris. quousq; habuit etatē. xxx. annorum. nec cognoscebāt q̄ esset de⁹. Prop̄ h⁹ dixit Iohes baptista iudeis. Quidē vestr⁹ stetit quē vos nescitis ip̄e ē qui post me ventur⁹ est. Quia sol sequit̄ luciferū. Ioh. j. Sed ort⁹ fuit in auro rasue p̄dicationis. et cepit illuminare mūdum q̄ erat in tenebris errorū et falsarū opinionū. Sed x̄ps sua p̄dicatione illuminauit intrū q̄ plus scit modo vna vetula de veritatib⁹ fidei q̄ antiqui. tus vi⁹ magn⁹ p̄bus. ip̄i gr̄as soli. Sc̄do calefacit totū mūdū in amore dei. in ardore et desiderio paradisi. Tertio fecit fructificare humanum genus in bonis opibus virtutibus meritis trāsundo vt sol de villa in villā discurredo. p̄dicandov vsq; ad occasum sc̄z mortis. Ecce quō mor⁹ et cursus solis et eius influētia rēp̄sentat vitā christi. et tunc fuit cōpleta p̄phetia Zach. p̄phete. dicētis. visitauit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in tenebris et in ymbra mortis sedent ad dirigēdos pedes n̄ros in viam pacis. Luc. j. Nō illuminare sc̄z cōtra errores. Ecce p̄m⁹ effectus. his q̄ in tenebris et in ymbra mortis sedēt. Ecce secūdus cōtra frigiditatē dilectiōis dei. ad dirigēdos pedes n̄ros in viam pacis. sc̄z ad meritorie operandū. Ecce tertius. Ecce rō quare x̄ps dicit sol. Autoritas. Q̄r̄el vobis timētibus nomen meū sol iusticie. nō dicit sol nature. Malachie. iij. Verbū est dei patris. Itē in nouo testamento dicit sc̄a mater ecclia v̄gini marie. Ex te ortus est sol iusticie x̄pus de⁹ noster. de isto sole ego intelligo thēma p̄positū. Erūt signa in sole id ē. in x̄po vero deo et hoīe. patet thēma. Et sup

in materia p̄dicanda licet sit subtilis et difficilis. tñ bene poteritis eā intelligere si vultis attendere diligēt̄. Dicit̄ astrologi et verū dicit̄ et concordāt cū eis theologi. Sol nature in anno per trāsit̄ semel. xij. signa zodiaci cuiusdam circuli. quē astrologi notāt in celo. quasi coronā diuidētem celum. in quo sunt. xij. p̄tes eq̄les et vocātur p̄m cōstellationes.

Prima ps dicit aries	Septima libra.
Sec̄da thaurus	Octaua scorpio
Tertia gemini	Nonā sagittari⁹
Quarta cancer	Decima capricorn⁹
Quinta leo	Undecima aquari⁹
Sexta v̄go	Duodecima piscis

Et ita sunt duodecim mēses in anno. p̄m⁹ mēsis fuit marcij. in isto sol stat in p̄mo signo. s. arietis. In sc̄do mēse. s. apli stat in sc̄do. s. thauo. et tertio mēse sc̄z maij. stat in gemini. et sic p̄ totū annū p̄transit̄ ista duodecim signa. que ab astrologis dicunt̄ cōstellationes. a theologis aut̄ signa dicunt̄. quia signāt. xij. status mūdi hui⁹ in quib⁹ debuit esse x̄ps sol iusticie a p̄ncipio mūdi vsq; ad finem. Et tunc exit sol iusticie in signis. s. trāsitiue. de hoc Gen. j. Fiat luminaria in firmamento celi. et diuidāt diem et noctē. et sint in signa et tēpora. et dies et annos. sed qñ dicit̄. Erūt signa in sole. s. causatiue. Pr̄mū signū dicit̄ aries. Rō q̄ si ille stelle linearent̄ q̄ sunt in p̄ma pte zodiaci facerēt figurā arietis cū suis cornib⁹. Et in illo p̄mo signo stat sol in p̄mo mēse. s. marcij. h⁹ signat̄ p̄mū statū mūdi a creatione ade et durauit vsq; ad Moysen. Tūc em̄ filius dei fuit in signo arietis. Rō aries totā suā fortitudinē et virtutē h̄z in capite. Sic tūc in p̄mo statu mūdi gentes se gubernabant solo intellectu capitis. in credendo et in bñ viuendo. quia tūc nō habuerūt mḡfos neq; doctores. neq; etiā libros. sed ad instar illius qui intrat in magnū palaciū p̄ intellectū naturalem statim cognoscit q̄ magn⁹ dñs debuit esse q̄ illud edificauit licet ip̄m nō videat. Sic tūc gentes qui fuerūt in p̄mo statu mūdi ex magnitudine opis siue palacij hui⁹ mundi cognoscebāt deum et ei⁹ infinitā potentiā et gubernāt se in bona vita intellectu naturali. d. Quilibet dñs vult seruos fideles ne vadāt ad suos inimicos. et sic iā naturaliter suabant p̄mū p̄ceptū. non habebis deos alienos. Item quilibet dñs vult honorē a suis s̄bditis. et q̄ cum reuerētia loquat̄ de ipso. et sic seruabant sc̄dm p̄ceptum. Item quilibet dominus in dominio suo aliquod seruitiū vult. ideo eligebant vnā diem quā dabant dño in hebdomada. Item quilibet dñs vult vt minores honorēt maiores. Ecce quartū p̄ceptū. sc̄z honorationem parentum. Item nullus dñs vult q̄ sui recipiāt vindictam in p̄sentia sua. Ecce quintū p̄ceptum nō occides. Item vult q̄ nullus tangat filias nisi petat eas in vxores. Ecce sextū. nō mechaberis

Item quilibet dñs vult q̄ ipse sit cōtent⁹ de pre
quā ip̄e dedit. Ecce septimū p̄ceptū. nō furtum
facies. Item q̄ nullus diffamet aliū. Ecce octa-
uum p̄ceptū. falsum testimoniū nō facies. ⁊ sic d̄
alijs. Ecce quare dicebat. q̄ sol esset in signis tā-
q̄ in effectu. de hoc Autoritas. Quz gentes que
legem nō habēt naturaliter ea que legis sunt fa-
ciunt. h̄mōi legem nō habentes ip̄i sibi sunt lex.
Romā. ij. Quia om̄ia p̄cepta moralia sp̄ serua-
ri debent ab om̄ibus. quia sunt de lege nature.
vt dicit sc̄s Tho. Matth. xxij. Et om̄es act⁹
virtutū in quātū virtuosī sunt de lege nature. nō
aūt fm̄ species suas. p̄ma sc̄e q̄stio. xciiij. ar. iij.
sed illa lex nature fuit obfusca in gentilib⁹ quo
ad multa. iij. sc̄p. di. xxxij. q. j. arti. iij. ⁊ p̄ma se-
cūde. q. xciiij. arti. iij. v. ⁊. vj. ⁊. q. xcix. ar. ij. Ec-
ce primū signū. ¶ Secūdū signū est thaurus in
quo stat sol in secūdo mēse sc̄z aprilis. Ratio q̄re
dicit thaurus est. quia si ille stelle que sunt in il-
la pte zodyaci linearent facerēt figuram thauri.
Hoc signū significat sc̄m statū hui⁹ mūdi. sc̄z a
tempe Moysi vsq̄ ad Jobem baptistā in quo
filius dei fuit in thauo. Ratio. quia thaurus ē
animal terribile ⁊ puocatus statim ferit cornib⁹
Ita tunc deus data lege scripta. si irritabat ⁊ p̄-
uocabat ab aliquo statim p̄cutiebat puniendo.
Verbi gr̄a. Exod. xxxij. q̄n̄ plus fecit vitulum.
⁊c. tūc irritauerūt thaurū. i. dei filium qui p̄cutit
de populo quasi. xciiij. milia quos occidit Itē
q̄n̄ murmurauerūt cōtra deū. Nume. xiiij. p̄-
uocauerunt eū. qui p̄cutit ⁊ occidit de ipsis sex-
centa milia. Itē in murmuratione p̄ncipū. s. cho-
re dathan ⁊ abyron. Nume. xiiij. puocatus occi-
dit eos. Itē ex peccato luxurie cū filiabus moab
Nume. xxv. puocauerūt eum ⁊ occidit ex ipsis
xciiij. milia. Itē postq̄ fuerūt in terra p̄missionis
puocauerūt eū idolatrando. p̄pter qd̄ eiecit. x.
tribus de terra p̄missionis. vt patet. iij. Reg. x.
vlij. Ecce quō erat tunc in thauo. quia nō expe-
tabat ipsos ad penitentiā sicut nunc. sed sic thau-
rus puocat statim p̄cutit. de hoc p̄phetauerat
iam moyses dicēs in p̄sona filij dei. Ip̄i me puo-
cauerunt in eo qui nō erat de⁹ ⁊ irritauerūt i va-
nitatib⁹ suis. Et ego puocabo eos in eo q̄ nō est
popul⁹. ⁊ in gente stulta irritabo eos. ⁊ ifra. Cō-
gregabo sup̄ eos mala. ⁊ sagittas meas implebo
in eis. Deut. xxxij. de hoc vide sanctū Tho. ad
Heb. x. ca. ⁊ ratio omniū penarū veteris legi po-
nit p̄ma sc̄e. q. cv. ar. ij. ¶ Tertū signū d̄r̄ ge-
mini. Ratio. q̄ si d̄ vna stella ad aliā p̄traherēt
tur linee facerēt figurā geminorū. om̄ino filium.
In isto signo stat sol in tertio mēse. s. maij. In isto
isto signo fuit sol iusticie in tertio statu mūdi. s. in
sua b̄ndicta incarnatiōe. q̄n̄ in vtero virgīs due
substantie. sc̄z humanitatis ⁊ diuinitatis in vni-
tate suppositi cōiuncte sunt. Christus aūt in sua
incarnatiōe a diuinitate habuit duo. s. essentiā

diuinalem ⁊ suppositum p̄sonale. a nobis habuit
it solum vnum. s. humanitatem. sed nō p̄sonali-
tatem. quia nō assumpsit p̄sonam sed humanita-
tem in supposito diuino suppositatam. ⁊ fuit cōm-
pleta p̄phetia dicta figuratiue. Jam temp⁹ pa-
riendi aduenerat ⁊ ecce gemini in vtero ei⁹ re-
pti sunt. Gen. xv. De hoc in tertia pte in pluribus
questionibus. ⁊ in tertio sc̄p̄to in plurib⁹ distin-
ctionibus. Quā aūt xp̄s dixit. Erūt signa in sole
loquebat de nouem signis futuris. Quia de tri-
bus p̄dictis dixit. Fuerūt signa in sole vt in cau-
sa vel erit sol in signis sc̄z causatiue sicut fuit in
tribus signis p̄dictis trāsitiue. ¶ Quartū signū
dicit cancer. Ratio vt supra de alijs. In isto si-
gno stat sol in quarto mēse. s. iunij. In isto signo
fuit filius dei in sua passione. Ratio quia sic can-
cer nō incedit recte sed retrograde ⁊ abscondit se
infra arenā. Sic filius dei in sua passiōe ibat per
transuersum. quia p̄mo voluerūt ipsuz facere re-
gem. vt patet Job. vj. Et in passione dicebāt nō
habemus regem nisi cesarem. P̄mo dicebāt ip-
sum esse regem ⁊ deū ⁊ creatorē. Et in passione
dicebāt christū esse hoīem incantatorē. P̄mo ho-
norabant eum. ⁊ in passione vitupabant ipsum.
P̄mo associabāt eum ⁊ in passione dimittebāt
ipsum solū. Itē in die veneris sancta cū cruce in
collo p̄transuersum ducebat cespitādo ⁊ impul-
sus vsq̄ ad locū passionis. Ecce quō iuit vt can-
cer trāsuerse quousq̄ fuit absconditus in monū-
mento. Et fuit cōpleta p̄phetia Esa. in personā
dei patris di. ad filium inq̄tū homo. Ecce intel-
liget seruus me⁹ ⁊ exaltabit ⁊ eleuabit ⁊ s̄blimis
erit valde. Sicut obstupuerūt sup̄ eum multi sic
inglorius erit inter viros aspectus ei⁹ ⁊ forma il-
lius inter filios hominū. Esa. liij. Verba sunt dei
patris ad christū hominē qui inq̄tū hō est filius
dei patris. ⁊ sicut q̄tum ad humanitatē fuit pas-
sus sic etiā in quātū hō fuit exaltatus in virtutib⁹
p̄dicationibus miraculis multis. ⁊ quātomagis
fuit exaltatus tātomagis in passione fuit inglori-
osus. De hoc. iij. pte questio. xlix. ar. vj. ⁊ in pri-
mo sermone aduētus dñi ⁊ de passiōe ei⁹. q̄stio.
xlvi. ⁊. xlvij. ⁊. xlvij. ⁊. iij. sc̄p. di. xix. xx. ⁊. xxx.
⁊c. ¶ Quintū signū fuit leo. Rōne p̄dictorum.
In isto signo stat sol in quinto mēse. s. iulij. In h̄
signo fuit sol iusticie christ⁹ in sua resurrectione
gloriosa. Ratio quia sicut leo q̄n̄ vult cape p̄dā
ponit se in saltu in porta spelunce. Sic christus
cui⁹ corpus fuit in sepulchro vt leo virtute diui-
nitatis. anima vero ⁊ leena in limbo que in die
resurrectionis saltauit resurgendo ⁊ cepit p̄dā
sanctorū patrū quos eduxit de limbo. Ecce quō
sol iusticie fuit in leone. de hoc propheta iacob
patriarche dicentis de christo. Ad p̄dam ascē-
disti fili mi requiescens accubisti vt leo ⁊ quasi
leena. Gen. xlix. ¶ Nota ad p̄dam ascendisti.
sc̄z i arboze cruci vbi recepit totū mūdi deminū

V Dominica secūda Aduentus

uniuersaliter. Specialiter autē omnes credentes sibi et obedientes. De hoc dicit ipsemet. Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum **Joh. xij.** Requiescens accubisti ut leo quies ad corpus in sepulchro. Et quasi leena quies ad animam in limbo. ideo **hiere. iij.** Ascendit leo de cubili suo et predo gentium selevauit. de hoc. **ij. pte. q. liij. et. iij. scp. dist. xxi.** ¶ Sextū signum dicitur virgo. Ratio ut supra. in hoc signo stat sol in sexto mense. In hoc signo fuit sol iusticie xpus deus noster in sua gloriosa ascensione. Quis fuit in ecclesia triumphante que dicitur virgo purissima. Sic quō est duplex ecclesia. scilicet militans que est presens in qua militamus contra mundum contra carnem. et contra demones et contra malas inclinaciones. Alia est ecclesia triumphans. scilicet illorum. qui habuerunt hanc victoriam de mundo et carne. et diabolo et differunt. quia in presenti ecclesia militante multe sunt corruptiones et defectus tam in religiosis quam in clericis et laicis. **David dicit.** Corrupti sunt et abominabiles facti sunt. non est qui faciat bonum scilicet penitentiam non est usque ad unum scilicet de adultis. Isto respectu presens ecclesia militans non potest proprie dici virgo. quia virgo est que nunquam nec mente. nec corpe fuit corrupta. sed ecclesia triumphans nullam habet corruptionem nec maculam nec defectum alicuius peccati. ideo dicitur virgo purissima. De qua dicit apostolus. despondi enim vos uni viro virginem castam. **ij. ad Corinth. xj.** In hac virgine fuit xpus in die ascensionis quando recessit de ecclesia militante et intrauit ecclesiam triumphantem. Et fuit completa prophetia **Esa. lxij.** Habitabit iuuenis cum virgine et habitabunt in te filij tui. iuuenis est xpus qui surrexit in etate. xxx. annorum qui habitabit cum virgine scilicet sine corruptione. De ascensione eius vide sanctum **Tho. iij. pte. q. lviij. et. iij. scp. di. xxij.** ¶ Septimū signum dicitur libra. Ratione predicta. quia stellis lineatis remanent signa de libra. In hoc signo fuit sol iusticie xpus deus noster in septimo statu mundi. scilicet in persecutione sanctorum martyrum quoniam imperium romanorum quod dominabat toti mundo persequebatur christianos quia male ponderabant articulos fidei et legem christi. Quando beati apostoli **Petrus et Paulus** inceperunt predicare in roma quod deus unus qui est primū principium et prima causa erat tres persone realiter distincte **Romani** hoc ponderantes dicebant. Videamus quis sunt isti qui hoc dicunt quia piscatores. deinde videamus quid dicunt philosophi. **Philosophi dicunt.** Quod primū principium est imptibile et verum dicunt. sed cum hoc stat quod tres sunt persone diuine. et quia male ponderabant ideo ipsos occidebant. Idem quando predicabant de incarnatione filij dei in qua deus factus fuit homo. **Philosophi dicebant** quod finiti ad infinitum nulla est proportio verum est equalitatis sed tamen est causalitatis proportio. quia infinitum est causa finiti. Idem quā-

do predicabant de christi resurrectione que fuit valde difficilis ad credendum philosophis dicentibus quod a pura priuatione non est regressus ad habitum. verum est naturaliter imo est regressus ad habitum supernaturaliter. Idem quando predicabat de sacramento altaris dicentibus philosophis. quod locus et locatum debent proportionari seu adequari. Non intelligentes posse diuinum quod infra tunicam auellane posset totum mundum concludere ideo male ponderabant. **Hec statera fuit ostensa beato iohanni euangeliste.** Ideo dicitur **vidi et ecce equus niger et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua.** **Apocal. vj.** equus niger figurabat imperium romanum nigrum ex errore infidelitatis. **Philes** qui sedebat super eum erat impator scilicet nero et ceteri mali impatores. De hoc vide de regno et rege ad regem **Cypri** libro tertio. ¶ Octauū signum dicitur scorpio ratione predicta. In hoc signo fuit sol iusticie tempe hereticorum quando cessauit persecutio martyrum tempore beati **Siluestri** per conversionem imperatoris constantini tunc venit persecutio hereticorum scilicet malorum christianorum. qui ad instar scorpionum ibant capite inclinato humiliter et simpliciter sed eleuabant caudam venenatam mordendo seminando errores et falsas opiniones per mundum. corrumpentes et destruentes fidem catholicam in cordibus gentium et durauit bene. cc. annis. Et fuit completa prophetia beati **iobis** apostoli dicitur **De fumo putei exierunt locuste in terram.** et data est illis potestas sicut habent potestates scorpiones terre. **Apocal. ix.** Fumus putei infernalis sunt temptationes fidei quas dant heretici qui dicuntur locuste que volare videntur per simulatam deuotionem quam ostendunt. Nota hic de illo episcopo hereticorum disputante cum magistro **Vincetio** asserente quod vera ecclesia esset apud ipsos et non apud nos. Quonia ecclesia christi fundata fuit in paupertate et humilitate quas ipsi tenent solum ideo etc. Responsio scietialis est quia ibi est fallacia figure dictionis quia mutat quid in quale. a simili scilicet vxor regis que prius erat pauper et humilis et nigra. post efficitur diues superba et alba. ergo non erit vxor regis non valet ista consequentia. quia mutatur quid in quale. quia ex hoc non deficit esse vxor regis. idem de ecclesia Nota de hoc pulchre in quolibeto. **xij. q. xix. q.** modo est vna ecclesia veritate fidei et sacramenti et autoritate professione. licet sit aliud tempus ecclesie nunc quam tempe apostolorum vel status eius. ¶ Nonum signum dicitur sagittarius ratione predicta. hoc signum figurat nonum statum huius mundi scilicet tempus sanctorum doctorum et predicatorum. scilicet **Gregorij Augustini.** quia quilibet verus et bonus predicator est balistarius. cuius balista est predicatio. arcus est vita aspera reflexa per penitentiam. Corda recta est doctrina sancta et determinata.

natio ecclesie. Sagitte sunt autoritates rōnes ⁊ similitudines que vulnerāt corda peccatorū. **Q**ñ supbus ⁊ vanus ex aliqua bona p̄dicatione humiliat ⁊ recipit bonū p̄positū ⁊ c. talis vulneratus est in corde. **I**dem de alijs. dauid. sagitte potentis acute. **N**ota potentis. id ē. p̄dicatoris q̄ debet eē potens p̄ bonā vitā ⁊ sanā doctrinā. **A**cute. quia pōt vulnerare reges p̄ncipes ⁊ barones ciuitates ⁊ cōitates tūc sol. id est. xp̄us fuit in sagittario. **D**e hoc p̄phetia **A**pocal. vj. **V**idi ⁊ ecce equ⁹ albus. ⁊ qui sedebat sup eum habebat arcum ⁊ data est ei corona. **N**ota equus albus significat castitatē ⁊ puritatē p̄dicatoris cui dāt corona singularis in paradiso rōne p̄dicationis. **R**atio. quia si miles cui rex cōmisit castrū in terra inimicorū lucrāf coronā si ip̄m bene custodit ⁊ fideliter. **S**ingularē tñ coronā merēf miles. qui nō solum custodit castrū sibi cōmissuz fideliter imo staramussando ⁊ bellādo acquirit regi multa alia castra inimicorū. **I**ta in p̄posito deus cōmisit cuilibet nostrū castrū p̄prij corporis positū inter inimicos vt ip̄m custodiamus fideliter ⁊ ex hoc meremur coronā in paradiso. **S**ingularē coronā merēf p̄dicator qui fideliter custodit castrū p̄prij corporis regi christo ⁊ ipsum prudenter gubernat ⁊ vltra hoc p̄dicādo acquirit christo multa castra. id est peccatores qui sūt castra diaboli. **D**e p̄nio ⁊ aureola doctorū ⁊ p̄dicatorū in quarto scrip. di. xlix. q. v. ⁊ di. xxxij. q. iij. arti. iij. **D**ecimū signū dicit capricornus ratione vt supra. **H**oc figurat illum statū in quo sumus modo. **Q**ñ popul⁹ christianus cōsuevit esse vnus cornu ex vnico papa. sicut vnicornis cornu vnum scz christi vicarium. **M**odo autez habet tria cornua. id est. tres papas. cōcilium cōstantie scz ante. **N**ota de bestia quā vidit **D**aniel ca. viij. que habebat cornua decē. **I**nter q̄ exiuit cornu puulum. ⁊ c. **S**up quo dicunt omnes glofe ordinariē ⁊ doctores q̄ ista quarta bestia figurabat imperiū r̄omanū quod iam est diuisū in decem ptes. nec potest intelligi de diuisione dominij temporalis. quia iam diu p̄ditum est sed intelligit de diuisione dominij ecclesiastici q̄ iam nunc diuisum ē in decem ptes siue diuisiones.

- P**rima est indorū sub p̄sbytero iobe.
- S**ecda ē assiriorū sub aq̄no q̄dā tyrāno.
- T**ertia ē affricanorū sub machometo.
- Q**uarta est grecorū sub impatore p̄stātino
- Q**uinta ē armeniorū sub eorū rege.
- S**exta ē georgianorū s̄b q̄dā pseudo p̄pha.
- S**eptia ē xp̄ianorū de cittura s̄b q̄daz heresi archa.
- O**ctaua ē italicorū s̄b bartholomeo barēsi
- N**ona est gallicorū sub petro de candia.
- D**ecima vero ps populi catholici ē hyspanorum sub dño benedicto nostro vicario iesu christi. **I**ste decem diuisiones simul iam stant. **I**ta

q̄ possumus dicere in fortitudine nostra assumptimus nobis cornua. **A**mos. vj. **D**e scismaticis sc̄da sc̄de. q. xxxix. p̄ totū ⁊ ibidem ar. f. ad q̄rtū. **S**cismatici p̄prie dicunt qui p̄pria sponte ⁊ intentione sepant se ab vnitāte ecclesie rennuentes subesse pape ⁊ cōmunicare mēbris ecclesie. **V**ndecimū est aquarius eadez ratione. ⁊ figurat. xj statuz mūdi hui⁹ futurū post mortē antichristi. quia tūc sol iusticie erit in aquario. quia tūc omnes generationes infidelium baptisabunt. **Q**ñ p̄sura erit ad baptisimū nō sufficient clerici nec compates nec cōmatres nec patrini ⁊ patrines. tunc complebit̄ p̄phetia **E**zech. xxxvj. **T**ollam quippe vos de gentib⁹ ⁊ congregabo vos de vniuersis terris. ⁊ adducam vos in terram vestram scz ecclesiam militantem ⁊ effundam super vos aquam mundam ⁊ mundabimini ab omnib⁹ inquinamentis vestris ⁊ ab vniuersis idolis vris mundabo vos. **V**ndecimum ⁊ vltimum signum dicitur piscis. eadem ratione. ⁊ signat duodecimum statum huius mundi futurum. scz finem mundi ⁊ diem iudicij. **Q**uia tunc sol iusticie. s. christus erit in piscibus. **Q**uādo ad instar piscatorum qui extrahunt sagenam de mari ⁊ eligunt bonos pisces ⁊ malos proijciunt. **S**ic modo ecclesia militans que est sagera continens bonos pisces ⁊ malos. s. christianos trahitur continue ⁊ in die iudicij erit vsq; ad litus tunc eligēter boni pisces scz p̄sone deuote humiles penitētes ⁊ ibunt ad gaudium paradisi. **M**ali autē pisces. id est. christiani mali in deuoti impententes ibunt in ignem inferni eternum. **D**e hoc ad litteram dicit christus. **S**imile est regnū celozū. glofa. s. ecclesia militans. sagera misse in mari. et ex omni genere piscium congregati qm̄ cuz impleta esset educētes ⁊ secus litus sedētes eligerunt bonos in vasa sua. malos autē foras miserūt sic erit in cōsummatione seculi eribunt angeli ⁊ separabunt malos de medio iustozū ⁊ mittant eos in caminum ignis ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. **M**atth. xij. **M**odo scitis totum statum mūdi ⁊ p̄uidētiam diuinam ⁊ gubernationem mundi. **E**cce quare dicit thema. **E**runt signa in sole **S**i autē volumus loqui de effectib⁹ dicit. erit sol in signis. **S**i autē volumus loqui de causa dicemus. **E**runt signa in sole. **E**t iuxta istū modū predicauit ego. ⁊ sic patet q̄ finis mūdi est prope patet sermo.

Sermo tertius.

Quāt signa in sole. ⁊ luna ⁊ stellis. **L**u. xxj. **S**ermo noster erit de sancto euāgelio hodierno. quod totum est doctrina ⁊ instructio iesu christi. auisando nos de magnis malis ⁊ tribulationibus venturis in fine mundi. ⁊ de signis que erunt ante eius aduentum ad iudiciuz

Dominica secūda Aduentus

Credo q̄ erit materia nob̄ utilis ⁊c. Erūt signa ⁊c. Pro hui⁹ ubi declaratione ⁊ materiē p̄dicāde introductione. Sciendū fm̄ q̄ inuenit̄ in sc̄ptura diuina. et patet etiam experientia sensuali. Quādo aliqua magna ⁊ grauis tribulatio est in hunc mundū ventura. cōiter ostendunt̄ aliq̄ signa p̄nunciātia in celo vel in aere. Et hoc fit ex misericordia dei. vt sc̄z gentes p̄uidentes p̄ signa tribulationē futuram. p̄ oratiōes ⁊ bona op̄sententiam dei contra illos in curia celesti datam reuocari obtineant in curia misericordie vel saltez p̄ penitentiā ⁊ vite emendationē se p̄parent contra v̄turam tribulationē. Ideo cōmuniter ante mortalitates solēt apparere comete Et añ fames terremotus. Et añ terrarū vastatiōes terribiles visiōes Dicant̄ h̄ signa terribilia p̄ostensa iudeis p̄ multū temp⁹ ante desolationē ciuitati h̄ie / rusalem ⁊ templi. Cōtigit aut̄ p̄ vniuersam hierosolymozū ciuitatem videri diebus. xl. p̄ aera equites discurretes auratas stolas habentes et hastas quasi cohortes armatas ⁊ cursus equoz p̄ ordines digestos ⁊ cōgressiones fieri cominus ⁊ scutorū motus ⁊ galleatorū multitudinē. gladijs districtis ⁊ telozū tactus ⁊ aureozū armorū splendorē om̄isq̄ generis loricarū. Quia p̄pter om̄es rogabant monstra in bonū p̄uerti. post h̄ antiochus interfecit populum ⁊ dep̄datus fuit templū. ij. Machab. v. ido Ero. vij. Ego multiplicabo signa ⁊ ostēta mea in t̄ra. Q̄modo tres magne ⁊ om̄iū grauissime tribulatiōes sunt in breui in h̄ mūdo venturae terribiles.

Quādo erit tribulatio anti xp̄i hoīs diabolici

Sc̄da erit cōfragratio mūdi terrenalīs.

Tertia erit tribulatio iudicij vniuersalis

Et in his tribulationib⁹ finiet̄ iste mūdos. q̄ fm̄ regulam diuine p̄uidentiē p̄us declaratam. ante hec erūt signa p̄nunciātia. in celo. in sole. ⁊ in luna ⁊ in stellis vt dicit̄ nostrū thema ad l̄ram. p̄z thema. Prima tribulatio in breui grauissima in hoc mūdo ventura erit tribulatio anti xp̄i. hominis diabolici qui tribulabit totum mūdū que s̄btiliter tangit̄ in p̄ncipio euāgelij cū dicit̄. Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. ⁊ in terris pressura gentium pre cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuum. In h̄ textu sunt quattuor clausule in quibus tangunt̄ quattuor modi q̄s tenebit̄ antichristus ad decipiendū xp̄ianos. // Prima clausula est ibi. Erūt signa in sole. Sciendū q̄ in sacra sc̄ptura xp̄us dicit̄ sol. Ratio. quia vos videt̄ ad oculum q̄ de pulchriorib⁹ creaturis corp̄alib⁹ a deo creatis ē sol in quo sunt tres l̄re. s. SOL. i. sol sup̄ om̄ia lucēs. fm̄ ethymologiam. Sic christ⁹ est pulchrior om̄ib⁹ sanctis ⁊ lucet sup̄ om̄es in claritate glorie nō solū in q̄stū deus sed etiam in q̄stū homo. Et sicut om̄es stelle recipiunt claritatem a sole ⁊ ipse eam a nullo recipit. sic om̄es sancti recipiunt a christo claritatem glorie. san-

ctitatem virtutem sapientiam. ⁊ intelligentiā et influentiam. Ecce ratio quare christus dicit̄ sol Et nomie solis p̄misit̄ ip̄m deus pater mittere mūdo di. Vobis timentibus nomen meum orietur sol iusticie. nō dicit̄ sol nature. Malach. iij. Item ecclesia dicit̄ in laudem virginis marie Felix nāq̄ es sacra virgo maria ⁊ om̄i laude dignis̄ sima quia ex te ortus est sol iusticie christus de⁹ noster. Dicit̄ ergo p̄zima clausula q̄ tempe anti christi erunt signa in sole. id ē. in christo. Que autem erunt ista declarat̄ Matth. di. Sol obscurabit̄ nō in se sicut nec sol nature obscurat̄ in se. sed ex interpositione vaporū ⁊ nubiuū videt̄ nobis obscurari. Sic tempe antichristi sol iusticie obscurabit̄ ex interpositione honorū diuitiarū temporalium que dabit̄ antichristus intantum q̄ claritas fidei iesu christi nec bone vite nō lucebit̄ in xp̄ianis. Quā dñi tempales reges ⁊ principes ⁊c. ne amittunt dominij statim erūt cū antichristo. Idem p̄lati ne amittant dignitates. Religiosi et p̄byteri vt habeant honores et diuitias. dimittent fidem christi et adhibebūt antichristo qui erit verus homo. Sed ita sup̄bus q̄ nō solū debet velle habere dominij vniuersale toti⁹ mūdi. sed etiam dicit̄ deus et faciet se adorari vt deus. Auctoritas. Reuelabitur homo peccati fili⁹ p̄ditionis. qui aduersat̄ et extollit̄ supra om̄e q̄ dicit̄ de⁹. aut quod colit̄ ita vt in templo deise deat ostendēs se tanq̄ sit deus. ij. ad Thessal. ij. vide ibidem in postilla pulcherrime sancti Thome. Sed qualiter ad hoc perueniet dic̄ quō anti christus ministerio demonū habebit omne aurum et argentum terre et maris ⁊ margaritas et lapides p̄ciosos mūdi. Auctoritas. Diabit̄ thesauros auri et argenti et in om̄ibus p̄ciosis egypti. i. mūdi. Dan. xj. in fine. Cum his congregabit om̄es gentes armorum mūdi ad pugnandū contra om̄es sibi p̄trarios. Auctoritas. Seducet gētes que sunt sup̄ quattuor angulos terre goth et magoth et cōgregabit eas ad preliū quozū numerus est sicut arena maris Apocal. xx. // Nō seducet gentes. sc̄z auro et argento et honorib⁹ Goth. i. tectum ⁊ magoth. i. detectum. quia tam tecti q̄ detecti. id ē. occulte mali ⁊ manifeste erūt cum eo. Tunc domini temporales et p̄lati ecclesiastici timore p̄dendi regnum vel p̄lationem statim erūt cum eo. Quia nullus erit rex nec episcopus nisi quos ipse volet. Ceteri autem vt religiosi et p̄byteri et laici vt habeant ⁊c. statim erūt cum eo. Tunc erunt signa in sole sc̄z iusticie. q̄a obscurabitur in corde christianozum q̄ non dabit claritatem fidei. cessabit p̄dicatio melioris vite ex interpositione vaporum et nubium. id est. bonozum temporalium. Auctoritas. Multiplicabit gloriā et dabit̄ eis potestatem in multi et terram diuidet gratuite. id ē. ad suū placitū. Dan. xj. // Questio q̄re de⁹ p̄mittet̄ istū errorem in christi

stianitate cū sit deus et homo potentissimus. et. Responsio p quādā regulā theologie que dicit. **P**er lq̄ q̄s peccat p hec et torquet. **S**apie. xj. per que peccant gentes hodie in hoc mūdo cōtra deum ppter honores habendos diuitias dignitates et. **I**deo pmittet deus q̄ tūc decipiantur ab antichristo. honoribus diuitijs et. **S**i ergo tūc nō vultis decipi. modo in cordibus vestris contemnat et despiciatis bona. terrenalīa honores. et. et appetatis bona celestia cogitando q̄ bona hui⁹ mundi sunt transitoria et vana et celestia seu spūalia eterna et sic eritis fortes. hoc cōsiliū dat beatus **J**ohes. **N**olite diligere mūdū neq̄ ea q̄ in mūdo sunt. qm̄ transit mundus et cōcupiscentia ei⁹. **J**oh. ij. **S**ecūda clausula dicit. **E**rūt signa in luna. **S**ciendū q̄ in sacra scriptura luna significat sanctā matrē ecclesiā vniūsalē seu vniuersitatem christianorū. quia qm̄ hō dicit ecclesiā nō loquit homo de lapidib⁹ et parietib⁹ s̄ de cōgregatione fidelium que dicit ecclesia. **E**t ecclesia significat p lunam. **E**t qn̄ status in q̄b⁹ fuit ad instar lune. **Q**ue primo est noua. sc̄do crescēs tertio est plena. quarto est minuta. q̄nto ē girata seu versa. **T**alem cursum facit ecclesia xpianorū. **P**rimo fuit noua. s. tempe xp̄i. **E**t sicut qm̄ luna est noua videt p̄mo quasi filiū cornutū et hūis cornua et sequit solē. **S**ic ecclesia tempe christi primo habuit duo cornua. i. duos ap̄los solum. sc̄z andrea et petrū. qui sequebant christū. **S**ec̄do fuit crescēs qm̄ xp̄s habuit. xij. ap̄los. et lxxij. discipulos. deinde fuerūt. cxx. deinde tria milia et. **T**ertia fuit plena. quia in om̄i pte mūdi regno et prouintia fides xp̄i fuit recepta. **D**avid. **I**n omnem terrā exiuit son⁹ eorū et. **Q**uarto fuit minuta. quia nescierūt fuare qd̄ sancti ap̄li lucrati fuerūt. **P**rimo minuta p totā indiā p illum qui dicit psbyter **J**ohes. **S**ecūdo assiriorū p vnum tyrannū. **T**ertio assiriorū p **N**achometum. **Q**uarto cum impatore constantinorum. **Q**uinto armeniorū cū eorū rege. **S**exto georgianorū cū quodā pseudo ppheta. **S**eptimo xpianorū de cintura cū quodā heresiarcha. **O**ctauo italicorū cū bartholomeo barēsi. **N**ono gallici cū petro de candia. **Q**uinto modo est girata seu versa. quia modo iā nō est in illo statu ecclesia in quo christ⁹ eā fundauit. **E**cclēsiā christus fundauit i magna humilitate et paupertate. modo iam totuz versum est in supbiā pompā et vanitatē vt patet in quolibet statu. **D**e misericordia et liberalitate cōuersa est in simoniam vsurā rapinā et. **D**e castitate in luxuriā in inuidiā et corruptionē. **D**e charitate in inuidiā et malignitatē. **D**e temperātia in gulam et voracitatem. **D**e patientia in iraz et guerrā et diuisiones. de diligentia in negligentiam. solum restat vt eclipset. **Q**uod fit p inēpositionē terre inter ipsaz et solē vt fit in plenilunio **A**utoritas. **P**ectā vestra diuiserūt inter me et vos

Ecclēsia eclipset tpe antichristi vt luna. quia tunc luna. id. est. ecclesia nō dabit lumen suum. **M**atth. xxiiij. quia tunc nullum facient miraculum xpiani q̄tūcūq̄ sint sancti. **S**ed antichrist⁹ et sui facient miracula nō tñ vera sed tantū apparentia et falsa ad decipiendū gentes. **D**e quibus **J**oh. apocal. xij. di. q̄ faciet ignē descēdere de celo. id est. de spera ignis. quia hoc pōt facē diabolus deo nō impediēte et pmittēte. sicut fecē iā antiquitus ad cōburendū oues iob. vt habetur ibidem. f. ca. **Q**ūo gentes hīc mirabunt hīc cadent multi. **N**ō q̄ antichristus faciet aliqua vera miracula quo ad naturā rei virtute demonuz sed falsa quo ad rationē miraculi. de h. f. pte. q. cx. ar. iij. **S**ec̄do faciet loqui imagines et pueros vnius mēsis. **D**ic practice quō iterrogabūt imagines vel pueros. vt dicāt veritatē de illo dño qui venit nouissimus an sit saluator. et diabolus mouebit labia sua et formabit verba sic dicendo q̄ ille est ver⁹ saluator mūdi. h cadent multi. **E**t luna. i. ecclesia nullū faciet miraculuz. **S**i dicat ab aliquo. illa miracula nō sunt vera. s. suscitare mortuos sicut fecit dñs iesus christus. **D**ic practice quō sicte suscitabūt mortuos patrē tuum et matrē tuā et. **E**t dicēt. idē vos faciatis in nomine v̄ri iesu chusti. xpiani nō poterūt facere. **D**e hīs falsis miraculis et signis auisauit nos xp̄s dicēs **S**urgent pseudo christi et pseudo prophete. i. filij xpianorū qui pdiderūt iam fidem ex donis antichristi. et dabūt signa magna et pdigia vt in errorem inducant si fieri pōt etiā electi. **E**cce pdixi vobis. **M**atth. xxiiij. **Q**uestio si dicat q̄re xp̄us pmittet illa opa diaboli in destructionem xpianitatis. **R**esponsio iuxta regulā theologie. p que quis peccat p h et torquet. **S**apie. xj. **E**t quia gentes mūdi opibus diaboli peccant cōtra deum recurrēdo ad diuinos sortilegos cōtra deum in necessitatib⁹ suis sc̄z p reb⁹ pditis. p filijs habendis. p sanitate obtinenda. **C**ū tñ deberēt recurrere ad deum om̄ipotentē. idō pmittet de⁹ vt tunc opibus demonū decipiant. **Q**ui ḡ tunc noluerit decipi ponat totā suā spem et cōfidentia in nomine iesu et. et nolle miracula aliqua nisi fi erent in nomine iesu. et sic eritis fortes. **D**e h̄ **D**avid. **B**eat⁹ vir cui⁹ est nomē dñi spes ei⁹. et non respexit in vanitates et insanias falsas. ps. xxxix **N**omen dñi est iesus. **L**uc. ij. vocatū est nomen eius iesus. **D**ic practice quō debet poni sup plagam deuote cū signo crucis. **A**ntichristus assu/m̄it om̄ia alia nomina xp̄i sed hoc nomen iesus psequet vt dicūt pleriq̄ sancti. **I**deo p oppositū hoc nomen iesus debet a xpianis maxime honorari qm̄ nominat in ecclesia inclinādo caput. vt patet extra. lib. vj. c. decet et. **Q**uia als qd̄libz nomen dei est honorandū septēpliciter s̄m sanctuz **T**ho. Esa. lvj. c. quia sc̄z est magnū ad timendū sc̄m ad venerandū. dulce ad meditandū. copio-

Domínica secūda Aduentus

sum ad miserandum. efficacē ad impetrandū. virtuosum ad saluandū. et occultū ad sciendū. **Esa.** xxx. dicit q̄ filius dei est nomen patris tripliciter sc̄z quo honorat̄ inuocat̄ et manifestat̄. et. iij. pte q̄. xxx. vij. ar. ij. dicit q̄ in omnib⁹ nominibus que ponunt̄ **Esa.** vij. vij. et. ix. significat̄ b̄ nomē iesus quod est significatiuū salutis. ergo ē maxie honorandū. **¶ Tertia clausula dicit.** Erūt signa in stellis. in sacra scriptura stelle et clare lucentes dicunt̄ s̄fati. sicut magistri in theologia. doctores et licenciat̄ et. **Autoritas.** Qui ad iusticiam erudiunt multos. quasi stelle in ppetuas eternitates. **San.** xij. In his stellis. i. s̄fatis erūt signa tempe antichristi. Quia stelle cadent de celo vt dicit christus **Matth.** xxiiij. et hoc in tertio bello antichristi. s. disputationis. Tunc stelle. id est litterati cadent de celo. i. a veritate fidei catholice. **Dic** practicā disputationis nunciōrū antixpi cum s̄fatis solum de textu biblie veteris testamēti et s̄fati nō poterunt r̄ndere imo nec loqui. Tūc stelle. i. magistri cadent de celo. i. de altitudine fidei. **Autoritas.** Et faciet iuxta voluntatē suam rex sc̄z antichristus. Et eleuabit et magnificabit erga om̄em deū et aduersus deū deorum loquetur magnifica. i. insolubilia q̄tū ad hoies **San.** vij. et. ix. ca. **¶ Questio** q̄re christ⁹ p̄mitteret q̄ illi qui habent defendere fidē cadent et. **Responso** q̄ hoc p̄mitteret xp̄us duplici rōne. **Prima** iuxta regulam theologie p̄ que quis peccat. et. qz modo qua nullus magister curat de biblia sed d̄ poetis et. **Secūda** ratio et dolorosa ex mala vita et peccatis litteratorū. quia vt in plurib⁹ q̄to sunt maioris sciētie tanto sunt peioris cōscientie vel sunt sup̄bi elati ebriosi et. **Qui** ḡ p̄t ligare leenam bñ p̄t ligare ouē. **Si** ergo diabolus iā mētes tenet ligatas s̄fatorum p̄pter eorū prauā vitā. quid mirū si tunc p̄t ligare ouem. i. linguā ne possint loqui. **Multo** melius fuisset talib⁹ q̄ fuissent ignozātes. quia sciētia inflat. s. ad **Cor.** viij. vt patet in multis doctorib⁹ in medicinis et. **Si** ḡ vultis esse fortes teneatis cōsiliū apli dicētis. **Fides** vestra nō sit i sapiētia hominū. sup̄le fundata sed in virtute dei. s. ad **Corinth.** xij. **Rōnes** et argumēta bona sunt ad cōfortandū indulgentiam. sed nō ad firmandū credentiaz. **Amb.** **Tolle** argumenta vbi fides querit. **Quā** fides ē tenenda ex obediētia quia christ⁹ ip̄am nunciavit et apostoli ipsam p̄dicauerūt et sc̄a mater ecclesia ordinauit. **Io** credo dñe. **¶ Quarta clausula dicit.** Et in terris p̄ssura gentiū p̄ cōfusione sonitus maris et fluctuū. **Ecce** hic tormēta antichristi que dabit. **Et** in terris p̄ssura gentiū p̄ cōfusione sonit⁹ maris et fluctuū. id est. p̄conuersiones quas facient tunc dñi qui iam erūt cum antichristo. quia nullus audebit christum nec v̄ginē mariā nominare sub pena mortis. **Et** fluctuum. i. tormētorū que nunq̄ fuerūt ita terribilia sicut erūt illa que antichristus dabit. **De** hoc iā

auisauit nos xp̄us. **Erit** tunc tribulatio magna qualis nō fuit ab initio mundi vsq̄ mō. nec fiet. **Et** nisi abbreviati fuissent dies illi nō fieret salua om̄is caro sed propter electos abbreviabuntur dies illi. **Matth.** xxiiij. **Nota** breuiabit̄ **Apo.** cal. xvij. **Cum** venerit oportet illum breue tempus manere **Sicut** doctores cōmuniter q̄ antichristus regnabit solū tribus annis cū dimidio. que faciunt dies mille ducētos et nonaginta. d̄ b̄ vide **San.** xij. et lirā ibidē. **Si** dicat̄ q̄re deus p̄mittet q̄ christiani ita trucident̄ et. **Respondeo** iuxta regulam theologie. per que quis peccat p̄ hec et punit̄. **Quia** modo gentes peccant cōtra deum p̄ guerras et diuisiones et blandositates. et scindunt se gladijs occidēdo se mutuo. **Io** p̄mittet christus q̄ tunc scindant̄ et occidantur ab antichristo. **Si** ergo tunc nō vultis scindi. modo cum omnibus habeatis pacem et cōcordiaz iuxta consiliū apostoli dicentis. **Cum** omnib⁹ hominibus pacem habete nō vos defendentes carissimi. id est vindicantes. sed date locum ire. **Scriptum** est em̄ mihi vindictā et ego retribuā dic̄ dominus. ad **Rho.** xij. et **Beutl.** xxxij. **Secūm** malū siue tribulatio erit cōflagratio mūdi terrenalī. que tangit̄ in secūda pte euangelij. **Arescentib⁹** hominibus p̄ timore et expectatiōe que sup̄ueniet vniuerso orbi. nam virtutes celozum mouebuntur. **Quia** mortuo antichristo a fulgure in mōte oliueti et diuulgata eius morte p̄ mūdū. mūdus iste solū durabit. xl. v. dieb⁹ **Nō** dico ānis. s. xl. v. diebus. vt clare inuenit̄ **San.** xij. **A** tempe quo usq̄ ablatū fuerit iuge sacrificium. et posita fuerit abominatio in desolationē dies mille ducenti nonaginta. **Beatus** qui expectat et puenit vsq̄ ad dies mille. ccc. triginta et nōs. **Sicut** hic sancti doctores q̄ illos. xl. v. dies dabit de⁹ ad conuersionem et penitentia his qui p̄ antichristū fuerunt seducti. **Sed** tot erūt diuitie et delicie ab antichristo dimisse q̄ licet gentes conuertent̄ ad fidem christi. non enim est alius saluator nisi christus. nō tñ conuertent̄ ad bonam vitam. **Tunc** in quattuor p̄tibus mūdi sc̄z in oriente occidēte aquilone et meridie virtute diuina accēdet ignis. **Dic** modū. et totum mūdū inflammabit successiue. et nihil elementatum remanebit in mundo. **Tunc** qñ gentes sentient tumultū ignis et videbunt fulgura ab ipso p̄cedentia et currētia et discurrētia et. **Arescentib⁹** hominib⁹ p̄ timore. s. i. lilius ignis. et expectatiōe. s. damnationis eterne. et. **De** hoc dicit apostolus. **Terribilis** nāq̄ ē expectatio iudicij et ignis emulatio que cōsumptura est aduersarios. ad **Heb.** x. **Nam** virtutes celorum mouebunt̄. **Hoc** dicit̄ ad innuendum q̄ ille ignis nō veniet naturaliter. vt aliqui false opinantur dicēdo q̄. xl. annos ante nō pluet et. **Sz** ille ignis veniet rigore diuine iusticie et ministerio angelorum. quod ostendit̄ ibi. nam virtutes celorum mouebunt̄. **Et** ille ignis descendet ad pur-

ganduz alia tria elementa que ex peccatis hoim sunt infecta et corrupta. De illo igne dicit David Ignis ante ipm pcedet et iuflammabit in circūtu inimicos eius. Alluxerunt fulgura eius orbi terre vidit et comota est terra. Montes sicut cera fluxerunt a facie dñi. a facie dñi omnis terra. ps. xcvi. ¶ Nota inimicos eius. Sic quomodo peccatores sunt inimici christi. Sed quare dicit q inflamabit inimicos cū tam boni q̄ mali morientur in illo igne. Ratio. quia boni et amici dei morientur in illo igne. sed sine pena et dolore. sed mali et inimici morientur cum maxima pena et dolore. Ido solum nominauit inimicos christi. ¶ Nota pulchre de h. iij. sc̄p. di. xlvij. ar. vlt. q. ij. et iij. Et p̄mo q̄ ignis ille finalis cōflagrationis q̄rtū ad h̄ q̄ iudicium pcedet ager. vt instrumentū diuine iusticie. et iterū p̄ virtutem naturalem ignis q̄rtum p̄tinet ad virtutem naturalem ipsi simul ager in bonos et malos qui viui repient vtrozūq̄ corpora in cinerem resoluendo. in q̄rtum vero agit vt instrumentū diuine iusticie diuersimode ager i diuersos q̄rtum ad sensum pene. mali em̄ p̄ actionem ignis cruciabunt. boni vero in quib⁹ nihil purgandū inuenient. omnino nullum dolorem sentient sicut nec pueri senserūt in camino. Dan. iij. q̄uis eozū corpora nō seruent integra sicut puerozū seruata fuerunt. et hoc diuina virtute fieri potest vt sine doloris cruciatu resolutionem corporis patiant. boni vero in quibus aliqd purgandi repicent sentient cruciatū doloris ex illo igne plus vel minus p̄ meritorū diuersitate et illi subito purgari poterunt p̄pter tres cās. Una ē quia pauca purganda in eis inuenient cū terroribus et p̄secutoribus p̄cedētib⁹ fuerint purgati. Secunda est quia viui et voluntarij sustinebunt penam. pena autem in hac vita voluntarie suscepta multo plus purgat q̄ pena post mortem infecta. vt patet in martyrib⁹. quod si quid purgandum in eis inuenit passionis falce tollit vt Augustinus dicit. cum tñ pena martyrib⁹ breuis fuerit in compatione ad penam que in purgatorio sustinet. Tertia est. quia calor ille recuperabit in intensione q̄rtum amittit in temporis abbreviatione. Sed q̄rtum ad actum que post iudicium ignis ille habebit in damnatos tñ ager. quia omnes boni habebunt corpora impassibilia. Moraliter nota hic cōtra illos qui nolunt facere penitentiam modo quot dñi tempales. quot prelati ecclesiastici etc. tunc vellent facere qm̄ videbūt ignē. sed nihil valebit. quia nō charitate sed timore seruilis fiet. Sic practice de quolibet statu. Ido modo faciatis penitentiam remittatis iniurias. restituantis fuate religionē vestrā. cōfiteamini clerici ematis breuiaria. Qm̄ si essetis certi q̄ ista villa deberet in breui cōburi quid faceretis nunquid mutaretis omnia bona v̄ra. sic ē de mūdo isto i breui cōbusturo. Ido mutetis corda v̄ra in celum et

os loquēdo de deo cū reuerētia et opa bona faciendo. Hoc p̄siliū est christi di. Nolite vobis thesaurizare thesaur os in terra vbi erugo et tineas molit et vbi fures effodiunt. q̄ furant. Mat. vj. Nota vbi erugo et tineas. i. antixps et ignis deuorabunt omnia. Tertiu malum erit tribulatio iudicij vniuersalis que tangit in tertia pte euāgelij. ibi. Tunc videbūt filiū hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. Sic practice quo potest mūdi cōflagrationē christus dñs et iudex cum virgine Maria et cum omnibus angelis et sanctis descendet ad faciendū iudicium sedēs i throno i aere et archangel⁹ michael clamabit voce magna di. Surgite mortui venite ad iudicium. Tunc subito virtute diuina resurgēt omnes mortui tam boni q̄ mali etiam pueri resurgent. adulti et omnes congregabunt ad iudicium. et ita illi qui mortui fuerunt in vtero matris. vt dicit sanctus Tho. ad accusandum illos quozum culpa mortui sunt sine baptismo. et omnes resurgent in etate. xxx. annozū vt supra patuit in p̄mo sermone p̄ me dñice aduētus. De isto iudicio vniuersali dicit ipsemet chastus. Cum venerit fili⁹ hominis in maiestate sua et omnes angeli eius cū eo. Tunc sedebit sup sedem maiestatis sue et congregabunt ad eum omnes gentes et segregabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab hedis. Et statuet oues quidē a dextris eius. hedos autem a sinistris. Matth. xxv. Athanasius. Ad cui⁹ aduentum omnes hoies resurgere habēt cū corporibus suis et redditori sunt de factis p̄p̄is rationē. Qui bona egerunt ibunt in vitam eternam qui vero mala egerunt in ignem eternum. Sic qui sunt oues et qui sunt hedi et quomodo dicet dicitus his qui erunt a dextris. Venite benedicti patris mei etc. Hedi aut qui erunt a sinistris dicit. Recedite a me maledicti. etc. Et ibunt hi. s. mali in supplicij eternū. iusti aut in vitā eternam. Matth. xxv. Et de cetero nullus habitabit in isto mūdo. quia habito sine cessant ea que sunt ad finem. Et habito termino cessat motus. Ideo ecclesia in persona cuiuslibet christiani dicit orando. Libera me dñe de morte eterna i die illa tremenda. quādo celi mouendi sunt et terra. etc. Deo gratias.

Sermo quartus.
Est signa i sole
 et luna et stellis. Anno. xxj. Euangelij hodiernū nō declarat q̄ signa erūt ista. s. iohes cui xps reuelauit declarat ista signa. Apoc. vj. di. Ecce terremot⁹ magn⁹ factus est et sol factus ē niger tanq̄ saccus cilicij. et luna tota facta est sicut sanguis. et stelle ceciderunt de celo super terram. sicut ficus emittit grossos suos cū a vento magno mouet et celum recessit sicut liber inuolutus. In his q̄nq̄ clausulis ponit

Dominica secūda Aduentus

beatus iohes signa terribilia que erūt tempe antichristi de quib⁹ dicit thema ppositū. Erunt signa in sole etc. Prima clausula dicit. **E**cce terremotus factus ē magn⁹. **E**cce hic subiugatio humanalis quia ille maledictus antichristus subiugabit om̄em terrā diuersis modis. Ideo dicit. **E**cce terremot⁹ factus est magn⁹. et loquit⁹ de futuro ac si iam fuisset p̄teritū ppter certitudinem pphetie. quia sicut p̄teritū nō pōt esse nō p̄teritū sic istud impossibile est nō euenire. Antixps subiugabit sibi om̄es generationes mūdi. **M**aximo iudeos quos decipit di. q̄ ip̄e est messias promissus in lege et recipiet circūcisionē et statim iudī sequent⁹ eum dicēdo uiuat uiuat iste est n̄r messias. quia sicut cecus postq̄ amisit bordonem seu ductorem suū nihil asserre p se pōt. sic popul⁹ iudaicus postq̄ amisit bordonē suū. id est. christū messiam verū ip̄m negando de q̄ tamē dicit deus pater. **E**cce testem populis dedi eū duce⁹ ac p̄ceptorem gentibus. **E**sb. lv. **N**ota testem. s. d secretis fidei. ducem ac p̄ceptorem. quia cepit iesus facere et docere. **A**ct. i. **E**t iudei habebāt ipsū in manibus. **Q**uia inter ipsos fuit natus nutritus et cōuersatus. **S**ed amiserūt eū corū culpa et nō xp̄i dicentes corā pylato. nō habem⁹ regem nisi cesarem. **I**deo modo recipiunt vt ceci om̄es quotquot veniūt vt patet de barcozinam quē receperūt vt messiam et regnauit. xxx. annis. **I**dem de bencosinā incantatore. **I**dem de diabolo in insula candie vt patet in historia ad vincula sancti petri. **I**dē de tabellano. **A**utoritas. **A**mbulabunt vt ceci quia dño peccauerunt. **S**apieñ. j. **I**do tunc statim recipiēt antichristū qui fraudulentus et coopto modo recipiet circūcisionē et seruabit sabbatū et alias ceremonias ppter hoc dicit goth. i. cooptus **E**zech. xxxviii. **F**act⁹ est p̄mo dñi ad me di. **F**ili hominis. id ē. ad pone faciem tuā cōtra goth. **T**ñ iudei vt reprobatū ip̄m recipient. de hoc dicit christ⁹ iudeis. **E**go veni in nomine patris mei et nō accepistis me. si p̄ quia alius venerit in nomine suo illum accipietis **I**oh. v. **S**cdo subiugabit sibi om̄es agarenos. turcos et infideles nō coopte sed discoperte et p violentiam p hoies armorū. quia dicit scriptura. q̄ erit dñs omniū thesaurorū auri et argenti et margaritarū que sunt et fuerūt in venis terre. siue in mari **B**añ. xj. **E**t om̄ia ista habebit ministerio demonū deo pmittente **S**ecus modo quia diabolus nō pōt dare obolū. quia de modo nō pmittit s̄ tūc pmittet pp̄ p̄ctā hoim et faciet predam siue p̄conizationem q̄ dabit cuilibz homini armorū mille florenos. p̄ mense vt faciāt guerrā cōtra infideles. et statim om̄es gentes de francia de italia etc. erūt cū eo et cum istis subiugabit sibi om̄es infideles discoperto mō. **E**t pp̄ b̄ alio noie d̄r magoth. i. discopert⁹. nō credatis q̄ goth et magoth sunt ille decem trib⁹ que sunt

vltra montes caspios de quib⁹ loquunt⁹ doctores opinatiue sed nō determinate. sed ille goth et magoth est antichristus. de q̄ **E**zech. xxxviii. **F**ili hominis pone faciē tuam cōtra goth et magoth et terrā. i. cōtra gentes terrenas etc. **T**ertio subiugabit sibi christianos qui sibi faciēt maiorem resistentiā q̄ infideles eo q̄ sunt iam auisati p̄ scripturam sacrā et p̄ p̄dicationes. et ppter h̄ dicit antichristus ab anti qd̄ est cōtra et christus id est. qd̄ est cōtra xp̄m. i. xp̄ianos. **D**e isto noie dicit beatus **I**ohes. **F**ilioli mei nouissima hora est et sicut audiistis antichristus venit. **I**oh. ij. **E**cce quō subiugabit sibi totū mūdū **D**e h̄ ad litteram dicit **D**aniel vt exponit ab om̄ib⁹ doctoribus. **I**ngrediet⁹ terras et cōteret et p̄transiet et introibit in terram gloriofam et multe gentes corruent. **H**ec autē sole saluabunt de manu ei⁹ edom et moab. et p̄ncipes filiorū amon. **B**añ. xj. **N**ō ingrediet⁹ terras sc̄z infidelium etc. **E**t conteret et p̄transiet etc. **E**t introibit in terram gloriofam sc̄z christianitatis. **E**t multe sc̄z gētes christiane corruēt sed nō om̄es. **H**ec autē sole saluabūt. edom quod interpretat⁹ sanguinea. qz gentes sanguinee saluabunt. s. ille que potius eligant mori q̄ abnegare christū. **E**t moab qd̄ interpretat⁹ de patre vel ex patre. **E**cce hic innocētes qui nō negabūt fidem christi. **E**t p̄ncipes filiorum amon quod interpretatur populus meroris. **E**cce hic penitentes om̄es isti saluabunt. p̄ncipes. id est. p̄ncipaliter penitentiam facientes. **E**cce quare dicit p̄ma clausula. terremotus factus est magnus. **Q**ualis terremot⁹ erit quādo om̄es reges p̄ncipes et dñi terrarum erunt sibi subditi. **E**t amotis armis et signis christi ponent⁹ arma et signa antixpi et fient p̄conisationes ordinationes et leges ex parte antichristi et om̄es erūt cōtra iesum christum. **S**cda clausula dicit q̄ sol fact⁹ est niger tanq̄ sacc⁹ cilicū. qz ex fals⁹ miraculis antixpi et suorū discipuloꝝ xp̄iani pdēt fidē. **I**sto mō sol iusticie fiet niger i cordib⁹ xp̄ianorū. **E**t tanq̄ saccus cilicū. quia non retinebunt aquam baptismalem imo negabunt fidem christi. et sicut cilicū ē asperum et durum sic tunc fides christiana videbitur aspera et dura confitentibus eam. **A**d practicam de falsis et apparentibus miraculis antichristi dicit beatus **I**ohānes apostolus **A**pocal. xiiij. **Q** faciet descendere ignem de celo. et faciet loq̄ imagines virtute diabolica. **T**unc dicent gentes **E**t nunquid vidistis tam magnum miraculum **I**sta debet esse veritas q̄ iste est saluator mundi. et sic denigraditur christus in cordibus christianoꝝ. **S**i dicatur eis faciatis miracula que fecit christus suscitare mortuos etc. **D**ic practice quomodo facient hec virtute diabolica ad decipiendum gentes. **E**cce quomodo sol factus est niger non in se sed in suis christianis sic decipit⁹ qui perdent fidem. **I**deo xp̄s auisando nos

dicit. Surgent pseudo christi et pseudo prophete et dabunt signa magna et prodigia. ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. ecce predicti vobis. **Barth. xxiiij.** Tertia clausula dicit et luna facta est tota sicut sanguis. ecce hic tormentum que dabit antichristus qui erit multe sancte persone que non credent illis falsis miraculis. immo stabunt fortes in fide christi. Contra istos dicit antichristus et sui. moriantur. et dabunt illis talia tormenta que tormenta primorum martyrum scilicet Bartholomei. Vincetii. katherine et cetera. nihil fuerunt respectu istorum quia durabunt per annum vel plus scindendo membra corporis per articulos et cetera. Secundum tormentum erit cordis. quando coram pentibus recipiet filium per pedes dicendo quis vivet christus vel antichristus. Si dicis vivat iste dominus. eris damnatus. Si dicis vivat christus. coram te occidetur filium tuum qui erit martyr christi. De hoc auisando nos dicit christus. Erit tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo neque fiet. et nisi abbreviati fuissent dies illi. non fieret salva omnis caro. Sed propter electos abbreviabuntur dies illi. **Barth. xxiiij.** Et antichristus solus regnabit tribus annis cum dimidio. Daniel. xij. et Apocal. xvij. Tunc venerit scilicet antichristus. oportet illum breve tempus manere. Quarta clausula dicit. Et stelle de celo cadent super terram. sicut si quis emittit fructus suos. cum a vento magno moveat. Ecce quartus modus scilicet disputationum. quia verba non sunt nisi ventus. Dicent discipuli antichristi. Veritas non querit angulos ideo disputemus. Dic practica disputationis et quomodo illi arguent cum argumentis sophisticis et rationibus palliatis quia diabolus loquetur in ore ipsorum intantum quod magister nostri nec doctores poterunt eis respondere. quia diabolus ligabit linguam ipsorum permittente deo propter malam vitam scripturarum. Qui ergo potest ligare leonem. id est animam bene potest ligare oves id est linguam que non est nisi fructus carnis. Item quia ille disputationes non erunt nec fient de rationibus philosophorum. nec poetarum sed de biblia et prophetis et modo nullus curat de biblia. imo est res grossa vel materia et cetera. Ideo tunc christiani cadent de celo. quia perdent fidem dicendo. Magistri non possunt respondere factum est. ista est veritas. tunc stelle cadent de celo et cetera. Si vero aliquis post disputationem secrete vellet petere consilium vel querere veritatem ab aliquo magistro vel a suo confessore quid credendum est. respondebit. expectetis unum modicum videbo quid dicit scriptura vel glossa ordinaria super hoc. Tunc stelle cadent de celo et cetera. de hoc prophetia. Faciet iuxta voluntatem suam rex et eleuabitur. et magnificabit aduersum deum deorum. id est angelorum. et loquetur magnifica. **Dan. xj.** Quinta clausula dicit celum recessit sicut liber inuolutus. id est absconditus. Ecce hic quintus modus. scilicet donorum et promissionum bonorum terrenorum tunc celum recedet. quia pauci cura-

bunt de celo. id est de promissionibus celestibus a christo factis. sed de promissionibus antichristi. Dic quomodo antichristus mittet discipulos suos per mundum qui predicabunt aliquas veritates. scilicet quod finis mundi instat. ideo quod parat se singulariter per opera misericordie et pietatis quia multum placent deo. et ut credatis quod nos non solum verbo predicamus sed etiam opere. si intus vos sunt alique persone indigentes. veniant ad nos et faciemus eis misericordiam et cetera. Nota practice quomodo vidue dicent comatibus. audiuiisti hodie istos sanctos homines. Ideo vadamus. Dic quomodo non solum vidue sed etiam mulieres milites et scutiferi pauperes qui omnia expendunt in vanitatibus venient ad eos qui dabunt eis denarios ad copiam. Tunc dicent gentes. Isti sunt boni predicatores qui dant nobis et non illi qui semper petunt intantum quod tunc gentes nolent audire sermones predicatorum nec minorum imo deridebunt sermones illorum. Tunc dicet vxor viro suo quare vos non vaditis ad istos sanctos homines ut dent vobis sicut vicinus vester talis iuit et habuit tantum ab eis et modo est diues cum tantum esset pauper et modo iam maritavit unam filiam suam et cetera. Qui respondebit. O mulier pro certo istud non est bonum signum. malus est bolus qui strangulat hominem. Et vxor. O benedictus deus tam sanctus estis et cetera. isto modo habebit omnes auaros. Item dabit honores. donationes. potestates. prebendas. reges amouendo et principes terre. et alios sibi obediens constituendo. Sic habebit omnes reges dominos principes et platos terre et quilibet festinabit ad obediendum ei. ut pueniat inimicum suum. Item dabit habundantiam ciborum et escarum dicens Comedatis et bibatis bene. et que facte sunt escce. Ille vero iesus pauper prohibuit ne comederetis. Et etiam de anno amouebit quadragesimam. De mensibus quattuor tempora. De hebdomada die veneris. Isto modo habebit omnes gulosos. Item dabit omnes delectationes carnis. Franget totam legem matrimonij. Licenciabit clericos et religiosos ut ducant vxores. O dicent mali clerici et religiosi. Iste est bonus dominus vivat vivat. Et dicent religiosi antiqui clerici et etiam moniales. O iste bonus dominus et tantum tardauit. Quilibet habebit quatuor vel quinque vxores. Si dicat non sufficent mulieres. Nota de demonibus succubis ut tempe noe et faciet matrimonium sine lris in taberna et ipse puidebit omnibus de pecunijs et isto modo habebit omnes luxuriosos. O miser et quis remanebit cum christo? pauci. autoritas de hoc prophetia. Multiplicabit gloriam suam et dabit eis partem in multa terram diuidet gratuito. Ratio. dominabit thesaurorum auri et argenti. **Dan. xj.** ad scripturam exponit de antichristo. Ecce que dicit thema. Erunt signa in sole et luna et stellis. Remedium pro predicta mala est illud **biere. xv.** Si conuerteris conuertam te.

Sermo quintus.

¶ Dominica secūda Aduentus

Respiciate et leuate capita v̄ra. Luc. xxi. In presenti sermone habeo declarare rōnes propter quas christus p̄mittet et sustinebit quod ille iniquus et filius p̄ditionis antichristus faciat tot mala in christianitate. sicut heri dixi vobis. quod declaratis nullus mirabit. imo mirabunt omnes quare t̄m tardat venire. Spero in deo quod erit bona materia ad peccatorum correctiones. Sed prima salutem d̄go maria. r̄c. Respiciate et leuate capita vestra. Pro breui huius verbi declaratiōe et materie p̄dicande introductiōe. Sciendū quod omnium scientiarum humano intellectu inuentarum principium fuit admiratio. Quādo antiqui philosophi videbant mirabiles effectus rerum mirabantur. et cleuabant intellectum ad inquirendum et sciendum causas talium effectuum. Ideo dicit philosophus vnu quod scire arbitramur cum causas eius cognoscimus. Et alibi dicit Scire est rem propter causam cognoscere. propter hoc antiqui philosophi videntes effectus mirabiles admirantes moti sunt ut scirent causas quibus scitis intellectus eorum quod escebat. Ideo dicit philosophus primo metha. propter admirari inceperunt philosophi philosophari. id est. inquirere de causis et rationibus effectuum. verbi gratia. Videntes philosophi quod in vere terra p̄ducit herbas virides et arbores flores folia et fructus et in autumno omnia dimittit quasi nudando se. philosophi admirabantur quare hoc et vnde talis effectus et ordinatio. et inceperunt querere et inuestigare de causa. et inuenerunt quod euenit propter motum solis qui in vere ascendit et trahit secum sursum humores. Ideo terra et arbores fructus p̄ducunt. r̄c. In autumno vero cum sol descendit ideo deponunt omnia folia r̄c. Item quoniam videbant in mari illas magnas vndas et aliquando est ita planum. quod vna gallina posset ibi bibere et vna scutella natare. et videntes fluxum et refluxum maris magis admirantes quesierunt et inuenerunt quod hoc fit propter lunam que in plenilunio. semper habet singularē influentiam super aquas et super humida. Ita quoniam videbant in aere nubes fulgura et impressiones et tonitrua admirabantur et quesierunt causam et inuenerunt quod hoc pueniebat ex certis constellationibus et motibus planetarum. Item quādo videbant eclipsim lune mirabantur et inuenerunt causam quoniam luna semper eclipsatur in plenilunio. quādo sol est sibi ex opposito et tunc interponit terra inter ipsam et solem et tunc ipsa eclipsatur. Idem de eclipsi solis de quo videtur quod sol moritur. qui admirantes inuenerunt quod fit ex interpositione lune inter solem et nos in coniunctiōe. Dicit magister historiarum. quod in die veneris sancta fuit eclipsis generalis solis qui volunt idui de nigro sicut milites in morte regis. quod videtur Dionysius magnus philosophus. admirans quia tunc erat

plenilunium iuxta pascha iudeorum dixit. Aut de nature patitur. aut tota machina mundi dissoluetur. Patet ergo quod omnis scientia humanitas inuenta habuit suum initium in admirari. Ad propositum heri fuistis admirati de effectibus siue operibus antichristi huic mundo in breui venturis. Et admirantes queritis causam quare christus p̄mittet christianitatem sic destrui et corrumpi et subuerti. Respondit thema. Respiciate. scilicet causam iustam destructionis et subuersionis antichristi. et leuate capita vestra. glosa. id est. mentes vestras. Quia nihil sine causa fit in terra Job v. Respiciate ergo diligenter et videte causas et rationes quare deus p̄mittat p̄dictos effectus seu mala antichristi contra christianitatem. totum ostendam vobis in vna parabola seu similitudine quam vobis dicam. quia subtilia melius intelliguntur ab hominibus et retinentur per parabolas et similitudines. ista est parabola. ¶ Sciendum quod quidam rex nobilissimus et potentissimus edificauit ciuitatem quādam magnam et egregiam cum multis sumptibus et laboribus et piculis exponendo omnes thesauros in eius edificatione. Deinde dotauit eam multis priuilegiis et gratiis magnis. quoniam fecit metropolim et sedem regni sui. In qua ipse rex et vxor sua cum filiis morabatur in castro. Ciues autem dicte ciuitatis p̄ditores et ingrati dicto regi inter alia plurima grauamisa et enormia que fecerunt contra regem. fuerunt septem magne p̄ditiones. Prima rumpendo iuramentum fidelitatis quod fecerunt regi. habebant sua consilia. tractatus et plamenta secreta cum inimicis capitalibus ipsius regis. et hoc sciente rege cui summe displicuit. Secunda p̄ditio quod rex reprehēdebat eos. Ciues de hoc ingenti et indignati cum maximis iniuriis et vituperiis armati ensibus euaginatis expulerunt regem de ciuitate sua. Tertia quod postquam rex fuit expulsus misit dicti ciuibus quod ad minimum daret sibi suos redire. quod negauerunt sibi et noluerunt sibi dare. sed suis inimicis. Quarta quod expulsio rege denudauerunt reginam vxorem dicti regis et cum vberibus et p̄tumelibus eiecerunt ipsam de ciuitate quod maxime displicuit regi. Quinta quod filias regis que remanserant in palatio. ciues dederunt eas ad lupanaria et luxurias et corrupserunt eas. Sexta. quod vnicum filium regis que remiserat in palatio etiam sciderunt et diuiserunt per medium in duas partes in duas minutias et decollauerunt cum tunc esset iam iurat. Septima quod omnia signa seu arma sui regis amouerunt de palatio et posuerunt ibi signa arma inimici regis. Quod videtur vobis p̄ue iste p̄ditores. Nihilominus rex benignus propter totas p̄ditores misit eis nuncios quos cum eis reconciliari. et habere cum eis pacem p̄mittendo plenam remissionem omnium offensarum. Sed ciues noluerunt imo continue multiplicabant offensas. propter quod post multos annos rex misit vnum capitaneum cum infinita gente armorum et tradidit ciuitatem in manus suas. qui totam ciuitatem destruxit. Nunquid

de hoc debet aliquis admirari aut dicere quare rex fecit h. certe non. imo dicere debet quilibet quod rex fecit optime. **M**odo videndum est quis est iste rex. et que est ista ciuitas et qui sunt isti ciues proditores. **R**ex iste nobilissimus et potentissimus est ille de quo **J**oh. in apocal. **H**abet in vestimento et in femore suo scriptum. **R**ex regum et dominus dominantium. **A**pocal. xix. **N**ota in vestimento. id est. in humanitate. humanitas christi dicitur vestimentum. **R**atio. quia sicut vestimentum cooperit personam. ita humanitas christi cooperiebat diuinitatem. **C**um ergo dicitur habet in vestimento et in femore suo scriptum. vult dicere quod christus in quantum homo per generationem temporalem et in quantum deus per generationem eternam est rex regum etc. **C**iuuitas magna nobilis et egregia quam christus edificauit est christi ciuitas. **I**deo venit in hunc mundum ut istam ciuitatem edificaret. **I**n cuius edificatione laborauit. xxxiii. annis. quam cum magnis laboribus et periculis et expensis edificauit et magnis priuilegijs et gratijs ipsam dotauit. scilicet sanctorum septem sacramentorum. **D**e qua ciuitate dicit **D**avid. **G**loriosa dicta sunt de te ciuitas dei **P**s. lxxxvi. **C**iuies huius ciuitatis sunt omnes christiani qui modo admirantes aliqui querunt. quare rex christus tam nobilis et potens permittet hanc ciuitatem destrui et perdi ab antichristo. **Q**uia dicitur thema **R**espiciete et leuate capita vestra et videte quoniam propter septem magnas perditiones incorrigibiles quas faciunt dicti ciues regi suo domino iesu christo.

Prima quia tam homines quam mulieres contra iuramentum regi christo factum in baptismo recurrunt et habent sua colloquia cum inimicis regis christi. scilicet cum demonibus qui licet possent eos subito annihilare in puncto in non vult. **Q**uonia diuini. sortilegi. coniuratores et incantatores cum demonibus faciunt quicquid faciunt. **Q**uoniam si aliquid perdidistis. vel per sanitate vel per filijs habendis ad quem recurrunt. non ad christum nec ad bonum medicum sed ad diuinos inimicos christi. **P**roditor nunquid in baptismo fecisti christo iuramentum fidelitatis et abrenunciasti diabolo et pompis eius. **I**dem per filijs habendis et sanitate optinenda recurrunt ad diuinos et sortilegos. omnes tales sunt proditores. quia si essent fideles recurrerent ad regem christum potentissimum dicendo. domine ego perdididi hoc vel illud vos scitis quis habet. ideo ponatis in corde suo ut tradat mihi. et ego habeo quod meum est et ipse saluabit aniam suam tunc esses fidelis. **I**dem per sanitate et filijs obtinendis. **Q**uia demones nesciunt secreta omnia quia in tenebris sunt et diffamant aliquos qui non sunt culpabiles ut seminant discordias. **I**tem de sanitate et filijs. **Q**uia nullus potest dare sanitate nec filios nisi deus ad quem debetis recurrere dicendo. domine vos dedistis mihi istum filium qui parit etc. vel domine ego sum de matrimonio. ideo domine detis mihi fructum

matrimonij. quia alias modicum valet totum aliud quod fit. **A**lij recurrunt ad diuinos ut sciant quid facit vxor qui ostendunt in amphora aque quod peccat cum tali. etc. et forte erit vna sancta mulier. sed diabolus mentis. quia medax est et pater eius. **J**oh. viij. **Q**uot sunt qui sunt ultra mare dicunt. **C**erte ego velle scire quid modo facit vxor mea et recurrunt etc. **A**lij recurrunt ut possint habere mulieres ad libitum. **A**lij ut inueniant thesaurum absconditum. **A**lij ut sciant quid erit de tali bello vel facto. **Q**uod proditores sunt in mundo. **E**tiam si alia non esset in mundo ista sola est sufficiens causa ut veniat antichristus tanquam capitaneus ad destruendum ciuitatem christianitatis dicente sibi christo. **S**oth. habes gētes armorum. **I**ta domine ut arena maris. **I**deo vade ad ipsos ut moriantur. **D**icit de hoc **M**oyses in persona christi. **G**eneratio pueris et infideles filij. ipsi me puocauerunt in eo qui non est deus et irritauerunt me in vanitatibus suis. **E**t ego puocabo eos in eo qui non est plus et in gente stulta. id est. antichristi irritabo illos. **I**gnis succensus est in furore meo et ardebit usque ad inferni nouissima. **D**eutl. xxxiiij. **D**e peccato diuinationis et eius speciebus scda scde. q. xcv. **S**ecunda perditio est. quia ciues ense euaginato expellunt regem christum de ciuitate christianitatis. **E**nsis est lingua ad formam ensis facta. **I**nuadit rex christus iurando et diuidit membratim. quia iudei nescierunt ipsum diuidere. **I**deo christiani qui sunt in ludo dicunt per caput per corpus per corpus etc. **D**omine ecce gratias quas faciunt vobis christiani. quia eos redemistis. **Q**uia quoniam tu iuras per caput vel per corpus. tamen reputat tibi ac si amoueres sibi caput vel corpus etc. **I**tem cum balista sagittas eius quoniam eius blasphemias. **I**am videtis quod labia sunt ut arcus baliste duorum lignorum. **L**ingua est labium rectum per modum baliste. super quod ponit sagitta. **S**agitte toxicare sunt blasphemie scilicet **B**alas grates habeat deus etc. percutere crucem denarij dicendo verba contra christum et virginem mariam. **Q**uia mirum est quod terra tales non deglutit vos. ut vadant in abyssum. **N**unquid est ista perditio. de his propheta dauid dicit. **F**ilij hominum detes eorum arma et sagitte et lingua eorum gladii acutus. **D**omine. **E**xaltare super celos. scilicet fugiendo. **P**s. lvj. **A**d hoc iam deuenit mundus quod minus datur per negando deum. quam per destruendo vnam fornicam. vel per infectio vni fornice. imo per vnam urbanitate etiam in minimis reb' dicitur renego deum si facio. **I**tem quoniam antichristus veniet non oportebit facere magnam vim talibus sic asuetis ad renegandum. quia statim renegabunt deum. imo renegare deum ponit iam in trassa. quia ad ridendum puocant aliquem ut iuret et in eget etc. **D**omi tpa les et iurati qui circa hoc deberent puidere non curant. **I**tem dominus querit de ipsis di. **D**enatores populi mei iniqui agunt dicit dominus. et iugiter tota die nomen meum blasphemant. propter hoc sciet plus me nomen meum in die illa. quia ego ipse qui loquor. scilicet precipiens do. **E**cce assum scilicet puniendo. **E**sa. liij. **I**deo dicit

Dominica secūda Aduentus

christus antichristo. Capitanee habetis gentes armorū. Ita dñe: ideo vadatis. **T**ertia proditio est quia rege christo sic turpiter a terra expulso negant sibi redditus et dant eius inimicū. Redditus quos sibi xps retinuit de duobus sunt que nobis pauperibus dedit. scz terram et tempus. De terra retinuit sibi redditus decimarū et pmitiarū et fructū et vult qd bene soluant. **D**ic quo antiquitus mensurādo numerabant vnū. ij. iij. et decimū mittebant ad templum dñi. s. d. grano. vino. oleo. capris. et. Sed modo decime et pmitie dant inimicis christi. Aliqui nihil soluunt aliqui soluunt nō decimā sed vicesimam vel tricesimam. quidam dicunt. **E**st istud tam bonū dare sacerdoti dabo ei caligam plenam arena. **D**ic qd nō dant sacerdoti. sed deo qui illa dat suis seruitoribus. quia ipse pro se nō indiget. **S**icut dicunt quidam. **C**lerici sunt mali. et. Ergo nunquid erit melius vt ego dem filiis meis. et familie mee qd ipsis. **R**esponsio. Nunquid esset bona ratio. nō demus regi redditus suos. quia ipse tenet malos seruitores ribaldos et. **Q**uid faceret rex de nobis si ppter hoc negaremus sibi redditus. ita in pposito de rege christo. si ipse in domo sua sustinet malos seruitores ipse corrigit eos vel in hoc mundo vel in alio et ppter hoc nō debet fraudari in suis redditibus. nec dari inimicis suis. scz peccatis. pompis. vanitatibus. ornamentis et. **N**on opus est follo suspendere cymbala collo. **I**deo quia sic fraudatis xpm regem veniunt mali anni ita sepe. **I**do dicit ipse. Si homo affigit deum. quia vos cōfigitis me. **E**t dicitis in quo cōfigim? te. **I**n decimis et in pmitiis. et in penuria. vos maledicti estis. et me vos cōfigitis gens tota. inferte om̄em decimationem in horreū meū. vt sit cibus in domo mea et probate me sup hoc dicit dñs. **S**i nō aperuero vobis characteras celi et effudero vobis benedictionem vsqz ad abundantiam et. **M**alach. iij. **S**ecundo dedit nobis tempus quod suum est de quo sibi retinuit decimam. p redditu septimane diem. scz dominicam. totum tempus currit in septē diebus et ipse diuisit. **D**edit tibi diē lune et marti ad laborādū et opandū et. **D**ñicā quo retinuit sibi. **I**do nō transgredē illā. **S**ed modo quō soluit qd nō datur deo sed diabolo eius inimico. quia ita aperit vnē apothecę et opatoria ad operandū ad vendendū merces sicut in alijs diebus et sunt cōtractus et mercatus liber. **E**cce qualiter reddit? temporis tollit deo et dat diabolo. **I**tē in diebus ferialibus homines negociant mulieres opantur in domibus suis. **S**ed in die festo ornāt se homines ex vna pte et mulieres ex alia. **I**sto mō. redditus dñi dant diabolo vocato leuiathan qd temptat de supbia. **A**lij vero vt lusoꝝ taxilloꝝ dant diabolo vocato mammon qui temptat de auaricia. nec debet dici ludus. sed furtum vt ra-

pina. quia nihil potest ibi lucrari. et. **A**lij vadūt ad lupanaria et. **I**sti dant asmodeo qui temptat de luxuria. **A**lij sedent in portis iudicantes et in uidentes trāseuntibus sic dant beelzebub. **A**lij bibunt et comedunt excessiue et visitāt tabernas et sic dantur beelzegoz et. **A**lij congregant amicos vt tractant de vindicta sic datur baalberit. **A**lij stant ociosi in platea cum deberent audire missam. sermonē. vespas et. isti dant astaroth. quia quādo nō soluimus redditus tempis recipit sibi in cōmissum et tunc facit vindictam dicēs **C**ui accepo tps ego iusticias iudicabo ps. lxxiij. ppter hoc veniunt mortalitates ita sepe. **C**ontra hoc peccatū pcepit deus di. **M**emento vt diem sabbati sanctifices. **E**xod. xx. nullū pceptum incipit p memēto nisi istud quasi dicat ex q laborasti p te et domo tua feria secunda et tertia et. **I**n dñica memento vt quiescas ab om̄i ope seruilī. **N**unquid videt vobis magna proditio ista negare regi regales suas et redditus suos iō et. **Q**uarta proditio est vt reginā vxorem regl nudātes et verberātes cum vituperijs et contumelijs abiecerunt. **R**egina vxor et sponsa christi est ecclesia sancta. talem habet sponsam qualē et matrem que virgo concepit et virgo peperit. **E**t de ecclesia intelligit pncipaliter illud **D**avid. **A**stitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. ps. xliij. **S**ecundo intelligit de vrgine **M**aria. **N**ota quō ecclesia generat filios regi christo. **C**ui? vter? est fons baptismi qui cōcepit semine xpi d ei. **L**uc. viij. **S**emen est xpi dei. **N**unqz aliquis rex tantū dilexit vxorē suā quātū christus dilexit ecclesiam. **S**ed mō hec regina denudat auferendo ab ea et occupando sibi bona ecclesie et iurisdictiones. **S**icut puant religiosos et faciūt ipsos arestare. hec iniuria est maior qd si coram rege offenderet regina. **E**t qd peccatū ē tangere tales. de quib? dicit **D**avid in psona dei. **N**olite tāgere christos meos. scilz sacerdotes vnctos. et in pphetis meis. scz religiosi nolite malignari. iam scitis quō vos facitis nihil respiciendo dignitatē psonę. **Q**uinta proditio est de filiabus regis datis et laxatis siue traditis lupanari. **F**ilie regis xpi sunt om̄es mulieres christiane quas genuit in baptismo. **D**icunt aliqui. **E**t quod peccatus est solus? cum soluta quā ego nō decepi. imo solui et sibi placuit et mihi. **N**ota similitudinē de regis filia soluta et sibi placet et tibi. et dicitis cui facio iniuriā nūquid regi cui facis pditionē agendo cū filia sua. **S**ed si ipse dat eam tibi in vxorē tūc fac placitū tuū cū ipa s modo totū est corruptio nō sufficit lupanaria publica que possunt sustineri sine peccato dñorū. quia sunt in remediū. **S**ed hospicia et tota ciuitas est plena meretricibus secreti que sūt in laqueū et damnationē re. torū et. **C**ontra h vitiū dicit sancta scriptura. **A**bominatio facta est

in israel et in hierusalē filiam dei habuerūt alieni
Malach. ij. Nota in israel. id est. in xpianitate et
 in hierusalē. id est. in ecclesiasticis. Sed filia dei habu-
 erūt alieni. qui scz nō sunt eius viri. **S**exta p-
 ditio est. quia filiū dei vnicū regis iam iuratū in
 regno sciderunt et diuiserūt p mediū. **H**ic filius
 vnic⁹ et p̄mogenitus regis xp̄i est p̄plus xp̄ian⁹ d̄
 quo scz ap̄ls dicit. Ita q̄ iam nō est seru⁹ sed fili-
 us et heres p̄ deū ad Gal. iij. Sed iste fili⁹ ē iam
 vere scissus et diuisus in tres ptes. p̄pter istō sc̄s
 ma licz nō sit nisi vn⁹ ver⁹ papa. loquit̄ de tēpo-
 re quo sc̄sima tempe beati Vincētij fuit in ecclia
Idem de qualibet cōmunitate. villa seu ciuita-
 te totus p̄plus est diuisus. Quis habebit regimē
 p̄pter quod cōmunitates destruant̄. **D**ic quō
 rex offenderet si in p̄sentia sua su⁹ p̄mogenit⁹ di-
 uideret. magis offendit christ⁹ rex ex talib⁹ diui-
 sionib⁹. **I**deo dicit christus diuisum est cor eoz
 nūc interibūt. **O**see. x. Nota diuisum est cor etc.
Multi volunt se excusare dicētes. Ex istis diui-
 sionibus nō sequunt̄ vulnera etc. **E**t nunq̄d pōt
 esse peius vuln⁹ q̄ diuisio cordis qd̄ est principi-
 um vite. quia diuisa manu vel pede adhuc pōt
 hō viuere sed diuiso corde nō. Quicūq̄ ergo est
 causa et occasio harū diuisionū tenet̄ ad oia dam-
 na et expēsas que sequuntur si vult saluus fieri.
Item tenet̄ restituere cōitati quicq̄d iniuste rece-
 perit ab ea vel rō ne ambasiante vt ad expēsas cō-
 munitatis faciet sua negocia etc. **S**eptima p-
 ditio est. quia signa et arma regis amouerūt et po-
 suerunt ibi signa et arma inimici sui. **S**ignum et
 arma christi est sancta crux ex quo in ea passus ē
 de quo **E**sa. xlix. **H**ec dicit dñs deus. **E**cce leua-
 bo ad gentē manū meā et exaltabo ad poplōs si-
 gnum meū. **S**ignū et arma diaboli eius inimici ē
 circulus. quia sic̄ deuoti et boni clerici qñ inuo-
 cant deum et incipiunt diuinum officiū faciunt si-
 gnū xp̄i scz crucis. sic filij diaboli. s. diuinatores
 et inuocatores demonū faciunt circulū siue rotā
De quib⁹ dicit dauid. **I**n circūitu impijambu-
 lant ps. xj. **S**ignū et arma regis xp̄i ponūt̄ i por-
 tis palacij corporis in baptismo. s. in portis qñq̄
 sensuū corporalū. **S**ed vos modo amouetis si-
 gnando vos nō faciendo signū christi s̄ signum
 diaboli. **D**ic quō et qñ intrāt ecclēsiā et recipiunt
 aquā benedictā. qualiter signāt se nō faciendo si-
 gnum crucis xp̄i. sed signū siue circulū diaboli.
Ite qñ ponunt se ad mensam ad comedendū cū
 signo diaboli. **I**dem qñ ponūt se in lecto ad dor-
 miendū. **I**dē qñ mulieres ponūt̄ infantes in le-
 cto. **I**dē de clericis aliq̄b⁹ qd̄ dico cū dolore cor-
 dis qui in sancto sacrificio vbi deberēt facere si-
 gnum xp̄i. faciūt signū diaboli ex in deuotione et
 nimia festinatione. **Q** qd̄ peccatū ē. **I**dē de bñ-
 dictione aque et panis et in benedicēdo populuz
 in fine misse cum signo diaboli mittunt ipsos ad
 domū suam. **O**stende hic quō se debent signare

et dic rationē quādo dicif. **I**n nomine patris te-
 neas manum alte. quia pater ab alto misit filium
 suum in virginis vterū. **I**dē quādo dicif et filij
 manus debet teneri iuxta vterū et significat xp̄i
 incarnatio. quādo aut̄ dicif et spūssancti debz te-
 nere manū p̄ transuersum trāseunte manu a sin-
 stro humero ad dextrū. **R**atio. quia spūssanct⁹
 large fuit effusus in die pentecostes sup ap̄los et
 discipulos christi. **I**tem quia spūssanctus ducit
 p̄sonas de sinistra culpē ad dexterā grē. et nō ecō-
 so. **S**inistra ergo sigt culpam peccatū et maledi-
 ctionem. dextera vō signat misericordiam. gra-
 tiam et benedictionem. **N**ota cōtra illos q̄ signā-
 do dicunt. **I**n nomine patris in longū. quia pat-
 maior est filio quod est error. **E**t ad dexteram di-
 cunt et filij. quia sedet ad dexterā patris. **E**t spūssancti
 ad sinistrā. qz sedet ad sinistrā quod est er-
 roz. quia filius et spūssanctus sunt ad dexteram.
 id est. in equalitate patri. et esse ad sinistrā est esse
 in equalē patri. qd̄ est error. **A**lij faciunt crucez
 beati petri ab inferiori incipētes. **I**deo de h̄ cō-
 querif christus dicēs in p̄sona trinitat̄. **S**igna
 nostra nō vidimus iam nō est p̄pheta et nos nō
 cognoscat ampli⁹ ps. lxxij. **S**igna nostra nō vi-
 dimus scz in christianis. **I**am nō est p̄pheta. qz
 signum crucis est realis p̄pheta qz homo est de
 populo christi. **S**ed modo iam nō est. **Q**uelibet
 p̄dictarum rationū est causa sufficiēs q̄ antichri-
 stus veniet. **Q**uō ergo magis omēs simul septē
 rōnes concurrētes. p̄pter hoc dicit thema. **R**e-
 spicite et leuate capita vestra. **S**z diceret contra
 me aliquis subtilis argumentator. **F**rater vos
 innuitis in verbis vestris qz christus non solum
 pmittet antichristū venire. sed etiam qz christus
 ipsum mittet. **R**espōdeo qz sic. **S**ed hoc non au-
 derem dicere nisi quia habeo autoritatem sacre
 scripture. apostolus em̄ dicit. **E**o qz charitatem
 veritatis non receperunt vt salui fierent ido mit-
 tet illis deus opationem erroris vt credant men-
 dacio. ij. ad **T**heffal. ij. **N**ota ideo mittet illis de-
 us. **E**cce non solum pmittet. etc. **I**tem **E**zech. x
 xxvij. vaticinare filij hominis et dices ad goth.
 etc. **I**n nouissimis diebus eris et adducam te su-
 per terram meam. scz christianitatem quod intel-
 ligitur sic. **I**n aduentu et opatiōe antichristi erit
 ibi et culpa et pena. **Q**uātū ad illud quod erit cul-
 pe. christus nō mittet eum sed permittet. **Q**uan-
 tum ad illud quod erit malum pene christus nō
 solum pmittet. sed etiam mittet. qz omne malū pe-
 ne a deo est effectualiter.

Sermo sextus.

Aelum et terra trā-
 sibunt. **L**uc. xxj. **V**erbum propositū
 ostendit subtiliter statum hui⁹ mundi
 post diem iudicij. de q̄ statu volo modo p̄dicare
 qz ista materia p̄ns est ad materiam dici dñice.

Dominica secūda Aduentus

In qua sciuitis totū statū hui⁹ mūdi a p̄ncipio vsq; ad diez iudicij. **I**do modo loquar de statu mūdi hui⁹ post diē iudicij. Sed p̄mo salutē virgo maria zē. Celū z terra trāsibūt. hoc v̄bu⁹ habet difficultatē in theologia. Rō quia inueniuntur autoritates dicētes. quia celū z terra habuerūt p̄ncipiū eēndi p̄ creationē. tū qz nec celū nec corpa celestia nec terra habebūt finem in duratiōe. imo p̄pheta dauid loquēs de celo. sole luna z de stellis di. Statuit ea in eternū z in seclm seculi. **P̄s. cxi viij.** Similit̄ dicit Salomō de terra. Generatio p̄terit z generatio aduēit. t̄ra v̄o in eternū stat. **Eccl. i.** Quare ḡ dicit̄ thema. Celum z terra trāsibūt. patet difficultas. dico q̄ ille autoritates nō repugnāt themati. **Qm̄** dupliciter possum⁹ loqui de celo z corpibus celestibus z de elemētis. vel q̄tum ad substantiā essentialē vel q̄tū ad qualitates z cōditiones z opatiōes accidentales quas habēt. **P̄mo** modo celū et terra semp̄ erūt q̄tū ad eorū substantiā essentialē sed trāsibūt q̄tū ad qualitates eorū z cōditiones z opationes accidentales. z recipient meliores qualitates. **Sicut** tacea argēti antiq̄ immunda cōquassata postq̄ argētari⁹ sculpir̄ z renouat eam videt̄ noua z lucet. **Et** licet substantia sit eadem tū recipit nouā qualitātē z ē renouata. **Ita** erit de isto mūdo antiquo imūdo cōquassato et cōfracto. **Ideo** x̄ps tanq̄ bon⁹ magister z argētarius renouabit celū z terrā z om̄ia elementa. **Terra** v̄o que nūc est immūda ex nr̄is peccatis post iudiciū erit mūda z pura. quia nulla immūdia remanebit in ipsa post iudiciū. qz igne purgabitur. nec remanebūt in ipsa arbores nec mōtes. **Sed** elemētū terre remanebit vt farina alba **Et** feces omnīū rerū cadent in inferno sup̄ capita damnatorū **P̄m** q̄ dicunt sancti doctores. **Aq̄** etiā purificabit̄ que dimittet om̄es q̄litates accidentales. quia nō erit falsa nec mouebit̄ de cetero. **Quia** cessante motu p̄mi mobil̄ cessabit̄ etiā ali⁹ mor̄nā ales. **Aer** etiā purificabit̄. qz nunq̄ de cetero erit nubilosus. nec tempestuosus. nec mittet grandines nec pluuiā. **Celū** nō mouebit̄ amplī⁹. **Itē** sol luna stelle erūt septēpliciter clariores. **Esa. xxx.** **Et** erit lux lune sic lux solis **Et** lux solis septēpliciter sicut lux septē dierū in die qua alligauerit dñs vulnus. s. peccati mortalis. et p̄cussuram. id ē. penā plage eius sanauerit. **Et** de cetero nō erūt mortalitates. nec miserie nec penalitates sicut sunt modo. **Intm̄** q̄ boni nō solum gloriabunt̄ de visione dei imo etiā gaudebūt de renouatione elemētorū. quia tunc elemēta remanebunt pura. z mūda cū qualitātib⁹ essentialib⁹ remotis ab ipsis cōditionib⁹ z q̄busdā qualitātibus accidentālib⁹. **De** ista renouatiōe. autoritas **Ecce** ego creo celos novos z terrā nouam z non erūt in memoria priora z nō ascēdet sup̄ cor. sed gaudebitis z exultabitis vsq; in sempiternū in

his que ego creo. **Esa. lxxv.** **Nota** ego creo celos novos nō in substantia sed in excellentiori qualitate. **Item** in nouo testamēto postq̄ de⁹ reuelauit beato **Iohi** euāgeliste qd̄ esset post diē iudicij. dixit beatus **Iohes** discipulis suis. **Vidi** celū nouum z terram nouā. **P̄mū** em̄ celum z p̄ma terra abijt z mare. s. amarū iam nō ē **Apoc. xxj.** **Et** sic intelligit̄ thema. Celū z terra trāsibūt. **Pa-** tet thema. z suz in materia moralī **Sedm̄** p̄dictā declarationē q̄nq; renouabunt̄. s. **Terra** **Aqua** **Aer** **ignis.** celū. quod dicit̄ q̄nta essentia a p̄bis **Ita** nos modo debem⁹ in q̄nq; renouari si tūc cupimus saluari z renouari gloriose. **Renouand⁹** est hō. **P̄mo** in corpe p̄ cōtinentiā. **Ecce** terra. **Sedō** in aia p̄ clarā beniuolentiā. **Ecce** aqua. **Tertio** in ore p̄ verā eloquentiā. **Ecce** aer. **Quarto** in ope p̄ diligentiam. **Ecce** ignis. **Quinto** in intentione p̄ celestialem eminentiā. **Ecce** celū. **In** om̄ibus debemus renouari. **Rō** est. qz diē p̄hs p̄mo posteriorū. qz p̄pter vnū quodq; tale z illō magis. quia magis debet renouari causa q̄ effectus. **Si** amore homis elemēta renouant̄ magis renouāndus est hō. **Dico** p̄mo q̄ debem⁹ renouari in corpe p̄ cōtinentiā ad instar renouatiōis terre. quia corpe⁹ nostrū nō ē nisi terra. **Sen. ij.** **For-** mauit deus hominē de limo terre q̄tū ad corpe⁹ **Ideo** sicut terra innouabit̄. quia in ea nō erit lutum nec imūdia aliqua. **Ita** nos nūc debem⁹ in nouari in corpe ne de cetero sit in eo lutū luxurie nec imūdia corruptionis carnalis. **Si** amore tui terra renouabit̄ quātomagis tu debes renouari. hāc renouationē petebat dauid orādo. **di.** **Emitte** sp̄m tuū z crea. **zē. ps. clij.** **Nota** creabūt̄ tur nō dicit̄ quid. **P̄o** q̄ sciendū q̄ talis ē cōditio humana q̄ in h̄ mūdo nō possum⁹ viuere sine delectationibus que sunt in duplici differētia scz delectationes spūales. z delectationes carnales. **Ille** aut̄ qui nō sentit delectatiōes spūales dat se ad delectationes carnales. bestiales z brutales quia animalis hō nō p̄cipit ea que sp̄itus dei sunt. s. ad **Corinth. ij.** sed p̄sone deuote spūales que gustāt delectationes angelicas orādo vt legendō. audiendō vel cōtemplandō nō curant de delitijs carnalibus. imo si de⁹ diceret eis. do tibi licentiā zē. dicerēt deo. dñe nolo talē licentiā. **Sicut** **Dauid** di. **Renouit** cōsolari aia mea glosa. in delitijs carnalib⁹. **Quem** fui dei z delectatus suz. **ps. lxxvj.** vidēs ergo dauid q̄ sine aliqua delectatione hō nō pōt viuere. **Ideo** orādo dicebat deo. **Emitte** sp̄m tuū z creabunt̄. scz delectationes spūales. z fugiēt delectatiōes carnales. z renouabis faciē terre. s. p̄ bonā famam. **Nec** sufficit dicere quid curo ego q̄ dicūt gētes zē. **Si** factū est op⁹ nō habet bonā faciēm oportet q̄ renouet̄. quia si tu teneres malā mulierem in domo z om̄es loquunt̄ oportet ipsam expellere. **Ide** de clericis z religiosis qui nimis frequē-

tant monasteria sororū oportet q̄ illa que nō habent bonā faciē renouent̄. **S**i dicat̄. ego habeo bonā intentionē. nō sufficit. qm̄ nō solū cauendū est a malo. sed ab om̄i specie mali. **E**cce q̄re dicit̄ **E**t renouabis faciē terre. s. opa exteriora. ap̄lus **E**t p̄uidentes bona nō t̄m̄ corā deo. sed etiā coram om̄ibus hominibus. ad **R**ho. xij. **D**ico secūdo q̄ debemus renouari in aīa p̄ clarā benivolentiā ad instar aque que renouabit̄ post iudiciū. quia nō habebit̄ amaritudinē nec faciet̄ vndas. **S**ic modo renouanda est anima dimittendo amaritudines odij. rancoris et male voluntatis et vndas desiderij vindicte et p̄cere iūctā remittendo iniurias. **S**ic em̄ dulcorat̄ aīa et renouat̄. **D**e hoc dicit̄ scriptura sancta. **R**enouamini sp̄i mentis vestre et indutte nouū hōiem q̄ fm̄ deum creatus ē in iusticia. sanctitate et veritate ad **E**ph. iij. **D**ico tertio q̄ debem̄ renouari i ore p̄ verā eloquētiā. ad instar aeris post iudiciū. qz̄ tunc erit ita clarus q̄ nullā habebit̄ obscuritatē nubij̄ tempestatē vel fulgura. **S**ic modo renouandum est os nostrū vt nō sint in eo obscuritates mendaciorū nec tempestatē verborū superborū nec fulgurā minarū nec tonitrua iuramentorum. **D**e ista renouatione dicit̄ scriptura sancta **N**olite conformari huic seculo sed reformamini in nouitate sensus vestri vt p̄betis que sit voluntas dei bona beneplacēs et p̄fecta. ad **R**ho. xij. **N**ota nolite conformari huic seculo. id est. gentibus mundanis. **N**ota voluntas dei bona beneplacens et p̄fecta. **N**ota hic tres regulas vborū nostrorū. **P**rima q̄ verba nostra habeant veritatē et ista est voluntas dei bona. **S**ecūda q̄ habeant charitatem et ista est voluntas dei beneplacita. **T**ertia q̄ habeant sanctitatē et ista est voluntas dei p̄fecta. **Q**uia multū placet̄ deo. p̄pter p̄mam dicit̄ ap̄lus. deponētes mendaciū loquimini veritatē vnusquisq̄ cum p̄ximo suo ad **E**ph. iij. et. p̄pter sc̄dm̄ charitatiuā correctionē dicit̄ christus. **S**i peccauerit in te. id est. corā te quia tu vidisti frater tuus. et. vade et corripe ip̄m in te et ip̄m solum. **M**atth. xvij. **P**ropter tertiam que sunt verba sanctitatis. s. laudis dei vel deuote orationis. dicit̄ **D**avid in ps̄. **B**enedicā dominū in om̄i tempe semp̄ laus eius in ore meo. et ista ē voluntas dei p̄fecta. **D**ico quarto q̄ debemus renouari in ope per diligentiam ad instar ignis qui post iudiciū erit clarior et purior. **S**ic et nos in nostris opib̄. **A**utoritas. **Q**uō surrexit christus a mortuis p̄ gloriā patris ita et nos i nouitate vite ambulemus. ad **R**ho. vj. **C**hristus surrexit cū quattuor qualitatib̄ corporis glorio si. s. cū agilitate. subtilitate. impassibilitate et claritate. **S**ic et nos in renouatione opis p̄ diligentiam debemus renouari quattuor cōditionibus **P**rimo certā orationē recipe et ipsam mane et sero deuote dicere iuxta dictū xp̄i. oportet sp̄ ora-

re et nō deficere. **L**u. xvij. **N**ota. semp̄. i. mane et sero. sc̄do in qualibet hebdomada dñicam suam re audiendo missam complete et cum silentio. et ab om̄i ope seruili abstinendo. tertio quolibz̄ mēse cōfiteri de bono cōsilio. **R**ō sicut quolibet mēse se abluif̄ camisia corporis. etiā quolibet mēse dilauari camisia aīe que est p̄sciētia. quarto quolibz̄ anno in pasca cōicare iuxta dictū christi. **A**ccipite et manducate hoc est corpus meū. **J**oh. vj. **E**cce ql̄iter et quō xp̄s surrexit. **D**ico quinto q̄ debemus renouari in intentione p̄ celestialem em̄nētiam ad instar celi qd̄ post iudiciū recipiet ql̄itates altas et alaras. **S**ic nos in opib̄ nostris debemus ordinare intentionē. vt sit alta p̄pter deum et nō sit bassa p̄pter mundana sc̄z laudez. vt vanā gloriā. **S**ed que sursum sunt querite nō q̄ sup̄ terrā. vt dicit̄ ap̄lus ad **C**ol. iij. **D**ico quō aliq̄n̄ maiora opa mundi p̄dunt̄ p̄pter intentionē siuistrā et malā. **M**aius op̄ q̄ homo pōt facere in hoc mūdo p̄pter deū est p̄ ip̄so accipere martyrium. **A**utoritas. **M**aiore charitatē nemo habet vt aīam suā ponat quis p̄ amicis suis. **J**oh. xv. **A**d m̄ p̄d̄ p̄pter malam intentionē et sinistram. verbi gr̄a. de captiuo christiano. qui cogitur ad negandū fidē. **S**ed ip̄am nō vult negare. imo vult citius mori t̄m̄ nō p̄pter deū. s. ne sibi impropere dicendo renegauit. vt vult mori intentione vt reputet̄ sc̄us nihil valet eius mors. q̄a nō p̄pter deum s. p̄pter inanē gloriā p̄mittit se i terficere. **J**oh̄ ap̄lus. j. ad **C**or. xix. **S**i tradidero corpus meū ita vt ardeā: charitatē aut̄ nō habuero nihil mihi p̄dest. **S**c̄dm̄ opus maius p̄ martyriū est ingredi religionē et renūciare voluntati p̄prie p̄ deo. sed p̄ditur sinistra intentione q̄n̄ b̄ facitis vt filius vester sit abbas vel ep̄s nihil valet. **I**dem demonialibus q̄n̄ mittitis filiā vram in religionē. quia ē lip̄a et claudicat. vel gibbosa vel ne habeat dotē nihil valet. **S**ed intentio recta parentū debet esse dicēdo. quia nos nō possumus orare nec magnas penitētias facere ideo dābimus filium nostrū vel filiā deo vt oret p̄ nob̄. et saluabit se et nos. **T**ertiuū opus ē p̄liū iustum. i quo si moriunt̄ efficiunt̄ martyres. s. p̄d̄ mala intentōe est q̄n̄ fit p̄pter rapinā habendā vt amorem dñorū. qz̄ tales si moriunt̄ damnant̄. **S**z̄ debent dicere vadamus. quia iusticia est p̄ nobis. **J**oh̄ erit vnū de duob̄ vt p̄r̄debeim̄ in tēdis inimicorū nostrorū. vel in celis in ordinib̄ angelorum. **T**ales possunt habere corda leonū. **S**i dicat̄ q̄ si nescit̄ an p̄liū sit iustum vel iniustū. **R**esponsio q̄ tunc piculum ē maiorū qui debēt ponere se in rōne. **S**i aut̄ ratio nō acceptet̄ tūc p̄liū est iustū. **S**z̄ in incertis obediētia excusat. quia illi qui tracti vadūt ad p̄liū incertū aut iniustū. excusati sunt et si moriunt̄ saluant̄. **Q**uartū op̄ magnum est remittere iniurias inimicis p̄pter deum. **S**z̄ p̄d̄ sinistra intentione q̄n̄ remissio fit nō p̄pter

Domínica secūda Aduentus

Deum. s. ppter dñm qui vos rogauit meritū per didistis. quia nō dedistis honorē deo qui p̄cipit q̄ homo remittat. sed nō illi dño. Ideo qñ aliq̄s dñs rogat vos vt dimittatis iniurias debetis respondere nō remittā ppter vos sed ppter deū vt ipse remittat mibi rē. Sic quō in morte ostendit se cuilibet ch̄ist' di. Ecce qd feci pte rē. Videamus qd fecisti p me. **H**ac renouationem petebat Dauid di. Cor mundum crea in me deus. et sp̄m rectū innoua in viscerib' meis. ps. l. Et tūc verificabit' thema. Celū et terra transibunt. Deo gratias.

Sermo septimus.

Scitote quia pro-

pe ē regnū dei. Luc. xxi. Thema ppositum dat mibi motiū p̄dicandi de q̄dam materia satis speculatiua. s. pro p̄niquitate dei ad creaturas. S3 pmo salutē virgo maria. rē. Scitote qz ppe ē rē. **M**odo iux̄ intellectū quē volo ptractare cū dñs regnū dei ē cōstructio intrāsiua. quia nō dicit diuersa. S3 regnum dei idē ē qd regnū qd ē de' sicut dñs regnū arragonie vel cathalonie. Cōstructio est itransitiua. Ita accipio regnū dei. id ē regnū qd est de' et ē mod' loquēdi sacre scripture in q̄ de' dicit regnū possessio et hēditas scōz. **A**utoritas. dominus possessio et hereditas eorū. Deut. ij. et xvij ca. **E**tia ē regnū scōz de quo dicit thema. Scitote qz ppe ē regnū. Quō et qualiter de' sit ppe creaturas. Inuenio tres modos siue rōnes pro p̄niquitatis. Quoniā ppe est.

Primo p suā effectiua opationē.

Secōdo p suā dignatiua exauditionē.

Tertio p suā pfectiua incarnationē

Et his dicit thema. Scitote qz ppe ē regnū dei.

Dico primo qz dñs ē ppe omib' creaturis p suā effectiua opationē. Quā de' ex suis opibus est ppe et immediatus creaturis. quia ipse ē causa omniū creaturarū. **D**icit regula phie. Rerū naturaliter pductarū quedā pmanēt sine causa pductiua. quedā vero minime. verbi grā. de lumine in lucerna accensa qd pmanet nisi causa agente et de caliditate in aqua calefacta et de domo q pmanet sine cā agente. i. sine m̄gro q forte iaz est mortuus et sic de multis alijs effectib'. **Q**uidam dō alijs effectus sunt qui nō habēt pmanentiā nisi in p̄sentia agētis. vt aer qui de se ē obscur' et tenebrosus et illuminat' a sole. tñ nescit retinere claritatem solis nisi in p̄sentia ipsi'. **I**dē de camera obscura a cereo illuminata. **I**dē de speculo qd recipit imaginē s̄ ipam nō pōt retinere nisi in p̄sentia agētis. patet regula phie. modo videam' in theologia que dicit qz de' est agēs et cā effectiua et pductiua oim rerū corpaliū et sp̄ialiū visi / biliū et inuisibiliū. corruptibiliū et incorruptibiliū nūquid ei' effect' pmanēt sine cā. **D**ico qz nō

qm nisi de' esset p̄ns et p̄tinue influeret sol statim pderet claritatē et luna et stelle r̄idē de omib' creaturis. **I**deo dicit Greg'. qz si mūdus nō retineret manu dei statim anihilaret. ideo est prope et immediat' cuilibet rei sicut lumē ē ppe aerē quem illuminat. **E**cce qz quō de' ē ppe creaturas p effectiua opationē. de hoc dicit ap̄s. **E**t ip̄o et p ip̄m et in ip̄o sunt omnia ipsi honor et gloria. **A**d Rho. xj. **N**ota ex ip̄o. s. initialiter. p ip̄m. s. duratiue. et in ip̄o. s. cōseruatiue. sunt omnia. de ista materia **A**ug'. dat talē p̄siderationē. **A**ia rōnal' ē pfectio tot' corpis et mēbrorū ei'. qz ip̄a dat p̄tutem et opationē et efficacitā omib' mēbris corporis. **E**t si querat' vbi ē aia. diceret aliq̄s ignorans in capite. verū ē. sed nō solū ibi. vel in corō verū ē. sed nō solū ibi. dicit **A**ug'. et etiā phi. **A**ia ē tota in toto corpore et tota in quilibet pte ei' nec ē diuisibilis p ptes. **S**ed in capite ostēdit maio / res opationes et pfectiores et excellentiores **I**ta deus est tot' in toto mundo et ē totus in qualibz pte ei' et in qualibet creatura. **S**3 in capite. i. i celo empireo ostēdit se magis sanctis et beatis. propter qd homo orando eleuat oculos ad celū. licz deus sit hic et vbiqz. **S**icut ergo aia dimittendo corp' statim corp' anihilat'. **I**ta si de' dimittēt creaturas. statim anihilarent'. **L**egit **A**ct. xvij. **A**p̄s venit athenis et volēs extirpare errores phozū q̄ ponebāt p̄mā cām v' p̄mū motozē eē solū in celis et nō in terris. dicit ap̄s. **N**ō longe ē deus ab vnoquoqz nostrū in ip̄o em̄ viuim' mouemur et sumus. **A**ct. xvij. **N**ota in ip̄o em̄ viuim' mus. **S**icut p̄sces in aqua que nō solū ad extra circūit eos imo intrat intus. **I**ta diuinitas in nob' secundo in ip̄o mouemur sicut aues in aere. tertio in ip̄o sum' sicut stelle in celo firmamēto vbi habēt suū esse. **I**ta nos in deo qz infra deum stamus mouemur et sustinemur. **E**cce qualiter de' est ppe p effectiua opationē. **I**deo dicit dauid i ps. **P**rope es tu dñe et oēs vic tue veritas. ps. cxvij. **S**ed ē hic argumentū in oppositū. qz dicit scriptura longe ē de' ab impijs. **P**roz. xv. **Q**uō ē est ppe. **R**ūdeo et dico qz dñs dicit longe v' ppe a creaturis duplici. vel p distantia localem. vel p differentia formale. **P**rimo modo dicitur longe r̄homa vel valentia que localiter multum distat. **N**ō possum' dicere qz isto modo deus sit longe. quia p̄p̄niquior est t'bi qz camisia vel claritas aeri vel color panno. **H**iere. xxij. **C**elum et terram ego impleo ait dñs. **S**ecōdo modo dicitur longe eē duo panni quozū vn' ē delicat' subtilis et bonus. alter rudis et vilis et grossus. licz sint si mul' tñ dicunt esse longe p distantia et differentiam formalem. **I**sto modo dicim' qz de' est lōge ab impijs. **Q**uia deus est sanctus et iustus. et impius est peccator et iniustus. deus ē humilis. impius supbus. de' est liberalis et misericors. impius auarus. deus est purus. ille est luxuriosus vt

porcus. deus est charitativus. impius est plen^o malitia. deus servat pondus et mensuram in suis factis. et impius comedit et bibit sine mensura. deus est benignus et patiens. et impius impatiens iniquus et vindicativus. de^o est diligens in suis opibus. et impius ociosus et negligens. Ecce quomodo deus dicit longe non per distantiam localem. sed per differentiam formalem. quia per distantiam localem prope est. quia deus in omnibus rebus est. quia ubique est aliquid operatur ibi est. sed de^o ubique operatur secundum illud *Esa. xxvj.* Omnia opera nostra operatur es in nobis domine. quod deus est in omnibus rebus. *De h^o vide sancti Thomam. j. pte. q. viij. arti. j.* Item de^o est ubique ubi supra. ar. ij. secundum illud *Hiere. xxij.* Celum et terram ego impleo. Ideo dicit prope es tu domine. scilicet per distantiam localem et omnes vie tue veritas In oppositum quia illud quod est prope alicui non indiget viis ad illud. Quare ergo dicit et omnes vie tue veritas. **Responsio ad habendum deum prope per essentiam presentiam et potentiam non est necessaria via aliqua. quia semper est presentis. sed ad habendum deum per gratiam sunt nobis necessarie multe vie.** Prima est cordis contritio quam religiosus contempletur dicendo. *Domine miser. ego sum religiosus etc.* per istam viam deus venit ad eum per gratiam licet esset iam presentis per essentiam presentiam et potentiam. **Secunda via est oris confessio. quam si in contritione capiendo contritionem generaliter in quantum extendit se ad attritionem que est displicentia de peccatis in formis. non habuisti gratiam. habebis in confessione vel e converso nisi sis terribilis et obstinatus in mente.** Tertia via est deuota oratio. cogitando quod vides deum contra te iratum. hoc modo fecit ille publicanus. qui oratio dixit. deus propitius esto mihi peccatori. et habuit dei gratiam. de quo dicit christus *Descendit hic iustificatus in domum suam. Luc. xvij.* Quarta via est evangelicalis predicatio ad quam multi veniunt peccatores. sed totum est virtus dei quam deuote predicat et audit attentem. quod frangitur cor et ceteris etc. et sic habet gratiam. Quinta via est elemosyna propter deum recta intentione facta et data. que est tanta virtutis quod sicut elemosyna transit de manu tua in manus pauperis. ita gratia dei transit in te. Sexta via est iniuriarum remissio quam fit propter deum ne ipse faciat vindictam de te. Septima via est audire missam deuote. ideo recipit aqua benedicta in ingressu ecclesie. et homo signat se ad claudendum intellectum et cor ne homo cogitet et os ne homo loquat de mundanis. per hanc viam venit deus per gratiam ut ostendit christus in die veneris sancta quam dixit missam in pontificalibus cum casula rubea suo sanguine rubricata. mitra fuit corona spinarum. Sandalia in manibus et pedibus clauis. diaconus et subdiaconus fuerunt latrones. Acoliti virgo maria et iohannes evangelista In qua missa christus cantauit septies. propter beatus episcopi in missa soleni cantant septies. In qua missa

multi obtinuerunt gratiam quam ut dicit beatus Lucas. Omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum illud et videbant que fiebant percutientes pectora sua reuertebant. *Luc. xxiij.* Nota percutiebant pectora sua ex contritione et fiebant forte dicentes. quare suspensus est sanctus homo iste qui nupersuscitauit filium meum. et sic de alijs qui forte peius erant peccatores. propter quod quare dicit omnes vie tue veritas. quia non sunt vie false. Moraliter ex quo deus est ita prope multum deberemus timere et cauere a peccatis. Quis in conspectu regis committeret furtum vel homicidium siue luxuriam et homicidium cogitando quod rex videt etc. **Modo leuate oculos. quia deus est magis prope. quia videt omnia que facitis. Que mulier viro aspiciente per fenestram auderet loqui cum amasio suo siue philocapto. Si ista cogitarem non peccarem. ideo apostolus dicit. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. quia dominus prope est. ad phil. iij.** **Modestia. i. conuersatio. vocabulum est generale ad omnes virtutes quia dominus deus papa et rex prope est ubique.** Dixi secundo quod deus est prope per suam preceptiuam exauditionem. quia ipse audit omnes supplicationes et orationes nostras quocumque fiant siue cantando ut faciunt ecclesiastici. siue loquendo ut faciunt deuoti. siue mentaliter ut faciunt contemplatiui. Ecce quomodo prope est. ubi gratia. In missa aliqua dicunt cantando ut introitus kiriele. gloria in excelsis etc. Aliqua secrete ut cano aliqua mentaliter ut in primo et secundo memeto. bene esset prope qui totum hoc audiret. *De^o est ita prope quod totum audit. imo etiam audit affectiones cordis.* Dicit vobis hic unum miraculum quod legit in biblia. *Exo. xiiij.* Quam filij israel exiuerunt de egypto et venerunt ad mare ut intrarent desertum. Rex pharaon et omnis populus egypti persequerentur eos et iudei erant in quodam passu strato et ad unam partem erat mons altissimus inaccessibilis ad aliam partem habebant mare rubrum nec poterant fugere aliquo modo in terram quam se reputabant mortuos et inceperunt murmurare contra moysen dicentes. Quare eduxisti nos ut hic moriamur. nunquam erant sepulchra in egypto. Moyses autem eleuatis oculis respiciebat celum. non legit quod diceret aliquid ore sed corde. Qui respondit deus. Quid clamas ad me. potuit moyses dicere. Domine estis ita prope. ego aspicebam vos in celo et vos estis hic. Ecce quomodo deus est prope per preceptiuam orationem vel exauditionem ideo dicit David. Desiderium pauperum. scilicet qui habent necessitatem. exaudiuit dominus. preparationem cordis eorum audiuit auris tua. ps. ix. Item prope est dominus omnibus inuocantibus eum in veritate. ps. cxliij. Nota omnibus inuocantibus eum in veritate. Quid est veritas. Respondit philosophus. Veritas est adequatio rei ad intellectum ut ita sit in re sicut est in intellectu. Quam opus concordat cum verbo tunc est propositio vera. verbi gratia.

Dominica tertia Aduentus

si ego dico hodie est dies veneris. et ita est tunc intellectus adequatus rei. alias non. Sic etiam orationes nostre non sunt nisi propositiones que proponuntur coram christo. Modo videamus qualiter debent fieri in veritate. ut scilicet intellectus quem dant fiet in veritate seu concordet cum veritate. ubi gratia. quam in oratione dicitis christo domine domine. tunc innuit quod ipse est dominus universorum et ita est. ideo faciatis quod opus concordet ad extra. ne recurratis ad suos inimicos. scilicet fornicarios etc. **Secundo** in oratione ipsum laudatis et commendatis. quia laudabilis et commendabilis est et gloriosus. ideo concordet opus ad extra ne ipsum iuretis inuani nec in falsum nec blasphematis ipsum etc. **Tertio** in oratione petitis ab eo provisionem et abundantiam bonorum temporalium. concordat opus ad extra quando seruatis dominicam. quia domino qui prouidet debet homo facere aliquos seruicium alias aufert provisionem. **Quarto** in oratione dicitis. pater noster. concordat opus ad extra quando honoratis patres vestros corde ore ope etc. **Quinto** in oratione petitis et dicitis dimitte nobis debita nostra. concordat opus ad extra quando remittitis iniurias inimicis vestris. Ecce quare dicit prope est dominus omnibus inuocantibus eum in veritate. Sed sunt multi qui non in veritate sed falsitate ipsum inuocant quando opus ad extra non concordat cum dicitis. de quibus dicit propheta. Plantasti eos et radicem miserunt proficiunt et faciunt fructum prope es tui orationum et longe a renibus eorum. **Matth. xij.** Nota plantasti eos scilicet in iardino ecclesie scilicet in baptismo. In quo debet nemo adeo transplantantur in iardino siue viridario ecclesie christi. Et radicem miserunt scilicet in terram et non in celo. proficiunt. scilicet in diuitijs honoribus et officijs nec contentantur. Et faciunt fructum scilicet filiorum et filiarum. prope es tui orationum quia quotidie dicunt domine domine etc. Et longe a renibus eorum. id est ab operibus. Sed quare non dicit longe a pedibus vestris eorum. sicut dicit a renibus. quia dicit beatus Gregorius. quod radix luxurie in renibus consistit propter quod peccatum deus elongat a natura humana plusquam ex alijs peccatis. quia plurimi damnantur isto peccato. Dicit glosa Remigij. Super illo verbo christi. Sinite pueros venire ad me. etc. Tanta est labes luxurie in humano genere quod maior pars saluandorum creditur esse puerorum innocentum. Ecce quare dicit longe a renibus. **Dico tertio** quod deus dicit prope per suam perfectam incarnationem quia amore nostri voluit incarnari. An suam incarnationem maior distantia erat inter deum et hominem loquendo de distantia formali non autem locali. quam inter aurum et lutum. inter angelum et asinum inter solem et lapidem et inter celum et terram. Ideo dicit Esaias in persona dei. Sicut exaltantur celi a terra scilicet sine mensura ita exaltate sunt viscera mea a visceribus vestris et cogitationes mee a cogitationibus vestris. **Esai. lv.** Sed per suam benedi-

ctam incarnationem factus est nobis ita prope non solum per effectiuam operationem nec per perceptiuam exauditionem. quia ex his deus non est homo licet sit in homine. nec homo est deus. sed per incarnationem deus est homo et homo est deus et unitate persone. in ista stat nostra perfectio et etiam totius mundi. **Sicut** geometrici quod figura spherica siue circularis nunquam est perfecta quousque finis iungatur principio. Regula est geometrie. Scitis quod deus fecit totum mundum in figura spherica siue circulari. scilicet stellas et elementa. et celum et terram licet in alia figura potuisset fecisse. perfectio igitur mundi in hoc stat ut finis uniretur principio et econuerso. Principium mundi est deus nec aliquis diceret oppositum. Finis fuit homo. quod ultimo fuit creatus. Prima die deus fecit lumen. Secunda firmamentum. Tertia plantas. Quarta solem et stellas. Quinta aues et pisces. Sexta animalia et hominem. figura ergo circularis fuit perfecta quando finis scilicet homo fuit unitus principio. scilicet deo per benedictam incarnationem. Ex hoc opinantur aliqui doctores quod si adam non peccasset etiam deus incarnatus fuisset ad dandum perfectionem suis operibus. Ideo dicit ipse deus. Audi me iacob et israel quem ego uoco ego ipse. ego primus et ego nouissimus. **Esai. xlviij.** Nota ego primus. id est. ego sum deus et ego nouissimus. id est. ego sum homo. et de ista propinquitate dicit **Esai. lj.** Prope est iustus meus et egressus est saluator meus. Nota egressus est. scilicet de celo ut radius a sole qui licet veniat in hoc mundo tamen non recedit a sole. Septima die martij exiit et venit ad nos. via per quam venit ad nos est virgo Maria. De qua dicit Bernardus. Virgo egregia ipsa est via regia per quam saluator venit ad nos et iam ambulauit in nostra humanitate tot dietas. dicit quot. et in die natiuitatis intrauit mundum. Ecce quo est prope iustus et saluator noster. Stetit in via. scilicet in utero virginis. **cclxxvij.** diebus. **Jo.** sicut quam domina honorabilis debet parere pariter fratres sorores et amici parant gallinas saluam et bonum vinum et sibi presentant in partu. Sic virgo grauida magna domina cito paritura quid sibi presentabit. quia non indiget gallinis etc. Sed presentate sibi **Aue maria** deuote dicatis tot quot diebus ipsum portauit in utero. scilicet **cclxxvij.** et totidem pater noster et poteritis in die natiuitatis recipere filium eius pannis inuolutum in sacramento altaris coicando. Ideo occurramus ei per diligentem vite preparationem quia prope est ut veniat tempus eius et dies eius non elongabuntur. **Esai. xiiij.**
 Deo gratias.

Dominica. iij. Sermo primus.

Quis est qui venturus est an alium expectamus? **Matth. xij.**
 Sermo noster erit de secundo euangelio hodierno. Si placet deo multas habebimus doctrinas

speculatiuas & morales. **S**z pmo salutē virgo maria rē. Tu es qui rē. Scm euāgelii hodie/ num in summa continet vna ambasiatā quā beatus iohes baptista misit dño iesu christo. Rex at herodes incarcerauit iohem baptistā eo q̄ rēp/ hendit eum de graui peccato dicens. **N**ō licet tibi h̄re vxorē fratris tui philipi. **M**arci. vj. Et dum esset in carcere audiuit mirabilia & miracula que christus faciebat. q̄ vocauit duos discipulos dicēs eis. **I**te ad christuz & dicite sibi. Tu es qui venturus es an aliū expectam? hoc thema habet magnā difficultatē in theologia. **Q**m certum ē & patet ex multis auzoritibus euāgelicis q̄ btūs iohes baptista anteq̄ esset captus firmē credidit & affirmauit q̄ xps esset verus messias & saluator mundi in lege promissus ver? de? & ho/ mo. cum esset adhuc in vtero matris sue cognouit xpm̄ in vtero matris existentē & exultauit et tripudiat. vt dicit beat? **B**erū. ppter q̄ dixit elizabeth virgini marie. **E**x quo facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in vtero meo. **L**uc. j. **S**up q̄ dicit scūs **T**homas de aquino de ordine pdicatorū in q̄rto sententiarū. q̄ vsus rōnis fuit accelerat? in beato iohē baptista in vterō m̄ris. patet q̄ q̄ habuit certā & clarā scientiā & cognitionē de saluatore anteq̄ fuisset natus. **I**te postq̄ iohes exiuit desertum dū pdicaret & baptisaret circa iordanem christus venit & iohes ipm̄ ostendit dicēs. **E**cce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi. h̄ est de quo dixi post me ventur? est & ante me fact? est. quia p̄or me erat & ego nesciebam **J**o. j. **I**tez qm̄ venit ad eum vt baptisaret ab eo quē iohes spū sancto inspiratus cognouit & dixit. **D**ñe ego a te debeo baptisari & tu venis ad me. **M**at. iij. **E**cce baptista cōtremuit & nō audet tangere sanctū dei verticem. sed clamauit cum tremore. sanctifica me saluator. **I**sta ē forma quā tenuit iohānes baptizando christū. **T**ertio postq̄ xpus fuit baptisatus celū fuit apertū. & spūscūs descendit sup eum corpali specie sicut colūba & vox dei patris intonuit dicēs. h̄ est filius me? dilectus in q̄ mihi cōplacui. **M**at. iij. **D**e hoc dicit ipsemet iohannes. **E**go vidi & testimoniū phibui q̄ h̄ ē filius dei. **J**ohānis. j. **E**cce quō erat certus de ipso **Q**uarto qm̄ iudei voluerūt se certificare de messia iohānes dixit eis q̄ ipse ostēderet eū ipsis. **E**t dū semel christus transiret solus dū iohannes pdicabat. dixit iohānes iplo. **E**cce agnus dei ecce q̄ tollit pctā mōdi. **J**o. j. **E**rgo iohes añq̄ eēt capt? ab herode. firmā & indubitabilem credulitatē habebat de christo. **I**do est hic difficultas mō quia qm̄ fuit captus. misit christo ambasiatā ac si dubitaret ipm̄ esse saluatore dicens. Tu es q̄ vēturus es rē. **I**deo fmo n̄r erit ad declarandū hāc difficultatem. **P**ro quo notandū q̄ tres magni doctores ecclie declarāt istā magnā difficultatē

diuersimode. **P**rim? **C**ryf. **S**cōdo **A**mb. **T**ertio **G**reg?. **T**ñ omes cocordant in hoc q̄ btūs **J**ohannes nō querit. Tu es q̄ rē. vt esset dubi? de christo. imo sicut añ captionē erat certus q̄ xps erat saluator. ita & post captionē. **E**rgo quare misit xpo ambasiatā dī. Tu es qui ven rē **C**ryf. dicit q̄ hoc fecit p̄ charitatem fraternalē. **A**mb. dicit q̄ hoc fecit p̄ fidelitatē cordialē. **G**reg?. dicit q̄ hoc fecit p̄ dignitatē p̄sonalē. **B**tūs iohes misit xpo dī. Tu es qui venturus es an aliū expectamus. **¶** **Q**um ad primum dicit **C**ryf. q̄ h̄ fecit iohes ex charitate fraternali. & ista expolitō ē magis cōis. **B**tūs iohes habebatq̄ plures discipulos qui nō credebāt christū esse verā messiam imo reputabant iohem meliorē & sanctiorē xpo. **R**atio. quia compabant vitā iohis vite xpi dicēdo m̄r noster iohes fuit in deserto. xxv. añ nis in magna penitentia nō comedit panem nec bibit vinū. sed eius cibus erāt locuste & mel siluestre. bibit aquā. dormiuit sup terrā indutus fuit pellibus camelozū erat valde macer & solitarius **I**deo credebant ipm̄ esse saluatore mundi. **E**x alia pte videbant vitā christi cōem. quia comedebat & bibebat de his que sibi dabant. **I**nduebaz d̄ panno nō solū vna tunica sed quattuor. & morabaz inter gentes. ecce ratio dubitatiōis eorum. sed errabant ex ignorantia. **Q**m sanctitas vite nō cōsistit in asperitate solū licet sit bona. qz si sic. nullus est sanctior diabolo. quia nullus facit tanta ieiunia. quia ipse nunq̄ comedit nec bibit nec dormit nec induit disciplinā q̄tidie. rē. **A**speritas vite bona ē ad refrenandū malas iclinationes quas christus nō habebat. s̄ vita christi fuit exemplaris. quia taliter in hoc mūdo viuere voluit. vt daret om̄ibus spem saluationis. **P**ro. xxx. annis voluit esse in domo cū nutricio suo ioseph laborādo vt daret exemplum & spem saluationis laboratorib? & ministrilibus q̄ si uolunt bene & fideliter opari & tenere bonam vitāz possunt saluari. **¶** **S**ecūdo qm̄ fuit triginta annorum intrauit desertum vbi tenuit vitā solitariā magis durā & asperā q̄ iohes vbi stetit q̄draginta diebus q̄ nihil comedit nec bibit dormiuit sup terrā nudā dādo exemplū heremitis & spem saluationis si volūt seruire deo bene rē. **T**ertio post hoc tenuit vitā paupis mendicanti eundo pdicādo rē. **C**ircūspectis om̄ib? **M**ar. xj. glosa. an aliquis ipm̄ inuitaret ad prandium amore dei. alias ibat ad domū marthe seu magdalenę vel comedat de cibus crudis. rē. dādo spem & exemplum mendicantib? **¶** **Q**uarto pauit multitudinem magnā hoim̄ & mulierum i deserto. **J**oh. vj. dādo exemplū dñis prelati & diuitib? vt faciant magnas elemosynas si volunt saluari. **¶** **Q**uinto qm̄ fugiebant gentes dādo exemplum debilibus ne stent inter peccatores & cadant in peccatis. sed fugiant consortium. rē.

Domínica tertiá Aduentus

Sexto quónq; stabat cum peccatoribus et publicanis. **Luc. v.** et inter infirmos et impios ad corrigendos omnes dando exemplum personis et perfectis etc. Sed beatus iohannes tenuit vitam uniformem. quia non pertinebat ad eum ut esset ita exemplaris sicut christus. propter quod eius discipuli decipiebantur comparando vitam iohannis vite christi. Videns ergo iohannes quod discipuli sui erant sic increduli. imo etiam inuidebant christo zelantes pro magistro suo cui dicebant. **Rabbi.** qui erat tecum transiordanem cui testimonium perhibuisti. ecce hic baptizat et omnes veniunt ad eum. **R**espondit iohannes. **In hoc gaudium meum impletum est.** illum oportet crescere me autem minui. **Ioh. iij.** **I**deo beatus iohannes sciens quod in breui erat moriturus nolens suos discipulos relinquere in tali statu incredulitatis. **I**deo ex charitate fraterna misit illos ad iesum ut ab ipso certificarentur de veritate. quod dicitur non verecundemini imo ex parte mea interrogate ipsum quasi vellet dicere iohannes. **Ego non possem vel non possum istos conuertere.** sed ipse statim conuertet eos et hoc patet ex christi responsione. **Quoniam** ut dicitur **Lucas** christus coram discipulis iohannis predicauit populo et laudauit et commendauit multam pauperum voluntariam di. **Beati** pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum **Mat. v.** **De**inde post sermones sanauit multos infirmos cecos et claudos surdos leprosos et suscitauit mortuos. quod factum dixit ambrosius auctoribus iohannis. **Euntes** renunciate iohanni que audistis et vidistis ceci vident claudum ambulat leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes euangelizantur. **beatus** est qui non fuerit scandalizatus in me. **Qui** recepto a christo congerio redierunt ad iohannem cum illa responsione. cui dixerunt quod christus non respondit ad eos vel ad eorum questionem. imo dixit iohannes respondit vobis clare faciendo coram vobis signa et miracula que debebat facere messias. de quibus **Esai.** **T**unc scietis tempore regis messie aperientur oculi cecorum. id est ceci videbunt et aures surdorum patebunt. id est surdi audient. **T**unc saluet sicut ceruus claudus et aperta erit lingua mutorum. **Esai. xxxv.** **E**t dixerunt discipuli quid est cum dicitur pauperes euangelizantur. quibus respondit iohannes. **Ecce** de hoc dicit **Esai.** in persona regis messie. **S**piritus domini super me eo quod unxit me dominus ad annunciandum pauperibus misit me ut mederer contritos corde et predicarem captiuis indulgentiam et clausis aperirem etc. **Esai. lxxj.** **E**cce hic ratio quare iohannes misit discipulos ad iesum. scilicet ex charitate et non ex sui dubitatione. ut patet in christi commendatione. **Quoniam** postquam discipuli recesserunt a christo. quia ipsi coram populo dixerunt christo ex parte iohannis. **Tu** es qui venisti etc. populus potuit dubitare et dicere intra se. **E**t nunquam iohannes dixerat de isto quod erat messias et non dubitat etc. **I**deo postquam christus satisfecit discipulis iohannis verbis. voluit etiam satisfacere populo di.

Quid existis in desertum videre etc. scilicet tunc quando **I**ohannes predicabat. **Tr**undinem vento agitata non credatis quod iohannes dubitet de me. **E**t forte christus dixit populo rationem quare iohannes miserat ad eum suos discipulos. hoc modo christus eiecit discipulos iohannis de errore et populum de falsa opinione et prouidit omnibus. **M**oraliter beatus iohannes bene curabat de illuminatione et saluatione omnium et precipue domesticorum et discipulorum suorum dando nobis exemplum quod non solum debemus curare de propria saluatione. sed etiam omnium aliorum et maxime suorum domesticorum. **ubi** gratia. **S**i vir sit bonus et deuotus et vxor sit vana etc. non debet dicere vir quid ad me de vxore mea. sed debet laborare ut ipsam conuertat et conuerso. **i**deo dicit apostolus. **S**anctificatus est vir infidelis pro muliere fidelem et sanctificata est mulier infidelis pro virum fidelem. **1. ad Corinthios. vij.** ut sepe contingit. **I**tem filios et filias non solum debetis curare ut sint bene induti et pasti. sed ut sint bene nutriti ut saluentur. **I**deo quoniam sunt pauperes sunt nutriti taliter. **I**deo bona mulier tenet eos docere pater noster etc. **Q**uia sicut bonus ortulanus adaptat arbores teneras etc. **S**ecus de iam magnis que non possunt nisi pro ignem adaptari. **I**ta vos de matrimonio estis ortulani qui plantatis arbores in orto vel iardino christianitatis. **i**deo etc. propter hoc dicit scriptura sancta. **P**roces nolite ad iracundiam prouocare filios vestros sed educate illos in disciplina et in correctione. **ad Eph. vij.** **I**tem si habetis famulos et ancillas tenemini saluationem eorum procurare. scilicet ut confiteantur etc. et faciant penitentiam et audient missam et coicient et non dicere sufficit quod seruiant mihi. imo dicit scriptura sancta. **S**i quis suorum et maxime domesticorum curam non habet fidei negauit et est infidelis deterior. **1. ad Timotheum. v.** **Q**uia ad secundum dicit beatus **Ambrosius.** quod iohannes misit discipulos suos ad christum pro fidelitatem cordialem. **S**ciens beatus iohannes quod confessio fidei est summe necessaria ad saluationem. **De** quod supra vide in sermone ultimo domini prime aduentus quod deus non solum vult fidem cordis firmam sed vult etiam quod reuerenter profiteantur ore. et est tante virtutis quod ducit hominem ad bonum finem et saluationem **Au**toritas. **S**i confitearis in ore tuo dominum iesum et in corde tuo credideris quod deus illum suscitauit a mortuis saluus eris. **C**orde enim credis ad iusticiam ore autem confessio ad salutem. **ad Rom. x.** **T**ota fides christiana consistit in credo. **P**roca si ego sum in peccatis nunquam ero saluus ex confessione fidei etc. **R**espondeo quod sic. quia fides quoniam firmis creditur et deuote profiteatur inducit hominem ad contritionem nec permittit hominem mori sine vera penitentia. **D**euotio enim ut dicit sanctus **Thom.** scilicet de scilicet. **q. lxxxij. ad. ij.** est pingue donum causata a charitate et profusa ea. **E**t est actus religionis virtutis. **I**deo **I**ohannes quod quotidie expectabat mortem. fide quoniam habebat in corde de christo voluit ipsi christo ore profiteri coram iudeis et quod per

seno poterat. quia in vinculis erat. **I**do misit discipulos suos di. Tu es q. hic em xpus termia tur assertiue. di. **I**ohes credit firmiter q tu es il le q erat vetur? z mo p nos pntef ore. An alium expectamus. no. q. d. no expectam? aliu de quo dicit ipsemet xps iudeis. ego veni in nomie pris mei z no accepistis me. Si alius venerit in no mine suo. s. anti xps illu accipietis **I**oh. v. **I**sto mo an aliu expectam? no e qstio dubitativa. Et ad istud ppositu facit responsio chusti informā do popolu ostēdēdo z faciēdo signa z miracula que messias debebat facere z comendando **I**o hannē di. **Q**uid existis in desertu videre hoīem mollibus vestitum. **E**cce qui mollibus vestitun tur in domibus regū sunt zc. q. d. **J**am videtis q adulatores seu ioculatores adulant regib? et dñis vt habeant vestes. **Q**uasi velit dicē xpus. **N**o credatis q iohes ppl adulationē dicat mihi. **T**u es q zc. speras a me vestem hfe. **I**do po testis sibi credere indubitanter hoc quod dicit **E**cce quō fm **A**mb. fuit ambasiata iohānis ad christum ex fidelitate cordiali. **M**oraliter istrū mur hic vt omēs sciatis **C**redo in deū. z quolibz die ipm confiteri mane z sero cū ptestatiōe hoc mī debet fieri maxime in articulo mortis siue per se siue p alios in psona sua. quia tunc demon tēp tat maxime de fide. faciēdo suas fallas rōnes. di. **Q**uō tu potes credere z turbat intellectuz. et tēptat de fide que ē fundamētū qd si cadit totum edificium xrtutū ruit. **E**c. lre. i. hominib? frenis et mari. id est hoibus luxuriosis. quia descendit diabol? ad vos habēs irā magnā sciens q modū cum tps habet **A**poē. xij. **I**do in nro scō ordīne scz pdicatorū est laudabilis cōsuetudo q qñ ali quis frater debet mori pullā tabula z omēs fra tres pueniūt z cōfiteñt fidē p infirmo di. **C**redo in deū zc. **I**do iohes qñ debuit mori voluit fidē xpi confiteri. sic debem? nos facere. **M**os eūdez spm fidei habentes sicut scriptū est. **C**redidi pro pter qd locus sum z nos credim? ppl qd z lo qmur. ij. **C**oz. iij. **¶** **Q**uātū ad tertiu diē beat? **G**reg? q iohes misit discipulos suos ad xpm p dignitatē psonalē. **S**ciebat iohes q xps merito siue passionis liberaret oēs sibi credētes z obedi entes in h mūdo z etiā mortuos in lyngo existē tes ex pphetia **Z**ach. **T**u in sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos de lacu in q nō ē aqua. **Z**ach. ix. **N**ō i sāguie testamēti tui. s. noui p mor tē pfirmati. **I**ohes at q optie sciebat istā pphiaz sciebat q sancti patres sanguine xpi erāt liberā di. **S**z diē **G**reg? q iohes nesciebat an xps ipse psonaliter descenderet ad lymbū vel si mitteret aliquē angelū. **I**do quia iohes erat cito mortu? rus voluit scire a chusto vt sic ipse iohes in h mū do habuerat dignitatē pcursois. sic etiā hāc di gnitatē hret in alio mūdo in lyngo. **I**do p disci pulos volēs se certificare di. **T**u es q vē. zc. vñ

nō de pterito s de futuro querit. **E**t ad h tendit chusti rñsio. **Q**uia z si mira faciat tñ abiecta per peti nō ddignat. ppl h diē xps discipulis iohis dicit iohi. **B**eat? inqt q nō fuerit scādahsar? in me. **Q**uia ego volo psonaliter illuc descendere. mō cogitate qle gaudiū fuit sanctis prib? qñ io hānes eis annūciauit aduentū xpi psonalē. **E**t ista rōne xps vocauit iohem pphētā. dices pld **Q**uid existis videre zc. s. qñ veniebat ad fmo nes iohis. pphētā etiā dico vob? q pl? qz pphaz ppha erat qñ viu? pphetabat viuis. s. plus qz p pheta qñ mortu? pphetauit mortuis. qz h solūz puenit angelis. **I**do etiā ex h iohes dicit? ē angel? di. de? p filio suo de iohē. **E**cce ego mitto ange lum meū an faciē tuā. **M**alach. iij. **Q**uō non solū in h mūdo sed etiā in alio. s. in lyngo. **M**o ralis instrumur h. iohes em fuit ppha in h mū do s nō fuit content? s etiā voluit esse ppheta i alio mundo. **H**ic habem? exemplū q si in h mū do habem? dignitates flatōes. excellētiās offi cia z diuitias q nō sumus contenti. sed faciamus q in alio mūdo habeam? honores z dignitates in paradiso. als modicuz valeret. z stultū eēt in hoc mundo velle honorari z nō in alio. **M**o au dite historiā. iter multos stultos quō vnus fuit sapiēs. **Q**uēritis q in quadā patria erat talis psuetudo. q quolibet anno faciebāt vnū ducem qui qdū erat in dignitate abundabat z dabat se delitijs zc. z transacto anno ciebat nud? in exiliū ad quadā insulā vbi moriebat fame. **Q** di xit vnus ego scio qd faciā. vñ cū esset in dignita te z honore puidit vt p? hret vñ viueret. **Q**uis istorū fuit stultus vel sapiens. iste vel illi q dice runt. ex quo tam parū durat satisfaciām delecta tionib? meis p oēm modū zc. vel ille q dixit. **E**t q ita parū durat puidebo mihi in futurū zc. **I**ta de nobis. dignitates bñficia z officia z hmōi pa rum durant. **I**do puide z mitte in aliu mūdum bona opa z hic castiga te. s. humiliando deponē do pompas supbiam excessus vestiu caudarum manicarū. zc. z mitte elemosynā dādo paupib? captiuis puellis ecclesijs zc. **E**t qñ illi in h mun do se dant delitijs moriunt in alio mūdo fame. vos aut abundabitis z sedebitis in mēsa chusti **E**cce exēplū qd h habē? a brō iohē de q diē xps. **I**nt natos mulierū nō surrexit maior iohāne ba prista **M**at. xj. **T**ñ nō pten? s voluit etiā eē in alio mūdo magn?. **I**do curem? de alia vita. **I**nt illud apli ad **C**ol. iij. **Q**ue sursum sunt querite vbi xps ē in dextera dei sedens. q sursum sunt sapite nō q sup terram.

Sermo secundus
QEpit iesus dice re ad turbas de iohē. **M**at. xj. **I**n p senti fmōe volo declarare xrtutes ne cessarias ad pseuerandū in bona vita z scā illos

Dominica tertia **A**duentus

qui inceperunt. Sed pmo salutem vgo maria rē
cepit iesus rē. Pro huius verbi declaratione et
materie pdicande introductioe. Sciendū q̄ que
dam dixit christus Johanni. Quedam vō dixit
christus de iohanne. iohanni dixit christus per
nūcios opa miraculosa. De quibus dixit sanctū
euāgeliiū. Renunciate iohanni que vidistis. Ce
ci vidēt. claudi ambulant le. mū. sur. au. moz. re.
pau. euā. r be. est q̄ nō sit scādali. in me. De iohē
aūt dixit christus populo virtutes r res mirabi
les r p̄ciosas. de quibus dicit thema. **C**epit Je
sus dicere ad turbas de iohē. Quid existis in de
sertum videre rē. Quattuor virtutes multū p̄cio
sas dixit xp̄s ad turbam de iohē valde nēcias il
li q̄ vult p̄seuerare in bona r scā vita. r sunt iste
que sequunt̄.

Prima est virtuosa firmitas

Secūda rigorosa asperitas

Tertia est opōsa fidelitas

Quarta est gratiosa puritas.

De his dicit thema. ppositū. **C**epit iesus dicere
ad turbas de iohē. scz has quattuor virtutes. **B**i
co pmo q̄ p̄ma virtus multum necessaria persone
volenti p̄seuerare in bona vita incepta est virtu
osa firmitas hec est necessaria taz religiosis q̄ ec
clesiasticis. tam heremitis q̄ etiā illi de matrimo
nio tenere fortiter in bona vita incepta r nō desi
stere nec carnis inclinatione nec diaboli tēptatio
ne nec mūdi occasione. **A**nteq̄ homo eligat sta
tum debet homo bñ respicere r deliberare q̄ vi
ta quis modus viuendi q̄s stat⁹ sit melior r ma
gis p̄ nostra cōplexione. religio em̄ eligibilis est
si tñ seruet̄. sic etiā de alijs qua electa oportet cō
tinuare r p̄seuerare firmiter. **A**utoritas **E**sto fir
mus in via dñi r in virtute sensus tui r sciētia **E**c
clesia. v. **N**ota q̄ via dñi est bon⁹ status que
elegisti p̄ que deus venit ad te r tu vadis ad eū
p̄ gratiā in virtute sensus tui scz q̄ tibi r tue cōple
xioni sit p̄portionatus. **E**t sciētia vt si nescis eli
gere quis status sit melior pete cōsiliū a scienti
bus rē. r cōtinuare. **N**ō sicut pueri qui quolibz
die vellent mutare magistrū. **D**e hac virtute xp̄s
laudauit r cōmendauit iohannem dicēs. **Q**uid
existis in desertum videre arundinē vento agita
tam quasi dicat nō talis iohannes. scz fortissim⁹
vt rupis. r imutabilis a sancta vita quam elegit
in sua pueritia. **M**oraliter o quot arundines va
riabiles r mutabiles sunt hodie in mundo q̄ mo
dico vento temptationis mutant̄. **V**erbi gratia
quot sunt qui in aliquo bono sermone recipiunt
bonum p̄positum emendandi se dicēdo. **O** mi
ser tam male feci vsqz modo de cetero volo corri
gere vitam meā rē. tunc est canna recta. **S**z ca
dunt vento temptationis qm̄ demon vlamici di
cunt r quid creditis facere modo qm̄ estis iuue
nis rē. omnes facient truffā de vobis. **E**x isto vē
to q̄ plures mutant p̄positū r cadunt. quia sunt

debiles. **I**tem multi vsurarij qui pponunt resti
tuere vsuras. furta rapinas rē. et proponunt de
cetero viuere de suis laborib⁹ rē. **S**z cadunt vē
to temptationis qm̄ dicūt eis qd̄ vultis facere mi
ser homo. si clerici etiam r talis bonus homo fa
cit idem r ecclia p̄mittit rē. **E**t sic mutant suū bo
num p̄positum r cadunt. **I**dem de luxuriosis.
Quādo religiosus clericus vel laicus ē inuolut⁹
luto luxurie qui qm̄qz habēt remorsum conscien
tie r pponunt viuere caste r dimittere malam so
cietatem tūc canna ē recta. **S**ed cadit vento tem
ptationis diabolice qm̄ mlier dicit sibi. flendo co
ram eo dicēdo. o quid faciam. modo vultis me
dimittere ego fui vobiscum semp dum erā iuue
nis r quid faciā modo rē. **I**dez de vindicatijs
qm̄ aliquis iniuriatus pponit remittere p̄p̄ de
um facere pacem cū inimicis iuxta volūtātē dei
tunc canna recta est. **S**ed cadit vēto tēptatiōis.
quādo dicūt amici. qd̄ facietis modo dicunt om
nes q̄ estis iude⁹ r nihil valetis. r sic mutat pro
positū r cadit. **I**tem quot sunt qui inceperūt bo
nam vitam sed modico vento derisionis statim
desistunt. **I**deo dicit scriptura sancta. **N**on ven
tiles te in om̄em ventū r nō eas in om̄em viā **E**ccl̄
v. **M**agnus defectus est illorū qui ex locutiōi
bus gentiū statim dimittunt bonū p̄positum et
bonam vitam inceptā. quia semp fuit q̄ mali lo
quunt̄ contra bonos. **N**unq̄ fuit vita ita scā sic
christi tamē mali obloquebant̄ de ip̄o. tamē nec
p̄pter hoc christus p̄positum mutauit. **S**cil̄ q̄l̄
ter est de obloquētib⁹ r desistentibus a bono in
cepto sicut de puo puero qui a matre mittit̄ ali
cubi qui ex latratu canniculi timet nec audet trā
sire imo reuertit̄ cum tñ canniculus non potest sibi
nocere in aliquo. **T**alis est stulticia illorū qui ex
locutionib⁹ gentium nō audent bonā vitā conti
nuando transire. **P**ater noster christus r mater
nostra ecclesia sancta mittit nos vt vadamus ad
ciuitatem paradisi. **E**t quādo homo incipit bo
nam vitam tenet homo viam paradisi. **E**t cani
culi scz mali id ē male p̄sone latrant dicendo. hy
pocrita rē. **S**ed nō timeas transire p̄mittas ip
sos latrare. quia non mordēt te. vidēt ergo bene
q̄ estis pueri. quia ex hoc dimittitis viā paradi
si. **D**e ista malicia dicit p̄pheta dauid. **S**agitte
puulorum facte sunt plage eorū r infirmate sunt
contra eos lingue eorum conturbati sunt om̄es
qui videbant eos r timuit om̄is homo. ps̄. lxiij.
Nota sagitte puulorum sunt quibus pueri sagit
tant muscas. dicit q̄ tales sunt sagitte obloquen
tium que nō vulnerant. quod declarat di. **I**nfir
mate sunt contra eos lingue eorum scz obloquē
tium quia nullam habent fortitudinem. tñ vt pu
eri conturbati sunt scz qui timent eos. **Q**ui vide
bant eos scz obloquētes. r timuit om̄is homo q̄
scz dimittit ex hoc viam paradisi. **Q**uot religio
si vident̄ ad oculum q̄ vadunt ad infernum viā

recta. quia nihil seruant de pmissis. **I**de de clericis et alijs. et isto timore non audent incipere bonam vitam. Sed illic tripidauerunt timore ubi non erat timor. ps. xliij. ideo necessaria est firmitas. **S**ecundum quod est necessarium est rigorosa asperitas scilicet contra carnem. **R**atio. caro enim nostra habet conditiones anguille vel morene que labitur nec potest retineri nisi sit voluta in arena vel cum arena. Ita est de carne nostra quam si vult tenere delicate in cibo potu vestibus et lecto etc. non poteritis retinere eam. **I**deo necessaria est rigorosa asperitas in cibo et potu sic tenebitis eam. **I**ta est ratio quare modo in mundo sunt tot mali religiosi clerici. etc. quia volunt vivere delicate sine aliqua asperitate. **I**deo dicit apostolus ad Rom. xliij. Induimini dominum iesum christum et carnis curam ne feceritis in desiderijs. **N**ota induimini dominum iesum christum scilicet per vite asperitatem quia eius vita fuit semper dura et aspera. **I**nduitur christus per imitationem et curam carnis ne feceritis in desiderijs. licet tamen in necessarijs de ista virtute christus laudauit iohannem di. **Q**uid existis videre hominem mollibus vestitus. ecce qui mollibus vestitur in domibus regum sunt. **D**icit hic Gregorius. **S**i in mollibus et preciosis vestibus culpa non est nequaquam tam vigilanter sermo diuinus iohannem de asperitate vestitus collaudasset. **I**nnuit ergo quod magnam partem est velle mollibus indui. **S**i dicat et si ego de meis diuitijs de bono iuste acquisito facio mihi vestem preciosam quod peccatum est. **D**icit hic Gregorius. quod non est aliquis quantumcumque honorabilis persona qui curet in domo ut honorabiliter vestiat. **I**dem de mulieribus. **S**ed quoniam habet ire extra et videri. **E**rgo non sit nisi ad pascendum oculos gentium et nunquam esset melius ad pascendum ora pauperum qui moriuntur fame et ad redimendum captiuos qui sunt in puncto abnegandi fidei. **I**deo non est sine culpa qui in his facit superfluitatem. **I**deo apostolus habentes alimenta et quibus tegamur his contenti simus. j. Thimo. vj. **N**ota habentes alimenta non dicit decalciamenta et quibus tegamur non dicit quibus ornemur. **I**tem ultra hoc quod est peccatum est etiam stulticia. **V**erbi gratia. si quis ex crimine sententiatu ducit ad furcam equitandum cui volentes ponere vinculum in collo d' corda et ipse diceret non. quia ego sum diues. **I**deo volo vinculum de serico et quando ipse teneret in collo rideret et se de vinculo appreciaret. nunquid iudicaret stultus. **I**n hac stulticia sumus nos. **Q**uare vestis fuit data homini nunquam ex quodam furto nostri patris ade. **E**x quo deus sententiauit hominem ad mortem et vestiuit eum ut cum illa duce retur ad mortem. **Q**uando ergo vos dicitis certe volo mihi facere talem vestem etc. **O** stulte tu vis te appreciare de signo furti. **E**t ex ista ratione dicit scriptura sancta. **I**n vestitu ne gloriaris vnquam **E**ccl. xj. **S**i dicat ad minus in die festo vel nu-

ptiarum gloriabor. respondit dicens. **N**ec in die honoris extollaris. **I**bidem. **T**ertium quod est necessarium est oposa fidelitas vt. s. fides que est intus in corde. exeat extra per bona opera. **R**atio. quia fides christiana compatitur **R**acheli uxori **J**acob pulchre que videns quod non generabat dixit viro suo iacob. **D**a mihi liberos alioquin moriar. **G**en. xxx. **E**cce fides christiana. **R**achel interpretatur visum principium. **P**incipium omnium rerum est deus. **E**go principium qui et loquor vobis. **J**oh. viij. **H**oc principium videtur per fidem nunc sed quando erimus in paradiso videbimus faciem ad faciem sicuti est. **F**ides autem catholica est **R**achel pulchra et clara sine errore que dicit viro suo. scilicet viro fideli. da mihi liberos alias moriar. **Q**uid proderit fratres mei si fidem dicat quis se habere. opera autem non habeat nunquid fides poterit saluare eum. **S**equitur. fides sine operibus mortua est. **J**aco. ij. **I**deo requiritur operosa fidelitas scilicet ut illud quod credimus intus in corde ponamus extra in opere. **V**erbi gratia. **C**reditis vos quod christus descenderit de celo et humiliauerit et intrauerit vterum virginis. **I**deo istam credentiam ponatis in opere humiliando vos de supbia pompa vanitate et statu etc. **I**tem creditis quod christus fuit pauper in hoc mundo quod nihil voluit habere in hoc mundo. **I**deo ponatis in opere cauendo ab omni auaritia usura rapina etc. **I**tem creditis vos quod christus voluit concipi et nasci sine omni corruptione et voluit semper virginitatem conseruare. **I**deo ponatis illam credentiam in opere cauendo ab omni luxuria corruptione etc. **I**tem creditis quod christus ex amore et dilectione voluit mori et pati pro nobis. **I**deo caueatis ab inuidia. **I**tem creditis vos quod fuit abstinent quia non comedebat nisi semel in die nec comedit carnem nisi de agno pascale ex ordinatione legis. **I**deo abstineatis vos ab excessibus cibi et potus seruando ieiunia ecclesie non comedendo ante missam in dominica. **I**tem creditis vos quod christus fuit patiens qui cum a nulla creatura posset cogi. patienter tamen voluit subici iudicibus et sagionibus etc. **P**recaueatis ab ira non queratis vindictam de aliqua iniuria. **I**tem creditis vos quod christus fuit diligentissimus. **I**deo vos non sitis ociosi in operibus spiritualibus. **H**ec est fides operosa. de ista christus laudauit et commendauit **J**ohannem dicens. **Q**uid existis videre prophetam immo dico vobis plus quam prophetam. **N**on propheta a procul fante. id est. loquente procul vel que ex tempore vel que ex naturali scientia distant hoc est officium prophetie. **S**ed dicitur plus quam prophetam quando illud quod dicit ore ostendit digito. prophetam fuit **J**ohannes quando dixit. post me venturus est cuius non sum dignus calciamentum portare

Domínica tertiá Aduentus

Mat. iij. Sed fuit plus q̄ ppheta q̄ ipsum di-
gito ostendit populo dicens. **Ecce agnus dei ec-**
ce qui tollit pctā mūdi **Joh. j.** ita est q̄ ille q̄ scit
Credo in deū. q̄ ip̄m dicit est ppheta a procul
fante. **Quādo** dic̄ inde v̄etur? ē iudicare viuos
z mortuos. qz distāt a cognitiōe ei? naturali. **Sz**
est plus q̄ ppheta q̄ facit ope qd̄ dicit ore z ita
ostēdit alijs vt faciāt z p̄t̄ dici. **digitus dei ē h.**
Ero. viij. De q̄libet tali dicit x̄ps angelis custo-
dibus n̄ris. **Quid existis videre propheta.** **R̄n-**
dent sancti angeli. etiā dñe plus q̄ ppheta. **Sed**
heu qz mō iā cōplet? est planet? dauid in p̄sona
dei dicēs. **Signa n̄ra nō vidim?** iā nō ē prophe-
ta z nos nō cognoscer̄ amplī? **p̄s. lxxij.** **Nota** si-
gna n̄ra. s. opa bona exteriora que sunt signa fi-
dei interioris. **Iā nō ē ppheta.** **Et h̄ q̄ruz** ad il-
los qui nesciunt **Credo in deū.** vel si sciūt. nō cu-
rant ip̄m dicere mane z sero deuote. **Quartū** qd̄
est necessariū est gratiosa puritas qm̄ in cōiuiuo
paradisī nō intrat aliquis imūdus z inhonest?.
Apocal. xvj. **Nō** intrabit in eā aliquid coīqui-
natū z abominatiōē faciēs nec mēdaciū. **Imū-**
di z inquinati sunt illi q̄ peccant corde ex imūdis
cogitationib? z nō audent facere op? timoze scā-
dali. s. totalit? se balneāt in istis cogitationibus.
abominatiōē faciētes qm̄ faciunt ope pctm̄ qd̄
cogitauerūt in corde. mēdaciū faciūt illi i mari-
monio q̄ nō seruāt fidē sibi mutuo p̄missaz. **Iō**
necessaria ē gratiosa puritas. de ista virtute x̄ps
cōmendauit z laudauit iohem di. **Hic ē** em̄ de q̄
scriptū ē. **Ecce ego mitto angelū meū** añ faciē tu-
am. **Nō** q̄ iohes fuerit angel? in natura s. digni-
tate z puritate. **Iō** multū debem? cauere ab imū-
dichs luxurie. memorari q̄re sum? creati qz sum?
focij scōrū angelozū in paradiso. **Cū** x̄ps. **Cū** autē
a mortuis resurrexerit nō nubēt neqz nubent? s. z
erunt sicut angeli dei in celis. **Hec sentētia** habe-
tur **Mat. xxij.** **Mat. xij.** **Iō** imitemur cōditio-
nes angelozū. quia si vos vultis ponere filiū ve-
strū in curia regis vel plati iā añ incipitis ei ostē-
dere mores curie. als reputabit? pastor ouium.
idem de nobis zc.

Sermo tertius.

Renunciate **Joh-**
hān que vidist? z audist?. **Mat. xj.**
Nūc volo p̄dicare de scō euāgelio
fm̄ intellectū spūalē. **Sz** p̄mo salu-
tes x̄go maria zc. **Renūciate iohi zc.** **Thēa** istd̄
est r̄nūcio quā fecit x̄ps iohi. p̄ nūcios dicēs. **Re-**
nūciate zc. **Sz** spūalit? maxie tropoloice seu mo-
raliter. **Sz** oportz p̄mo declarare duo verba the-
matis. **Primo** q̄s ē iste iohes incarceration? **Secdo**
q̄ sunt isti nūcij p̄ q̄s x̄ps misit sibi dicē. **Renūci-**
ate zc. **Quā** ad p̄mū iohes incarceration? ē q̄libz x̄pi-
anus exis in pctō mortali **Iohes** autē interpretat?
cui facta est donatio a deo. **Modo** nulli creatu-

re humane donauit deus tantū q̄tum dedit x̄pi-
ano. **Cū** primo dedit deus beneficium generale
scz imaginem suam p̄p̄iam in creatione. **Quia**
sicut deus ē vnus in essentia z trinus in p̄sonis.
ita anima est vna in essentia. z tres potētie. **Ite**
deus pater dedit filium suum christiano in sociū
in hoc mundo. **xxij.** annis qui ore proprio pre-
dicauit secreta fidei. de gloria paradisi. de pe-
nis inferni z purgatorij in quo dedit nobis suaz
sapientiam. **Item** dedit nobis suam potētiā in
miraculorum operatione quādo dicta sua mira-
culis confirmabat. **Item** christiano vitam suam
dedit z sanguinem proprium in nostrā redēptio-
nē. quia nihil aliud fuisset sufficiens precii. **Ite**
dedit dilectā animam suam quādo in morte fuit
a corpe sepata vt nobis daret in hoc mundo vi-
tam gratie z in celo vitam glorie. **Item** dat nob
corpus suum in comunione z suam diuinitatē
in fruitione. z celum p̄ habitatione. **Siergossim**
interpretationem iohannes est cui facta est do-
natio a dño. **Et** cum christianis de? dederit tot
dona. **Ideo** quilibz christian? dicit iohannes. z
possumus dicere de deo **Maria** z p̄ciosa nob p̄-
missa donauit vt per hoc efficiamini diuine na-
ture consortes. **ij.** **Petri. j.** **Sed** iohannes. id est
christian? est in vinculis. i. incarceration? quādo est
in peccato mortali. culpa est captio. vincula sunt
peccata mortalia. z q̄t peccata habet hō tot vin-
culis ligat?. **Pro** quo notandū q̄ aīa habet om-
nia mēbra vt corp?. sed sunt spūalia sicut mēbra
corpis sunt corpalia **Et** scdm̄ mēbrū p̄ qd̄ peccat
licet aīa ligat? cathena cui? caput ē in inferno **Ver-**
bi gratia. quādo homo peccat per gulam vt lin-
guam male loquēdo contra deum vel contra p̄-
ximū statim anima ligatur in gutture **Idem**
frangendo ieiunia ecclesie vel penitentie siue vo-
ti siue nimis comedendo vel bibendo inebrian-
do se. quotiens in hoc peccasti tot cathenis es li-
gatus in gutture. **Idem** quādo peccat corde su-
perbiendo inuidendo irascendo male desideran-
do vel cogitando. tot cathenis es ligatus iuxta
cor in pectore. **Idem** quando homo peccat ma-
nibus furando proximum percutiendo vel inho-
neste tangendo zc. **Idem** quando homo peccat
renibus per luxuriam. quoniam vt dicit Grego-
rius. peccatum luxurie in renibus habet suaz ra-
dicem. **Idem** de pedibus eundo ad sortilegos
vel ad alia mala cum focijs. **Isto** modo christia-
nus vinculatur z incarceration? in captione cul-
pe. **Autoritas.** **Iniquitates** sue capiunt impiuz
z funibus peccatorum suorum constringit? **Pro**
uerb. v. **Nota** impiuz. quia magna impietas est
captiuare fillam regis. scz animam filiaz dei. que
nihil habet a patre carnali. quia aīa hoīs a solo
deo increatur corpi licet materia ad eam p̄ p̄rem
disponat?. quā peccator vedit diabolo modico p̄-
cio delectatiōis. **Ecce** q̄s ē iohes capt? z vincu-

latus. ¶ Quantū ad secundum videndum est q̄ sunt nunciū quos christus misit ad iohannem caprum di. **Renunciate Iohanni** rē. **Dico** q̄ isti nunciū sunt p̄dicatores sc̄z om̄es illi qui habēt officium p̄dicandi. **Autoritas**. Quō autem p̄dicabunt nisi mittant̄. ad Rhoma. x. **Nota** quō audient sc̄z populi p̄cepta et illa que habēt credere et facere sine p̄dicante. Quomodo vero p̄dicabunt nisi mittant̄ vel per aptaz reuelationē. **Sic** misit apostolos di. **Ecce** ego mitto vos sic̄ oues in medio luporum. **Matth.** x. lupi sūt de tractores qui mordent murmurando. rē. vel mittunt̄ a deo per secretā inspirationē quādo p̄ponunt p̄dicare bonas doctrinas secus quando p̄dicant doctrinas poetarū. quia tunc non mittuntur a deo sed a diabolo. **Ideo** quasi per impossibile dicit apostolus. quō p̄dicabunt nisi mittantur. **P̄dicatores** ergo qui mittunt̄ a deo debēt renūciare ioh̄i. id est. christiano capto et vincula to ea que in sacra scriptura audiuerūt legēdo v̄ viderunt contemplando et studendo quō poterit liberari et exire de captione culpe. **Ecce** quare dicit thema. **Renunciate**. s. vos p̄dicatores nunciū mei iohanni. id est. christiano in vinculis cōstituto que audistis et vidistis sc̄z in scripta sacra **Propter** hoc volo modo vob̄ nūciare illa q̄ vidi et audiui studendo sanctū euangeliū. et sunt septem que christus dixit nūcijs iohannis. s. **Ceci** vident claudi ambulāt leprosi mundant̄ surdi audiunt. mortui resurgunt. paupes euangelizantur. **Beatus** est qui nō fuit scandalizatus in me. **Ista** septem sunt necessaria ad exēdū de pctō que sunt peccatozi nuncianda s̄m q̄ dixit xp̄us. **Renunciate** iohanni que vidistis et audistis rē. **Prīmū** est ceci vident. ceci sunt peccatores i mala vita viuentes patet iudicio vestro. **Quoniam** si vos de fenestra videtis aliquē transeuntem per vicum cespitantē et cadentē modo inter lapides modo in luto modo in spinis vt vadit sic impingendo ac si deberet frangere collū statim vos iudicabit̄ q̄ talis est cecus. sic incedunt peccatores per viam huius mundi impingendo. quia modo cadunt in luto luxurie modo inter spinas auaricie. modo inter lapides ire modo in aqua peccati gule. ideo recte sunt ceci. **Autoritas** dicit de peccatozibus **Ambulabūt** vt ceci. qz dño peccauerunt. **Sopho.** j. modo videndum est qualiter isti ceci vident. **Dico** q̄ in contritione illuminantur a deo. **Tunc** em̄ deus aperit oculos anime et vident **Primo** quō sunt in ira regis christi nullus vestrum esset letus qui sc̄ret se esse in ira dñi sui. **Quo** ergo magis de rege christo. **Secundo** vident quō ex peccatis pdiderunt omnia bona opa et merita et virtutes rē. **Qualis** doloze et tristitia ē mercatori qm̄ nūciat q̄ nauis in qua habebat magnū lucrū et bona sua ē s̄mersa. idē rē **Tertio** vident q̄ pdiderunt dignitatem et hono-

rem quia s̄m p̄sentem iusticiam erant scripti in libro dei in celo. **Ac** si papa haberet aliquē sacerdotem scriptū in libro suo p̄ cardinali. **Sed** propter peccatum suū ip̄m radit et facit simplicē scolarem vel sacerdotē qualis doloze et tristitia. **Idē** de rege qui haberet nomē tuū scriptū vt faceret militem. **Sed** p̄pter prodicionem tuā quam sibi fecisti facit te seruū et abiectum qualis tristitia. idē rē. **Quarto** vident penas et tormēta eis iam parata in inferno et timent et conterunt. tūc ceci vident. **Et** tunc quilibet talis potest dicere. vnum scio. quia cecus cū essem iā modo video. **Ioh.** ix. **Scdm̄** et claudi ambulant. **Claudi** sunt peccatores. patet ad oculum. **Si** vos vadatis ad beatā mariā aq̄sgrani et i via inuenietis hominē sedentem immobiliter et quotiens inde transit is ipsum ibi inuenietis nunq̄d claudū debilem et impotentem ip̄m iudicabit̄. imo. **Idem** de peccatozibus **Quot** dies sunt siue menses vel anni q̄ vos estis in peccato supbie vel auaricie. **Tot** anni sunt q̄ vos statis immobiliter. quia nō vaditis vltra p̄ viam paradisi p̄ bona opa et merita. quia nō habetis gr̄am gratum facientem. **Ideo** quāsi immobiler vt claudus. **Ideo** dicit̄ de pctōze. ij. **Reg.** iij. **Decidit** et claudus effectus est. **Sz** incipiunt ambulare in boni p̄positi assumptione quando supbus dicit. **O** miser vere vsq̄ modo male vixisti supbe et pompose. sed de cetero volo dimittere istam supbiam rē. **Idem** de auaro et luxurioso rē. **Quibus** dicit christus. **Ambulate** dum lucem habetis vt nō tenebre vos cōprehendant q̄ ambulat in tenebris nescit q̄ vadit. **Ioh.** xij. **Nō** ambulate dū lucem. s. p̄tritionē habet̄ rē. **Tertium** ē leprosi mūdant̄ a lepra. lepra p̄p̄tē malas p̄ditiones q̄s habet s̄gt̄ septē pctā mortalia. **Prima** qz facit hoīem isflare. ecce h̄ pctm̄ supbie **Scda** qz facit sitire. **Ecce** h̄ pctm̄ auaricie. **Tertia** est morbus contagiosus. **Ecce** h̄ pctm̄ luxurie. **Quarta** quia consumit humidū radicale. vt dicunt medici. **Ecce** peccatum inuidie quod consumit charitatem que dat vitā aīe. **Quinta** quia facit anhelitū fetidum. **Ecce** gula. **Sexta** qz facit vocem raucam. **Ecce** ira. **Septima** debilitat omnia membra. **Ecce** accidia. **Ideo** de peccatoze dicit̄. iij. **Reg.** v. **Egressus** est ab eo leprosus quasi nix. **Nota** egressus est sc̄z peccatoz ab eo. id est a deo quādo ab ip̄so recedit peccando mortalit̄. sed isti leprosi mundantur in cōfessione. **O** si cēt fons curatiuus omnium infirmitatum totus mundus ad ipsum accederet. **Talis** est confessio vbi curantur omnes infirmitates anime. **Ibi** enim mundantur et purificantur ab omni lepra et macula peccatozorum. **In** cuius figura dixit **Melyseus** propheta principi **Maaman** leproso. vade et lauare septies i iordane et mūdaber̄. iij. **Reg.** v. **Nō** in iordane qd̄ est nomē cōpositū de ior. i. flumē. et dan qd̄ est iudiciū. id est. q̄si flumen iudi-

Dominica tertia Aduentus

ti. **I**o signat confessionē. q̄ d̄r flumen. quoniam
ptās cōfessoris lauādi aiā p̄cedit a fonte diuine
potentie. **M**atth. ix. glorificauerunt deum qui
potestate talem dedit hominibus sc̄z post ei⁹ in
carnationē. **D**icit etiā cōfessio iudiciū. quia ibi ē
reus sc̄z peccator. ⁊ iudex. s. cōfessor. **I**o d̄z sede
re p̄ tribunali ⁊c. **D**ixit ergo p̄pheta vade ⁊ la
uare septies. quia oportet cōfiteri de septem pec
catis mortalibus in quib⁹ om̄ia peccata morta
lia includunt. **T**unc leprosi mundant. quia con
fiteri de vno peccato ⁊ nō de alio nihil valet **A**
gustinus. **L**auas ne verecūdia ductus diuidas
cōfessionē. quia hoc est sp̄ venia carere ad quam
putas p̄ frustra puenire. **Q**uartū est surdi au
diunt. **S**urdi sunt peccatores vt patet ad oculū
Si om̄ia cymbala modo sonarent ⁊ vos diceret
ego nō audio. talis merito surd⁹ iudicaret. **I**dē
de multis tubis sonantibus siue bombardis **S**ic
peccatores surdi sunt qui fortissimos sonit⁹ bō
bardarū tubarū sc̄z diuinarū p̄dicationū ⁊ com
minationū nō audiunt nec p̄cipiunt. **N**ō em̄ vo
cem illius tube dicētis. **Q**ui facit supbiā in hoc
mundo damnabit̄ eternaliter in alio. ⁊ sic d̄ alijs
peccat. p̄pter qd̄ qlibet pctōr dicere pōt **E**go at
tanq̄ surdus nō audiebam ⁊c. p̄. xxxvii. **S**ed
isti surdi audiunt in penitētie iniūcte acceptione
q̄n dicit cōfessor video ex vestra cōfessione q̄ fe
cistis hoc ⁊ h̄ ⁊c. p̄pter qd̄ facietis h̄ ⁊ h̄. ⁊c. **E**t
peccator dicit placet mihi. tunc surdus audit q̄n
gratanter acceptat penitentiā cōfessoris di. **E**x
ista euadā penam inferni. **E**rgo audite audiētes
me ⁊ cōmedite bonū ⁊ delectabit̄ in crassitudine
aia vestra **E**sa. lv. **N**ota audite sc̄z aurib⁹ aie au
dientes me sc̄z auribus cordis. **Q**uintū ē mor
tui resurgunt. **M**ortui sunt peccatores. **R**atio
ad oculū. **S**i aliquis corā vob̄ bibit taceā vene
nolis portionibus plenā nunq̄d iudicabit̄ ip̄m
mortuū: imo. **Q**uot sunt hodie mortui in mun
do veneno odij ⁊ rancoris. quia odiū ē venenū
quia occidit aiā tuā ⁊ nō tangit inimicū tuum.
Ideo est magna stulticia velle recipe vindictā d̄
aliquo quod nō est nisi bibere venenum. **I**do. j.
Joh. iij. **Q**ui nō diligit. supple. p̄ximū suū manet
in morte. **O**m̄is em̄ qui odit frat̄r suū. homici
da est. **S**ed isti mortui resurgunt amicabili dile
ctione remittendo iniurias. faciendo pacem. pe
tendo veniam ab iniuriato siue ab inimico emen
dam faciendo si opus sit ⁊ tunc possunt dicere.
Mos scimus q̄n trāsati sum⁹ de morte ad vitā
quoniam diligimus frat̄res. j. **J**oh. iij. **S**ertū
est. pauperes euangelisantur siue laudantur vel
p̄dicantur. **P**auperes sunt illi qui soluerunt vsu
ras vel rapinas vel qui amiserunt bona sua per
furtum vel hm̄oi. quia licet alias fuissent diuites
tamē pauperes sunt p̄pter ea que amiserunt. **D**e
his dicit scriptura sc̄a. venatio leonis onager in
heremo sic ⁊ pasua sunt diuitum pauperes. **E**c

clesia. xiiij. vult dicere q̄ sicut asinus siluestri est
cibus leonis ita ⁊c. sed isti pauperes euangelisan
tur in restitutione. quādo dominus restituit ra
pinam vasallis suis. vsurari⁹ vsuram iurista ca
lumniam. dominus salariū seruitoribus. **T**ūc
pauperes euangelisantur. **E**t potest dicere ille q̄
restituit verbum christi. **S**piritus domini super
me propter quod vixit me euangelizare paupe
ribus misit me. **E**sa. lxx. ⁊ **L**uc. iij. **N**ota spi
ritus dñi sup me quoniam ante erat spiritus dia
boli super eum ideo faciebat rapinam vsurā fur
ta ⁊c. **S**eptimum est beatus qui nō fuerit sc̄a
dalifatus in me. **S**candalum grece idem est qd̄
cespitare latine. via eundi ad paradysum ē xp̄us
Joh. xiiij. **E**go sum via veritas ⁊ vita. **I**n hac
via impingunt ⁊ cespitant illi qui tenent bonam
vitam ⁊ faciunt penitentiam sed nolunt cōmuni
care in pasca dicendo. **D**omine nō sum dignus
vt intres sub tectum meum. **M**atth. viij. ⁊c. et
sic frangunt sibi collū. **D**icta auctoritas facit mul
tos cespitare dicendo. **D**ñe non sum dignus ⁊c
Nota q̄ duplex ē dignitas. s. equipantie seu eq̄
litate ⁊ sufficientie. **S**eptima nullus est dign⁹ nec
etiam angeli. **E**t de ista dignitate dixit ille **C**en
turio christo. dñe non sum dignus. sed nō dixit.
nolo q̄ intretis. **D**ignitas sufficientie est quādo
homo conterit̄ de peccatis cum proposito nō re
ciduandi ⁊c. **S**ic estis digni dignitate sufficien
tie vt christus intret. **D**omin⁹ exercitiū erit vo
bis in sanctificationē. in lapidē aut̄ offensionis ⁊
in petram scandali ⁊c. **E**sa. viij. **N**ota cum dicit
dominus exercitiuum erit vobis in sanctificatio
nem loquit̄ his qui deuote cōmunicant. **V**obis
autem in lapidem offensionis loquitur illis q̄ no
lunt cōmunicare. quia ibi frangunt sibi collum.
Et in petram scandali. hic loquit̄ de clericis qui
tenent sepe cōmunicare celebrando ⁊ ipsi nō cu
rant **Q**uestio sit in theologia. si sacerdos tene
atur celebrare quolibet die. **D**icit sanctus **T**ho.
q̄ non. sed taliter debet viuere q̄ quolibet die sit
paratus celebrare. **S**ed dat vnam regulam ge
neralem in tertia parte. q. lxxxij. arti. x. in quo
rundam narrata ⁊ improbata opinione sic con
cludit sanctus **T**homas. **S**acerdoti etiam si nō
habet curam animarum non licet omnino a cele
bratione cessare. **S**ed saltem videtur q̄ celebra
re teneatur in precipuis festis ⁊ maxime in illis
diebus in quibus fideles communicare consue
uerunt. **H**ic est quod dicitur. ij. **M**achab. iij.
q̄ iam non circa altaris officia dediti erant s̄ cō
tempto templo ⁊ sacrificijs neglectis ⁊c. **H** sanct⁹
Thomas in forma vbi supra. **A**mbrosius etiam
dicit in quadam oratione. **G**raue est q̄ ad men
sam tuam mūdo corde ⁊ manibus innocētib⁹
nō venimus sed graui⁹ ē si dū pctā metum⁹ etiā
sacrificium nō reddamus. **D**e ista materia vide
sc̄m **T**ho. in. iij. di. xiiij. q. j. arti. ij. q. j. vbi etiam

67
 pbat q̄ nō licet sacerdoti etiā curā animarū non habenti om̄ino cessare a celebratione. Quia s̄m Gregoriū. cum crescunt dona crescunt rationes donorū. sed sacerdoti data est potestas nobilissīma ergo reus negligentie erit nisi illa vitā ad honorem dei et ad salutē suam et aliorū viuorum et mortuorū. s̄m illd. j. Petri. iij. vnusquisq̄ gr̄az quā accepit in alterutrum illā administrātes. r̄c. Nisi forte aliquis ex familiari spū sancti instin/cu dimittit. sicut legi de quodā sancto p̄ei vitā patrū qui ordinat⁹ nunq̄ postea celebrauit h̄ scūs Tho. in. iij. vbi supra et p̄optime. s̄ d̄ bona ratione sepe tenet celebrare vt satis faciat. Sed modo volūt habere magnos reddit⁹ et celebra-re paucas missas. Nū celebrāt semp videntē dicē missam nouā. Sicut. ipi religiosi tenent celebra-re qui recipiūt elemosynas. et nunquid vos reci-pitis maiores elemosynas q̄ religiosi. Nunqd̄ reddit⁹ quos recipitis sunt de patrimonio v̄ro vel de elemosynis. Nunqd̄ pater dimisit ipsas vobis in testamento. Ecce q̄re dicit beat⁹ q̄ non fuerit scandalizatus in me. Sed vitā hoc scan-dalum fideliter et deuote sumēdo christū iux̄ suā ordinationē. ps̄. cxviii. Pax multa diligentib⁹ legē tuā et nō est illis scandalū.

Sermo quartus

Existis videre

arundinē vento agitatā. Mat. xj. Thema p̄positum iuxta intel-lectuz allegoricū dat mihi moti-uum p̄dicādi de fide catholica. S̄ p̄mo salutē x̄go maria r̄c. Declaret̄ thema ad l̄ram. Ado- do iuxta intellectū allegoricū seu figurālē qui est quādo hō loquit̄ de illis que debet credē. volēs ḡ vobis loqui de scā fide catholica volo vobis tria declarare in p̄nti s̄mone de scā fide.

Primo de sua v̄a p̄ditōe qz dic̄ arūdinē. Sec̄do d̄ sua dura ipuḡtōe qz dic̄ v̄eto agitatā. Tertio de sua certa p̄batione ibi existis vidē. Prīmū qd̄ volo vobis declarare de fide ē d̄ sua vera cōditione. quia dicit̄ thema arundinē. Arū do eīn significat̄ fidem catholicā p̄pter tria que habet. Prīmū qz cannutorū diuersitatez siue multiplicitate. Secūdo cannutorū vacuitatez. Tertii foliorū venustatem que optime cōueni-unt fidei. Prīmū arundo habet cannutorū mul-tiplicitatē. Sec̄ de lancea que est vniformis nec habet cannos. Ecce h̄ p̄ma cōditio fidei. s̄ articu-lorū diuersitatē seu multiplicitatē. Fides quam de deo habuerunt p̄bi erat vt lancea vniformis. qz nō erat diuisa p̄ articulos. sed q̄ erat vn⁹ de⁹. vna p̄ma causa. vn⁹ p̄m⁹ motor. vnū p̄mū p̄nci- pium. Idē de fide iudeorū quā habebāt de deo ex legemoyfi. Audi israel dominus deus tuus de⁹ vn⁹ ē. Beutl. vj. Sed fides nostra christiana non est vt lancea vniformis. sed ad instar arun-

dinis diuisa et multiplicata per articulos. xiiij. q̄ rum septem p̄tinent ad christi diuinitatem et alij septem ad christi humanitatem. Quoniam ille idē deus quem philosophi et iudei dicunt eē vnū nos etiam christiani dicimus vnū esse in essentia sed trinum in p̄sonis scz patrem filium et spiritū/ sanctum. Et potest ostendī in sole vno in quo est pater filius et spiritus sanctus r̄c. Septem autem articuli p̄tinentes ad diuinitatem sunt isti. Pri-mus est creator omniū visibilium rerum et inuisi-bilium corporalium et spiritualium. Secundus q̄ est iustificator peccatorū penitentū. Tertius q̄ est resurrectio omniū hominum in die iudicij. Quartus q̄ est retributor iuxta merita omnium bonorū et malorū. et sic de alijs. Alij septem perti-nent ad christi humanitatem. Prīmus est de ip-sius incarnatione. Secundus de eius natiuitate. Tertius est de eius passione vt saluaret om-nes sibi credentes et obedientes. Quartus de de-scensu eius anime ad inferos. Quintus de eius resurrectione tertia die post mortem facta. Se-xtus de eius ascensione. Septimus de ei⁹ aduen-tu ad iudicium ad iudicandum bonos et malos. Beista enumeratione articulozum fidei sanctus Tho. facit vnū argumētū. sc̄da sc̄de. q. j. arti- viij. in quo. xiiij. articulos ex parte credibilium ponit. Ecce ratio quare fides dic̄ arundo. quia ad instar arundinis diuisa et distincta est per cā-nutos. s̄ articulozum fidei. De hac arundine fi- dei Autoritas. Qui loquebat̄ mecum habebat mensuram arundineam auream vt metretur ci-uitatem et portas eius et murum. Et ciuitas in q̄ dro posita est et longitudo eius tanta est quāta et latitudo. et mensus est ciuitatem de arundine au-rea per stadia duodecim milia Apocal. xxi. No-ta qui loquebat̄ mecum scz filius dei quia ille fu-it nobis locutus de fide quam tenemus. Ecce cer-titudo fidei christiane. Moyses fuit locutus iu-deis de hoc quod audiuit sed non vidit. sed no- bis locutus est filius dei qui omnia vidit. Ideo apostolus dicit. Multipharie multisq̄ modis olim deus loquens patribus in prophetis no- uissime. s̄ dieb⁹ istis locutus est nobis in filio. ad Heb. j. Et ipse filius dei habet arundinem aure-am in manu. scz fidem catholicam que auruz pu-rum colat et probat in fornellis apostolorū mar-tyrū et doctorū. Cui⁹ mēsurā ē. xiiij. articuloz fidei p̄dictorū q̄b⁹ nihil ē addēdū vt minūedū. Idē dic̄ apls. Nō pl⁹ s̄ape q̄ oportz s̄ape. s̄ s̄ape ad sobri- etatē et vnicuiq̄ sic diuisit mēsurā fidei. ad Ro. xij. Nō cū dic̄ p̄ stadia. xij. Si dicat̄ ab aliq̄ vos frat̄ cōputat. xiiij. s̄ ipse fili⁹ dei soluz ponit. xij. Rūdeo q̄ d̄ articulis fidei possum⁹ loq̄ dupl̄r vel respectu aploz q̄ publicauert arūdinē fidei q̄ fu-erūt. xij. idē dic̄ p̄ stadia. xij. S̄ quia vnus apls fecit duos articulos. idē sunt. xiiij. Hāc distincti-onē de nūero articulozum scūs Tho. ponit. iij. sc̄p.

87
 2
 3
 2
 2
 Alij
 1
 2
 3
 2
 7
 6
 1

Dominica tertia Aduentus

dis. xxv. q. j. arti. ij. vbi dicit in principio corporis articuli. q. articuli fidei distinguunt dupliciter. Uno modo q̄tū ad ipsa credibilia et sic sunt. xiiij. Alio modo q̄tū ad ipsos qui articulos distinxerunt. et sic sunt. xij. s̄m numerū. xij. apostolor. Articulus autē est indiuisibilis veritas de deo artans nos ad credēdū vt dicit Richardus. Sed quare dicit. xij. milia. Ratio quia numerus millenarius est numerus p̄fectus et s̄ḡt p̄fectionem fidei christiane. Sed quare articuli dicuntur stadia. // Nota q̄ stadiū dicit tantū spaciū q̄tū ille gygas vocatus hercules poterat trāsire vno anhelitu. Et dicit q̄ ibat currēdo sine missiōe anhelitus q̄tū essent duo iactus baliste. Sic nos dicēdo Credo. in quolibet articulo debem⁹ facere stadiū cōtemplationis. // Sc̄da conditio arūdinis est cannuozū vacuitas. Secus de canna mellis quia cannuti sunt pleni. Idem de arūdinē fidei cui⁹ articuli debēt esse vacui ab argumētis et rōnibus. Amb. Tolle argumēta vbi fides querit. Dicit sc̄s Tho. j. pte. q. j. arti. viij. vbi querit. vtrū sacra doctrina. i. theologia sit argumentatiua. in solutione ad p̄mūz argumētū respōdēdo ad verbū beati Amb. allegatū. q̄ argumēta rōnis humane nō habent locū ad pbādū ea que fidei sunt. Addit tamen q̄ ex articulis fidei hec doctrina ad alia argumēta. Et ibi supra in solutione ad sc̄dm dicit idem sc̄s Tho. q̄ argumentari ex autoritate est maxime p̄p̄iū hui⁹ doctrine eo q̄ p̄ncipia hui⁹ doctrine p̄ reuelationem habent et hec p̄ncipia sunt articuli fidei. Et sic oportet q̄ credat̄ autoritati eozū quib⁹ reuelatio facta est. Nec hoc derogat dignitati hui⁹ doctrine. Nam licet locus ab autoritate qui fundat̄ sup rōne humana sit infirmissimus locus vt etiā inquit Boetius. Locus t̄n ab auzori. que fundat̄ sup reuelatione diuina est efficacissim⁹. Hec sanctus Tho. vbi supra. Dicit etiā idem sanctus Tho. vbi supra in corpe articuli. q̄ sicut alie sciētie nō argumētant̄ ad sua p̄ncipia pbanda. s̄ ex p̄ncipijs argumentant̄ ad ostendēdū alia in ipsis scientijs. Ita hec doctrina nō argumentatur ad sua p̄ncipia pbanda que sunt articuli fidei. S̄ ex his p̄cedit ad aliō ostēdēdū. sicut apostolus. j. ad Cor. xv. ex resurrectōe christi argumētatur ad resurrectōe cōem pbandam. Articuli igitur fidei debent esse vacui ab argumētis et rationibus. teste Amb. in lib. de sacramētis qui dicit vt p̄dictū est. Tolle argumēta vbi fides queritur. sed crede simpliciter ea q̄ sunt fidei. eo modo quo supra tactū est. Nō debes dicere ego credo istum articulum tali argumento vel tali ratione. sed dices quia christus et apostoli hoc p̄dicauerunt et dixerunt. Argumēta et rōnes bone sunt ad cōfortandū intelligentiam sed non ad fundandū credentiam. Aug⁹. et alij sancti doctores habebant rōnes et argumēta solū ad cō-

fortandū intelligentiam. sed non ad fundandū credentiam. imo si tunc fuisset dictum Augustino quare vos creditis trinitatem. Non respondisset. ego credo tali argumento vel ratiōe. sed respondisset credo. quia xp̄us hoc dixit p̄dicauit et reuelauit. Ideo dicit apostol⁹. Fides vestra nō sit in sapientia hominū. sed argumentis et rationibus. sed in virtute dei. j. ad Cor. ij. Be arundine fidei loquēs David ecclie dicebat. In crepa feras arundinis congregatio thaurorum in vaccis populorum vt excludant eos qui probati sunt argento. Ps. lxxvij. Nota increpa feras arundinis. Fere arundinis sunt naturales rationes philosophie vel rationes humane. que sunt pro vel contra. Dicit ergo propheta. Increpa feras arūdinis. verbi gratia. Si occurrat imaginatiōi tue quō est possibile q̄ in hostia sit christus etc. Et quando frāgitur hostia q̄ nō frangatur christus etc. Increpa feras etc. Sicut bona mulier malam increpat mulierem ipsam volentem inclinare ad peccatum nec ponit se in rationibus cum ea vel argumētis dicendo quomodo fieret quia p̄dita essem. sed increpat et viriliter eam expellit. Sic etiam increpandū et expellendū sunt lenōes inferni quādo loquunt̄ imaginationi quomodo etc. // Si queratur. qui sunt illi qui maxime habent illas feras. Responsio. illi supple qui sunt in vaccis populorum. vacce populorum sunt ecclesie christianorum que nutriūt vitulos. id est. christianos in vita fidei vberibus collationis sacramentorum et predicationis euāgeliorum. Et veniunt thauri. id est. philosophi qui cornibus logice et philosophie nituntur probare fidem. volentes sustinere regulas philosophie et logice. propter quod cadūt in errores cōtra fidem. // Nota contra illos qui nimis se dāt logice et philosophie. et dimittunt sacram. theologiam. Ideo auisando apostolus dicit. Vide te fratres ne q̄s vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam. i. logicam s̄m traditionē hominū s̄m elemēta mūdi. et nō s̄m xp̄m. ad Col. ij. Nota vt excludant eos. i. xp̄ianos a vera credētia fidei. Qui probati sunt argēto. i. fide clarissima a xp̄o et aplis p̄dicata et publicata. // Tertia cōditio arundinis est foliozū venustas quam h̄z Secus de iunco qui est sine folijs. sed arūdo est folijs ornata. Sic arūdo fidei debet ornari folijs bonozū operū. Quā fides sine opibus mortua ē. Jac. ij. Dic quō xp̄s in cruce dicit. Sitio. Currens aut̄ vn⁹ ex eis acceptā spongiā impleuit aceto et imposuit arundini et dabat ei bibere Mat. xxvij. S̄ ille pot⁹ nō placuit xp̄o. qz arūdo non erat ornata folijs s̄ sicca erat. Tal̄ ē fides maloz xp̄ianoz q̄ h̄nt arūdinē fidei. s̄ nō ē ornata folijs bonozū operū nec bone vite. cū spōgia exuta qz sine charitate cū aceto malicie pctōz. His rōnibus patz quare fides catholica dicitur arūdo

Secundum quod volo vobis declarare de fide est sua dura impugnatione cuius dicitur vento agitata. Nota quattuor sunt venti principales qui insurgunt contra arundinem fidei ad diruendum eam. scilicet Orientalis. Occidentalis Septentrionalis. et Meridionalis. Orientalis est presumptio intellectualis. que dicitur orientalis. quia iam a natiuitate sunt acuti et ingeniosi et presumptuosi. Isto vento agitur arundo fidei. quoniam ex presumptione querunt rationes et argumenta ad probandam fidem. et multis est occasio damnationis. Simpliciter autem persone omnia que fidei sunt. credunt firmiter. et non curant de argumentis. de rationibus. nec de disputationibus. et sic de alijs. Nota ad hunc Ioh. ix. de illis qui simpliciter recipiebant doctrinam. sed pharisei et doctores presumptuosi contra dicebant. de quibus dicit christus. In iudicium ego in hunc mundum veni. ut qui non vident videant et qui vident ceci fiant. Nota in iudicium non retributionis pro tunc. sed discretionis ut qui non vident. scilicet simplices et ignorantibus videant. Et qui vident. scilicet acuti et presumptuosi ceci fiant. Ruderunt presumptuosi dicentes. Nunquid nos ceci sumus. Dixit eis iesus. Si ceci. id est. ignorantes essetis peccatum non haberetis. Nunc vero quia dicitis quia videmus. peccatum vestrum manet Ioh. ix. Secundo arundo fidei agitur vento occidentali. scilicet seculi occupatione. quoniam persone in omnibus negocijs huius mundi volunt tenere manum vel pedem. sic fides moritur et occidit in cordibus talium. Quia sicut multitudo malarum herbarum suffocat triticum in agro ideo mundatur. sic multitudo negotiorum mundanorum suffocat fidem in corde christianorum. Dicitur autem ventus occidentalis. quia omnia mundi negocia ad fidem tendunt. quia omnia breuiter finientur. Ideo dicitur Luce. viij. Quod semen. scilicet fidei cecidit inter spinas. et simul ex parte spine suffocauerunt illud. Jam multi sunt christiani qui nullam fidem habent intus in corde sed timore non audent ostendere exterius. Tertio agitur vento aquilonari. scilicet conscientie infrigidatione qui non permittit aliquid bonum operari. Et ideo sicut perla perditur in sterquilinio sic margarita fidei perditur in conscientia stercore plena quam vera credentia non potest diu stare cuius mala conscientia. apostolus. Bonam conscientiam quam quidam repellentes circa fidem naufragauerunt. j. ad Timotheum. j. Est enim fides ut nauis magna. conscientia vero ut pua barcha. Sed ex mala vita naufragantur id est cadunt infra nauem et barcham et sic pereunt ve illis qui sic cadunt. Quarto agitur vento australi. id est. concupiscentie inflammatione. Ventus australis est calidus et humidus. sic concupiscentia diuitiarum honorum deliciarum carnalium et huiusmodi que intantum ingrossant et indurant conscientiam quod totaliter perdit fidem. quia tanta est auiditas et puritas fidei quod non potest stare cum tanta concupiscentia rerum temporalium. Ideo apostolus Radix omnium malorum est cupiditas quam quidam appetentes errauerunt a fide. j. ad Timotheum. viij.

Nota errauerunt a fide. via paradisi est fides. ij. ad Corinthios. v. per fidem ambulamus. Sed quidam ex excessiua concupiscentia errant circa fidei viam. De hoc figura Dauid. viij. Vidi et ecce quattuor venti celi pugnabant in medio mari supple huius mundi contra arundinem fidei. nam cum in omnem terram exiuerit sonus fidei catholice. iam modo his quattuor ventis expulsa est a barbaria tartaria turcia grecia et modo inter christianos agitur. propter hoc dicit christus. Filius hominis veniens supple ad iudicium putas inueniat fidem in terra. Lu. xvij. Ido apostolus vosmetipsos temptate si estis in fide ipsi vos probate. ij. ad Corinthios. vlti. Tertium quod habeo vobis declarare de fide est sua certa probatio cum dicitur. Existis videre. Probatio magis certa est de visu. iuxta illud Ioh. iij. Quod scimus loquimur et quod vidimus testamur. Quia ergo fides christiana habet certissimam probationem dicit Existis videre. Nota qui vult probare aliquam legem diuino debet videre. scilicet quod sit probata per auctoritatem diuinalem. Secundo quod sit obseruata per sanctitatem humanalem. Et tum ad primum certum est quod deus non est testis mendacium. Num. xxij. Non est deus quasi homo ut mentiar. Si dicat quomodo erimus certi quod deus probet fidem etc. Responsio sicut enim litteris regis credit homo propter hoc quod est ibi sigillum regis impressum. quia alias littera non haberet aliquam auctoritatem. Ita est etiam de fide christiana proprio sigillo dei signata. scilicet miraculis que non possunt fieri nisi a solo deo. Ido Dauid. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis ps. xcij. Secus de lege moysi quia illa miracula etiam per creaturam poterant fieri. ut patet Exod. viij. et viij. ca. Idem etiam de secta machometi. Sed fides christiana est miraculis confirmata que non possunt fieri nisi a deo sicut illuminare cecos curare surdos. suscitare mortuos et huiusmodi que non possunt fieri nisi a deo. Dicit hoc idem sanctus Thomas. j. pte. q. ciiij. q. xiiij. quod solus deus potest per se facere vera miracula. Idem dicit in de po. q. vj. ar. iij. Miraculum enim proprie est propter ordinem totius nature create. j. pte. vbi. supra ad secundum. Unde de angelis et alijs sanctis faciunt miracula ministrando et ipetrando ut dicit sanctus Thomas. j. q. xj. iij. xv. et in de potetia. q. vj. iij. Si dicat quomodo sumus certi de hoc quod deus fecerit illa miracula. Responsio quod hoc testatur quattuor euangeliste. xij. apostoli. lxxij. discipuli christi. tot mille doctores ecclesie. Secundo de lege moysi. quod ipsa sola testatur de se. Ecce quare dixit. Existis videre etc. Quoniam fides catholica debet esse ita certa sicut illud quod videtur ad oculum. Et tum ad secundum requiritur quod sit obseruata per sanctitatem humanalem. Illud non erit in doctrina antichristi que laxabit gentes ad omnia peccata. Sed

Dominica tertia Aduentus

sicut deus nō potest esse testis mēdacij nec actor iniquitatis. Lex autē immūda et maculata nō est a deo. idō nō excusantur recipientes doctrinam Machometi. In lege etiam Moyſi essent multe stulticie iudicio philosophorū. sed capiunt a nobis figuratiue. Sed in lege christiana nō sunt ibi nisi virtutes et sanctitates. ideo aplūs. Scio cui credidi et certus sum. ij. ad Timoth. j. Partz ergo certissima pbatio fidei christiane. Ecce deo gratias.

Sermo quintus.

Existis videre hominē mollibus vestitum. **M**atth. xj. Scdm̄ diūſos intellectus huius vbi propositi oportet modo p̄dicare de diuersis materijs tam speculatiuis q̄ moralib⁹. Sed p̄mo salutē virgo maria rē. Et declareſ thema lraliter. Deinde h̄ verbū est declarandū tripliciter s̄m tres intellectus mysticos siue spūales.

Primo allegorice seu figuratiue.

Secundo tropologicē seu moraliter

Tertio anagogice seu sup̄naturaliter

Et tunc thema nō est interrogatio sed est ibi verſus. Existis videre hominē mollibus vestitum. Q̄tum ad primū allegoria grece dicit̄ ab allegō id est. alienū vel extraneum et locutio id ē aliena siue extranea locutio. quādo factū vel dictuz de vno exponit̄ de alio. sicut quādo ista verba. Et istis videre rē. que fuerunt dicta de beato iohāne baptista exponunt̄ d̄ christo s̄m illa q̄ de christo debemus credere. Cum igit̄ dicit̄. Existis videre ho. rē. id est. christū mollibus vestitū. loquit̄ p̄sonis penitentib⁹. Pro quo sciendū q̄ sicut sunt duo aduentus christi p̄ncipales. p̄mus de incarnatione humanali. secund⁹ de retributiōe iudiciali. p̄mus est iam p̄teritus. scd̄s est futurus. sic inuenio q̄ christus est indut⁹ diuersis vestib⁹ quia s̄m p̄mū aduentum est indutus mollibus vestibus. s. misericordie et pietatis siue benignitatis et nō asperitatis s̄m q̄ fuit ostensum beato iohāni euangeliste in quadam contemplatiōe in qua audiuit vocem de celo dicentem sibi. Leua oculos tuos et vide. Et visa visione ip̄am scripsit di. Vidi septem candelabra aurea et in medio septē candelabrorum aureorum similem filio hominis vestitum podere et p̄cinctum ad mamillas zona aurea. Apocal. j. Nota q̄ illa septē candelabra aurea sunt septem status christianorum in quibus consistit tota virtus et p̄fectio christianorum vel christianitatis. Dicunt̄ aurea p̄pter fidem et charitatem quam debent habere. Primus status est dñorū temporalium. scz impatorum regum rē. et in isto candelabro debet ardere lucerna iusticie scz ministrare iusticiam omnibus generaliter tam magnis q̄ p̄uis. tam diuitibus q̄ paupibus taz priuatis q̄ extraneis tam amicis q̄ inimicis rē.

Secūdus est p̄latorum ecclesiasticorū. in istis debet ardere lucerna diligentie. curando de aīa bus vt saluentur bonis doctrinis exemplis et sacramētis. Tertius est religiosorum. in istis debet ardere lucerna obedientie nō solū in votis essentialibus seruādi. sed etiā in ceremonijs et alijs ordinationibus bonis. Quartus est simplicium clericorum sine cura animarū. in istis debet ardere lucerna sanctimonie viuendo honeste et caste considerando officium quod habent in ore consecrandi. in manibus corpus christi tractandi. in corpore cōmunicandi. Quintus est coniugatorum. in istis debet ardere lucerna amoris et beniuolentie mutuo se diligentes et proles nutriendes s̄m dei voluntatem. Sextus est continentium viduorum et viduarum. in istis debet ardere lucerna penitentie. quia tales sine p̄iudicio p̄tis possunt opa facere penitentialia. sec⁹ de coniugatis. Septimus est virginū in quo debet ardere lucerna abstinētie ciborū et deliciarum corporalium. quia sic conseruat̄ virginitas In his septem statibus stat̄ tota christianitas q̄ sunt septem candelabra luceant in conspectu di Apocal. j. Et in medio septem candelabrorū aureorū simile filio hominis. scz christum qui est in medio istorum septem statuum. Ratio quia dicit̄ philosophus q̄ medium p̄cipat naturam extrinsecorū vt patet. Si essetis in medio int̄ ignē et niuem rē. Sic christus fuit in medio quia participauit cum septem predictis statibus. Cū dominis temporalibus qui habent prouidere multis personis. sic et christus rex regum et dominus dominantium. Apocal. xix. prouidit in deserto vltra quinqs milibus p̄sonis. Item cum prelati ecclesiasticis quādo in die generis sancta in pontificalibus dixit missam cum indumētis rubeis. Mitra eius fuit corona spinea. Anuli clauī. sandalia pedum clauī. Diaconus fuit latro dexter. subdiaconus latro sinister. Accoliti virgo Maria et Iohānes euangelista. Ad heb. xix. Christus existens pontifex futurorū bonorū rē. vbi septem vicibus cantauit. Tertio p̄cipauit cum religiosis. quia nunq̄ voluit habere aliquod p̄rium. Matth. viij. Filius hominis non habet vbi caput suum reclinet. Quarto cū clericis simplicibus dicēdo missam submitte in die iouis scā in cenaculo. Dauid. Tu es sacerdos in eternum s̄m ordinē melchisedech. ps. cix. et ad heb. viij. Contestor em̄. inquit aplūs. qm̄ tu es sacerdos in eternū s̄m ordi. mel. Quinto cum cōiugatis quia eius sponsa est ecclesia Job. iij. Qui habet sponsam sponsus est. Ideo Dauid. Ipse tanq̄ sponsus p̄cedens de thalamo suo. Sexto cum viduis seu continentibus. s. in triduo passionis quādo p̄didit sponsam. id est. ecclesiam vel societatem apostolicā p̄ incredulitatem christianorū Septimo cum virginibus. quia fuit sanctus in-

nocens impollutus segregatus a peccatoribus. ad heb. vij. Ecce quō p̄cipauit cum om̄ib⁹ in-
nuendo q̄ venerat ad saluandū om̄es. Unus ē
mediator dei ⁊ hominū. homo christus iesus q̄
dedit redemptionē semetipsum p̄ om̄ib⁹. j. ad
Timoth. ij. ¶ Nota vestitū podere. id est. cami-
sia que est vestis ampla alba longa ⁊ lata ⁊ signi-
ficat humanitatē longam ⁊ latā a capite vsq; ad
pedes. Et Ezech. concordat cū Johāne di. Vir
quoq; vn⁹. s. iesus christus in medio eorum ve-
stitus erat lineis. Ezech. ix. Ecce quō in primo
suo aduentu fuit mollibus vestitus Zona aurea
scz charitate p̄cinctus. quia quicquid fecit erga
nos totū fecit amore ⁊ dilectione. Sed si volu-
mus loqui de sc̄do aduentu ei⁹. s. qñ veniet p̄ re-
tributionē iudicialē ⁊c. nō veniet mollibus ve-
stitus. sed duris ⁊ ferreis induet. **A**utoritas Ac-
cipiet armaturā zelus illi⁹ ad vltionē inimicorū.
Induet p̄ torace iusticiā ⁊ accipiet p̄ galea iudi-
cium certū. Sumet scutū inexpugnabile equita-
tem. acuet aut̄ diram irā in lanceā ⁊ pugnabit cū
illo orbis terrarū contra insensatos ⁊c. Sapient.
v. ¶ Nota p̄ torace. scz toracem de iusticia rigo-
rosa. Quia tunc quicumq; peccator peteret veni-
am ⁊ misericordiam flendo nō obtinebit nisi rigorem
iusticie. quia induit iusticia vt lorica ⁊ galea sa-
lutis in capite eius. Esa. lix. Sequit̄ Sapient. v.
Accipiet p̄ galea iudiciū certū. **N**odo nō vide-
tur habere iudiciū cū tot peccata fiant in muodo
tam publice q̄ secrete que nō puniunt̄. **S**z tunc
in iudicio de om̄ibus peccatis faciet iudiciū re-
ctū dicendo cuiuslibet peccatori tu fecisti hoc **D**
dñe ⁊ vos vidisti ⁊c. Sed modo videt̄ surd⁹ nō
audiendo blasphemias ⁊c. Et cecus nō vidēdo
peccata que sūt. sed tūc faciet iudiciū ⁊ iusticiā
in terra. **I**here. xxij. Tunc sumet scutū inexpu-
gnabile equitatem. **I**lla equitas que dicit̄ scutū
ira erit tunc inexpugnabil. qz si x̄go maria ⁊ om-
nes sancti patriarche ⁊ pphete tunc orarēt pro
vno peccatore nihil obtinerēt. secus modo quia
minor sanct⁹ paradisi obtineret. Et zelus ⁊ furor
viri. id est. x̄pi nō parceret in die vindicte. s. iudicij.
nec acquiesceret cuiusq; p̄cibus nec suscipiet p̄ re-
demptione dona plurima. **P**rouerb. vj. Qm̄ si
tunc om̄es pphete patriarche ⁊c. offerrent x̄po
om̄es misericordias quas fecerūt p̄ aliquo auaro ni-
hil obtinerent. **N**ec pphete si offerret om̄es de-
uotiones eorū p̄ aliquo inuoto. **N**ec apli oēs
charitates p̄ aliquo inuido. **N**ec martyres eorū
patientia p̄ aliquo iracundo. **N**ec p̄fessores suā
penitentia p̄ aliquo impenitēte. **N**ec x̄gines suā
puritatem p̄ aliquo luxurioso nihil obtine-
rent. quia nō suscipiet p̄ redemptione dona plu-
rima. Et in manu accipiet lanceā acutissimā du-
re sentētie ⁊ irreuocabilis. qñ dicit̄ ore suo malis
Discedite a me maledicti ⁊c. **M**at. xxv. **N**odo
do faciamus cōclusionē huc p̄ti. In hebdoma

da p̄terita vidistis christū vestitū aspis ⁊ duris
vestibus. quia euāgeliū illius dñice loquit̄ d̄ iu-
dicio finali ⁊ rigoroso. sed in dñice currēte. **E**x-
istis videre christū mollibus vestitū. quia euāgeli-
um loquit̄ de ei⁹ p̄mo aduentu. p̄pter h̄ dicit̄ euā-
gelij thema. **E**xistis videre hoīem mollibus ve-
stitum. **Q**rtum ad secundū thema est declarā-
dum tropologice seu moralit̄. ⁊ hoc fit quādo fa-
cta vel dicta exponunt̄ de his que tenemur face-
re. **C**ū ergo dicit̄. **E**xistis videre ⁊c. loquit̄ san-
ctis angelis vestris custodib⁹ in rephensione p̄-
sonarum. vanarū pomposarū. d. angelis. **E**xistis
videre hoīem mollibus vestitus que ego in p̄nci-
pio indui tunicis pelliceis p̄ necessitate. **G**en. iij.
tam modo induit mollibus ⁊ p̄ciosis p̄ vanita-
te vel ad vanitatē hoc ē multū rephensibile tri-
plici ratione.

Prima p̄ fatuitatem.

Secūda p̄ supfluitatem.

Tertia p̄ iniquitatem.

Qrtū ad primū rephensibilis est hō cū mollibus ⁊
p̄ciosis vestibus ex fatuitate qm̄ fatuitas ē glori-
ari de pulchro signo p̄ditionis seu latrocinij. vñ
si latro qui ducit̄ ad furcam ⁊ nō contentaret̄ de
vinculo de canapo. sed vellet h̄re vinculū de se-
rico ⁊ de auro. de quo se appreciaret talis fatuus
reputaret̄. **T**alis stulticia est inter nos quare ve-
stis ē inuenta nōne ex p̄ditione ⁊ furto ade q̄ cō-
tra voluntatē dei furatus ē pomū de orto para-
disi. **I**do om̄es sum⁹ filij furis ade. Et in signū
hui⁹ portamus vestes. **Q**m̄ ante nudi incedebāt
⁊ sine verecundia sicut pueri parui. **A**utoritas.
Erat vterq; nudus adam. s. ⁊ ei⁹ vxor ⁊ nō eru-
bescebant **G**en. ij. s. cōmissio peccato sentētia fuit
data. **I**n quocunq; die comederis ex eo morte
moriesis. **G**en. ij. Et fuit executā. qz cinis es ⁊ i
cinerē reuerteris. Et in penā fuerunt date homi-
ni vestes q̄si vinculū latroni in signū furti de qui-
bus nos appreciamur faciēdo vanitates ⁊ fatui-
tates. **C**ōtra hoc dicit̄ scriptura sacra. **I**n vesti-
mentis ne glories vnq; nec in die honoris tui.
scz nuptiarū extollaris. **E**ccl. xj. **I**do rephendē-
do istā fatuitatē dicit̄ christus sanctis angel. **E**x-
istis videre hominē ⁊c. **Q**rtū ad sc̄dm rephē-
sibilis ē hō ex supfluitate. qm̄ iā necessitas pau-
latim reducta est in magnā supfluitatē. qm̄ p̄mū
indumentū hoīs fuit vnū pellicū. **G**en. ij. **F**ecit
deus ade ⁊ vxori sue tunicas pelliceas ⁊ induit
eos. Et pellis ibat versus carnē ⁊ lana ad extra
ad innuendū q̄ hō ex peccatis effect⁹ est filius be-
stis **D**avid. **H**ō cū in honore esset nō intellexit
compat⁹ ē iumētis insipiētib⁹ ⁊ filis fact⁹ ē illis.
Et durauit diu q̄ hoīes sic induebant̄. Et in die
me p̄uertebāt lanā ad carnē. **D**einde inceperunt
pingere pelles. postmodū cogitauerūt facere tu-
nicas de lino ad carnē. ⁊ sic cū vna veste de lino
ad carnē ⁊ desup pelliceo trāsierūt p̄ magna tpa

Dominica tertia Aduentus

Deinde dixerunt: quare nō facimus vestes de lana siue corio rondendo lanaz et ipam lauando et philando. Et fecerūt pannū de lana alba vel nigra quia nōdū erant tinctorēs. Deinde dixerūt quare nō dam⁹ colores. Tūc inceperūt tinctorēs Deinde sartores. et psonē paupes statim voluerunt facere sicut diuites. Prop⁹ qd diuites fecerunt sibi vestes de serico. s. tpe regis Saulis Sz idem voluerūt facere paupes. Prop⁹ qd diuites fecerunt sibi vestes de panno aureo et c. Deinde fecerunt subducturas et idē paupes. sz modo nō possunt inuenire differētiā in materia. ideo faciunt differētiā in forma. s. longas manicas et c. Non opus ē follo suspendere cymbala collo. Idem in foderaturis. **D**ixerūt mulieres et nos nihil faciem⁹. **N**ota hic cōtra supfluitatem manicarū et caudarū intm q sartores iaz nesciunt quid faciāt. **E**t qd dicitis deo de illis excessibus et supfluitatibus. vultis cognoscere qd peccatū est. sicut cibus et potus sunt data p tyriaca ppter necessitatē cōtra quattuor qualitates contrarias in nobis. sed gulosi faciunt de cibo et potu venenū quo moriunt citi⁹ ex superfluitate. Idem de vestib⁹ inuētis p necessitate p quibus supbi vani et pomposi habent facere rapinā. vsuras. furta et c. **I**do apls. habētes alimēta et qbus tegamur his contēti sumus. s. Timoth. vi. **N**ota alimenta nō dicit delectamēta. Et qbus tegamur nō dicit quib⁹ ornemur. his contenti sum⁹. **I**deo dicit xpus sanctis angelis. **E**xistis videre hominē et. **Q**uātū ad tertiu rephensibilis est homo ex iniquitate. tot sunt em excessus supfluitates et varietates et tot vanitates mulierum q viri ad suplundū eis habēt facere vsuras. rapinas. falsas sentētiās. calūnias. furta. et hmoi. **I**deo dicit Amos. viij. **A**udite b q cōterit pauperem et deficere facitis egenos terre. di. **Q**uando trāsibit messis et venūdabimus merces et substantiā et apiemus frumēta et iminuam⁹ mēsurā. et c. **I**urauit dñs si oblitus fuero omnia opa eozū et c. **E**cce qd fuit ostēsum beato iohi de quadā ciuitate vana et pomposa que ex illis vanitatibus debuit destrui. de q dicit Ioh. **D**e ve ciuitas illa magna que amicta erat bysso purpura et cocco et deaurata est auro et lapide p̄cioso et margaritis qm vna hora destitute sunt tante diuine. **A**poē. xvij. **N**ota primū ve qm ad damnationem ase et scdm ve qm ad damnationē corpis **E**cce qui mollib⁹ vestiunt in domib⁹ regū sunt. id ē. in habitationib⁹ demonū s̄m hylariū. **E**cce quare dicit xps. **E**xistis videre et c. **Q**uātū ad tertiu anagoice ab ana quod est sursum et gōge ductio quasi sursum ductio. qm dictū vel sc̄m exponit de his que debemus sperare. **C**ū ḡ dic̄ thema. **E**xistis videre. loquit̄ christus aiab⁹ sanctis de b mūdo egrediētib⁹ di. eis. **E**xistis videre hoim. i. xpm mollib⁹ vestitū. **I**mpenitētib⁹ est

asperis et durissimis indumentis vestit⁹. s. rigoris et iusticie. **S**ed animab⁹ penitētib⁹ sc̄is et iustis ē mollis et dulcis qd dicit. **E**xistis videre et c. **G**loria libani data ē ei decor carmeli et zaron. **E**saie xxxv. **N**ota tres cōditiones psonarū que habēt gloriā paradisi et nō plures. **P**rima est innocētum quib⁹ dat̄ gloria libani. s. candoris baptis/malis. **S**ecunda est obedientiū quib⁹ dat̄ decor carmeli. s. delicat⁹ vel mollis quia obediētes habent cōscientiā delicatam vel mollē ad obediendum cito pceptis dñi. **T**ertia ē penitentiū quibus dat̄ gloria in zaron. i. pncipat⁹ meroris. qz penitentes plorat̄ peccata sua. **D**e his dicit **E**sa. xxxij. **R**egē in decore suo videbūt. **E**cce qre dic̄ thema. **E**xistis videre hoim.

Item de eodem. **S**ermo sextus.

Existis videre pphetam et plusq̄ ppheta. **M**atth. xj **I**psius sermo fundabit̄ in intellectu allegorico ppter hoc declarare oportet differētiā inter ppheta et plusq̄ ppheta. **P**ropheta est ille qui ex diuina reuelatione seu sp̄ia li illuminatione reuelat futura vel p̄terita occulta et secreta. hoc etiam dicit̄ vulgariter. sicut patet de muliere samaritana cui dixit xpus omnia q fecerat que dixit christo. dñe vt video ppheta es tu. **I**oh. iij. **S**z plusq̄ ppheta est ille q futurum secretū qd reuelat ore ostēdit ad oculū ope **S**icut iohes baptista qui fuit ppheta qm dixit post me veniet cui⁹ non sum dignus calciamēta portare. **M**at. iij. **S**ed plusq̄ ppheta qm ip̄suz ostēdit digito dicēs. **E**cce agn⁹ dei ecce q tollit. **I**oh. j. et c. **G**lo. **I**ohes ppheta et plusq̄ ppheta ē. quia quod ore dixerat digito ostēdebat. **A**d ppositū inuenio q inter omēs psonas mundi que maiora secreta fidei catholice dixit et reuelauit. fuit iesus xpus dñs noster. et sicut ore dixit et reuelauit in hoc mundo. ita ope clare ostēdit in alio. ideo bene pōt dici ppheta et plusq̄ ppheta. **I**do vobis qui existis de domib⁹ vestris ad vidēdū christū in missa sacramentaliter et in p̄dicatiōe mōmentaliter. dico ego. **E**xistis videre pphetam et plusq̄ ppheta. **S**ecreta aut̄ fidei que hic ppheta dñs iesus xps nob̄ dixit et reuelauit ore p̄prio in hoc mūdo sunt multa. sed solū loquar de trib⁹ modis. s. **S**aluatione celestiali. **D**e damnatione infernali. **D**e afflictione purgatoriali. **Q**uātum ad p̄mū secretū qd xpus nob̄ reuelauit ē d saluatione celestiali. qz nunq̄ nec moyses. nec aliq̄ ppheta manifestauit nec reuelauit q bonis opibus possit haberi gloria celestis imo dic̄ **D**auid ppha. **C**elū celi dño trā aut̄ dedit filiis hoim. celū celi. i. gloria. s. venit xps ppha q nob̄ reuelauit et p̄misit nō bona tpalia. vt moyses. imo dic̄ vt d̄spiciam⁹. s. p̄misit saluationē celestē di. **Q**ui fecerit volūtate p̄ris mei q̄ i celis ē ip̄e intrabit in

regni celozū. **Mat. viij.** Ecce hic ppheta d̄ ma-
gno secreto. quia nunq̄ an̄ p̄ aliquē fuit reuela-
tum. **Moralit̄.** nota quō totū ius habēdi gloriā
fundat̄ in obediētia ibi qui facit voluntatē. nō
ē illa gloria pōt̄ haberi iure dñij v̄l p̄latiōis. nec
sciētia nec pompa. nec genere. nec pulchritudie.
nec fortitudine. **Hic** practice q̄n̄ morif aliq̄s ma-
gnus dñs in hoc mūdo qui fuit deo inobediens
qui magis voluit regi ⁊ gubernari pprijs incli-
nationibus q̄ diuinis ordinationib⁹ pprio sen-
su q̄ dei mandato. q̄n̄ venit ad portā paradisi pul-
sans ⁊ dicens. dñe dñe ap̄i nobis. ⁊c. allegando
R̄ndit x̄ps Amen dico vobis nescio vos. s. sciē-
tia approbationis. **Idem** de p̄latis magnis do-
ctoribus ⁊ de omib⁹ inobediētib⁹ qui nō guber-
narunt se fm̄ dei voluntatē. sed p̄ suā sensualita-
tem ⁊ vanitatē. **Idē** de mulieribus in corpe pul-
chris sed in anima turpissimis. om̄es tales x̄pus
remittit ad infernū. sicut em̄ p̄ inobediētā am̄-
simus paradysum ita p̄ obediētā oportet nos ip-
sum obtinere. **Ideo** petim⁹ in orōne dñicali. fiat
voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. sed x̄pus est
plusq̄ ppheta in alio mūdo q̄n̄ ope ostēdit bo-
nis ea que hic pmisit verbo. q̄n̄ em̄ bona p̄sona
morif ⁊ obediens ⁊ aia pulsata ad portā paradisi
⁊ allegat quō fuit hic i dñio seu p̄latione ⁊ vixit
fm̄ dei ordinationē seruādo p̄cepta. tūc x̄pus fa-
cie leta dicit. Euge serue bone ⁊ fidelis. q̄ super
pauca fuisti fidelis supra multa te cōstitua in
gaudiū dñi tui. **Mat. xxv.** Nota euge inter-
fectio ē leticie. serue bone ⁊ fidelis vbi ostēdit̄ ex
amen qd̄ fit in iudicio qd̄ ē de duobus. s. de bo-
nis opibus. ideo dicit euge serue bone. sed mod̄
cum eēt facere bona opa nisi fierēt intentione re-
cta. ideo dicit fidelis. regalia que de⁹ sibi retinuit
de bonis opibus sunt q̄ fiant amore sui ⁊ ad vti-
litatē tuā. tecū diuisit p̄ mediū. **Aueas** q̄ tu ne ip-
sū defraudes q̄ bona opa si facias amore alteri-
us. s. vane glorie vel laudis vel honoris vel fa-
miliaritatis ⁊c. sed solū amore sui vt laudetur ⁊
amef. talis ē fidelis. **Ecce** quare dicit. Euge ser-
ue bone ex opibus materialiter. ⁊ fidelis. s. for-
maliter. **Rō** quia sup̄ pauca fuisti fidelis. ad oñ-
dendū q̄ licet bona opa ⁊ intentio sint necessa-
ria ad saluationē tñ magis requirif̄ intētio recta
Ideo dicit sup̄ pauca fuisti fidelis. opa aut̄ bo-
na si intētionē mala sint facta nihil valēt. videt̄
q̄ deus i examine animarū teneat modū ad le ze-
lotipe que volens pbare filios suos extrahit de
nido ⁊ illis qui recte respiciūt rotā solis puidēt
tanq̄ filijs alios aut̄ proijcit tanq̄ nō suos. **Hic**
recte facit dñs deus qui extrahit nos de nido h⁹
mūdi p̄ mortē corpalem ⁊ si recte respexisti soles
iusticie in bonis opibus. s. habēdo intētionē re-
ctā bene stas. de⁹ puidēbit tibi de gloria. **Si** aut̄
p̄ oppositū habuisti intētionē sinistra. s. p̄ hypo-
crisiā ⁊c. p̄ijcit in inferno. **Ecce** quare dicit. quia

sup̄ pauca fuisti fidelis. **Cū** q̄ dicit̄ thema sanctis
animab⁹. Existis videre ppheta. **R̄ndēt.** etiam
plusq̄ ppheta. **Q̄ntū** ad scdm̄ secretū. s. de dā-
natiōe infernali. secretū aut̄ damnatiōis fuit ita
occultū antiquit⁹ q̄ iudei adhuc ip̄az nō credūt
imo sup̄ illud **Job. xxi.** Ducūt in bonis dies su-
os ⁊ in puncto ad inferna descēdunt. **Hic** iu-
dei ad infera descēdūt. i. ad fossam. **Sed** venit
x̄ps qui tanq̄ ppheta hoc reuelans dixit. **Dico**
vobis q̄ si penitentiā nō habueritis om̄es simul
pibitis **Luc. xiiij.** Nota simul aliqd̄ referf̄. **Dicit**
historia de quadaz pte ciuitatis hierusalē q̄ voca-
bat̄ siloa vbi cecidit turr̄ alta que oppressit. xvij
hoies. d̄ hoc loquēs christus cū aliquibus dixit
Dico vobis si penitentiā nō habueritis om̄es si-
mul. sicut illi. xvij. hoies pibitis. **Nota** sunt
hic tria. **Primo** quid ē siloa. **Secdo** que est turr̄
illa. **Tertio** qui sunt illi. xvij. hoies oppressi. **No-**
ta q̄ siloa idē est q̄ missus ei. **Iste** ē christus de q̄
dixit **Jacob** patriarcha. **Nō** auferet̄ sceptrū de
iuda neq̄ dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mit-
tendus est ⁊c. **Gen. xlix.** **Ecce** hic siloa q̄ interp̄-
tat̄ missus ei. iō. s. **Job. iij.** **In** hoc apparuit cha-
ritas dei in nobis qm̄ filium suū vnigenitū misit
deus in mūdū vt viuamus p̄ eum. **Turr̄** altis-
sima est x̄pi iusticia que altissima ē. q̄ nō ē ibi ap-
pellatio ad maiorē. ⁊ fortis sentētia ē irreuocabi-
lis. de hac turre **Autoritas.** **Masus** tu⁹ sicut tur-
ris libani que respicit cōtra damascū. **Lanē.** vij.
Masus ē iusticia dñi rigorosa. q̄ sic hō furibun-
dus naso respirat furibunde. **Quiescite** ab hoie
cui⁹ sp̄s ē narib⁹ eius. quia excelsus reputatus
est ip̄e. **Esa. ij.** **Sicut** turr̄ libani. i. cādor̄is clara
quia in hoc mūdo iusticia dei nō ē nobis clara et
manifesta. que respicit cōtra damascū. s. sangui-
ne lauatū. **Ecce** xpian⁹ sanguine x̄pi lauat⁹ in bā-
ptismo. hic est q̄ venit p̄ aquā ⁊ sanguinē **Jesus**
x̄ps nō in aqua solū sed p̄ aquā ⁊ sanguinē. s. **Jo-**
han. v. cōtra **Damascū.** i. xpianū. quare maio-
rem rigorē iusticie ostēdit x̄ps cōtra malū xpianū
q̄ iudeū vel agarenū. **R̄nsio** ppter maiores
gr̄as quas a christo recepit. **Nota.** xvij. homi-
nes significāt. xvij. pctā. fm̄ em̄ q̄t sunt peccata
cōputant̄ pctōres. pctā aut̄ capitalia sunt septē.
⁊ trāsgressores p̄ceptorū sunt. x. que faciūt. xvij
peccata. sed ex his nō damnaf̄ hō. imo ad hoc q̄
hō damne ē necessariū ē. xvij. pctm̄ qd̄ ē finalis
impenitētia. **Tūc** em̄ turr̄ diuine iusticie cadit
sup̄ xvij. ⁊ opprimit in inferno. **Ecce** q̄re dicit̄ x̄ps
dico vobis ⁊c. hoc di. x̄bo ostēdit se ppheta. sed
ē plusq̄ ppha in alio mūdo q̄n̄ ope dat xpianis
malis qd̄ h̄ pmisit x̄bo q̄n̄ de facto dat eis dam-
nationē infernalē. x̄bi gr̄a. q̄n̄ morif mal⁹ religi-
osus qui nō curauit seruare regulā nec vota ⁊c.
Idem de malo clerico. idē de malo laico. de q̄b⁹
dicit̄ textus euāgelij. **Cū** intrauerit paterfamili-
as ⁊ clauserit ostium incipietis foris stare ⁊ pul-
E 2

Dominica tertia Aduetus

fare ostium dicentes. dñe dñe api nobis. Rñdens dicit vobis. nescio vos vnde sitis. rñ. Tunc incipientis dicere. Manducauim⁹ corā te r bibim⁹ r in plateis nostris docuisti. Et dicit vobis nescio vos vnde sitis. discedite a me omnes oparsi iniquitatis. Ibi erit fletus r stridor dentium **Lu. xiiij.** Si g̃ diceret animabus damnatis. Existi videre pphetā. rñdent. etiaz plusq̃ pphetā. Quā tum ad tertiū secretum de afflictione purgatoria li hoc secretū fuit antiquit⁹ ita occultū q̃ intellectus humanus nō poterat concipere quod in alio mūdo de⁹ daret temp⁹ r locū ad cōplendum penitentia de peccatis venialib⁹ r de penitentis mortalium peccatorū nō completis. sed venit xp̃us qui hoc secretū reuelauit. di. Ego sum vitis vera r pater meus agricola ē. r om̃em palmitem in me nō ferentē fructus tollet eum. r oem qui fert fructū purgabit eum vt fructū plus afferat. **Jo. han. xv.** Nota ego sum vitis vera. nos sum⁹ palmites qui p verā fidem manemus in vite. de quibus dicit. Om̃em palmitē in me nō ferentem fructum. s. bonorū operū. virtutū r meritorū. tollet eum. id est. excidet r in ignē scz in inf. rñū mittet. Et om̃em qui fert fructū purgabit eus. r nunq̃ tam boni q̃ mediocres transibim⁹ p purgatorium. dico q̃ sic. Sed est duplex purgatoriu. s. voluntariū. r illud ē in hoc mūdo r violentū i alio r nunq̃ fuit aliq̃s nec erit saluus in paradiso q̃n transuerit p aliq̃d istorū. nisi xp̃us r virgo maria. ideo dicit. purgabit eum vt fructū plus afferat. quia sicut hic fecit fructum gr̃e ibi faciet fructum glorie. sed ostēdit se christus plusq̃ pphetam in alio mūdo q̃n moziunf p̃sone in gr̃a dei. sed nō cōpleuerunt hic penitentia. r venient coram christo ad iudiciū r inde mittunt ad purgatoriu. vbi portant p angelum bonū. Dic pra / ctice quō christus dicit angelo. porta istū ad purgatorium r stet ibi p tm̃ temp⁹. Dic quō angel⁹ mittet ip̃m in purgatoriu. **Autoritas.** In igne p̃bat aurū r argentū. hoies vō receptibiles in camino humiliationis. **Eccl. ij.** Si querat ab eis. Existis videre pphetam. rñdent etiā r plusq̃ pphetam. Scdm̃ h̃ dicere possum⁹ de dño ñro iesu christo. ppheta magnus surrexit in nobis Et quia de⁹ visitauit plebē suā. **Lu. viij.** Deo gr̃as

Sermo septimus

Alce mitto angelum meū ante faciē tuā. **Mat. xj.** verbum ppositū pōt declarari quadru / pliciter siue quattuor modis iux̃ q̃ttuor intellectus sacre scripture. **Prim⁹** erit sm̃ intellectū historicū seu l̃ralem. **Scds** erit sm̃ intellectum allegoricum seu figurale. **Terti⁹** iuxta intellectū tropologicū seu morale. **Quartus** sm̃ intellectum anagoicū seu supnaturalem. **Quantū** ad p̃mū iuxta intellectū historicū seu l̃ralem ē

ŏbum dei patris ad xp̃m eius filium loquēti de sua bñdicta incarnatione qua christus venit pro redemptione humani generis. r de suo p̃curfore dicit deus pater filio. Ecce mitto angelū ad l̃raz loquit de ioh̃e baptista quia angelus grece idē est q̃ missus latine. sicut rex ventur⁹ ciuitati p̃mittit nunciū ad p̃parandū sic r deus. **Jo** sequitur. Qui p̃parabit viā tuā ante te. Pro cui⁹ fundamento sciendum q̃ regula ē generalis diuine p̃uidētie quā fuauit a p̃ncipio mūdi vsq̃ ad finem. q̃ q̃n aliqua magna imutatio vel innouatio debet in hoc mūdo fieri sp̃ deus p̃mittit aliquez vt gentes se p̃parent. Verbi gr̃a. **De⁹** ordinauit magnā mutationē r innouationē in h̃ mūdo. scz vt totus mundus lauares r mūdare a peccatis hominuz r renouares aquis diluuii p̃pter qd̃ p̃misit amicū suum **Noe** qui p̃dicauit centum annis vt gentes se p̃parent p penitentiam que erat quingentorum annorū q̃n incepit p̃dicare r deridebant r trufabant de ipso intm̃ q̃ infra cētuz annos nō poterat cōuertere nisi septē p̃sonas. s. vxorem suam r tres filios r tres vxores filioruz r venit diluuiū r pdidit om̃es quotq̃t erāt i mūdo. **Gen. vj. r vij.** Scdo patet hoc idem quādo deus voluit innouare terrā egypti. r liberare fili os israel r destruere egyptios. sed ante p̃misit filium suum r **Moysem** pphetam vt auisaret regem **Pharaonē** r egyptios q̃ p̃dicauit ibi r multa miracula fecit. sed nullum egyptium cōuertit imo fuerunt om̃es in mari submersi. vt p̃t̃ **Exodi. xiiij.** Tertio patet idem q̃n deus voluit elice / re decem tribus de terra p̃missionis p̃pter peccata eorū. Sed añ p̃misit **Amos** pphetam vt hoc eis nūciaret r p̃dicaret rñ. Quarto p̃t̃ hoc idē q̃n deus voluit destruere terrā p̃missionis et ca p̃tuare duas trib⁹ que remanserāt. s. trib⁹ iuda r beniamin. Sed añ p̃misit eis **Hieremiā** pphetā volens seruare regulā sue p̃uidētie. Quinto patet hoc idem q̃n deus ordinauit destruere maiorem ciuitatē mūdi scz **Babyloniē** p̃pter peccata eorum sed ante p̃misit **Jonam Naum** pphetas vt p̃dicarent eis vt se p̃pararet **Jone. j. ij. r. iij.** Sexto patet q̃n voluit renouare r mutare totū mū dum p aduentū messie sciens q̃ multi de iudeis nō crederent in eum p̃pter qd̃ essent disp̃gendi p mundū. sed ante p̃misit **iohannē baptista** q̃ nūciauit aduentum xp̃i p mūdi redemptioē r iude orum destructionē dicēs Jam em̃ securis ad radicem arboris posita **Mat. iij.** Antiquit⁹ securis fuit posita solum ad ramos. sed nunc ad radicem. ideo ad totalē iudeorū destructionē. **Mo / do** aut̃ venit maior mutatio r maior inouatio q̃ nunq̃ fuit in mūdo. s. destructio r finis mūdi. s. aduetus antichristi r iudicium generale. **Jo** deus p̃misit sc̃os. s. dñicū r franciscū cū suis religiosis vt de quolibet ipsorū legif. viciniū credif p uenisse iudiciū. tunc gentes non possunt credere

Quia nunc missi dicant angeli. **A**utoritas. **Q**ui sit deus patrum ipsorum per angelum reuocare eas propter quod peccerent illis et tabernaculo suo ipsi non subfannabatur in angulis suis. **E**sdre. j. **E**cce regula et ordo diuine iusticie. quia quibus iohannes fuit a deo missus ad nunciandum christi aduentum. id in themate dicit vel vocat ipsum angelum dei. **E**cce ego mitto te. **M**oraliter non quomodo iohannes nunciavit aduentum christi tripliciter predicando. baptizando. demonstrando. **P**ro primo dicebat. **I**pe est qui post me venturus est. qui ante me factus est cuius ego non sum dignus ut solua ei corrigiam calciamenti. **J**oh. j. **P**ro secundo dicebat. ego baptizo vos aqua. medius autem vestri stetit quem vos nescitis. **J**oh. j. **P**ro tertio dicebat demonstrando ipsum. **E**cce agnus dei. sic enim quoniam deus vult venire per gratiam in mentem alicuius ad ipsum iustificandum. **P**rimo permittit iohannem predicantem. **J**oh. i. gratia predicationis. quia singularis introitus dei in corde peccatoris est per predicationem. **I**deo permittit iohannem. id est predicatorum qui predicat exterius ad aures sed christus predicat interius in corde. **I**deo dicit **G**regorius. **I**n uauum laborat exterius lingua predicatoris. nisi assistit interius gratia saluatoris. **E**t **A**ugustinus. **I**n celo cathedra tenet qui corda hominum docet. **S**ecundo iohannes venit baptizando et hoc quoniam peccator tactus in predicatione plorat peccata sua per contritionem quoniam ille la chryme baptisanti lauat et purificat animam ab omnibus culpis et maculis peccatorum mortalium. **T**ertio venit iohannes demonstrando. et hoc quoniam peccator contritus de peccatis ostendit ea sacerdoti per confessionem sacramentalem. de his omnibus dicit **D**avid. **E**mittet verbum suum et liquefaciet ea flauit spiritus eius et fluunt aque. qui annuntiat verbum suum iacob. ps. cxi. **N**ota emittit verbum suum. **E**cce iohannes predicans. flauit spiritus eius et fluunt aque. ecce iohannes baptizans. qui annuntiat verbum suum iacob. id est confessorum denunciando sibi propositum cordis. ecce iohannes demonstrans. **Q**uod tum ad secundum intellectum allegoricum seu figuralem tunc thema est dei patris ad populum christianum dei. dei filio suo. **E**cce ego mitto angelum meum. quia licet sit dominus angelorum. dicit tamen angelus. quia missus a deo patre. **I**deo **E**sa. puulus natus est nobis et filius datus est nobis. **E**t factus est principatus super humerum eius et vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius. **P**sm. lxx. inter pretes. magni consilij angelus deus fortis pater futuri seculi. **E**l. ix. **M**ittit autem coram nobis tanquam princeps et bellator fortis et valens ad plures sic legitur de **J**ulio cesare qui nunquam dixit ite sed venite. ita christus qui ad plures iuit prius coram christianis ut ipsius sequantur. **I**deo dicit deus pater. **E**cce ego mitto angelum meum ante faciem tuam loquens pro christiano ad bellandum cum inimicis scilicet demonibus et peccatis ut nobis christianis daret cor. virtutem et audaciam. **D**e huius figura legitur quod in terra promissionis habitabant septem conditiones gentium antequam illuc venisset populus israel de terra egypti scilicet amorreorum gereseorum. etheorum. pherezeorum. chanaanorum. eueorum. et iebuseorum. **E**t

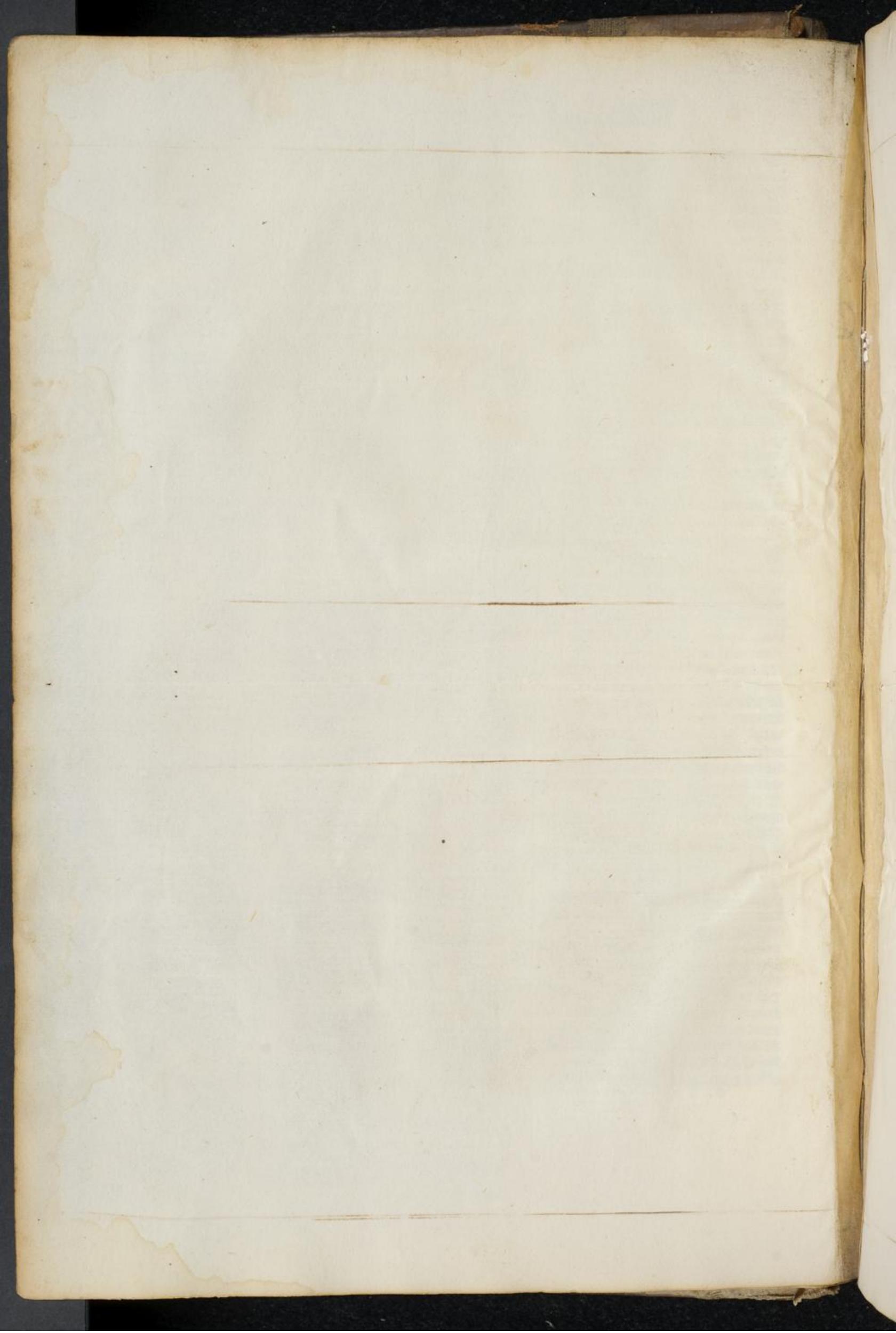
erant tot quod filij israel timebant illuc intrare. **S**ed dominus dixit pro populo israel ne timeas precedet te angelus meus qui introducet te ad amorreum etheum et pherezeum cananeum et eueum et iebuseum quos ego conteram etc. **E**ro. xxiiij. **F**igura fuit christi quoniam ante aduentum christi erant septem conditiones malarum gentium. scilicet septem demoniorum qui sunt capitanei. vij. peccatorum mortalium. **P**rimus amorreorum quorum capitaneus significabat leuiathan capitaneum superborum. **S**ecundus gereseorum qui significat mammona capitaneum auarorum. **T**ertius etheorum asmodeus capitaneum luxuriosorum. **Q**uartus pherezeorum beelzebub capitaneum inuidorum. **Q**uintus chanaanorum beelzebub capitaneum gulosorum. **S**extus eueorum baalberit capitaneum iracundorum. **S**eptimus iebuseorum astaroth capitaneum accidiosorum. **N**on videamus quod faciet plures pro populo christiano maxime considerata potentia demonis maxime intus quod nullus homo esset sufficiens. **I**deo deus pater misit filium suum dei. pro christiano. **E**cce mitto angelum scilicet christum qui vincet et debellabit istos capitaneos. **P**rimo debellauit et vicit leuiathan capitaneum superbie virtute humilitatis. quia nunquam fuit aliis humilior christo. **S**ecundo vicit mammona ex paupertate voluntaria quam seipsum voluit suare. **T**ertio vicit beelzebub virtute charitatis et dilectionis. quia quicquid fecit. fecit charitativum. **Q**uarto vicit asmodeum virtute puritatis et virginitatis. quanto vicit beelzebub virtute abstinentie. **S**exto vicit baalberit virtute patientie. **S**eptimo astaroth virtute diligentie. **E**cce quare deus pater dicit pro christiano. **E**cce mitto angelum etc. **I**deo non oportet nos multum plari si intrare caput bone vite et recipe arma scilicet humilitate dimittendo superbiam. **I**deo dicit christus. **I**n mundo pressuram habebitis si confidite. quia ego vici mundum. **J**oh. xvj. **Q**uod tunc ad tertium intellectum scilicet tropologicum seu morale thema est verbum dei ad quemlibet nostrum dicens. **E**cce ego mitto angelum etc. **D**eterminatio est communis omnium sanctorum concorditer dicentium quod in celo non erunt due ciuitates hominum et angelorum sed solum una. quia omnes stabimus simul cum sanctis angelis in diuersis vicis siue plateis. id est ordinibus angelorum ut habet **M**at. xxij. et **L**uc. xx. **N**ota historiam de saduceis cum christo disputantibus de muliere septem viros habente quibus respondit christus dei. **E**rratis nescientes scripturas neque virtutem dei. **C**um enim a mortuis resurrexerint non nubent neque nubentur. sed erunt sicut angeli dei in celis. **M**at. xxij. **L**ucas dicit equales angeli erunt. **E**x ista christi responsione patet solutio duarum questionum antiquarum. **P**rima de preminetia vtrum sancti angeli premineant sanctis animabus vel e converso an sint equales. **S**ecunda de residetia vtrum angeli resideant ad dextram christi et aie ad sinistram vel e converso. **S**olutio prime patet cum dicit christus equales angelis erunt. **S**olutio secunde cum dicit. erunt sicut angeli dei. cum ergo dicit deus. **E**cce mitto angelum etc. ante faciem meam humane deus proponit angelum considerandum ut homo se disponat iuxta conditiones angelicas. **Q**uod ad modum boni pictor proponit coram discipulo pulchrum

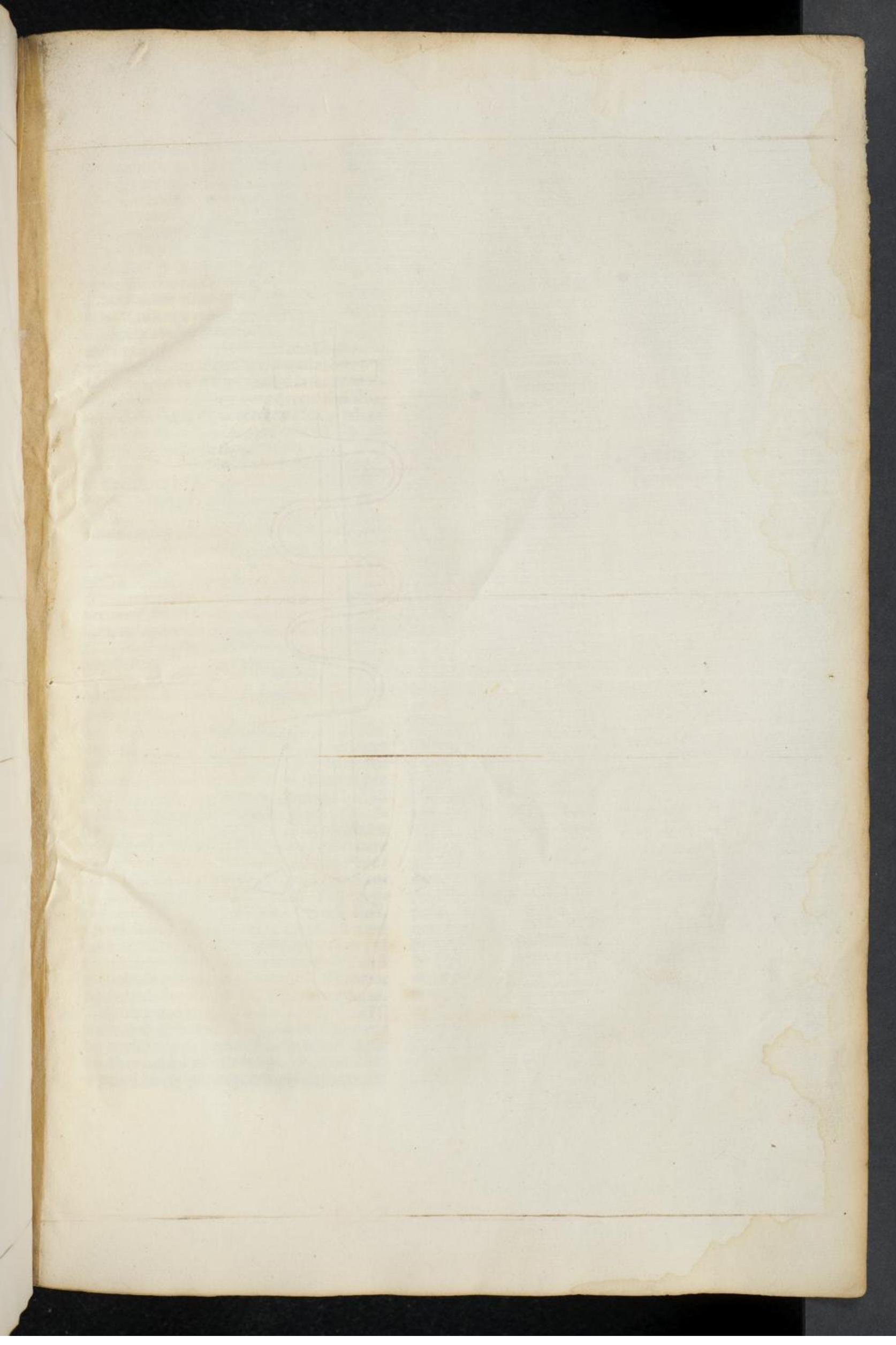
Dominica tertia Aduentus

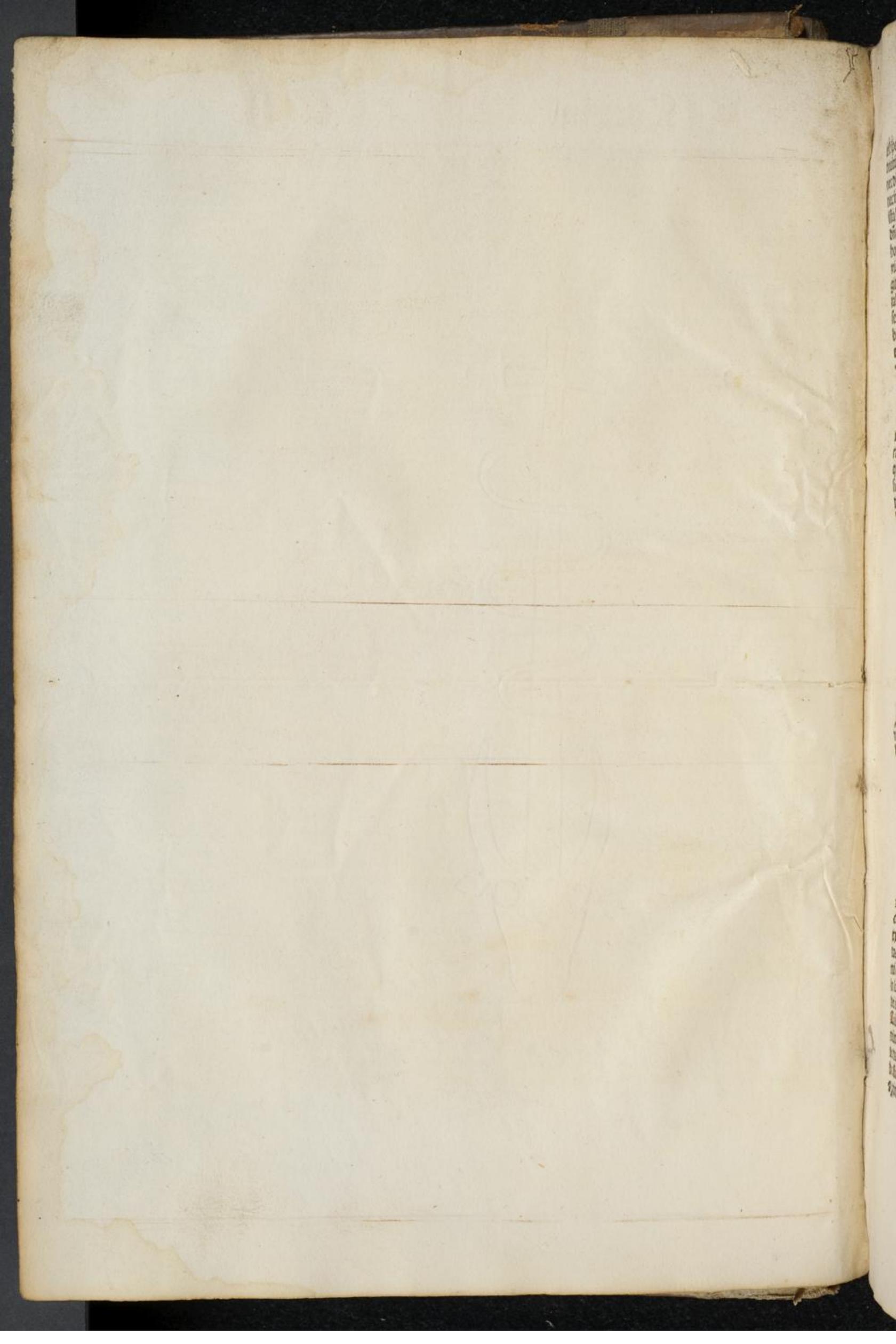
exemplar imaginis ad pingendū. Si igitur volumus cum sanctis angelis habere societatem in celo oportet nos conformari eorum conditionibus hic in terris et virtutibus hic in via. propter hoc dicit nobis deus Ecce mitto angelum meum. scilicet tanquam exemplar virtutum ut ab eo recipiat exemplum. De virtutibus et conditionibus angelorum dicit David psalmus ciiij. Qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem veritatem. ubi patent tres conditiones virtutes angelorum. Prima quod sunt spiritus ibi. Qui facis angelos tuos spiritus. Secunda quod sunt ministri ibi et ministros tuos. Tertia quod sunt ignis ibi ignem veritatem. In quo ostendit quod sancti angeli habent puritatem in se. quia spiritus. pietatem ad nos. quia ministros. charitatem ad deum. quod ignem veritatem. Etiam ad primum sancti angeli habent puritatem. quia spiritus carne et ossa non habet. Luc. xxiiij. Ideo tu luxuriose recipe exemplum ab angelo ut sis sibi similis in puritate depinge cor tuum ad non cogitandum nec ad desiderandum illam materiam luxurie et os ad non loquendum et aures ad non audiendum. oculos ad non respiciendum. et etiam ad non tangendum etc. alias nunquam eris socius angelorum in celo. quod non intrabit in ea aliquid coinquinatum aut abominationem faciens. Apoc. xxi. Secundo sancti angeli habent ad nos pietatem. quod respiciunt nos per fenestras. et quando vident nos in periculis et miseriis veniunt ad defendendum nos. Angeli enim deputantur ad hominum custodiam ut dicit sanctus Thomas. i. parte. q. cxiiij. Et primo scriptura di. xj. q. f. secundum illud psalmus. Angelis suis deus mandavit de te ut custodiant te in omnibus viis tuis. Cuius ratio est. quia inter deum et homines media est angelica natura. modo secundum legem divine providentie et sapientie hoc est ordinatum ut inferioribus per superiora provideat. Secundum enim ordinem divine providentie in rebus omnibus inveniunt quod mobilia et variabilia per immobilia et invariabilia moventur et regulantur. sicut omnia corporalia per subas spirituales et immobiles et corpora inferiora per superiora que sunt invariabilia secundum substantiam. sed et nos ipsi regulamur circa conclusiones in quibus diversimode possumus opinari per principia que invariabiliter tenemus. Manifestum est autem quod in rebus agendis cognitio et affectus hominis multipliciter variari et deficere possunt a bono. igitur fuit necessarium quod hominibus angelis ad custodiam deputarentur per quos regularentur et moverentur ad bonum. Exequuntur enim angeli divinam providentiam circa salutem hominum adiuuando ad deferendum in finem et liberando ab his que impediunt processum in finem. Et hec executio divine providentie per angelos de hominibus vocatur custodia angelorum. Item angelus hominem custodiens secundum quod hominem cui custos deputatus est derelinquere dicitur in quantum exponit tribulationibus. vel etiam iusto dei iudicio ab aliquo peccato non retrahit. nunquam tamen ita derelinquit quantum sit aliquis effectus custodie in quantum aliquid malum prohibet. et aliquod bonum promouet. Nec obstante quod dama-

scenus dicit quod angeli cum sint hic nobiscum non sunt in celo igitur videtur quod nos derelinquerent. Quia ut dicit sanctus Thomas. i. parte. q. cxiiij. in sol. ad tertium et si angelus custos in quantum derelinquat hominem loco non tamen derelinquit eum quantum ad effectum custodie. quod etiam dum est in celo cognoscit quod circa homines agat. Nec indiget mora temporis ad motum localem sed statim potest adesse. Idem dicit sanctus Thomas. ii. scilicet. ibi supra ar. iij. in sol. ad. v. ubi dicit quod quando cum aliquo agens imprimat forte impressionem remanet illa impressio in paciente per aliquod tempus etiam ad absentiam agentis ut patet in motibus violentis. Et ita dico inquit sanctus Thomas. quod ad unam actionem angelus in homine potest habere bonam dispositionem accipere quam manet in eo ad aliquod tempus. ut patet quando aliquis semel devote orat ad plures dies remanet deuotior. Et ita angelus quous non spiritus potest tamen spiritus custodire in quantum effectus eius manet post actionem. patet igitur quod angeli sancti habent ad nos pietatem. quia respiciunt nos etiam dum sunt in celo empireo et loco distantes a nobis et quando vident nos in periculis veniunt ad nos defendendum. Ratione omnes sunt administratores spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capient salutis. ad Hebr. j. Ergo recipe exemplum ab angelo. depinge in corde tuo pietatem erga pauperes. dando vel mutuando vel vendendo sine usura. non plus vendendo propter solutionis dilationem. nec minus propter denarios paratos etc. Exerce te ipsum ad pietatem. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est. pietas autem ad omnia utilis est per missionem habes vite que nunc est et future. j. ad Timotheum. iij. Tertio sancti angeli habent charitatem in deo. quia ignem veritatem. scilicet sunt in amore dei in fruitione. Nota historia iudic. xiiij. de parietibus samsonis quibus apparuit angelus qui cum offerret deo sacrificium angelus saltauit in flamma. dicit textus. Cumque ascenderet flamma altaris in celum angelus domini piter in flamma ascendit iudic. xiiij. Illud altare lapideum figurabat altare christianorum quoniam non debet dici missa nisi in altari lapideo vel super aram. Iudei habebant altaria de terra vel de lapidibus impolitum. In sacrificio autem missae in quo conficitur corpus christi de quo exit flamma ignis que inflamat corda christianorum in remissionem peccatorum. Nota quid accidit hylendo de fratre bartholomeo thome secundo nostri ordinis. scilicet predicatores cui reuelavit angelus. quod omnes qui fuerunt in illa missa fuerunt absoluti a pena et a culpa. igitur exemplo angeli qui ascendit in flamma debet quilibet nostrum ascendere in hoc secundo sacrificio per deuotam contemplationem. Istomodo accendit in nobis ignis ille charitatis. de quo dicit christus. Ignem veni mittere in terram et quod volo nisi ut ardeat. Luc. xij. Quatuor ad quartum intellectum. scilicet anagogicum seu supernaturalem. tunc thema est verbum christi ad quilibet bonam vitam ex hac vita transuram. ipsam consolando dicit. Ecce mitto angelum meum etc. Magna assecuratio et consola-

Fragment of text from the adjacent page, visible on the left edge of the image.

est spes celestialis quoniam homo non sperat nec confidit in diuitiis huius mundi que facilliter possunt amitti et perire nec dominio nec in persona nec in genere nec in scientia nec in fortitudine vel pulchritudine. quia omnia ista sunt vana et transitoria sed totam spem ponit in domino qui non potest deficere et in gaudiis et thesauris honoribus diuitiis et delictis paradisi. talis dirigit viam suam. **N**ota ad hoc miraculum de religioso cogitate verbum thematis dirigite viam et cetera. Quomodo me taliter fuit sibi visum quod erat in quodam terribili deserto vbi a longe vidit ciuitatem terribilem. et videbat sibi quod a deserto vbi ipse erat usque ad ciuitatem esset fluvius ignis terribilis et profundissimus. vbi vidit pontem strictissimum in cuius transitu omnes qui aspiciant ad dextram vel sinistram in flumine ignis cadebant et solum illi transibant qui recte aspiciant ad terminum et audiunt vocem dicentem sibi. per hunc pontem te oportet transire. hic patet quomodo via nostra est dirigenda. desertus ille significat istum mundum. ratio quia sicut locus desertus est locus ferarum et non hominum sic iste mundus. **D**e principio fecit tres habitationes. scilicet celum per angelos. paradisum terrestrem pro hominibus et istum mundum per bestias. **S**ed propter peccatum ad eum eiecit de loco nostro et ut exules sumus in deserto huius mundi in loco bestiarum. **D**e quo dicit **David**. In terra deserta et inuia et inaccessa. psalmus lxxij. Ciuitas mirabilis paradisi in qua nullus est defectus nec miseria. nullus infirmus nec senescit nec moritur. **D**e ista ciuitate dicit **David**. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Flumen ignis profundissimum et terribile est infernum. **D**e quo dicit **Daniel**. Fluvius ignis rapidus egrediebatur a facie dei. **D**aniel. viij. A facie dei. id est a sapientia dei. quia dominus sapiens similiter ordinat palatium pro se et carcerem pro criminosis. pons longus et strictus est vita bona et virtuosa. longus quia tot dietas habet quot diebus viuunt homines. strictus **Matthaeus**. viij. Angusta est porta et arcta via que ducit ad vitam et pauci sunt qui inueniunt eam. **P**orta bone vite est portio de peccatis vel confessio vel restitutio que angusta est **Iohannes** dicit quod pauci sunt qui inueniunt eam. **C**asus respicientium ad dextram est spes de prosperis. et ad sinistram desperatio de aduersis. **David**. Cadent a latere tuo mille et sexcenta a dextris tuis. psalmus xc. **A**spetus autem directus ad terminum est spes in deum securam. **I**deo dicit scriptura sancta. In his omnibus deprecare altissimum ut dirigat in veritate viam tuam. **Eccelesiasticus**. xxxvij. **T**ertia virtus directiua vite nostre est charitas integralis que est amor dei superius et amor proximi ordinatus. **A**mor dei in homine debet esse sicut oleum in lampade quod semper natat super aquam. **S**ic amor dei in corde debet natare super omnes alios amores. **T**alis charitas integra est directiua vite nostre iuxta similitudinem edificatorum domorum qui dirigunt parietes duplici regula superius cum corda inferius cum plumbone. **E**cce duplex dilectio integre charitatis. scilicet dei et proximi. hac duplici regula dirigenda est vita nostra

Autoritas. **H**oc mandatum habemus a deo ut qui diligit deum diligit et fratrem suum. **Iohannes**. iij. **I**deo dicit **Sanctus**. **M**emores verborum tuorum recti diligunt te. **D**uo vera sunt precepta charitatis. scilicet dei et proximi. **D**extrum dat lac vite contemplatiue. sinistrum vite actiue. **C**ontra quemlibet non habentem charitatis regulam dicit **Actus**. viij. **C**or tuum non est rectum coram deo. in felle amaritudinis et in obligatioe iniquitatis video te esse inquit **Petrus** ad simonem magnum volentem emere spiritum sanctum. **Q**uarta virtus directiua vite nostre est obediencia generalis quam dicit homo se regit in fendis secundum diuinas ordinationes et non secundum suas inclinationes et secundum diuina precepta et non iuxta sua sentimenta. **T**alis obediencia generalis dirigit vitam sicut dicitur geometrici quod rectum est cuius medium non deuiat ab extremis **E**x tremum et principium vite nostre est **Christus**. **Iohannes**. viij. **T**u quis es. **R**espondit eis **Iesus**. principium qui et loquor vobis **E**go sum alpha et omega principium et finis. **A**postolus. i. **M**edius est vita nostra que dicitur recta. quoniam non deuiat ab extremis. scilicet a principio et fine. nec per eleuationem. nec depressionem aut sinistram. tunc medium dicitur esse rectum. quoniam vita nostra recte tendit ad finem. scilicet a principio ad finem. scilicet a deo ad deum. **C**ontra huiusmodi quatuor diuisiones predictas sunt diuisa precepta quorum obediencia generalis tenet viatores rectum in via huius vite. **I**ohannes dicit sacra scriptura. **A**udi fili mi et esto sapiens et dirige in viam animam tuam. **Prophetia**. xxij. **E**cce **I**re dicit thema. dirigite viam domini et cetera.

Sermo tertius.

Parate viam domini **Iohannes**. i. **S**ermo noster erit qualiter nos debemus preparare ad recipiendum dominum nostrum **Iesum** **Christum** qui iuxta representationem sancte matris ecclesie debet nasci post cras et intrare ciuitatem huius mundi. **I**deo ut inueniat nos bene ordinatos volo vobis ostendere. qualiter nos debemus parare sed primo salutem virginem **maria** et cetera. **Q**ui aliquis rex vel magnus princeps debet intrare nouiter aliquam ciuitatem iustum et dignum ut vasalli parent sibi viam ne sint ibi lapides spine et cetera. hoc dicitur ratio et etiam consuetudo. **Q**uia ergo rex noster imperator et princeps et dominus noster naturalis **Iesus** **Christus** debet nouiter intrare ciuitatem huius mundi. **I**deo a nobis preparare debet sibi viam per quam debet transire. **I**deo propositum vobis **theodorus**. di. parate viam domini. **D**iceret aliquis. frater magna ratione dicitis. quia via est sibi preparare sed ostendatis modum quo est paranda. **D**ico quod hoc ostendit nobis **beatus Lucas** in euangelio hodierno. et **Esaias**. xl. c. dicentes. **P**arate viam domini rectas facite semitas eius. **S**is valis implebitur. et omnis mons et collis humiliabitur et erunt praua in directa et aspera in vias planas. vbi ponuntur quinque clausule. mystice exponende. **P**rima est. parate viam domini rectas facite semitas eius. **N**on differentiam inter semitam et viam. quod

Domínica quarta Aduentus

via ē carrucarū ⁊ curruū siue via ampla p̄ quas vadunt animalia. sed semita est method⁹ q̄ itur expeditius ⁊ citius. Sic etiā spiritualiter via domini cōmunis ⁊ generalis p̄ quā christ⁹ venit ad nos p̄ gratiam ⁊ nos vadim⁹ ad eum p̄ gloriā ē cōis obseruātia. x. preceptoz necessaria ad salutem. Per istā possunt trāsire nō solū hoies scientifici sed etiā bestie. id ē. ignorātes p̄sone. Semite sunt obseruantie ⁊ p̄fectiones euāgelioz ad quas homo nō tenet nisi p̄ votuz se obligauerit ad eas voluntarie. Vbi grā. nō assumere nomen dei inuānum nec enormiter iurare ista ē via cōmunis. qz omnes tenemur ad hoc. nec p̄ toto mūdo saluando debet homo false iurare. **S**z deum laudare orare officiano celebrādo predicādo. ⁊c. totū hoc ē semita. quia nō omnes tenent ad h̄ sed solum illi qui se obligarunt ad h̄ p̄ votū. Itē abstinere ab omni ope seruili in dieb⁹ festiuis audire missam ⁊ s̄monē in via generalis. quia omnes tenent ad hoc sed qualibet die audire officii diuinum. s. missam ⁊ s̄monē semita ē que citius ducit ad terminum paradisi. Itē honorare parentes via est generalis quia quilibet tenet ad h̄. s̄ recipe patrē sanctum spiritualē ⁊ obligare se illi ad obediendum p̄pter deū semita ē. Itē nō recipere vindictā de iniurijs via ē general. sed loqui cum ipsis ⁊ salutare ⁊ bñfacere eis ē semita. Itē nō facere luxuriā via general. ē. sed viuere caste ⁊ nolle nubere p̄pter deū semita est. Itē nō furari aliq̄ mō via ē cōis sed omnia dimitte p̄pter deū ⁊ nō habere pprium semita est. Itē nō diffamare aliquē est via generalis. sed p̄pter deum sua resiliunt semita ē. Itē cōfiteri ⁊ cōicare semel in anno est via generalis s̄ sepe ē semita ⁊c. **P**tz ergo differentia inter semitā ⁊ viā spiritualiter. **I**do David. **V**ias tuas dñe demōstra mihi ⁊ semitas tuas edoce me. ps̄. xxiiij. **P**tz ḡ cū dicis. parate viā dñi. ⁊ loquēs de semitis nō dicit parate sed rectas facite semitas ei⁹. **R**atio quia q̄ seruat dei precepta ad saluationē necessaria cōmuniter occasionem vane glorie nō habet. s̄ illi qui nō solum s̄uat precepta dei s̄ etiā cōsilia euāgelica occasionē habet vane glorie dicēdo intra se. **D**icet mō q̄ ego suz vna p̄sona sancta. p̄pter hoc dicit rectas facite semitas ei⁹. via ergo dñi ē paranda p̄ penitentialē correctionē. Semite autē sunt rectificāde p̄ celestē intentionē. **S**e/cūda omnis vallis implebit. **I**ā scitis q̄ si in via p̄ quā rex debet trāsire sunt aliquę fosse implēt Sic spiritualiter fundum siue valles signāt p̄sonas luxuriosas. **R**atio qz sicut ad valles descendunt aque ⁊ imūdicie. sic ad p̄sonas luxuriosas que nō curāt de supnis delectationib⁹. sed de infimis descendunt aque corruptionum ⁊ imūdiciarum ⁊ pollutionum ⁊ abominationum. ideo implende interi⁹ in aīa sunt timorosis cogitationib⁹ ⁊ exteri⁹ oposis occupationib⁹ ⁊ opib⁹ sanctis.

Quia nulla res facit p̄sonam ita luxuriosam sic ociositas. quia corpus nostrum est de terra. ⁊ iō sicut terra inculta facit herbas malas spinas ⁊ tribulos in quibus absconduntur bestie venenose. Ita de terra nostri corpis inculta ⁊ ociosa q̄ germinat spinas temptationū ⁊ malarum cogitationum. **I**deo dicit hiero. **S**emp aliquēd boni facti vt ⁊ diabolus inueniat occupatum. **I**ō sūt in mundo tot mali religiosi clerici moniales ⁊ laici. quia nō habēt laborare habēt suos reddit⁹ et stant ociosi visitātes mulieres monasteria monialium ⁊c. **I**deo facto officio diuino homo debet se occupare studēdo legēdo vel scribēdo ⁊ h̄mōi **P**rop̄ hoc beat⁹ Bern. ordinauit vt sui monachi qui nō habēt studere irent ad laborē vsqz ad prandium. **I**tē quare sunt tot mali milites ciues ⁊ scutiferi. qz nō habēt laborare stāt ociosi in platea iudicādo transeuntes. **E**cce qd faciunt tempore pacis. quia tpe guerrarū satis sunt occupati. **I**tem de laboratoribus in diebus festiuis qñ debēt se occupare in bonis opibus. audire missam. sermonē. ⁊ sanctificare dñicā. ipsi vadūt ad lupanar. vel ad ludū vel ad tabernā. **S**ecus i diebus ferialibus. quia sunt occupati in negocijs temporalibus. **I**dem de mulieribus ociosis qñ mulier ociosa est luxuriosa. **D**icunt ipse. ego portauit tantū de dote siue bonaz dotē viro meo certe nō intrabo coquinā. **S**ed qñ sentit transeuntes percurrere. statim est in fenestra. **B**ona mulier semper est occupata in aliquo bono opere **L**egitur de Julio cesare q̄ habebat plēs filias ⁊ omnibus dedit officium suum. scz filare. nere. texere de serico. ⁊c. ne essent ociose. **I**deo iquit David in persona christi. **C**onuertet⁹ populus meus h̄. scz in hoc mundo. qui non conuertet⁹ hic. ille nūq̄ conuertet⁹ in alio mūdo. imo dicit sanct⁹ Thomas q̄ persona que moritur in peccato luxurie semper habet desiderium ad illud peccatum. sed quando non potest ipsum opere perficere augmentatur sibi dolor. **I**deo dicit. conuertet⁹ populus meus hic. **D**omine quomodo? respondet dies pleni inueniuntur in eis. **P**s̄. lxxij. **N**ota dies pleni inueniuntur in eis. scilicet bonis factis ⁊ honestis operibus. **I**sto modo omnis vallis implebitur. **T**ertio omnis mons ⁊ collis humiliabitur. **I**n via regia non solum valles implentur. sed etiam altitudines humiliabuntur. **S**ic spiritualiter in via regis christi omnis mons humiliabitur. **N**ota duas condiciones personarū superbarum. **Q**uidam superbiunt de bonis spiritualibus. quia magister in theologia v̄ doctor famosus vel ex deuotione tales sunt montes alti. **A**lij superbiunt de bonis temporalibus de dignitate prelatione officio genere vel diuitijs. **H**i sunt colles. oportz vt hūilient. **R**ō qz christ⁹ nō descit in mōtib⁹ nec in collibus. ⁊c. **A**uto. **E**cce iste venit salies in montibus ⁊ transiliens col-

les. **Cap. ij.** Verbum est spiritus sancti de filio di
Nota saltans in motibus. Ille q saltat tangit ibi
 vbi recipit saltum et inde saltando mutat se. Sic
 christus tangit montes qn dat eis gras spuales
 scientia vel deuotione vel vt faciant penitentia.
 Sz qn ex hoc homo supbit. christus saltat inde
 et transit colles. quia illos non tangit dando eis
 gratias spuales et ponit se in plano. i. in persona
 humili et ibi quiescit. ppter hoc dicit scriptura sca
Quo maior es humilia te in omnibus et coram deo
 inuenies gram. **Ecci. iij.** Vultis agnoscere stulti
 ciam illorum qui supbiunt de bonis spualibus vel
 temporalibus. Si enim deplumato coruo sibi appo
 neret quis plumas magnas pauonis de qb ipse
 gauderet et supbiret cum tñ deberet tristari si ha
 beret ratione quia non sunt sue. **Idē** de illis q sup
 biunt etc. qd eē sciente vel deuotū nihil aliud ni
 si quia pdidit plumas nigras ignoratie vt pec
 catorū et deus posuit in eo plumas angelorum scie
 tie et virtutū debiliter formatas. s. seruoze deuoti
 onis. Si ergo pditis deuotione pditis etiaz plu
 mas virtutū. **Ideo** psona deuota semp debet sta
 re cū magno timore. ne amittat plumas virtutum
 que non sunt sue sed a deo sibi impositae. Talis cog
 itatio expellit supbiā et vanā gloriā. **Ideo** dicit
 qto maior es sez in bonis spualib' humilia te etc
Patet etiaz stulticia illorum qui supbiūt de bonis
 temporalibus. Si aut rex accomodaret alicui ve
 strū. xx. milia florenorum cū tali conditioe q sub pe
 na capitis reddat sibi qn eriget ab eo cū alijs de
 cem milib' de lucro. Si ille gauderet et supbiret
 de illis pecunijs nunqd esset bñ fatu' et stult'. cū
 teneat ipsas cū tanto ope et piculo. Ita in pposi
 to de bonis temporalib' vobis a rege xpo mutua
 tis. quia totū est mutuū cui habetis restituē qn
 cū ipse voluerit cū magno lucro. s. operū mise
 ricordie et pietatis als dicet. quare non posuisti pe
 cuniā meā ad mēsam numulariorū. **Mat. xxv.**
Mensa numulariorū sunt man' pauperū. Pro
 mitto vobis q si ista cogitaretis nullus diues su
 perbiret de diuitijs nec etiā dñi temporalis nec eti
 am dñi supbiret. Sicut nec bastarus supbit de
 onere auri vel argenti seu margaritarū quod
 portat imo humiliat. Et quid sunt dñi tempora
 les vel plati nisi bastari onerati auro etc. **Iō** hu
 milia te ad istar bastarū dicēdo. dñe magnū on'
 porto supra me. q humiliamini in cōspectu dei et
 exaltabit vos. **Jaco. iij.** **Nota** in cōspectu di
 habetis dare ratione et cōpotū de omnib' bonis.
Quarta erūt praua in directa. In ingressu re
 gis praua. i. in via torta dirigitur et fit recta. Sic
 spiritualiter debet fieri modo in introitu regl xpi
Prava seu torta sunt corda et vba et opa auaro
 rum qui incedūt tortuose ad instar sapiētis et vul
 pis. verbi gratia. **Usurari'** incipit viā rectaz qn
 aliqua cōmunitas vel psona pticularis venit ad
 eum vt sibi mutuet tñ quo indiget. **Rūdet** statū

placet mihi amore tui totū hoc ē rectū. Sz qn di
 cit p decē dabitis mihi. xij. **Ecce** prauitas et tor
 tuositas et ita ponet in carta ne dñs vel episcop'
 possit etc. **Item** vendendo ppter sperā. totum b'
 est prauū. vel emēdo minus ppter denarios q's
 cito datis p re emenda vel mutuādo sup posses
 siones et interim recipite fruct'. totū est prauum et
 tortū. **Sed** eēt rectū bonū et meritorū si fieret p
 pter deum. **Ideo** dicit. Erūt praua in directa. ta
 libus vsurarijs dicit deus. **Generatio** praua at
 q' puerfa heccine reddis dño ppe stulte et insipi
 ens. **Deutl. xxxij.** heccine reddis dño. s. tibi com
 missis ab eo ppe stulte. quia cū posset lucrari in b'
 mūdo gram et gloriā in alio pdit ppter vsuram.
Sed erūt praua in directa faciēdo restitutionez
Ideo dicit scriptura. **Dirige** semitā pedib' tuis
 et omēs vie tue stabiliēf. **Auerte** pedē tuū a ma
 lo vias em' que a dextris sunt nouit de'. puerse
 vero sunt que a sinistris sunt vt est via vsure. etc.
Proverb. iij. Quinta et aspera in vias planas
 vt fit in regl introitu Ita etiā fiendū ē spūaliter
 in introitu regis christi. **Aspa** sunt corda. ora. et
 opa inuidorum. iracundorum. et vindicatorum.
Corda sunt aspa p maliciam. ora p detractioes.
 quia semp psona inuidiosa habet linguam disfa
 maticē. **Proveritis** q in principio diabol' duxit
 maliciam in vxorem que secū semp erit vnita vt
 vxor viro. **Ideo** semp erit damnat'. **Ex** qua ge
 nuit filiū et filiam. fili' est cor inuidi. filia vero lin
 gua ei'. **Ideo** sunt fratres et simul stant. pmo
 genitus est cor inuidi. si aliq's homo dicit inuido co
 gnoscitis talez tā bona psona videt. statim dicit
 nō cognoscitis eum sicut ego. **Ipse** est vn' talis
 et talis etc. **Inuidi** nullū bonū volunt audire nec
 loqui de illis quib' inuidēt. **Itē** iracundus nihil
 scit dicere dulciter sed aspe tam vxori q' filijs q'
 parentibus q' etiā familie dom'. **Itē** de vindi
 catio dicente p caput et p corp' dei etc. ego vindi
 cabo me de tali. **De** his dicit **David.** Quorū os
 maledictioe et amaritudine plenū est vel oces pe
 des eorū ad effundendū sanguinem. ps. xij. **Iō**
 modo in introitu regis xpi fiant aspa in vias pla
 nas pacificando nos remittendo iniurias sicut
 pueri qui in absentia matris se percutiunt. sed
 quando sentient matrem venientem quiescunt et
 se pacificant. sic et nos sumus pueri sine intellectu
 ideo modo in aduentu matris nostre et regis nō
 stri pacificemus nos. dimittendo hodie ranco
 res et malas voluntates et sic erunt aspera in vi
 as planas. **Cui**libet etiā magistro vel domino
 displicet multum quando inuenit discipulos vt
 vasallos discordes etc. **Ideo** dicit **Esa.** predica
 toribus. **Preparate** viam populo planum faci
 te iter et eligite lapides et eleuate signum ad po
 pulos. **Ecce** saluator tuus venit ecce merces ei'
 cum eo et opus eius coram illo. **Esaie** septuage
 simosecdo. **Nō** q lapides duri sūt malicia et duri

Dominica quarta Aduentus

cia cordis vba mala et iniuriosa et diffamatoria. De his dicit propheta. Eligite lapides. i. expellite maliciam. duriciam. et. et eleuate signum ad populos quantum ad publicationem pacis. quia si mala voluntas fuit publica et notoria. etiam pax et concordia debet esse publica. hoc modo signum pacis eleuatur ad populos. Sed si mala voluntas fuit occulta. et secreta tunc sufficit remittere secreta. Et assignat rationem. Ecce saluator tuus venit.

Sermo quartus

Medius vestrum

Meditus quem vos nescitis. Job. 5. Verbum propositum dat mihi motum predicandi de virtutibus moralibus per bono regimine morali vite nostre quas omnes extrahemus de vita gloriosa domini nostri iesu christi. Sed primo salutem virgo Maria etc. Primo declarabo quod est virtus et inter multas diffinitiones virtutis magis mihi placet diffinitio philosophi dei. Virtus est habitus electivus. id est inclinatus ad faciendum omnia bona opera delectabiliter in medio consistens. put sapiens ordinavit. Habitus electivus est quedam qualitas in anima generata siue causata ex multis bonis operibus inclinans animam ut assimilet illi qui illam qualitate generavit seu causavit in ea. ubi gratia. quod diu aliquis nostrum habet tedium ieiunandi vel abstinendi non habet virtutem abstinence. sed in tempore poterit habituari ad virtutes abstinence que sine tedium imo delectabiliter ieiunabit. Item omnes inclinamur ad luxuriam. ideo cum magno labore abstinemus multi. Sed in tempore poterit habituari ad virtutem castitatis occasiones et oportunitates vitando que causabit in anima vnus habitus que sine labore abstinere ab illo actu. quia habitus electivus inclinatur virtutem castitatis. Idem de aliis virtutibus. Nota in medio consistens. put sapiens ordinavit. In medio. id est inter nimis et paucum. quod facere nimis et excessum. viciu est et non virtus. Idem facere modicum. sed facere ad sufficientiam est virtus. put sapiens vir ordinavit. Nota similitudinem beati Gregorij de illis qui temperant quantum ad internam siue luttinam qui premunt clavos trahendo corda non nimis nec modicum. sed quantum sufficit. Sic debet facere quilibet persona discreta de operibus virtutum. Clavus qui debet se tempore est sapientia cogitatio sic. Videamus istud quod ego volo facere in tali vel tali gradu cui poterit durare. Ita que opus competat feminis loco persone. et sic de aliis circumstantiis requisitis in bonis operibus. aliter si indiscrete fieret non esset virtus. sed viciu. quia tamen posset homo vigilare vel ieiunare que perderet intellectum Ansel. quicquid cuius discretionem feceritis virtus est. Virtus autem indiscreta per vicio reputatur. cum christus sit essentialiter non solum virtuosus sed virtus Autoritas. Nos predicamus christum dei virtutem et sapientiam. id est ad Cor. 1. sibi que competit mediis. propter quod dicitur iudeis in extremis vitiorum converstantibus. Medius vestrum

stetit. scilicet ille qui est virtus que vos nescitis. Nota que in hac vita christus tenuit medium quater propter commendationem quattuor virtutum cardinalium que dicuntur cardinales a cardine. quia in his quattuor volunt omnes et reducuntur alie virtutes morales. Ideo iste quattuor dicuntur principales. Ideo qui habet istas quattuor est uniuersaliter virtuosus. Nota que christus tenuit medium quater mediis.

Primo in natiuitate.

Secundo in disputatione.

Tertio in predicatione.

Quarto in passione

Dico primo que christus tenuit medium in natiuitate. quia virgo Maria post partum ipsum pannis inuoluit et posuit in presepio in medio animalium. Iuxta prophetiam Abacuc secundum. lxx. In medio duorum animalium cognoscetis Abacuc. iij. Ecce primum medium quod christus tenuit ad commendandam primam virtutem morale que est prudentia. que auisat hominem circa pericula huius mundi tam anime quam corporis que bonorum. Auisat etiam circa fraudes diaboli et mundi. Ideo hec virtus est primo necessaria. Ideo Petrus apostolus. Estote prudentes et vigilate. s. Petri. iij. Hec virtus prudentie habet duo extrema. id est nimis et modicum. Nimis est fatuitas. in alio extremo. id est modicum sunt illi qui nihil sciunt facere nec in verbis nec in factis sine fraude et dolo qui sunt ita astuti que intra vnguem inuenirent pilos. virtus enim consistit in medio non decipere aliquem nec permittere se decipi ab aliquo. Ista est prudentia. dominus iesus christus volens ostendere istam virtutem voluit poni in medio duorum animalium. scilicet inter bouem cornupetaz qui diuidit vngulam in quo designatur duplicitas dolositatis. et asinum grossum in quo designatur fatuitas christus vero contra dolositatem et fatuitatem stetit in medio. Ideo dicit nobis apostolus. Sicut modo geniti infantes rationabiles contra fatuitatem. sine dolo contra nimiam subtilitatem. s. Petri. ij. hic deficiunt multi ut fatui qui statim credunt quod eis dicitur. Sic historia de concubina cuiusdam clerici que copuncta de peccato voluit recedere ab eo. Cui dixit clericus. Omisera et quid vis facere. modo habes magnam honorem quia es prope deum et es nurus virginis Marie propter quod ipsa gaudens remansit cum eo. Ecce fatuitas. Nota que que ue periculum est facere luxuriam cum sacerdote vel religioso. Quod quilibet tali multo magis peccat mulier quam cum laico. quia fornicatio minus periculum est quam sacrilegium quod committitur cum clericis. Contra hoc extremum vitium dicit apostolus. Fratres volo vos esse sapientes in bono et simplices in malo. ad Romanos. vlti. Alii autem sunt nimis astuti et intricati in tempore que de bono faciunt vitium. et malum ex dolositate. ubi gratia De missis sancti amatoris que licet de se sint bone. tamen multi astuti faciunt ibi multas dolositates et fraudes. Prima quia cum misse sancti amatoris

nō sunt nisi. xxx. dicūt q̄ sunt. xxiiij. **S**ecūda. dicunt q̄ cantent sine interuallo cum tamen clerici nō sunt ita bñ parati mō. q̄ q̄libz die celebrēt euz teneant talē vitā. ⁊ dicēs missam male par' siue cū cōscientia peccati mortalis incurrit ⁊ cōmittit mortale peccatū. **T**ertia. quia dimittunt missam de tempe p̄ ecclesiā ordinatā. **Q**uarta de certis candelis cū certis pecunijs. **Q**uinta quia gētes credunt q̄ illa anima p̄ qua dicunt missa ex hoc exeat de purgatorio qd̄ nō semp̄ fit. aīc em̄ impari reatu pene sunt plerūq̄ obligate. quare ⁊ non nunq̄ in equalibus p̄ earū liberatione indigent suffragijs. quia sicut infirmitates corpis nō sunt eadem ⁊c. **N**ota de medico de cepe cruda ⁊c. **I**do ammoueat ista dolositas. quia missa de se bone sunt. sed queratis bonū sacerdotē ne sit concubinaris. vsurarius ⁊c. als dicit **G**reg'. **Q**um is q̄ displicet ad inf̄cedēdū mittit irati anim' ad deteriora puocat. **E**cce ratio quare xp̄s voluit poni in medio duorū animalū. **A**utoritas. qui audit increpationes vite in medio sapientū cōmorabitur. **P**rouerb. xv. nō in extremis q̄ auisat. **S**ecundo fuit christus in medio doctorū in disputatione qm̄ fuit. xij. annorū. **L**uc. ij. **I**nuenerūt euz in templo sedentē in medio doctorū audientem illos ⁊ interrogantē. **I**n isto secundo medio xp̄s ostēdit scd̄am virtutē moralē que est iusticia. **I**usticia vō est reddere vnicuiq̄ qd̄ suum ē s̄m **A**ugustinū. **I**ustus est q̄ oparius vel s̄uus det bonū opus vel s̄uitū dño ⁊ q̄ dñs det sibi suū salariū **I**te iustum est q̄ vir diligit vxorē suā ⁊ ecouerſo. **I**tem q̄ filius honoret parentes. ⁊ q̄ discipuli credant suis mḡris. ⁊ sanus seruiat infirmo ⁊c. hec virtus iusticie ē magis ⁊ maxime necessaria dñis temporalibus ⁊ rectoribus cōmunitatū. **Q**ui bus dicit scriptura sancta. **D**iligite iusticiā q̄ iudicatis terram. **S**apient. j. **E**xtrēma virtutū seu virtutis sunt remissibilitas ⁊ crudelitas. **N**imia remissibilitas ē qm̄ p̄ modica rōne vel occasione dimittit iusticiā. **N**imia crudelitas qm̄ iudex nihil respicit dicēdo mortis. **S**ed vō est qm̄ s̄m legem vel diuinā vel impialem vel s̄m canones pontificales vel rōnes naturales ministrat iusticiam vnicuiq̄. **E**t illā ostēdit xp̄s qm̄ inuenerūt eum sedentem in medio doctorū illorum q̄ erant iudices terre qui stabāt in extremis. **Q**uia parētibus ⁊ amicis erāt nimis remissi. **E**xtraneis autem ⁊ viduis ⁊ pupillis erāt crudeles. **I**deo dixit eis xp̄s qm̄ incepit p̄dicare. **T**e vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui decimatis mentā et anetū ⁊ cymīnū ⁊ relinquitis q̄ grauiora sunt legis iudiciū misericordiam ⁊ fidē. ⁊ hec oportuit facere ⁊ illa nō omittere duces ceci excolātes culicem camelū aut glucientes. **M**at. xxij. **N**ota q̄ scriba est nomen equiuocū. quia vlt̄ dicit a nota scribarum vel officio scribendi. ⁊ sic sumitur blc. **N**ota decimatis mentā. quia si pauper ha-

bet in orto decem folia de menta decima erat tēpli. **I**dem de aneto ⁊ cymīno ⁊ saluā. **S**ed in iudicio erant remissi. quia nō faciebant iusticiā de diuitibus nec puniebant proditores qui destruebant ⁊ corrumpebant ciuitatem. **I**tem faciebāt exactiones contra pauperes ⁊ dimittebant misericordiam dicebant q̄ darent templo illud quod debebant dare patri vel matri pauperibus. nec erant excusati etiam si morerentur fame. **I**tem ponderabant cymīnum. quod est quedam species que comeditur. **E**t dimittebant fidem de christo. **I**deo christus dicit. **Q**eci ⁊ duces cecoz quia populus non debebat eis assentire. contra ista extrēma christ' voluit stare in medio doctorum. propter hoc dicit deus iudicibus. **A**udite illos ⁊ quod iustum est iudicate. siue cuius sit ille siue peregrinus non erit distantia personarum. ita parū audietis vt magnum nec accipietis cuiusq̄ personam quia dei iudiciū est. **P**ente. j. **E**t potest dicere bon' iudex in vjs iusticie. **A**mbulabo in medio semitarum iudicij. **P**rouerbio. viij. **N**ota in vjs iusticie scz interrogando. audiendo. scrutando. ⁊ iuris defensiones dando. **I**n medio semitarum. id est. rigoris iusticie. **I**do dicit thema. medi'. **T**ertio stetit iesus in medio persecutorum in p̄dicatiōe. quādo fuit triginta annorū incepit p̄dicare capharnaū ⁊ mirabilia facere. **D**einde venit in nazareth ciuitatem suā vbi fuit nutritus vbi nullum fecerat miraculum. **I**deo indignati contra eum dixerunt sibi. **Q**uāta audiuius facta in capharnaum. fact' ⁊ hic in patria tua. **L**uce. iij. **R**espondit iesus. quia ipsi non erant digni. quia deridebant eum dicēdo. **E**cce filius filatricis **M**arie nunq̄ didicit litteras vult p̄dicare. **E**cce filius fabri. ⁊ iridebant eum. propter hoc dixit q̄ non erant digni vt ibi faceret mirabilia di. **N**emo propheta acceptus est in patria sua. vide ibi pulchra quod ipsi voluerunt eum precipitare. **D**icit tex. iesus autem transiens per medium illorum ibat. **L**u. iij. **E**cce quomodo stetit in medio persecutorū. **I**n hoc ostendit tertiam virtutem moralem. scilicet fortitudinem. quia virtus fortitudinis ostenditur maxime in tribulationibus. **F**ortitudo autē moralis est quedam virtus seu qualitas existēs in anima que refrigerat cor hominis ne faciat aliquid contra deum ⁊ quomodo non timeat pericula nec fame. nec persone. nec bonorum. nec etiam mortem propter deum. **I**do de persona que habet hanc virtutem dicit sacra scriptura. **F**ortitudo ⁊ decor indumentum eius. **P**rouerb. vii. **H**ec habet duo extrēma. scilicet nimis ⁊ parus siue temeritas ⁊ pusillanimitas. **T**emeritas nimia ē qm̄ nihil respiciūt. s̄ ad istar fatui ipigūt se. s̄ ē vitij. **P**usillanimitas ē qm̄ miles qui est timidus non audet intrare belluz seu campū timore sagittarum. **S**ed mediū est habere se ordina-

In vigilia natiuitatis dñi

te. **I**deo dicit. **I**esus autem transiens per mediū illorum ibat. et venit capharnanum christus in ciuitate nazareth. habebat parentes amicos. et notos. et eius parentes erant pusillanimes timentes de morte christi. **A**lij autem erāt temerarij nihil respiciendo volentes ipm occidere. **S**ed xps tenuit medium. quia nō timuit p̄cipitiū. nec temerarie in illos impēgit. sed securus transiuit p̄ medium. **I**ta debes tu facere in prelio sp̄iali nō sis temerarius nec pusillanimis. **N**ota quō religio est vt campus plij in quo quidam sunt pusillanimes et timidi sicut illi qui timent q̄ non possint seruare regulam etc. **D**ic quō post martyriū malus seruitium quod homo potest facere deo. est intrare religionem. **I**deo dicit **E**ccli. viij. **N**oli esse pusillanimis in aīa tua. **Q**uidā aut sunt temerarij qui nihil seruant de religione. **I**deo debes tenere mediū et sperare in deo vt dicit tibi medium contra temeritatem et pusillanimitatē. **S**icut **D**avid qui dicit. **E**xpectabam eum q̄ saluus me fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate **P**s. liij. **D**e isto medio possumus dicere illud **D**an. iij. fecit medium fornacis quali ventū rotis flantem. **N**ota historiam breuiter de illis tribus pueris. **Q**uarto stetit iesus i medio i passione quādo in fine vite sue voluit suspendi i medio duorum latronum **J**ob. xix. **C**rucifixerunt eū et cum eo alios duos hinc et hinc medium autem iesum. hic xpus ostendit virtutem temperantie. que est quasi mensura deliciarum. ne homo recipiat plus vel minus. sed recipere debet necessitatem non nimis comedere. bibere. dormire. ridere. loqui. seu truffare. et sic de alijs. **H** dicit in scriptura sobrietatis. **J** Petri. v. fratres sobrii estote et vigilate. quia aduersarius vester diabolus tā q̄ leorugiens circūit querens que deuoret. **H**ec habet duo extrema nimia maceratio siue acerbitas et curiositas. scz nimis curare de cibo. potu. et vestitu et hmoi. vnum extremum est nimia austeritas non recipiendo necessitatem vite in cibo et potu etc. vel nimiam penitentiam faciendo etc. instantū q̄ se interficiunt. **I**deo quilibet debet tenere medium et temperare vitam suam iuxta suam qualitatem et complexionem quilibet scit q̄tum potest portare azinus suus. **I**deo cauere debz a magis et minus. hoc ostendit christus quādo voluit suspendi in medio duorum latronum. **L**atro sinister significat prosperitatem temporalem. q̄daz sunt latrones de bonis temporalibus nimū recipiēdo. ecce curiositas vitiosa. **L**atro dexter q̄ veniam finaliter impetravit significat illos q̄ cupiunt esse in dextra glorie celestis. qui sunt latrones non quod furent aliquid de mundo. sed furantur vitam corpori pprio modicum comedendo et bibendo etc. **E**cce austeritas vitiosa. **I**deo ponamus nos in medio recipiendo necessitatem et sic erimus in medio cum xpo in cruce peniten-

tie. **I**deo dicit scriptura. **O**bscuro vos fratres p̄ misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuētem sanctam deo placentem rationabile obsequiū vestrum. ad **R**homa. xij. **N**ota deo placentem magis et minus non placet deo. **N**ota d̄ patre nostro beato **D**ominico orate. cui appropinquauit demon qui tripudiando cantabat hanc cantionē. **M**agis et minus. magis et minus. magis et minus. **C**um autem fuisset adiuratus a beato **D**ominico qd̄ vellet hoc dicere. **R**espondit q̄ quicquid ipsi lucrant in hoc mūdo totum lucrantur p̄ magis vel per minus. **M**ediū autem est quod satis multum placet deo et displicuit diabolo. **D**e p̄sona autem vitiosa potest dici. **S**urge sup̄le de extremis et sta in medium. dixit christus ad hominē aridam manum habentē qui surrexit et stetit. **L**uc. vj. ergo mediū vestruz stetit etc.

In vigilia natiuitatis xpi

Quēta est in xte

Iro habens etc. **M**atth. j. **T**otus sermo n̄r ē de imp̄gnatione virginis marie. **S**ed vt istā materiam sentiatis in animabus vestri p̄ dulcedinem deuotionis. **P**rimo salutabimus virginem grauidam etc. **I**nuēta est etc. inter xpi conceptionem et eius natiuitatem inuenio magnam differentiam in sacra scriptura singulariter in hoc. quia christi natiuitas non fuit omnino occulta et secreta. imo voluit q̄ esset mundo nunciata et publicata tam per angelos q̄ p̄ celos. per stellam orientis. per animalia per reges orientis. **S**im quod iam fuit prophetatū. **E**go mouebo celum et terram et mare et aridam. et mouebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus. **A**ggei. ij. **N**ota celum id est. sanctos angelos. **S**ed circa eius conceptionem voluit q̄ esset occulta. quia nulli persone h̄ mundi fuit reuelata. non patriarchis non pp̄hetis. nec sanctis personis. nisi solum archangelo **G**abrieli et virgini marie **S**im q̄ fuit pp̄hetatum per **E**salam. **I**n finibus terre laudes audiuimus gloriam iusti. et dixi secretum meum mihi secretum meū mihi. **E**sa. xliij. **E**t loquebatur pp̄hetata in persona **G**abrielis et virginis **M**arie. **N**ota a finibus terre **F**ines terre capiunt dupl̄. vel localiter vel temporaliter. **Q**uam ad primum computando a centro terre illud quod magis distat a centro est circūferentia. **T**erra est centrum. circūferentia est celum empireum. **E**cce fines localiter a quibus **G**abriel et virgo **M**aria audierunt laudes iusti. id est. saluatoris. quia regula ē in sancta theologia. q̄ cum dicit iustus absolute intelligitur semp̄ de saluatore. **Q**uantū ad secundum fines possunt capi temporaliter. et septē sunt etates mundi temporales. **P**rima fuit ab **A**dā vsq̄ ad **N**oe. **S**ecunda a **N**oe vsq̄ ad

Sermo

abraam. Tertia ab abraam vsq; ad moysen. Quarta a moysen vsq; ad Dauid. Quinta a Dauid vsq; ad transmigracione[m] babilonis. Sexta a transmigracione babilonis vsq; ad xpm. Septima et vltima a xpo vsq; ad finem mundi. De qua dicit ap[osto]lus. nos sum[us] in quos fines seculor[um] deuenerunt. s. ad Cor. i. Ecce fines t[em]p[or]aliter. De qb[us] dicunt Gabriel et v[er]go Maria. A finib[us] terre. i. in vltima etate mundi laudes audiui[m] gloriã iusti. i. saluatoris. Dicatis ange[lo] Gabriel de his laudibus et gloria saluatoris dicatis nobis aliqd. R[ati]o secretu[m] meu[m] mihi sup[er]le tenebo. Ecce quõ xpi cõceptio fuit occulta et secreta. De qua Dauid. Descendet sicut pluuia in vellus et sicut stillicidia stillantia sup[er] terrã. ps. lxxi. patz g[er] differẽtia inter natiuitatẽ christi et ei[us] cõceptionẽ. T[er]tiõ licet eius cõceptio a principio fuit ita secreta. tamẽ paulatim fuit manifesta. q[ui]a mulier grauida ad minus in partu manifestat suu[m] ptu[m]. Sic fuit de virgine cui[us] venter et vter[us] intumuit et nõ potuit suam imp[er]gnationẽ occultare. p[ro]pter h[oc] dicit[ur] thema p[ro]positu[m]. Inuenta est in vtero habes. patet the[ma]. Et sum in materia deuota v[er]ginis grauide. Inuenio q[ui]a virgo Maria fuit inuenta grauida a sponso suo Ioseph triplici r[ati]one.

Primo p[er] experientiam sensualem

Secundo p[er] sapientia[m] diuinalem

Tertio p[er] excellentiam speciale[m]

Pro qualibet istar[um] dicit[ur] thema. Inueta e[st] in vtero etc. **P**rimo dico p[ro]mo q[ui]a v[er]go Maria fuit inuenta grauida a sponso suo Ioseph p[er] experientia[m] sensualem. Omnis cognitio habet p[er] aliqd[am] sentimẽtu[m] p[er] visum cognoscim[us] colores. p[er] auditu[m] sonos. p[er] olfactum odores. p[er] gustuz saporos. p[er] tactu[m] durum vel molle. calidu[m] vel frigidu[m]. Si dicit[ur] alicui quõ scitis hoc. R[ati]o d[icitur] quia vidi vel audiui etc. patet q[ui]a omnis nostra cognitio e[st] p[er] sensus. Philosophus. Sensus nõ decipit circa p[ro]p[ri]u[m] obiectum maxime visus nisi sit defectus. p[ro]pter h[oc] do mini iudices faciunt magna[m] differentia[m] inter testes de visu et de auditu et de credentia. quia testis de visu est maior. Ido x[ristus] reprehendebat iudeos q[ui] volebant credere di. Quod scim[us] loquimur et quõ vidimus testamur. et testimoniũ nostru[m] nõ accipitis. Joh. iij. Nota quõ scim[us]. s. ego et sancti prophete loq[ui]mur. Hoc m[od]o. s. per visum. virgo maria inueta est in vtero habens a sponso suo Ioseph. Sic quõ postq[ui] Maria concepit tota leta fuit ad visitandu[m] elizabeth cõsanguinea[m] germanam suã grauida[m] de beato Ioh[anne] baptista vt angelus sibi dixerat cũ q[ui] stetit tribus mensibus. vt dicit Lucas. Sponsus aut[em] Ioseph venit Nazareth ad visitandu[m] ip[s]am et vidit vteru[m] eius ingrossatum. sic inuenit ip[s]am grauida[m]. Cogitate q[ui]liter ioseph debuit admirari. q[ui]a ip[s]e nõ tetigit eã imo dicunt sancti doctores postq[ui] fuerat desponsati v[er]go maria induxit sponsum suu[m] qui etiã erat v[er]go.

vt simul facerent votu[m] virginitalis. Iam plius debebat admirari q[ui]a ip[s]am videbat grauidam. Ideo dicit p[ri]ncipiũ euangelij hodierni Cũ esset desponsata mater iesu Maria Ioseph an[te] q[ui] cõuenirent. s. ad simul habitandu[m] et faciendu[m] nuptias. Inuenta est habes in vtero de sp[iritu] scõ. Ioseph aut[em] cũ e[ss]et iust[us] et nollet eã traducere v[er]o luit occulte dimittere eã. Mat. i. Cogitate etiã q[ui] fuit inueta grauida a pentibus nõ credẽtes q[ui] ipsa peccasset. sed mirabant[ur] quid hoc esset. ex vna p[ar]te cogitabãt suã magna[m] deuotionẽ. ex alia videbant ip[s]am grauida[m]. Dicebat sibi ma[ria]. filia quid est hoc. R[ati]o d[icitur] v[er]go Maria. h[oc] e[st] illud quõ placet deo qui p[otes]t facere de suis creaturis illud quod sibi placet. O filia quid dicent gentes q[ui] filia mea sit grauida anteq[ui]am nuptie sint facte Cogitate dolore[m] virginis que nõ audebat reuelare. q[ui]a secretum meu[m] mihi. Cogitate p[ro]plexitatẽ in qua erat Ioseph q[ui] erat senex et paup[er]. et v[er]go erat iuuenis et pulcherrima et famosa. Dicit Bern[ardus]. q[ui] ioseph ex vna p[ar]te considerabat sanctitatẽ v[er]gis et q[ui] nõ poterat esse q[ui] peccasset. Et ex alia parte videbat ip[s]am grauida[m] Et cũ naturaliter mulier nõ possit cõcipere sine ho[m]ine. Ideo ad instar oliue cor suu[m] erat inter duas molas. Et quia erat prudens et sapiens cõsiderabat omnia signa male mulieris que sunt indeuotio cordis. garrulatio oris incõpositio corp[or]is. ingurgitatio comededi et bibendi. ociositas opis. vanitas ornat[us]. despectio viri. Quodlibet istoru[m] signoru[m] indicat muliere[m] esse mala[m]. Sed ioseph nullu[m] signu[m] istoru[m] inueniebat in v[er]gine Maria. imo totu[m] cõpositu[m]. s. omnia signa bone mulieris. **P**rimu[m] signu[m] inhoneste mulieris est indeuotio cordis ad deum. missas et p[ro]mone. quia nõ timet deũ. deus custodiat ip[s]am ab oportunitate. Quia nisi mulier retineat timore dei nullo alio timore retrahit a malo. Timor d[omi]ni et deuotio retinuit Susanna ne peccaret quãdo dixit. angustie sunt mihi vndiq[ue]. q[ui]d eligã ignoro Sed melius e[st] mihi absq[ue] ope incidere in manus hominu[m] q[ui] peccare in cõspectu d[omi]ni. Daniel. xiiij. Ioseph aut[em] cogitabat de sponsa sua si erat deuota vel indeuota. et videbat q[ui] nunq[ui]am viderat tam sanctã et deuotã muliere[m]. quia semp[er] volebat orare vel legere vel cõtemplari. Et in isto fundamẽto deuotionis mulier se debet fundare als cadet Fundamẽtu[m] aliud nemo p[otes]t ponere p[ro]ter id quõ positum e[st]. s. ad. Cor. iij. S[ed] ista ioseph nõ inuenit in beata v[er]gine cũ esset deuotissima et ardentissima in deũ. Unde scriptura de ea dicit p[ro]cũ. vltimo. Mulier timens deũ ip[s]a laudabit[ur]. S[ecundu]m signu[m] est garrulatio oris loquax. de[us] custodit ip[s]am ab oportunitate. Ratio quia ex verbis nulla deuotio remanet in a[ni]ma. sic nec odor in capsa cũ muscate que e[st] apta cõtinue. Autoritas. vbi aut[em] v[er]ba sunt plurima ibi egestas frequẽter sc[ilicet] bonitatis p[ro]u. xiiij. Ido nutriatis filias v[er]as puellas

Non signa mala mulieris sunt inhoneste.

Quid deuotio cordis ad deũ.

*H
2^m garrulatio*

In vigilia natiuitatis xpi

ne sint loquaces. Ideo. j. ad Timoth. ij. Mulier in silentio discat cum omni subiectione. aliter malum signum est. Sed mulier taciturna est bona. **¶** De significatione taciturnitatis beate virginis. quia depingit cum maiori oculo quam ore. sic proprie depingit ad innuendum quod habebat oculum cordis magnum ad cogitandum et contemplandum. sed os ad pauca loquendum. **¶** Maria autem conseruabat omnia verba hec in corde suo. Luc. ij. 22. **¶** Ioseph autem considerabat in se si sponsa sua erat loquax siue garrula. et videbat quod non. imo nolebat loqui. in signum huiusmodi ut dixi. **¶** Virgo habebat magnum oculum et paruum os. ut patet in imagine sua quam depinxit beatus Lucas que est Rhome. **¶** Tertium signum est in compositione corporis. quoniam mulier icedit tota lasciuia vel dissoluta ribalda videlicet quod habeat fornicas in pedibus. **¶** Ambrosius. Corpus hominis est simulacrum mentis. **¶** Item Salomon. Mulier in ornamento meretricio preparata ad decipiendas animas. garrula vaga quietis impatiens nec valens domi consistere pedibus suis. nunc foris. nunc in plateis. nunc iuxta angulos insidias. **¶** Proverb. vij. Et statim facit se ad fenestras etc. **¶** Sed hoc signum Ioseph non inuenit in beata virgine. quia nunquam exibat domum nisi quando ibat ad templum. et tunc ibat tota composita semper habebat oculos suos ad terram cum gestu sanctitatis. nunquam tripudiat sed oculis demissis ibat. **¶** Ideo de ipsa dicit scriptura. quod pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui colubaru absque eo quod intrinsecus latet **¶** Cantico. iij. dicit spiritus sanctus ad virginem bis. quam pulchra es. quia pulchra in corpore et pulchra in anima. **¶** Nota oculi tui colubaru non dicit falconu. **¶** Quartum signum est in ingurgitatione ventris. scilicet cibi et potus malum signum est in homine et in muliere. quia ille partes vicine sunt et inuitant se. unde venter plenus statim inuitat vicinum suum propter hoc persona gulosa necessario est luxuriosa. **¶** Ideo de personis gulosis dicit scriptura sancta. Comedet ad iniquitatem eorum subleuabunt animas eorum. **¶** Osee. iij. Sed virgo Maria valde paru comedebat solum pro sustentatione corporis et semper quasi ieiunabat et abstinebat. **¶** Quintum signum est ociositas ut aliqui dicentes. non laborabo ego portauimus tamen de dote viro meo. **¶** Iohannes Berni. Ociositas est mater vitiosorum et nouerca virtutum. unde quia corpus nostrum est de terra habet conditiones terre que si dimittit inculta facit vel generat spinas luxurie et malas herbas malarum cogitationum et peccatorum. **¶** Ideo de corpore ociosi. propter hoc de corpore dicit scriptura sancta. Mitte seruum. id est. corpus quod ad instar serui est gubernandum in operatione ne vacet. multa enim malicia docuit ociositas. **¶** Eccli. xxxij. Sed virgo nunquam fuit ociosa. immo erat semper occupata in sanctis operibus. **¶** Dicit Hieronymus. quod surgebat in media nocte et orabat deinde filabat. terebat etc. **¶** Sextum est vanitas ornatus et superfluitas. **¶** Mulieres se possunt ornare deceter et honeste. iuxta statum et conditionem earum.

Sed quando totum tempus et studium suum ponunt in ornamento se siue corpus et non curant de anima. deus custodit ipsam. quia tales vane sunt et habent cor vanum **¶** Ideo dicit scriptura. Vanitas vanitatum et omnia vanitas. **¶** Nota regulam apostoli. **¶** Mulieres in habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se. non in tortis crinibus. aut auro aut margaritis. vel veste preciosa. sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona. **¶** Timoth. ij. **¶** Nota sobrietatem in mensura. scilicet iuxta conditionem sui status et facultatem sui viri. **¶** Sed sunt multe mulieres que nihil respiciunt et deberent verecundari quod portant quasi habitum siue ornamentum quod a meretricibus portant. **¶** Et ideo dicit scriptura. Fallax gratia et vana est pulchritudo. mulier timens deum ipsa laudabitur. **¶** Proverb. vlti. **¶** Sed virgo beata non curabat de ornamentis. bene abluebat faciem suam cum aqua distillata. scilicet lachrymarum. **¶** Beata autem Anna mater sua multum diues ornabat eam et ipsa amore matris portabat in domo. sed non extra domum. **¶** Sed oppositum facit modernum temporis filie. **¶** Septimum signum est despectio viri. unde signum est quod habet cor ad alium quando disputat cum viro de genere et de alijs statim vult ipsum suppeditare. **¶** Et secundum scripturas mulier debet honorare virum suum. **¶** Ideo precipit apostolus dei. **¶** Mulier discat in silentio cum omni subiectione. **¶** Docere autem mulieri non permittitur neque dominari in virum. sed esse in silentio. **¶** Timoth. ij. **¶** Etiam legitur **¶** Hester. j. quod assuerunt et sui dicebant. **¶** Certe viros tam maiorum quam minorum deferant maritis suis honorem et sciant viros esse maiores in domibus suis. **¶** Sic nec istud signum despectionis reperit in virgine gloriosa. quia licet esset iuuenis pulchra et nobilis et diues. et eius sponsus senex et pauper. tamen ipsa honorabat ipsum super omnes mulieres mundi. **¶** Intantum quod Ioseph nullum signum male mulieris inuenit in virgine Maria. sed omnes virtutes et affectiones bone mulieris. **¶** Ex alia parte considerabat si natura permitteret mulierem concipere sine viro et videbat quod non. **¶** Ecce quomodo fuit perplexus et cor eius erat quasi inter duos lapides molares. ex vna parte timebat ipsam diuulgare. quod statim fuisset lapidata secundum legem. **¶** Ex alia parte cum iustus esset ne videres consentire cogitauit occulte recedere et dimittere eam. **¶** Et fuit completa prophetia **¶** David dei. in persona Ioseph. timor et tremor venerunt super me et contexerunt me tenebre. et dixit quis dabit mihi pennas sicut colube et volabo et requiescam. ps. liiij. **¶** Et mansit in solitudine quantum ad propositum. **¶** Nota timor. scilicet consentire in peccatum si cum ea maneret. et tremor scilicet ne innocentem diffamaret. **¶** Ideo propositum dimittere eam patet ergo quomodo virgo Maria inuenta est in vtero etc. **¶** Moraliter auisus vos ut Ioseph ne sint impedimenta quando volueritis facere matrimonium. scilicet parentele vel affinitatis vel alius. **¶** Ideo est

W5

3^m in p^o p^o r^o p^o

in p^o p^o r^o p^o

in p^o p^o r^o p^o

Septim. vanitas ornatus

Sermo

ordinatio ecclesie vt denunciaret. Ideo dicit scriptura. Honorabile conubiū. et in omnibus thoribus immaculatus. ad Hebr. vlti. Honorabile quoniam non est impedimentum. **D**ico secundo quod virgo maria fuit inuenta in vtero habens per sapientiam diuinalem. **F**undat per regulam theologie. Dicit sanctus Thomas in prima parte quod mysteria dei. id est secreta ex mera eius voluntate dependentia non possunt sciri nisi per ipsius reuelationem quia nullus vestrum potest scire cor meum nisi ego reuelem et manifestem. quanto magis de deo. Sed illa que contingunt naturaliter possunt sciri. Isto modo medici sciunt horam mortis infirmi. quia licet effectus sit futurus tamen causa est iam presens. **N**on est sic de voluntate dei. Ideo dicit scriptura. Quis hominem poterit scire consilium dei. aut quis poterit cogitare quid velit deus. **S**ubdit Sensem tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiam et miseris spiritum sanctum tuum de altissimis. Sapientia. ix. Ioseph autem cum videret sponsam suam gravidam. nec naturaliter poterat scire veritatem. quia conceptio christi nullam habebat causam naturalem. quia non venit per constellationes celestes nec per operationes angelicales nec elementales nec humanales. ergo non poterat sciri nisi per diuinam reuelationem. **C**ogitate ergo quomodo Ioseph qui erat sanctus homo. iustus et bonus. oratio recurrit ad deum super hoc sibi dei beneplacitum reuelari supplicando. **I**uxta illud Iacobus. ij. Si quis vestrum indiget sapientiam postulet a deo qui dat omnibus affluenter et dabit ei. Ita fecit Ioseph quoniam voluit de nocte recedere posuit se primo in oratione. dicendo domine vos fecistis mihi magnam gratiam. dando mihi sponsam istam domicellam. sed domine video quod est quod uida quid est hoc quod tam sancta mulier sit gruida et hinc mulier uerba et flebat multum. **C**redo ego etiam quod beata virgo ex alia parte orabat deum affectuose concipiens sue proleptati et quod eius sponsus tristis consolaretur. **C**redo quod etiam mater sua. id est virginis orabat ne veniret ad diffamationem etc. **C**ogitate quod illas deuotas orationes deus exaudiebat. **D**icit euangelium. **H**oc autem eo cogitate. **E**cce angelus domini in somnis apparuit ei dicens. Ioseph fili Dauid noli timere accipe Mariam coniugem tuam quod enim in eo natum est de spiritu sancto est. pariet autem tibi filium et uocabis nomen eius iesum. **I**pe enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. hoc autem totum factum est ut adimpleret quod dictum est per prophetam dicentem. **E**cce uirgo concipiet et pariet filium. et uocabit nomen eius emanuel. quod est interpretatum nobiscum deus. **C**ogitate quod angelus dixit sibi istam prophetiam. **E**sa. **E**cce uirgo concipiet et pariet filium. non patrem nec spiritum sanctum. **E**sa. vij. **C**ogitate quale gaudium habuit ioseph quoniam sciuit veritatem. **E**st hic modo quod scitis. quare uirgo non reuelauit sibi quoniam uidebat suam tristitiam et proleptatem. quia ipse credidisset sibi. licet modo sponsus non crederet sponse sue. **R**espondeo quod secretum commissum non est reuelandum ubi deuote committitur ex quo secretum est bonum.

iustum et sanctum. quia alias reuelandum est. **S**acramentum regis abscondere bonum est. **T**hob. xij. **I**deo uirgo Maria que habebat conscientiam delicatissimam noluit reuelare. timens ne regem offenderet vel deum precipue. **R**ota contra multas personas uanas que non possunt tacere si deus dat eis aliquam gratiam vel reuelationem statim reuelant et male nisi super hoc sciunt expresse voluntatem dei. maxime quia quoniam credunt quod diaboli illusiones sunt diuine reuelationes. **T**ales sunt fides galline. que non potest tacere quousque prodit ouum quod posuit. **D**e talibus dicit scriptura. **Q**ui denudat archana amici fidem perdit et non inuenit amicum ad animum suum. **E**ccli. xxvij. **E**cce ratio quare uirgo maria non reuelauit ioseph nec matri sue secretum sibi commissum. **S**piritus sanctus reuelauerat elizabeth. **D**ico tertio quod uirgo Maria fuit inuenta in vtero habens per excellentiam speciale. **M**ulieres communiter quando sunt grauide sunt macre discolorate tediose appetunt varia. sed non fuit sic de beata uirgine. imo dicunt aliqui sancti doctores. quod ex quo uirgo fuit gruida radij splendoris precedebant de facie sua et maxime quoniam fuit iuxta partum. hoc potest probari tripliciter per prophetiam. per theologiam. per experientiam. **Q**uoniam ad primum dicit prophetus. quod omne agens naturale quantum dat de forma substantiali. tamen etiam de accidentibus consequentibus formam. ut quod dat ignem dat etiam calorem et splendorem. **I**ta deus pater de sua forma substantiali dedit filium uirgini Marie. **Q**ui autem filius dei dicitur forma. **A**utoritas ad philippum. ij. **Q**ui cum in forma dei esset exmanuit se metipsum formam serui accipiens. **N**eque mirum. si dedit splendorem sibi in facie etc. **I**deo gruida existens uirgo erat pulchrior et clarior. **S**ecundo probatur theologie. **L**egitur Exo. xxiii. quod quia Moyses locutus fuerat cum deo in monte. propter hoc radij splendoris precedebant de facie eius intum quod populus non poterat eum respicere. fiat ergo ratio. **S**i facies erat ita resplendens ex sola dei locutione quanto ergo magis facies uirginis Marie et filij dei conceptione. **H**anc rationem facit apostolus dicens. **S**i ministratio mortis legis deformata in lapidibus fuit in gloria. ita ut non possent intendere filij israel in faciem Moysi propter gloriam uultus eius que euacuatur. quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria. **I**tem ad Cor. iij. **M**inistratio mortis fuit lex Moysi que non dabat uitam glorie. **T**ertio probatur per experientiam de laterna cristalli que de se est pulchra et clara. sed si intus mittatur lucerna accensa pulchrior erit et clarior. **I**dem de uirgine Maria **C**ogitate eius corpus pulchrum et mundum ad instar laterne et lucerna intus illuminans totum mundum est filius dei. **M**iramur ergo si uirgo erat tunc clarior et pulchrior intum quod dicit textus quod ioseph non cognoscebat eam. **M**at. j. et ij. ex illis radijs splendoris. quia lux eterna erat in ea. **R**ota hinc quomodo Ioseph habita diuina reuelatione. suppliciter pe-

In festo natiuitatis xpi

tebat veniā a virgine de suspitiōe quā de ipsa habuerat dicēdo. **B**ēdicta quare nō dixistis mihi. quia ego credidissē vob. **E**t q̄ dulcis ipsa ipsum cōsolabat cōgratulando q̄ esset sponsus et socius matris filij dei et ei⁹ nutrice⁹. **B**enedicta societas. **I**te q̄ reuerēter vterq; deū adorabant in vtero virginis incarnatū. **I**do si vultis habere societate istam vobiscū. faciatis sicut faciebat vnus mercator valenti⁹ qui quolibet anno i die natiuitatis inuitabat vnū paupem senē et aliq̄m mulierē habentē filiū puulum qui rēpresentabant sibi virginē cum filio et ioseph. **D**e quo fuit reuelatum q̄ in morte apparuerūt sibi x̄go cuz filio et ioseph di. **Q**uia recepisti nos in domo tua. ideo nos recipiem⁹ te in domo nostra. **D**e h̄ die x̄ps. **M**atth. xxv. **A**mē dico vob. **Q**uicquid fecisti vni ex minimis mei mihi fecisti. **I**do illud qd̄ expenderetis in ludo detis paupib⁹ amore xpi. **P**aupes autē qui nō habent nec possunt tibi presentare pecuniās. p̄nt adin⁹ p̄sentare cras tot **A**ue maria quot dieb⁹ ip̄m portauit in vtero. vltor quot hebdomadis vel mētib⁹. **H**ebdomade sunt. xl. **M**ēses vero nouē. dies vero. cc. lxxviij

In Natiuitate xpi. Sermo

Natus est vobis

Nodie saluator. **L**u. ij. **S**ermo noster erit de natiuitate dñi nostri iesu xpi et virginis p̄m. **S**ed vt sentiat̄ dulce dinem sp̄ūalem hui⁹ festi salutabim⁹ matrē dei gloriofam et c. **N**atus ē vobis hodie et c. **A**p̄ncipio mundi vsq; ad natiuitatē xpi nō fuerūt auditū tam boni rumores nec tam vtilēs hominib⁹ sicut sunt rumores thematis p̄positi di. **N**atus est vobis hodie. et c. omib⁹ qui eratis p̄ditū et ad infernū damnati et sententiati. **D**eclarati onem hui⁹ b̄ndicte natiuitatis comprehendendo in quinque conclusionibus.

- P**rima q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit antiq̄t⁹ p̄ sc̄as p̄sonas desiderata ardēter.
- S**ec̄da q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ iudeos min⁹ apreciata crudeliter.
- T**ertia q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ deū celebrata potenter.
- Q**uarta q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ virginem mariā abscondita humiliter.
- Q**uinta q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ sc̄os angelos publicata patēt. di. **N**at⁹ ē vobis hodie et c. **E**t q̄ vellet curioso p̄dicare oēs q̄nq; conclusiōes esset nimis plūrus. **E**t omēs tangunt̄ in themate. **I**n quo q̄nq; sunt dictiōes. **P**rima ḡ tangit̄ i prima dictione. sc̄da i sc̄da. et tertia in tertia. et sic de alijs. **D**ico primo q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit antiq̄tus p̄ sanctas p̄sonas ardēter desiderata. **E**t vt meli⁹ istā conclusiōē intelligatis audite p̄bolam. **R**oueritis q̄ fuit quedā magna et nobilis ciuitas optime populata que fuit ab ini-

micis crudeliter obfessa impugnantib⁹ eā omni genere armorū intantū q̄ iam eis deficiebāt cibaria. t̄m durauit obsidio nec inimici volebāt eos recipe ad vitam nec misericōdiaz facere aliquā. imo occidebant eos statim. **S**ciens autē hoc rex et dominus ciuitatis secreta misit nūcios et l̄ras ciuitati eis intimādo q̄ ipse veniret ad eos p̄sonalit̄ et liberaret eos cū esset potēs. **D**e quo ciues multum fuerūt gauisi. et ardēter quotidie spectabāt eius aduentū. **R**ecte ita fuit de isto mūdo. **C**iuitas ista magna et nobilis fuit et est natura humana. **E**t q̄s possēt numerare quot ciuitates fuerunt et habitatores in ea. ab adam vsq; ad natiuitatem xpi. cū transiuerūt s̄m aliquos doctores vltra q̄nq; milia annorū. que fuit obfessa q̄tidie a crudelibus inimicis. sc̄z infinitis demonib⁹ impugnantib⁹ eam diuersis temptatiōibus cuz b̄listis de miserijs et afflictionib⁹ intrin⁹ q̄ iam deficiebant esce seu victualia spiritualia. de q̄bus dicit christus. **N**ō in solo pane viuit homo. sed in omni verbo quod p̄cedit de ore dei. **M**atth. iij. **L**icet haberent doctrinā mosaycā. sed nō dabat vitam eternā. nec habebāt potū. id ē. p̄missionē sp̄ūalium que refrigerant aīas. **E**t q̄n aliq̄s exibat de ciuitate. s. p̄ mortem. statim sine misericōdia capiebat̄ et in carcere inferni incarcerabatur. **D**eus autē dñs hui⁹ mundi volēs cōsolari ciues secreta misit eis nuncios sc̄z sc̄os patriarchas et p̄phetas. cum l̄ris suis nunciando eis q̄ ip̄emet p̄sonaliter veniret ad liberandū eos. **D**e q̄ multum gauisi ciues et habitatores ciuitatis mittebant sibi supplicationes sc̄z deuotas orationes. vt veniret et liberaret ciuitatem. **P**rimo venit **M**oyse dicēs deo patri. obsecro te dñe mitte quem missurus es. **E**xod. iij. put promisi sti. **S**ecūdo **D**auid ex pte ciuitatis toti⁹ dicēs filio. **D**ñe exita potentia tuam et veni vt saluos facies nos. **p̄s. lxxix.** **T**ertio **S**alomon dicens spiritui sancto. **M**itte illā de celis sanctis tuis. et a sede magnitudinis tue vt mecū sit et mecum laboret. sc̄z cōtra inimicos. **S**ap̄ciē. ix. **N**ō mitte illam sc̄z p̄sonam christi in carne humana. qui mittit̄ a patre sp̄ū sancto q̄ntum ad humanitatē. **Q**uarto **E**saías dicēs. **U**tinam dirumperes celum et descenderes. **E**sa. lxxij. **A**lij dicebāt **V**eni dñe et noli tardare. relaxa facinora plebis tue israel et c. **R**ex autē auditis his supplicatiōibus misit secreta vnū nunciū ciuitati qui diceret ex pte sua. **A**parebit in finem et nō mentietur si moram fecerit expecta eum. quia veniens veniet et nō tardabit. **A**bacuc. ij. **E**cce quō ardentē desiderabat̄. et dicebant s̄m **A**mbrosium. **Q**uo modo veniet quādo nascetur quando apparebit putasne videbo. putasne durabo. putasne hic me inueniet illa natiuitas. **S**i oculi mei videbunt per quem oculi cordis reuelabunt̄. o si oculi mei videbunt quod credo in scripturis dei. **E**t q̄to

Sermo

magis appropinquabat tanto magis desiderabatur. viam veniendi incepit ipse in die sue conceptionis. Ideo feruentissime desiderabatur a beata virgine Maria matre sua et a sancto Ioseph qui quotidie computabant dietas cupientes videre diem ingressus sui in hunc mundum. Virgo ipsum portauit nouem mensibus et sex diebus. quae sunt centum et sexagesima dies. Ideo in persona christi dicit scriptura sancta. Sum inquit et ego mortalis homo filius hominum et in ventre matris figuratus. scilicet figura hominis sum caro. et mensuram tempore. Sapientiam. vnde propter hoc virgo Maria et Ioseph scientes futurum prope aduentum preparabant se ad ipsum deuote recipiendos. Virgo autem preparabat panniculos de lana et de lino. sicut faciunt mulieres quando sunt iuxta partum. Ioseph autem emerat unum vitulum ut faceret illa die natiuitatis magnam festum. Sed interim dicit Lucas. quod exiit edictum a cesare Augusto. ut describeretur vniuersus orbis. Luc. ij. Non voluit describi mundum Augustus. quia voluit scire quot essent praeiunctae quot ciuitates quot homines. Nota magna tristitiam Ioseph. quando audiuit edictum imperatoris. quia sub pena mortis singuli praesertim in ciuitate natiuitatis. Ioseph qui erat de ciuitate bethleem de genere dauid incepit flere. di. Misere vado bethleem non videbo istam benedictam natiuitatem a sanctis patribus tam diu desideratam. Si non vado. ero inobediens et occidam. Nec etiam videbo dictam natiuitatem. sic tristis venit ad domum. Virgo autem Maria consolabatur eum. Ita debet facere vxor. di. O pater et quid habes modo. quia deberetis gaudere. quia saluator est nasciturus in brevi. Tunc Ioseph narrauit virgini Mariae. edictum imperatoris et causam suae tristitiae. Ad quod virgo respondit. pater non ploretis quoniam ego pro consolatione vestra vadam vobiscum quae etiam sum de progenie dauid. Ioseph ex vna parte letabatur quod non videret ire. Ex alia parte dubitabat quid diceret libi gentes. quod duceret secum mulierem iuuenem grauidam et partum prope inquam. Item quid si pareret in via. Ad quem virgo. pater non curetis de locutione gentium ex quo intentio est bona. Voluntas dei est quod vadamus bethleem quoniam nasciturus est ibi saluator. Iuxta prophetiam Michae. v. Et tu bethleem effrata puulus es. scilicet locus in milibus iuda. ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel etc. Virgo autem Maria melius sciebat bibliam quam propheta. ut dicit Origenes. Et parauerunt se et recesserunt de ciuitate nazareth Ioseph cum virgine in asino equitante. Ioseph praecedente vinculum asini et bouis quem ducebat trahentem. Ecce regina paradisi qualiter ibat associata. Tunc fuit completa prophetia Aggei. de hac mutatione. di. Adhuc unum modicum est. et ego mouebo celum et terram et mare aridam. et mouebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus.

Aggei. ij. Nota unum modicum. quia modicum tempus fuit a prophetia Aggei usque ad christum. et ego mouebo celum vbi loquitur de celo empyreo immobili. Dicit sanctus Thomas in prima parte. quod quando aliquis angelus habet a deo aliquam reuelationem statim ille reuelat alijs. Itaque ibi nihil teneat secretum. Ideo archangelus gabriel in consistorio sanctae trinitatis quando habuit reuelationem incarnationis et natiuitatis filii dei de qua ipse erat nuncius. statim ipse reuelauit omnibus alijs. et sic celum fuit motum ad gaudium et letitiam et tripudium propter eorum ruine reparationem. Item ego mouebo terram. terra virginea dicitur virgo Maria que debuit producere fructum vite que fuit mota in angeli salutatione. Cum turbata cogitabat qualis esset ista saluatio. Luc. j. Item mouebo mare et aridam quoniam ex edicto imperatoris gentes praesertim in ciuitatibus suis quedam pro mare quedam pro aridam. Tunc veniet desideratus cunctis gentibus. patet prima conclusio. Secunda conclusio dicit quod haec benedicta natiuitas fuit per in deos viliter apreciata. Dicit historia quod quando Ioseph cum virgine fuerunt in ciuitate bethleem non inuenerunt hospitium nec aliquam domum. nec hospitale vbi vellent eos recipere. Ad hoc assignantur tres rationes. Prima quia venerunt de vltimis et habuerunt ire spaciose per viam. Ideo qui venit extremus iratum sepe videmus. Secunda igitur illa ciuitas bethleem esset parua abundabat multum in militibus et ciuibus et nobilibus qui erant de genere dauid qui fuit natus in illa ciuitate quae miserant nuncios pro habendis hospitibus. Tertia ratio fuit auaricia hospitaliariorum qui quando videbant Ioseph pauperem cum muliere grauida cogitabant quod occuparent vnam domum et quod modicum lucrarent cum eis. Ideo etc. Ad practicam et potestis cogitare quomodo fuit quoniam Ioseph cum virgine in asino equitante intrauit per portam ciuitatis statim diuertit ad primum hospicium ne haberet discurrere per ciuitatem querens si posset ibi hospitari. Cui dixerunt et quot estis etc. et quoniam videbant quod erant solum duo et cum boue et cum asino cogitantes modicum haberemus dixerunt sibi. transeatis vltra. quia hic non est locus pro vobis. Qui inierunt ad aliud hospicium. Responderunt quod totum erat plenum. Cogitate hic tristitiam Ioseph et verecundiam virginis marie sic ire hostitatem. Sed virgo patienter sustinebat et consolabatur Ioseph. Deinde inierunt ad aliud hospitium vbi dixerunt quod totum erat plenum pro tali domino vel pro tali venturis etc. Videns Ioseph quod pro pecunijs non inueniebat hospicium querebat amore dei ut in aliqua domo illa mulier grauida partum prope inquina reciperetur nec inuenit in tota ciuitate. immo dicebant sibi. O antique bene videtur certe quod estis zelotipus de vxore vestra. et quare posuistis ipsam grauidam in via. Et pauper homo flet

In festo natiuitatis xpi

Ad quē virgo. Pater habeam? patientiā et perquiramus aliud hospitale. et sic iuerunt ad vnuz hospitale querēdo si possent ibi recipi amore di Respōdit hospitalari. Vos sanī estis et domus ista est p infirmis nec potestis hic accipi. Jō parcatis. Nam autē hora iam esset tarda. nec inuenirent aliquod hospitium dicebat Joseph. O dñe h sunt petā tua. Cūq; inuenissent vnū porticum in via publica in qua erat p̄sepe. in quo forēses quī q; ponebāt aialia sua. dixit x̄go. Pater h poteri mus stare quia nō est honestum ire p villam tali hora. Dixit Joseph. O miser et nunquid inueniemus aliquā domum. Dixit x̄go Maria. Pater totus mūdus est domus dei. Ideo stemus hic. Tunc Joseph cum maxima reuerētia deposuit virginē de asino et intrauerunt porticum. et ioseph posuit vnā flaciātā quā portauerat in asino pro cortina ne viderent. et iuit ad emendū paleam et carbones ppter frigus. Et de modica palea fecit lectum regine celi dicēdo. O dñe qd dicit mī hi q; in tali lecto collocauerim matrē vram. Et i illo porticu steterunt ad minus. xiiij. dieb. Quia dicit glosa sup Matth. ij. Quia reges orienti adhuc inuenerunt regē christū in illa porticu. Ecce palacium regine paradisi. Ecce quō illa natiuitas glorioza fuit a iudeis min⁹ apreciata. Hoc reuelauerat deus hieremie pphete. q; flens dicebat i psona iudeorū. Tibi peccauim⁹ expectatio israel. saluator noster in tempe tribulatiōis q̄si colonus futurus es in terra. et quasi viator declinans ad manendū. futurus es sicut vir vagus et fortis qui nō pōt saluare. Hier. xiiij. Tūc ista pphā fuit completa. patet sc̄da cōclusio. Moraliter quilibet vestrū modo in corde suo dicit. O si ego fuisset tūc ibi et cognouisset eū ego recepisset eum in domo mea etc. Utinā vos nō sitis in eadem cōdemnatione vel crudelitate cū iudeis. et nunquid hodie vidistis virginē grauidā in ista villa cum ioseph. et tū nō recepistis eā. Virgo quida de filio dei est hostia cōsecrata quā ducit sacerdos vt ioseph. Quis vestrū recepit eā cōicando deuote. Credo q; nullus. de bono p̄silio debetis sibi p̄parare domū cōscientie p cōtritiōnē cōfessionē et satisfactionē. sed mlti excusant se vt iudei dicētes. Ego habeo recipe vnū magnū mīlitem. s. dñm caponē. dominū hedū. dñm porcū. Alius dicit. ego habeo recipe magnā dñam nobilem. s. dñam gallinā. Ali⁹ dñam pdicē. etc. sed nolunt recipe dñm iesum christū. De qb⁹ dic̄ Johannes in euangelio. In ppria venit et sui eū nō receperunt. quotq; autē receperūt eum dedit eis p̄tatem filios dei fieri. Joh. j. Tertia conclusio dicit q; ista bñdicta natiuitas fuit p deum celebrata potenter. Virgo Maria existens in illa porticu vt d̄xi in medio pamentorū circa mediā noctē venit hora ptus. quā sensit x̄go maria nō sicut ceterae mulieres. quia p̄usq; sentiāt p̄tū hnt

dolores mis̄rias et tristitias in corpore et facies mortificat. Sed x̄go Maria habuit alia signa. s. illuminationes singulares. cōsolatiōes et dulcedines cordis et delectatiōes maximas magis q; alias. et facies eius resp̄l̄uit. Quod vidēs ioseph dixit. Bñdicta quid ē hoc. R̄ndit. Pater modo venit hora p̄t̄ mei. Ioseph surrexit subito. vt vocaret obstetrices. Sed x̄go phibuit eū dicē. Pater sicut in cōceptione nulla creatura fecit aliqd sic etiā nec in natiuitate. Cogitate quō dixit Ioseph. Bñdicta vos nō estis sup hoc expta neq; ego etc. Et x̄go. Pater nō curetis. quia pater celestis p̄uidebit. id est. deus. Jō liber de infantia saluatoris qui ponit q; ibi fuerūt mulieres est reprobatus ex decreto Pelagij pape. Hieronymus. Nulla ibi obstetrix nulla muliercularū sedulitas interfuit. sed subito sicut radius sol transeat p fenestrā vitreā sine fractione. sic x̄pus sol iusticie transiuit p portā vteri virginis sine aliqua fractione et corruptione tanq; sp̄sus d̄ thalamo suo. Quem virgo recepit manibus pprijs genibus flexis. cū maxima reuerētia et veneratione adorando ip̄m et dicēdo. O dñe vos bñ veneritis de celo in terram p saluatiōe hominū O dñe desideratus a sanctis patriarchis et pphetis adoro vos. quia inq̄tū deus estis creator meus et inq̄tum homo estis filius me⁹. et osculabaf eū in pedibus tanq; d̄. modo in ore tanq; filius modo in manib⁹ tanq; creatorē omniū rerū. modo in fronte tanq; filiū suū dicēs. O dñe tantam grām mīhi fecisti. Adorauit eū centū vicibus Et vt quidā dicūt ait. Tu es dñs deus meus. tu es redemptor meus. tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹ Amb. O beata virgo q; nobis posses archana tui cordis referare. cū hinc adorares natū tuū vt deum et illic osculareris vt filiū. Ioseph autē flēs p̄ gaudio dicebat. Benedicta p̄mitte mīhi adorare filiū tuum et filium dei tādiu desideratū. etc. Sic quō adorabat eum. d. O dñe tantā gratiaz mīhi fecistis q; reges et pphete voluerunt vos videre et nō viderunt. et mīhi peccatori fecistis tantā grām vt vos videam. Tunc infans ppter frigus cepit flere. Statim ioseph calefecit panniculos et virgo inuoluit. Deinde ioseph voluit vocare aliquā mulierē que lactaret etc. Sed x̄go phibuit. Ad quā Ioseph. bñdicta quid facietis. quia nō habetis vos lac. Sicūt medici q; ab eadē radice pcedunt lac et ples. Ideo mulier que nō cognouit virū nō habet lac. R̄ndit virgo. pater. de⁹ p̄uidebit. tunc x̄go flexis genibus orauit deum patrē. di. Deus pater vos et ego habem⁹ vnū filiū cōmunē iō vos q; p̄uidetis om̄ibus creaturis p̄uideatis sibi de lacte. Tunc subito vbera virginis fuerunt plena lacte de celo sibi misso. Jō dicit ecclia. Nesciēs virgo virum pepit sine dolo re saluatorem seculorū ipsum regem angelorum sola x̄go lactabat vbera de celo pleno. p̄ tertia

Sermo

Cōclusio. Quarta conclusio dicit q̄ illa bñdicta natiuitas fuit p̄ virginem abscondita humiliter. Dic historiam q̄ statim qñ christus fuit nar̄ corpus suum resplenduit sicut sol qñ orit̄. ⁊ nox facta ē vt meridies. ⁊ ita claruit. Cogitate quomō multi qui nō dormiebant admirantes de tanta claritate voluerunt videre fontem luminis ⁊ cōcurrētib⁹ ad taz magnū spectaculū luminis. Virgo sentiens tumultū gentis filiū posuit in p̄sepio. Iudei aut̄ venerūt ⁊ viderunt vñ lumen p̄cedebat. Dixerūt alīquī p̄pheta dicit q̄ qñ messias nasceť nox sicut dies illuminabit̄. Dixerūt alī si esset forte iste. Dixerūt quidā taceatis nō curet̄. si herodes sciret interficeret nos. Ita q̄ timore herodis nō fuerūt ausi recipere regem messia. De isto lumine p̄pheta. Populus qui ambulat i te nebris vidit lucem magnā. habitantib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis. scz peccati ingrati tudinis lux orta est eis. Multiplicasti gentem scz ad videndū lumen. nō magnificasti leticiam. quia nullū enceniū sibi miserunt nec v̄gini. s. ma talaff. intranasset. de quo lumine loquit̄. ostēdit cum dicit̄ ⁊ sequit̄ puulus natus est nobis ⁊ filius datus est nobis. nō pater nec sp̄s sanct⁹. Esa. lx. ¶ Est hic questio quare beata v̄go posuit filium suum in p̄sepio inter bestias. Quid si bos cornibus ⁊ asinus dentib⁹ impetissent. Beatus lucas vult excusare virginē di. Declinavit eū in p̄sepio. qz nō erat ei locus in diuersorio. i. in ista porticu. Sed hic posset hō beato Lu. respondere. Et nunq̄d virgo que sine dolore ⁊ miseria pepit poterat ipm ponere siue tenere in gremio vel in brachijs. quare posuit eū inf̄ aialia. Respondet q̄ triplex fuit ratio.

P̄ prima ad cōplendū vitatē scripturalem.

S cōda ad subleuandū nccitatē corpalem.

Tertia ad docendū nos bonitatē moralem.

Quā ad p̄mū fuit p̄phetatum q̄ inter animalia debebat poni ⁊ p̄ ea adorari humiliter. Cogitate quale gaudiū habuit beata virgo. qñ vidit filium suū adorari a boue ⁊ asino. Et qualem tristitiam qñ videbat ipm a iudeis refutari. Et fuit impleta p̄pheta Esa. di. Audite celi ⁊ aurib⁹ p̄cipe terra. qm̄ dñs locutus est. filios enutriti ⁊ exaltaui. ipi autē spreuerunt me. Cognouit bos possessore suū ⁊ asinus p̄sepe dñi sui. isrl̄ aut̄ me nō cognouit. Esa. j. ¶ Quā ad scōdam rōnē iam videtis quō vigeť frigus in isto tpe. Cogitate si v̄go maria habebat frigus. quia nō legit̄ q̄ portaret vestes foderatas. p̄pter hoc posuit filium suū in p̄sepio vt animalia calefacerent eum cum anhelitū put fuit reuelatum Abacuc p̄phete. q̄ de h̄ dixit. Dñe audiui auditū tuū ⁊ timui. Dñe opus tuū cōsideraui in medio duum animalium cōgsceris. Abacuc. iij. sm. lxx. ¶ Quā ad tertiam rōnē hoc fecit virgo vt nos instrueret in bonitate morali. Bos est animal magnū habēs

duo cornua que significant dños tempales ⁊ rectoros cōitarū. Asin⁹ qui portat onus significat vasallos ⁊ subditos. Et virgo posuit filiū suū in medio ostēdēs q̄ omnes possunt bñ saluari. P̄o mini seruādo iusticiā. q̄ nec odio nec amore nec timore nec munere faciat contra iusticiam. vasalli etiam seruādo fidelitatē obedientiā ⁊ reuerentia dñis. Secūdo bos est animal mūdum q̄ antiquitus sacrificabat̄ deo. ideo signat sacerdotes qui offerunt sacrificiū deo. Asin⁹ rudis significat laicos. v̄go posuit filium suū in medio innuens q̄ omnes possunt saluari. Tertio bos qui nō portat onus sigt̄ diuites qui manib⁹ nō laborāt. Asinus significat laboratores si sūt patiētes. Quarto bos qui nō habet cornua significat p̄sonas deuotas ⁊ sanctas. duo cornua sunt vera p̄suetia credentia ad fidem. ⁊ p̄mpta obedientia ad mā. data. asin⁹ accidiosus significat peccatores si sūt penitētes possunt saluari. Quinto bos q̄ ruminat ⁊ diuidit vngulā sunt fratos mgros ⁊ doctores qui rumināt studēdo ⁊ diuidunt vngulam. i. habent scientiam veteris ⁊ noui testamēti. Asinus significat ignorantes. christus ponit in medio ⁊ ⁊ verificat̄ illud dauidicū. hoīes ⁊ iumēta saluabis dñe. quēadmodū multiplicasti miscōtam tuam deus. ps. xxxv. Nota homines tam potētes q̄ impotētes tā sapiētes q̄ diuites. ⁊ iumēta. scz peccatores rudes ⁊ ignorātes saluabis domine. ¶ Quinta conclusio dicit q̄ hec bñdicta natiuitas fuit p̄ sanctos angelos patenter publicata quando apparuit pastorib⁹ dicens optima noua. natus est vobis hodie saluator que est christ⁹ dñs in ciuitate dauid. modū narrat be. lucas. Dicatur h̄ istoria breuiter de angelis in natiuitate xp̄i quē deus pater misit de celo (vbi fiebat magnū festū de natiuitate christi) ad terram. vt etiaz fieret ibi festū. Hec benedicta natiuitas fuit reuelata pastoribus vigilantibus. nō impatori Octauiano dormiēti. nec in hierusalē mḡris ⁊ doctoribus. nec sacerdotib⁹. sed pastoribus carmina cantantibus. Quare hoc dicit Bern⁹. q̄ pastores habebant q̄nq̄ p̄ditiones in quibus ostēdit quib⁹ p̄sonis deus reuelat sua secreta ⁊ dat suā gloriā. Primo pastores vigilant sup gregem ⁊c. In q̄ ostēdit q̄ pastores tam tempales q̄ ecclesiastici debēt vigilare sup gregem eis cōmissum. ne a lupis peccatorū maxime notorioz deuorent. quia ex peccatis secretis nō puniť cōitas. talibus pastoribus reuelat deus suā gloriā ⁊ gratiā. Secūdo sonabant cōcorditer illas fistulas. in quo ostēditur q̄ p̄sonis deuotis ⁊ pacificis qui sonant per oīones ⁊ supplicationes deus reuelat suā gratiā ⁊ gloriā. Tertio quia erāt in deserto in asperitate p̄nie ⁊c. vbi male comedebāt ⁊ bibebant et dormiebāt ⁊c. In q̄ ostēdit q̄ p̄sonis q̄ viuunt in asperitate p̄nie ⁊c. Quarto qz erāt homines pauperes ⁊c. In xp̄o. ve vob diuitib⁹. q̄ h̄ habetis

Dñica infra octa. natiuitatis xpi

colationē vram zc. Lu. vj. Quis qz erāt ho-
mines simplices. neminē despiciēbant. talib⁹ de
us dat suā grām. Auto. xpi. Confitebor tibi pat-
rē celi z terre. quia abscondisti hec a sapientib⁹
z prudētib⁹ z reuelasti ea puulis. Matth. xj.

Dñica infra octa. natiuitatis xpi. Sermo. f.

Ecce posit⁹ ē hic
in signū cui dīcēt. Luc. ij. Certū ē
et p sacra scripturā pbatū est z cla-
rū q ante aduentū z natiuitatē xpi
nullus q̄tūcūqz sanct⁹ potuit inuenire viā para-
disi vt possit gloriā h̄re. Rō. qz si pcedentes du-
ctores errāt in viā oportet etiā sequētes deuiare
sic a principio. deus dedit humano generi duos
ductores. s. adā z euā qui in p̄ma diēta errauerūt
a viā grē z cōsequētē a viā glorie. Iō oportuit
sequētes ipsos errare z deuiare p desertū huius
mūdi in lupos z feras ifernales qui deuorabāt
omēm hoīem. De hoc dicit Dauid. Errauerūt
in solitudine in inaquoso viam ciuitatis habita-
culi nō inuenerūt. ps. cvj. Nota in solitudine. id
ē. in deserto. Quare hoc cū tū in mūdo eēt mul-
te gētes. Quare ergo dicit in solitudine in inaq-
so. Rūsiō q nisi hō habeat deū secū p grām ipse
est solitari⁹ z desertus q̄tūcūqz sit multis genti-
bus associat⁹. Et quia tūc mūd⁹ nō habebat de-
um incarnatū nec aquas doctrinarū seu angeli-
carū. Iō vocat mūdū desertū z inaquosum Si
dicat ab aliq iudeo qundā fons doctrinae moy-
si rigabat totū mūdū zc. Dico q nō fuit fons aq
sed arene terrenozū. Patet q̄ quo totus mūdus
errauit a viā paradisi. Sed mō iam possum⁹ ire
viā rectā ad paradysum. Quia in xpi natiuitate
inuenimus viā. quia sicut pegrini qui vadūt ad
aliquā notabilē pegrinationē in biujs inueniūt
aliquō signū vel crucis vel lapidis. s. monstrans
viā rectā ne errent viā. Sic deus pater nob vi-
atoribus z pegrinis misit filiū suū. quē nob ddit
in signū certū ne erremus viā paradisi. Iō de
ipso dicit Lu. in themate. Ecce posit⁹ est hic in si-
gnū. s. vie padisi. patz thema. Deinde dicit euā-
gelistū cui dīcēt. **N**ō in xpo nouitē nato triplex
signū p eūdo ad paradysum z cuilibet signo dī-
cēt a multis. Que signa dedit angel⁹ pastoribus
di. Hoc vobis signū inuenietis infantē pannis i-
uolutū z positum in p̄sepio. Lu. ij. Ubi dīc tria
signa. scz De integra puritate. cū dicit inuenietis.
zc. De volūtaria paup̄tate. cū dicit pannis zc.
De vera humilitate. cū dicit. positū in p̄sepio.
Pro qlibet triū dicit thema. Ecce posit⁹ est h in
signū. **D**ico p̄mo q signū qd habem⁹ in xpi-
sto nouitē nato ē integra puritas. Puritas dī-
tegra qn̄ p̄sistit tā in corpe q̄ in aīa. qz aīa nō est
hō nec corp⁹ est hō. sed totū in simul corp⁹ z aīa
est homo. Sic qn̄ hō seruat puritatē in corpore
a prauo ope nō dicit. pprie pur⁹ nisi etiam fuet

puritatē in aīa expellēdo ab ipsa malas cogitat-
ones. z desideria p suo posse. hinc ē q dñs dās
legē dedit duo p̄cepta puritatis. Unū p corpo-
re dī. Nō mechaberis. Aliud p aīa dī. Nō concu-
pisces vxorē pximi tui. q. d. nō sufficit fuare cor-
pus purū s etiam aīam. h signū puritatis dedit
angel⁹ de xpo dī. Inuenietis infantem. Voluit
xps nasci iā adult⁹ vt adā sed infās puul⁹ vt ce-
teri. z h in cōmendationē puritatis. qz infantes
nullā habēt corruptionē luxurie nec in corpe nec
in aīa. Dico exemplū de euāgelio qd recitat a tri-
bus euangelistis. Matth. xix. Marc. x. z Luc.
xviij. de gentibus que ex deuotione portabant i-
fantes ad iesum ch̄stū. vt tangeret ipsos. quos
discipuli phibebant sed iesus indigne tulit. dī.
Sinite paruulos venire ad me z nolite phibere
eos. taliū em̄ est regnū celozū. q. d. q magni z lu-
xuriosi vadunt ad infernū. Dicit Marc⁹ q am-
plexabat infantes de vno ad alium imponendo
manus sup illos. quo facto dixit. Amen dico vo-
bis quicūqz nō recepit regnū dei sicut puer non
intrabit in ipsum. Luc. xviij. Nota vt puer. id ē
purus. patet ergo q signum in ch̄sto nobis da-
tum est integre puritatis. cū dicit. Inuenietis in-
fantem. hoc signum secreta fuit ostensum Raab
meretrici. vt legiē Josue. ij. qn̄ filiū israel debue-
rant intrare terrā p̄missionis. vt capent ciuitatē
hierico. z miserunt exploratores. dixit Raab
meretrix exploratoribus iudeozū. noui q domi-
nus tradidit vobis terrā hāc. etem̄ ruit i nos ter-
ror vester z elāguerūt homines habitatores ter-
re. Dñs em̄ vester ipse est deus in celo sursum et
in terra deorsum. detis mihi vnū signū vt salue-
tis patrē meū z matrē z sorozes meas z omīa q̄
illozū sunt z reseruate nos a morte. Qui dede-
runt sibi funiculum coccineū vt ipm poneret in
fenestra appensum. z hoc signo saluata ē. Talis
est psona luxuriosa deus ordinavit z restrinxit
ne illud opus fiat nisi inter viz z vxorē matrimo-
nialiter coniūctos. hec mulier raab noīe z etiam
officio sigt psonā luxuriosam. Raab em̄ interp̄-
tatur dilatata. sed luxuriosus vult dilatari z am-
pliari. d. **V**xor mea est senex vel ifirma turpis
vel sterilis vel dimisit me. ideo zc. Ecce hec Ra-
ab dilatata meretrix. de qua dixit dauid in pso-
na ch̄sti. **M**emor ero raab babylonis. i. perso-
ne luxuriose z cōfuse que nullū ordinē fuit. nec
modū de qua memor ē xps in die mortis z iudi-
cij. Signū q poterit saluari est suspēdere funicu-
lum coccineū in fenestra. Funicul⁹ iste ē castitas
z ē de trib⁹ filijs. qz q vult viuere caste oportet q
fuet tria. scz. Orationē spūalem. Afflictionē cor-
poralem. Vitationē socialem. Ofo spūalis ē qn̄
fit deuote genib⁹ flexis mēte eleuata cogitādo q
videat xpm iratū s vos zc. h mō aīa retinet a
malis cogitationib⁹ z desiderijs. Etū ad scōm-
nēria ē afflictio corporal⁹ ne caro saltet siue rebel-

let. qm sic oſo eleuat aiam. ita afflictio corpaſ de
 primit carnē. Tertiuſ neceſſariū ē vitatio ſocialis
 ſine qua nihil valent duo prima. Cauere ab omī
 cōſortia mulierū ab omī mala ſocietate ⁊ impoſ
 tunitate. Iſto modo ſeruaf caſtitaſ. Ecce funi /
 culuſ triplex. De quo Salomon. Funiculuſ tri
 plex difficile rumpit. Ecceſ. iij. ſecus ſi ſit ſolum
 ſimplex vel duplex. Quare dicit q̄ erat coccine⁹
 Ego dicā. quia caſtitaſ debet ſeruari in memori
 am paſſionis ieſu xpī. q̄ erat tor⁹ coccine⁹. i. ſan /
 guineuſ in die ſue paſſionis dicēdo intra ſe. xp̄ſ
 ita p̄ me fuit paſſuſ ⁊ ego dabo corpi delectatio
 nem abſit. Ideo dicit apoſtoluſ. Recogitate eū
 qui talem ſuſtinuit a peccatorib⁹ aduerſuſ ſe /
 metipſum ꝑ dictionem vt nō fatigemini animiſ
 veſtriſ deficiēteſ. Rōdū em̄ vſq; ad ſanguinem
 reſtitit aduerſuſ peccatū repugnāteſ. Heb. xij
 Quare dicit q̄ appendat ad fenestrā nunq̄d ſuf
 ficeret ip̄m tenere in foramine. Dico q̄ quilibet
 debet ſe taliter habere in ſua cōuerſatiōe in inceſ
 ſu. ſtatu habitu. q̄ omēſ dicant vere caſta p̄ſona
 eſt iſta. Ecce qualiter funicul⁹ caſtitaſ appendi
 tur in fenestra cōuerſationiſ. Aliq̄ tenent ipſum
 abſconditū in foramine. ⁊ qñ redarguunt dicūt
 ſufficit mihi. Deuſ hoc ſcit. ſed nihil valet. opoz
 tet em̄ q̄ ſit in fenestra. Ideo dicit apl̄ſ. Provi
 denteſ bona nō tm̄ corā deo. ſed etiā corā hoib⁹
 ad Rhoma. xij. Ut omēſ dicant. vere bon⁹ ho
 mo vel bona mulier. ⁊ caſta videt̄ in omib⁹. Ec
 ce ſignū puritatiſ. de q̄ dicit thema. Ecce poſit⁹
 eſt hic in ſignū. Huic ſigno cōtradicit̄ a multis.
 ⁊ quot cōtradictiōeſ ſiunt quotidie chriſto.
 in iſto ſigno tam a religioſiſ p̄ſoniſ ⁊ clericis q̄
 a layciſ. demōſtrādo ⁊ alijs. quia tor⁹ mūd⁹ ē
 corrupt⁹. De iſta ꝑ dictione dicit p̄pheta. Ue q̄ ꝑ
 dicit factori ſuo teſta de ſamiſ ſre. Eſa. xlv. Sa
 miſ dicit̄ a quadā inſula ſic vocata i qua fuit ꝑ
 mo inuenta opatio de terra. p̄ſonā luxurioſā vo
 cat teſtā de ſamiſ terre. i. illi⁹ inſule. qz ad iſtar
 op̄iſ terre luxurioſuſ ad extra eſt totuſ pictuſ
 ſiue ornatuſ. ſed intuſ eſt tor⁹ corrupt⁹ ⁊ prau⁹.
 ⁊ hoc de ꝑmo ſigno. ¶ Scōm ſignū ē volūtariē
 paup̄tatiſ. Si dicat̄. qd eſt paup̄taſ volūtaria.
 Ego dicā. Nota hic treſ grad⁹ paup̄tatiſ volū
 tariē. ꝑmuſ eſt ex ꝑncipio. ſecūduſ ex fine. tertiuſ
 ex medio. ꝑrim⁹ grad⁹ ex ꝑncipio eſt. qñ hō di
 mittit diuitiaſ volūtariē habitaſ ⁊ habēdaſ et
 amore xpī vult viuere in paup̄tate. Iſte grad⁹ ē
 maior ⁊ iſtū habuerūt apoſtoli ſancti dicēteſ Ec
 ce noſ reliq̄muſ om̄ia. Mat. xix. Nō dicit om̄ia
 reliquerūt noſ. ſed noſ reliq̄m⁹ om̄ia. ſi non
 habebāt om̄ia quō reliquerūt om̄ia. Rūſio. Re
 liquerunt om̄ia que habebāt ⁊ etiā om̄ia illa que
 poterant habere ⁊ volūtariē habēdi. Ad iſtū gra
 dum paup̄tatiſ volūtariē tenent̄ religioſi ex obli
 gatiōe voti. Secūdu⁹ grad⁹ paup̄tatiſ volūtariē di
 citur ex fine qñ diueſ quuſ mō dimiſit om̄ia ⁊ di

placet ſibi. Sꝑ poſt cogitāſ intra ſe dicit. qre tri
 ſtor qz etiā habebā dimittere ⁊ amittere hodie vlt
 cras. ⁊ ſic facit de neceſſitate virtutē ſe ꝑſolādo acce
 ptādo qd de⁹ fecit. tal⁹ paup̄taſ bona ē. ſed ꝑmā
 eſt melior In iſto gradu fuit Job q̄ oīa ꝑdidit et
 diſplicuit ſibi a ꝑncipio ⁊ ſcidit veſtimenta ſua et
 tōſo capite coruit i terra. Sꝑ poſtmodū ꝑſolādo
 ſe dixit. Quid⁹ egreſſ⁹ ſum de vtero mat̄i mee et
 nud⁹ reuertar illuc. Dñſ dedit dñſ abſtulit. ſit
 nomen dñi bñdictum Job. ſ. Nota nud⁹ egredi
 tur hō de vtre m̄riſ cū miſerabili camiſia q̄ ſtati
 lacerat̄ ab obſtrice. ⁊ nud⁹ reuertit̄ hō cuz alia
 miſerabili camiſia. ſ. litheo. Hec paup̄taſ ē etiā
 bona ⁊ meritoſa rōe paciētiē. vt di. Ambro. di.
 xlviij. Sic hi. nō tm̄ vt ꝑmā. Terci⁹ grad⁹ paup̄
 tatiſ volūtariē nō ex ꝑncipio neq; ex fine. ſ ex me
 dio ē qñ hō lz habeat mltas diuiciaſ ⁊ poſſeſſio
 neſ ⁊ reddit⁹. nō tm̄ ponit ibi cor ſuū. ſz de ip̄iſ ſz
 uit ſibi i neceſſarijs ⁊ de reſiduo facit magnas ⁊ laz
 gas elemoſyāſ Tales paup̄eſ reputant̄. De iſtū
 d̄ d̄. Diuicie ſi affluāt. ſz de bono iuſto. nolite
 cor apponere. lz poſſint man⁹ appōere ad licite cō
 gregādū ꝑputandū. deſtribueduz. De hiſ trib⁹
 gradib⁹ paup̄tatiſ volūtariē d̄ agel⁹ ad paſtores
 de xp̄o. Hoc vob⁹ ſignuz inueniet̄ infantē p̄antiſ
 inuolutū. Lu. ij. Nota p̄antiſ nō d̄ ſericlinolu
 it eū ſ p̄antiſ qd notat paup̄tatē qz paup̄ d̄ p̄ano
 ſuſ. De h̄ ſigno habet̄ figura Gen. ix. Dic bñt̄
 h̄yſtoriā quō Noe ⁊ filij ei⁹ cū vxorib⁹ ꝑ diluuiū
 um fuerūt ex arcā. dñſ cōſolādo eoſ qz timebāt
 ne pluuiā rediret. cū iam ꝑ annū integrū ſteriffet̄
 in arca. dixit eiſ de⁹. non timeat̄. Arcū meū po
 nam in nubib⁹. ⁊ erit ſignū federiſ in̄ me ⁊ i raz
 Gen. ix. Nota. q̄ iſte arc⁹ celeſtiſ ſignificat paup̄
 tatē volūtariā. Rō qm̄ arc⁹ ē curu⁹. Ita ⁊ pau
 per vadēſ humiliſ. Sec⁹ de diuite q̄ incedit totuſ
 rect⁹ ⁊ ſupbe. Itē arc⁹ d̄ celeſtiſ. ſic ex volūtaria
 paup̄tate de⁹ ꝑmittit celū. Mat. v. Beati pau
 peſ ſpū qm̄ ip̄oz ē regnū celoꝝ Itē cōit̄ arc⁹ ille
 ē triū coloꝝ. ſ. de igneo de liuido ſiue blauio ⁊ de
 viridi In colore igniſ reſſet̄ ꝑm⁹ grad⁹ pau
 p̄tatiſ q̄ eſt ex ꝑncipio. qz p̄ſona inſlamata igne a
 moꝝ ⁊ deuotiōiſ dei. nō vult aliqd̄ in iſto mūdo.
 In colore liuido oſtenditur ſecūdu⁹ grad⁹ qui eſt
 ex fine quādo p̄ſona cōſolatur de amiſſiſ ex deſi
 derio celi. In tertio colore. ſ. viridi reſſet̄
 tertiuſ grad⁹ paup̄tatiſ qui eſt ex medio. qz
 ſicut arbor viridiſ facit fructum. Ita qui ſunt in
 iſto gradu faciunt fructum elemoſynarum ⁊ mi
 ſericordiā. Diuitib⁹ huiſ ſeculi ꝑcipe nō
 ſublime ſapere neq; ſperare in incerto diuiciā
 ſed in deo viuo qui ꝑſtat nobiſ om̄ia abunde
 ad fruēdū. Quid ergo ꝑcipe bñ agere. diuiteſ
 fieri in boniſ operib⁹ facile tribuere cōmunicare
 theſaurifare ſibi fūdamētū bonuz i futurū. ſ. ad
 Thi. v. Cū ḡ d̄ dñſ Arcū meū. i. paup̄tatē volū
 tariā ꝑoꝝ i nubib⁹ celi. i. ſc̄iſ apl̄iſ ⁊ viriſ apo

¶ Dñica infra octa. natiuitatis xp̄i

stolicis. Et erit signum federis inter me et terram. quia sicut nubes sunt medie inter celum et terram a quibus venit pluuia. tonitrua et fulgura. Sic apli et viri apli sunt medij int̄ deū et nos a quibus descendit pluuia. s. doctria. tonitrua cōmī nationū et fulgura inflātionū i amore dei et p̄ri De quibus dicitur. Qui sunt isti qui vt nubes volāt. Esa. lx. Huic signo cōtradicitur a cupidis et auari. et dominis temporalibus per rapinā. a platis per symoniam a iudicibus et aduscatis et procuratoribus per calumniam. a diuinibus et mercatoribus per vsuram. a religiosis per pprietatē et. int̄m quod xp̄us dicit. Tota die expandi manus meas ad populū nō credentem sed cōtradicientē mihi. Esa. lxxv. et ad Rhoma. x. Nota tota die expandi manus meas. s. dando pluuiam rosē panē vinū et omnia necessaria et. ad populum nō credentē. s. mādatīs nec cōsilij meis. sed contradicentē mihi. ¶ Tertiū signū vere humilitatis est quā gestus corporis et signa exteriora cōcordant cū corde vt. vt si homo habet oculos et oculos humiles quod etiā cor sit humile. Alias dicit scriptura sancta. Est qui nequiter se humiliat et interiora eius plena sunt dolo. Eccl. xix. Prop̄ quod angelus ostēdens nob̄ signū vere humilitatis dicit hoc vobis signū inuenietis infantē pannis in uolūtum positū in p̄sep̄io. Ecce hic exemplum infante humilitatis. Luc. ij. Magna humilitas fuit filij dei. quā voluit humiliari infra seraphinos. cherubinos. thronos et dñationes virtutes. potestates. principatus. archangelos et angelos. vt eēt homo. Nusquam angelos apprehēdit. s. semē Abrae apprehēdit. ad Heb. ij. Sed māter signū humilitatis fuit quā inter bestias voluit ponij in p̄sep̄io. qui dicit patri. vt iumentū factus sum apud te. et ego semper tecū. ps. Ecce signū vere humilitatis et quod signū saluationis. Nota figurā que habet Ezech. ix. vbi legitur. quod Ezechiel ppheta vidit deū iratum et furiosum volentē destruere ciuitatem sanctā hierusalem. et totā terram pmissiōnis. Ad quē ppheta. O dñe deus quare hoc. Cui dixit deus. veni et ostēdā tibi peccata populi et videbis rationē quare. Dic historiaz de illo homine qui venit cū attramento scriptoris. et de septē alijs hominibus ip̄m sequētib⁹ quorum quilibet habebat arma in manu sua ad occidendū. Dixit dñs illi qui portabat attramentariū. trāsī per mediā ciuitatē hierusalem et signa thau. sup̄ frontes viroꝝ gementiū et dolentiū. sup̄ cūctis abomīationibus que fiunt in medio eius. Deinde dixit septē hominibus ip̄m sequētib⁹. Transite per ciuitatem ip̄m sequēdo. et percutite nō per oculos vester neque misereamini senē adolescentulū nec virginem nec puulum. et mulieres interficite. Om̄em autē sup̄ quē videritis signū thau. ne occideritis. et a sanctuario meo incipite. Nota practicā signationis quō fiebat. Quā ille notarius trāsēundō videbat sacerdotes ridentes et gaudentes et. dice

bat eis. de quo ridetis ita et gaudetis. Rūdebāt Et nunquā debemus letari et gaudere et. quia habemus tot reddidit et. Dicebat ille. Spectet modicum. quia alij soluent vobis et. Quā videbat alios quos sacerdotes plorantes. dicebat. Quare ploratis. Rūdebant. Miseri. et nunquā debemus flere. quia tot peccata fiūt contra deum. Tunc dicebat. amoueat capitiū. et signabat eos signo thau in frōte. Idē fecit de militibus. ciuib⁹ et de alijs et de mulieribus. Tunc ppheta incepit clamare et dicere. heu heu heu dñe deus. Interiectio ē dolētis. Ecce historia hoc thau significat humilitatē tripli cōrōne. Prima quod significat crucem xp̄i. in qua christus voluit humiliari. et in maiori gradu humilitatis. Apl̄s. Humiliauit semet ip̄m factus obediens vsq̄ ad mortē. mortē autē crucis. ad phil. ij. Sc̄da. quod thau interpretat subter talis est humilitas vera. Tertia. quia thau ē vltima l̄ra hebraica. Sic semp̄ humilis vult esse vltimus in omnibus. Notari⁹ est xp̄us vt dicit glossa interli. quod ipse signat signo thau. quia ipse dat humilitatē paratis. Ideo Joh. Apoc. viij. Vidi alterū angelū ascendētē ab ortu solis habentem signū dei viui. et clamauit voce magna quatuor angelis quibus datū est nocere terre et mari. d. Nolite nocere terre et mari neque arborib⁹ quousque signemus seruos dei nostri in frontibus eorū. Nota alterū angelū. s. xp̄m. nō angelū natura s̄ officio. signemus nō dicit signabo. quod oportet quod homo se iuuēt ad signandū. cogitādo cū dolore peccata que fecit. et sic hō se humiliat. Nota in frontibus eorū. quia magis apparet. vbi notat quod humilitas debet apparere in incessu. vestitu in ornatu et alijs omnibus. Quia qui nō signat hoc signo humilitatis. venit in posse illorū sex hominū armatorū qui significant sex ordines sanctorū quod licet modo orēt pro nobis. tū in iudicio armabunt contra nos. Sapient. v. Armabit creaturā ad vltionem inimicorū. patriarche armabuntur et percutient cum gladio de misericordia et liberalitate. prophete cum ense deuotionis. apostoli cum gladio charitatis. Martyres cum scuto patientie. Confessores cum balista diligētie. Virgines cum gladio mundicie. Recipiamus ergo thau. id est. signum humilitatis. vt dicit David. Fac mecum signum in bono. vt videant qui oderunt me et confundantur quoniam tu domine adiuuisti me et consolatus es me. huic signo cōtradicitur a superbis vanis et pomposis. de quibus ppheta dicit christo. hi contradicūt sacerdoti. Osee. iij. Nota sacerdoti. i. christo. cui dicit de⁹ pat̄. Tu es sacerdos in eternū s̄m ordinē melchisedech. ps. cix. Ideo dicit christus. Discite a me. quia mitis sum et humilis corde. Matth. v. undecimo. Ecce hic tria signa posita in via paradisi. Sed vtinam non contingat nobis sicut beato Machario. cuius signa arundinea diabolus sibi

amouit de via. Ita deus pater filius et spūscūs in nemore hui⁹ mūdi posuerūt nobis tria signa. puritatis. paupertatis. et humilitatis. sed diabol⁹ iam amouit. Ideo pater filius et spūscūs cōque runē di. ps. lxxij. Signa nostra nō vidimus. iā nō est ppheta. quia iā inter religiosos non apparet signū puritatis paupertatis et hūilitatis. nec inē laicos nec clericos. Ideo Dauid. Posuerūt signa sua signa et nō coguerūt. ps. lxxij. qz iā p diabolū amota sunt de via.

De eadē dñica. Sermo. ij.

Ecce positus est hic in signum. Luc. ij. Deus pater fecit nobis de filio suo sicut solet fieri euntibus ad sc̄m Jacobū vel ad notabile pegrinationē. Nam in biuis occurrentibus ponit aliquod signū. vel crucis vel lapidis in via directa ne errēt. maxime qñ ē stricta et vix apparens et alia via ē patens et lata. sic in pposito. Juxta illud Mat. vii. Spaciosa ē via que ducit ad pditionem et multi sunt qui intrāt p eā: q̄ angusta porta et arcta est via que ducit ad vitā et pauci sunt qui inueniunt eam. Ideo ne errem⁹ in eundo. datus pater posuit nobis in via directa penitentie filiū suum in signū dicens. Hoc signum vobis inuenietis infantē pannis inuolutum positū in p̄sepio. Jō dicit thema. Ecce positus est hic in signū. Nō hic figurā de signo thau q̄ soli signati saluabunt a morte Ezech. ix. vbi declaranda tria sunt.

Primo de viro induto de lineis

Secdo de signatiōe quā fecit

Tertio de sex viris interficiētib⁹ nō signatos. Q̄tū ad p̄mū. vir lineis indutus ē christ⁹. vt dicit glosa. quia q̄diu sumus in ista vita xp̄us est nobis indutus de lino ppter dulcedinē misericordie. quā habet erga peccatores penitentes. Auctoritas Apoē. j. Cōuersus vidi similem filio hoīs vestitū podere. s. alba. Nota conuersus. qz q̄tūcūq; homo fecerit plura peccata et graua et si vult cōuerti et facere penitentia videbit xp̄m indutum. s. de lino misericordie. Sed post hāc vitā videbit ipsuz armatū totū de ferro vt homo armorum. Auctoritas. Accipiet armaturā zelus illi⁹ et induet p thorace iusticiā. et p galea iudiciū certū. Sumet scutū inexpugnabile equitatē. acuet autē dirā iram in lanceā et pugnabit cū illo orbis terrarum cōtra insensatos etc. Sapient. v. Nota zelus illius. quia nunq̄ aliquis homo fuit ita zelotipus de vxore sua sicut christus de anima nra. quā tanto p̄cio em it et redemit. fm illud. Empti em est p̄cio mag. j. Cor. vi. Jō dixit de moysi De⁹ tu⁹ fortis. zelotes. Exo. xx. Et sic hō armaret se cōtra vxorē si recederet ab ipso et iret ad lupanar cū aliq̄ ribaldo lenone. Ita christ⁹ q̄ in baptismo desponsauit aīaz. Ozec. ij. Sponsabo te

mibi in fide. Ecce qualis honor. Sed qñ peccat mortaliter recedit a sponso suo christo. et vadit ad lupanar. et sunt septem lupanaria. et septez lenones. Primū lupanar est de supbia. cui⁹ leno est leuiathan. qñ ergo xp̄s querit a scutifero. scz angelo vbi est sponsa mea. Rūdet angelus dñe recessit et iuit ad lupanar cū leuiathan. ppter qd christus armat et cōcordat. Esa. ix. di. zelus dñi exercitū faciet h. et sic d̄ alijs lupanarib⁹. Xps armat se pmo thorace vel lorica de iusticia. Nūc ip̄e portat camisiā lineā intm q̄ si mittis sibi irato vnā sagittā deuote orationis vt si dimittat tibi peccata statim vulnerat. de hoc ip̄emet dicit. Vulnerasti cor meū soror mea sponsa mea vulnerasti cor meuz in vno oculoꝝ tuozū in vno crine colli tui. Can. iij. Nota quō oratio fit duob⁹ modis siue duplex est oratio. quedam est intellectualis. de qua Exo. xiiij. de moysi q̄ orabat et tñ ore nihil dicebat. et talis oratio vocat̄ icr⁹ oculi et sagitta que vulnerat cor xp̄i. Ideo dicit cor meū in vno oculoꝝ tuozū. Alia oratio ē vocalis que dicit̄ ore et ista exiit p collū que mouet̄ cū p̄dere. et de ista dicit̄ i vno crine colli tui. et ista oratio vocat̄ crinis q̄ mouet̄ vna sufflatiōe. Sz post hanc vttā in alio mūdo christus ē ita armat⁹ in tantū q̄ si homo mori⁹ impenitēs nō pōt vulnerari nec tangi. Rō est. quia armatus de thorace rigoris iusticie. vnde legit̄ Luc. xvj. De illo diuite qui nunq̄ potuit obtinere guttā aque quam petebat orando di. Pater abraā etc. Et in capite accipiet p galea iudiciū certum. Modo videt̄ surdus et cecus. surdus quia nō videt̄ q̄ audiat iuramēta et blasphemia s quas facitis. Et cecus quia videt̄ q̄ nō videat tot peccata que sūt. q̄a nō facit iusticiā videt̄ q̄ nullū habeat iudiciū. sed post mortem accipiet p̄o galea iudicium certum. quia sicut galea stat in capite. ita ibi erit sapientia iudicij. Tunc dicet. nō es tu ille qui fecisti talia etc. O dñe credebam q̄ essetis surdus et cecus. Dico autem vobis q̄ omne verbum ociosum quod locuti fuerint homines reddent rōnē de eo in die iudicij. Mat. xij. Piere. Regnabit rex et sapiēs erit et faciet iudiciū et iusticiā in fra. Hiere. xxij. Itē sumet scutum inexpugnabile nō de asseribus. sed scutū forte d̄ cornu cū venis etc. inexpugnabile cū quo fugabit oēs sagittas supplicationū et orōnū etiā oīm sanctorū si oraret̄ p aliquo impenitente. qz nō p̄nt scutuz penetrare. Sec⁹ mō. qz si tu ip̄e. mittis sibi vnā sagittā siue vnū telū orōnis deuote dicēdo. De⁹ ppiti⁹ esto mibi pctōzi statim penetrat. Itē i māu dextra accipiet lanceā q̄ vno ictu penetrabit oēs pctōzes impenitētes dādo sniaz diffinitiuā. di. Discedite a me maledicti. etc. Mat. xxv. Ab illa lancea nos custodiat dñs. Itz q̄ q̄s ē iste hō idur⁹ d̄ lino. nūc q̄ p̄tūmī ad dñm deū vřz qz benign⁹ et misericors est. quia indur⁹ de lino modo. Q̄tū ad secundū

In festo Circūcisionis dñi

videndū est de significatione quā facit tinctor et significat suā magnā charitatem. Calamus suaz magnā misericordiam. Tinta siue incaustu ē sua magna gratia erga nos. Signat psona signo thau i cōfessione qñ cōfessor absoluit peccatores ad extra. Similiter christus signat ipm in aia intus. De hoc dicit christus cōfessorib⁹. Signem⁹ seruos dei nostri in frontib⁹ suis. Apoc. vii. nō q sit character indelibil. sed est quidaz ornatus ad instar mulieris pulchrā coronā portantis in qua adde ret pulchra stella p ornatu. Sed nota quib⁹ personis debet dari signū thau. sup frontib⁹ viroz gementiū ⁊ dolentiū sup cunctis abhominatiōnibus. Nō ergo debet dari illis qui veniūt ridēdendo vel excusando se vel peccata abscondendo. Tales nō sunt signādi signo thau. imo damnatus est cōfessor qui tales absoluit sed debz eis dicere vadatis. quia ira dei soluet ⁊c. Ido dicit signemus suos dei nō seruos diaboli. scz nō contritos. Idem de mulierib⁹ que qñ sunt ad pedes cōfessoris dicunt pater noster vel auemaria. vñ dicunt nō recordor de aliquo peccato. Sed si cōfessor esset astutus ⁊ interrogaret ⁊ diceret qd d alia vicina vestra ipa diceret de illa omnia peccata in ortalia ⁊ etiam venialia s de se nō recordat. Sic quō confessio est faciēda ad instar alicuius qui habet reddere compotū ⁊ cogitat ⁊ videt et numerat. Idem ⁊c. Deinde signat signo thau s iram dei vīdandā ⁊ aia portat illud signū in fronte. ⁊ qñ exit de corpore demones qñ vident illud signū turbant. **Autoritas.** Turbabunt gentes supple infernales ⁊ timebunt qui habitant tēnos a signis tuis exitus matutini ⁊ vesp̄i delectabiles. ps. lxxiij. ppter hoc dauid sciēs virtutē hui⁹ signi orando dicebat deo. Fac me cū signū in bono vt videant qui me oderunt ⁊ cōfundant qñ tu dñe adiuuisti me ⁊ cōsolat⁹ es me. ps. lxxxv. **Item** ad tertium de sex viris armorū interficientibus nō signatos. hi sunt sex ordines sanctorum qui sunt in celo scz patriarche pphete. apostoli. martyres. p̄fessores. ⁊ virgines. qui modo sunt ad instar christi induti sed post hanc vitam armabunt cū christo. **Autoritas.** Armabit creaturam. i. vniuersitatem sanctorū ad vltionē inimicorum ⁊ pugnabit contra insensatos. Sapiē. v. Nota contra insensatos. ergo nō cōtra me dicē sapiens. Sed quot sunt qui nō credunt imo putant se esse sapientes. Nota sex conditiones stultorum. Prima est auarozū qui totam vitam suā ponunt in pecunijs ⁊ bonis temporalibus ⁊ non curant de spiritualib⁹. Contra istos insensatos pugnabit christus in iudicio quādo ania exit de corpore dicēs Michaeli. voca patriarchas qui venient armati quib⁹ dicit christus. vos q fuistis misericordes ⁊c. quid vob videt⁹ scienduz de illo auaro vsurario ⁊c. Tūc ibi cum gladio liberalitatis pcutient dicēdo. Iudiciū sine misericordiā

fiet illi qui nō fecerit misericordias. Iaco. ij. Isto ictu miser cadit in infernū. Secūda cōditio stultozū est in deuotozū qui nō honorāt deū. nec scōs nec ecclesias. nec suos di. imo iurāt ⁊ blasphemāt deū ⁊ sanctos. de ecclesijs faciūt lupanaria vitupant seruos dei. qñ tales moriunt⁹ sunt in iudicio vocant⁹ pphete qui veniūt armati. quib⁹ dicit christus. vos qui fuistis homines deuoti quid videt⁹ vobis sciendū de his in deuotis ⁊c. Qui lācea deuotionis pcutient dicētes. Dñe maledicti erunt qui contempserunt te ⁊ condemnati q blasphemauerunt te. Tob. iij. Tertia est inuidozū q non possunt videre bonū p̄mi absq̄ dolore cordis qui pcutiunt⁹ ab apostolis ense charitatis. d. qñ nō fuerunt charitatiui. Omnis qui odit fratrem suum homicida ē. Et scitis qñ homicida nō hz vitam in se manentē. s. Joh. iij. Quarta est vindictiuozū qui nolūt remittere iniurias p̄p̄ christum. nunqd esset magna stulticia pcutere seipsum gladio in pectore. ita faciunt vindictiuū q p̄mo occidūt aiam suā vt possint occidere a sinuz p̄mi. i. corpus. Qui pcutiunt⁹ a sanctis martyribus Georgio Vincetio ⁊c. qui fuerūt patientes q pcutiūt cū axa. di. Vos dñe dixisti vindictiuus pater meus celestis tradet vos tortozibus. nisi remiseritis vnusquisq̄ fratri suo de cordib⁹ vris. Mat. xvij. Quinta ociosozū q nolūt laborare in bonis opibus quib⁹ cōtingit vt mercatori stulto qui nō vult emere tempe ferie. sed post ⁊ cōstat sibi florenū quod poterat habere p vno denario tpe ferie. Qui pcutiunt⁹ a sanctis cōfessoribus. s. Martino. Bñico ⁊c. q fuerūt diligētes cum apls dicat. Si q̄s nō vult opari nō māducat. s. panē gl̄e. ij. Theb. iij. s. mittent⁹ ad hospitale miserozū. s. ad infernū. Sexta ē luxuriosozū q sunt insensati ad instar illi⁹ q in supiori domo tenebat magnas mercatias ⁊ in domo inferiori tenebat paleā. volebat se calefacē icēdit paleā ⁊ amisit oēs merces ⁊c. Sic dom⁹ supior ē mēs vbi sunt merces meritozū. Dom⁹ inferior vbi sūt palee sensualitat. Quñ g luxuriosus vult se calefacē accēdit ignē in domo inferiori. s. i sensualitate ⁊ cōburit etiā q̄cqd ē in domo supiori. qz amittit omnia merita. Per vnū em̄ p̄ctm luxurie puta fornicatiōis v̄ adulteriū ⁊c. oia merita mortificatur. Similiter ⁊ p q̄libet mortale. De q̄ vide sc̄m Tho. pulchre differētē. Ignis ē vsq̄ ad p̄sūptiōnē deuozās ⁊ oia eradicās germinā. Job. xxxj. Et loquit⁹ de luxuriosis q pcutiunt⁹ a v̄ginib⁹. s. katherina vsula ⁊c. Que p̄p̄ fetozē claudūt sibi nasum cū manica di. Nō intrabit in eā. s. gloriā aliqd cōinānatū aut abominationē faciēs ⁊ mēdaciū Apoc. xxj. Attēdam⁹ g ad signū de q̄ dicit⁹ thema. Ecce positus ē h in signū. s. virtutū ⁊ in vīam rectā penitētie vt habeam⁹ grām in p̄senti et in futuro gloriā.

In festo circūcisionis xpi. Sermo

Aparuit benignitas et humanitas saluatoris. ad Titum. iij. et in epla In hac die que est caput anni sancta mater ecclesia facit festum circūcisionis dñi quā hodie voluit recipere ppter rōnes quas declarabo. Materia erit factis speculatiua et cōtinet multa secreta. Si bñ vultis attendere optime eā intelligetis. Sed primo salutem vgo Maria etc. Aparuit benignitas etc. Dies ista dicit solēnis ppter tria singuliter que hodie fuerūt facta in psona infantis dñi nri iesu christi que tangunt in themate.

Primū fuit susceptio circūcisionis dolorose. Scdm fuit effusio sanguinis p̄ciosi

Tertiu fuit donatio nois virtuosū. que notatur in themate. Primū ostēdit cū dicit Aparuit benignitas. scdm cū dicit et humanitas. tertium cum dicit saluatoris. Ergo aparuit etc. Primū quod hodie fuit factū in psona infantis dñi nostri iesu christi fuit susceptio circūcisionis dolorose. Omnes intelligitis quid est circūcisio. s. incisio p̄pucij. illius p̄tis hominis verecūde que cū magno dolore et piculo dabat intantū q̄ multi pueri ex hoc moriebant. Hanc circūcisionem voluit hodie habere siue recipere dñs iesus christus die. viij. iuxta p̄ceptum Moyse dicens. In fans octo dierum circūcides in vobis omne masculinū in generationib⁹ vestris tam vernaculus q̄ empticius circūcides et quicūq̄ fuerit de stirpe vestra. eritq̄ pactū meum in carne vestra i fedus eternū. Masculus cui p̄pucij caro circūcisa nō fuerit delebit d̄ p̄lo meo. quia pactū meum irritū fecit Gen. xvij. Idem p̄cipit Veni. xij Mulier que suscepto semine pepit masculū immūda erit septē dieb⁹ et die octava circūcides infantulus. Ecce p̄ceptū legis strictū graue et dolorosum. Hoc p̄ceptum xp̄s voluit seruare et complere. In quo videtur mihi q̄ chastus tenuit modū diuitis plures captiuos habētis qui volens suos captiuos custodire dat eis signū annuli in tibia. Sic fecit dñs iesus qui recipit plim israel vt seruiret sibi et ip̄e esset dñs et dedit eis hoc signū circūcisionis di. Abrae qui fuit p̄mus qui ip̄az recepit. Circūdetis carnem p̄pucij vestri vt sit signū federis inter me et vos Gen. xvij Idē dñs deus qui tūc p̄cepit et dedit illd̄ signū p̄lo iudeorum factus homo hodie recepit illud signum vt captiuos liberaret ab illo signo. Ecce ratio quare christ⁹ hodie voluit recipere circūcisionē in qua ostendit suam infinitā benignitatem. Ideo dicit p̄ma clausula Aparuit benignitas. d̄ qua benignitate dicit bñs Luc. Ip̄e benign⁹ ē sup ingratos et malos. Luc. vj. Ingrī et mali sūt iudei qui noluerūt dñm suū recipere. q̄ maximam benignitatez ostēdit volēs se subijcē legi ad qm nō obligatur. sed vt nos liberaret et in filios nos

adoptaret. Hanc rōnē tangit apostol⁹ di. At vbi venit plenitudo tempis misit deus filium suū factum ex muliere factum s̄b lege vt eos qui s̄b lege erant redimeret. id est liberaret vt adoptionē filiorum dei recipemus. Ad Gal. iij. patet p̄ dicta ratio. Nota venit plenitudo t̄pis dñs de⁹ omnibus rebus mūdi hui⁹ dedit certū tempus et certam durationē. Salomon. Omnia temp⁹ habent. s. determinatū et limitatū et suis spacis trāseunt vniuersa sub celo. Eccl. iij. Circūcisioi dedit deus certū temp⁹ determinatū et limitatū et principium et finez et debuit durare quasi p̄ duo milia annorū. Principiū eius fuit in patriarcha Abraam. Finit⁹ eius in dño nostro iesu xp̄o. Inter duos istos terminos durare debuit pactum circūcisionis. Autozitas. Dixit de⁹ Abrae Ego sum dñs deus om̄ipotēs ambula corā me et esto p̄fectus ponāq̄ fedus meū inter me et te. et infra. Hoc ē pactum meū quod obseruabitis. in me et vos et semen tuū post te. Circūcides ex vobis om̄e masculinum. Gen. xvij. Complēmetuz ergo et plenitudo tempis denotat hic. Hic p̄t cogitare et videre quāta est cecitas iudeoz q̄s deus liberauit et liberos fecit et ipsi volunt eē captiui. Moraliter modo null⁹ vestrū obligat ad istā circūcisionē materialem. quia finita et terminata est in xp̄o. Et obligamur ad circūcisionem moralem siue spūalem. Sic em̄ tūc circūcidebat supflūū illi⁹ p̄tis et remanebat illud qd̄ erat necessarium. Ita moralit̄ ē nūc sciendū. Circūcidere oportet supfluum in illis p̄tib⁹ gladio discretiōis. Illi qui nō sunt de m̄rimonio nō curent de illo actu nec cogitando nec loquēdo nec opando aliq̄ mō imo occasiōes oportunitates et corruptiōnes vitare debēt. sed vir cū vxore h̄ qd̄ ē necessariū p̄ cōseruatiōe humane nature sine peccō committere p̄t fruādo modū debitū omnib⁹ supfluis circūcisis. Hec circūcisio ē nob̄ necēria ad saluationem. Id̄ xp̄s. Sūt eunuchi q̄ castrauerūt seip̄s ppter regnū celozū q̄ p̄t cape capiat Mat. xix. Talib⁹ dicit apls. In xp̄o iesu circūcisi estis circūcisione nō manu facta in expoliatiōe corporis carnis. sed in circūcisione xp̄i. s. spūali etc. ad Col. ij. Nota est expediens q̄ sicut quelibet persona tenet ad istā circūcisionē morālē. ita et quelibet cōmunitas debet circūcidere publicas putas seu meretrices que stāt p̄ vicos ciuitatis et expellere eas d̄ cōitate et solū retinere lupanaria ad remediū. Scdm q̄ hodie fuit factū in psona infantis iesu xp̄i fuit effusio sanguinis p̄ciosi Et hoc ostēdit cū dicit. Aparuit humanitas. vera humanitas xp̄i aparuit in circūcisione in sanguinis effusione sine qua nō poterit dari. Id̄o legit̄ Exo. iij. de zephora. Tulit illico zephora petrā acutissimā et circūcidit p̄pucij filij sui dic. Spon sus sanguinū tui mihi es ob̄ circūcisionem. Vide tur mihi q̄ christ⁹ in sua circūcisione tenuerit mo

In festo Circūcisionis dñi

dum magni mercatoris venientis ad feriā p̄ emēdo p̄ciosas merces quas nō soluit sed dat signū vel arram. Deinde tempe statuto soluit totuz p̄cium. Ita fecit dñs n̄r iesus christus qui venit d̄ celo in terrā in qua intrauit in die natiuitatis ad emendū p̄ciosas margarīthas. i. animas in feria hui⁹ mūdi di. mūdo. **B**a mihi animas cetera tolle tibi. **Sen. xiiij.** Preciū emptionis fuit tor⁹ sanguis christi soluendū in die veneris sc̄a in mensa cambiū. s. arboris sancte crucis s̄m quod erat ordinatum. **S**ed hodie dedit signū vel arraz vt se tenerent p̄ eo. **E**cce hic secunda ratio. q̄re xp̄us voluit hodie recipere circūcisionē in quo apparuit humanitas. **S**ciebat christus esse aliquos hereticos futuros ex ignorantia dicētes q̄ nō assumpsit verā carnē humanā sed corp⁹ aerēū vt angeli faciunt q̄n̄ apparēt hoībus. hoc est erroneum ⁊ cōtra articulū fidei di. **Q**ui pp̄ nos hoīes et p̄pter nostrā salutē descendit de celis ⁊ incarnat⁹ est de sp̄scō ex maria virgine ⁊ homo factus ē. **A**thanasī⁹. **P**erfect⁹ de⁹ p̄fectus homo ex ania rōnali ⁊ humana carne subsistēs. **E**t fuit cōpleta p̄phetia dauid de ista humanitate di. **H**ō natus est in ea. s. virgine maria ⁊ ip̄e fundauit eam altissimus. **C**ōstructio incipit hic. **I**p̄e altissim⁹ fundauit eā. **F**undamentū redemptiōis humanē aliud nemo potest ponere p̄ter id quod positū ē. **j. Cor. iij.** **I**n hoc fundamento passionis de⁹ fundauit hodie virgine mariā. **E**t ecce moduz quō. quia circūcisio que dabat antiquit⁹ erat figura passionis xp̄i ex decē circūstantiis que ibi circundabant que etiam seruare fuerunt in circūcisioe iesu christi quas virgo maria optime itelligebat quia s̄m q̄ dicit **O**rige. omēs p̄phetias itelligebat mirabiliter. **P**rima circūstantia que etiam iuxta circūcisionē est fuit q̄n̄ **J**oseph hodie dixit virgini **M**arie est voluntas dei q̄ filius vester accipiat circūcisionē. quia hodie sunt octo dies a sua natiuitate. hodie ergo debet dari. **R**espondit **M**aria q̄ erat volūtas dei. **T**ūc **J**oseph recessit a christo ⁊ a virgine **M**aria matre ⁊ iuit ad rabios ⁊ c̄. hoc figurabat q̄ sic in passiōe vn⁹ discipulus ei⁹ recederet ab eo ⁊ iret ad iudeos di. quid vultis mihi dare vt ego eū vob tradā. **A**d intelligens virgo plorabat. **S**c̄da fuit q̄n̄ **J**oseph venit cū multitudine iudeorū. quia sicut nos cōgregamur in baptismo pueri. **I**ta tunc iudei in circūcisione. hoc figurabat turbā magnā que venit cum gladijs ⁊ fustibus ad capiendū christuz in nocte sue passionis. **T**ertia fuit q̄n̄ virgo recepit filium suum ⁊ ip̄o recepto de p̄sep̄io presentauit q̄ ip̄m rabinis. hoc figurabat q̄ sicut in passione christus p̄sentaref iudicibus **A**nne ⁊ **C**ayphe **P**ylato ⁊ **H**erodi ⁊ virgo plorabat continue. **Q**uarta fuit q̄n̄ imponebat sibi h̄ nomē **J**esus. hoc figurabat sententiā passionis irreuocabiliter datam p̄ quā saluū fecit ip̄m suū a pecca-

tis eorū. **Q**uinta fuit q̄n̄ iudei elcauerūt sibi vestes. q̄d figurabat nudationē xp̄i in passione iuxta crucē. q̄d intelligens virgo flebat vberime. **E**t dicebant sibi **J**oseph ⁊ rabini b̄n̄ videf certe q̄ estis iuuenis. **S**exta fuit in circūcisione p̄puci tunc ex dolore infans iesus clamauit flendo q̄d figurabat clamorē quē fecit in cruce in passiōe alta voce. **C**ogitate fletū virginis **M**arie. **S**eptima q̄n̄ **M**aria in p̄ano de lino recipiebat sanguinē circūcisionis. quod figurabat q̄ in passione sic i pede crucis **M**aria in suo velo recipet sanguinē eius. **O**ctaua q̄n̄ imponebat sibi vnguentum in vulnere circūcisionis quod figurabat vnctionem sui corp̄is in sepulchro siue sepultura. **N**ona q̄n̄ virgo cum **J**oseph posuerunt filium in p̄sep̄io. q̄d figurabat q̄ sic in passione corpus poneref in sepulchro p̄ **J**oseph ab arimathia ⁊ **N**icodemo. **D**ecima q̄n̄ **M**aria plorabat sup̄ presepe respiciendo filium q̄d figurabat q̄ sic in passione virgo faceret planctū sup̄ sepulchrum. **E**cce quō altissimus fundauit eam hodie. s. **M**aria in fundamēto passionis. **I**deo dicit. **F**undamenta eius in montibus sanctis. **p̄s. lxxxvj.** **N**ota in montib⁹ sanctis pp̄ altitudinē cōtemplationis passionis xp̄i in dictis circūstantiis **E**x his leo papa extrahit moralitatē di. **A**gnosce o christiane dignitatē tuā ⁊ diuine conforis factus nature noli in veterē vilitatē de gratia conuersatione redire. memento cui⁹ capitis ⁊ cui⁹ corporis sis mēbrū. **R**eminiscere qz erutus d̄ p̄tate tenebrarum trāslatus es in lumen ⁊ regnū **P**oli te iterū seruitute diaboli subijcere. qz p̄ciū tuū sanguis xp̄i ē q̄ vitate te iudicabit q̄ miscōia te redemit. **E**rgo ex q̄ p̄ciū n̄re redēptiōis ē tā magnū ⁊ tāti valor! caueam⁹ ne vēdam⁹ nos diabolo modico p̄cio sup̄bie. **S**up̄b⁹ vēdit se diabolo modico vēto sup̄bie ⁊ vanitati. **A**uar⁹ vno denario. **L**uxuriosus modica delectatiōe. **G**ulosus vno cibo v̄l vna tacea vini **A**d cōscēdū q̄ta ē culpa illi⁹ q̄ peccat mortalit̄. **N**ō h̄ pabolā d̄ mercatore q̄ emerat margaritā p̄ciosā qm̄ cōmisit v̄xori ad custodiendum in panno inuolutā quā dedit pro folio lactuce. **Q**uilibet nostrū reputat h̄c mulierem fatuā fuisse. **S**ed vtinā nos nō sumus in eadem fatuitate. hic mercator est christus. **L**apis p̄ciosus seu margarita est aīa n̄ra que plus valet q̄ aliquid corpale que ē empta p̄cioso sanguine iesu christi. **j. p̄s. j.** **N**on corruptibilib⁹ auro ⁊ argento redēpti estis de vana cōuersatiōe paterne traditionis. i. venditionis sed p̄cioso sanguine quasi agni imaculati christi. **H**anc margaritam p̄ano carnis inuolutā christ⁹ cōmisit mihi ⁊ tibi ⁊ illi. **M**ulier transiens portans lactucas vel hm̄i est tēptatio. calor estatis ē ardens desideriū illius rei pro qua peccas mortaliter. tunc tradis diabolo margaritā p̄ tribus lactucis sc̄ cogitatione locutiōe ⁊ opatione. **I**deo caueatis

Sermo

alias dicit **David**. frater nō redimit. qz null' pu-
rus homo poterat redimere. dicit scūs **Tho. iij.**
pte. q. f. ij. scz q' nulla pura creatura potuit satisf-
facere p' natura humana. q. xlix. v. p'mū. **Itē. iij.**
scripto. di. f. q. f. ij. nonū. **Sz** satisfactio p' tota na-
tura humana debuit fieri p' mo' nē christi. qz de-
buit esse vniuersalis z exemplar cuiuslibet alteri-
us vt dicit scūs **Tho. iij.** dist. ij. capitulo. iij. z in
de veritate. q. xxix. vij. sextū. **Unde David** sub-
dit redimet homo scz deus. z nō dabit deo placa-
tionem aie sue. **Et** sequit' pena. laborabit in eter-
num z viuit adhuc in finem. quia efnaliter erit in
pena. ergo auisemur ne peccem' mortalit' **Ter-**
tium qd' hodie fuit factū in p'fona infantis **Iesu**
christi fuit donatio nois virtuosū cū dicit' salua /
toris. sicut nos mō imponim' nomen in bap-
tismo. hoc nomē iesus est virtuosum. quia omēs v-
tutes quas de' posuit in herbis lapidib' verbis
planetis stellis cōstellationib' omēs sunt z con-
tinent' in hoc bñdicto nomē iesus quod fuit ho-
die datū christo. **Lu. ij.** **Postqz** p'summati sunt
dies octo vt circūcideret puer. vocatū est nomē
eius iesus. **Circa** hoc nō q' hoc nomen iesus con-
ueniēter christo impositū est in sua circūcissione.
vt dicit' sanct' **Tho. iij.** pte. q. xxxvij. ar. ij. **Quia**
nomia debēt p'prietatibus rerū respōdere. **Et** b'
patet in noibus generū z specierū. qz vt dicitur
q'rtō metaphisice. ratio quā significat nomen est
diffinitio q' designat p'prietā rei naturā. **Noia** aut'
singularium hoim' semp' imponunt' ab aliqua p-
prietate ei' cui nomē imponit'. vel a tempe vel a
cognatiōe vel etiā ab euētu. vel ex aliqua quali-
tate. horū oim' exempla doctor scūs vbi supra in
corpe articuli ponit. **Sed** noia que imponuntur
aliq'bus diuinitus semp' significāt aliqd' gratui-
tum donū ei diuinit' datū. sicut **Gen. xvij.** dictū
est abrae. **Appellaberis abraham.** quia p'rem mul-
tarū gentiū constitui te. **Et Matth. xvj.** dictū ē
petro. **Tu es petrus z sup hanc petrā edificabo**
ecclesiā meam. **Quia** igit' xpo hoc mun' grē col-
latum erat. vt p' ipm omēs saluarent'. **Ideo** con-
ueniēter vocatū ē nomē ei' iesus. i. saluator. an-
gelo hoc nomen p'nunciāte nō solū matri s' etiā
ioseph q' erat futurus nutricius. **Idē** scūs **Tho-**
mas vbi supra. in solutione ad scōm dicit q' hoc
nomen iesus est p'prium xpo in q'tum significat
spūalem z vniuersalē salutē. **Nō** aut' vt p'ricula-
rem z temporalē. **Sic** em' his qui fuerunt añ xpm
potuit cōuenire hoc nomen iesus z plurib' ante
christū fuit in veteri testamēto impositū. vt patz
etiā ex genealogia christi. vbi dicit'. qui fuit her-
qui fuit iesu. q' fuit eliezer. **Lu. iij.** **Itē** b' nomen
iesus sigt' humanā naturā. s' xps habuit naturā
diuinā z humanā. vt dicit' scūs **Tho. iij.** pte. q.
xvj. ar. v. i corpe articuli vbi dicit' q' in b' noie xps
intelligit' z diuinitas vngens z humanitas vn-
cta. **Et** in tertio scripto. di. x. z. xj. cōtra gentiles

iiij. ca. xxxiij. **Hic** nota pulchrā speculationē. vi-
detur mihi q' spūscūs tenuerit erga xpm modū
quē tenent doctores vel scriptores erga librum.
et libro cōposito imponit sibi nomen vel titulu
de littera rubea iuxta materiaz de qua tractat li-
ber vt de aia vel de celo z de mundo z sic d' alijs
Sic etiā spūscūs cōposuit z scripsit libru. i. cor /
pus christi ipm formādo z organizando z aiam
cū potentijs creando in quo scripsit omnes vtu-
tes theologicas morales zc. **Ideo** dicebat de-
us pater spūsancto. **Sume** tibi libru grandem z
scribe in eo stilo hominis. **Esa. viij.** **Magnus** li-
ber fuit christ' quia existēs in terra rangebat ce-
lum z nō habebat titulu. sed hodie cū vermiliōe
de illo cornu spūsanctus ipm intitulauit nomē
iesus. **Hec** habet aliud p'prium nomen nisi istud.
Ideo quādo hoc nomē iesus nominat' in ecclesia
omēs christiani debēt inclinari. quia idē ē q' sal-
uator. **Ideo** dixit angelus ioseph. **Vocabis** no-
men eius iesus. **Ipe** em' saluū faciet populū suū
a peccatis eorū **Matth. j.** **Popul'** ei' sunt cre-
dentes in eum z sibi obediētes. **Nota** quō nomē
iesus rēp'sentat nob' modū nre saluatiōis triplr.

Primo interpretatione.

Secūdo p'nunciatione.

Tertio rēp'sentatione.

Primo modo iesus interpretat' saluator. **Secūdo** in
hoc nomine iesus sunt due syllabe. prima ē ie. in
qua sunt due l're. s. i. z e. **Hec** p'ma syllaba signifi-
cat humanitatē que consistit in duab' substātis
scz corpis z anime. **Nō** em' anima rōnalis ē hō.
sed homo est aliqd' cōpositū ex aia z corpe. vt di-
cit scūs **Tho. j.** pte. q. lxxv. ar. iij. **Uñ** z **Aug.**
xix. de ciui. dei. cōmendat rōnē p'bi qui hominē
nec animā solā nec solū corpus. sed animā simul
z corpus esse arbitrat'. **Similiter** nec aia est hūa-
nitas. quia vt doctoris sancti pbabilior ē senten-
tia. in rebus materialibus forma toti' sicuti hu-
manitas distinguit' realiter saltem partialiter a
forma p'tis vt ab anima rōnali. **Sic** igit' humani-
tas xpi in duab' cōsistit substātis saltē p'tialib'.
s' z corpis z anime. **Hanc** dist. btūs **Tho.** ponit
iij. dist. xliij. q. j. ar. f. q. ij. scdo z septimo **De-**
tha. **Item** in quotlibetis quotli. scdo. q. ij. scdo.
heclra. **I** significat aiam. z l'ra **E** significat cor-
pus. **Secūda** syllaba ē sus. hec significat diuini-
tatem christi. ppter accentū altum. **Et** habz tres
l'ras significantes triplicē honore qui christo de-
bet' s'm quod dicit' ap'ls. deus dedit illi nomē qd'
est sup omē nomē vt in nomē iesu omē genu fle-
ctat' celestium terrestriū z infernoz. ad **Phil. ij.**
Tertio rēp'sentatione. **Quibet** vult habere tabulā
et imaginem crucifixi. **Dico** q' hoc nomen **Ie-**
sus si subtiliter contempletur rēp'sentat cruci-
fixionem christi in qua fuit nostra salus siue sal-
uatio. **Primo** hec littera **I** significat crucifixuz
quia dicit' **Priscianus** q' **I** non est littera sed

In vigilia Epiphaniæ dñi

aspirationis nota. Ideo significat christū in cruce existentē. quia tunc nō fuit lra legibilis q̄ vitæ cognoscebat. **A**uidim eū r nō erat aspectus **Esa.** liij. **S**ed fuit aspirationis nota q̄ clamans voce magna expirauit. **S**ecūdo in hac lra h sunt tres linationes. s. linea recta que significat aiām chisti rectissimā. sc̄da est linea reuoluta que significat corp̄ chisti passibile r reuolutum in cruce. tertia linea est titel desup que significat deitātē que est sup om̄ia. **Lra** **I** significat latronē bonū ad dextram crucifixi crucifixum. duplici rōne. quia sicut **I** est pua lra. sic latro puulū se reputabat et humilē q̄ cognoscēs suos defectus dixit alteri latroni. **N**os quidē iuste digna factis recipim⁹. hic autē nihil mali gessit. **Luc.** xxij. **S**ecūda rō. quia sicut heclra i est recta. sic latro fuit rect⁹ q̄ dixit chisto. **D**ñe memeto mei dū veneris in regnū tuū. **H**ec lra. **S** significat latronē a sinistris chisti crucifixum. **R**ō. quia sicut heclra **S** ē reuoluta. sic ille latro fuit tortuosus r blasphem⁹ q̄ dicebat xp̄o. si tu es xp̄s saluū fac teipsum r nos **Luc.** xxij. **D**uo puncta que sunt in hoc nomine iesus significāt virginē mariā r iohannem euāgelistā. quorū vita stabat in puncto pp̄ dolorem passiois chisti. **I**do hoc nomē iesus ē uenerandū r sperandū in eo. **D**auid. **B**eatus uir cui⁹ est nomē dñi spes ei⁹ r nō respexit in uanitates r insanias suas. ps̄. xxxix. **I**do b̄tus **P**etr⁹ postq̄ in noie iesu curauit vnū cōtractum dixit. **N**ō est aliud nomē sub celo datū in quo oportet nos saluos fieri. **Act.** iij. **N**ota saluos fieri non solum in aiā sed etiam in sanitate corp̄ali intelligit. **D**ic moraliter cōtra illos qui recurrūt ad diuinos sortilegos cōiuratores r hm̄i. **I**deo dauid **S**i oblitus sum⁹ nomē dei nostri r si expandimus manus n̄ras ad deū alienū. nonne de⁹ requireret ista. s. ad puniendū r vindicandū. **I**pe enim nouit abscondita cordis. ps̄. xliij. **D**eo gr̄as.

In vigilia epiphaniæ dñi.

Heredes sumus

Homo s̄m spem uite eterne. **Ad Titū.** iij. **E**t in epla. **I**n p̄senti s̄mone uolo uob̄ declarare quot modis potest homo habere hereditatē paradisi. **S**ed ut materia sit deo acceptabilis r gratiosa. nobis utilis r pficua salutē virgo glorioza. **H**eredes sumus. r̄c. **I**n sentētia effectus hui⁹ uerbi ē q̄ habeam⁹ spem firmā q̄ erimus heredes uite eterne. **I**n uenit dare in sacra scriptura q̄ ad istā spem habendi hereditatem uite eterne. que ē maior spes q̄m homo potest habere. gradatiz deus duxit hominem. uerbi gratia. post peccatū **A**d homines habuerunt spem uite inferni. nō dico spem mortis inferni. quia tūc in inferno erat uita r mors. **Q**uod boni r sancti in limbo sanctorū patrū existētēs ha-

bebant spem uite inferni r nō habebant penam sensus. sed erāt in tenebris. quia nō habebāt p̄sentiam dei. **E**t ille loc⁹ erat uita inferni. de isto loco dixit iacob patriarcha. **D**escendam ad filiū meum lugens in infernū. **Gen.** xxxvij. **E**rgo iacob iam intelligebat q̄ fili⁹ erat in inferno. **E**cce spem antiquorū tempe legis veteris. **I**do dicebat sanctus **Iob.** **I**n pfundissimū inferni descendent om̄ia mea. **Iob.** xvij. **N**ō loquebat de inferno damnatorū. sed de limbo pat̄r sanctorū qui dicūt pfundissimus respectu celi r elementorū. **D**einde deus mutauit spem hominū q̄ dedit legem scripture. quia tūc dedit eis spem uite eterne p̄ hereditate. **Q**uia lex **M**oȳsi non p̄mittenbat p̄sonis sanctis r deuotis nisi bona terrena et temporalia hui⁹ mundi. **Leuit.** xxvj. **S**i in preceptis meis ambulaueritis dabo uobis pluuias tēporib⁹ suis r terra s̄gnet germē suū r pomis arborēs replebunt **Ibidē.** dabo pacē in finibus uestris dormietis r nō sit qui exterreat. **Ibidē.** comedetis panē uestrū in saturitate r̄c. uide ibi totum capim⁹ r multū pulchrū. **I**deo dicebat **Esa.** ias populo israel in p̄sona dei. **S**i uolueritis et audieritis me bona terre comedetis. **Esa.** i. **B**eatus sanctus **Tho.** i. ij. q. xcix. ar. vj. plene determinat r rōnē dicti assignat. **D**einde uenit fili⁹ dei in carne humana r dedit legem gr̄e r eleuauit spem hominum in altum. sc̄z hereditatis uite eterne **Q**uia modo boni qui tenent sc̄am uitam r iustam tam nō spectant uitam infernalē nec tempalem. s̄ spectant uitam eternā. **E**xaltari oportet filium hominis ut om̄is qui credit in eum nō peat sed habeat uitam eternā **Iob.** iij. **P**ropter hoc dic̄ thema p̄positū. heredes sumus s̄m spem. s. legi gratie uite eterne. p̄z thema. **P**ro dictorū itelligētia **N**ota q̄ lex diuina distinguit in ueterē r nouā nō sicut in species om̄ino diuersas. sed sicut imperfectum r p̄fectum in eadem specie. ut dicit sc̄tus **Tho.** i. ij. q. xcj. ar. v. r. q. xvij. ar. j. **L**ex uetus erat bona. quia rep̄mebat concupiscētias r consonabat rōni. sed erat imperfecta ut dicit sanctus **Tho.** i. ij. q. xcviij. ar. j. nec cōferebat gr̄am. q̄ b̄ xp̄o resuabat r fuit a dō. **E**t assimilaf̄ puero ut imperfecta. **S**z lex noua uiro assimilaf̄ ut p̄fecta. ut dicit sanct⁹ **Tho.** i. ij. q. xcj. ar. v. r. q. xcix. ar. ti. vj. **E**t lex noua p̄ncipaliter p̄mittit spiritua- lia r ordinat actus etiā interiores que habet opposita. **I**deo ē p̄fectior lege ueteri que habet opposita. ut dicit sc̄tus **Tho.** i. ij. q. xcj. arti. v. r. q. xcix. arti. vj. **I**nuenio q̄ quattuor conditionēs p̄sonarū possunt h̄re spem certam hereditati uite eterne s̄m q̄ in hoc mūdo aliq̄ p̄sequunt hereditatē.

Primo filij r filie legitime generati

Sec̄do parētes sanguine p̄p̄inqui

Tertio amici cordialit̄ amati

Quarto paupes ab om̄ib⁹ bonis sep̄ati

Et nō inuenio plures. q̄ heredes sum⁹ r̄c. **D**ico

Sermo

primo q̄ in hoc mūdo consequunt̄ hereditatem filij vel filie legitime generati. hoc est clarū ⁊ fm̄ rationē naturalē ⁊ iura imperialia ⁊ pontificalia ⁊ etiā theologicalia. Legit̄ ad Gal. iij. de quodā puero. de quo erat magna questio. si debebat habere hereditatē patris vel nō. Quidā dicebant q̄ sic. quidā q̄ nō. Questio venit ad aplm̄ Paulum legitā ⁊ canonistam ⁊ cōpromiserūt in eum. Qui nō curauit de aliq̄ alio nisi scire si ille puer erat legitimus. Quo scito statim dedit sententiā di. Itaq̄ iam nō est seru⁹ sed fili⁹. quia si filius et heres p̄ deum. ad Gal. iij. **M**odo videamus q̄ sunt filij legitimi dñi nr̄i iesu xp̄i. Dico q̄ solum pueri nouiter baptisati. quia licet nos fuerimus eius filij. tñ ex peccatis nr̄is facti sumus eius inimici. filij legitimi sunt qñ sunt geniti de viro ⁊ vxore legitima. **H**oc modo xp̄us sponsus de ecclesia vxore sua ⁊ sponsa legitima generat filios ⁊ filias in baptismo. **J**oh. i. **B**edit eis pt̄atem filios dei fieri his qui credūt in noīe eius qui nō ex sanguinibus. id ē. seminib⁹ m̄ris ⁊ mulieris neq̄ ex voluntate carnis. i. mulieris. neq̄ ex volūtate viri sed ex deo nati sunt. **E**cce qui sunt filij dei legitimi. **E**rgo certum est q̄ erunt heredes vite eterne si decedant aūteq̄ peccent mortaliter. filij legitimi absq̄ questione ⁊ cōtradictione intrant domum patris. q. d. illud apli. spūscūs testimoniū reddit spiritui nr̄o q̄ sumus filij dei. si aut̄ filij et heredes. heredes aut̄ dei coheredes qdē christi. **R**homa. viij. **P**ro dictozū pleniori intelligētia vide. q. lxxix. iij. pt̄ **T**ho. doctoris. s. i. q̄ ponit varios baptisimi effectus scz spūalem regeneratiōnem. vt pt̄z arti. viij. in corpe articuli. **I**ncorpationē etiā p̄ effectu baptisimi scūs **T**ho. affligit illuminationē filiter ⁊ secundationē. vt pt̄z ibi supra arti. v. de quib⁹ etiā effectib⁹ notabiliter in iij. dist. iij. questionē. ij. determinat. **Q**uare isti pueri dicunt̄ filij christi legitimi. **N**ūquid habet filios illegitimos seu bastardos. **D**ico q̄ sic de⁹ habet vnam ancillā seu captiuam. s. carnem siue naturā ex qua generat filios spurios seu bastardos scz om̄es infideles qui veniunt p̄ generationem naturalem siue carnalem. **I**deo isti non cōsequunt̄ hereditatē vite eterne. **A**uto. **A**braam duos habuit filios habuit vnū de ancilla aliū de libera. **Q**ui aut̄ de ancilla fm̄ carnē natus ē sed qui de libera p̄ repromissionē ē. hec p̄ allegoriz dicta sunt ad Gal. iij. **E**t loquit̄ de xp̄o cū dicit hec p̄ allegoriā dicta sūt. **D**ñs nr̄ iesus xp̄us habet duos filios. vnū de libera. s. ecclesia sponsa ⁊ vxore sua ex qua genuit̄ pplm̄ xp̄ianū. **A**lium de ancilla siue de captiua natura vel carne. s. populum infidelē. **S**ed quid dicit scriptura. **E**cce ancillam ⁊ filium ei⁹ nō em̄ erit heres filius ancille. ad Gal. iij. **R**atio. quia nō ē fili⁹ legitim⁹. **Q**uia quod natū est ex carne. id ē. generatione carnali caro est. **I**deo nō pōt celum intrare. sed qd̄ natū

est ex spiritu. id ē. p̄ generationē spūalem spūs ē **I**deo amen amen dico vobis. nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto nō potest intrare in regnū dei. **J**oh. iij. **S**ed deus tenet modū boni patris bonus pater filijs bonis ⁊ legitimis dat hereditatē. malis aut̄ filijs ⁊ inobedientib⁹ nihil dat imo ip̄os flagellat. filijs aut̄ illegitimis ⁊ bastardis nō dat hereditatē. sed dimittit eis certū quid p̄ vita. **R**ecte ita facit christus qui filijs legitimis ⁊ bonis ⁊ obediētibus dat hereditatem paradisi. **M**alis aut̄ filijs ⁊ inobediētibus sicut sunt infideles dat penam inferni vbi flagellātur. **B**astardis aut̄ scz pueris illegitimis sine baptismo solum cū originali peccato decedētib⁹ dat vt̄ taz in lymbo. **I**deo de filijs bonis ⁊ legitimis dicit p̄pheta **D**avid. **C**ū dederit dilectis suis somnum. ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris ps̄. cxxvj. **E**cce notat immediationē. hereditas dñi que est merces filij legitimi. quia est fructus ventris ecclesie sup̄le sponse xp̄i. **E**cce prima conditio. **D**ico secundo q̄ in hoc mundo cōsequunt̄ hereditatē parētes in sanguine cōiuncti sic sunt germani parētes nepotes ⁊ hm̄i hoc patet ad practicā. **E**t ita volunt iura tā diuina q̄ humana. **N**ume. xxvij. **H**omo cū mortuus fuerit absq̄ filio ad filiā eius transibit hereditas. **S**i filiam nō habuerit habebit successores fratres suos. q̄ si fratres nō fuerint dabit̄ hereditatem fratribus patris eius. **S**i aut̄ nec patros habuerit dabit̄ hereditatem his qui ei primi sunt ⁊ c. **M**odo videndū est qui sunt parentes christi sanguine pp̄inqui. **D**ico q̄ sci martyres qui p̄ fide christi vel iusticia vel veritate vel virtute quacūq̄. mortui sunt. quia tunc p̄ martyrium quod recipiebant in memoriā passionis xp̄i miscebāt̄ sangne. **L**egit̄ **A**po. vj. q̄ de⁹ ostēdit beato **J**ohanni gloriā suā in qua vidit xp̄m sedentem sup̄ thronū ⁊ multi sancti stabant coram eo in albis cum palmis in manibus suis in signum victorie ⁊ fuit dictum iohanni. hi qui sūt amicti stolis albis qui sunt ⁊ vnde veniunt. **D**ixit **J**ohannes. **D**ñe tu scis. **N**esciuit respondere. **C**ui dixit christus. hi sunt q̄ venerūt ex magna tribulatione ⁊ lauerunt stolas suas. id ē. virtutes ⁊ dealbauerunt eas in sanguine agni. **E**t nunquid in sanguine pp̄rio. **D**ico q̄ non. qz sanguis pp̄rius nullam habet virtutem vel efficaciam nisi misceat̄ cum sanguine agni p̄ fidē ⁊ memoriā passionis christi. **N**ota qui venerunt ex magna tribulatione. **Q**uattuor tribulatiōes sūt in hoc mundo ⁊ quarta que est maior facit martyrem. **P**rima est malorum verborum. quando bonis ⁊ deuotis p̄sonis dicif. vos estis hypocrita fictus falsus ⁊ hm̄i. **M**agna tribulatio ē huiusmodi licet respectu aliarū sit modica. quia verba nō sunt nisi ventus ⁊ statim transeunt ⁊ ē magnū meritum qñ insistent̄ patienter. **D**e q̄bus

In vigilia Epiphanie

dicit **David**. Verba iniquorum. id est. malorum psonarum pualuerunt sup nos. Sed quid mere / mur ex hoc ostendit ibi. Et impietatib' nostris tu propiciaberis. ps. lxxij. ¶ **Secunda** tribulatio est qm non solum verbo sed etiam facto fruam' bona et officium etc. etiam pua est. quia bona hui' mundi sunt etiam amittenda etc. sed meritum est magnum. Nota exemplum de heremita cui quidam bonus homo portabat quotidie panem amore dei. Et quidam iuuenis heremita furabatur medietatez. Quod sciens sanctus heremita patienter sustinuit licet ex defectu panis efficeret macer et impotens. Et quoniam debuit mori congregati sunt ad eum omnes heremite. Qui videns illum qui furabatur sibi panem vocauit eum et osculabatur sibi manus dei. O benedictio manus que tamen meritum michi acquisiuerunt. de quo alij mirantes qui sciebant illum esse in deuotuz sati etc. Ido apostolus **Rapina** honorum vestrorum cum gaudio suscepistis cognoscetes vos habere meliore et manentem substantiam. scilicet in celo. ad heb. x. ¶ **Tertia** tribulatio est vulnerum ista est modica respectu meriti magni et pmi in tamen quod dicit apostolus. Si quid patimini propter iusticiam beati. j. p. iii. de hoc scis **Tho. j. ij. q. cxiij. articulo. iij.** ¶ **Quarta** tribulatio est mors et hec est maior. quia omnium terribilium terribilissimum est mors. vt dicit **Iobus**. de ista dicit christus. Ibi sunt qui uenerunt ex magna tribulatione et lauerunt stolas suas in sanguine agni. **Apocal. vij.** Quia prima tribulatio secunda et tertia licet sint magni meriti si patienter suscipiunt. tamen non faciunt hominem martyrem sed quarta facit hominem martyrem et quando moritur statim consequuntur hereditatem vite eterne. **Autoritas** et est verbum christi ad patrem dei. **Quoniam tu deus meus exaudivisti orationem meam dedisti hereditatem timentibus nomen tuum ps. vij.** Nota exaudivisti orationem meam. scilicet illam quam christus fecit in nocte sue passionis quando orauit dicens. **Pater omnia possibilia sunt tibi transfer calicem a me.** **Mat. xiiij.** Quam orationem exponens **Iulianus** dicit. Non dicit quod non veniat calix passionis sed orat vt transeat ab eo ad martyres. **Quoniam** ex ista oratione christus dedit fortitudinem et virtutem hominibus et mulieribus etiam pueris et puellis sustinendi martyrium pro christo. **Item** dedit hereditatem timentibus seculi timore filiali. quia plus voluerunt mori quam aliquid sufferre contra deum. **Iuxta** consilium christi dicentis. **Nolite timere eos qui occidunt corpus. animam autem non possunt occidere. sed potius timete eum qui potest animam et corpus perdere in gehennam.** **Matth. x.** Dico tertio quod in hoc mundo consequuntur hereditatem amici cordialis amati. Sunt multi qui non habent filios nec parentes sed habent bonos amicos quibus dimittunt hereditatem quam moriuntur. modo videamus qui sunt amici cari et cordiales christi. Illi de quibus dicit ipsemet. **vos amici mei estis si feceritis que precipio vobis.** **Joh.**

xv. Ergo obedientia facit hominem esse amicum dei. p. oppositum inobedientia et peccatum facit esse inimicum suum. Obedientes vero tanquam amici charissimi christi consequuntur hereditatem vite eterne. quos ipsemet christus inuitat dei. **Trasite ad me omnes qui concupiscitis me.** **Eccl. xxiiij.** Nota cum dicit trasite in quo innuit quod ipse est in vna parte et nos in alia. **Fluius** terribilis est mors quam oportet transire et habet duas ripas. vna est vita eterna in qua est christus. Alia est vita temporalis in qua nos sumus et christus vocat nos dei. **Trasite ad me domine.** et per quem pontem transibimus non possumus transire per alium pontem vite eterne nisi per pontem obedientie et precepta dei. **Mat. xix.** Si vis ad vitam ingredi serua mandata. h. pons habet decem arcus. ¶ **Primus** est confidentia dei vt in omnibus necessitatibus nostris recurramus ad deum et non ad demones. sed ad deum. **Non** habebis deos alienos coram me. **Exo. xx.** Secundus est reuerentia vocalis quod quando homo loquitur de deo loquatur cum reuerentia sicut homo loquitur cum personis honorabilibus reuerentialiter. **Non** assumes nomen dei tui inuanius. **Exod. xx.** Tertius est reuerentia realis de modico seruitio quod vult de nobis vt seruemus festa diligenter aliter etc. **Memento** vt diem sabbati sanctifices. **Exo. xx.** Quartus est obseruantia parentalis. honorare patrem et matrem corde ore et ope iuuando seruiedo eis in omnibus. **Honora** patrem tuum et matrem tuam **Exod. xx.** Quintus est concordia fraternalis non recipe vindictam sed remittere iniurias propter deum et facere pacem. **Non** occides. **Exod. xx.** Sextus est mundicia personalis cauendo a luto luxurie et immudicie. **Non** mechaberis. **Septimus** est amicitia primalis nec furari nec proximum in aliquo damificare. **Non** furtum facies. **Exod. xx.** Octauus prudencia vocalis neminem diffamando nec proximo iniuriis seu duris dicendo. **Non** falsum testimonium dices. **Non** mundicia cordialis non concupiscere agrum vineam ortum et hmoi nec bona proximi. **Non** concupisces rem proximi tui. **Exod. xx.** Decimus mundicia metalis non concupiscere vxorem proximi. **Non** concupisces vxorem proximi tui. **Exo. xx.** Ecce quare dicit christus trasite ad me. **Non** concupiscitis me. id est. diligitis. quia obedientia non potest bene seruari sine dilectione et a generationibus meis. id est. virtutibus quas deus generat in anima deuota. implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis. hic tangit gloriam anime. **Et** hereditas mea super mel et fauum. hic tangit gloriaz corporis. **Sicut** enim in fauo mellis mel est incorporatum cere. sic in iudicio gloria anime redunda bit in corpus. ¶ **Dixi** quarto quod in hoc mundo consequuntur hereditatem paupes ab omnibus bonis sepati. vt sunt paupes virgines religiosi et hmoi **Paupes** sunt peccatores penitentes qui fecerunt plura peccata in quorum persona dicit dauid

Sermo

Cito anticipent nos misericordie tue. quia pauperes facti sumus nimis. Argumentū. diceret h aliquis quare penitētes dicuntur pauperes. quia quādo erāt in peccatis tūc erant pauperes. Sed penitētes qui habēt thesaurū grē. s. septē dona spūsancti et alias virtutes quō sunt pauperes. Dico quod penitentes sunt pauperes. verbū gratia. si aliq̄s v̄m̄ habet decē milia florenozū diues ē. sed si obligatū in centū milib⁹ diceret diues licet habeat decem milia. Certe nō imo diceret paup. pp̄ tam magnā obligationē. imo diceret talis nihil habz paup est. Idē est de penitēte penitens qui habet gratiam dei et septē dona spūsancti virtutes theologicales et morales diues est. Sed pp̄ter obligationē paup ē. Et primo deo patri obligatur ex peccatis que fecit ex fragilitate quia deo patri attribuit potentia. Et qui peccat p fragilitatem peccat contra deū patrē. ergo obligat sibi quod ipsum offendit. Soluit autē ista obligatio p asperam durā et magnā penitentiā. Secūdo penitēs obligat filio dei cui attribuit sapiētia ex peccatis quod comisit p ignorantiam vel stulticiā ignorans quod tenebat scire. Soluit autē ista obligatio audiēdo sapiētia diuinā. missas et mones. bonas lectōes. Tertio obligat penitens spiritui scō cui attribuitur bonitas ex peccatis que comisit p maliciā et iniquitatem. Soluit autē ista obligatio p bonitatem faciēdo bona opa misericordie tam corporalia quā spūalia. Pro dictozū euidētia. Nota quod essentialia attributa tribus psonis diuinis communia cōuenienter appropriant et attribuunt diuinis psonis vt dicit sanct⁹ Tho. s. pte. q. xxxix. ar. vii. et viii. quia cōueniens est vt diuine persone nobis manifestent. modo attributa essentialia sunt nobis magis nota quā psona vel psonalia vt nōcionalia. et appropriatio est manifestatio diuinarum psonaz p attributa essentialia. ergo cōuenienter fit attributio siue appropriatio et sic patri attribuit potentia filio sapiētia. et spūsancto bonitas. Hui⁹ appropriatiōis rationē doctor ponit vbi supra. ar. vii. Idem dicit pmo sc̄p. distin. xxxi. q. i. ij. Quarto obligat hō christo ex peccatis que comisit ex carnalitate. quia christus fecit liscium de sanguine suo. Soluit cū disciplinis cilicio ieiunijs et. Quinto obligat virgini Marie que est aduocatrix peccatorum que cōtinuo aduocat et multas sentētias in curia iusticie filij dei facit reuocare ex suis allegationibus. Soluitur p̄sentando sibi aue maria. Sexto penitēs obligat omnib⁹ sanctis paradisi. Ratio. quia si q̄s offendit cōmunitatē omnibus obligat et tenet ab omnib⁹ petere veniā pp̄ter offensam. Sic tota cōmunitas sanctorū offendit ex peccatis nostris. quia fetor et fumus peccatorū nostrorū ascendit sursum ad eos. Soluit p deuorā et sanctā conuersationem. Septimo obligat sanctis angelis custodib⁹. sicut discipuli qui resistunt et cōtradi-

cunt magistro. Soluit orando ipsos et supplicando et dicēdo. Angele qui meus es custos pietate supna. Tu me gubernā ne moriar morte eterna. et. Octauo obligat animab⁹ purgatorij. s. animabus patris et matris et. quia quādiu homo ē in peccato mortali nō p̄ficiūt eis oratiōes quas homo facit p eis. Quod dictū sane est intelligendum ex pte opis opantis s̄m quod opatio peccatorū suffragia faciētis cōsideratur vt ē ei⁹ scz peccatoris. Sic em̄ opatio peccatoris cōsiderata nullo modo meritoria eē potest. nec sibi. s. opanti. nec alijs vt dicit sc̄s Tho. in. iij. dist. xlv. q. ij. ar. s. q. iij. in corpore articuli. quo querit. vtrū suffragia p peccatores facta mortuis p̄sint. verū dicit idem sanctus Tho. vbi supra quod suffragia peccatoris p̄sint mortuis ex ope opato sicut est sacrificium altaris. quia nostra sacramenta efficaciam habēt ex seipsis absq̄ ope opantis quam equaliter explent p quoscūq̄ fiant. et sic quātū ad hoc scz ipsuz opus opatum suffragia p malos facta defunctis p̄sint. profunt etiam ex ope opante in quātū peccator suffragia faciēs. gerit psonam totius ecclesie sicut sacerdos dū dicit in ecclesia exequias mortuorum. et quia ille intelligit facere cui⁹ nōmine vel vice fit vt dicit Dionisius in. xiiij. cap. celestis hierarchie. Inde est quod suffragia talis sacerdotis quibus sit peccator defunctis p̄sint. Pro sunt etiā suffragia p peccatōrē facta ex ope operante in quātū peccator ē et agit vt instrumentuz alterius vel ex alteri⁹ imperio agit. Unde si aliquis in charitate decedens p̄cipiat sibi suffragia fieri vel alius p̄cipiat charitatē habēs. illa suffragia valent defuncto quibus illi p quos fiant i peccato existant. Magis tū valerent si in charitate essent. quia tūc ex vtraq̄ pte opa illa meritoria eēt. hec sanctus Tho. vbi supra in corpore articuli. Nono obligat viuus ex vsuris quas hō facit p eis. Decimo obligat pximo si fuit sibi furatus famam. Soluit sibi famā restituendo. Et ce hic debita et obligationes penitētis. Cui dicit Job. Dicit quod diues sum et locupletar⁹ et null⁹ egeo. et nescis qui tu miser es et miserabilis et pauper et cecus et nudus. Apoc. iij. Hīs paupib⁹ deus dat hereditatem vite eterne si faciūt penitentiā. Matth. xviiij. Oblatus est ei vn⁹ qui debebat decem milia talenta. Cum autē nō haberet vn⁹ redderet. Iussit eum dñs eius venundari et vxorem et filios et omnia que habebat. p̄cidēs autem seruus ille orabat dicēs. patientiā habei me et omnia reddā tibi. misertus autē dñs serui illi⁹ dimisit illum et debitum dimisit. p penitentiā ergo soluit omne debitum pene et consequit hereditas paradisi. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo. diuites autē in fide et heredes regni quod p̄misit deus diligētibus se. Iaco. ij.

In Ephra dñi. Sermo primus.

In Epiphania dñi

Procidētes ado-
 rauerunt eū **M**atth. ii. Festū hodi-
 ernū vulgariter dicit Epiphania vel
 apparitio qđ idem est. Quia p̄tus vir-
 ginis qui fuerat abscondit⁹ ⁊ secretus hodie fu-
 it gentibus manifestat⁹. **I**do ecclesiastici dicūt
 ⁊ vocāt hoc festū epiphania ab epi qđ est supra
 ⁊ phanos quod ē apparitio. quia stella desup gē-
 tibus apparuit. **E**t ergo de⁹ velit nobis dare sen-
 timentū dulcedinis hui⁹ festi in nostris aniabus
 salutem? virginē **M**ariā ⁊ c. p̄cidētes adoraue-
 runt eum. **V**erbū p̄positum declarat nobis bre-
 uiter magnā ⁊ p̄fectam reuerentiā quam tres re-
 ges oriētis fecerunt hodie dño iesu x̄po p̄ciden-
 tes ⁊ c. **N**on solū discooperuerunt capita nec fu-
 erunt contenti flectere genua brachia ⁊ manus.
 imo totum corpus flexerūt. et p̄cidētes adora-
 uerunt eum. **H**oc ad dandū nobis rationem
 hui⁹ adorationis. quia ratio dat scientiā ⁊ auto-
 ritas cōfirmat credentiā. **I**nuenio in sacra sc̄ptu-
 ra qđ ad verā deuotam ⁊ p̄fectā adorationem re-
 quirunt̄ duo. s. reuerencialis affectus mētis inte-
 rius. ⁊ humilis gestus corpis exteri⁹. **D**e primo
 qñ homo cogitat infinitatem dei incōprehensibi-
 litatem maiestatem ⁊ potentiā eius transcenden-
 tem venit timor reuerencialis interi⁹ in anima ⁊
 ex hoc sequit̄ humilitas exterius in corpore. scz
 iungendo manus. flectendo genua vel p̄sternē-
 do se adorando deum. **I**n his em̄ duob⁹ cōsistit
 adoratio diuina. **P**ro intellectu hui⁹ rōnis sci-
 endum qđ deus creauit hominē in esse substantia
 li aliter qđ alie creature sunt create. **Q**uia hō ē cō-
 posit⁹ de substantiā spūali quātū ad animā ⁊ ma-
 teriali quātū ad corpus. **N**ō sic de angelis qui so-
 lum sunt substantie spūales. **N**ec de animalibus
 que sunt substantie materiales. p̄p̄ quod homo
 est similis angelis ⁊ aialibus. quia habet vtrūq;
Ideo deus de vtroq; vult adorari. scz de anima
 cogitādo maiestatem dei ⁊ c. ⁊ de corpore p̄ gest⁹ hu-
 miles. sicut dñs qui agrū vineā laboratorū p̄cer-
 to censu quo ad vsū cōcessit qui de vtroq; vult
 habere censum. aliter recipiat sibi totū cōmissus.
Ita deus de nobis qui dedit nobis vineā. s. ani-
 mam. inebriauit cor in amore dei ⁊ agrū corporis
 vt faciat fructū penitētie ⁊ misericordie. **I**do de
 vtroq; vult habere censū deuote adorationis. de
 angelis nō vult nisi adorationē spūalē. s. motus
 reuerentiales mētis. de animalib⁹ solum vult ge-
 stus corpis reuerentiales sicut fecerūt bos ⁊ asi-
 nus qñ adorauerūt christū in p̄sep̄io qñ solū fle-
 xerunt genua sed interi⁹ nihil cogitabāt. **S**z de
 nobis vult deus totū. s. motus reuerentiales mē-
 tis ⁊ gest⁹ corpales. **A**utoritas x̄pi di. **V**enit ho-
 ra ⁊ nūc ē quado veri adoratores adorabunt pa-
 trem in sp̄ritu ⁊ veritate. **N**am pater tales que-
 rit qui adorēt eum. **S**piritus ē deus ⁊ eos qđ ado-

rant eū in sp̄ritu ⁊ veritate oportet adorare. **J**o-
 han. iiii. **N**ota venit hora. s. tempis legis gratie
Quādo veri adoratores adorabunt patrē in sp̄-
 ritu quātū ad animā. ⁊ veritate quātū ad corpus.
Quia tunc est v̄itas quādo corpus cōformat⁹ ⁊
 correspondet menti. **E**t assignat rationē di. **S**p̄-
 ritus est deus ⁊ ideo oportet ipsum adorare in sp̄-
 ritu ⁊ v̄itate. **D**ic miraculū quod legit̄ **J**oh. ix.
 de ceco a natiuitate illuminato a christo. cui dixit
 christus. **T**u credis in filium dei. **R**espondit ille
 ⁊ dixit. **Q**uis est dñe vt credam in eum. **R**espō-
 dit ei iesus. ⁊ vidisti eum ⁊ loquist̄ tecū ipse ē. **E**t
 ille ait. **C**redo dñe ⁊ p̄cidens adorauit eum. **E**c-
 ce motus reuerentiales intus in anima ⁊ gestus
 corpales exterius. quia p̄cidens adorauit eum.
Ita fecerunt isti sancti tres reges qñ viderūt eū
 scz infantem iesum. subito in animabus ipsorum
 intrauit motus timoris reuerentialis ex p̄sentia
 maiestatis diuine. **I**deo corpe p̄cidentes adora-
 uerunt eum. **D**e his tribus regib⁹ declarabo quā-
 tuor puncta.

Primū quō se parauerunt diligēter

Scđm quō ambulauerūt fortiter

Tertio quō quesierūt firmiter

Quartū quō adorauerūt reuerēter

Et de quarto puncto loquit̄ thema p̄cidentes
 adorauerunt eum. **P**rimus punct⁹ est ad de-
 clarandum quō isti tres sancti reges se parauerūt
 apte. **P**ro quo sciēdū qđ ex quo de⁹ p̄misit abrae
 ⁊ sanctis patriarchis qđ mitteret filium suum in hūc
 mundū nasciturū de muliere virgine verū deū ⁊
 verū hominem. **D**e hoc de⁹ dedit p̄phetias cla-
 ras ⁊ signa nō solū iudeis in iudea sed etiā in di-
 uersis mūdi p̄tibus in signū qđ nō solum veniret
 ad saluandū iudeos vt ipsi false credūt. sed etiā
 omēs sibi credentes ⁊ obediētes. **S**ingulariter
 dedit p̄phetias in p̄tibus oriētialibus vbi erant
 magni philosophi ⁊ sapientes p̄ p̄phetam **B**a-
 laam di. videbo euz licet nō modo. intuebor illū
 sed nō p̄pe. **O**riet̄ stella ex iacob ⁊ consurget vir-
 ga de israel ⁊ p̄cutiet duces moab. **N**ume. xxiij
Nota videbo eum. s. christū quem vidit nō p̄
 se sed p̄ suos successores. intuebor illū sed nō pro-
 pe. **Q**uia fm̄ textum bible a balaā vsq; ad x̄pm
 computant̄ mille ⁊ quingenti anni. **S**z isti tres re-
 ges erant de suo genere ⁊ dedit signū dicēs **O**ri-
 etur stella ex iacob. id est de terra p̄missiōis ⁊ cō-
 surget virga de israel. i. rex messias saluator. **E**t
 p̄cutiet duces **M**oab qui interpretat̄ ex patre **E**t
 significat diabolū qui est pater peccatorū quib⁹
 dicit christus vos ex patre diabolo estis. **J**ohā.
 viij. **D**uces moab. id est. diaboli seu luciferi. **E**t
 sunt septem principes qui sunt capitanei septem
 peccatorū capitalium. **P**rimus dux ⁊ capita-
 neus superbie dicit̄ leuiathan. **J**oh. xli. **I**pse est
 rex sup omēs filios supbie. **S**ecundus dux ⁊
 capitaneus auaricie dicit̄ mammon. de quo di-

Sermo I

xit christus. **M**att. vj. **N**ō potestis deo serui-
re et mānere. **T**ertius dux et capitaneus luxurie dicitur
asmodeus. de quo **Tho.** vj. demon nomine asmo-
deus occidit eos. scilicet luxuriosos. **Q**uartus dux inui-
die dicitur beelzebub. **L**uc. xj. **I**n beelzebub prin-
cipe demoniorum eijcit demonia. **X**bum fuit inui-
dorum iudeorum contra christum. **Q**uintus dux gu-
le dicitur beelphegor. ps. cv. **I**niciati sunt beelphe-
gor et comederunt sacrificia mortuorum. **S**extus dux
ire dicitur baalberit. **J**udic. ix. **D**e fano baalbe-
rit cōduxit sibi viros. **S**eptimus dux accidie dicitur
astaroth. j. **R**eg. vj. **A**uferte deos alienos de
medio vestrum baalim et astaroth. et pparate cor-
da vestra dño. hos septem duces percussit dñs nre
iesus christus virga sue p̄dicationis. **D**e qua **Da-**
uid. virgā virtutis tue emittet dñs ex syon. ps. cix
Sup hanc pphetiam balaam dicit **C**ris. q̄ eius
discipuli et illi qui erāt de genere ei post ei mortem
voluerunt seruare illā stellam. **E**t ordinaue-
runt q̄ certi de ipsis starēt in monte victorali al-
to ad melius contemplandum celum vbi se lau-
bāt credētes ex hoc eis remitti peccata et orabāt
dicētes. **O** deus celi deus israel mitte illā stellā
et quādo complebit illa ppheta. et sic p ptes di-
uidebant sibi tempus. **E**t in nocte natiuitatis acci-
dit diuina ordinatiōe q̄ isti res reges orientis ma-
gni philosophi et astrologi fuerūt in monte victo-
riali obseruantes dictā stellam. **E**t in hora q̄ xps
exiuit de vtero virginis stella apparuit eis claris-
sima et bassa in aere nec claritas solis impediēbat
eius aspectū. **E**t recitat **C**ris. opinionē q̄ in illa
stella erat forma pueri cum cruce in fronte. **S**i-
cunt aliqui q̄ magi voluerūt adorare stellā. **S**ed
dicit **Aug.** q̄ angelus dñi dixit eis q̄ nō adorarēt
stellā. sed q̄ irent adorare creatorem noui natū
Tunc reges tenuerunt cōsiliū quō irent. quali-
ter se ppararēt et quid sibi portarēt et offerrēt dī.
Ister rex magnus ē et potens offeramus ei aurū
Et est deus et creator. quia stelle sibi seruiūt. idō
offeramus ei incensū. **E**t in hoc signo cruci ostē-
dit q̄ debet pati in cruce. idō offeramus ei mir-
ram amarā. **E**cclēsia. magi vidētes stellā dixerūt
ad inuicem hoc signum magni regis ē. **E**amus
et inquiramus eum et offeramus ei munera aurū
thus et mirram. **C**redo ego licet nō legat q̄ rati-
onabiliter sancti reges in munerib⁹ significabāt
quod de christo credebāt. **C**redo q̄ etiam in ve-
stibus. quia rex qui portabat aurū voluit indui
de panno aureo. **E**t ille q̄ portabat thus de pur-
pura alba. qui mirram de scarlata rubea. **E**cce q̄
modo parauerūt se apte taz in munerib⁹ q̄ in ve-
stibus. **I**n moraliter inuenio in sacra scriptura
q̄ deus promisit hominib⁹ duas stellas. vnā in
veteri lege scz istā que apparuit regibus orientis
que figurabat redemptionē humanalē. **S**ecundam
meliozem pmiserat in nouo testamēto dī. **Q**ui vi-
cerit et custodierit vsq̄ in finem opa mea dabo il-

li stellam matutinā. **A**poca. ij. **H**ec figurabat sal-
uationem celestiale. **N**ota qui vicerit. scilicet diabolu
p humilitatem. carnē p castitatē et mundum per
paupertatem et custodierit vsq̄ in finem opa mea
dabo illi stellam matutinā scz angelum bonū p
ducentem animā vsq̄ ad christum. **H**ic quō an-
geli in sacra scriptura dicunt stelle. **R**atio. q̄ si-
cut celum firmamēti decorat et ornat stellis. **S**ic
celum empireum decorat et ornat angelis sancti
ppter quod dicunt stelle. **A**utoritas. **S**telle de-
derunt lumen in custodijs suis et letate sunt. vo-
cate sunt et dixerūt. **A**ssum⁹. et luxerunt ei cum io-
cunditate qui fecit illas et **Baruch.** ij. **N**ō stelle
id est angeli dederūt lucem in custodijs suis. id ē
hominib⁹ quos custodiūt. **D**avid Angelis suis
mādauit de te vt custodiāt te. **I**psi dant in intel-
lectu quid sit credendū. **I**n memoria qd sit timē-
dum et retinendū. in volūtate quid sit sperandū
et in ope quid sit sciendū. **E**t qm homo recipit lu-
men instructionis eorū ipsi letant. **E**t in fine qn-
do homo est in articulo mortis deus mittit stel-
lam matutinam. id ē. angelum qui ducit animas
ad xpm. sicut illa stella duxit reges ad christum.
Fiat ergo ratio. **S**i hec stella hodierna corrupti-
bilis. quia statim cōuersa fuit in p̄cientem mate-
riam ita fuit obseruata et desiderata. q̄to magis
nos debemus expectare illā stellā ircorruptibili-
lem. lauando nos ab omnibus imunditijs et pctis
Primo lauādo cor ab ira odio et rancore et mala
voluntate. os a blasphemijs et mēdacijs et detra-
ctionibus. manus a furtis et vsuris. et sic de alijs
et totū corpus a corruptionib⁹ luxurie et carnali-
tatis. **N**ota p dicti pcedētis euidentia q̄ illa stel-
la que magis apparuit in natiuitate christi nō fu-
it vna celestium stellarū q̄ntuplici ratione quas
scūs **Tho.** ponit. ij. pte. q. xxxvj. ar. vij. **E**t dicit
sanctus **Tho.** aliorū narratis opinionibus d̄ isti
us stelle quiditate p̄babilis videt q̄ fuerit stel-
la de nouo creata. nō in celo sed i aere vicino ter-
re que fm diuinā voluntatem mouebatur. **N**ō
et **Aug.** sentit. s. q̄ nō fuerit de stellis celestibus
qui dicit in libro cōtra faustū. **N**ō ex illis erat
stellis que ab initio creature itinerū suorū ordinē
sub creatoris legē custodiunt sed nouo virginis
ptu nouum sidus apparuit. idē sentit. **C**risostō.
Secūdus punctus ē ad declarandū quō isti
tres reges sancti ambulauerunt fortiter. quia de
capite mundi scz oriente venerunt infra tredecim
dies vsq̄ ad iudeam que est in medio mudi. **A**d
practicam secū dū quod inuenio in textu et in glo-
sis doctorū ipsis pparatis statim inceperunt vi-
am et stella p̄cedebat ostendēs eis viam quā de-
bebant facere. **I**ta quando habebant ascendere
collem. prius stella ascēdebat et quādo habebāt
descendere descēdebat. **I**tem quādo habebāt
transire flumen. stella ostēdebat eis locum tran-
situs. **E**t quādo erant in villis in quibus habe-

In Epiphania dñi

bant quiescere stella stabat immobiliter sup hospi-
tium. Deinde in recessu stella incipiebat viam ⁊
ipsi sequebant. Nunquid videt vobis istud fu-
isse magnum miraculū. Hoc modo venerunt vs-
q; ad terminum terre pmissionis. Et in crastinū
quādo debuerunt intrare terrā iude stella dispa-
ruit eis. Cogitate qualem tristitiam habuerunt
di. O miseri quid est hoc ex aliquo peccato ali-
cui? nostrū stella disparuit quid faciemus. Dicit
sanctus Thomas q; tenuerunt consilium quid
facerent. Quidam dicebant q; redirent. Quoni-
am querere regē nouū in terra aliena magnū pe-
riculum esset. Alij dixerunt q; irent ad mius vs-
q; ad ciuitatem hierusalem. quia tantus rex i no-
bili ciuitate deberet esse natus. vel ad minus sci-
rent vbi esset natus. Quia ibi erant magni rabi-
ni ⁊ doctores. ideo faciamus quod in nobis est.
Et venerunt in ciuitatem hierusalem. Et tunc fu-
it completa pphetia Esa. di. Surge ⁊ illumina-
re hierusalem quia venit lumen tuum. ⁊ glia do-
mini sup te orta est. quia ecce tenebre opient ter-
ram ⁊ caligo populos. sup te aut orietur dñs et
gloria eius in te videbit. Et ambulabunt gētes
in lumine tuo ⁊ reges in splendore ortus tui. ⁊c.
Esa. l. Et loquit genti iudaice qsi psona dormiē-
ti dicens. Surge. s. ciuitas hierusalem illumina-
re. s. lumine claritatis fidei. quia venit lumen tu-
um. s. christus. Nota. ⁊ ambulabūt gentes in lu-
mine tuo nō solum iudei. Moraliter sup hoc
q; reges amissa stella venerunt hierusalem vt ibi
certificarent. sic debemus nos facere qm amitti-
mus stellam grē dei. Sciendū q; gratia dei dicit
stella p stellam regum significatam. Ratio. quia
sicut illa stella dirigebat ⁊ ducebat reges ad chri-
stum in iudeā. Sic grā dei dirigit nos ⁊ ducit et
ostendit viam paradisi illis qui habēt eam. Pri-
mo in biuio ostendit viam dextram. Quot bi-
uia sunt in hoc mundo illis qui volūt ire ad chri-
stum. Primū est supbie ⁊ vanitatis ad sinistram
māsuētudinis ⁊ humilitatis ad dextram. Stella
gratie dei ostēdit ire ad dextrā humilitatis q; est
via recta plana ⁊ bona ⁊ absq; piculo. Secūduz
est auaricie ⁊ cupiditatis. ⁊ misericordie ⁊ libera-
litas. Tertium ē luxurie ⁊ carnalitatis. ⁊ mun-
ditie ⁊ puritatis. Quartū est inuidie ⁊ maligni-
tatis ad sinistrā. ⁊ beniuolētie ⁊ charitatis ad de-
xteram quā ostendit stellas gratie. Quintū ē gu-
le ⁊ voracitatis. ⁊ abstinentie ⁊ pccitatis. Sextū
est ire ⁊ seueritatis ⁊ pacis ⁊ vnitatis. Septimū
est accidie ⁊ ociositatis. diligentie ⁊ operositatis.
In his stella gratie dei dirigit nos. Item stella
gratie dei ostendit viam ascendendo p viam cō-
templatiuam. ⁊ descendendo p viam actiuaz ad
opa misericordie ⁊ pietatis. Item ostēdit transi-
tum in flumine delectationuz mūdi vbi q̄plures
submergunť vt homo nō recipiat de ipsis nisi ne-
cessaria ⁊ fm legem. ⁊ nō extra ne submergatur

in cibo ⁊ potu ⁊ vestitu sopore ⁊c. Ideo dicebat
brūs Jobes. Vnctionē quā ab eo accepistis ma-
neat in vobis ⁊ nō necesse habetis vt aliquis do-
ceat vos. sed sicut vnctio eius docet vos de om-
nibus. s. Joh. ij. Nota vnctionem glo. i. grāz
diuinam. S; quid a vobis sciendū quando stella
diuine gratie amittit que nō pditur nisi p pctm
mortale. Dico q; debemus facere sicut fecerunt
illi sancti reges. s. ire in hierusalem. id ē. ad eccle-
siam confiteri peccata sua. ⁊ sic recupabitur stel-
la gratie dei. Ideo dixit christus paulo qui pdi-
derat stellam. Ingredere ciuitatem ⁊ dicetur ti-
bi quid te oporteat facere. Act. ix. Nota ciuita-
tem s; Damascū que interpretat sanguinea et si-
gnificat ecclesiā in qua consecrat ⁊ summitur san-
guis christi. Tertio p̄nctus ē ad declaranduz
quō isti tres sancti reges quesierūt christum di-
scere siue locū natiuitatis christi postq; fuerunt
in ciuitate hierusalem. Dic practice qm reges fu-
runt ppe ciuitatem cogitate qualis cōmotio fu-
it in ciuitate maxime. quia herodes qui fuit no-
uus rex ⁊ extraneus a p̄lo iudeozū timebat sibi
⁊ custodiebat se ab eis. Cogitate quia statim he-
rodes misit ad reges ad sciendū qui erant ⁊ quē
querabant ⁊ quare veniebant. Responderūt re-
ges q; ipsi veniebant querere regem iudeozū no-
uiter natum. Credatis q; fuit eis dictū. Non di-
catis alias herodes psequet vos. dixerunt. nō
negabimus veritatem. Vidimus em stellā eius
in oriente ⁊ venim⁹ adorare eum. Cris. Cōside-
ra deuotionem regum nōdum christū viderunt
⁊ p co mori parati erant. Fuit dictum herodi p-
pter quid venerant. Cogitate qualis dolor et ti-
mor intrauit in corde suo maxime. quia de h iaz
timebat. Et mirabilia que in natiuitate christi fu-
erūt facta audiuerat ppter quod reputauit se p-
ditū ⁊ destructū. De hoc dicit euāgelista Mat-
theus. Audiens herodes rex turbatus ē ⁊ omnis
hierosolyma cum illo. S; dissimulauit suam ma-
liciam ostendendo leticiā de natiuitate xpi. Et
quia reges orientis venerūt simpliciter ⁊ sine ar-
mis. pmisit ipos intrare ciuitatē ⁊ recepit eos ho-
norifice postea dixit eis. Dñi quare venistis Re-
sponderūt. querim⁹ vbi est qui nat⁹ est rex iudeo-
rum. Ecce in quo piculo ponebant se. herodes
vero dissimulans dixit. Audiui aliquid de hoc s;
nescio si est certū q; sit natus. Responderunt re-
ges certum est. quia nos vidimus stellas eius in
oriente. Tunc dixit herodes. Et modo domini.
quid vultis. responderunt. venimus cum mune-
ribus adorare eum. Tunc herodes clam vocat
magis diligēter didicit ab eis tempus stelle que
apparuit eis. di. regibus. ex quo vos certificatis
me de die ⁊ tempore natiuitatis. ego cum magi-
stris ⁊ doctoribus ⁊ cum rabinis certificabo vos
de loco vbi est natus ⁊ q; omnes insimul ipm ado-
remus. o proditor ⁊ ex alia parte parabat iā gla-

dium vt ipsum iugularet si posset. **Et** cōgregās omnes principes sacerdotum ⁊ scribas sciscitabatur ab eis vbi christus nasceret. **Qui** omnes cōcorditer responderūt q̄ in ciuitate bethleē s̄m pphetiam **Mich. v.** **Et** tu bethleem terra iuda nequaquā minima es in militibus iuda. **ex** te enim eriet dux qui regat populū meū israel. **Nota** qui regat in virtutibus exemplo cōuersatiōis ⁊ p̄dicationis. **Tunc** herodes certificauit reges de loco ⁊ mittens eos in bethleem di. **Ite** ⁊ interroga te diligēter d̄ puero ⁊ cū inuenieris renūciate mihi. vt ⁊ ego veniens adorē eum. **O** proditor. **Ec** clesia. **Hostis** herodes impie christum venire q̄ times. nō arripit mortalia qui regna dat celestia. **Ecce** quō sancti reges quesierūt discrete cū magna di' igentia. **Moraliter** hi sancti reges anteq̄ venirent ad herodem dirigebant a stella. sed postq̄ venerūt ad regem herodem. habuerūt recurrere ad scripturas sanctas ad se gubernandū ⁊ c̄. **Herodes** significat antichristū. quia sicut herodes volens christū occidere occidet innocētes. **Sic** antichrist' volens destruere fidē christi occidet christianos sibi cōtradictes. **Et** illa stella significat scientiā humanā. s. logicā. pbiam. leges canones. quib' modo dirigimur ⁊ gubernamur. **Sed** qm̄ erimus in tempe antichristi oportebit recurrere ad scripturas sacras. quia antichrist' nō credit logice nec pbie nec poetrie nec legibus ⁊ c̄. **Solū** cum sacra scriptura habebim' stare cōtra ipm. ergo quāta culpa est modo. quia nullus curat de biblia. **Seculares** dant se scientiis lucratiuis. **Religiosi** qui deberēt studere sacrā scripturam. vnus dat se virgilio alius ouidio. alius terentio. ⁊ sic de alijs. hoc est signū inter alia p̄pinq̄tatis antichristi. **Quia** antichristus ad pbandū suum errorem q̄ est messias ⁊ filius dei ⁊ c̄. nō allegabit nisi textū de biblia ⁊ pphetias. **Quō** te defendas ad improbandū eum si ignoras bibliā. **De** hac pphetia Salomonis dicētis. **Cum** p̄phetia defecerit dissipabis populū. **Proverb.** xxix. p̄phetia notat vetus testamentū. **Ideo** dicebat christus omnibus. **Scrutamini** scripturas. quia vos putatis in ipsis vitam eternam habere ⁊ ille sunt qui testimonium phibent de me. **Job. v.** **¶** Quartus punctus est quō ipsum adoraerunt digne postq̄ receperūt congeriū siue licentiā recedendi ab herode ⁊ fuerunt ad portam ciuitatis hierusalem apparuit eis. **O** si quis posset declarare gaudium quod ipsi habuerunt. **Ex** b̄ dicit **Mattheus.** videntes autem stellam gauisi sūt gaudio magno valde. **Ab**odo apparet **Ra** tio quare stella disparuit eis vt duplici signo. scz stelle ⁊ scripture essent certificati de veritate ⁊ haberent duplex testimoniū. **Et** stella antecedebat eos vt prius. ⁊ qm̄ fuerūt p̄pe bethleem forte ad mediam leucā iurati ⁊ p̄ceres ciuitatis bethlees qui audiuerant eorum aduentum venerunt ob-

uiam eis dicētes. **Quid** placet ⁊ que causa aduentus. **Qui** dixerūt vbi est qui natus est rex iudeorum. **Vidimus** stellam ei' in oriente ⁊ venimus adorare eum. **Qui** dixerūt. **Nos** nescimus aliū regem nisi herodem. **O** p̄ditores vna stella illuminauit istos tres reges. ⁊ sol. i. christus non potuit illuminare eos eorū culpa impediēte ⁊ obicē ponente in nocte natiuitatis qm̄ refulsit. **Et** stella videbat ab omnibus vt dicit **Maxim'** in sermone hodierno. **Recte** autē vna stella resplenduit cui' gēs p̄fida nec radios occultare possit nec abscondere veritatem vbi celum ipsum vniuersoz oculis sidereo lumine fulgebat. **Cogitate** qm̄ iudei aspiciēbant stellam que bonis dabat deuotionem ⁊ malis incutiebat terrorem. **Quō** mirabantur quoniā nō multū erat alta quā sequebantur reges. **Et** intrauerunt ciuitatem ⁊ finaliter venerunt ad locum vbi erat puer. **Dicunt** sancti doctores q̄ adhuc virgo **Maria** erat in illo partu cū puero vbi peperat. **Et** dicit glo. q̄ nō erat ibi tunc ioseph ordinatione diuina. ne putaret pater ipsius pueri. **Cogitate** qm̄ virgo **Maria** sensit venire illā militiam q̄ timuit ⁊ abscondit puerum in p̄sepio ⁊ ipsa suebat vel philabat vel orabat ⁊ totum cor contremebat. **Stella** autē stetit supra vbi erat puer. **Et** reges mirabantur cum nō viderent ibi palacium nec magnā domum et aspiciēbant se mutuo reges dicētes. **Quid** est b̄ q̄ stella nō mouet. **Dicit** **Maxim'** q̄ stella emittebat novos radios ⁊ clariores. q. d. regib'. **Hic** est rex quē queritis. **Reges** autē descenderunt ad terrā de equis vel animalibus suis. ⁊ vn' eorum veniens ad porticū eleuauit modicū flaciatam di. quis est hic. **Et** vidit virginem philantē vel suentē. **Et** accedentes alij duo reges quādo viderunt virginē **Mariā** statim habuerūt magnam deuotionē. **Que** dixit eis. **Dñi** quid placet vobis. **Qui** dixerunt. scitis vos vbi est qui natus est rex iudeorum. quia volumus ipsum adorare virgo **Maria** nō dixit se nescire. sed dixit. **Dñi** b̄ deberēt scire magni dñi ⁊ rabini ⁊ rectores ciuitatis. **Et** verū dicebat. ⁊ interim reges totaliter in corde fuerunt calefacti. **Et** inde exeuntes respexerunt stellā que stabat superius immobiliter ⁊ pulchriorem. **Et** iterum redierunt ad virginē ⁊ dixerunt sibi. **Vos** habetis filiū. que respondit. ita dñi. ⁊ est diu q̄ peperisti. respōdit. dñi hodie sunt. xiiij. dies. **Dixerūt** reges bona iuuenula. si placet vobis ostēdat is ipsum nob. **Tunc** vgo sciens q̄ pro bono veniebant recepit filium de p̄sepio ⁊ ostēdit eis. **Qui** dixerunt quō vocat. virgo **Maria** respōdit. **Iesus.** quo nomine audito p̄cidentes adoraerunt eum dicentes. **O** saluator vos beneueneritis. **O** dñe tanta est humilitas vestra q̄ voluistis venire in stabulo hui' mūdi miserī. vos qui estis infinit' in diuinitate estis restrictus in humanitate. **Vos** qui estis creator

In Epiphania dñi

estis factus creatura. vos qui estis solus immortalis et impassibilis estis factus passibilis et immortalis. **O** dñe tanta gratia est ista. et silentes osculabantur pedes eius. **De**inde adorantes matrem dicebant. **O** camera paradisi templum dei sacrarium spiritus sancti. **O** benedicta vos portastis nobis salutem. **D**icit euangelista. **Q**uod aptis thesauris suis obtulerunt ei munera. **A**urum thus et mirram. **A**urum tanquam regi magno. **T**hus tanquam deo. **E**t mirram amarum tanquam passuro. **E**t fuit completa prophetia **D**avid de ista die dicitur. **R**eges tharsis et insule munera offerent. reges arabum et saba dona domino deo adducunt et adorabunt eum omnes gentes omnes reges seruient ei. ps. lxxj. **N**ota seruiet ei. scilicet propter lucrum bonum et remunerationem quam dat suis seruitoribus. **S**ecus qui seruit mundo qui suis seruitoribus dat mortem. et animam diabolo qui dat penam eternam. **S**ed christus suis seruitoribus dat gratiam in hoc mundo et gloriam in alio. **I**deo sibi est seruiendum. ideo christus. **D**ominum deum tuum adorabis et illi soli seruiet. **M**atth. iij. **De**inde sancti reges fecerunt orationem deo ut ostenderet eis si redirent ad herodem. **S**ed dicit euangelista quod responso accepto in somnis. scilicet ab angelo ne redirent ad herodem per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. **C**ontemplate hic modicum quoniam venit **I**oseph et vidit tantum aurum thus et mirram quoniam gaudebat. **S**ed ex alia parte tristabat. quia non fuit dignus infesse tanto festo. dicit **B**ernardus. quod totum aurum dedit amore dei. **M**oraliter nos exemplo regum debemus offerre aurum bone reformationis. et talis poterit dicere cum **D**avid. dilexi mandata tua super aurum et topasion. qui est lapis preciosus. propterea ad omnia mandata tua dirigebar omnem viam iniquam odio habui. ps. cxvij. **S**ecundo thus deuote orationis dicitur. **D**iriga ad te domine oratio mea sicut incensum. ps. xliij. **T**ertio debemus offerre mirram penalis afflictionis. **E**t dicere poterit talis. viuificabis me. ecce in pace amaritudo mea amarissima. tu autem eruisti animam meam ut non pereat. **E**sa. xxxvij.

Sermo secundus de eodem.

Ubi est qui natus est rex iudeorum. **M**atth. ij. **T**ota materia huius sermonis erit moralis tam de virtutibus moralibus quam theologicalibus. **S**ed primo salutem virginem maria. **U**bi est qui natus est. **H**oc proprium verbum fuit questio interrogatiua trium regum orientis qui cum magna diligentia perquirebant christum dei. ubi est qui natus est. de isto intellectu penam non curo. **S**ed tropologice siue moraliter declarando thema. **D**ico quod hoc nomen iudeorum idem est quod glorificatorum in gloria. **C**um ergo queritur ubi est qui natus est rex iudeorum. scilicet glorificatorum. **D**e hoc rege **D**avid fecit questionem in spiritu prophetie dicendo. **Q**uis est iste rex glo-

rie. **C**ui respondet spiritus sanctus. dominus virtutum ipse est rex glorie. **S**icut rex est dominus ciuitatum sui regni. **I**ta christus est dominus omnium virtutum que dicuntur ciuitates sue. **S**i ergo volumus ipsum perquire cum sanctis regibus orientis queramus eum in suo domino. **Q**uia rex communiter moratur in suo regno. **S**ic christus rex glorie moratur in suis ciuitatibus virtutum. **C**um ergo dicitur thema. ubi est qui natus est rex iudeorum. id est glorificatorum. **R**espondet in ciuitatibus suis. scilicet virtutibus seu virtutum. patet thema. **U**bi autem sit a nobis querendus ostendit propheta dicens. **D**isce ubi sit prudentia. ubi sit virtus. ubi sit intellectus. ut scias simul ubi sit longiturnitas vite et victus ubi sit lumen oculorum et pax. **B**aruch. iij. **H**ic ponit septem virtutes tanquam septem ciuitates siue villas domini regis christi in quibus ipse moratur. **Q**uarum quattuor sunt morales et tres theologicales. **M**orales sunt site in plano. theologicales vero in montibus altissimis.

Prima est prudentia rationalis.

Secunda fortitudo spiritualis

Tertia iusticia intellectualis

Quarta temperantia corporalis

Quinta et prima theologicalis est spes

Sexta est fides

Septima est charitas

In his septem includuntur omnes virtutes. **C**um ergo queritur thema. ubi est qui. **R**espondetur quod in his septem virtutibus. **D**ico primo quod querendus est christus in sua ciuitate plana que dicitur prudentia rationalis cum dicitur. **D**isce ubi est prudentia. **P**rudencia autem auisat hominem ut iter tot pericula huius mundi tam anime quam corporis fame et bonorum sciat regere et gubernare vitam suam cauendo a periculis maxime a periculis anime. **D**e hac virtute auisauit christus apostolos et per ipsos nos quoniam misit eos ad predicandum dei. **E**cce ego mitto uos sicut oues in medio luporum. **E**sto ergo prudens. **M**atth. x. **N**ota quod lupos vocat demones et malas personarum et lupinas a quibus prudenter debet se homo custodire. **N**ota sicut serpentes dicunt philosophi qui tractant de proprietatibus rerum quod est quedam natura serpentis que dicitur aspis multum bona et necessaria per tyriaca et est talis conditionis quod non potest capi nisi incantetur propter hoc si incantatores possunt proferre certa verba ipso audiente capiunt eum. aliter non. **I**deo quid facit ipsa insinuat naturaliter quando audit vocem incantatoris ponit unam aurem super lapidem et cum cauda claudit aliam ne audiat verba incantatoris. et sic non incantatur ne capiatur. **D**icit christus quod ita faciamus nos quod habeamus prudentiam serpentis. quando demones vel alie male persone volunt nos incantare vel capere et impedire ne vadamus ad paradysum temptantes nos dicens aliqua verba ad aures corporis vel cordis. sicut serpentes facere debemus et ponere aurem dextram super illum lapi-

dem. de quo dicit Paulus. s. ad Corinthos. x. De /
tra autem erat christus. et claudere aurem sinistram
cum cauda. s. mortis. Quia sicut cauda est vltima
pars serpentis. sic mors est vltima pars hominis. Vbi
gratia. Si diabolus vel aliqua mala persona vult
te incantare de supbia dicendo. quare tu non in-
cedis ornatus sicut talis vel associatus. cum sis de
meliori genere magis diues etc. statim ponas au-
rem in lapide cogitando quomodo christus iuit indu-
tus. quia. xxxij. annis portauit eandem tunicam
et cauda mortis claudere aliam aurem sinistram. sed
cogitando quid portabis tecum. et quid dices deo
de vanitate vestri etc. Ecce quare dicit. Estote
ergo etc. Idem si vult te incantare de auaricia. luxu-
ria. gula. vindicta etc. cogita de christo et in mor-
te quid eris et qualis sententia dabitur auaris. luxu-
riosis etc. ergo discite vbi sit sapientia. **S**ecundo
discite quid sit virtus. hic ostendit fortitudo spiri-
tualis que notanter dicitur virtus et non fortitudo.
Quia fortitudo est duplex. s. corporalis et spiri-
tualis. Fortitudo corporalis non est virtus in qua
deus sit querendus. quia animalia bruta sunt for-
tiora hominibus. verbi gratia. Fortitudo est lu-
ctare. sed versus vincet vos. Idem de cursu sicut
equus superabit vos. idem de saltu vnus ceruus
saltabit plus. Idem fortitudo est portare onus.
sed plus portat mulus. Licet ergo fortitudo cor-
poralis sit bona et seruiat quibus. non tamen est virtus.
Sed fortitudo spiritualis sicut est resistere et contra-
dicere peccatis. ista est virtus non dimittere bonam
et sanctam vitam inceptam nec penitentiam. ista est vir-
tus. Item tenere et seruare firmiter bonas ordi-
nationes pro vtilitate communitatis. hec est virtus
spiritualis. de qua debet homo gloriari et se ap-
preciari et non de fortitudine corporali que est com-
munis hominibus et iumentis. De ista fortitudine
corporali non se appreciabat David. licet esset for-
tissimus. quia adhuc puer. xvj. annorum quando
custodiebat oves patris sui et ad eos veniebat leo
et versus David aufererat ab eis predam et occi-
debat eos. vt patet. s. Regum. xvij. Nam leonem et
versum interfeci ego seruus tuus. Sed gloriabat
de fortitudine spirituali de qua dicebat deo. For-
titudinem meam ad te custodiam. s. resistendo et con-
tradicens peccatis. Quia deus susceptor meus
es. psalmus. lviij. Ideo sanctus Paulus pro nobis ora-
do dicebat. Det vobis deus secundum diuitias glorie
sue virtutem. s. fortitudinis spiritualis corrobora-
ri per spiritum sanctum eius in interiori homine.
ad Ephesios. iij. Discite vbi sit intellectus. Ecce iusti-
cia iudicialis siue intellectualis que pertinet ad iu-
dices. Diceret aliquis. improprie loquitur. quod vir-
tus iusticie dicatur intellectus. Responsio quod
notanter dicit ad ostendendum iudicibus quod iu-
sticia non est fienda secundum sensualitatem. sed rationabi-
liter per intellectum. verbi gratia. Si litigant co-
ram iudice diues et pauper. diues promittit iudi-

ci pecunias etc. pauper vero plorat. Si iudex vult
iudicare secundum sensum visus. quia videt diuitem pro-
mittentem sibi etc. pauperem flentem non bene iu-
dicabit. Sed per intellectum examinata prior cau-
sa debet dare iusticiam pro illo qui habet bonum
sive siue sit diues siue pauper. Item non debet sen-
su auditus iudicare. verbi gratia. Si nobilis ba-
ro miles et rusticus litigant coram iudice et nobi-
lis loquitur administrando etc. Iudex non debet iu-
dicare secundum aures. sed per intellectum dando iusti-
ciam rectam et sententiam pro illo qui habet ius
rectum. et nihil debet timere. Item nec sensu ta-
ctus. verbi gratia. si consanguineus iudicis liti-
gat coram eo cum extraneo vel iudeo. pater vel
frater vel consanguineus tangit iudicem in car-
ne vel sanguine non debet iudicare secundum tactum. sed
per intellectum et rationem. Quonia iudex in iu-
dicio non debet cognoscere nec patrem nec ma-
trem nec fratrem nec amicum. sed extra iudicium
faciat eis bonum festum. Item nec sensu olfactus.

Nota quod legitur in thalmuth de illo falsomel-
sia bartolinam incantatore qui dicebat se pro odora-
tum iudicare quis esset bonus vel malus. quem
iudei voluerunt probare et clausis sibi oculis sta-
tuerunt coram eo duos homines. et vnus erat bo-
nus et alius prauus et malus. Qui male senten-
tiauit ideo fuit male sententiatus. Item nec sen-
su gustus. s. propter conuiuia vel dona. seu ence-
nia. Sic de illo rege cui fuit presentata pulchra
anguilla. et quia sapuit sibi dedit sententiam pro
illo qui presentauerat sibi anguillam. Cum autem
cancellarius contradiceret. quia contra iusticiam.
Respondit rex. Vere anguilla sapuit nobis. **I**tem
de iudice dicit scriptura sancta. Non secundum visio-
nem oculorum iudicabit. neque secundum auditum auri-
um arguet. sed iudicabit in iusticia pauperes et
arguet in equitate pro mansuetis terre. Esa. xj.

Quarto discite vbi sit longiturnitas vite. Ecce
hic temperantia corporalis. Sed quare vocat eam
sic et non proprio suo nomine. quia sicut iusticia
ex sua causa dicitur intellectus. Ita temperan-
tia ex suo effectu. quia dat longam vitam. Ideo
vocatur longiturnitas vite. verbi gratia. Ven-
tur duo homines quorum vnus sit abstinentes et
alter gulosus. naturaliter multo amplius viuet
abstinentes. Dicunt medici quod plures interficit ci-
bus quam gladius. Cum tamen moriantur tot in sa-
lis et in guerris. Ideo temperate comedere et bibe-
re debemus. **N**ota quod legitur de magno Ale-
xandro qui cum fuisset monarcha et fuisset in ori-
ente ad bragmannos admirans de eorum anti-
quitate cogitauit quod aliquam medicinam debe-
bant habere ex qua eorum vita conseruabatur.
et querens vt eam sibi ostenderent vt ipsa vite-
retur. Qui dixerunt quod non placeret sibi. Re-
spondit quod immo. Tunc dixerunt sibi quod eorum me-
dicina erat temperantia. quia semel in die comedebant

In Epiphania domini

de vno solo cibo et non placuit ei. De hac dicit scriptura. **N**oli auarus esse in omni epulatione et non effundas te super omnes escam. **I**n multis enim escis erit infirmitas et auaritas appropinquabit usque ad coleram. propter crapulam multi perierunt. qui autem abstinens est adiciet vitam. **Ecclesiasticus xxxviii.** **N**ota sicut dicunt medici quod prima digestio debet fieri in olla. secunda in ore. tertia in stomacho. **I**tem non te effundas super omnem escam. **N**ota contra diuites tam laycos quam ecclesiasticos qui vtuntur multis escis et de qualibet volunt comedere et pfundunt sibi stomachum. quia quilibet cibus habet suam digestionem. **I**deo dicit. in multis escis erit infirmitas. **Q**uia sicut in olla in qua decoquitur de boue et de porco et de pullo etc. quando vnus cibus est coctus alius est consumptus. propter hoc magni domini et plati viuunt parum. **I**deo dicit. propter crapulam. id est crudam epulam secundum ethymologiam multi obierunt. **Q**ui autem abstinens est adiciet vitam. **Q**uinta ciuitas in alto monte sita est quanta virtus que est prima theologialis. scilicet spes que ostendit cum dicit. **D**isce vbi sit victus. sed que spes dicit victus. quia tota spes christiana consistit in victu. quia victus sacre eucaristie est radix spei nostre. **R**atio. quia sicut totum malum destructionis nostre humane nature venit ex cibo. scilicet vitio. **S**ic vult deus quod totum bonum nostre saluationis veniat ex cibo eucaristie. **Q**uerit sanctus **Th**omas in quarto vtrum sacramentum eucaristie sit ita necessarium quod sine illo non possumus saluari. **E**t arguit quod non est ita necessarium. quia pueri absque communicatione saluantur. **S**ed finaliter respondet determinando quod nullus potest saluari nisi virtute huius sacri. **Q**uid ergo de pueris etc. **R**espondet per talem similitudinem. quia quando homo comedit in pradio vel cena. solum vnum membrum corporis. scilicet os comedit et recipit cibum et omnia alia membra reficiuntur. **I**ta de sacramento altaris tota christianitas est vnum corpus fide et charitate coniunctum habens multa membra. **S**acerdos est os huius corporis. **C**um ergo sacerdos comunicat. omnia membra reficiuntur. **I**deo etiam pueri qui sunt membra huius corporis. **I**deo dicit ecclesia in collecta. **R**efecti cibo potuque celesti deus noster. **N**on dicit refectus de cibo sacerdotis. **S**i dicatur ex quo iam comunicamus ore sacerdotum audiendo missam. quid ergo oportet nos communicare in pascha. **R**espondeo quod duplex est comunicatio. scilicet spiritualis et sacramentalis. **C**omunicatio spiritualis fit quotienscumque homo audit missam in charitate. tunc homo comunicat spiritualiter tanquam membrum ecclesie. **A**lia est comunicatio sacramentalis que precipue fieri semel in anno. scilicet in paschate ad quam tenent omnes vtriusque sexus cum ad annos discretionis puenerint. **D**e ista virtute spei dicit **D**avid. **O**culi hominum in te sperant domine et tu das escam illorum in tempe opportuno. scilicet in missa. quia illud tempus est ordinatum. **A**pis tu manum tuam et imple om-

ne aial benedictione. ps. cxliii. **S**exta est fides. ibi discite vbi sit lumen oculorum. **S**ed que renoiat sic **R**espondeo quod sicut corpus habet duos oculos quibus videt. ita anima habet duos respectus tanquam oculos. scilicet respectum diuinitatis christi quasi oculum dextrum et respectum humanitatis eius. quasi oculum sinistrum. **I**n his duobus consistit tota fides catholica. que habet. xliii. articulos. scilicet septem diuinitatis. et septem humanitatis. et omnes simul continentur in **C**redo in deum. **benedictus** est iste qui habet istos duos oculos claros et bonos. de quibus dicit christus. **N**on turbet cor vestrum neque formidet. creditis in deum et in me credite. **J**oh. xliii. **C**reditis in deum. **E**cce oculus dexter. et in me credite. id est in mea humanitatem. **E**cce hic oculus sinister. **I**deo **B**aruid oratio dicebat. **I**llumina oculos meos ne vnquam obdormiam in morte nequid dicat inimicus meus pualui aduersus eum. ps. xli. **N**on loquitur de oculis corporis. quia non legitur fuisse cecus sed de oculis anime. vt illuminarent sibi ne peccaret contra fidem. quia si fundamentum cadit totum edificium corruet. **D**e hoc sanctus **Th**omas. ii. ii. q. iiii. ar. vii. vbi querit. vtrum fides sit prima virtutum et ostendit precipue in solutione ad quartum quomodo ipsa sit fundamentum. **P**ecus de alijs virtutibus. **S**ed quedam sunt ceci oculo dextro vt agareni qui non habent fidem diuinitatis christi. **Q**uidam oculo sinistro vt manichei qui negant humanitatem christi. **S**ed vtroque sunt ceci iudei miseri. **S**eptima est charitas generalis que consistit in amore dei et proximi que ostendit ibi. discite vbi sit pax que sic vocatur ab effectu. quia pacificat creaturam cum creatore quando ipsum diligit super omnia. **E**t ista pax conseruat quod diu creatura seruat tria prima precepta. scilicet non habebis deos alienos. secundum non assumes nomen domini dei inuanius. tertium. memento vt diem sabbati sanctifices. **J**ohannes christus **M**at. xxii. **D**iliges dominum deum tuum ex toto corde tuo ex tota anima tua et ex tota mente tua. **S**ecundo charitas facit pacem cum proximo que suam seruando alia septem. vt si vis honorari a filiis tuis honora patres tuos. **S**ecundo si non vis occidi non occidas. **T**ertio si non vis vxorem tuam tangi ab alio. non tangas vxorem alterius. **Q**uarto si non vis deperdari non furtum facias. **Q**uinto si non vis diffamari non falsum testimonium dicas. **S**exto si non vis in aliquo damnificari nullum damnum inferas. **S**eptimo si non vis vt vxorem tuam aliquis concupiscat non concupiscas vxorem proximi tui. **H**ec est charitas generalis dei et proximi. **I**deo dicit christus de pace dei et proximi. **P**acem relinquo vobis pacem meam do vobis etc. **J**oh. xliii. **D**avid. **P**ax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum. ps. cxviii. **Q**uia in dilectione dei et proximi vniuersa lex pendet et prophete. **D**eo gratias.

Sermo tertius

D Er aliam viam

reuerſi ſunt in regione ſua. **Mat. ij.** Hoc verbū ſm̄ intellectum hitori cum declarat viam reuerſionis trium regum. ſ. p̄ aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam ⁊ nō p̄ illam p̄ quam venerant iux̄ diuinam ordinationē ⁊ angeli reuelationem dicitis eis ne redirent ad herodē. Sed iux̄ intellectum allegoricum ⁊ ſp̄ialem dicit de nob̄ quid debemus facere. ſ. ire ad regionē noſtrā nō p̄ viam p̄ quam venimus ſed aliam p̄pter qđ oportet declarare tria puncta.

Prim⁹ q̄lis ē terra vel regio n̄ra p̄pria ad qm̄ debem⁹ ire finaliter

Sec⁹ q̄lis est via p̄ quā poſſem⁹ errare vt caueamus ab ea p̄udēter.

Tertio qualis ē via p̄ quā ſine errore pueniamus ad patriā ſecuriter

Quum ad p̄mū dico qđ gloria celeſtis illa ē terra p̄pria ⁊ regio ad quā debemus ire finalit̄ que noſtra eſt triplici rōne ⁊ iure. ſ. **Creationis.** **Redemptionis.** **Legationis.** **Q**uā ad primū quare creditis qđ deus creauit celum. nō p̄ ſe. quia iam habebat habitationē latam. ſ. ſuam eternitatē ⁊ verius dicit qđ celū ⁊ terra ſtant in deo qđ de⁹ ſtat in celo vel in terra. quia deus nō indiget ſuſtēamento nec celum creauit p̄ angelis ex neceſſitate. **R**atio quia cum ſint creature ſpirituales nō indigent loco corporali. ſed ipſum creauit p̄ nobis qui ſumus corporales. **I**deo indigemus loco corporali. ergo iure creationis illa regio eſt noſtra. **A**utoritas. **A**nnunciat de ea. ſ. gloria amico ſuo qđ poſſeſſio ſua ſit ⁊ ad eā poſſit aſcendere. **J**ob xxxvj. **N**ota amico ſuo. quia ſolum amici dei intrant ibi. **I**nimici autē faciunt ſe indignos intrare illud. **E**t ad eam poſſumus aſcendere. ſ. p̄ ſcalam virtutum ⁊ bonorū operū. **S**ed eſt hic argumentum in oppoſitum. quia dicit **D**avid p̄pheta. **C**elum celi dño terrā autē dedit filiis hominū. **p̄ſ. cxij.** **C**elum. i. gloria celi deo. **Q**uō ergo dabitur homini iure creationis. **R**eſponſio qđ poſſentiam ⁊ naturam gloria celi ſoli deo debet. qđ ſua eſt eſſentialiter ⁊ naturaliter. terra autē cōpetit homini ſed gloria celi competit homini p̄ amministrationē diuinalem. **I**deo dicit. annūciat de ea amico ſuo. **S**ecundo eſt noſtra iure redemptionis. quia **ch**riſtus ipſam emit nobis magno p̄cio ſc̄z ſanguine ſuo. **N**ō em̄ ipſam emit pro ſe. quia iam erat ſua. ſed p̄ nobis. quia null⁹ ſanguis humanus nec om̄iūz creaturarū factarū ⁊ hendarum ſuffeciſſet ad emendūz illam gloriam ſolum ad horam vnaz. **S**ed venit filius dei qui dedit p̄cium ⁊ ſup̄abundans. **I**deo ſancti qđ ſūt in gloria dicunt deo. **R**edemiſti nos deo in ſanguine tuo ex omni tribu ⁊ populo ⁊ natione. ⁊ feciſti nos deo noſtro regnum ⁊ ſacerdotes ⁊ reg-

bimus ſup̄ terram viuorum. **Apoç. v.** **R**edemiſti nos nō dicit emiſti ſed redemiſti. i. iterūz emiſti. **D**icunt om̄es ſancti doctores concorditer qđ tanta erat virtus ſanguinis **ch**riſti qđ minima ei⁹ gutta fuiſſet p̄ctū ſufficiens ⁊ ſup̄abundans. **C**ū ergo tot guttas effuderat primo in circūciſiōe ⁊ t̄ **I**deo nō ſolum emit ſed redemit. **E**t feciſti nos deo noſtro regnum ⁊ ſacerdotes. **N**ota dicit regnum ⁊ ſacerdotes. quia om̄es qui intrant gloriam paradī ſunt regnū quātū ad animam in qđ deus regnat in intellectu p̄ cognitionem. **I**n memoria per beneficiozū recordationē. **I**n voluntate p̄ amorem ⁊ deuotionem. **E**t ſunt ſacerdotes quātū ad corpus ip̄m deo ſacrificando p̄ penitētiā. ⁊ ſic exponit gloſa. **E**t regnabimus ſup̄ terram nō dicit in terra. patet ergo qđ illa patria eſt noſtra iure redemptionis. **T**ertio eſt noſtra iure legationis. quia dñs noſter **ieſus ch**riſtus in ſuo vltimo teſtamento ipſam nobis dimiſit. **D**e⁹ fecit duo teſtamēta. ſ. vetus ⁊ nouus. **I**n veteri teſtamento non dimiſit illam alicui. ſed dimiſit argentum aurū panē vinū cibū ⁊ potū fructus ⁊ victoriam inimicorū. **D**einde fecit aliud teſtamētū ſc̄z nouū morte confirmatū. **T**eſtamētū em̄ nouum in morte **ch**riſti confirmatū eſt. ergo ⁊ p̄mū eſt caſſatum. **I**n nouo autē teſtamēto legauit gloriam celeſtem di. **N**olite timere puſillus grex qz complacuit patri veſtro dare vobis regnū. **L**u. xij. **N**on ſumus puſilli reſpectu ſanctorū angelorū. **E**t ne deſpem⁹ di. **E**t quō nos habebimus regnū dei. **i**do dicit **x**p̄s. **N**olite timere ⁊ c̄. **S**z ſūt multi in mūdo qđ maḡ audiūt ⁊ curāt de p̄miſſionib⁹ ve. teſta. qđ de p̄miſſiōib⁹ no. teſta. qz nō curāt de gl̄ia eſna ⁊ futura. ſ. de pecunijs de honorib⁹ dignitatib⁹ de victoria inimicorū ⁊ c̄. qđ om̄ia ſunt tranſitoria ⁊ tp̄alia. **I**o de legato eſno dēm⁹ curare ⁊ ip̄m appetē ⁊ deſiderare. **S**i aliq̄s miles dimiſſ⁹ vob aliqđ caſtrū in ſuo teſtamēto de qđ nō dū h̄retis poſſeſſionē nocte ⁊ die laboraret̄ vt ipſum h̄ret. **Q**uo ḡ maḡ de caſtro gl̄ie nob̄ a **x**p̄o dimiſſo. **S**z pauci ſūt qđ laborāt vt habeāt poſſeſſionē. **I**o dicit **C**iprian⁹ in ſua epl̄a de mortalitate. patriā n̄ram p̄ adīſū cōputem⁹ pentes p̄riarchas ⁊ p̄phas iā h̄re cepim⁹. **E**t qđ non p̄pera mus vt qđ nō curim⁹ vt p̄riaz n̄raz vidē ⁊ parētes n̄ros viſitare poſſem⁹. magn⁹ illuc carozū numer⁹ nos ſpectat turba filiorū parētū ⁊ amicorū qđ iā ſūt de ſua ſalute ſecuri adhuc de n̄ra ſolliciti p̄z p̄m⁹ p̄ict⁹. **S**ec̄do videndū ē q̄lis ē via per quā errauerūt p̄mi pentes ⁊ nos ſiliter poſſem⁹ **E**t caueamus. dico qđ in p̄ncipio mūdi via fuit errata p̄ adā ⁊ euā qđ inuenerunt tres vias totaſ qđ deuiauerūt ⁊ amiſerūt paradī patriā ⁊ venerūt in hāc vallē miſerie ⁊ lachrymarum.

Prima fuit via ſup̄bie

Sec̄da fuit inobedientie.

Tertia fuit gule

In Epiphania domini

Nō credat q̄ peccatū gule fuisset primū. imo dicit sc̄us **Tho.** in p̄ma pte. q̄ anteq̄ de fructu ventu comederēt iam erat in eis peccatū superbie. Quia q̄n serpēs dixit **Eue.** Cur p̄cepit vob̄ de? vt nō comederetis ex om̄i ligno paradisi. **Gen.** iij. Hec fuit p̄ma questio mūdi a diabolo inuēta qui fuit primus sophista in specie serpētis faciem humanā habētis. vt dicit magister historia rum. Statim facta questione **Eua** habuit superbiā. Et quare nō comederemus ex om̄i fructu statim cor eius elatum ē ex supbia. Ecce deuiatō q̄n̄o incepit in **Eua.** Ideo dicit scriptura. Initiū om̄is peccati ē supbia qui tenuerit eam implebitur maledictis et subuertet eum in finem. **Eccl.** x. Nota subuertet eum. quia supbus vult eē altus sup̄ alios. sed in fine ibit caput subtus in infernū sc̄dm̄ peccatū fuit inobediētia sicut fuit in adāz quod fuit grauius. quia magis debuit ipse caue re. Sed dicit **Aug.** q̄ adam peccauit nolens cōtristari suas delicias. p̄mo vxorē que erat pulcherrima et adā multū diligebat eam. Iō amore ipsius comedit. quia si adam nō comedisset ipsa sola fuisset damnata. et nō filij nec fuisset peccatū originale. Sed postq̄ ipse comedit de fructu attulit ade vt comederet. **D.** dixit adam ne comedatis ne moriamini. **R.** dicit **Eua.** ego comedi et nō sum mortua. Ideo comedatis. Adam nolēs eam contristari comedit. Ecce hic sc̄dm̄ peccatū sc̄z inobediētia. **D.** quot adam sunt hodie i mūdo qui volētes cōplacere mulieribus in vanitatibus suis faciunt vsuras rapinas. malas aduocationes. falsas sententias. furta p̄tentioēs et huiusmodi. Ideo ap̄ls. Si adhuc hominib̄ placerem seru? christi nō essem. ad **Gal.** j. **David.** Deus dissipauit om̄ia ossa eorum qui hominib̄ placere cōfusi sunt q̄n̄ de? spreuit eos ps̄. lij. Nō q̄ ossa sunt virtutes. quia sicut ossa sustinēt corp̄. ita vtutes sustinent aiām. sed ossa virtutum illorum qui hominib̄ placēt cōtra deum dissipant et cōfundunt in morte q̄n̄ remittunt ad infernū. Tertiū peccatū fuit secutum quādo adam comedit. Ecce peccatum gule. om̄is labor hoīs in ore eius. sed anima ei? nō implebit bonis. **Eccl.** vj. Nota q̄ vbi nos habem? hominis. iudei habēt ade. Quia om̄es labores ipsius ade et filiorū suorum in ore eius. id est. ex peccato gule venerūt. Et dum os impletur illo fructu anima fuit euacuata virtutibus et meritis. Iō dicit anima ei? nō implebit bonis imo euacuabitur. Ecce secunda via deuiatōis a paradisi via. **¶** Tertiū vidēda est via p̄ quaz debemus reuerti directe. quia dicit thema q̄ p̄ aliam viam reuersi sunt in regionem suam. **Iuxta illud Deutl.** xvij. Dñs p̄cepit vobis vt nequaq̄ p̄ eandem viā reuertamini Item mandatū est mihi sermone dñi precipientis. Non reuerteris p̄ quam viā veneris. iij. **Regum.** xij. **D.** oportet ergo redire p̄ alias vias tri-

bus modis predictis contrarias quas christ? ordinavit et ostēdit nobis.

¶ Primo p̄ supbiā ostēdit viā humilitatis

¶ Secūdo p̄ inobediētia ostēdit viā obedientie

¶ Tertiū p̄ gulā ostēdit viam temperantie.

D. dico primo q̄ deus ordinavit et ostēdit nob̄ cōtra viam humilitatis quā primo ostēdit ope q̄n̄ descendens de celo voluit humiliari n̄f̄as miserias assumēdo. Deinde ipsam ostēdit verbo q̄n̄ dixit. discite a me quia mitis sum et humilis corde **Matth.** xj. Ergo dimittat viā **Ade** et **Eue** superbiē. et sequamur christum p̄ viam planā secundam humilitatis. De qua **Isa.** xxxv. Er̄it ibi semita et via sancta vocabit̄ et nō transibit p̄ eā pollutus. et hec erit vobis via directa. Ita vt stulti nō errent p̄ eam nō erit ibi leo et mala bestia non ascendit p̄ eam nec inueniet̄ ibi. Nota erit ibi. s. in nouo testamēto via et semita. quia vera humilitas cōsistit in duobus. s. in fundamento et in ornamento. Fundamētum humilitatis est in cordē nō supbire de aliqua gratia p̄fectione vel dono sed magis humiliari ad instar bastaxi qui quanto plus portat maius onus tanto plus inclinā. nec se appreciat de p̄ciositate oneris q̄ntūcūq̄ sit p̄ciosum. Idem si portatis onus deuotionis sanctitatis vel diuitiarū vos portatis p̄ciosum scrinium mercatoris christi. ideo caueatis ne ipsum p̄datis. Qui hoc cogitaret de nullo supbiret. h̄ consideratio humiliabat beatam virginem mariam que portabat thesaurum et clenodiū preciosum cum eēt mater dei. Talibus considerationibus humiliabant̄ sancti apostoli et om̄es sancte p̄sone. **¶** Secundo ornamentum humilitatis consistit ad extra in considerationib̄. quia si est vere humiles in corde nō portabitis vanitates ad extra in corpore. Ecce quare dicit p̄pheta. Er̄it ibi semita. s. in corporis humilitate ad extra i operibus. Ita vt stulti nō erret̄ p̄ eam. Quia nullus possit excusari q̄n̄ possit p̄ viam humilitatis incidere. Non erit ibi leo. i. supb. nec mala bestia. i. mulier vana et supba. De eūtib̄ ad paradisu p̄ hāc viā hūilitat̄ pōt̄ dici thema. p̄ alia viā tē. **¶** Secūdo p̄ viā inobediētie. xp̄s ordinavit et ostēdit nob̄ viam obedientie. p̄mo de facto et ope. q̄ fuit i oib̄ obediēs deo p̄ri. Iō ap̄ls. Fact? ē obediēs vsq̄ ad mortē. mortē autē crud. ad **Phil.** ij. Et nō qualē obediētia habuit et ostēdit. nō solū deo p̄ri. s. etiā v̄gini m̄ri et ioseph nutritio. q̄ erat s̄dit? illis. **M.** ij. Itē crucifixorib̄ q̄n̄ dixerūt ei expolia te. et ipse statim obediuit tē. Iō amore sui sim? obediētes ei. et p̄ceptis dei. Hanc viā obedientie petebat **David** di. Legē pone mihi dñe viā iustificatio / nū tuarū et exquirā eā sp̄. ps̄. cxvij. Nō q̄ xp̄us dedit legē et viā obedientie ser̄ p̄ditōib̄ gētiū mūdi. **¶** Prima ē dñorū platorū. Quib̄ xp̄us dedit legem et viam iustificationū di. **¶** Ascite q̄ in vob̄ est gregem dei. p̄uidentes nō coacte. s. sp̄ōtance

fm deum neq; turpis lucrigratia sed volutarie neq; vt dominates in clericis. s; forma facti gre/gis ex animo r cum apparuerit pnceps pastoru pncipietis imarcessibilem glorie coronam. s; **De**. v. Nota turpe lucrū est qñ ppter simoniā faciunt p hanc viā debent ire obediēter dñi plati. **Se**cūda est dñozū temporalū quib; christ; dedit legem obediētie r viam iustificationū di. dñi qd iustum ē r equū seruis pstate. sciētes quia r vos dñm habetis in celo. ad **Col.** iij. **Tertia** ē reli giosozū dicēs. obedite ppositis vestris r subiace te eis. **Ipi** em puigilant. quasi rōnez p animab; vestris reddituri. ad **heb.** vltimo. **Quarta** est simpliciu clericozū di. **Sint** lumbi vestri pnci cti. r lucerne ardētes in manibus vestris rē. **Lu.** xij. **Quinta** est diuitū quib; dedit legem mise ricordie di. **Estote** misericordes sicut pater vester misericors ē. date r dabit vobis rē. **Luce.** vj. **Sexta** pauperū quib; dedit legē paciētie di. **In** paciētia vestra possidebitis animas vestras **Lu.** xvj. **Ecce** quare dicit. **Legē** pone mihi do mine rē. **De** obediētib; dicit thema p aliā viā reuerfi sūt. **Tertio** contra viam gula. ordina uit christus viam tempantie seu abstinentie. pzi mo de facto r ope. quia statim baptisatus a **Jo** hanne intrauit desertū r ieiunauit. xl. diebus r xl. noctibus nihil comedit. **Item** verbo dicens **Paciētiā** agite scz abstinento a delectationib; cibi r potus r aliorū. **Ideo** pmiū pceptū qd de; dedit post diluuiū fuit abstinentia. s; contra gulā di. **Carnē** cum sanguine nō comedetis. **Gen.** ix. **Ideo** dicit **Greg;** sup illo verbo p aliā viam re uerfi sunt. **Quia** a paradisi gaudijs p cibū cecidimus ad hec p abstinentiā q̄tum possumus re surgamus. **Ista** est via de qua dicit christ;. **Ar** ta est via que ducit ad vitā r pauci sunt qui iue niunt eam. **Matth.** vj. **Sed** isti qui tēdunt per istam viam vadūt recte ad paradysum. **De** quib; dicit thema per aliam viam reuerfi sunt in regio nem suam.

Sermo quartus de Ephā.

Obtulerunt ei mu nera aurū thus r mirrā. **Matth.** ij. **Hoc** verbū ad lram loquit de illis tri bus regibus qui obtulerunt deo munera rē. **Sz** iuxta intellectū anagoicuz quem volo ptractare sciendum q; deus in hoc mūdo fecit creaturas i triplici differētia. **Quas**dā creaturas fecit omni no spūales vt sunt sancti angeli. **De** quibus dic scriptura sancta. **Qui** facit angelos suos spirit;. **Item** **Lu.** vlti. **Spūs** carnem r ossa nō habet. **Alias** creaturas fecit omīno corporales. quia tā corpora q; anime sunt de terra. **Dicit** **Philoso** phus q; anima bruti educif de potentia materie **Item** dicit textus. **pduc**at terra animam viuentem in genere suo iumenta reptilia r bestias ter

re. **Gen.** ij. **Ideo** etiam quando moritur brutum morif etiam animā eius. hoc satis tradit sanct; **Thomas.** s; pte. q. v. arti. vj. in solutione ad pri mum. **Autoritas.** **Cuncta** que sunt. suple in ani mali bruto subiacent vanitati r omīa p̄gunt ad vnum locum. de terra facta sunt r in terram pa riter reuertunt. **Eccl.** iij. **Tertio** fecit de; cre aturas simul spirituales r corporales. s; hominem qui quantū ad corpus est corporalis. de terra fa ctus. sicut animal brutū. **Gen.** ij. **Formauit** de; hominē de limo terre q̄tum ad corpus. sed quā tum ad animā ē spūalis. similis angelis. qz ania hominis nō educif de potentia materie. sed cre atur a deo vt angelus r creando infundif corpo ri r infundendo creatur ad gubernandū r custo diendū castrū corpis ad instar militis cui rex cō mittit castrum inter inimicos positum. si bene cu stodit castrum p̄miatur a rege. **Si** aut male r p mittit intrare inimicos regis tanq; proditor pu nitur a rege. **Et** ita moritur hō sicut animal bru tum q̄tum ad corpus. **Autoritas.** **Unus** est in teritus hominis r iumentozum r equa vtriusq; conditio. sicut moritur homo. sic r illa moriunt. r nihil habet homo amplius iumento. scz q̄tum ad corpus. **Eccl.** iij. **Sed** q̄tuz ad animā homo est similis angelis. quia anima hominis est imor talis vt angelus. q; em anima hominis sit incor ruptibilis. pbat efficaciter sanctus **Tho.** s; par te. q. lxxv. arti. vj. **Et** in morte corpis anima re dit ad deum vt reddat compotū deo r rationem de gubernatione corpis. **Autoritas.** **Reuertat** puluis ad locū suum vnde erat. s; q̄tum ad cor pus. r spūs redit ad deum qui dedit illū. **Eccl.** vlti. **Qui** dicit christus. **Redde** rationez villica tionis tue. **Lu.** xvj. **Aplus.** **Statutū** est omib; hominibus semel mori. q̄tum ad corpus. **Et** p hoc iudiciū q̄tum ad animā. **heb.** ix. **Modo** fm **Augustinū** in libro de cura p mortuis agen da. tres cōditiones sunt defunctorum.

Quidā sunt boni pfecte r isti offerūt deo aux p magnū valorem

Quidā sunt boni mediocrif. r isti offerūt deo thus p bonū odorem

Quidā sunt mali puerfi. r isti offerūt deo mir ram p amaritudinem

De his omibus dicit thema. obtulerunt ei aux thus r mirram. **Dico** primo q; qdaz defuncti sunt boni pfecte. sicut sunt deuoti religiosi clerici vel laici. q; fecerūt plura pctā. tñ p tpe con uerterunt se ad deum r fecerunt magnā peniten tiam de peccatis suis. **Primo** habuerūt magnā contritionē. **Secdo** ppositum nō redeūdi ad pec cata. **Tertio** fuerunt confessi. **Quarto** satisfecerunt. **Quinto** remiserunt iniurias rē. orabāt r ieiunabant. cōicabant. faciebant magnas elemofy nas r multa opera bona intātū q; si in statera di uine iusticie ponerent bona r mala que fecerunt

In Epiphania domini

plus ponderent bona q̄ mala .tales sunt aurū purū ppter penitentiā in hoc mūdo factā. **I**do quādo tales decedūt nō trāseunt p purgatoriu quia eorum anime iā fuerūt in hoc mūdo purgate in fornello penitētie. **I**deo vt aurū purū r̄ bonum .statim ponunt in cofris thesaurorū dei .scz in ordinibus angelorū. **S**icut dicit ecclesia de beata magdalena. **I**n thesauro reposita regis est dragma pdita. **E**t talibus dicit **P**etr^o apostol^o. **M**odicū nunci oportet cōtristari in varijs temptationibus vt pbatio fidei nostre multo preciosior sit auro quod p ignē pbatur inueniat in laudem r̄ gloriā r̄ honorē in reuelationē iesu christi s. **P**etr^o .s. **N**ota modicū nūc .scz in hac vita p̄senti .si p quia oportet p̄tristari .quia q̄libet opus penitētie infert tristitiā r̄ dolorem homini .vnde dolor r̄ tristitia est cōteri de peccatis .que tm̄ placuerunt. **I**tē dolor est recipere ppositū nō redire ad ea ad que homo inclinā naturaliter. **I**tez de cōfessione quasi se diffamando siue diffamare se r̄ sic de alijs opibus penitētie. **I**deo dicunt varie temptationes. **S**ed in morte talis anima inuenit in laudem gloriā r̄ honorē .vbi tanguntur tria que sunt anime bone r̄ p̄fecte. **P**rimū est in mortis articulo .angelus custos subito tor^o letus ascendit in celum di .christo quō sibi talis cōmissus est in extremis r̄ xp̄us licet sciat om̄ia .tm̄ ad instar iudicis interrogat iustum r̄ impium r̄ audit relationē angeli qui laudat illum de bona vita de penitentiā quā fecit. **E**cce quare dicit inueniat in laudē. **T**ūc xp̄s p̄cipit alijs angelis vt descendant ad sociandū illā aiām .qui tm̄ nos diligunt q̄ quilibet ingerit se dic̄ . **E**cce ego domine mitte me. **I**tē filij petunt mitti qui simul cū angelis descendant ad associandū animā patris vlt̄ matr̄ r̄c̄. **S**tatim ania a corpe sepata videt eos r̄ cognoscit eos di. **U**nde mihi tantus honor **I**do **J**ob loquēs de p̄sona bona r̄ p̄fecta dicit. **S**i fuerit p̄ eo agel^o loq̄ns vn^o de milib^o vt annūciat hominis equitatē .i. penitētiā miserabit ei r̄ dic̄ . libera eum vt nō descēdat in corruptionē .inueni in quo ei p̄piciet .s. penitentiā condignā. **J**ob xxxij. **I**deo **D**avid .ps̄ .xxxij. **E**xultēt iusti i domino rectos decet collaudatio. **S**c̄do dicit vt inueniat in gloriā .quia talis anima sic p̄fecta sanctis angelis associata vadit ad instar sponse i die nuptiarū. **Q**ualis gloriā q̄ tales r̄ tanti reges duces r̄ nobiles r̄ barones paradisi associant ipsam r̄ qualia festa fiunt ei in qualibet platea paradisi p̄ sanctos r̄c̄ .di. **B**enedicta anima r̄c̄ **E**t ipsa inclinando se dicit. **N**ō nobis dñe nō nobis sed nomini tuo da gloriā .ppter hoc dic̄ . **N**on sunt cōdigne passionēs hui^o temp̄is ad futuram gloriā que reuelabit in nobis .ad **R**homa . viij. **H**ui^o intellectū sanct^o **T**ho .ponit p̄ma sc̄be .q. cxiiij .arti .iij .vbi querit .vtrū hō ex p̄digno possit mereri vitam eternā. **T**ertio dicit vt inueniat in honorem .r̄ hoc quādo sancta anima sic associata venit vsq̄ ad cathedram christi .vbi a christo recipit coronam glorie. **Q**ualis est gloria coronari a summo pontifice .qualis honor est regi .quādo coronatur ab archiepiscopo .qualis est honor cesari augusto coronari a christi vicario rhomano pontifice .quod tamen nihil est respectu illius honoris. **S**apient̄ .v. **I**usti in perpetuum viuunt r̄ apud deum est merces eorum et cogitatio eorum apud altissimum. **I**deo accipient regnum decoris r̄ dyadema speciei de manu domini. **D**e quibus dicit thema .obtulerunt domino aurum. **D**ico secūdo q̄ quidam sunt boni medio modo .sicut sunt illi qui faciunt penitentiam de peccatis suis .conteruntur de peccatis . sed non tantū sicut **M**agdalena .tamē si est vera cōtritio nō est sine gratia dei . confitent̄ semel in anno r̄ seruant penitentiā eis datā siue iniunctam nihil aliud addentes. **A**udiunt missam solum in diebus dominicis r̄ festiuis .cōmunicant in pascale .ieiunant precise ieiunia ecclesie . r̄ nihil aliud faciunt nisi illa ad que tenentur. **T**ales boni sunt sed quia penitentiā est modica respectu peccatorū .ideo modicum redolent .sed tales quādo decedunt offerunt deo thus in igne purgatorij vbi tunc ardentē desiderant deum . **D**e q̄bus dicit scriptura sacra **Q**uasi thus redolēs in diebus estatis quasi ignis effulgens . r̄ quasi thus ardens in igne. **E**ccl̄ .i. **I**n dicta autoritate sunt tres clausule. **P**rima declarat conditionem animarū imperfectarum cum dicit q̄si thus redolens in diebus estatis. **I**n diebus hyemis thus nō redolet ppter frigus .sed in diebus estatis redolet modicum sed in igne multum redolet **S**ic persone bone imperfecte modicuz redolent solum seruant illa ad que tenentur r̄ nihil aliud addunt. **U**nde si dicat̄ eis in dieb^o ferialib^o missam .respondent non teneor r̄c̄. **I**dez de alijs bonis opibus. **I**deo recipiunt illas bonas delectationes r̄ solatia .que possunt sine peccato mortali . r̄ seruant p̄cepta dei. **S**ecunda clausula innuit vel declarat conditiones purgatorij .cum dicit .quasi ignis effulgens. **N**on intelligatis q̄ ille ignis purgatorij sit de lignis .sed est flamma pura et clara. **S**ecus de igne inferni qui est tenebrosus ad istar ignis sulphuriei. **S**ed ignis purgatorij est clarus .quia anime que sunt i purgatorio sunt clare in fide catholica . r̄ in conscientia propter gratiam dei quam habent secum sed purificantur in illo igne. **S**i dicatur iuxta regulam philosophie . **O**mne agens p̄stātius ē suo passo . **C**um ergo anima sit potentior igne . quomodo ergo torquetur illo igne. **R**esponsio regulæ philosophie ē **N**a . loquēdo naturaliter . **S**z ignis purgatorij nō agit naturaliter sed vtute pp̄ria . quia

si sic tunc non posset animas cruciare. quia nullus corpale potest agere naturaliter in rem spūalem. Sed ille ignis purgatorij agit supernaturaliter tanq̄ instrumentum diuine iusticie. nec agit tanq̄ principale agens. Quā si de' vellet vna formica posset vnū angelum cruciare. Et virtute diuina ille ignis durat absq̄ lignis. Quasi ignis effulgens cruciat aīaz. Unde de anima que vadit ad purgatorij dicit ap̄ls. **B**erimentuz patiet ipse aut salu' erit sic tñ q̄si p̄ ignē. **J.** **A**d Corinth. iij. **T**ertia clausula declarat modū quo portatur aīa ad purgatorij. et ponit euz dicit. quasi thus ardens in igne. **D**ic s̄m sc̄m **T**ho. q̄ aīa portat ad purgatorij a bono angelo et non a malo vt dicunt aliqui. Quia talis anima exit cū victoria de cāpo et bello hui' mūdi deuicto diabolo. **N**ō est ḡ verisimile q̄ victor captat a victo et portet. **J**o s̄m sc̄m **T**ho. portat ibi a bono angelo. **D**ic practice quō mittit thus in thuribulo etc. Sic bonus angelus recipit thus sc̄z aīaz de vasculo corporis ducēs corā sūmo sacerdote b̄ndicite. x̄ps vero dat sententiā q̄ sit tanto tempe in purgatorio quasi thus in thuribulo. et tunc anima est q̄si thus ardens in igne euaporans sursum fūmum laudis et b̄ndictionis ad eū qui euasit penas horribiles inferni. **S**ecus de animabus inferni que euaporāt sursum ad deum fūmum fetidum blasphemiarū et maledictionum. **N**ota exēplum de duobus vayletis vel de seruis q̄s dñs vult corrigere quozum vnus humiliter petit veniam. alius nō etc. **B**e illis de inferno b̄ns **J**ohes dicit. estuauerunt estu magno. sed damnati et blasphemauerunt nomen dei. **A**poē. xvj. **Q**uestio vtrū anime purgatorij possunt adiuuari suffragijs nostris q̄stum ad diminutionē tempis et penarum. **R**esponso q̄ sic. **D**eclaref hoc iuxta similitudinem membrorum corporis. quia omnia membra corporis coniuncta vno spiritu viuificant et reficiuntur cibo ab ore sumpto. **S**ecus de membris ablati et a corpore p̄scisi. **I**dem de corpore mystico ecclesie cui' corporis anime purgatorij sunt membra que eodem spiritu sc̄z sancto viuificant. **S**ecus de damnati. quia sunt membra ablata et p̄scisa a corpore ecclesie. **P**rouerb. xj. **M**ortuo homine impio nulla vltra erit spes. **T**aliter ergo anima purgatorij potest iuuari suffragijs parentuz et amicorum q̄ statim liberabit. quia sententiā q̄ dat a x̄po standi in purgatorio tanto vltanto tempore conditionaliter dat. **I**deo apostol' ad Ro. viij. **Q**ui s̄m spiritū sunt que sunt spiritus sentiunt. **D**ic practice quō facto suffragio p̄ipsis vt dicta missa vel oratione vel absolutione facta vlt elemosyna data statim sentiunt alleviatione penę. **D**ic quō suffragij principale quod potest fieri p̄ipsis est suffragium missarū. **S**eruatis tamē duabus conditionibus. **P**rima q̄ non fiat precium in missis etc. **S**c̄da q̄ sacerdos sit bonus ho-

mo et amicus dei tantū quātuz homo potest cognoscere ad extra ne sit concubinaris etc. **G**regorius. **C**um is qui displicet ad intercedenduz mittitur irati animus ad deteriora prouocatur. **I**tem **J**oh. ix. **S**cimus em̄ q̄ peccatores deus non exaudit. **S**ancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluantur. **M**achab. xij. vide de hoc supra sermone. **T**ertia conditio defunctorum est quozūdam qui sunt mali peruersi. **D**ic de quolibet statu. sicut sunt illi qui se viuere in peccatis mortaliibus et recta via ire ad infernū et nolunt dimittere peccata vt supbiam aut auariciam vel luxuriam etc. imo trufando ridendo comedendo bibendo. et delectando vadunt ad infernum. **D**e quibus dicit scriptura sacra. **D**ucunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt. **J**ob. xvj. **T**ales in morte descendunt statim in infernū vbi offerunt deo mirram amaram per magnum dolorem. **I**deo in persona dānati dicit scriptura sancta. **A**maritudo mea amarissima. **E**saie. xxxvij. **N**ota mors damnatoruz est amara quia in morte corporali perdunt omnia bona. huius mundi. **S**ecundo est amarior quādo datur a christo sententiā damnatorū irreuocabiliter. **T**ertio est amarissima quando iam cruciantur in inferno et post iudicium cruciabuntur simul in corpore. **D**ic quomodo dat deus gloriam vel penā in alio mundo s̄m opera bona vel mala que homo fecit in hoc mundo. **U**bi sciendum q̄ sicut in eterna vita siue beata diuerse mansiones s̄m vrbium christi sunt. quia quidam clarius quidam minus alijs vident diuinam essentiam. **I**ta etiaz sunt inequales gradus in tormentis infernalibus. **N**am si omnes damnati in penis infernalibus q̄ ad durationem siue quo ad perpetuitatem sunt pares. sunt tamen im pares quo ad acerbiteriam. **S**icut etiam omnes beati sunt pares in eternitate suple participata diuine visionis et fructiōis. sunt tamen inequales et impares quo ad gradū visionis s̄m diuersam mensuram facultatis q̄m sortiuntur ex diuersa participatione luminis glorie. **Q**ui em̄ plus habundauerit in lumine glorie clarius et lymphidius videbit diuinam essentiam et intensius si uitione fructet etc. **H**oc veritas est. et doctoris sancti sententiā in plerisq̄ passibus eiusdem resolutorie determinata. **N**ota quomodo opa bona vel mala perpius sunt ab ania cogitando deliberando ordinando pponendo **J**o anima per prius meretur vel demeretur. **S**ed in executione operis corpus cooperatur. verbi gratia de aliquibus operibus. propter quod anima prius habet gloriam vel penam. deinde post iudiciū corpus etiā habebit gloriā vel penā. **D**eo gratias.

De eodem. Sermo quintus.

In Epiphania domini

Ab oriente vene-
runt hierosolymā. **M**atth. ij. **P**oc-
tum ad lram declarat terminū a quo
venerunt reges. cum dicit ab oriente
venerunt reges. nō tracti violēter sed libere cuz
dicit venerunt. s. libere. **E**t terminū ad quē cum
dicit hierosolymam. **D**e isto intellectu nō cura
bo amplius. **S**ed iuxta intellectum spiritualemente
intendo declarare quō gentes que sunt in pecca-
tis possunt venire ad illam celestē hierusalē. **D**e
hoc **D**avid in ps. cvj. **Q**ui redempti sunt a dño
quos redemit de manu inimici de regionib⁹ con-
gregavit eos a solis ortu ⁊ occasu ab aquilone ⁊
mari. **I**tem **L**uc. xij. **V**enient ab oriente ⁊ occi-
dente ⁊ aquilone ⁊ austro ⁊ recūbent in regno di
Ex his patet q̄ a quattuor p̄tibus mūdi gentes
venerunt ad celestem hierosolymā quadruplici
ratione vel modo. scz

Ab oriente iuventutis

Ab occidente senectutis

Ab aquilone aduersitatis

A meridie siue austro p̄speritatis

De p̄mis dicit thema ab oriente venerūt. **D**i-
co primo q̄ aliqui venerūt ad deū in hoc mūd o
p̄ grām ⁊ in alio p̄ gloriā ab oriente iuventutis ⁊
isti venerunt tracti p̄ amorē sicut sunt homies ⁊
mulieres iuvenes qui in flore iuuetutis dant se
deuotioni ⁊ bone vite ⁊ seruitio dei orādo ieiun-
nando nō iurant nec mentiunt nec nocent alicui
sed audiunt missas ⁊ sermones deuote. tales re-
deunt ab oriente iuuetutis. **I**az videtis quō cla-
ritas dei in oriente incipit. **S**ic in talib⁹ claritas
bone vite incipit in oriente iuuetutis. **S**i tu ha-
beres in manu tua rosam pulchrā recentē ⁊ rex
peteret eam a te. ⁊ ex alia parte peteret eam clo-
carius ⁊ ex alia vn⁹ captiuus. nunqd esset prius
danda regi anteq̄ alijs. imo. **I**dem de rosa seu
flore iuuetutis quā a te querit rex xp̄s. ⁊ ex alia
pte vnus cloacarius. s. mūdus ille qui nō curat
nisi de fumo transitorio. ⁊ ex alia pte petit ip̄am
captiuus scz demon. **C**ui ḡ sit danda. clarū est q̄
regi xp̄o. **I**deo **T**hreno. ij. **B**onū est viro cum
portauerit iugum ab adolescentia sua. **P**atet h̄
stulticia illorum qui dicunt. nō placet mihi equ⁹
falleratus nec iuuenis volens videri deuot⁹ **T**a-
les veniunt ad deū ab oriente tracti amore quos
dñs vocat. **A**utoritas **E**sa. xlvi. **E**go sum dñs
vocans ab oriente auem ⁊ de terra longinā viz
volūtatis mee. **A**uis dicit iuuenis duplici ratio-
ne. **P**rima est. sic auis cōfidit in alis ad volādū
Job. v. **A**uis nascit ad volandū ⁊ hō ad laborē
⁊c. **S**ic iuuenis cōfidit de iuuetute sua ad am-
bulandū. **S**ecūda. quia auis nutrita quando
esurit statim venit quādo vocat. sec⁹ si habet sto-
machum plenū. **S**ic iuuenis qñ vocat a deo in
aliqua bona p̄dicatione statim venit maxie si vi-

det rubricaturā passionis christi. **N**ota quō ve-
nator vocat falconē tripliciter. **P**rimo ostenden-
do sibi rubedinem. **S**ecundo p̄tē de carne. **T**er-
tio clamando **S**ic xp̄s nos vocat p̄mo ostenden-
do rubedinem. s. crucem in qua eius caro fuit p̄
nobis suspensa rubea sanguinolenta. ⁊ quando
iuuenis cogitat christi passionē ⁊ dolorē. statim
venit ad eum p̄ deuotionem. quia adhuc nō ē in-
tratus cum mundo. **S**ecūdo vocat nos xp̄s
vt venator gustando de venatione. qñ iuuenis
audit missas sermones libēter ⁊ cogitat delecta-
biliter gaudia paradisi. dicit iuuenis. **O** tam bo-
num est istud ⁊ sequi christū p̄ bonam vitā **J**o-
David ps. xxxij. **S**ustate ⁊ videte qm̄ suauis ē
dñs. **T**ertio vocat clamando ore p̄dicationis.
Matth. x. **N**ō em̄ vos estis qui loquimini sed
spūs patris vestri loquit in vobis. **I**uuenis sta-
tim venit. secus de senibus qui sunt vt falco qui
habet stomachum plenū. qui licet a dño vocat
nō venit sed fugit. **I**dem de senibus qui sunt ple-
ni diuitijs quādo audiunt deū clamantē ore pre-
dicatois dicunt cras in quadragesima sequenti
vel in alio anno ⁊ interim venit mors ⁊c. **S**ed iu-
uenis statim venit. ideo dixit **J**ob cum esset iue-
nis. **V**ocab me ⁊ ego respōdebo tibi. **J**ob. xliij.
Secundo dicit de terra longinqua duplici ratio-
ne scz naturali ⁊ morali. **R**atio naturalis est. q̄a
iuuenis p̄m cursum nature longe est a morte licz
in macello mactant tot vituli quot boues. **S**e-
cūda ratio moralis est. quia iuuenis multum ē
longe a deo quādo nō vult ieiunare nec orare ⁊c
David. **L**onge a peccatorib⁹ salus. **T**ertio dicit
virū voluntatis mee. **N**ota virū. id ē. virtuo-
sum. quia talis placet deo. **D**ic exemplum quod
narrat a trib⁹ euāgelistis. s. **M**atth. xix. **M**ar-
x. **L**uce. xvij. de pueris qui portabant ad chris-
tum. vt ipsos tangeret ⁊ benediceret qd̄ aposto-
li phibebant. quod christus indigne tulit ⁊ di-
xit apostolis. **S**inite puulos venire ad me. talis
est em̄ regnum celorum. **D**icit **M**arcus q̄ am-
plexabat eos. **D**ico secundo q̄ aliqui veniunt
ad deum ab occidente senectutis ⁊ isti veniunt
tracti p̄ timorem. **S**icut sunt illi qui totā suaz iu-
uentutem dederūt mūdo in vanitatibus supbie
luxurie auaricie ⁊c. **E**t quando sunt senes absq̄
molarib⁹ tā nō possunt ire nec comedere nec dor-
mire nec iam vult ipsos mūdus tunc ipsi dant se
deo tales dicunt ventre de occidēte. quia tā sūt
in fine scz iuxta mortem ⁊ veniunt timore mortis
deus nō deberet tales recipere in seruituz octo-
genarium vel nonagenarium quia non faciūt ni-
si comedere ⁊ dormire. **S**ed deus est pius ⁊ be-
nignus ⁊ ideo recipit ipsos. q. d. **O** vos tardi ad
credendum ⁊c. **L**uc. xxij. **D**e talib⁹ deberet fa-
cere deus sicut fecit quidam rex de suo seruitore
qui dimisso rege iuit ad inimicos regis cum qui-
bus expendit totam suam iuuentutem faciendo

guerram dño suo. Et qñ fuit senex redijt ad regē qui suspendit ipm in furca vt merebat. Non sic facit deus cum sit totus pius de his qui veniūt ad ipsum ab occidente timori. De quib⁹ dicitur **Esa. lix.** Timebunt qui ab occidente nomē dñi ⁊ qui ab ortu solis gloriā eius cum venerit qñ fluius violentus quē spūs dñi cogit. **¶** Nota timebunt qui ab occidente suple veniunt nomē dñi nō dicit nomen creatoris vel redemptoris seu saluatoris. sed dicit nomen dñi. Quā ista noia faciunt q̄plures stare in peccatis cogitātes q̄ xp̄us est creator ⁊ nō inuanū creauit nos. Sicut argētarius nō inuanū facit cupā argenteaz vt ipsam proyiciat ⁊c. Idem de nomine redemptoris q̄ redemit nos ⁊c. Idem de noie saluatoris. q̄ cum sit saluator saluabit nos. Idē de nomine gubernatoris ideo gubernat nos. Sed timebūt nomē dñi quod ē nomē iusticie. **Idō Ibiere. x.** Non est similis tui i dijs dñe magn⁹ es tu ⁊ magnū nomē tuum in fortitudine quis nō timebit te. Rex gētium. Hoc nomē dñs tangit cor qñ hō cogitat q̄ deus ē dñs ⁊ ego sum seru⁹. **Idō** si nō facio sibi bonū seruitiū ipse damnabit me. Isto modo venit timor dñi. sed timor solus modicū valet. **Idō** oportet q̄ ibi sit amor. **¶** Secūdo dicit quali fluius violentus quē spūs dñi cogit. Si dicat. qñ senex timebit nomen dñi. **Rūdeo** cū venerit qñ fluius violentus. s. contritio. Quando senex viderit se ppinquū morti ⁊ cogitat penas inferni. et quid erit de ipso. tūc sicut oliua conterit in duas molas. Mola superior est rigor diuine iusticie. Mola inferior est pena inferni. tunc veniunt fluius violentus. s. contritio cū lachrymis d quo multū gaudet deus ⁊ sancti. **Dauid.** Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. ps. xl. **Lu. xv.** Gaudū ē angelis dei sup vno peccatore penitentē agente. **Et Ezech. iij.** Abij amarus in indignatione spirit⁹ mei. manus em̄ dñi erat mecum confortans me. Nota quō manus dñi habz qñq; digitos. **Dollex** est cordis cōtritio. **Index** oris cōfessio. **Medius** debitorū restitutio. **Ab** dicitur iniuriarū remissio. **Auricularis** eucaristie cōmunio. **Fiat** manus tua vt saluet me. **Dauid.**
¶ Dico tertio q̄ quidā veniunt ab aquilone ad uersitatis p̄ dolorem sicut sunt illi qui in aduersitate cōuertunt ad deum ⁊ veniunt ad ipsum tracti p̄ dolorem. Quia sicut aquilonaris ventus ē frigidus ⁊ stringit homines. ita aduersitas vel tribulatio stringit hoīem cum deo. **Job. xxxvij.** Ab aquilone venit aurum. id ē. ex tribulatione venit homo ad deū. quia sicut aurū purificat in fornello. ita peccator purificat in tribulatione. Sūt multi qui qñ sunt in p̄speritate nō curant de deo sicut mulieres pulchre iuuenes. sed curant de ornamentis tripudijs ⁊c. **Sz** qñ deus mittit eis tribulationes aduersitates infirmitates diuisiones cum viris suis tūc veniūt ad deū ieiunant d

ponunt vanitates ⁊c. **Itē** hoīes luxuriosi avari supbi parum curant de deo. **Nota** similitudinē. **Luc. xiiij.** de illo qui fecit cenaz magnā ⁊ vocauit multos qui cena parata noluerūt venire ⁊c. **Qui** misit seruū dī. **Compelle** eos intrare. s. per aduersitates dolores ⁊ tribulationes ⁊c. **Idē** de hominib⁹ mūdānis qui se excusant de cena glorie nec curant ire p̄ bonam viam seu viam quam nobis parauit christus. De qua dicit **Johānes Apocak. xix.** Beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sunt. **A** qua aliq̄ se excusant dicētes. viltam emi. **Ecce** supbiaz. **Quidā** dī. iuga boū emi qñq;. **Ecce** auariciā. **Quidā** dī. vxorē duxi. **Ecce** luxuriā. **Sed** cōpellunt venire aduersitatibus tribulationibus infirmitatibus ⁊c. ⁊ sic veniunt ab aquilone. **Greg⁹.** mala que nos hic premunt ad deum ire cōpellunt. sicut puer compellitur a patre vt vadat ad scolā pcutiendo. **De** ista potest dici illud. ab aquilone venit aurum. **Job. xxxvij.** **¶** Dico quarto q̄ quidā veniunt ad deum de meridie p̄speritatis. **Isti** veniūt tracti p̄ rigorē. **Meridies** que est rigida ⁊ fertilis significat p̄speritatem que est habere abundantiam bonorū temporalium honorū dignitatum diuitiarū sanitatum ⁊c. que retrahunt homines ne veniāt ad deum. **Auortitas.** **Incrassatus** ⁊ impinguitus dilatatus dereliquit deum factorē suum ⁊ recessit a deo salutari suo. **Deutl. xxxij.** Sed qñ tales qui sunt in p̄speritate cōuertunt ad deum. vt **Dauid** ⁊ patriarche. dicunt venire a meridie p̄speritatis ad deū. **Auto.** **Abac. iij.** **De⁹** ab austro veniet ⁊ sanctus de mōte pharam. pharam. id ē abundans. **De** his quattuor simul vna **Auortitas.** **Ab** oriente adducā semen tuum ⁊ ab occidēte cōgregabo te. dicam aquiloni da. ⁊ austro. noli phibere. **Esa. xliij.** **¶** Nota ab aquilone adducam semen tuū. s. iuuenes. nō violentus s̄ p̄ amorem ⁊ libere. **Ab** occidēte congregabo te. **Dic** d̄ sacco tritici in agro dispersi quō nō pōt congregari nisi a deo. **Sic** nec homines mundani q̄ habent cor dispersum hinc inde in diuitijs honoribus omnes radices cordis ponunt hic inferius. dicā aquiloni. i. tribulationi. da. ⁊ austro. i. p̄speritati. noli phibere.

In die Ephie. Sermo sextus

Tribulabūt gentes in lumine tuo. **Esa. lx.** **Idō** declaratione ⁊c. **Sciendū** q̄ dñs noster iesus christus volens ostēdere ⁊ declarare differētiā inter temp⁹ ante suā incarnationē ⁊ temp⁹ post dixit. **Si** quis ambulauerit in die nō offendet. q̄ lucē hui⁹ mūdi videt. **Si** autē ambulauerit i nocte offendet. q̄ lux nō ē in eo. **Job. xj.** In ista autoritate xp̄s cōparat tps an̄ incarnationis nocti ⁊ tps post incarnationē diei. **Rō** q̄ sicut d̄ dies qñ sol lucet ⁊ d̄ nox absentia sol. **Idē** de

In Epiphania dñi

christo sole iusticie. de quo dicit vrgini Marie.
Felix nãq̄ es sacra vrgo maria r̄c. hic sol iusti-
cie ex peccato Ade fuit absens generi humano.
Voles adam plus cõplacere vxori q̄ deo. come-
dit de cibo venito r̄c. Aug. Adã peccauit nolẽt
cõtristare suas delicias. Quia sicut adã interpo-
suit mulierem inter se r̄ deũ quẽadmodũ terra in-
terponit inter nos r̄ solem quẽ occidit r̄c. 3o Da-
uid. Sol cognouit occasus suũ posuisti tenebras
r̄ facta ẽ nox. ps. ciiij. Sol. s. christus iusticie co-
gnouit occasum suũ quẽ adã peccauerit interpo-
nendo vxorẽ r̄c. Posuisti tenebras. s. peccatorũ
miseriarũ r̄ dolorũ r̄ facta est nox que durauit
v. m. annis r̄ vltra. Ideo tunc tempis gentes
qui ambulabant p̄ istũ mũdũ cadebãt in erro-
ribus r̄c. quia nõ habebãt claritatẽ scientie euãge-
lice. ideo dicit christus de illo tempe. Si q̄s am-
bulauerit in nocte offendit. quia lux nõ est in eo.
sed orto sole iusticie sup̄ terra in die natiuitatis i-
cepit dies clara dans claritatẽ doctrinarũ euã-
gelij r̄ instructionũ moralium. Beisto die dicit chri-
stus. Si quis ambulauerit in die nõ offendit. id
est. nõ cadit in errorem vel dubitationẽ vel falsam
opinionem. imo credit fidẽ catholicam a christo
p̄dicatã qui nõ fallit nec fallitur nec decipit nec
decipit. Ideo apostolus. Nox p̄cessit dies aut̄ ap-
propinquabit. ad Rhoma. xiiij. De isto die dicit
ppheta spiritu p̄phético dño nro iesu xpo. Am-
bulabunt gentes in lumine tuo. p̄r̄ thema. Do-
do ad eundũ ad paradysum ne cadamus sunt no-
bis necessaria q̄ttuor lumina q̄ habem̄ a dño. scz
Lumẽ intelligentie naturalis
Lumen doctrine sp̄ualis
Lumen exempli virtualis
Lumen gr̄e diuinalis
De quolibet istorũ luminũ dicit thema. Ambu-
labunt gentes in lumine tuo r̄c. Primum lumen
nobis necessariũ p̄ eundo ad paradysum ne cada-
mus est lumen de intelligentia naturali ne hõ sit
stultus. Unde intellectus seu ratio naturalis ne-
hil aliud est q̄ quoddã lumen illuminãs camera
conscientie quẽadmodũ cereus accensus illumi-
nat domũ ad dirigendũ nos in agendis. De isto
lumine loquit̄ David deo di. Signatũ est super
nos lumen vultus tui dñe dedisti leticiam in cor-
de meo. ps. iij. Nota sup̄ nos nõ dicit infra nos
scz in sensualitate. sed supra nos. s. in mente. Cũ
isto lumine homo põt regere se bene r̄ guberna-
re in tribus singulariter. s. In credẽdis. In fiẽ-
dis. In sperãdis. Primum in credẽdis. quia sicut
ille qui viget intellectu naturali quẽ intrat magnã
domum vel palaciũ intellectu naturali cognoscit
potentiã dñi qui illud fecit r̄c. Sic p̄sona que vi-
get intellectu naturali quẽ videt palaciũ huius mũ-
di cuius camere sunt in celo vbi sunt filij r̄ amici
dei. Stabulũ est hic vbi sumus nos cũ bestiis. Car-
cer inferni est inferius in corde terre p̄ malefacto-

ribus. Ex aspectu ergo palaciũ hu-
mũdi potest cognosci potentia dñi qui talem domũ creauit so-
lo intellectu naturali absq̄ magistro r̄ doctore.
quia nulla domus sit a seipsa. Item in ordinati-
one r̄ motu corporũ celestium intellectu naturali
potest cognosci sapiẽtia dei. Item ex eorum vti-
litate quẽ influunt hic q̄tidie r̄ continue potest co-
gnosci bonitas dei. Hoc dicit apostolus ad Rhoma.
i. Inuisibilia dei a creatura mũdi p̄ ea que facta
sunt intellecta conspiciunt̄ ita vt sint inexcusabi-
les. Nota inuisibilia dei sic sunt attributa diuina
vt potẽtia sapiẽtia bonitas r̄c. a creatura mun-
di. s. ab homine intellectu vigente p̄ ea que facta
sunt r̄c. ita q̄ sunt inexcusabiles. s. illi qui nõ cre-
dunt. Secũdo lumine intellectus naturalis pos-
sumus nos gubernare in fiẽdis. vnde dato q̄ de-
us nõ dedisset nobis decem p̄cepta moralia. per
intellectum naturalem possent sciri r̄ teneri. Quia
intellectu naturali scit̄ r̄ ostendit̄ r̄ seruatur q̄
nullus fidelis seruus r̄ bonus debet p̄ aliqua re
recurrere ad inimicos dñi sui. nec cum illis aliq̄d
tractare contra dñm suum qui dat sibi vitam et
prouisionem. sed q̄ in suis necessitatibus debet
recurrere ad dñm suum potentẽ r̄ bonum. Ecce
p̄mũ p̄ceptum. Nõ habebis deos alienos. Se-
cundo intellectus naturalis ostendit̄ r̄ indicat q̄
serui r̄ subditi debent loqui de dño suo cum reue-
rentia. Ecce secundũ. Nõ assumes nomẽ dei tui
inuanũ. Tertio intellectus naturalis dicit q̄ ser-
ui faciant aliquid r̄ tenent̄ facere aliq̄d seruitiũ
dño suo ex quo ipse puidet ipsis de victu. Ecce
tertium. Memẽto vt diem sabbati sanctifices.
Quarto intellectus naturalis dicit q̄ quilibet
dñs vult q̄ in domo sua iuuenes honorãt senes
Ecce quartũ. Honora patrem r̄ matrem tuam r̄c
Quinto nullus dñs vult q̄ in domo sua aliquis
recipiat vindictã de iniuria sibi facta. sed q̄ pe-
tat ab eo iusticiam. Ecce q̄ntũ. Nõ occides. Se-
xto nullus dñs vult q̄ in domo sua aliquis cum
filiabus vel ancillis suis carnaliter conueniat ni-
si ipse dederit sibi in cõiugiũ. Ecce sextum. Non
mechaberis. Septimo nullus dñs vult q̄ in do-
mo sua aliquis recipiat aliquid ab eo vel ab alio
sed q̄ sit cõtentus de pte sua quã dñs sibi dedit.
Ecce septimũ p̄ceptum. Nõ furtum facies. Itẽ
q̄ nullus diffamet alterum. r̄ sic de alijs. Patet
ergo q̄ lumen intellectus naturalis dicit nob̄ q̄d
fiendum. Autoritas. Cũ gentes que legem non
habent ea que legis sunt faciunt hmoi legem nõ
habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legi
scriptum in cordibus suis. testimonium reddent
te illis conscientia ipsorum. Rhoma. ij. Tertio lu-
men intellectus naturalis sufficit ad ostendẽdũ
nob̄ quid a deo sit sperandum. Quoniã ratio na-
turalis dicit q̄ quilibet bonus dñs potens sapi-
ens r̄ iustus dat retributionem suis bonis serui-
toribus. r̄ malis seruitoribus dat punitionẽ. Cũ

ergo deus sit summe bonus iustus potens et sapiens. Ideo oportet dicere de necessitate quod pmiat suos bonos fructores qui seruiunt sibi iuxta suam voluntatem. et quod punit malos etc. Hec autem retributio bonorum vel punitio malorum seruitorum non fit in hoc mundo. ergo oportet dicere et necessario credere quod est alia vita in qua pmiat bonos et punit malos. vel deus esset iniustus quod absit. de hoc apostolus. Sine fide impossibile est quecumque placeat deo. Credere enim oportet accedentem ad deum. quia est. et quod inquirentibus se remunerator sit. ad heb. xj. De isto lumine intellectus naturalis dicit thema. Ambulabunt geres etc. **D**ico secundo quod secundum lumen nobis necessarium est lumen de doctrina spirituali. Ratio. quia pmi lumen scilicet intellectus naturalis solum nobis declarat quod debemus credere unum deum. et quid sciendum et quid sperandum. sed non declarat nobis nec ostendit quod ille deus unus sit in essentia et trinus in personis. quia intellectus naturalis non sufficit ad hoc declarandum. ut pulchre ostendit sanctus **Th**omas. i. pte. q. xxxij. ar. j. huius rationem superius in quodam sermone reperies. **I**deo fuit nobis necessarium lumen doctrine spiritualis ab ore dei incarnati dei. Tres sunt que testimonia dant in celo. pater. filius. et spiritus sanctus. et hi tres unus sunt. j. **J**oh. v. Item lumen intellectus naturalis non sufficit nobis ad declarandum qualiter de illis tribus personis diuinis nec pater nec spiritus sanctus sed filius fuit incarnatus. sed ostendit lumine doctrine cum apostolus dicat. Qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus esse se equali deo. sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens in similitudinem hominum factus et habitu iuuetus ut homo. ad phil. ij. Item non sufficit intellectus naturalis ad declarandum quomodo virgo concepit et peperit et quomodo post partum virgo permansit. Sed hoc nobis ostendit lumine doctrine spiritualis dicens. Ecce virgo concipiet et pariet filium non patrem nec spiritum sanctum. et vocabitur nomen eius emanuel. **E**sa. vij. Item quod christus sit passus in cruce non in quantum deus sed in quantum homo non sufficit intellectus naturalis ad declarandum. Ideo fuit necessarium lumen doctrine spiritualis. quod ostendit quoniam christus voluit suspendi in cruce ne aliquis sibi credens et obediens suspendat in furca inferni. et ipse diues voluit soluere pretium redemptionis pro nobis pauperibus. ad phil. ij. Humiliauit semetipsum factus patri obediens usque ad mortem autem crucis. Item non sufficit intellectus naturalis declarare quomodo christus est in sacramento altaris verus deus et verus homo perfectus imo fuit necessarium lumen doctrine spiritualis ab ore dei incarnati dei. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. **J**oh. vi. Nota vere est potus non similitudinarie. Si dicat. et si sacerdos est malus ribaldus. etc. nunquid vere conficit. respondeo quod sic. ita vere sicut sacerdos bonus et sanctus. quia non fit virtute

sacerdotis. quia solum est instrumentum. sed fit virtute verborum christi. Sed est ibi talis differentia. quia missa boni et deuoti sacerdotis est in saluationem sui et aliorum. Missa autem mali sacerdotis est in damnationem sui et aliorum vel illorum qui ipsam audiunt si publicus fuerit. dist. xxxij. Preter hoc. nihilominus consecrat sed ad sui damnationem. etc. **G**regorius. de conse. dist. ij. Quis fidelium dubium habere possit in ipsa inolationis hora ad sacerdotis vocem celos aperiri et in ipso iesu christi mysterio angelorum choros adesse qui recomedant christo bonum sacerdotem. **S**aluum vero detestantur peccantes a christo licentiam ipsum occidi. Quibus respondet christus. nolo mortem peccatoris sed magis ut conuertatur et viuatur. **E**zech. xvij. Item non sufficit lumen intellectus naturalis ostendere omnia que debemus facere ut quod debeamus baptisari et quod ibi mudemur a peccato a culpa et a pena. Ideo fuit necessarium lumen doctrine spiritualis. dei. **N**isi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non introibit in regnum dei etc. **J**oh. ij. Non sufficit intellectus naturalis quod si post baptismum peccatum quod per penitentiam iterum sanctificemur. sed necessarium est lumen doctrine christi dei. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt. **J**oh. xx. Item non sufficit lumen intellectus naturalis ad sciendum quid sperandum est in alio mundo quantum ad gloriam anime. vel quod horrendum et timendum quantum ad damnationem. et de resurrectione quantum ad corpus. Ideo necessarium est lumen doctrine spiritualis. dei. venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient voces filii dei. et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vite. qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicij. **J**oh. v. licet enim intellectus naturalis sufficiat quod habeamus a deo retributionem. non tamen declarat qualem. De isto lumine doctrine spiritualis **A**utoritas **E**sa. ij. domus iacob. i. christiani venite et ambulemus in lumine dei nostri. **N**ota ta non dicit in lumine intellectus nostri. Ideo dixit christus aliquibus qui erant contenti de primo lumine. scilicet intellectus. **A**dhuc modicum lumen est in vobis **J**oh. xij. **T**ertium lumen nobis necessarium est lumen de exemplo virtuali. Ratio. quia viatores qui habent ire per longam viam et piculosam necesse est ut habeant ductorem qui eis ostendat viam nec sufficit doctrina. scilicet dicere eis verbo sed etiam facto maxime cum in via sunt plures vie. Sicut in via ab hinc usque ad celum in qua primi ductores fuerunt **A**daz et **E**ua. qui in prima dicta errauerunt in via. et consequenter omnes ipsam sequentes. etc. **I**psi vero non cognouerunt vias meas quibus in rari in ira mea si introibunt in requiem meam. ps. cxlij. Sed venit alius ductor. scilicet christus qui nunquam errauit viam. **J**oh. j. **P**et. ij. Sequamini vestigia eius quod peccatum nunquam fecit nec inuentus est dolus in ore eius. **E**t cum in dicta via siue via paradisi sunt multa

Dñica infra octa. Epiphanie

biuita nō oportet respicere nisi p̄ quam christ⁹ du-
ctor vadit. **P**rimū biuū est ad sinistra supbie
z vanitatis. Ad dextram māfuetudinis z humi-
litas. z p̄ istam iuit christus. Ideo dicit ip̄e **Di-**
scite a me. q̄ mitis sum z hūilis corde. **Mat.**
xxj. **S**ecūdu est auaricia z cupiditas. z miseri-
cordia z liberalitas. per primum vadūt ad infer-
num auari vlturarij raptores fures **zē.** **Respice**
p̄ quā viam iuit christus ductor q̄ dicit Luc. vj.
Estote misericordes sicut pater vester misericors
est. **Tertiu est luxurie z carnalitatē p̄ quā va-**
dunt luxuriosi ad infernum. z mūdicie z purita-
tis. p̄ quā iuit christ⁹. Ideo dicit sacra scriptura
Hec est voluntas dei sanctificatio vstra. vt ab-
stineatis vos a fornicatione. z sciat vnusquisq̄
vas suū possidere in sanctificatione. s. ad 1. thes.
iiij. **Quartū est inuidie z malignitatis. z amo-**
ris z charitatis p̄ quam iuit christus. de q̄ Joh.
Apocal. j. Dilexit nos z lauit nos a peccatis no-
stris in sanguine suo. **Quintū est gule z voraci-**
titatis p̄ quod vadunt gulosi. Et aliud est absti-
nentie z parcitatis. p̄ quod iuit christ⁹. Ideo di-
cit ip̄emet Luc. xxj. Attendite ne grauent cor-
da vstra crapula z ebrietate. z sic de alijs. Nō
possumus dicere x̄po illud Genes. xxxij. Pre-
cedat dñs meus z ego paulatim sequar. De isto
lumine dixit ille sanctus senex Simeon. viderēt
oculi mei salutare tuum. Lumen ad reuelationē
gentium. Luc. ij. De isto dicit thema. Ambula-
bunt gentes in lumine tuo. **Quartū lumen est**
de gratia diuinali. Unde sunt multi qui habent
tria predicta lumina tñ nō vadūt ad paradysum
quia nō habuerunt istud quartū lumen p̄pter eo-
rum malam vitam z defectū. de q̄bus dicit Job.
xxij. Ipsi rebelles fuerunt lumini. s. diuine gra-
tie. Ideo necessarium est istud lumē de gratia di-
uinali. scz gratia gratum faciēs. que ē quoddam
lumen a deo infusum in anima. Cui⁹ effect⁹ sunt
illuminare intellectum de credendis. Inclinare
voluntatem in fiendis. z inflammare effectum in
desiderandis. De isto lumine Esa. x. Surge illu-
minare hierusalem. in persona christiana tropo-
logice. Quia venit lumen tuum z gloria dñi sup
te orta est. quia ecce tenebre operient terram. su-
per te autem orietur dñs suple per lumen gratie
Et his sequit q̄ deus reputat nos p̄sonas nobi-
les. z vult q̄ cum quattuor luminibus. id est. q̄r-
tuor cereis accensis vadamus ad paradysum. Cū
nos simus vermes putridi z tñ vult q̄ honorabi-
liter vadamus ad paradysum. Ideo dicit thema
Ambulabūt gentes. scilicet ad paradysum in lu-
mine tuo zē.

Dñica infra octa. Ep̄hie. Sermo p̄m⁹.

Voluntas dei bo-
na beneplacens z p̄fecta. ad Rhom.
xij. z i ep̄stola Juxta motiū thema-

tis in sermone volo vobis declarare breuiter.
quid vult deus a nobis. quia hoc est nobis mul-
tum necessariū ad sciendum pro habendo hic di-
uinam gratiam z in futuro gloriā dei. Sed primo
salutetur virgo Maria. Voluntas dei bona zē
Pro hui⁹ verbi declaratione z materie p̄dicade
introductione. sciendum q̄ inter om̄ia nob̄ mul-
tum necessaria ad gubernationem vite est scire
quid vult deus de nobis. **R**atio. quia nullus ser-
uus potest bene seruire dño suo nisi sciat ei⁹ vo-
luntatem que sunt que sibi placēt. z que illa que
sibi displicēt. alias credens sibi seruire bene ma-
le seruiret. **S**ic nos om̄es christiani sumus serui-
tores Christi. in domū cuius intramus ad serui-
endū sibi in baptismo in quo p̄mittitur nobis
vita eterna siue salarium vite eterne. **Q**uādo sa-
cerdos querit quid petis zē. **R**espondet vitam
eternam. ergo abienuncia sathane z pompis ei⁹
Respondet abrenuncio. **I**deo oportet nos scire
quid vult deus de nobis de quolibet statu. quid
vult a religiosis a clericis quid a dñis quid a pre-
latis quid a diuitibus quid a paupibus quid a
sanis quid ab infirmis vt quilibet se gubernet iux-
ta voluntatem dei. p̄pter hoc **D**avid orādo dī-
cebat z querebat a deo vt sibi ostenderet q̄d vo-
lebat ab eo. di. **D**omine ad te cōfugi doce me fa-
cere voluntatem tuam. quia deus me⁹ es tu. ps.
cxlij. **M**ora domine ad te cōfugi. scz ad seruiē-
dum. **I**do doce me facere voluntatem tuam z
que non potest sciri nisi ab eo reueletur. **Q**uis enim
hominū potest scire consiliū dñi. aut quis pote-
rit cogitare quid velit deus. **S**apient. ix. arguen-
do a minori. scz si volūtas hominis nō pōt sciri
nisi reueletur ab homine. quomodo scietur volū-
tas dei nisi ab ip̄so reuelet. **I**deo modo in nouo
testamento reuelauit nobis clare quid vult a no-
bis. p̄pter hoc deuote dixit apostolus in thema
te. **V**olūtas dei bona beneplacēs z perfecta. vbi
ostēdit apostolus q̄ deus vult a nobis tria prin-
cipaliter ad que om̄ia sunt reducibilia. vult enī
a nobis. **P**rimo conuersionem penitētiāle. ideo
dicit volūtas dei bona. **S**ecūdo durationem vir-
tualē. ideo dicit. volūtas dei beneplacens. **T**er-
tio saluationē celestialem. ideo dicit. volūtas di-
p̄fecta. **D**ico primo q̄ deus vult a nobis con-
uersionem penitētiāle. quia om̄es sumus pec-
catores nec aliquis potest se de peccatis excusa-
re. j. **J**oh. j. **S**i dixerimus. quia peccatum nō ha-
bemus. ipsi nos seducimus z veritas in nobis
nō est. **I**deo vult deus de peccatoribus conuer-
sionem penitētiāle. quia peccando quilibet
vertit dorsum deo z facie ad bona huius mundi
verbi gratia. supbus vertit dorsum deo z facie
ad honores dignitates officia zē. **I**dem de alijs
peccatis auaricie luxurie zē. vult ergo de⁹ vt pec-
cator conuertat se scz vt vertat dorsum bonis h⁹
mundi honoribus dignitatibus zē. z conuertat

faciem ad ipm deum ad seruiendū sibi et obediē-
dum amandū et desiderandū etc. **I**stam conuer-
sionem penitentialem vult deus a nobis. **A**utoritas
Nunquid voluntatis mee est mors impij dicit do-
minus deus et non ut couertat et viuat. **E**zech. x/
viij. **D**e ista voluntate dei dabo vobis vna pul-
chram rationem. **S**icut argentarius postquam fecit
vna pulchram cupam vel taceam de auro vel ar-
gento que cadit in terra vel luto vel frangitur et
deturpat propter hoc argentarius non punit illam
cupam vel taceam cum sit de materia preciosa. **S**e-
cus de vase modici valoris de vitro terra vel li-
gno. **S**ed vult ipsam cupam vel taceam reforma-
re iterum et renouare in fornace vel incude reforma-
re seu reparare. **S**ic deus ab initio fecit diuersa
vasa vel taceas de stagno vel de plumbo de ar-
gento et auro. scilicet diuersas creaturas sed solum ho-
minem fecit de auro. quia est ad imaginem dei. **I**dem
de alijs creaturis corporalibus si cadant et frangantur
deus non multum curat. sed de homine qui cadit
in peccatum mortale supbie vel auaricie etc. mul-
tum curat. quia materia est preciosa et non vult ut per-
datur vel annihiletur per mortem sed vult quod reformetur
et renouetur ad instar vasis auri vel argenti in
fornace penitentiae. **N**ota quod sicut cupa reformatur
tripliciter. scilicet in fornace vel in incude vel alias. sic
peccator tripliciter reformatur. **P**rimo in fornace
contritionis coterendo et dolendo de peccatis suis
etc. **S**ecundo in incude confessionis confitendo pec-
cata feriendo cum martello accusatiōis accusan-
do seipsum fortiter seruata veritate. **T**ertio re-
formatur seruando penitentiam iniunctam a confes-
sione. **H**ec est voluntas dei bona. **I**deo apostolus
Hoc bonum est acceptum coram saluatore nostro deo
qui vult omnes homines saluos fieri et ad agnitio-
nem veritatis venire. scilicet ad **T**imoth. ij. **N**ota qui
vult omnes homines. scilicet peccatores saluos fieri per
conuersionem penitentialem. et ad agnitio-
nem veritatis venire quantum ad fideles. **S**i dicat. quare
ergo non omnes saluantur ex quo ipse deus vult etc.
Respondeo quod tu non vis fieri. **S**i dicatur nunquid
voluntas dei est maior et efficacior quam mea. **R**e-
spondeo quod imo. sed dimittit ipsum in libertate.
Dico secundo quod post conuersionem penitenti-
alem vult deus a nobis durationem virtualem et per
seuerantiam in bona vita incepta. non contentatur
deus de sola inchoatione bone vite imo vult du-
rationem. **S**unt multi qui subito conuertuntur
ad deum quando aliquando audiunt bonam predicati-
onem et proponunt bene viuere sed paulatim desi-
stunt. **H**oc nihil valet. **I**deo vult deus duratio-
nem virtualem. **R**atio. quilibet mercator vult ut
bene conferuent et custodiant merces preciose
quas ipse emit et quanto sunt meliores et preciosio-
res tanto magis vult ut diligentius custodiant.
Idem de domino iesu christo optimo mercatore qui
optime cognoscit merces et iocalia preciosa que ve-

nit ad nundinas huius mundi ad emendum animas
nostras de mundo. **D**abit mihi animas cetera tol-
le tibi. **S**en. xiiij. **M**odo in hoc mundo nulle alie
merces nec iocalia sunt ita preciosa sicut est anima
hominis vel mulieris. **U**nde si omnes creature
corporales scilicet sol luna aurum etc. essent similes in vna
statera plus ponderaret vna anima sola in valo-
re quam omnes tales creature corporales. **I**deo christus
bonus mercator non auro nec argento emit animas
nostras. quia non fuisset precium sufficiens sed emit
eas preciosissimo sanguine infiniti valoris. scilicet per. i.
Non corruptilibus auro vel argento redempti
estis sed preciosissimo sanguine christi iesu. **A**nima est
tam preciosum iocale et tantum constituit domino Iesu
christo quod vult quod non perdat nec furem a latrone
scilicet diabolo. sed quod conseruetur et duret in bona vi-
ta. **S**auid ps. xxix. **D**omine in voluntate tua presti-
tisti decori meo virtutem. id est anime mee virtutem
scilicet durationis virtualis. **M**odo cogitate quod
malum est peccare mortaliter et perdere animam tam
preciosum iocale a christo tam care emptum. **N**o-
ta ad propositam parabolam illius mercatoris qui
in nundina emit preciosissimam margaritam pro qua
dedit quicquid habebat quam commisit vxori cui
studendam in quodam panno rudi inuolutam.
Que nesciens eius valorem. ipsam dedit pro dua-
bus lactucis. propter quod iratus vir occidit eam
gladio. **H**ic mercator est christus qui emit preciosis-
simam margaritam scilicet animam meam et tuam. etc.
Pro qua dedit totum suum sanguinem cuius vna gut-
ta plus valet quam quicquid creauit. **Q**uam animam
committit christus vxori scilicet persone christiane que est
sponsa christi. **O**see. ij. **S**ponsabo te mihi in fide
etc. dixit christus persone christiane. ego teneo me-
am tuam. et ille suam in corpore et venit lactuca
scilicet temptatio diabolica tempe estatis quando per-
sona est calida per concupiscentiam de muliere vel
beneficio vel de honore vel dignitate etc. **E**t ve-
nit temptatio lactucam portans et loquitur ima-
ginationi dicens. **T**u poteris habere quod vis
si facis hoc etc. si das tantum etc. et vis recreari con-
sentis temptationi tunc tradis margaritam dia-
bolo. id est animam tuam. **I**dem emendo vel vendē-
do cum usura tunc das animam diabolo. **I**dem
de quolibet peccato mortali potest dici. **Q**uoniam mer-
cator christus venit. scilicet in morte vel in iudicio que-
rens a te margaritam quid dices. **C**ogita quid
faciet tunc christus de te. faciet sicut mercator fe-
cit de vxore sua stulta. ideo vult deus ut durem
et perseueremus in bona vita custodiendo diligen-
ter animam nostram dicente christo de quolibet
quod dixit iesus de iohanne. **S**ic enim volo ma-
nere. scilicet in bona vita donec veniam. **J**oh. vitio.
Quia existens in gratia dei dicit **J**ohannes. id est
cui data est gratia. **I**deo dicit christus de ipso.
sic enim volo manere etc. **B**eatus qui tunc potest
respondere christo. **D**omine ecce animam meam

Dñica infra octa. Epiphanie

quomodo custodiui vobis diligenter. Hec est voluntas dei beneplacens. de qua David. **B**ñplacitum est dño sup timentes eum ps. cxiij. quoniam timor custodit virum. Dicitur quoque mulier timeret adulterari cogitando quod vir eius respicit eam per fenestram. sic nihil possumus facere in hoc mundo quin totum videat deus per fenestras sue scientie. Ideo timere debemus ad instar mulieris que non audet loqui cum amasio suo respiciente viro. Quia timor dñi expellit peccatum. et sine timore est non poterit iustificari. **Ecclij. Et Ecclij. xxvij. Si non in timore dñi tenueris te instanter subuertetur domus tua. Tertio vult a nobis deus saluationem celestialem. post conuersionem penitentialem et durationem virtualement vult de nobis deus saluationem celestialem. Ratio. quia quelibet persona prudens et discreta vult ducere opus suum ad finem propter quem fit illud opus alias esset defectus vel potentie vel sapientie vel iusticie. Modo videamus propter quem finem fecit nos deus. non ut habitemus in hoc mundo finaliter. quoniam mundus iste non est nisi via quam intramus per portam natiuitatis et eximus per portas mortis. verbi gratia. ubi sunt illi qui erant? modo sunt tot anni. nec fecit nos deus isto fine ut congregemus pecunias nec reddidit? etc. quia omnia sunt dimittenda in morte. quia tam reges. domini. quam etiam pape et prelati dimittent suas dignitates etc. Nec fecit nos deus ut demus nos delectationibus carnalibus etc. ad instar animalium brutorum que etiam habent illas delectationes. sed fecit nos deus isto fine ut habeamus vitam eternam. **Ad Rhoma. vj. Finem vero vitam eternam suple habere. Si ergo quelibet persona vult quod opus suum veniat ad finem. multo magis deus Ideo vult deus de nobis saluationem celestialem que est finis noster. Autoritas. Luc. xix. Venit filius hominis querere et saluum facere quod perierat Subditur. Non est voluntas ante patrem vestrum qui in celis est ut pereat vnus de pusillis istis. **Matth. xvij. Questio diceret aliquis si voluntas dei est ut omnes saluentur. quare tot damnantur cum sua voluntas est omnipotens. Quare ergo damnantur tot infideles. iudei. agareni. et tot mali christiani si deus vult ut omnes habeant saluationem celestialem. quare ergo tot vadunt ad damnationem. Responsio quod voluntas dei est ut omnes saluentur sed tu non vis saluari. sed dices. volo saluari. Responsio verum est verbo. sed non facto. Unde qui dicit se velle ire ad nusciam verbo et recipit facto viam versus maguntiam. metitur. Idem superbus dicit verbo. quod vult saluari et ire ad paradysum. sed facto recipit viam inferni Idem dicatur de quolibet peccato. Unde non est voluntas. sed velleitas. ut dicit sanctus **Tho. in his qui volunt per viam peccatorum ire ad paradysum. patet ergo quod tu non vis saluari. voluntate********

proprie dicta dum intendis in peccatis permanere. **Nota de rege similitudine qui vult quod omnes de ciuitate habeant bonum et viuant. si dicatur. ergo quare suspenditis illum. Responsio. quod fecit contra ordinationem meam. Ego ordinavi propter bonum ipsorum ne fureretur aliquid. sed iste fecit oppositum. ergo etc. Idem de alijs peccatis Idem de deo qui vult quod omnes habeant bonum saluationis celestis. Ideo ordinavit quod omnes infideles veniant ad fidem et baptisentur et ipsi nolunt obedire. ideo damnantur. quia deus non vult togere liberum arbitrium. Ideo de christianis ordinavit decem precepta etc. et nolunt facere Idem de religiosi et clericis ordinavit ut viuant honeste etc. et nolunt. Sicut enim bonus dominus et iustus vult quod omnes sibi subditi habeant bonum. Fruendo suas ordinationes. Ita et deus. quia ista est dei voluntas perfecta. De qua dicit apostolus. Qui cepit in bonis operibus bonum proficiet usque in die iesu christi. ad **Phil. j.****

Dominica infra octauas
Ephie. Sermo secundus

Reformamini in nouitate sensus vestri etc. ad **Rho. xij. et in epistola dñice curreti. Pro declaratione etc. Sciendum quod in omnes creaturas que deus fecit singulariter quid fecit in homine. Quoniam alie creature aut sunt pure spirituales ut angeli. aut pure corporales ut iumenta. sed homo habet vtrumque. habet enim animam spiritualement per quam participat cum angelis. corpus cum animalibus. deus fecit ut doctor qui facit aliquid quem librum. et post in fine libri totum epilogat in vno capitulo. Ita fecit deus qui fecit vnum magnum librum. scilicet istum mundum. in quo qui vult legere potest ibi legere dei potentiam in creatione. dei sapientiam in oratione. dei misericordiam in conseruatione. Fecit omnes creaturas corporales et spirituales. et vltimo hominem qui participat cum omnibus creaturis tam spiritualibus quam corporalibus cum lapidibus in esse. cum plantis in esse et viuere. cum iumentis in esse et viuere et sentire cum angelis in esse et viuere et sentire et intelligere. Illud videtur dicere scriptura sacra **Gen. ij. Formauit deus hominem de limo terre quantum ad corpus. Et factus est homo in animam viuente. Ex hoc sequitur contradictio in homine. quia homo est ex duabus naturis contrarijs. scilicet corporali et spirituali. Corpus naturaliter vult descendere ad delectationes etc. Anima autem vult ascendere per contemplationem etc. Ecce contradictio Autoritas. **Ad Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnem. Angelonihil contradicit. nec iumentis sed homini. quia quando vult facere aliquod bonum. statim sequitur contradictio. hoc bellum portamus nobiscum******

Et quia ex hoc sunt multi inordinati in hoc mundo. propter hoc dicit nobis apostolus in themate Reformamini in nouitate sensus vestri. non dic carnalis sed sensus. id est anime. Ego quesivi amore vestri per quas virtutes homo potest reformari et inueni per tres. prima ordinat hominem erga deum. secunda erga proximum. tertia erga corpus proprium.

Prima est vera humilitas

Secunda liberalis pietas

Tertia pura castitas

Ex his dicit thema. Reformamini in nouitate. etc. **D**ico primo quod prima virtus qua homo potest reformari est vera humilitas que ordinat hominem erga deum. Nota quia quasi totus mundus securus est doctorinam illius mali magistri. scilicet luciferi qui docuit superbiam. Sic quomodo in serpente venit ad mulierem ad partem debiliores ville. et legit sibi lectionem superbie quando dixit quod essent sicut diuinitates bonum et malum. que statim superbiuit. Sicut enim habemus carnem nostram ab eua. sic etiam inclinamur ad superbiam. Sed vide qualiter deus reformauit mundum cum tanta humilitate. ita quod non potuit esse melior. docens et predicans. quod non sequantur doctrinam illius falsi magistri luciferi. sed quod discant ab ipso di. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. et inuenietis requiem animabus vestris. Matth. xi. Scutifer vel miles non vellet ire equitando si rex suus iret peditando nec sedere in scamno si rex sederet in terra. Ideo christus qui est forma humilitatis dedit nobis exemplum humilitatis. De quo apostolus ad phil. ii. Qui cum in forma dei esset semetipsum exinauiuit formam serui accipiens humiliavit semetipsum. Ergo reformamini iuxta formam et exemplum a christo vobis datum. Nota ad propositum experimentum quod dicunt naturales de aquila. Quando ex antiquitate propter nimiam curuitatem rostri non potest cibum capere allidendo rostrum ad petram renouat. De hoc dicit David. ps. cii. Qui replet in bonis desiderium tuum renouabitur ut aquile iuuentus tua. Aquila antiqua est persona superba. curuitas rostri est quedam consideratio propter excellentiam vel generis. quia miles vel nobilis etc. quia magister vel doctor in scientia. vel quia diues et posset emere omnes istos. vel quia iuuenis vel fortis. et sic despiciat alios. ex tali consideratione venit superbia. Idem de mulieribus quando mulier cogitat ego sum pulchrior de villa. scio tripudiarum. cantare. etc. venit superbia in corde. Idem etiam de excellentibus spiritualibus de quibus deberet deum laudare. curuat rostrum ad propriam excellentiam. Nota ad hoc exemplum quod habetur Luc. xviii. de phariseo qui dicebat. deus gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri hominum raptores. iniusti. adulteri. ieiunio bis in sabbato. decimas de omnium que possideo

Ecce quomodo curuabat rostrum ad seipsum. Ex quo sequuntur duo mala. Primum quod non potest sumere cibum. scilicet spiritualem. quia ex illa superbia perdidit consolationes et dulcedinem anime. et clausa est ianua per superbiam. Ideo. i. Pet. v. humiliamini sub potenti manu dei. subdit. quia superbis deus resistit humilibus autem dat gratiam. Secundum malum quod sequitur. quia persona superba ad instar aquile tota est pomposa. Primo in magnis manibus. Secundo in caudis. ecce aquila. Istis clausa est ianua paradisi. rostrum habent curuum dicendo ego sum in magno genere. ego portavi thronum. Sa. lomon. Vanitas vanitatum et omnia vanitas Ecles. i. Remedium quod habemus ad instar aquile. queramus lapidem fortem. Iste lapis est christus de quo David. lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. ps. cxvii. In isto lapide percutiamus rostrum considerando humilitatem christi. Praxice. Si quis habet desiderium ascendendi ad dignitatem regimen etc. Cogita si christus voluit habere regimen dignitatem honores. et inuenies quod non. Idem de desiderio ornandi. Respice si christus voluit ornari et vestiri. et inuenies quod triginta tribus annis portauit eandem vestem pauperrimam. Idem de superbia in equis. mulis et etc. percute petram que non quod voluit equitare nisi per necessitate in azino Zacha. ix. et Matth. xxj. Idem de superbia recipiendi vindictam. christum respice et videbis quod noluit se vindicare de inimicis licet esset magnus. imo dixit. Pater dimitte illis. quia nesciunt quid faciunt. De hoc auctoritas David ps. cxxxvj. Beatus qui tenebit. scilicet humilitate et allidet pueros suos scilicet motus superbie ad petram. id est ad christum Tunc poterit recipere cibum anime. Secunda virtus necessaria ad reformationem vite est liberalis pietas que ordinat hominem circa primum quando de gratiis sibi a deo factis facit partem primo verbi gratia. Si deus facit tibi gratiam de intellectu inuua ignorantem ne erret vel decipiat. Si es deuotus et timens deum et primus est peccator. dulciter corrige ipsum. Si habes bonam eloquentiam. loquere pro proximo qui nescit loqui etc. Sic facis partem sibi de bonis spiritualibus. Idem facias de bonis temporalibus et corporalibus. Si tu es fortis et primus sit violentia defende. Si es nobilis vel miles potens in villa. defende viduas et pupillos qui persecutionem patiuntur. Idem de pecuniis da pauperibus. Ecce quid est liberalis pietas benedictus qui sic reformatur. Auctoritas. Quisquis sicut accepit gratiam in alterum illam ministrans sicut boni dispensatores multiformis gratie dei. i. Pet. iiii. Nota de hoc experimentum in natura de serpente probatum a philosophis. Quando serpens propter duriciam pellis non potest se bene mouere abstinet per multos dies. tandem ad strictum foramen dimittit pellem duram hic

Dñica infra octa. Epiphaniæ

serpens significat psonam auaram duplici rati-
one. Prima quia deus dedit serpenti terram ad
comedendū. ait dominus deus ad serpentem. ter-
ram comedes omnibus diebus vite tue. Gen. iij.
Sic auarus comedit terram. quia semper habet
formam vel terram in ore suo loquendo de nun-
dinis foris etc. Secunda ratio. quia serpentes
nō incedunt recte sed serpendo tortuose. Idē de
diuite auaro quādo paup homo venit ad eū vt
mutuet sibi amore dei decē florenos. Si respon-
det certe libenter amore vestri. modo incedit re-
cte. Sed quando dicit. Ecce quādo veniet nota-
rius dicetis q sint duodecim. et ita ponet in car-
ta. Ecce tortuosus. vel quādo recipit possessiōes
in pignore et interim recipit fructus. Ecce iniqui-
tas vel quādo vedit plus pp̄ solutionis dilati-
onē vel quādo emit pro minori precio pp̄ter de-
narios promptos vel solutionis anticipationem
Ecce dolum. vel quādo obligat ad molendū in
suo molendino etc. De tali dicit scriptura sancta
Cor tuum nō est rectum coram deo in felle ama-
ritudinis et obligatione iniquitatis video te esse
Acti. viij. Ecce serpens cum duricia pellis q nō
potest se mouere ad opera misericordie et pietatis
Remedium ergo ad instar serpētis qui facit duo
p̄mo abstinet et caro restringit. secundo transit p
artum foramen et dimittit pellem. Ita debet fa-
cere vsurarius. p̄mo debet abstinere ne decetero
faciat vsuras. iuxta consilium apostoli. Qui su-
rabaſ iam nō furetur. magis aut laborer manib⁹
suis quod bonum est vt habeat vnde tribuat ne-
cessitatem patienti. ad Eph. iij. Secūdo oportet
ipsum transire p strictum foramen restitutionis
dicunt aliqui. nō habeo de quo restituaz. credūt
q ex quo nō habent pecunias supfluas q non te-
neant restituere. vendatis. agrum. domum. vi-
neam. seu vasa argentea. Quoniam regula est the-
ologorum et etiam iuristarum q nō dimittit pec-
catū nisi ablatum restituatur. xij. q. vj. Si res.
De restitutione sanctus Thomas pulchre et sa-
lubriter determinat. scda scde. q. lxij. qui in secū-
do articulo dicit q restituere est de necessitate sa-
lutis sicut etiam seruare iusticiā. Alius dicit. Ego
ponam in testamento etc. Interim tu ibis ad in-
fernum. Illi qui faciunt restitutionem saluantur
solum. Restituatis et eritis reformati ad instar
serpentis in vita vestra. De hoc autoritas. Ex-
poliantes vos veterem hominem cum actib⁹ su-
is et inuentis nouum hominem qui renouat in
agnitionem dei fm imaginē eius qui creauit eū.
ad Col. iij. Tertia virtus que facit reformare
creaturā est pura castitas que ordinat hominem
erga corpus proprium. Si quis vixerit luxurio-
se de cetero corrigat et emendet se. Sic qd est
luxuria. Vir et vxor seruantes modum debitum
nō faciunt luxuriam que sit peccatum mortale.

Sed omnes alij qui volūt gustare etc. peccāt mor-
taliter. Nam apostolus. Obsecro vos per mise-
ricordiam dei vt exhibeatis corpora vestra ho-
stiam viuentem sanctam deo placentem rationa-
bile obsequium vestrum. Nolite conformari hu-
ic seculo. sed reformamini in nouitate sensus ve-
stri. ad Rhoma. xij. Nota ad propositum ali-
quod experimentum in natura de terra. Nam cū
in hieme sit lutosa et sterilis tandem in estate mū-
dat et fructificat. Idē de persona luxuriosa. quā-
do perdit calorem ignis diuini amoris et bonoꝝ
operum. amittit delectationes angelorum. et dat
se delictis porcorum. Sed quādo venit estas. scz
calor amoris dei persona mundaſ et fructificat.
Autoritas. Emitte spiritū tuū et creabūt et reno-
uabis faciē terre. ps. ciiij. Deo grās.

De eadē dñica infra octa. Ephie. Sermo tertius

Deus diuisit mē-
suram fidei. ad Rhoma. xij. Scien-
dum q apostolus Paulus volēs
nobis declarare dignitatem et excel-
lentiam fidei christiane sup omnes alias doctrinas
dicit. Tantū nos habentes impositam nubem te-
stium deponentes omne pondus et circūstās nos
pctōꝝ p patientiā curram⁹ ad ppositū nob certa-
mē aspiciētes in auzorē fidei et cōsumatorē iesum
ad Heb. xij. Nota nubē. i. testium multitudinē te-
stium. Ex hac auzoritate habetur q licet sint mul-
ti testes fidei catholice. tamen vnus est magister
solus et doctor principalis. scz christus. Sicut in
scola vnus est magister pncipalis et doctor et bac-
calarij et repetitores. Sic in scola christianitatis
vnus est doctor et magister pncipalis. scz christ⁹.
Ideo dicit ipse. Nolite vocari rabbi. i. magistri
scz in fide catholica vnus est em magister vester
Matth. xxij. Apostoli aut solum fuerunt bac-
calarij et repetitores fidei. Ideo dicit aspiciētes
in auzorem fidei. id ē. inuentorē et cōsumatorē
quia christus declarando fidem ipsam consum-
mauit seu perfecit et confirmauit per miracula q
a solo deo possunt fieri et non per creaturam. om-
nes alie scientie seu doctrine mechanice habent i-
uentorem purum hominem vt sunt septem libe-
rales artes. Idem de medicina et ceteris legib⁹
Idem de arte politica et iconomica. S3 fides ca-
tholica est a solo christo primo inuentore. et prin-
cipalior est fides catholica et sacra doctrina et the-
ologia omnibus alijs scientijs humanitus inuen-
tis. vt dicit sanctus Tho. j. parte. q. j. arti. v. qd
probat et de speculatiuis et practicis. de specula-
tiuis probat tum propter certitudinem. tum pro-
pter materie dignitatem. de practicis vero pro-
bat ex parte finis. vnde concludit doctrinam sa-
cram fm omnem modum digniores esse alijs sci-
entijs suple humanitus inuentis. Quod confir-

mat argumento in oppositum. quia alie sciētie dicuntur ancille huius. Prouerbio. ix. Misit ancillas suas ut vocaret ad arcem. Nec incōgrue vel irrationabiliter. Quia omnes alie sciētie et doctrine sunt sub intellectu humano. sed fides catholica et eius veritates sunt supra omnem intellectum humanum. Ideo oportebat quod a deo qui mentiiri non potest nec falli reuelaretur. Ideo secure et firmiter possumus credere. propter hoc scriptura sacra dicit. Que scilicet fides catholica cum initium accepisset enarrari per dominum ab eis qui audierunt in nos confirmata est. contestante deo signis et prodigijs. et varijs virtutibus et spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem. Ad hebr. ij. patet ergo quomodo fuit a christo inuenta tanquam ab autore et doctore et magistro principali. et per apostolos fuit repetita in predicationibus. Ideo dicit thema. Deus diuisit mensuram fidei. Nota deus non patriarcha. nec propheta. nec apostolus. nec philosophus. nec aliqua pura creatura. Sed deus diuisit mensuram et cetera. patet thema Inuenio in sacra scriptura quod quattuor sunt que deus diuisit et dat nobis ad mensuram. scilicet

Credentiam euangelicalem

Gratiam spiritualem

Penam infernalem

Gloriam celestialem

De primo dicit thema. Deus diuisit mensuram fidei. de secundo posset dici deus diuisit mensuram gratie spiritualis. Idem de tertio et de quarto. Dico primo quod deus diuisit et dat nobis ad mensuram credentiam euangelicalem. scilicet fidei catholicam. quia non plus nec minus. Quonia veritates fidei supra intellectum naturalem sunt. Ideo si homines mensurassent fidem multum errassent. Unde antiqui philosophi multas veritates cognouerunt de deo et habuerunt. sed cum multis erroribus. Dicebant quod erat vnus solus deus et verum dicebant. sed errabant quia dicebant quod erant tria principia. scilicet materia. forma. et priuatio. in primo philosophorum. Item dicebant verum quod deus est eternus. sed errabant cum dicebant quod etiam yle. scilicet materia prima est eterna. Idem dicit plato de ydeis. Item dicebant verum quod mundus gubernabatur a deo. sed errabant dicendo. quod mundus non habuit principium nec habebit finem. Sciens ergo christus quod intellectus hominum non est sufficiens ad habendum plenam cognitionem de deo. Voluit dimittere iudicio hominum mensuram fidei sed eam reuelauit apostolis quam expresserunt apostoli in duodecim articulis fidei sicut ipsam audierant a christo. Sunt enim duodecim articuli fidei si eorum accipiamus numerum ex parte apostolorum qui ipsos articulos posuerunt quibus sint. xiiij. si eorum sumatur numerus ex parte credibilium. ut dicit sanctus Thome. iij. scilicet. di. xxxv. ar. ij. Et hi. xij. articuli

ab apostolis expresse in credo in deum. siue in simbolo apostolorum sunt contenti. dicat semel Credo in deum. Ecce hic mensuram fidei in. xij. conclusionibus. Omnes libri sanctorum doctorum sunt ad declarandum has xij. conclusiones. Et ad istam mensuram oportet nos venire. nec aliquis quicumque subtilis debet aliquid addere nec quicumque rudis debet aliquid dinuere. Moraliter nota hic contra subtiles presumptiosos qui hanc mensuram volunt transcendere dicentes quomodo est christus in hostia. Si frangit si diuidit christus. he sunt questiones diaboli loquentis imaginationi ut nescias respondere et dubites et damnaberis. Ideo in talibus questionibus diabolicis debet homo respondere per illum articulum fidei. Credo in sanctam ecclesiam catholicam et cetera. id est. credo determinationes ecclesie que errare non potest in his que fidei sunt. Ideo non plus sapere quam oportet sapere. De hoc dicit apostolus Corinthiis disputantibus. Quia locus et locutus debent proportionari et cetera. di. Timeo ne sicut serpens euam seduxit astutia sua ita corrumpanis sensus vestri et excidant a simplicitate. scilicet fidei que est in christo. ij. Cor. xj. Non practice quomodo eua est decepta a diabolo questionando siue querendo. Cur precepit deus ut non comedereis ex omni ligno paradisi. Genes. iij. Ecce hic prima questio mundi. Eua autem que debuit viriliter respondere et diabolum expellere dicendo. et tu vis mecum disputare de voluntate dei et cetera. non fecit. sed voluit disputare cum diabolo di. Ne forte moriamur. id est. dubitando. quia deus non dixit forte moriamini. sed moriamini. Ideo nolite disputare cum diabolo. deus fecisset gratiam multis si fuissent rudes qui confidentes de ingenio et subtilitate intellectus intra se disputant de fide. Ideo dixit christus iudeis disputantibus. Ego in iudicium veni ut qui non vident videant. et qui vident ceci fiant. Johis. ix. Nota in iudicium. scilicet discretionis ut qui non vident scilicet per scientiam videant. et qui vident ceci fiant. Qui respondentes dixerunt christo. Nunquid et nos ceci sumus. dixit eis christus. Si ceci essetis. id est. ignorantis peccatum scilicet infidelitatis non haberetis. Nunc vero quia dicitis videmus peccatum vestrum manet in vobis supple per presumptionem et scientiam acquisitam ceci fiant per minus credentiam. Dic etiam contra simplices et rudes ne deficiant minuendo fidem catholicam. quia nesciunt credo in deum nec excusant. quia bene addiscunt et sciunt cantilenas siue carmina huius mundi. et cetera. Dic quomodo christus in iudicio interrogat quem libet cuius conditionis est put fuit reuelatum beato Hieronymo. Si aliquis dicit se esse christianum si nescit Credo in deum. est ridiculum. sicut et ego dicerem. ego sum frater. sed nescio cuius ordinis. Ideo apostolus. Dico enim per gratiam que data est mihi omnibus qui sunt inter nos non plus

Dñica infra octa. Epiphanie

sapere q̄ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatē
7 ynicuiq̄ sicut deus diuisit mensuram fidei. ad
Rhoma. xij. **N**ota dico p̄ gratiam sc̄z aposto-
licaz. 7 loquitur subtilibus nō plus sape q̄ opoz-
tet sapere quia caderetis in errorem. Deinde di-
cit simplicibus. **U**nicuiq̄ sicut deus diuisit men-
suraz fidei. illam sc̄z velitis tenere nihil minuire
Ideo est optimum consiliū bis in die. sc̄z ma-
ne 7 sero actualiter mensurare mensurā fidei ge-
nibus flexis dicendo. sc̄z credo ad instar militis
homagiu3 facientis regi. 7 attendatis bene si cor
vestrum adheret cuilibet articulo 7 sic salui erit
ad Rhoma. x. **S**i confitearis in ore tuo dñm Je-
sum christum 7 in corde tuo credideris q̄ de illū
suscitauit a mortuis saluus eris 7c. Quia omnis
scientia acquisita obliuiscitur nisi repetat̄ actua-
li consideratione 7 etiam verbali. quanto magis
scientia infusa. **I**deo apostolus. **C**onfitemini tē-
ptate si estis in fide. ipsi vos pbate. ij. Corinth.
ultimo. **S**ecūdo deus dat ad mensuraz suam
gratiam spiritualem. quia quidam habent plus
quidam minus. **R**atio. quia dat̄ fm̄ dispositio-
nes creaturarum. **N**ota exemplum de duobus
pannis vltimis. sc̄z quorū vnus est bene mundus
alius immundus. quoniā mundus recipit maio-
rem claritatem 7 fulgorem a sole q̄ immundus.
licet ambo equaliter sint ad solem. **I**dem si vul-
tis in vobis recipere claritatem gratie spiritual̄
attendatis q̄ cor vestrum sit bene mundum 7 pu-
rum ab inuidia odio rancore 7 mala voluntate a
malis desiderijs 7 cogitationibus imundis **S**ic
enī illuminabit̄ a sole iusticie domino nostro iesu
christo. qui quantū in eo est. equaliter illuminat
om̄em hominē. **S**i autem cor vestrum sit rubigi-
natum rubigine odij inuidie rancoris 7c. non il-
luminabit̄. patet ergo ratio quō dispositio est cā
materialis. **E**adem ratio potest dari de colericis
7 flegmaticis ad solem equaliter existētibus. **Q**uā
colerici magis sentient calorem solis q̄ flegmati-
ci. **I**dē de sole iusticie xp̄o q̄ magis calefecit coleri-
cos. i. siccos a delitijs 7 delectatiōib⁹ mūdānis q̄
flegmaticos vitiosos 7 delitiosos. **I**ō dic̄ sc̄ptu-
ra ad Eph. iij. **U**nicuiq̄ nostrum data est gra-
tia fm̄ mensurā. id est. fm̄ dispositionem cuius-
libet persone. **D**e ista materia dicit christus **M**at-
thei. xxv. per modum parabole. **H**omo quidam
peregre proficiscens vocauit seruos suos 7 tra-
didit illis bona sua. **E**t vni dedit quinq̄ talenta
alijs autem duo. alijs vero vnus. vnicuiq̄ fm̄ pro-
prium virtutem. exponunt doctores. id est. fm̄
proprium dispositionem. **I**n qua parabola chri-
stus comprehendit omnes status qui sunt tres
communiter. sc̄z

Religiosorum

Clericorum

Laicorum

Religiosi recipiunt a christo quinq̄ in quib⁹ cō-

sistit dispositio ipsorum pro habendo gratiam
dei in hoc mundo 7 gloriā in alio. **P**rimus est
paupertas apostolicalis. **D**e qua christus **M**at-
x. **N**olite possidere aurum neq̄ argentum. neq̄
pecuniam in zonis vestris. **N**on peraz in via ne-
q̄ duas tunicas neq̄ calciamenta neq̄ virgam.
Dignus est enim oparius cibo suo 7c. **E**cce hic
regula paupertatis apostolice. **S**ecundum ē
castitas angelicalis non curando de illa materia
nec corde cogitando. nec ore loquendo. nec ocu-
lis inspiciendo. nec manibus tangendo. nec ope-
re faciendo 7c. **T**ertia est obedientia generalis.
fm̄ regulam 7 non contra. **N**ota hic differentiā
inter dispensationem 7 dissipationē 7c. **Q**uar-
tum est afflictio penitentialis seu corporalis. q̄
alias non possum⁹ viuere caste 7 honeste. **Q**ui
tuum est deuotio diuinalis in cerimonijs seruan-
dis. **I**n his quinq̄ consistit dispositio seu men-
sura gratie diuinalis. **S**tatus autem sacerdo-
tum recipit a christo duo. primum deuote officia
re. secundū digne celebrare. **D**e primo nota quo
modo septem hore canonicē dicuntur in memo-
riam passionis christi quam representant. primo
matutine in memoriam captionis 7c. **Q**uantū
ad secundū digne celebrare est primo confiteri sa-
cramentaliter cum proposito non redeundi ad
peccata 7c. **S**tatus autem secularis recipit a
christo vnum tantum. sc̄z obedientiam ad decē
precepta legis. **D**ic̄ historiam **M**atth. xix. d̄ lai-
co a christo querente. **M**agister bone quid bo-
ni faciam vt habeam vitam eternam. **C**ui respō-
dit christus. **S**i vis ad vitam ingredi. serua mā-
data dei. taliter q̄ p̄ nullo lucro vel periculo vi-
tando homo faciat contra mandatum dei. vni-
cuiq̄ ergo deus diuisit gratiam fm̄ mensuram.
7c. **T**ertio dat deus penam infernale3 ad mē-
suram. non credatis q̄ in inferno om̄es damna-
ti habeant penam equalem. imo fm̄ mensuram
culparum est mensura penarum. **B**euti. xxv. p̄
mensura peccati erit 7 plagarum modus **Q**uod
verbum vt dicit sanctus **T**ho. in. iij. dist. xlvj.
q. i. arti. iij. non est intelligendum de quantitate
durationis pene pro culpa inflicte. quia iusto d̄
iudicio pro temporali imo momentaneo mortali
peccato pena infligitur eterna **C**uius quadrupl̄
cem vbi supra sanctus **T**homas reddit rationē.
Sed hoc verbum premissum de quantitate pe-
ne fm̄ intentionem acerbittatis intelligendum est
7 verificatur. **D**uplex enim quantitas pene exi-
stit. sc̄z fm̄ intensionem acerbittatis. 7 fm̄ durati-
onem temporis. **Q**uantitas pene respondet q̄n-
titati culpe fm̄ intensionem acerbittatis vt fm̄ q̄
gravius peccauit fm̄ hoc ei grauior pena infligi-
tur. **U**nde **A**pocal. xvij. quantum gloriificauit
se 7 in delitijs fuit. tantum date illi tormentū 7
luctum. **N**on aut̄ respondet duratio pene dura-
tioni culpe. vt dicit **A**ugustinus. xxj. de ciuitate

dei. hec sanctus Thomas vbi supra. Item idem sanctus Thomas dicit vbi supra in solutioe ad secundū argumentū quo arguit. duorum peccatorum mortalium. vnum est grauius et maius altero. ergo vnu debet maiori pena q̄ alterū puniri. **S**oluit q̄ quātitati peccati respondet quātitas pene s̄m intensionem. Et ideo peccatorum mortalium inequalium erunt pene inequales in tentione. equales autē duratione. Idem dicit tertio libro contra gentiles. cap. ciij. vel s̄m aliam quotationem. cxlij. Sic quō s̄m Augustinū. in quolibet peccato sunt duo. scz auersio ab incommutabili bono. et cōuersio ad bonum commutabile. scilicet ad temporalia et terrena. Ideo sunt in inferno due pene correspondentes. scilz pena damni. et pena sensus. vt dicit sanctus Tho. iij. contra gentiles. cap. xc. vbi sic dicit. Peccato qd̄ in deum cōmittitur nō soluz pena damni. sed etiam pena sensus debetur. pena autē sensus respōdet culpe quātū ad conuersionē inordinatam ad cōmutabile bonum. sicut pena damni respondet culpe quātū ad auersionē ab incommutabili bono hec ille in forma. p̄ma. s̄. damni est nunq̄ videre deum. secūda est torqueri et pati a creaturis. verbi gratia. de peccato supbie vbi est auersio et cōuersio. quia deus precepit nobis et ostendit in se humilitatē et supbus auertit se nolens deo obedire et conuertit se ad supbiam. pompā et. Idō superbus in inferno nunq̄ videbit deum nec habebit honores paradisi. sed erit in inferno in cācabis de plumbo liquefacto. Ratio. quia superbus est omnibus onerosus. Ideo et. Item deus p̄cepit ne homo faciat auariciam. Luc. xij. Cuidete et cauetē ab omni auaricia. **D** dicit auar. nō curo de p̄cepto dei et. ego nō essem diues. Ideo in inferno habebit penam damni et nihil poterit habere de his que desiderat. vt patet de diuite epulone et. Et penam sensus. quia erit in auro et argento liquefacto. Ideo quia p̄pter aurū et argentum fecit cōtra deum. Idem de peccato luxurie deus precipit ne illud fiat nisi inter virū et vxorem. sed luxuriosus nō curat de p̄cepto dei. idō puniet pena damni. quia nō habebit delectationem paradisi et. et penam sensus in veru ad instar cirogrilli et. quia hic voluit ita calefieri per luxuriam. Idem de peccato inuidie de p̄cepit vt diligamus inuicem et. sed inuidus non curat imo inuidet pximo. ideo punietur pena damni. quia nō sentiet delectationes nec amorem paradisi Et pena sensus in feruenti pice. quia habuit cornigrum per inuidiam. Idem de peccato gula dicens. Attendite ne grauentur corda vestra in crapula et ebrietate. Luc. xxi. sed gulosus non curat. ideo puniet pena damni. quia nō gustabit d̄escis paradisi. Et pena sensus in calce vbi semp̄ esuriet et sitiet. Idem de peccato ire de vindicatiuis et iracundiis. quia nolunt remittere iniurias.

et. punient pena damni. quia nunq̄ habebunt pacē paradisi. Et pena sensus. qz semp̄ erūt in guerra in inferno. Idē de accidiosis q̄ nunq̄ habebūt quietē glorie. De q̄ Job. Ammodo iā dicit spiritus vt req̄escat a laborib⁹ suis. opa em̄ illorum sequunt illos. Apoc. xiiij. Et habebūt penā sensus. qz semp̄ laborabūt inter serpētes q̄ nō p̄mittent ipsos quiescere. Ecce quō p̄ mensura peccati erit plagarum mod⁹. Ideo Esa. xxvij. In mensura contra mensuram cū abiecta fuerit iudicabit eam. **N**ō in mensura. s̄. culpe cuz abiecta fuerit. s̄. anima a corpe de h̄ mūdo iudicabit eā. De ista potest dici thema. Deus diuisit mensurā. scz pene. **¶** Quarto dat de⁹ ad mēsurā gloriā celestem. quia nō omēs beati qui sunt in paradiso habent equalē gloriā. sed quidā maiore quidāz minorem s̄m mensurā bonorū operū que fecerūt in hoc mūdo. **A**utoritas. mensuram bonā et confer tam et coagitatā et sup̄fluentē dabūt in sinū vestrum. Eadem quippe mensura quā mēsi fueritis remetiet vob. Lu. vj. **B**eb̄ sc̄s Tho. tractat i iij. di. xlix. q. j. ar. iij. q. ij. vtrū beatitudo ab omnibus equaliter p̄cipiat ab omnibus beatis ex p̄te subiecti siue opantis. quia vnus beatus erit et magis p̄fect⁹ lumine glorie s̄m gradū charitatis siue. et sic erit potentior ad illā visionem diuine essentie q̄ alius. et sic opatio in vno beato erit p̄fectior et delectatio maior. Et hoc confirmat p̄ illud quod dicit. s̄. ad Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. sic erit resurrectio mortuorū. ergo vn⁹ resurgentium maiorem gloriā habebit q̄ ali⁹. **I**te ad idē. p̄miū debet r̄ndere merito. s̄. quidā sunt excellentioris meriti alijs. q̄ cū beatitudo siue gloria celestis sit virtutis p̄miū. vn⁹ pōt habere maiore gloriā et beatitudinē et habebit si fuerit p̄fectus maiori lumine glorie q̄ alius. Idē dicit eadē di. q. ij. q̄ ē de visioe diuine essentie arti. iij. Et p̄ma pte. q. xij. ar. vj. **S**z ex pte obiecti erit equalis gloria et beatitudo in omnibus beatis. Quia obiectum opationis in q̄ beatitudo p̄sistit ē oīno vnū et idē. s̄. diuina essentia ex cui⁹ visioe oēs erūt beati. Et ex hac pte nō erit aliq̄s grad⁹ i beatitudine. qz de⁹ omnib⁹ beati se vt obiectū b̄tificās ostēdet. Et sic p̄t̄ intellect⁹ dicte autoritatē. Eadē quippe mensura q̄ mēsi fueritis remetiet vob Lu. vj. In dicta autoritate ponunt̄ q̄tuor p̄ditiones s̄m q̄ q̄drupliciter meremur in h̄ mūdo. s̄. **N**ō cogitando. **N**ō loquēdo. **N**ō opando. Et adūsa patientē tollerā rando. **C**ogitando meremur expellendo statim malas cogitationes de corde tanq̄ prunas ignitas de manu. quia licet imaginatio sensualis sit aperta diabolo qui potest ibi ponere prunas ardentes malarum cogitationum. tamen in libertate nostra est comburi delectabiliter vel non comburi viriliter expellendo. verbi gratia. si diabolus ponit in nostra sensualitate malā cogitationē

Dñica infra octa. Epiphaniæ

de supbia etc. vos potestis ipsam expellere cogitando christi humilitate. Idem potest dici de alijs peccatis. Isto modo meremur mensuram bonam quia bone persone iam in hoc mundo consolantur. **B**ern. Multi vident truces nostras qui non vident consolationes nostras. Secundo meremur ore cauendo a falsis et enormibus iuramentis a mendacijs et diffamationibus. sed affirmare debemus per aduerbia dicendo ita non etc. Hoc modo meremur mensuram confertam. id est plenam in fine quando angelus a dextris et diaboli a sinistris expectant anime exitum de corpore. que si bona fecerit recipitur a bono angelo. Ecce hic mensuram confertam. Tertio meremur bene operando in opibus misericordie penitentie iusticie. a peccatis cauendo festa deuote seruando. Isto modo meremur mensuram coagitatam. id est calcatam et hoc quando anima intrat paradysum et salutatur cum gaudio ab animabus beatis etc. Quarto meremur patienter aduersa et mala tollerando. Isto modo meremur mensuram supfluentem. id est superius effluentem hoc erit post diem iudicij quando gloria anime redundabit in corpus. Ecce quare dicit. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetiet vobis. De ista potest dici. **B**eatus diuisit mensuram scilicet glorie.

Dominica infra octa.

Ephie. Sermo quartus

Proficiēbat sapiētia etate et grā. **L**uc. ij. Sanctū euāgelium continet in effectu tria singularia de dño iesu christo que sunt magne difficultatis. **P**rimū est clementū corporale. **S**ecūdū documentum spirituale. **T**ertium exemplum xtuale. que ostendunt dare in themate pposito. **P**rimum est cū dicitur proficiebat etate. **S**ecūdū cū dicitur. proficiebat sapientia. **T**ertium cum dicitur proficiebat gratia. **P**rimū quod ostendit in scō euāgelio de dño iesu christo est augmentū corpale. **P**roficiēbat etate. **S**ciendū quod dñs iesus christus exiens de vtero matris noluit subito magnus apparere cum potuisset ita magnus nasci. vt fuit **A**dā in principio mundi qui exiuit de vtero matris sue scilicet terre tam magnus et homo perfecte etatis. xxx annorum. hoc tangit textus di. **F**ormauit deus hominē. nō dicit puerū vel infantē. sed hominē de limo terre. et inspirauit in faciem eius spiraculum vite. et factus est homo. nō dicit infans in animam viuente. **S**en. ij. **C**ertum est quod ita potuisset facere christus de seipso sed noluit. imo voluit vt ceteri paulatim crescere. **P**rimo voluit eē infans vt ceteri. non loquens nec ambulans. **S**ecundo voluit esse puer. **T**ertio adolescēs. **Q**uarto iuuenis et tandem vir perfectus. vnde debuit per omnia fratribus assimilari. ad **h**eb. ij. **R**atio ad ostendendum quod veniebat per saluatione omnium. venit

et saluare primo infantes per innocentiam. **S**ecundo adolescentes per generalem obedientiam. **T**ertio iuuenes per sacramentalem penitentiam. **I**deo debuit per omnia fratribus assimilari. qui vult omnes homines saluos fieri. s. ad **T**imoth. iij. **S**i dicat. nō videtur venire saluare senes. quia noluit esse senex. sed voluit mori in flore iuuentutis. et dare vitam suam in etate in qua magis vita diligitur. **J**uxta prophetiam **I**biere. xij. in persona christi di. **R**eliqui domū meam dedi dilectā animam meā. scilicet vitam in manus inimicorum meorum. **R**espondeo quod imo venit etiam saluare senes. licet ipse nō fuerit senex. tamē a senibus voluit benedici. scilicet a **S**ymeone et **A**nnā. **I**deo postquam sancta mater ecclesia festiuauit de infantia saluatoris in festiuitatibus tractatis. modo incipit facere officium de eius pueritia quando fuit duodecim annorum. **D**e hoc dicit principium euangelij. **L**uz factus esset iesus annorum duodecim. ascendētibz illis hierosolymā secundum consuetudinem diei festi. consummatisque diebus cum rediret remansit puer iesus in hierusalem et non cognoscitur. **E**xisti autem in. cog. eē ve. iter diei etc. **N**ota post triduum inuenerunt eum in templo in medio doctorum. **H**ic quō virgo **M**aria ibat ad templum domini in hierusalem in festiuitatibus ordinatis secundum legē quia in tota iudea nō erat nisi vnum templum. scilicet in ciuitate hierusalem in quo possent offerre sacrificium. ppter quod iudei ter in anno tenebantur venire ad templum in hierusalem. scilicet in festo paschatis. pentecostes. et cenophegie. id est tabernaculorum fixationis ex precepto legis. virgo maria in dictis festiuitatibus etiam volebat venire de nazareth. que distabat a hierusalem per quadraginta miliaria. **E**t ex magna dilectione noluit dimittere filium suum iesum. sed ipsum portabat in brachijs quando erat infans. **S**ed quando fuit puer ducebat ipsum per manum. **N**ota hō contemplando quomodo virgo **M**aria ibat cū filio. aliquando cum calore. aliquando cum frigore. pluuia. niue. vento ad templum. **S**i fuisset sibi dictum. virgo bñdicta quo vaditis modo cū tali tempore. **R**espondisset virgo **M**aria. vado ad templum domini in hierusalem. **O** virgo benedicta. et nunquid vos estis templum dei magis sanctū quā illud de quo dicit ecclesia. **T**emplū repente fit dei intacta nesciens virum verbo concepit filiū. **E**t nūquid filiū vtrū estēplū diuinitatē. **H**ic autē dicebat de templo corporis sui. **J**oh. ij. **S**ed respondisset **X**pus finaliter. hoc facio in exemplū christianorum. vt quā audierit hoc. nullus quātūcumque delicat excuset se ne vadat ad ecclesiā rōne caloris. seu pluuie. frigoris etc. **H**oc dicit expresse **B**eda in omelia hodierna. **Q** virgo **M**aria vt daret exemplum ibat ad templum. **I**deo memento vt diem sabbati. id est. quietis sanctifices. **E**xo. di. xx. a negocijs temporalibus quiescendo et in

spiritualib⁹ se occupando. Nota memento. In nullo alio pcepto dic memento nisi in isto vt post q laborasti in negotiis temporalibus feria secunda. tertia rē. de dominica dicit. Memento rē. Exemplo etiam virginis parētes debent ducere filios r filias ad ecclesiam. Nota contra malā consuetudinem de puellis que nō vadūt ad missam. Ideo sunt tot male. quia tunc habent opozunitatem faciendi malum quod nō possunt infra hebdomadam. quia parētes sunt in domo. Ideo veniunt aliquē grauide ad nuptias vltiaz pepererunt bis vel ter. Ideo ducendū sunt ad ecclesiam vt habeant deuotionem. quia nisi deuotio retineat mulierem rē. Item filij sunt ducendi ad ecclesiam p patrem vel matrem rē. Completo autē festo septem diebus cōsummatū diebus cum redirent remansit puer Iesus in hierusalem Non per parentum negligentiam. sed per diuinam prouidentiam. Et non cognouerunt parētes eius. Ratio. quia erat consuetudo iudeorum ex honestate vt homines. scz hoc est viri per vnam viam. mulieres autē per aliam. vel homines precedebant r mulieres sequebantur. pueri ergo poterant ire cum patre vel matre. Quādo ergo virgo Maria recessit de templo r non vidit iuxta se filium suum Iesum. credidit q' esset cum Ioseph et veniret cum eo. Idem credidit Ioseph quādo nō vidit iesum. cogitauit q' esset cum matre. Hoc tangit euangelista breuiter dicens. Cogitantes eum in comitatu esse vernerunt iter diei. Credo q' Ioseph fuit prius in nazareth. quia homines vadūt velocius. r vt pararet cenā. Et quādo virgo intrabat domū filius occurrebat sibi quādo veniebat p̄s cum ioseph r faciebat sibi magnū festum. Sed nunc quādo virgo intrauit r nō vidit filium suum dixit ioseph vbi est filius meus. Respondit ioseph. r nō erat vobiscū. Miser ego credebam ip̄m esse vobiscū. Tūc virgo plangēs dixit. Miser quid est de filio meo. r statim magnus clauus intrauit in corde. quia diligebat ipsum plusq' omnes matres. Ratio. quia alie matres diligunt filios suos tanquā creaturas suas. sed virgo diligebat ipsum etiam tanq' suum creatorē. Item alie matres perdunt virginitatē propter filios. sed ipsa non. Itē alie matres dolent in partu. sed virgo nihil. Et virgo plorando intrauit cameram dicens. Fili mi vbi estis vos modo. vtinam nō in manibus archelai filij herodis. Fili vbi cūq' sitis. vos scit modo bene dolorē meum r timorē. Tūc cor virginis erat inter duas molas. Ex vna parte cogitabat vtrū ascenderet in celum ad patrē. Ex alia parte dicebat. Quomodo recessisset q' nil sibi dixisset nec predicasset euangelium nec instituit sacramenta. Ex alia parte cogitabat. ne ipsuz teneat filius herodis qui tunc regnabat. Ioseph autem ex alia parte plorabat dicens. Miser quid

dicet mihi deus pater. quia tam male custodiuī filium suum. Miser quid dicam de tanta mea negligentia. Secus de multis matrimonio conuictis. Nunq' dum quid aduersitatis turbatio nūq' occurrit in domo contendunt vir r vxor dicentes. Vos fecistis. Imo vos fecistis. sed virgo r ioseph mutuo se consolabant. Dicebat virgo ioseph. Pater cenetis. quia ego non possum comedere nisi vos comedatis. Dixit virgo ioseph. Pater perquiramus filium meum inter vicinos r apud notos r amicos. Sic quomodo ibāt de nocte cum laterna plorantes r ipsum querētes. r omnes mirabantur. Et multe mulieres associabantur eis per nazareth. r ipso nō inuento redierunt ad domum. Et virgo intrauit cameram suam r flexis genibus lachrymādo dicebat. Deus pater vos scitis vbi est filius vester r meus. virtute cuius concepi velitis me consolari. Fili vbi estis modo tam amplius non possum pati Idem faciebat ioseph ex alia parte nec tota nocte dormierunt. in crastinum bono mane redierunt in hierusalem. r fuerūt ibi in sero. Cogitate quomodo in nocte circūbant per ciuitatem cum laterna scz per ciuitatem hierusalem querentes ipsum inter cognatos r notos. de quo gentes mirabantur q' tali hora irēt per villam cum esset famosa de maxima honestate r sanctitate vite. Cogitate quādo inueniebātur p vigiles quomodo dicebant quis vadit ibi. rē. Transactis tribus diebus dixit virgo vadamus ad templum domini r oremus vt ipsum inueniamus. Sic eu angelū Et factum est post triduum inuenerunt illum in templo in medio doctorum. Statim virgo ascendens ad eum dixit. Fili quid fecisti nobis sic. scz nobis ignorantibus. Sed nō fuit increpatio sed questio. Ecce pater tuus. s. putatiuus r ego dolentes querebamus te. Cogitate quō christus consolabat matrem suam dicens. Quid est quod me querebatis. nescitis. quia in his que patris mei sunt oportet me esse. Et tota ista materia vlt speculatione ecce ppheta loquēs in persona virginis Marie. Adiuro vos filie hierusalem inueni quem diligit anima mea. quesui illum r nō inueni. surgam r circūibo ciuitatem per vicos r plateas. queram quē diligit anima mea. tenui eum nec dimittam. Cañ. iij. Moraliter nota q' tuz dolere debemus cum iesum perdimus. Virgo Maria in festiuitate perdidit filium suum. tñ sine peccato perdidit. Et nos in festiuitatibus perdimus christum ppter peccata. Quia in diebus festiuis p lura peccata mortalia cōmittunt. Dic de quolibet statu ad libitum. Ideo dicit xps nobis. Festiuitates vestras odiuit ania mea. Esa. j. Nota r post triduum inuenerunt eum in templo. quare post triduum r non ante. Ratio. quia qui perdit christum ex peccato non potest ipsuz inuenire nisi p triduum. s. p' tria opa p' nialia. pma ē

di. bene videt mihi q̄ aduentus sit completus in
 prophetias. sed tñ dubito ex quadã prophetia Ag-
 gei. ij. d. in p̄sona dei. **Hec dicit dñs deus.** Ad-
 huc vnũ modicum ⁊ ego mouebo celum ⁊ terrã
 mare aridã. ⁊ mouebo om̄es gentes. ⁊ tunc veni-
 et desideratus cunctis gentibus. **Aggei. ij.** **Mo-**
do dñi mei reuerendi nõduz vidimus ista signa
quã nõ vidimus nouũ motũ in celo nec in terra
Verũ dicitis dicebat alijs. Ideo cogitem⁹ sup̄ h̄
⁊ nesciebant aliud dicere. Tũc surrexit christus
in forma discipuli manib⁹ plicatis. ⁊ obtenta li-
centia loquendi dixit. Bñ si recordamini modo
sunt duodecim anni q̄ celũ fuit motũ p̄ nouã stel-
lã que duxit tres reges oriẽtis in q̄ ego audiui
a pentibus meis. Si videt vobis q̄ iste mot⁹ fu-
erit nouus. Item terra fuit tũc mota ⁊ mare. qñ
ex p̄cepto impatoris qlibet ibat vt p̄fiteretur in
ciuitatem suam. si forte esset hoc. Ecce interrogas
Sed verba sua veniebant ad cor cum lumine p̄
ut sibi placebat. Q̄ dixerũt ipsi. verũ dicit p̄ cer-
to. ego recordor q̄ tunc fuit magn⁹ motus in ce-
lo ⁊ in terra. Dixit christus. Bñ parcatis si pu-
eri querunt. Ecce quõ de questionibus legis in-
rogans magis docet dum prudenter interrogat
Deinde alius dixit. Bñ aliud signũ dedit Esa-
di. Populus qui ambulat in tenebris vidit lucẽ
magnã. habitantibus in regione vmbre mortis lux
orta est eis ⁊c. Paruul⁹ nat⁹ est nobis ⁊ fili⁹ da-
tus est nobis ⁊ factus est p̄ncipatus sup̄ hume-
rum ei⁹ ⁊c. Esa. ix. Hoc signũ debuit esse in na-
tiuitate regis messie. Sed hoc signũ nõ vidim⁹.
Dicebant alijs. verũ dicitis. ⁊ voluebant ⁊ reuol-
uebant libros. Dixerũt x̄po quid dicetis vos h̄
filij dubitatis in aliquo. Et surrexit humiliter et
loquẽdo cum magna reuerẽtia dixit. Audiui q̄
in ciuitate bethleem in media nocte modo sũt. xj
anni. apparuit magna claritas int̄m q̄ nox vide-
bat meridies. iuxta illud ps̄. Nox sicut dies il-
luminabitur. Et audiui q̄ angelus apparuit pa-
storibus cum magna claritate. dicẽs. Euangeli-
so vobis gaudiũ magnũ. quia nat⁹ est vobis ho-
die saluator. ⁊c. Dicebat doctores r̄dit bene. re-
cordor q̄ talis fama fuit publica. nõqd̄ recorda-
mini quõ fuit scriptum nobis de hoc. mi fili bo-
nas gratias dicimus vobis. quia ita clarificatis
intellectus nostros. Ecce quõ de questionib⁹ le-
gis interrogans magis docet ⁊c. Alius doctor
dixit suspirans. O dñi dubito q̄ totuz nostrum
gaudium ⁊ spes sit p̄dita. Et nõqd̄ dicit pphe-
ta. q̄ statim veniet ad templum dñator que vos
queritis. ⁊ angelus testam̄ti quem vos vultis.
Malach. iij. sed nõdũ venit. O fatui ⁊ insc̄i cũ
habebant ipsum p̄sentem. p̄pter hoc dixit eis io-
hannes. Medius vestrum stetit quem vos ne-
scitis. Joh. f. Et interrogauerunt eũ quid dicet.
qui respondit. O dñi quid p̄nt dicere pueri in-
ter vos. Audiui a parentibus meis ⁊ post miracũ

de lumine in media nocte in ciuitate bethleem ap-
 parente. q̄ in. xl. die vna mulier iuuenis cum pu-
 ero in brachijs eum baiulans venit ad templum
 ⁊ sanctus simeon ⁊ anna pp̄hetissa. p̄dicauerũt
 eum dicentes. q̄ ille erat verus messias ⁊ salua-
 tor mundi. dixerunt ip̄i. p̄ deum verũ dicit. Si-
 meon erat consanguineus meus ⁊ amicus meus
 a quo ego audiui. Dixit ali⁹ ⁊ ego audiui ab an-
 na consanguinea mea. **Benedicaris fili⁹ ⁊ addi-**
scas bene. Deinde rabisamuel suspirans ⁊ quasi
flens dixit. Et nunquid recordamini quõ hero-
des rex occidit om̄es pueros. ergo ⁊ illum. q̄ de-
inde detis rationes ⁊ erant tristes ⁊ nõ poterant
respondere. Qui dixerũt christo. quid dicitis vos
hic fili. qui cum magna humilitate respondit ne
notaret de p̄sumptione. domini reuerendi ego
legi. Exod. xxij. Non coques hedũ in lacte ma-
tris sue. Modo dñi pueri possent hic dubitare.
non dixit q̄ ipse dubitaret. an deus vellet osten-
dere quõ esset decoquendus hedus. vel an esset
pp̄hetia de messia ne in lacte matris moreret dñi
esset puer. Moyses in tribus locis dicit. Nõ co-
ques hedum ⁊c. quia tripliciter fuerũt innocẽ-
tes ab herode occisi. quidam gladijs. quidã lan-
ceis. alijs balistis. ne parentes ⁊c. vel dicas sic. q̄-
dam gladijs. quidam suffocati siue strangulati.
quidam fuerunt percussi ad parietes. Vel quia
herodes voluit occidere christum ter. s. in nati-
uitate. in aduentu regum. ⁊ in purificatione. ⁊c.
Sed christus nec sic nec sic fuit ab herode inter-
fectus. Ideo dicit sibi moyses. Non coques he-
dum. id ē christũ ⁊c. Hoc intellexerunt doctores
⁊ magistri. dum x̄pus loqueret virtute diuina di-
centes. verũ dicit. Quia p̄ certo illud fuit pp̄he-
tia de messia. Nõ sine dubio nõ fuit ab herode oc-
cisus. Et dum essent sic consolati. venit x̄go ma-
ria di. Fuit quid fecisti nobis sic ⁊c. Qui dixerũt
rabini. est filius vester iste. Respondit x̄go ma-
ria. ita dñi. O tam bonum ⁊ tam gratum filiũ ha-
betis. Addiscat. quia adhuc erit magnus rabi-
nus. Non ostẽdatis ei officiũ viri vestri. O qua-
les stulti habebant ipsum p̄sentem ⁊ non cogno-
scabant. De ista sapiẽtia christi pp̄hetia fuit tũc
completa. Ego sapiẽtia habito in consilio. et
eruditus intersum cogitationibus. Prouerbio.
vij. Ecce quomodo p̄ficiat sapiẽtia effectua-
liter. Terti⁹ punctus est de exemplo virtuali.
Qui dicit p̄ficiat gratia. Similis difficultas ē
de profectu gratie sicut de p̄fectu sapiẽtie. ⁊ si-
militer respondetur. qñ christus in instanti suc-
ceptionis. habuit tantam gratiam habituali-
ter quãtam habet nũc in celo. Sed sicut dixi de-
claritate solis que magis oritur hora tertia q̄ pri-
ma ⁊c. Ita etiam p̄t dici de claritate gr̄e. Quã-
sol habitualit̄ h̄z tantã claritatẽ hora p̄ma q̄tam
h̄z hora tertia ⁊c. S̄ effectualit̄ sol magis osten-
dit claritatem suam hora tertia q̄ hora prima.

In octaua Epiphanie domini

7 magis hora meridiei q̄ tertia. Quia dicit phus q̄ lux est vehiculū coloris. Idē de christo sole iusticie. Ideo ap̄tus. Apparuit gr̄a dei 7 saluatori nostri om̄ib⁹ hominibus erudiēs nos. ad Tituz ij. Nota apparuit gr̄a nō dicit creuit gr̄a. s̄ appa- ruit gratia sc̄z effectualiter erudiens nos. s̄. dan- do exemplū v̄tuale nobis. de quo dicit euāgelis- ta in tertia pte. descendit cū illis in nazareth et erat subditus illis. vsq̄ in finem. Moralit̄ su- per hoc qd̄ dicit. 7 erat subditus illis. Nō legit̄ q̄ in domo virginis marie esset aliquis nisi ipsa cum ioseph sponso. 7 christo ei⁹ filio. Quis facie- bat seruitiū dom⁹. quia vbi sunt tres p̄sone mul- tis seruitijs indigent. Sicut lucas de xp̄o q̄ erat subditus illis. Ideo ipsemet christus dicit. Fili⁹ hominis nō venit ministrari s̄ ministrare. Mat. xx. Ecce quō pficiebat gr̄a seruitendo parētibus. Dicā vob̄ vnū seruitiū vt mḡr historiā exp̄sse dicit. X̄ps cum alijs pueris ibat ad portandū aquā de fonte. Sic practice quō virgo de manu volebat recipe amphorā vt portaret aquā. Nota h̄ 3 mulieres que dicūt ego portauī bonā dotem ideo non intrabo coquinā nec portabo aquam. Habeat vir meus ancillā vel captiuam. Et vos quid facietis. videns ioseph q̄ v̄go volebat por- tare aquā 7 recipe amphoram dixit. ego ibo dice- bat ioseph. Cum aut̄ sic pie cōtenderet virgo et ioseph veniebat xp̄s 7 recipiebat amphoraz di. Ego ibo. Dicebat ioseph. O dñe vos nō ibitis. dicebat xp̄us ibo. vt dem exēplū alijs filijs. Si quis dixisset sibi qm̄ redibat de fonte. O dñe q̄re facitis hoc. Quare nō facitis vos Michael ga- briel 7c. R̄ndissent angeli. Nos sum⁹ pati s̄ ipe vult facere. O dñe q̄re facis hoc. r̄ndisset vt qm̄ filij christianozū audier̄t h̄ seruitiū quod ego facō p̄ pentibus meis. hm̄i exemplo ipsi seruiāt 7 mi- nistrēt pentibus suis. dic aliquid 3 filios inobe- dientes pentib⁹ suis. Jō ap̄ls. Filij obedite pen- tib⁹ us vestris in dño. Hoc em̄ iustum ē. honora p̄m tuū 7 m̄rem tuā qd̄ ē mādātū primū in pro- missione. vt bene sit tibi 7 eris longeuus sup ter- ram. ad Eph. vj. Filij aut̄ inobediētes sunt pue- vite. 7 faciunt malum finem. Nota ad hoc qd̄ cōtigit valentie de quadā sententiato ad suspen- dium ex quadā morte de qua fuit iniuste ifama- tus. Qui qm̄ vidit furcā in qua debuit suspendi nouiter factā in illo loco clamauit. Dñe iuste mo- rior nō ex crimine mortis hui⁹ mūdi imposito. s̄ quia in h̄ loco verberaui matrē meā. q̄ genib⁹ fle- xis orauit deū. di. Trinā in isto loco in quo me p- cussisti sis suspensus. 7 ita fuit. Ecce quē finē fa- ciunt. Jō dicit xp̄s in euāgelio. honora p̄ez tu- um 7 matrē tuā. Qui maledixerit patri vel ma- tri morte moriā. Matth. v.

Sermo in octaua Epiphie

Ego a te debeo bap-
tisarī. Mat. iij. 7 in euāgelio hodi-
erno. Sancta mater ecclesia hodie fa-
cit festū 7 officiū de baptismo christi. de quo loq̄-
tur euangelium hodiernū. quō xp̄s fuit bap-
tista a beato iohē. 7 de h̄ erit fmo n̄r 7 habebim⁹
m̄ltas bonas doctrinas speculatiuas ad illustra-
tionem intellectus 7 morales ad correctionē vite
Sed p̄mo salutē v̄go Maria 7c. In p̄nti cogi-
taui tenere modū iuristarū q̄ in suis scolis qm̄ vo-
lunt legere vel disputare. p̄mo ponunt casum
legis. deinde quid iuris. Sic p̄mo recitabo casuz
legis diuine. historiā euāgelij sancti. Deind̄ mo-
uebo aliquas questiones speculatiuas 7 mora-
les. Sic historiā euāgelij. quō xp̄s de ciuitate na-
zareth venit ad iohē ad iordanē vt baptisaret̄
ab eo. Et sp̄s sanct⁹ reuelauit iohi. q̄ ille hō erat
saluator mundi. verus deus 7 ver⁹ hō. Prop̄
qd̄ iohēs admirās dixit reuerenter thema. Ego
a te debeo baptisarī 7 tu venis ad me. Cui dixit
xp̄s. Sic em̄ decet implere oēm iusticiā. nō loq̄-
bat xp̄s pompaticē vt isti dñi. s̄ loq̄bat de se 7 d̄
iohē di. Sic. s̄. p̄ humilitatē decet implere oēm iu-
sticiā. Christ⁹ aut̄ humiliat⁹ semetipsum. fact⁹ est
obediens vsq̄ ad mortē. ad phil. ij. Ecce h̄ ois
impletio iusticie redēptionis hūane. Greg⁹. Ni-
hil em̄ nobis nasci p̄uit nisi redimi p̄fuisset. Ec-
ce iohēs etiā humiliatus est ad implendū prece-
ptum xp̄i inuēctionis baptismi. 7 totus tremens
baptisauit christum. Ecce baptista contremuit
7 non audet tangere sanctum dei verticem. sed
clamat cum tremore sanctifica me saluator. h̄ac
formam tenuit iohānes baptisando christum.
Moraliter instruumur hic in hoc q̄ Johan-
nes tam sanctus (de quo dicit christ⁹. Inter na-
tos mulierum nō surrexit maior iohanne bap-
tista) non audebat tangere christum. Nota h̄ quā
ta debet esse puritas 7 bona vita sacerdotum. q̄
habent tangere christum in sacramento altaris.
Ideo dicit scriptura sancta. Sacerdotes qui ac-
cedunt ad deum sanctificentur ne percutiāz eos
Exod. xix. Item ne laici appropinquent altari-
bus 7c. Numeri. j. 7. iij. Homo qui non est de
genere aaron. id est. sacerdos 7 accesserit occide-
tur. Si dicatur lex est antiqua. verum est. sed di-
gnius 7 sanctius est altare noue legis q̄ veteris
Quo magis xp̄s ē maioris dignitatē q̄ immola-
tur i altari no. testa. q̄ agn⁹ q̄ imolabat i altari
ve. testa. tāto magis altare noui testa. ē maiorē di-
gnitatē. Nō arguo p̄ locū a minoz. Si tūc erat
pena mortē q̄ accederet ad altare apodiās se ibi
vel h̄stēdo 7c. Si dicat nūquid hō pōt osculari
altare 7c. R̄ndeo q̄ imo reuerētē. s̄ meli⁹ esset
osculari ērā iux̄ altare vbi steterunt pedes sacer-
dotis. j. p̄ef. v. Hūiliamini s̄ potēti manu dei.

Sermo

vt vos exaltet in tempe uisitationis. Dic quomodo manus diuine persone seu potentie humiliat et depimit superbos, et humiliat humiles. **Mo**do posito casu legis euangelice, mouende sunt aliquae questiones quid iuri. Et ponam quatuor questiones quas declarabo. **P**rima super hoc quod dicit euangelium. Venit iesus a galilea ad iohannem vt baptizaret ab eo. Queritur quare christus voluit baptizari. Ratio huius questionis est, quia baptismus datur contra peccatum originale primordiale, et etiam contra alia peccata actualia si sint. Sed cum christus non habebat peccatum nec originale nec actuale, id est, peccatum non fecit, ergo videtur quod non debuit baptizari. **R**espondeo quod christus voluit baptizari non vt aliquid reciperet a baptismo. **S**icut nos qui recipimus a baptismo dona spiritualia, id est, remissionem peccatorum, sanctificationem, virtutes et gratias, et dona sancti spiritus et virtutes morales infusas, sed christus nihil horum recepit a baptismo. Sed voluit recipere baptismum vt daret baptismum vim regeneratiuam, vt dicit **Bed**a in omelia hodierna. Venit filius dei baptizari ab hoie in aquis iordanis quia mundus erat a sordibus cunctis vt abluerens nostrorum sordes scelerum omnium fluentia sanctificaret aquarum. **N**ota propriam similitudinem et exemplum de unicorni quod tactu sui cornu purificat aquam, deinde bibunt aialia expectantia etc. **H**oc proprie significat baptismum christi. **U**nde in sacra scriptura dicitur christus unicornis, psalmus xxxi. **E**t exaltabit sicut unicornis cornu nostrum et senectus mea in misericordia veri, et loquitur propheta in persona ecclesie dei. **E**xaltabit, id est, christus sicut unicornis. **Q**uia diuinitas et humanitas in christo non faciunt nisi vnum cornu, id est, vnam personam, et senectus mea. **N**ota sicut etates hominis sunt septem. **I**ta etiam sunt septem etates nature humane. **I**nfantia fuit ab adamo vsque ad noe. **P**uericia a noe vsque ad abraam. **A**dolescentia ab abraam vsque ad moysen. **I**uuentus a moysen vsque ad dauid. **V**irilitas a dauid vsque ad transmigratiorem babilonis. **S**enectus a transmigratiore babilonis vsque ad christum. **D**erepitis a christo vsque ad finem mundi. **E**cce quare dicit senectus mea in misericordia veri, id est, abundantia, quia modo abundat dei misericordia, quia iudeo remittuntur omnia peccata quantum ad culpam et quantum ad penam in baptismo. **I**tem alia auctas **L**u. i. **E**t erexit cornu salutis nobis. **C**ornu salutis nostre est corpus christi. **H**odie iste unicornis tetigit aquas vt tactu sue mundissime carnis vim regenerationis transferret omnibus alijs. **D**ic quomodo christus terminauit et finiuit purificationem veteris legis, que habebat per circumcisionem, et inchoauit purificationem noue legis que fit per baptismum. **I**deo christus dicitur alpha et omega, et initium et finis **A**po. xxi. id est, principium noue legis, et finis veteris, propter hoc nos chri-

stiani solum recipimus baptismum, et non circumcisionem, quia in christo sacramenta legalia habent suum finem et terminum **Gen.** xvij. **D**ixit deus abraae, **A**mbula coram me et esto perfectus, ponamque fedus meum inter me et te, quia inter istos duos terminos seu moles, id est, abraam et christum debuit durare pactum circumcisionis, quod durauit per duo milia annorum. **A**postolus. **E**cce ego paulus dico quoniam si circumcidami christus nihil proderit vobis, ad **Gal.** v. qui ergo exemplo christi vellet circumcidi iudayzaret, et peccaret grauius. **S**ecunda questio est super hoc quod dicit thema, quoniam iohannes dixit christo, ego a te debeo baptizari. Queritur quare beatus iohannes dixit hoc cum esset in utero matris sanctificatus. **L**u. j. **S**piritus sancto replebitur adhuc ex utero matris sue, dixit angelus zacharie patri iohannis. **Q**uare ergo dixit christo ego a te debeo baptizari. **R**espondeo secundum determinationem sanctorum doctorum quod baptismus dat characterem in anima, id est, quoddam signum pulchrum ad instar corone regalis, quod signum nullus potest habere in paradiso nisi fuerit baptizatus. **U**nde nec abraam nec ysaac nec iacob nec dauid nec aliqui veteris testamenti habent illud signum. **N**ec etiam illi rethores, id est, beate katherine, qui mortui fuerunt sine baptismo aque licet sint baptismum sanguis saluati. **D**e isto signo dicit apostolus. **C**redentes signati estis spiritu promissionis sancte qui est pignus hereditatis nostre ad **Eph.** i. **P**ignus est arra hereditatis vt dant mercatores. **L**icet ergo beatus iohannes fuisset sanctificatus in utero matris, tamen non habebat characterem, propter hoc vt ipsum haberet dixit christo. **E**go a te debeo baptizari pro isto signo habendo. **E**t dixit debeo, habemus pro certo quod christus baptizauit beatum iohannem et etiam apostolos et discipulos. **D**e apostolis auctas. **V**enit iesus et discipuli eius in iudeam terram, et illic morabatur cum eis, et baptizabat **Joh.** iij. **E**t dicitur **Joh.** iij. quasi contrarium, quod christus non baptizaret, sed discipuli eius. **A**ug. et glosa super illud concordant. **C**um dicit iohannes et baptizabat, dicit glosa, discipulos et apostolos, quod christus non baptizaret, glosa, id est, alios, sed discipuli baptizabant alios. **E**adem ratione creditur quod christus baptizauit virginem mariam vt haberet illud signum corone. **D**ic differentiam que est inter coronam et crinile. **S**ic signum characteris est vt corona et ante habet monile, scilicet in hoc nomine iesus. **A**po. xiiij. **E**cce agnus stabat supra montem sion et cum eo centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. **M**oraliter ex quo nos christiani portamus nomen iesus scriptum in frontibus nostris cauere debemus ne portemus nomen diaboli in ore dicendo. **I**n nomine diaboli quare fecisti sic vel sic. **N**ota de latrone clamante iesus, et

Dñica prima post Epiphanie

de diabolo clamate latrones latrones. Nota 3 illos q̄ nesciūt aliud dicere nisi diabolus noian- do. **D**avid ps. xxxix. **D**ñs vir cuius est nomē dñi spes eius. nō dicit nomē diaboli. **T**er- tia questio sup hoc. **S**pūs sanct⁹ descēdit sic co- lumba in ipsum. **Q**uare hoc qz certū est qz chri- stus in q̄tum homo ab instanti sue p̄ceptiōis re- cepit sanctū spm̄. 7 nūq̄ ab ipso recessit. **E**sa. lxi. et **L**u. iij. **S**pūs dñi sup me eo qz vixerit me. s. p̄ gratiā in p̄ceptiōe. **R**ñsio qz spūs sanct⁹ descē- dit sicut colūba in ipsum. non ac si iam prius nō habuisset vel nō fuisset in eo. nec vt sibi p̄ferret tunc nouam gratiam. sicut venit apl̄s in die pē- recostes **A**ct. ij. 7 **L**u. i. supuenit in virginē ma- riam. **S**ed ad ostendendū nobis qz spūs sanctus descendit in illoq̄ baptizat. 7 ibi recipit habitā- tionē tanq̄ in pprio templo. **C**ū quilibet añ ba- ptisimū saltem nec habitu nec voto sit habitā- tio demonū. ideo baptizandi exorcizant ad ex- pellendos de ipsis demones. **M**oralit̄ ex q̄ spūs sanctus semel recipit habitātionē in creatu- ra nūq̄ recedit ab ipsa nisi irreuerentiā sibi ex- hibeat p̄ pctm̄ mortale. quia pp̄ veniale nō re- cedit. **S**ed qm̄ homo peccat mortalit̄ tūc expel- lit a se spm̄ sanctū 7 introducit diabolū. **Q**ūlis iniuria expellere regem 7 introducere ribaldum lenonem. **I**deo dicit scriptura. **M**elius erat il- lis non cognoscere viam iusticie q̄ post agnitio- nem retrosum p̄uerti. ab eo qd̄ illis tradita est sancto mādato. **C**ontingit illud veri prouerbij **C**anis reuersus ad suū vomitū. 7 sus lota i vo- lutabro luti. ij. **P**e. ij. **I**deo instruēdi sunt pue- ri 7 nutriendi ne dent p̄geriū spūs sancto q̄ habi- tat in ipsis. dic quō p̄ntes debent informare fi- lios. **Q**uarta questio sup hoc. **V**ox d̄ celo facta est. **H**ic est filius meus dilectus in q̄ mihi complacui. **Q**uerit̄ quare hec vox facta est. qz certum est in christus non incepit tunc esse filius dei. quia christ⁹ eternalit̄ est filius dei. **A**uctas. **D**icit dñs ad me filius meus es tu ego hodie ge- nui te. ps. ij. **N**ota cum dicit hodie. hic sunt plures dies ex interpositiōe noctis. qz si sol sta- ret semp supra nos non esset nisi vna dies. sic in celo nūq̄ est ibi nox. quia deus semp inuari a- bilis illuminat **A**poē. xxj. **C**iuitas illa nō eget so- le neqz luna. vt luceant in ea. nam claritas dei il- luminabit eam. 7 lucerna eius est agnus. cū er- go dicitur. hodie genui te. i. in eternitate. quare ergo venit illa vox. **R**ñsio qz illa vox non vēit p̄pter christū sed p̄pter nos. **A**d ostendendū qz i baptismo efficiamur filij dei. qm̄ sicut vir de vxore sua generat filios 7 filias legitimos. sic 7 chri- stus de ecclesia spōsa sua. **S**emen est vbum dei **L**u. viij. **I**o christiāi oēs sum⁹ filij dei regi chri- sti 7 regine. s. ecclesie. **S**ecus añ baptismū. s. p̄ baptismū p̄ntes debent se reputare nutrices fi- lij regis christi. i. vd **T**imoth. ij. **S**aluabit autē

mulier p̄ filioz generationē. i. nutritionē. si per- māserit in fide 7 dilectiōe 7 sanctificatiōe. **I**o io- han. **V**idete q̄lem charitatē dedit nob̄ de⁹ pat̄ vt filij dei noiemur 7 sim⁹. i. **J**oh. iij. **M**oralit̄ instruimur qz sicut filij regi nō vadūt ad lu- panar nec ad tabnas nec ad loca vbi ludif ad ta- pillos. **S**ic nec christiani alias degenerāt nec p̄sequunt hereditatē p̄adyfi. **Q**uinta q̄o sup hoc qd̄ d̄. **E**t apti sunt celi. **Q**uerit̄ q̄re h̄. qz christo semp fuerūt celi apti. **D**ia nuda 7 ap- ta sunt oculis ei⁹ ad **H**eb. iij. **R**ñsio qz nō pp̄ ipsum fuerūt celi apti. sed ad ostendendū qz celi apiunt illis q̄ nouit̄ baptizant. **S**ecus añ aduē- tum christi. qz vltra. v. milia annos celi fuerunt clausi generi hūano. **E**cclēsia. p̄adyfi porta per- eam cūctis clausa ē. 7 p̄ mariā virginē itez pa- tefacta ē. **I**o puerij q̄ decedūt post baptismū anteq̄ peccēt mortalit̄. statim euolant via recta ad p̄adysum. 7 statim inueniēt celi aptū. **D**e q̄- bus dicit christ⁹ portarijs p̄adyfi. **S**inite puulos venire ad me. talij enim est regnū celoz **M**atth. xix. **H**ic 3 erroz mulierū dicentiū qz p̄mo tran- seūt purgatorij pp̄ dolores m̄ris. **E**zech. j. **C**ū eses i medio captiuoz iuxta fluuium cobar apti sunt celi. **C**obar d̄ baptizat. **M**oralit̄ instruimur ne plozetis p̄ talib⁹ filijs qm̄ decedūt s̄ debet gaudē. ac si rex faceret filij v̄m vnū d̄ curia sua. **S**ed flendi sunt filij adulti ribaldi. **A**pl̄s. i. ad **T**hessal. iij. **N**olum⁹ vos iurare de dormiētib⁹. i. innocēt̄ q̄scētib⁹ vt nō p̄tri- stemini sicut ceteri q̄ spem non habent. scilicet re- surrectionis. **Q**uarta. **D**ñica. j. post epiphanie. **S**ermo. j.

Quediderunt in
eum discipuli ei⁹ **J**oh. ij. 7 in euange- lio hodierno. **S**ctā m̄ ecclesia facit mētionē de illis nuptijs in q̄b⁹ fuit dñs n̄ iesus christ⁹ 7 ei⁹ b̄ndicta m̄ vgo maria 7 aliq̄ apl̄i 7 discipuli. **I**n sancto euāgelio ostendūt 7 decla- rant nob̄ tria. de q̄b⁹ poterim⁹ recipe p̄ nobis materiā bone instructiōis. **P**rimo oñdit in vir- gine maria mia m̄nalis. **S**ecō in christo poten- tia diuinalis. **T**ertio in apl̄is credētia virtual. **D**e tertio dicit the. **C**rediderūt in eū. **D**i- co p̄mo qz in sancto euāgelio oñdit de v̄gie ma- ria ei⁹ mia m̄nalis. **I**am videt̄ quō m̄res sunt misericordes erga filios. qz cū filij aliq̄m non pe- tant ea q̄b⁹ indigēt bona m̄ dat. **T**alis est v̄go maria erga suos deuotos filios. q̄s sp̄ oculis ap- tis respicit. 7 si indigēt aliq̄ dat. **I**o ecclesia dicit. **M**aria m̄ gr̄e m̄ mie. **M**̄ gr̄e. s. filijs. **M**̄ mie. s. pctōibus. tu nos ab hoste p̄tege in hora mortis suscipe. **H**ec mia m̄nalis v̄ginis marie oñdit in euāgelio cū dicit̄. **N**uptie facte sunt in chana galilee 7 erat m̄ iesu ibi. **U**ocat⁹ est autē iesus 7 discipuli eius ad nuptias. 7 deficiente

vino dixit mat̄ iesu ad eū. Vinū nō hnt. **¶** Nota chana est quedā villa pua sita in puincia galilee. Et sp̄sus cū pentib⁹ venit ad virginē mariam q̄ tūc erat. xl. v. ānoz. It̄ ab oib⁹ reputabā sancta. **¶** Iō sp̄sus ⁊ amici eiu⁹ reputabāt se beatos si ipsa esset in nuptijs eoz ⁊ iuerūt ad eam q̄ pmisit eis venire. sed q̄ nō essent ibi dissolutiones nec supfluitates ⁊c. ⁊ de p̄silio virginis inuitabant chastū qui p̄dicabat ibi ppe q̄ fuit etiaz ibi cū discipulis eiu⁹. **¶** B̄ndicte nuptie ⁊ nobiliores mūdi qz nunq̄ in mūdo fuerūt similes. **¶** Moralit̄ dic quō in nuptijs que sūt mō in mūdo non est christ⁹ nec virgo maria nec discipuli christi. sed demōes. p̄p̄ peccata q̄ ibi p̄currunt scz septē peccata mortalia. **¶** Primo in nuptijs p̄currit pctm̄ supbie in ornamentis ⁊ vanitatibus ⁊c. iō nō venit ibi christ⁹ sed leuiathā qui ē rex supboz. Job. xli. Leuiathā ip̄ se est rex sup oēs filios supbie. **¶** Secōdo p̄currit pctm̄ auaricie. qz p̄p̄ expensas q̄s faciūt excessiuas expendant dotē ⁊c. **¶** Iō opozz vos facere vsuras furtā retentiōes ⁊c. p̄p̄ hoc nō venit christ⁹ s̄ māmona. Mat. vj. **¶** Tertiu⁹ pctm̄ est luxurie. qz intrat p̄ omnes sensus corpales p̄ oculos respiciendo mulieres pictas ⁊c. **¶** Per aures audiēdo cantatiōes inhonestas. p̄ nares sentiēdo odores de musco ⁊c. iō nō venit christ⁹ sed demon noie asmodeus qui occiderat. vij. viros. s. sare. de q̄ Tob. iij. **¶** Quarto pctm̄ inuidie qm̄ vidēt alios melius indutos ⁊ mulieres meli⁹ ornatas. **¶** Iē inuidia de loco sedendi honorabiliōri. iō nō est ibi christ⁹ sed demon q̄ vocat̄ beelzebub Lu. j. **¶** Quinto pctm̄ gulae ⁊c. iō venit ibi belphegor ⁊c. ps. cv. **¶** Initiati sunt belphegor ⁊c. **¶** Sexto pctm̄ ire. qz veniūt ⁊ p̄surgūt ibi rixe ⁊ indignatiōes de nihilo. **¶** Sic exempluz del sancto hoie q̄ vidit luciferū sedentiē in cathedra ad quem veniebāt demōes dādo compotū de malis que fecerūt ⁊c. iō nō v̄it ibi christ⁹ sed baalberith Judici. ix. **¶** Septimo pctm̄ accidie. qz dūmittūt opa sp̄ualia. iō nō est ibi christ⁹ sed astaroth. j. Regū. vij. **¶** Et iō qz nuptie v̄e hnt malū inuituz p̄p̄ hoc diabolus ponit ibi disturbū guerram diuisionem ⁊c. **¶** Si vultis q̄ vt i v̄ris nuptijs sit christ⁹ faciatis sicut fecit ille sanct⁹ tobias de q̄ dicit scriptura sanera. **¶** Accesserūt ad puimuz. s̄ cū timore dñi nuptiarū puimū exercebāt Tob. ix. **¶** Et qz tales fuerūt iste nuptie i chana galilee. iō fuit ibi christ⁹ virgo maria ⁊ discipuli ei⁹. **¶** Et in medio p̄adū vinū eis defecit. qd̄ sentiēs virgo maria dixit infra se. **¶** Q̄ isti p̄fundē in p̄ntia filij mei. ⁊ sciēs virgo q̄ filius eius erat verus deus ⁊ hō. sciēs suā potentia. qz p̄uerterat v̄xorem loth in statuā salis. ⁊ aq̄s egypti in sanguinem. ⁊ virgam in serpentem. sciēs qz poterat p̄uere aquā in vinū. dixit tanq̄ vero deo filio suo corā q̄ sedebat in mēsa. **¶** Vinū nō habent

¶ R̄nt christ⁹. qd̄ tibi ⁊ mibi mulier. q. d. quid ad nos. qz hoc p̄inet ad sp̄sū. m̄ expectet qz nō dum venit hora. **¶** Nota diuinitatē volūtatum virgo maria desiderabat vt faceret miraculum anteq̄ defect⁹ vini cognosceret ne sp̄sus p̄funderet. p̄ oppositū christ⁹ volebat vt aū defectus ab oib⁹ cognosceret. vt in hoc miraculo honor dei manifestaret. q̄libz ipsoz habebat sanctā intentionē. tūc virgo vocatis ministris dixit eis. **¶** Q̄d̄cūqz dixerit vob sup. filius me⁹ facite. s. sine p̄dictionē. **¶** Moralit̄ patet h̄ m̄ia m̄nal virginis marie. qz nō legit̄ q̄ aliq̄s ipsam rogasset qz rogaret filiū vt p̄uideret de vino. sed ipsa habuit cor piū ⁊ dulce ⁊ b̄ expedire nob. **¶** Et ergo magis subueniet nob si ipsam inuocauerim⁹ deuote ⁊ veniet ad nos ⁊ domos n̄ras si ipsam deuote salutauerim⁹ di. sibi **¶** Ave maria. hūiliter genib⁹ flexis. **¶** Nota miraculum de illo pessimo pctōre q̄ nullū bonū faciebat nisi qz deuote virginem mariā salutabat. **¶** Accidit qz cito obijret si ne p̄fessioe ⁊ statim fuerūt ibi demōes vt accipere eius aiaz. sed angelus bon⁹ ipsam defendit. eo qz erat deuor⁹ virgini marie. **¶** Dic quō iuerūt ad iudiciū ⁊ posit⁹ fuit in statera. ⁊ cū pctā magi ponderaret̄ q̄ bona. virgo maria posuit manuz in statera. ⁊ oēs demōes ex alia parte. sed virgo maria obinuit vt aia rediret ad suū corpus ⁊c. **¶** **¶** Iō di. ecclesia **¶** Mōstra te esse m̄rem sumat p̄ te p̄cē ⁊c. **¶** **¶** Secōdo in sancto euāgelio oñdit̄ d̄ christo potētia diuinal q̄ oñdit̄ opib⁹ miraculosis. **¶** Videbāt enī corpus sicut ⁊ in ei⁹ natiuitate. sed nō videbāt diuinitatē quā debebāt credere per miracula q̄ faciebat q̄ nō poterāt fieri nisi a deo. **¶** Iō dicebat ipse iudeis. **¶** Si mibi nō vultis credere opib⁹ credite. **¶** Opa enī que facio testimoniu phibēt de me Job. v. **¶** Nec potētia diuinal ostēditur in euāgelio hodierno vbi d̄z. qz erāt ibi. s. in nuptijs illis lapidee hydrie sex s̄m purificatione iudeoz. **¶** Et vocatis iesus ministris dixit eis **¶** Implete hydrias aq̄. ⁊ impleuerūt eas vsqz ad summū. ⁊ steterūt corā iesu sicut filius corā. p̄e. q̄ dicit. ego nō peto carnē sed iam habeo panem ita illi expectabāt corā christo vt faceret miraculum. **¶** Quib⁹ dixit christus. **¶** Haurite nūc ⁊ ferte architriclino. ⁊ tulerūt amphoras plenas optimo vino ex aq̄ facto. **¶** Nunq̄ tale vinū natura p̄duxit. qz illud qd̄ faciebat christ⁹ p̄ miraculum erat meli⁹ q̄ qd̄ fecit natura. **¶** Et aut gustauit architriclin⁹ aquā vinū factū ⁊ nesciebat vñ esset. **¶** Nota architriclin⁹ erat maior dom⁹ ⁊ vocauit sponsū dicens ei. **¶** Dis hō primū bonū vinū ponit. ⁊ cū inebriati fuerint tūc illud qd̄ deter⁹ est tu aut seruasti vinū bonū vsqz adhuc. **¶** Sic quō miraculū fuit diuulgatū testimonio mistroz. **¶** Moralit̄ sex hydrie significāt sex opa q̄ christ⁹ ordinauit ad lauationē aiarū vt purificate possint intrare ad nuptias p̄adyfi. **¶** Prima hydria ē

Dñica secūda post oc. Epiphanie

ablutio baptismal. Ezech. xxxvj. Effundā sup
vos aquam mūdā et mūdabimī ab oib⁹ iniqui
tamentis vestris etc. Scda est p̄fessio sacramen
talis. j. Joh. i. Si p̄fiteamur peccata n̄ra fidelis
et iustus est deus vt remittat nobis peccata no
stra et emundet nos ab omni iniquitate. Tertia
est afflictio penitentialis. ps. cxvij. Feci iudici
um et iusticiam non tradas calumniātib⁹ me
Quarta est oratio spūalis. Dic exemplū qd̄ ha
betur Lu. xvij. de illo publicano di. Deus pro
picius esto mihi peccatori etc. Quinta est dona
tio misericordialis. Mat. v. Beati misericor
des qm̄ ipsi misericordiā p̄sequerit. Sexta ē re
missio iniuriālis. Mat. vj. Si enī dimiserit ho
minib⁹ peccata eoz dimittet et vobis pater ves
ter celestis delicta et peccata v̄ra. si autē non di
miseritis hoib⁹. nec pater vester dimittet vo
bis peccata v̄ra. Et Esa. j. Lauami mūdi estote
auferte malum cogitationū v̄rarū ab ocul⁹ meis
Subdit. Si fuerint peccata v̄ra vt coccinū q̄si
nix dealbabunt. et si fuerint rubra q̄si vermicul⁹
velut lana alba erit. Tertio oñdit̄ in sancto euā
gelio de sanctis apl̄is credētia virtualis. de hoc
dicit thema. Crediderūt in eū discipuli eius. qm̄
viso miraculo adorauerūt eū tanq̄ verū salua
torem. Ideo dicit. H̄ fecit iesus initiū signoz in
chana galilee et manifestauit gloriā suam et cre
diderūt in eū discipuli. Nota christ⁹ cepit fa
cere miracula in nuptiis non prius ne hūanitas
fantastica videret. vt dicit sanctus Tho. iij. p.
te. q. xxxvj. iij. iij. Chryp̄. enī dicit sup Johan.
q̄ christ⁹ non fecit miracula anteq̄ aquaz p̄uer
tit in vinū. Im̄ q̄ dicit Joh. ij. et habet in p̄senti
euangelio. hoc fecit initiū signoz iesus. Si enī
Im̄ primā etatem miracula fecisset non indignis
sent israelite alio māifestāte eū cū tñ iohānes ba
ptista dicat Joh. j. vt manifestet̄ in israel. p̄pre
rea ego veni in aq̄ baptizans. Subdit san. Tho
mas vbi. s. Decent̄ autē non incepit facere siḡ
in p̄ma etate. Extinassent enīz fantasma esse in
carnationē et ante oportunū tempus cruci cum
tradidissent liuore liquefacti Nec obstat q̄ in li
bro de infantia saluatoris legit̄. christus in sua
puericia multa miracula fecerit. Quia vt dicit
san. Tho. ibi. s. lib. de infantia saluatoris et apo
crifus. Nota quō deus antiq̄tus nullis seruito
ribus suis manifestauit gloriā suam. sed omnes
q̄tumcūq̄ sancti ibant ad infernū. sed mō hanc
frigiditatē p̄uertit in vinū in cruce. que aperuit
ianuam celi merito sue passiōis. Ideo modo bo
ni seruitores statim qm̄ moriunt̄ hnt gloriāz.

Sermo. ij. de eadem dñica.

Manifestauit glo
riam suam Joh. ij. Thema dat mi
hi motiū declarādi quot sunt condi
tiones p̄sonarū bonarū in hoc mūdo. q̄bus de

manifestat gloriā suā in alio mūdo. sed b̄mo sa
lutetur virgo maria etc. Manifestauit gloriā
suam. Doctrina est cōis et certa in sancta theo
logia. q̄ a p̄ncipio mūdi vsq̄ ad aduentū chri
sti deus nunq̄ vlli hoī manifestauit gloriā suā
et tñ transuerūt de mūdo vltra q̄nq̄ milia anni
in quo tpe fuerūt multi sancti amici dei q̄b⁹ da
bat et manifestabat multa alia bona. sicut suam
potentiā dando legē in multis miraculis. Et su
am sapiam dando suam miā et clementiā dan
do eis plures gr̄as. sed nunq̄ eis māifestauit su
am gloriā. Auctas legit̄ Pro. xxxij. de moy
se q̄ loquebat̄ cum deo. tñ nō videbat deū. imo
petijt a deo p̄ gr̄am specialem vt oñderet sibi su
am gloriā di. Dñe si inueni gr̄am in cōspectu
tuo oñde mihi gloriā tuā. R̄nt sibi deus po
steriora mea videbis. facie autē meam videre n̄
poteris. Nota qd̄ dictū est q̄ nullus vidit aū
christi aduentū gloriā dei siue diuinā essentiā
pie intelligendū est. s. p̄manēt et plene beatifice
Dicit san. Tho. in plerisq̄ passib⁹. s. in. iij. dis.
xlix. et in. q. de veritate. q. xij. de raptū. et etiam
secūda scde. q̄ paulus et moyses viderunt in ra
ptu diuinā essentiā. sed transeunt. qz eis fuit lu
men glorie collatū. non p̄ modū habit⁹ p̄manen
tis. s. p̄ modū passiōis transeuntis. Tñ nec sim
pliciter fuerūt beati sed potius rapti. et h̄ fuit eis
ex speciali p̄uilegio et gr̄a p̄cessus. Nota quō
deus habet quedā principia. s. b̄titudines para
dyi et quedā media. s. gr̄as euāgelicas et quedā
posteriora signacula et gr̄as que fecit tpe moy
si Sed qm̄ moriebant̄ oēs descēdebāt ad lymbum
infernū. s. adam noe abraam moyses. nulli eoz
deus dedit gloriā p̄ illo tpe. nec etiam sancti in
nocentib⁹. nec iohāni baptiste. imo descēderūt
oēs ad infernū qz humana redemptio nondum
erat completa. De hoc auto. ps. lxxxvij. Quis
est homo q̄ viuēt et non videbit mortē eruet ani
mā suam de manu inferi. q. d. nullus. Sed exq̄
venit dñs noster iesus christus et compleuit op⁹
misericordie n̄re redemptiōis dicit thema. q̄ ma
nifestauit gloriā suā quam tenuerat abscondi
tam vltra q̄nq̄ milia annos patet thema. Amo
re vestri quesiuī in facta scriptura q̄b⁹ et quot
p̄ditōibus p̄sonarū deus manifestat gloriā suā
qm̄ decedūt. Et inueni in quadam auctoritate q̄
solum trib⁹ p̄ditōib⁹ p̄sonarū manifestat gloriā
suam di. Gloria lybani data est ei decore car
meli et zaron. Ipsi videbūt gloriā dñi et deco
rem dei nostri Esa. xxxv. Nota gloria lybani. i.
candoris siue albedinis significat p̄sonas inno
centes. Decore carmeli. i. tenelli ecce p̄sone pure
obedientes. Zaron. i. principes merentiū. Ecce
p̄sone penitentes. his tribus p̄ditionib⁹ p̄so
narū deus manifestat gloriā suam quando de
cedunt scilicet.

Innocentibus pure.

Obedientibus plene.

Penitentibus condigne.

De quolibet istorum dicitur thema. **M**anifestavit
 et. **D**ico primo quod deus manifestat gloriam su-
 am infantibus innotentibus pure. sicut sunt pue-
 ri post baptismum qui sunt ab originali purificati
 tales autem sunt innocentes. i. non nocentes quia
 nunquam nocuerunt alicui. dicuntur puri quia sunt to-
 taliter ab originali peccato purificati. **D**ic quod
 originale peccatum est quedam macula existens in
 anima ad instar mape que caderet in pelui plenam
 incausto et. **D**ic enim sanctus **Tho.** .i. p. q. lxxxij. ar.
 .i. quod peccatum originale est habitus. i. languor na-
 ture. i. inordinata dispositio ex dissolutioe armo-
 nie originalis iusticie. **E**st enim peccatum originale
 habitus corruptus non pura privatio quia dicit
 privationem originalis iusticie et inordinatam dis-
 positionem partium anime. ita quod formale eius ut dicit
 sanctus **Tho.** .ij. di. xxx. q. .i. arti. .ij. et etiam di. xxxj.
 et etiam prima. .ij. q. xcij. arti. .ij. est privatio origina-
 lis iusticie. materiale vero est concupiscentia. i. inor-
 dinatio partium anime. unde scriptura. **Q**uid est
 homo ut immaculatus sit et ut iustus appareat nat-
 de muliere **Job.** xv. **N**ullus. nisi sit in utero sancti-
 ficatus sed purificatus et mundatus in lisciuio baptis-
 mi. nec est alius modus mundandi et hoc dicitur
 gloria lybani. i. candoris siue albedinis. si tales de-
 cedunt antequam peccent statim euolant et deus ma-
 nifestat eis suam gloriam. **D**ic contra venulas que
 dicunt quod imo transeunt purgatoriu propter dolo-
 rem matris et. **D**e his dicitur thema. **M**anifesta-
 uit gloriam suam. i. innocentibus. et hoc aucto. **G**ra-
 tiam et gloriam dabit dominus. **Q**uia primo iam datur
 gratia in hoc mundo. i. in baptismo. quoniam maximam gratiam
 faceret rex si filios rustici adoptaret in filios ut
 possent obtinere hereditatem regni. **H**anc gratiam
 facit deus que filios illius rustici ad in baptismo
 adoptavit in filios ut sequantur hereditatem pa-
 radysi. id est baptismus vocatur regeneratio in scriptu-
 ra sancta. quia sicut vir et vxor sua generant filios
 legitimos et. **I**ta christus de sponsa sua. i. eccle-
 sia regenerat filios. et baptizat et effectus filius
 regis christi. **A**utoritas. **V**idete qualem chari-
 tatem dedit nobis deus pater ut filij dei nomine
 mur et sumus. i. **Job.** .ij. **I**deo dicitur primo. gratiam
 dabit dominus. **S**ecundo dicitur gloriam dabit deus. quia
 si filij. ergo et heredes. **P**rimo ergo datur gratia et ba-
 ptismale fructio non priuabit bonis. i. gratie et
 glorie predictis qui ambulant in innocentia. **I**tem
 ad **Titu.** .ij. aplos in persona illoz innocentium dicit
Non ex operibus iusticie que fecimus nos sed
 fm suam misericordiam saluos nos fecit. **Q**uestio est h-
 quid est de pueris absque baptismo decedentibus
 nunquid habebunt gloriam. **R**esponso quod non.
Si dicatur quare. quia nunquam peccauerunt nec cor-
 de peccore et. **P**ersonis simplicibus videtur con-
 cludere hec ratio que tamen nihil valet imo esset si-

illis stulticia querere a rege quare non datur
 regnum suum filio rustici qui nunquam fecit aliud contra
 eum et. quia regnum non datur extraneis sed fi-
 liis legitimis **Job.** .ij. Amen amen dico vobis nisi
 quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non po-
 test introire in regnum dei. sed quia nihil fecit con-
 tra deum ideo non habet penam sensus sed solum
 penam damni nec displicet eis quia non habent
 gloriam nec habebunt scientes quod non pertinet eis.
 sicut non displicet rustico quod non habet regnum
 francie quia sibi non competit sed displiceret fi-
 lio regis si non haberet regnum. **I**tem quia non dis-
 plicet tibi quod non habes alas quia non competit tibi
 sed displiceret aquile vel falconi quibus com-
 petit habere alas. **I**tem de illis pueris qui gau-
 dent et disputant inter se. **M**oraliter habentur
 duas doctrinas. **P**rima quod illi pueri qui decedunt
 statim post baptismum non sunt flendi. quia certum
 sumus quod sunt in paradiso. nullus vestrum fieret
 de filio quem rex recipet de curia et ipsum face-
 ret magni domini imo gauderetis. **I**dem de regi-
 na. si reciperet filiam vestram et. **I**deo aplos. i. ad
Thessal. .ij. **N**olumus vos ignorare de dormien-
 tibus. i. innocentibus in christo quiescentibus. sed fle-
 di sunt filij adulti. superbi. auari. luxuriosi. ribal-
 di et. **S**ed filius innocens qui decedit potest di-
 cere parentibus. **N**olite flere super me sed super vos ipsos
 flete et super filios vestros **Lu.** .xiiij. **S**ecunda doc-
 trina est quod auisitis vos quod non ex culpa vestra pueri
 moriantur absque baptismo. quoniam in die iudicij resur-
 gent in etate. xxx. annorum petendo iusticiam et.
Dic quod masculus in .xl. die a conceptione h-
 aiaz femina vero in .lxxx. die ut dicitur glo. ordinaria su-
 per **Leuit.** .xij. **I**deo auisent mulieres ne quan-
 dosunt grauide saltent vel currant equitent vel
 tripudiant. **I**tem christus. **V**idete ne contemnat
 vnus ex his pusillis. dico enim vobis. quia angeli co-
 rum in celis semper vident faciem patris mei qui
 in celis est **Mat.** .xviij. **D**ico secundo quod de ma-
 nifestat gloriam suam personis obedientibus plene. et
 pueris innocentibus non vult deus nisi purifica-
 tionem baptismalem. sed de adultis vult deus obe-
 dientiam generalem. **H**oc ostendit nobis christus
 qui post sermonem quem fecit de gloria paradysi
 venit ad eum quidam doctor di. **M**g. **Q**uid
 boni faciam ut vitam habeam eternam **Mat.**
 .xix. **R**espondit sibi christus. **S**i vis ad vitam ingre-
 di. serua mandata dei. **A**t ille. **Q**ue. **T**unc chri-
 stus fecit mentionem de decem preceptis. in quibus
 reductiue stant et includunt omnia precepta. **D**e
 his decem preceptis dedit deus decem digitos
 in manibus qui primaxime videntur ad memoran-
 dum. sicut sunt decem digiti quibus operamur.
 ita sunt decem precepta quibus meremur. **I**tem
 primum preceptum ordinat cor quia primum et principalis
 quod requirit a nobis deus sicut dominus a subditis est fide-
 litas cordis ne recurramus ad suos inimicos pro

Dñica prima post oc. Epiphanie

aliqua re mudi. Scdm ordinat os. vt cum reuerentia loquamur de dño non iurare false pro aliqua re mundi nec enormiter nec infideliter. **N**o assumes nomen dñi dei tui inuani. etiam dicendo veritatem absq; vtilitate vel necessitate multoties in falsum rē. **T**ertiu ordinat opus circa diligentiam habendā in seruitio diuino fido. quia ipse dat nobis pusionem rē. **B**ic quo modo dñica est seruanda quiescēdo ab oi opere r missam audiēdo seruatis quattuor pditiōibus. **A**lia tria ordinant personam circa proxios quozuz primi r ipncipales sunt parentes. ideo dicit honora patrem tuū rē. **E**t vt ad hoc magis filij inclinentur facit pmissionem dicēns. et eris longeuus super terram. **E**t apls ad Eph. vi. **F**ilij obedite parentib; vestris in dño. qd ē primū mandatum in pmissione r eris longeuus super terram. **N**ota in dño non contra dñm. proximi minus ipncipales sunt inimici. **E**tiam vult deus q; circa inimicos habeam; patientiā ne sumamus vindictam. ideo pcepit deus **N**on occides. s. causa vindicte quia mihi. vindictam sup. reseruani r ego retribuam ad Roma. xij. **D**e alijs proximis di. **N**on furaberis. nec p rapinam. nec per vsuram. nec per retentiōes. r sic de alijs. **A**lia quattuor precepta ordinant hominem circa seipsum. **P**rimū ordinat pprium corpus vt sit castum. sicut quilibet vult vt equ; suo caste viuat. ideo dicit. **N**on mechaberis. **N**ota quō preter mrimoniū totum est luxuria r peccatum rē. **S**cdm ordinat animam. quia modicuz valeret corpus castum r anima putana per mala desideria r cupiscentias. ideo dicit **N**on concupisces vxorem proximi tui. **T**ertium ordinat os non mentiri maxime in damnū proximi i iudicio nec extra. **I**deo dicit **N**on falsum testimonium dices. imo oportet restituere famā. **Q**uartum ordinat cordi. **N**on cupisces rem proximi tui. s. ad **T**imoth. vj. **R**adix omniū malozuz est cupiditas. **S**eneca. si ista duo pnoia meuz r tuū rē. **E**cce h ordinatio totius bone vite erga deum proximū r seipsuz. **A**utoritas. si audierit et obseruauerint complebūt dies suos in bonis et annos suos in gloria **J**ob. xxxvj. ergo manifestauit gloriā gloriā suā per sonis plene obedientibus. **D**ico tertio q; deus manifestat. s. gloriā peccatorib; digne penitentib; qd bene expedit nobis qui totiens peccam; faciēdo contra dei precepta. ideo dicit christus in pmo sermone quem fecit. **P**enitentiā agite. **E**xinde. s. post ieiuniū cepit pdicare r dicere. **P**enitentiā agite. **E**cce primū thema christi. **I**tetuz **M**at. iij. inquit iohannes. **F**acite dignum fructuz penitentie **M**at. iij. **S**igna penitentia in quattuor consistit que possunt iterari. s. totiens quotiens. **P**rimū est cordis ptritio respectu mudi vt fame vel honoris siue periculi. **R**ecogitabo ti-

bi oēs ānos meos in amari. ani. m. **E**sa. xxxvij. **S**cdm est emēdandi ppositū quia nullus rediret libenter ad emēdū cibum pocionatū si euāderet semel. sic oia peccata mortalia sunt pociones anime. **I**deo **J**ob. viij. **V**ade r iam amplius noli peccare. **T**ertium est oris cōfessio quasi ad vomitum se puocādo. vt eiciat extra cib; pocionatus de stomacho aie. pfitendo peccata sua rē **P**rouerb. xxvij. **Q**ui abscondit peccata sua non diriget. q; autē pfitet r reliquerit ea misericordiam dei psequet. **Q**uartū pnie iniuste obfatio alias nihil valz pfectio. ideo scriptura sancta. **Q**ui humiliatus fuerit rē. s. ad faciendum pniā erit in gloria **J**ob. xxij. **C**or humiliat p ptritioē. os p pfectionē. bursa p restitutionem corpus p pnialem afflictionē. **T**alibus de; manifestat gloriā suā. **D**eo gratias.

De eadem dñica. **S**ermo. iij.

Hydrie sex posite **H**im purificationē **J**ob. ij. **H**oc thema dat mihi motiuū r rationē declarādi que sunt illa que deus ordinauit ad purificādū aias nras vt pnt intrare paradysum. sed primo salutē virgo maria rē. **H**ydrie sex posite rē s; id est ppter purificationē. **I**uxta intellectū spiritualem quem volo ptractare. **S**ciendū q; i incarnatione dñi nri iesu christi fuit factū inrimonium inter filiū dei r nram hūanitatē. q; sicut vir r vxor non sunt duo sed vna caro **M**atth. xvij. ita christ; de; r hō non sunt due plone sed vna. itaq; iam nō sunt duo sup. supposita s; vnū tm. **S**ponsalia fuerūt facta in aula vteri virgialis. ideo dauid loquēs de christi diuinitate dicit **I**ple aut tanq; sponsus pcedēs de thalamo suo ps. xvij. **S**ed nuptie sunt non in hoc mudo q; nō est locus aptus nec sufficiēs pro tantis nuptijs sed sūt in celo empyreo. **A**uētas. **S**imile ē regnū celoz homi regi q; fecit nuptias filio suo **M**at. xxij. **S**icut eni i nuptijs architrictini nullus intrabat nisi pri; lauaret r ppf b; erant ibi sex hydrie vt dicit thema ad lram. sic nec in nuptijs paradysi pōt aliq; intrare nisi prius munderet r purificet in hoc mudo. quia non intrabit in eam supple gloriā aliqd coinquatum aut abominationē faciēs **A**poē. xxi. ppter qd christus sponsus posuit i hoc mudo sex hydrias. s. sex opera pniaia ad lauandū r purificandū aias nostras.

Prima est contritio cordialis.

Secunda pfectio sacramentalis.

Tertia afflictio pniaia.

Quarta oratio spūalis.

Quinta donatio misericordialis.

Sexta remissio iniurialis.

Prima hydria est pmiū op; pnie. que est cōtritio cordial qñ psona cogitat sua pctā r vitia

et mala que fecit p̄terit̄ di. **M**iser q̄d erit d̄ me q̄ tot feci pct̄a. verbi gr̄a de quolibet statu. **P**ri mo de religioso q̄ non seruauit regulam nec con stitutiōes nec ordinatiōes sui ordinis. sed vixit ad libitū q̄n̄ reduc̄it ad se r̄ p̄terit̄ dicēdo. **M**i ser q̄d erit de me r̄c. **I**n ista hydria mūdāf̄ r̄ pu rificāf̄ anima maxime q̄n̄ est ibi aqua lachryma rum. de hoc in planctu regis ezechie. **E**cce i pa ce amaritudo mea amarissima. **E**sa. xxxviii. dic quō peccator est semp̄ in guerris cum deo. s̄ cō tritio peccator̄ facit pacem inf̄ deū r̄ pctōrem. **I**deo dicit. **E**cce in pa. ama. m. ama. par enim causaf̄ ex amaritudine. i. p̄tritioe. vel quia ex pa ce sup̄. mūdāna amaritudo causaf̄. hec enī par ē amara or. ma. ex amaritudine. i. p̄tritioe. **A**mara quia p̄didit gratiā dei. amarior̄ q̄ p̄didit here ditatem p̄dysi. amarissima q̄ est sn̄iatus ad dā nationē infernalē. **S**ecūda hydria est confes sio sacramentalis. **N**ota q̄ p̄fessor debet sedere tanq̄ iudex r̄ pctōr ad eius pedes debet p̄fiteri oīa peccata sua accusando se r̄c. **E**t i fine p̄fessio nis q̄n̄ p̄fessor absoluit aīa purificāf̄ ab oib̄ cul pis mortalib̄. **D**e hoc figura. iiii. Regl. v. vbi habet̄ q̄ q̄dā nobilis hō q̄ erat leprosus vēit ad helyseū vt purificaret̄ ab eo a maculis lepre. cui dixit p̄pheta. vade lauare septies in iordane et recipiet sanitatē caro tua atq̄ mūdaber̄. r̄ sic fu it factū. hic fuit figurata p̄fessio vnde flumē ior danis idem est q̄ flumen iudiciū. **E**cce hic p̄fes sio. in qua p̄fessor ē iudex. ideo debet sedere. pec cator est reus q̄ debet lauari ibi septies. i. p̄fiteri de septē peccatis mortalib̄. ad que oīa alia pec cata reducunt̄. primo p̄fiteri d̄z de pctō sup̄bie. non solū in genere. quia non sufficit sed in specie **I**dem de alijs peccatis r̄ sic aīa purificāf̄. **M**agna gr̄a est ista q̄ ex p̄fessione pctōr̄ absoluatur. **O**positū fit in iudicio hūano in quo facta con fessione criminū pctōr̄ sn̄iatur r̄ p̄demnatur r̄c. **I**deo est maxima culpa illoz̄ qui nolunt p̄fiteri imo stant per tres vel quattuor annos r̄c. **S**i p̄fiteamur peccata nostra fidelis r̄ iustus est de⁹ vt remittat nobis peccata n̄ra. s̄. virtute p̄fessio nis r̄ emūdet nos ab oī iniquitate. **J**ob. i. p̄pter hoc est ordinatū ab ecclesia vt q̄libet ad min⁹ se mel in anno p̄fiteat̄. s̄. in q̄dragesima. r̄ cōmuni cet in pasca. alias debet puari ecclesiastica sepul tura. iuxta decretū. **O**is vtriusq̄ sex⁹. ex. d̄ pe. et re. **T**ertia hydria ē afflictio p̄nialis. **R**atio est q̄ occasiōe carnis n̄re facim⁹ oīa pct̄a. q̄z aīa ex sua p̄p̄ria p̄ditioe semp̄ vellet p̄templari vt angeli. sed caro trahit ipsam. modo ad sup̄biam mō ad auariciā. mō ad luxuriā r̄ sic de alijs. **C**aro r̄cupiscit aduersus sp̄m̄ r̄c. ad Gal. v. **I**deo caro est corripēda r̄ castigāda afflictioib̄ r̄ ie iunjs r̄c. q̄n̄ melius est q̄ p̄f̄ corrigit filius vel filiam q̄z q̄ vadat ad furcam. sic corp⁹ est filius caro ē filia. melius ē vt corrigat̄ a te q̄z a sagionē

bus inferni. i. a demōib̄. **A**uctas. **S**i nosmetip̄ sos iudicarem⁹ non vtiq̄z a d̄no iudicaremur. **J**. Corinth. xi. **S**ed defeci⁹ est n̄r q̄ pro sanitate cor poris abstinē⁹ libent̄ r̄ p̄ sanitate aīe nolim⁹ aliqd̄ facere. hōies armoz̄ p̄ n̄hilo sustinēt tot labores. esuriūt. sitiūt. portant arma ferrea r̄c. sed p̄ aīa nihil. ideo faciet deus iusticiā r̄ p̄nitiōnē in inferno. **A**uto. **D**ico vobis q̄ nisi p̄niaz habueritis oēs simul p̄bitis sicut illi. xviii. sup quos cecidit turris syloe r̄ occidit eos. **N**ota de cūmōctauū pctm̄. s̄. imp̄nia finalis damnat ho minē **L**u. xii. **Q**uarta hydria ē oīo sp̄ualis. **Q**uidā faciūt solū oīonem corpalem q̄ solū ore dicunt verba sed cor cogitat aliud. siue de coq̄ na. siue de foro. siue de taberna. **S**ed oīo sp̄ual est q̄n̄ quis cogitat corde qd̄ loquit̄ ore. **A**ug. i regula **P**salmis r̄ hymnis cū oratis deum hoc verset̄ in corde qd̄ p̄fert̄ in ore. **S**ic ad h̄ innuē dūm p̄iungunt̄ due manus q̄ significat̄ p̄iunctio nes oris r̄ cordis r̄ tūc est oīo sp̄ualis. **R**bi gr̄a. q̄n̄ homo dicit pater n̄r vel aue maria cor debet tunc cogitare cum q̄ loquat̄. q̄z qui cū papa vel cum rege loquit̄ cum magna reuerentia loquit̄ non se agitādo vel induēdo. **S**ic hō in oīone lo quitur cū summo pontifice r̄ rege christo quare cum magna reuerētia. alias r̄c. **I**deo apostol⁹. **S**i orem lingua. sup̄. tm̄ sp̄s meus orat. mēs at̄ mea sine fructu est. qd̄ ergo orabo sp̄ orabo et mente psallans sp̄ psallam r̄ mēte. **J**. ad Cor. xiiij. **T**alis oīo sp̄ualis purificat aīam fm̄ qd̄ declarat christus **L**u. xviii. de illo publicano q̄ ascendit ad templum vt oraret di. **D**eus p̄p̄ci⁹ esto mihi peccatori. nesciebat aliā oīonē. de quo dicit ibidem christ⁹. **A**men dico vobis descēdit hic iustificat⁹ in domū suam. iō oportet sp̄ orare **L**u. xviii. s̄. mane r̄ sero non desistere. **Q**uin ta hydria est donatio misericordial. quia deus est liberalis r̄ maxime liberalis. **I**deo dicit ipse **Q**d̄ sup̄est date elemosynā. r̄ ecce omnia mūda sunt vobis **L**u. xj. **N**ota q̄ sup̄est. s̄. facta resti tutione date elemosynā de bono iusto r̄ ecce oīa scz peccata sunt vobis mūda. **S**i dicat̄ qd̄ faciā quia multa furat⁹ sum r̄ nihil habeo. **R**isio fm̄ ius q̄ non pōt soluere. cedat bonis r̄ est liberat⁹ **Q**uia dicit regula iuris. xiiij. q. vj. **S**i res alie na p̄pter quā peccatū est possit reddere r̄ n̄ red ditur p̄nia non agit̄ sed simulat̄. si autē veracit̄ agitur non remittet̄ pctm̄ nisi restituat̄ ablatūz si restitū pōt. plerūq̄z enī qd̄ aufer̄ amittit̄ nec aliud habet vnde restituat̄ huic certe non possu mus dicere. **R**edde qd̄ abstulisti. **H**ec **A**ug. **S**ic cedere potestis r̄ seruire deo i aliq̄ bono statu r̄ orare pro illis q̄bus tenemī. r̄ sic nullus potest excusari a restitutiōe vel corpali vel spirituali. **T**obie. iij. **E**x substantia tua non ex aliena. fac elemosynā. quō poteris ita esto misericors. **S**i multuz tibi fuerit abundanē tribue. si erigunt

Dñica prima post oc. Epiphanie

tibi fuerit etiā exiguū libet impitri stude. // **S**exta hydria est remissio iniurialis. si vis ut deus tibi remittat iniurias quas tu fecisti contra deum remitte inimicis iniurias quas tibi fecerunt. In pūcto enī quo remittis inimico tuo. in eodē pūcto deus tibi remittit. qz deus non potest supari a creatura in bonitate. qd tamē fieret si tu remitteres et ipse nō remitteret tibi. **D**ic quō in iudicio particulari vel vniuersali deus ondit aie plagas suas dicēs. **E**cce ego qd sustinui p te. videam qd fecisti pro me. **B**ndictus q tunc poterit dicere cū veritate. **E**t si ego non tm feci pro vob qntum vos fecistis pro me. tam amore vestri remisi talem iniuriā. et deus est p tentus. ideo dicit ipsemet. **S**i dimiseritis hoib' pctā eoz. dimittet vobis pater celestis delicta vestra. si autem non dimiseritis oib'. neqz pater vester dimittet vob pctā vā. **M**at. vj. **E**cce qre dicit thema. **H**ydrie sex posite sū. id est. ppter purificationem. **D**eo gratias. // **D**e eadem dñica. **S**ermo. iij.

Quodcūqz dixerit vobis facite **J**ohā. ij. **P**ro introductione sciendū q inter oia opa et vtiliora que possum' facere pro nra salute pncipalius et maius ē obedire mādati dei. et non existimet aliq's hominū q aliter possit intrare paradysum nec p dñū vel ptātem secularē nec spūalem nec p pulchritudinē corpalem. sed p humilem obedientiā. et iō contra sensus corpis et inclinationes carnis et temptatiōes demonū requirit q teneā mādata dei. **E**t pstat dare p expiētiam q tidianā q psona que vult psequi aliqd bonū finale. qd p seipsam habere non pōt. oportet q sit placida et pformis volūtati illius a q illud bonū habet psequi et q sū voluntatē illi' se regat. **E**t hoc apparet in triplici bono. s. in bonis corporis. in bonis aie. in bonis vite. **P**rimo in bono aie certū est q si hō desiderat habere scientiā qd est vñū magnū bonū et pfectio aie quā p suū ingeniū hñe non pōt oportet q habeat mgrm et stet ad regimē volūtati illi'. **C**ū pbs dicit. oportet addiscentē credere. **N**am si mgr diceret discipulo dicas a. si diceret discipul' mgrō contra pbo qd est b. bñ estz malign' nec esset in grā mgrī. **S**ecūdo apparet in corpe. **S**i ē aliq's hñs infirmitatē et nescit quō curabit. oportet q teneat ordinē medici et p silū ad hoc vt sanitatē psequat. **C**ū **A**ug. Semetipsum interficit q precepta medici seruare ptemnit. **N**am si medicus dicerz vobis q comederetis caponē et comederetis bouē nō psequeremī sanitatē. **T**ertio apparet in vita nra. vñ figurā et exēplū habem' **C**en. xij. vbi legi' trāfactis septē annis vbertatis q fuerūt i egypto ceperūt venire septē anni inopie q's p dixerat ioseph et in vniuerso orbe pualuit fames.

in cūcta etiā terra egypti fames erat. sed ioseph filius iacob psciebat istā aduersitatē et caritiam futuram. et factus fuit gubernator per pharaonem in toto suo regno q fecit in septem annis vbertatis pcedentibus magnā puisionē. et cūz populus egypti veniret ad regem dicens. **D**ñe et nos et filij nostri morimur fame. **R**ūdebat rex. **I**te ad ioseph et qd cūqz dixerit vobis facite. quasi diceret. **S**i vultis liberari ab hac fame nō regatis vos sū voluntatē vestrā sed sū regimen ioseph. **N**ūc ergo gloriā paradysi non possum' psequi p nos ipsos nunqd est aliquis ita leuis q possit ascendere ad celum. certe non. sed si habet ascendere oportet q ascendat per manū christi saluatoris. nam esse nature p nos non habemus quia tu non fecisti te qntū ad corpus. nec te creati qntum ad aiam. vnde ps. **x**cix. **S**citote qniaz dñs ipse est deus ipse fecit nos et non ipsi nos. **S**imilit' esse grē non possum' hñe nisi a dño iesu christo ad **E**ph. ij. **G**ratia enī estis saluati per fidem et non ex vobis. dei enī donū est nō ex operibus ne quis gloriē. **S**imilit' esse glorie nō possumus hñe nisi a deo. vñ ps. **l**xxxij. **G**raz et gloriā dabit dñs. **O**portet ergo q postqz desideramus hñe grā et gloriā a deo q simus ei obediētes in mandatis et q regam' nos sū voluntatem eius. **S**ic enī exemplū habem' **L**u. x. **M**ā cum quadam die christus pdicaret multas excellentias glorie paradysi. o quō sciebat illas pfecte. **Q**uidam legis doctor in amore illius glorie fuit inflāmat' dicēs christo. **M**gr qd faciendo vitam eternā possidebo. **C**ui christ'. **I**n lege qd scriptū est quō legi. **Q**ui ait. **V**iliget dñz deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aia tua et ex totis viribus tuis et ex oī mēte tua. et proximum tuū sicut teipsum. **D**ixitqz illi. **R**ecte rīdisti. **B** fac et viues. **E**t ideo virgo maria m' grē sciens q q vult salutē psequi oportz q se regat sū voluntatē filij sui. **D**ixit nobis thema. **Q**uodcūqz dixerit vobis facite. **Q**uod sum' in materia quā intendō pdicare. **S**ciendū q int' oia alia que christus mādauit chustianis ad gloriā habendā est q suam sanctā et bndictā vitam imitemur que pntat' in missa. **A**uto. **j**. **C**oz. **x**j. et **L**u. **x**vij. **I** hoc factie in meā cōmemorationē. nōn dicit in meōriam passionis sed simpliciter in meam cōmemorationē. quia non soluz passio sed tota vita christi a die natiuitatis vsqz ad diē ascensionis ibidē representat. **S**z diceret aliq's q hoc mādatū fuerit solū datū psbyteris. sed dico q hoc mādatū a psbyteris ad laicos dirigif. psbyteris vt meōrenē vitam christi celebrādo. laicis vt memorentur deuote audiendo. **E**t ppter hoc dicit thema. **Q**uodcūqz dixerit vobis facite. s. hoc memorādo vitam christi. psbyteri deuote celebrādo. et laici deuote audiēdo. **N**unc sum in materia. **E**t

sciatis quod reperio quod a die qua christus descendit de celo per incarnationem usque ad diem quo ascendit in celum tota vita ipsius representata est in missa solenni per triginta opera principalia. unde credo quod sunt multa alia opera que nescimus. Ideo **Joh. vlti.** Multa quidem et alia opera fecit iesus que non sunt scripta in libro B que si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros. ita quod mundus ea non posset capere vel comprehendere. aut lingua hominis dicere quantum est de secretis. nam ita sunt sparsa et multiplicata secreta in missa sicut athomi in radio solis et non possunt exprimi nec sciri nec dici. nam non se mouet presbyter in missa quando ibi sit secretum. Sed nunc dicam vobis principalia et sunt triginta. id est attendite cum attentione **Primum** incarnatio. secundum natiuitas. tertium circumcisio. quartum apparitio. quantum in templum presentatio. sextum in egyptum descensio. septimum in egypto recessio. octauum inuentum in templo. nonum baptismi susceptio. decimum ieiunium inchoatio. undecimum vera predicatio. duodecimum miraculorum ostensio. xiiij. cum apostolis cenatio. xv. in horto oratio. xvj. sua captio. xvij. sua crucifixio. xvij. in cruce oratio. xvij. lateris perforatio. xix. septem verborum locutio. xx. humanitatis diuisio. xxi. populi illuminatio. xxij. ad inferna descensio. xxij. de cruce depositio. xxiiij. syndonis inuolutio. xxv. resurrectio. xxvj. apparitio. xxvij. panis comestio. xxvij. ad predicandum missio. xxix. papatus institutio. xxx. et vltimum in celum ascensio. **Primum** opus christi fuit eius incarnatio. quando descendens de celo se posuit in ventre virginalem induens humanitatem. et dico pro tanto quod induit humanitatem quia diuinitas erat secreta occultata sub humanitate. Et debetis scire quod incarnatio fuit facta per totam trinitatem. quod opera trinitatis ad extra ut est magister regla. sunt in diuisa. sed tamen solus filius remansit indutus humanitate. sicut per operationem trium hominum qui vestiunt unam tunicam alicui eorum. certum est quod omnes induunt sed vnus remanet indutus et non alij. et sic pater et spiritus sanctus induerunt humanitatem filio. sed tamen solus filius remansit humanitate indutus. et hoc dico quod requirit in missa solenni et non in alta. nam quando presbyter intrat sacristiam et ibi tres induunt eum. scilicet diaconus et subdiaconus et ipsemet se induit alijs adiuantibus. tamen ipse solus remanet indutus. Sic saluator noster christus summus sacerdos fuit indutus in illa gloriosa sacristia. scilicet vteri virginis beate marie. plena reliquijs virtutum et gratiarum. et si vultis altius contemplari sicut in sacristia relique. et ornamenta. et alia preciosa custodiuntur. sic in illa preciosa et gloriosa sacristia beate virginis plena virtutibus et gratia preseruabunt iocalia no-

stre salutis scilicet saluator mundi. **Ista** ornamenta fuerunt humanitas. et pontificalibus fuit indutus in die veneris. stando in altari crucis. Et si adhuc altius vultis contemplari sicut presbyter secreta induit se in sacristia. nam nullus de populo videt sacerdotem se induere. Sic quando christus summus pontifex induit se humanitate in sacristia beate virginis pro missa dicenda in altari crucis. nullus de populo iudaico vidit nec scituit ipsum quando fuit incarnatus. **Et** si vultis plus contemplari sicut presbyter in sacristia induit septem vestimenta. **Primum** est si est episcopus sandalia. secundum amictus. tertium alba longa. quartum cingulus. quantum manipulus. sextum stola. septimum casula. Sic christus summus sacerdos indutus fuit in vtero virginis marie septem indumentis que sunt septem dona spiritus sancti. De quibus **Isa. xj.** Egredietur virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet et requiescet super eum spiritus domini. spiritus sapientie et intellectus. spiritus consilij et fortitudinis. spiritus scientie et pietatis. et replebit eum spiritus timoris domini. **Item** **Isa. iij.** Apprehendent septem mulieres virum vnum in die illa. scilicet incarnationis. **Nota** septem mulieres sunt septem dona spiritus sancti que accipiet virum vnum. scilicet christum. **Ecce** quomodo ista septem dona spiritus sancti quibus christus fuit indutus representantur per istas septem vestes quibus sacerdos induit se. **Ecce** primum opus christi. bene ergo dicitur. hoc facite in meam commemorationem. scilicet incarnationis. **Secundum** opus fuit eius natiuitas quia voluit nasci in diuersorio palam et manifeste. etiam nox claruit sicut dies. **Item** voluit nasci inter ioseph et virginem mariam et iacere inter bouem et asinum. **Item** audita fuit et visa multitudo angelorum dicentium. Gloria in altissimis deo **Luce. ij.** **Ite** pastores dicebant. Transeamus usque bethleem et videamus hoc verbum quod factum est quod fecit dominus et ostendit nobis. **Ecce** ergo qui stabat in illa sacristia gloriosa secreta. postea in natiuitate se manifestat publice. et hoc representat presbyter quando exit de sacristia. **Nam** presbyter representat christum. **Dyaconus** beate virginem. **Subdyaconus** ioseph qui erat collateralis christo. **Duo** autem accolyti representant bouem et asinum. **Lux** quam portant accolyti in candelabris representat illam claritatem que resplenduit in nocte illa. **Chorus** canens gloria patri representat chorum angelorum canentium. **In** exitu presbyteri de sacristia cantatur **Introitus.** per quem reperit gaudium pastorum sonantium fistulas. **Ite** sacerdos exit de sacristia bene ablutus facie et manibus. cum casula aurea et totus mundus sine macula cum leticia magna. hoc fuit ad designandum

Dñica prima post octa. epiphanie

Quia christus fuit natus absq; macula de virgine. vnde dauid i spū sciens natiuitatē christi eē immaculatā dicit ps. xviii. In sole posuit tabernaculum suū et ipse tanq; sponsus pcedens d thalamo suo. quia exiuit totus formosus tanq; spūs qui exiit cum anulo et hoc repñtat episcopus qui induit anulos. **T**ertiu opus fuit qñ octaua die voluit circūcidi et qui diligētē meditaretur quare dabatur circūcisio videret excellentiam huius operis quō christus se hūiliauit. **M**az sicut latroni datur cauteriū igneuz vel scinditur in aure in signū furi vt cognoscat. sic deus in signum illius furti qd fecit adam faciebat hoies circūcidi in illa parte verecundosa et tamen licet christus non teneret ad circūcisionē nec ad incisionem cum non venisset per illam generationē corruptaz. s. ade. sed erat purus sine macula voluit tamen circūcidi. et hoc repñtat presbyter quādo inclinatus coram altari dicit Confiteor etc. **N**am licet presbyter fuit confessus sacramentaliter alias in damnationē suam accedit ad altare si habet pscientiā peccati mortalis et copia asit p fessoris et facta p fessione quū non habeat peccatum mortale. tamē tenet se dicere peccatorem etiam si esset ita sanctus sicut iohannes baptista et hoc ad oñdendū et significandū q christus q ē initium et plenitudo totius sanctitatis ostendit se peccatōre subijciens se legi circūcisiois. **A**uctas **M**isit deus filiū suū factum ex muliere factum sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret ad Gal. iiii. **Q**uartum opus fuit apparitio quando de fine mūdi a parte orientali duxit reges p signū stelle et ibi in presepe inter bestias iacentes eum adorauerūt et obtulerunt ei aurum thus et myrrhaz. hoc repñtat presbyter qñ post p fessionē inclinatus se pfuude et sic capite inclinato adorat et dicit. **A**ufer a nobis dñe etc. **E**t sicut reges obtulerunt tria. s. aurum thus et myrrhā sic presbyter inclinatus offert thus per deuotam orationē di. **A**ufer a nobis. **O**fferit aurum cum adorat altare cuz reuerēti adorationē. **O**fferit myrrhā amarā qñ facit signū crucis ad solutionē et remissionē etc. et etiam signando se memorādo dolorose amarā passionem christi quasi dicens illud **Thren.** iij. **M**emoriam memor ero et tabescet in me anima mea. et hec memoria dolorosa representat amaritudinē myrrhe. **Q**uintū opus qd fecit saluator noster fuit q voluerit pñtari in templo et beata virgo inter brachia sua portauit euz ad templum et obtulit eum sacerdoti et erat ibi symeon et illa sancta anna pphetissa laudātes deum. et hoc repñtat presbyter qñ vadit ad cornu altaris ante librum dicens introitum misse dyaconus et subdyaconus euntes ad latera representant symeonem et annam et accolyti et alij q audiunt officium qui non debent accedere ad altare repñtant quō virgo maria et ioseph stabant a

longe humiliter audiendo et licet potuisset accedere ad altare virgo maria cum esset sanctissima tamen voluit nobis relinquere exemplum q nō debemus accedere ad altare **Numeri.** .j. et. iij. **Q**uisquis exteroz accesserit occidetur. **E**t qñ symeon accepit christum in vlnis suis cantauit **Nunc dimittis etc.** in quo sunt quattuor versus **I**deo presbyter in repñtationē huius facit quattuor opera. primo cantat introitū. secūdo kyrie eleison. tertio **G**loria in excelsis. quarto orationem. **S**extum opus christi est qñ aufugit de terra pmissionis in terram egypti dans locū furori herodis et stetit ibi et sua mater sanctissima et ioseph septem annis quibus transactis redierit tanq; exules. **E**t hoc repñtatur in missa qñ subdyaconus vadit ad dicendū epistolam et presbyter remanet cum dyacono et fugit seperans se ab altari et sedet in cathedra. et ibi sededo facit septem opera repñtancia illos septem annos quib; christus cum matre et ioseph fuit exulatus. pmo enī legit epistolam. secūdo rñsorziū. tertio alla. quarto prosam. qnto administrat sacrificiū coraz eo scilicet aqua et vinū. sexto benedicit incensum. septimo dat benedictionē dyacono. hec septem repñtant q saluator fuit septem annis in egyptū **S**eptimū opus fuit de egypto recessus. s. qñ postea redierunt de egypto in terram pmissionis post mortem herodis regis et post eorum reditū mater eius et ioseph duxerunt eum ad templum in iherusalem et ibi fuit amissus et post triduum fuit repertus inter doctores de rebus legis interrogans vt dicit **Hierony.** in prologo biblic. hoc repñtat presbyter qñ surgit de sede et venit ad altare et ibi cum magna diligentia p fiderat et audit euangeliū et magis docet duz p fiderat. q. d. christus in templo audiebat iudeos et interrogabat sicut dicitur **Lu.** ij. et sic illa ptemplatio quā facit presbyter audiēdo euangeliū non est nisi qdam inrerrogatio ad oñdendū q christus prudenter interrogans instruebat doctores in fide. in fine euangeliū cantat **Credo in vñū deum etc.** vbi sunt principia fidei catholice. de quibus christus instruxit iudeos. **O**ctauū opus fuit inuentio dñi nr̄i iesu christi in templo. s. qñ beata virgo maria inuenit eum in templo. et tale gaudium habuit q non poterat lachrymas continere videatis quid fecit christus statim vt vidit matrem suam ad eam recurrit pfortando et osculando. et tunc regressus est cum illis in nazareth. et quū esset dñs mundi tamen voluit esse subditus illis vt dicitur **Lu.** ij. et has p solationes repñtat presbyter qñ dicto credo vertit se ad pplm et dicit **D**ñs vobiscū et osculat libz euangeliū. **E**t p h; administratio quā facit in altari pādo corporalia et calicē et ea que ad sacrificiū pñtēt. representat illud misteriū et fuitiū qd dñs nr̄i faciebat sue sanctissime mē nr̄i. et iō ipsemet dicebat **Mat.** .xx. **F**ilius

hoies non venit ministrari sed ministrare. **I**uua-
bat enim ioseph patrem suum putatiuū in offi-
cio carpentarij. Ratio quia ppter senectutem n̄
poterat ducere ferraz nec secare liḡ grossa. iō iu-
nabat eum. et ideo dicit mgr̄ **N**icolaus de lyra
super illo passu. Nonne hic est faber filius ma-
rie **M**at. vi. q̄ ioseph cum christo vtebat̄ suo
officio et ideo dicebant. Nonne hic est filius fa-
bri. quia christus iuuabat ioseph credebant iu-
dei q̄ esset filius eius o q̄ stulti. **¶** Nonū opus
fuit baptisimi susceptio quando fuit in etate tri-
ginta annoꝝ venit ad baptisimū et licet non fuit
ei necessarius. tam̄ hoc fecit vt̄ sanctificaret aq̄s
in nostram saluationem. **E**t hoc rep̄ntatur i mis-
sa quando p̄byter abluit manus. **N**unc inter-
rogo quare p̄byter abluit manus. nonne iam
abluit p̄scientiam pe confessionē sacramentalez
et manus ante missam certe sic. sed ideo p̄byter
lauit manus non vt̄ lotionē indigeat. sed ad re-
presentandū q̄ christus non indigebat baptis-
mo cum esset in eo plenitudo sanctitat̄. tamē p̄-
pter humilitatē et nostram vtilitatem voluit ba-
ptizari vt̄ daret virtutem aquis ad abluendum
nos. et p̄byter non obstantē q̄ sit p̄fessus sacra-
mentalit̄ etiam q̄tumcūq̄ sit sanctus et sine ali-
qua macula peccati debet tamen lauare manus
suas. ideo dicit p̄byter. Lauabo inter innocen-
tes manus meas. quasi vellet dicere. q̄uis sum
purus et mūdus a macula peccati ppter qd̄ suz
computatus inter innocētes tamē dñe pro rep̄-
sentatiōe illi⁹ ablutōis lauabo sic̄ vos q̄uis ef-
fētis plenitudo sanctitat̄ tamen voluistis laua-
ri. **¶** Decimū opus est q̄ postq̄ baptizatus fuit
intrauit desertum et ibi ieiunauit q̄dragiuta die-
bus et q̄draginta noctib⁹ **M**at. iij. **I**n quibus
nullam refectionē corpālē sumpsit sed stetit sem-
per in oratione non pro seipso. cum non indige-
ret sed pro nobis pctōrib⁹. **E**t hoc rep̄ntat̄
in missa p̄n sacerdos se ponit ad altare et ibi i me-
dio iunctis manibus se humiliat dicens. **I**n sp̄i-
ritu hūilitat̄ et in animo p̄trito suscipiamur dñe
a te etc̄. **A**d ondēdū humiliatōnē et p̄strationes
quas christus saluator noster faciebat in deser-
to orando et post hec sacerdos se vertit ad popu-
lum dicens. **O**rate pro me fr̄s etc̄. **A**d ondēdū
q̄ christus pro nobis orabat et significat oratio-
nem quam christus faciebat in deserto que erat
multum secreta quia non audiebat̄ ab aliq̄. ita
debet sacerdos ita secreta orare quia non debet
audiri ab aliquo. **¶** Undecimū opus fuit q̄ p̄ q̄
ieiunauit in deserto incepit predicare et clamare
alta voce. **P**niā agite appropinq̄bit enī regnū
celoz **M**at. iij. **E**t ante ieiuniū non sic se mani-
festauit dare. sed voluit occulte agere p̄niā in
deserto instruēdo hoies occulte agere p̄niā et
qualit̄ debeāt peccata et vitia vitare et hoc faciē-
do discurrebat per villas castra etc̄. **E**t sicut ver-

bo dicebat ita etiam p̄ opus ondēbat. **I**deo di-
citur **A**ct. i. **R**epit ielus facere et docere. **¶** **M**o-
tate bone gentes q̄ esset magna benignitas i im-
peratore vel rege si ipsemet iret per regnū suū
in plateis publicādo et p̄conifando legem nouā
sic fecit christus nec parabat̄ sibi sedes ad p̄di-
candū. sed ascendeat super aliquem lapidē vel
monticulū et sic p̄dicabat fidem. **N**am in princ̄-
pio non habebat̄ in tanta reuerētia a iudeis q̄
pararent sibi locum. imo deridebant eum. **E**t
rep̄ntat p̄sbyr̄ q̄ dicit alta voce p̄fationem.
Et ad ondēdū q̄ sicut christus ea que p̄dica-
bat ore. opere ondēbat. **I**deo p̄sbyr̄ debet sp̄
tenere in p̄fatione manus altas ad ondēdū
q̄ illi qui predicant verbum dei debent exēplo
et opere demonstrare illud qd̄ verbo p̄dicāt et lo-
quuntur **I**deo dicebat ap̄ls ad **R**oma. xv. **N**ō
enī audeo aliq̄d loqui eozum que per me nō effi-
cit christus in obedientiā gentium verbo et facti
Duodecimū opus est miraculoꝝ ostensio quia
non solum ondēbat per opera ea que p̄dicabat
sed etiam per miracula suam doctrinam confir-
mabat que nullus nisi deus potest facere illa p̄-
ficiendo et precipiēdo tanq̄ deus. cecos enī illu-
minabat. paralyticos sanabat. surdis auditū re-
stituēbat. mutis loquelam. mortuis vitam. **E**t
hoc representat sacerdos quando dicit **S**ancr⁹
sanctus sanctus etc̄. **T**er dicitur **S**anctus ad
denotandū q̄ miracula que faciebat. non facie-
bat virtute hūana sed virtute diuina que vna
numero existens est in tribus diuinis personis
scilicet patre filio et sp̄s sancto. **E**t vlt̄erius dicitur
Sanna. i. obsecro salua nos in quo ostēdit
q̄ christus faciebat miracula pro salute nostra.
¶ **D**ecimūtertū opus fuit cum apostolis cena-
tio. **C**hristus enī postq̄ predicabat p̄dicationez
p̄firmabat per opera virtuosa et miraculosa. et
cum appropinq̄ret tempus sue passionis venit
ad cenam faciendam cum discipulis suis ibiq̄
secrete fecit eis magnū sermonem quem nullus
enangelistarū nisi sanctus iohannes scripsit. et
hoc rep̄ntatur in missa quando sacerdos cano-
nem secreta dicit q̄ nullus audi at. nisi qui sunt
prope eum. sic illum sermonem quem fecit iesus
nullus audiuit nisi apostoli. **D**ecimūquartū
opus fuit in horto oratio. **C**hristus enī p̄ di-
ctum sermonem exiit in hortū gethsēmani ad
orandum. et ibi tribus vicibus orauit deum pa-
trem dic̄ ns. **P**ater si possibile est transeat a me
calix iste **M**at. xxvj. **N**am spiritus promptus
est. caro autem infirma propter amaritudinem
passionis q̄tum ad sensualitatē. **I**n tertia vice
quando orauit. factus est inagonia et gutte sudo-
ris facte sunt quasi gutte sanguinis decurrentis
ad terram et tunc venit angelus confortans euz
non q̄ indigeret sed sicut seru⁹ confortat dñm suū
q̄uis sit robust⁹ dās sibi bonū cor dicens. confortat

Dñica prima post octa. epiphaniæ

mini. quia modo habebitis victoriam de inimicis. Sic angelus dñi nro dicebat. Domine modo anime sanctorum patrum que expectat vos in synu abrae iam sentiunt redẽptionẽ suaz esse paratam et sic pfortamini in vestra humanitate tunc clementissim⁹ dñs fecit orationẽ pro seipso et pro nobis. pro seipso rogans deum patrem d̄ sua resurrectione non q̄ esset de ea incertus vel impotens ad resurgendũ. tamen hoc faciebat in q̄tum homo. Item orauit pro nobis. vt sicut ipse constanter et volũtarie recipiebat mortẽ pro nobis sic nos ardentẽs et fortes essem⁹ ad sustinendũ mortẽ et labores. pro ipso et q̄ resurgemus gloriofi. Et hoc repñtatur in missa qñ presbyter facit super calicem tres cruces dicẽs. **B**ñ dictam ascriptam ratam et c. signando illas tres orationes quas fecit in horto. postea facit duas super hostiam et calicem p̄ticularit̄ ad ostendendum q̄ pro duobus rogabat. s. pro seipso et pro nobis. **Q**uintũdecimum opus fuit sua captio. **P**ostq̄ eni orauit. ecce venit magna multitudo iudeorũ cum gladijs et fustibus. et christus benignissimus voluit capi ab eis et ligari. et duxerũt ipsum ligatum cum magno vituperio et magnis iniurijs ad annam. deinde ad caypham ad pilatum ad herodem. et finalit̄ ad pilatum qui dedit sententiam vt crucifigeret. a qua snia noluit appellare sed batulans sibi crucem in qua debuit crucifigi duxerũt eum ad montẽ caluarie. Et repñtatur in missa qñ sacerdos tenet hostiam in manibus volens p̄secrare dicens. bñdixit fregit et c. signũ crucis qd̄ facit sacerdos significat sententiam mortis datam a pilato sup christo. **D**ecimũ sextum opus fuit sua crucifixio. quia p̄ latam sniam mortis ductus fuit ad montem caluarie et ibi inf̄ duos latrones suspensus fuit ita alte q̄ totum corpus pendebat in duob⁹ clavis fixis in manib⁹. Et hoc repñtatur qñ sacerdos leuat hostiam inter manus suas. per dexteram intelligit̄ bonus latro a dextris. et per sinistra. malus latro a sinistris et hostia in medio duarũ manũ repñtat christum pendentem i medio duorum latronũ. **A**bedo hostie significat corp⁹ christi albus et discoloratũ p̄pter emissionẽ et effusionem sanguinis. **P**ost hoc eleuat sacerdos calicem quasi diceret. **P**ater op̄s offerimus tibi p̄cium nostre redemptionis. et hoc significat q̄ christus in cruce obtulit sanguinẽ suũ deo patri i redemptionẽ humani generis. **D**ecimũ septimum opus fuit in cruce oratio quia q̄diu fuit viuens in cruce nõ cessauit orare. **U**nde dixit. **H**ely hely lamazabani. qd̄ est dictus latine. **D**e⁹ me⁹ deus meus vt quid dereliquisti me. **D**icit. b. hieronym⁹ q̄ oratio quã dixit continet centũ et quinquaginta versus psalterij que incipit ab illo p̄ **D**eus deus meus respice in me. vsq̄ ad versũ **I**n manus tuas dñe cõmendo sp̄m meum. ita

q̄ versus quos christus dixit existens in cruce fuerunt tot in numero quot sunt psalmi in psalterio. et maledicti iudei q̄tum steterunt in cruce non cessauerunt ei facere iniurias et vituperia di. **T**u maledicte qui decepisti mundum. **O** tu incãtator qui alios saluos facis. salua teipsum. **A**lij dixerunt. **O** proditor qui dixisti q̄ destrues tẽplum dei et reedificares illud in triduo et c. et christus benignissim⁹ nihil respondebat eis sed continuabat suam orationẽ. **E**t hoc repñtat presbyter quando extendit brachia sua dicens. **U**nde et memores et c. tenendo brachia sua ad modũ christi in cruce pendentis. **D**ecimũ octauũ opus fuit lateris p̄foratio quia licet sic esset totus vulneratus et haberet illas quattuor plagas terribiles in manib⁹ et pedibus tamen etiam amore nostri sustinuit q̄ corpus suũ aperiret lancea. **U**nde exiuit sanguis et aqua. magnũ miraculũ fuit quia iam sanguis suus dispersus fuerat in sudore flagellatione spinarum coronatiõẽ et manũ et pedum perforatiõẽ. **E**t hoc repñtatur quando presbyter cum hostia facit quinq̄ cruces dicẽs per ipsũ et c. que signant quinq̄ plagas christi p̄ncipales. **D**ecimũ nonũ opus fuit verborum prolatio qñ sic pendens christus in cruce dixit septem verba p̄ncipalia. **P**rimũ quando orauit p̄ suis crucifixorib⁹. **P**ater ignosce eis quia nesci. et c. crediderunt eni se suspendere vnũ peccatorem et suspenderũt christum. **S**cõm fuit quando latroni dixit. Amen amen dico tibi. quia hodie mecum eris in paradyso. **T**ertio quando respexit matrem i angustia et dolore ad pedes crucis ita vt mix erat q̄ non scindebat cor eius pro dolore que sibi dicebat. **O** fili dilectissime loq̄mini latroni et non matri et c. **T**unc ait. **M**ulier ecce filius tuus. et ad iohannem. ecce mater tua. **Q**uartum quando dixit. **H**ely hely lamazabani. hoc est. **D**eus meus vt qd̄ dereliquisti me. non fuit derelictus a deitate sed ab amicis et apostolis. **Q**uintum. **S**itio. **S**extũ p̄sumatum est. scilicet opus nostre redemptionis. **S**eptimũ. pater in manus tuas cõmendo spiritũ meũ. et inclinato capite emisit spiritum. **E**t repñtatur i missa quando presbyter dicit alta voce **P**ater noster et c. **I**n qua septem sunt petitiões p̄m septẽ verba que christus dixit in cruce et p̄pter hoc sacerdos dicit illud alta voce. **D**ecimũ opus fuit humanitatis diuilio. **P**ostq̄ eni mortu⁹ et plagatus fuit voluit in. iij p̄tiri. prima pars fuit corpus sanctissimũ qd̄ remansit in cruce. **S**cõa pars fuit sanguis qui fuit effusus in terra ad pedes crucis. **T**ertia pars fuit anima que descendit ad inferos et hoc modo christi humanitas fuit diuisa. **E**t hoc repñtat presbyter quando frangit hostiam in tres partes non tam in diuinitas ab aliqua earum partium fuit seperata sed tota cum corpore et etiam cum anima. **S**icut si pomũ

diuidatur in plures partes tamen in omni parte erit odor. Sic licet humanitas christi fuit diuisa. tñ tota in qlibet pte ei psonalit̄ & suppositaliē erat plena sicut qlibet ps vitri ē plēa sole. s̄ est lumie solis. **V**icesimū primū opus fuit populi illumiatio qñ puerit multas pditiōes psonarum. **V**olebat enī q̄ iam aparet fructus sue passionis. ideo p̄mo puerit latronē q̄ fuerat male vite. sc̄do puerit centurionē qui dixit. **V**ere filius dei erat iste. & vere hic homo iust⁹ est. tertio puerit populū inimicū quia vt dicit **Luce xxij.** **S**is turba eoz q̄ simul aderāt ad spectaculum istud & videbāt que fiebant pcutientes pectora sua reuertebant. **N**ota q̄ nō ois turba cōuertebat. q̄ malicia scribarū & phariseoz non puerit. sed gentes simplices & ignorātes reuertēdo dicebāt. **M**iseri credo q̄ redemptor noster crucifixus est. **E**t q̄ christ⁹ in passiōe conuertit has tres pditiōes psonarū. ideo p̄sbyter dicit ter **Agnus dei rē.** **N**am p̄mo dicim⁹ agn⁹ dei p̄ quolibet pctōre vt sicut deus pepcit latronē sic & nobis pctōrib⁹. **S**c̄do dicim⁹ agnus dei petēdo sicut dñe pepcisti centurioni & cum illuminaisti. sic illumies & parcas cuilibet hñti regimē populi vel aiarū. vt salutē psequant. **T**ertio dicim⁹ agn⁹ dei petēdo o dñe sicut populum inimicū pueritisti. ita pueritas pplm cōmunē christianū. & illum p̄seruare digneris in pace & misere peccatis eoz. **V**icesimūsecundū opus fuit q̄ noluit ascendere recta via ad celū. sed sua humilitate prius multū secrete descēdit ad inferos ad dandū gloriā sanctis patrib⁹. q̄ statim videntes eum habuerūt gloriā. nam expectauerant eū in synu abrae cum desiderio magno quasi p̄ quos nulla annoz. **E**t hoc repñtat qñ p̄sbyter vnā partē hostie dimittit secrete cadere in calicem & ibi inebriat ad denotandū q̄ in christi descensu ad inferos intm fuerūt aie sanctorū patz inebriate gloria christi q̄ nesciebāt qd̄ agere debebant & cū ista dulcedine amoris laudabāt deum dicētes illud **Lu. j.** **B**ndict⁹ dñs deus israel quia visitauit & fecit redemptionē plebis sue. **V**icesimūtertū opus fuit qñ post suam benedictam mortem voluit deponi de cruce p̄ man⁹ ioseph ab arimathia & nicodemū q̄ de licentia pilati eum amouerūt de cruce. tunc beata virgo cuz maria magdalena & alijs erant in circūitu plorātes. **N**am beata virgo osculabat oculos eius di. **O**culi gloriosi q̄ vidēt corda hominū & abscondita cordiū. **D**einde aures di. **O** aures sacrate que audiūt melodias angeloz. **D**einde nare di. **O** nare bñdicte q̄ sentiunt odorem padyfi. **D**einde ad faciem. **O** facies iocūda. que das angelis gloriā. **D**einde vulnera lateris di. **O** porta gloriosa per quā habem⁹ ingressum in paradysum. **O** fideles christiani qui desiderat̄ gaudium padyfi iam est porta apta quam fili⁹ me

us vobis aperuit. **D**einde manus di. **O** manus que formauerūt oia. **D**einde pedes di. **O** pedes bñdicti qui sustinēt totū mūdū & mensurat̄ gloriā padyfi. **T**ūc maria magdalena & alijs fideles appropinqbant iesu festinantes p adorādo eum osculando. **E**t hoc repñtat in missa quā do dat pacem. & per modicū spaciū tenet corpus christi in manib⁹ ante cōmunionē. **T**ūc enī p̄sbyter vel sacerdos si bonus est debet cogitare dolorem quē habebat beata virgo maria cuz tenebat iesum christum dñm nr̄m in gremio. & etiā dolorem marie magdalene & alioz iuxta corpus christi p̄templando vulnera & plagas quas pro nobis sustinuit rē. **V**icesimūquartū op⁹ fuit. qñ voluit vngi balsamo & myrra & inuolui in syndone mūda. deinde poni & includi in monumento. i. sepulchro nouo lapideo sine aliqua fractione. **E**t hoc repñtat in missa qñ videlicet sacerdos sumit corpus dñi nr̄i iesu christi. nam corpus p̄sbyteri est monumentū nouū christi. **D**ico nouū q̄ in corpe p̄sbyteri aut sacerdotis non debēt esse sordes vel macula pcti sicut i monumento iesu christi. vbi nōdum q̄s̄ posit⁹ fuerat. sic debet esse nouū p̄ pudicitia & castitatem. **E**t sicut monumentū erat lapideū & firmū. sic p̄sbyter debet esse fortis & firmus i fide & bona vita. **E**t sicut corpus christi fuit inuolutū in syndone mūda. sic corpus p̄sbyteri debet esse mūdum p̄ castitatē q̄ intus habet reponi corpus christi. **E**t sicut corpus christi fuit balsamatū. sic corp⁹ p̄sbyteri debet esse plenū virtutib⁹. vt iusticia. p̄nia rē. **T**res credere possum⁹ pie. licet text⁹ bible non dicat q̄ beata virgo maria magdalena. & alijs fideles credētes q̄ christ⁹ resurgeret tertia die. collegerūt sanguinē q̄ sparsus fuerat ad pedes crucis. & cū magno honore fuit positus i aliq̄ vase mūdo & repositus in sepulchro cū corpore. **N**am sciebat beata virgo maria q̄ cū corpore tertia die resurgeret. ideo p̄sbyl̄ tāq̄ sepulchrum christi accipit sanguinē. **O** cor p̄sbyteri tu es sepulchz christi sancti & p̄ciosius q̄ sepulchrum hierusalē. nam illud est lapideum & tu es ad imaginē dei & similitudinē. **I**tem corpus p̄sbyteri vel sacerdotis est vinctum & consecratum & ideo magis sanctum rē. **I**tem in sepulchro fuit corpus christi mortuū sed in corpore sacerdotis viuū. **I**tem ibi fuit semel positum. h̄ autem totiens quotiens fumitur. **I**tem corp⁹ christi non tetigit sepulchrum lapideum eo q̄ fuit inuolutum lintheaminibus & tamen dicitur sanctum. q̄tomagis corpus p̄sbyteri debet dici sanctum quia corpus christi nō in eo ponitur inuolutum. sed rē. **O** p̄sbyter cogita bene de istis. **V**icesimūquintū op⁹ fuit quando resurrexit de vita mortali ad vitā imortale. tūc reptū fuit monumentū aptū. **E**t repñtat i missa qñ plb⁹ vadit d̄ medio altaris ad cornu & sigt q̄

Dñica secūda post octa. epiphaniē

illud corpus fuit mutatū de vita mortali ad im-
mortale. **I**te in altari oñdit publice calicē vacu-
um ad oñdendū q̄ monumentū fuerit reptū va-
cuū ⁊ apertū. **I**te dyaconus plicat corporalia ad
denotandū q̄ in sepulchro fuerūt repta linthea
mina plicata ⁊ inuoluta. **V**icesimū sextū op⁹ fu-
it apparitio q̄n post gloriosam resurrectionē ap-
paruit marie magdalene ⁊ discipulis. tñ pie cre-
dendū est q̄ primo apparuit beate virgini cum
sanctis ⁊ angelis. **C**ogitate q̄tam p̄solationē
habuit beata v̄go maria q̄n vidit filiū suū cū tā-
ta multitudīne sanctorū ⁊ sancti p̄s̄ reuenter
eam salutātes dixerūt. **R**egina celi letare de ce-
tero cessa flere. q̄ quē meruisti portare resurre-
xit sicut dixit. **E**t h̄ rep̄ntat p̄s̄b̄l̄ in missa q̄n die
cōmunionē que significat verba p̄solatoria que
beata virgo habuit cū filio suo. **V**icesimū septi-
mū opus fuit q̄n apparuit discipulis. stans i me-
dio eorū ⁊ dicēs. **P**ax vobis. **E**t rep̄ntat h̄ p̄s̄-
b̄yter q̄n vertit se ad populū. dicēs **D**ñs vobis-
cum. **V**icesimū octauū opus fuit ad p̄dicandū
missio. q̄n voluit ascendere in celū vocauit apo-
stolos dicēs eis. **E**ūtes in mūdū vniuersum p̄-
dicite euāgeliū oī creature. q̄ crediderit ⁊ bapti-
zatus fuerit. salu⁹ erit. **M**at. xvij. ⁊ **M**at. xxvij.
Eūtes in mūdū vniuersum docete oēs gētes ba-
ptizantes eos in nomine patris ⁊ filii ⁊ s̄c̄i. **E**t hoc rep̄n-
tatur in missa q̄n p̄s̄b̄l̄ dicit. **I**te missa ē. q̄n di-
cat p̄lo. **I**te ad prandīū q̄ p̄fectū est sacrificiū
sicut christ⁹ dixit. **I**te in vniuersum mūdū. ita
sacerdos completo sacrificio dicit. **I**te r̄c̄. **V**ice-
simū nonū opus fuit papat⁹ institutio. q̄n p̄mis-
sum sancto petro ⁊ alijs ap̄l̄s̄ cōpleuit. ponēs eū
in possessiōe papat⁹ per ista v̄ba **J**ob. xxj. **P**a-
sce oues meas. tūc institut⁹ fuit papa. **E**tia⁹ alijs
dixit. **A**ccipite sp̄m̄ sanctū. q̄rū remisit peccata
remittunt eis. ⁊ q̄rū retinueritis retenta sunt
Job. xx. **E**t hoc rep̄ntatur q̄n in fine misse p̄s̄-
b̄yter se humiliat inclinādo ⁊ dicit. **P**laceat tibi
sancta trinitas r̄c̄. **T**ūc reddit gr̄as. osculādo
altare. ⁊ significat hūilitatē ⁊ m̄iaz infinitā qua
deus voluit se tñ hūiliare dando hoīb⁹ tantam
p̄tatem. s̄. dimittēdi peccata q̄s̄ soli deo p̄uenit.
Quis enī p̄t̄ dimittere p̄ctā nisi solus de⁹. ⁊ iō
p̄s̄b̄l̄ inclinā se ad denotandū q̄ anteq̄ de⁹ se
inclinasset vt esset hō. hoies nō habuerūt tantā
p̄tātē. deinde signat se ⁊ p̄lm̄ signo crucis ad de-
notandū absolutionē petōz. que fit virtute san-
cte crucis. **T**ricēsimū opus fuit in celū ascen-
sio. q̄n existēte m̄se sua cū ap̄l̄s̄ ⁊ alijs discipul⁹
ascendit ad celos. ⁊ eleuatis manib⁹ b̄ndixit eis
Lu. vlti. **E**t hoc rep̄ntat in missa q̄n dat b̄ndi-
ctionē. vñ ex illo ecclesia duxit in p̄suetudinē
q̄ ep̄i in fine misse dent b̄ndictionē. ⁊ etia⁹ sacer-
dotes. **E**t q̄ christ⁹ postea ascēdit celū significa-
tur in hoc q̄ p̄s̄b̄l̄ reuertit ad sacristiā vñ exi-
uit. **E**cce quō vita christi rep̄ntat in missa solen-

ni. **I**ō dicit thema. **Q**uōcūq̄ dixerit vobis faci-
te. s̄. rep̄ntando in missa totam vitā christi ⁊ non
solum passionē. **E**t ideo bone gētes hoc facite i
meam cōmorationē. s̄. q̄ vos p̄s̄b̄yteri deuote
celebretis memorādo vitam christi. ⁊ vos laici
deuote audiat̄is nō loquēdo in missa nec appro-
pinquādo ad altare. sed tacite orādo. ita q̄ non
turbetis alios astātes. **I**ō virgo maria dicebat
quōcūq̄ dixerit vobis facite. vos christiani qui
estis dilecti audite iudiciū p̄ris. s̄. missam vt sal-
ui sitis. iō missa vocat iudiciū vt in maiori reue-
rentia habeat. nam p̄s̄b̄yteri debēt esse multū in
flamati in isto sancto sacro. **E**tia⁹ p̄l̄s̄ cū magna
denotiōe ⁊ reuerētia debet audire missam ⁊ cō-
cordat scriptura di. **J**udiciū p̄ris audite filij. i.
vos christiani. q̄ dei estis. s̄. **J**ob. iij. **V**idete q̄l̄
charitatē dedit nob̄ de⁹ vt filij dei nolemur ⁊ si-
mus. ⁊ sic facite vt salui sitis **E**ccl̄. iij. **Q**uō nobis
p̄cedat omnipotēs deus. **A**men.

Dñica. ij. post octa. Epiphaniē. **S**ermo. j.

Secute sunt eum
turbe multe. **M**at. viij. **I**n p̄nti ser-
mone intēdo declarare modos quibus
possum⁹ ire ad gloriā. **C**redo q̄ erit materia deo
acceptabilis ⁊ gr̄osa nobis vtilis ⁊ p̄ficua. **S**z
p̄mo salutē virgo maria gloriosa r̄c̄. **S**ecute
sunt eū r̄c̄. **P**ro hui⁹ verbi declaratiōe sciendū
q̄ est vna auctas que videt esse s̄ the. **Q**uid est
hō vt seq̄ possit regez factorem suū **E**ccl̄. ij. **I**ta
q̄ videt impossibile ipsum seq̄. **E**t dicit thema.
Secute sunt eū turbe multe. ⁊ p̄cordat sic. **Q**uā
seq̄ christū p̄t̄ intelligi duplici. s̄. p̄ equipantiam
⁊ p̄ similitudinē. **P**rimo mō impossibile ē ipsuz
seq̄. **Q**uā sicut stelle dicunt seq̄ solem nō p̄ equi-
pantiam sed p̄ similitudinē ab oriente in occidē-
tem. **I**ta de christo q̄ dicit sol in scriptura **M**a-
lach. vlti. dicit deus pater. vob̄ timentibus no-
men meū oriet̄ sol iusticie. sol iusticie canit eccle-
sia. christ⁹ de⁹ noster. **E**t nos christiani dicimur
stelle **D**an. xij. **Q**ui ad iusticiā erudiūt multos
erunt quasi stelle in p̄petuas eternitates. sicut
enim stelle sequunt̄ solem non per equipantiaz
quia impossibile est sed per similitudinē. sic chri-
stiani dicuntur sequi christum. non per equipan-
tiam quia illud est impossibile. ⁊ sic intelligit̄ il-
la auctas. **Q**uis est homo r̄c̄. sed per similitudi-
nem seruando doctrinas suas ⁊ fidem catholi-
cam tenendo eius mandata ⁊ cauendo a pecca-
tis. **H**oc modo est necessariū sequi christuz. ⁊ iux-
ta hunc modum dicit thema. **S**ecute sunt euz
turbe multe. **E**t ideo iuxta motiūm thematis
oportet declarare quot modis ⁊ quibus debe-
mus ⁊ possumus sequi christum p̄ similitudinē.
Et inueni in sacra scriptura quattuor modos q̄
modo debemus sequi christū.

Primo sicut lumen resplendens.

Bermo

Secūdo sicut ductorem p̄cedentem.

Tertio sicut patrem reuerendū.

Quarto tanq̄ principem excellentem.

Pro quolibet horū dicit the. Secute sunt eū rē

Dico primo q̄ debem⁹ seq̄ christū sicut lumē splendens. q̄m illum qui vult de nocte bene incedere oportet lumen p̄cedere ne homo cadat.

Sic qui vult bene r̄ recte ambulare in nocte huius vite debet sequi christū qui est lux vera. q̄ sicut in lucerna sunt tria. s. cera mollis r̄ fragilis bombix r̄ lux.

Sic i christo sunt tria. s. caro mollis r̄ fragilis similis in specie carni nostre. Et sicut cera sine masco p̄cedit ab ape. sic caro christi a virgine maria. quia non ex virili semie sed mystico spiramie verbū dei factū est caro.

Secundū est bombix. s. eius aīa sanctissima albilissima p̄ purificationē. Tertiu est lumē. s. diuinitas sancta. r̄ ista tria non sunt nisi vna lucerna. id ē vna p̄sona christi.

Qm̄ in lucerna hūanitatis ē lumen diuinitat̄ ad illuminandū se r̄ omnes alios qd̄ non possēt nisi esset deus. Sequamur ergo hoc lumen seruando eius doctrinas ne cadamus deuiantes in erroribus r̄ falsis opinionibus.

De isto lumine p̄phetia. Isa. ix. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnā habitantib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis

Nota p̄ls qui ambulabat in tenebris. s. errorum r̄ falsarū opinionū q̄tum ad intellectum.

In istis tenebris fuit mūdus quousq̄ venit lumen. s. christ⁹ deus r̄ dñs noster non solū q̄tum ad simplices ignozātes. sed etiam q̄tum ad magnos p̄hos.

Qui licet ponerēt vnu primū principiu rē. tamen statim cadebāt in errorem. d. q̄ etiam erant alia p̄ncipia. s. materia forma r̄ p̄uatio.

Sed p̄ls qui ambulabat i tenebris vidit lucem magnā. s. doctrinā euangelicā. habitantib⁹ in regione vmbre mortis. s. p̄ malam vitam r̄ vitiosam.

Tenebre dicunt esse in intellectu p̄pter errores intellectus. vmbre v̄o mortis dicuntur peccata. Ideo dicit zacharias Lu. j. Visitauit nos oriens ex alto. Illumiare his qui in tenebra p̄tra errores intellectus. r̄ in vmbra mortis sedent. s. p̄tra peccata r̄ malam vitam. ad dirigendum pedes n̄ros. s. in intellectu r̄ affectu in vias pacis.

Sic quō christus illuminauit nos. xij. conclusionibus fidei. Ecce magis illūiata est modo vna vetula r̄ plus scit de deo q̄ sciuerunt antiq̄tus omnes p̄bi.

Prima p̄clusio est. Credo i deū patrem oīpotentē creatōrē celi r̄ terre. Nunq̄ p̄bi sciuerūt istam p̄clusionē. Idem potest dici de alijs articulis fidei. dicit semel Credo inducendo vt ipsum dicant qualibet die mane r̄ sero genibus flexis ad instar militis homagium facientis rē. ad Roma. x.

Si p̄stearis i ore tuo dominū iesum r̄ in corde tuo credideris rē. saluus eris. De hac sequela lumis dicit ipsemet christ⁹ Ego sum lux mūdi. qui sequit me non ambulat

in tenebris sed habebit lumē vite Job. viij. ergo secute sunt eum rē. **D**ico secūdo q̄ debemus seq̄ christū sicut ductorem p̄cedentē.

Quoniam qui hnt ire per longā viam ignozām r̄ pisculosam oportet habere ductores quem sequaf Deus in p̄ncipio huius mūdi p̄sentī vite dedit duos ductores hūano generi. s. adam r̄ euiam q̄ in prima dicta errauerūt viam.

Adaz recepit ad sinistram. eua autē ad dexteram. **Q**m̄ sicut i cor de est dextra r̄ sinistra. sic etiā in affectu. Amoz dicit dextra. timor autē sinistra. **E**ua peccauit amore. s. habendi sciam vt deus. Adam autē peccauit timore ne p̄ristaret suas delicias. vt dicit Aug.

Nota p̄ctice quō eua portauit de fructu vetito ade. r̄ sic p̄tra totū genus hūanū errauit viam. peccādo amore v̄ timore. **D**einde deus dedit multos ductores alios. s. p̄riarchas p̄phetas r̄ etiam oēs. errauerūt. **U**n̄ dicit aug⁹. i lib. de natura r̄ grā. **S**i oēs sancti r̄ sancte diuini hic viuerēt interrogati fuissent vtrū sine peccato essent oēs vna voce clamassent si dixerimus q̄ peccatū non habem⁹ ipsi nos seducim⁹. r̄ veritas in nobis non est. excepta hac virgine maria de qua p̄pter honorē dñi cū de peccat̄ agitur nullam volo p̄sus questionē h̄re. **I**te Esa. liij. **O**mnēs quali oues errauim⁹ r̄ vnusq̄sq̄ in viā suā declinauit rē. p̄pter hoc deus pater misit nobis alium ductorem. s. filiū suū benedictuz q̄ vt esset visibilis recepit hūanitatē qui sequendus est non solum tanq̄ lumē sed etiā tanq̄ ductor qui nunq̄ errauit viam. s. **P**e. ij. **D**icit scriptura. Sequamini vestigia eius qui peccatū non fecit. **N**ecessitas sequēdi hunc ductorem potest declarari s̄m plura biuia r̄ picula que sunt i via adhuc vsq̄ ad celum in qua sunt septē biuia. s. septē p̄ctā mortalia r̄ septem virtutes opposite. **Q**ui ergo vult ire ad p̄adysum sequaf ductorē christum attendēdo per quas vias iuit ipse. vt bi gratia. **P**rimū biuiū est de supbia r̄ vanitate ad sinistrā per quam vadunt plures vt dñi et prelati ad infernū. r̄ de māsuetudine r̄ hūilitate ad dextram. per quam iuit christus ductoz r̄ ipsum sequunt hūiles r̄ māsueti. **I**deo di. **M**at. xi. **D**iscite a me q̄ mitis sum r̄ humilis corde. r̄ inueniet̄ requiem aiab⁹ v̄ris rē. **S**ecūdū biuiū est de auaricia r̄ cupiditate p̄ quas vadunt auari ad infernū. s. vsurarū rē. cū iuda. **E**t de misericordia r̄ liberalitate ad dexteraz p̄ quam iuit christ⁹ r̄ oēs q̄ ipsuz sequunt. s. misericor. del **J**o Lu. xij. **V**idete r̄ caute ab oī auaricia. **T**ertiu est de luxuria r̄ carnalitate. p̄ quā vadūt ad infernū luxuriosi r̄ cubinarij rē. **E**t de mūdicia et puritate p̄ quam iuit christ⁹ **M**aria rē. r̄ **M**gines r̄ casti q̄ ipsum sequunt. de qb⁹ dicit ipse **S**ūt eunuchi q̄ castrauerūt se p̄p̄ regnū celoz **M**at. xix. **C**astraf homo vitando occasiōes oportunitates r̄ malas societates r̄ n̄ scindēdo

Dñica secūda post octa. epiphaniē

aliquod membra a corpore. Quartum est inuidia et malignitas. que est via tenebrosa per quam vadunt ad infernū inuidi. et de amore et charitate per quam iuit ductor christus quia quicquid fecit pro nobis. totum fecit amore quem sequuntur charitauit. Ideo dicit ipse. In hoc cognoscet omnes. quia mei estis discipuli si dilectionem habueritis ad inuicem Job. xij. Quintum est de gula et voracitate via est aquosa per quam vadunt ad infernū omnes gulosi etc. Alia est de abstinētia et parcitate per quam christus iuit tota vita sua et ipsum sequuntur abstinētes. Lu. xxi. Attendite ne grauentur corda vestra in crapula et ebrietate et curis huius vite etc. Sextum est de ira et iniquitate via est petrosa per quam vadunt ad infernū omnes iracundi et vindicatiui. Alia est de patientia et benignitate per quam iuit ductor noster iesus christus. Nota eius patientiā circa eius crucifixoress di. Pater dimitte illis. quia nesciunt quid faciunt etc. Lu. xxij. Et ipsum sequuntur pacifici. quibus dicit. Pacem relinquo vobis pacem meā do vobis Job. xiiij. Septimum est de accidia et ociositate per quam vadunt ad infernū omnes accidiosi. Alia est de diligentia et opositate per quam iuit christus qui fuit diligentissimus in oibus et ipsum sequuntur diligentes di. Dum tempus habemus opemur bonū ad omnes. ad Gal. vi. Ecce quō sequendus est christus tanquā ductor pcedens. Hinc iacob ait fratri suo esau. pcedat dñs me ante seruū suū et ego puulatum sequar vestigia eius Gen. xxxij. Benedictus qui potest dicere cum sancto iob. xxij. Vestigia eius secutus est pes meus. viam eius custodiui et non declinaui ex ea. Bico tertio quod debemus sequi christū tanquā patrē reuerendum Bico quō boni filij sequuntur corpus patris quando ducitur ad sepeliendū plorādo etc. pater omnium christianorum est vnus. s. christus. auctas Omnes vos fratres estis. dicit christus christianis. et patrem nolite vocare sup terram. Ideo illi qui leuāt infantem dicunt patrum diminutiue. vnus est enī pater vester qui in celis est Mat. xxij. Nota patrem nolite vocare sup terram. sed in hac generatione spūali ecclesia est mat. christus autem est pater qui in cruce pro nobis mortuus est cuius et passio debet esse nobis recens et quolibet die p̄sens in memoria ipsum sequēdo per penitentiam vt boni filij. Ideo dicit ipse. Si quis vult me sequi abneget semetipsum et tollat crucē suā et sequatur me Mat. viij. Nota abneget semetipsum. i. sensualitatē quā oēs sensus corporales et membra inclinant ad malū Gen. viij. Sensus et cogitatio humani cordis ab adolescētia p̄na sunt ad malum. ideo oportet abnegare seipsum. i. sensualitatē et tollere crucē p̄nie que ad instar crucis christi habet quattuor brachia. i. quattuor opa p̄nialia. Brachiū inferius quō figit

in terra significat cordis p̄tritionē que est secreta intus in corde. Brachiū superius est emendandi p̄positum iuxta voluntatē dei viuendo alte ad deum respiciēdo. Dexterum significat p̄fessionem oris quia ad dexterā p̄fessoris se ponere debet ne videat a p̄fessore et verecundet. vel si est mulier ne p̄fessor temptet. Brachiū sinistrū significat inuicte p̄nie obseruationē. Si quis vult post me sequi abneget semetipsum. s. p̄prias inclinationes et sensualitates et tollat crucē suam et sequatur me Lu. ix. Quarto sequi debemus christū tanquā principem excellentē qui suis militibus ipsum sequentibus dat magna premia et salaria. s. gloriam celi. Ideo Eccl. xxij. Magna gloria est sequi dñm suū. longitudo enī dierum assumet ab eo. Si hoies armorū modico salario sequuntur ad bellum principē cum tot piculis et laboribus. quomāgis nos christiani debemus sequi principē nostrū iesum christum. qui dat nobis magnū salariū. s. regnū celoz sine tantis piculis Ideo pseuerādo in bona vita sequamur ipsum in p̄senti per gratiā et in futuro per gliaz. Deo grās

Sermo. ij. de eadem dñica.

Ecce leprosus veniens adorabat eum Mat. viij. Pro huius verbi declaratiōe iuxta intellectum spūalem quē volo p̄tractare sciendū quod christus in sacra scriptura notat multipliciter p̄m diuersas excellentias. Inter cetera dicit medicus. Ratio quia sicut bonus medicus p̄mo studet theoreticam. deinde practicam. Sic christus studuit theoreticam medicine in studio trinitatis per eternam generationē de patre intrinsecus quod dicit fons sapientie. Eccl. i. Fons sapie verbum dei in excelso Et quā voluit praticare venit in hunc mundum quia in celo non est aliq̄ infirmitas peccati. quia ibi nullus peccat nec corde nec ore etc. Sed in hunc mundo sunt infirmi. quia nullus sine crimine v̄uit. Ideo christus motus pietate venit ad curandum infirmos. Aug. Magnus de celo ad nos venit medicus quia magnus pro totū mūdū vbiq̄ facebat egrotus. Et patet ratio sue benedictie in carnatiōis. de ista materia hēt Mat. ix. Mar. ij. Lu. v. Nota quod semel quidam sanctus hō inuitauit christum ad prandiū. Et dicit textus euēgelij quod accesserūt publicani. et peccatores et discumbebant cū iesu et discipulis suis. Quod vidētes pharisei inimici christi. Quare cū publicanis et peccatores manducat magis vester. Rūt christus dicit. Non est opus valentibus medicus sed male habentibus. Patet ergo quō christus dicit se esse medicum qui venit ad curandū infirmos Ideo dicit euāgelij hodiernū. Quidam homo infirmus leprosus venit ad eum vt sanaret ab eo. B̄ dicit thema. Ecce leprosus veniens. s. ad christū medicū etc. Patet thema. In quo the. ostendunt

tur nobis dno. **P**rimo nra malicia criminalis. ibi
Ecce leprosus. Secundo vera medicina virtualis.
 ibi. venies adoravit eu. **¶** Tertio ad pnu nota q
 lepra e terribilis z horribilis infirmitas secum
 afferens. vij. defectus magnos. id sigt. vij. pecca
 ta mortalia ideo pctoz dicit leprosus. **P**rimo defe
 ctus est qz inflat hoiem. ideo sigt pctm mortale
 supbie qd non est nisi inflatio cordis. qm psona
 cogitat genus suu honores vel dignitates. offi
 cium vel scientia cor inflatur ad supbia adintra
 et statim sequit pompa z vanitas ad extra. **C**o
 tra tales dicit scriptura. j. ad **Coz. v.** **E**t vos in
 flati estis z non magi luctu habuistis. humiles
 aute z simplices z paupes gaudere possunt qz
 in iudicio statim computabunt cum christo. **S**ed
 inflati sunt magni dñi z plati q habent magnuz
 compotu dare. **Sap. vj.** **J**udiciu durissimu his
 q presunt fiet. exiguu eni pcedit mia. potentes
 eni potent tormeta patient. **N**ota quod cuilibet
 qm mori fit iudiciu duru qm dicit christus. **R**ed
 de ratione villicatiõis tue **Lu. xvj.** **P**rimo d co
 gitatiõib cordis de oibus malis desiderijs inui
 dijs zc. **I**dem de oib verbis ociosis. horis d ci
 bis. z idem de oibus opibus. **S**ed iudiciu duri
 us fit qm no solum de psona sua sed de domo et
 familia habet dare ratione si sustinuit ribaldos
 si fecit supfluitates qualie nutriuit filios z filias
Nota. j. **Reg. iij.** d heli qz si corripuit filios su
 os fuit plagat cu filijs z iplo. z fuerut interfecti
 xxxij. milia z ultra arca dei fuit capta filij in p
 lio occisi ipse no morte preuent. exhortare pro
 correctiõe pueroz. **S**ed iudiciu durissimu fit qm
 non solu habet dare ratione d psona sua z dñio
 sed de oibus vasallis z subditis de alabus sibi
 comissis. **I**deo dñi z magni plati magis debe
 rent flere qz gaudere z supbire id dicit. **E**t vos
 inflati estis **¶** **S**ecods defect lepre e q puocat si
 tum. id significat pctm auaricie. qm auarus sem
 per sitit nec potest satiari pecunia. **D**eclaref iu
 rta similitudine esurient q videt mesam abun
 dantem z no potest comedere q non satiat ex so
 lo visu qz esca non intrat intus vbi est esuries.
Idem de esurie diuitiaru que e in corde vbi no
 intrat pecunia sed ponit in bursa vel tacea que
 satiat sed non satiat cor auari. sed si auarus bi
 beret vna grande mesura de auro vel de argeto
 liquefacto tuc satiaref nec amplius sitiret. **I**do
 dicit scriptura **Ecces. v.** **A**uarus no implebit pe
 cunia. licet impleat bursa vel tacea auari. z qui
 amat pecunia fructu. s. satietatis non capiet ex
 eis quia non intrat intus vbi est sitis. **I**sta est ra
 tio quare maiores dñi sunt etia maiores raptore
 res z predones. sed si paup ho recipit aliqd dici
 tur latro z punit. **D**ic historiaz de pirata capto
 ab alexan. **C**ui dixit **E**go qui paruo nauigio vi
 tam quero vocor latro. sed tu q cum magna clas
 se capis totu mudu vocaris impator. qui cu fuif

set dñs totius mudu z audisset opinionem demo
 criti phi q erat. **M.** milia mundi. dixit alexan.
Ideu miser z adhuc non acqsiui nec possedi nisi
 vnu. hoc dixit qz nodu erat satiat. **S**z illi sati
 antur q nolunt aliquid de mudu nisi deum **I**do
Ioh. iij. dixit christus. **Q**ui aute biberit ex aqua
 hac. s. terrenalis sube sitiet iteru. **I**deo de auaro
 potest dici thema. **E**cce leprosus zc. **¶** **T**ertius
 defectus lepre e qz inficit cohabitantes. qz morbo
 est contagiosus. id leprosi sepant. **I**do significat pec
 catum luxurie. qz vna psona luxuriosa inficit et
 corrupit alias. qm vna mala mulier vellz q oes
 essent tales. **I**dem de ribaldo religioso. presby
 tero vel laico. **I**dem de meretrice secreta qm su
 stinet in vico. **N**ota de illo q infra annum. lxx.
 mulieres bonas fecit putanas. **Q**uestio e vix si
 ne peccato pnt sustineri a rectorib coitatu lupa
 naria. **R**idet **Aug.** q sic di. **A**ufer meretrices d
 mudu z totu turbabis libidinib. qd intelligit d
 lupanarib coibus. secus de lupanarib ptecu
 laribus que non sunt in remediū sed in laqueū.
Ido precipit **R**ome. v. cuilibz dño z rectori. **L**o
 cutus e dñs ad moysen di. **P**recipe filiis israet
 vt elciant de castris oem leprosum z q semine
 fluit pollutusqz est sup mortuo tam masculuz qz
 feminā elcitate de castris ne ptaminet ea cum ha
 bitauerint vobiscum. **N**ota quod precipit separi
 tres pdiciones psonaru. s. leprosum. z qui semē
 fluit vt meretrix. z pollutu sup mortuu sicut sūt
 lenones ruffiani. oes isti sunt elciedi. **xxij. q. iij.**
Refecande. alias rectores punient cum ipsis.
xvij. q. iij. **O**es. vbi dicit q pari pena puniedi sūt
 facientes z psentietes. z pma allegata causa et
 questioe. refecande sunt carnes putrede scabio
 sa ouis a caulis ne. s. alie inficiant z intereat zc.
¶ **Q**uartus defectus lepre e q psumit humidu
 radicale in q psistit vita huana. s. in humido et
 calido vt di. **p**hs. **S**icut in lampade lumen du
 rat qd diu durat oleu qd paulatim psumit a lu
 mine. sic lepra inuidie paulatim psumit hume
 dum radicale. s. charitate in qua psistit vita gre
 inuidedo proximo de honore dignitate z officio
Ido. j. **Ioh. iij.** **N**os scim qm trāslari sumus de
 morte ad vita qm diligim frēs. qui no diligit
 manet in morte. hoc pctm est valde magnu intā
 tum q solu hoc pctm est in demonib. non est in
 eis supbia. put est ambicio honoris mudani nec
 auaricia nec luxuria z sic de alijs. **S**z inuidet
 nobis z tristat q nos possidebim illas cathe
 dras glorie qz ipsi amiserut. hac sola de ca tem
 ptant nos vt cu ipsis damnemur. **T**ñ sicut chri
 stus de virtute charitatis dicit christianis. in h
 cognoscet oes qz discipuli mei estis si dilectione
 habueritis ad inuicē **Ioh. xij.** **S**ic diabolus pot
 dicere. in hoc cognoscet oes q discipuli mei estis
 si inuidia habueritis ad inuicē. **D**e inuidio pot
 dici thema. **E**cce leprosus zc. **¶** **Q**uintus defectus

Dñica tertia post octa. Epiphanie

lepre est q̄ reddit anhelitū fetidū prop̄ hoc p̄cipit deus habeat os veste p̄textum **Leuit. xiiij.** **I**ō s̄i ḡt p̄ctm̄ gule. gulosus ex nimia comestioe vel comestatioe habet anhelitū fetidū q̄ crudū sup̄le indigestū z corrūp̄t. **S**i cib⁹ debet proficere debet tres digestioes habere. **P**rimā in olla. sc̄dam in ore masticādo. tertiā in stomacho. alias corrūp̄t̄ intus z generat multas infirmitates non solū in corpe sed etiam in aia. **N**ota quō ab adam vsq̄ ad noe transuerūt mille et quingenti anni z gentes non comedebant carnes neq̄ pisces sed solum fructus bibēdo aquam et cum isto viuebant longo tpe. **N**ongentis. xxx. annis **Noe** vixit nongētis quingenta annis. dein de post diluuiū q̄ destruxit fructus z aq̄s. gentes inceperunt comedere carnes z pisces z biberē vinū z gentes non comedebāt nisi semel i die sc̄z in meridie. tunc fuerūt dies hoīs. ccc. annoz **Gen. viij.** **D**einde tpe dauid inceperūt cenare z tunc diminuta est vita hoīs. dies annoz nostro rum in ipsis. lxx. anni zc̄. z paulatim pluries in die comedēdo minuit̄ vita hominum. **I**ō iuxta p̄silium christi di. **A**ttendite ne grauent̄ corda vestra crapula z ebrietate **Lu. xxj.** **N**ota crapula fm̄ ethymologiam. i. cruda epula. **D**auid loquens de gulosis dicit. **S**epulchrū patēs ē guttur eoz. **p̄s. v.** **I**deo de gulosis potest dici thesma. **E**cce leprosus veniens zc̄. **S**extus defectus lepre est q̄ facit vocem raucaz. iō significat peccatū ire. qm̄ iracundus sp̄ loquit̄ inordinatē et raue z p̄fule. **P**rimo p̄ deū iurādo z renegādo zc̄. **N**ota hoc pessimū vitiū. iō scriptura sancta dicit. **D**ñe maledicti erūt qui p̄tempserūt te. et p̄demnati erūt oēs qui blasphemauerūt te zc̄ **Tob. xiiij.** **N**ota tres modos bonos corrigendi hoc vitiū. **P**rimū p̄tinet ad parentes vt corrigant filios z nutriant bñ eos ne iurent sed soluz p̄ aduerbia affirmēt zc̄. **S**ecūdo vt quilibet ponat sibi aliquā legem sicut ille qui q̄tenscūq̄ iurabat ponebat in quadā bursa duos denarios pro elemosyna. **T**ertio p̄tinet ad dños t̄pales siue rectores cōitatum facere ordiatioes cū pena certa zc̄. **S**eptim⁹ defectus lepre ē q̄ debilitat mēbra corpis ad opandū. iō significat peccatum accidie q̄ debilitat mēbra z aufert fortitudinē ad opandū opa sp̄alia. **H**ic quō in sero ille qui nullum lucrū portat ad domuz iudicat̄ q̄ fuit ociosus. **S**ic in sero mortis ille q̄ nō portat aliq̄d lucrū meritorū z bonoz operū sp̄aliū licz p̄ totū tps vite laborauerit in opib⁹ mūdānis iudicat̄ ociosus a christo. **I**ō mittit̄ ad hospitale paupum. i. ad infernū. q̄ bonis t̄palib⁹ dēp̄dantur oēs in morte. p̄mo ab vxore. sc̄do a filiis. tertio a scutiferis zc̄. **S**ed ille q̄ fuit diligēs in operibus sp̄alib⁹ dicit sibi christ⁹ in iudicio. **E**uge serue bone z fidelis. q̄ sup̄ zc̄ **Mat. xxv.** **S**i dicatur ergo dimittam⁹ opa t̄palia. dico q̄ necessa

rio non sunt dimittēda sed sunt talit̄ faciēda q̄ etiam quilibet die faciam⁹ aliq̄d p̄ aia. i. ozare mane z sero. p̄mo signādo se zc̄. oportet semp ozare et nō deficere **Lu. xvij.** **N**ota semp. i. mane z sero. distractioes z ea que ei materiā p̄hibēt remouendo non se induēdo nec calciādo zc̄. **N**ota etiā diligentia in hebdomada mēse z anno. **B**ico secūdo q̄ oñd̄ vera medicina virtualia. q̄ veniens adorauit eū. **I**ste ē modus curādi a lepra peccatoz venire ad christū. qm̄ peccatoz ex quolibet peccato mortali elongat̄ a deo p̄ vnaz magnā dietam sed pōt redire z venire ad deū in tribus passib⁹ q̄s christus fecit sanando illuz leprosum. p̄mo tetigit eum manu sua. sc̄do dixit vade oñde te sacerdotib⁹. tertio offer mun⁹ tuuz. **P**rimus ergo passus est cordis p̄ritio que ostēditur in tactu man⁹ christi. q̄ nullus pōt h̄re veram p̄ritionē nisi tangat̄ a manu christi. **I**deo **Ezech. iij.** **A**bs amarus in indignatioe spiritus mei. man⁹ enī dñi erat mecū p̄fortās me. **Q**uicq̄ digiti hui⁹ manus sunt q̄nq̄ motiua que inducunt p̄ctōrem ad p̄ritionē. **S**c̄ds passus ē oris p̄fessio que oñditur ibi. vade oñde te sacerdoti. ostendit peccatoz se sacerdoti cui debet fieri confessio qm̄ reuelat sibi peccata sua accusando se et discoopit p̄ctā sua. p̄pter hoc dixit christ⁹ leprosis. **I**te oñdite vos sacerdotib⁹ **Lu. xvij.** **T**ertius est opis satisfactio que ostendit̄ ibi. offer munus tuū. **N**ota quō p̄ satisfaciēdo pro peccatis debemus offerre tria munera. i. tria bona q̄ habemus. i. bona t̄palia. aiam rationalem. z corp⁹ materiale. **D**e p̄mo debemus offerre deo mun⁹. elemosynarū. de secūdo mun⁹ deuotiois oñonif et desiderij paradysi. de tertio mun⁹ ieiunioz abstinentie z afflictionū. **I**sto mō sanabimur a lepra p̄ctōz mortaliū. **E**cce leprosus veniens adorabat eum. **D**eo gratias.

Dñica. iij. post Epiphaniā. Sermo.

Qualis est hic q̄ ventī z mare obediūt ei **Mat. viij.** **S**ermo noster erit d̄ sancto euāgelio et p̄tinet vnū magnū miraculū q̄ fecit christus in mari ad p̄firmationē suoz discipuloz vt ostēderet se non solū dñm terre in q̄ iam fecerat plura miracula sed etiam maris. **S**ed p̄mo salutē virgo maria zc̄. **Q**ualis est hic zc̄. **P**ro hui⁹ declaratioe z fundamēto sermōis recitabo vobis miraculū ad litte. ā q̄ recitat euāgelista **Mat. i** euāgelio. **D**icat̄ historia breuit̄. **M**odo in hoc miraculo ostendunt̄ nob̄ quattuor virtutes necessarte ad sciendū. **P**rima ē afflictio p̄nalis. **S**c̄da est temptatio diabolicalis. **T**ertia est subuentio misericordial. **Q**uarta ē dñatio vniūsal. **D**e vltima dicit̄ thema. **Q**ualis est hic. quia ventī z mare obediūt ei. **D**ico p̄mo q̄ i isto euāgelio oñd̄ afflictio p̄nalis. ibi. **A**scēdēte iesu i

Sermo

nauculā secuti sunt eū discipuli ei. **H**ec nauicu-
la vt dicit sancti doc. est pnia triplici rōne. **P**ri-
ma ē qz pnia ad instar nauis in pncipio ē stricta
nō assuetis ieiunare nec orare nec ciliciū porta-
re rē. strictū est. s; paulatim dilatat. qz qñ hō ē
iam assuet. nō tm̄ gūat. sed i fine restringit. s. in
senectute pp̄t tediū sed non tm̄ q̄tū in pncipio.
Scōda ratio ē pp̄t officii nauis. s. trāsfretandi et
portādi merces de vna patria ad aliā. **S**ic nos
pctōres cum nauī pnie oportet transfretare de
ista terra ad patriā padyfi. r. portare ibi merces
meritoꝝ virtutū r. bonoꝝ operū. **I**ō de pnia di-
cit scriptura sancta. **F**acta est qñ nauis institor
id ē. mercatoris q̄tū ad formaz. quo ad p̄mūz
De longe portās panē suū. q̄tū ad scōm **P**roū.
vlti. **P**anes q̄b̄ viuem̄ in alio mūdo sunt meri-
ta virtutes r. opa spūalia hic p nos facta. **T**er-
tio rōne piculi. qz nauis q̄diū ē in mari ē in picu-
lo magno **E**ccl̄. xliij. **Q**ui nauigat mare enarrat
picula eius. **I**ta de nauī pnie. qm̄ hoc magnum
mare hui⁹ mūdi totū est plenū piculis. ij. **C**oz.
xj. **P**ericulis fluminū. piculis latronū. picul ex
genere. piculis ex gētib̄. piculis in ciuitate. pe-
riculis in solitudine. piculis i mari. piculis in fal-
sis frīb̄ rē. **I**n hac nauī pnie ascēdit christ⁹ i sua
natiuitate. qz n̄ in palatio domo siue camera vo-
luit nasci. sed in stabulo vbi nō habuit lectū nisi
p̄sepe bouis r. asini. in qua nauī nauigauit tri-
gintatrib̄ ānis semp cū fortuna r. malo tpe quo
usq; puenit ad portū gloriose resurrectionis i die
palce. **E**t secuti sunt eū discipuli ei. qz oēs cum
nauī pnie trāsfretauerūt vsq; ad portum glorie.
Ecce qre dicit euāgelista. **A**scēdēte iesu in nauic-
ulam dimitūtiue. qz pnia nra modica ē respec-
tu pctōꝝ q̄ fecim⁹ r. penarū que meruim⁹ r. p̄e-
mior q̄ expectam⁹. **I**ō dicit scriptura sc̄ta. **E**x-
guo ligno credūt hoies aīas suas r. transeuntes
mare p ratem liberati sunt **S**ap̄. xliij. **I**n ista p-
ua nauicula pnie oportet nos seq̄ christū qm̄ ali-
as nullus pctōꝝ pōt saluari. que figurata fuit in
arca noe in qua q̄ inuēti fuerūt. liberati facti ab
aq̄s diluuij. alij aut̄ oēs pierūt. **S**ic q̄ exemplo
christi r. discipuloꝝ suoꝝ ponūt sei nauicla pe-
nitentie saluabunt. alias vndis infernalib̄ in-
uoluunt **L**u. xliij. **D**ico vob qz nisi pniā fecer-
itis oēs simul pibitis. **N**ota simul sicut illi q̄
nō fuerūt in arca noe. sed illi q̄ nauigāt cū nauic-
ula pnie n̄ p̄uānt bonis glorie padyfi. **B**erū.
Nū p̄uānt illos q̄ ambulāt in innocētia. sed nec
eos q̄ ambulāt in pnia. s. in padyso. **D**ico secun-
do qz oñdī in euāgelio temptatio diabolical cū
dicit. **E**cce mor⁹ magn⁹ fact⁹ ē in mari. ita vt na-
uicula op̄ref fluctib̄. ipse vō dormiebat. **M**ū-
dus iste d̄r mare in q̄ nauigat nauicula pnie. iux̄
illud ps̄. ciiij. **H**oc mare magnum r. spaciosuz i
oibus illic reptilia. i. spūs maligni q̄rū nō est nu-
merus. s. diūsarū tēptationū. **T**riplici rōne mū-

dus d̄r mare. **P**rima pp̄t crudelē deuorationē
qz sicut i mari pisces maiores comedūt r. deuor-
ant miores. sic i hoc mūdo maiores crudelē de-
uorāt r. destruūt miores. **N**ota qd̄ dicit. **b. Tho.**
in postilla sup iob de illo maḡ pisce q̄ vocat̄ ce-
tus qz qñ vult comedere apit os suū r. emittit an-
helitū odoriferū r. pisces sequunt̄ odorē r. sic ab-
sorbet eos. **S**ic iste mūdospirat odorē delecta-
bilem honorū dignitatū delitaz rē. r. multi sen-
tientes hūc odorē sequūt̄ q̄sq; absorbit̄ a mū-
do r. diabolo. **S** q̄les r. q̄t fuerūt deuorati r. cō-
sumpti r. h̄ odore decepti. **A**ug. **A**ma seculū r. ab-
sorbet te amatores eni suos vorare nouit non
portare. **I**sto mō magni pisces. i. magni homies
aperiūt os r. emittūt anhelitū odoriferū verbo-
rū r. rōnū coloratoꝝ vt p̄ls seq̄ r. ab ipsis deuo-
ref. **C**ontra tales dicit christ⁹. **N**ōne cogscēt q̄
opant̄ iniquitatē qui deuorāt plebē meā vt escam
panis ps̄. xliij. **N**ota nōne. i. imo certe cognoscēt
in die iudicij oēs q̄ opant̄ iniquitatē qñ christus r.
dñs iudex dānabit eos etetnalit̄ q̄ deuorāt ple-
bem meā ipsam destruēdo r. comedēdo sic escā
panis. qz sicut panis ē cib⁹ q̄tidian⁹ sic ille q̄tidie
oprimūt r. deuorāt plebē meā. **S**cōda rō est pp̄t
iniquitū. qz mare nunq; q̄scit. **S**ic iste mun-
dus ē iniqu⁹ r. vndosus mō mūdani sūt alti p̄ p-
speritatē. mōdo bassi p̄ aduersitatē. mō sani. mō
infirmi. mō leti. mō tristes. mō diuites. mō pau-
peres rē. mirabiles elatiōes maris ps̄. xcij. **T**er-
tia rō est prop̄t piclitationē. qz sicut nauis i mari
sic aīe in h̄ mūdo piclitan̄. imo piculosior ē mū-
dus aīab̄ q̄ sit mare nauibus. **B**erū. **I**n mari
marilie de decē nauib̄ vix vna perit. sed in ma-
ri hui⁹ mūdi. de centū vix vna saluat̄. **D**e mari
ergo mūdi dicit euāgelista. **M**or⁹ magn⁹ fact⁹
est in mari. i. in mūdo. **P**er hūc mūdū intelli-
mus tepestatē temptationū. qm̄ sicut tempestas
qñq; venit a cā supiori. s. a stellis maxie erraticis
vt dicit **A**ug. qñq; a causa inferiori. qz p̄cedit a
p̄fundo maris qd̄ feruet seu bulit. qñq; a causa
media. s. a ventis. **I**ta tempestas temptatioꝝ
venit illi q̄ in nauī ē pnie. qñq; a supiori. s. a deo
p̄mittēte ad ipsoꝝ hūiliationē r. grē p̄seruatio-
nem. **S**icut dicit paulus de se. **D**e magnitudo
reuelationū exrollat me. dar⁹ ē mibi stimul⁹ car-
nis mee. angelus sathane q̄ me colaphizet. ij. ad
Coz. xij. qñq; a cā inferiori. s. a carne inualescen-
te vel timēte. sicut de petro q̄ peccauit abnegan-
te christū timoris. s. mort̄. qñq; a diabolo insti-
haute. sicut de **J**ob. ij. **S**athan a facie dñi egres-
sus p̄cussit iob vlcere pessimo. r. dū penitens sic
temptat̄ christ⁹ dormit. **N**ota qz christ⁹ in celo
semp vigilat qz semp btōꝝ recordat̄ r. eos semp
docet. **I**n inferno aut̄ semp dormit. qz eoz obli-
uiscit̄ r. punit. **I**n nauicla aut̄ pnie qñq; dormit
qñq; vigilat. **V**igilat aut̄ qñ in tribulationib̄ ad
iuuat. **S**z d̄r dormire qñ penitentē exponit tri-

Dñica quarta post octa. Epiphanie

bulatiōib⁹. Et interim nauicula pñe iactat fluctib⁹. qz vētustē temptatiōis diabolice ē ei s̄aus et christ⁹ expectat vt ipsum excitet di. Exurge q̄re p̄bdormis dñe. Tertio ostendit in sc̄o euangeliō subuētiō misericordial. ibi. ⁊ accesserūt et excitauerūt eū dicētes. Dñe salua nos p̄m⁹. B̄ est p̄ncipale remediū in mari in piculo existentū in tempestate ⁊ adūitate valida recurrere ad deū orōnib⁹ deuotis. sicut legi⁹ Jone. j. q. naute p̄mo clamauerūt ad dñm ⁊ deū suū. sc̄o piccerūt vasa in mari. tertio piccerūt ionā p̄ph̄am in mari. q̄rto vouerūt vota dño. Clamare ad deū est deuotis orōnib⁹ ipsum excitare dicēdo. Exurge dñe adiuua nos ⁊ libera nos p̄p̄ nomē tuū. Sc̄o vāsoz p̄iectio ē elemosynarū largitiō ⁊ t̄paliū abiectio. P̄iectio ionei mari ē filiū dei nob̄ in mari tribulatiōis associare dicēdo. Dñe p̄p̄ nos orta ē hec tribulatio tempestat. qz p̄pter odiū diaboli erga deū insurgit s̄ nos. Nota facere vt compleant̄ alias meli⁹. s̄et nō vouere. Ita debem⁹ nos facere qm̄ in mari hui⁹ mundi insurgit aliq̄ tempestat siue generalis siue particularis debem⁹ facere vt discipuli fecerūt. s̄recurrere ad christū p̄ bona opa ⁊ ipsum excitare dulci⁹ deuotis orōnib⁹ dicētes. Salua nos perimus. Quarto ostendit de dño iesu christo dñatio vniuersal. ibi. surgēs impauit ventis ⁊ mari et facta ē trāquillitas maḡ. Ecce dñatio vniuersalis. de q̄ dauid ps̄. lxxxviii. Tu dñar⁹ p̄rati maris motū aut fluctuū ei⁹ tu mitigas. s̄. impando vt cessaret ⁊ statim cessauerūt sibi obediēdo tāq̄ dño vniuersali. Porro hoies illi. s̄. q̄ erant in nauimirati sunt dicētes. Qualis ē h̄. qz mare ⁊ venti obediūt ei. s̄. tāq̄ dño ⁊ creatori. Placeat igit̄ sibi remouere a nob̄ tempestatē tribulationes et picula tam aie q̄ corpis ⁊ det nob̄ trāquillitatē q̄et ⁊ pacē h̄ p̄ gr̄az ⁊ i futuro p̄ gloriā Amen.

Dñica. iiii. post octa. epiph. Sermo. j.

In tempore messis dicā messorib⁹. Colligite p̄mū zizania ⁊ alligate ea i fasciculos ad cōburē dñi. triticū autē p̄gregate i horreū meū. Matth. xiii. Sermo n̄r̄ erit de sc̄o euangeliō hui⁹ dñice et habebim⁹ multas bonas doctrinas ⁊ instructiōes morales. sed p̄mo salutē. virgo maria. In tpe messis rē. Pro introductiōe materie rē dicat̄ p̄bola euāgelij ad l̄raz. In q̄ p̄bola christus ostendit tria de se. scilicet.

Humilitatez p̄fundissimā.

Benignitatez dulcissimā.

Equitatē rectissimā

De tertia dicit the. In tpe messis dicā messorib⁹ sez eq̄tatē iusticie mee. Dico p̄mo q̄ i dicta p̄bola christ⁹ ostendit de se hūilitatē gr̄issimā. qz cuz christ⁹ sit rex regū ⁊ dñs dñantū voluit assume exformā ⁊ officiū seruilis p̄ditiōis. s̄. semiatoris

put ostendit in p̄ncipio p̄bole cū d̄r. Sile factū ē regnū celoz gl. etiā hōi q̄semiauit bonū sem̄ in agro suo. Cū autē dormirēt hoies. venit inimic⁹ ei⁹ ⁊ sup̄semiauit zizania i medio tritici ⁊ ab̄yt. qd̄ exposuit christ⁹ ad supplicatiōē ap̄loz dicētiū. Edisserere nob̄ p̄bolā zizaniōz agri. q̄ respondēs ait. Qui semiat bonū semē. est fili⁹ hois. Ager ē mūdus. Bonū vō semē boni filij sunt regni. Zizania autē sunt filij neq̄. Inimic⁹ autē q̄ seminat ē diabolus. Patet q̄ hūilitas christi q̄ dic̄ se esse semiatorē q̄ in agro hui⁹ mūdi semiauit bonū semē sanctarū p̄sonarū. s̄. ap̄loz. martyru. cōfessoz. doctoz. virginū. innocētū. penitētū. de q̄b⁹ dic̄. Ibi sunt filij regni. Sc̄o semiauit semē sanctarū doctrinarū sancte fidei catholice q̄ p̄sistit i. xiii. articulo. q̄. xiii. gratis. Sūt eni. xiii. articuli. si numer⁹ articuloz sumat̄ ex p̄te creditū. vt dicit. b. Tho. iij. di. ij. q. i. arti. ij. Ter tio semiauit semē virtutū. s̄. hūilitatē. mie ⁊ castitatis charitatē. abstinentie patientie diligētie. Ido d̄ ip̄o die Lucas Exijt q̄ semiat semē semē suū Lu. viij. Ecce h̄ gr̄issima hūilitas christi de qua dicit ap̄ls. Qui cū in forma dei eēt semetiūm exinanīuit formā serui accipiēs ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. ad phil. ij. Cū autē dormirēt hoies rē. Nota quō dormiūt hoies rē. s̄. p̄r ignorantia intellectualē. p̄ negligētia sp̄ualē. p̄ abūdantiāz criminalē. Cū sic dormirēt hoies venit inimicus id ē. diabolus ⁊ sup̄semiauit zizania malarū doctrinarū. s̄. erroz falsarū opinionū deliciarū terrenarū sup̄bie auaricie luxurie rē. Dico sc̄o q̄ in sancto euāgelio ostendit in christo sua benignitas dulcissima qz nō statim venit punire nec occidere pctōres nec dānare. sed vult eos ad penitentia benignissime expectare. ad Ro. ij. Ignoras qm̄ benignitas dei ad p̄niam te adducit. Hec benignitas ostendit in sc̄o euāgelio. ibi. Cuz autē creuisset herba. tūc apparuerūt ⁊ zizania. Accedētes autē serui p̄rissimā dixerūt. dñe. Nōne bonū semē semiauit i agro tuo. vñ q̄ h̄z zizania et dixit illis. inimic⁹ hō h̄ fecit. Serui autē dixerūt. vis imus ⁊ colligim⁹ ea. ⁊ ait nō. ne forte colligētes zizania eradicetis simul ⁊ triticū. finite vtrāq̄ crescere ad messem. Serui p̄rissimā intelligunt boni angeli q̄ de bonis opib⁹ nostris gaudēt in celis. vt dicit christ⁹. Dico vob̄. qm̄ gauditū erit corā angelis dei i celo sup̄ vno pctōre rē Lu. xv. Per oppositū de malis opib⁹ n̄ris tristat. Auto. Esa. xxxiiij. Ecce vidētes clamabūt foris angeli pacis amare flebūt. Nota vidētes. s̄. mala opa n̄ra clamabūt foris. s̄. mala detestando. que q̄dem detestatio angeloz d̄r. fletus ipsoz q̄ dicūt christo. dñe. Nōne bonū semē semiauit i agro tuo rē. Ibi patz benignitas christi dulcissima in h̄ q̄ nō p̄cedit seruis suis eradicationē zizaniōz. ne triticū etiā eradicet ⁊ p̄dat. Qm̄ forte illi q̄ mō sunt zizania p̄ pctū ⁊ malici-

am aliqui erunt triticum per pñiam. Sicut patet de paulo qui aliqui fuit zizania per supbiam. in fidelitatem. crudelitatem ptra ecclesiam christi. q postmodu fuit optimu triticum. Idem de mattheo per auaricia. Idem de magdalena per luxuriam. et de multis alijs posset dici. Ecce benignitas dei dulcissima. Ideo dicit ipse. Nunquid voluntatis mee est mors impij et non ut pueratur et uiuat. Ezech. xviii. Ecce hic patet nra crudelitas qui uellemus q inimici nri pñrent statim.

Dico tertio q ostendit christus in isto euangelio suam equitatem rectissimam qn iuste et recte iudicabit in die iudicij. De hoc dicit tertia pars euangelij. In tpe messis dicam messorib. Colligite primu zizania et alligate ea in fasciculos ad comburendu. triticu autem congregate in horreu meum. Tempus messis ut ipsemet christus exponit. est pñmatio seculi. Messores sunt angeli quibus dicit christus in die iudicij. Colligite primu zizania. quia tñz boni qmali portabunt ad iudicium per angelos bonos. Aucto. Mat. xiiij. Mittet filius hois angelos suos. glo. bonos. et colligent de regno eius oia scandala et eos q faciunt iniquitate. quibus collectis et a tritico. i. a bonis sepatis. dicit christus. Colligite ea in fasciculos ad comburendu. et licet peccata propter que gentes damnant sint diuersa. tamen oes q fuerunt participes in eode pcto erunt etiam participes in eade pena. Idem de oib. participantib. i eodem crimine fiet vnus fasciculus. Verbi gra. Primo de oib. malis impatorib. regibus et pncipibus. gubernatorib. et rectoribus fiet vnus fasciculus. imo erit magnus fascis et grossus. Secundo de omnib. malis prelatis qui non intrauerunt per portam sed per manu regiam vel per symoniam et male vixerunt. Tertio de omnibus religiosis q nihil tenent qd uouerunt. nec de certimonijs imo fuerunt inobediētes pprietarij luxuriosi. Quarto de monialib. fiet alius fascis. Quinto de malis psbyteris inhonestis q nec dixerunt horas sed ludunt ad taxillos. tenuerunt scubinas fecerunt mercancias etc. Sexto erit de malis iudicib. aduocatis. iuristis. notarijs. q dilatant litigia. deuorant uiduas et paupes. psumunt gentes. Septimo erit de auaris. vsurarijs. latronib. falsis mercatorib. Octauo de illis q uiuunt in bandositatib. Nono de oib. luxuriosis lenonib. meretricib. Decimo de oib. mulierib. uanis pomposis que licet fuerint caste et honeste. ex illis picturis et uanis ornamentis danabunt. Ecce quare christus dixit. In tpe messis. i. in die iudicij. dicam messorib. i. angelis. Colligite primu zizania etc. Et pcordat ppha Esa. dicens. Et pgregabunt in pgregatioe vni fascis i locu vnu et claudent sibi i carcere Esa. xxiii. Tunc facta executione de malis. Boni intrabunt in possessione regni celestis. cu dicit. Triticu autem pgregate in horreum

meu. i. in celeste gaudiu. Boni dicunt triticu. qz ad instar tritici hnt interi candore puritati. exterius rubedinē charitati. De q dicit christus. Dilectus meus candidus et rubicundus Cant. v. Triticum autem pgregate in horreu meu. i. gloriā. Ad quam etc.

Notapropinquitatē

tempis antichristi ex parabola zizaniorum agri. Mat. xiiij. in hoc q christus dixit. Cum dormiret hoies uenit inimicus etc. Nota q dormire contingit tripliciter. Per ignorantiā intellectuā. per negligentiam spūalem. per abundantiam crimialē.

Primo ad primu. Personis rudibus rationem seu narrationē aliquam non intelligētib. solemus dicere dormitis. quia ad modu dormientiū habent oculos intellectus. Contra qd petebat dauid ps. xij. Illumina oculos meos ne vnq obdormiam in morte neq dicat inimicus meus pualui ad uersus eu. Dabat ergo christus intelligere q cum hoies intellectualit ignorarēt singlarit ecclesiarum mgri fm hiero. tunc ueniet antichristus. Sicut dormientib. turriū speculatoribus uenit inimicorū exercitus. Esa. lviij. Oēs bestie agri uenite ad deuorandū vniūse bestie saltus. Speculatores enī ceci oēs nescierūt vniuersi. canes muti non valentes latrare videntes vana dormientes et amantes somnia et canes impudētissimi nescientes saturitatē ipsi pastores ignorauerūt intelligentiam spūalem. Secundo dicunt hoies dormire p negligentiam spūalem. De negligentib. et tepide opantibus solet dici q dormiūt. quia ad modu dormientium agendorū curam postponūt. Contra qd dicit ps. cxx. Nō dormitabit neq dormiet qui custodit israel. Dabat ergo christus intelligere q cu hoies circa spūalia negligent se haberent. tunc ueniet antichristus. Sicut dormientib. custodiētib. domorū ueniūt latrones. Ezech. xxxvlij. Hec dicit dñs. s. ad gog. i. ad antichristu ad lraz. In die illa ascendet sermo super cor tuum. et cogitabis cogitationē pessimā et dices. Ascendā ad terrā absq muro ueniā ad qescētes hitateq secure oēs habitāt sine muro vectes et porte non sunt eis. Hic ostendunt signa euidentia tps antichristi. Durus potest intelligi cler. et huius mundi res sunt plati. porte sunt religiosi. vectes aut sunt clerici et ecclēiā. qn ergo christianitas habitabit qete in pctis absq muro. i. custodia platorū signū est antichristi. Ezech. xxij. Quasi ueni de eis virū qui interponeret sepē et staret oppositus p me p terra ne dissiparet eam et nō inuenit et effudi sup eos indignationē meā. et sic erūt tempore antichristi absq portis et vectib. i. sine documentis euāgelicis et psilijs aplic. Thren. ij. De fixis sunt in terra porte ei. et pdidit et priuit uentes ei. Tertio dicunt hoies dormire p abundantiam crimialē. Existētes enī in pcto mortali vel

Dñica in Septuagesima

in statu peccati mortalis dicunt dormire. qz ad modum dormientiū non negociant. s. p. merituz vite eterne. ideo qlibet talis excitef. ad **Ep̄. v.** Surge qui dormis et exurge a mortuis. **D**abat ergo christus intelligere qz cum hoies peccatis grauissimis abūdarēt tunc veniret antichristus sicut infirmis regimē medici non tenētib⁹. aduenit mors. **D**at. xxiiij. **Q**uā abūdauit iniquitas refrigerat charitas multoz. **E**t subdit. **T**unc venit summatio rē.

Dñica in. lxx. Sermo primus.

Multi sunt vocati. pauci vero electi **D**at. xx. Sanctus euangelii hodiernū in summa p̄tinet tres altas et subtiles materias theologie. s. vocationē gratie. donationē glorie. distinctionē vite **D**e his tribus dicit sermo noster. et de tertio loquitur thema. **M**ulti sunt vocati pauci vero electi. verbū est terribile sed verū. **D**ico p̄mo qz in sc̄to euangelio hodierno ostendit vocationē gr̄e. s. quando deus sua bonitate vocat p̄sonas ad bonā vitam et ad suam gr̄am sine p̄cedētib⁹ meritib⁹ creature. de hoc dicit **pe. ap̄ls.** Deus oīs gr̄e. sup̄. dato: q̄ vocauit nos in eternā suā gloriā. s. **pe. v.** **H**odū hui⁹ vocationis et diuinitatē et differētiam declarat euangelii in parabola di. **S**imile est regnū celoz hōi patrif. rē. vbi ponit q̄nqz diuinitas hui⁹ vocationis ad bonā vitam et p̄niam et ad suā gr̄am. sicut sunt q̄nqz etates p̄ncipales hoīs siue mulieris. et quidā vocant hora p̄ma. q̄da3 hora tertia. **H**ora p̄ma ē puericia. qz tūc incipit claritas diei. sic in puericia incipit claritas discretionis ad discernendū in bonū et malū. et hō incipit habere verecūdiā et deuotionē et cauere a peccatis. tales vocant a deo hora p̄ma. **H**ora tertia dicit adolescētia a. xv. ānis vsqz ad. xxv. qz tūc instar solis magis onduunt claritatē discretionis et deuotionis qm̄ in tali etate recedūt a peccatis et incipiunt bonā vitam. vocant a deo hora tertia. **A**lij vocant a deo hora sexta rē. sicut iuuenes q̄ ad instar solis sunt in flore iuuentutis et in feruore iuuentutis corp̄alis. qm̄ tales p̄uertunt ad deum vocant a deo hora sexta. **H**ora nona ē senectus qm̄ hō ad instar solis iam inclinā versu terraz qm̄ tales in illa etate vocant vel p̄uertunt ad deum et ad p̄niam. vocant hora nona. **H**ora vnde cima vocat hora vesparū. et hora. xj. ē decrepitus. qm̄ in tali etate p̄uertunt ad deū dicunt vocati ad deū hora. xj. qm̄ p̄uertunt de peccatis restitunt remittunt iniurias p̄sentē rē. **E**cce vocationē gr̄e in qlibet etate. sed p̄ma ē melior. de q̄ **biere.** **B**onū est viro cū portauit iugū dñi. iugum scilz obediētie et preceptum dei ab adolescentia sua **Thren. iij.** **R**atio. qm̄ q̄ in adolescētia se dat peccatis et male vite. postea cuz magna difficultate p̄nit p̄uertit et redire ad deū. qz p̄suetudo ē altera

natura. iō **biere. xij.** **S**i mutare p̄t ethyops pellem suā aut pardus varietates suas. et vos poteritis bene facere cū didiceretis malū rē. **E**t p̄cordat versus phie di. **Q**ui nō assuescit virtutibus dñi iuuenescit. a virtutibus nescit deिनere qm̄ se nescit. **I**ō dicit scriptura sacra. **A**dolēs iux viam suā etiam cū senuerit nō recedet ab ea **Pro. uerb. xxij.** **M**oralit̄ dicit quō est magnū peccatū patris et m̄ris si filij sunt male nutriti. qm̄ virga tenera leuif p̄t dirigi rē. iuxta similitudinē boni hortulani q̄ nutrit et ordinat arbores bñ. alias si sint curue et male ordinate culpa sua. **I**ō vos de m̄rimonio estis hortulani q̄ plātatis arbores in orto ecclesie. iō rē. **D**ic quō filij sunt nutriti di ne iuret p̄ deū nec p̄ sc̄tos sed vt affirmēt p̄ ad uerbia. et qm̄ erūt magni tūc nō erunt iurai oēs nec blasphemii rē. **N**ota hoc virtutū et die exempluz sancti **Ludouici regis fr̄cie.** **H**ic enī quadā die quēdam quē blasphemantē audierat in labijs ferro calido cauterizari p̄cepti. vellem inq̄ens in labijs meis hāc indecentiā sustinere dñi modo **B** virtutū blasphemie pessimū de regno meo penitus tollere rē. **D**igni sunt morte nō solū qui faciūt ea sed q̄ p̄sentit faciētib⁹ ad **Ro. i. glo.** **A**ugu. **C**onsentiūt faciētib⁹ q̄ deberēt corrigere et nō faciunt. p̄mū p̄tinet ad parētes. sc̄dm ad seipsum tūc a dños et rectores cōitatū. **N**ota tres deberēt esse pati ad mortē. s. clericū marinarū. et hoies armorū. q̄ q̄tidie sunt i piculo mortis et tñ isti sunt cōiter peiores. **I**ō dicit ap̄ls parentib⁹ ad **Ep̄. vj.** **P**res nolite ad iracūdiā supple dei puocare filios v̄ros. sed educate illos i disciplina et correctiōe dñi. **D**ico sc̄do qz in sc̄to euangelio ostendit donatio glorie. qz iō deus dat alicui suā gr̄am vt det sibi finalit̄ suā gloriā. qz gr̄a est dispositio ad gloriā habēdā. **D**avid ps. lxxxij. qz miam et veritatē diligit de⁹. gr̄am et gloriā dabit dñs. **N**ota bñ istā declarationē reddēdo singula singulis. qz p̄mutata p̄positiōe vt dicit lo gici bñ valet argumentū. qz de⁹ diligit miaz. iō dabit gr̄am. qz magna ē dei mia qz p̄ctōri penitēti dat gr̄am. et qz veritatē diligit de⁹. iō gloriā dabit dñs. qz ipse p̄misit dare gloriā penitētibus. **H**odū donatiōis gr̄e declarat euangelii hodiernū di. **C**ū aut sero factū eēt. dixit dñs vinee p̄curatori. **V**oca oparios et redde illis mercedem incipiēs a nouissimis vsqz ad p̄mos rē. vbi fuit ordo p̄p̄oster⁹ vñ dicit. **E**rūt nouissimi p̄mi. et p̄mi noui. **N**ota tres declarationes hui⁹ vbi. **E**st nouissimi. **P**rima s̄m durationē t̄p̄alē **S**ecūda s̄z p̄ditionē mūdānalē. **T**ertia s̄m affectionem cordialē. **D**e p̄ma sciendū qz de⁹ diuisit t̄ps. qz ē t̄ps laborādi in isto mūdo i bonis opib⁹. s. p̄nīe mīe iusticie rē. **I**n alio mūdo ē t̄ps q̄scēdi illis q̄ hic laborauerūt **A**uto. **D**ia t̄ps hnt et suis spacijs trāscūt vniūsa sub celo. t̄ps nascēdi et temp⁹

moziendi. tempus plantadi. et tempus euellendi
 quod plantatum est. tempus flendi et tempus ride-
 di. et tempus plangendi et tempus saltandi etc.
Eccl. iij. Ideo christus. Beati qui nunc fletis. scilicet per
 penitentiam. quia ridebitis per gloriam **Luce. vi.**
Modo in hoc mundo sunt quidam primi. scilicet ad gra-
 tiam dei habendam. quidam vero nouissimi qui ta-
 men nouissimi erunt primi in gloria. Sicut patet
 de beato petro qui prius in tempore fuit vocatus ad
 gratiam dei et ad apostolatum quam stephanus. et ta-
 men stephanus fuit primus in gloria bene per tri-
 ginta annos antequam petrus. **Ecce** quomodo secundum dura-
 tionem temporalem sunt primi nouissimi et nouissimi
 primi. Idem potest dici de sancto andrea et de la-
 trone. **Moraliter** habetur hic doctrina de filiis
 vestris paruis post baptismum decedentibus qui fue-
 runt nouissimi ad gratiam quam parentes. Ideo illi
 non sunt flendi. sed adulti ribaldi etc. Ideo apostolus
 scilicet ad **Thessal. iij.** Nolumus vos ignorare de dor-
 mientibus et innocentibus qui quiescentibus ut non per-
 steminuerunt. **Secunda** declaratio est super additionem mu-
 danalem. **Conditio** huius mundi est quod illi qui sunt
 diuites honorati et in prosperitate constituti elongan-
 tur a deo. quia nimis diligunt diuitias honores
 etc. Ideo quasi plangendo dicit deus. **Dilectus** me-
 us. scilicet christianus incrassatus impinguar' dilata-
 tus dereliquit deum factorem suum et recessit a deo
 salutari suo **Deut. xxxij.** Sed aduersitas facit
 oppositum. quia facit perverti gentes ad deum quoniam tri-
 bulati et afflicti sunt. **Auto. Grego. Mala** que nos
 hic premunt ad deum ire compellunt. **Modo** iu-
 sta additionem huius mundi persone diuites magis ho-
 norantur et sunt primi in omni loco tam in ecclesia quam
 in platea. tam in mensa quam in via. pauperes vero sunt
 nouissimi. quia modica mentio fit de ipsis. Sed
 in alio mundo fit totum oppositum. quia pauperes qui sunt
 nouissimi in isto mundo in alio mundo erunt primi
 scilicet in paradiso. Diuites vero qui in hoc mundo sunt
 primi in alio erunt nouissimi. scilicet in inferno. sicut
 patet de diuite epulone et de paupere lazaro **Lu. xvi.**
Tertio declarat verbum predictum secundum affectio-
 nem cordialem. **Nam** doctrina est theologie quod
 meritum essentiale et gloria essentialis magis re-
 spondet habitui charitatis ad intra quam operibus
 ad extra. verbi gratia. **Sit** vnus qui fecit multa
 bona opera et alius qui non fecit tot bona ope-
 ra. sed habet maiorem charitatem quam alius et est ma-
 gis seruens in corde talis habebit maiorem gloriam
 celestem vel essentialem quam alter qui facit multa
 bona opera. vnde maiorem gloriam essentialem ha-
 bet. b. martinus de martyrio desiderato quam vnus
 martyr de martyrio presumato. licet ille habeat au-
 reolam et non beatus martinus. **Aug.** Non nume-
 rositas operum. non diuturnitas temporum sed ma-
 ior charitas meliorque voluntas auget meritum.
Hoc modo sunt multi nouissimi primi et eorum
 so. quoniam sunt multi religiosi qui in nouiciatu ser-

uant regulam etc. et quoniam sunt professi totum dimit-
 tunt. Idem de sacerdotibus novis qui sunt deuo-
 ti etc. sed paulatim efficiunt indeuoti et mali et sic
 efficiunt nouissimi. **Sunt** alii qui incipiunt sim-
 pliciter bonam vitam et deuotam et continue au-
 gmentant. et sic isti qui erant nouissimi augmen-
 tando erunt primi. Ideo apostolus ad **Phil. j.** **Pro-**
 ut charitas vestra magis ac magis abundet in
 scientia et in omni sensu ut probetis potiora ut si-
 tis sinceres sine offensa non sinceres in charita-
 te etc. **Dico** tertio quod in sancto euangelio ostendit
 distinctio vite cum dicit. **Multi** sunt vocati pau-
 ci vero electi. Sed est auertas in oppositum de bea-
 to iohanne euangelista cui deus reuelauit gloriam
 qui dicit. **Vidi** turbam magnam quam dinumera-
 re nemo poterat ex omnibus gentibus et populis
 et linguis stantes ante thronum dei etc. **Apo. viij.**
Cum ergo dicit christus. **Multi** sunt vocati etc.
 cum sint innumerabiles secundum **Joh.** **Hoc** concordatur
 sic per distinctionem. quoniam de electis possumus loqui
 dupliciter. scilicet absolute vel comparative. **Si** volu-
 mus loqui absolute sic sunt multi. sic dicit iohannes.
Si autem volumus loqui de electis comparan-
 do ipsos ad damnatos sic pauci sunt electi respec-
 tu damnatorum. sicut de manu plena arena in qua
 sunt multa grana absolute. et pauca comparative
 respectu illorum que sunt in litore. **Sic** genus huma-
 num propter multitudinem comparatur arene. ut pa-
 tet in promissione facta abrahe. cui dixit dominus. **Mul-**
 tiplicabo semen tuum sicut stellas celi et sicut are-
 nam que est in litore maris. **Gen. xxij.** **De** quo
 accepit manum plenam. quia iustorum anime in ma-
 nu dei sunt **Sap. iij.** qui absolute sunt innumera-
 biles ut dicit **Joh.** sed respectu damnatorum qua-
 si nihil sunt. **Nota** quod antiquitus multi damna-
 bantur et solum iudei saluabantur et non omnes. **Si-**
 cut modo saluantur solum christiani et non omnes. hoc
 maxime apparebit in die iudicii quoniam omnes erimus in
 illa magna platea. electi ad dextram. damnati ad
 sinistram. **De** hoc propheta **Esa.** ponit duas com-
 parationes dei. **Quo** si pauca oliue que remanserunt
 excruciantur ex oleo et racemi cum fuerit finita vin-
 demia. hi leuabunt voces suas atque laudabunt
 cum glorificatus fuerit dominus hincient de mari etc. **Esa.**
xxij. **Querit** vnde est quod plures damnentur quam sal-
 uentur. **Dicit** enim sanctus **Tho. j. pte. q. lxiij. arti. ix.**
 ad primum quod plures angeli premerunt quam peccauerunt.
 sed in hominibus plures oppositum verum est. **Dicit**
 enim quod verbum prophete dicentis quod malum est ut in pluri-
 bus. bonum ut in paucioribus intelligendum est quod ad
 homines in quibus malum contingit ex hoc quod sequuntur bo-
 na sensibilia que sunt pluribus nota deserto bono
 rationis quod paucioribus notum est. **In** angelis autem non
 est nisi natura intellectualis. vnde non est similis ratio
 de angelis et hominibus. **Hec** sanctus **Tho.** **Que** est igitur
 ratio quod plures homines damnentur quam saluentur. **Re-**
 sponso quod est malicia voluntatis eorum que possent sal-

Dñica in Septuagesima

uari si vellent et nolunt accusando diuinam predestinationem dicentes. q non potest deficere curta men non cogat aliquem nec auferat liberum arbitrium sicut mea scientia et visio q estis hic non cogit vos esse hic. De hoc auto. **Eccl. xv.** Deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui adiecit mandata et precepta sua. Si voluerit mandata suare. seruabunt te. apposuit tibi ignem et aquam ad quod volueris porriges manum. Ante hominem vita et mors. bonum et malum quod placuerit ei dabitur illi etc. Si dicatur. si illud quod placet homini datur. ergo omnes ibimus ad paradysum. quia omnes volumus ire illuc. Responsio hoc nego. quia licet verbo omnes velint saluari. non tamen opere seu defacto. sicut dicit illo qui dicit se ire bunnam et recipit viam nuscie etc. Sic superbus verbo dicit se ire ad paradysum. sed defacto recipit viam inferni. et sic de alijs. unde non dicit voluntas sed velletas ut dicit sanctus **Tho.** Ideo aplos. hoc bonum et acceptum coram saluatore nostro iesu qui vult omnes homines saluos fieri. **1. ad Timoth. ij.** sed homines nolunt saluari. et licet voluntas dei sit efficacior. tamen non vult cogere aliquem ut vadat ad paradysum. sed dat nobis tribulationes et aduersitates ut peruertamur. Sicut bonus pater qui alapis facit ire filium ad scholas etc. sic deus etc. Patet ergo distinctio vite quod aliqui volunt ire ad paradysum aliqui non. propter quod dixit christus. Multi sunt vocati. pauci vero electi.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Quod iustum fuerit dabo vobis **Mat. xx.** pro huius verbi declaratione iuxta intellectum quem volo tractare. Sciendum quod deus in principio fecit creaturas in triplici gradu siue differentia. Quasdam fecit omnino spirituales ut sanctos angelos qui sunt substantie pure spirituales. De quibus **ps. ciiij.** Qui facit angelos suos spiritus. et ministros suos ignem viventem etc. Aplos autem dicit. Qui facit angelos suos flammam ignis ad **Heb. j.** Quia ad instar flamme angeli semper tendunt sursum ad deum. quia nullum habent retractorium siue retardatiuum sicut nos retrahit corpus. **Sap. ix.** Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. **Jo. christus Lu. vlti.** Spiritus carnem et ossa non habet In angelis enim non est materia proprie ut dicit sanctus **Tho. j. parte. q. l. arti. ij. et j. scrip. dist. viij. et ij. dist. ij.** et in multis alijs locis. Idem dicit ut in depotentia. et in quolibetis quolibeto. **ij. et viij. et in summa contra gentiles.** hoc idem dicit **Bionysius. iij. c. de diuinis nominibus.** quod prime creature sicut incorpales ita et materiales intelliguntur. Huius veritatis contrarium auicebron auctor libri fontis vite asseruit et irrationaliter. Quis er-

rorem sanctus **Tho.** ibi supra. efficaciter confutat scz in. j. parte. q. l. arti. ij. in corpore arti. Secundus gradus creaturarum est omnino corporalius ut sunt animalia irrationalia que sunt corruptibilia non solum quantum ad corpus. sed etiam quantum ad animas eorum que educuntur de potentia materie. **Gen. j.** Producat terra animam viventem dixit de quo voluit facere animalia. Ideo totum moritur. Pro dicti intelligentia. Nota quod anima brutorum siue sensitiva non est subsistens. ut dicit sanctus **Tho. j. parte. q. lxxv. arti. ij.** per totum et nullo modo est hoc aliquid. ac nullam habet per se operationem et traducitur cum semine et non est per creationem qua etiam ex causa anime brutorum desinit esse corpore corrupto. Auctoritas. Cuncta suple animalia subiacent vanitati et omnia pergunt ad unum locum. de terra facta sunt et in terram pariter reuertuntur. **Eccl. ij.** Et sicut angeli omnino tendunt sursum ad deum. per oppositum animalia tendunt deorsum ad terram quia nihil habent spirituale. Tertius gradus creaturarum quasi epilogo est homo qui est compositus de materia corporali quantum ad corpus in quo est similis iumentis et spiritiva quantum ad animam in qua est similis angelis. quam anima rationalis non educitur de potentia materie. Ideo est immortalis ut angeli. Quia anima rationalis sit incorruptibilis probat sanctus **Tho. j. parte. q. lxxv. arti. vj. et ij. dist. xix. arti. j. et ij.** contra gentiles. c. lxxviij. et lxxix. **Gen. ij.** Formauit deus hominem de limo terre quantum ad corpus. et inspirauit in faciem eius spiraculum vite quantum ad animam. ac si angelus a deo mitteret in corpore deluto formato ut ipsum regeret et gubernaret. id quantum ad corpus moritur homo ut iumentum. **Eccl. ij.** Unus est interitus hominum et iumentorum quantum ad corpus. ut dicit sanctus **Tho. j. parte. q. lxxv. arti. vj.** in solutione ad primum. sed anima est immortalis et quantum corpus moritur anima vadit ad deum reddere rationem. Reuertatur puluis ad terram unde erat et spiritus redeat ad deum qui dedit illum. **Eccl. vlti.** Sicut miles cui rex commisit castrum in medio inimicorum. quod si bene custodierit castrum premiabitur a rege. aliter punietur. Sic corpus ad instar castrum consistit in medio inimicorum in quo deus mittit spiritum tanquam militem ad custodiendum ne per portas sensuum corporaliu intrent inimici. quod si bene custodit premitur in morte alias punietur tanquam peccator et peccator. Aplos. Statutum est omnibus hominibus semel mori. quantum ad corpus. et post hoc iudicium quantum ad animam ad **Heb. ix.** in quo iudicio datur rationem de gubernatione corporis. De quo iudicio dicit christus in themate. Quod iustum fuerit dabo vobis. s. in illo iudicio. patet thema **Scd3 Aug. in lib. de cura pro mortuis agenda.** tres sunt gradus decedentium siue morientium.

Quidam sunt boni perfecte.

Quidam sunt mali peruerse.

Quidam sunt boni mediocriter. Cuiuslibet istorum dicit christus in themate. **Q**uod iustum fuerit dabo vobis. **D**ico primo quod de morientibus quidam sunt boni perfecte. sicut sunt persone que licet peccauerint aliquando tamen prope redierunt ad deum pervertunt de peccatis penitent non solum in anno sed in hebdomada etc. et sic de alijs bonis. **I**nter quos si eorum mala et peccata ponerent in statera diuine iusticie et bona in alia. multo plus ponderaret bona quam mala. tales dicuntur boni perfecte. quibus dicit christus. **Q**uod iustum fuerit dabo vobis. **Q**ui quoniam tales decedunt statim datur illis christus gloria paradysi sine purgatorio quia iam habuerunt hic purgatorium. **A**uctas. **S**i impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est et fecerit iudicium et iusticiam vita viuet et non morietur. **Ezech.** xviii. **N**ota si impius. id est pessimus et abominabilis peccator penitentiam egerit de omnibus peccatis suis saltem mortalibus que penitentia sunt nec unius sine alterius sit remissio. ut dicit sanctus **Thom.** in prima secunde. q. lxxiiij. arti. i. et iij. dist. xvi. q. ij. arti. i. q. ij. et custodierit omnia precepta mea. scilicet in voluntate proponendo custodire. **A**ntea dicit philosophus quod recessus a termino a quo. scilicet a peccatis est accessus ad terminum ad quem. scilicet bona opera. et fecerit iudicium. scilicet in confessione. solum confessor debet sedere. reus est peccator ideo debet se accusare seruata veritate. et fecerit iusticiam. scilicet seruando penitentiam iniusticiam. vltra viuet. et omnium iniustitiarum eius quas operatus est non recordabor. scilicet ad puniendum. **Ezech.** xxxiii. **O**mnia peccata eius que fecit non imputabuntur. scilicet ut puniantur iterum sed quod iustum fuerit dabo vobis quantum ad gloriam. **Q**ualiter autem datur gloria personis perfectis et bonis libi declaratur per quendam auctorem allegorice sumptam **Exo.** xxiiij. **E**cce ego mittam angelum qui precedat te et custodiat te in via et introducat in locum quem prepaui. **D**octrina est theologie quod angelus malus venit in morte cuiuslibet etiam in morte christi venit lucifer qui volens capere animam christi posuit se in brachio crucis. sed a christo captus fuit et ligatus in inferno usque in finem mundi. hoc dicit expresse **Beda** super tobiam. c. vi. vbi dicit quod tobias exiuit ut lauaret pedes suos. et ecce piscis imanis exiuit ad deuorandum eum. sed apprehendit branciam eius et attraxit eum in siccum etc. **E**t exponit ipse de morte christi. quia tunc christus lauit pedes peccatorum et exiuit piscis imanis. scilicet diabolus. sed apprehendit branciam eius potestate pristinam diripiendo. **D**e hoc dicit christus. **V**enit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquam **Joh.** xii. **E**x hoc habet doctrina clara quod diabolus venit in morte cuiuslibet. **A**b hoc fuit exempta sola virgo maria de gratia speciali **I**deo christus mittit in morte angelum bonum. **Joh.** dicit. **E**cce ego mitto angelum qui precedat te. scilicet egredientem de corpore qui ponit se ad dexteram

Persona autem si sit bona et perfecta statim sentit ibi presentiam boni angeli licet ipsum non videat quia caro impedit sed anima a carne separata statim videt ipsum et cognoscit. **E**t angelus malus stat ad sinistram qui reprehendit a bono dei. **Q**uid vis tu hic. **R**espondit. **S**pero etc. **I**deo do vobis optimum consilium faciendi orationem angelo custodienti quolibet die. **P**ro dicti intelligentia nota quod dicit sanctus **Thom.** i. parte. q. lxxxix. arti. ij. quod anime separate cognoscunt se mutuo et angelos. diues enim in inferno positus vidit lazarus et abraam. **E**t si loquamur de naturali cognitione anime separate tunc habet perfectam cognitionem de alijs a se separatis sed de angelis imperfectam et deficientem. **C**uius rationem sanctus **Thomas** ibi supra assignat. quia modus anime separate est infra modum substantie angelice sed est conformis modo aliarum animarum separatarum. modo sic aliquid intelligit per se in intelligente. est autem aliquid in altero pro modo eius in quo est. igitur anima separata habet perfectam noticiam de alijs animabus separatis et imperfectam et deficientem de angelis. loquendo de cognitione naturali anime separate. **D**e cognitione autem glorie est alia ratio. **E**t dicit sanctus **Thom.** in solutione ad primum quod anima separata quodammodo est liberior ad intelligendum quam coniuncta in quantum per grauedinem et occupationem corporis a puritate intelligentie impeditur. et ideo separata cognoscit angelos sed non coniuncta. **S**ecundo dicit. et custodiat te in via. scilicet ab huc usque ad celum que est via longissima. **E**t per doctrinam comunem demones sunt in media regione qui erunt ibi usque ad iudicium custodientes passum qui sunt ut athomi in radio solis. **I**deo anima indiget custodia et securitate angeli boni **D**e hoc dicit **David.** **A**ngelis suis deus mandauit de te ut custodiant te in omnibus vijs tuis. ne forte offendas ad lapidem. id est duriciam malorum spirituum. ps. xc. **P**ro dicti intelligentia nota per sanctum **Thom.** i. parte. q. lxxiiij. arti. iij. quo querit utrum aer iste sit locus penalis demonum. quod demonibus duplex locus penalis debetur. scilicet aer caliginosus causa exercitandi homines usque ad diem iudicii. et infernus ratione culpe et pene. verum etiam eorum aliqui nunc in inferno sunt ad extorquendum eos quos ad malum induxerunt. sicut et aliqui boni angeli sunt cum animabus sanctis in celo. **S**ed post diem iudicii omnes mali tam homines quam angeli in inferno erunt boni vero in celo. **H**ec sanctus **Thomas** vbi supra. **T**ertio dicit. et introducat ad locum quem prepaui. **D**e quo dicit christus apostolis. **V**ado parare vobis locum **Joh.** xiiij. **P**ortarii qui custodiunt portam sunt michael pro angelis et b. petrus pro hominibus et angelus introducit animas sanctas. **C**ui fit ma-

Dñica in Septuagesima

gnium gaudium in qualibet platea angeloz. **I**ohannes christus dicit. Factum est vt moreret mendicus et portaretur ab angelis in synu abrahe **Luce. xvj.**
¶ Nota vt portaret ab angelis. **¶** Qualis honor est anime ita coronari a papa iesu. **Autozitas Sap. v.** Iusti impetuum viuunt et apud dñm est merces eoz. id accipiet regnum decori et dyadema speciei de manu dñi. ergo quod iustum fuerit ego dabo vobis. quoniam iusticia magna est quod ex quo homo se dat ad seruendum deo quod ipse det homini suam gloriam. **¶ Dico secundo.** quod quidam sunt mali puerse sicut illi qui sciunt tenere mala vitam pleni superbia pompa et vanitate. **¶ Idem** de alijs peccatis quod oculis apertis vadunt ad infernum et nolunt peruenire nec redire ad deum. tales quoniam moriuntur in puncto descendunt ad infernum tam graue est onus peccatorum quibus grauantur. **Job. xxj.** Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt. **¶ Ecce** quare dicit quod iustum fuerit dabo etc. **Greg.** Ad magna iusticia omnipotentis dei pertinet vt nunquam in alia vita careat supplicio quod in hac vita noluit carere peccato. **¶ Questio** diceret aliquis. non videtur iusticia quod pro peccato temporalis vel momentaneo homo puniatur eternaliter. sed iusticia esset si tantum pro tanto. **¶ Juxta** illud pro mensura peccati erit plagarum modus **Deut. xxv.** **¶ Item** **Apo. xvij.** Et tunc glorificauit se et in delictis suis tantum date illi tormentum et luctum. **¶ Quod** ergo erit iusticia quod puniantur sine fine non est sibi tantum et quantum. nunquam sufficeret quod si per diem peccauit quis quod pro diem puniatur. si pro mensem. pro mensem. si pro annum etc. **¶ Responsio** quod illa ratio procedit ex ignorantia vel ex inaduerfentia supponeret quod quoniam peccator moritur quod peccatum finiat. imo tunc magis in peccato obstinat vel confirmat. **¶ Et** quia illa obstinatio durabit eternaliter in peccatore. ideo etiam pena erit eterna. **¶ Quod** diu anima est iuncta corpori recipit conditiones corporis et corpus etiam recipit conditiones anime. **¶ Corpus** recipit ab anima vt loquatur rocinet operetur ambulet etc. quia corpus de se nihil horum posset facere. anima autem recipit a corpore a variabilitate et mutabilitate. quia sicut corpus mutat et alterat leuiter. sic etiam et anima. quia bonus homo et sanctus potest mutari et effici malus et e converso. **Sap. ix.** Corpus quod corrumpit aggrauat animam. sed in morte quoniam corpus et anima separantur corpus remanet ab vna parte et perdit conditiones quas receperat ab anima. et anima ab alia parte perdit conditiones quas recepit a corpore et effici inuariabilis et immutabilis quia non potest mutari de gratia ad culpam nec e converso. **¶ An** si anima damnata posset habere tantam perditionem sicut granum synapis saluaret. sed impossibile est. quia est obstinata in malicia et peccato. ideo pena est eterna. **¶ Nota** quod peccatum angeli est irremediabile vt dicit sanctus **Tho. i. pte. q. lxvij. arti. ij. in corpore. et. ij. di. vij. q. j. ij.** **¶ Item. iij.**

di. j. q. j. arti. ij. scdm. **¶ Item** de veritate. q. xx. llij arti. x. et de malo. q. xvj. qntu. **¶ Similiter** et peccatum damnatarum aiarum est irremediabile. **¶ Tres** enim causas obstinatiois demonum vbi. s. in de veritate assignat. **¶ Notat** insuper sanctus **Tho. in de veritate. q. xxij. arti. vij. in solutione ad sextum** quod duplex est obstinatio. scilicet. **¶ Prima** quod et simpliciter **¶ Prima** est in hac vita. **¶ Secunda** vero in damnatis tantum. **¶ Idem** dicit ibi. s. q. xxij. arti. xj. **¶ Item** damnati non penitent de malis que fecerunt ratione culpe sed ratione pene vt dicit sanctus **Tho. iij. di. xlij. q. j. arti. llij. q. iij. et q. ij. arti. j. q. ij.** **¶ Et** id est iusto dei iudicio pena damnatorum erit eterna siue perpetua. **¶ Nota** ad hanc similitudinem de duobus raptotibus quos dominus vult corrigere etc. **¶ Idem** de anima quoniam sentit primum ictum pene obstinatur in malicia etc. **¶ Apo. xvj.** Estuauerunt homines estu magno et blasphemauerunt nomen dei habentis potestatem super has plagas neque egerunt penitentiam vt darent illi gloriam. **¶ Ideo** christus **Mat. xxv.** **¶ Ibi** sunt hi. scilicet mali et peruersi in ignem eternum. **¶ Iusti** autem in vitam eternam. **¶ De** quibus dicit scriptura **Eccl. xj.** Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit lignum siue arbor. i. homo. **¶ Marci. vij.** **¶ Video** homines vt arbores ambulantes. **¶ Prima** dieta est flozere per bonas cogitationes. **¶ Secunda** folia facere per bona verba. **¶ Tertia** fructus producere. **¶ De** quibus **Lu. iij.** christus dicit **Facite** fructus dignos penitentie. **¶ Hec** arbor scinditur in morte securi mortis. **¶ Mat. iij.** **¶ Jam** enim securis ad radicem arboris posita est. **¶ Si** ceciderit ad austrum quod significat statum gratie propter caliditatem deuotiois et humilitatem diuine gratie ibi erit scilicet eternaliter **¶ Si** autem ceciderit ad aquilonem quod significat statum culpe et peccati mortalis propter frigiditatem. ibi erit scilicet eternaliter. ergo quod iustum fuerit dabo vobis. **¶ Tertio** dico quod quidam sunt boni mediocriter. quia non est homo qui non peccet. **¶ Eccl. vij.** **¶ Sed** pro tempore redeunt ad deum perteruntur de peccatis sed non tantum quantum magdalena. tamen ex quo fit contritio non est sine gratia gratum faciente. **¶ Sed** penitentia est parua respectu peccatorum que fecerunt. tales quando decedunt non vadunt statim ad paradysum quia non sunt boni perfecte. nec vadunt ad infernum quia non sunt peruersi sed descendunt ad purgatorium quod est in corde terre. **¶ Ideo** quod iustum fuerit dabo vobis dicit christus. quia ibi complent penitentiam. **¶ De** hoc inquit dauid ps. x. **¶ Quoniam** iustus dominus et iusticias dilexit equitatem vidit vultus eius. **¶ Nota** equitatem scilicet culpe et pene et e converso. et completa ibi penitentia ascendunt ad celum. **¶ Nota** similitudinem de argentario qui nunquam ponit in opere aurum et argentum. nisi fuerit primo purificatum in fur-

nello. Sic nec deus optimus argentarius nū
q̄ ponit in opere paradysi aurum nec argen/
tum. s. christianos qui dicunt aurum ppter gra/
tiam charitatis quam habent et argentum ppter
claritatē fidei nisi purificent primo i camio pur/
gato. ij. Eccl. ij. Igne purgat. i. purificatur auz
et argentum homines x̄o receptibiles in camio
hūiliationis. Nota receptibiles. s. passiuē vt re/
cipiantur in celo ex quo i gratia decesserūt. Apo/
stolus. Gratia dei vita eterna. vel receptibiles
actiue. quia sunt apti recipere nostra suffragia.
que intm̄ possent a viuis iuari q̄ minuis tem/
pus et pena. Sed illi de inferno non sunt recepti/
biles nec actiue nec passiuē quia sunt tanq̄ mem/
bra absca et putrida a corpore ecclesie. Ecclesia
enim est vnū corpus. cuius oculi sunt speculati/
ui. aures iudices. nares qui sentiunt odores vir/
tutum christi et sanctorū sunt deuoti. os sacerdo/
tes qui comedunt sacramenta altaris et loquun/
tur laudes dei. guttur sunt p̄dicatores quo cib⁹
spiritualis animarū transit ad nos. brachia de/
fensiuā sunt domini tpales. vterus diuites mer/
catores. tibie et pedes tangentes terram qui su/
stinent totum corpus sunt labratores ad Ro. xij
Sicut in vno corpore multa membra habemus
oia autem membra non eundem actum habent
ita multū vnū membrū sumus in christo singuli
autem alter alterius membra rē. Dic quōd quan/
do dicitur aliqua missa vel datur elemosyna p
ainma in purgatorio existēti que pro illa est. sta/
tim illa anima sentit refrigeriū et omnes in pur/
gatorio illi⁹ misse participes efficiuntur et si illa
anima pro qua dicitur non indiget statim reuer/
titur ad nos meritum rē. ps. Oratio mea in sy/
nu meo reuertetur. Quisēnt seculares primo ne
in missa faciant precium rē. secūdo vt querāt bo/
nos sacerdotes. Grego. Cum is qui displicet ad
intercedendū mittitur. irati animus ad deterio/
ra prouocatur. Sancta ergo et salubris est cogi/
tatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluan/
tur. ij. Machab. xij. Dic contra illos qui nō cō/
plent testamēta rē. Au. xvij. Nunquid vindi/
ctam faciet deus electorum suorum clamantium
ad se die ac nocte et patientiā habebit in illis. di/
co vobis quia cito faciet vindictam illorū. et. xij
q. ij. Qui oblationes defunctorū aut negāt aut
difficiliter reddunt tanq̄ egentū necatores ex/
cōicef. Et. xij. q. ij. Qui abstulit aliquid p̄ri vel
matri. dicetq̄ hoc pctm̄ non esse homicidij par/
ticeps est. De eadem dñica. Sermo. iij.

De operariis

et redde illis mercedem Matth. xx.
Inter omnes dñicas totius anni ista
est de maiorib⁹ et sensibili noie vocatur septua/
gesima. Ratio. quia modo appropinquat temp⁹
penitentie. s. q̄dragesima que consistit in septem

hebdomadis. in qua peccatores faciunt p̄ntam
per septem opera penitentialia de septem peccatū
mortalibus pro obrinendis septem donis sp̄ri/
tūsancti et septem b̄itudinib⁹ paradysi. Ecce q̄
re dicitur septuagesima. Et d euāgelio hui⁹ erit
sermo. sed primo salutē virgo maria. ¶ Uoca
oparios rē. In isto euāgelio hodierno p̄tinent
multa et magna secreta et difficultates que n̄ pos/
sunt in vno sermone declarari. Ideo modo solū
volo declarare p̄icta p̄ncipalia que sunt duo. s.
¶ Primus de vocatione temporalī.

¶ Secundus de retributione eternali.

De sc̄do dicit thema. et est verbu⁹ dei patris ad
filium eius iesum christum loquēs de iudicio ge/
nerali di. Uoca oparios et redde illis mercedem.

¶ Dico primo q̄ primus punct⁹ erit de vocatio/
ne tpali quō deus vocat aliquos ad se per bonā
vitam et p̄ntiam in hoc mūdo s̄m q̄ ipsemet de/
clarat in euāgelio hodierno p̄ talem similitudi/
nem di. q̄ erat quidam pater familias qui habe/
bat q̄ndam notabilē vineam ppter quam volēs
conducere oparios surrexit m̄e. et hora prime
exiit in platea et p̄duxit oparios quibus p̄mi/
sit singulos denarios argenti et misit eos in vi/
neam suam. Egressus circa horaz tertiam vidit
alios stantes in platea vel foro ociosos et illis di/
xit. Ite et vos in vineam meam. et q̄ iustum fue/
rit dabo vobis. Item exiit circa sextam et nonaz
horaz et fecit similit. Circa horaz x̄o vndecimā
exiit que est inter vespas et completoriū et inue/
nit alios stantes quibus dixit. Quid hic stat⁹ to/
ta die ociosi. dixerūt ei. quia nemo nos p̄duxit.
dixit. Ite et vos in vineam meam. Hic ostendit
vocationē tpalis. sed oportet p̄sus tr̄a declarare
anteq̄ intremus materiam.

¶ Primo quis est iste pater familias.

¶ Secundo que est ista vinea.

¶ Tertio que sunt iste hore prime tertie rē.

Nota q̄ hoc nomen p̄familias est ḡti casus s̄m
declinationē grecam. et numeri singularis. Iste
ergo pater familie. s. christiane est solus deus q̄
solum christiani dat hereditatē paradysi. Isto
modo nō dicit pater iudeorū agarenorū nec alio/
rum infidelū Ideo nō dicit pater familias i plu/
rali sed pater familie. scilicet christiane quam ge/
nuit in baptismo in vtero sponse sue. scilicet ec/
clesie. et christianis tanq̄ filiis dat suam heredi/
tatem. quibus dicit ipsemet. Omēs vos fratres
estis. vnus est enim pater vester qui in celis est.
Matth. xxij. Vineā huius patris familie est vi/
ta spiritualis sancta et deuota per ipsum valde
dilecta que habet tot vites quot religiosos qui
tenent vineam et non agrum. duplici differen/
tia que est inter agrum et vineam. Prima q̄ vi/
nea indiget maiorī cultura et cura q̄ ager. Sc̄da
quia vinea indiget clausura siue bardica et ager
non. Sic etiā vinea sp̄ual que ē vita religiosorū

Dñica in Septuagesima

clericorum et deuotarum psonarum. **D**icit vi-
nea quia cuz magnis laborib⁹ et cura intram⁹ pa-
radysum etiam habem⁹ maius salariū. **S**ed vi-
ta laicoꝝ est ager qui non indiget magna clausu-
ra nec tanto labore. sufficit eis tenere pcepta dei
Primo q̄ in suis necessitatib⁹ non recurrant ad
diuinos et sed ad christū. **S**ecdo loquant̄ d̄ deo
cum reuerētia et honore tanq̄ de dño. nec p ali-
quo lucro vel amico debent iurare false nec blas-
phemare. totum hoc est leuē ad faciendū. **T**er-
tio vt quiescatis in dñica postq̄ laborastis p to-
tam hebdomadā et audiat̄ missam cuz silentio
et. **Q**uarto honorare parētes. quia etiam aia/
lia bruta h̄ faciūt vt patet de ciconia. **Q**uinto n̄
occidere aliquem nisi per iusticiā et. **S**exto non
fornicari nec facere adulteriū. **S**eptimo nō fur-
tum facere. quia ipse totum dimisit. **O**ctauo nō
falsum testimoniū diceret nec in iudicio. **N**ono
non ꝑcupiscere vxorem pximi. **D**ecimo nō con-
cupiscere bona pximi. **E**cce decem pcepta quia
leuia sunt. **J**. **J**oh. v. **H**ec est charitas dei vt mā-
data eius custodiam⁹ et mandata eius grauiā n̄
sunt. **I**deo christ⁹. **S**i vis ad vitam ingredi ser-
ua mandata **M**at. xix. **N**os autem religiosi q̄
sumus vinea indigemus maiori labore et cultū/
ra. quia non solum tenemur seruare pcepta de-
cem vt laici. sed etiam tenemur ad vota religio-
nis et ad cerimonias. **I**tem non sufficit presbyte-
ris seruare decem pcepta. sed etiam obligant̄
tenere vota que sunt ordinib⁹ annexa et facere ser-
uitium dei. surgere de nocte ad matutinas. dice-
re septem horas canonicas et missam deuote. vi-
uere tenent̄ caste. quia habent tractare illud sa-
cramentum altaris in quo est sanctū corpus chri-
sti. seruādo cor mundum a malis cogitatioib⁹. ma-
nus ab imūdis actib⁹ et ludis. os a blasphemijs
iuramentis et mendacio. corpus a corruptibilit⁹
luxurie. quia est sepulchꝝ christi ne p̄ficiatur in
latrina et. **I**dem de laicis qui volūt viuere spi-
ritualiter. quia plus facere debent q̄ alij laici. s.
p̄fiteri et cōicare frequent̄. orare quolibet die i-
uinare sepe. **E**cce quō vinea vite spūalis indigz
maiori cultura q̄ ager. s. vita laicoꝝ. **P**ro ista
vinea dauid orando dicebat. **D**eus virtutū cō-
uertere de celo et vide et visita vineam istam et p-
fice eam quā plātauit dextera tua. ps. lxxix. **N**o-
ta in his verbis duas differentias. **P**rima. ibi.
Deus virtutū puertere. qm̄ multi sunt i vinea
religionis qui non tenent vitam spūalem. pp̄
hoc dicit deus virtutum conuerte nos religio-
sos. hunc mūdū. et alium. respice de celo et vide
et visita. s. tangendo corda vt pueramur ad ser-
uandum que vouimus. de illis autem qui iā ser-
uant dicit. et perfice eam quā plantauit dextera
tua. quia queibet psona spūalis vite plātur a
deo in vinea vite spiritualis. **S**ecda differentia
que est inter agrum et vineam est qm̄ vinea indi-

get clausura parietis. **A**ger non. **S**ic etiaz vinea
spiritualis vite clausa debet esse non curare de
negotijs seculariū. nec de ammistantijs vel fa-
miliaribus alias tempore vindemiārū. i. mortis
non inueniēt racemi bonoꝝ operum siue merito-
rum. **I**deo christus loq̄ns de se dicit. **H**omo q̄-
dam erat paterfamilias qui plantauit vineam et
sepem. id est. bardicem circūdedit ei **M**at. xxj.
quia alias vita spūalis sine clausura non potest
pseruari. **I**deo dauid loq̄ns de illis qui nimis
curant de negotijs mundi dicit. **E**t quid destru-
xisti maceriam eius. i. bardicam et vindemiāt eā
omnes qui pretergrediūt viam. ps. lxxx. **N**o-
do videndū est que hore sunt iste in quibus pa-
terfamilias vocat gentes ad vineam spūalis vi-
te ad quam vocantur ad q̄nq; horas. s. p̄me. ter-
tie. sexte et. in q̄nq; etatibus. **H**ora prime homi-
nis est infantia siue puericia. **Q**ui ergo iaz i pue-
ricia incipiunt seruire deo orant̄ p̄fiteñt̄ et. tales
vocantur hora prime ad vineam spūalis vite.
Hora tertie est secunda etas. s. adolescentia a q̄n-
decim annis vsq; ad vicesimū quintū. **H**ac ho-
ra vocantur qui in ista etate incipiunt bonaz vi-
tam. **H**ora sexte. qui in iuuentute. **H**ora nona q̄
in senectute. **H**ora vndecima qui in etate decre-
pita. **D**icunt. **M**iser senex sum et nulluz bonū
feci et. adhuc recipit a dño q̄si dicerz. de malis
soluitonibus oportet recipere et. **E**cce qualiter
in q̄nq; horis siue etatibus hominū deus vocat
gentes ad vineam spūalis vite. **A**uctoritas. **D**e-
us omnis gratie semper dator qui vocauit nos
in eternam suam gloziam i christo iesu. **J**. **P**e. v.
Si queratur in qua istarum etatū est melius vo-
cari et conuerti ad deum et incipere vitam spūa-
lem. **A**d hanc questionē respondet hieremias di-
cens. **B**onum est viro cum portauerit iuguz ab
adolescētia sua **T**hren. iij. **N**ota quō parentes
debent nutrire filios. **D**ico secūdo q̄ secūdu
punctus est de retributione eternali quō deus
dabit vnicuiq; p̄m q̄ meretur per iusticiam di-
cente deo patre ad filiū. **V**oca operarios. et red-
de illis mercedem. qd̄ ostenditur i euangelio cū
dicit. **Q**um sero autem factū esset dixit dñs vi-
nee procuratori suo. **S**ero intelligit̄ dies iudicij
Ratio quia sicut sero est finis diei. sic dies iudi-
cij erit in fine mūdi cito et breuiter. **T**unc nullus
uiuens remanebit in mūdo. quia omnes mori-
entur et per ignem comburent̄. et statim post erit iu-
diciū. ad **H**eb. ix. **S**taturum est omnib⁹ semel
mori. et post hoc iudiciū **I**n isto sero diei iudicij
dñs vinee. s. christus verus deus et homo voca-
bit pcuratorem suū. s. michaelē qui ex pcepto
christi procurat hanc vineam et custodit. **E**cce
michael vnus de principib⁹ primis venit in ad-
iutorium meū **D**an. x. **T**ūc dicet iesus sibi. **V**o-
ca operarios. et redde illis mercedem. scilicet nū-
ciatiue. quia deus reddet mercedem p̄m iatiue.

Hec vocatio erit vniuersalis citatio que fiet per michaellem quando voce terribili clamabit. **S**urgite mortui venite ad iudiciu. Que vocatio dicitur tuba prop̄ terribilitate vocis que audiet in celo in inferno in purgatorio ⁊ in lyngo puerorum. ⁊ statim oēs anime tam bonoz q̄ maloz venient ⁊ quelibet resumer suū corpus virtute diuina licet fuerit combustū vel a bestijs deuoratum. **B**oni autem cū magno gaudio assumēt corpa sua. sicut sponsa accipit vestem preciosaz a suo sponso sibi missam ⁊ cantādo dicēt. **G**audens gaudebo in dño. ⁊ exultabit anima mea i deo meo quia induit me vestimentū salutis ⁊ indumento iusticie circūdedit me quasi sponsū decoratū corona ⁊ quasi sponsam ornata monilibus suis. **E**sa. lxj. **D**amnati etiam tunc exiēt de inferno licet magis vellent ibi remanere. q̄ modo habent captione latam sed aia striget in corpore fetido ⁊ ignoto ac si aliq̄s indueret tunica ferrea ignita. **V**enient etiam oēs pueri q̄ sunt in lyngo ⁊ suscitabunt in etate triginta annoz et omnes cognoscem⁹ nos. **E**cce hic vocatio vniuersalis ad eternam retributionē. **A**uto. **T**unc mitter filius hoīs angelos suos cuz tuba ⁊ voce magna ⁊ gregabūt electos suos a quattuor ventis a summis celozum vsq̄ ad terminos eozū. **M**at. xxiiij. **N**ota cū tuba ⁊ voce magna a quattuor ventis celi quia tunc resurgent quattuor conditiones defunctor. s. beati de paradyso. ⁊ damnati de inferno. illi de purgatorio. ⁊ pueri d̄ lyngo. **Q**uam ad scdm. **R**etributio mercedis erit quando christus dicet bonis qui erunt a dextri seu ad dexteram. **V**enite bñdicti patris mei percipite paratum vobis regnū a p̄stitutione mūdi. **E**surui ⁊ dedistis mihi manducare. **S**itui et dedistis mihi bibere ⁊c. **M**at. xxv. **T**unc boni flexis genibus christo regrando dicent. **G**loria tibi dñe ⁊c. **Q**ui virtute glorie vel diuina ascendent cum christo ⁊ virgine maria ⁊c. osculātes manus christi ⁊ virginis marie. **E**cce mercedez quam expectamus si tenem⁹ bonam vitam ⁊ eternaliter erimus in illo honore ⁊ gloria sine alicuius defectu. **D**einde dabit salariū sed penaz dolorosam magis q̄ salariū malis qui erunt a sinistris cum vultu ⁊ facie terribili dicens. **D**iscedit a me maledicti in ignem eternū. qui paratus ē diabolo ⁊ angelis eius ⁊c. **M**at. xxv. **Q**uia noluitis viuere s̄m meas ordinatiōes sed s̄m malas vestras inclinationes. **E**go precepi humilitatem ⁊ vos fuistis superbi. ⁊ sic de alijs. **I**deo inferne aperi os tuū ⁊ deglutire omnes impios istos. **D**ic quō infernus absorbebit eos illa pena. ideo auiso quia non dico centesimā partem pene. ideo p̄uertim⁹ ⁊ faciatis p̄niam. opamini opus vestrum ante tempus ⁊ dabit vobis mercedem in tempore suo. **E**ccl̄. vi. **D**eo gratias. **D**e eadem dñica. **S**ermo. iij.

Erunt nouissimi

Erunt nouissimi primi. ⁊ primi nouissimi. **M**at. xx. **V**erbum est christi ⁊ habet magnā difficultatez in theologia. **I**deo volo modo ipsum declarare. **S**ed primo salutē virgo maria ⁊c. **V**erbu p̄positum declarat primo litteraliter narrādo p̄mo historiam breuiter euangelij. **E**t q̄ in sero dñs vinee dixit pcuratori suo q̄ in solutione serua/ret talem modū q̄ primo daret salariū illis q̄ venerunt hora vndecima. deinde illis qui venerunt hora nona. deinde illis qui venerunt hora sexta. et sic de alijs. **S**ic q̄ illi qui venerunt primi. fuerunt in solutione vltimi. **O**ccasione hui⁹ p̄bole christus dicit verbum p̄positū. **E**runt nouissimi p̄mi. ⁊ primi nouissimi. **M**odo restat difficultas ad declarandū quō intelligē verbum predictuz. **E**runt nouissimi primi ⁊c. **P**ro cuius declaratione scienduz q̄ hoc verbum. **E**runt primi nouissimi ⁊c. habet veritatem s̄m tres intellectus. **P**rimo s̄m durationem tempalem. **S**ecundo s̄m p̄ditionem mūdialem. **T**ertio s̄m affectionem cordialem. **Q**uam ad primū. **P**redictum verbum est v̄z s̄m durationē tpalem. pro quo sciendū q̄ deus diuisit totum tempus in duas partes. s. in tempus merendi. ⁊ in tempus p̄miandi. **T**emp⁹ merendi est in hac vita ⁊ durat q̄diu durat p̄sens vita in quo meremur per opera iusticie iusticie ⁊c. **T**empus p̄miandi est in alio mūdo. qz ibi non est tempus lucrandi aliquid. **Q**uia licet sancti qui sunt in paradyso faciant multa bona opera ⁊ virtiosa. tamen illa non sunt ad meritū gratie sed sunt in p̄miū ⁊ salariū glorie. **D**e his duabus partibus tempis auctoritas. **T**empus flendi. tempus ridendi. tempus plangendi. tempus saltādi. tempus belli. tempus pacis ⁊c. **E**ccl̄. iij. **N**ota tempus flendi. s. peccata est in h̄ mundo per p̄tritionem ⁊ mala p̄mi per compassionem. plagas christi per deuotionem. ⁊ paradysum per desiderium ⁊ p̄templationem. **T**empus ridendi erit in alio mundo in gloria vbi nō est fletus imo absterget deus omnem lachrymā ab oculis sanctorum. **A**poē. viij. **I**te tempus plangendi est in hoc mundo. **Q**uidam plangūt mortem filioz. vxor mortem viri ⁊ econuerso. q̄dam bonozum amicoz. quidam plangunt tempus perditum in quo nullum bonū fecerunt di. **M**iser ego sum religiosus ⁊ sunt. xxx. anni q̄ habitū porto ⁊ nullū bonū feci ⁊c. **I**te de p̄sbyteris ⁊ laicis. **T**empus saltādi erit in alio mūdo vni saltū siue choream faciūt sancti patres patriarche cū quib⁹ tripudiat p̄sone que fuerunt misericordes. **A**lium modo faciūt p̄p̄he cū q̄b⁹ tripudiant deuoti. alium apli cū charitatis. alium martyres cū penitentib⁹. alium virgines cū p̄tinētib⁹. **E**ccl̄. i. **P**ascē inē lūta sepr⁹ choreis x̄ginū sp̄s

Dñica in Septuagesima

Decorus gloria sponsis q̄ reddēs p̄mia. quocūq̄
pergīs virgines sequūt atq̄ laudib⁹ post te ca-
nentes cursitant hymnosq̄ dulces p̄sonāt. **Tē-**
pus belli ē est in hoc mūdo in quo oportet nos
bellare contra mundū per patientiā qm̄ mūdus
dat tribulationes aduersitates derisōes bonis
personis. **Secūdo** contra carnē per abstinentiam.
Caro enī bellat dando malas inclinatioēs ⁊ de-
sideria ⁊c. sed vincit abstinentia. **Tertio** ⁊ demo-
nem per humilitatē. quia sicut ipse est damnat⁹
per sup̄biam sic vellet q̄ omnes essem⁹ sup̄bi vt
cum eo essemus damnati sed vincit humilitate.
Tempus pacis est in alio mūdo ⁊ quietis. **Au-**
to. Sedebit populus meus in pulchritudine pa-
cis ⁊ tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulenta
Esa. xxxij. Ecce quō deus diuisit tempus in tē-
pus merendi in hoc mūdo. ⁊ in tempus p̄mian-
di in alio mūdo. **Auctas** christi in qua ponit se-
ptem merita huius mūdi q̄bus corrūdent septē
p̄mia seu beatitudines in paradiso. **Mat. v.**
di. **Beati** paupes spiritu. qm̄ ipsoꝝ est regnū ce-
lorum ⁊c. **Paupes** spiritu sunt illi qui despici-
unt oīa bona mūdāna. etiam si sint diuites non
ponunt ibi cor. nec spem. sed seruiūt sibi de diui-
tijs in necessitatib⁹ ⁊ non in vanitatib⁹. **Alij** di-
cuntur etiam paupes spiritu in maiori gradu si-
cut sunt illi qui p̄pter deū dimiserunt oīa q̄ ha-
bent ⁊ possunt habere. vt sancti apostol. **Chri-**
stus dicit q̄ ipsoꝝ est regnū celoz. **Ecce** premiū
Secūdo beati mites. **Ecce** meritū. qm̄ ipsi posside-
bunt terram. s. v̄luentū. **Ecce** premiū. **Mites**
sunt illi qui nolunt facere pompam in ornatu ve-
stitū nec scutiferis nec eq̄s. sed in corde ⁊ in ore
et in gestu sunt simplices. **Tertio** beati q̄ esuriūt
et sitiunt iusticiam. quia alias gens se occideret
sed qm̄ vident illū suspensum p̄pter furtum ⁊ il-
lum propter homicidiū ⁊c. **Dicūt.** cauebo a tali-
bus. **Prop̄** hoc dñi t̄pales qui faciunt iusticiā
habent hic magnū meritū. ⁊ in celo habent ma-
gnū premiū. qm̄ ipsi saturabunt. **Quarto** beati
qui lugent. scz peccata. **Ecce** meritū. qm̄ ipsi cō-
solabunt. **Ecce** premiū. **Quinto** beati misericor-
des. quia ad instar seminatoris in t̄pe messis. scili-
cet die iudicij metent. qm̄ ipsi misericordiā conse-
quent. **Sexto** beati mūdo corde. s. ab odio ran-
core inuidia mala volūtate a malis desiderijs. q̄
niam ipsi deum videbūt. **Septimo** beati pacifi-
ci. i. pacem faciētes cū inimic. **Dicit** Aug. in li.
de sermone dñi in monte. q̄ hoc meritū est mai⁹
ideo premiū corrūdens est mai⁹. qm̄ filij dei vo-
cabunt. **Octauo** beati qui persecutionē patiuntur
propter iusticiam. **Ecce** meritum. qm̄ ipsoꝝ
est regnū celoz. **Nono** beati estis cum maledi-
xerint vobis homines ⁊ dixerint omne malum
aduersum vos mentiētes propter me. **Gaudete**
et exultate. qm̄ merces vestra copiosa est in cel.
Mat. v. **Secūm** ergo durationē ⁊ t̄palem qui in

hoc mūdo nouissime incipiunt mereri ⁊ in alio
mūdo premiantur p̄mi. si p̄mi ex hac vita dece-
dunt. ideo dicit. **Erunt** nouissimi p̄mi. s. in glo-
ria. ⁊ p̄mi in merito nouissimi in premio. verbi
gratia. **Quis** primo incepit mereri ⁊ esse in serui-
tio christi. **Petrus** ap̄ls vel latro. **Certum** est q̄
petrus qui iaz incepit in p̄ncipio p̄dicatiois chri-
sti. latro autem in fine. tamen latro fuit primus i
gloria. quia eadem die fuit in paradiso ⁊ habu-
it paradysum. ⁊ petrus stetit adhuc per. xxx. an-
nos. **Idem** de virgine maria ⁊ beato stephano
cum stephanus fuit prim⁹ in gloria q̄ virgo ma-
ria. **Idem** de iohanne euāgelista qui fuit de pri-
mis discipulis christi ⁊ de paulo qui fuit de vlti-
mis. q̄ post ascensionē christi adhuc p̄sequeba-
tur christianos ⁊ tamen paulus fuit prior iohā-
ne in gloria bene per. xx. annos. **Idem** de nobis
vnus religiosus erat qui seruiuit christo. xl. an-
nos vel. l. seruādo regulam vota cerimonias. et
vnus hodie profitef ⁊ moritur in sanctitate. iste
qui fuit nouissim⁹ in merito erit tamen primus i
premio in gloria. **Idem** de presbyteris ⁊ laicis.
quot sunt in mūdo qui tenent sanctā vitam amo-
re quoz deus sustinet mundus. quia alias diu
fuisset p̄sumptus forte propte peccata inhabitā-
tium. **Patet** hoc pulchre **Gen. xvij.** quia si de-
cem iusti fuissent inuenti in sodomis ⁊ gomorra
pep̄cisset oibus. **Ait** enim. prop̄ decem non de-
lebo eos. **Tales** aliqñ diu dño seruiūt. ⁊ hodie
baptizatur infans ⁊ morit. ille est primus in glo-
ria. **Ideo** tales non sunt flendi qui p̄spero nau-
gio p̄cedunt vos ad portum salutis. **i. Thessal.**
iiij. **Nolumus** vos ignorare de dormientib⁹ vt
non p̄tristemini sicut ceteri qui spem non habēt
ergo p̄m durationē temporalē erunt nouissimi
primi. **Dico** secūdo q̄ predictū verbum ē ve-
rum p̄m p̄ditionem mūdānalem. **Conditio** mū-
danalis est q̄ p̄speritas. s. diuitiarū honoz ⁊ di-
gnitatum ⁊c. elongat ⁊ retrahit hominem a deo
intm̄ q̄ ille qui est in prosperitate obliuiscit deū
Nota ad hoc similitudinē de illo qui cuz ma-
gnis delectationib⁹ ⁊ laboribus enutrit falconē
per tres vel quattuor annos ⁊ aliquotiens fugit
nec vult ad dñm redire qm̄ ab ipso vocatur. ⁊ h̄
ideo est. quia habz stomachum plenū. **Ita** ē ho-
die in mundo de multis. deus nutrit personas
diuites quibus dat prosperitates diuitias ⁊c.
quia nullus potest ista dare nisi deus. dominus
pauperem facit ⁊ ditat humiliat ⁊ sublimat. nul-
lus dicat q̄ habeat p̄p̄ijs laboribus. quia mul-
ti sunt qui laborant qui tamen nihil lucrantur.
deus dat totum. **Et** multi quando sunt pleni re-
cedunt a deo. **Ecce** fugam. ideo sunt pauci diui-
tes deuoti in mundo. quia talis est p̄ditio p̄spe-
ritatis mūdānae ⁊c. **Aucto.** **Incrassar⁹** ē dilec-
t⁹ ⁊ recalcitrauit. **incrassar⁹** impinguar⁹ dilata-
tus d̄: reliq̄t deū factorē suū ⁊ recessit a dō saluta

ri suo Deuſ. xxxij. Nota in crastatus. ſ. delitijs impinguatus diuitijs. dilatatus. ſ. honorib⁹ officijs dignitatib⁹ rē. ſō drelīqt deū factorē ſuum rē. p mūdānalē pſperitatē. **S**poſitū facit adūſitas que facit hoīem venire ad deū. ſicut tribulatio infirmitas pſecutio paupertas rē. **Q**m̄ ſicut falco plen⁹ recedit a dño ſuo. ſed qñ eſurit ſtatiz venit ad manū qñ vocat a dño. **S**ic diues plenus recedit a dño. ſed paup ad primā vocem qñ vocat a dño. ſ. in p̄dicatiōe. vel alias ſtatim venit conteriſ p̄ſiteſ rē. **S**implices ſtatim p̄uertūtur ad deū ſed diuites mime. **N**ō poteſtis dicere rē p̄dicare. **E**cce qualē habet aduerſitas cōditionem rē efficacīā que facit venire hoīem ad deū qd̄ patet ad oculū. **E**rat vn⁹ ſcutifer iuuenis fortis rē robuſt⁹ q̄ totū tps ſuū expēdit eq̄tando rapiendo ſurādo rē. ſed qñ capiſ rē ſniaſ tunc p̄ſiteſ rē perit veniam penitet rē dolet. **S**ic **B**ala que nos hic premūt ad deū ire compellūt. modo ſm̄ p̄ditionē mūdānalē in mūdo ſunt primī reges p̄ncipes duces comites barones papa cardinales plati rē. **N**ouiſſimi autē ſunt paupes ſimplices p̄ſone in omī loco tam in eccleſia q̄ in platea rē in via rē in mēſa rē. **S**ed apud deū ſunt primī. qz aduerſitas facit ipſos ire ad deū. **E**t p̄mi ſm̄ mūdū ſunt nouiſſimi apud deū. qz pſperitas elongat ipſos a deo. **E**cce quō ſunt nouiſſimi p̄mi rē ecōuerſo ſm̄ mūdū p̄ditionē. **D**e b̄ dabo vobis miraculū rē exēpluz ſacre ſcripture qd̄ chriſtus p̄dicauit de diuite epulone. rē de paupe lazaro **L**u. xvj. **Q**m̄ paup mendic⁹ lazaro q̄ ſm̄ mūdū erat nouiſſim⁹ apud deū ſuit p̄m⁹. **D**e diuite q̄ ſm̄ mūdū erat p̄m⁹. ſed ſm̄ deū ſuit nouiſſim⁹ in inferno. **F**actū eſt autē vt moreret mēdicus rē portaret ab angel⁹ in ſynu abrae. **M**ortuus eſt autē rē diues rē ſepult⁹ eſt in inferno. **E**xemplū aliud fuit de dauid rē ſrib⁹ ſuis. j. **R**eg. xvj. **Q**m̄ deus voluit dare regē p̄lo iſrael. **D**ixit deus ſamueli p̄phe q̄ iret in ciuitatē bethleem ad yſai q̄ habebat multos filios dicēs q̄ vngeret in regem vnū de filijs ſuis. ſ. illū quem ſibi oñderet. **N**ota yſai vocauit aminadab rē alios ſex ſucceſſiue. vltimo vō ex iuſſu ſamuelis dauid. **E**t tūc ait dñs. **S**urge rē vnge eū ipſe ē enī. **N**ota hīſtorīā qz pulchra. **S**aul fuit eiectus d̄ regno. coram dño vitim⁹. corā mūdo primus **D**avid vō p̄mus coram dño. abiect⁹ mūdo. **E**t dic quō primī erūt nouiſſimi rē ecōuerſo ſm̄ p̄ditionē mūdū. **S**up hoc ſancti doctores dāt vnāz ſimilitudinē talem. ſ. de falcone rē gallina. quia falco q̄ diu viuūt ſeruat diligēt. **N**ota practice rē. **S**poſitū eſt de gallina rē. que nō p̄mittitur intrare cāmērā dñi. ſed poſt mortēz mutat⁹ ſors qz gallina ē prima rē portat cum magno honore inter duas ſcutellas argēteas corā dño. **F**alco autē eſt nouiſſim⁹. qz p̄icitur in ſterq̄linio. **I**dē in p̄poſito de diuite rē paupe rē. **M**oraliter

nota hic pro diuitib⁹ vt caſtodianſe rē caueant a peccatis taliter q̄ ſicut ſunt p̄mi in hoc mundo ſunt etiam primī in alio coram deo. **Q**m̄ diuitie vltim⁹ ſunt acq̄ſite iuſte vltim⁹ iniuſte. **S**i iniuſte debēt reſtitui. ſi iuſte debent in neceſſitatib⁹ expendi. et non in vanitatib⁹. ſed facere ex ipſis opa miſericordie rē pietatis rē. **I**dē ſi es in magno honore p̄ſtitutus cogita q̄ es imago dei cui ſit honor dicendo. **N**on nob̄ dñe non nobis. ſed noi tuo da gloriā rē. **I**dē de delitijs de quibus potes reſpere ſm̄ ſtatim tuū ſed non tranſcēdere limites p̄ceptoz dei. **N**ota de quolibet ſtatu libitum. **P**aupes autē qui in hoc mūdo nō habent delectatiōes magnas ſed anaritudies miſerias rē paupertates. ſi iſta recipiūt cum ſalſa patientie. **L**icet in hoc mūdo ſint nouiſſimi. i alio mūdo apud deū erunt primī in gloria. **I**dē dicit ſcriptura ſancta. **G**lorieſ humilis in exaltatiōe ſua. diues autem in humilitate ſua. qz ſicut flos ſeni tranſibit. **E**xortus eſt enī ſol cum ardore et arefecit ſenū rē flos eius decidit rē decor vultus eius deperijt. ita rē diues in itinerib⁹ ſuis marceſcet. **B**eatus vir qui ſuffert temptationē qz cuz p̄batus fuerit ſup. patiens accipiet coronā vite **I**aco. j. **D**ico tertio q̄ verbum p̄poſitū eſt vey ſm̄ affectionē cordialem. **D**octrina eſt cōmunis ſanctoz doctoz in theologia. **Q** meritum gratie in hoc mūdo rē premiū glorie in alio. magis venit ex affectiōe cordis rē feruore ſpūs q̄ ex mltiplicatiōe bonoz operū. q̄to enī homo plus hz vel minus de charitate tanto eſt primus vel nouiſſim⁹ ſiue maior vel minor apud deum. verbi gratia. ſunt duo quozum vnus facit magna opa penitentialia ieiunādo orando magnas elemoſynas dando rē. tamen non facit iſta cum maḡ affectione cordis rē feruore ſpiritus. licet ſit i gratia dei. tamen non eſt ita inflammatus charitate vt oporteret. alter autem non facit tot bona opera ſed ſolum ſeruat ieiunia eccleſie p̄ſitetur rē cūmunicat ſemel in anno in paſca. audit miſſam in dñica ſolum facit aliquas elemoſynas. ſed iſta opera facit cum magna affectione cordis rē feruore ſpiritus rē cum magna charitate. ita q̄ tot⁹ videtur ignitus. **D**e his duobus quis habebit maius meritum gratie hic rē in alio mūdo maius premiū glorie. **D**ico q̄ iſte ſecūduſ quia meritum eſſentiale ſeu principale non computat ſm̄ multiplicatiōē ſiue multitudinē operū vel durationē temporis ſed maiorem vel minorem charitatem. **A**ug. **N**on numerositas operuz nō diuurnitas temporū. ſed maior charitas meliorqz voluntas auget premiū. **E**t hoc patet quō ſunt multi nouiſſimi primī rē primī nouiſſimi ſm̄ affectionem cordialem. rē multi incipiunt ſeruire cuz maḡ feruore. vt bear⁹ **A**nthoni⁹ q̄ iſto reſpectu dicūt p̄mi. q̄ paulatim dimittūt vt religioſi i nouiciatu rē p̄byteri rē laici iuuenes. ſ. qñ ſunt anti-

Dñica in Septuagesima

qui et senes nullam habent deuotionē. **D**iuertate dierū maloz **D**ñi. xij. Sunt aliq̄ qui tepide et frigide incipiūt seruire deo. sed paulatim ascendūt et augmentantē in seruitio dei et in seruoze spūs. hi ergo qui sunt nouissimi s̄ affectio nem cordialem efficiunt p̄mi per spūalem diligentiam et seruoze. **E**r illi qui erant p̄mi efficiunt nouissimi per negligentia et in deuotionez. **I**deo ap̄ls ad **R**hil. j. **P**ro vt charitas vestra magis ac magis abundet in scientia et in oi sensu. **I**deo dico vobis miraculum de sophia. cui tradebant clauem ecclesie **C**onstantinopo. et bob⁹ deficientib⁹ dedit herbam cū magna affectione cordis et seruoze spiritus. **I**deo completa ecclesia fuit inuenta scriptura in liminari dicte ecclesie de litteris aureis sophia me fecit. ecce quō totum opus fuit sibi attributū et non illis qui dederunt tot milia floren. sed sine magno seruoze. **P**atet ergo quō intelligit. **E**runt nouissimi p̄mi. et p̄mi nouissimi.

U De eadem dñica. Sermo q̄ntus.

Singulos denarios accipiētes murmurabāt **M**at. xx. Sermo noster erit de difficultate et subtilitate verbi p̄positi. **M**ateria p̄templationis et deuotiōis pro p̄sonis deuoti et bone instructionis pro oibus. sed p̄mo salutetur virgo maria rē. **S**ingulos denarios rē. **P**ro declaratione difficultatis theologice tacte in verbo p̄posito oportet dicere p̄bolam euāgelij breuiē. q̄ intellect⁹ litteralis siue historialis est fundamentū intellectus spūalis. **D**icat historia ad litteram de illis q̄ murmurabāt dicit thema. **S**ingulos denarios accipiētes murmurabāt. **M**odo veniam⁹ ad difficultatē theologice. hec similitudo christi ostendit quō christus dat salariū glorie bonis p̄sonis et deuotis que laborāt diligenter in vinea ecclesie militantis p̄ bonam vitam. **M**odo ē difficultas in hoc q̄ dicit **S**ingulos rē. **I**n q̄ apparet q̄ non dat nisi vnū denariū cuiusbet et nunqd̄ p̄ tanto et tam longo seruitio non dat plus. **S**ecūda difficultas q̄ videt q̄ omēs sint eq̄les in p̄mio glorie. **T**ertia difficultas est in hoc q̄ dicit murmurabāt. s. vn⁹ de alio. et nunqd̄ in p̄dyso ē murmur vel inuidia. **H**as tres difficultates volo nūc declarare. **Q**uā ad primū cum dicit **S**ingulos denarios accipiētes. **S**ciēdum ē q̄ iste denari⁹ que de⁹ dat bonis oparijs in fine diei mūdi. s. vite t̄pis ē p̄dysus siue gloria eterna. **H**ūc denariū dat de⁹ bonis oparijs religiosi q̄ diligēt laborauerūt in vinea religionis ecclesie. p̄sbyteris q̄ fidelit̄ laborauerūt in vinea ecclesie. et bonis laicis q̄ fidelit̄ laborauerunt in vinea christianitat̄ p̄ bonam vitam. **G**loria p̄dyssi dicit denariū. propter q̄tuor q̄ sunt in denario q̄ illā gloriā significāt. **P**rimū est scri-

ptura. scdm̄ est figura. tertiu⁹ est circularura. q̄rtum est sonus. **Q**uā ad primū. **S**criptura que est in denario significat gloriā anime beate que statim q̄ intrat paradysum habet noticiā et scientiā clarā de oibus scripturis mundi. etiam si in hoc mūdo fuerit rusticus siue pastor rudis. et sicut scriptura est in vtrāq̄ pte denarij sic statim anima beata habet vtrāq̄ scientiā. s. de deo et de creaturis. q̄ subito aia habet scientiā de sancta trinitate de patre et filio et spiritu sancto. **I**tem ex alia parte videt statim iūctiōnem hūanitat̄ christi cum diuinitate. **T**ūc dicit aia. **N**unq̄ potui istud intelligere vsq̄ modo. videt etiam christum in hostia p̄secrata sicut nos videmus imaginē nostrā in speculo quam nos non videm⁹ modo nisi per fidē. **T**ūc dicunt anime beate sicut audiuim⁹. s. predicare in mūdo sic vidimus in ciuitate dñi. **E**cce scriptura vnus partis denarij. **E**x alia parte aia habet scientiā creaturarū oium artiu⁹ et scientiarum mūdi. etiam si sit anima vnus pueri vnus diei statim scit totam grāmaticā et logicā rē. plus q̄ aliquis phoz sciuit vnq̄. **S**cit oēs naturas et p̄prietates aialiu⁹ aniū pisciū lapidum herbarū fructuū et elementoz stellarū. cognoiscit omnes angelos et noia eoz et sanctorū. **S**rego. **Q**uid est qd̄ non videat qui videntē oia videt. ergo benedictus ē ille qui studet in libro bone vite. **N**ulli vadunt ad studia diuersa. x. xij. vel xij. annis. et tamen parū acquirūt de scientiā. sed in paradyso subito habet. **P**atet ergo quō denarius significat illam gloriā p̄pter scripturā vtriusq̄ partis. **A**uctas. **V**incenti dabo māna absconditum et dabo illi calculū candidū et in calculo nomen nouū scriptum qd̄ nemo scit nisi qui accipit **A**poc. ij. **M**ora vincenti. s. occasiōes mūdi inclinationes carnis et temptatiōes diaboli. **D**abo māna absconditū et significat delectatiōes glorie que nūc nobis abscondite sunt. sed dauid sensit q̄ dixit. **E**t magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timētib⁹ te. loquit de timore filiali rē. **E**t dabo illi calculū. s. margaritā siue perlā p̄ciosā lucentē. i. scientiā clarā absq̄ obscuritate aliq̄. **E**t in calculo nomen nouū scriptum. s. sciam oium sciarū. **S**ecundo q̄rtum ad figurā imaginis que est in denario significat gloriā corpis quam habebit in die iudicij. quia sicut corpora laborauerūt simul cū aiaibus in vinea christi in bonis opibus. ita non solum aie sed etiā corpi vult dare gloriā. p̄pter h̄ iudicio generali resurgent oia corpa vt recipiāt claritatē. **Q**ualis gloriā erit et q̄lis delectatiō q̄ gloriā aie redūdabit in corpus. **I**tem imago regis que ē in denario habet coronā in capite cū quattuor lilij que significāt quattuor dotes corporis gloriofi. s. p̄ma erit impassibilitas. modo modica spina siue lapis nos cruciat. sed tūc cor-

pus erit impassibile sine aliqua passiōe quia nec ignis nec aqua rē. **S**ecūda erit claritas. modo vnus est niger alius albus rē. sed tunc iusti fulgebunt sicut sol. imo plus. **T**ertia erit agilitas. modo habemus corpora grauiā. quia vix possumus nos portare. sed tunc erunt leuia ad instar mentis quae subito rē. **Q**uarta erit subtilitas. modo leuius impeditur ne transeamus. sed tunc a nullo poterimus retineri quoniam transeamus quocumque voluerimus ire. **E**cce quid significat imago regis cum corona in denario. **I**deo dicit dauid in persona christi resurgentis. **R**efloruit caro mea. **I**dem erit de nobis in resurrectione generali. **I**ohannes apostolus. **N**ostra puerfatio in celis est. scilicet quantum ad gloriam animarum. **U**bi et saluatore expectamus dominum nostrum iesum christum qui reformauit corpus humilitatis nostre figura tum corpori claritatis sue rē ad **Phil.** iij. **T**ertio quantum ad circulatoriam siue rotunditatem que est sine principio et sine fine in denario que significat perpetuitatem glorie. quia illa gloria non dat ad dies mensum siue ad annus sed impetuum. **I**n hoc mundo seruiunt serui et ancille ad certum tempus pro certo salario. non sic deus. sed vult quod homo seruiat ei de tota vita sua et ipse dat salariū glorie eternitatis. **I**ohannes dicit christus in die iudicii. **F**uerunt hi in supplicium eternum. iusti autem in vitam eternam. **M**at. xv. **Q**uarto quantum ad sonum denarii. denarius significat officium quod erit in gloria. non quod ibi erit officium sartorum pellificum et sic de aliis. sed solum erit ibi officium ecclesiasticorum. scilicet laudare deum sine tedio et ipsum benedicere. **D**avid. **B**eati qui habitant in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. **E**t his quattuor gloria paradisi dicitur denarius. **Q**antum ad secundam difficultatem cum dicitur singulos denarios accipientes. videtur ergo quod omnes sint equales in premio glorie. maxime quod dicit euangelium. hi nouissimi vna hora fecerunt et pares illos nobis fecisti. **R**espondeo et dico quod in gloria non sunt equales. imo est ibi magna differentia et diuersitas. **U**nde christus dixit de iohanne. **I**nter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. **Q**ui autem minor est in regno celorum maior est illo. **M**at. xj. **E**t quibus verbis patet quod non omnes sunt ibi equales. imo alii qui sunt ibi minores alii maiores. **Q**uare ergo dicitur singulos denarios accipientes. **P**ro huius verbi declaratione nota quod licet sol equaliter tangat omnes sibi presentes non tamen equaliter omnes sentiunt eius calorem. quod non sunt omnes equales in complexione ne equaliter induti. nec equaliter iuuenes vel senes. ita est in paradiso. quod licet omnes habeant eundem denarium glorie. non tamen sunt equales omnes beati imo secundum quod in hoc mundo cum minori vel maiori diligentia et charitate seruiuerunt christo. sic habent maiorem vel maiorem gloriam in paradiso. **S**ol enim iusticie christus deus noster. equaliter tangit omnes sed ipsi non sunt equaliter beati. **S**icut luna et omnes

stelle recipiunt claritatem a sole. sed ut clare patet ad oculum non omnes equaliter illuminantur. quia plus recipit luna de claritate solis quam alie stelle et sic de aliis. **S**icut quod diuersae conditiones et proprietates stellarum sunt. ita de sole iusticie et de sanctis. quia non sunt omnes equales in meritis. ideo nec in gloria. **I**ohannes dicit apostolus. **S**tella differt a stella in claritate. sic et resurrectio mortuorum. **I**tem ad **Cor.** xv. **N**ota aliam similitudinem de rege plures filios habente. quorum vnus est paruus quinquaginta annorum. alius decem alius duodecim. alii sunt magni quos rex induit omnes de eodem panno precioso de auro. **C**ertum est quod plus ponit de panno in veste filii maioris quam minoris. tamen omnes sunt contenti de suis vestibus. nec vellent permutare licet plus de panno sit in vna quam in alia. **I**dem de veste glorie. **Q**uidam sancti sunt minores quamdam maiores. quos omnes deus induit de eadem pecia panni preciosissimi glorie sed vnus habet plus quam alii. **S**icut quod habuit hic maiorem charitatem melioremque voluntatem. non credatis quod est maior in genere vel scientia vel diuitiis vel potentia sit maior in gloria. sed qui fuerit maior in charitate dei et proximi. **A**ugustinus. **M**aior charitas melioremque voluntas auget meritum. **Q**antum ad tertiam difficultatem cum dicitur et murmurabant. **A**n in celo vnus murmurat pro alio. **R**espondeo quod non quia inter eos nulla est inuidia sed amor et caritas quare ergo dicitur thema. **S**ingulos denarios accipientes murmurabant. **P**ro cuius declaratione sciendum quod murmuratio est secreta locutio que fit contra aliquem duplici ratione. vel ex indignatione vel ex admiratione. **E**t indignatione murmurat quicquid quod precipit alicui aliquid de quo reputas se iniuratum murmurat. vel ex admiratione sicut quod dicitur de aliquo. **B**enedicite deus et quod ascendit in magno honore vel dignitate vel diuitiis. non est diu quod erat pauper. **P**rima murmuratio est peccatum. **S**ecunda non. **D**e ista murmuratiōe distinctio. **A**uctas de iudeis pro christum murmurantibus. **Q**uidam ex admiratione dixerunt pro certo hic homo bonus est multa bona opera facit et multa mirabilia pro certo sanctus homo debet esse. **S**ed alii ut pharisei murmurabant ex indignatione dei. quod habebat spiritum familiarem virtute cuius eiciebat demonia rē. **A**uctas. **M**urmur multus de eo erat in populo. **E**t distinguit. **Q**uidam enim dicebant quia bonus est. alii autem dicebant non. sed seducit turbas. **N**emo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum. **I**oh. viij. **M**odo respondeo ad difficultatem. **I**n hoc mundo est murmuratio ex indignatione propter inuidiam. **S**ed illi de quibus dicit euangelista. **S**ingulos denarios accipientes murmurabant. **I**hec murmuratio est mala. pro qua dicit scriptura. **O**ia facite sine murmuratiōibus ad **Phil.** ij. et **Sap.** j. **C**ustodite vos a murmuratiōe que nihil prodest. **I**n paradiso autem non est murmuratio ex indignatione sed ex admiratione quod beati vident aliquem qui mo-

Dñica in Septuagesima

do incepit seruire do & moit in gra & chris^{to} dat sibi gloriā. dicunt sancti. **B**ndictus de^{us} iste vixit in peccatis magnis. xxx. vel. xl. vel. l. annis et modo nouit puerus habet tantam gloriā. **C**redatis q^{ue} isto modo sancti loquebant de pau lo aplo admirantes cum fuisset tam magnus p/ secutor christianoz & modo sit tam magn^{us} in pa radiso. **I**dem d^{icitur} beato mattheo prius vsurario & c. **I**dem de magdalena cum sint q^{uod}plures vir/ gines in paradyso que non habent tantam glo/ riam que admirantes dicunt. **B**ndictus deus qui fecit istam conuerti & exaltauit. hec murmu ratio sancta & bona sic intelligit. **S**ingulos de/ narios accipientes murmurabāt. s. ex admirati/ one & non ex indignatione. // Deo gratias.

De eadem dñica. Sermo. vi.

Mlti sunt voca

Mlti sunt voca ti pauci vo^{cati} electi. **M**at. xx. **I**nt^{er} alias difficultates & subtilitates sancti euā gelij ista thematis est de maiorib^{us}. s. de multozū vocatione & de paucoz electioe. **T**ria sunt que dant magnā difficultatē verbo thematis pposi to. s. **R**euelatio diuinalis. **A**ugmentatio natu/ ralis. **P**redestinatio eternalis. **D**e primo q^{ue} ver bum ppositum habet difficultatē ex reuelatioe diuina. qm̄ ex diuina reuelatioe facta beato io/ hanni euāgeliste inuenit in sacra scriptura q^{ue} tot sunt electi in gloria q^{ue} sunt innumerabiles. **A**poē. viij. **V**idi turbaz magnā quā dinumerare nemo poterat ex oibus gentib^{us} tribub^{us} & populis stan tes an thronū dei. ergo mlti sunt electi & c. **S**en. xv. legif. q^{ue} abraam complangēs se corā deo. qz non habebat heredem cū tot bona haberet que deus eduxit extra dicēs. **S**uspice celuz & nume ra stellas si potes. & dixit ei. sic erit semen tuum. **E**cce hic reuelatio diuina multoz electoz in di/ cta repromissioe. de qua dicit ecclesia. **S**ignif^{er} sanctus michael representet eas in lucem sanctam quam olim abrae pmisisti & semini eius. **Q**uare ergo dicit thema. **M**ulti sunt vocati. **R**esposio primo q^{ue} verbū christi est verū & reuelationes abrae & iohannis sunt vere & p^{ro}cordant per disti ctionem sic. qm̄ de electis possum^{us} loqui duplici ter. vel absolute vel compatiue. **P**rimo modo electi sunt multi sicut dicit iohānes in dicta reue latione sibi facta a deo. **S**ecundo sunt pauci re/ spectu multitudinis damnatoz & sic loquit chri stus compatiue. sicut in manu plena arena sunt grana innumerabilia absolute. sed sunt pauca respectu illoz que sunt in litore maris. & deus re cepit manū plenam. et omnes electi in māu dei sunt. **I**tem **S**ap. iij. **I**ustozum anime in manu dei sunt. & non tanget illos tormentū mortis vi/ si sunt oculis insipientiū mori. illi autem sunt in pace & c. **S**ed absolute loq^{uendo} sunt tot q^{ue} sunt in numerabiles. q^{ui} innocentes q^{ui} martyres. **D**icit

sanctus hieronym^{us} q^{ue} si quolibet die fieret festū vndecim miliū martyz. dies anni non sufficerēt **Q**uot doctores. quot confessores. quot virgines quot sancti continentes. quot sancti religiosi. cle rici. laici. de m^{er}imonio innumerabiles sunt abso/ lute. **S**ed compatiue respectu damnatoz pauci sunt electi. qm̄ anteq^{uam} christ^{us} veniret in hūc mū/ dum in carne humana transuerūt de hoc mun/ do vltra q^{uod}q^{ue}. **M**. annoz & totus mūdus dam nabatur. exceptis paucis d^{icitur} populo israel q^{ui} ibāt ad lymbum sanctoz patrum. **I**tem tempore le gis moysi cogitate q^{uod} infātes mortui fuerūt absq^{ue} circumcisiōe. **S**ic modo tempore legis christi. q^{uod} moriuntur absq^{ue} baptismo & de his null^{us} sal uatur. **I**oh. iij. **A**men amē dico vob. **N**isi q^{ui} re natus fuerit ex aqua & spūsancto nō intrabit i re guum celoz & c. **I**te q^{ui} iudei q^{ui} agareni q^{ui} paga ni & infideles. **I**te q^{ui} mali christiani. qz fides et baptismus cū bona vita saluant hoīem christia num alias non. **Q**uot christiani sunt q^{ui} licz habe ant fidem. tamen sunt supbi auari luxuriosi & sic de alijs peccatis. **Q**uot sunt christiani q^{ui} nō p^{ro} tentur q^{uod}libet anno in q^{uod}dragesima nec cōicāt nec seruant p^{re}cepta. nec dñicam nec festa sanctorū. omnes tales damnant. **I**sto modo compatiue pauci sunt electi. **N**ota hic de archidyacono lug duneū. qui p. xl. annos fuit in heremo in. mag^{is} pnia. postq^{ue} resignauit suis bñficijs. q^{ui} post mor tem apparuit archiepo lugduneū. q^{ui} quesuit ab eo vt diceret sibi aliquid de alio mūdo. **Q**ui rñ/ dit q^{ue} in die qua ipse obiit mortui fuerūt in mun do. xxx. milia de q^{ui}bus solum q^{uod}q^{ue} fuerūt salua ti. s. ipse & beatus bernardus q^{ui} illa die obierat q^{ui} statim sine purgatorio ascenderāt ad paradysum et tres qui descenderāt ad purgatorium. alij de/ scenderant ad infernum. propter hoc dicit chri stus **M**at. viij. **I**ntrate p angustā portā. qz lata ē porta & spaciōsa via que ducit ad pditiōē. **A**r/ ta aut^{em} & stricta que ducit ad vitam & pauci inue niunt eam. pauciores q^{ui} inuentā teneant. paucis simi q^{ui} eam pficiant. q^{uod}libet vult ire ad libitū. an/ gusta porta paradyfi. volūtas dei est. **A**d istam oportet se restringere. qui paradyfuz vult intra re. lata porta est voluntas p^{ro}ria. arta via q^{ue} du cit ad vitam est afflictio p^{ro}ualis. vta spaciōsa in/ ferni p^{ro}uersatio mūdānalis bene comedere bene bibere. luxuriari. delectari. vindicare se de inu rijs & c. pauci sunt electi. **H**ec cōpatio marie ap parebit i die iudicij qm̄ electi videbūt ad d^{ext}erā christi iudicij pauci. **D**e hoc p^{ro}pheta **E**sa. ponit duas similitudines dicēs. **Q**uō si pauce oliue q^{ue} remanserūt excutiant^{ur} & racemi cum fuerit fini/ ta vindemia. hi leuabunt vocem suam atq^{ue} lau dabunt nomen dñi **E**sa. xxiiij. **D**icit hic lyra. p^{ro} excussionem oliuarum & vindemiationā pauce reman^{ent} oliue pauci racemi. sic in iudicio pauci erunt electi in compatiōe. **E**cce quōd intelligitur

Multi sunt vocati pauci & electi. Dico secundum quod verbum thematis habet difficultatem per argumentationem naturalem. Dicit thema. Multi sunt &c. Modus est ratio naturalis. difficultas de claritate per regulas philosophice dicentem. Quilibet res operatur naturaliter per suam virtutem & perfectionem. & licet regula sit clara tamen ad magis declarandum duo duas similitudines. Prima in sole qui habet plus de claritate ideo plus illuminat. Secunda in igne qui habet virtutem calefactivam & illuminativam. quare quanto maior est ignis tanto magis calefacit & illuminat. modo cum deus sit infinite potentie & virtutis & misericors. David. Apud dominum misericordia & compassio apud eum redemptio peccatorum. cxxxix. Item misericors & misericors dominus. patiens & multum misericors. psalmus. cxliij. Cum ergo quilibet res operetur naturaliter secundum suam virtutem &c. Cum ergo deus sit infinite misericordie. debet saluare animas infinite. Quomodo ergo sunt multi vocati pauci & electi cum deberet esse infiniti. Pro ratione notandum quod deus est infinite misericordie pietatis & bonitatis. & ut omnes saluarent fecit quicquid debuit facere & potuit etiam infinite. Quare ergo non omnes saluatur. quia non omnes volunt saluari. imo pauci sunt qui volunt recipere suam saluationem. Nota similitudinem de rege qui abundantissime soluit precium redemptionis per captiuos qui erant in barbarie & parauit naues & galeas ut possint ad patriam suam redire. qui tamen volebant inde exire. sic in proposito dominus iesus christus abundantissime soluit precium redemptionis per omnes homines. etiam si essent infiniti homines. & parauit naues. scilicet innocentie baptismalis. penitentie sacramentalis. obediencie generalis. Sed gentes nolunt exire de captiuitate. quoniam iudei nolunt exire de carcere moysi. nec agerent de carcere machometi. nec superbi de carcere superbie & sic de alijs. Sed si non saluantur est culpa gentium sed non dei. quia non vult cogere liberum arbitrium sed inducit & consulit. hoc bonum & acceptum coram saluatore nostro deo qui vult omnes homines saluos fieri & ad agnitionem veritatis venire qui dedit redemptionem semetipsius pro omnibus. i. ad Timotheum. ij. Dico tertio quod verbum thematis habet difficultatem per predestinationem eternalem. Regula est theologorum quod diuina predestinatio est fundamentum & primum principium saluationis hominum in tantum quod nullus potest saluari nisi eternaliter fuerit predestinatus. Si ergo pauci sunt illi qui saluantur. oportet etiam dicere quod pauci sunt predestinati. si ergo deus predestinauit paucos quare non predestinauit multos aut omnes. antequam enim fuissent peccata iam deus paucos elegit. Quomodo autem predestinatio sit fundamentum saluationis. Autoritas. Quos predestinauit. glossa eternaliter hos & vocauit. scilicet per predicationes suas. scilicet apostolorum & aliorum. & quos vocauit hos & iustificauit scilicet per penitentiam. quos autem iustificauit il-

los & magnificauit. scilicet per saluationem ad Romanos. viij. Item alta autoritas. Elegit nos ante mundi constitutionem. ut essemus sancti & imaculati in conspectu eius in charitate qui predestinauit nos in adoptionem filiorum ad Ephesios. i. Quare ergo deus non elegit seu predestinauit omnes. videtur quod non fuerit liberalis in eligendo seu predestinando. Modus quia ista materia est multum subtilis oportet respondere per unam similitudinem tale. Semel in quadam ciuitate fuit inuenta vna magna congregatio seu multitudo latronum qui per curiam capti & sententiati omnes ducebantur ad furcam. et dum irent rex intrauit per ciuitatem. qui videns eos dixit. Quid est hoc. & fuit sibi dictum quod omnes erant latrones iam ad suspendium sententiati. Rex autem respiciens eos pepercit aliquibus de illis et recepit illos in suos. deinde fuit supplicatum regi quod parceret etiam alijs. Respondit rex quod ipsos non traheret ad se sicut alios receperat sed placeret sibi quod essent soluti & si vellent fugere fugerent. Qui soluti noluerunt fugere & ideo fuerunt suspensi. Sic in proposito sciatis quod quicquid in hoc mundo euenit & quecumque eueniunt omnia presentia deo fuerunt. nec in aliquo euentu creuit sua sententia quare suauitabilis est. & videbat quod omnes humane creature naturaliter ibant ad furcam inferni quia naturaliter nullus ibat ad paradysum. de quibus elegit aliquos ad se trahendo eos & hos predestinauit. Si dicatur & quare non elegit alios. iniuria fecit illis ut videtur. responsio. non est verum. si cut nec rex fecit iniuriam latronibus quos non recepit ad se. imo fecit eis gratias soluendo vincula ut fugerent si vellent. Ita deus de multitudine hominum & mulierum humane nature elegit illos quos sibi placuit & soluit vincula aliorum per liberum arbitrium. quia si volunt fugere vitia & peccata possunt fugere. ideo si damnantur est ex culpa eorum. ideo multi sunt vocati pauci & electi. Sed quilibet bonus christianus debet facere conatum quod sit de electis & facere suum conatum ut saluetur. Ideo dicit petrus apostolus. Fratres satagite ut per bona opera certam vestram uocationem & electionem faciat. i. per. i.

De eadem dominica. Sermo. viij.

Quid hic statis tota die ociosi. Matth. xx. Thema dat mihi motiuum predicandi contra unum defectum seu vitium quod non cognoscit tamen est causa multorum. scilicet vitium ociositatis. sed primo saluetur virgo maria. Quid hic statis. Thema est verbum christi reprehensiuum dicentis. Quid hic statis &c. Multe persone sunt in hoc mundo decepte ex ignorantia. quia nesciunt quid est ociositas propter quod illi qui multotiens laborant iudicantur ociosi. & illi qui sunt ociosi iudicantur diligentes. Bern. Ociosus est non tamen qui nihil operatur. sed

Dñica in Septuagesima

ociosus est q̄ p̄tinue laborādo nihil tandē inde lucrat. Ex q̄ verbo patet q̄ non solū qui nihil facit est ociosus sed etiam q̄ inutilit̄ opat̄ et in sero nullum lucrū portat ad domū iudicat̄ ociosus. Unde s̄m lucrū q̄ homo facit ociosus vel diligens iudicat̄. verbi gr̄a. Si quis laborauit tota die inutilit̄ et nullū lucrū portat de sero ad domū talis iudicat̄ ociosus ab vxore et ab oib⁹ de domo. Ali⁹ q̄ tota die sedit vt sutor vel scriptor tamē in sero portat lucrū. talis non iudicat̄ ociosus sed diligens. Sic etiā spūalit̄. qm̄ ille q̄ pro lucro tpali acquirēdo laborat p̄ terram et p̄ mare tam de die q̄ de nocte et p̄gregat multa bona talis dicit̄ diligens. sed in sero mortis qm̄ veniet ad iudiciū et christus sibi dicit. Quid es lucrat⁹ et nihil portabit. quia oēs labores tpales h̄ manebunt. De q̄ ergo viues dicit christus qz nullū bonū meritorū nec bonoz operū portat. **3°** Remittit vt paup̄ ad hospitale miseroz. s. ad infernum. Illi autem q̄ laborāt in opib⁹ spūalib⁹. i. ieiunando. orando. missas audiēdo. ecclesias visitando. p̄fitent̄. cōmunicāt. tales iudicant̄ ociosi a p̄sonis carnalib⁹ et mūdānis dicēdo. Melius esset q̄ iretis fodere vel filare et h̄mōi. **Recepti estis qm̄ tales in sero mortis qm̄ venient ad domū p̄adyli portabūt manus et bursas p̄scientie plenas thesauro meritorū. et poterūt dicere christo. Dñe qnq; talenta tradidisti mihi. ecce alia qnq; sup̄lucrat⁹ suz et c.** **Mat. xxv.** Quinq; talenta. i. qnq; sensus corpales ex q̄bus lucrantur alia qnq; s. oculis peccata stendo. aurib⁹ missas audiēdo et sermones. odoratu delicias despiciēdo. gustu ieiunādo. tactu corpus affligēdo. Cui dicit christ⁹. Euge serue bone et fidelis. qz in pauca fuisti fidelis. supra multa te p̄stituiam. intra in gaudiū dñi tui **Mat. xxv.** De p̄sona autē q̄ fideliter laborat i opib⁹ spūalib⁹ dicit scriptura sancta. Considerauit semitas dom⁹ sue. et panē ociosa non comedit **Prou. vl.** Sed illi q̄ sunt negligentes in opibus spūalib⁹ et ociosi dure rephendunt a christo di. Quid hic statis et c. Est autē ocium rephensibile qz est p̄ virtuales opationē Ideo dicit. Quid hic statis ociosi. p̄tra terrenalē habitationē. ideo dicit. Quid hic statis et c. **De primo q̄ peccatū ociositatis est p̄tra virtuales opationē. iō rephēdēdo dicit. Quid stat⁹ ociosi cum deberetis opari virtualit̄ et meritorie. In sacra scriptura qm̄ aliquis reprehendit̄ quia facit contra virtuales opationē cōiter reprehenditur per quid. vt patz̄ p̄t legitur. **Mat. xxvj.** Qm̄ magdalena vidit christū fatigatū ex labore et ipsa ad ipsum p̄fortandū et refrigerandū vngxit eum vnguēto. de quo iudas et alij discipuli murmurauerūt p̄tra illud opus virtuosum magdalene. quos christus rephendit di. Quid molesti estis huic mulieri **Mat. xxvj.** Ita etiam h̄ christus rephēdit ociosos di. Quid hic statis**

ociosi. qm̄ deus dedit nobis corpus locum tempus vt opemur meritorie hic de quo viuam⁹ in alio mūdo. **Nota** hic secretum theologie. Angeli mali statim post peccatū fuerunt a deo p̄demnati irremocabilit̄ et sine repatione intm̄ q̄ passio christi nihil p̄fecit eis. sed nos expectat misericorditer per annū vel p̄. x. vel. xij. vel. xx. et vltra ad penitentiā. **Sed** quare facit nobis istam gratiam et non angelis creaturis tam excellētissimis. quia nos habem⁹ in quo possum⁹ penitentiam facere. s. corpus siue carnez qd̄ non habent angeli nec anime separte a corpib⁹. ideo multum sumus rephensibiles si non facim⁹ fructus penitentie in agro corpis semiendo. **Primo** p̄cepta. tiones deuotas in capite. fletus in oculis p̄ peccatis. in ore oratiōes deuotas seu humiles. in manibus largitiōes elemosynarū. in pedib⁹ p̄grinationes. in toto corpore p̄niales affectiōes. p̄p̄ quod ociosis dicit christus. Quid statis ociosi. patet ergo quōd hoc vitium ociositatis est contra virtuales opationem. **Nota** hic similitudinē d̄ illo qui non habet agrum neq; vineam in q̄bus possit laborare vt p̄uideat. vxori et filiis. qd̄ autē dens homo diues cōmittit sibi possessiōes cum agris et vineis oliuetis et arborib⁹ vt opetur et viuat inde. si forte ille est ociosus quia nō curat laborare i predictis sed vadit per tabernas ludos lupanaria et nihil facit. nunqd̄ talis est dign⁹ reprehensione di. Quid hic statis ociosi. In hac reprehensione sum⁹ oēs nos qui nihil habemus. quibus dedit deus agrū p̄p̄ corpus ad laborandū meritorie. **Secūdo. iij.** Formauit de⁹ hominem de limo terre et c. **Dedit** nobis vineas. s. ecclesias in quibus fit vinū preciosum. de q̄ dānati si possent habere vnam guttam cū vera cōtritione saluarent̄. **Isto** modo inebriatur aia de gloria dei per auditum verbi dei. **Sed** sunt multi miseri qui non curant preparare agrum corporis imo sunt ad instar terre inculte. ideo sunt ibi m̄te male herbe et spine pctōz vbi abscondunt̄ bestie venenose veneno luxurie gula et c. non curāt de vineis ecclesiarū quia nolunt audire missas. nec sermones et c. p̄pter hoc dicit scriptura **Pro uerb. xij.** Qui opatur terram suam saturabitur panibus. qui autem sectatur ocium. stultissimus est. **Et** loquit̄ de diligenti et ocioso. **De** diligenti autem dicit. Qui operat̄ terram suā saturabitur panibus. s. angeloz. de quo **Lu. xiiij.** Beatus qui manducabit panem in regno dei. de q̄ si possemus nos habere modo vnam micam sufficeret nobis pro centum annis vel mille ad vitaz **De** ocioso dō dicit. Qui sectat̄ ocium stultissimus est. **Nota** tres gradus stulticie. **Primus** gradus est. **Stultus** qui p̄mittit perdere preciosuz thesaurum meritorū. **Secūdus.** stultior qm̄ p̄dit premiū glorie. **Tertius** stultissim⁹ est qm̄ videt penas inferni sibi paratas et non curat ipsas vi-

tare vel fugere cum eas potest per penitentiam euadere. quia peccator qui sine penitentia inuenit quādo moritur statim in inferno proicitur. **D**ico scdo qd vitium ociositatis est contra terrenale habitacionem. ideo dicit. Quid hic statis ociosi. s. in loco huius mundi. Quā fit aliquid contra cōmunitatem loci solet homo reprehendi per hic dicēdo. Hic homo facit rē. Ut si aliquis vellet facere aliquam imūdiciam in camera regis vel in ecclesia reprehēderet per hic. et nunquid hic rē. **I**sto modo **Esaias** ppheta reprehēdit vitium di. Quid tu hic aut quali quis hic. **S**ubdit. Expellam te de statione tua et de ministerio tuo deponam te **Esai. xxij.** Hoc modo christus reprehēdit ociosos di. Quid hic statis ociosi. In qd ostēditur qd vitium ociositatis est contra terrenales habitacionē. Sicut si in optimo horto hortulanus sustineret arborem aliquam infructuosam et sterilem. diceretur sibi a dño. vt quid terram occupat. Sic in optimo horto ecclesie plantantur homines velut arbores in baptismo. quas christus rigat sanguine proprio. quia alias aqua nullā haberet virtutem nec efficaciam. Sed quare plantantur. nonne vt faciant fructum virtuosum bonorum operū meritoꝝ. de quibus dicit christus **Ego elegi vos et posui vos vt eatis et fructū afferatis et fructus vester maneat** **Joh. xv.** Nota posui vos. s. in horto ecclesie. vt eatis. s. p opera virtutum in vitam eternam.

Dñica in Sexagesima. Sermo. f.

Semen est verbū

Sdei. Verbum istud habet textualiter **Lu. viij.** et officiat in euāgelio currentis dñice. In presenti sermone intendo vob declarare virtutes edificatiuas quas habet vobis dei. sed primo salutē virgo maria rē. **Ex** purgencia et ordinatiōe spūs sancti est talis ordinatio. qd res diuine ponunt in sacra scriptura sub figuris parabolis vel similitudinibus. et hoc duplici ratione. **P**rima ratio sumit ex augmentatione meritoꝝ. **S**ecūda ex multiplicatiōe secretōrum. **D**e prima quia si veritates diuine clare ponerentur in scriptura non esset tantus labor in studendo et indagando veritates. sed quia ponunt in figuris. ideo oportet nos laborare vt inueniamus thesaurū sapientie quasi fodiēdo. ideo inter alia magna merita est meritum magnū scrutari scripturas. ideo **dauid** in ps. **cxviij.** **Beati** qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirunt eum. **Beati.** s. hic per gratiam et in futuro p gloriam. **Q**ui scrutantur testimonia eius que in figuris ponunt vt sint abscondita indignis et ineducatis et negligentibus quia si clare ponerent non esset ibi meritum. **S**ecūda ratio est ex multiplicatiōe secretōrum. ideo qd sunt figure parabole et similitudines tot sunt secreta. **D**ñi **dauid** in psona dei di.

Attendite popule meus legem meam inclinate aurem vestram in verba oris mei. **A**periam in parabolis os meum loquar ppositiones ab initio ps. **lxxviij.** **N**ota attendite. i. intēdite popule meus. le. me. inclinate aurē vram in verba oris mei **E**cce prima ratio. **S**ecūda aperiā in parabolis os scz scripturam sanctam. **I**deo ex dictis rationibus virtus verbū dei dicitur in themate per similitudinē seminis. **D**e semine enī verbū dei inuenitur clare in sacra scriptura qd verbum dei habet septem virtutes seu efficacias que omnes ponuntur sub aliqua figura vel similitudine. **E**t

Primo est semen in baptismali generatione.

Secūdo est gladius in penitentiā absolutiōe.

Tertio est clavis in sacramentali psecratione.

Quarto est tyriaca in corpali refectione.

Quinto est vngentū in fraternali correctione.

Sexto est lumen in doctrinali p̄dicatione.

Septimo est cibus in spūali oratione.

Et de prima virtute loquitur thema. **S**emen est verbum dei. **D**ico ergo primo qd verbum dei est semen in baptismali generatione. **N**am tanta est virtus et efficacia verbū dei qd d filio hominis facit filium dei. **M**agna virtutē haberet verbū qd lapidem vel lignū puerteret in aurē vel aquā in oleum. **M**aior ē virtus verbū dei qd de filio hominis et diaboli facit filiū dei. et hoc fit in baptismo quā sacerdos infundēdo aquam dicit. **E**go te baptizo in nomine patris et filij et spūs sancti amen. tūc creatura efficitur filius vel filia dei. **B**aptismus enī omnia peccata tollit. vt dicit sanctus **Tho. iij.** parte. q. **lxxix.** arti. **f.** **S**im illud **Ezech. xxxviij.** **E**ffundam super vos aquam mūdā et mūdāmini ab omnibus iniquitatibus vestris. **U**n **Aug.** dicit in libro d baptismo paruulōꝝ. **G**enerāte carne tūmodo trahitur peccatū originale. regnerante autem spiritu non solum originale sed etiam voluntariōꝝ fit remissio peccatōꝝ. **S**icigitur in baptismo fit quis filius dei qd est maioris dignitatis qd si efficeret filius regis vel impatoris sic enim verbum dei est semen. **N**am sicut vir d vtero vxoris generat filios. ita christus de sponsa sua. s. ecclesia qui per os sacerdotis mittit semen suū. s. verbum formale in fontē quasi in vētrem virginis sponse. et sic geuerant hoies in filios dei. **D**icit enim **Aug.** **A**ccedit verbum ad elementum et fit sacramentū. **I**deo **Aug.** super **iohannē** dicit. **Q**ue ē tanta vis aque vt corp⁹ tangat et cor abluat. **E**t **Bedā** dicit. qd dñs tactu sue mūdissime carnis vim regeneratiuā p̄tulit adq̄s. et ideo dicitur. voluntarie genuit nos verbo veritatis vt similitudī aliquid creature ei⁹ **Jaco. f.** **P**ro dictoꝝ intelligentia **N**ota qd multi sunt baptismi effectus. vt dicit sanctus **Tho. iij.** parte. q. **lxxix.** in multis articulis. per baptismū enī aliq̄s psequitur gratiam et virtutes. quia vt dicit **Aug.** **gusti.** in libro de baptismo paruulōꝝ. et habetur

Dñica in Sexagesima

de p̄se. dif. iij. Ad hoc baptismus valet vt baptizati christo in corporent vt membra eius. A capite autem christo in omnia membra eius gratie et virtutis plenitudo deriuatur fm̄ illud Joh̄a. j. de plenitudine eius nos omnes accepimus igit̄ per baptismū quis consequit̄. nisi fictus accedat gratiam et virtutes. Item vt dicit ibi. s̄. arti. v. Incorporatio illuminatio et fecundatio sunt effectus baptismi. Item arti. vii. dicit q̄ apertio ianue regni celestis est etiam effectus baptismi qz per eum impediēt̄ introitus regni celestis scilicet culpa et reatus pene remouent̄. Idem dicit sanctus Tho. in. iij. dif. iij. q. ij. Nota voluntarie genuit nos nō meritoie quia ante baptismū persona nullum habet meritum. Sed q̄ persona illuminet̄ et veniat ad baptismū huius ratio ex parte dei est qui voluntarie genuit. Idem de pueris qui potuissent nasci filij iudeoz vel sarracenzum sicut christianoz. sed sola voluntate sine merito p̄cedēte fecit me vel te nasci de patribus christianis. Ideo in orationib⁹ de hoc singulariter debemus deo regrari. dicendo cuz dauid. Saluum me fecit qm̄ voluit me in ps̄. Diligam te dñe virtus mea. Nota genuit nos. ideo ipse solus est pater nam patrini non dicunt̄ patres temporalit̄ corporalit̄ sed patrini diminutiue. Ideo dicit christus nobis. Nolite vocare vobis patrem super terram. Mat. xxiij. Nota verbo veritatis. Que est ista veritas. Illa que dicit. Ego sum via veritas et vita Joh. xiiij. Verbum huius veritatis est forma baptismi. ostendatur mulierib⁹ que in periculo possunt baptizare q̄ non mutant verbum veritatis. quia alias non saluaret̄ creatura. Item vt sit initium aliq̄ creature eius. scilicet dei. Hec filiatio incipit in hoc mūdo per gratiam in baptismo et complet̄ quando intramus paradysum. vt filij in domuz parentum. Id̄ dicit ioh̄anes. Charissimi nūc filij dei sumus et nondū apparuit quid erim⁹. quia cum apparuerit similes ei erimus qm̄ videbim⁹ eum sicuti est. j. Joh. iij. Modo hec filiatio non apparet quia solum est in anima sed in gloria apparebit manifeste. patet ergo q̄ verbum dei habet virtutem hanc q̄ de filiis hominū facit filios dei in baptismali generatione. Ideo dicebat petrus apostolus. Renati estis non ex semine corruptibili sed incorruptibili per verbum dei viuū et p̄manētis in eternū. j. p̄e. j. Nota renati. id est iterum nati de vtero. ergo semen est verbum dei qd̄ fuit thema. ¶ Dico secūdo. q̄ verbū dei dicitur gladius in penitēciali absolutione. Et si aliqui haberent animam ligatam mille militibus ligaminib⁹ seu catenis virtute absolutionis. scilicet dicendo. Ego te absoluo. omnia vincula rumpent̄. Nota quōd quot peccata mortalia facit homo tot vinculis seu catenis ligatur anima et i membris quibus peccant sic ligatur hec anima.

quia sicut corpus habet membra carnalia sic anima membra spiritalia. Verbi gratia. Nam qm̄ homo peccat per gulam mentiēdo vel diffamando blasphemādo vel iurando vel fecerit excessum in comedēdo ieiunia frangēdo ligatur catena in collo anime quia per gulam peccauit. Idē si homo peccat corde dubitādo in fide vel false opinando vel proximū odicendo tunc anima ligatur per cor. Idem si homo peccat manib⁹ percutiendo vel furando vel tangendo. Idem si renibus vbi est fons luxurie. Idē si tybīs vel pedibus. et ideo dicitur. Iniquitates sue capiūt impium et funibus peccatorū suozum quisqz p̄stringitur. Proverb. v. Constringit in anima et corpore vt dixi. Modo cogitate quot catenis ligatur homines qui peccant per totum mūdū et caput est in inferno et sunt catene infrangibiles virtute creature. quia omnes homines mūdi cū precibus non possent mimam rumpere. Sed quando peccator humiliter venit ad p̄fessionem cum p̄posito non redeundi ad peccata et absoluitur a confessore. subito virtute verbū absolutionis. et diuina virtute omnia vincula et catene rumpunt̄. Ecce quōd verbum dei est gladius. Auto. Quis est sermo dei et efficax et penetrabilis omni gladio incipiti et pertingens vsqz ad diuisionem anime et spiritus. ad heb. iij. Nota vsqz ad diuisionem anime et spiritus. scilicet diaboli. Et nota h̄ miraculum de illo ligato quez sanctus homo vidit ennte n̄ ad confitendū quem demones p̄catenas trahentes retrahēbāt ne iret rē. ideo soluē confitendo peccata. nam si aliquis vestrū esset ab inimicis vinculatus et catenatus libenter iret ad liberatōrē si reperiret. ¶ Dico tertio q̄ verbum sacerdotis est tante virtutis q̄ aperit celū et facit venire christum in hostia cum multitudine angeloz ipsum associantiū quia rex nō vadat solus. Non intelligit̄ q̄ in illa apertione celi rumpantur sed dicitur aperiri sicut aperitur cor amico reuelādo sibi secretum. talis enim cordis cōcicatio dicitur apertio. sicut dicitur de dalila et de sampsonē postqz sibi reuelauit secretum cordis. Nūc aperuit mihi cor suū Judicū. xvj. Tali modo intelligenda est apertio celi. naz deus q̄ secretus est in celo cū angelis et sanctis subito ad verbum sacerdotis descendit. Auto. Grego. in iij. dialogoz. et de p̄se. dif. ij. Quis fidelium. sic dicit. Quis fidelium dubium habere possit in ipsa imolatiōis hora ad sacerdotis vocē celos aperiri et in illo iesu christi mysterio angeloz choros adesse et summa ymis sociari rē. Nota celos aperiri non corporaliter sed spūaliter vt dictum est et christus descendit et de celo non recedit et tamen descendit in manibus omnium sacerdotum p̄secrātium et hoc virtute verborū dei que loquit̄ sacerdos. Modo cogitate h̄c quōd quilibet sacerdos debet esse sanctus. ¶ Primo in ore ne mentiat̄.

Nam dicit Ambrosius. q̄ verbum sacerdotis aut est verum aut sacrilegum. Item non debet blasphemare nec iurare. Item conseruare manus mundas a ludo ab armis quia sicut virgo maria tractat eius filium. Tūc enim manus sacerdotis sunt plene angelis. qui tunc cantant dicentes. Panis angelicus fit panis hominū. dat panis celicus figuris terminū. Res mirabilis manducat dominū pauper seruus ⁊ hūilis. Itē conseruare debet corpus suum mundum a luxuria quia corpus sacerdotis est proprium monumentum christi magis q̄ sanctum sepulchrum. Ideo dicit sancta scriptura. Sacerdotes qui accedunt ad dominū sanctificentur ne percutiat eos **Exo. xix.** // Nota ne percutiat eos scilicet gladio damnationis eterne. Auifetur populus ne adoret hostiam nisi forma consecrationis a sacerdote prolata. quia vsq̄ in vltimo verbo non est ibi christus. sicut virgo maria non fuit mater dei nisi in vltima dictione perfecta. ⁊ tunc gabriel flexis genibus adorauit christum in vtero virginis existentem. sic nos in hostia consecrata. Dico quarto q̄ verbum dei est tyriaca in corporali refectione. quando enim volumus comedere vel bibere ne simus intoxicati vel efficiamur veneno infecti verbum dei est tyriaca. Dicunt naturales q̄ est vnus serpens ita venenosus q̄ si mordet in radice alicuius arboris. omnes fructus illius arboris sunt venenati. ideo comedere de illo fructu sine tyriaca esset periculum. Sic etiam radix omnīū ciborum fuit cibus ade. quez serpens antiquus intoxicauit. ibi ponens venenum peccati. Ideo ex quo radix fuit venenata infecti sunt ⁊ piculosi omnes cibi corporales. ideo ante ⁊ post cibum sumenda est tyriaca verbi dei scilicet versus mense. pater noster v̄l aue maria vel ad minus dicere iesus si ita sis gulosus ⁊ festinus ⁊ ista est tyriaca. ⁊ ideo dicit scriptura. cibos creauit deus ad percipiendū cum gratiarū actione fidelibus quia omnis creatura dei bona et nihil reijciendū qd̄ euz gratiarū actione percipitur. sanctificat enī per verbū dei ⁊ orationem **1. ad Timoth. iij.** Ideo quodocunq̄ voluerit comedere vel bibere ponatis tyriacam ne diabolus subintret. // Nota miraculum qd̄ narrat Gregorius de moniali comedente lactucam in horro arrepta a demone. vel de predicatore bibente in villa. vel de puella tres demones in corpore habente ⁊c. Dixit q̄ dum biberet intrauerunt quia non signauit se. ideo dicit. cibos creauit deus ⁊c. quia omnis creatura dei bona est ⁊ diabolus intoxicauit. ideo necessaria est tyriaca benedictionis. // Dico quinto q̄ verbum dei est vnguentum in fraterali correctione. Sicut enim multe plage corporales curantur vnguento sic etiaz contra plagas spirituales ⁊ vulnera animarum proximorum vnguentum miti-

gatiuum ⁊ sanatiuum est verbum fraterne correctionis qd̄ christus optimus physicus confecit. Si ergo vides amicum tuum vel vicinū tuum volentem peccare vel si iam peccauit voca eum ad partem dulciter dicendo sibi. talis fama est de vobis. ideo amore dei corrigatis vos. Ecce hic vnguentum sanatiuum. **Auto. itas.** **Abi** sit verbum suum ⁊ sanauit eos ⁊ eripuit eos de interitionibus eorum. **p̄. cvj.** Nota **Abi** sit verbum suum quia quodlibet verbum correctiuū mittitur a deo per illum ministrū per quem dicitur. **Abi** sit ergo verbum scilicet per os corrigentis ⁊ sanauit eos de interitionib⁹. id est. d̄ pecculū mortis. Auifentur hic correctores q̄ hoc vnguentum ponatur ad instar vnguenti corporalis. qd̄ ponitur dupliciter. scilicet calidum et suauiter ⁊c. Sic etiam quando aliquis est vulneratus ab aliquo peccato quod credit esse occultum ⁊ tamen omnes loquuntur dicendo. **O** iste ribaldus vel illa meretrix. tu scis vis apponere vnguentū correctionis calefacias igne charitatis. nō cū superbia dicēdo. Venite quia ego cognosco vos quia frigide poneretur nec proficeret. Ideo iesus christus dicit ei. Si peccauerit in te. id est. te vidente frater tuus. corripe euz inter te ⁊ ipsum solum. si te audierit lucratus es fratrem tuum **Mat. xvij.** Isto modo vir debet corrigere vxorem ⁊c. Secundo q̄ ponatur suauiter ⁊ dulciter. quia alias non haberet patientiam defectus vxoris non cum baculo nec asperere dicēdo tu putana ⁊c. Idem faciat vxor de viro quando ipsum videbit letum. Idē faciat pater corrigendo filios. ⁊ amicus amicum. Ideo apostolus. Fratres si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos q̄ spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis ad **Gal. vj.** Sed sunt aliqua vulnera que vnguento nō possunt sanari. ideo scinduntur a barbitoribus. Sic etiam de peccatis publicis ⁊ notorijs. ideo rectores debent abscindere per ordinationes ⁊c. Ideo apostolus. Utinam ⁊ abscondantur qui vos conturbant ad **Gal. v.** Quoniam ex peccatis notorijs tota cōmunitas conturbatur ⁊ destruitur. // Dico sexto q̄ verbum dei dicitur lumen in doctrinali predicatione. Ratio quia in factis dei totus mūdus est tenebrosus de se. philosophi enim qui tantum credebant scire de deo solū sciuerunt vnā conclusionē. scilicet q̄ vnus ē deus. vna prima causa vnam primū principū seu motor. plus scit mō de deo vna vetula sciēs credo in deum in quo sunt duodecim conclusiones fidei catholice. Et ista sciētia vnde habet? a verbo predicationis. ideo verbus dei dicitur lumen quia nullus intellectus creatus poterat p̄ se scire secreta fidei nisi per reuelationem. Ideo apostolus. Fides est ex auditu. auditus autem per verbum dei ad **Roma. x.** Multi autem am

Dñica in Hexagesima

bulant in tenebris quia non audierunt verbum dei. vel quia non predicat eis verbum dei. sed ovidij virgilij &c. ideo gentes sunt in errore circa agenda & credenda. Verbi gratia. Quot homines sunt qui credunt qd mutare ad vsuram non sit peccatum mortale facientes rationez. nunqd de mea pecunia de qua ille seruit sibi &c. sed fundamentum est falsum. Et qd peccatum esset si thesaurarius regis contra voluntatem regis dispensaret pecunias. Sic christus est rex & dñs omnium bonorum cui habemus reddere rationem. ipse enim precipit ne mutuemus ad vsuram & ne res vendatur plus ratione dilectionis solutionis. nec minus pro denarijs promptis. similiter & prohibet ne mutuemus super possessiones & interim recipiamus fructus. Item prohibet obligationes voluntatis propter mutuam quia vsura est. Ecce lumen verbi dei. Item quot sunt qui credunt qd simplex fornicatio non sit peccatum. dicendo cui faciam iniuriam &c. sed cui sit iniuria qui cum filia regis &c. etiam dato qd sibi placeat & tibi iniuria sit regi nisi det tibi in vxorem. Ecce quomodo verbum euangelice predicationis ad modum luminis viam agendorum ostendit & in semitis credendorum dirigit. Ideo ipse dauid. Lucerna pedibus meis verbum tuum & lumen semitis meis ps. cxvij. Dico septimo qd verbum dei est cibum in spiritali oratione. Et nota hic pulchram declarationem comunem. videtur qd deus super omnem creaturam dilexit hominem. A principio enim deus fecit maximam multitudinem angelorum qui sunt substantie spirituales. deinde fecit maximam multitudinem creaturarum corporalium. & deinde fecit hominem in quo vniuit totum scilicet creaturam spiritualem vt animam & corporalem vt corpus. angelis autem solum dedit cibum spiritualem. animabus corporalem. Homini autem dedit cibum duplicem corporalem ad sustinendum corpus scilicet panem vinum carnes & fructus &c. Et spiritualem ad sustinendum animam scilicet verbum dei quo anima reficitur. quia non in solo pane viuit homo. de hoc viuit corpus. sed in omni verbo qd procedit de ore dei Mat. iij. Et ideo sicut ordinate bis in die reficitur corpus cibo corporali. ita bis in die reficienda est anima scilicet de mane orando dicatur modus. Ecce prandium anime. Idem in sero & sicut non traditis obliuioni prandium vel cenam corporis nec etiam debetis tradere obliuioni prandium vel cenam anime dicendo pater noster in quo sunt septem petitiones quasi septem vincie panis regis. scilicet christi. quia ipse pensauit eum & fecit. Potus est Aue maria. bona societas pater noster aue maria. Ferculum est credo in deum in quo sunt duodecim articuli quasi duodecim frustra carnis. id dicitur. Inuenti sunt sermões tui & comedi eos et factum est mihi verbum tuum in gaudium & letitiam cordis mei Hier. xv. Nota inuenti sunt sermones scilicet orationis. Jam cibus orationis est paratus non oportet ponere nisi in ore ad comedendum & sic anima impinguatur. Ideo dauid. Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea. & labijs exultationis laudabit os meum. i ps. lxxij. Deo gratias.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Quod cecidit cecidit. Verbum istud colligitur ex euangelio currentis dñice Lu. viij Sermo noster erit de defunctis. sed vt materia sit deo acceptibilis & gratiosa & nobis meritoria et proficua. ante omnia salutetur virgo maria. Multi vestrum mirantur forte vnde habetur hoc thema. Dico qd colligitur ex euangelio dominice currentis in quo quadrupliciter dicitur cecidit. Et primo cum dicitur cecidit secus viam. Secundo cecidit supra petram. Tertio cecidit inter spinas. Quarto cecidit in terram bonam. Ecce tota parabola euangelij vbi quater dicitur cecidit. Unde debetis scire qd in sacra scriptura mors hominis dicitur cadere. quia qui moritur cadit scilicet de honore amicis qd tumens sit magnus dominus. Item cadit de pulchritudine in turpitudinem. quia licet viuus fuerit pulcher. mortuus efficitur turpis intantum qd est terror ipsum videre. Item cadit de magnis diuitijs in magnas miseras & paupertates. quia secum solum trahit lintheum. Tertio cadit de amore in odium quia statim projicitur de domo & ponit sub terra. Quarto cadit de vita in mortem. ideo mors est cadere. sicut arbor nucis seu alia plena fructibus & omnes volunt de eius fructibus. sed quando securi scinditur & cadit despicitur quia cadit de magna altitudine & perdit fructus & folia. Sic est de homine diuite seu honorabili qui viuus honoratur propter fructus diuitiarum. sed quando securi mortis scinditur & cadit ad terram statim despicitur. Ideo de hoc est aut oritur que loquitur in persona morientis. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit Ecclesiastes. xj. Sed est hic questio quare persona pro peccato vnius hore vel diei puniatur eternaliter pena infinita si damnatur. nam bonus iudex sine culpam debet dare penam. Et concordat sacra scriptura dicen. Pro mensura peccati erit & plagarum modus Deut. xxv. Item alia de nouo testamento. Etum glorificauit se & in delictis fuit tantum dante ei tormentum & luctum Apoç. xvij. Bona est questio & multi errauerunt in ea vt Origenes. sine qd dicit hieronymus. & ratio est quia creditur qd sicut finitur vita hominis finitur etiam peccatum. Ecce fundamentum erroris & hoc venit ex ignorantia. quia imo magis tunc est obstinata i

illo peccato voluntas peccantis. ideo dicit. in q̄
cunq; loco ceciderit ibi erit. Nota exemplum d̄
duobus quos vultis punire de aliquo defectu
et vnus recognoscens culpam suam humiliter pe
tit veniam promittens emendam statim remitte
tis sibi. Alius vero obstinatus rebellat. ideo p/
cutietis eum gladio etc. Idem est de peccatori/
bus. Ecce quare dicitur. Si ceciderit lignus ad
austrum. Quia autem mors dicatur cadere auzori
tas. ij. Regum. iij. Nū ignorati quoniam prin
ceps et maximus cecidit in israel. dixit dauid de
morte abner. De isto cadere ego recepi tbe. di
cendo. Cecidit quater. ideo quia quattuor sunt
modi seu conditiones morientium. Nam

- 1. Aliq̄ moriunt̄ i pctō origiali. id̄ d̄ p̄mo cecidit
- 2. Aliq̄ in pctō mortali. id̄ d̄ d̄c̄i cecidit.
- 3. Aliqui in pctō veniali. id̄ d̄ tertio cecidit.
- 4. Aliqui in gratia spūali. id̄ d̄ quarto cecidit

Primo dico q̄ aliqui moriunt̄ in peccato ori
ginali vt pueri. ideo non possunt intrare gloriā
paradyfi. Quia dixit christus beato iohāni. qm̄
sibi offendit gloriā paradyfi. Nō intrabit i ea
aliquid coinquinatū aut abominationē faciēs
Apoē. xxj. Peccatum originale est quedam ma
cula quam recipit anima in vtero mulieris. ac si
rectores huius ville facerent vnam imaginē vt
poneretur in templo que dum ducitur ad tem
plum cadit in luto etc. Et d̄ hoc peccato dixit da
uid in ps̄. l. Ecce enī in iniquitatibus conceptus
sum et in peccatis concepit me mater mea. id̄ est.
In peccato origiali. et ponitur ibi plurale pro sin
gulari. Nota peccatum originale est vnū nume
ro in vno homine sed in omnibus est vnum spe
cie vt dicit sanctus Tho. i. ij. q. lxxxij. ij. et dis.
xxxij. q. j. arti. iij. Est tamen etiam in vno homi
ne peccatum originale multiplex virtute qz vir
tualiter continet omnia peccata. vt dicit sanctus
Tho. j. sc̄de. q. lxxxij. ar. ij. ad sc̄dm. Sic igit̄ pa
tet quomodo verbum dauid intelligendum est
cum dicit. Ecce enī in iniquitatibus concep̄tus
sum. loquēs de peccato originali i quo pueri cō
cipiuntur. propter hoc nisi lauentur baptismo n̄
possunt intrare paradysum. Ideo dicitur. Amē
amen dico vobis. Nisi quis renatus fuerit ex aq̄
et spiritu sancto. non potest intrare in regnū dei
Joh. iij. Ideo debetis esse diligentes vt pueri
baptizentur ne cadant extra gloriā hoc est in
lymbo puerorum. Nota peccatum originale
duobus modis dimittit̄ in baptismo. vt notat
mgr̄ sniarum li. ij. di. xxxij. scilicet extenuatione
sui et solutione reatus. Quia per gr̄am baptisimi
vitiū concupiscentie debilitat̄ atq; exte nuatur. ita
vt iam nō regnet. nisi consensu reddat̄ ei vires qz
et reat̄ ipsi soluit. Nota omnes tenentur ad
baptismum et sine eo non potest esse salus homi
nibus. vt dicit sanctus Thomas. iij. parte. q. lx
vij. arti. j. et iij. distinc. vj. Item pueri baptiza

torum debent baptizari. Et etiam si modo aliq̄
sanctificarentur in vtero necesse esset eos bap
tizari vt per susceptionem characteris alijs mem
bris christi conformarentur. Hec sanctus Tho
mas. iij. parte. q. lxxvij. articulo. j. in solutionib⁹
secundi et tertij argumentorum. Item ibi supra
articulo sc̄do dicit et probat q̄ nullus potest sal
uari sine baptismo in actu vel proposito. Dica
tur quomodo sunt quattuor domus i corde ter
re. Prima est inferior. et ista est infernus damna
torum. Secunda est locus purgandorum. Ter
tia est lymbus puerorum. Quarta est synus pa
trū sc̄toꝝ. In lymbo h̄ cadūt pueri qui moriunt̄
cum peccato originali solum. siue sint filij chri
stianorum siue infidelium et non habent ibi nisi
solum penam damni. De hoc sanctus Thomas
ij. scrip. distinc. xxxij. q. ij. arti. ij. distinc. xliij. q.
ij. arti. j. iij. distinc. xvj. q. j. arti. ij. q. ij. tertia p/
te. q. j. arti. iij. ad secunduz. Et dicit sanct⁹ Tho
mas in. ij. sententiarum q̄ disputant̄ in se et sc̄at
lete. Anime separete cum solo peccato originali co
gnoscunt omnia naturaliter cognoscibilia a ra
tione. et multa alia dicit sanctus Thomas. ij. di
stinc. xxxij. q. ij. articulo. ij. iij. distinc. l. q. j. arti. j.
ad septimum. Item in de malo. q. v. articulo. iij.
Habent enim claritatem intellectus sed non glo
rie nec displicet eis nec tristantur. sicut nec tu ha
bes tristitiam quia non es rex aragonum. quia
non debetur tibi vel quia nō habes alas ad vo
landum. Idem est de illis pueris. Ideo dicitur
Audite verbum istud. q̄ ego leuo sup̄ vos plan
ctum. Cecidit et non adijciet vt resurgat virgo
israel proiecta est in terram non est qui suscitaret
eam Amos. v. Nota planctum quia mortua est
creatura sine baptismo. Nota ergo quomodo ē
magnum peccatum quando mulieres cuiusuis
sint status occidunt proles ne peccatum sciatur
et contra apothecarios qui dant medicinas vt
moriuntur. Ideo dicit. virgo israel. Illam ani
mam vocat virginem. eo quia nunq; consensit i
aliquo peccato. et proiecta est in terram. scilicet i
lymbo. Ecce primū cecidit. Dico secūdo q̄ ali
qui moriuntur in peccato mortali qui dure pu
niuntur vt religiosus qui non tenet suam regu
lam nec vota que iurauit vel presbyter qui non
viuit caste vel laicus qui non est obediens deo
nec preceptis eius vel qui non seruat castitatem
nam tales moriuntur i peccato mortali et vadūt
ad infernum damnatorum ad centum milia dya
bolos. Ideo de talibus dicitur. An ignoras q̄
nam benignitas dei ad penitentiam te adducit
fm̄ duriciam autem tuam et cor impenitens the
saurizas tibi iram in die ire et reuelatione iusti iu
dicii dei q̄ reddet vnicuiq; fm̄ opa ei⁹ ad Ro. ij
Nō om̄i pctō. an igr̄ as te esse in pctō. et beni
gnitas dei ad penitentiaz te adducit. qui tam ad
penitentiam noluit adducere angelos peccātes

*Nota que phras̄
ad p̄to d̄bolos*

Dñica in Hexagesima

sed imediate p̄tra eos facta fuit executio ⁊ hoib⁹
dat spacium penitentie. sed quando nolunt con/
uerti quando moriunt cadunt in inferno. Auto
ritas cum secretis. Qui ceciderit super lapidem
istum confringetur super quem d̄o ceciderit cō/
teret euz. **Mat. xxj.** Dico tertio q̄ aliqui moriunt
tur in peccato veniali solum. ideo dicitur tertio
ceciderit licet fecerunt multa peccata mortalia ta/
men fecerunt penitentiā sed non condignaz. isti
tales quando moriunt non statim vadunt a pa/
radysum nec ad infernū ex quo confessi fuerunt
sed vadunt ad purgatoriu qd̄ est domus plena
ignis qui virtute diuina cruciat animas magis
q̄ si anima esset in furno ardenti. **Nota** dicit san
ctus **Tho.** in. iij. dis. xxj. q. j. arti. j. q. iij. ⁊ iij. p/
te. q. xlvi. arti. vj. ad tertium q̄ mima pena pur
gatorij est maior q̄ maxima hic. ⁊ pena purgato
rij semper taxatur fm̄ q̄tatem peccati vt dicit
sanctus **Tho.** in. iij. dis. xx. quia tantum est ad
soluendum peccatum. **Et** pena purgatorij pur
gat illa reatu pene in soluendo penam vt di. san
ctus **Tho.** iij. dis. xxj. q. j. arti. iij. q. ij. **Et** ideo
dicitur. **Si quis superedificat super fundamen
tum hoc aurum argentum lapides preciosos li
gna fenum stipulaz detrimentū patietur. ipse ta
men saluus erit sed tamen quasi per ignem.** .j. ad
Coz. iij. **Nota** si quis superedificat super funda
mentum hoc scilicet fidei. quia ad purgatorium
non vadunt nisi christiani qui stant supra funda
mentum fidei sed edificauerūt ligna fenum ⁊ sti
pulam. id est. peccatum veniale. ideo patiunt in
illo igne. **Pro** quo notandū fm̄ sanctum **Tho.**
iij. scrip. dis. xxj. q. j. arti. ij. q. j. q̄ triplex differē
tia ponitur peccatorum venialium. Quia que
dam sunt grauissima in genere venialium ⁊ diffi
cillime purgabilia. ⁊ hec per lignum signā. que
dam mima que per stipulam. quedam media q̄
per fenum significant. **Ratio** dictorum. quia ve
nialia charitati adiuncta possunt per aliquaz pe
nam consumi. ideo puenienter fm̄ metaphoram
significant illis que per ignem consumunt. **Et**
quia q̄to aliquod peccatum est grauius tanto
difficilius purgatur. ⁊ in peccatis venialib⁹ in
uenitur alterum altero grauius. ideo puenienter
eorum diuersitas significatur per diuersitatē eo
rum que facilius ⁊ tardius consumunt ab igne.
Et quia perfectio cuiuslibet q̄tatis ternario cō
prehenditur propter principium medium ⁊ finē
ideo triplex differētia peccatorum venialium vt pa
tuit ponitur. **His** dictis consonat beatus **Aug.**
cuius verba magister ponit i. iij. dis. xxj. **Dicit**
tamen doctores. q̄ mima pena purgatorij ē ma
ior omni pena huius mundi. qd̄ ⁊ sanctus **Tho**
mas concorditer tenet vt patuit. **Nota** practicā
quomodo anima cadit in purgatorio de manib⁹
boni angeli. **Et** dicit anima i purgatorio existēs
malicie diaboli. ne lateris inimica mea super me

quia cecidi sup̄. in purgatorio. quia confurgam
suple completa penitētia **Mich.** .viij. **Ecc** tertio
um ceciderit. **Dico** quarto q̄ aliqui moriunt i gra
tia spiritali pure. sicut sunt homines vel mulie
res qui tenent vitam apostolicam seu spiritalē
qui licet fecerint peccata mortalia tamen fecerūt
condignam penitentiam contentur sepe ⁊ com
municant ⁊ plorant sua peccata ⁊ faciunt magis
penitētiā ⁊ lucrantur magnas indulgētiā ⁊ tē
intm̄ q̄ si ponerentur i statera diuine iusticie om
nia bona que fecerunt ⁊ bona opera in vna par
te ⁊ mala in alia. plus ponderarent bona q̄ mala
tales quando moriunt via recta vadunt ad pa
radysum ⁊ ascendunt ad gloriā celestem. **Et** d̄
istis dicit apostolus. **Scimus** autem quoniam si
terrestris domus nostra huius habitationis dis
soluatur q̄ edificationē ex deo habemus nō ma
nufactam sed eternam in celis. ij. ad **Coz.** .v. **De**
qualibet tali anima beata dicitur i euangelio ce
cidit in terram bonam **Luce.** .viiij. de qua dauid.
Credo videre bona dñi in terra viuentium. **La**
ucte ne cadatis de paradyso. **Dicit** dauid. **Im**
pulsus euerfus sum vt caderem ⁊ dñs suscepit
me. **Fortitudo** mea ⁊ laus mea dñs ⁊ factus est
mibi in salutem. in ps. cxvij. **Nota** impulsus sci
licet in morte per diaboli temptationes. sed dñs
suscepit me. **Qui** mittit angelos suos ⁊ c. **Laus**
mea scilicet in aere contra demones quando di
xi. deo gratias qui liberauit me de tali peccato
de quo ille proditor me temptauit ⁊ c. donec do
minus factus est mibi in salutem. quādo dat mi
hi gloriā celestem.

De eadem dñica. Sermo. iij.

Datus est mibi isti
mulus carnis mee. ij. **Coz.** .xij. **Pro**
huius verbi declaratione est sciendū
q̄ inter multa ⁊ magna mala ⁊ miseras hui⁹ mū
di sunt duo scilicet p̄mptuositas ad malum. et
difficultas ad bonum. **Ad** malum autem inclina
mur naturaliter. ⁊ ideo dicitur. **Sensus** enim et
cogitatio humani cordis in malum prona sunt
ab adolescētia sua **Gen.** .viiij. **Sed** difficultas est
qui vult viuere sancte ⁊ ordinate. scilicet iuxta
dei voluntatem impeditur ⁊ retrahitur ab intra
scilicet a carne. sicut enī equus qui de se est leuis
impeditur tamen a curru quem trahit. **Ita** etiaz
anima que de se est leuis ad currēndum ad para
dysum retrahitur onere carnis qd̄ trahit ⁊ con
tradicit. **Ideo** apostolus. **Caro** concupiscit ad
uersus spiritum. spiritus aduersus carnem ad
Gal. .v. **Multi** vellēt viuē in hūilitate ⁊ castita
te ⁊ sic de alijs. s̄ impediūt a carne. **Et** s̄ p̄plāgen
do se ap̄ls dicit. **delector** enī legi dei fm̄ interio
rem hoiez. **Video** aut̄ aliā legē in mēbr̄ meis re

pugnantem legi mentis mee et captiuantem me in legem peccati que est in membris meis. infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius ad Roma. vii. Ideo ex hac difficultate aliquis dimittit bonam vitam. sed in interiorum hominum instigatur ad vitas virtuosas quemadmodum stimulat asinus ut vadat. Ideo apostolus dicit stimulo suo dicebat thema. Datus est mihi et. patet ergo thema. Et inuenio in sacra scriptura quod christus habet quatuor stimulos quibus diuinitus excitamur ut vadamus ad paradysum.

Primus est dolor corporalis affligens.

Secundus est doctor cordialis compungens.

Tertius est timor iudicialis conficiens.

Quartus est amor spiritualis perurgens.

De primo singulariter loquitur thema. Dicitur est et dico primo quod deus habet stimulum de dolore corporali affligenti ne scilicet pigrescamus in bona vita. sicut sunt infirmitates fames siccitates mortalitates et. Non credatis quod deus delectetur in nostris malis. Sed ratio principalis nostrarum afflictionum ex parte dei est reductio exercitatio et promotio ad bonum et tandem introductio ad gloriam. Nota ad hoc similitudinem de iumento quod portat onus quod non delectabiliter verberatur a domino suo. sed si deuiat a recta via tunc percussit et ad viam reducit per flagellum. si vero non deuiat adhuc cum flagello percussit non delectabiliter sed ut citius vadat. et ulterius percussit ut currat et tandem ad domum veniat. Sic etiam via ad paradysum est bona vita. hec via ambulate in ea neque ad dexteram neque ad sinistram declinabitis Esa. xxx. Sed aliquotiens homines deuiant ad dexteram amore prosperitatis dimittentes bonam vitam et faciunt contra dei mandata vel ad sinistram timore aduersitatis ut fugiant mala dimittunt bonam vitam. Videns ergo deus quod iumentum suum deuiat a via recta stimulat ipsum flagello infirmitatis vel famis doloris vel mortalitatis que tangunt carnes ut dicat homo. Si ego essem in via bone vite non stimularer me. et sic reducit ad viam perterendo perterendo et remittendo et. si forte sit in via sed vadit tarde tepide et spaciose stimulat etiam a deo ut citius ambulet per bona opera accelerando et festinando ad bonam vitam meliorando. scilicet cum maiori favore spiritus ut diligentius faciat bona opera. Hanc stimulationem et simile tangit dauid qui de se dicebat deo. ut iumentum factus sum apud te et ego semper tecum tenuisti manum dexteram meam et in voluntate tua deduxisti me et cum gloria suscepisti me. ps. lxxii. Naz dauid optime sentiebat stimulum dei. ideo si erat extra viam. statim reducebat se ad viam dicendo. Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. et. sed si iam erat in via feruentius operabatur. ideo dicit ut iumentum factus sum. Non apparet defectus nisi quod non possumus dicere ut iumentum factus sum sed

minus quam iumentum. quam iumentum si est extra viam et flagellatur a domino suo statim reducit se ad viam. Nam videtur habere rationem et cognoscere. quod ideo percussit a domino. quod est extra viam et tu quod peccata es extra viam bone vite et deus flagellat te et tu non cognoscis nec propter hoc redis ad viam. imo multi ex hoc efficiuntur peiores. ideo non potes dicere cum dauid ut iumentum factus sum. sed minus quam iumentum. Item si iumentum sit in via et percussit a domino statim meliorat passum accelerando quasi cognoscat quod dominus ideo percussit ipsum. Et quando tu homo vel mulier a domino flagellaris facis oppositum. non solum non melioras te. imo in corde tuo recipis indignationem contra deum dicendo malas grates et. nonne videtur vobis quod sumus minus quam iumentum. De hoc stimulo dicit apostolus. Ne magnitudo reuelationum extollat me. id est. extra viam tollat. Datus est mihi stimulus carnis mee. angelus sathane qui me colaphizet. ij. ad Cor. xii. Paulus est super omnes mortales et habuit donum reuelationum quia sicut amicus ostendit amico totam domum suam. ita christus ostendit paulo paradysum et ordines angelorum et omnia edificia paradysi plus quam iohanni. Intra quod dicit Augustinus. quod ostendit sibi diuinam essentiam. Paulus enim in raptu vidit diuinam essentiam ut dicit sanctus Thomas. j. parte. q. xii. arti. xii in solutione ad secundum ubi sic dicit. quod sicut deus aliquid miraculose ac supernaturaliter in rebus corporeis operatur. ita etiam et supernaturaliter et preter communem ordinem mentes aliquorum in hac carne viuunt. sed non sensibus carnis utentium. usque ad visionem sue essentie eleuauit. ut dicit Augustinus. xii. super Genesim. ad litteram. et in libro de videndo deum de moyse qui fuit magister iudeorum et paulo qui fuit magister gentium. Hec sanctus Thomas. ibi supra idem dicit in. iiii. dist. xlix. et in de veritate. q. xiiij. et. ij. scilicet in materia de raptu. ideo ne magnitudo reuelationum eum extolleret datus fuit sibi stimulus carnis. glo. verior dicit. quod iste stimulus fuit dolor lateris. scilicet punctio. si dicatur. hoc impediebat eum ne ita cito ambularet sibi auferendo ieiunia predicationes et. Respondeo quod apostolus proficiebat ex patientia illa et humilitate doloris. quia erat ita sanctus quod curabat alios infirmos et quod ita pateretur patienter. Si ergo apostolus tam sanctus indigebat stimulo quam magis nos peccatores debemus patienter sustinere flagella. Secundus stimulus est doctor cordialis pungens. iste est predicator verbi dei qui per aures stimulat et pungit cor ut ad deum veniat. secundus est de predicatoris seu doctore curioio qui predicat verba ornata. quia iste non pungit cor sed solum aures. Sed predicator qui predicat verba sacre scripture pungit cor superbi quando reducit ad viam humilitatis. vel auari quam reducit ad viam liberalitatis et misericordie restituendo

Dñica in Sexagesima

et sic de alijs. **D**e isto modo loquendi ad cor dicit **E**saia. **D**icit dñs deus noster loquimini ad cor hierusalem et aduocate eam **E**sa. xl. **N**ota loquimini ad cor non dicit ad aures. ipsas de multitudine richmis seu verb poctarū. hierusalē dicit hic anima. **D**e isto stimulo auētas. **V**erba sapientū sunt stimuli et quasi clau in altū deseri que per mgroꝝ consiliū data sunt a pastore vno **E**ccl̄s. xij. **N**ota verba sapientū. id est. predicatorum. quia sicut iuriste vulgariē dicunt sapientes. quia sciunt leges vel canones et allegatiōes etc. faciunt fieri iusticiā de receptis seu iniuriatis **I**ta pdicatores sacre scripture faciūt iusticiā fieri. s. penitentiā pctōrib⁹ a diabolo deceptis que est quedam iusticia pñialis. **P**enitentia enī est virtus specialis moralis non theologica. et est pars iusticie cōmutatiue subiectiua. vt dicit sanctus **T**ho. iij. dist. xiiij. et iij. parte. q. lxxxv. et sic pdicatores sacre scripture faciunt iusticiā fieri peccatorib⁹. s. punitionē. **V**erbi gratia. **P**ia/bolus vt falsus emptor modico precio emit animam peccatoris in qua emptiōe est fraus vltra dimidiū iusti precij quando consulit hoī vt faciat vsuram furtum rapinā vel q̄ retineat sibi decimam vel alias. et homo sibi consentit tunc venditur diabolo. **I**deo qd̄ debes facere? vēire ad iuristam leges scientem et canones sacre scripture et sic predicator predicādo dicit q̄ debes facere restitutionē si aliquid fuisti lucratus in ludo cum raxillis. et hoc quando temptat vel decepit te diabolus auaricia. **S**ecūdo diabolus decipit de luxuria iuuenes. suggerens q̄ est magna delectatio. tu parēs sibi ad punctum. gloriaz parady si amittis et perdis oīa merita in puncto qm̄ tu consentis sibi. quia per vnū peccatū mortale oīa bona opa mortificānt **D**e bonoꝝ opoz mortificatione vide sanctum **T**ho. in. iij. dist. xiiij. veni ergo ad sapientē in pdicatiōe habebis p̄tionem et statim oīa perdita tibi restituent. **E**cce ratio quare pdicatores dicunt sapientes. autoritas christi. **E**cce mitto ad vos pphetas sapiētes et scribas **M**at. xxiiij. **S**cdo dicit. sicut stimuli. dicit q̄ verba predicatoris sunt sicut stimuli qui pungunt contra difficultatē ad bene opandum et quasi clau in altum deseri contra pñitatē ad malum. que per mgroꝝ consiliū. glo. ordinaria pphetarum q̄tum ad vctus testamentū et ap̄torum q̄tum ad nouū. data sunt a pastore vno. s. christo. **T**ertius stimulus est timor iudicialis cōfigens. i. clarificans. inter alia que multuz retrahunt hominē a malo et a peccato et excitāt ad bonum est timor iudicij p̄ticularis v̄ generalis ad qd̄ oportet nos venire et forte citius q̄ credam⁹. **I**deo debet quilibet intra se cogitare vel cogitando dicere. **M**iser videamus quem compotuz reddam deo de vita mea et quid respōdebo christo mihi dicenti. **E**cce quid feci pro te videam⁹

quid tu fecisti pro me. **B**enedictus erit qui tunc poterit dicere et respōdere dicēdo. **D**ñe ego erā superbus sed amore et exemplo vestro fui humiliatus et sic de alijs. **S**ed videatis de illis qui nihil fecerunt pro christo. et hoc timore quilibz debet se a peccatis custodire. sed et hoc timore aialia irrationalia vincunt nos que a maximis concupiscentijs abstinet timore periculi. **V**erbi gratia. **C**anis licet famelicus abstinebit nec recipiet panem si datur sibi cum virga in capite vel cū pugno gladij. et nos minus q̄ bestie nolum⁹ abstinere a peccatis timore gladij diuine iusticie et damnationis imo despiciunt. **I**deo peccatorib⁹ dicit dauid in ps̄. **N**isi conuersi fueritis gladiū suum vibrabit arcum suū tetendit et parauit illū etc. **I**o dauid orando dicebat. **C**onfige timore tuo carnes meas. a iudicijs enim tuis timui. ps̄. cxviiij. **I**ste stimulus facit magnū bonū. **N**ota hic exemplum de vno iuvene qui somnādo fuit interrogatus a christo i iudicio et subito ex timore totus factus fuit canus. id est. albus. **I**sto stimulo paulus fuit conuersus. quia quando christus sibi dixit. **S**aule saule durus est tibi contra stimulum calcitrare **A**ct. ix. **C**ui christus ostendit se vt dicunt glose sicut stabit in iudicio. paulus statim tremens ac stupens dixit. **D**ñe quid vis me facere. **D**e isto ergo iudicio cogitate dicendo. **V**ideamus si ego modo morerer qd̄ esset de anima mea. quia tam malam vitam teneo etc **C**irca predicta nota q̄ sanctus **T**ho. iij. par. q. lviij. arti. vj. in so. ad. iij. dicit q̄ paulus in sua cōuersione vidit christum corporaliter. **Q**uartus stimulus est maior alijs. s. amor spiritualis vrgens quando ea que quis facit. facit ex charitate dei et proximi solo puro amore facit. dato q̄ nō esset infernus nec aliqua alia pena sed sicut philocapti qui stulto amore pdunt somnū et potum et cibum. sic etiam de illis qui sunt ita phlocapti de deo q̄ amore eius pdunt somnū vigilando in oibus pdunt cibum et potum sc̄iunādo et laborant per bona opera. **I**sto stimulo purgebant apostoli et christi discipuli quia non timore. nam pfecta charitas mittit foris timorem. imo exponebant se periculis et aduersitatib⁹ predicando fidem christi in honorem dei et saluationē animarum dicentes. **C**haritas dei vrget nos. ij. **C**or. v. **D**e isto stimulo dicit autoritas sacre scripture. **Q**ui tenet aratrum et qui gloriatur in iaculo stimulo boues agitat et puerfatur in operib⁹ eorum **E**ccl̄s. xxxviiij. **N**ota qui tenet aratrum. **A**ratrum est lingua predicatoris arans terram conscientiaruz vt faciat fructum prouocando superbium ad humilitatem. auarum ad misericordiam et liberalitatē et christus tenet eam in māu sua. quia alias nullus potest fructuose predicare. **H**ominis est animū ppare. s. legēdo studēdo p̄tēplādo et dñi ē gubnare linguā **P**rou. xxvj. s.

predicando. Item qui gloriatur in iaculo. s. virga que est scriptura et sumitur pro auctoritate seu potestate regali. et ideo dicitur. **Consurget virga de israel et percutiet duces moab Ruin. xx. iij.** Nullus rex potest gloriari iaculo. quia vicegerentes et officiales christi solum sunt. nisi solus dominus iesus christus qui habet auctoritatem et potestatem regalem. qui stimulo sui amoris boues agit. s. potentes in potentia et scientia perfectos. quia oues. id est. simplices tribus primis stimulis agitantur.

De eadem dominica. Sermo. iij.

Exist qui seminat

seminare semen suum **Lu. viij.** In presenti sermone cogitavi tenere modum quem tenent isti magistri domorum. notabilis sermo quando volunt edificare unam magnam domum seu turrim. **Primo** ponunt fundamentum et forte taliter quod edificium non potest cadere vetero et pluvia nec terremoto. deinde edificant cameras ad habitandum. **Sic** volo facere nunc in isto sermone. **Primo** ponam fundamentum et forte plusquam celum nec terram. s. verbum dei. id est. historiam euangelij de quo dicit christus. **Celum et terra transibunt verba autem mea non transibunt Lu. xxj.** Et posito isto fundamento edificabo plures cameras. s. intelligentias spirituales in quibus habitent anime nostre contemplando. **Dicitur** breuiter historia euangelij ad litteram. **Ecce** fundamentum positum de quo apostolus. **I. Corinth. iij.** **Fundamentum aliud nemo potest ponere preter illud quod positum est quod est christus iesus. glo. fides iesu christi.** **Super** isto fundamento edificabo tres cameras. id est. tres intelligentias spirituales per animas nostras. **Prima** vocatur anagogia. id est supernaturalis que est de mundiali creatione.

Secunda vocatur allegoria vel figuralis que est de humana redemptione. **Tertia** vocatur tropologia vel moralis que est de euangelica predicatione. **Dico** primo quod prima camera vocatur anagogia. ab ana quod est sursum et gog ductio. i. sursum ducens quod est quoniam facta vel dicta in sacra scriptura exponunt de his que sperantur in celesti gloria. **Dicit** autem prima pars euangelij. **Exijt** quod et. **Nota** **Exijt** deus in mundiali creatione. **Creare** potest dici seminare. **Ratio.** quoniam sicut agricola seminans semina per diuersos sulcos vel agros siue areas mittit semina sua. sic et deus. **Cogita** quod totus mundus sit quasi vnus campus que deus seminauit proprio sanguine et non de alieno. **Et** primo seminauit in celo nouos sulcos. i. nouos ordines angelorum de puro semine. s. substantijs spiritualibus. **Primo** sulcus qui est in ingressu celi empyrei. vocatur angelorum **Secundus** archangelorum. **Tertio** principatum. **Quartus** prelatum. **Quinto** virtutum. **Sexto** dominationum. **Septimus** thronorum. **Octauo** cherubi. **Nono** seraphin

et in quolibet sunt tot milia milium. **Deinde** descendendo seminauit celum chrySTALLINUM quod alias dicitur aqueum. a phisico vocatur primum mobile in quo sunt stelle. **Deinde** descendendo in sulco firmamenti seminauit stellas. s. solem lunam etc. **Item** descendendo seminauit elementa pura. s. ignem cum suis qualitatibus. aerem cum aere. aquam cum piscibus. terram cum animalibus plantis et hominibus. fontibus et metallis. **Ecce** quod creare dicitur seminare **Et** possumus dicere. **Deus** nonne in imo certe bonum semen seminasti in agro tuo **Mat. xij.** **De** hoc dicit thema. **Exijt** qui seminat seminare semina sua non semina aliena. **Et** iste est intellectus anagogicus id est supernaturalis. **Nota** cum dicit. **Exijt.** s. deus creator. sed vnde exiuit. **Querunt** aliqui vbi habitabat deus ante mundi creationem. **Responso.** quod ante mundi creationem habitabat deus in secretissima camera eternitatis sue in qua etiam habitat modo vbi sunt pater filius et spiritus sanctus. que est camera maior celo et terra et toto mundo. nec pro se creauit mundum sed pro nobis ad habitandum. **De** habitatione autem dei dicit propheta **Isa. lviij.** **Domini** excelsus et sublimis habitans eternitatem vbi erat secretus et inuisibilis et incognitus ab omni creatura. ideo propheta. **Uere** tu es deus absconditus deus israel saluator **Isa. xlv.** **Exiuit** autem de camera eternitatis in creatione mundiali non dimittendo eternitatem. sed dicitur exire manifestando se faciendo se cognoscibilem per creaturas. sicut dicit phisicus. quod virtus exiit ad extra per operationem. vt patet in ferro ignito si tangatur. et radix dicitur exire extra per germinationem quoniam in tempore veris exeunt flores etc. tamen non radix nec arbor mouet se de eodem loco. **Sic** radix diuinitatis exiit ad extra ad ramos. s. ad creaturas per quas cognoscitur et manifestatur tanquam per effectus etc. **Autoritas.** **Inuisibilia** dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. sempiterna que eius virtus ita vt sunt inexcusabiles. ad **Ro. i.** **Nota** inuisibilia dei. s. potentia sapientia diuinitas maiestas etc. **Ecce** quare dicit. **Exijt** etc. **Nota** cum dicit quod quatuor partes facte sunt de semine. quia aliud cecidit secus viam et calcatur est et volucres celi comederunt illud. **Hoc** semina fuit lucifer cum suis sequacibus. s. malis angelis quod cecidit secus viam. i. deus qui dicit. **Ego** sursum via **Joh. xiiij.** **Dico** practice casum suum. **Qui** cum videret se super omnes creaturas excellentiorum **Sanctus** Grego. voluit se deo parificari et suum peccatum reuelauit oibus angelis. et multi sibi confiterunt de quolibet ordine. **Boni** autem. s. michael gabriel etc. cum alijs responderunt. propter quod lucifer cum suis cecidit de celo in infernum. **Cui** dixit propheta. **Quomodo** cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. corruisti in terram **Isa. xliij.** **Unde** sequitur in euangelio. **Et** conculcatus est. scilicet a bonis angelis contradicenti-

Dñica in Sexagesima

bus ipsum cum suis sequacibus de celo eijciendo
Et volucres celi. id est. superbe elationes cordis
comederunt illud. id est. destruxerunt irrepara/
biliter intantum quod passio christi nihil eis profecit
Aliud cecidit supra petram et ortus aruit quia non
habebat humorem. hec pars fuerunt primi paren/
tes. scilicet adam et eua. hoc semen cecidit supra
petram. scilicet inobedientie comedentes de fru/
ctu vetito et natum aruit. quia dicunt doctores
quod adam ea die qua natus est de matre virgine
scilicet terra que nondum fuerat corrupta aliquo
peccato. aruit. id est. peccauit. quia non habebat
humorem. scilicet gratie dei nec charitatis nec de/
uotionis que viuificant animam rationalem. Ali/
ud cecidit inter spinas et sicut exorte spine suffoca/
bat illud. hoc semen fuit totum genus humanum ab
adam descendenti quod cecidit inter spinas. scili/
cet penarum penalitatum et multarum tribulationum
miseriarum necessitatum et infirmitatum. et simul ex/
orte spine suffocauerunt illud. scilicet per mortem
corporalem que totum suffocat. secus si adam non
peccasset. Aliud cecidit in terram bonam et ortus
fecit fructum centuplum. scilicet angeli boni qui
steterunt fortiter. qui post casum malorum angelo/
rum ceciderunt coram deo per veram obedientiam
dicentes. non est equum quod creatura equiparetur
creatori. et ortum fecit fructum centuplum. scilicet
glorie confirmate. quia sicut mali angeli fue/
runt humiliati. ita boni fuerunt exaltati et per gra/
tiam confirmati. **A**utozitas. Superbum sequitur
humilitas et humilem spiritum suscipiet gloria. **P**ro/
uerb. xxix. **N**ota superbum. scilicet luciferum se/
quitur humilitas et deiectio. et humilem spiritu
suscipiet gloria. scilicet michael. **E**cce hic prima
camera pro personis speculatiuis et contemplati/
uis. **S**ecunda camera vocatur allegoria seu
figuralis que est de humana redemptione. dicitur
allegoria ab aleon quod est alienum et gog sententia
quasi aliena sententia quando unum factum signat
aliud credendum in sancta fide catholica et exponitur
de deo. **C**um ergo dicit. **E**xit qui seminat et allegorice
potest exponi de incarnatione filii dei
que potest dici seminare. **N**ota sicut ille qui
seminat intendit multiplicare et fructum habere
propter quod eligit terram bonam non spinosam
vel arenosam nec petrosam. **S**ic fecit deus pater
in filii sui incarnatione quia licet in mundo fuissent
multe mulieres sancte tamen ultra quinquaginta milia an/
norum spectauit terram bonam dignam et sanctam
scilicet virginem mariam optime cultam. in qua
nunquam fuit mala herba peccati in qua seminauit
illud superbenedictum semen. **D**e quo **L**u. viij. **S**e/
men est verbum dei. quod verbum caro factum est **J**o. j.
vt multiplicaret et fructum faceret inestimabilem
sanctarum personarum. quod apostoli discipuli innumerabiles
martyres doctores professores virgines innocen/
tes penitentes et continentis. **E**cce ratio quare filii

dei incarnatio dicitur seminare. **A**uto. **S**imile est re/
gnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro
suo **M**at. xiiij. **N**ota in agro suo. scilicet virgine ma/
ria que semper fuit ager dei. **I**deo dicit spiritus san/
ctus. **T**ota pulchra es amica mea tota pulchra
es et macula non est in te **Cant.** iij. **D**icit ergo euan/
gelium. **E**xit. scilicet deus pater. **P**ro quo sciendum
quod deus pater a principio mundi ad filium sui incarna/
tionem habitauit in domo rigoris iusticie clau/
sus in qua habitauit ultra quinquaginta milia annos ser/
uans iusticiam rigorosam intantum quod furto illius
fructus quod fecit adam fuit ita rigorosus in iusti/
cia quod nunquam permisit quod aliqua persona humana
quodcumque bona sancta et amica sua intraret pa/
radysum. patet primo de adam qui post peccatum
fecit magnam penam quod diu vixit. scilicet nonaginta tri/
ginta annis **Gen.** v. et fuit mortuus bonus et san/
ctus amicus dei. etiam eua. tamen non permisit
eos intrare in paradysum. imo descenderunt ad
infernum. **I**dem de noe qui seruiuit deo nonaginta
et quinquaginta annis **Gen.** ix. et sic de alijs. **Q**uod
plangens dauid dicebat. **Q**uis est homo qui vi/
uit et non videbit mortem et cetera. quod d. nullus. imo erat
intimè rigorosus quod statim post peccatum vindica/
uit se de peccatoribus. vt patet in diluuium **Gen.** viij.
Item de sodoma et gomorra **Gen.** xix. **I**tem de
vitulo in deserto et de alijs multis et cetera. **S**ed in su/
perbenedicta incarnatione filii sui deus pater exi/
uit de castro rigoris iusticie et intrauit plateam la/
tam dulcoris misericordie. **Q**uod modo si moriun/
tur pueri nouiter baptizati statim recipit eos in
paradysum et inueniunt ianuam apertam licet nunquam
fecerunt aliquid bonum. **I**dem de perfecte obedientibus.
Idem de digne penitentibus quodcumque fue/
runt magni peccatores. **I**tem spectat modo ad
penitentiam dei. **P**enitentiam agite **M**at. iij. **E**cce
quomodo exiit de pater de castro iusticie semina/
re semen suum iesu in agro vteri virginalis. **S**ed
nota quod hoc semen cecidit quadrupliciter. **P**rimo ce/
cidit secus viam. scilicet in natiuitate quia noluit nasci
in palacio vel domo sed secus viam. scilicet in diuor/
torio seu stabulo. **D**ic quod ioseph cum virgine
grauida venit in bethleem nec inuenit hospitium
nec domum nec hospitale in quo reciperent. vide
hoc in sermone natiuitatis. **S**equitur. **E**t concul/
catum est. id est. despectum a iudeis qui licet au/
diuerunt tota mirabilia natiuitatis dei. claritate
et cetera. tamen timore herodis noluerunt ipsum reci/
pere nec adorare. **I**dem dicit in persona christi **E**sa.
j. **A**udite celi et auribus percipite terra filios enu/
triu et exaltaui. ipsi autem spreuerunt me. cogno/
uit bos possessorem suum et a sinus presepe domini sui
israel autem me non cognouit. **E**t volucres celi
comederunt illud. scilicet reges orientis qui quasi
aues cito venerunt et ipsum suppliciter adorauerunt
et cordialiter susceperunt tanquam deum crea/
torem et saluatorem mundi. **S**ecundo cecidit supra

petram. scilicet in sua puerfatiōe. quia iudei vo-
luerunt ipsum pluries lapidare maxime qm̄ pre-
dicabat eis de sua eternitate dicēs. Amen amen
dico vobis anteq̄ abraam fieret ego sum **Joh.**
vii. Tulerunt lapides etc. Et natum. s. in cordi-
bus iudeoz qm̄ incepit predicare crediderūt i eū
di. **Hic est heres Mat. xxi.** Sed aruit. quia nō
habuerūt dumorem deuotiōis quia non fecit ip-
sos magnos dños et m̄gros vt ipsi false expecta-
bant de messya. **Tercio** cecidit inter spinas. s. in
sua passione quando fuit coronat⁹ corona spina-
rum in domo pilati et in cruce. iuxta ppheciā sa-
lomonis que fuit tunc completa. **Ego** sicut liliū
inter spinas. et sic tandem spinosis dolorib⁹ sus-
focatus est. s. per mortem. **Quarto** cecidit in ter-
ram bonam. s. in sua iumulatiōe quando corpus
fuit positū in sancto sepulchro. anima vō in lym-
bo sanctorū patrum. **Et** ortum. s. in resurgendo
fecit fructum centuplū. s. sanctorū patrum libe-
rationem et nostram redemptionē. **Et** fuit com-
pletum verbum qd̄ christus dixerat. **Amē amē**
dico vobis. nisi granū frumenti cadens in terra
mortuū fuerit ipsum solum manet. si autem mor-
tuū fuerit multum fructus affert **Joh. xii.** **No-**
ta q̄ christus comparat se grano frumenti. ideo
dicunt doctores q̄ corpus christi non potest cō-
fici nisi de pane frumenti. **Nota** ipsum soluz ma-
net. id est. ipse solus fuisse saluus. si autem mor-
tuū fuerit multum fructum affert. quia omnes
credentes per mortem eius si voluerint salui fi-
ent. **Et** hec ē secūda camera p̄ psonis deuotis
que possunt in hac habitare p̄templando quo-
modo deus exiuit de domo iusticie in plateā mi-
sericordie et seminauit filium etc. **Tertia** camera
vocatur tropoloya vel moralis que est euāgeli-
calis predicatio. predicare est recte seminare. **No-**
ta iam videtis quōd vita humana p̄seruat ex se-
mine laborator quia alias non possem⁹ viuere.
Sic etiam predicare est seminare i triticū d̄ grano
noui testamēti vel hordeum asperū de grano ve-
teris testamēti in agris p̄scientiarū n̄rarū. **Sic**
enim p̄seruatur vtra spūalis et fides catholica.
quia als iam vita spūalis et fides essent despecte
et p̄dite. **Autoritas.** **Nisi** dñs exercitū reliquis-
set nobis semen quasi sodoma fuisset⁹ et quasi
gomorra similes essemus **Esa. j.** **Et** ad istum in-
tellectum dicit textus euāgelij. **Exiit** qui semiat
scilicet predicator. **Nota** et vnde exiit. **Respon-**
sio. de studio seu cella vbi debet esse clausus stu-
dendo pensando et ruminādo p̄quirendo semen
in granarijs dñi. s. auctes figuras similitudines
et parabolas. **Qm̄** predicator qui vult predica-
re fructuose non debet ire nec visitare illum vel
illum nec ponere se in negotijs alias non poterit
predicare nisi fabulas nec facit fructum. imo di-
citis vos. **Disse** tam bene dicit et male facit. iō
hodie p̄uertuntur pauci nostris p̄dicationibus

Ece quare dicit. **Exiit.** scilicet predicator d̄ stu-
dio seminare semen suū. scilicet christi non alie-
num. scilicet ouidiū vel virgilij nec hominū dā-
natorum. **Semen** christi est biblia vetus et nouū
testamentuz. hoc est semen qd̄ facit fructum de-
uotionis amoris. charitatis. penitentie et salua-
tionis. ideo dicit christus. **Qui** habet sermones
meum loquatur sermonē meum vere. quid pa-
leis ad triticum dicit dñs. **Quid** non verba
mea sunt quasi ignis ardens. et quasi malleus cō-
terens petras. **Hiere. xxiiij.** **Nota** quid paleis. i.
dicta poetarum ad triticum scripture sacre com-
miscendo licet quandoq̄ raro possit allegari ali-
qua auctoritas poetarum ad p̄positum. sed fa-
cere totum sermonē de dictis vel factis poetarū
hoc est malum. **Apostolus** paulus qui predica-
uit. xxxvij. annis et non legitur allegasse auctori-
tates poetarum nisi ter. **Ece** quare dicit semen
suū. **De** hoc dabo vobis vnam p̄cordantiam
ad p̄positum loquens de p̄dicatoribus dicens.
Euntes ibant et flebant mittētes semina sua. ve-
nientes autem venient cum exultatiōe portātes
manipulos suos. ps. cxxv. **Nota** euntes ibant.
quia predicator duobus modis debet ire ad p̄-
dicandum. scilicet spūaliter et corporaliter. **Prī-**
mo spūaliter crescendo in deuotiōe p̄templatio-
ne predicatione et seruire spiritus de die in die
de mense in mensem. de anno in annū semper au-
gmentando et meliorando. ideo dicit. **Euntes.** s.
spūaliter ibant. **Secūdo** corporaliter de loco ad locū
de villa ad villam etc. non stare in vno loco. **Jō**
dixit christus primis predicatib⁹. **Euntes** in mū-
dum vniuersum predicate euāgelij omni crea-
ture **Mat. vlti.** **Nota** predicate euāgelij non
dicit ouidium nec virgilium. **Apostolus** affligit
rationem di. **Non** erubescō euāgelij virt⁹ enī
dei est in salutem omni credenti **Roma. j.** **Nota**
et flebante. quia predicator debet flere rigando
agrum seminatū vt faciat fructum. sicut vos fa-
citis de agris irriguis. orando pro eis deuote cū
lachrymis. **Nota** mittentes semina sua. scilicet
auctoritates figuras similitudines de veteri et
novo testamento. **Nota** venientes. scilicet ad glo-
riam anime in die obitus. venient sup̄le ad glori-
am corporis in die iudicij. cum exultatione. qm̄
sancti p̄dicatores veniunt ad diem iudicij cum
magno gaudio et cum magno honore ducentes
secum sub bannerio suo omnes illos quos con-
uerterunt ad christum cum suis predicatiōibus
Dicit Grego. in omelia q̄ tunc veniet petrus cū
iudea. iohannes cum azia. mattheus cum ethyo-
pia et sic de alijs sanctis apostolis et predicatori-
bus. **Qualis** honor est baronib⁹ qm̄ sub banne-
rio suo hnt plures gentes armorum. **Idem** tūc
de sanctis predicatoribus. **Tunc** dicent illi qui
fuerūt p̄uersi regratiātes deo et p̄dicatori. **Ope-**
tre et paulē ego erā infidel⁹ etc. s. p̄p̄ vestras p̄d.

Dñica in Quinquagesima

cationes sui puerfus. Idem dicent beato dñico et suis sequacib⁹. petro thome vincentio et omni bus eiusdem ordinis pdicatorib⁹ qui suis pdi cationib⁹ puerfi fecerūt pctōres a vitijs pelli mis. ego eram hereticus vel supbus per vos fui hūiliatus etc. Sed nota q^d de semie pdicationis fiunt quattuor partes. pma pars cecidit secus vi am. Qm̄ sunt aliq^{ue} psonae que habent cor aper tum ad omnes cogitationes q̄si cor esset via pu blica. et q̄si tales audiūt verbū pdicationis reci piunt in corde bonū ppositū bene viuendi et ca uendi decetero a peccatis. Sed hoc semen pcal catur a demonib⁹ et a trāseuntib⁹ cogitatioibus ratorib⁹ seu op̄ionib⁹ falsis. verbū gr̄a. Qñ p dicator semiat qm̄ vsura est magnū pctm̄ morta le etc. quia est contra pceptum dei et ptra ordina tionē ecclesie. vsurarius pponit restituere et ab stinere decetero et viuere de bono iusto. S; hoc semen pculcatur a transeuntib⁹ cogitatioib⁹ p cor dicens. bene pones in testamēto et filius tuus fa ciet restitutionē. S; stulte et tu fecisti pctm̄ et non sufficit tibi cor faciēdi restitutionē quō credis q^d filius etc. Idem dicit de alia cogitatione si tu vis restituere et abstinere ab vsuris de quo viues de quo tenebis statū quid dimittes filijs de q^{ue} mari tabis filias. ideo oportet claudere cor ad oēm co gitationem et rōnem in oppositū transeuntē. Idē de mulierib⁹ vanis qm̄ audiūt a pdicatorib⁹ q̄tū pctm̄ est facere illas vanitates et supfluitates p ponunt decetero abstinere vt saluent. Sed hoc se men statim pculcat a demone et cogitatioib⁹ trā seuntibus d. Tu habes virū iuuenē luxuriosus et tu nō facias etc. et sic dimittūt bonū ppositus Sed hec ratio est falsa q^{ia} vos nō facitis ista rō ne viri pz q^{ia} qm̄ intra domū estis non estis oma ta sed qm̄ debetis exire domū nescitis q̄bus oma mentis vos ornare velitis. ideo patet q^d nō p vi ro sed p alio factis illud. propter hoc dicit chri stus deinde venit diabolus et tollit verbum de corde eoz ne credentes salui fiant. Aliud cecidit supralpetram. s. duram et frigidam indeuotiois vt sunt psonae que nullam faciūt ofonē demane nec desero nec faciūt pnam. nolūt remittere ini micis nec facere pacem. Ecce petra dura sine ali qua deuotione. vel hoc verbū tangit dños et re ctōres cōitatū qui cū audiūt verbū pdicationis dī. q^{ue} deberent facere bonas ordinatioes p con seruatiōe cōmunitatis et corrigere peccata noto ria. cum gaudio suscipiūt illud. sed natuz aruit. quia non habebat humorē. s. amoris cōmunita tis nec timoris dei ideo nihil executat ideo aru it ex timore et misericordia malarum psonarum Sed mori pro honore dei et reipublice ad beati tudinē inducit iuxta verbum christi dī. Beati q^{ue} persecutionē patiunt ppter iusticiam. qm̄ ipso rum est regnū celoz Mat. v. Aliud cecidit inē spinas. chrietas exponit q^{ue} iste spine sunt solici

tudines auaricie que nimis pungūt mentes aua rozum quō congregabūt vt dicit. Nota quō di uitie acquirunt cum labore. possident cum timo re. amittunt cū dolore. Iste sunt spine que suffo cant verbum dei non solum in laicis sed etiaz in ecclesiasticis facientes symonias. Nota contra defectus qui fiunt in missis sancti amatoris. Ali ud cecidit in terram bonam. s. i corde bono et op timo. s. humili et deuoto. et facit fructum centu plum seruando decem pcepta. quia decies de cem sunt centum. et qm̄ tales transeunt de bñm̄ do ascendunt vsq^{ue} ad decimum celum in gloria. Ad quam etc

Dñica in Quinquagesima. Sermo. f.

Ornis plebs vt

vidit dedit laudem deo Luce. xvij. Tria sunt opera dei prop̄ que deus est maxime laudandus ab omnib⁹ nobis et d his tribus et de quolibet ipsoz loquitur thema. Dis plebs etc. loco et. c. vbi. s. Et hec tria tangun tur per ordinem in euangelio hodierno. s. lauda re benedicere et glorificare etc.

Primum est mundanis redemptio.

Secundū est humanalis puerfatio.

Tertium est celestialis saluatio.

Dico primo q^{ue} persone mūdane in hoc mundo debent deū glorificare ratiōe hūane redemptio nis quam fecit de humano genere. Et bñ dicit redemptio vniuersalis seu hūanalis. nam omēs vniuersalitē redemit et pro oibus abūdantissime soluit precii. Et oēs illi q^{ue} ista redemptioe volūt vt h est credēdo et obediēdo possunt saluari. Et de ista vniuersali redemptioe loquit apls dī. Qui est mediator dei et hominū. hō christus iesus q^{ue} de dit redemptionē semetipsum p oibus. s. ad Ti moth. ij. Et ex isto opere deus ē laudādus bene dicendus et glorificādus. Nam tu vehementer laudares qui te captum et vinculatū liberaret d posse infidelīū soluens p te etc. et ratio esset et lau dis congruentia. ita est de dño iesu christo. Mā ex peccato pmi hois et psequēt ppter pctā nra omnes eramus captiui catenati et ligati in carce re culpe. et ad eternam mortem sniati. et hoc exp̄ se dicit Esai. i persona dei. Propterea ductus ē populus me⁹ captiuus. quia non habuit scienti am et nobiles eius interierūt fame et multitudo eius siti exaruit. Propterea dilatauit infernus animam suam et aperuit os suū absq^{ue} villo termi no. i. sine exceptione cuiuscūq^{ue}. et descendēt for tes eius et sublimes eius gloriofuz eius ad eum Esa. v. Sed venit dñs. s. iesus christus ver⁹ de us et verus homo. dñs celi et terre et vniuersozū et redemit omnes precio sui sanguis. Rōne vi detur ergo vobis bene si. pro quia. est a nob lau dandus benedicendus et glorificādus. imo etiam non sufficiūt laudes. prop̄ hoc dixit dauid spū

pphetico loquēs de ista redēptiōe ptūe adhuc futura. ac si iam facta esset et hoc ppter certitudinem pphetie et dixit. **Dirupisti vincula mea.** Ecce redēptio. ppter qd tibi sacrificabo hostiam laudis et nomē domini inuocabo in ps. cxv. **Et de ista redemptiōe vniuersali loquitur principium euāgelij hodierni cum dicit. Assumpsit iesus duodecim discipulos suos secrete et ait illis Ecce ascēdimus hierosolimā et cōsūmabuntur omnia que scripta sunt per pphetas de filio hominis. Tradetur enī gentibus et illudēt et flagellabitur et conspuet. et postq̄ flagellauerint occident eum: et tertia die resurget. et ipi nihil horuz intellexerunt. **Modo veniunt hic due q̄stiones. Et p̄ma ē quare euangelista dicit q̄ apostoli nō intellexerūt hoc. cuz christus tam clare eis loquebatur. Et p̄ma q̄stio est litteralis. Secūda ē moralis. Nam certū est q̄ tūc apostoli non dormiebant. imo erant vigilātes nec de alijs cogitabāt nisi de his que d̄ christo dicebant. Et nō hic duas respōsiones. Et p̄ma est theologialis quam ponit glo. dicens q̄ christus quasi semp loquebatur parabolice seu in figuris et apostoli q̄ non poterant cogitare q̄ deus icarnatus pateretur tanta mala. credebāt ipm loqui parabolice seu figuratiue cuz tamen loqueretur clare. Et ex h̄ ipsum non intelligebant fundantes coruz cor et credentiā in illo verbo. Nos audiuius ex lege q̄ christus manet in eternū. **Ioh. xij. idō quādo christus eis loquebat de passione exponebāt et credebant q̄ eis loquebat figuratiue. Ido dicit euāgelista ipi hoc non intellexerunt. Secūda respōsio est phie. Dicit philosophus q̄ sciētia et intelligentia rei est per cause cognitionē. Itē alibi dicit. tūc vnūquodq̄ scire et intelligere arbitramur cum eius causas cognoscimus. et ideo lz ali quis effectus oculariter videatur. Dicit tamen nesciri si ei? causa ignozat. vt patet de eclipsi solis et lune de qua rusticus habet cognitionē. qz videtur oculariter sed non scientiaz. quia ignorat eius causam. sed scitur ab astrologis. nesciētibz ergo causam eclipsis potest dici nō intelligitis hoc. qz causam ignoratis. Ita ē in pposito lz apostoli a christo audirēt q̄ ipse hierosolimis debebat tradi et illudi flagellari. et finaliter i cruce mori. et tertia die resurgere. ipi nihil horuz intellexerunt. qz scz causam patiēdi rudes adhuc discipuli nō intellexerūt. Nesciebat enī q̄ ipse vellet ligari. vt ligatos vinculis peccatorū sibi credentes et obediētes liberaret. Credentes vt modo credunt infideles. quia cuz eēt deus poterat eos liberare absq̄ hoc q̄ ipse ligaretur. Item nesciebāt q̄ christus vellet illud et vituperari vt homines sibi credētes et obediētes honorarētur ab angelis. Itē nesciebāt q̄ vellet flagellari crudeliter vt credentes sibi et obediētes possent corona glorie coronari. Item nesciebāt q̄ vellet in******

cruce suspendi ne sui suspēderent in furca inferni. Item nesciebāt q̄ vellet mori tam dolorose vt anime credentiū et obediētiū viuerent in celo gloriose. Itē nesciebāt q̄ vellet resurgere cū corpore gloriose. vt daret suis spem resurrectionis gloriose i die iudicij. Cū ergo apostoli istas causas nescirent: et sciētia sit per causas vt pbatur est supra. ideo dicit euangelista. **Ipi nō nihil horuz intellexerunt. ideo dicit sanctus Lucas q̄ erat magnus philosophus. Erat v̄bum absconditum ab eis et non intelligebant que dicebātur. Luc. xvij. Secūda questio est moralis. Quare hodie sancta mater ecclesia facit mentionem de christi passione. cuz dicat sapiens Omnia tēpus habent tempus fletu et tempus ridendi tempus plangendi et tempus saltādi. Omne negocium tempus et oportunitatem habet. **Ecc̄s. iij. Cū ergo hodie sit tempus leticie et exultationis. quia dies carnis priuij quare ergo hodie fit mentio d̄ christi passione que est flebilis et tristis. Respō/ deo. quia sancta mater ecclesia spiritu sancto gubernata et recta. sciens excessum et gulositatem filiorū suozū. quam faciunt his tribus diebus in comedendo et bibēdo. Ido cogitauit ponere coram filijs christi passionem vt fideles restringatur a gulositate considerantes q̄tuz cōstitit peccatum gule primozū parentū. nō gallinarū per dicū. sed vnus pomi fructus q̄ filius dei habuit suspendi in patibulo crucis. ideo apostolus. **Recogitate euz qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipm contradictionē vt non fatigemini animis vestris deficientes scilz excessiue comedendo. **heb. xij. Nota hic parabolam de tribus latronibus euntibz cum saccis suis ad furandū ad quandā ciuitatē cum pposito implendi saccos de auro et argēto et de lapidibus preciosis. Qui cum fuissent ad portā ciuitatis viderūt ibi nobilem hominē recenter suspēsum qui querentes d̄ causa suspensionis illius fuit eis dictū q̄ fuerat suspensus p quodaz furto fructus qd eius seruitor fecerat qui nō fuit potens satisfacere. ideo dominus eius fuit suspensus. Quo audito latrones ad inuicem se respicientes dixerunt **Si tantus rigor iusticie hic seruatur pro tā modico quid fieret de nobis. Qui redierūt ad ppa cum saccis suis vacuis. Bona gens isti tres latrones sunt tres status huius mundi scz religiosorum. clericorum. et laicorū. Et dicūtur latrones quia omnes excessus quos faciunt in cibo potu et vestitu puniētur vt latrocinia in iudicio diuino. Nam si vnus vel plures dimittunt manumissores vt testamētarij alicuius diuitis mortui et ipi expendūt bona et pecunias diuitis comedendo et bibendo et nec distribuūt vt ipse mandauit. nunqd tales dicerent latrones. imo modo plati et clerici quid sunt nisi testamentozū dispensatores et manumissores diuitis xpi qui mādauit**********

Dñica in Quinquagesima

darī pauperibus ꝛc. ⁊ ipsi non curant. Imo per/
mittunt pauperes mori fame ꝛc. Pec̄iā heredi-
tas christi sufficit pompis eorum ⁊ vanitatib⁹.

Secūduṡ ē status religiosorū quia religiosus
peruersus etiā potest dici latro. Ratio. quia si
quis sponte dimisit om̄ia bona ⁊ vult post furti
ue bona sua recuperare. huiusmodi latro dicereſ
Tales sūt q̄plures religiosi qui om̄ia bona sua
dimiserunt per votum paupertatis. ⁊ post fur-
tiue volunt habere audiēdo cōfessiones. ⁊ faci-
endo p̄dicationes ⁊ efficiūtur pp̄rietarij. ⁊ idō
tanq̄ latrones puniēnt in iudicio diuino **T**er-
tius status est laicoꝝ qui laicus etiā potest di-
ci latro. Ratio. quia thesaurarius vel dispensa-
tor regis vel alicuius domini qui contra volun-
tatē ⁊ ordinationem domini expēdit pecunias
comedendo bibendo vel luxuriādo ꝛc. talis vt
latro punietur. Sic ē de diuitibus. **N**ā diuites
sunt thesaurarij ⁊ dispensatores diuitis scilicet
domini nostri ihu christi. ⁊ idō dicitur Sic nos
existimet homo vt ministros christi ⁊ disp̄sato-
res. j. Cor. iij. ergo vt latrones puniētur si ma-
le vtuntur de cōtra domini voluntatez. **I**dō iam
possum⁹ dicere. om̄es quotquot venerūt fures
sunt ⁊ latrones. **J**oh. x. **I**sti veniūt modo iuxta
ciuitatem. scz quadragesimā. ⁊ quislibet vult im-
plere saccum ventris de p̄dicibus. gallinis. ⁊ o-
caponibus ꝛc. hoc modo qui p̄quireret coq̄nas
p̄latorum clericorum ⁊ religiosorū et laicoꝝ q̄t.
Innocētes inuenirētur stantes ad ignem. **S**z in
porta ciuitatis scz istius tēporis quadragesime
ecclesia p̄ponit nob̄ honorabilē dominū suspen-
sum scz dominū iesum christū p̄ vno furto serui
sui scz ade. **I**deo cogitate rigorem iusticie dicen-
do. **S**ocie quid tibi videtur. debemus implere
ventrem vel non. **I**deo dicit scriptura. **A**tten-
dite vobis ne grauent̄ corda vestra i crapula et
ebrietate. **L**uce. xxi. **E**x nimia enim comestione
multa mula sequūtur nō solum in corpore s̄ etiā
in anima. **N**ota hic de agarenis nuncijs visita-
tibus conuētū maioritarū in die carnispriuij di-
centes. p̄ deuz non estis homines boni. **E**cce q̄t
homies bestiales quantū nocēt carnes. **E**cce ra-
tio quare ecclia etiā hodie facit mentionez de
xp̄i passione. ergo refrenetis vos. **E**t si abūdan-
ter p̄parastis faciatis p̄tez paupib⁹ viduis que
gauderent si possent habere vnā scutellā cauliū
vt acq̄ratis paradisu de illo p̄ q̄d acq̄ritis infer-
num. **S**cōꝝ opus de quo deus est laudādus ē
humanalis p̄uersio. **M**odicū enī valuisse vnī
uersalis redēptio q̄ infidelibus nihil valet. quia
nolūt ea vti nisi fuisset humana conuersatio scz
quādo de⁹ trahit ad se p̄sonam de culpa ad gra-
tiam deuotionem et bonam vitam. **I**dō de hoc
laudandus est deus **R**atio. nam q̄libet peregrī-
nus merito regratiando laudaret qui euz cōuer-
teret de viā quā errauit piculosa et mortifera p̄

quam ignorans ibat. **I**ta ē nam q̄libet peccatōz
errauit viāz paradisi quādo dimissa viā humi-
litis que ducit ad paradisu vadit per viā
supbie mortiferā q̄ ducit ad infernū. ⁊ sic d̄ alijs
Sz venit ille bonus homo ihs christ⁹ filius vir-
ginis marie: ⁊ cōuertit peccatōzem dādo sibi cō-
punctiones vt cogitet ⁊ respiciat quāz viā tenet
et̄ tunc moreretur quo iret. **E**t si p̄ semitā peni-
tentie reducitur ad viā paradisi ducēdo de su-
perbia ad humilitatē. de luxuria ad castitatē. et
sic de alijs **E**t ideo sapiēs de hoc laudabat deū
dicēs. laudabit vsq̄ ad mortē anima mea domi-
nū. vita mea appropinquās erat ad infernuz de-
orsum. ⁊ liberaſti me de perditōe. et erupisti me
de tempore iniquo. p̄pterea confitebor ⁊ laudē
dicaꝝ tibi ⁊ benedicā nomini tuo **E**ccl. vi. **H**ec
humana conuersio mystice ostēditur in secūda
parte euāgelij cum dicit. **F**actum est autem euz
appropinquaret iesus hiericho: cecus quidā se-
debat secus viā medicās. **E**t cum audiret tur-
bam p̄tereuntē interrogauit quid hoc eēt. dire-
runt autem ei q̄ ihs nazaren⁹ trāsiret. **E**t clama-
uit dicens. fili dauid miserere mei. **N**ota de tur-
ba christū sequente. **Q**uidā sequebant̄ eū vt au-
dirent verbum dulcissimū ab ore dei incarnati.
Quidam eū sequebant̄ vt haberent indulgenti-
as a pena ⁊ a culpa a papa ihu. **Q**uidam aut̄ in-
firmi vt ab eo obtinerent sanitatem corporalem
quia virtus d̄ illo exibat ⁊ sanabat om̄es. **L**uc.
vi. **Q**uidam sequebant̄ eū ex curiositate. **Q**ui-
dam ex malignitate vt pharisei vt ipsuz possent
in aliquo reprehendere **E**t dum transiret cecus
q̄dam sedebat secus viā mendicās quesuit q̄
gentes essent ille que trāsibant. et fuit sibi dictū
q̄ ihs d̄ nazareh trāsibat q̄ statim cepit clamare
di. **I**esu fili dauid miserere mei. ⁊ dicit text⁹ q̄ q̄
preibat increpabāt eū vt taceret. **M**ystice iste
cecus secus viā est xp̄ianus existens in pecca-
to mortali q̄ non est nisi viā. qz deberet ire p̄ viā
humilitatis. ⁊ ip̄e vadit per viāz superbie. ⁊ sic
de alijs. **I**n fideles vero nō sunt sec⁹ viā. s̄ lon-
ge a viā. **Q**uādo autē peccatōz. id ē. cec⁹ reducit
se ad viā. id est. ad christū q̄ de se dicit. **E**go sū
viā veritas ⁊ vita. et incipit clamare dicēs: **I**e-
su fili dauid miserere mei. statim rep̄hēdit. **I**ste
defectus est hodie in mūdo. **Q**uidū homo est se-
cus viā scz in peccatis medicans mādana ⁊ tē-
poralia: nullus curat ip̄m rep̄hendere sed maḡ
applaudent sibi. **S**ed si dat se deuotioni ⁊ bone
vite factum est. statim rep̄hēditur ⁊ redarguitur.
verbi gratia. si sit aliquis religiosus bñ dis-
solu⁹ iste talis a nullo reprehēditur. imo cōmē-
datur. s̄ si cōuertitur ad deum ⁊ vult tenere bo-
nam vitam: tūc dicunt moriatur int̄m q̄ non p̄-
mittunt eum viuere. vel dolent de ei⁹ vita. **I**dē
de clerico existente sec⁹ viā mendicātes bona
tp̄alia p̄bēdas ⁊ alia beneficia. **I**ste talis a nullo

reprehendit . imo comendatur . sed si vult redire ad viam scilicet ad christum factum est de illo Idem de laico usurario latrone homicida lenone . tales a nullo reprehenduntur . imo comendantur . Sed si facit restitutionem et venit de mala vita ad viam bonam seu ad vitam bonam . factum est talis non potest viuere . Et quod fortius est dicit textus . Et qui preibant . non dicit qui sequebantur vel comitabantur . sed qui preibant . quia maiores in scientia . dignitate et officio : sunt primi ad reprehendum eos : qui vellunt quod omnes irent ad infernum cum eis . De hoc beatus Hieronymus . Fecit planctum dicens in secundo plago Job vel in argumento Si autem sicellam iunco texerem aut palmarum folia compticarem ut in sudore vultus mei comederem panem et ventris opus sollicita mente tractarem nulus morderet nemo reprehenderet . Nunc autem quia iuxta sententiam saluatoris volo operari cibum qui non perit . et sequitur . falsarius vocor . scilicet a maioribus et doctoribus et magistris . Ideo christus de talibus dicit . Si de mundo fuissetis mundus quod suum est diligeret . nunc vero quia de mundo non estis . sed ego elegi vos de mundo . propterea odit vos mundus Job . xv . Sed exemplo ceci qui quanto magis increpabatur . tanto magis clamabat . Ad ihm est clamandum . Ideo beatus petrus apostolus dicit Si exprobramini in nomine christi beati eritis . i . Pet . iij . Tertium opus de quo maxime deus est laudandus est celestialis saluatio . Ratio . nam precipue laudabilis est gubernator navis cum per maxima discrimina nauem ducit tandem ad portam salutis . Sic etiam de christo gubernatore et creatura cum inter pericula huius mundi scilicet inimicorum demonum et malorum inclinationum tandem perducit eam ad portam paradisi . Tunc laudandus est maxime . Ideo dauid fecit de hoc unum psalmum dicens : Laudate dominum de celis . non dicit de terris . quia adhuc sunt in periculo . Sed de celis . quia sunt extra periculum . hec celestis queratio ostenditur in tertia parte euangelij cum dicitur . Stratus autem iesus iussit eum duci ad se et dixit . Quid tibi vis faciam . At ille ait . domine ut videam . At illi . respice fides tua te saluum fecit . Et confestim vidit et sequebatur illum magnificans deum . Et omnis plebs ut vidit : dedit laudem deo . Nota quid tibi vis faciam . quia multe sunt misericordie . Respondit cecus . domine ut videam . Dixit illi iesus . Respice . fides tua saluum te fecit et confestim vidit et sequebatur eum . Nota quod iste fuit de societate christi . Nota etiam fides tua te saluum fecit . et confestim vidit . quia saluatio stat in visione christi . hec est vita eterna ut cognoscant te scilicet esse solum verum deum . et quem misisti ihm christum . Job . xvij . Vita eterna scilicet saluatio nostra consistit in visione diuine essentie in quam plurimis tenet locis . sanctus Thome . ut primo scripto . dis . j . q . j . arti . j . et . iij . dis . xlix . q . j . arti . j . questionum . j . arti . j .

ti . ij . questionum . j . arti . j . q . iij . arti . iij . et . viij . et idem sentit in plerisque alijs locis . Questio est et bona . quare christus attribuit saluationem virtuti fidei dicendo . fides tua te saluum fecit . cum fides sine operibus non saluet hominem . Auctoritas . Quid perierit fratres mei si fidem dicat quis se habere . opera autem non habeat . nunquid poterit fides saluare eum . Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est . ita et fides sine operibus mortua est . Jac . ij . Responsio quod fides est fundamentum omnium aliorum bonorum et virtutum radix . si corde et ore simpliciter ac sollicitate teneatur . Sicut arbor a te plantata in orto tuo facit fructum . et post ramos flores et fructus . originaliter omnia ista procedunt de radice . Sic etiam fides est ut radix plantata in orto cordis . Deinde mittit truncum scilicet charitatis faciens ramos scilicet virtutum et flores et folia bonorum operum quia fides per charitates operatur . ad Gal . v . Et post facit fructus glorie in paradiso . et radix riganda est ne moriatur . et rigatur radix fidei mane et sero dicendo Credo in deum . Et quemadmodum ortus rigatur per . xij . tabulas . ita fides per . xij . articulos . dicendum est quotidie sero et mane cum per testatione . et ideo dicitur . Si confitearis in ore tuo dominum ihm christum et in corde credideris saluus eris . Roma . x . Deo gratias .

Sermo secundus.

Nunc manent fides . spes . charitas . tria hec . i . Cor . xij . Noster sermo erit de virtutibus theologis pro bona instructione nostra et utilitate mortuorum . Sed primo salutetur virgo maria . Verbum propositum est declarandum secundum duplicem intellectum scilicet proprium et litteralem . et appropriatum et moralem spiritualem . Et primus erit pro viuuis . Secundus pro mortuis . Primus erit pro introductione . Secundus pro persecutioe . Pro primo sciendum est quod in hac vita sume sunt necessarie iste tres virtutes theologice fides . spes charitas . pro eundo ad paradysum . Ratio . quia cuilibet viatori ascensuro ad castrum alte situm tria sunt ei necessaria .

- ¶ Primo respectus visualis .
 - ¶ Secundo audacia cordialis .
 - ¶ Tertio duratio fortitudinis .
- Dico primo respectus visualis . Nam requiritur si vis securius ire ut locum ad quem tendis siue terminum cognoscas . Modo clarum est quod totum tempus vite nostre in hoc mundo non est nisi una via per quam vadimus ascendendo ad castrum altissimum celi empyrei . Ideo indiget his tribus que sunt respectus visualis . audacia cordialis . et duratio fortitudinis . que habentur per tres virtutes scilicet fidem spem et charitatem . Et ex hoc poteris cognoscere veritatem vel necessitate istarum trium virtutum . Et per fidem videmus finem seu terminum

¶

Dñica in Quinquagesima

vie nostre scz celum beatorū. Nunq̄ enī iste terminus fuit cognitus p̄ intellectū naturalē philosophoz. **De hoc pulchre loquit̄ sanctus Tho. p̄ ma pte. q. j. arti. j. ostendens necessitatez doctrine sacre vltra philosophicas disciplinas eo q̄ ea ordinatū sumus diuinitus ad finē supernaturalem transcendentē naturalē nostrā apprehensionem.** Licet enī per motū philosophi habuerunt cognitionez de celo lune mercurij vueris solis iouis saturni ⁊ celi stellarū scz firmamenti ⁊ primi mobilis nō tñ poterūt ascendere vsq̄ ad celū empyreū qd̄ est immobile. ⁊ est locus iste beatorū ad quē ascendimus. **Est iste locus videtur a nobis solum per fidem.** Et de isto loco loquit̄ apostolus dicens: **Oculus nō vidit nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascendit que p̄parauit deus his qui diligunt illū. nobis autē reuelauit deus p̄ spiritū suū. j. Cor. ij.** Nota cum dicit ocul⁹ scz intellectus philosophoz nō vidit. quia nolebāt credere nisi illud qd̄ videbant oculo intellectus scz per certam demonstrationem. **Nec auris audiuit scz iudeozū.** Moyses enim et alij p̄phete multa miracula audierūt a deo. sed nunq̄ audierunt q̄ deus p̄mitteret eis illum locū. **Nec in cor hominis scz infidelis ascendit que deus p̄parauit ⁊c.** Ecce quomodo fides est necessaria scz ad videndū locum. sed modicū esset scire loco cum beatitudinis nisi etiam sciremus viā. **Idō notate tres vias quas etiam scimus per fidē.** Et prima via est de innocētia baptismali. ⁊ istaz scimus per fidem et vbum christi dicendo. Amen amē dico vobis nisi quis renatus fuerit denuo non potest intrare i regnū dei. **Joh. ij.** **Affirmatiua est ⁊ negatiua.** Secūda via est digna penitentia. p̄ istam habēt ire illi qui perdidērūt p̄mā viā. **Digna penitētia ē dolere de peccatis. ⁊ p̄fiteri cum p̄posito nō redēdi.** **Ista via scī p̄ fidē ⁊ vbum xp̄i dicētis.** Penitentiam agite qm̄ appropinquabit regnū celoz. **Mat. iij.** **Tertia via est firma obedientia.** hoc est viuere s̄m definationem. ⁊ non s̄m ppriam inclinationez s̄m eius p̄cepta. ⁊ non s̄m sui ppria sentimēta. **Hec etiā habet p̄ fidem ⁊ vbum xp̄i dicētis.** Si vis ad vitam ingredi s̄ua mandata. **Mat. xix.** **Idō ap̄tus. per fidem ambulabam⁹. ij. Cor. v.** **Nota p̄ fidem scz videndo terminū.** Dico secūdo necessariū ē viatori audacia cordialis vltra respectum visualem scz non timere nec p̄pter altitudinem loci. debet quis dubitare quin possit ascendere sed recipere audaciā cordis nec p̄fidat de intellectu nec auxilio tuoz opeꝝ sed dei dicēdo. **Deus est qui de nihilo creauit ⁊ redemit. et mihi illum locū p̄cio sui sanguinis emit. ⁊ me p̄ baptismū mundauit. ⁊ sacramentoz remedia ordinauit.** **Idō non dubito qn̄ illuc ascendam: quia non p̄ se. quia incorporeus ē. deus enī spiritus est. Joh. iij.** sed p̄ me illū locum creauit tā

pulchre ordinatum. **Mat. decor dat spem. Ideo dicit. Qui sperāt in domino mutabunt fortitudinem assumunt pēnas sicut aq̄le current ⁊ non laborabunt. ambulabūt ⁊ nō deficient.** **Esa. xl.** **Nota qui sperant in domino mutabunt fortitudinem. quia si ante in hoc mundo habuerūt fortitudinem corporalem ad ambulandū saltandū ⁊c. mutabunt fortitudinē corporis scilicet in feruorem cordis.** **Si querat. ⁊ quomodo fiet. Respōdet. assumēt pennas ⁊c. vbi ponit tres ḡdus bonarum personaz.** **Et primus gradus est contemplatiuoz.** Nam isti assumunt pennas vt aq̄le seu alas. due ale sunt due spes. vna de dei potentia. alia de dei misericordia. **Prima assumit p̄ p̄fidentiaz de dei potentia scz q̄ potest nos facere equales angelis in gloria.** **Secūda assumit confidendo de dei misericordia q̄ non solū p̄t imo vult nos saluos facere.** **His duab⁹ alis contemplatiui volant ad paradysum.** **Secūsus gradus est actiuozū qui currēdo p̄ magna opa misericordie ⁊ penitētie festināter cū magno ardore spūs currūt ad paradysum.** **Tertius gradus est obedientiū cum dicit. Ambulabunt ⁊ nō deficient scz faciēdo illa ad que tenent diligenter.** **In omnib⁹ istis necessaria est virtus spei q̄ dat feruorem cordiale.** **Dico tertio q̄ necessariū ē viatori ascendenti in altum duratio fortitudinis ne deficiat in medio.** **Hec autē duratio forti⁹ habetur v̄tute charitatis.** Nam charitas dat fortitudinem voluntati ne mutet p̄positū s̄ q̄ p̄seueret. **Dat etiā fortitudinē cōtra temptatiōes diaboli. ⁊ p̄tra occasiones mūdi. ⁊ inclinatioēs carnis. et ideo dicebat ap̄tus. Det vobis deus vt in charitate radicati ⁊ fundati possitis cōprehēdere cum oib⁹ sanctis supple gloriam dei. ad Eph. iij.** **Nō differentia iter radicati ⁊ fundati.** **Radicati sicut arbores q̄ esse ⁊ viuere est i radice.** **Ite fundati vt domus cuius esse ⁊ p̄manere est a bono supposito ⁊ fundamēto.** **Radix ē virtus charitatis dans humiditatez deuotionis essendi ⁊ viuendi spūaliter. ⁊ fundamentū essendi et p̄manendi in eadem.** **Multi tamen sunt radicati per deuotionem. sed non sunt fundati. qz modico vento temptatiōis statim cadūt ⁊ eradicantur.** **Sz si sunt fundati non timent.** **Ecce necessitas istaz v̄tutum in hoc mundo.** **Idō dicit thema. Nunc scz in hoc mundo manent fides spes charitas tria hec.** **Nota dicūtur theologicales p̄pter obiectum ⁊ p̄pter causam.** **De p̄mo obiectum aliarū v̄tutum est res creata. qz obiectum hūilitatis est despectus honorū. Obiectū castitatis est despectus luxurie. Obiectū miscōtie est dispensare bona in p̄ijs causis. ⁊ sic de alijs.** **Sz obiectum istarū triū v̄tutum est deus. qz de⁹ est obiectū fidei. quia fides nihil aliud est q̄ credere. nam deus dixit Spes est sperare. quia deus p̄misit. Charitas autē est diligere deū p̄pter se**

et primum propter deum. Iterum secundo dicuntur theologiales propter causam. Nam alias virtutes potest homo acquirere per se viuendo moraliter. Sed he tres non possunt haberi nisi a deo specialiter infundantur. Ideo solum per istis orat ecclesia dei. Omnis sempiternus deus. da nobis fidei spei et charitatis augmentum etc. Nota oportet aliquas virtutes esse theologiales ad acquirendum beatitudinem supernaturalem. ut dicit sanctus Thomas. 1. 2. q. 103. ar. 1. et 104. scilicet. di. 103. q. 1. arti. 103. q. 1. et idem dicit in questionibus disputatis de virtutibus. q. 1. c. 103. Et ut dicit sanctus Thomas. virtutes theologiales dicuntur quia habent deum pro obiecto. et quia a deo infunduntur et tamen per reuelationem dei in sacra scriptura traduntur. ut dicit sanctus Thomas. ibi. s. 1. q. 103. arti. 1. et 104. di. 103. q. 1. arti. 103. q. 1. he enim virtutes habent idem pro obiecto et finem. scilicet. deum. ut dicit sanctus Thomas. 103. scripto. di. 103. q. 1. arti. 1. q. 103. scilicet. di. 103. Et sunt tamen tres. scilicet. fides. spes. charitas. 1. 2. q. 103. arti. 103. **S**ecundo declarandum est verbum thematis iuxta intellectum appropriatum seu spirituale. Pro quo sciendum quod in alio mundo secreta loca seu receptacula animarum ex hac vita decedentium sunt tria. scilicet. primum infernus damnatorum qui est locus inferior ubi est fides solus sine charitate. Quomodo est fides in demoniis et quomodo non ostendit sanctus Thomas. 1. 2. q. 103. ar. 1. et 104. ar. 103. ad secundum. et in 103. scripto. di. 103. q. 103. ar. 103. q. 1. di. 103. **S**ecundus locus est purgandorum. ubi est spes singulariter. Tertius locus est beatorum. ubi est charitas excellenter. Dico primo etc. quod in inferno non est spes. **A**utoritas. Mortuo homine impio nulla erit ultra spes. Prover. 1. Impenitens dicitur impius et crudelis. quia noluit liberare filiam regis. scilicet. animam propriam ab incendio cum posset etc. In mortuo nulla erit spes ultra. scilicet. nec redemptionis nec liberationis nec etiam reuelationis. sed extirpatur error aliquorum theologorum antiquorum et glossarum aliquarum iuristarum dicentium quod licet in inferno nulla sit redemptio. tamen est ibi penarum alleviatio. **E**st exemplum de illo qui portat siue gerit aliquod onus graue. qui licet non possit onus dimittere tamen iuuat et releuat dando sibi ad comedendum vel bibendum. Ita ut dicunt illi est de onere anime damnate. que licet non possit deponere onus penarum. potest tamen habere releuationem ex bonis que fiunt hic a parentibus etc. Hoc est falsum et erroneum et per ecclesiam reprobatum. quia mortuo homine impio etc. imo dico vobis fortius quod quanto plura fiunt aliqua anima damnata. tantomagis pena augmentatur. Declaretur hoc per similitudinem de captiuo. qui portat onus durum captiuitatis et parentes mittunt sibi precium redemptionis. sed perditur in mari vel alio. Et quando captiuus scit ille non solum non releuat. imo magis dolo: est sibi et tristitia augmentatur. quia sibi

non profuit illud precium. Idem est de damnatis. Item in inferno non est nisi contrarietas et malignitas. quia pater odit filium pro quo fuit damnatus et conuerso. vir contra uxorem et conuerso. et quanto hic fuerunt amores maiores. tanto magis est odium inter eos dicendo. In malignitate nostra consumpti sumus etc. Talia dixerunt in inferno hi qui peccauerunt. quonia spes impii tanquam lanugo est que a vento tollitur et tanquam spuma gratie que a vento diffusa est. et tanquam mœnia hospitium vnius diei pretereuntis. Sapient. vi. Nota hic argumentum in oppositum. Nam diceret aliquis. videtur quod in inferno sit charitas. nam dicit textus Lu. 16. de illo diuitem qui licet nullam haberet spem liberationis nec releuationis. quia nec guttam aque potuit obtinere. tamen orauit dei. Rogo te pater ut mittas lazarus in domum patris mei. habeo enim quoniam fratres ut testetur illis. ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Lu. 16. videtur ergo quod illa petitio sit caritatis. **R**esponso quod in inferno non est charitas. sed tota malignitas. Ad autoritatem dico quod sicut in hoc mundo sunt socii in peccatis. sic in alio modo erunt socii in penis. et sicut peccando vnus animatur ab alio. quia multi cum minori timore peccant quam solus vnus. sic pena maior est quando sunt plures et quanto magis crescit numerus sociorum tanto magis augmentatur pena. quia vnus cruciat alium. Sic de igne in quo quanto magis ponitur de lignis. tanto magis augmentatur flamma. et vnum lignum incendit aliud. Ideo diues ille orauit non ex charitate sed timore. ne sibi pena augmentaretur in aduentu fratrum qui fuerunt socii sui in peccatis. Non ergo habent spem nec charitatem damnati. sed habent fidem. Est enim fides in demonibus coacta. non laudabilis nec est donum gratie. Dicit enim sanctus Thomas. 1. 2. q. 103. ar. 103. in solutioe ad tertium. Hoc ipsum demonibus displicet quod signa fidei sunt tamen euidentia ut per ea credere compellantur. Et id in nullo minuit eorum malicia per hoc quod credunt. Item dicit sanctus Thomas. 1. 2. q. 103. arti. 103. in solutioe ad secundum. quod magis potest esse informis fides in damnatis quam spes. quia aug. dicit in enchiridion. Fides est malarum rerum et bonarum et preteritarum et presentium et futurarum et suarum et alienarum. Sed spes non est nisi rerum bonarum futurarum ad se pertinentium. Et ideo magis potest esse fides informis in damnatis quam spes. quia bona diuina non sunt eis futura possibilis. sed sunt eis absentia. Non est ergo spes in damnatis sed suo modo vel aliquo modo ut patuit fides informis. quia ut dicit sanctus Thomas magis quod veliat aut nolint habent credere ex euidentia facti quando sentiunt penas et tormenta. et vident gloriam beatorum. tunc credunt fidem christianam esse veram. Et quod habent fidem auctorem. Tu credis quoniam vnus est deus. et bene facis. et demones credunt et tremiscunt. Iaco. 1. **N**ota

fides et deo
coacta

Domínica in Quinquagesima

cum dicif et contremiscunt. qm demones et anime damnate timent diem iudicij. Ratio. naz sicut miles captus in lata captone si sciret tali die se inclusurum in angusta captone multum timeret illud diem. Sic em demones faciunt et aie damnate. qz mo habent latam captoz. sed in die iudicij recludent in corpibus ignitis et fetidis. Ido ista ratio contremiscunt. et tu luxuriose. superbe. et auare q habes fidem et non tremiscis de iudicio. Et ideo de inferno pot dici. Nunc manet fides sola. **S**ecundus est locus purgandoz vbi hnt spem singularit. qz licet habebant fide et caritatem. tn singulariter hnt spem. f. felicitat certissimam. habent em spem impmutabile sciens q anima non pot peccare. qz aima sepata a corpore se firmat in gratia vl culpa iuxta statum in q egredif a corpore. Si in culpa egredif tuc est impmutabil. ideo sp durat pena. **D**eclarat p similitudinem de malo filio qui qn vberat murmurat erigendo se. Sic et damnati qn sentiunt flagella statim se erigunt ad deum. Sed illi de purgatorio decesserunt in gratia. id non possunt illaz amittere. eo qz non possunt peccare. Et licet flagellantur vt boni filij suscipiunt patient. ita q non possunt pdere gratiam. **A**utoritas. Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocunq loco ceciderit ibi erit. **E**ccl. xj. Et in persona cuiuslibet illoruz de purgatorio dicit dauid. In pace in idipm dormiam. f. p mortem. et resuscitaz scz corpus in sepulchro. **Q**uoniam tu dne singularit i spe constituisti me. ps. iij. Anima em existens in purgatorio constituta est in spe triplici rone. f. habendi glam paradisi. exiendi de purgatorio. et de adiutorio amicoruz. q sibi pderunt suffragia. de purgatorio g potest dici thema sic. **N**uc. f. i purgatorio. qz post diem iudicij non erit purgatoriu manet singulariter hec. f. spes. **T**ertius locus est beatoruz. f. paradisi. vbi non est fides. vt dicit sanctus **T**ho. f. ij. q. lxvij. ar. iij. et. v. et. ij. q. xvij. ar. ij. similiter nec in beatis est spes. vt dicit eo. arti. sed perfecta charitas solum et excellenter **F**ides autez hz defectuz essentialit sibi annexum in qntum est de non visis. sed in celo vident omnia clare. Sicut nuc videmus p speculum in enigmate. tunc aut facie ad faciem. f. ad **C**hor. xij. **N**ota videmus nuc. ecce fides. tunc autez facie ad faciem. **S**pes etiam hz defectum essentialit annexum. in qntum est de non habitis In celo autem oia desiderata habent. **N**u dicit dauid **S**atiabor cum apparuerit gla tua. ps. xvj. **I**deo in paradiso fidei succedit scia et clara visio. spei aute possessio sive comprehensio. charitas aut nullum habet defectum essentialit annexum. **I**deo em in patria non euacuabit. vt dicit sanctus **T**ho. f. ij. q. lxvij. ar. vij. et. iij. di. xxxj. q. ij. ar. ij. vnde dicif. f. ad **C**hor. xij. **C**haritas nunq excidet. et p mortem bonoruz. sed pficiet iuxta illud qd

possunt dicere electi siue beati. deus in nob manet et charitas eius in nob perfecta est. j. **J**oh. iij. **N**ota cum dicif deus in nobis manet. f. p clara visionem et possessionem. **I**deo possumus sic intelligere thema. **N**unc manet fides in inferno solus spes in purgatorio singulariter. charitas in paradiso perfecte.

Sermo tertius.

Ecce ascendimus hierosolyma. **L**u. xvij. **N**oster sermo erit de ascensu ad paradisu. **M**ateria erit utilis et bona. sed ante omnia salutem xpo maria. **C**ogitanti mihi tempus anni srm q viuunt p sone mundane magnam inuenio dram inter tempus carnale quod finit hodie et qdragesime quod incipit cras. qz differunt sicut ascensus et descensus volandi in altum et cadendi deozum. **T**pe em carnali plures p malam vitam descendunt. et non reuertunt de peccatis nec pntent nec humiliantur. sed faciunt supbias. vanitates. et non curant de opibus misericordie. sed de auaricia. usura et de furtis. non curant de castitate. sed bñ de luxuria. nec curant de abstinentia. sed comedunt et bibunt gulose. **I**do est tempus descendendi de peccato in peccatu. et p psequens ad infernu. **I**do dicit. **T**enent tympanu et cythara et gaudet ad sonitum organi. ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. **J**oh. xxj. **N**ota cum dicit. **T**enent. f. in tempe carnali tympanu et cythara. **E**t ponit quatuor peccata in qbus includuntur omnia peccata. **T**impanu sicut peccatu carnalitatit et luxurie. **N**am pmo tympanum est figure rotunde. non em est longu. talis est conditio psonae luxuriose. rotunda est qz semp vadit circutu qrendo psonam quam diligit. **I**do dauid in ps. xj. **I**n circutu impij ambulat. **I**tez tympanu est depictum. sic etiam est psona luxuriosa tota est ornata ad lasciuia et cythara. **I**tez tympanum habet quasdam paruas nolas. que faciunt sonum. sic est de psona luxuriosa. nam facit sonum loquendo blande. **I**tem tympanu quando tangit in pelle tangit. sic etiam psonae luxuriose se mutuo tangere nitunt. et in damnationez animarum suaruz. **E**cce pimum peccatu quod tangitur in auctoritate. **S**ecundo dicit q tenet cytharam. hic tangit peccatu auaricie. **N**ota hic conditiones cythare. **N**am pmo ipa est deligno sicco. **E**cce conditio auaricie. quia nullam dulcedinem vel succu habet misericordie ad paupes. **S**ecunda conditio. quia est vacua. et sic est auarus. **N**am vacuus est meritis et virtutibus. licet sit plenus diuitijs. **A**poca. iij. **D**icis qz diues sum. et nescis quia miser es. **T**ertio quia cythara hz quatuor paria cordaruz qbus sonum facit. sic sunt quatuor paria specieruz peccati auaricie. **P**rimum par est rapina dominoruz et symonia clericoruz

que simul faciunt sonum acutum. quia iam audiuntur per totum mundum. Secundum par est usura mercatorum et calumnia aduocatorum. Jam mercatores nihil sciunt facere sine usura. Primum emendo minus propter solutionis preuentum. Secundo uide do plus propter solutionis dilatum. Item mutuum: do cetum florenos recipiendo pro illo mutuo quibus vel decem florenos est usura. De quo sanctus Thome pulcherrime determinat scilicet scilicet in materia de usura. Tertium par est fraus vel fictum fuitium opariorum. Quartum est furtum occultum latronum et detentio laborantium qui sibi retinent decimas etc. Item legata testamentorum. Multi tangunt istam cordam. Ecce secundum peccatum. Tertio dicit quod gaudent ad sonitum organi. Ecce hic peccatum superbie. Organum enim duabus follibus sonatur. Sic etiam superbus duabus follibus inflat. vna de excellentia temporalis propter potentiam vel scientiam. genus vel diuitias scilicet est de excellentia spirituali. et ista est deuotio humilitas etc. Et in puncto ad inferna descendunt et hoc pondere peccatorum. Ecce quomodo tempus carnale est tempus descendendi. Sed hoc tempus quod dragelime est tempus ascendendi. quia in hoc tempore bonus christianus dimittit vanitates. humiliatur. restituet. confitetur. facit penitentiam. ieiunat etc. Et incipit hoc tempus cras. Ideo de isto sancto tempore proposui thema. Ecce ascendimus hierosolimam. id est vitam eternam. Iste ascensus est tam mirabilis et utis quod deus non declarauit ipsum similitudinem sed paulatim fuit manifestatus hominibus etc. Et primo in lege nature fuit figurate designatus. Secundo in lege scripture fuit generaliter numeratus. Tertio in lege gratie et uitaliter nominatus. Dico primo quod in lege nature fuit figurate designatus. et hoc usque ad moysen. in qua gentes non habebant libros nec doctores seu magistros. sed solo intellectu naturali gubernabant se. et in tempore illo iste ascensus et uirtutum singulariter fuit presignatus. ut patet Genesim xxviii. ubi legitur quod Jacob post solis occubitum uidit diuinam reuelationem. tandem uidit unam magnam scalam tenentem caput unum in terra aliud in celo. et uidit angelos ascendentes et descendentes. et uidit dominum tenentem caput scale. Et dicit textus. Uidit iacob scalam stantem super terram. et cacumen eius tangens celum. angelos quoque dei ascendentes et descendentes per eam. et dominum innixum scale. Genesim xxviii De ista uisione sunt quatuor puncta declaranda. Primum est que est ista scala. Secundum quod stat super terram. Tertium quod sunt angeli ascendentes et descendentes. Quartum de domino innixum scale. De primo. ista scala est bona uita. scilicet cauere a peccatis et facere opera meritoria. Quilibet enim tenens bonam uitam stat in scala uirtutum. et eadem die quando incipit bonam uitam incipit ascendere. Per hanc enim scalam oportet nos ascendere ad celum. et nul-

lus credat se ascendere ex genere. scilicet diuitiis et potestate vel dignitate. sed solum ex bona uita. Unde dauid quasi uisit a suis doctoribus. Et quis ascendet in montem domini. in psalmo xlii. Et nullus doctor sciuit respondere. sed spiritus sanctus respondit ei diuine Innocens manibus et mundo corde quoniam non accipit in uano animam suam nec iurauit in dolo proximo suo. hic accipiet benedictionem a domino etc. Totum hoc est de bona uita. nec alia scala est ascendendi in celum. Secundo dicit quod tenebat pedem in terra. et cacumen eius tangebatur celum. Scala bone uite habet duas bonas dispositiones. Una autem aduentum christi. tunc tenebat pedem in inferno. et cacumen eius tenebat in terra. quia tunc omnes quantumcumque fuissent sancti et bone uite omnes descendebant in infernum. capiendo nomen inferni non stricte sed generaliter. Auiditas. Quis est homo qui uiuet et non uidebit mortem eruet animam suam de manu inferi. quod dicitur nullus. psalmus lxxviii. Sed uenit christus et passus est pro saluatione credentium et obediendum et resurgens et in celum ascendens. erexit scalam tenens pedem in terra. et cacumen tangens celum. pro ut de beato Dominico legitur quod in hora mortis sue uidebatur in celum ascendere per scalam. pro plenius in eius legenda habetur. Idem modo est hora ascendendi si uultis in celum ascendere. id est cum maiori leticia et seruire deberemus modo uiuere deo quam antiquitus patriarche et prophete. quia non oportet nos descendere in infernum. sed ascendere in celum. Ideo christus Qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est ipse intrabit in regnum celorum. Mattheus vii. Uoluntas dei est tenere bonam uitam. Tertio dicit quod angeli ascendebant et descendebant per eam. Hoc figurabat quod per istam scalam bone uite ascendunt feruentes. et descendunt tepescetes qui modo dimittunt unum aliud cras. et de paulatim perdunt deuotionem. Ideo semper debemus ascendere et bonam uitam augmentare. Hoc non debet intelligi per operum multiplicationem. sed per augmentum seruioris et peruenientiam. et isto modo ascendit. Verbi gratia. Qui uult bonam uitam tenere secundum suam qualitatem et complexionem debet incipere certas orationes et ieiunia. et ista continuare cum seruire spiritus. Cogitate si homo sit hodie magis deuotus quam heri vel ante heri. quia si sic si nunc est quod ascendit. si non. signum est quod descendit. De isto ascensu et descensu ecce propheta dauid. Ascendunt usque ad celos et descendunt usque ad abyssos anima eorum in malis tabescebat. in psalmus cvj. Querit hic sanctus Bernardus. di. Jacob uidit angelos ascendentes et descendentes. et non uidit angelos stantes. quia in bona uita nullus potest in eodem loco stare. nam oportet ascendere uel descendere. et nullus potest dicere. ego fui ui uero. id est sufficit. deus dabit mihi paradysum. tales statim descendunt. Ideo Bernardus. respondendo ad questionem dicit. In uia dei non progredi. retrogredi est.

¶ Dominica in Quinquagesima

Quarto dicit q̄ vidit dominū innoxium in capi-
te scale. nam ascendentes cum magnis laborib⁹
ascendunt doloris tempestatū temptatōnū rē.
ne ḡ deficiant in via stat dñs in capite scale vo-
cans ⁊ suscipiens nos suos fideles dicēdo. **Ve-**
nite ad me omēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego
reficiā vos. **Mat. ix.** Ecce quō iste ascēsus fuit
in lege nature figuratī designatus. **Dico sc̄do**
q̄ iste ascēsus fuit in lege scripture generaliter
numeratus. ⁊ lex scripture d̄r. eo q̄ deus dedit
legem in libro scriptam. q̄ intellectus naturalis
non sufficiebat. **Ideo deus dedit legem in scriptis**
mille ⁊ quingentis annis. s. a moysē vsq̄ ad xpm.
tunc em̄ iste ascēsus fuit gradualit̄ numeratus
Licet em̄ Jacob p̄videret ascēsum bone vite i
celum p̄ figuram scale. tñ nihil dicit̄ de gradib⁹
huius scale. sed scriptura in lege scripture Da-
uid p̄ sp̄m̄ dei p̄vidit numerū graduum. s. xv.
Unde legif. i. Paral. xvij. q̄ reuelavit sibi de⁹
q̄ non ip̄e sed filius suus salomō edificaret sibi
domum siue templum. ⁊ reuelavit sibi totaz dis-
positōnem templi. p̄pter quod David vocavit
tunc filium suum salomonem q̄ erat nouē vt̄ de-
cem annozū dicendo sibi. Ecce fili mi ego p̄po-
sueram edificare templum dei. sed deus noluit.
q̄ effudi sanguinem. sed dixit mihi q̄ tu edifica-
bis sibi domū. Ideo edificabis eam in tali loco
sc̄z in monte syon tali modo. ⁊ facies. xv. ḡdus.
Nam templum figurabat gl̄am paradisi. iuxta il-
lud. In templo eius omnes dicēt gl̄am. Quide-
cim x̄o gradus figurabāt. xv. gradus scale bo-
ne vite q̄bus in celum ascendimus. p̄pter quod
David composuit. xv. psal. qui dicunt̄ canticuz
qundecim graduum. q̄ in quolibet gradu canta-
batur vnus psalmus a leuitis ascendendo i ma-
gnis festis ⁊ solennitatibus dum portaretur ho-
stia in templo. In p̄mo gradu cantabāt psalmū
Ad dominū cū tribularer. ⁊ etiā a leuitis incho-
antibus. ⁊ sic de alijs. Nam figura fuit scale bo-
ne vite in qua sunt qundecim gradus. ⁊ in quoli-
bet angeli laudant deum. Ideo Esa. Venite af-
cendamus ad montem domi. ⁊ ad montē dei ia-
cob. ⁊ docebit nos vias suas. Esa. ij. Dico ter-
cio q̄ in lege gratie hic ascēsus fuit virtualiter
nominatus Tempus legis gratie est tempus p̄-
sens. in quo deus sua gratia voluit descendere
vt̄ nos ascendamus. Quis em̄ David in lege scri-
pture p̄videret numerū graduum in ascēsu per
bonam vitam ad celum. tamē nō exp̄sse eos no-
minauit. Sed ecce apostolus Paulus q̄ celum
ascenderat eos exp̄sse nominauit p̄ vt̄utes cha-
ritati annexas dicens in epla domice currentis
Charitas patiens est benigna est rē. Scala est
charitas que idem est q̄ bona vita. ⁊ enumerat
qundecim vt̄utes charitati annexas. tanq̄ quin-
decim gradus bone vite. Et primo dicit. Chari-
tas patiens est. Ecce q̄ patientia est. p̄mus gra-

duis scale charitatis seu bone vite. **Rō q̄ statiz**
mundus bellat contra illum q̄ incipit bonam vi-
tam. sic cū deberet cōmendari ⁊ laudari deride-
tur dicendo. **Singularis est ipocrita rē. ad pla-**
ctum. Nota hic de quolibet statu fm̄ q̄ expe-
diet. Ideo necessaria est patientia exemplo xpi
cui a malis dicebāt. **samaritanus es ⁊ demoniū**
habes. ⁊ patiens sustinuit. Benedictus est qui
hanc vt̄utem habet. ⁊ non turbat̄ de similibus
vt̄bis. Et talis potest tunc cantare p̄mū psalmū
dicendo. Ad dominū cum tribularer clamaui.
⁊ exaudiuit me. Dñe libera animam meam a la-
bis iniquis. ⁊ a lingua dolosa rē. Secūdo cha-
ritas benigna est. ⁊ nota hic differentiaz in̄ pa-
tientiam ⁊ benignitatem. ⁊ multi sunt patietes
qui non sunt benigni. verbi gratia. Qui nō vult
vindictam de inimicis rē. patiens est. s̄ nisi faci-
at bonum inimicis orando p̄ eis nō est benign⁹
Multi remittunt iniurias dicēdo. non nocerez
inimico meo. Nōdo habetis patientiā. S̄ ni-
si loquamini cum eo salutando ip̄m. loquendo
cum eo. non estis benignus. Ideo oportet ascē-
dere secūdu gradum. Et ita faciebant sancti q̄
non solum erant patientes. sed ⁊ benigni. Ideo
quibet eis similis potest dicere secūdu psalmū.
⁊ cantare dicendo. Leuaui oculos meos in mō-
tes. id est in sanctos. vnde veniet auxiliū michi
Tertio charitas non emulat. id est non est inui-
diosa. hoc est maius. Multi sunt patientes et
benigni. sed quando audiūt alium laudari inui-
dent ⁊ tristantur. ⁊ p̄pter hoc dicit. Caritas nō
emulatur. Est aliquis inuidens. quia nō est iu-
ratus baliuus seu vicarius vt̄ talis rē. Caute
als cadetis de scala charitatis ⁊ bone vite. Itē
inuidus aliquis quādo est de bonis sp̄ualibus
h̄ est maior inuidia. vt̄ quia alter est sapientior
doctior. deuotior. sanctior. de quo non est inui-
dendum. Et tunc in isto casu poterit cātare t̄tū
psalmū. s. Letat⁹ sum in his que dicta sunt mihi
rē. Quarto charitas non agit perperam. i. per-
uerse. aduerbiū perpera. vult dicere q̄ in omni
bus dictis ⁊ factis homo habeat intentiōez ad
deum. non ad laudes familiaritates vel ad bo-
na temporalia. Et talis poterit cantare quartū
psalmum dicendo. Ad te leuaui oculos meos.
id est intentiones rectas. qui habitas in celis.
Quinto charitas non inflat. s. p̄ p̄sumptōz vel
supbiam vel iactantiam. ⁊ licet faciāt multa bo-
na ex hoc non inflant̄ supbia. sed dicūt. plura fe-
cit deus p̄ me. q̄ habere supbiam ⁊ p̄sumptōz
dē bonis operibus stulticia est. ac si asin⁹ one-
rat⁹ de auro supbiret. cuz tñ sit magis timēduz
⁊ suspirandum. Nam sicut asinus oneratus au-
ro magis suspirat q̄ ille q̄ est oneratus stercore
Ita de illi qui portant onus p̄ciosozū operū bo-
nozū. nō p̄sumere sed timere debent ⁊ sup̄are
quia nisi deus iuaret non possētis poctare Et

tales pnt cātare qntū p̄. Nisi qz dñs erat i nob̄ dicat nunc isrl nisi qz dñs erat in nob̄ rē. Sexto charitas non est ambitiosa. s. temporalū honorum. dignitatum. plationum rē. Sunt multi q̄ faciunt multa bona opa cogitando. hoc scietur a rege. p̄pterea ero p̄motus rē. p̄pter hoc dicit Charitas non est ambitiosa. Nullus debet sibi p̄curare officium regimen plationem v̄ curā aī marum. imo deberet appellare dicendo. Omis nescio quem compotum dem de domo mea rē. Nam omnes dignitates huius mūdi sunt nisi ventus. Ideo nou debetis cōfidere in dignitatibus sed solum in deo. Et tunc poteritis cantare sextum psalmum. Qui confidunt iu domino sicut mons syon rē. Septimo charitas nō querit que sua sunt. Glo. sed cōmunia fm glo. beati Augustini di. Charitas de qua scriptuz est q̄ sic intelligit nō querit que sua sunt. qz nō ppria cōmunibus. sed communia pprijs aīponit. verbi gratia. sicut in naui vbi sunt camere de quibus est magis curandum de cameris v̄ de nauī: claruz est q̄ de nauī de qua si amoueret vna tabula omnes sunt submersi. z non si amoueret tres vel quatuor camere. Sic est. nam villa vel ciuitas est sicut vna nauis trium p̄ditionuz hoim. s. religiosozū. clericozū vbi sūt merces z laicoz. Itēz domus tua vel illi⁹ sunt vt camere. Ideo magis curandum est de cōmunitate. scilicet corrigendo peccata notoria. que destruunt cōmunitatem. Secus de secretis que solum destruunt cameras. id est domum in q̄ sunt. Sed peccata notoria. vt diuinorū. blasphematorum z iuratorū luforum. meretricum secretarum destruunt nauim charitatis. Ideo Aug⁹. Quanto amplius rem cōmunem q̄ ppriam curaueritis. tanto amplius pficere noueritis. vt paruit de nauī. z tunc poteritis cantare septimū psalmum. In conuertendo dominus captiuitatē syon rē. Octauo charitas non irritat. Sunt aliq̄ qui statim indignantur z ad iram puocantur. non est ibi caritas. sed illi qui dulciter recipiūt. dicendo. deus parcat vobis. intantuz q̄ ex illa dulcedine aliq̄ corrigunt. z illam correctōz non sibi sed deo attribuūt. z tunc talis potest cantare octauū psalmum qui incipit. Nisi domi⁹ edificauerit domum. Nono charitas non cogitat malum. Multi sunt qui timore diffamatōis seu verecundie non faciūt malum. sed in corde hnt multas malas cogitationes. sed timore domini expelli debent. z si hoc faciūt possunt tunc cātare nonum psalmum. Beati omnes qui timēt dominum rē. Decimo charitas non gaudet super iniquitate. Nam multi sunt qui non facerēt malum nec peccatum. sed quādo audiūt malum v̄ peccatum de aliquo gaudent z rident. Nbi grā Persona deuota nō vellet ebriari. sed qñ videt bñū ridet. p̄pter h̄ dicit. Charitas nō gaudet

sup iniquitate sed compatif. qz perdidit illd qd̄ melius est. s. intellectum. Itēz de alijs irrisionibus. Item sunt multi qui nolunt iurare. sed rident de iuratore. Et isti possunt cātare decimū psalmum. Sepe expugnauerunt me a iuuetute mea rē. Undecimo charitas congauget veritati. Quidam etiam mentiunt q̄ etiam quādo dicunt veritatem non credif eis. tales nō habent charitatem. qz charitas congauget veritati. Iō psone charitatiue z bone vite citius ponerent sterus in ore suo q̄ mendaciū dicerent. nec pro excusatōne aliozū nec sua q̄tumcūq̄ impugnetur. Et qlibet talis potest cantare psalmum vndecimū. De profundis rē. Duodecimo charitas omnia suffert. Ecce patientia in aduersis. scz in infirmitatibus. paup̄tatibus. dolorib⁹ rē. Quia sicut frus humiliter portat onus tale. et hoc p̄pter salarium z lucrum. fictales humilif portant onus aduersitatis. Et quilibet talis potest cantare duodecimū psalmum. Domine non est exaltatum cor meum rē. Tredecimo caritas omnia credit. Nota omnia. s. determinate p̄ ecclesiam. p̄ xp̄m z p̄ apostolos predicata credit. Sed aliqui volunt disputare z examinare dicēdo. Videamus quomō est iesus xp̄s in hostia. magna stulticia est. Nam iam fuit examinatus z purificatus. Ideo debemus z tenemur cum mansuetudine illa suscipere. z poterimus tūc cantare cum dauid tredecimū psalmum. Memerito domine dauid. z omnis mansuetudinis eius. Decimoquarto charitas omnia sperat. s. a deo p̄missa. z finaliter saluatōnez non solū suam sed omniū tam iustozū q̄ etiam iniustozū. quia de⁹ poterit eos p̄uertē. z tales pnt tunc cantare decimū quartum psalmū. Ecce q̄ bonū z q̄ iocundum rē. Decimoquinto charitas omnia sustinet. Ecce sufferentia. Nam multi sunt qui sustinent verba iniuriosa. sed nō sustinent infirmitates. Alij sustinent infirmitates. sed nō paup̄tates vel malum tempus. sed charitas omnia sustinet. Nota similitudinem de illo qui tempe in indulgentiarum vadit romam. qui quādo est iux̄ portam non intrat romam. sed redit. talis nō lucratur indulgentias. Idem si aliquis fuit deo sed anteq̄ venit ad portā mortis si redit de bona vita ad peccata damnatus est. Ideo dic̄. caritas omnia sustinet. Et quando talis intrat paradisum angeli incipiunt cātare. Ecce nunc benedicite dominū. omnes fui domini. Ideo nō debemus respicere retro. sed ascendamus quotidie pseuerando. Si nō sit aliquis vestrum qui non sit in scala bone vite intret modo. quia nūc incipit tempus. s. quadragesime. Ecce nunc tempus acceptabile. ecce nunc dies salutis rē.

Quomodo ieiunas vn-

ge caput tuum. et faciem tuam laua.
Marth. vj. Illud quod in hac mortali
 vita est precipue nobis necessarium in remissione
 peccatorum. et persecutōnem regni celorum in alia est
 penitētia. Nec habemus aliud remediū in pec-
 catis post baptismū factis. Nota ad hoc simili-
 tudinem de nauī naufragiū facienti. post quod
 nauigantes non habent aliud remediū vite ni-
 si ponere se ad aliquam tabulā. et ibi firmis se te-
 nere. als rē. Ita est de nob. nam dñs ihs xp̄us
 q̄ est magnus mḡ fecit vnam pulchrā nauē ad
 nauigandū ad paradysum secure. s. innocentia ba-
 ptismalem. et qui cum ista nauigat recte vt bea-
 tissima vgo vadit ad paradysum et ad portū illius
 De ista nauī iuxta sensum spūalez est autoritas
 Ascendente ihu in nauiculam. s. baptismi. secu-
 ti sunt eum discipuli eius. s. xp̄iani. **M**arth. viij.
 Hec nauis. s. baptismal innocentie facit naufra-
 gia et rumpit impingendo in rupe peccatorum
 mortaliū. s. vento temptationū diabolicarū vel
 vndis inclinationum carnaliū seu piculis occa-
 sionum mundanaliū. intātū q̄ tot sunt picla in
 mari huius mūdi q̄ de decem milibus animaz
 non transiret vna cum ista nauī innocentie ba-
 ptismalis quin peccet mortaliter. et sic rumpat.
 Ideo ad instar nauigantiū si volunt se tenē ad
 tabulaz penitētie fortiter adhuc possunt euadē
 hoc dicunt omēs doctores tam theologi q̄ iu-
 riste et canoniste dicentes q̄ penitētia est secu-
 da tabulā post naufragium. Sed quare dicitur secu-
 da tabulā. que est p̄ma? Pro responsione nota
 duo naufragia in natura humana. Et p̄mu est
 generale. secundū pticulare. P̄mū naufragiū
 fuit iusticie originalis ex peccato ade. Nā tunc
 nauis iusticie originalis fuit rupta et omēs in ea
 submersi fuimus. Autoritas. Per vnū hoīem
 peccatū in hunc mundū intravit. et per peccatū
 mors. Ita et in omnes hoīes mors p̄trāsīt per
 adam in quo omnes peccauerūt. **A**d Roma. v
 Propter quod et vt omnes possent saluari deo ordi-
 nauit duas tabulas. et p̄ma fuit baptismus. se-
 cūda penitētia. Ideo penitētia dicitur secūda ta-
 bulā. Si nō volumus loqui de naufragio sp̄a-
 li seu particulari quod fit quādo tu vel ille pec-
 cas mortaliter. tunc penitētia dicitur p̄ma tabu-
 la et non secūda. quia non habemus aliud reme-
 diū ad saluādum. Ideo xp̄s dixit. Dico vob
 q̄ nisi penitētia habueritis omnes simul p̄bi-
 tis. **L**u. xij. Ex quo ergo penitētia est nob̄ ne-
 cessaria xp̄s ostendit nobis in themate quomō
 est fienda dicendo. Tūc ieiunas vnge caput et
 In quo christus ostendit nobis tria necessaria
 circa que isto tempe debemus occupari si cū ta-
 bulā penitētie cupimus saluari. que in themate
 subtiliter intelligenr̄ rē.

Primum est afflictio penitentialis ibi. et cum
 ieiunas.

Secundum orō spūalis ibi. vnge caput tuū.

Tertium est p̄fessio sacramentalis ibi. facies tuam
 laua.

Dico p̄mo rē. Cum dicitur cū ieiunas rē. Scie-
 bat autē xp̄us et sancta mater ecclesia que hoc ie-
 iuniaz ordinavit q̄ ieiunium est afflictio illis q̄
 non sunt assueti ieiunare. Dicit ergo Cum iei-
 unas. presupōnēdo q̄ omnes christiani ieiunēt.
 incipientes hodie ab hac die vsq̄ ad pascha. ex-
 ceptis sex dominicis. et sic sunt quadraginta die-
 es ieiunales. vt sic ieiunādo conformemur chri-
 sto tanq̄ boni discipuli et boni ministri n̄ro do-
 mino qui p̄ nobis quadraginta diebus ieiuna-
 uit. Ideo apostolus. Exhibeamus nosmetip̄os
 sicut dei ministros in multa patientia. in ieiunijs
 multis. ij. ad **C**orin. vj. Nota verbum cum dicitur.
 In multa patientia. quia cum multiplici pa-
 tientia seruanda est huiusmodi ieiunioruz affli-
 ctio conformando nos domino nostro iesu xp̄o
 Et prima est in se. secunda est in p̄mis. tertia
 est in domo p̄pria. De prima. quia non consue-
 uistis ieiunare. Ideo in p̄ncipio est vob̄ tedium
 quia statim in mane stomachus clamat. esurio.
 esurio. esurio. et sequitur dolor captis. Itē q̄
 non cenatis vix poteritis dormire. Ideo neces-
 saria est patientia pro se. quia in his cōsistit me-
 ritum. nec p̄pter hoc dimittatur ieiuniū cogitā-
 do q̄ plura sustinuit christus pro te. et plura me-
 rentur peccata tua. Ideo quemadmodum dili-
 genter obseruares dietam a phico p̄ sanitate cor-
 poris. Serua ergo potius dietaz a christo ordi-
 natam p̄ sanitate anime. ne contingat vob̄ sicut
 timidis militib⁹ qui in p̄ncipio belli quādo sen-
 tiunt balistas timent et retrocedunt. cum tñ ma-
 gis deberent animari et fortiter bellare. Secun-
 do necessaria est patientia ad p̄mos. Nāz ali-
 qui colerici p̄pter ieiunium efficiunt impatien-
 tes. nec potest homo eis loqui in bono tono. ita
 accenduntur in colera. Ideo est necessaria pa-
 tientia. als esset ieiuniū diabolicū. qui semp̄ ie-
 iunat. sed cum impatientia et malicia. Tercio
 necessaria est patientia in domo p̄pria. quia si
 forte quādo tu venis hora p̄randij. p̄randiū nō
 est paratum ne indigneris contra vxorem vel fa-
 miliam. sed patienter expecta. et interim fac oratō-
 nem. vel si sit coctū nimis vel minus bñ paratū
 sustine patienter. et nō p̄icias scutellā vxori ad
 caput. vt faciunt aliqui miseri qui p̄dunt totuz
 meritum ieiunij. Ecce quare in multa patientia
 concordat sacra scriptura. Patientia vobis. su-
 ple ieiunantibus necessaria est vt voluntatē dei
 facientes. s. ieiunādo reportetis p̄missionē **A**d
Heb. x. Nota in ieiunijs multis. s. q̄dragita die-
 bus vt dixi. Mōdo veniūt tres questionēs q̄s
 vos cōmunē facitis. Et prima est aliquozum

7. 11. 10

7 "

Sermo

dicentiū. Ego iam ieiunavi tribus vel quatuor quadragessimis vel decem. et vos sp dicitis quod quadragesima fit in exemplum quadragesimo ihu xpi qui solum vnam quadragesima ieiunavit. Quare ergo quolibet anno ieiunamus quadragesima cum xpus non ieiunaverit nisi semel tantum in vita sua? maxime quod ipse dicit. Non est discipulus supra supra magistrum nec servus supra dominum suum. Sufficit discipulo ut sit sicut magister eius et servus sicut dominus eius. **Mat. x.** Pro solutio nota quod ista questio procedit ex ignorantia vel ex inadvertentia. non considerantes ieiunium ihu xpi. Quod vos creditis quod xpus illam quadragesima ieiunavit. Dicunt alii simplices quod xpus ieiunavit sicut nos ieiunamus comedendo semel in die etc. Alii dicunt quod xpus tulit secum. xl. panes in desertum. et quolibet die comedit unum. hoc est erroneum. Alii dicunt quod comedeat herbas. et hoc est falsum. Ecce quod dicit textus euangelij. ieiunavit. xl. diebus in deserto. et nihil manducavit in illis diebus. **Lu. iij.** **Modo** si tu vis ieiunare vna tali. xl. et facere talem quadragesima. do tibi licentiam ne de cetero ieiunes aliam. Nam totum tempus vite xpi fuit sicut quadragesima quam nos facimus. quod solum se comedit in die. Et non legitur quod unquam comedit carnes nisi de agno paschali. ut legem adimpleret. Quia ergo in modo ieiunandi nos non possumus sibi assimilari. quod non possumus esse. xl. diebus sine cibo corporali. Ideo sancta mater ecclesia in ordinatione nostri ieiunij recepit de. xl. xpi numerum dierum. s. xl. de communi. et de communi modo suo vivendi secundum magistrum hystoriarum recipit modum nostri ieiunij annualis. s. solum se in die comedere non carnes. sed cibum quadragesimalium. quod omnis xpi actio nostra est instructio. ut dicit Gregorius. Item cepit ihesus facere et docere. **Act. iij.** **Prima** responsio. **Secunda** questio est utrum aliqui sint exempti ab isto ieiunio. Respondeo quod multe persone excusantur. quia nec deus nec sancta mater ecclesia intendunt aliquem obligare ad impossibile vel periculum persone. Et questio huiusmodi persone excipiuntur. et epilogantur a doctoribus theologie octo conditiones personarum que ab isto ieiunio excipiuntur. Et primo excipiuntur mulieres pregnantes. Non est quod tales habent providere duabus personis sibi ipsi et filio vel filie. quod si ieiunaret creatura in utero existeret nimis posset debilitari et non diu viveret. Non possent cenare sine peccato. Sed si mulier est bene complexionata et bene fortis potest aliquando ieiunare. Secundo excusantur mulieres lactantes eadem ratione qua supra. Tertio infirmi excusantur. Non tamen de omni infirmitate. sed solum illius que aufert appetitum comedendi. nec possent semel recipere vnam bonam refectorem. Nam podagra vulnus et huiusmodi infirmitates que non perturbant appetitum et de gutta que venit propter excessum cibi et potus etc. non excusant homines. et ideo secundum **Wilhelmum** in hoc standum est arbitrio boni viri. Quarto pau-

peres que hora comedendi non possunt habere vnam sufficientem refectorem. ut illi que petunt hostiatim. vel alij qui non possunt habere vel vix caules cum oleo. Si tales possent ieiunare magnam meritum haberent. alii non tenent. De hoc vide **Tho. ij. q. cxi. vij.** Dicitur autem qui possunt habere pisces et alia alia. tenent ieiunare. Quinto itinerantes pedestres propter necessitatem. equitantes autem non excusantur. equus vel mula poterit cenare. sed vos non sine peccato. Sexto laborantes. fossores. fabri. qui in toto vel in parte non possunt. et que alii non possunt providere uxori neque filiis. sutores autem et sartores notarii et similes qui sedendo faciunt opera sua non excusantur. Septimo pueri. sed cuius etatis dicit **Thomas** in quarto sententiarum. et in. ij. q. cxi. vij. quod non omnes tenent ad ieiunium etiam imo excusantur quousque compleverint pueri tria septenaria. Ratio quia usque ad illud tempus corpus augmentatur et pueri crescunt. Ideo tales indigent ad minus duabus refectoribus. Una pro corporis sustentatione. Alia pro corporis augmento. Ideo do vobis istud consilium quod pueris septem vel octo annorum sufficit quod ieiunent in die veneris sancta. Dicitur de alijs secundum maiorem etatem. si undecim vel duodecim annorum semel in hebdomoda. et sic de alijs. Octavo senes in certa etate. scilicet quando habent talem senectutem que aufert ab eis appetitum comedendi. vel que perdiderunt dentes et comedunt sepe et sepius. sicut faciunt pueri. Sed senes octuaginta annorum vel amplius qui semel possunt bene comedere. tales non excusantur in aliquo predictorum quin ipsi peccant mortaliter. Ideo cum diligentia omnes ieiunamus. alii si non excusantur alio modo predictorum peccant mortaliter. quia preceptum ecclesie transgrediuntur. De quo de confessoribus. ij. non licet. et. c. non oportet. et. c. placuit. Patet ergo responsio ad secundam questionem. Ideo dicitur **Judith. iij.** Clamavit omnis populus ad dominum cum instantia magna. et humiliaverunt animas suas in ieiunijs ipsi et mulieres eorum. Tertia questio aliquorum est et maxime divitum dicendum. si possent redimere ieiunium per elemosinas vel permutare dicentes. cum sint tria opera penitentia. s. ieiunium. oratio et elemosyna. et ieiunium sit minimum opus. Ideo dicunt ipsi. permutari potest minimum in maius. hoc est ieiunium in elemosynas. per seipos et propria autoritate et sine licentia permutat. sed non excusantur ex hoc. Nota pro responsione. quia simpliciter loquendo ceteris paribus melior est elemosyna quam ieiunium. sed ex alia parte dico quod melior est obedientia quam ieiunium oratio et elemosyna. Melior enim est obedientia quam victima. **Regum xv.** Propter hoc si daretis omnia que possidetis in elemosynis amore dei et propria autoritate frangitis ieiunium contra obedientiam. etiam

*Quod non sunt in fine
et non sunt in fine
semel obsequium
in in*

*Carpe. Tunc agnoscit
per se habet. non sunt
de se habet*

*Quod non sunt ad
dum mandatum obligati.
Melior est obedientia
Kartantibus
Infirmitas
imperturbabilis
Melior est obedientia
Laborantem excipit
alio quod per se
propter ad se dicitur
Sensit tunc*

Feria quinta post Trinerum

totum est pditum. **Q**m vniuersalis ecclesia or-
dinavit hoc ieiuniū. obedientia ergo est ibi ser-
uanda. Ideo dicit xps rectoribus ecclesie. Qui
vos audit me audit. et q̄ vos spernit me spernit
Lu. x. Si ḡ habetis aliquā necessitatē recurra-
tis ad platū. et si forte platus nō est cert⁹ de v̄ra
necessitate consulēt de h̄ medicus. et si tūc medi-
cus p̄sulit non ieiunādū de p̄silio et licētia medi-
ci; et plati pōt p̄mutari ieiuniū in eḡnam. als nō
Dico sc̄do rē. q̄ opus qd̄ debem⁹ nūc occupa-
ri et opari est ōro spūalis cū dicit v̄nge caput tuū
Et ad h̄ intelligendū sciendū q̄ in sacra sc̄ptura
inuenit q̄ xps est caput eccle tam militantis q̄
triphantis. **R**ō q̄ ad instar capitis est sup̄.
et influit cōiter in membra. **D**e h̄ p̄chre diffinit
san. **T**ho. iij. pte. q. viij. et in. iij. sc̄p. di. xij. et do-
ctores eadem di. iij. **A**uto. **O**mnia subiecit s̄b pe-
dibus eius. et ip̄m dedit caput sup̄ oēm ecclesiā
q̄ est corpus eius. **A**d **E**ph. j. **N**ota oia. s. vni-
uersalia et p̄ticularia. **I**deo dicit ap̄ls. **G**olo autē
vos scire q̄ omnis viri caput est xps. j. **C**or. xj.
Oratōe autē spūali h̄ caput. s. xps v̄ngit q̄ ipsuz
mollificat et suauem reddit peccatoribus. **S**c̄ilicet
q̄ v̄nctio mollificat et suauem facit rem v̄nctam
licet añ esset aspera. sic xpus q̄tūcūq̄ sit durus et
asper peccatoribus. tñ ōro spūali efficiē eis sua-
uis et moll. **B**erū. **O**ro deum v̄ngit lacrima pū-
git. **I**deo dñs ih̄s xps qui tpe carnali est durus
et asper p̄pter peccata nostra et p̄ rigorem sue iu-
sticie. **S**i mō isto sancto tpe v̄ngat deuotis ora-
tōibus ip̄e fit suavis et moll. et isto oleo ip̄e vult
v̄ngi. q̄ multū sibi placet. **E**t nō ad hoc p̄abolā
quā ip̄e loquens de se dixit. **S**ile est regnum ce-
lorū homi regi q̄ voluit ratōz ponē cū suis suis
Oblat⁹ est ei vn⁹ qui debebat decē milia talēta
Cum autē non haberet vn⁹ redderet. iussit eū do-
minus ei⁹ venūdari rē. **M**at. xvij. **S**eruus il-
le neq̄ v̄ngento oratōis cepit v̄ngere caput suū
dicēdo. **P**atiam habe in me. et oia reddam tibi.
vsq̄. qm̄ rogasti me. **I**n hac p̄abolā xps loq̄ba-
tur de se qui est dñs et rex nr̄. nos v̄o sumus dis-
pensatores et oportet sibi reddere ratōez qualif
dispensamus cogitatōes. locutiōes. opatōes.
et omnes sibi tenemur decem milia. q̄ decē sunt
p̄cepta in q̄bus includunt omēs p̄fectōes hui⁹
vite q̄ peccando obligamur ad satisfactōz. **S**i ḡ
vis vt debitum tibi dimittat. v̄nge caput tuuz
sc̄z x̄pum. **S**i autē vis scire modum v̄ngendi. re-
spice mariam **M**agdalēnā. de qua d̄r. **A**ccessit
ad eum m̄ler habens alabastrū v̄ngenti p̄ciosi
et effudit sup̄ caput eius recumbentis. **M**atth.
xvj. **E**t ostendunt h̄c tres modi q̄ sunt seruādi
in deuota oratione.

Primus modus est qm̄ dicit **A**ccessit ad eum
mulier. i. anima deuota cogitando deuote cum
quo loquit. qm̄ dicit. **P**ater nr̄.

Secūsus modus est qm̄ d̄r. habens alabastruz

id est corpus v̄ngenti p̄ciosi. s. reuerentialis t̄-
moris

Tertius modus est ibi qm̄ dicit. effudit super
caput ip̄ius. et hoc est qm̄ ap̄itur os dicendo de-
uote v̄ba oratōis.

Et sicut maria magdalena bis v̄ngit x̄pum. Ita
tu bis in die v̄ngere debes x̄pm. s. deuote oran-
do mane et sero. **E**cce ergo quare dicit. v̄nge ca-
put tuum rē. **E**t hoc de sc̄ba parte. **D**ico ter-
tio q̄ tertiu opus in quo isto sancto tpe debem⁹
occupari est confessio sacramental̄ cum dicit **E**t
faciem tuam laua rē. **F**acies anime est conscien-
tia. **R**atio quia sicut in facie cognoscit̄ persona
ita deus in facie cognoscit qui sunt discipuli **E**t
de ista facie loquitur **D**avid dicendo in **P**sal.
xxvj. **T**ibi dixit cor meum exquisiuit te facies
mea. s. conscientia. **H**ec facies est modo lauāda
p̄ confessionem sacramentalem. **S** qui facie cor-
poris non lauaret nisi semel in anno quot macu-
las et turpitudines haberet. **S**ic est de facie con-
scientie. **H**ec lauatio fuit p̄figurata. iij. **R**eguz
v. vbi deus figurauit confessionem esse necessa-
riam in **N**aaaman leproso. **E**t nota breui⁹ hi-
storiam. cui dixit **H**elizeus p̄pheta. **V**ade et la-
uare septies in iordane. et recipiet sanitatem ca-
ro tua atq̄ mundaberis. **N**ota q̄ lepra h̄z con-
ditiones omniū peccatorum mortalium. **E**t pri-
ma. quia lepra inflat hominem. **E**cce h̄c cōdi-
tio peccati sup̄bie. **S**ecundo inducit sitim ma-
gnam p̄ quam denotatur peccatū auaricie. **T**er-
tio inficit cohabitantes cum ea. **E**cce conditio
peccati luxurie. **Q**uarto consumit humiduz ra-
dicalē. **E**cce h̄c inuidia. **Q**uinto facit anhelitū
fetidum. **E**cce h̄c conditio peccati gula. **S**exto
facit vocem raucam. **E**cce conditio ire. **S**epti-
mo debilitat omia membra ad operandum. **E**c-
ce h̄c peccatum accidie. **R**emedium curādī er-
go est ire ad iordanem. **E**t dicitur ior. id est flu-
men. et dan. id est iudiciū. **E**cce h̄c cōfessio que
non est nisi flumen iudicij. **N**am ibi fit iudicium
de peccatis. **I**bi enim debet homo denudari. o-
stendendo omnes suas verecundias scilicet pec-
cata nude. id est clare confessori. **I**deo dicit. va-
de. s. ad confessozem. lauare septies. id est confi-
tere de septem peccatis mortalibus. ad que om-
nia alia peccata reducunt. **I**n p̄ma vice homo
lauatur de peccato sup̄bie. **I**n secunda de auaricia
rē. **I**n septima autem homo est purus. et
facies mūda ab omnibus mortalibus maculis.
Ita q̄ nulla sibi remanet facta confessione. **S**ūt
ergo bene miseri qui sua peccata nolūt cōfiteri.
Si deus p̄cepisset nobis vt proijceremus nos i
ignem in remissionē peccatorum. siendum esset.
q̄to ergo magis debemus confitere cum sit taz
leue. **I**deo dixerunt serui ad **N**aaaman. **E**t si rē
grandez dixisset tibi propheta certe facē debu-

Sermo

eras. quātomagis quia dixit tibi tunc lauare et mundaberis. Si possibile eēt iam omnes deberetis hodie confiteri. vt haberetis partem de beneficijs ecclesiasticis. **I**deo dixit **I**obes concordans cum figura dicta. Si confiteamur peccata nostra fidelis et iustus est deus vt remittat nobis peccata nra. et emūdet nos ab omni iniquitate. **I**ob. i. **M**odo scitis i quib' opibus debetis h' tempus sanctū expendere. **D**eo grās.

Feria quinta post diem **L**inerū sermo.

Ego veniam et sanabo eum. **M**atth. viij. **C**onclusio ē et doctrina generalis i sancta theologia q' in qualibet conuersione peccatoris d' mala vita ad bonam. de culpa ad gratiaz. de vicio ad virtutem. in tali cōuersione si sit vera semp deus p'sentialiter venit per grām. nec ad talem cōuersionem sufficit posse alicui' creature. s. hominis vel angeli. quia sine me nihil potest facere. **I**ob. xij. **C**onclusio est omniū theologoz **E**t hec conclusio potest declarari per regulā ad generalem cōuersionem et redemptionē mundi ad quā ipse deus venit p'sentialiter. quia nullus ali' fuisset ad hoc potens vel sufficiens. **Q**uēadmoduz in magno hospitali in quo iacet multi infirmi d' infirmitate incurabili. oportet q' ad curādū eos veniat magnus medicus. **S**ic omnes eramus decumbentes in hospitali huius mūdi magnis infirmitatibus peccatoruz propter quod de studio paradisi venit ille magnus medicus praticare. et infirmos curare. **I**deo **A**ug' sup illo verbo **M**atth. ix. **N**on veni vocare iustos: s' peccatores. dicens: **D**e celo ad nos venit medicus magnus. quia per totum mundū iacebat egror' **M**at' ergo q' ad redemptionē vniuersalē necessarius fuit eius aduentus **S**ic dico q' in cōuersione peccatoris oportet ipm venire p'sentialiter. quia nullus alius esset sufficiens. **I**deo dauid in spiritu pphetie intelligens istam conclusionē et doctrinā de aduentu eius regratians deo dicit anime sue in ps. cij. **B**enedic anima mea domino: et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. **B**enedic anima mea domino et noli obliuisci omnes retributiones eius. **Q**ui p'piciat omnibus iniquitatibus tuis q' sanat omnes infirmitates tuas. **I**deo quādo ille centurio de quo loquitur euāgelii hodiernū supplicabat christo vt veniret ad curandum seruitorē suū **R**espōdit christus. ego veniā et curabo eum. **S**ed quare dixit veniam. qz non iuit nec ire intendebat. nūqd' dixit mendaciū. **R**espōdeo q' fm doctores quando deus curabat aliquē i corpore etiam curabat in anima. quia dei pfecta sunt opera. **I**deo dicebat ipse totuz hominē sanum feci. **I**ob. viij. **T**antum. id est. in corpe et anima. et nisi ipse veniat p gratiam nulla anima potest curari. **I**deo ppter

hoc dixit. ego veniam. non per p'sentiā corporalem. sed per grām spūalem et curabo eum. **C**ū ergo christus sit medicus p'prie et imediat' ipi' anime peccatricis videam' quomodo curat animā infirmā **I**sta materia est multū subtilis **I**deo declarabo vobis eā per similitudinē medici corporalis: q' in curatiōe corporis facit septē. **M**at' bonus medicus primo vult videre infirmū qui cōmuniter iacet in camera clausa et obscura. **S**e cūdo medic' accendit lucernā et respicit ei' faciē in q' cognoscit interiorē dispositionē.

Primo facies eius inspicit.

Secundo pulsus tangit.

Tertio vrina attendit.

Quarto dieta p'cipit.

Quinto syropus imittit.

Sexto purgatio tribuit.

Septimo refectio p'ceditur.

Omnia ista per ordinē seruat christ' medic' celestis in curatione anime peccatis. **E**t p'mo vult videre faciē. id ē. dispositionē peccatoris. q' iacet in camera obscura culpe in lecto peccati. nec videt periculum demoniorū qui eum obseruāt. **Q**uia si peccator videret clare bonā q' per peccatū amittit et mala que incurrit. et periculū i quo est. statim exiret de peccato. **I**deo dixit dauid loquēdo de peccatorib' in ps. lxxxij. **N**escierūt neq' intellexerūt i tenebris ambulat et c. **N**ō cum dicit. nescierūt bonā scz q' pdiderūt. neq' intellexerunt. s. mala que incurrit. in tenebris ambulat. scz non videntes periculū in quo sūt scz cadendi in infernū si tunc morerent' **S**z quādo venit xps accēdit lucernā sue misericordie quam ponit corā facie. i. p'scia peccatoris ipam illustrādo vt sua peccata cognoscat. **N**ā religiosus dicit. **M**iser tot anni sūt et c. **I**dē de clericis et laicis tunc illustrat radio diuine misericordie qm cognoscit suā malam vitā et peccata q' fecit. **I**deo scriptura dicit. **L**ucerna dñi spiraculus hois que inuestigat oia secreta vētris. id ē. mentis. **P**rou. xx. **H**anc practicā fuit christ'. et fuit in curatiōe beati petri q' in nocte sue passionis cū abnegauit xpm in p'ma abnegatione nō cognouit pctm. qz iacebat in obscura camera. nec i sc'da nec i tertia. **S**z dicit textus q' gall' cātauit. **E**t p'uersus dñs respexit petrū. **E**t recordatus ē petrus vbi qd' dixerat ei ihs. **P**riusq' gallus cantet ter me negabis. **E**t regressus foras fleuit amare. **L**uce. xxij. **N**ota q' xps nō respexit petrū in p'ma negatiōe nec in sc'da. sed post tertiā postq' gallus cātauit **S**ed q're tunc magis ipm respexit q' ante. **D**icit beatus **G**reg' i moral. q' gallus gātans sigt' predicatorem duplici rōne. **P**rima quia gallus anteq' cantet excitat se cum alis seipm pcutiendo. **S**ic p'dicator p'mo debet seipm excitare duabus alis seipm excutiendo et pcutiēdo. p'mo debet a peccato cauere. sc'do debet bonā vitā p'tinuate

Feria sexta post Lincrum

Quia si vult alijs predicare humilitate videat quod ipse non sit superbus. et sic de alijs. **I**do dicit aplos **M**o enim audeo loqui aliquid eorum quod pro me non efficit christus. **R**oma. xv. **I**dem **C**astigo corpus meum et in fuitutez redigo. ne forte cum alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. **I**. **C**or. ix. **S**ecunda ratio est. quod gallus fortius et sepius catat in fine noctis appropinquante die. **I**ta predicator forti et sepius debet predicare. modo in fine noctis huius vite appropinquante die iudicii. **E**t nota hic quomodo deus fecit multas questiones **J**ob inter quas fuit ista. **Q**uis posuit in visceribus hominis sapientiam. vel quis dedit gallo intelligentiam. **J**ob. xxxviii. **N**o loquitur de gallo animalis. sed de predicatore spirituali qui debet habere sapientiam cauendi a peccatis. et tenendi bonam vitam et intelligentiam predicandi: maxime modo scilicet in fine noctis. ut gentes surgant de peccatis. **Q**uoniam ergo gallus cantat predicando. scilicet predicator. ita christus respicit nos illuminando. **T**unc enim habetis cogitationem et recordationem de peccatis. **E**cce ergo primum opus medicinalis cure domini nostri ihesu christi **S**ecundum opus medicum corporalis est pulsus tactus. **S**ic et christus et hoc in cordis contritione. **N**am contritio est quidam medicinalis tactus manus christi in vena cordis. **E**t sicut medicus tangit pulsum cum tota manu. sed vno digito singulariter sentit. sic etiam christus cum manu sue misericordie que manus habet quinque digitos. id est quinque motiva contritionis tangit pulsum. **E**t primum est timor damnationis eterne que est quasi pollex. quod contra peccatores ab isto incipiunt contritionem scilicet timore. **S**ecundus est dolor perditionis. quod ex peccatis perdit totum meritum tantum quod si tunc moreretur. nihil sibi valeret bona que fecit. **I**do plorat sicut mercator qui perdidit. **T**ertius est dampnum. quod perdidit hereditatem paradiisi. qualiter tristaretur et quomodo esset regis primo genito dolor. si culpa sua perderet hereditatem regni. **Q**uartus est quando principaliter cogitas quod peccando offendisti creatorem tuum qui tot bona tibi dederat. **Q**uintus cogitando quod effectus es ex peccatis inimicus angelorum et omnium civium celorum. ac si omnes huius ville essent tui inimici capitales. peior est illa inimicia. **P**atet ergo quod vera contritio non est nisi quidam medicinalis tactus diuine manus. **D**eus est auctoritas. **A**bij amarum indignationem spiritus mei. **I**do manus domini erat mecum confortans me scilicet dando contritionem. et propositum non redeundi ad peccata. **E**zech. iij. **I**do confessores in fine confessionis debent interrogare et dicere. **D**isplicet vobis etiam illa peccata et habetis propositum non redeundi ad ea. **S**i dicit. non. non est absolutus. **T**ertio attenditur vrinam. nam in aqua medicus cognoscit infirmitatem et corporis dispositionem. et ecce hic oris confessio. nam per confessionem ostendit et monstrat interior dispositionem peccatoris. **C**onfessio est sicut vrinale in quo vrinam peccatoris fetens ab interiori exiens ostenditur

confessori. et ibi infirmitates anime cognoscunt. **S**ed requiritur quod vrinale sit clarum. id est. clare confiteatur peccata sua. **N**ota contra illos qui palliate et excusantes se continentur accusando alios. oportet enim clare ostendere vrinam male vite confessori. se fortiter accusando seruata veritate. **I**deo do vobis consilium ne velitis facere confessionem vestram cum illis confessionibus ordinatis et in picturam. quod ibi est duplex error. **P**rimo accusando se de peccatis que non fecit quod est peccatum mortale mentiri in confessione. **S**ecundo quia per illas generalitates multa peccata absconduntur. **I**lle confessiones solum sunt ad memorandum peccata. et non ad confitendum. **I**tem requiritur quod os vrinale sit clausum. scilicet ne in confessione vestra reuelatis peccatum alterius. imo quod si aliquis peccauerit cum sorore vel filia auertat se et gratias confessorum qui non cognoscat filiam vel sororem ne peccatum publicetur. **S**i autem non inuenit talem confessorum debet sic facere et dicere. **P**ater ego peccavi cum vna multum mihi propinqua. ista est mens beati **T**homas. in iij. dist. xvj. scilicet suare famam alterius in confessione. **D**e ista confessione est auctoritas figuratiue. **A**it iosue ad **A**chan. **F**ili mi da gloriam deo israel et confitere. atque indica mihi quid feceris: ne abscondas. **R**espondit **A**chan iosue et dixit ei. **V**ere ego peccavi domino deo israel. et sic feci. **I**osue. vii. **N**ota cum dicitur fili. **H**ic habet exemplum confessorum ut loquantur dulciter peccatori. **E**t ideo apostolus. **S**i preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto. vos qui spirituales estis instruite huiusmodi in spiritu lenitatis. ad **Gal.** vi. et loquitur confessoribus. **S**ecundo dicit. da gloriam deo israel. quia honor que fit confessori. deo fit. quia confessor habetur loco dei. **N**ota contra illos qui ambulando volunt profiteri sicut si tripudiant et cetera. **Q**uarto dieta precipitur cognita infirmitate hoc fit in vite restrictione et abstinentia a peccatorum occasione. verbi gratia. **N**am dieta quam dat christus mediante confessore superbo vano et propositum est quod humilietur. **I**dem de muliere vana. et sic de alijs peccatis luxurie. auaricie et cetera. **N**ota contra aliquos confessores qui nesciunt dare nisi dietam missarum. cuiuslibet morbo apponunt vnam medicinam. **N**ota etiam contra illos qui nolunt tenere dietam datam a confessore pro sanitate anime. sed bene seruant dietam a medico pro sanitate corporis. **I**deo aplos. **C**harissimi obsecro vos abstinete a carnalibus desiderijs que militant aduersus animas. **I**. **P**et. ij. **Q**uinto syropus imittitur hoc fit in grata et deuota oratione. **S**yropus est dulcis. sic dulcis est et oratio. **N**unquam videretur tibi dulce si omni hora posses loqui cum rege vel papa. **C**um christo rege et papa loquitur homo in deuota oratione. **E**t ipse respondet iuxta modum dando consolationem illuminationes bonum propositum. et istis filiis. **S**ed multi sunt surdi qui non audiunt.

S David propheta audiuit. ideo dicit in oratione in ps. cxviij. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel oris meo. Secundo syropus recipitur de mane et de sero in certa mensura Sic debet fieri oratio deuota mane et sero et in certo numero scilicet tot Pater noster. et tot Aue maria etc. Tertio syropus recipitur cum aqua calida mixta. Sic etiam quando in oratione deus dat aliquas lachrymas etc. De quo dicitur. potius dabis nobis in lachrymis in mensura. ps. lxxix. De isto dicit christus. Oportet semper orare. i. omni die scilicet mane et sero et non deficere. Luc. xvij

Sexto purgatio tribuitur Hoc fit in ablatione restitutione et iniuriarum remissione. Purgatio enim amara expellit humores corruptos superfluos et emittit eos. Purgatio datur contra coleram. et significat quod debemus remittere iniurias propter deum. claudere oculos. Dicant gentes quicquid voluerint. necessarium est restituere iniuriam. tu latro habes aliquid de furto in domo vel tu usurarius. vel tu manumissor. tu iudex. tu aduocatus. tu mercator. vel tu clericus. si cuius symonia obtinuisti beneficium. necessaria est vobis purgatio restitutionis si vultis saluari. et ideo dicitur. Non enim dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. Regula est tam theologo quam iurista rum. xiiij. q. vj. Si res. Certe diceret aliquis. Ista purgatio amara est. alie medicine satis placent mihi. Remedium contra istam amaritudinem est gustare siue mordere in vna parte malipunci amari quod fit cogitando acerbitatem eterne damnationis. et mortem per quam vel gratis te oportet dimittere omnia que habes. Melius est modo dimittere merito restituendo. Unde Hieronymus ad paulinum vlt. cap. Facile contemnit omnia qui semper cogitat se esse moriturum. Cum remedio huius cogitationis leuiter recipitur purgatio restitutionis. unde apostolus. Reddite omnibus debita et nemini quicquam debeatis Roma. xiiij. **S**eptimo refectio conceditur quando pro confortatione dantur carnes non de boue vel de vacca. sed de pullo. et hoc fit in eucharistie comunione. quia facta restitutione homo potest comunicare et comedere agnum filium illius benedictae ouis virginis marie. Caro est delicatissima et bibitur vinum scilicet eius sanguis que intra hostiam continentur Unde ipsemet dicit. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in illo. Joh. vj. Sicut enim corpus infirmi confortatur in refectioe. sic anima in digna comunione. Sic sicut infirmo esset mors nisi purgatione comedere carnes. ita peccatori nisi restitutione comicare. Ecce ergo dicit. Ego veniam et curabo eum quod est thema. Deo gratias.

Festa sexta post Trinitatem. primo. j.

Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus. Matth. vj. thema est verbum christi auisando nos dicendo. Attendite ne etc. Dominus ihesus christus in hoc themate vocat penitentiam iusticiam. Et etiam consuetudo in sacra pagina tam in veteri quam in nouo testamento quod vera penitentia dicitur iusticia. Ratio. quia per penitentiam homo facit veram iusticiam de se et de omnibus bonis ex quibus communiter peccauimus que sunt tria. scilicet corpus materiale. anima rationalis. substantia temporalis. Penitentia enim si vera est debet facere iusticiam et punitionem de his tribus. Et primo facit iusticiam de corpore per ieiunia. vigiliis. disciplinas. peregrinationes etc. ipsum affligendo. quia eius inclinatio multa peccata committimus. Et ideo deus facit iusticiam de corpore in inferno per illos malos ministros. Homo per penitentiam debet hic facere iusticiam Hoc privilegium fecit deus singulariter humane nature quod quilibet fecit iudicem in causa propria. Et si homo facit iusticiam de seipso est penitens. Ecce privilegium. Si nosmetipsos iudicemus non utique a domino iudicemur in corpore nostro. j. Cor. xj. Ideo quando anima penitentis que fecit iusticiam venit coram christo ad iudicium et accusatur a demonibus. tunc anima respondet dictum david in ps. cxviij. Feci iudicium et iusticiam non tradas me caluniantibus me. Item penitentia de anima. Multa peccata sunt intra animam per cogitationes malas. per odium. rancorem. maliciam. per malam voluntatem. vel per errores. et falsas opiniones. Sed penitentia facit iusticiam per deuotas orationes quasi animam suspendendo vinculo orationis deuote. que per collum transit verbaliter cuius caput ligatur in pede cathedre christi. quasi dicendo. Domine ex quo ego sum iudex in causa propria suspendendo animam meam etc. ne vos eam suspendatis in furca inferni etc. Tertio penitentia facit iusticiam de bonis temporalibus que fuerunt tibi occasio peccandi faciendo furta secreta. rapinam. usuram. exactiones superfluas recipiendo precium laborum seruo uozum retinendo. vel bona ecclesie vel defectorum non soluendo decimas. primitias etc. Penitentia autem facit iusticiam. scilicet restituendo Patet ergo quod vera penitentia non est nisi iusticia. Ideo dicitur si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est. et fecerit iudicium et iusticiam vita uiuet et non morietur omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor in iusticia quam operatus est uiuet Ezech. xvij De ista iusticia scilicet vera penitentia loquitur thema cum dicit. Attendite ne iusticiam vestram. id est penitentiam faciatis coram hominibus. Patet ergo thema Quod sit autem cauendum ne iusticia peni

Feria sexta post Trinerum

tentialis fiat coram hominibus ostēdit ipse christus et declarat in sancto euangelio hodierno in quo sunt tres partes. In quibus ostendit quomodo iusticia penitentialis non est fienda coram hominibus.

¶ Et primo de corpore materiali.

¶ Secundo de abundantia tpali.

¶ Tertio de aia rōnali.

Dico primo et hoc cum dicit in prima parte euangelij. Attendite ne iusticiā vestraz et. que fit de corpore per ieiunia. vigiliās. abstinentias faciatis coram hominibus. scilicet ad eorum cognitionem sed dei. **¶** Nota hic differentiaz inter cognitionē hominū et dei. Nam cognitio hominum solum se extendit ad opera exteriora et non ad interiora. Sed cognitio dei se extendit ad vtraque opera. quia videt omnia clare nec iuxta intuitum hominis ego iudico. Homo enim videt ea que apparent. deus autem intuetur cor. **¶** Regl. xvij. **¶** Nota sū sanctum Thomā p̄ma parte q̄stione. lviij. arti. iij. quo querit **¶** Utrūz angeli cognoscunt cogitationes cordiūz. **¶** Respōsio q̄ cogitatio cordis potest dupliciter cognosci. Uno modo in suo effectu. et sic non solum ad angelo sed etiam ab homine cognosci potest et tanto subtilius quanto effectus huiusmodi fuerit magis occultus. Cognoscitur enim cogitatio interdū nō solum per actum exteriorē. sed etiam per imutationem vultus. Et etiam medici aliquas affectiones animi per pulsū cognoscere possunt et multo magis angeli. etiam demones quāto subtilias huiusmodi imutationes occultas corporales. Alio modo possunt cognosci cogitationes prout sunt in intellectu. et affectiones prout sunt in voluntate. Et sic solus cogitationes cordium et affectiones voluntatum cognoscere potest. Cuius ratio est. quia voluntas rationalis creature soli deo subiacet. et ipse ea solus operari potest. qui est principale obiectum eius et vltimus finis. Et ideo ea que ex voluntate sola dependent. vlt que in voluntate sola sunt. soli deo nota sūt. **¶** Manifestum est autem q̄ ex voluntate sola depēdet q̄ aliquis actu aliqua consideret. quia cum aliquis habet habitum scientie vel species intelligibiles se eo existētes. vti eis cū vult. Et ideo dicit ap̄ls. **¶** I. Cor. ij. q̄ sunt hominis nemo nouit nisi spūs hoīs q̄ in ipso est. **¶** In speculatus Thomas ibi supra. **¶** Idem dicit sc̄do scripto distinctione octaua q. v. quintū. **¶** Item in quarto distinctione. xlv. questione. iij. q. quintū. **¶** Quid igitur ad propositū redeundo videamus quid est ieiunare coram hominibus. Et quid est ieiunare coram deo. Ieiunare coram hominibus est a cibis carnalibus abstinere et precipue semel in die comedere. **¶** Item ab alijs delectationibus corporis abstinere. **¶** Hoc t̄m est ieiunium quod cadit in cognitionē hominum. Sed ieiunare coram deo. est quando non

solum corpus. sed etiam cor abstinere a cibis portionatis siue venenatis malarum cogitationum prauorum desideriorum. rancorum. malarū voluntatum. et cum desiderio vindicte. **¶** Et q̄ sunt multi qui ieiunant coram hominibus. et non coram deo. **¶** Ido dicit Attendite ne iusticiā vestrā faciatis sup̄le soluz coram hominibus. sed etiam coram deo. quasi diceret. sicut ieiunatis a cibis carnalibus abstinēdo. ieiunate etiam a cibis mortiferis et indigestibilibus cordis et hoc ieiunium precipit christus in euangelio **¶** Matth. v. in prima parte euangelij dicens Audistis quia dictū est antiquis. Diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. Ego autē dico vobis. diligite inimicos vestros. benefacite his qui odierunt vos. orate pro p̄sequentibus et calūniantibus vos vt sitis filij patris vestri qui in celis est et. vsq̄ ibi. estote perfecti sicut pater vester celestis perfectus est. **¶** Nota cū dicit estote perfecti scilicet ieiunando non solum coram hominibus sed etiam coram deo sicut pater vester celestis perfectus est qui in hoc mundo multos habuit inimicos. scilicet omnes peccatores et infideles. tamē diligit eos et dat eis beneficia solis. lune. pluuie. et prouisiones. **¶** Ido ideo vt boni filij assimilēmur patri nostro celesti. **¶** Item quia nos tenemur facere pro deo q̄ infideles. qui soluz diligunt se diligentes. hoc etiam faciunt canes Sed quando creatura diligit amore dei non solum qui eaz diligunt. sed etiam inimicum ibi est meritum. **¶** Item si resalutatis qui vos salutant nullus grates habebitis. sed multi sunt qui dicūt se non odire aliquem. sed non loquerentur cum eis nisi prius alter eis loqueretur. **¶** Et dico vobis q̄ ille qui prius loquitur et salutatur alium. ille lucratur tunc meritum siue coronam **¶** Ido ieiunemus non soluz coram hominibus. sed coram deo. tunc erimus perfecti in nostro ieiunio. **¶** Et cum isto ieiunio cōcordat epistola hodierna cum euangelio. **¶** Dicatur quomodo iudei tempore **¶** Esaię prophete vt habetur **¶** Esa. lviij. cap. habebant magnas tribulationes sicciatum famis locuste et huiusmodi in hierusalem. et per rectores ciuitatis fuit ordinatum vt omnes ieiunarent certis diebus. et quāto plus ieiunabant. tanto magis augmentabatur tribulatio. propter quod venerunt ad templum et orando dicebant. **¶** Quare ieiunauimus et non asperixisti. humiliauimus animas nostras et nescisti. scilicet acceptando. **¶** Et respondit eis deus p̄ **¶** Esaiam prophetam. **¶** Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra. **¶** Nota non dicit dei q̄ precipit remittere et diligere inimicos. **¶** Et omnes debitores vestros repetitis. **¶** Ecce ad lites et ad contentiones ieiunatis et percutitis pugno impie. **¶** Nolite ieiunare sicut vsq̄ ad hanc diem vt audiat in excelsis clamor vester. nūquid tale ē ieiunium qd̄ elegi p̄ diem affligere hominē aiam suaz

Quinquid istud vocavi ieiunium et dicitur accepta
 bile domino. Nota debitores dicuntur inimici. patet
 cum dicitur. **D**imitte nobis debita nostra sicut et
 nos dimittimus debitoribus nostris. id est inimicis.
Reperunt eis debita per desiderium vindicte.
 sed ieiunium quod vult et elegit est hoc quod sequitur.
Dissolue colligationes impietatis. que sunt dupli-
 cel per parentes. vel per valenta siue adiuto-
 rium. Et quando dicitur eis quod faciant pacem. di-
 cunt. **N**on facerem nisi amici mei vel illi de mea
 valenta siue adiutorio facerent. **B**onum est req-
 rere eos quod faciant pacem alias colliga te cum deo
Et si eis fecisti iuramentum de valenta seu adiu-
 torio non est seruandum. quia est contra charitatem.
Ideo dicit in plurali. dissolue colligationes. **S**e-
 cundo solue fasciculos deprimetes scilicet odium quod
 quilibet tenet in corde. **E**t hoc est ieiunium quod
 elegi. **P**atet ergo prima pars. **E**cce quare dicit.
Atendite. **D**ico secundo quod christus ostendit ne
 iusticia penitentialis fiat coram hominibus sed ha-
 bundantia temporalis que fit per restitutiones et ele-
 mosynas. **E**t hoc ostendit christus in secunda parte
 euangelij. **M**atth. vi. cum dicit. **C**um facis ele-
 mosynas noli ante te tuba canere sicut hypocri-
 te faciunt. et cetera que sequuntur vide in euangelio et
 vsque ibi. reddet tibi. **P**ro declaratione huius re-
 ptus. nota quod antiqui erant iudei rabini et phari-
 sei qui non curabant de gloria celesti. sed de gloria
 temporali et terrestri. **N**on quicquid faciebant to-
 tum faciebant solum coram hominibus. **E**t quando
 debebant dare elemosynas. primo preconizaba-
 tur per ciuitatem et. et ipsi sequebantur preconizantes
 a populo audirent laudes dicendo. **Q**uod pius
 est iste et delectabantur in istis laudibus. **E**cce vana
 gloria. **N**on de ipsis dicit christus. **A**men dico vobis
 receperunt mercedem suam. sic perdit illud magnam
 salarium quod deus promittit personis misericor-
 diebus dicendo. **B**eati misericordes quoniam ipsi mi-
 sericordiam consequuntur. **M**atth. v. **Q**uando ani-
 ma que ex vana gloria fecit elemosynam vel alia
 bona venit ad iudicium coram christo. statim remit-
 tit ipsa ad infernum. dicendo quod iam hic recepit mer-
 cedem suam. **S**i dicat ergo quem modum tenebimus
 in dando elemosynas. **H**oc ostendit christus dicendo
Te autem faciente elemosynam nesciat sinistra tua
 quid facit dextera tua. **N**ota hic tres morales
 expositiones. **P**rima manus dicuntur diuitie tem-
 porales. **R**atio quod sicut manibus facimus omnia opera
Unde dicit philosophus quod manus est organum organorum
 ita cum diuitijs homo facit omnia negocia. **M**anus
 dextera est pecunia de bono iusto congregata
 scilicet de laboribus proprijs vel possessionibus ac-
 quisita. **M**anus sinistra est pecunia de malo siue
 iniuste acquisita vel congregata scilicet de furto. vsu-
 ra. rapina. symonia. et similibus. **U**nde circa h

Salomon. **L**eua eius sub capite meo et dextera
 eius amplexabitur me. **C**an. ii. **D**e sinistra autem
 dicitur fieri restitutio et de dextera facienda est ele-
 mosyna. **I**deo dicit. **T**e autem faciente elemo-
 synam. nesciat sinistra tua quid faciat dextera
 tua et. ideo do vobis vtile consilium quod in taxa
 vestra siue bursa faciatis medius. et pecunia de
 bono iusto ponatur in vna parte. et de malo ius-
 to ponatur in alia parte. quia quando simul po-
 nitur restitutio obliuioni traditur. et per illud me-
 dium reducitur ad memoriam. et tunc sciatis de qua
 manu facitis elemosynam. et de qua restituetis
Et secundum istum intellectum dicebat **T**hob. filio suo
Fili mi de substantia tua non aliena fac elemosy-
 nam et noli auertere faciem tuam ab illo paupere
 ita enim fiet vt nec a te auertatur facies domini
Thob. iiii. **S**ecunda expositio est ex parte in-
 tentionis dandi elemosynam. **D**icitur manus
 dextera quando intentio est recta. **Q**uando ele-
 mosyna datur solo amore et honore dei qui nobis
 fecit tot elemosynas scilicet creando. prouidendo et
 thesauro sui sanguinis redimendo. **I**sta inten-
 tio dicitur manus dextera. vel cogitando dabo
 modo istam elemosynam. vt quando ego petam
 elemosynam ad portas paradisi. deus det mihi
 elemosynam ad portas paradisi. deus det mihi
 vnum frustum glorie sue. **I**sta est ergo intentio re-
 cta. **C**ave ergo ne sinistra intentione scilicet laudis
 vane glorie facias elemosynam. nesciat sinistra
 tua scilicet intentio vane glorie. **M**ulta enim ope-
 ra et magna perduntur sinistra intentione. **T**er-
 tia expositio modus dandi elemosynam qui po-
 test esse bonus vel malus dicitur esse manus dex-
 tera vel sinistra. **B**onus modus dandi elemo-
 synam est quando elemosyna que est opus piete-
 tatis datur cum pietate. benignitate. et ex pura
 charitate. tunc enim datur cum dextera. **Q**uan-
 do vero malo modo sicut panis cani. vel qui sin-
 gant se non audire pauperem vel cum indignati-
 one ex importunitate petentis. tunc datur cum
 sinistra. **I**deo dicit textus. **T**e autem faciente ele-
 mosynam et. **I**deo seruandum est consilium apo-
 stoli dicentis. **N**unquid quis prout destinauit in
 corde suo scilicet dare elemosynam. non ex tristitia
 vel necessitate. **H**ilarem enim datorum diligit de-
 us. **C**or. ix. **N**ota practica quando vadit
 aliquis ad ecclesiam vt portet in manu quod pro-
 posuit dare amore dei. **E**cce quare dicit. **T**e au-
 tem faciente elemosynas. nesciat sinistra tua quid
 faciat dextera tua. **E**t seruatur consilium thema-
 tis scilicet. **A**tendite ne iusticiam vestram faciatis
 coram hominibus et. **D**ico tertio quod in parte ter-
 tia euangelij christus dominus noster ostendit
 facere iusticiam penitentialem de anima rationa-
 li non coram hominibus sed secrete. **C**um oratis
 non eritis sicut hypocrite. vsque reddet tibi. **D**icat

Feria sexta post Cin erum

modus orandi antiquorum hipocritarū in sinagoga. viciis. et in angulis platearum vbi gētes cōueniebant vt viderent. qui cuz magnis suspirijs et gestibus orabant vt laudaret. **O** de istis benedictis. de quibus dicit xpus in euangelio Amen dico vobis receperunt mercedem suam. **O** stulu q tam preciosum locale vt ē oratio dabitur pro tam modico et vili precio. **I**ohannes christus ostendit modū orandi dicens. Tu autē cum oraueris intra in cubiculum tuum. et clauso hostio ora patrem in abscondito. et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. **N**ota in cubiculum tuus. Sed circa hoc posset aliquis dicere. ergo nō est orandum in templo vel in ecclsijs. **R**esponso q hoc intelligitur dupliciter. **P**rimo modo cōscientia dicitur cubiculum secretum. et ista ē oratio dum non fit in ecclsijs. scz clamando nec magis faciendo gestus vt videamini ne alij pturbentur. sed claudendo ostiūz scilicet secrete orando. **E**t hoc debet intelligi de orationibus que fiunt in publico seu cōmuni. **D**e alijs orationibus particularibus et ceteris debet se homo claudere in camera. sic intelligitur textus. Sed posset hic aliquis arguere dicens. **V**ides q xpus dominus noster in doctrina sua sit sibi ipsi pturari. quia dicit in euangelio hodierno. Attendite ne iusticiam vestram faciatis corā hominibus etc. et in alio loco dicit. Sic luceat lux vestra corā hominibus vt videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. **M**att. v. videtur hic contrarietas. **R**esponso q non ē ibi contrarietas sed audi declarationē. **C**hristus cum sit dominus et magister vniuersalis dabat doctrinam omnibus tam perfectis personis q etiam imperfectis. **Q**uia habebat alios instruere et in formare in vita spūali et doctrina dicebat. **V**os estis lux mundi. **E**t loquebatur apstls et alijs perfectis personis quibus ventus adulationis non nocuit. **I**deo ait. Sic luceat lux vestra. i. opera vestra et catholica doctrina. corā hominibus. vt videat etc. ac si dixisset. **P**ortate litterā regiā scz doctrinā euāgelicā. signatāz sigillo bone vite. vt quilibet dicat. pcerto iste seruat qd pdicat. qz alias nō creditur sibi. **S**ed imperfectis et inchoantibus bonam vitā. quibus vctus laudis posset nocere dicit. **A**ttendite ne iusticiam vestram faciatis corā hominibus etc. **H**ec questio fuit sel facta bto Anthonio q eam declarauit isto modo. **S**icut magnus ignis nō extinguit vctō imo potius accenditur. sed modicū lumē modico vctō extinguit. **S**ic etiā magnus ignis ardentis deuotionis et charitatis ē in corpore perfectorum sed modic⁹ in imperfectis. iō statim extinguit modico vento laudis. sed in perfectis magis accenditur et augmentat. **E**t nota de magno honore fa-

cto beato Petro cū veniret anthiochiā. et de beato Iohanne de exilio redeunte. et de de beato Paulo in galatia. vt ptz ad Gal. iij.

Feria sexta post cinerū. Sermo secundus.

Anuncia populo meo scelera eorum. **E**sa. lviij. et in epistola hodierna. **I**n presenti sermone volo vobis ostēdere et declarare aliqua graua peccata propq de⁹ ē iratus ptra nos. ideo mittit istas tribulationes pestilentiaz mortalitatu p mundū. **U**t ergo ista peccata corrigant et cesset ista plaga. volo nunc ista peccata declarare. **S**ed primo salutetur virgo maria. **A**nuncia populo meo etc. **P**ro huius verbi declaratione et materie pdicande introductione. **S**ciendum q defectus et vicia et pctā nostra in sacra scriptura noiant diuersimode. **U**n defect⁹ q fiunt ptra pximū imediate et de directo. vt furari ipm diffamare vulnerare seu occidere. dicunt iniquitates. id ē nō eqtates. qz ibi non seruat eqtas a deo nobis data. di. **D**iliges pximū tuū sicut teipm **M**att. xxij. **A**lij defectus fiunt imediate et de directo ptra corpus. sicut nimis comedere et bibere inebriari et hmōi. **I**ohannes dicit scriptura. **P**ropter crapulā multi perierūt. q abstinēs est adiciet vitā. **E**cc. xxxviij. **I**te luxuria ē contra corpus. **A**pstls. **O**mne peccatū qd cunq fecerit hō extra corpus est. qui aut fornicat in corp⁹ suum peccat. i. **C**or. vj. **I**te peccatū accidie ē contra corpus ad instar ensis gladij seu ferri qd rubignat qn nō seruit. id ē de corpore. **I**ohannes laborēt modo ordinato etc. **I**sti defectus dicuntur proprie pecā. i. pecoz acta. sm etimologia. qz comedere bibere luxuriari ociari sunt acta pecudū **A**lij defectus sūt q fiunt imediate de directo s aiām q nō tangunt pximū nec corpus. vt presumptio supbia. q solum tangunt aiām. et etiaz vana glia ypocrisis ira inuidia odiū malicia. mala desideria. male cogitationes. desideriorū vindicte nō sunt nisi venenum q occidit aiām. expellit gratiā dei q ē aie vita. **E**zech. xvij. **A**ia q peccauerit ipa moriet. **I**sta pprie dicunt delicta quasi derelicta. qz aiā dz diligentē custodiri et cōseruari qsi reliquia p̄ciosissima. **A**lia sunt q imediate et de directo sūt ptra deū q sunt alijs maiora et grauiora. sicut iurare renegare blasphemare et hmōi. **E**t ista dicunt pprie scelera. ptz g dīa q ē inter defectus vitia et pctā stricte loquendo. **A**uctas **J**ob petens veniā a deo dicebat. **Q**uātas habeo iniquitates et peccata. scelera mea atq delicta ostende mihi. **J**ob. xij. **N**ota ostende mihi. qz ad peccatorūz correctionē necessaria ē ipozum cognitio. et tunc sequitur correctio. **D**e peccatis autem q fiunt singulariter contra deū.

loquitur thema predicatori dicens. **A**nnuncia populo meo supple tu predicator. scelera eorum non dicit iniquitates nec peccata nec delicta. licet sint etiam annuncianda et corrigenda sed scelera. **I**deo iuxta preceptum dei. modo volo vobis declarare et nunciare peccata que fiunt contra deum ex quibus veniunt iste tribulationes. **Q**uam annunciationem faciam per quandam figuram que habet **Ezech.** viij. vbi legitur quod in terra iuda et in ciuitate hierusalem venit magna tribulatio mortalitatis et pestilentie et populus orabat deum vt ipsos iuuaret. **E**t tribulatio augmētabatur. **D**e quo propheta dolens et admirans plāgens populum orando dicebat. **D**ñe et quare datis tot mala populo vestro. **T**ūc deus volēs reuelare prophete rōnem et cām subito portauit eū in hierusalē vt videret peccata q̄ ibi fiebāt cōtra deū. **E**t posuit ipm̄ in porta ciuitatis dicens **R**espice. **E**t ppheta respexit. et vidit ibi idolum zeli ad prouocandum iram dei. **E**t oēs gentes recurrebant ad idolum. **C**ui dixit deus. **F**ili hominis vides quid faciunt isti. **E**t ppheta. **D**ñe quale peccatum. istud sufficit vt veniant tot mala. **N**on dixit deus. qz̄ adhuc ostendat tibi alta. et duxit eū ad vnam magnā plateam ciuitatis muratam in circūitu. **E**t dixit sibi. fode parietem et vide abominationes quas isti faciunt. **C**ui fodit et vidit ibi diuersas imagines bestiarum pictas quibus senes ciuitatis dabāt incensum. **E**t dixit ppheta. **D**omine nō mirū si mittitis mala etc. **P**ostea duxit eū ad aliā plateam. et ibi vidit mulieres plorantes et plangentes adonydez **S**im poetas deū amotis. **D**omine dixit ppheta quale peccatū. neqz̄ mirum etc. **A**dhuc dixit deus. ostendam tibi amplius. **E**t duxit eum ad plateam templi dicens. **R**espice. et vidit ibi gētes vertentes dorsum templo dei. adorātes ad orientē. **E**t dixit ppheta. **D**ñe tam magnum peccatū. **T**unc dixit sibi deus. **E**x his peccatis ego faciam supple vindictam in furore meo. nec p̄cet oculus meus. nec miserebor cū clamauerit ad aures meas voce magna nō exaudiat eos. **E**ze. viij. **I**n qua figura deus ostendit pphete quattuor scelera seu peccata q̄ fiebāt p̄tra deum. que significant et figurāt quattuor p̄ctā grauiā. q̄ fiūt mō in mundo p̄tra deum imediate et de directo. **E**x quibus veniunt ista mala. **E**t nos clamam⁹ ad deū. et ipse claudit. s. aures. **I**ō dicit **A**nnuncia populo etc. **H**ec ciuitas est xp̄ianitas a dño iesu xp̄o fundata et edificata magnis laborib⁹ et multis p̄uilegijs et gratijs dotata. d̄ qua dauid **G**loriosa dicta sūt de te ciuitas dei. **I** porta huius ē baptismus. nec aliquis p̄t eē ciuis seu habitator huius ciuitatis nisi intret per portam huius baptismi. **H**ec porta domini. s. actiue et passiue.

isti intrabunt in eam. **E**t ibi datur fides xp̄o et abrenūciatur diabolo et pompis eius. **H**ic modum baptizandi. **S**ed hic ponitur idolum zeli quādo contra fidem christi promissaz in nostris necessitatibus recurrimus ad diabolum vt pro sanitate habenda. vel pro re perditā ad inueniēda. vel pro filijs habendis. vel si estis maleficiati statim vadatis ad idolum scz̄ diuinum in q̄ est diabolus cum quo diuinus facit opera sua. **E**cce idolum zeli ad prouocandum iram dei. qz̄ rex indignaretur si aliquis iret per ciuitatē subtrahendo sibi populū et trahendo ad suū inimicum. quid faceret rex cōtra illū et contra villam hoc facientem et ipm̄ sustinentē. tanq̄ p̄ditores daret ipsum ad furcā. **I**ta facit diuinus contra regem christum cui subtrahit populuz et trahit ipsum ad diabolum. **I**ō corripiantur etc. **H**ic q̄ modo in omnibus suis necessitatibus qlibet bonus christianus debet recurrere ad christum q̄ sanat oēs infirmitates. qz̄ diabolus non p̄t aliq̄ curare veraciter sanando. sed a lesione cessando. vt legitur i historiaz beati **B**artholomei. **I**deo in sacra scriptura precipit deus di. **C**ir si ue mulier in quibus diuinationis fuerit spirit⁹. morte moriatur lapidibus obruent eum. **L**eui. xx. **E**t quare omnis populus lapidabit. nūquid sufficeret vt cōbureretur vel suspenderetur etc. **R**espondeo. qz̄ diuinus omnibus nocet. qz̄ prouocat iram dei. **I**deo voluit deus. qz̄ nō ab vno solo homine. sed a toto populo occideretur. **I**ō quādo in vna villa vel patria sustinetur vnus diuinus. ex illo peccato deus mittit tribulationes vel inundatiōes aquaz. vt patet de abyssu diluuij etc. vel mortalitates. vt de rege saul. q̄ recurrit ad phytionissaz in endor. propter qd̄ mortuus fuit ipse et perdidit regnum pro se et suis. **I**. **P**aralip. x. **M**ortuus est **S**aul propter iniquitates suas. eo qz̄ preuaricatus sit mandatu⁹ dñi qd̄ preceperat et non custodierit illud. sed insuper etiam phytionissam consulerit nec sperauerit in domino. propter quod interfecit eum et transtulit regnū eius ad dauid filium ysai. **V**el si fit diuisio prop̄ regimē. dicit quōd illud idolum significat domū cōsilij. **N**ota qz̄ de⁹ precepit antiq̄tus moysi qz̄ domus cōsilij eēt in porta ciuitatis. vt forenses possent eam statim inuenire. **Q**ue quidem domus est idolum zeli ad prouocanduz emulationes seu inuidias. **Q**uot inuidie et emulationes et zelotipie sunt in hac villa ex illo idolo qd̄ oēs adorant. **D**icit vnus. **M**ille fuit p̄siliarius et ego non fui qui sum de meliori genere etc. omnes laborant vt habeant regimen. **E**x quo sequitur multa mala inuidie destructiōes comunitatis et rancores. **E**cce dānatio aiarū propter multa peccata q̄ ibi cōcurrunt. **P**rimū ē

Sabbato post Cinerum

peruriū qđ ē maius peccatū qđ homicidium vt dicunt theologi. Et qñ intrant in regimē iurāt qđ pcurabūt bonū cōmunitatē fideliter. et qđ cor rigēt peccata notoria. et nihil faciunt iō sūt pū ri. Scđm peccatū ē furtū. qđ multi ex ambitione regiminis expēdūt. et qñ sunt intus volūt recu perare. iō furantē a cōitate qđcđ possūt qđ ē ma ius peccatū et mai' furtū qđ si reciperent furtiue a psona p̄ticulari. qđ magis tenent diligere bo nū cōitatis qđ p̄ticularis p̄sone. **Tertiu** pctm ē dānū et destructio cōitatis. **Nota** similitudine de nauī qđ debet ire vltra mare. et persone tenēt cō silū quis erit patronus nauis et quis nauta. et qđ marinarij rē. **Sic** in p̄posito magna nauis triū coopturaru ē cōitas. **Prima** cooptura secreta sunt religiosi in monasterijs absconditi. **Secūda** ē clericorū vbi sūt merces sacramentorū. **Tertia** vero vbi sit exercitiū ē laicorū. in qua optet po nere patronū scđ vicariū seu nautā. subuicariū et marinarios scđ maturos. **Iō** in p̄silio quilibz debet attendere et respicere cōitatem et nō p̄san guinitatē nec amicitia vel partē. s; vtilitatē vil le. alias adorēt idolū. **Iō** neq; mirū si de' mittit ista et ducit secū filios vestros. **Iđē** faciet de vo bis nisi vos corrigatis rē. **Scđm** peccatum qđ ofēdit de' p̄phete. in platea ciuitatis fuit d' ima ginibus et de illis qđ dabāt eis incensuz. **Hoc** pec catū significat ludū taxilloz. **Quid** aliud taxilli qđ imagines bestiarū depicte quib' maiores et seniores dant incensum. **Antiquit'** solum lude bant ribaldi et lenones rē. **Sed** mō maiores vil le sine aliqua verecūdia ponūt se ad ludendum tibi cū ribaldis. et emittūt incensū versus celū scđ blasphemiaz p̄tra deū et virginē mariā rē. **Ex** quo peccato veniūt multa mala et plaga morta litatum. **Auctas** Vir multū iurās iniquitate re plebitur et non descendet a domo illius plaga. **Eccē. xxiij.** **Iđē** de villa in qua de' notorie blas phemaf a qua nō recedit plaga. **Nota** penam blasphemantiū. **Leui. xxiij.** **Nota** etiā histo. d' illo sancto qđ iuxta altare dei vidit altare diabo li vbi gentes p̄fluebāt rē. **Dicunt** quidā si amo uetur ludus p̄demus ipositionez siue lucrū rē. **S; meli'** ē p̄dē impositiōes qđ corp' et animā et bona tpalia p̄ tēpestates. iō p̄uideatis rē. **Ter tiū** peccatū qđ deus ofēdit p̄phete fuit de mulieri bus plangentib' adonydē rē. **hoc** significat pec catū mulierū qđ mō plangūt et plorant qñ pdunt filiū vel filiā dilectā dicētes in multa x̄ba stulta cō tra deū cū tñ deberēt letari. **Nunqđ** gauderet si rex transiens p̄ istā villā reciperet in curiā suam filiū vestrū. et faceret ipm magnū dñm. **Iđez** de regina qđ reciperet filiā v̄raz rē. **Sic** mō rex xp̄s seu papa iesus transit p̄ villā et recipit in curiaz suam filiū v̄m innocētē et bonū vt ipm faciat

magnū dñm maiorē qđ sit hic rex vel papa. **De** hoc ergo ploratis vos **J. d' ap̄ls.** **Volumus** vos ignorare de dormientib' vt nō tristeminī sicut et ceteri qđ sp̄e nō habēt. **J. Thessal. iij.** **Sed** non ploratis nec plangitis mortez animaz filiorum adulteroz qui dant se peccatis blasphemijs lu xurie rē. qđ recta via vadūt ad infernū et non cu ratis. **Iō** pōt vobis dicere fili' v̄r qñ morif. no lite flere sup me s; sup vos flete et sup filios v̄ros scđ adultos. **Lu. xxiij.** **Quartū** pctm fuit illoz qđ verterūt dorsū ad tēplū et adorabāt ad oriētē. **Ecce** hic pctm de fractiōe festiuitatū. qñ gentes despiciēbant p̄cepta et ordinatiōes ecclie. tunc verterūt dorsū ad tēplū dei et adorauerūt ad oriē tē fm qđ dicit dauid. **Or'** est sol et exibat hō ad opationē suā. **Quā** ḡ gētes nō seruāt festa s; faci unt negocia in foris et ferijs rē. tūc vertunt dor sū tēplo et adorabāt ad oriētē. **cu** tñ de' optime diuisit tps qđ totū currit i septē diebus. et dedit nobis sex dies ad laborādū. et vos x̄titis vos ad oriētē scđ orto sole vaditis ad agrū vestrum vineā forū seu feriā. **septimū** diē retinuit sibi scđ dñicam. **Et** vult qđ illa die vertam' faciez ad tē plū et dorsū ad oriētē. et vos facit' opposituz. qđ qñ d' missa in qđ oēs tenemur eē qđā stāt i platea rē. quidā in vineis. qđā in lupanari. qđā i taber na rē. **Dicit** de'. et vos auferet' mibi tps meū iō ego auferā vobis tps v̄m. **Ista** rōne veniūt mortalitates. qđ ille qđ debebat viuere. xl. vel lx. ānis morif cras. **Iō** diē tpe. **Lū** accipo tps ego ego iusticial iudicabo. **ps. lxxiiij.** ecce h' pctā qđ si ūt s; deū. p̄p' qđ veniūt iste tribulatiōes et mala. **Iō** corrigant' p̄ bonas ordiatōes. et d' iuuabit als. **Ecce** quid dicit. **Lū** multiplicauerit' orōez vestrā non exaudiam vos. **Esa. j.**

Sabbato post cinerū Sermo primus.

Ascendit ad illos in nauim et cessauit ventus. **Marci** vj. **Post** qđ christus multa mirabilia fecerat i terra. fecit etiā in mari. qđ recitat' ab oi bus euangelistis vt ostenderet se esse dominū non solum terre sed etiam maris. **Dicatur** bre uiter historia euangelij. **Modo** vt intremus se creta oportet loqui de tribus. **Et** primo de ista nauī posita in tam magna et valida fortuna. **Scđo** de hora qđ venit illa fortuna. **Tertio** d' bo no aduētū et trāquillitate ex p̄ntia. qñ ip̄e intra uit nauē. **Et** de isto tertio loquit' thema. **Quā** tū ad primū sciendū qđ fm oēs doctores et glo sas nauis illa i tā magno piculo posita signat ec clesiā militantē duplici rōe. **Prīa** rō ex officio. rō qđ sic nauis portat p̄sonas et merces de vno loco ad aliū. sic etiā ecclia. **Et** qđ nō nauigāt cum ista nauī oēs pereunt. **Sic** tpe **Noe** perierunt

omnes qui extra arcam inuenti fuerunt. **E**cce officium huius nauis. **I**deo Salomon ad litteras de ecclesia dicit. **F**acta est quasi nauis institoris delonge portans panem suum **P**rouerb. vlti. **E**cce q̄ propter officium ecclesie dicitur nauis. vt cōmuniter dicunt doctores. **S**ecunda ratio (et est subtilior q̄ nauis significat ecclesiam) est si volumus attendere ad formam seu figuram nauis que est in principio hoc est in proza angusta. in medio est lata et in fine hoc est in pupi angusta. **R**ecte nauis significat ecclesiaz militantem que est hōi forme. et dñs noster iesus christus est q̄ si proza siue anterior pars nauis. vbi coniungunt due tabule. scilicet duo apostoli vt petrus et andreas qui fuerunt primi apostoli christi. deinde duodecim apostoli. s. ad **C**oz. xv. Deinde creuit p̄ septuaginta duos discipulos. deinde p̄ tria milia conuersos **A**ctuum. ij. **S**ic tandem creuit paulatim per totum mundum. quia in omnem terram exiit sonus eoz. scilicet predicationis ad **R**homa. x. **S**ed iam diu est q̄ nauis ecclesie angustatur et restringitur circa finem. **N**ota hic decez diuisiones ipsius christianitatis. intantū q̄ dicit christus iesus. **F**ilius hominis cum in terra uenerit putasne inueniet fidem in terra **L**u. xvij. **P**atet ergo q̄ ecclesia militans dicitur nauis nō solum propter officium sed etiam propter formam et figuram. **E**t totum hoc tangitur in dicta autoritate. **F**acta est. scilicet ecclesia militans. quasi nauis institoris. **E**cce formam. delonge panem portans suum. scilicet merces. ecce officium. **S**z agitur fluctibus. est enim in magno piculo nauis. scilicet ventorum. hoc clare potestis videre si uultis cogitare ad hoc q̄ dico. **Q**uando eniz vacat vnus magnus episcopatus statim reges et dñi temporales rogant pro indignis. etiam cum minis vel munere. **U**nde papa videns q̄ rogāt pro indigno quia nesciret custodire tres capras tribulatur. **I**tem iam videtis qualis ordinatio nes ecclesie seruantur. quia despiciunt libertates et inuinitates ecclesiastice franguntur. **N**am q̄libet reputat se dignum ad maiorem mundi prelationem. quilibet seruat de ordinationibus ecclesie prout vult et sibi placet. nihil aliud. **E**cce quo modo nauis est in magnis periculis **I**am eni verificatur illud quod dicitur **M**at. xij. **N**auicula autem in medio mari iactabatur fluctibus. erat autem contrarius ventus. quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare. videtes eum supra mare ambulantem. turbati sunt dicentes. quia fantasma est. et pre timore clamauerunt. **S**tatimq̄ iesus locutus est eis. dicens. **E**go sum nolite timere etc. **Q**antum ad secundum videndum est de hora in qua venit illa fortuna. **N**am dicit textus. **E**t cum sero esset erat nauis in medio mari. **I**pse autem solus erat i ter-

ra. et videns eos laborando remigando. erat autem contrarius eis ventus. **O**ccasus solis facit vesperum. modo videamus in qua hora diei sumus. **D**icatur q̄ sicut sol radians super terram facit diem artificialem. et quando radiat valles et torrentes et colles adhuc est mane. sed quando non irradiat vertices montium nec valles tunc est sero. **A**d propositum in sacra scriptura christus dicitur sol. **I**deo dicitur virgini marie. **F**elix namq̄ es sacra virgo maria. et omni laude dignissima. quia ex te ortus est sol iusticie christus deus noster etc. **M**odo ad cognoscendum in qua hora sumus diei. scilicet durationis huius mundi **V**ideamus si radij solis. scilicet christi irradiant torrentes valles etc. **T**orrentes sunt laborantes triplici ratione. **P**rimo quia sicut torretes sunt asperi et petrosi. sic etiam vita laboratorum aspera est dura et petrosa. **S**ecunda ratio est quia torrentes aliquando abundant aquis aliquando non sic laboratores aliquando abundant bonis temporalibus aliquando non ex siccitate vel alis. **T**ertia ratio est. quia sicut torretes sunt inferiores partes terre. sic rustici et laboratores sunt delecti et omnibus alijs inferiores intantum q̄ potest eis dici dictum **D**aniel **I**mmixti sumus plusq̄ omnes gentes sumusq̄ humiles in vniuersa terra **D**an. iij. **S**ed modo iam torrentes et laboratores non irradiantur sole iesu christi. **A**ntiquitus tamen irradiabant. quia erant deuoti. nam quolibet mane et sero orabant. **V**ir i vno angulo. et mulier in alio. **N**ota quomodo primo se signabant. deinde dicebant **C**redo in deum. sciebant bene **P**ater noster. **A**ue maria. et decem precepta legis. nam ista est scientia laboratorum. **M**odo autem nesciunt se signare. nec sciunt **C**redo in deum. nec **P**ater noster. nec **A**ue maria. nec etiam aliquod bonum. **S**ed bene sciunt sortilegia. conURATIONES et vanitates. sciunt etiam quot denarij sunt in vno floreno. ideo iam sol iusticie ab istis torrentibus retraxit radios suos. **I**tem antiquitus quolibet die audiebant missas in auroza. deinde ibant ad sua negocia. **S**ed modo nec in dominica nec in alijs diebus volunt audire missas et si forte veniunt iam pransi et tarde veniunt. et quando sunt in ecclesia non faciunt nisi loq̄. **I**tem antiquitus comunicabant quolibz die dñico de uote et p̄cessionaliter. modo autem nisi semel in anno. **I**deo dauid. **N**escierunt neq̄ intellexerunt in tenebris ambulant. mouebunt omnia fundamenta terre. in ps. lxxxj. **M**odo videamus si radij solis iusticie illuminet valles. **V**alles dicuntur omnes homines diuites. ideo quia vallis est terra delitiosa et abundans. **N**am talis est vita diuitum pinguis et delitiosa et abundans. **I**deo dauid in ps. **V**alles. id est. diuites. abundabunt frumento. ps. lxxij. **S**ed iam ab istis recessit ra-

*Nota ambiguitatis
illoz q̄ p̄p̄terea
p̄p̄terea vniuersum
ad futurum dicitur
q̄ illa p̄p̄terea et
iam et p̄p̄terea p̄p̄terea*

*Quid dicitur etc.
q̄ iam p̄p̄terea
q̄ iam p̄p̄terea
q̄ iam p̄p̄terea
q̄ iam p̄p̄terea*

7 p[ro]phet[is] g[er]m[an]ia p[er]tinet ad
7 p[ar]te[m] illa[m] h[ab]et g[er]m[an]ia[m] 7 p[ar]te[m]
Sabbato post Limerum

dius solis. scilicet gratia dei misericordie et veri-
tatis. **¶** In antiquitus diuites querebant si erat
aliquis qui venisset ad paupertatem ut possent eum
iuuare in aliquo. sed modo vellent sibi inuicem
auferre oculos. **¶** Antiquus si diues videbat ager
vel vineam alicuius incultam. vel filiam alicuius
adultam imediate dicebat sibi quare non semina-
tis agrum etc. de quo viuetis etc. et statim mutua-
bant semen pecunias. maritabant puellas virgi-
nes. **¶** Sed modo si pauper laborator qui habet do-
mum plenam filiis indiget pecunia pane vino etc.
et venit ad diuitem ut recipiat etc. **¶** Nota vsuras
quas faciunt. **¶** Item quando vident viduam vel
puellam pauperem laborant quod fiat meretrix. ec-
ce quomodo sol iusticie recessit. et verificat ver-
bum christi dicentis. Quonia[m] abundauit iniqui-
tas. refrigerabit charitas multorum. **¶** Matth. xxiii.
¶ Item videamus si radius solis tangit costas. **¶** Co-
ste dicunt esse simplices presbyteri. **¶** Ratio quia
sicut coste sunt torrens et vallibus altiores et mo-
tibus et collibus primiores. sic simplices clerici
sunt populo altiores in dignitate et sanctitate et
magis iungunt monti. scilicet christo. **¶** Ideo dicit scri-
ptura de eis. **¶** Sepauit vos deus ab omni populo is-
rael et iunxit sibi ut seruiretis ei. et in cultu tabna-
culi sui staretis coram frequentia populi. **¶** Numeri
xvi. **¶** Sed modo ab istis retraxit radios suos sol
iusticie. nam antiquus irradiabant deuotione et
scientia. sed modo quasi nullam habent deuotio-
nem vel scientiam imo sunt ignorantes. **¶** Et iam veri-
ficat de eis prophetia dei. **¶** Sacerdotes eius contem-
serunt legem meam. et polluerunt sanctuaria mea.
inter sanctum et prophetam non habuerunt distantiam.
inter pollutum et mundum non intellexerunt et a sabba-
tis meis auerterunt oculos suos et coindnabar in
medio eorum. **¶** Ezech. xlii. **¶** Modo videamus si irra-
diat colles sol iusticie. **¶** Religiosi dicunt colles.
¶ Ratio. nam merces que portant de loco ad locum
transeunt per colles. sic etiam merces celestes. scilicet
sanctarum doctrinarum veniunt ad nos per religio-
sos. **¶** Item quia via seu transit per colles est an-
gusta. talis debet esse vita religiosorum stricta et aspe-
ra pro penam. **¶** Et ideo dauid in ps. lxxiii. **¶** Pingue-
scent speciosa deserti et exultatione colles accin-
gentur. **¶** Nota qualiter antiquus religiosi sua-
bant obedientiam paupertatem et castitatem et omnes cere-
monias. quia tunc sol iusticie tangebatur colles. sed
modo seruant obedientiam. ita. sed de capone. sed
si ultra voluntatem precipit aliquid statim sequun-
tur appellaciones etc. **¶** Item tenent paupertatem siue
indigentiam in his que non possunt acquirere. **¶** De casti-
tate autem et de ceremoniis ipsi sciunt quod viuunt
Ibo igitur ad optimates et loquar eis. ipsi enim co-
gnouerunt viam domini et iudicium dei sui. **¶** Et ecce ma-
gis hi simul confregerunt iugum et ruperunt vin-
cula. **¶** Dicere. v. **¶** Jam transiit. ergo hora vespere

rum etc. **¶** Item videamus si sol iusticie tangit mon-
tes siue summitates montium. **¶** Et isti sunt prelati
siue domini temporales. **¶** Ratio quia sicut montes eminent
super terram. sic prelati et domini sunt alti eminentes ex
dignitate et domino temporali. **¶** Videamus modo si illumi-
nant a sole iusticie. quoniam antiquus prelati non da-
bant prelationes dignitates vel beneficia nisi bonis
personis sanctis et dignis et illos cogentes. et plus
curabant de animabus quam de redditibus. **¶** Nota modo quod
liter fit iuxta illud apostoli. **¶** Quis que sua sunt querunt
et non que iesu christi ad phil. ii. **¶** Idem de domini
temporalibus. **¶** Nam antiquus seruabant iusticiam et contem-
tabant de propriis redditibus quos etiam diuide-
bant. scilicet pro seipsis. pro deo et pauperibus. sed modo nota
de iniuriosis et exactioibus quas faciunt. **¶** Jam
enim verificat illud dictum prophetice dei. **¶** Principes
tui infideles socii furum. omnes diligunt munera.
sequuntur retributiones. pupillo non iudicant et causa
vidue non ingrediuntur ad illos. **¶** Esa. j. **¶** Nunquid ergo
videbit vobis si sumus in fine diei et in occasu so-
lis. **¶** Ecce qualiter illa fortuna nauis in sero figura-
bat fortunam finis mundi que dicit sero. **¶** Et ideo di-
citur. **¶** Cum autem sero esset dicit dominus procuratori
suo. **¶** Uoca oparios et redde illis mercedem suam.
¶ Mat. xx. **¶** Et tum ad tertium etc. videnda est terra
quillitas ventura ex christi presentia cum dicit the-
ma. **¶** Ascendit ad illos in nauim et facta est tran-
quillitas magna et cessauit ventus. **¶** Et nota hic hi-
storialiter quod christus in quarta vigilia noctis de-
scendit de monte ad discipulos qui erant in ma-
ri. ita modo in isto sero. scilicet in fine mundi ut ex pre-
dicti patet quoniam nauis ecclesie piclytaf. **¶** Dominus iesus
descendit de monte altissimo celi empirei ubi mo-
do interpellat pro nobis apud patrem ostendens
patri lar et vulnera et virgo maria etc. **¶** De isto
monte ex alia parte dicit dauid. **¶** Quis ascendet
in montem domini etc. ps. cxlii. **¶** De isto monte descen-
det in die iudicii supra mare huius mundi. quia non
descendet in terra sed in aere. **¶** Autoritas. **¶** Hic ie-
sus qui assumptus est a vobis in celum. sic veniet
quodammodo vidistis eum euntem in celum etc. Act. j.
¶ Dicat qualis timor et tremor erit tunc peccatoribus in
eius adventu. intantum quod dicit propheta. **¶** Ecce ve-
nit dicit dominus exercituum et quis poterit cogitare die
aduentus eius. et quis stabit ad videndum eum. ipse enim
quasi ignis conflans et quasi herba fullonis. et se-
debit conflans et emundans argentum et purgabit filios
leui. **¶** Subdit. **¶** Ego accedam ad vos in iudicio.
et ero testis velox maleficis et adulteris et piuris
et qui caluniant mercedem mercenariorum. et humiliant
viduas et pupillos et opprimunt peregrinum nec timu-
erunt me. **¶** Malach. iij. **¶** Quod qualis timor erit illis.
¶ Sed benis dicit. **¶** Ego sum nolite timere confi-
dite. si mali timet non erit mirum. quod videbit coram
damnationem patam propter quod dabitur iniam dicendo.
¶ Recedite a me etc. **¶** Deinde data signa ascendet i

Diuites ad oculos

clerici et p[ro]bri

optimum et bonum et p[ro]p[ri]um
et aliud nota motus
et doctrina p[ro]p[ri]um

Nota p[ro]p[ri] dolor
f[er]re et in p[ro]p[ri]o
et in v[er]o

Religiosi p[ro]p[ri]um
et ad v[er]a v[er]a
et in v[er]o

optimates p[ro]p[ri]um

nauculam. id est. totam ecclesiam christianaz. et secuti sunt eum eius discipuli. id est. boni. et statim fuerunt ad aliam terram. ut dicitur Johan. vi. Sicerunt boni christiani pringentes ad terram illam de qua dicitur dauid. Porcio mea dñe. sit in terra uiuentiu. et tunc cessabit ventus tribulationum infirmitatum et erit tranquillitas eterna. Ioh. dicitur. Absterget deus omnē lachrymā ab oculis sanctorum Apoē. vii.

Sabbato post Cinerū. Sermo. ij.

Akat nauis in medio mari Mar. vi. Nota mystice quod penitētia dicitur nauis propter quatuor que habet ad instar nauis. s.

Diversam figuram.

Grandem mensuram.

Altam staturam.

Incertam venturam

De hoc quarto modo dicitur propositum thema. Erat nauis etc. **¶** **Q**uartum ad primum. Nauis non habet unam figuram uniformem. sicut alia edificia quadrata vel rotunda et hmoi. Sed in principio est stricta in fine etiam stringit. licet non tantum quantum in principio. et in medio est lata. Sic penitētia in principio inchoandi est stricta Luce xiiij. Contendite intrare per angustam portam quia dico vobis multi querent intrare et non poterunt postea propter assuetudinem et adiutorium gratie dei sit spaciosior. Proverb. iij. Viam sapientie monstrabo tibi et ducam te per semitas equitatis quas cum ingressus fueris non artabunt gressus tui. et currens non habebis offendiculum. tandem propter debilitatem carnis incipit artari aliquotulum. Ideo Proverb. viij. Facta est quasi nauis institoris delonge portans panem suum. **¶** **Q**uartum ad secundum. penitētia est quasi magna nauis. s. triū coopturatum. Prima inferior et secretior est cordis contritio. Hier. xv. A facie manū tue solus sedebam. quoniam amaritudine replesti me. Secunda est oris confessio. Prou. xxviii. Qui abscondit scelera sua non dirigitur. qui autem confessus fuerit et reliquit ea. misericordiam dei consequetur etc. Tertia est operis satisfactio. Lu. iij. Facite dignos fructus penitentie. Ioh. pnia est illa maxima nauis noe de qua Gen. vi. Venacula et tristega facies in ea. **¶** **Q**uartum ad tertium. Altitudo huius nauis est maxima propter malum crucis que velum extensum est caro christi mundissima. absque hoc malo non nauigat. Ioh. xv. Sine me nihil potestis facere. Sabia que precipue defendit nauis est titulus triumphalis cruci suppositus. iuxta illud Prou. xvij. Turris fortissima nomen domini ad ipsum currit iustus et saluabitur vel exaltabit. Ioh. Canē. vii. Statura tua assimilata est palme. **¶** **Q**uartum ad quartum. **Q**ui nauis est in medio mari propter innumera pericula incertum est eventus eius donec pervenit ad portum. Eccl. ix. Sicut iusti atque sapientes et opera eorum in manu dei. et tunc nescit homo utrum amore an odio

dignus sit. sed omnia in futurum servantur incerta. sed optimum remedium secure gubernationis ostendit in euangelio. s. assumere secum christum. Nota hystorice breuiter. Christus autem assumit in eucharistia Ioh. vi. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet vitam eternam. ideo hic in euangelio. Confidite quia ego sum. nolite timere. et ascendit ad illos in nauim. et cessavit ventus. Unde dicere potest fidelis penitens a quo christus sumit per eucharistie communionem. Si ambulauero in medio viarum breuium non timebo mala quoniam tu mecum es. ps. cxlii. Dominica prima in quadragesima. Sermo primus.

Accesserunt angeli et ministrabant ei Mar. iij. Sanctum euangelium hodiernum declarat nobis de sancto ieiunio iesu christi per quatuor puncta ut scilicet **¶** Primo locum convenientem ubi ieiunauit. **¶** Secundo tempus sufficienter per quod ieiunauit. **¶** Tertio modum expedientem quod ieiunauit. **¶** Quarto fructum puenientem ex ieiunio.

Et de isto quarto loquitur thema. Accesserunt angeli etc. Fructus enim qui sequitur ex ieiunio. quia angelus accesserunt etc. **¶** Dico primo quod euangelium hodiernum declarat nobis de sancto ieiunio iesu christi locum puenientem ubi ieiunauit. **¶** Non sciendum est quod quoniam christus voluit quadragesimam ieiunare noluit ea ieiunare in ciuitate bethleem ubi fuit natus. nec in templo ubi fuit pntatus. nec in nazareth ubi fuit nutritus. nec in hoies. sed in deserto quod est habitatio bestiarum. Et hoc dicitur principium euangelij. Ductus est iesus in desertum a spiritu. volens super ieiunare. et iste locus fuit valde pueniens. Ratio propter convenientiam quam habet locus desertus cum fine ieiunij. nam ieiunium ordinatur ad triplicem finem. scilicet ad

Refrenationem.

Liberationem.

Meritum.

Primo ad refrenandum. s. vitia et peccata que pro maiori parte accidunt ex carnis inclinatione propter hoc ordinata fuerunt ieiunia. s. ad refrenandum. **¶** Nam sicut homini stulto et armato auferuntur arma cum quibus multis nocuit. sic etiam corpus hominis stultum armatum cibo et potu et alijs delectabilibus que nobis deus dedit ad necessitatem nature indiscrete sumptis. multum totiens occidit animam. id est sibi subtrahi debet prudenter et amoueri. **¶** Secundo ordinatur ieiunium ad liberandum. s. animam que quod diu est vnita corpori multum a corpore impeditur in bonis. s. spiritualibus. Et ideo dicitur. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Sap. ix. Ideo ut anima sit libera ad operandum spiritualiter deprimatur caro. s. per ieiunia. et sic anima eleuatur libere in deum. sicut de statera. nam quando vna pars deprimatur alia eleuatur et econuerso. **¶** Tertio ad merendum et acquirendum thesaurum spiritalem. quoniam sicut per totum annum homo laborat pro necessitate corporis. sic ieiunando ad meritum isto

Dominica Inuocavit

sancto tpe laboratis p anima. Unde ap[osto]l[us]. Un[de] quisq[ue] p[ro]p[ri]am mercedem accipiat s[ecundu]m suu[m] labo[re]m. s[ecundu]m ad Cor. iij. De omnibus istis rationibus vide auctoritatem beati Grego. di. Qui corpora li ieiunio vitia cōprimis. Ecce p[ri]mū. scz corp[us] re- frenare. mentem eleuas. Ecce scōm. scilicet aiaz liberare. virtutem largiris et premia. Ecce terti- um. scilicet mereri. Huic triplici sint ieiunij val- de conuenit locus desertus vbi vitia comp[er]untur. quia non habetis occasiones peccandi nec oculis videndo rē. et sic de alijs sensib[us]. patet er- go q[uod] desertus est locus cōueniēs ieiunio. Ideo super illo verbo. Ductus est iesus in desertum a spiritu. dicit. b. Grego. in omelia hodierna. Du- bitari enim solet a quibusdam a quo spiritu duct[us] sit iesus in desertum. vere et absq[ue] vlla questio- ne conuenient[er] accipit[ur] vt a sp[iritu] sancto in desertum ductus credatur. Sed dicit[ur] aliquis. Iste ratio- nes non sunt ad p[ro]positum de christo qui in suo corpore nunq[ue] habuit malas inclinatio[n]es. Item nec ex carne impediēbas eius anima q[ua]m haberet p[er]fectissime suas fructuosas. Item quia iam meru- it inq[ui]situm deus et inq[ui]situm homo. Respondeo q[uod] q[ui]t[us] ad p[er]sonam christi bona est ratio. sed ip- se hoc fecit vt daret nobis exempluz. s. vt tpe ie- iunij vadamus ad desertum dimittētes ciui- tates villas et cōitates. q[uo]d sic intelligendū est vt in sancto tpe dimittam[us] negocia t[er]ralia questiones et discordias rē. Detur hic modus oibus. Et p[ri]- mo religiosi et clerici in sancto tpe satis sunt occu- pati circa horas et officium. Laboratores v[er]o in hoc sancto tpe debent summo mane audire mis- sam et sermonem. si predicatur in aliquo loco. et post negocien[te] vt possint p[ro]uidere filijs et domi- bus suis. Diuites autē surgant in auroza ad ad- orandum. deinde audiant missam maiorem et ser- monem. et post dicant psalteriū post missam ora- do. et hora prandij erit p[er]fectum. Illi diuites qui nesciunt psalteriū post missam orando p[ro]quirant ecclesias monasteria hospitalia vbi cōter sunt magne indulgētie. post prandij v[er]o possunt dor- mire. deinde ire ad completoriū. et post dicere ve- speras vel septem psalmos p[ri]uales vel pater no- ster rē. Et isto modo homo vadit ad desertum. Et istum modum tenuit dauid rex ille magnus. dicens de se. Ecce elongaui fugiens et mansi in solitudine et expectabā eum qui saluū me fecit a pusillanimitate spirit[us] et tempestate. ps. liiij. Nō legitur q[uod] dauid ex quo fuit coronatus fuerit in deserto sed mansit in solitudine camere sui pala- cij elongatus a negocijs. et ad quez finem osten- dit. expectabam euz qui saluū me fecit. Ecce fru- ctus meritoz. a pusillanimitate spiritus. Ecce li- bertas anime. et tempestate. suple malarum incli- nationū carnis. patet ergo locus conueniēs p[ro] ieiunio. Dico scōdo rē. q[uod] temp[us] sufficiens fuit scilicet q[ua]draginta dierum. Nam dicit textus. q[uod]

cum ieiunasset q[ua]draginta diebus et q[ua]draginta no- ctibus. et quare dixit q[ua]draginta noctib[us]. Respō[de]o deo q[uod] hoc dicitur ad differentiā ieiunij iudeo[rum] qui antiquitus per diem ieiunabāt et de nocte co- medebant ad sufficientiā. sicut modo faciūt aga- reni. Non credatis q[uod] tale fuit ieiunij christi in illis q[ua]draginta diebus et q[ua]draginta noctibus. q[uia] nihil gustauit. Tempus tamen q[ua]draginta diez et noctium fuit sufficiens. Ratio quia iam scit- tis q[uod] omnia p[re]cepta dei sunt decem in quibus omnia alia includunt fundamētali[ter]. Sicut enī deus dedit decem digitos corpori ad opandum omnia. ita dedit anime decem p[re]cepta quasi de- cem digitos ad opandum meritoze. Ista autē p[re]cepta frangimus quadruplici[ter]. scilicet cogi- tatiōe locutione opere et omi[ss]ione. Cogitatione enim frangimus duo p[re]cepta singulari[ter]. scilicet illud. Non concupisces vxorem[em] proximi tui. q[uia] non sufficit seruare corpus mūdum ab illa opa- tione. sed etiam animam a cogitatiōe. Secundo illud. Non concupisces domū proximi tui. nec aliqua que illius sunt. ex concupiscētia enī oriun- tur diuisiones et guerre. et ideo dicit[ur] radix omni- um malozū est cupiditas. s. ad Timoth. vj. Lo- cutione autem frangit alia duo p[re]cepta. s. illud. Non assumes nomen dei tui inuānū. quia nūq[ue] est iurandum nisi ex necessitate vel utilitate. Itē illud. Non falsum testimoniū dices. scilicet qua- cumq[ue] causa. nec in iudicio nec extra. Operatiōe frangimus quattuor. scilicet. Non adorabis de- os alienos. Non occides. Non mechaberis. Nō furtum facies. Omi[ss]ione autem frangim[us] duo. scilicet festa non sanctificādo. et parentes nō ho- norando. Ecce ergo q[uod] istis quattuor modis frā- gimus decem p[re]cepta. et quater decies surget in numerū q[ua]draginta. p[ro]pter hoc facim[us] q[ua]dragin- ta dies de penitētia. quia quater decies occasio- ne carnis peccauim[us]. Et ideo Grego. per volup- tates mortales corp[or]is p[re]ceptis dñicis contraim[us] que p[er] decaloguz sunt accepta. quia ergo per car- nis desideria decalogi mādata p[re]sum[us] dignuz est vt eandē carnē qual[iter] decies affligam[us]. Ecce ergo tempus sufficiens quo christ[us] ieiunauit dā- do nobis exemplū. Modo est hic questio trip- tita de christo. cum christus in deserto ieiunauit q[ua]draginta dieb[us]. Et p[ri]ma questio ē vbi dormiebat. secūda q[ua]d faciebat. tertia quā societate ha- bebat. Modo audite deuote. Nam euāgeliste non dicunt expresse vbi tunc dormiebat. sed mē- totiens de figura elicit[ur] veritas. sicut de spica ex- cutitur granū. Hec christi dormitio in deserto fil- gurata fuit in p[ri]archa iacob. q[ui] cū fuisset pegri- nus et viator de chanaan in mesopotamiā. et trā- siens per p[ar]tes hui[us] deserti. i nocte q[ua]m voluit dor- mire supposuit sibi lapidē capiti. et in nocte vidit celū aptū et scalā rē. Sic historiā vt habet. Gen[esis] xvij. Iacob vt dicit oēs doctores sig[na]t christū

Nota pulchra
et p[ro]d[ic]t[us] et di-
g[no]s collatio

Nota q[uod] a prandio
dormit[ur] et ieiunatio
vt dormiat

Sermo

scala 30 pñiam hñs q̄draginta gradus ieiunij ⁊ q̄dam ascendūt ⁊ tñuādo ieiunij. q̄dam autē descendūt frangēdo ieiunij. Jacob autem exci-
tar⁹ timuit ac tremuit de dicta visiōe. cui diuini-
tus fuit reuelatū q̄ x̄ps saluator mūdi ibi ieiuna-
ret ⁊ dormiret. Tūc iacob dixit. Vere dñs ē in lo-
co isto. patz p̄ma q̄stio. S; hic p̄tēplate modicū
christus incepit suū ieiunij in crastinū epipha-
nie qñ magis frig⁹ viget. ⁊ tūc dormiebat in ter-
ra. dādo nob̄ exēplū q̄ i isto sc̄to tpe dimittam⁹
lintheamia culcitra ⁊ delectatiōes. **Iō** dauid.
Bñs q̄ntelligit sup̄ egenū ⁊ paup̄em. i die ma-
la liberabit eū dñs. Dñs op̄e ferat illi sup̄ lectuz
doloris ei⁹. ps. xl. **S**c̄da q̄stio qd̄ faciebat x̄ps
hō. tū qz n̄ opabat m̄ib⁹ vt starz q̄dragita dies
nunq̄d erat ociosus. textus nō dicit clare. qd̄ fa-
ciebat. sed **Lucas** alibi dicit qd̄ faciebat x̄ps in
desertis di. Factū est in dieb⁹ illis exiit in mōtes
orare ⁊ erat p̄noctās i orōne dei **Lu. vi.** In som-
no ergo ⁊ orōne expēdebat tps noctis. ⁊ de die
qd̄ faciebat. **Rñdeo** q̄ in trib⁹ occupabat. s. in
legēdo in p̄tēplādo ⁊ in orādo. **De p̄mo** ipse le-
gebat i libro quē secū portabat sup̄. maiore tota
biblia. s. libro vite. i. scie dei. in q̄ scripta sunt om-
nia que vnq̄ fuerūt. sunt ⁊ p̄nt esse. **Et** q̄libz die
iesus x̄ps legebat totū illū libz legēdo p̄mū ca-
pitulū. s. de gloria p̄adyfi. ⁊ sc̄m de ordinatiōe
angeloz. tertij de pena dānatoz. q̄rtuz de p̄nia
purgādoz. ⁊ sic de alijs. **Ic̄** de naturis piscium
maris. de auib⁹ in aere. de aialib⁹ terre. **Et** omia
ista videbat. nō solū in genere sed etiā in sp̄e ⁊ in
diuiduis. nō solū vt de⁹ sed etiā vt hō. **De sc̄do**
stabat oia ista p̄tēplādo. **Et** tū ad tertij pos̄ pre-
dictā lectionē ⁊ p̄tēplationē orabat dicēs orōnē
quā postea nob̄ oñdit. s. p̄ n̄r. **N**em cepit iesus
facere ⁊ docere **Act. i.** **Et** in p̄sona n̄ra ipse do-
cebat p̄ n̄r. **Ic̄** dimittite nob̄ rē. qz sicut os loq̄-
p̄ pedib⁹ ⁊ alijs membris. ita x̄ps vt caput loq̄-
bat in p̄sona mēbroz. **In** his ergo debem⁹ tps
hū⁹ q̄dragesime exēplo x̄pi expēdere iō dicebat
Opamini non cibum qui perit. s. negotia huius
mūdi. sed q̄ p̄manet in vitam eternam. s. opa me-
ritoria **Johan. vi.** **T**ertia questio quā socia-
tem habebat. **Et** dico q̄ ferarū bestiarū ⁊ latro-
num. **De** bestijs dicitur **Mar. i.** q̄ in illo deser-
to frondoso erant leones vsq̄ lupi. ⁊ multa alia
aialia. **Ait** eni textus. **Erat** in deserto q̄dragin-
ta diebus ⁊ q̄draginta noctibus. ⁊ temptabat a
sathana. eratq̄ cum bestijs **Mar. i.** **V**enio ad
practicam ⁊ potestis per vos cogitare q̄ predi-
cta animalia de die latitant in antris ⁊ de nocte
vadunt pascēdo. **Et** qñ videbant christum pos-
sumus dicere sicut de boue ⁊ asino qui ipsum
adorauerunt. sic etiā rē. **E**cce societas christi d̄
nocte. de die habebat societatem latronū ⁊ malo-
rum hominū. **N**am istud desertum est inter hie-
rusalem ⁊ hiericho. de quo **Lu. x.** **H**omo quidā

descendebat ab hierusalem in hiericho ⁊ incidit
in latrones rē. **H**ic locus hebraice dicit adomin.
Et interpretat rubra siue ascensus rufoz. **I**ste
locus est ille cruentus ⁊ sanguinari⁹ quo deue-
nit homo ille qui incidit in latrones. ⁊ dicit san-
guinari⁹ quia ibi multi viatores occidebant a
latronibus. **C**ogitate quando latrones videbāt
ipsum a longe veniebant ad eum si forte haberz
pecunias. sed iesus christus mutabat eorum cor-
da ⁊ voluntates ⁊ exhibebant christo magnam
reuerentiam. **S**ic nos moraliter debemus stare
inter bestias feras scilicet peccatoz. cogitando
quomodo vixisti vt bestia peccando rē. **I**nter
latrones cogitando quomodo peccando furati
fuerimus deo honorem ⁊ reuerentiam ⁊ timorē
et nobis attribuēdo honorem ⁊ gratiam. **P**ro-
pter hoc dicebat dauid. **N**on nobis dñe non no-
bis. sed nomini tuo da gloriā. in ps. cxij.
Tertio videndus est modus expediens quomo-
do ieiunauit christus qui vicit temptationē dia-
boli. **D**icunt doctores singulariter magister hi-
storiarum (quando in baptismo christi vox pa-
tris intonuit dicendo. **H**ic est filius meus dilec-
tus. **Luce. ij.** **T**u es filius meus dilectus in te cō-
placuit mihi rē) dicit q̄ diabolus audiuit istam
vocem. ⁊ quia iam videbat diabolus tēpus mes-
sye completum. et ideo quando videbat christi
mirabilia concepit ipsum eē filium dei. sed quan-
do vidit ipsum esurire. credidit oppositum pro-
pter quod voluit ipsum temptare. **Et** assumpta
forma hūana ⁊ habitu viri deuoti salutauit chri-
stum. **Q**ui respondens christus dixit. **B**eneue-
neritis. **N**on credatis q̄ ita trūcate dixerit chri-
sto. **S**i filius dei es rē. **S**ed euangelista dimittit
nobis vt ponamus digitum ibi ⁊ practicam. iō
notate eam. **Et** potestis cogitare q̄ quando dia-
bolus venit ad christum ipsum salutandū dixit.
Aliquit opinantur q̄ tu sis filius dei. **N**am filius
dei antiquitus mutauit virgam moysi in serpen-
tem. aquam egypti in sanguinem **Exo. vii.** vroz
rem loth in statuaz salis **Gen. xix.** **I**deo si filius
dei es. dic vt lapides isti panes fiant. **N**on int
ligatis q̄ diabolus subito dixit. **S**i filius dei es
rē. sed posuit se in verbis cū eo primo ⁊ i fine cō-
cludēdo q̄ si filius dei es rē. **Et** rñdēs iesus di-
xit. **S**criptū e⁹ de se. s. non in solo pane viuit hō
sed in oī verbo qd̄ p̄cedit de ore dei **Deut. viij.**
Ecce hic modus expediēs. s. p̄ nobis. quia mo-
do qñ ieiunam⁹ diabolus temptat nos d. **D**ic vt
lapides isti panes. i. verba dura ⁊ asperacome-
damus p̄ impatientiā si prandiū non sit paratuz
vel aliter rē. **S**c̄da temptatio. **V**icto diabolo in
p̄ma temptatione p̄ christū ex autoritate. **N**ō in
solo pane rē. **D**iabolus sumpta occasiōe a dicta
autoritate. qz verba dei preponnē in tēplo pro-
cessit ad sc̄dam temptationē di. **U**s vt vadam⁹
ad civitatem ad templuz. christus aut vt bonus

Feria secūda post Inuocauit

miles volens se exhibere suo inimico i omni pla
tea secutus est eum vsq; ad templū vbi erat ma/
gnus populus pgregat. ⁊ tunc dixit diabolus
christo. vis vt ascendam supra pinaculū. qz ibi
magis secrete poterim orare. ⁊ qñ fuerūt supius
dixit diabolus christo. ⁊ quot gentes sunt hic ⁊
multi sunt hic q non credūt te esse filiū dei. ideo
mitte te deorsum. quia de te scribit. Angelis su/
is mādauit de te vt custodiāt te in vñstris in ps
xc. Ad quē christ⁹ dixit. Scriptū est. Non tem/
ptabis dñm deū tuū. Hic christ⁹ dat exemplū p
sonis spūalib⁹ ⁊ deuotis qñ diabolus tēptat de
vana gloria ne cadent sed stent fortes. Videns
autē diabolus q christ⁹ excusauit se ne incurre
ret vanam gloriā. diabolus voluit eū aliē tem/
ptare ⁊ dixit ei. f. christo. Vis vt vadam⁹ ad de/
sertum ad vnū montē satis altum vbi erim⁹ soli/
tarij ⁊ orabim⁹. Et qñ fuerūt in monte diabolus
ostendit christo oēs partes mūdi di. oia esse sua
et posse dare cui vult sed mētē. ⁊ dixit. Hec oia
tibi dabo. si cadens adoraueris me. Christ⁹ autē
qui in alijs temptatiōib⁹ habuerat patientiā au/
toritatib⁹ excusando se i ista indignat⁹ ⁊ clama
uit di. Vade sathana. Scriptū est. Dñm deū tu
um adorabis ⁊ illi soli seruiēs Deū. vj. Sed q
re hoc? dicit Chry⁹. q alie temptatiōes tāgebāt
hūanitatē sed adorare tangit diuinitatē ⁊ ad co
ronam dei tē. Dicit. b. Hierony. q christ⁹ dat h
nobis exemplū q iniurias pprias debem⁹ pati
enter tolerare sed illas que tangūt deū cum indi
gnatione increpare. Chry⁹. In pprijs iniurijs
quemq; esse patientē laudabile ē. iniurias autez
dei vsq; ad auditū sufferre nimis est impiū. No
ta hic de ludouico rege francie. q p̄sueuit caute/
rizare blasphemātes deū. Sed modo verificatū
est illud ppheticū Esa. liij. Bñatores populi mei
iniquē agūt dicit dñs ⁊ iugit tota die nomē meū
blasphemā. Quarto ostendit fruct⁹ pueniens
ex ieiunio in themate cū dicit. Ecce angeli acces
serunt. Et nota similitudinē ⁊ poteritis intelli
gere qualis fuit. Quā duo magni dñi seu p̄cipēs
faciunt duellū in campo clauso vbi rex tenet cā
pum securū ⁊ amici ⁊ exercit⁹ vtriusq; expectāt
finem hinc inde. ⁊ facto p̄elio vict⁹ cum suis fu
git ⁊ seruitores ⁊ amici victoris cū gaudio ad eū
accedūt sibi necessaria mīstrādo. sic christ⁹ ⁊ luci
fer maiores p̄ncipes mūdi. vt dicit m̄ḡ histo
riarū. sed diuersimode. Nam christ⁹ est p̄nceps
sanctitatis. ⁊ lucifer iniquitatis. hodie fecerūt du
ellum ⁊ deus pater tenuit campū securū. Christ⁹
autē vt dicit Chry⁹. p̄cepit angelis vt ab eo elon
garent ne a lucifero viderent. ideo fecit lucifer
de suis ⁊ soli ipsi duo intrauerūt campū. Et ar
ma diaboli fuerūt tria. f. lancea ensis ⁊ dega. cuz
lancea supbie ⁊ vane glorie. cum esse gule ⁊ cuz
gladio auaricie chastiū temptauit ⁊ accessit. naz
ipse lucifer cū istis armis plures occiderat. sed

christo in nullo nocuerūt sed victus fugit. ⁊ tñe
dicit thema de christo. Accesserūt angeli ad eū
et mīstrabant ei tē. sed in quo mīstrauerunt ei
Nota illud quo christ⁹ magis indigebat erat ci
bus. ideo ei in hoc angeli mīstrauerūt. Dicit h
aliqui deuoti contemplatiui. q sancti angeli iue
runt subito ad virginē mariā que nesciebat ali
quid de filio suo nec vbi esset qui sibi dicebat. plū
um ⁊ victoriaz. que auditis rumorib⁹ victorie p
dictos angelos misit sibi prandiū qd pro se pa
rauerat. vt caules vel brodiū vel spinargia ⁊ for
te sardineta. rogans angelos vt qd sibi superat
vel supesset ad ipsam reducerēt ad prandiū. Ec
ce quō accesserūt angeli ⁊ mīstrabāt ei. Ita erit
de nobis. nam modo sum⁹ in p̄elio cum diabo
lo tu campo clauso. f. in. xl. si sum⁹ victores d̄ gu
la vana gloria. ⁊ auaricia. facto p̄elio. f. i die pa
sce. accedent angeli. i. sacerdotes ⁊ mīstrabūt ci
bum quem virgo maria parauit. f. materialē. ef
fectiue autem spūsanct⁹ in coqna vteri virgina
lis. f. corpus christi intra cortinam. i. hostia cōse
crata. Ideo dicit christ⁹. Vincenti dabo manna
absconditū qd nemo scit nisi q accipit Apoc. iij.

Feria Secunda post dñicam p̄
mā in qdragesima. Sermo p̄m⁹

Statuet oues qui
dem a dextris. Mat. xxv. pro decla
ratione hui⁹ verbi ⁊ veniēdo ad ma
teriam p̄dicandā est sciendū. q christ⁹ loquēs d̄
suo aduentu ad iudiciū dixit. Cum venerit filius
hois in maiestate sua. ⁊ oēs angeli eius cū eo tūc
sedebit sup sedem maiestatis sue tūc p̄gregabūt
ad eum oēs gentes ⁊ sepabit eas ab inuicem si
cut pastor seperat oues suas ab hedis. ⁊ statuet
oues quidam a dextris. hedos autem a sinistris
Mat. xxv. Nota in maiestate. nam in p̄mo ad
uentu. f. p̄ redemptiōe fienda non venit in maie
state sed in hūilitate ⁊ paup̄tate. Sed in secūdo
aduētū qñ venit ad faciendū remunerationē. nō
veniet in hūilitate ⁊ paup̄tate sed in tanta maie
state ⁊ potestate q totus mūdos tremet. Scitis
qualis. Nota per similitudinē d̄ arboze in q sunt
volucres siue multe aues cantātes ⁊ saltātes tē
sed quando falco venit tremūt ⁊ timent. Ita iste
mundus est sicut arbor faciēs fructus malos. sci
licet vanitatum pomparum ⁊ deliciarum. ⁊ qui
libet vult colligere synum vel caputium plenuz
quilibet enim perquirat ista mundana. In hac
arboze omnes creature ad instar auium sunt lu
dentes. vt patet in sole ⁊ luna ⁊ planetis. Sic d̄
motu eorum eclipsi tē. Item de elementis. Ter
ra autem in vno tempore productat herbas. plan
tas flores ⁊ fructus ⁊ in alio tempore totum di
mittit. scilicet in autumno. Aqua aliquando
fluctuat tē. aliquando non. Idem de aere. Itē
modo volucres in vere cantant ⁊ faciunt mīmo

Quid rante rigan
Exemplum p̄
Ludouici Regis
Pranice

nium. nam quelibet vult suam. ita q̄ omēs crea-
 ture mundi videntur ludere. Sed quando veni
 et 7 euolabit falco seu aquila grandis. scilicet do-
 minus iesus christus totus mundus timebit. nā
 sol stabit in oriente 7 luna in occidente. ita q̄ nō
 mouebit se nec etiam stelle. 7 omnes montes liq̄-
 scent 7c. propter hoc ecclesia in persona cuiusli-
 bet christianū dicit. **L**ibera me dñe de morte eter-
 na 7c. **S**i ergo celum 7 terra 7 alie creature im-
 peccabiles que nunq̄ preterierūt dei preceptuz
 timebunt. **B**ic quid facies tu qui totiens pecca-
 sti quot iuramenta quot corruptiones fecisti 7c
Tunc peccatores vellent magis esse i inferno q̄
 videre iudicem iratum. **U**nde dicit **J**ob in p̄so-
 na peccatoris. **Q**uis mihi hoc tribuat vt i infer-
 no protegas me 7 abscondas me donec pertran-
 seat furoz tuus **J**ob. xiiij. **T**unc dicent montibus
 et petris cadite super nos 7 abscondite nos a fa-
 cie sedentis super thronum 7 ab ira agni **A**poc.
 vj. **S**ed illi de bona vita qui in hoc mundo vix-
 erunt fm diuinam ordinationē 7 non fm propri-
 am inclinationem tunc non timebunt sed gaude-
 bunt dicendo. **D**ñe istam diem desiderauī ego
 modo ero gloriosus in corpore 7 anima 7 ideo di-
 cent. **G**loria tibi dñe 7c. **I**deo christus. quando
 videbitis hec fieri respicite 7 leuate capita v̄ra.
 quoniā appropinq̄t redemptio v̄ra **L**u. xxi. gl.
 ex hilaritate cordis. **S**ecundo dicit. **T**unc sede-
 bit super sedem maiestatis sue. quia iudex seden-
 do dat sententiam. **I**deo ipse vt iudex vniuersa-
 lis omnium sedebit iudicando. non in terra sed in
 aere vt ab omnibus videatur. **M**ali videbunt
 suam humanitatem. **B**oni autem humanitatem
 et diuinitatem. **E**t sedebit cum eo virgo maria 7
 apostoli. 7 omnes illi qui tenuerunt vitam apo-
 stolicam. **E**cce nos qui reliquimus omnia 7 se-
 cuti sumus te. quid ergo erit nobis. **A**men amē
 dico vobis. q̄ vos qui secui estis me 7 reliquisti
 omnia. in regeneratiōe cum sederit filius homi-
 nis in sede maiestatis sue. sedebitis 7 vos super
 sedes duodecim iudicantes duodecim tribus is-
 rael. **M**at. xix. **Q**uotum deberemus laborare
 pro isto honore obtinendo. **I**tem congregan-
 tur ante eum omnes gentes 7 sepabit eos. scilicet
 per angelos. sicut pastor segregat oues ab hedis
 et statuet oues quidem a dextris. hedos v̄o a si-
 nistris. **P**atet ergo thema 7 sum in materia mo-
 rali. ergo illa die solum oues erunt a dextris. cū
 dicit. **S**tatuet 7c. ergo illa die melius erit eē ouē
 iesu christi q̄ fuisse papam vel regem vel impe-
 ratorem. **M**odo ego video i sacra scriptura q̄
 ex q̄nq̄ virtutibus homo efficitur 7 ostendit
 ouis iesu christi. etiam si ante fuerit capra diabo-
 li. scilicet per

- S**implicem innocentiam.
- A**mplam misericordiam.

Firmam patientiam.
Veram obedientiam.
Dignam penitentiam.
Dico primo q̄ prima virtus 7c. 7 hoc est qm̄
 homo viuit simpliciter. nec nocet alicui corde odi-
 endo. nec ore diffamando. manibus percutiēdo.
 vel furando. 7 ideo talis vita dicitur simplex in-
 nocentia que facit hominem christi ouem. **R**a-
 tio. nam sicut ouis non ferit cornibus vt taurus
 nec mordet dentibus sicut lupus. nec percutit cal-
 cibus vt equus. sed simpliciter viuit. **S**ic etiam
 si vultis esse oues christi neminem percutiatis
 cornibus. scilicet scientie vel potentie. **N**am cor-
 nu scientie feriunt notarij. iuriste. aduocati. vel
 homines qui habent magnam scientiam. **I**tem
 mercatores alios decipiēdo. **C**ornu autem po-
 tentie feriunt dñi 7 potentiores faciēdo rapias
 vel iniurias 7 exactiones calumnias 7 oppressio-
 nes 7 ideo auisa. **Q**uia ecce quid dicit dñs ore
 dauid. **O**mnia cornua peccatorum confringam
 et exaltabunt cornua iusti. in ps̄. lxxiiij. **I**tem nō
 mordere dentibus vt faciunt lupi diffamando
 mordent famam proximi dicendo. talis fuit hic
 ita q̄ diffamare non est nisi mordere. ideo diffamatores
 non sunt oues christi sed lupi inferni.
Ideo ap̄ls. **O**mnis lex vno sermone impletur
Biliges proximum tuum sicut teipsum. qd̄ si inuicem
 mordetis 7 comedetis videte ne inuicem ps̄sumi-
 mamini ad **Gal. v.** **N**ota differētia inter morde-
 re 7 comedere. quia mordere est morsum dare. 7
 comedere est totū transglutire. **M**ordēt illi qui
 ad vnam partem laudant hominē vel mulierem
 et ex alia diffamant dicendo. cognoscitis talem
 bonū hō ē 7 bona mulier sed habet tales defectus
Ecce morsus de fama. **I**lli autem comedunt qui
 non dicunt aliquod bonū aliū laudando sed to-
 tum malum. **E**cce quare dicit ap̄ls. **S**i inuicem
 mordetis. **I**tem non percutere pedibus vt faciūt
 equi. **N**am tunc calcant pedibus quando aliquis
 despiciatur. ideo filij non despiciant parentes nec
 parentes filios. nec iuuenes despiciāt senes. nec
 sani infirmos. nec diuites paupes. nec dñi vasal-
 los. nec prelati clericos 7 econtra. sed tanq̄ ouis
 innocēt se habere ad omnes. **U**nde christus. **V**i-
 dete ne contemnatis vnū ex his pusillis **M**at.
 xvij. **P**atet ergo quid sit simplex innocentia. in-
 nocens quasi non nocens. **N**am tales erūt oues
 iesu christi. 7 erunt ad dexteram cū angelis dei.
Nota hic historiam dauid qui licet fuerit sc̄tissi-
 mus tamen peccauit in numeratiōe populi. pp̄
 qd̄ de⁹ misit mortalitatem in populo. ita q̄ infra
 tres dies mortui fuerūt. lxx. milia hoīes a viginti
 annis 7 sup̄ vltra puulos 7 mulieres que forte
 fuerunt totidem. **V**idens autem dauid mortali-
 tatem populi i quo ipse puniebat. ipse magi vo-
 lens mori dixit. **E**go sum q̄ peccauī 7 inique egi

Feria secūda post Inuocauit

Isti oues sunt quid fecerunt. vertatur obsecro manus tua contra me et contra domū patris mei. **ij. Regū. vlti.** Ecce hic simplex innocentia. **Secunda virtus etc.** Et hoc quando de bonis tam temporalibus quam spiritualibus sibi a deo commissis largiter distribuit indigentibus et ex hoc efficitur quod ouis christi. **Ratio** quia inter omnia animalia ouis est animal magis beneficium. nam ouis exuendo se lanam. facit nobis misericordiam et beneficium misericordie. quia quot pauperes induit ouis. nam nullus nostrum fuisset indutus de lana nisi ouis dedisset nobis. **Item** dat nobis lac ad comedendum et agnos etiam etc. **Ideo** si vultis ei assimilari eritis ouis christi dando lanam scilicet bona exteriora et temporalia. scilicet panem et vinum. pecunias et vestes et huiusmodi. si habetis pauperes in vestra villa seu vico detis eis de ista lana. **Secundo** dando lac. scilicet bona interiora et spiritualia dando bonam doctrinam ignorantibus sicut ego do vobis modo. si habetis lac scientie deuotionis seu eloquentie detis non habentibus. **Nota** pro hoc historiā euangelij. **Dicit** enim. Esuriui et dedistis mihi manducare. sitiui et dedistis mihi bibere. nudus fui et cooperuistis me. **Nota** etiam in legenda beati martini legitur. quod semel in via admirans de oue attosa. discipuli quesierunt. **Pater** quid miramini. **Qui** respondens dixit. Hec ouis compleuit preceptum euangelij dei. **Qui** habet duas tunicas det unam non habenti. et qui habet escas similiter faciat **Lu. iij.** **Tertia** virtus est firma patientia. et hoc quando de iniuriis sibi factis vel dictis non curat nec vult recipere vindictam. imo omnes diligit generaliter et pro omnibus orat. hec virtus facit hominem christi ouem. **Ratio** quia ouis est animal multum patiens. quod comedens si persequitur vel percutitur non se defendit. sed vadit aliunde nec vindicat se sicut canis vel capra sed humiliter cedit. **Benedicta** persona vir vel mulier qui talem habet patientiam. et de nulla iniuria recipit vindictam sed parcat ut deo sibi parcat. **Ideo** apostolus. Si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. non vosmetipsos defendentes. **glo. id est.** vindicantes. **charissimi** sed date locum ire. **Scriptum** est enim. **Mihi** vindictam et ego retribuam dicit dominus. **Si** esurierit inimicus tuus ciba illum. si sitit potus da illi. ad instar ouis. **Rhoma. xij.** **Non** mihi vindictam. **Et** ideo non debet homo sibi usurpare regalia dei. aliter etc. **domini** temporales et iudices possunt facere et debent facere vindictam iuridice cum processu. quia iusticia fit sine peccato. **Item** remissio iniuriarum est meritoria. **nam** patientes assimilantur christo. de quo **Isa. liij.** dicit. **Sicut** ouis ad occisionem ducetur et quasi agnus coram tondeute se obmutescet et non aperiet os suum. **Ideo** apostolus. Sequamini vestigi-

gia eius qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore ipsius. qui cum malediceret non maledicebat. cum pateretur non cominabatur. **f. i. pe. ij.** **Quarta** virtus est obedientia. scilicet quando homo in vita sua non facit aliquid nec cogitando nec loquendo nec operando secundum voluntatem et inclinationem suam. sed secundum voluntatem et ordinationem diuinam talis est ouis christi. **Ratio.** nam iam videtis qualiter oues sunt obedientes pastori. nam vnus puer vel puella facit cum modica virga gubernat. **xxx. vel. xl. oues.** secus est de capris seu hedis. quia quilibet indigeret vno pastore. **Si** ergo in die iudicij vult esse ouis christi sitis obedientes pastori. scilicet illi qui dicit. **Ego** sum pastor bonus et cognosco oues meas et cognoscunt me mee **Johan. x.** **Videamus** nunc quid precipit iste pastor. **Primo** quia viuamus humiliter **Mat. xj.** **Discite** a me quia mitis sum et humilis corde. **f. i. pe. v.** **Humiliamini** sub potenti manu dei. scilicet pastoris vestri etc. **Qui** ergo vult ire per viam superbie non est ouis christi sed capra diaboli. **Secundo** quod vadamus per viam misericordie et liberalitatis dando. **Estote** misericordes sicut pater vester misericors est. date et dabitur vobis **Luce. vj.** **Item** mutuando ibidem. **mutuum** date nihil inde sperantes et erit merces vestra multa. et eritis filij altissimi quia ipse benignus est super malos et ingratos **Luce. vj.** **Qui** ergo inobediens vadit per viam auaricie faciendo usuram. rapinam. furta etc. non est ouis christi sed capra diaboli. **Tertio** quod ambulemus per viam mundam castitatis etc. **Mat. xix.** **Sunt** qui castrauerunt se propter regnum dei qui potest capere capiat. **f. ad Thessal. iij.** **Hec** est voluntas dei sanctificatio vestra ut sciat vnusquisque vas suum possidere in sanctificatione. **Qui** ergo vadit per viam imundam et lutosam luxurie et carnalitate. talis non est ouis christi sed capra diaboli. quibus dicit christus. **Vos** non creditis quia non estis ex ouibus meis. oues mee vocem meam audiunt. scilicet obedienter et sequuntur me. et ego vitam eternam do eis **Johan. x.** **Quinta** virtus est digna penitentia. scilicet de peccatis commissis. quia nullus potest excusari a peccatis. **Et** ideo dicitur. **Non** est enim homo iustus in terra qui faciat bonum et non peccet **Eccl. vij.** **Ideo** necessaria est digna penitentia. scilicet conterendo de peccatis et proponendo non redire confitendo et satisfaciendo. **Et** isto modo penitentia facit hominem ouem christi. **Ratio** nam ouis et capra differunt. quia ouis cum cauda coopit verenda sua. sed capra non imo ostendit totum. **Ab** odo cognoscitis quis est ouis et quis capra. omnes quoties sumus habemus verenda peccatorum. que licet modo non appareant tamen in die iudicij omnia mala et peccata apparebunt in facie. **Sicut** patent peccata enormia illius qui con-

demnatur et puniuntur in schala cuius pergamenis in fronte in quo sunt peccata picta. **O** et quanta mala occulta discooperientur. multi et multe que modo reputantur bone persone quam tunc videbuntur et dicitur quis est ille et non est ille talis religiosus. **O** de traditore ypocrita. **I**dem de clericis et laicis et mulieribus. **S**ed si verenda peccatorum cooperiantur hinc cum cauda penitentiae. tunc non apparebunt in perfusio/ ne nec in verecundia vestra. **E**t nota hic exemplum de scitifero confessio in stabulo. qui cooperit peccata sua cum confessione intelligatis. et cuius cauda penitentiae. **N**am taliter cooperuit peccatum quod diabolus non recordabatur. et non est mirum si diabolo sunt in oblivione. quia etiam ab ipso deo obliuiscuntur. **A**utoritas. **S**i impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatur et custodierit omnia precepta mea et fecerit iudicium et iusticiam vita viuet et non morietur. omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor super plebem ad puniendum. **E**zech. xviii. **I**dem dicit dauid in ps. xxx. **B**eati quorum remissa sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata. scilicet cauda penitentiae. **C**apra autem que totum ostendit significat personam inuerecundam diffamatam. quia omnes sciunt suam malam vitam et peccata. ut sunt mali clerici et alij notorii concubinarij. nec volunt ea cooperire cum cauda penitentiae. sunt enim impenitentes. **I**deo faciamus penitentiam. **E**cce ergo que dicitur thema. **S**tuet oues a dextris. **D**eo gratias.

In feria secunda post dominicam Inuocauit Ser. ij.

Sunt hi in suppli

Icium eternum. iusti autem in vitam eternam. **M**att. xxv. **S**ermo noster erit de sancto euangelio quod loquitur de iudicio generali. **S**ed primo salutetur virgo maria. **I**bi sunt hi scilicet mali in supplicium eternum. iusti autem in vitam eternam. **E**st hic questio pro introductione materie predicande. propter quid oportet esse iudicium in fine mundi. cum iam sancte anime habeant retributionem eterne glorie in celo et mali in inferno. quia dicit scriptura. **S**tutum est omnibus hominibus semel mori quantum ad corpus. et post hoc iudicium quantum ad animam imortalem. **H**eb. ix. **A**d quid ergo erit aliud iudicium **R**esponso quod tota ratio illius finalis iudicij et generalis erit ad ostendendum iusticiam et equitatem iusti iudicis. qui non solum in suo iudicio vult facere equitatem sed etiam conformitatem. quia secundum modum per quem facta sunt vera opera boni habebunt retributionem et secundum modum per quem facta sunt mala opera mali habebunt punitionem. **A**utor. ps. lxxj. **S**ed locutus est deus duo hec audiui quia preteritis dei est et tibi domine misericordia. quia tu reddis unicuique iuxta

opera sua. **N**ota preteritis dei. scilicet ad puniendum quoscumque siue magnos siue pueros. **E**t tibi domine misericordia. scilicet ad remunerandum bonos. quia tu reddis unicuique iuxta opera sua. **N**on videamus qualiter fuerint bona opera siue mala et sic videbimus rationem iudicij generalis. **B**ona siue mala primo fuerint ab anima cogitando. deliberando. ordinando. **D**einde in executione corpus associat anime ad faciendum opus bonum siue malum. **I**dem anima prius meretur vel demeretur. verbi gratia. **I**n quolibet statu de bonis operibus. deinde de malis practice. **I**dem conformitas diuine iusticie primo dat retributionem anime. verbi gratia. **U**bi sunt anime sanctorum. **R**atione sunt in gloria. sed corpora remanent adhuc corrupta. **S**ed in iudicio generali suscitabuntur corpora ut simul cum anima habeant gloriam **I**dem dicit. tu reddis unicuique iuxta opera sua. **I**dem per omnia dicatur de malis operibus. **D**e his omnibus **A**uctas. **D**eus nos manifestari oportet. scilicet ex dicta ratione. ante tribunal christi ut referat. id est reportet vniuersis propria corporis non dicit anime sed corporis simul cum anima. put gessit siue bonum siue malum. id est. **C**orinth. v. **Q**uonia boni iudices non solum puniunt latronem vel homicidam sed etiam illum qui ipsum associauit. **P**atet ratio iudicij generalis. cuius conclusio est thema. **I**bi sunt hi tres. **D**e illo iudicio euangelium hodiernum ponit tria puncta. scilicet ordinatio iudicialis. diffinitio sententialis. executio perpetua. **D**e isto dicitur thema **I**bi sunt hi tres. **D**ico primum quod erit in iudicio. erit ordinatio iudicialis. quia que a domino sunt ordinata sunt. **R**om. xiiij. **D**e ista ordinatione dicit euangelium. **C**um venerit filius hominis in maiestate sua tres. vel quatuor ad hedos a sinistris. **V**ide de hoc in precedenti sermone in primo aduentu quando venit pro redemptione non venit in maiestate sed in humilitate et paupertate. propter hoc iudei nolebant ipsum recipere. imo quando beatus **I**ohannes ipsum ostendit dicit. **E**cce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. **I**ohis. i. dixerunt. nolumus hunc regnare super nos. **U**nde de tota illa multitudine non nisi duo secuti sunt christum. scilicet beatus **A**ndreas et quidam alius. **I**dem **M**aria. **I**n humilitate iudicium eius sublatum. est sed quando veniet ad iudicium cum tanta maiestate tres. **N**ota errorem dicentium quod tunc virgo **M**aria orabit pro peccatoribus. quia immo erit constituta cum filio sedens tres. omnes apostoli. et de illa vita apostolica ut dicitur gloria super illud. **E**cce reliquimus omnia. **M**atth. xix. **T**unc oues id est boni erunt ad dexteram. **R**atio. propter tres conditiones quas habuerunt ad instar ouium que sunt scilicet misericordia. obediencia. penitentia. **V**ide in precedenti sermone. **S**ecundum quod erit in iudicio erit diffinitio sententialis. **D**ic practice quomodo christus iudicabit propria

Feria tertia post Inuocauit

autoritate. Et licet nō indigeat consilio matris nec apostolorum volens ipsos honorare. dicit xps matri q̄ sedebit ad dexterā eius iuxta figuram. iij. Regū. ij. Posit⁹ ē thron⁹ matri regis q̄ sedit ad dexterā eius. **M**at̄ mea qd̄ videt̄ vobis. quid debeā facere his q̄ sunt ad dextrā. **V**idēt̄ aliq̄ q̄ hec locutio erit mentalis rē. **S**z op̄ter q̄ ego dicā vobis vocalit̄. **R**ndet̄ virgo maria. **F**ili mi. videt̄ mihi ex quo isti nō vixerūt iuxta suā inclinationē s̄ iuxta vram ordinationē nec s̄m suos sensus. s̄ iuxta vras monitiōes. id̄ videt̄ mihi q̄ debeant hic eē nobiscum in gl̄ia. **I**dē dicet̄ apl̄. **T**ūc xps vt iudex impatiue dicet̄ leta facie. **V**enite b̄ndicti p̄ris mei possidete paratū vobis regnū a p̄stitutione mūdi. **M**at̄. xxv. **T**ūc boni p̄strati dicēt. **G**loria tibi dñe rē **T**unc virtute gl̄ie ascēdēt̄ i altū. **A**uctoritas. s̄. **T**hessal. iij. **H**oc enī vobis dicim⁹ in verbo domini. qz nos q̄ viuimus simul raptemur cū illis obuiā xpo in aera. r̄ sic semp cū dño erim⁹. **D**einde dabit̄ sniam p̄tra malos de cōsilio matris r̄ apostolorū dicēs. **E**go vt iudex vniuersalis r̄ dñs diffinitive r̄ irreuocabiliter dico vt fiat sicut dicitis. **T**unc dicet̄. **V**icedite a me maledicti rē. vbi sunt septē clausule. **P**rima **V**icedite **T**ūc illi maledicti faciant planctum. **M**tere. xx. **M**aledicta dies in qua natus sū. dies in q̄ peperit me mater mea non sit b̄ndicta. maledictus vir qui annūciauit p̄ri meo di. natus ē tibi puer r̄ quasi gaudio letificauit eū. **T**ertiū erit executio perpetua q̄ statim fiet. nō sicut i mundo de aliquibus sententijs q̄ nunq̄ executioni mādāt̄ **N**ota quō in executione est ordo p̄trarius diffinitioni sententiali. **Q**m̄ primo fiet executio de malis. qz dicit̄ thema. **I**būt in suppliciu eternū **D**ic quō xps clamabit. **I**nferne aperi os tuum r̄ deglutire impios istos. **T**ūc terra se aperiet r̄ absorbebit omnes malos. **J**urta illud **M**at̄. xij. **I**n tēpore messis dicā messoribus. **C**olligite primū zizania r̄ alligate ea in fasciculos ad cōburendum **N**ota p̄actice quō fiunt fasciculi. **Q**m̄ sicut fuerūt hic siles in culpa sic erunt siles in pena. **U**n⁹ fasciculus fiet de malis dñis tēporalibus rē. **A**lius de malis p̄latis. alius de malis religiosis rē. **C**ōgregabunt̄ in p̄gregatione vnius fascis in lacū r̄ claudentur ibi in carcere. **E**sa. xxij. r̄ erunt ibi in secula seculorū **M**elius eis fuisset nūq̄ fuisse. **D**icit̄ christus de iuda **B**onū erat ei si natus nō fuisset hō ille. **M**at̄. xxvj. **D**icit̄ glo. **M**elius fuisset iude oīno non fuisse. **P**ostmoduz fiet executio de bonis introducendo eos in celū precedentibus angelis cantando sequentibus omnib⁹ sanctis. xps vō cuz virgine matre in medio. r̄ sic ascendet. r̄ quādo transibunt̄ videbunt̄ celum lune r̄ solis r̄ vide-

bunt̄ oculis carnalibus. **I**dē de pulchritudine celi empirei. vbi inueniāt̄ suas cathedras cū nominibus suis r̄ ibi collocabunt̄. quidam i or̄dinibus angelorum. quidam archangelorū. rē. **S**uper omnes erit virgo maria. **J**urta illd̄. **E**xaltata es dei genitrix super choros angelorū ad celestia rē. **S**i enīz quotidie oportet nos tormēta perferre si ipsam gebennā paruo tempore tolerare vt christum videre possemus in gl̄ia venientē r̄ sanctorum eius numero sociari. **N**ōne dignum erat pati omē qd̄ triste est. vt tanti boni tantēq̄ gl̄ie participes haberemur.

Feria tertia post primam dominicā

Dicebat eos de regno dei. **M**at̄. xxj. **N**ota difficultas huius thematis est scire qd̄ per regnum dei intelligatur. **P**ro quo sciendum q̄ in sacra scriptura maxime i nouo testamento regnum dei dicitur christ⁹ r̄ hoc triplici ratione.

Primo possessiue.

Secundo causatiue.

Tertio obiectiue

De prima. qz sicut rex potens pacifice possidet regnum sibi fidele. **I**ta pater possidet filium suum christum in sua humanitate pacifice. qz nunq̄ in suo corpore nec in anima habuit rebellioē nec inobedientiam seu peccatum. **D**icit enī sanctus **T**homas. iij. scrip. di. xij. q. ij. arti. j. q̄ simpliciter loquendo christus nullo modo peccare potuit. **U**nde damascenus dicit in tertio libro. q̄ impeccabilis est dominus iesus. potest enim christus vt dicit̄ sanct⁹ **T**homas vbi supra. tripliciter cōsiderari. scz vt viator. vt comprehensor. r̄ vt deus. **E**t omnibus istis tribus modis christum considerando christus est impeccabilis. quod sanctus **T**homas vbi supra inductiue pulchre probat r̄ declarat. **S**ecundo causatiue quia christus ex sua euangelica predicatione et exemplo virtutum r̄ cōuersatione erat causa vt gentes conuerterentur. **E**t id̄ qz deus pater regnat super gētes super quas ante tirannice regnabat lucifer ante. s̄. per quinque milia annos.

Tertio obiectiue. qz totū obiectum gl̄ie in regno celesti vel celo empireo est xps vidēdo christi diuinitatem que est eadem in tribus p̄sonis. r̄ eius humanitatem homo est gloriosus r̄ beatus. **D**icit enī sanctus **T**homas q̄ beatitudo ē vt finis quo ē aliquid creatum. non autem vt qd̄ siue obiectiue. sic enim est quid increatum. prima secūde. q. iij. arti. j. **I**dē prima parte. q. xxvj. arti. iij. **E**cce ratio quare christus dicitur

renū dei. et hoc ē dicitur **Luce. xvij.** q̄ rabinū
 et pharisei inimici p̄i fecerūt xp̄o q̄stionē dicē
 do. **Q̄n̄ veniet regnū dei. s. homi.** In iuuetute
 aut i senectute. ex elemosyna aut ex ieiunio. i tē
 plo vel extra. R̄ndit eis xp̄s et dixit. **Nō** veiet
 regnum dei cū obseruatōe. neq̄ dicent. **Ecce h̄**
 aut illic. **Ecce enī regnū dei intra vos est. Luce**
xvij. Nota cū dicit. **Nō** veniet cū obseruatōe
 operis vel loci. **Et** docebat eos de regno. i. d̄ se
 quō erat vna p̄sona in trinitate. **Item** quō erat
 vnus de⁹ et hō et messias. et sic de alijs veritati
 bus fidei. p̄t̄ q̄ thema. **In** sancto euāgelio ho
 dierno xp̄s oñdit nobis triplicē veritatez de re
 gno dei. i. de se triplici testimonio. sc̄z **Per** testi
 moniū humanale et hoc in principio euangelij.
Per testimonij diuinale. et hoc in medio euāge
 lij. **Per** testimonij scripturale. et hoc i fine euā
 gelij. **Et** primo dico q̄ xp̄s et c̄. **Quia** hoies sp̄s
 sancto illuminati p̄stebant veritatē i principio
 euāgelij cū dicit. **Cum** intrasset iesus hierosoli
 mā cōmota ē vniuersa ciuitas. d. **Quis** ē h̄. **po**
 puli aut dicebant. **Hic** ē iesus p̄pha a nazareth
 galilee et c̄. **Ecce** testimonij hoim. **Nota** cū dicit
 cōmota ē vniuersa ciuitas. s. ad honorifice reci
 piendū xp̄m veniētes. p̄pter qd̄ rabinū et phari
 set quib⁹ sūme displicebat talis receptio ex inui
 dia et malicia dicebant p̄plo. **Quis** ē hic. **Filius**
 vni⁹ carpentarij paupis facitis tantū festū. **Mā**
 tale festū et receptio talis solū d̄z fieri regibus et
 p̄ncipibus. **Id̄** despectiue dicebāt. et q̄s est hic
 quēadmodū dicit in ps̄l̄is q̄n̄ paup loquitur.
Et quis ē hic. **Et** iō **Eccl. xij.** **Diues** locutus ē
 et oēs tacuerunt. et verbū illius vsq̄ ad nubes
 p̄ducēt. paup locut⁹ ē. et dicunt. **Quis** ē hic. s̄z
 ecce testimonij ppl̄i. s. hoim simpliciū. nō autez
 superborum. **Hic** est iesus propheta a nazareth
 galilee. quasi dicerent. talis honor sibi cōuenit.
Et nota hic quinque excellentias quas attribue
 bant xp̄o illuminati sp̄s sancto ex quib⁹ dignus
 erat illo honore. **Et** prima excellentia erat vel ē
 q̄ dicebāt eū eē deū creatorem quādo dicebant
Hic ē. q̄ eē est p̄p̄riū nomē dei. quia esse signifi
 cat diuinitatē. **Et** si dicatur. et nunquid nos ha
 mus eē. **Responsio** q̄ esse nostrū proprie loquē
 do nō debet dici eē. **Sicut** nullus proprie dicit
 diues nec dicitur dñs ex pecunia quam accepit
 mutuo. q̄ nō ē sua. imo oportet eā reddere cum
 vsuris sub magna pena. **Sic** etiam deus qui p̄
 prie habet esse mutuauit nobis eē. q̄ esse essenti
 aliter soli deo cōpetit. **Esse** vero nostruz mutuo
 accepimus a deo. et oportet nos reddere in mor
 te. q̄ oportet nos mori. et tunc redditur cuz vsu
 ris. s. meritorum et bonorum operum. als et c̄.
Ideo q̄n̄ deus voluit mittere moysen ad liberā
 dū populū isrl̄ de manu p̄baraonis. moyses vo

lut scire nomē. **Qui** respondit deus dicens. **Ego**
 sum qui sum. sic dices filijs israel qui ē misit me
 ad vos. **Pro. iij.** **Quādo** ergo populus dicebat
 hic est. confitebantur xp̄i diuinitatē prop̄ quā
 meretur istum honorem. **Secunda** excellentia
 ē sua hūanitas et incarnatio quā p̄stebāt cū di
 cebāt **Iesus.** q̄ sic esse ē nomē diuinitatē. sic iesus
 nomē hūanitatis. **Et** iō vocatum est nomē eius
Iesus. **Luce. ij.** qd̄ idem est q̄ saluator. **Id̄** di
 xit angelus gabriel ad **Joseph.** **Vocabis** nomē
 eius iesum. **Ratio.** ipse enim saluuz faciet popu
 lum suum a peccatis eorum. **Barth. j.** **Tertia**
 excellentia est prophetia quā sibi attribuebant
 quando dixerunt eum prophetam. **Nam** p̄phe
 ta s̄m et h̄mologiam dicitur. i. procul fans sc̄z a
 cognitione humana naturali. **Et** hoc dicitur p̄
 p̄ter eius predicationem in qua loquebatur sc̄z
 de mysterio trinitatis. de gloria paradisi. de or
 dinibus angelorum. de penis inferni. et de pur
 gatorio. et de limbo. et de generali iudicio. **Ista**
 enim procul sunt a cognitione humana. **Secus**
 est de moysē qui locutus est de deo soluz dicen
 do illa que possunt sciri naturaliter sc̄z q̄ ē vnus
 deus. vnum principium. hoc etiam sciunt p̄bi.
Ideo moyses debet dici propheta. id est prope
 fans. et non procul. **Sed** iesus christus debz di
 ci propheta. i. procul fans. **Ideo** dixit populus
 de eo. **Propheta** magnus surrexit i nobis. **Luce.**
vij. **Quarta** excellentia est vita christi vir
 tuosa quā cōmendabant et sibi attribuebāt quā
 do dixerunt a nazareth. quod interpretat̄ flos
 vel campus floridus. **Ecce** hic vitam christi flo
 ridam et odoriferam dans odorem virtutum et
 consolationis animabus deuotis. **Ideo** **Salom.**
Hiems abiit et recessit sc̄z tempus **Boysi**
 flores apparuerunt in terra nostra. **Cañ. ij.** **Sibi**
 ergo competebat iste honor. **Quia** dicit philo
 sophus q̄ honor est reuerentia alicui exhibi
 ta in testimonium virtutis. **j.** **Ethico.** **Quinta**
 excellentia est sua passio quam testificabantur
 hebraice quando dixerunt a galilea. que s̄m he
 braicam interpretationem quadrupliciter inter
 pretatur scilicet. rota. volubilis. transmeās. trā
 figuratio. **Quando** ergo populus dicebat. a ga
 lilea. dabant testimonium sue passionis in qua
Iesus christus primo fuit in rota. quando du
 cebatur rotando de vno iudice ad alium. **Se**
 cundo fuit volubilis quando data sententia vt
 crucifigeretur. impetuose fuit ductus ad mon
 tem caluarie. **Tertio** fuit transmeās scilicet mor
 tem sc̄z quando fuit corpus positum in monu
 mento et anima descendit ad limbum. **Quarto**
 transfiguratus in die resurrectionis quando a r̄
 ma redijt ad corpus et surrexit gloriosus. **Fiat**
 ergo ratio. quādo iudei presumptuosi ex inuidia

Feria tertia post Inuocauit

dicebat. q̄s ē hic. testimonio humano fuit a spū scō testificatū. Hic ē iesus p̄pha rē. De hoc ergo x̄ps regratiādo p̄ri in orōe sua dicebat. Confiteor tibi pater dñe celi et terre. quia abscondisti hec. s. supradicta secreta a sapiētib⁹. et reuelasti ea puulis. qm̄ sic fuit placitū añ te. **Matth. xj.**
Sc̄da virtus fuit ostensa de x̄po p̄ testimoniū diuinale siue diuinū. qz tale signum nō poterat dari nisi a deo imediate. **D**icit enī i medio euāgelij. **I**ntrauit iesus in tēplū et eiecit oēs vēdentes et ementes in tēplo et mensā numulariorum. euertit et dixit eis. scriptū ē. **D**omus mea dom⁹ orōnis vocabif. vos autē fecistis eā speluncā latronū. **E**t accesserūt ad eū ceci et claudi in tēplo et sanauit eos. **E**t si dicatur. quō ipsi p̄mittebāt vt ita eos expelleret de tēplo quare nō defendebant se. **D**icit beatus **H**iero. qz a facie iesu x̄pi p̄cedebat quidā radius splēdoris q̄ terrebāt eos. **E**cce testimoniū diuinale. nam talia nō p̄nt nec poterant fieri nisi a deo. **I**ō x̄pus dicit. **Q**uia ego facio testimoniū p̄hibēt de me. qz pat̄ misit me. **I**o. v. **N**ō notate hic tria moralia secreta nā iesus x̄ps inuenit in tēplo tres p̄ditiones gentium q̄s eiecit de templo. vt patet in euangelio. **P**rimo mercatores emētes et vēdētes. **N**ō videamus si sūt adhuc mercatores i ecclia. **E**t nota de simonia pharoz. si mō erigāt. emētes etiā et vendentes eccliaistica bñficia. **I**tem si aliquis vult facere capellanias mō. nō p̄nt fieri nisi emēdo et vendendo. **D**icatur modus simoniac⁹ quē tenēt et detur eis bon⁹ modus q̄liter debēt facere. **I**tē de sepulturis. qz mō emunt et vendūt oēs. nūquid sum⁹ mercatores plani. **I**tē dicendo quā crucē vultis. qz p̄ maiori dabitur tantū **D**e sacramētis baptismi p̄fessionis. cōtonis matrimonij. extreme vnctionis. oportet aliquo modo totū emere. **E**cce quare x̄ps eijciebat emētes et vendentes de tēplo. qz ista peccata eijciendā sūt de ecclia. als sic emētes et vendētes eijciendā de paradiso et recipientur in inferno. **I**ō p̄pha. **N**ō erit mercator vltra in domo dñi exercituum in die illa. **Zach. xiiij.** **S**c̄do in templo erāt campoz. qz mensas numularioz euertit. **N**ō videam⁹ si in ecclia dei sint mensas numularioz **D**ico qz sic altera rōne. qz sicut in mensis numularioz fit p̄mutatio pecuniaz p̄ pecunia. ita mō in altari. nā x̄ps dicit denari⁹. **Mat. xx.** **V**ocatos oparios et redde illis mercedē. **I**bidē. cū venissent acceperūt singulos denarios. **D**ēs glose dicūt qz iste denarius est x̄ps. **N**imis ē auar⁹ qui isto denario ē p̄tent⁹. **I**ō qñ bea. **T**ho. de aqno fuit interrogatus a x̄po. d. bene scripsisti de me **T**homa. quā ergo mercedē accipies. rñdit be. **T**ho. d. **D**ñe nō aliā mercedē recipiā nisi teipz **S**ed modo fit cambiū in altari qz sunt multi cle-

rici qui non dicerent missam nisi pro pecunijs. faciendo pactum et precium. vt in missis sancti amatoris. **N**ota defectus qz pro pecunijs corruptilibus p̄mutant denarium incorruptibilem. s. x̄pm. ideo christus subuertit mensas numularioz. innuens qz tales clerici sicut debēt ire ad paradysum vadunt ad infernum. ideo dicit. **F**iat mensa eorum coram ip̄s in laqueum i retributiones et in scandalum. **N**ota in laqueū scz culpe mortalis. s. simonie. **E**t in retributiones scz pene temporalis. s. paupertatis. et in scandalum. s. damnationis infernalis. **T**ertio cathedras vendentiū colūbas subuertit. **Q**uō intelligitur hoc. **N**unquā vendentes colūbas sedēt in cathedris. clarum est qz non. **I**deo hoc sic intelligitur. **I**am scitis qz spū sanctus descendit sup x̄pm baptizatum in forma columbe. **Luce. iij.** **E**t ista rōne grē spūales vendunt mō in tēplo a sedentibus i cathedris. s. iudicibus p̄elatis et cōfessoribus. **N**am gratia spiritualis est absolutō a peccatis dare penitentiam vel datā cōmutare vel in votis dispensare. **I**am iste gratie vēduntur in ecclesia dei qñ petunt tantū vel tantū pro absoluteione vel dispensatione v̄l mutatione nesciunt dare alias penitencias nisi de missis rē. **S**icut si vna medicina eēt bona omnib⁹ plagis **E**cce quomodo columbe hodie vendūt. **E**t nota de illo homine paupere qui de tota quadragesima nō potuit inuenire confessorum quousqz portauit florenum in manu ostendens illū. **I**ō beatus ille qui istas columbas nō vendit. **E**t iō dauid in. ps. dicit. **B**eaure vir qui nō abiit i cōsilio impiorum et in via peccatorum non stetit et in cathedra pestilentie non sedit. **D**icit autē cathedra pestilentie quia damnat se et alios. ps. j. **T**ertiu testimonium est scripturale. qz christus per sanctam scripturam manifestauit veritatez de se in fine euangelij. vbi dicitur. **V**identes autem principes sacerdotum et scribe. vsqz ibi. docebant eos de regno dei. **N**ota hic quō antiquit⁹ mulieres lactabant filios suos per tres annos. et cōmuniter in tertio anno pueri incipiunt loq̄. **I**deo christus dixit. **N**on legistis. ex ore infantium. i. non fantium et lactentium perfecisti laudem rē. **N**ota. destruas inimicum et vltorē. inimicum. i. collegium phariseorum. et vltorem. i. scribarum iracundorum seu vindicatorum

Sermo de eadē feria. iij. dominice. j. xl.

Intrauit hiesus in templum dei. **Matth. xxi.** **P**ro declaratione huius verbi et introductione materie sciendū est qz cōsuetudo fuit x̄pi vt veniens hierlm primo intrabat templuz dei ad orandum. **N**ota historiā euangelij breuiter

qualiter ipsum popul^o recepit honorifice et pces-
sionaliter. quod videtes. s. pharisei indignati di-
cebant ipso. et quis est hic. **Nota** ut habes in alio
sermone pcedenti de quinqz excellentijs. et d isto
ingressu dicit thema. **Intrauit** iesus in templum
dei. **Vando** exemplum pdicatoribus qz qn veni-
unt ad villas pmus introitus i templu dei debet
ee. pter ergo thema. **Modo** iuxta hoc thema vo-
lo vobis declarare quo exemplo xpi debetis in-
trare templu dei in die dnico vlin die festo. **Ego**
amore vestri modu in sacra scriptura iuveni in q
dam autoritate. in ps. xcix. **Jubilate** deo etc. po-
pulus ei? et oves pascue eius introite portas eius
in confessione atria ei? in hymnis confitemini illi
Ubi ponit septem conditiones a laicis obseruan-
das in audiendo missam in debus dnico et festi-
uis. **Prima** conditio est vt sit popul^o ei? s. dei q
sit de plo christiano. **Secunda** vt sint oves pa-
scue ei?. **Tertia** qz intrent portas. **Quarta** qz sint
in confessione. **Quinta** qz visitabunt atria eius.
Sexta qz occupent in hymnis **Septima** ne ante
finem recedant ibi. confitemini illi. **Prima** co-
ditio ergo volentibus intrare ecclesiam et missaz
audire est qz sint de populo dei. s. de plo christia-
no. **Diceretis** vos iam omnes sum? christiani p
gram dei. **Dico** qz excoicatus non est de populo
dei. **Sicut** em exul et bannit^o de aliqua villa no
est de populo illius ville licet fuerit. quia no au-
deret venire eo qz est exul ab ipso plo. **Ita** etiam
de christianis omnes sum? de plo dei p baptismu
sed p excoicatione efficit quis exul et bannitus a
villa ecclesie et plo christiano. et no habet ptes in
bonis que sunt in christianitate nec qz diu e exco-
municat^o debet venire ad ecclesiam nec e cu tali-
bus picipandum. **xj. q. ij.** **Omnes** christian? dile-
ctissimi quia sacerdote excoimicaf sathana tra-
dit quo scz qz extra ecclesia est diabolus. sicut in
ecclesia christus. ac p hoc diabolo tradi dicit qz
ab ecclesie comunionem remouet. **Ecce** quo exco-
municatio vel banitio no est nisi pscriptio. ideo
valde timere debem? sententia excoicationis **Si** di-
ceretis mihi quid velletis amplius perdere. digi-
tum vel auriculam aut ee p annum excoicat^o **Di-**
co vobis qz magis vellem pdere digitum et ma-
nus et etia caput qz p hora esse excoimicaf. **qa**
excoicatio includit peccatum mortale. **xj. q. iij.** ni-
hil debet timere xpianus qz separari a corpe chri-
sti. **Si** em separatur a corpe christi no e membrum
eius no vegetaf spiritu eius. **Quisquis** aut inqt
apulus spm christi non habet hic non est eius. at-
tendatis ergo vt sitis de plo dei. **De** hoc autori-
tas **Ozee. j.** legit qz ppheta **Ozeas** habuit vnu
filiu que vocauit israel quod interpretaf semē dei
Deinde habuit filia qua vocauit absqz misericor-
dia. **Deinde** tertiu que vocauit no popul^o me?
Quia vos no popul^o meus et ego non ero vester
deus. **Ozee. j.** **Isti** tres filij significat tres condi-

tionem xpianorum. **Et** pma est obedientiu et de-
uotoru qui dicunt semē dei. **Secunda** est no exco-
municatoru sed peccatoru qui viuunt in peccati.
scz qui viuunt in supbia aut auaricia vel luxuria
etc. **Hec** conditio gentiu dicit filia absqz misericor-
dia. quia qz diu sunt in peccato mortali no conse-
quunt misericordia. **Tertia** conditio. est excom-
municatoru qui nolunt facere de se ronem. **Et** de
istis dicit deus no popul^o meus. **Ideo** auertis
vos ne intretis ecclesia dum fit officiu qz diu erit
banniti. quia ibi est pena suspensionis in furca in
ferni. **Sed** si querat quid ergo facia in die festo.
Responsio. oratis deu in domo vestra dum dicit
tur missa et laboratis vt habeatis absolutionem fa-
ciendi de vobis ratione. **Secunda** conditio est
necessaria qz sint oves pascue xpi. **Nam** oves no
comedunt nec bibunt. quousqz sunt in ouili vlin
pascua. **Sic** vos no debetis comedere nec bibe-
re sed ieiuni debetis missam audire. et isto mo eri-
tis oves christi pascue. **Pascua** aut est sacramen-
tum altaris. **Sz** si dicat nullus comedit de eo ni-
si sacerdos. **Dico** qz imo omnes comedunt **Sicut**
qn vos prandetis solum os comedit et no manus
nec pes. **in** ex isto cibo omnia mēbra fortificantur
Ita de corpe mystico. **Na** sacerdos est os. oculi
sunt contemplatiui. aures sunt iudices. brachia
milites. venter mercatores pedes sunt laborato-
res. **Sacerdos** aut comedit sed omnia alia mēbra
fortificant. **Ideo** dicit sacerdos in fine misse. refe-
cti cibo potuqz celesti. etc. no dicit refectus. **Qui**
ergo veniunt ieiuni ad missam oves sunt pascue
christi. **Null^o** vestru qui haberet loqui pape vel
regi vellet comedere ante vel bibere. **Et** qd sunt
pape vel reges nisi vermes respectu illius maie-
statis pape et regis iesu christi cu quo loquimini
in ecclesia orando qui e ibi cum suis baronib^o et
angelis. **Cogitate** ergo quid debet dicere quan-
do sentiunt anhelitu fetidu de cibo vel potu. **Ido**
no debetis comedere nec bibere in talibus dieb^o
ante missam etia si inuitarent vos. **Nam** debetis
dicere et respondere no bibam quia habeo loqui
cu papa vel rege. **Multi** excusant a ieiunijs ec-
clesie. sed ab isto null^o excusant. **Oves** diaboli pa-
scuntur in prato eius. s. in taberna et tandē in in-
ferno. **De** quib^o loquit **Dauid** in ps. xlviij. **Si-**
cut oves in inferno positi sunt mors depascet eos
no dicit destruet **Mors** corporalis destruit corp^o
sed mors infernalis no. sed depascet eos. qz sem-
per viuunt cu dolore et miseria. **Secus** de ouib^o
christi. **De** quib^o dicit ipse christus. **Ego** pascam
oues meas. et eas accubare facia. **Ezech. xxxiij.**
Nota cum dicit. **Ego** pascam oues meas prout
supra declarau. ego accubare eas faciam. quia
de ista pascua veniemus ad pascuam paradisi.
Tertia conditio est necessaria ne extra ecclesia
maneatis. **Ideo** dicit. **Introite** portas ei?. scz ec-
clesie. hoc dicit contra vnu magnum defectum

Feria tertia post Inuocauit

Illorum scz qui quādo dicūt missa stant in platea vel cimiterio loquētes. Sed in eleuatione corporis christi. quādo pulsāt campana veniunt tanq̄ porci ad escam. ⁊ nunquid est ista vita christianorum. Et nunquid illi qui inueniunt extra castrum obsessum capiunt ab inimicis. Castruz in quo populus christianus se recipit ⁊ fortificat i diebus festiuis. ē ecclesia. ⁊ obsidet ab inimicis id est. demonibus. qui quādo dicūt missa nō audent ecclesiam intrare s; obsident ⁊ peccatorib; insidiant. Ideo mirū est q̄ nō ducunt secum illos quos inueniunt. Et nō ad hoc figurā. Bar; est mibi calam; similis virge ⁊ dictū est mibi. surge ⁊ metire templum dei. ⁊ altare ⁊ adorātes in in eo. atrium vero quod est foris templum ejice foras ⁊ ne metiaris illud quoniā datum est gentibus supple infernalibus. Apoē. xj. Templū est ecclesia in qua mensurant deuotio ⁊ oratio ⁊ alia opa bona christianorum. vt de istis reddat eis premiū. Opera aut̄ illorum qui sunt extra nō mesurantur a christo sed a diabolo. Ideo dicit. Introite portas eius. Nota miraculū de illo sancto rectore. qui sepe corripiebat populū quia nō leuabant ecclesiam intrare ⁊ semel venerunt demones visibiliter ⁊ secum duxerunt illos quos inueniunt in platea. Quarta conditio est ne tardū veniant ad missam. Si dicatur in qua hora debemus intrare templum. Respondet Dauid. in confessione. Ratio. quia illa confessio generalis ante missam p̄ vobis fit. quia sacerdos iaz debet esse cōfessus sacramentaliter. Et qui deuote audit missam completam in die dñica si infra hebdomadam moritur habet pro confesso ⁊ cōmunicato. alias ibi essent mille diaboli. Ideo dicit in cōfessione. Dicit em̄ beatus Tho. iij. scripto di. xxj. q. ij. arti. j. ⁊ ij. q. Confessio generalis que fit in missa. p̄ma ⁊ completorio delet peccata venialia ⁊ etiam mortalia oblita. Et ergo intrare debemus templum vt simus in principio misse quando fit confessio generalis. Nam in cōiuijs magnorum dñorū quilibet debz esse in ablutiōe manuum. Nam in ista ablutione vel confessione abluuntur manus conscientie. Ideo dicit Dauid. Confessio ⁊ pulchritudo in conspectu eius sanctimonia ⁊ magnificentia in sanctificatione eius. in ps. Jubilate ⁊c. Ideo quādo pro missa pulsantur campane quilibet debet venire festinant vt sit in confessione. Ideo Dauid. Preoccupemus faciem eius in confessione ⁊ in psalmis iubilemus ei. ps. xcix. Iesus christus em̄ descendit i hostia in consecratiōe. q̄si rex exiens de camera. ⁊ ponēs se ad audientia in cathedra. Ideo dicit preoccupemus faciē eius ⁊c. s. anteq̄ descendat. ⁊ simus in confessione. quia milites debēt regē expectare. ⁊ nō ecōuerso. ideo venite p̄ tempe ⁊c. Quinta est atria eius supple tenere. Hic respondet tacite questioni si queratur. in ecclesia vbi sta

bo ⁊ i quo loco. Respōdz. in atrio. nō nimis accedere ad altare nec p̄ cancellos intrare. Nota quō altare templi salomonis quod nō valebat tantū quātū altare nostrū in quo christus sanctificatur nunq̄ christus nec virgo Maria de quināginta passibus nō accedebant ad altare. Nota exēplum de phariseo ⁊ publicano. Luc. xviij. Phariseus accessit ad altare di. Gratias ago tibi dñe. quia nō sum sicut ceteri hominum ⁊c. Publicanus aut̄ a longe stans percutiebat pect̄ suū dicens. De; ppiti; esto mibi peccatori. Et ista humilitate iste descendit in domum suā iustificatus ⁊ alter p̄demnatus. Ideo Dauid in ps. Ecce nunc. s. in die festo benedicite dñm omnes fui dñi. Qui statis in domo dñi in atrijs domus dei nostri. ps. cxliij. Sexta conditio est in hymnis. Respondz questioni. Diceret quis. ex quo sum de populo dei. ouis pascue eius ⁊c. sed qd̄ ego faciam in quo me occupabo. Respondet. in hymnis ⁊ laudibus diuinis. tunc em̄ nō debetis intendere circa temporalia. nec debetis loqui etiaz si pater vester veniret de longinquo ⁊c. sed cum signis facere sibi reuerentiam ⁊ locū ⁊ dicta missa extra ecclesiam faciatis sibi bonū festum. s. dū dicitur missa debetis vos occupare in hymnis. id est laudibus diuinis. pater noster aue maria. ⁊ in psalmis. s. cum silentio ne ali; perturbentur. sunt multi miseri qui dum dicūt missa nō faciunt nisi loqui de factis ⁊ negocijs mūdanicis. Idē de mulieribus que ibi disputant de panno tunice ⁊ mantelli ⁊ de vanitatib;. ⁊ si esset possibile q̄ in introitu ecclesie sueretur os bonum esset. Ideo dicit euangelium hodiernum q̄ iesus christus inuenit in ecclesia negociatores ⁊c. Nota hic hystoriam concludendo pillud. Domus mea domus orationis ⁊c. Non legit q̄ christus vnq̄ p̄ prijs manibus peccata correxit nisi hic. quia fecit flagella d̄ funiculis ⁊ eiecit omnes de tēplo. Joh. ij. Hic apparet q̄tum sibi displicet qui tangit ecclesiam sponsam suam de qua generat filios ⁊ filias. Nota q̄tum displicet regi si in p̄sentia sua inhoneste tangeretur regina. Sic etiam regi christo quando inhoneste tangit ecclesia loquēdo d̄ vanitatibus vel in ea comedendo bibēdo vel tripuando vel ipudice respiciendo mulieres. Jo; Aug; in oratorio nemo aliud agat nisi ad qd̄ est vnde nomen accepit. Septima conditio ē ne ante finem misse recedant ibi cum dicitur. confitemini illi. a con quod est simul. ⁊ audire missam p̄fectam. scz q̄ sitis in principio vt in confessione. ⁊ in fine. s. in benedictione que est magne virtutis ex christi p̄sentia. Est em̄ quasi signum vt vatis ad comedendum. Nota hic figuram. Dā dicit em̄ deus antiquitus in sacrificio pacificorum offerre simul caput pinguedinem ⁊ caudam totam. Leuit. ij. Offerre de pacificorum hostia sacrificium dño adipem ⁊ caudam totā. Hostia

Feria quarta post Inuocauit

pacifcorum. id ē. sacerdotum. quozū vita debet esse talis q̄ sint in pace cum deo ⁊ cum proximis dicendo officiū ⁊ missam deuote ⁊ distincte. als aut si sint indeuoti ⁊ cōcubinarij ⁊ lusoꝛes ⁊c. nō habent pacem cum deo. sed guerram nec debent celebrare ⁊c. Caput victime est principium misse. cauda est finis. Ideo dicit. **Confitemini**. id ē. ex toto fatemini. Et quia nō facitis. Ideo habetis mortalitates caristias. ⁊ siccitates terremoz ⁊c. Ideo continuetis ecclesiam. quia inde habetur omnia bona. Nota exemplum de sutoꝛe quolibet die missam audiente qui dixit aurum se inuenisse ⁊c.

Feria quarta post dominicam primā in q̄dragesima

Quicunq; fecerit voluntatem patris mei qui in celis ē ⁊ soroz ⁊ mater ē. **Matth. xij.** In isto euangelio hodierno habem⁹ quattuoz doctrinas multum vtilēs ⁊ pficias quas christus dedit iudeis ⁊ p̄ eos venerūt ad nos.

Prima est doctrina reprehensiuā

Secūda ē doctrina cōminatiua

Tertia est doctrina auisatiua

Quarta ē doctrina informatiua

Dico q̄ prima est reprehensiuā. quia reprehendebat iudeos qui dubitabant ip̄m esse messiā ⁊ hoc dicit principiu euangelij. **Accesserunt ad iesuz dicentes magister volumus a te signum videre.** q̄ bus respōdit. generatio praua signū querit ⁊ nō dabitur ei nisi signū iōne p̄phete. Sicut em̄ **Jonas** ⁊c. vsq; ibi. noctibus. Et dicunt scribe non ab officio scribendi sed a noticia scripture. Dicitur historia. **Modo** in isto textu nota stulticiam illozum qui petebant a christo signum cum xp̄us innumeris miraculis cōfirmasset suam doctrinā curando cecos. surdos leprosos. adhuc petebāt signum. patet ergo eozū stulticia. Item faciebat alia signa maiora in animabus que valent plus q̄ corpa. quia q̄ plures dimissis peccatis ⁊ mala vita cōuertebant ⁊ agebant penitentia ⁊c. **Jo Aug.** ait. **Magis** est de impio iustum facere q̄ celum ⁊ terram creare. S; ipsi vt stulti petebant alia signa vt faceret descendere ignē de celo. ip̄e faciebat signa diuina ⁊ ipsi petebant signa q̄ possunt fieri p̄ creaturas vt patet de igne qui descendit ministerio diaboli sup oues **Job.** Et ideo respondit eis christus reprehendendo eos. di. generatio mala. id est. male viuēdo mortaliter. ⁊ ad ultra. scz ex infidelitate. quia sicut mulier q̄ se dat adulterio dicit adultera. Ita iudei recedentes a christo dicunt adulteri. Et iste defectus secund⁹ sequit ex primo. quia mala vita ⁊ peccata faciūt creaturam adulterare. Ideo dicit christus. **Generatio mala** scz a dō recedens. ⁊ adultera q̄tum ad infidelitate. Quoniā excecavit eos malicia eo

rum. **Sapient. ij.** Sed christus ex supabundātia pietatis dedit eis signū **Jone** prophete. Nota h̄ historiam breuiter de sentētia data p̄ dominū cōtra ciuitatem **Niniue**. ad quā ibat **Jonas**. Et in primo sermone p̄dicauit **Jonas** dicēs. **Adhuc** q̄ draginta dies sunt ⁊ **Niniue** subuertetur. Et crediderunt viri niniuite dño ⁊ fecerunt penitentia **Jone. iij.** Et facta penitētia p̄ tres dies fuit eis significatum q̄ deus eis pepcit. Tale signū dixit christus dabo vobis q̄ filius hominis tribus diebus erit in corde terre scz in lymbo. ⁊ die tertia resurget. quia exiet de corde belue vt ionas. Et prima dies est recipe fidem christianam. secunda dies recipe sanctum baptisma. tertia dies recipe obedientiam ad dei mandata. **Istud** etiaz signū datur nobis christianis. quia postq̄ homo peccat mortaliter statim dat a deo sententia cōtra talem. **Autoꝛitas.** Anima que peccauerit ipsa morietur. **Ezech. xvij.** Ideo recipiamus signū **Jone** vt simus in angustia penitentie. q̄ quasi belua dicit. **Prima** dies est cordis contritio. **Secūda** oris confessio. **Tertia** opis satisfactio. **Dicuntur** em̄ dies. qz nō sunt sine claritate dei gratie. **Secūda** doctrina est cōminatiua. scz eterne damnationis dicit. viri niniuite surgent in iudicio cū generatione ista ⁊ condēnabunt eam. quia egerūt penitentia in predicatione **Jone.** Et ecce plus q̄ **Jona** hic. Et regina austri surget in iudicio cū generatione ista. ⁊ cōdēnabit eam. quia venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plus q̄ salomon hic. Et hoc melius intelliga is dica t̄ quomō viri **Nintuite** in primo sermone **Jone** se conuerterunt ⁊ fecerunt penitentiam ⁊ iudei noluerunt credere christo nec se conuerterunt. **Ido** dicebat eis christus. viri niniuite ⁊c. **Modo** est difficultas quō condēnatio intelligitur. **Responsio** q̄ intelligitur compatiue quē a dmodum pannus albus a niue condēnata. q̄a quali nihil est panni albedo respectu albedinis niuis. sic in iudicio modica ⁊ parua erit condēnatio niniuitarum respectu iudeozum. sic etiā de nobis christianis. **Mortaliter** sunt q̄ plures qui diuersis excusationibus excusant se ab hoc ieiunio quadragesime. **Istos** condēnabit beatus **Nicolaus** qui puer ieiunauit. **Ista** condēnatio est comparatiua. **Idem** de alijs peccatis ad libitum. ⁊ ecce **Autoꝛitas.** **Condēnata** autē iustus mortuus. viuos impios. iuuentus celerius consummata. longam vitam iusti. **Sapient. ij.** **Secundo** christus fuit cōminatus iudeis per reginam **Saba. iij. Regl. x.** Nota hic historiam qualiter venit de finibus terre hierusalem. vt videret ⁊ audiret sapientiam salomonis. Et forte venit de centum dietis. Et iudei nolebant christus audire imo dicebant. demonium habet ⁊ insanit quid eum auditis. **Job. x.** Ideo cōminādo dixit christus iudeis. **Regina austri. ⁊c.** condēnabit

Nota supra q̄ dicitur q̄d q̄d mabit surgat.

Nota supra q̄ dicitur q̄d q̄d iusti regem.

Regina Austri aut iudicabit mortua sub tumbis.

Feria quarta post Inuocauit

nabit compatiue vt dixi. // Moraliter ex istis cōparationibus iesus christus ostēdit q̄ gentes dānanē ex negligentia. vt sunt illi qui libēter audiunt sermones sed sunt negligentes. quia nesciūt audita exequi. ac si thesaurū acquisitū nescirēt in staxia bursa vel capsa congregare. Ita de v̄bo dei Jos̄ dicif Luc̄. xj. Beati qui audiūt verbū dei ⁊ custodiunt illud. // Tertia doctrina ē auisatiua. s. de periculo quod iudeis imminebat di. Cum immūdus spiritus exierit ab homine. ambulat per loca arida querēs requiē ⁊ nō inueniens. Tunc di. reuertar in domum meā. vnde exiui. Et cū venerit inuenit eam ⁊ vacuā scopis mūdatam ⁊ ornata. Tunc vadit ⁊ assumit septē alios spiritus se nequiores ⁊ intrantes habitāt ibi. ⁊ sunt nouissima hominis illi⁹ peiora priorib⁹. sic erit generatio huic pessime. Iesus christus auisando eos. s. iudeos declarat eis conditiōes diaboli. Cum immundus spiritus ⁊c. loca arida sunt corda ⁊ corpora penitentū qui non habent humiditatem luxurie carnalitatē nec delectationis. nec auaricie nec gule ⁊c. Nam istos temptat diabolus ⁊ nō suos. Ideo beatus Greg⁹. Illos temptare negligit quos quieto iure se possidē sentit. Et quādo nō potest castrum nouiter acquirere. reuertit ad domū vnde exiuit. quia iā scit ei⁹ introitus. ⁊ venit cum alijs septē ⁊ sunt nouissima hominis illius peiora prioribus. quia dicunt medici q̄ peius est recidiuū q̄ infirmitas. Quare ergo christus dicebat ista. p̄pter hoc. quia iudei a principio predicatiōis christi cognouerūt ipsum esse verum messiam. vt dicit textus euangelij Matth̄. xxi. Dixerūt coloni. hic est heres venite occidamus eum ⁊ habebim⁹ hereditatē ei⁹. ⁊c. dicunt hic glo. q̄ iudei cognouerūt christum esse messiam. Ideo magn⁹ rabinus Nicodemus dixit x̄po. Scimus quia a deo venisti magister. Joh̄. iij. Sed quia christ⁹ corrigebat eos de peccatis publicis. diabolus rediit ad eos. p̄pter qd̄ christus p̄dicta dicebat. ideo beatus Petrus q̄ optime intellexit sermonē christi di. Si ergo irrefugientes coinquinatiōes mundi in cognitionez dñi nostri ⁊ saluatoris iesu christi. his rursus implicati supant facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius em̄ erat illis non cognoscere viam iusticie q̄ post agnitionem retrosum cōuertī ab eo quod illis traditum ē sancto mandato. ij. Pet̄. ij. Moraliter si a nobis elijcimus diabolum p̄ penitentiam caueam⁹ ne reuertat p̄ recidiuum. als̄ dicit christ⁹. Nemo mittens manū ad aratrum ⁊ respiciēs retro aptus est regno dī ⁊c. Luc̄. ix. Aratrum est penitentia. // Quarta doctrina est informatiua. de q̄ dicit thema. Qui cū q̄ fecerit voluntatem patris mei qui in celis ē ipse est me⁹ frater soror ⁊ mater. Dicit̄ tota vltima pars euangelij historialiter. quō cū christus p̄dicasset venit virgo maria mater eius cū parē-

tibus suis quos scriptura vocat fratres ex quo sunt vni⁹ generis. Sic habemus exemplū duarū doctrinarum. Et p̄ma est ordinatio charitatis ⁊ dilectionis. s. deum sup̄ omnia diligere. secūda ē spiritalis opationis qd̄ opus spūale non est dimittendum p̄ parētib⁹ seu amicis vt tetunare aut religionē intrare ⁊ h̄mōi. Item iudices habent h̄ exemplum ne in iudicio cognoscant parētes seu amicos sed purā iusticiam. Et ideo dicif. q̄ dixerit patri suo vel matri sue. nescio vos ⁊ fratrib⁹ suis ignoro illos ⁊ nescierunt filios suos h̄custo diunt eloquium tuum ⁊ pactum tuū seruauerūt iudicia tua o iacob. ⁊ legem tuā o israel ⁊c. Deuter. xxxij. Et nota cum dicit thema. Quicū q̄ fecerit voluntatem. videt̄ ergo q̄ faciendo voluntatem dei homo efficiat̄ maf̄ christi. Dico q̄ sic. Nota gradus spūales nam magna gratia creature fit quādo efficiat̄ filia christi in baptismo. sed maior quādo fit frater christi. sed mlt̄o maior qm̄ efficiat̄ mater christi. vt patet de virgine Maria. Fili⁹ efficiat̄ homo in baptismo. ideo dicif. dedit eis potestātē filios dei fieri. Joh̄. j. Frater aut̄ christi efficiat̄ homo p̄ penentiā quādo de peccatis post baptismū factis facit penitentiam. Et hoc em̄ christus ⁊ homo efficiunt̄ filij eiusdē patris p̄ gratiam penitentialem. S̄ mater christi efficiat̄ homo audiendo verbū dei. quia sicut mater christi concepit in vtero. ita homo in fimo nibus concepit christum in vtero conscientie. qm̄ pponit facere eius voluntatem. Parit aut̄ christum quādo concepit̄ ppositum exequit̄. Et de hoc est Auroitas. A facie tua domine concepinus ⁊ quasi parturimus ⁊ peperimus spiritū Esa. xxvj. Nota a facie tua. s. in predicacione in qua deus cognoscitur vt homo in facie. de qua Dauid in ps̄. Faciem tuam domine requiram. ⁊c. Et quasi pturimus. Ecce generatio spiritalis. de qua Dauid. Hec est generatio querentium dominum querentium faciem dei Jacob. Ps̄. xxiij.

De eadem feria quarta post
dñicā p̄mā q̄dragesime. Sermo sc̄os
Assumit alios spū
ritus septem nequiores se. Matth̄.
xij. Sermo erit de magna auisatiōe vt
caueatis a temptatione demonum et
peccatis. quia demones vellent q̄ omnes essemus
damnati cum eis. Ideo ne eorum temptationib⁹
damnemini volo vos auisare in presenti sermōe
Sed p̄mo salutetur virgo Maria. Assumit ⁊c.
Pro huius verbi declaratione ⁊ materie p̄dicā
de introductione. Sciendum q̄ doctrina est cō
munis in sancta theologia q̄ ex peccato primoz
parentum totum genus humanum fuit captiu⁹
diaboli. Si dicatur ⁊ quare filij sunt captiui qui
nondum erant nati. Dico ⁊ respondeo p̄ similitu

Hic sermo usq̄ ad finē est v̄ba v̄bilis

dinem. Si enim in domo vestra vos habetis vi-
rum et uxorem captiuos. si illi generant filios vel
filias nunquid erunt captiui vestri ut parietes: imo
Sic Adā et Eua vir et uxor tanquam captiuos vendi-
derunt se diabolo precio vnius pomi nescitur tamen
cuius speciei erant illi fructus. illi mali mercatores
fuerunt nam modico precio se vendiderunt et cap-
tiuui fuerunt diaboli. ergo rationabiliter et filij su-
erunt captiui. sequēter patet ratio. Sed de hoc
etiam est Auctoritas dei. Propterea ductus est po-
pulus meus captiuus. quia non habuit scientiam
et nobiles eius. scilicet Adam et Eua scilicet interierunt fa-
me. et multitudo eius siti exaruit. propterea dilata-
uit infernus animam suam. et aperuit os suum absque
ullo termino. **Esā. v.** Nota cum dicitur. propterea
ductus est populus. id est. totum genus humanum
captiuum. Ratio. quia non habuit scientiam. hic
tangit rationem quare primi parentes peccauerunt
scilicet quia non habuerunt dei scientiam. propterea di-
latauit infernus. id est. diabolus. animam suam absque
ullo termino. id est. exceptione quia quantumcumque es-
sent boni et sancti ad infernum descendebant.
Moraliter ergo patet doctrina theologica. scilicet ha-
buimus remedium per aduentum christi quando di-
gnatus est venire ad liberandum populum suum
de captiuitate diaboli. Si dicatur. si vendiderunt
se diabolo nunquid ergo christus fecit iniuriam
diabolo sibi captiuos auferendo. Dico quod Adā
et Eua erant captiui dei ideo non potuerunt se di-
abolo vendere nec diabolus ipsos iuridice pote-
rat possidere sicut nec captiui vestri. Ideo venit
filius dei dicens patri. copatio captiuus. Ideo pa-
ter ego solvam residuum per ipsos. Et in die vene-
ris sancto soluit et sic redemit et liberauit nos a di-
aboli captiuitate. et modo sumus captiui christi
excluso demone. Ideo christus in passione sua di-
xit. Nunc iudicium est mundi huius nunc princeps mundi
huius efficitur foras. et ego si exaltatus fuero a ter-
ra omnia traham ad meipsum. **Joh. xij.** Et non cum
dicitur. nunc princeps huius mundi. scilicet. diabolus qui
tyrannice huic mundo dominabatur ex predicta ratione
Sed venit dominus noster iesus christus qui per suam
passionem abstulit sibi principatum et ligauit ipsum
in inferno. Ideo dicit nunc princeps huius mundi.
et cetera. Omnia scilicet genera hominum traham ad meipsum
Sed si dicatur. si lucifer est a mundo expulsus
et in inferno ligatus quomodo ergo temptat nos.
Ecce huic questioni thema respondet. Assumit
septem alios spiritus. quia ipse personaliter non potest
exire temptare usque ad tempus antichristi. tunc
etiam soluetur. Ideo assumit alios septem spi-
ritus. qui tanquam capitaneos septem capitalium pec-
catorum et cum infinita multitudine minorum de-
monum ei subiectorum mittit eos per mundum in
odium iesu christi et inuidiam nostri. Et nota cum
dicit nequiores se scilicet in effectu temptandi. sed non

in affectu. quia in affectu nullus est nequior lucife-
ro. Ideo dicitur thema. Assumit et cetera. Ac si magnus
rex decubens in lecto et non potens ire ad bellum
vocaret capitaneos de eis iam videtis et cetera. Ideo
vos de quibus ego confido vadatis cum vestri gen-
tibus armorum et faciatis bellum. Sic etiam luci-
fer iacet in lecto durissimo inferni dei. Jam vide-
tis quomodo ille christus me ligauit hic et sibi non
possumus nocere. ad minus contra suas gentes
Ideo vadatis. Ecce qualiter assumit septem ali-
os spiritus et cetera. Et primus capitaneus est leuiathan
Ita nominatur **Joh. xij. di.** Leuiathan ipse est rex
super omnes filios superbie et hic temptat de primo
peccato mortali. scilicet de superbia. Et vocatur a lucife-
ro di. Leuiathan si velles facere vnum seruitium
mibi. Respondet. domine libenter faciam. Et cum vex
illo suo. scilicet circulo superbie et vanitatis cum infinita
multitudine demonum ipsum sequentium dis-
currit per mundum qui tantum sciuit facere cum suo
exercitu quod iam totus mundus est superbus et va-
nus. Nam tantam superbiam posuit in dominis
temporalibus et in prelatibus ecclesiasticis quod iam non
sufficiunt redditus ad vanitates. Ideo habet fa-
cere exactionem symonias et cetera. Nota differentiam
inter vanitatem et superbiam. quia vanitas osten-
ditur ad extra in excessu vestium et ornamentorum
Superbia autem ad intra in corde consistit. quando
persona non vult se regere secundum dei ordinationes
vel secundum propriam inclinationem sic quod deus preci-
pit vnum et ipse facit totum contrarium. dicendo
quid ad me nolo hoc. Ecce quid est superbia. quia
vanitas solum est effectus superbie. Verbi gra-
tia. Si filius vester infirmatur. et non habetis me-
dicum ad quem recurritis. Nonne ad diuinos seu
sortilegos et cetera. Et quando dicitur vobis quod hoc est
magnum peccatum. vos dicitis. Nunquid permit-
tam filium meum mori. Ecce superbia nolle obe-
dire preceptis dei dicentis. Non habebis deos
alienos. Item si perdidistis aliquid. Idem si
estis vocati a iudice in testem mediante iuramen-
to et quando dicitur vobis. magnum peccatum est
falsum iuramentum dicitis. o ille amicus meus est
punitus. Idem nolendo seruare festa cum tamen
nullus dominus det prouisionem alicui nisi faci-
at sibi aliquod seruitium. Sicut ergo per totam
hebdomadam seruiistis mundo. in dominica
seruiatis deo audiendo missam sermones et cetera. Ex
ista superbia leuiathan infinitos secum ducit ad in-
fernum. propter quod christus sciens hoc aui-
sando nos clamat di. Tollite iugum meum super
vos et discite a me. quia mitis sum et humilis cor-
de et inuenietis requiem animabus vestris. Ju-
gum enim meum suauis est et onus meum leue.
Matth. xj. Nota cum dicit. Tollite iugum me-
um super vos. domine. Nunquid nos sumus bo-
ues. Nota qualiter bos supponit collum iugo:

Feria quarta post Inuocauit

cum tamen possit se cornibus defendere. sed non facit sciens naturali instinctu q̄ dominus nō daret sibi puisionē. Sic etiā erit de nobis nisi portemus iugum. id ē. onus p̄ceptorum. Si dicitur domine decetero volo humiliari ad portandum iugum. Sed quō est portandum. Respōdet. Si scite a me. quia mitis sum et humilis corde. quasi di. Ego qui suz domin⁹ et leo de tribu iuda et portauit iugum patris. s. mandatorum. Si dicat. domine rex et quid ex hoc habebimus. Respondet inuenietis requiem animab⁹ vestris. nō solū cor poribus prouisionē. sed etiam requiē post hanc vitam animab⁹ vestris. Ecce salarium. Si dicatur. dñe onus vestrum ponderat multum. Respondet. Iugum em̄ meū suauē est et onus meū leue. // Secundus capitaneus dicitur mammona qui tempta. de auaricia. De quo Matth. vj. Non potestis deo seruire et māmone. Dicat vt de primo quō vocatur a lucifero. Nam iste cum bannerio et cum titulo auaricie et cupiditatis et cum exercitu suo destruxit quasi vniuersum mundum. Hic etiā tantū fecit q̄ totus mundus est auaricia plenus. Quia iam hodie religiosi clerici prelati seu dñi omēs sunt auari. nō respiciunt vñ vel quō pecunie veniunt sed q̄ habeant. omnes in viam suā declinauerūt vnusquisq̄ ad auariciam suam a summo vsq̄ ad nouissimum. Esa. lvi. Item. omēs student auaricie a minore vsq̄ ad maiorem a ppheta vsq̄ ad sacerdotem cuncti faciunt dolum. Hiere. vj. Antiquitus nullus erat vsurarius nisi iudei. modo etiam christiani faciūt vsuras mutuando. Nota modum et quomodo vocant false censualia. Nota duas conditiones censualium. // Item emere pro minori p̄cio q̄ res valet ppter solutionis p̄ventionē vel vendere carius ppter solutionis dilationem. inustum est et ex auaricia vtrūq̄ procedit. Nō etiā de confratribus faciendo etiā vsuras. contra quos clamādo christ⁹ dicit. Videte et caute ab omni auaricia. quia non in habundantia cuiusq̄ vita eius ē. ex his que possidet. Lu. xij. Nō multas species auaricie. Dicā vobis aliquas vt caueatis. Nam vna species est que dicit rapina et illa est in dominis. principes eius in medio ipsi quasi lupi rapientes predā. Ezech. xxiij. Alia est symonia et illa est in clericis vendentibus sacramenta. contra quos christus. Gratis accepistis gratis date. Alia est calumnia et illa est in aduocatis iudicibus vel procuratorib⁹ et notarijs. qui cōtrariam sciētie p̄rabunt sententiam vñ opprimunt viduas et pupillos. Cōtra quos Exo. xxij. vidue et pupillo nō nocebis si leseritis eos vociferabunt ad me et ego exaudia clamorē earū. et. Alia est sacrilegiū et illa est in rusticis retinendo decimas et bona ecclesie. Cōtra quos Malach. iij. et. xliij. q. vj. Si homo affigit deuz. quia vos

configitis me. Et dixistis. In quo configim⁹ te. In decimis et primitijs et penuria maledicti vos estis. sequit. Inferte omem decimationē in horrea mea vt sit cibus in domo mea et pbate me si nō effudero super vos catharactas celi. Alia est furtū secretum in paupibus. Cōtra quos Eccl. v. Super furē erit opprobriū et cōfusio. itez Qui furabatur iam nō furef magis aut laborat vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēti. Itē fraus in mercatoribus. quia defraudant vel in qualitate vel quātitate primū. de primo ait propheta. Argentū tuū et aurum versum est in scoziā et vinum tuū mixtum est aqua. Esa. j. // De secundo p̄cipit deus. nō habeb in sacculo tuo diuersa p̄dera maius et minus nec erit in domo tua mod⁹ maior et minor. et. Beut. xxv. Alia est retētio de mortuis vel retentio mercedis seruoū suozū. vt negando debitū. Cōtra p̄mos. xij. q. ij. Qui oblationes defunctorū aut negant aut difficulē reddunt tanq̄ egentū necatores excomunicent. Et xij. q. ij. Qui abstulerit. Et Luc. xvij. deus facit et vindicationem clericozum suozum clamantiū ad se. Contra secūdos. Qui effundit sanguinem et q̄ fraudē facit mercenario fres sūt Eccl. xxxiij. Quare p̄cipit Leui. xix. Opus mercenarij tui nō remaneat apud te vsq̄ mane. // Iste magnus capitaneus q̄ magnā predā secum trahit ad infernum. Ideo christus dicit iauisando nos. Vide et caute ab omni auaricia. Ratio. quia nō habundantia cuiusq̄ vita eius est ex his q̄ possidet. Luc. xij. // Terti⁹ capitaneus dicit asmode⁹ q̄ temptat de luxuria. de quo Tob. iij. Demon nomine asmodeus occidebat eos mox vt igressi fuissent ad eam. s. luxuriam et carnalitatē. et circūit modo mundū et fecit tm̄ opus qd̄ iaz cōpleta ē p̄pheta David qui plangendo dicebat. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatib⁹ suis nō est qui faciat bonū. supple castitatis. nō ē vsq̄ ad vnū. supple de adultis ps. liij. Nam iste p̄ditor fecit tm̄ q̄ hodie fere null⁹ homo potest dicere cuz veritate nunq̄ cognoui nisi vxorē meā. iam nō seruant multi matrimoniū cōpatres iam faciunt ipm̄ abominationē. Itē fecit q̄ clerici tenent cōcubinas et religiosi beginas seu filias spirituales. Ita q̄ totus mundus ē corrupt⁹. Nota hic de illo demone in corpe obsessi qui dixit se inde nō exire quousq̄ dicerent tres misse ab aliquo clerico qui eēt vir go. Quia ergo iste diabolus fecit tot mala christus auisando nos dicit q̄ os apostoli. Hec est volūtas dei sanctificatio vestra vt abstineatis vos a fornicatione et sciat vn⁹ quisq̄ vas suum possidere in sanctificatiōe. s. ad Timoth. iij. Caueatis ergo ne fornicationē faciatis. Nam quīs minimū peccatū sit peccatum luxurie inter peccata est tm̄ peccatū mortale. Hic etiā condemnatur error dicentiū confessori di-

sputando pater et quod peccatum est cum meretricibus. ego non decepi eam etc. Si enim cum filia regis ageres diceres tu cui facio iniuriam. certe regi. Nam in suo palatio comedendo suum panem et suum vinum bibendo tu facis proditionem. Sed si rex daret tibi filiam suam in uxorem habere cum ad placitum. alias debes abstinere. Nota ut sciatur quod quisque vas. id est corpus quod est vas anime. Sicut enim esset magni peccati proicere vas reliquiarum in lutum. nobilior reliquia est anima. Quartus capitaneus est beelzebub qui temptat de inuidia. De quo Luc. xi. In beelzebub principe demoniorum eicit demonia. et iste est cum suo exercitu et bannerio cum titulo de inuidia et malignitate. in tantum veravit totum mundum quod totus mundus est inuidia et malignitas de bono alterius. primo inter fratres et sacerdotes de sepulchris per beneficium. Inter laicos per officium et regimine. Intantum quod ex ista inuidia totus mundus destruitur. Ideo Sapiens dicit. Contemplatus sum omnes labores hominum et industrias animaduerti patere inuidie proximi. Eccl. iij. Que est hodie ratio quare destruantur civitates castra ville et civitates. et inuidia dicendo. Ille fuit iuratus vel consul et ego non qui sum melior. Nam modo non curat quis erit utilior civitati sed quis erit amicus. Iste est alia inuidia spiritualis que est peccatum in spiritum sanctum. scilicet inuidia fraterne gratie. inuidendo deuotioni. scientie deridendo et persequendo. Iste proditor capitaneus quot ducit secum ad infernum. Ideo christus auisando nos dicebat. Hoc est preceptum meum ut diligatis inuicem sicut dilexi vos. Joh. xv. Dñe non datis nobis nisi unum preceptum. Respondeo non. quia illud principale est et sufficit. Nota sicut dilexi vos. nam sola dilectio fecit ipsum incarnari nasci pati. etc. idem legitur de beato Johanne euangelista quod quando debuit mori vocato populo predicauit eis dicens. Filioli diligite inuicem. et nihil aliud dicebat. et fuit tibi dictum. Qualis sermo est iste et tradidistis obliuioni illas altas speculationes et declarationes theologie. respondit non. Sed istud sufficit. quia delectatio proximi malum non operatur. Ideo remedium optimum contra inuidiam est orare pro ipso scilicet ut deus sibi conferuet illud bonum officium et dignitatem et merito huius orationis habundabis. Nam contraria contrariis curantur. Inuidie medicina charitatis curatur.

Quintus capitaneus est beelphegor. Iste temptat de peccato gula. de quo David in ps. cl. Initiati. id est dediti sunt beelphegor et comedent sacrificia mortuorum. hic cum suo exercitu et bannerio extenso et cum titulo gula et vanitatis tantum fecit quod iam non seruant ieiunia ecclesie gentes nec quadragesimam vnus se facit infirmum. aliter dicit. Non possum dormire et sic comedunt carnes et vadunt sic ad infernum. Ieiunia enim ordi-

nata sunt ut cum labore fiant. quia ibi est meritum. Nota hic qui excusantur breuiter a ieiunio etc. Et quia iste proditor magnam predam ducit ad infernum. Ideo abristus auisando nos dicit. Et tendite ne grauentur corda vestra crapula et ebrietate. Lu. xxi. Sextus capitaneus est baalberit qui ad iram inflammat. De quo Iudic. ix. De phano baalberit conduxit sibi viros. Et subditur. Misit dominus spiritum pessimum inter Amalech et habitatores sicheem. hic cum exercitu suo et bannerio cum titulo de ira et iniquitate discurrit per mundum et facit multas diuisiones et discordias inter christianos. Iste diuisit et procurauit olim scisma in ecclesia. Diuisit regna et reges principes et barones dominos et vassallos. Quot ducit iste proditor secum ad infernum. Ideo christus non cogendo liberum arbitrium sed dando consilium dicit. Pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. non quomodo mundus dat. Joh. xiiij. Et ideo in natiuitate domini iesu christi angeli cantauerunt gloria in excelsis deo. Et in terra pax hominibus bone voluntatis. Luc. ij. Et in sua conuersatione salutabat dicendo semper. Pax vobis. Et sequitur. non turbet cor vestrum. scilicet vnus contra alium etc. Septimus capitaneus dicitur asta roth qui temptat de accidia. de quo. i. Reg. viij. Auferte deos alienos de medio vestrum baalim et asta roth. Iste cum exercitu suo et bannerio cum titulo de accidia et ociositate discurrit per mundum. Et iste proditor tantam accidiam posuit in mundo quod pauci sunt qui de his que ad animam pertinent curant imo minus appreciant animam quam paleam. Per totum annum laboratis pro corpore. et modo in isto sancto tempore quadragesime nescitis modicum laborare pro anima confitendo. penitenti am faciendo. sed quilibet expectat confiteri vltima die cum tamen in prima esset confitendum. et hoc de consilio et congruo. Item accidia circa communionem committit a nonnullis que debet fieri in pasce tunc recipiendo christum ut in celo communicantes recipiant a christo. sed si christus precepisset nobis recipere venenum amore sui facere deberemus et precipit recipere corpus suum intra hostiam et non facimus nonne magna est negligentia. Et ideo dicit scriptura. Quodcumque potest facere manus tua. instanter opere. quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos. quo tu supple accidiose properas. Eccl. ix. Ecce quare dicit thema. Assumit septem alios spiritus nequiores se. Deo gratias.

Feria. v. post dominicam. xl. Sermo. j.

Dicebat iesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Joh. viij. Sanctum euangelium hodiernum continet vnam magnam et solennem disputationem que fuit inter christum ex vna parte et iudeos ex

Feria quinta post Inuocauit

alía parte. Et ratio huius disputationis fuit. quia iudei habebant tantam superbiam et malitiam et indignationem quod obfuscabat intellectum intantum quod non credebant christo de veritatibus et si aliquando credebant ei subito non durabant. Ideo christus voluit disputare cum eis ut remoueret eis illam superbiam. In qua disputatione christus fuit arguens. et iudei respondentes. et fecit quatuor argumenta. Et primo arguit contra eos propter superbiam quam habebant

Primo propter libertatem maternalem

Secundo propter nobilitatem paternalem

Tertio propter altitudinem diuinalem

Quarto propter malitiam criminalem

De qua disputatione dicit thema. Dicebat ad eos scilicet arguendo qui crediderunt ei iudeos. scilicet leuiter mobiliter. **Quantum** ad primum argumentum quod fecit christus contra iudeos. sciendum quod arguit contra eos propter eorum superbiam quam habebant propter libertatem maternalem. Dicitur quomodo omnes iudei fuerunt filii abrahe. qui habuit duas uxores ex diuina dispensatione vnam liberam scilicet saram. et aliam ancillam scilicet agar. Iudei autem venerunt de libera per ysaac. Ecce libertas maternalis. de qua se extollebant non modicum intantum quod dimittebant facere bona opera dicentes. quod sine bonis operibus consequeretur benedictionem eis promissam per ysaac. ut patet Gen. xvij. et. xxj. capitulis. vbi dixit dominus ad abraam. Sara uxor tua pariet tibi filium vocabisque nomen eius ysaac. Et constituam pactum meum illi in fedus sempiternum et semen eius post eum. Ista superbia captabat corda eorum quod radius veritatis christi non poterat introire. Ideo christus arguens contra illos qui leuiter crediderant et leuiter credentiam amittebant. dixit. Si vos manseritis in sermone meo. vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem. et veritas liberabit vos. et qualiter tangebatur eos in fine. Qui statim surrexerunt superbe respondendo. Semen abrahe sumus et nemini serui mus unquam. Quomodo tu dicis. liberi eritis. et christus volens eos expellere ab illa superbia replicando. dixit eis. Amen amen dico vobis. quod omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum filius autem manet in eternum. Si ergo vos filius liberauerit vere liberi eritis. Ecce vna ratio quare dicit cathene culpe tenent vos alligatos. **Nota** hic qualiter secundum membrum per quod homo peccat in illo anima ligatur. que habet omnia membra spiritualia que habet corpus corporale. verbi gratia. persona peccat etiam iurando vel diffamando. eo quia illa verba transeunt per collum anima ligatur cum cathena per collum habens caput in inferno. Idem si homo peccat manibus. et sic de aliis membris. Ideo quando anima impenitens exit a corpore cathenis constringitur et demones tra-

hunt per cathenas impenitentium animas. De his autem auctoritas. Iniquitates sue capiunt impium et funibus peccatorum suorum constringit. Pro uerbis. v. Ideo dicebat christus in maiori propositione. Amen amen dico vobis. quia omnis qui facit peccatum. seruus est peccati. Cum ergo iudei fuissent in magnis peccatis ideo erant serui captiui. et licet caro esset libera. tamen non ex hoc dicendi sunt liberi. sicut ille qui patitur in capite et in toto corpore patitur siue infirmatur. Si habet pedem sanum non ex hoc dicendus est sanus. Sic etiam si anima que est principalior pars corporis sit captiua et corpus liberum. non ex hoc dicendus est homo liber. nam spiritus uiuificat. caro autem non prodest quicquam. Ioh. vj. cap. Secunda ratio christi fuit ista. Seruus autem non manet in domo in eternum. filius manet in eternum. quod dicitur. vos scitis que differentia est inter filium et seruum. Nam seruus vadit ad labores extra. filius autem liber manet in domo. Iudei propter generationem carnalem non habebant stare nisi in agris. scilicet in hoc mundo ex lege moysi. sed filii dei stabunt in domo dei in eternum. Ideo dixit christus. si autem filius vos liberauit. scilicet a cathene culpe et miseris huius mundi. vere liberi eritis. At illi tacuerunt. **Ad**oraliter hic pro nobis dicitur deus fecit gratiam dando remedia ut frangamus cathenas peccatorum que franguntur in confessione sacramentali. quando enim confessor absoluit. tunc anima est libera a culpis mortalibus. et quando intrat paradysum est libera ab omnibus miseris. ergo laboratis per liberationem anime quantum laboraret quis per liberationem filie sue si esset captiua vel per liberationem corporis sui vel filii sui etc. **Secundum** argumentum christi fuit contra superbiam quam iudei habebant propter nobilitatem paternalem. Dicitur quomodo iudei sicut erant filii sara uxoris libere. ita erant filii abrahe nobilis hominis qui fuit initium dritum et cognitionis dei. Cui dixit deus. Benedicam tibi et magnificabo nomen tuum et eris benedictus. Benedicam benedictibus tibi. et maledicam maledictibus tibi. atque in te benedicentur vniuersae cognationes terre. Genes. xij. Iudei autem non modicam habebant superbiam quia erant generis abrahe et despiciebant penitentiam dicendo. quod sine penitentia haberent benedictionem abrahe promissam et semini eius. Ad christum arguendo contra eos dixit. Scio quod semen abrahe estis sed queritis me interficere et primo meus non capit in uos. Ego quod vidi apud patrem meum hoc loquor et vos qui vidistis apud patrem facitis. Ruderunt. pater noster abrahe est. dixit eis iesus. Si filii abrahe estis opera abrahe facite. **Nota** primo meum non capit in uos. quia vas plenum non potest aliquid recipere nisi euacuetur. Sic iudei qui erant pleni superbia non poterant recipere verba christi despiciendo penitentiam quam ipse predicabat. Ideo Iohannes baptista dicebat eis. Facite ergo fructus dignos penitentiae. Luc. iij. Vos qui vidistis

apud patre vestrum facitis quasi christus innuendo in his verbis. quod pater eorum fuisset malus homo. Ipsi autem iudei responderunt christo dicentes. Pater noster abraham est. Tunc christus arguens dixit si filii abrahe estis. opera abrahe facite. nunc autem queritis me interficere hominem qui veritatem vobis locutus sum quam audiui a deo. hoc abraham non fecit. Ideo vos degeneratis. quia abraham erat nobilis homo ex parte carnis. quia de genere idolatrarum. sed ex parte anime erat nobilis et virtuosus. nec vos estis ei similes.

Moraliter in isto defectu iudeorum sunt modo multi christiani qui se appreciant de nobilitate generis. quia de antiquo genere talium et tales sunt similes iudeis. Nota nobilitas quasi notabilitas. Dicat quid est nobilitas. et qualiter inceptit nobilitas. Quando aliquis faciebat aliquam rem notabilem in seruitio regis vel imperatoris ex hoc rex vel imperator faciebat ipsum nobilem. Qui ergo appreciant se de nobilitate. et non tenent vitam nobilem et nobilium virorum. sed ribaldorum et lenonum non debent dici nobiles quia degenerant. Nobilis est ille qui vivit nobiliter apreciando se ne mentiat. ne inferat damnum alicui qui defendit veritatem comitatem pupillos viduas et miserabiles personas. Et nota quid accidit romo de duobus hominibus. quorum unus erat nobilis antiquus de troia sed erat ribaldus et male vite. Alius ex quadam victoria quam habuit factus fuit nobilis noviter ab imperatore. Et cum semel ambo contenderet dixit novus nobilis antiquo. In me inceptit nobilitas et in te finit. Dicat hic de effraim qui fuit nobilis filius ioseph qui fuit dominus egypti. de quo filius eius effraim habebat superbiam. De quo dicit dominus. disperdaz effraim quoniam deus ego et non homo. Et auolabunt quasi avis ex egypto. et quasi columba de terra assyriorum. et collocabo eos in domibus suis. Osee. xj. Concordat scriptura novi testamenti. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Iacobi. iij. Tertium argumentum christi fuit contra superbiam quam habebat de altitudine divinali. Dicat quomodo omnes gentes et nationes mundi erant idolatre propter iudeos qui soli adorabant deum altissimum non factum manibus. sed factorem omnium rerum. Ex altitudine ista iudei credebant nullum alium saluum fieri posse nisi ipsi propter fidem quam habebat de deo. propter quod dicebant non esse necessarium facere bona. quia fides sufficiebat. sed pro eos dicit beatus Jacobus. Quid proderit fratres mei si fidem dicat quis se habere. opera autem non habeat. nunquam fides salvabit eum. quod dicit dominus. Iacobi. ij. Iohannes christus arguendo pro eos dixit. Vos facite opera patris vestri. quod dicit ipse homo aliquem patrem cui assimilant. Responderunt iudei. Unum patrem habemus deum. Ecce superbia de altitudine divinali. christus autem volens eos educere de hac superbia dixit eis. Si deus pater vester esset diligeret me utique. textus. Ego enim ex deo processi et veni. neque enim a meipso veni. sed ille me misit. quare loquelam meam non cognoscitis. quia non potestis

audire sermonem meum. Non quare loquelam meam non cognoscitis. Jam scitis quod persona maxime cognoscitur in loquela cuius patrie sit. nam si loquitur gallice dicitur gallicus et cetera. Ita fuit cognitus beatus petrus in nocte passionis christi quod esset galileus. Cui dominus est. Ver e tu ex illis es. nam et loquela tua manifestum te facit. Mat. xxvj. Modo videamus loquelam christi et moysi. Nam moyses loquebatur linguagium terrenum promittens eis solum terrena. Iohannes dicit. qui de terra est de terra loquitur. Ioh. iij. Christus vero loquebatur linguagium celeste. quia nihil permittebat in hoc mundo terrenum. imo predicabat quod despiceretur terrena. Nam solum predicabat de celo. de gloria angelorum solum promittens celestia. Ideo dicebat quare loquelam meam non cognoscitis. Iohannes beatus Iohannes postquam fuit locutus de moysi dicens. Qui de terra est de terra loquitur. Et loquens de christo dixit. Qui de celo venit super omnes est. Ioh. iij. Et sic videtur eos christus ratione. Moraliter si vultis cognoscere personam cuius patrie sit attendatis ad loquelam eius. Nam tres patrie sunt. scilicet celi. terre. et inferni. Linguagium celi est laudare deum et ipsum benedicere. Ideo David in psalmo. Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. psalmus lxxxiij. Qui ergo laudat deum ut bonus religiosus clericus vel laicus possumus dicere. vere tu ex illis es. scilicet de paradiso. Nam loquela tua manifestum est et cetera. Linguagium huius mundi terrenum est. hoc est loqui de terrenis negotiis et temporalibus. Nam qui de terra est et cetera. Linguagium inferni est renegare. maledicere. et blasphemare. Ideo dicit. Estuaverunt homines estu magno et blasphemaverunt nomen domini. Apocalypsis. xvj. Quando ergo vos maledicitis iuratis et blasphematis clare ostenditis quod estis patrie inferni. Et quia christus non loquebatur loquelam inferni blasphemando. nec terre. sed loquelam paradisi Iohannes dicebat. quare loquelam meam et cetera. Quartum argumentum iesu christi contra iudeos fuit de malicia criminali dicendo. Vos ex patre diabolo estis et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit. quia non est veritas in eo. Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur. quia mendax est et pater eius. Ego autem si veritatem dico quare non creditis mihi. Hic iesus christus ponit tria peccata diaboli. in quibus videtur quod iudei assimilabantur ipsi diabolo. Et primum peccatum est invidia. ex qua temptavit Adam. et ex isto peccato secuta est necessitas moriendi in genere humano. Et ideo dicitur per unum hominem peccatum in mundum intravit. et per peccatum mors. ad Romanos. v. Iohannes dixit de diabolo christus. Ille homicida erat ab initio. Secundum peccatum diaboli est mendacium. Tertium quod est persecutor veritatis. dixit ergo iesus christus iudeis. vos ex patre diabolo estis. quia sicut ille ex invidia procuravit mortem ad eum. ita vos ex sola invidia procuratis mihi mortem. Secundo quia si-

Feria quinta post Inuocavit

est diabolus cum loquit mendacium ex proprijs loquitur. sic et vos me diffamando. quia iudei dicebant de iesu christo. Ecce homo vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus. **Mat. xj.** Item nos scimus. quia hic homo peccator est etc. Tertio. quia diabolus est persecutor veritatis de ipso dicente christo in veritate non stetit. **Aug.** nec bene fuit in veritate. Nota quod deus posuit luciferum super omnes creaturas et ipse voluit se parificare deo per suam superbiam. et sic non stetit in veritate. sed compositus fuerat. sic et vos dixit christus iudeis non statis in veritate a me audita.

Moraliter habemus hic doctrinam ut fugiamus. non solum mendacium principio sed quod est peccatum mortale. sed etiam locosum quia etiam est peccatum. quia per nullam causam et per nulla re est dicendum mendacium. Unde **David** in ps. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. in ps. v. Item sapientie. v. Os quod mentis occidit animam. De istis argumentis loquitur thema. Dicebat iesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Deo gratias.

Feria quinta post primam dominicam quadragesima. Sermo secundus

Manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis **Joh. viij.** Materia presentis sermonis erit quomodo poterimus esse boni discipuli christi. Magna quid est esse magister in theologia. vel episcopum. vel archiepiscopum. vel cardinalem. vel papam. Sed multo magis est esse discipulum christi. Credo quod erit materia utilis et proficiosa. Sed ut deo sit placabilis et gratiosa. salutem virgo gloriosa. etc. Si manseritis. Semel fuit questio facta iudeis per unum bonum hominem de materia quam volebatis predicare. Nunquid vos vultis discipuli eius fieri. **Joh. ix.** Iudei autem indignati male dixerunt ei dicens. Tu discipulus eius sis. nos in omni si discipuli sumus. **Stulti.** Super hoc dicit **Augustinus.** In me sit domine ista maledictio. ut. si discipulus tuus. Credo quod quilibet vestrum responderet. **Quomodo enim esse discipulus suus. propterea volo vobis nunc ostendere quomodo et quibus poteritis fieri discipuli eius si vultis. Et inveni octo virtutes seu conditiones huius nobilissimi discipulatus. scilicet**

Credencia principalis

Obedientia generalis

Penitentia sacramentalis

Patientia virtualis

Benivolentia cordialis

Beneficentia liberalis

Diligentia spiritualis

Perseuerantia finalis

Si vultis esse discipuli christi habeatis aliquas istarum virtutum. De ultima dicitur thema. Si manseritis etc. Prima virtus que facit hominem esse

discipulum christi est credencia principalis. scilicet credere firmiter articulos fidei et non dubitare in aliquo. Sic est homo discipulus christi. Nota quoniam in omni scola cuiuscumque facultatis oportet discipulum simpliciter credere magistro maxime in primis principijs. verbi gratia. prima principia litterarum sunt vigintitres. Ideo quando magister dicit discipulo. Ista littera est a. Ista littera est b. Discipulus debet sibi credere. quia si vellet dicere. quare ista littera a est magis a quam ista b. vel e converso. vapulabit a magistro. Ideo philosophus. oportet addiscentem credere. Ita etiam de scola christi. scilicet ecclesia quam scola intrant christiani in baptismo. que habet duodecim principia. scilicet duodecim articulos fidei contentos in Credo maiori. quorum aliqui pertinent ad christi diuinitatem. aliqui ad christi humanitatem. et quia sunt multi infideles qui nolunt ea credere. ideo non sunt discipuli christi. Si ergo vultis esse discipuli christi credat ista duodecim principia fidei simpliciter sine contradictione. disputatione dubitatione. Autoritas. Manifestauit gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius. **Joh. ij.** Nota manifestauit gloriam suam scilicet in his duodecim articulis. Secunda virtus que facit hominem esse discipulum christi est obedientia generalis. scilicet obedire et seruare omnia que christus nobis mandat et precipit generaliter sine contradictione et non facere contra eius preceptum pro aliquo lucro habendo vel bono vel officio vel dignitate. Talis est discipulus christi verus. Ratio. quoniam tanta est dignitas huius magistri quod oportet sibi obedire in omnibus etiam contra omnes personas mundi. Ita quod si pater vel mater vel omnes parentes vel amici. immo etiam papa rex essent ad unam partem. mandantes facere aliquid quod est contra preceptum magistri christi. magis est obediendum soli christo quam his omnibus. Autoritas. Legit **Luc. xiiij.** quod cum christus iret predicando de loco ad locum magna turba hominum et mulierum sequebatur ipsum neque mirum. Et conuersus iesus dixit eis. Quid vultis. Cogitate quomodo responderunt. Domine volumus esse discipuli vestri. Et ad illos. Si quis venit ad me et non odit patrem suum aut matrem et uxorem filios fratres aut sorores. adhuc autem et animam suam non potest esse meus discipulus. Sed cum deus precipiat honorare parentes et diligere uxores et filios et animam suam quare ergo christus dicit. Si quis vult etc. Responso ergo hoc intelligitur sic. quia si pater mater vel uxor aut sensualitas propria voluit. quod tu facias aliquid contra preceptum christi tunc odire patrem et matrem etc. et dicere nescio vos. desiccat est. ubi gratia. Si pater tuus dicat tibi. fili fac vindictam de tali iniuria mihi facta a tali. etc. Debet dicere fili. pater non faciam. quia magister meus christus pre-

pit oppositum. Ecce quō intelligūt vba xp̄i odi-
re patrē isto modo. Idē de matre et vxore et filijs
fratre et amico etiā de ppria sensualitate q̄ incli-
nāt ad delectationē ne p ea facias aliquid p̄tra p̄
ceptum christi. Ecce qd est obediētia generalis.
ideo auisētis. **Tertia** ē penitētia sacramētalis.
Tanta ē v̄tus penitētie q̄ de discipulo diaboli
facit discipulū christi. q̄ diu hō ē in peccato mor-
tali et mala vita. homo ē discipulus diaboli et pa-
ratus intrare scolā inferni. Sed si homo vult fa-
cere penitētiā sacramentalem. scz cōterendo de
peccatis. dicendo. o miser. ego sum religiosus et
nō seruauī regulam etc. Idem de laicis et clericis
cōfitendo peccata faciēdo penitētiā datā a cō-
fessore. Talis penitētia sacramētalis facit hoīem
discipulum xp̄i. Ecce q̄ta v̄tus penitētie. **Au-
toritas.** Qui nō baiulat crucem suā et venit p̄ me
nō potest meus eē discipulus. Luc. xiiij. Nō cru-
cem suā nō dicit crucē meā. quilibet xp̄ian⁹ por-
tat crucē christi signādo se. sed nō saluaretur nisi
portaret crucem ppriā. s. penitētie. **Cruce** dicit̄
a cruciando. ideo significat crucē penitētie q̄ cru-
ciat penitentem. de qua dicit christus. Qui non
baiulat crucē suam etc. Et sicut crux xp̄i habuit
quattuor brachia tanq̄ quattuor ptes principa-
les sic crux xp̄iane penitētie habet quattuor bra-
chia. **Prīmū** sursum est cōtritiō. que debet eē sur-
sum p respectū ad deum quē peccando offendit.
als dolere p peccatis ppter piculum vel verecū-
diam vel pditionē bonozū vel fame nihil valet.
quia nō est contritiō. **Brachiū** dextrū est bonuz
ppositum viuēdi decetero fm diuinā ordinatio-
nem et nō fm suam inclinationē. **Brachium** sini-
strum est oris cōfessio. Sic em̄ munda camera
penitētie a stercore peccatozū. **Brachium** inferi-
us quod sustinet totū pondus ē satisfactio q̄ por-
tat totum onus. **Ieiuniozū.** orationū. vigiliarū.
elemosy. etc. **Ista** crux est nostra de qua dicit apo-
stolus. ad Gal. v. Qui christi sunt discipuli car-
nem suā crucifixerunt. suple in cruce penitētie.
Ecce quare dicit xp̄us. Qui nō baiulat. id ē. ac-
cipit crucem suā etc. **Quarta** est patiētia virtu-
alis. s. patiēter sustinere aduersitates. dolores. i-
firmitates. paupertatem et miseras. nō recipere ama-
ritudinem cordis nec murmurare contra deum.
sed cōmittere se deo. quia ipse scit quibus indige-
mus: et quid nobis expedit. et sic homo fit disci-
pulus xp̄i. **Ratio.** qm̄ magister et dñs noster Je-
sus christ⁹ patiēter sustinuit aduersitates. tribu-
lationes. psecutiones. ideo vult vt sui discipuli
assimilent sibi. **Dicit** xp̄us tenere modū q̄rūdaz
antiquozū phozū q̄ p patiētiā volebant illos p-
bare qui volebāt esse discipuli. **Signant** legif̄ d̄
pitagora pho q̄ qm̄ aliqs volebat eē discipulus
su⁹. p̄mo faciebat ipm̄ ad portā scole expectare.
deinde faciebat ipm̄ ab alijs vitupare di. Et q̄s

es tu. r̄ndebat. vellem esse discipul⁹ hui⁹ m̄gr̄i et
phi. Et ille. vade ad trahendū aratrum rustice.
et h̄mōi. Si erat patiens recipiebat ipm̄ in disci-
pulum. als nō. hunc modū seruat ille magn⁹ ma-
gister et doctor christ⁹ in sua scola. **Quā** aliqua p-
sona pponit in corde suo tenere bonā vitā et san-
ctam. signū est q̄ vult esse discipul⁹ xp̄i. **Dicit**
christus. specta modicū. oportet vt pbetur de pa-
tientia. statim alijs vitupant cum di. **Qualis** h̄y
pocrita. fantasticus. fatu⁹ est etc. Si in his v̄bis
iniuriosis habet patiētiā bene stat. ideo vult ad-
huc vt p̄bef magis p̄ ictus siue verbera. s. infir-
mitatum. dolorū etc. Sed vos murmuratis dicē-
do. **Miser** quid est hoc ante nō sentiebam ista.
ideo teneatis fortiter. quia tunc christus recipiet
vos in discipulum suū. hoc etiā modo deus pa-
ter pbauit filium suum christū. licet iam sciret qd
erat in eo. sed vt nobis ipm̄ daret in exemplū pa-
tientie. **Ideo** dicit xp̄us **Matth. x.** Non ē disci-
pulus sup magistrū nec seruus sup dñm suū. suf-
ficat discipulo h̄ sit sicut magister eius. et suo h̄ sit
sicut dñs eius. Si patrē familias beelzebub vo-
cauerunt quātomagis domesticos ei⁹. s. discipu-
los. **Quinta** v̄tus est beniuolentiā cordialis
vult magister noster iesus christus q̄ sui discipu-
li nō habeant discordias diuisiones vel ritas. s.
q̄ concorditer viuant. **Ratio.** quia magister pa-
cis et charitatis et dilectionis nō vult in scola sua
discipulos maliuolos et discordes. **Ideo** omnis
villa seu cōmunitas pacificata ē scola xp̄i. Et om-
nis cōmunitas diuisa est scola diaboli. **Ideo** dicit
christus **Joh. xiiij.** In hoc cognoscēt oēs. qz mei
estis discipuli si dilectionē habueritis ad inuicē.
ideo pacificate se remittendo iniurias et quanto
maior est iniuria que remittit̄ tanto magis placz
deo als scola inferni est parata. vbi cōtinue et sp̄
se iniuriant. **Sexta** ē beniuolentiā liberalis. s.
se mutuo iuuando tā in bonis temporalibus q̄ spi-
ritualib⁹. **Rō.** qm̄ sic m̄gr̄ scole h̄z mltos fuitōes
captiuos et liberos. nō decz discipulos nobiles eē
tenaces et auaros cū ignobiles liberales sint. **To-
tus** mūd⁹ ē scola m̄gr̄i xp̄i cui⁹ fuitozes et ancille
sunt oēs creature insensibiles. **Dauid.** Ordina-
tione tua pseuerāt dies qm̄ oia seruiūt tibi. **Sol**
ad instar captiui. qz nihil pōt facere nisi q̄tū de⁹
vult qui iussu dñi portat nobis lumē de die et lu-
na de nocte que dāt nob̄ qcqd de⁹ dedit eis. **Idē**
de alijs planetis et elemētis q̄ libalit̄ cōicāt et mi-
nistrāt qcqd h̄nt. **Quo** ḡ magis discipli q̄ sūt cre-
ature nobiles. et rōnales et dñt eē liberales amo-
re m̄gr̄i dando vel mutuando sine vsura vl̄ emē-
do nō min⁹ ppter denarios p̄mptos nec vendē-
do plus ppter spem etc. **Ex** his efficit̄ hō discipu-
lus xp̄i. **Autoritas.** Om̄is ex vob̄ q̄ nō renūciat
om̄ib⁹ q̄ possidet nō pōt meus eē discipul⁹. **Luc**
xiiij. hec autoritas habet duos itellec⁹. q̄ nisi b̄

Feria sexta post Inuocauit

intelligat daret occasionem errandi. Duo modi sunt discipulorum christi. Primus est apostolorum et tenentium vitam apostolicam. et isti renuntiant et dimittunt omnia. Matth. xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. hoc modo intellectus predicte auctoritatis. Omnis ex vobis. clarus est. Secundus modus discipulorum est bonorum christianorum qui non obligantur dimittere omnia primo modo. sed volunt dimittere omnia quantum ad singularitatem. licet non quantum ad proprietatem. quia possunt habere proprietatem sed nolunt habere singularitatem. scilicet quod illud quod habent solum seruiat eis singulariter. immo volunt dare alijs propter deum. Ecce quid est beneficentia cordialis. Septima est diligentia spiritualis. scilicet quod simus diligentes in opibus spiritualibus. quia non sufficit facere opus spirituale. sed quod fiat cum diligentia. Religiosus non solum tenetur facere id quod dicit regula et constitutiones. sed quod faciat illam diligenter. Idem de presbyteris et laicis qui non tantum in dominica die tenentur audire missam. sed etiam cum diligentia ut sint in principio misse. Item non sufficit confiteri. sed cum diligentia iam in principio quadragesime. Item non sufficit dicere penitentiam. sed quod dicat cum diligentia genibus flexis. quia supplicat regi vel pape christi. Item cum diligentia communicare. Item cum diligentia elemosynam dare. Talis diligentia facit hominem discipulum christi. Ratio quia magister diligens et nobilis non vult discipulos somnolentos vel negligentes. sed vult quod sint diligentes. Auctoritas. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli. Joh. xv. Octaua virtus est perseverantia finalis. de qua loquitur thema. Si manseritis etc. ergo necessaria est perseverantia finalis. in studijs generalibus quando magistri et doctores incipiunt legere. scilicet in festo sancti Luce. tota scola est plena discipulis. Sed in medio anni sunt valde pauci. in fine autem quasi nulli remanent. ideo sunt multi inutiles discipuli. solum sciunt principium libri. modicum de medio. et de fine nihil sciunt nisi illi qui perseverant. Sic de libro vite que est sancta vita bona et deuota multi incipiunt et sciunt principium bone vite. sed paulatim deficient et nesciunt finem libri bone vite. Ideo tales non intrant scolam paradisi. sed illi qui bene incipiunt. melius continuant. optime finiunt. sunt boni et veri discipuli christi. propter hoc dicit christus. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Et quoniam bonus discipulus christi intrat aulam paradisi. statim deus dat sibi duas cartas. scilicet diuinitatis et humanitatis in qua homo recipit maiorem scientiam quam habuerunt in hoc mundo prophete et doctores. Aug. hec scientia habetur ex studio libri bone vite. Ideo est necessaria perseue-

rantia finalis. De hoc dicit euangelium hodiernum. dicebat christus ad eos qui crediderunt ei iudeis. scilicet fidei catholice in hoc etc. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem.

Feria sexta post dominicam primam. xl.

Ecce sanus factus

Es iam noli peccare. Habetur textualiter Joh. v. et officiat in euangelio hodierno. Sanctum hodiernum euangelium continet unum miraculum et grande et excellens. Nam quidam paralyticus sanus factus fuit per iesum christum qui triginta octo annis tenebatur in infirmitate. et hoc solo ipsius precepto sicut et solo verbo mundus factus est. et continet tria miraculosa secreta et est.

Primum locus ubi factus est

Secundum quomodo factus est.

Tertium ad quem finem factus est.

Et de isto ultimo loquitur nostrum thema. scilicet ut anima istius infirmi curata caueret se a peccato. et ideo dicit. Ecce sanus factus es etc. quod fuit thema. in quibus quidem verbis erit noster sermo. Et primo videamus de loco. dicitur igitur in euangelio. Est autem hierosolymis probatica piscina. Appellatur piscina et hoc latine. probatica grece. hebraice bethsaida. Et dicitur piscina a pisce. sed per contrarium. quia non erant ibi pisces. sicut dicitur in ecclesijs piscina ubi aqua calicis mittitur. et tamen non sunt ibi pisces. Grece dicitur probatica nam probatio grece dicitur ouis latine. quoniam in illa lauabatur oues que in templo offerebantur unde probatica. id est. ouina. hebraice dicitur bethsaida. a beth quod est domus et saida quod est gregis siue pecus. dis. vnde bethsaida dicitur. id est domus pecudum. Et ista piscina nominari ideo meruit propter virtutem ipsius quia in certo tempore anni angelus descendebat ad reuoluendum aquam ut habetur in textu. Et qui primus attingebat aquam. post descensionem angeli et reuolutionem aque ille curabatur tantum de quacumque specie infirmitatis detentus esset. et ideo quia tempus ignorabatur. rectores ciuitatis hierusalem fecerunt ibi fieri quinque porticus in quibus infirmi habitarent. In vno leprosi. in alio scabiosi. in alio febricitantes. in alio paralytici. in alio vero vniuersi alij infirmi. Et illi qui non poterant ire ducebantur ab aliquibus alijs ad piscinam ut quilibet citius posset sanari. Et hec historia continet secreta ut per questiones potest declarari. Queritur ergo unde tantam virtutem ista piscina habebat quod totiens quotiens angelus descendebat ad mouendam aquam. quod haberet illam virtutem. Dico igitur quod hic sunt tria secreta. Et primum est ut ostend-

dat virtus sancte crucis et passionis iesu christi. **S**ecundū est vt ostendat virtus baptismi. **T**ertium virtus confessionis. **P**rimū ergo secretum vt ostendat virtus crucis et passionis. **N**ā circa hō di. mō in histo. scol. q in illa piscina erat illud lignū quod in posterū seruiuit ligno crucis. **N**am etiā in biblia inuenit q regina saba cū veniret hierusalem et transiret p torrentē. erat ibi quoddam lignum quod fuit ad transenudū vt morierat dicit. iij. Regi. x. **E**t fuit sibi reuelatū q in illo ligno deberet christus suspendi et mori p totū mūdi redemptione et ista ratione noluit lignū calcare. sed transiuit subtus torrentē. **E**t ad patriā reuerfa ipsa scripsit Salomoni reuelationem suaz quā viderat et rex Salomon sciens christum crucifigēdum pphetavit di. **S**ub arbore mali suscitauit te ibi corrupta est mater tua. ibi violata ē genitrix tua. **C**ā. viij. q. d. populo xpiano. ego s̄ arbore pomi suscitauit te. sed mater tua. scz gens iudaica ibi corrupta est in sua crudelitate. **I**stud ergo sciebat sed nō illud lignum fore. **E**t ideo salomon ligno accepto abscondit illud subtus terram bñ. xx. passibus. **E**t ibi facta fuit ista piscina de qua loquit euangelium. **E**t ista rōne ibi tanta erat virtus q ibi erat hōi lignū et recipiebāt infirmi sanitatē. **Q**uia significabat passionē christi. **N**ec obstat q illud lignū anteq̄ portasset christum et an suspensionē xp̄i nullā habebat virtutē. **D**ico tibi q verum est q nō habebat virtutē. s̄ iam illud significabat s̄m q habetur **N**ume. xxij. **F**ac serpentem eneam et pone eum p signo. q per cussus aspererit eum viuet et c. **N**am ante mortē christi lignū crucis magnaz virtutem habebat vt ibi habet. **I**deo ad illum locū accedebāt infirmi vbi crux erat vt sanari possent. **I**sta ratioe iudei vt sanari possent aspiciebant illud signum et hoc erat iam .d. annis an salomonē et an passionē xp̄i **Q**uāgentis annis. **S**i ergo sola ligni signa illius loci habebāt illam virtutē quāto plus lignum vbi suspendi debebat. **U**n cum de morte christi tractabat dei virtute lignū natauit sup aquam et iudei acceperūt illud. **E**t ergo rationabile qd legit in ecclesijs. **N**os aut gloriari oportet in cruce dñi nostri iesu xp̄i. in quo ē salus vita et resurrectio nostra p quā saluati et liberati sumus. et habet p̄tim. ad Gal. vi. **Q**m iudei pri⁹ gaudebant anteq̄ nos. **N**ūc dico q allegorice resultat vnū secretum. **L**ignū illud crucē significat. piscina at significat dolores mortem et alia multa mala. **N**ā sic aqua ex illa piscina exire nō poterat. ita oportuit pati christum et mori. **L**uc. xxij. **E**t sicut illa aqua sanauit ita christ⁹ emūdauit nos p mortē iuxta illud. **S**anguis christi qui p spiritū sanctū semetipsum obtulit immaculatum deo emūdauit conscientiam nostram ab opibus mortuis ad seruendum deo viuenti. et ideo noui testamenti mediator et morte iſcedēte et c. ad Heb. ix. **E**t qn-

q porticus significant quinque vulnera principalia. **A**lia aut vulnera innumerabilia sunt. **D**ico ḡ de quinque principalibus in quibus omnes nos infirmi esse debemus. quia mota aqua qui ibi erat sanabat. **E**t ideo inquit Salomon. **V**eni columna mea veni ad me. id est. ad passionē et munda-beris in foraminibus petre in cauerna macerie. **C**antico. ij. **P**etra aut erat christus. foramen petre est eius diuinitas. **C**auerna ip̄sus est ict⁹ lateris. et quia apuit non soluz foramen fecit. et sanauit nō solum vnū. quia christus angelus. q quidem angelus est magni consilij. cū aquam se uolueret. id est. paciebat. tunc vnum curabat. s. latronē. **U**nus est et scdm nō habet. **E**cc̄s. iij. **S**ecūda ratio est spiritualis. quia predicta piscina erat figura baptismi. **C**redis q in illo tempore in quo christus ordinauit baptismum et fuit a **J**ohāne baptisatus q illa virtus sanandi infirmos post aque motum fuit ostēsa. **Q**uia p̄mo omnes aque erāt mortue quātum ad istū effectuz. s. mundationem animarū. **A**ug⁹. **Q**ue est tāta vis aque vt corpus tangit et anima lauet. **S**ed descendit angelus de celo filius dei saluator mundi. q dicit angelus. id ē. missus. **E**sa. ix. **P**aruul⁹ natus est nobis et filius dat⁹ est nobis. et vocabitur nomen eius admirabilis cōsiliarius. **S**m. lxx. interpretes magni consilij angelus. **I**tem **M**alachie. iij. veniet ad templum sanctū suum domiator quē vos queritis et angelus testamenti quez vos vultis. **I**ste angelus tetigit aquā iordanis quādo fuit a **J**ohanne baptisatus. tunc aqua fuit mota et habuit virtutem sanatiuam. dicit **B**eda. q christus tactu sue mundissime carnis vim regeneratiuam contulit aquis. **E**t tunc oēs aque naturales fuerunt mote et viue ad purificanduz et sanandum animas. et fuit completa propheta **Z**ach. xij. **I**n die illa erit fons patēs domui dauid. et habitantibus hierusalem in ablutionē peccatorum et menstruare. **H**ic baptismus habz qn-que porticus quattuor infidelium ad orientem. ad occidentem ad aquilonem et meridiem. qntus est puerorum qui solū habent infirmitatem peccati originalis. et ibi sanant omnes a quacūqz infirmitate detineant peccati. **I**deo **P**aulus. **D**omin⁹ omnium diues est in omnes qui inuocant illū. omnis em̄ quicūqz inuocauerit nomen dñi salu⁹ erit ad **R**ho. x. **S**anabat aut vnus. s. ille qui pri⁹ descendebat post motionē aque. **F**igura fuit. qz baptismus solum semel et vna vice habet virtutē et efficaciam sanandi animas. sic solū semel p peccatis nostris mortuus est. **S**cdo sanabat tm vnus. quia quilibet habet duas subas. s. substantiam corpalem et incorpalem. i. corpus et animā. nam quous anima lauet. adhuc corp⁹ vitiosum ē et ideo vnus tm curat. **E**t ideo. s. paul⁹ ait. **N**on delector em̄ legi dei s̄m interiorē hōsem. vido at aliam legem in membris meis repugnantem le-

Sabbato ante Reminiscere

Gl' mentis mee. ad Rhoma. viij. Curatur em sola anima. Videte igit tertiam ratione quid piscina significet. id est. ille locus. et quid aqua que est tante vis ut corpus sanet et animam. **T**ertia ratio spiritualis quare piscina habebat predictam virtutem. quia figurabat confessionem sacramentalem. **R**atio. quia sicut ibi lauabant oves offerende in templo. sic oportet nos lauari et purificari in piscina confessionis ab omnibus culpis et maculis peccatorum si in templo paradisi volumus offerri. **E**t ideo dicitur. si confiteamur peccata nostra. fidelis est deus et iustus ut remittat nobis peccata nostra. et emundet nos ab omni iniquitate etc. **J**oh. j. Non enim est verendum nec debeo vereri. sed omnia reuclare peccata nullum omittendo. et isto modo purificat. scilicet ex ista piscina. **E**t habet ista piscina quinque porticus. id est quinque conditiones peccatorum. **E**t primus est cogitatio ubi sunt omnes qui intrinsecus tenent peccata. scilicet superbiam. auariciam etc. **I**n his sunt multi infirmi et sine numero. **S**ecunda est locutio. et hic sunt omnes qui loquuntur in deum et contra proximum peccantes. scilicet diffamantes. blasphemantes. etc. **T**ertius est operatio. hic sunt omnes qui opere peccant ut luxuriosi tanquam leprosi. latrones. usurarii. gulosi. **Q**uartus est omisio. et hic omnes religiosi concurrunt suorum ordine non seruando. omnes mali presbyteri horas non dicendo. aut inordinate viuendo. et hic ceteri. scilicet laici missam non audiendo vel alios perturbando. et hi iacent non confitentes. nec comunicantes. **Q**uintus est obstinatio. hic iacent obstinati et indurati in peccatis ut lenones. meretrices. impenitentes. **O**mnes hi iacent in circuitu piscine confessionis spectantes motum aquae per angelum. **A**ngelus est infusio gratiae que de celo habet descendere. qui mouet aquam in contritione. quia aliter sine motu contritionis nullus sanatur in piscina. **A**utoritas. Si cut peritientis cor tuum fantasias patitur nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. **E**ccli. xxxiij. Non fantasias dicendo. **P**roser quo confitebor. diffamando etc. totum hoc sunt fantasie. **E**rgo oportet ut angelus descendat. scilicet infusio gratiae. et moueat aquam per contritionem. **N**ota sanabat tantum vnus. quia confessio fienda est secrete. ita quod vnus post alterum confiteatur. quia confessio duorum simul nihil valeret. etiam si in peccatis fuerit solus. oportet quod solum vnus confiteatur. rationem assignat **T**ho. i. iij. di. xvij. quod in confessione illud quod geritur exterius debet significare illud quod fit interius. **E**t quia interius celantur peccata diuinitus per remissionem virtute confessionis. iuxta illud. **B**eati quorum remissa sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata. ideo secrete fieri debet confessio exterius. **S**ecundo sanabatur vnus. quia vnus omnia peccata sua vni confiteri debet et non diuidere. quia nihil valet talis confessio. **A**ug. **C**auas ne verecundia ductus diuidas confessionem

quia hoc est semper venia carere ad quam putas per frustra puenire. **S**ecundo videndus est modus quo factum est. et est secunda pars breuius dicitur in textu. **E**rat ibi homo quidam. xxxviiij. annis infirmus. **N**am iste dixit. hominem non habeo. cum pauper esset et seruum haberet. et quia seipsum portare non poterat. ideo alius proueniebat eum. **E**t ideo tot annis fuit ipse infirmus cui christus dixit. surge. **M**odo intremus nunc secreta et queramus cum illi quinque porticus essent infirmis pleni cur vnus tantum curauit. et de alijs nullam fecit mentionem. cum ipse dominus sit vniuersaliter liberalis. **R**esponso quod christus in isto maiorem vidit deuotionem quam in alijs. **N**ec credatis quod christus curabat omnes infirmos qui recurrebant ad eum. **N**on quoniam posset omnes curare quantum ad suam potentiam. **S**ed ex indispositione ipsorum. quia non habebant deuotionem. **V**el quia sanitas corporis nocisset anime. **S**imile potest videri in sole qui liberaliter mittit radios suos. et quantum est ex parte solis totum mundum saltem illuminabilem illuminat. tamen non omnes illuminat. quia non omnes aperierunt sibi fenestras etc. ut patet de incarceratis in obscuro loco. **S**ed quod illos non illuminat non est ex culpa vel defectu solis etc. **I**ta de christo qui dicitur esse sol iusticie. **I**uxta dictum **J**oh. j. **E**rat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum etc. **E**cce que est ratio quare non illuminat iudeos vel alios infideles. quia non est ex defectu solis. quia vnus saltem omnes illuminat. imo ex defectu ipsorum iudeorum qui sunt et voluerunt esse in carcere moysi. vel saracenorum qui voluerunt esse in carcere machometi. et sic de alijs. **E**rgo dicendum est quod de omnibus illis infirmis nullus erat tantum uolens iesu christo. nec tantum affectus. **Q**uia alij forte phidebant vnus in bonis actibus. alij in fuitoribus. alij in diuitijs. **S**ed iste erat pauper et paliticus. ideo non poterat ire. sed ductus deuotione inquebat. iuxta verbum domini. **B**ene autem te oculus desiderium meum. et gemit meum a te non est absconditus. ps. xxxvii. **E**t ideo non erat defectus liberalitatis iesu christi. **I**deo habet **L**u. vi. **D**is qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos omnia vobis cui sitis est. **S**itis est homini edificati domum qui fodit in altum. et posuit fundamentum supra petram. **I**nundatio autem facta illisum est flumen domus illi et non potuit eam mouere. fundamentum enim erat supra firmam petram. multi enim osculabantur ei manum. tamen non omnes sanabantur. eo quod non habebant rectam mentem et intentionem et quod forte sanitatem non petebant bono fine vel intentione. **E**t ideo dominus. **N**on poterat ibi virtutem vllam facere nisi paucos infirmos impositis manibus curauit. **M**ar. vi. tamen bene poterat de prete ab soluta. **S**ed non poterat. quia non condecebat nec congruebat eis. neque erant digni. quia christum negabant. **I**deo non omnes tangentes curabat. sed credentes et phidetes. sed istum curauit qui credidit in eum et ista est ratio liberalis. **S**ed alie sunt rationes meliores quare ibi curabat et hoc dupliciter. **P**rimo ad osten-

dendum virtutē baptismi. qz in illa piscina nullus curabat nisi q̄ ibat p se vt portabatur p alium in piscinā. ad innuendū q̄ null⁹ pōt saluari nisi va- dat ad fontem baptismi. si adult⁹ sit. vt iudeus agareus. vel portaret vt pueri infantes. **Joh. ij.** Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spūscō rē s; qd de infideli q̄ vult omnino baptisari ⁊ hoc desiderat ⁊ affectat. sed nō pōt ire. quia forte oc- cidit vel morit. Idem de infirmo qui nō pōt ire quia vel claud⁹ vel iacet in lecto. ⁊ nemo vult eū baptisare. **Dicēdū** q̄ in tali casu talis sanatur a christo. sicut iste fuit sanatus a christo ⁊ baptisa- tur baptismō fluminis. id est. spūsancti. **Et ideo christus. Ego** sitienti dabo fontem aque viue g- tis. ⁊ qui vicerit dabo ei hec rē. **Apocal. xxi.** **Et** iste sol⁹ sine ablutione aque curat⁹ ⁊ saluatus. **Quidē** ḡ cum alios curare noluit q̄ q̄ potest ba- ptisari ⁊ nō facit nō est salu⁹. ad ostendēdū vtu- tem cōtritionis. **Si** volum⁹ loq̄ de illa piscina in q̄tū significat cōfessionē. in illo q̄s pōt saluari si- ne cōfessionē sacramēta. si habet oportunitatez cōfiteri ⁊ nō vult. nō saluabit. **Autoritas** Pro- uerb. xxviii. **Qui** abscondit scelera sua nō dirige- tur. qui autē confessus fuerit ⁊ dereliquerit ea mi- sericordiā dei cōsequet. **S; si** ē aliquis in tali ca- su q̄ nō pōt ire ad cōfessionē. nec pōt ipm confes- sozē vocare. quia occidit vel morit subito. s; desi- derat ⁊ affectat animo cōfiteri. ⁊ habet cōtritio- nem de peccatis suis. talis sanat a christo supna- turaliter. ⁊ ex sola cōtritione. **Et iuxta istā** ma- teriam dicā vobis vnū miraculū. **In** quadā ciui- tate erat quedā mulier peccatrix. que fecit mltos homies peccare ⁊ occidere. ⁊ semel ip̄a venit ad audiendū rarū ⁊ ista venit multū bn̄ ornata. idō vt videret ab omib⁹ gentib⁹. ⁊ posuit se in loco vbi posset videri. **Contigit** q̄ p̄dicator tetigit de peccato luxurie. ⁊ quō erat magnū pctm̄. et ista habuit cōtritionē ⁊ incepit flere acriter cum ma- gno dolore intantū q̄ ipsa cecidit in terrā ⁊ mor- tua est. ⁊ gentes hoc vidētes dolebant. q̄ sine cō- fessione decessisset. **Et p̄dicator dixit.** **Bona** gēs orate deum p̄ ea. **Nā** cōtritionē habuit. ⁊ imedi- ate fuit audita vox de celo. di. **Frater** nō oret de- um p̄ ista. sed oretis eā vt oret p vob qm̄ ipsa est in paradiso. **Videatis** ergo q̄ ista nō venit ad pi- scinam cōfessionis. sed fides ⁊ cōtritio sufficiunt. **Unde** **David.** **Sacrificiū** deo spūs cōtribulat⁹ cor cōtritū ⁊ humiliatū deus nō despiciet. ps. i. **Sed** illis qui habēt tps ⁊ spaciū penitēdi nō va- let sola cōtritio sine cōfessione sacramēta. **Ideo** modo vadatis ad piscinā cōfessionis ⁊ laueti vos ibi. **Esa. j.** **Lauamini** mundi estote. **Tertio** vidē- dus est finis quare miraculū fuit factū. qz ad sa- nandum nō solū corpus sed etiā animā. vt viue- ret sine peccato. de hoc dicit thema. **Ecce** sanus factus es iā noli peccare ne deterius tibi aliquid contingat. **Et** circa hoc dicunt glose ordinarie q̄

iste erat infirmus ppter peccatū. **Et** ideo dicunt medici q̄ infirmitas que venit p renouationez ē peior q̄ pncipalis infirmitas. **Et** ideo iesus xps curauit istum. n̄ solum in corpe imo in anima. **Iuxta** dictū **Johis.** quia totū hominē sanum feci. **Joh. vii.** **Ite** dicit. date magnificentiā deo nr̄o. dei pfecta sunt opa. **Deutl. xxxij.** **Ex** quib⁹ auto- ritatibus habet ⁊ est regula theologie. q̄ de nō curabat vnq̄ corp⁹ sine curatione aie. **Inquit** ḡ vade iam noli peccare. **Nā** sicut medicus deserit infirmū recidiuantē. **Ita** christus recidiuantē in peccatis. **Nā** etiam medicus dat infirmo regimē ⁊ dietam. ⁊ sic iesus christ⁹ fecit. **Et** hoc ē quan- do post cōfessionē iniungit penitentia. **Et** si die- tam seruat peccator bene facit. sin autē reciduat ⁊ sic est. quia si centū curant de infirmitate. decē nō curant de recidiuatiōe. vt videt de iuda quē christus sanauit sibi om̄ia peccata dimittēdo qm̄ misit se in cura christi sed postea recidiuauit. idō christus ipm deseruit. quia triginta denarijs fu- it a medico distempat⁹. merito ergo dicit thema. **Ecce** sanus fact⁹ es. noli peccare. id ē. recidua- re. **Ideo** petrus. **Si** em̄ refugiētes coinquinati- ones mūdi in cognitionē dñi nostri saluatoris ie- su christi. his rursus implicati supant facta sunt eis posteriora deteriora priorib⁹. ij. **Pei. ij.** **Ite** **hiere.** **Curauimus** babylonem ⁊ non est curata derelinq̄mus ergo eam. **Curauimus** babylonez id est. psonā cōfusam ex peccatis. ⁊ nō est curata quia recidiuauit. **Ideo** derelinq̄mus eam. **Ecce** sanus factus es rē. corporabiliter. **Ideo** noli pec- care. id ē. recidiuare. **Itaq̄** bona gens om̄es in- firmi sumus veniam⁹ ergo ad piscinam vt mun- demur p penitentiā. et sanemur ab omib⁹ infr- mitatibus ⁊ peccatis nr̄is ⁊ p psequēs veniam⁹ ad gloriā.

Sabbato ante Remini- scere. Sermo p̄mus.

Hanciam⁹ bictria tabernacula rē. **Matth. xvij.** **Re-** citatiue aut in euangelio hodierno fm̄ feriam. **Ad** declarationē istius vbi et materie predicande est sciendum q̄ in sa- cra scriptura. doctrine euangelice deuote audite ⁊ auscultate tabernacula vocantur. **Nam** si bn̄ in- spiciantur vtilitates tabernaculorum recte appro- priantur euangelicis doctrinis. **Nam** quando fi- unt ab aliquibus armigeris tentoria seu taberna- cula sunt triplici ratione. **Et** prima ratio est pro ardore solis ⁊ hoc causa refrigerandi. **Secunda** contra venti impetum pro securitate. **Tertia** cō- tra pluuiam protegendo. omnes has vtilitates dant doctrine euangelice diligenter auscultate. et hoc s̄ triplicem defectum. **Et** primo doctrina euāgelica refrigerat et p̄uat hoiez s̄ stimulū et ardorē carnis. **Nā** mouet mltos ⁊ pmouet i peccā

Handwritten notes in the right margin:
 Baptisat p̄m
 factus h̄s m̄
 tate
 absoluit quoniam
 p̄m h̄s
 m̄ tate
 Sermo ab ip̄a
 17. Martij in
 sermone mor-
 tua et t̄ta
 sanata q̄

Sabbato ante Reminiscere

is luxurie. alios in auaricia. alios in alijs peccatis. Sunt ergo iste doctrine dantes refrigeriū ardore carnis. Secūdo in hoc mundo sunt magis venti et turbulenti et temptatiōes demonum in intra tabernaculū. id ē. orationē et cōtemplationem. Nam oratio et cōtemplatio excludūt tēptationes diaboli. Tertio sunt pluuie magne et diluuiā. et iste est mundus qui multas occasiones dat peccādi. Sed ingredi tabernaculum doctrine euāgelice et erit tūc remediū. Et ideo Esaias inquit de euāgelica doctrina. Sup om̄em gloriā p̄ctio et tabernaculū erit in vmbraclū diei ab estu. et in securitatem et absconsionē a turbine et a pluuia. Esa. iij. Item oratio v̄l cōtemplatio dat refrigeriū in die cōtra carnis ardorē. Ecce p̄maz vtilitatē. Item dat securitatē cōtra impetum vētorum. et hec est sc̄da virtus vel vtilitas. Itē absconsionē dat pluiarū. ecce tertia virtus. et sic ratione et autoritate hec doctrine apparēt tabernacula. et ideo tres doctrinas p̄dicare intendo. que erunt tria tabernacula. Faciamus hic tria tabernacula quod fuit thema nostrū. ergo p̄mo cōtēplabimur circa hanc trāsfignationē gloriosam tripliciter seu erit triplex cōtemplatio. Prima. quia hec trāsfignatio fuit gloriose celebrata. Sc̄da quia hec trāsfignatio fuit placide accepta. Tertia. quia hec trāsfignatio fuit pie abscondita. Ponamus ergo nos bona gens in his tribus tabernaculis v̄l in vno istorum. ¶ Dico primo quod fuit celebrata gloriose. quia in euāgelio dicitur. Assumpsit iesus petrū iacobum et iohannē fratres eius et duxit illos in montem excelsum seorsum. et trāsfignatus est ante eos et resplenduit facies eius sicut sol. vestimenta autē eius alba facta sunt sicut nix. Et apparuerūt illis moyses et helyas cū eo loquētes. Et hic dñi uolūto primū tabernaculū edificare. Tres ergo elegit iesus ut sequerentur eū. eis secretum ostensurū. quod duxit ad verticē montis. et dū ipse oraret trāsfignatus est. nō tñ quod mutasset figurā quā iam habebat. sed quia resplenduit ut sol. non ut solebat. sed incompatibiliter plus quā sol. sed in euāgelio dicitur ut sol. ideo quia in mūdo nihil lucidius inueniunt et nō solū in vultu et manibus. sed etiam et vestes erant ut nix licet et plus incompatibiliter. Et apparuerunt ibi. duo viri sancti et antiqui. scilicet Moyses et helyas. Intelligatis animā moysi. nam mortuus erat et aia ipsius erat in inferno sanctorū patrum. tñ helyas nō erat mortuus imo viuus. nam adhuc viuit in paradiso terrestri. Et iste debet p̄dicare tempe antichristi. et cōtra ipsum antichristum qui interficiet eum martyrisando. Et isti tres apostoli quibus nunquā viderūt eos. illico cognouerunt eos propter splendorē et viderūt eos loquentes cū iesu. Sed quod loquebantur nō dicitur per marcum nec per mattheum. sed dicitur beatus lucas. quod loquebantur ad inuicē de excessu passionis christi hierusalē serendo in illis diebus. Lu. ix. Hūc bona gens videamus

practicā. Isti sic stantes cū iesu Moyses et helyas adorauerūt iesum scientes iesum eē deū et hominē. et mirabantur quod plurimū quare ipse permittēt se ita cathenari. et a iudeis ligari. et hoc tñ pro peccatoribus cū solo verbo posset hoc facere multū admirātes de hoc. cum ipse gloriā angelis et omnibus alijs det et dicebant. O deus et quanta charitas ē ista. Singillatim totā eius passionem discurrendo et recitando excessus passionis. que passio dicitur excessus propter excessum dolorem et amorē quē in hoc nobis ostēsurus erat. quia sc̄deus diues ē in misericordia. et propter nimiam charitatem et misericordiā dilexit nos sicut quod habet ad Eph. ij. Deus autē qui diues ē in misericordia propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos. Ecce ergo quō gloriose est celebrata ista trāsfignatio. Et ecce primū tabernaculū. hic quiescimus contra impetum et temptationē diaboli. et hanc ad lram. Intremus tñ secreta. Et quero primo quare christus trāsfignari voluit. Secūdo de personis quas appellare voluit. ¶ Ad primū respondeo ut ostēderet intrinsecā gloriā et secreta sicut dictū est per doctores. declarem ergo quod quādo christus assumpsit humanitatem quare illā assumpsit videamus. Dico quod duplici de causa. Nam anima illico ut fuit creata in vtero virginis marie imediate tantā habuit gloriā quātam huius modo in celo et hoc propter eius diuinitatē. quia erat substantia spūalis. tñ erat abscondita in corpore. Et ideo dicitur. Vidim⁹ gloriā eius gloriā quasi vniuenti a patre etc. Joh. j. Corpus assumpsit nō gloriose sed passibile et mortale sicut nos. et plus quā quodlibet nostrum. et hoc nostra vtilitate. Sed de anima ē aliter. et hoc propter suā nobilitatē debuit per omnia fratribus assimilari. sicut quod legitur ad Hebr̄eos secundo. Unde debuit per omnia fratribus assimilari. at misericors fieret. In quo corpore anima gloriosa erat nō tñ videbat a gentibus. Quo credebat quod sicut corpus ita anima eēt passibilis quod christus mōstrare voluit nō sic eē. Ex ista ratione voluit ostēdere suā gloriā que supra corpus extitit et redundauit. Et audiat parabolā. si forte est aliq̄s homo male vestitus et est diuissimus gētes reputabunt illum pauperem. et ipse cōuocat omnes amicos et parētes suos. et ostēdit eis diuitias suas et tunc illū sequuntur gentes. licet ille male sit vestitus. Diues est sequamur ergo euz. Iuxta vulgare. quia denarij faciunt bonū socium. Iō xps voluit trāsfignari. Nam ita ipse p̄miserat dum dixit. Sunt quidam de hic astantibus qui nō gustabūt mortem. donec videāt filium hominis venientē in regno suo. Matth. xvj. Et dicebat de istis quos accepit modo secum. ¶ Moraliter per vobis. Et primo christus habuit gloriā et corpus erat passibile. Sic de animabus sanctis que transeunt de ista vita ad aliam. Nam primo anime sunt in gloria et corpora remanent hic in putredine

ne. tñ transfigurabit corpus nostrum in solie. s. resurrectionis et anima glorificata resumet corpus et redundabit supra corpus et illud dicitur glorificatum corpus clarum et clarior q̄ sol erit in die iudicij. Et ideo dicitur **Matth. xij.** Tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorū. ¶ Ad secundam questionē quare singularit̄ accepit tres apostolos. et nō plures. nec omnes sanctos nisi istos duos tantū veteris testamenti vocavit. et sic q̄n̄. **3.** Dicitur sancti doctores q̄ in ore duorū vel trium stat omne verbum. si de numero queratur. Sed et si de personis. dico q̄ d̄ apostolis. q̄ hi erant christo familiares. quia promissione divina beatus Petrus erat iam papa constitutus ut melius sciret. Secundo vocavit Jacobū matrem. quia primus erat martyriū susceptur. ut habetur **Act. xij.** Occidit autem Jacobum fratrem Johannis gladio etc. Tertio vocavit Iohānem. quia fuit a deo virgo electus. et inter ceteros magis dilectus. ergo meruit a domino magis honorari. De alijs duobus. quia Moyses erat mortuus. iam erat mille anni. dominus autē transfigurationem voluit mortuum et viuum vocare ut iudex videret viuorum et mortuorum. nō sic de dñis temporalibus. quia illi nō iudicabūt mortuos. Ideo dicit. Nolite timere eos qui occidunt corpus. animā autē nō possunt occidere **Matth. x.** Ideo **Act. x.** Quia ipse est q̄ constitutus est a deo iudex viuorum et mortuorū. Sed quare magis Helias q̄ Enoch. cum esset sic viuus. questio ē insoluta. Et quare Moyses mortuus plus q̄ alij sancti patres. quia sunt plures mortui. maxime cū Abrahā esset captiuus. ideo dicit in sinu abrahe **Luc. xvj.** Ego dico vobis doctrinas varias circa hoc. Et capio vnā partem seu opinionē dicendo q̄ alij sancti patres nunq̄ ieiunauerūt quadragesimam. nisi isti duo. Habemus de Moysē. dicit **Exod. xxxij.** Fuit cum dño Moyses. xl. dies. et xl. noctes. panem nō comedit et aquā non bibit De Helia. **ij.** **Regl. xix.** Comedit et bibit et ambulabat in fortitudine cibi illius. xl. diebus et q̄braginta noctibus vsq̄ ad mortem dei ore. q̄a ergo quadragesimam ieiunauerunt. ideo meruerunt interesse transfigurationi. In quo clare patet quātū placet deo sacrum hoc ieiuniū quadragesimē. Ideo debemus ieiunare quadragesimam. et in die pasce erimus in transfiguratione. s. cōmunicando. et poterimus dicere cū apostolo. Nos autem omnes reuelata facie gloriā dei speculantes in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem tanq̄ a dñi spiritu. **ij.** **Corinth. ij.** Nota hic quō Christus Moyses et Helias ieiunauerunt quadragesimā. Et dic q̄ x̄ps ieiunauit orando. **Luc. vij.** Exiit in montem orare et erat prostratus in oratione dei. Moyses ieiunauit quadragesimam audiendo. **Exod. xxxij.** vbi dicitur q̄ steterat in monte cum dño. Helias ieiunauit iti-

nerando siue ambulando. **ij.** **Regl. xix.** Sic nos ad instar christi debemus vacare orationib⁹. ad **Eph. v.** Estote imitatores dei sicut filij carissimi pro omni orationē et obsecrationē orantes. Secundo ad instar Moysi audire missas sermones. et sicerim⁹ similes Moysi. Tertio ad instar Helie ambulare et ieiunare itinerando. quia cum ieiunatis orando sicut christus. et auscultando sicut Moyses. ieiunare debetis. sicut Helias itinerando. hoc est visitando ecclesias. quia in omnibus sunt multe indulgentie. et post ire ad vespas. et in posterum in pascha critis digni habere gloriā paradisi. Debetis etiam vos foretes his temporibus vestros libellos proponere et exceptiones et allegationes facere dicendo orationes. Paterni Ave maria etc. et post finem auscultando et orando itineretis. ut dixi vobis ut lucremini aliquid pro anima vestra vos diuites. Et recordemini quod dixit christus. Nolite murmurare inuicem. **Joh. vj.** Antiquit⁹ etiam his temporibus nō aperiebatur neq̄ forū tenebatur. tñ nunc est sic et hoc de primo tabernaculo. ¶ Secunda pars est in qua hec transfiguratio fuit placite accepta. scz ab apostolis Moysē et Helia. Istud patet. quia dicit sanctus Petrus. Domine bonū est nos hic esse. faciamus tria tabernacula. Fuit ergo placite accepta. quia cum x̄pus sic staret transfiguratus ipsi sentientes gloriam paradisi. dixit Petrus. bonū est nos hic esse quia gustauerat tabernā paradisi. q̄ dixit. Faciamus hic tria tabernacula. q̄si credendo q̄ Iohānes staret cum Moysē. et Jacob⁹ cū Helia. et q̄ ipse habitaret cum x̄po. S̄z circa hoc dicit sanctus Lucas. quia nesciebat qd diceret. Sed venit nubes splendida et obumbravit eos. Circa h̄ vide. Nam licet nubes de se sit clara. tñ propter impedimentū videtur esse sicut umbra. Et sic stantibus venit vox de celo di. Hic est filius meus dilectus. Et ceciderunt omnes in facies suas. Et apostolis factantibus venit Iesus et leuauit eos. et ipsi erecti viderunt q̄ Moyses et Helias iam recesserunt. Moyses ad locū sanctorū patrū. Helias ad paradysum terrestrem. Et circa hoc potestis cogitare q̄ quādo anima Moysi venit ad locū suū fuit interrogata. dicēdo. vnde venis quid vidisti. et respondit. vidi mundi redemptorē qui iam habet tot annos. cito veniet ad liberandum nos. o magnum gaudium fuit eis. Idem dicimus de Helia quādo socius suus Enoch vidit eum et dixit ei. o socie vnde venis in quo loco fuisti. Dicit mihi aliqua noua vidisti saluatorem. Certe respondens dixit. Vidi saluatorem. nam ego fui portator pro sanctum Michalem. et plene vidi dñm transfiguratum. et sibi totum recitauit. Considerate d̄ dolore alterius. dicendo. Cur ego nō fui. o cur ego nō fui. Tunc potuisset respondere. quia non ieiunasti. Ita de Moysē poterit quilibet cogitare. quot interrogationes facte fuerunt. et ideo su-

Sabbato ante Reminiscere

it accepta placite. // Sed quero que fuit ratio q̄
re christus nō respondit petitioni Petri dicētis.
Faciamus hic tria tabernacula. sed s̄m glosam.
vide q̄ nō respondit verbo eo q̄ nō fuit rōnalis
petitio ⁊ bene. sed dico iesum secrete respondisse
Nam Petrus petebat in illo monte gloriā suā
⁊ christus ostēdit q̄ fieri nō poterat quinq̄ ratio
nibus. Prima est p̄pter aduentum nubis. Ecce
facto respondit. Secunda p̄pter vocem patris.
Tertia quia ceciderunt. Quarta quia christ⁹ se-
cit eos surgere. Quinta quia neminē viderunt nisi
si christū. Et ideo voluit christ⁹ primo ostende-
re Petro quinq̄ anteq̄ deberet venire ⁊ habere
gloriā. ⁊ primo nubes venit. ⁊ ista significat pe-
nitentiā. ⁊ ideo Penitentiā agite appropinqua-
bit em̄ regnum celozū. Matth. iij. Ideo primo
facienda est penitentiā. Secundo vox patris in-
tonuit. Hic est filius me⁹ dilectus ipsum audite.
⁊ significat obedientiā. Ideo dicit. Si impi⁹ ege-
rit penitentiā ab omnibus peccatis suis q̄ ope-
ratus ē ⁊ custodierit om̄ia p̄cepta mea (Ecce obe-
dientia) vita viuet ⁊c. Ezech. xvij. // Tertio re-
quiri timor ⁊ humilitatiō. quia ceciderunt. Naz
quilibet sanctus timet in morte. Nā s̄m Philo-
sophū Finis omniū terribiliū est mors // Quar-
to christus venire habet ⁊ hoc in die iudicij quā-
do excitabimur a morte diuina virtute. ⁊ hoc h̄
innuī. quia christ⁹ fecit eos in sua transfigurati-
one surgere quādo eis dixit. Surgite ⁊ nolite ti-
mere. quia peccatores timebunt eius aspectum.
Sed dicit iustis. Nolite timere surgite. // Qui
to leuantes oculos neminē viderunt nisi solū Ie-
sum. vt intelligatur q̄ sola diuina essentia ⁊ nul-
la creatura est obiectum glorie siue vite eterne lo-
quēdo de gloria essentiali siue p̄ncipali. De quo
vide beatū Tho. s. pte. q. xij. arti. viij. in solu. ad
iij. Et ad hanc visionē nulla creatura p̄ sua natu-
ralia p̄tingere potest. vt idē beat⁹ Tho. pulchre
pbat eadem questioe. scz. xij. arti. iij. Et ideo di-
citur ad Rhoma. vj. Gratia dei eterna vita in
christo iesu. Illud ergo erit tabernaculuz. Igit̄
om̄ia ista habebat facere post. ⁊ isto modo respō-
dit christus facto. Et ideo in ps̄. Iudica me de⁹
dicit. Emitte lucē tuam ⁊ veritatē tuaz. ipsa me
de duxerunt ⁊ adduxerūt in montem sanctū tuū
scz in montē thabor. Ecce ḡ scdm. s. quō transfi-
guratio fuit placite accepta. Sequit̄ tertia pars
in qua fuit pie abscondita ista transfiguratio. Nā
textus dicit. Descendentibus illis de monte ⁊c.
Dixit eis iesus. Memini dixeritis visionē hanc.
donec videbitis filium hominis ⁊c. Sed quare
voluit abscondi dictam trāfigurationē. Respō-
sio s̄m doctores. ratio hui⁹ absconditiōis fuit pie-
tas christi ne apli ⁊ discipuli audiētes tantā glo-
riā de christo si eis fuisset dicta transfiguratio
reuelata. postea visa ignominia passionis christi
magis fuissent scandalizati ⁊ plus peccassent p̄

dendo fidem. Ideo ipsi tres apostoli tacuerūt ⁊
nemini dixerunt in illis diebus ex his que vide-
rant. Luc. ix. Credo tamē q̄ beatus iohes de li-
centia christi dixit virgini Marie gloriosaz xp̄i
transfigurationem. Ideo apparet q̄ christus ma-
gis voluit nostram saluationē q̄ suā gloriā cū
dicat. Ego non quero gloriā meā. est qui que-
rit ⁊ iudicet. Joh. viij. Et sic pie fuit abscondita
ergo nūc habetis tria tabernacula hic q̄scat ma-
xime his temporibus.

Sabbato añ Reminiscere. Sermo. ij.

Transfiguratus

est ante eos. Matth. xvij. Sermo
noster erit de sancta ⁊ gloriosa trā-
figuratione iesu christi. quia hoc re-
quirat euangeliū ⁊ continet magnas speculatio-
nes ⁊ doctrinas notabiles. Sed p̄mo salutē ⁊c
Transfiguratus est ante eos. In isto sermōe cogi-
taui tenere modum impatorū ⁊c. Nota historiā
euangeliij l̄raliter dicit Mat. supra. q̄ vna die
christus dimissis alijs discipulis ⁊ apostolis re-
cepit Petrū ⁊c. Dicunt glose q̄ mons ille voca-
tur thabor. qui dicit̄ sanctus ex multis ⁊ magnis
miraculis a deo factis. ⁊ transfiguratus est ante
eos. scz Petrū ⁊ Jacobū ⁊ Johannē. ⁊ resplen-
duit facies eius sicut sol. nō dicit q̄tum sol. quia
sine compatiōe facies christi plus resplenduit.
sed quia in hoc mundo nihil est clarius sole. Iō
euangelista compauit eam luci solis. Idem d̄ ve-
stimentis eius sicut nix. imo sine compatiōe pl⁹
q̄ nix. sed nihil in mundo albius niue. Et venit
anima moysi. qui fuerat mortu⁹ p̄ mille. ⁊.cccc.
annos. Item Helias venit qui fuerat ante p̄ mil-
le annos translatus in paradysum terrestrem añ
aduentū christi. ad ostendendum vt dicunt glo-
se. q̄ christus est domin⁹ viuozū p̄pter Heliam
qui nunq̄ mortuus est. nec morietur donec veni-
at antichristus. ⁊ mortuozum p̄pter Moyse q̄
mortuus est ante vt dictum est. Petrus autē q̄
ibi erat videns illam claritatem ⁊ gloriā gau-
sus est inestimabiliter. ⁊ tunc dixit christo. Do-
mine nō recedamus de loco isto. sed faciamus h̄.
⁊c. Nam petiuit p̄ se ⁊ non pro Jacobo ⁊ Johā-
ne. quia faciebat compotum q̄ Johannes qui
fuit speculatiuus valde esset in tabernaclo moy-
si. qui etiā fuit valde speculatiuus. ⁊ Jacobus
qui faciebat penitentiā esset in tabernaclo He-
lie. qui magnā faciebat penitentiā. ⁊ ipse facie-
bat compotum suum q̄ esset in tabernaculo chri-
sti. ⁊ sic bonus homo diligebat meliorem partē
esse cum christo ⁊c. Et post nubes obumbravit
eos. ⁊ ceciderunt p̄ timore in facies suas ⁊ ve-
nit vox de nube scz patris dices. Hic est fili⁹ me⁹
dilect⁹ in quo mihi bñ cōplacui audite ipm. id ē.
eius doctrinam indubitanter ⁊ sine dubio recipi-
atis. quia non potest fallere neq̄ falli. Cogitab

quādo **Helias** reuersus fuit ad paradīsum terre
 ſtrem. quales queſtiones fuerunt inter ipſum et
Enoch ſocium ſuum. **Queſuit** em̄ **Enoch**. **O** ſo
 cie beneueneriſ. mirabar em̄ vbi eratis. **Reſpō**
dit Helias. **O** bona noua. **Et** que? **Ego** venio d̄
 ſaluatore ⁊ filio dei. qui recepit carnem humanā
 vt ſaluet homines. ⁊ habet tot annos et cito re /
 cipiet paſſionem. **O** miſer dicebat **Enoch** q̄ non
 fui dignus videre eum. nec eſſe vobiſcū ⁊c. **I**dē
 de anima **Moysi** quādo exiuit lymbū. dixerūt
 alij ſancti patres. o vbi eſt **Moyses**. quia ibi om
 nes cognoſcebant ſe. ⁊ quādo redijt dixerunt. o
 dñe bñueneritis vbi fuiſtis **Reſpōdit Moyses**
Gaudete. ego porto vobis meliora noua q̄ vn /
 q̄ audiuiftis. **O** illum quē ſperabam vidi. o do
 mine dicatis pro certo. **Ego** vidi ſaluatorē ⁊ lo /
 cutus ſum ſecuz ⁊ breuiter veniet ad redimendū
 nos. **Et** eſt iam trigintatriū annozū vel citra. ⁊ p̄
 dicabat eis quicquid audierat ⁊ viderat a chri /
 ſto. **Sed** quare iſti duo fuerunt in tranſfigurati /
 one pluſq̄ alij ſanctorū declarabiſ poſtea. dic̄ er
 go thema. **Tranſfiguratus** eſt ante eos. dicit **Lu**
cas q̄ apoſtoli nemini quicq̄ dixerunt. ⁊ quādo
 venerunt alij apoſtoli ad **Petrū Jacobū ⁊ Jo**
hannē. **O** bñueneritis dicatis nobis ⁊c. nō dire
 runt ſecretū eſt. **Q**uōdo veniunt queſtiones pri
 mo de themate. **Tranſfiguratus** eſt ante eos. **Q**ue
 ritur vnde venit tantus ſplendor xpi in facie ⁊ tā
 ta albedo in veſtimētis. **R**eſponſio q̄ doctrina
 eſt theologie. q̄ chriſt⁹ in inſtanti ſue cōceptiōis
 habuit tantā gloriā ⁊ ſapientiā in anima quātā
 habet modo in celo. ſed corpus in ſua ſenſualita
 te fuit paſſibile ⁊ mortale. **R**atio hui⁹ fuit. quia
 chriſti anima habet maiorē cōformitatē cuz filio
 dei q̄ corpus. quia eſt ſubſtātia ſpūalis. ſicut di
 uinitas. ⁊ decebat vt eſſet glorioſa ppter digni /
 tatem diuine pſone cui immediate vnicebat pſo
 naliter. **I**deo **Joh. i.** dicit in pſona iſtorū trium
 apoſtolorum. vidimus nos. ſ. **Petrus Jacob⁹ ⁊**
Johānes gloriā eius. q̄tum ad animā. ⁊ corpus
 remanſit paſſibile p noſtra neceſſitate. ſ. redem /
 ptione. **N**ōne ſic oportuit chriſtū pati. ſ. p nob.
 ⁊c. **C**um igit̄ queritur vnde venit illa claritas.
Reſpondeſ q̄ claritas anime redundauit in cor
 pus. nō habitualiter ſed actualiter ipſum illumi
 nans. **D**e hoc vide bñm **Tho. iij. di. xvj. q. ij. ar.**
ij. **I**tē tertiā pte. q. xlv. ar. ij. **U**t candela accēſa i
 tra lucernā illuminat eā. ſic claritas aie exi⁹ iteri⁹
 illūinabat corp⁹ exteri⁹. iō reſplēduit facies ei⁹ ſic
 ſol ⁊ veſtimenta eius ſic nix. ⁊ tranſfiguratus eſt
 ante eos. **D**e iſta tranſfiguratiōe chriſti ſubtiliſſi
 me determinat beatus **Tho. iij. ſcrip. diſt. xvj. q.**
ij. ⁊ iij. pte. q. xlv. in pluribus articulis **¶** **S**ecū
 da queſtio quādo voluit tranſfigurari quare re
 ceſſit ab alijs apoſtolis. ⁊ venit in altum montē
 ⁊ deſertum ⁊ inhabitabilem. ⁊ non in plano. ⁊ co
 ram alij apoſtolis ⁊ diſcipulis. **R**eſponſio. bone

gentes ſciatis q̄ p nobis fecit ⁊ noſtro exemplo
Unde ⁊ tempus quadrageſimale eſt mons altus
 ⁊ deſertus. ⁊ tempus carnale eſt locus baſſus et
 delitioſus. **A**utoritas **Matth. vij.** **L**ata porta ⁊
 ſpacioſa via eſt que ducit ad pditionem ⁊ multi
 ſunt qui intrant p eam. **S**ed modo boni chriſti
 ani aſcendunt montem penitentie dimittēdo de
 litias pompam ſupbiam peccata negocia ſolatia
 ⁊c. **J**uxta illud **Eccl. ij.** **V**enite aſcendamus ad
 montē dñi. ſc̄z montē penitētie. hoc eſt domini.
 actiue. quia ipſe ordinauit. ⁊ paſſiue. quia ipſe ſu
 ſtinuit. in monte quadrageſimali chriſt⁹ tranſfi
 guratur. de figura iuſticie rigoroſe in figuram mi
 ſericordie copioſe ppter noſtrā penitentiā. **U**n
 de ppheta dicit p̄. c. **Tu** exurgens miſereberis
 ſyon. quia venit tempus miſerendi eius. ſc̄z qua
 drageſime. **N**ota tu exurgens. ſ. in nobis in tem
 pore miſereberis ſyon. ſ. anime. quia venit tem
 pus miſerendi. ſ. quadrageſimale **E**t concordās
 apoſtolus dicit. **H**ortamur vos ne in vacuū gra
 tiam dei recipiatis. ait em̄ tempore accepto. ſc̄z q̄
 drageſimali exaudiuit te. ⁊ in die ſalutis adiuui.
 ⁊c. ij. **C**orinth. vij. **¶** **T**ertia queſtio quare xpus
 quādo voluit tranſfigurari nō aſſumpſit niſi tres
 ſecum. ſc̄z **Petrū Johannē ⁊ Jacobū**. **R**eſpon
 ſio. q̄ ſingulariter recepit iſtos tres ad denotan
 dum q̄ tres conditiones pſonaruz ſunt digne p̄
 ceteris ad cognoſcendū ſecreta dei. **P**rimo plati
 ⁊ ep̄ſcopi p̄ **P**etrum deſignati quem iaz chriſt⁹
 elegerat in platum. dicit beatus **Thomas** in q̄t
 liberis. q̄ p̄ ceteris ep̄ſcopus debet ſcire ſacrā
 ſcripturam **D**icit etiā beatus **Thomas** in quotli
 betis quotlibeto primo. q. vij. ar. vij. q̄ ep̄ſcopi
 ⁊ doctores theologie ſunt ſicut p̄ncipales arti
 fices in edificio ſpirituāli. qui aut̄ vacant ſaluti ali
 cui⁹ in particuli ſunt vt manuales. ſic igitur p̄
 ceteris ep̄ſcopus debet ſcire ſacram ſcripturam
 ſed ſimplicibus ſacerdotibus ſufficit intelligere
 grammaticā. alias nō debent p̄moueri ad ſacer
 dotium nec ad ordines. **C**urati vero animarum
 tenentur plus ⁊ vltra ſcire. ſ. formam ſacramen
 torum. ſ. que eſt forma abſolutionis baptiſmi et
 ſimilia. alias in piculo anime ſue recipiūt curam.
Debent etiam ipi ſcire ea que faciunt difficul
 tem in ſacra ſcriptura. de hoc **A**utoritas. ſ. **Peſ.**
ij. **D**ominū ieſum ſanctificatē in cordibus veſtri
 parati ſemp ad ſatiſfactionem om̄ipotēti vos ra
 tionem de ea que eſt in vobis fide ⁊ ſpe. **S**ecun
 do **Johānes** erat virgo purus corpore ⁊ mente.
Ideo chriſtus virginem matrem virgini cōmen
 dauit. quia chriſtus dixerat. **Matth. v.** **B**eati
 mundo corde quoniam ipi deum videbunt. **E**t ſi
 gniſicat q̄ mūdi ⁊ puro corde videbunt deum.
Tertio **Jacobus** fuit aſſumptus. quia primus
 qui debuit per martyrium paradīſum intrare.
 de apoſtolis extitit. **I**deo chriſtus voluit eum
 conſolari oſtendens ſibi aliquo modo gloriā.
 p̄ 2

Sabbato ante Reminiscere

Juxta illud. beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum dei. **M**atth. v. Ad ostendendum quod illi qui sustinetur passiones et tribulationes pro salute animarum et proximi videbunt gloriam dei. vel dicit quod christus assumpsit ad gloriam suam primo innocentes figuratos per Iobem ps. Innocentes et recti corde adhe serunt mihi. Secundo obediens. quia assumpsit Petrum. qui obediens intelligitur. **M**atth. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Tertio penitentes. quia assumpsit Jacobum qui supplantatio intelligitur. quia penitens supplantat diabolum per contritionem. mundum per confessionem. corpus per satisfactionem et christus assumpsit ad gloriam. Agite penitentiam quoniam appropinquabit regnum celorum **M**atth. iij. **¶** Quarta questio quare de sanctis veteris testamenti solum fuerunt ibi duo scilicet Helias et Moyses. et quare plus illi quam alii. **H**ic quomodo anima Moysi venit de limbo qui est in medio terre. et Helias de paradiso terrestri portatus fuit per angelum. **P**ro quo nota sunt beati Thom. iij. pte. q. xl. ar. iij. ad secundum et tertio script. dist. xvj. q. ij. arti. s. ad quantum. quod Moyses tunc sibi non sumpsit proprium corpus sed aliud sicut angeli. Helias autem habuit proprium corpus et venit illuc de paradiso terrestri. **N**on autem de celo empireo. hec ille. Sed quare plus anima Moysi quam Ade vel Noe. et quare plus Helias quam Enoch. **R**esponso quod causa fuit. quia de aliis omnibus sanctis qui fuerunt ante aduentum christi nullus ieiunauit quadragesimam nisi isti duo. de Moyse dicit textus **E**xo. xxij. Ingressusque Moyses medium nebule ascendit in montem et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus. **I**ter **E**xo. xxij. Fuit cum domino Moyses quadraginta dies et quadraginta noctes panem non comedit et aquam non bibit. **D**e Helia dicit textus. iij. **R**egum. xix. Surgens comedit et bibit et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem dei oreb. **I**sta est ratio moralis. id est si vultis esse in societate christi in transfiguratione in monte glorie quadragesimam ieiunetis. **Q**uis vestrum poterit dicere quod de toto tempore vite sue ieiunauit unam quadragesimam integram et perfecte. credo quod pauci sunt. quod libet excusat se a ieiunio aliquo modo. aliqui dicunt habeo cordis dolorem ex ieiunio. aliqui **D**ico ego non possum dormire stomachus nocet mihi. **I**deo ut boni milites in bello armetis vos ieiunare sine timore. **D**eclare per casus. si sit hic aliquis homo qui commiserit unum magnum crimen contra regem propter quod rex dat sententiam vel quod induat propter illud crimen loriam ferream ignitam vel camisiam delicatam. nonne esset benefa tuus si indueret loriam ferream ignitam. **S**ic omnes nos bone gentes criminosi sumus ex peccatis nostris et sententiati. **I**deo oportet recipe iuxta

sententiam dei loriam ignitam vel vestiri habemus camisiam penitentiae. ieiunando vel abstinendo vel vestiri in alio mundo in inferno loriam ignitam. scilicet penam inferni ubi est ieiunium. ita strictum quod nec guttam aque potestis habere. **E**x quo noluerunt hic ieiunare ieiunabunt in inferno. ut patet de diuite epulone. **L**uc. xvj. quod modo. **M**atth. cc. anni sunt et ultra quod ipse petijt unam guttam aque quotidie ieiunando et non potest obtinere. dicit textus. cum esset in tormentis eleuauit oculos etc. **¶** Nota quod anima sepata habet oculos. ut refrigeret linguam meam. **N**ota etiam quod habet linguam. sed est sententia data a rege christo. **L**uc. xij. nisi penitentiam habueritis omnes simul pibitis. **I**am videamus quomodo isti tres. scilicet Christus Helias et Moyses ieiunauerunt quadragesimam. christus ieiunauit orando. **L**uc. vj. Erat pernoctans in oratione dei. **M**oyse ieiunauit deum audiendo Helias ambulando. **H**is tribus modis debemus ieiunare. **P**rimo audiendo missas. **S**ecundo diuina officia. **S**ecundo orando. scilicet mane et vespere. **N**ota modum orandi etiam. oratio humiliantis se penetrat nubes. **E**ccli. xxxv. **¶** Tertio debemus ieiunare ambulando. scilicet ecclesias visitando. hospitalia. indulgentias etc. his modis eritis istis tribus similes. et de vobis verificabit illud **D**avid. **I**bit de virtute in virtutem et videbit deus deorum in syon. **P**s. lxxxiij. **¶** Quinta questio quia dicit euangelium quod apparuerunt illi Moyses et Helias loquentes cum eo. **D**e quo loquebantur cum christo. quid dicebant et quid loquebantur. **M**attheus non dicit. sed **L**ucas declarat quid dicebant. **L**uc. ix. Ecce duo viri loquebantur cum eo. **E**rat autem Moyses et Helias visi in maiestate dicebant excessum eius quem completurus erat in hierusalem. **L**ucas declarat plamentum dicens. loquebantur enim de passione quam debebat sustinere christus pro nobis in hierusalem. **N**ota excessum sue passionis. magnus excessus perdere totum sanguinem pro nobis. **C**onclusio est theologorum quod minima gutta sanguinis christi erat sufficiens ex valore diuinitatis. ex infinita charitate christi ad redimendum milia mundos. **D**e hoc videbitur **T**homas. iij. pte. q. vj. arti. v. tertium ar. vj. ad sextum et tertio script. di. xx. ar. iij. ad quartum et sextum. qui dicit quod una minima passio christi sufficeret pro omni peccato et ipse effudit totum sanguinem et multoties effudit. **P**rimo in circuncisione. **S**ecundo in oratione **L**uc. xxij. Factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrerit in terram. **T**ertio in flagellatione. **Q**uarto in cruce. **¶** Qualis excessus effudere totum sanguinem per peccatore homine. **I**am videamus practicum illius parlamentum prout rationabiliter potestis cogitare fuisse factum Moysi et Helie in monte. **P**rimo Moyses incepit. **D**omine saluator mundi ergo deliberastis ut sitis capiendus ligandus male tractandus pro homine ut nos credentes

Sermo

et obedientes liberemur a potestate diaboli. **D**ñe qualis excessus esset q̄ rex vellet acceptare mortem p̄ famulo p̄ latrone qui fecit crimē et cōmisit. Ab alia pte helias clamādo dixit. Et vultis flagellari et verberari p̄ homine vos q̄ creatis illum et vultis tantū humiliari. **D**ñe qualis excessus charitatis erat iste. Et iterū Moyses. **D**ñe qualis erit excessus iste. quia iam de libertatis coronari corona de spinis. Et helias **D**ñe vultis despici et vitupari. Deinde Moyses. **D**ñe vultis suspendi in ligno. **D** qualis excessus. Deinde helias. **D**ñe vultis mori vt peccatores viuant vita eterna. Ecce quō dicebāt excessum passionis christi et charitatis in misericordia. De hoc apostolus. Deus qui diues in misericordia ppter nimiam charitatē suam. s. excessiuam charitatem qua dilexit nos et cū essemus mortui peccatis conuiuificauit nos in christo. Ephes. ij. **M**oraliter habem⁹ hic exemplū si christ⁹ tantum fecit p̄ nobis. et nos debemus facere aliqd̄ p̄ ipso. saltem redimere peccata nostra p̄ penitentiam. Unde apostolus ad Heb. xij. Recogitate eum qui tālem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum cōtradictionē vt nō fatigemini animis vestris deficientes. nō dum em̄ vsq̄ ad sanguinem restitistis aduersus peccatū expugnantes. Multi sunt qui nō timēt leonē vel vsq̄ agredi. vel ire ad guerram et exponere se morti. et tñ timent vnā quadragesimā ieiunare que nō est piculū mortis sed sal⁹ corporis et aie. **S**exta questio. quod fuit motiū Petri dicētis. **D**ñe faciamus hic tria tabernacula. Responsio q̄ Petrus sciebat p̄phetiam Dauid de hmoi transfiguratiōe dixisse. Emitte lucem tuā id est christū qui ē lux. Joh. viij. Ego sum lux mundi. et veritatē tuam. s. christum qui est veritas. Joh. xiiij. Ego sum via veritas et vita. ipsa me deduxerunt. dicit p̄pheta. et adduxerunt in montē sanctū tuum. scilz thabor. **D**icit Petrus. Ego habeo lucem et veritatem mecū. s. christū et duxit me in montē sanctum suum. s. thabor. opto etiā tertius. s. et introduc me in tabernacula tua. et ideo vt p̄phetia cōpleretur petiuit fieri tria tabernacula nesciēs qd̄ diceret. Nota dicit Lucas q̄ illa tria tabernacula sunt in celo. s. tres hierarchie angelorum et in q̄libet hierarchia sunt tres ordines angelorū. In prima hierarchia sunt angeli archangeli et c. dicant hic. Et de istis loquebat Dauid et Petrus cogitauit q̄ in monte thabor essent fienda. Ideo dicit Lucas nesciēs quid diceret. Et in p̄mo tabernaculo. i. in prima hierarchia ibunt penitētes qui habēt cōtritionē de peccatis suis. qui habēt p̄positum emendandi vitā suam. et nō redire ad peccata sua et cōfiteri. et sic isti erunt in societate helie. Ideo christus Matth. iij. Penitentiam agite qm̄ appropinq̄bit regnū celorū. In secūdo tabernaculo. s. secunda hierarchia ibunt p̄siden-

tes. s. boni dñi tempales. quādo bono titulo habent titulum dominij et seruāt iusticiā et c. Itē p̄lati qui bono iure nō symoniacē intrauerunt non p̄fās dñorū nec manu armata qui plus curant de salute animarū q̄ de redditib⁹. ibunt cū moyse qui fuit p̄latus populo dei. Ideo dicit vnum helie et vnum Moysi. Ideo scriptura loquens de istis dominis dicit. Si delectamini in sedibus et sceptris. **R**eges populi diligite sapientiam vt in p̄petuum regnetis. Diligite lumen sapientie omēs qui p̄estis populis. Sapici. vj. Nō diligite sapientiam ad bñ gubernandū p̄sonā vestrā et populū vobis cōmissum. In tertio tabernaculo siue in tertia hierarchia ibunt p̄sone excellentes in vita apostolica. p̄m apostolū. habentes alimenta et tegumenta q̄b⁹ tegamur his contenti sum⁹ et c. De istis dicit christus. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis et bibatis sup̄ mensam meā in regno meo Lu. xxij. Et isti erunt cum christo in tertio tabernaculo. Ideo dicit faciamus hic tria tabernacula et c. id est edificemus meritoze in p̄senti vita tria tabernacula et sup̄ius habebim⁹ possessionē in gloria et c. **S**eptima questio quare christ⁹ p̄cepit illis apostolis ne alicui dicerent. s. tantā gloriā cū tñ fuisset magna consolatio et gaudium alijs si sciuisent. Responsio q̄ fecit ad vtilitatem aliorum apostolorū. sciens christus q̄ omēs debebāt p̄dere fidem. ideo magis peccassent si sciuisent illam gloriā. In quo videt plus dilexisse bonū apostolorū q̄ suam gloriā. Joh. viij. Ego gloriā meā nō quero. vbi Moraliter ostēdit nob̄ ne in bonis opibus queramus gloriā. sed interrogate cor vestrum qd̄ nō mentiat vobis: quare vultis hoc facere. si p̄ vana gloriā. **N**ō faciam quia christus noluit gloriā tempalem. quanto magis nos nō debemus velle. Unde apostolus ij. Corin. viij. prouidentes bona nō tantum coram deo sed etiam coram hominibus. si vultis facere bonum opus ppter hoc vt deus det vobis remissionem peccatorum et finaliter gloriā. **S**tunc non queritis vanam gloriā. sed gloriā dei et c.

Dñica reminiscere. Sermo

Ecce mulier chanaan. Matth. xv. Et recitatie in euangelio hodierno. Intentio ē vniūsalis ecclesie fideles homines ad orationem puocare. Sicut in dñica p̄ime lapsa puocauit ad ieiuniū. Quia ieiuniū et oratio sunt duo opa necessaria ad verā penitentiam. Et est ista ratio. Nam omēs formati sumus de duabus contrarijs substantijs. ex pte. s. carnis ex substantia carnali. Et ista inclinat nos semp̄ ad malum et ad terrena. et ex anima que appetit spiritalia et celestia nisi a carne impēdat. et sic sibi contrariatur.

Domínica Reminiscere

7 nunq̄ est inter eas requies vera nisi in christo 7 in virgine Maria. Et ideo dicit ad Gal. v. Caro em̄ concupiscit aduersus spiritū. spūs aut̄ aduersus carnem. Hec enim sibi inuicē aduersantur vt nō quecūq̄ vultis illa faciatis. Sunt em̄ p̄traria 7 nunq̄ ē pax inter eas. Et sancta mater ecclesia videns hanc cōtrouersiam sciens animā habere iusticiam. iuuat ip̄am animā 7 ordinat contra carnem afflictiones 7 ieiunia. 7 hoc dñica p̄terita quō ieiunio caro refrenat. Et hodie ordinat orationem qua anima eleuatur ad deum. et sic nō solum habebit victoria de carne. sed etiam de demonibus qui etiam laborant continue vt p̄damus illam gloriā quā ipsi pdiderunt. Ideo dicit christus 7 scribit Mar. ix. hoc gen̄ demoniorum in nullo expellitur nisi in oratione 7 ieiunio. Et puocati fuimus ad ieiuniū exemplo xp̄i nobis propositi. Nec est verum vt quidā rudes 7 ignorantes dicunt q̄ christus. xl. panes assumpsit secum in monte. quia nullam refectionē carnalem suscepit. Ideo dicitur Matthei. iij. Et cū ieiunasset quadraginta diebus 7 quadraginta noctibus postea esuriit. Idem beatus Lucas iij. Et nihil manducauit in illis diebus. Si ergo christus qui nullam habebat cōtradictionē carnis 7 spiritus ieiunauit q̄to plus nos. tamē q̄ ipse qui est dñs 7 redemptor ieiunauit quid nos miserari facere debemus quasi arguendo per locuz a minori. Sic 7 nos hodie mater ecclesia puocat ad orationem instruens nos exemplo cuiusdam infidelis chananee p̄ nostra verecundia vt fortius oremus. Ideo dicit ecclesia. Ecce igitur mulier chananea. Ecce demonstratiuū 7 infidelē demonstrat vt melius puocemur ad orationes. Et ista mulier seruauit tres conditiones orationi necessarias.

Primo fuauit verā fidelitatem

Secūdo firmā stabilitatem

Tertio seruauit verā humilitatem

Omnia ista tangunt in themate. p̄mum. q̄ ecce. scdm̄. quia mulier. tertiu. chananea. Sed de his intricacionibus nō curo. Sed ego volo ista tria trahere ex euangelio 7 nō ex themate. p̄mum q̄ habuit veram fidelitatem nō obstante q̄ esset genere infidelis tñ habuit istā. Nam dicit in euangelio. Egressus iesus secessit i p̄tes thyri 7 sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa exclamauit dicens ei. Misere mei dñe fili dauid filia mea male a demonio vexatur. vbi dicitur q̄ christus exiens de nazareth venit in partes sidonis vt apparet. Matthei. xiiij. Et benedictus dñs cepit exequi officium predicationis 7 noluit i aliqua ciuitate longe quiescere nec in castro. sed vt necesse erat tempus ad predicandum. Sicut videmus in sole qui cum oritur nulli se quieti reponit sed facit suum cursum. quia alias p̄fecte nō illuminaret. Ita christus suum cursum fecit amo-

rem 7 ardorem dans gentibus. Et ideo dicitur. Visitauit nos oriens ex alto illuminare his q̄ in tenebris r̄. Luc. j. In tenebris. id est. in erroribus existētes illuminabat 7 calefaciebat eos qui erant in ymbra mortis. quia erant indurati 7 direxit pedes in viam pacis. Ideo dicitur in euangelio. Egressus iesus r̄. Et nō dicit vnde. Sed declarauit sup̄ius 7 sequitur. Ecce mulier chananea. Et dicit chananea quia terra p̄missionis erat habitatio chananeorum quos tempore Josue iudei expulerunt 7 remansit ista. Ideo dicit chananea. Ista p̄mo nō credebat deum nec sperabat resurrectionē. Ideo mortuo viro ipsa r̄mā sit cum vnica filia. In cui⁹ corpe diabolus intrauit 7 affligebatur multū vt poteris videre i omelia hodierna. Semel proiciēs illā in aquam 7 semel in igne. Et ista chananea audiēs q̄ iesus trālibat p̄ illas partes tot miracula faciendo 7 faciebat audire surdos. claudos ambulare. Hec ergo mulier accessit ad iesum vociferando 7 multum acriter flendo 7 dicendo. Iesu fili dauid misere mei. Hic nō fidelitatem quā hec mulier incepit habere. quia cum eēt infidelis pagana de genere chanaā. Nihilomin⁹ maximā habuit fidem quā ostēdit facto 7 verbo. p̄mo facto. quia nō duxit secum filiā suam. nō quesituit p̄sentiam christi vt p̄ncipes synagoge. Matthei. ix. Et regulus Job. iij. nec recurrit ad diuinos. Origenes. Nō accedit ad petrum. nō rogat Jacobuz. nec obsecrat Johannē. nō interpellat apostoloruz choz. sed p̄re omnibus illis accipit penitentiam comitē que aduocati locum adimpleuit. 7 sic ad summū pietatis presidem perrexit. hec ille. **S**ecundo ostēdit suam fidelitatem in verbo di. Misere mei dñe fili dauid. Nō est in actibus meis bonus nō est mihi de cōuersatione fiducia. ad misericordiam tuā cōfugio. misere inquit mei. i. peccatridi diurnorum malozū. Quotidie cruciat⁹ quotidie gemitus meos video. quo pergaz in heremum ire nō audeo nec illam solam relinquere. In domino sedere nō possum. quia intrinsec⁹ est inimic⁹. Terno em̄ oculos transuersos. aspectum sanguineum manus intortas. crinem. dissolutū. ora spumantia. inimicū incēdentē 7 nō apparentē. neminem interrogantem 7 illā cum clamore loquentē misere mei dñe fili dauid. Et hic habem⁹ duas doctrinas. vna est moralis. alta est speculatiua. Et p̄mo videamus speculatiua. Et quero que fuit ratio. quare ista mulier vocauit Iesum filium dauid 7 nō filiū dei. quia xp̄s fm̄ humanitatem erat filius seu de stirpe dauid. sed fm̄ diuinitatem filius dei 7 cum plus posset vt de⁹. videatis hic secretū. Apparet q̄ ista mulier audierat ore humano aut spūs sancti. Nā dicit q̄ rex dauid tangebatur bñ cytharā 7 q̄ rex saul detinebatur multotiens p̄ demonem 7 dauid tangēdo cytharam expellebat demoniuz a rege saul. vide textū

Sermo

de hoc. j. Regl. xvj. quō spūs malus arripiebat saul. et tunc Dauid tangebāt cytharam. **I**do quā cūq; spūs malus arripiebat saul tollebat dauid cytharam et pcutiebat manu sua. et recedebat ab eo spiritus malus etc. Timebat ergo demon sonus illius cythare. certe nō. vel timebat sanctitatē dauid. nō. quid ergo dicendum. **V**idete ista cythara sicut dicitur glose figurabat illam cytharam crucem dñi nostri iesu christi. **N**ā sicut cythara fit de ligno arido. ita crux christi. quia annis mille ducētis pteritis fuit illud lignum scissum ut prius die dixi in primo sermone cuius thema. **E**cce sanctus factus etc. **I**te quia in cythara sunt quattuor paria funiculorū magis tracta q̄ in alio instrumento et habet clauellas aliq̄s. **E**t ista cythara significat crucem. et funicula significāt mēbra christi q̄ fuerunt attracta in cruce et nerui cum clauis. **E**t clauelle ille significant clauos cum quib; Iesus christus fuit conclauatus. **I**tem cythara facit sonū valde acutum. **N**am benedictus iesus fecit septē sonos in cruce. **E**t primus fuit quādo dixit. **P**ater dimitte illis. quia nesciunt quid faciunt. **N**am pater ipse paratus erat recipere vindictam et omnes illos damnare. **N**am credebant se crucifixi se peccatorem et crucifixerūt dñm et saluatorem. **E**t iste sonus significat dñm nostri iesu christi deitiam. **S**ecūdo fuit quādo dixit latro. **B**onum me memento mei dñe venis in regnum tuum. et dixit illi. **A**men dico tibi hodie mecum eris in paradiso. **L**uc. xlii. **E**t iste significat sonum inestimabilis misericordie cum peccatore. **T**ertius fuit quādo dixit matri sue flenti. **M**ulier ecce filius tuus signando vsus iohannē. qui sonus significat incorpabilem sonum pietatis. **Q**uartus fuit quādo apostoli et amici recesserunt eū derelinquēdo et dixit alta voce heli heli lamazabatani etc. **N**ō tamē credatis q̄ ipse eēt a deitate derelictus nō sed ab apostolis et amicis et iste sonus erat compassiōis et hoc ppter amicorū dilectionē. **Q**uintus fuit quādo dixit sitio. **N**am ipse desiderabat infidelium cōuersionē. et sic erat cātus incompatibilis charitatis. **S**extus fuit quādo dixit consummatū est. qui sonus incompatibilis et infinite erat constantie. **S**eptimus fuit quādo dixit. pater in manus tuas commendo spiritū meū. **E**t ista cantilena fuit infinite confidentie dans exemplum cuilibet christiano. **E**cce ergo cytharam dauid. **E**t demon intelligens. hoc secretum fugiebat regē saul relinquendo. **E**t de hoc iam spirata ista chananea dixit. **M**isere mei dñe fili dauid. quia filia mea male a demonio vexatur. **L**oco iā allegato. **S**ecūda doctrina est moralis p quo notandum. quādo predictam filiam demon inflabat. **I**nterdum ut rabie detentam conturbabat. **I**nterduz proiciebat illam in lutum. **I**nterdū os vsq; ad aurem pducebat. **I**nterdum in puteum siue aquā proiciebat. **I**nterdum in ignē tollens ei virtutem. **S**ed mat

illam nō relinquebat. quasi diceret. si dauid qui erat figura poterat fugare demoniū p sonum cythare. plus potest ipsa veritas. id est iesus xp̄us. **E**t hic est instructio bona moralis. s. q̄ si nre ante vexant a demone multis et diuersis peccatis. aligemus ergo sonum ipsius cythare. **N**am nre ante me diuturnitate peccati vexant a demone cū demon vexat multos homines. et hoc ppter superbiam sicut faciebat filie ehananee sicut si eēt vnum magnum vas inflatum v̄to. **A**lij vexant p auariciam a demone reuoluti. **A**lij proiciunt in lutum. s. luxuriose viuendo. **A**lij hñt os retortū vsq; ad aures. et isti sunt inuidi. **A**lij p̄ciuntur in aquam scz gulose viuēdo. **A**lij in igne. et isti sunt qui desiderant vindictam inimicorū. **A**lij qui perdunt virtutem ppter pigritiam. tñ habem; remedium chananee dicēdo. **D**ñe fili dauid misere mei. quia filia mea. id est. anima mea vexatur a demone. **E**t si dauid qui fuit vestra figura. et cythara q̄ figura crucis illd fecit et vos facere dignemini qui estis veritas. **E**t ideo si laboramus p corpe et diuitijs quāto plus p anima. **M**az dñs deut. iij. **C**ustodi igif temetipsum et animā tuā sollicite. **N**e obliuiscaris verborū que viderunt oculi tui et ne excidant de corde tuo cūctis diebus vite tue. **D**ocebis ea filios ac nepotes tuos die q̄ stetit coram dño deo tuo in ore tuo quā dñs locutus est mihi dicens. **C**ogrega ad me populum ut audiant sermones meos et discant timere me omni tēpore quo viuunt in terra. **E**cce mulier ista chananea cogitans consiliū plurius psonarū q̄ illā ferret ad sortilegos et ad se reuersa dixit. **R**ecurras ad demones ut filia mea liberetur a demone. nō faciam. sed solum volo recurrere ad christū. **I**do istam laudat multum omelia hodierna. **E**t circa hoc habetis bonā doctrinam. s. q̄ nō vadat ad tales psonas p aliqua necessitate mundi. sed ad solum iesum christum. **N**am si forte amisisti aliquid et nescis vbi est nō vadat ad demones quoniam secreta nesciunt cum sint in tenebris. bene dicent forte infamiā alicui? et nō erit verum ut misceant malum. **N**ā cum furtū nescire poteris recurre ad christū isto modo. ut si sibi placeat quod ponat in corde illius qui habet rem ut tibi restituat. **I**te si vis habere sanitatem tuam copis mariti aut vxoris nō accedas ad cōiuratores. quia demones nō possunt hoc facere. **E**t si diceres. expus sum. caue quia deceptus es. **N**am dicit q̄ demon curabat infirmos nō a sanitate sanando. s. a lesione cessando. debet ergo solū cōfidere in domino poti⁹ q̄ ad tales recurrere. **E**t vos mulieres nō faciatis rōne infantium. **N**am ibi ē necessaria creatio anime. **N**am diabolus nō potest animam creare. **V**ideant ergo rectores cōmunitatū si sciunt aliquē vel aliquos infideles his artibus vtentes istos tales ad vitam nō sustineāt. **N**am istud peccatū est sufficiens iram dei. puo care su-

*Cythara ad sp̄m
q̄ pulsata diabolo
scripsi a Saule Regē*

*Cyprus in fine
a deo p̄d̄p̄tis
describitur*

*10 Septembris
v̄ba*

*Non sunt q̄libet
de miseri in an
quis debet nōntare*

Nōntis

Domínica Reminiscere

per ciuitatem. Et ecce vnū exemplū. si forte aliquis saracenus veniret de barbaria et secreta diceret ciuibus et militibus ciuitatis. Ecce dimittatis regem vestrū et detis vos regi nostro. ego dico quod si ciues et rectores scirent ista et non dicerent nonne mereremur, ut rex destrueret illos. certe sic ista pena merentur qui ad illos recurrunt et qui sustinent maxime si est notorium. si autem est secretum tunc deus condemnabit illos qui hoc faciunt. imo etiam illos qui vadunt et consentiunt. Concordat David in ps. xliij. Deus auribus nostris. Si oblitus sumus nomen dei nostri et si expandimus manus nostras ad deum alienum nonne deus requirit ista. ipse enim nouit abscondita cordis. Magna iniuria sibi. Cum in nomine ipsius tanta sit virtus quod curet omnia. Et de hoc est textus in ps. xxxiij. Beatus vir cuius est nomen domini spes eius et non respexit in vanitates et insanas falsas. id est sortilegia. Ad discamus ergo a chananea ista que non curauit de istis vanitatibus et erimus fideles regi nostro. Et ecce hic fidelitatem istius mulieris. Secundo serua uir firmam stabilitatem. Nam dicit quod non respondit ei iesus uerbum aliquod. Et ideo dicit. Et accedentes discipuli ad iesum et rogabant eum di. dimittite illam quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Et illa uenit et adorauit eum dicens. Domine adiuua me. Qui respondens ait. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. Et illa. etiam domine. Nam christus dixit tibi non. et ista tamen fuit stabilis et firma. Et primo fuit stabilis et firma. quia non respondit sibi uerbum quasi sibi contumeliam dicens quasi habendo illam excommunicationem et ab eo repellendam. Denotando quod quis cum excommunicato loqui non debet. Et tunc ista replicando dixit si sum excommunicata ad te solum recuro qui habes potestatem absoluendi. dicendo miserere mei. Ideo apostoli moti misericordia rogabant eum dicentes. dimittite illam quia clamat post nos. quod dicit. Domine. iam dicent gentes te crudelem esse. Tunc christus quis ex una parte durus uideretur esse tamen ex alia parte misericors. dixit apostolis. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. et non obstante hoc. Ista dixit adiuua me domine. Videte iam apostolis negauerat. sed post dixit christus. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. Et ista constans et stabilis dixit. Domine ut canem me proicias pro iusticiam tamen miserere mei et da mihi ut catule de misericordia tua et miserere mei. Morate circa hoc firmam stabilitatem istius mulieris. Et forte homines dixissent. Sed et quanto tempore vado retro eum et non possum aliquid ab eo consequi. Non sic ista. imo continuauit. Et circa hoc sunt due doctrine. Prima est speculatiua. alia est moralis. Speculatiua est eo quia dixit christus. non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel

Hic notandum cum dicit. non sum missus etc. Et de aduentu christi possumus loqui dupliciter. Uno modo quantum ad redemptionem uniuersalem. Et sic christus uniuersaliter ad omnes venit et missus est. quia propter omnes soluit. quia omnes sunt redempti. sed non omnes saluati quia nolunt ieiunare. Sic si aliquis ditissimus transiret ultra mare ad redimendum christianos captiuos omnes qui essent penes saracenos in barbaria cum magnis pecuniis dicendo pro quanto precio dabitis mihi captiuos et ipse soluisset precium. et si vnus diceret nolo exire imo hic uolo remanere. Ego quero cuius esset culpa: non soluentis. nam propter omnes solutus est sed noluit gaudere. Dominus iste diues erat iesus christus qui die ueneris sancta aperuit tecam suam. hoc est latus suum propter omnes nobis captiuus. soluendo in ara crudelis et soluit libere uerbis et alijs plagis multis. et omnibus nunciis dicendo. ponatis uos in nauis ecclesie trium coopurari. scilicet trium statuum. Et prima est prope sentinam que debet esse secreta et ista significat religiosos qui debent esse secreti et sine necessitate de ordine non exire. Secunda significat conditio nem presbyterorum qui debent honeste uiuere. Tertia est laicorum qui debent bene uiuere bene conuersando. Ideo Salomon. Facta est quasi nauis institoris de longe portans panem suum etc. Nam uenerunt nuntii domini et dixerunt iudeis. uenite ad nauem domini. qui dixerunt nolimus. Similiter dicat de tartaris et saracenis qui dicunt quod noster prope ta permittit nobis in alio mundo riuum mellis et lactis. Sed pro omnibus uenit. et hoc probat in ueteri testamento. Parum est ut sis mihi seruus ad suscitandas tribus Jacob. et feces israel conuertendas. dedi te in lucem gentium ut sis salus mea usque ad extremum terre. Esa. xliij. In nouo testamento. bene est bonum et acceptum coram saluatore nostro deo quod omnes homines uult saluos fieri et ad agnitionem ueritatis peruenire. i. ad Timotheum. li. Videmus ergo quod propter omnes missus est. Alio modo loqui possumus de christi aduentu quo ad uisitationem corporalem. scilicet ad predicandum et faciendum miracula personaliter. et sic non uenit nisi ad oues domus israel. Et quod ad hoc verificatur illa autoritas. scilicet quo ad uisitationem corporalem. quia tantum in terra permissionis corporaliter erat uenturus. Ideo beatus Paulus dicit. Dico enim iesum christum ministrum fuisse circuncisionis propter ueritatem dei. ad confirmandas permissiones patrum. gentes autem ex misericordia honorare deum. sicut scriptum est. laudate dominum omnes gentes etc. ad Rhoma. xv. Et ita intelligitur. non sum missus propter chananeam. quia de illis non erat. Alia doctrina est moralis et uide constanciam istius mulieris. quia pro nulla iniuria cessauit orare. discite ergo tu orare quotidie. de mane facere certam orationem. Nam quilibet debet facere et tenere certam orationem. Itaque desero antequam ponas te

in lecto flexis genibus et deuote dicendo **P**ater noster. **A**ue maria. **C**redo in deum etc. cum alijs multis secundum tuam deuotionem et habebis prosperitatem in corpore et in anima. **E**t ideo **D**avid in ps. lxx. **J**ubilate in primo. **B**enedicite dominus qui non amouit orationem meam et misericordiam suam a me. **E**t sic continua et non dimittas eam propter socium vel propter aliam causam. **E**t vide hic exemplum. **Q**uidam lombardus uoluit mundum uidere et visitare singulariter sanctum sepulchrum iesu christi cum uino scutifero et accepit licentiam ab uxore sua et proposuit quotidie dicere patrem noster. **A**ue maria. et inmediate incepit et continuauit quotidie suam orationem et fuerunt semper incolumes. **C**ontigit quod reuertendo ad domum suam et cum iam esset prope castrum non curauit ultra facere orationem dicendo. **O** iam sum prope nostram domum. non oportet modo facere orationem. **I**n posterum sic accedendo uersus domum. **I**gnis accensus est in castro et castrum et si filij propter uxorem omnia combusta sunt. **E**rgo uideatis quomodo ex omissione orationis omnia ista adueniunt sibi. **N**oli ergo orationem dimittere quousque sit parua continua illa. **E**t ideo dicitur. scilicet ad **T**hesal. v. **S**emper gaude te in domino sine intermissione ne orate. in omnibus gratias agite. **H**ec est enim uoluntas dei in christo iesu in omnibus uobis. **S**piritum nolite extinguere. prophetias nolite spernere. **O**mnia autem probate quod bonum est tenete. ab omni specie mala abstinete uos. **I**pe autem deus pacis sanctificet uos per omnia. ut integer spiritus uester et anima et corpus sine querela in aduentu domini nostri iesu christi seruetur. **F**idelis est qui uocauit uos. qui etiam faciet fratres orare pro uobis. **S**umamus ergo huius mulieris exemplum. **E**t ecce hic secundum exemplum quomodo habuit firmam stabilitatem. **T**ertio seruauit ueram humilitatem. **N**am ista mulier seruauit istam humilitatem quousque christus eam appellauerit uel assimilauerit. **E**t ista bona mulier dixit. **E**cce domine **M**atthea et catelli comedunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. **T**unc iesus uidens fide istius mulieris dixit. **M**agna est fides tua. **E**t ideo dicebat mulier non peto magnum miraculum uelut resurgere mortuos nec solem retroire. mare rubrum diuidere. sed ut liberes filiam meam unicam. **F**ac ergo domine mihi istam gratiam et christus denegare non potuit. **Q**uero nunc cur christus tantum fecit illi desiderare quod petebat. uidetur contra se esse quousque doctrinam. **N**am dicitur **P**rouer. iij. **N**e dicas amico tuo uade et reuertere cras dabo tibi cum statim possis dare. **I**tem dicitur. ij. ad **C**orinth. ix. **U**nusquisque prout destinauit in corde suo non ex tristitia aut necessitate sed ex hilaritate. **H**ilarem enim datorum diligit deus. **R**esponso quod christus hoc fecit duplici ratione. **P**rimo ex parte mulieris. secundo ex parte nostra. primo ex parte mu-

lieris propter meritum augendum. **C**hristus enim pro istam dilationem fecit eam ascendere et crescere in ardenti deuotione et amore ad deum et spe. et sic christus pie implere petitionem mulieris distulit ut mulier ista plus haberet quam si illico dedisset quod a principio non tantum habuisset. sed postea dedit propter amorem et humilitatem. et circa hoc audiat parabolam. **M**iles quidam erat qui multum diligebatur ab imperatore et iste miles petebat ab eo gratiam. et iste imperator noluit sibi dare pomum. et dedit sibi primo castrum adhuc petenti pomum et dedit sibi uestem. demum iste impetore dedit pomum. **E**cce quod si cito dedisset pomum solum pomum habuisset et non alia. **I**ta dicamus de ista petenti pomum. **N**am christus dedit primo sibi castrum quia ardorem. secundo patientiam. et ecce equum. tertio humilitatem. ecce uestem. quarto charitatem. et sic plus habuit. **S**ecundo christus hoc fecit dando nobis exemplum ut humiliemus nos in deuota oratione. quia quanto plus nos humiliauerimus. tanto amplius ascendemus. **S**int duo homines equalis meriti. oratio magis humiliantis se uirtute humilitatis plus ascendit. puta si unus eorum se ponat in oratione iuxta altare et alius a longe. plus ceteris paribus ascendit oratio illius qui stat a longe uirtute humilitatis. **U**nde dicitur in ps. **R**espexit in orationem humilium et non spreuit precem eorum. **I**deo dicitur **O**ratio humiliantis se nubes penetrabit. et donec appropinquet non consolabitur et non discedet donec aspiciat altissimus. **E**cce. xxxv. et ecce finis ponitur. **D**omino placeat etc. **D**eo gratias.

¶ Feria secunda in secunda dominica quadragesime. Sermo primus

Multa habeo de

Multa habeo de uobis loqui et iudicare. **J**ohan. viij. **S**ermo noster erit de sancto euangelio hodie quod continet unum secretum peramentum. quod fuit inter christum et iudeos disputantes cum christo. et hoc peramentum quantum est ex una parte. scilicet christi ostendit nobis tres magnas dignitates. **P**rima est sapientia diuinalis. **S**ecunda excellentia supernaturalis. **T**ertia eminentia principalis. quomodo est iudex principalis et uniuersalis. **D**icit thema. **M**ulta habeo de uobis loqui et iudicare. sed qui me misit uerax est. et ego que audiui ab eo loquor in mundo. **E**t cognouerunt quia patrem eius dicebat deum. **D**ixit ergo eis iesus. **C**um exaltauerit filium hominis tunc cognoscetis quia ego sum. et a me ipso facio nihil. sed sicut docuit me pater habet loquor. **E**t qui me misit mecum est. et non relinquet me solum. quia ego que placita sunt ei facio semper. **H**ec illo loquor

Feria secunda post reminiscere

te multi crediderunt in eum. Dicebat ergo iesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si vos etc. Dico primo quod euangelium ostendit de christo sapientiam diuinalem. propter sapientiam diuinam esse scire quod sunt saluandi. et sunt damnandi. scilicet scire predestinatos saluandos et predestinatos damnandos. propria scia dei est. sicut rex qui vult facere conuiuium nuptiale de filio suo. primo in cedula scribit et eligit inuitandos duces comites et barones etc. Secundo ordinat conuiuium sui dignitate conuiuantium. Sic deus pater voluit facere conuiuium de filio suo assumendo naturam humanam. quia sicut vir et uxor non sunt duo sed una caro. Ita deus et homo non sunt duo in persona sed una persona. Sponsalia facta sunt in camera uteri uirginalis. et de hoc prophetauerat dauid in psalmo. tanquam sponsus. id est dei filius. procedens de thalamo suo. id est utero uirginali. sed nuptie fiunt in celis. quia in hoc mundo non est locus conuiuiens nec sufficiens. **Matth. xxij.** Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. ex quo deus pater eternaliter ordinat illud conuiuium. elegit inuitandos tot imperatores tot reges tot duces etc. Quot conueniunt ad illud conuiuium. Ista electio dicitur predestinatio et illa inuitatio dicitur predestinatio. de quo apostolus loquens tam de se quam de electis dicit **Eph. j.** elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. Ecce sapientia uel scientia dei. **ad Rhoma. viij.** Quos predestinauit hos et uocauit et quos uocauit hos et iustificauit quos autem iustificauit hos et magnificauit. et hoc ostendit deus pater christo in quantum erat homo. et sic habebat scientiam predestinatorum. Et quia sicut non est nisi unum esse trium personarum. sic est nisi una persona duarum substantiarum in christo. Item ostendit deus pater anime christi librum uite et in carta dextra legit quot patriarche et prophete etc. debebant saluari siue intrare paradysum ex sua passione. In sinistra legit quot mali prelati damnabunt nec erunt digni ire ad illud conuiuium. hec sapientia ostendit in euangelio. Unde christus disputando cum iudeis dixit. Ego vado et queretis me in peccato vestro moriemini. Nota ego vado. scilicet ad gloriam resurrectionis. scilicet per viam passionis. queretis me uocaliter. quia iudei querebant saluatorem. et non personaliter credendo quod christus sit saluator. Nota in peccato vestro moriemini. Jam sciebat ipse predestinatos. Idem dicebat semel de apostolis. **Joh. xij.** Scio quos elegerim non de omnibus uobis dico. hoc dicebat propter iudam damnandum. Sed hic est argumentum quod uos facitis. Si deus habet certam scientiam damnandorum et saluandorum. Ita ergo quid oportet me bonum facere. nec est uis si faciam malum. quia scientia dei non potest falli. si sum de numero predestinatorum ideo cum predestinatis ad saluandum. siue faciam bonum siue faciam malum. Idem de predestinatis damnandis quare faciam bonum. quia scientia dei non potest falli. et sic

ero damnatus. et ex hoc tenet malam uitam. **Responsio** quod illud argumentum est cum magna stulticia. patzsi rex inuitat te ad nuptias filii sui. si super hoc tu diceres. sine dubio postquam rex inuitauerit me ibi ero et non oportet me parare. stulte et fatue dices si dicas. Ex quo rex me inuitauit et fecit mihi honorem uolo me parare. quia ibi erunt magni nobiles et persone honorabiles. expendam tantum in una ueste et equo etc. Sic consimiliter est de predestinatis. quia includit quod tu pares te. nec sequitur. ergo predestinatio potest falli aut scientia. **Ratio.** quia scientia dei non fallit. sed tu potes deficere per malam uitam. Unde si deus ore suo te inuitaret supponit quod pares te ne uenias cum ueste ueteri. scilicet cum peccato superbia. sed uenies cum noua ueste humilitatis. **Idem de alijs uitijs et uirtutibus.** Sed si tu dicis postquam ego sum inuitatus non oportet me parare. certe non intrabis. pro illa ueritate nota autoritate christi. **Matth. xxv.** Sile est regnum celorum decem uirginibus. Nota historiam euangelij usque nescio uos. et **Ezech. xxij.** Si dixerero iusto quod uita sua uiuat et confusus in iusticia sua fecerit iniquitatem omnes iusticie eius obliuioni tradentur et in iniquitate sua quam operatus est in ipsa morietur. Si autem dixerero impio morte morieris et egerit penitentiam pro peccato suo etc. uita uiuet et non morietur. quia uerbum dei sic intelligitur quod homo sit paratus. imo fortius argumentum est. si illi qui sunt in paradiso et mille anni fuerunt haberent unum peccatum. caderent in momento de celo. quomodo ergo tu non paratus poteris ascendere. **Matth. xxij.** Intrauit autem rex ut uideret discubentes et ibi uidit hominem non uestitum ueste nuptiali. et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habes uestem nuptialem. At ille obmutuit tunc dixit rex ministris ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. non intelligatis quod in paradiso sit aliquis non paratus sed intelligat per hypotheseum per conditionem si tibi esset aliquis non paratus et in peccato expelleret. **Idem** ista ratio quid oportet me facere bonum. magna stulticia est. Secundo est magna ignorantia. Nam tales intelligunt quod in libro predestinationis scribitur sic tantum. talis saluabitur Petrus uel Iohannes etc. **Idem** est uerum. imo quecumque deus ordinat ad aliquem finem ordinat etiam uiam et modum ueniendi ad illum finem. uerbi gratia. de pluuia. Si cras debet pluuere. Jam ordinat ante de nubibus quod eleuantur. etc. **Idem** liber predestinationis sic dicit. tales saluabuntur per bona opera. talis dominus per iustitiam. talis prelatus qui intrauit per portam et dat bonum exemplum. talis intrabit ex diligentia etiam talis diues per misericordiam etc. **Idem** de quolibet statu ita quod simul est uia et terminus uel finis. Si ergo dimittis uiam ostendis quod non es predestinatus. **Ad hoc** autoritas Gregorius in primo libro dialogorum. qui sic dicit. obtineri nequaquam pos-

Predestinatio

Sicut uolunt multum

25

Sermo

sunt que predestinata non fuerunt. sed ea que sancti viri orando efficiunt ita predestinata sunt ut precibus obtineant. Nam ipsa eterni regni predestinatio ita est a deo disposita ut ad hoc electi ex labore pueniant quibus postulando mereantur accipere quod eis deus ante secula disposuit dare. Hic ille Ignorantia est ergo dicere quid oportet me facere bonum. quia hoc est dicere habeo ire ad tale locum et quid oportet me ire per viam. quia aliter non iras illuc nisi per viam. Idem de libro prescientie in quo non scribitur solum tales damnabunt. sed simul ponitur ibi finis et via. unde sic ponitur. tales damnabunt per talia mala opera per iniusticiam talis dominus etc. Et ita de quolibet statu. Nam libero arbitrio cuiuslibet deus dimisit si vult saluari vel damnari. **Autoritas. Eccl. xv. Deus ab initio constituit hominem et dimisit eum in manu consilii sui. Glo. in libertate liberi arbitrii. Quia predestinatio non aufert liberum arbitrium. sequitur in Autoritate. Adiecit mandata et precepta sua si volueris mandata conseruare conseruabunt te et in perpetuum fidem placitam seruare. apposuit tibi aquam et ignem ad quod volueris porrigere manum tuam ante hominem vita et mors. bonum et malum quod placuerit ei dabitur illi. Diceret aliquis ergo ibimus ad paradysum. quia omnes volumus ire. verum est verbo volumus omnes ire sed non factum in mentibus multi. unde si dicitis vos ire parisiis et recipitis viam ad aliam ciuitatem etc. falsum dicitis. Idem etiam multi dicunt quod volunt ire ad paradysum. sed recipiunt viam inferni. Unum si dicat vni superbo. Dicitis quo vultis ire. Ego volo ire ad paradysum. Sed ista est via superbie que tendit ad infernum. Si iam dicitis quod vultis ire ad paradysum vos estis mendaces. et sic de ceteris peccatis. Ergo ante hominem vita et mors. scilicet gloria paradysi et mors inferni. bonum. scilicet saluationis et malum scilicet damnationis. quod placuerit dabitur illi. Tertio ista ratio est maximus error destruens primo philosophiam. quia philosophi fecerunt librum de virtutibus ut gentes viuerent moraliter bene. et quare? quia ut pueniret ad vitam eternam. et tamen iam scit deus quis erit saluatus vel damnatus. Dicere ergo quod propter hoc non oporteat bene facere est error. quia deus qui predestinavit aliquid ad salutem etiam opus per quod saluabitur predestinavit. Item destruit secundo medicinam. quia vocantur medici ad sanitates habendam. et tamen iam scit deus si iste curabit vel morietur. dicere ergo quod oporteat recipere medicinam fatuum est quia deus scit. quod per viam medicine habebit sanitatem. Item destruit totam industriam humanam quare rex congregat exercitum pro victoria. quia iam scit deus si debet habere victoriam vel non. Item destruit totam theologiam et fidem christianam. quare verbum diuinum incarnari voluit ut hominem exaltaret. quia iam sciebat**

deus qui exaltarent. Idem de alijs christi operibus discurre. Ideo siue presciti siue predestinati sumus facienda sunt opera bona. quia nullus potest saluari nisi per bona opera. nec damnari nisi per opera mala. ideo. ij. Pet. j. Fratres satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis. Ecce prima pars ubi ostendit sapientiam dei de predestinatis et prescitis. ideo dicit christus. Job. x. vos non estis ex ouibus meis. Secundo ostendit de christo sua excellentia supernalis. cum dicitur iudeis vos. scilicet iudei de deorsum estis ego de supernis sum vos de mundo hoc estis ego non sum de hoc mundo. Nota quoque deus qui a principio mundi fecit duas scalas creaturarum primo unam supra spiritualium cuius gradus sunt decem. primus seraphin. secundus cherubin. tertius throni. quartus dominationes. quintus potestates. sextus virtutes. septimus principatus. octauus archangeli. nonus angeli. decimus anime rationales. Secunda scala corporalium creaturarum habet etiam decem gradus. scilicet celum empireum primus. secundus celum crystallinum. de quo biblia dicit. et aque que super celos sunt. et a philosophis vocatur primum mobile. et ubi nulla est stella. sed suo motu mouet totum mundum. tertius gradus est celum quod dicitur firmamentum in quo includuntur celi planetarum. qui a philosophis diuiduntur in septem. quartus ignis. quintus aer. sextus aqua. septimus terra. octauus creature que habent esse et viuere ut plante. nonus creature que habent esse viuere et sentire sicut animalia etc. decimus creature que habent esse tantum sicut lapides etc. Homo est compositus de inferioribus gradibus creaturarum spiritualium et corporalium. Ideo dicit christus. vos de deorsum estis. **Autoritas. Formauit igitur deus hominem de limo terre et inspirauit in faciem eius spiraculum vite. et factus est homo in animam viuentem. Genes. ij. Ecce infimus gradus creaturarum corporalium. Ego scilicet persona diuina sum una super omnes creaturas vos de deorsum estis. quantum igitur humiliari debemus. Moraliter si vultis cognoscere deus vos vel de alijs si estis de illis sursum vel deorsum attendatis quomodo cognoscit homo de qua patria est. quia idiomate cognoscit. **Autoritas. Iudic. xij. Vide historiam de ierte qui fuit capitaneus galaaditarum et manasse tres filios amon quos percussit et interfecit tunc congregati sunt effrate indignati tres eum quod non vocasset eos ad prelium cum eo. et volebant incendere domum eius. Ipse autem ierte vocatis cunctis viris galaad ad iordanis ubi reliqui transire debebant et quando veniebant aliquid de effraim qui volebant transire dicebant ad unumquemque. numquid effrateus es? quod dicit non sum. interrogabant eum. dicit ergo sebbolch quod interpretatur spica. Ipse autem respondens sebbolch non valens exprimere spicam eadem littera. statimque apprehensum iugula****

Libertate arbitrii

Feria secunda post reminiscere

b̄t et interfecerunt de effraim quadragintaduo milia rē. et nota quot milia fuerunt occisi. Item etiam in nouo testamēto habet de petro interrogato si erat de discipulis christi. **Matth. xxvj.** Qui dixerunt tu ex illis es. nā et loquela tua manifestum te facit. Ita dico vobis vultis cognoscere de aliquo si est de supnis. s. de p̄destinatis attendatis idioma quod loquit̄. idioma paradisi si est illud de quo dicit p̄s. **Beati** qui habitant in domo tua dñe in secula seculorū laudabunt te. laudare deum est linguagiū paradisi. Ideo quando de te vel alio vides q̄ placet tibi orare et deus laudare potest dici tu ex illis es. Idē de sacerdote vel religioso qui dicit deuote oras suas. Nota p̄ omnia de ceteris **Linguagium inferni** ē illud de quo **Joh. Apocal. xvj.** Estuauerunt estu magno et blasphemauerunt nomen dei habētis potestatem sup̄ has plagas. Si ergo vis scire de te vel alio si est p̄scitus v̄ reprobus respice quod linguagiū loquit̄ si iurat enormiter blasphemat renegat rē. et tu ex illis es. s. damnatis p̄scitis. nam et loquela tua rē. v̄ multū iurans replebit̄ iniquitate. **Eccl. xxij.** Ideo deus conquerit̄ de rectoribus et gubernatoribus. **Esa. liij.** Dominatores populi mei inique agunt dicit dominus iugiter et tota die nomē meū blasphematur. Si enī aliquis male loqueret̄ de rege statim puniretur. Sed de deo omnes possunt male loqui et nullū corrigi. Ideo et male eueniet rectoribus et gubernatoribus ex eo quia sustinent rē. **Tertio** in per lamento christi cum iudeis ostēditur sua eminentia principalis. de qua thema multa habeo. rē. **Ista** multa sumi possunt p̄ similitudines boni iudicis qui anteq̄ dat sententiā multa facit multa loquitur. **Primo** facit p̄cessus. **Secundo** dat de sensidēs iuris. **Tertio** examinat p̄cessum. **Quarto** dat sententiā. Sic de vob̄ p̄mo fit p̄cessus quando aliquis facit aliquod bonū opus statim scribitur in libro p̄cessus conscientie. verbi gratia. si quis orat. opus trāsit s̄ scriptura remanet. Idē de elemosyna et ieiunio **Autoritas.** Cum gentes que legem nō habent naturaliter ea que legi sūt faciunt eiusmodi legē nō habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis testimoniū reddente illis conscientia ipsorum. **Roma. ij.** Nota gentes. s. ignorantes legem et scripturam. Idem de malis opibus si male dixisti alicui opus transit scriptura manet. **autoritas. p̄s. cxxxix.** Imp̄fectū meū viderunt oculi tui in libro tuo oēs. s. defectus scribenf. Nota omnes rē. **Ecce** de p̄mo multa habeo de vob̄ loquendo faciendo p̄cessum. **Secundo** dat defensionē iuris scz quattuor quibus nos possumus defendere contra omnes defectus et inimicos impugnantes nos. **Prima** est peccatorū contritio. **Autoritas.** Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. **Esa. xxxviij.** **Secunda** ē p̄-

positum emendandi. **Joh. viij.** Vades ad paradysum et amplius noli peccare. **Tertia** est oris confessio. in iudicio humano contententi datur cōdemnatiua sententia. sed in iudicio diuino dat̄ sententia absolutoria. Ideo dicit scriptura. qui abscondit scelera sua nō diriget̄. Qui autē cōfessus fuerit et reliquerit ea misericordiam cōsequetur. **Proverb. xxviij.** **Quarta** defensio est penitentialis afflictio. scz seruare penitentiā a confessore iunctam que nō debet dari cōtra voluntatem. **Ratio.** quia ille qui dimittit damnabit̄. et in iudicio talis poterit dicere christo. **Feci iudicium** scz in confessione et iusticiam. s. p̄ penitentiā. **ideo** nō tradas me calumniantibus me. **p̄s. cxviij.** **Tertio** tenetur consiliū et examinatur merita. s. quando anima egressa est a corpe statim venit angelus ad christum dicens. **Domine** quid fiet de anima ista. et christus tenet consiliū cum beata virgine **Maria** et sanctis rē. **De** isto consilio christus ait. qui dixerit fratri suo racha. reus erit consilio. **Matth. v.** Racha est dictio despiciētis. **Joh. dicit.** Multa habeo de vobis dicere rē. **Quarto** habet iudicare si homo moritur in peccato dicit christus angelis. **Seruū** inutilem nō vestitū veste nuptiali ligatis pe. et ma. rē. **Mat. xxv.** **De** inde dicit demonibus rē. et vos mittite eum in tenebras exteriores et ibi erit fletus et stridor dentium. **Si** vero decedat in gratia dicit christus. **Euge** serue bone et fidelis rē. **Ecce** quare dicit. multa habeo de vobis rē.

Feria sc̄da post dñicam reminiscere. Sermo secundus

Ego que beneplacita sunt ei facio semper. textualiter habetur. Joh. viij. Recitatur autē i euāgelio hodierno. Sanctū euāgelium hodiernū continet pulchrum colloquiū inter iesum et iudeos in quo christus declarat quattuor excellentias de seipso altissimas.

Prima ē humanitas temporalis
Sec̄da diuinitas eternalis
Tertia autoritas iudicialis
Quarta benignitas vniuersalis
Et in his fundamentaliter consistit fides. de vltima quia se voluit humiliare in complendo patri voluntatem. dicit thema. **Ego** que beneplacita sunt ei facio semper. **Primo** ergo christus docuit suam veram humanitatem temporalem. quā verus homo erat. **Et** dum inquit. ego vado et queritis me et in peccato vestro mouemini et quod ego vado vos nō potestis venire. **Et** ista ē p̄ma pars. **notate** quō christus ostēdit suā humanitatē et nota hic secreta nota declarationes. **ego** vado. **Nam** ire et mutare nō est diuinitatis. quia imutabilis et inuariabilis est. **vt** dicit sanctus **Thom. p̄** ma parte. q. ix. articulo p̄mo et secūdo. **Sz** opor-

tebat humanitatem temporalem quā accepit i vte
 ro virginis **M**arie eundo de etate in etatem de
 tempore in tempus mutari. Et sic christus ibi lo
 quitur de eius humanitate. **S**im quā ibat sequen
 do cursum temporis. et istud est humanitas ve
 ra. quia semp homo vadit siue dormiat siue qui
 escat. Et potes videre exempluz quādo aliquis
 est in flumine vlt in mari quiescēs vadit in barcha
 seu nauī Sic est bona gens de vita nostra que nō
 est nisi barcha et flumen est tempus quod currit
 plus q̄ aliquod flumen. Videas nunc quātum
 currit sol dum predico in quo tempus figuratur.
 Et dico certe q̄ plus mille vicibus q̄ hinc vsq̄
 rhomam et isto modo veniemus ad mortem. er
 go noster status nō est semp. Ideo dicit. Homo
 natus de muliere breui viuens tpe replet multis
 miserijs. et. Job. xiiij. Nam si adam vsq̄ nunc
 vixisset parum plus vixisset vel minus septē mi
 libus annis. Nam tantum est q̄ mundus creat⁹
 fuit. Sed parum viuimus nos hodiernis tem
 poribus vide quid ibi dicitur. Et quasi flos egre
 ditur et conteritur. Statim quādo puer est nat⁹
 incipit ire siue dormiat siue vigilat comedat vel
 bibat semper vadit. vita em̄ ista non est nisi via.
Christus igitur loquens de eius humanitate di
 cit. ego vado **S**im quam ibat sequendo cursuz tē
 poris. Ecce ergo quomodo ostendit suam huma
 nitatem. quia ego vado. Et circa hoc possent di
 cere iudei. Vide quō potest esse q̄ firmus stat q̄
 vadat. cum ergo deus sit immutabilis. Ego de⁹
 et non mutor quomodo ergo et. Sed dic vt dixi
 Et ideo dicitur in passione. **M**atth. xxvj. Fili⁹
 quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo
 ve autem homini illi per quem filius hominis tra
 det. Bonum erat ei si natus non fuisset homo. il
 le respondens autem iudas qui tradidit eum di
 xit. Nūquid ego sum rabi. ait tu dixisti. Post h
 christus fecit iter suum vsq̄ ad mortem et per iu
 deos fuit quesitus et adhuc illum querūt non tñ
 re sed nomine. quia adhuc messiam expectāt nō
 tamen in psona. Nam ipsi iudei in eorum tal
 muto omēs rabini et doctores sue legis pro cer
 to habent q̄ tempus messie iam venit et christum
 recipe noluerunt sed receperunt **J**ohannes qui
 de christo dixit eis aliqua et credebant. Et ideo di
 citur **M**atth. xxvj. Videntes eum dixerunt hic ē
 heres venite occidamus eum et habebimus he
 reditatem eius et. Sed non receperunt christuz
 dicentes. quia cōtra suā legem p̄dicabat. et dicit
 talmut q̄ receperunt quēdam p̄ messia qui voca
 bat barchaban. id ē. filius falsitatis post mortez
 christi et illum tenuerūt triginta annis p̄ messia et
 illum occiderūt. Sed tempus finitū erat. Et ideo
 quia populo dixerant temp⁹ finitum esse et alium
 incantato rem elegerunt cui dicebant hancobā q̄
 idem vt ille alijs triginta annis vixit et regnavit.
 sed ab eis fuit decollatus. **N**omine ergo messiaz

querebant scz christum sed nō psonam. Et ideo
 in terra vbi iudei habitabant venit quidam di.
 se esse messia et p̄ signo dixit q̄ ipse diuideret ma
 re p̄ medium et hoc posset facere diabolus si de⁹
 nō resisteret et diuisit mare. et quādo tenuit illos
 omēs submersit et ecce iam habet tres. **I**n ca
 stella quidā nigromāticus dixit se messiam esse.
 et dixit eis q̄ omēs venirent ad talem montem et
 in nube portaret eos omēs ad terrā p̄missionis
 ad finem destruxit eos. Et dico vobis q̄ ipsi ac
 cipere vnt diabolum si veniret. quia iam vo
 lebant accipere tabiculanū qui nō erat iudeus et ac
 cipere quēq̄ sic facientem. Et isto modo acci
 pient antichristū. Et ideo dixit eis christ⁹. queri
 tis me nō in persona sed in nomine et nō inuenie
 tis in psona. s̄ morte moriemini scz in peccato ve
 stro infidelitatis. Et quo vado nō potestis veni
 re scz ad gloriā immortalitatis ibat quia passibi
 lis erat. **I**deo dicitur **L**uc. xxiiij. Nōne hec opoz
 luit pati christum et ita intrare in gloriā suā et.
 et ideo nō potestis sed in peccato vestro moriemini.
Dixerūt ergo iudei. si interficiet semetipsum.
Quia dicit quo ego vado vel vadam. **M**odus
 est loquendi sup̄borum dicentium. non poterit
 euadere de manu mea nisi p̄ mortem. Ita fuit de
 iudeis qui postq̄ christus dixit quo ego vado.
 et. elati in sup̄biam. dixerunt **N**isi alius occidat
 eum a nostris manibus nō euadet quasi imponē
 tes ei vt vellet se interficere. Sed circa hoc vide
 amus hic moraliter super hoc quod dicit. **N**un
 quid interficiet semetipsum. Ecce peccatū est se
 ipsum occidere. **N**ota quattuor gradus psonaz
 que occidunt seipsas. **Q**uidā p̄ discretionē. **Q**ui
 dam p̄ diabolicā temptationē. **Q**uidā p̄ odium
 vel inuidiā. **Q**uidā p̄ finalem desperationem.
Quartū gradū occidendi seipsum iudei impone
 bant christo dicentes. nunqd̄ interficiet seipm. s̄.
 desperando vt effugiet man⁹ nostras. Et si aliqs
 dicat. aliqs interficiet mihi patrē parcam ei. **V**i
 de dupliciter parcutur inimico. **N**am ex vna pte
 est necessaria miscōia. **E**x alia pte miscōia volū
 taria. **N**ecessariū est q̄ odiū projicias extra te qz
 aiā occidit habendō ppositū q̄ nō noceres illi
 si etiam repies eum dormientem. **V**olūtaria ē dē
 mittere p̄cessum et nō requirere iusticiam. **U**nde
 ista potes petere. s̄. p̄ iusticiā nō querēdo vindi
 ctam que deo debet. **I**deo dicit ad **R**homa. xij
Mihi vindictam et ego retribuā dicit dñs. Sed
 si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū. si sitit potū da il
 li. **H**oc em̄ faciens carbones ignis congeres sup̄
 caput eius. **N**oli vinci a malo sed vince in bono
 malum et. Sed si remittis p̄ misericordiam vo
 luntariā esset maximū meritū. Ecce ergo isto mo
 do intelligas cū dico q̄ quis debet iniuriam pro
 ximo suo relaxare et parcere scilicet quo ad vindi
 ctam. **I**deo christus ait **M**at. xvij. Sic et pa
 ter meus celestis faciet vobis si non remisistis

Feria secunda post reminiscere

vnusquisq; fratri suo de cordibus vestris // **S**e-
cunda est diuinitas eternalis. **I**sta secunda pars
est subtilior. **D**ixit em. vos deorsum estis et ego
de superius sum. quia loquor vobis et hoc de di-
uinitate. **E**t videatis hic subtilia secreta. **N**am
vos hic debetis cogitare deū trinitatez fore eter-
num fontem. ex quo emanarunt duo flumina et
due species creaturarū corporalium et incorpora-
lium. et quodlibet flumen habet decem gradus.
In spiritualib; gradibus. **P**rimus gradus est se-
raphinorum et sunt plures q; homines in vniuer-
so mūdo. **S**ecūdus est cherubinorū iam nō in tā
magno numero et p consequēs in quolibet min^o
discurrendo. **T**ertius gradus est thronorū. **Q**uar-
tus est damnationū. **Q**uintus est virtutum. **S**extus est
potestatum. **S**eptimus est principatum. **O**ctauus est
archangelorū. **N**onus angelorum. **D**ecimus et in-
ferior est animarū rationalium. **E**t iste sunt cre-
ature spirituales. et istud est vnū flumen. **A**liud
flumen etiam continet alios decem gradus. **P**ri-
mus est celum empireū et istud est supius et imo-
bile. de illo philosophi nō habuerūt cognitionē
et illud pulchrius est omī creatura corpali. **S**ecū-
dus gradus dicitur celum cristallinum. aque sunt
congelate. et istud cognouerūt philosophi. et istud
appellat primū mobile quia quotidie mouetur.
Tertius dicitur firmamentū quod theologi sic ap-
pellant sed philosophi dicunt celum stellatum.
Quartus dicitur ignis. **Q**uintus aeris. **S**extus aque.
Septimus terre. **O**ctauus creaturarū sensibili-
um sicut sunt pisces et animalia. **N**onus creatu-
rarum vegetabilium nō sensibiliū sicut arborum.
Decimus est creaturarū nō vegetabilium insen-
sibiliū sicut sunt lapides. **M**odo est videndum
ex quibus fuit homo formatus. **E**t dico vobis q
ex inferiori scz ex luto et aia et ideo deorsum estis
vos ego de supnis sum. **E**t ideo dicitur **Genes. ij.**
Formauit deus hominē de limo terre. quantum
ad corpus. et inspirauit in faciē eius spiraculum
vite. quantum ad animā etc. **E**x limo igit non de
aliquo corpore celesti et anima. et sic de inferiori-
bus. **Q**uid ergo de pompis das. quia de inferiori-
bus. **S**ed posset queri quid de christo. vide in
eo erat diuinitas. et sic de supnis. sed quo ad hu-
manitatem etiā est differentia. quia etiam de hoc
mūdo. **I**deo dicitur. **Joh. ij.** **O**me quod ē in mū-
do concupiscentia carnis est aut concupiscentia ocu-
lorum aut supbia vite. **E**t ideo dicitur. quia d hoc
mundo estis nō differtis a christo etiaz in huma-
nitate. **E**t ideo dicitur. **N**isi credideritis q ego sum
moziemini. vide ergo q esse tantū competit soli
deo. **P**onamus q in aliquo castro sit aliq; ho-
mo diues et omēs alij sint paupes et q iste diues
mutuat alijs ad fenus diuitias. quāitates pecu-
nie ad certum tempus. ponamus q etiam sub pe-
na mortis. modo stat q alij qui lucrati sunt erūt
diuites certe non. quia forti obligationis vincu-

lo quilibet est astrictus sed solum dñs est diues.
Sic esse est mihi concessum a deo et de isto habeo
reddere rationē sub pena mortis. scz sub pena in-
ferni. **C**ertum est q nō habeo esse sed ē mihi con-
cessum a deo. et quia de isto habeo reddere ratio-
nem. ergo solus deus est. **E**t ideo dicitur si nō cre-
deritis. quia ego sum moziemini in peccato ve-
stro. **E**t ideo **Exod. iij.** dicitur. q cum deus misit
ad filios israel et dicam eis. deus patrum vestro-
rum misit me ad vos. **S**i dixerint mihi quod est
nomen eius. quid dicam eis. **D**ixit dñs ad moy-
sen. ego sum qui sum. **S**ic dices filijs israel. **Q**ui
est misit me ad vos. **E**cce ergo quomodo hic do-
cet diuinitatem vide quoniam verba ligant vt ca-
thena. **E**t dicitur in plurali. in peccatis. **S**apient. ij.
Eccecauit em illos malicia eoz. quasi dicit. **N**ō
ne incipit testamentū vetus. **I**n principio creauit
deus celum et terram. **E**t quasi dicitur. **E**go sum
illud principium. vnde in ps. **cix.** **D**ixit dominus
dño meo. in versu. **T**ecū principium in die virtu-
tis tue in splendoribus sanctorū ex vtero antelu-
ciferum genui te. quasi diceret in die virtutis tue
est illa dies incarnationis passionis resurrectōis
etc. et tu es illud principium. **E**t vbi cognoscit. in
splendoribus sanctorū. **E**cce ergo speculari se-
cundam partem. **S**ed circa hoc videndum est mor-
aliter sup hoc quod dicit. nō sum de hoc mūdo.
Et vide signum si hic est aliquis homo qui non
curet emere hospitium vel ducere vxorem sed q
alio loco mittit vel ad aliā ciuitatez sua bona iste
non dicitur ciuis istius ciuitatis. secus est si facit
per contrariuz. **I**ta potestis cognoscere quis sit
de hoc mundo vel de alio. **P**ersone q nō curant
de hoc mūdo. sed de meritis etc. et totum qd ha-
bent mittunt in alium mundum scz p mensam nu-
mularioruz p elemosynas. tales sunt de alio mū-
do. **M**ense numulariorum sunt manus pau-
perum. **E**t quicunq; talis est prudenter agit. **E**t
ideo dicitur **Matth. xix.** vade et vende omnia
que habes et da pauperibus et habebis thesaurum
in celo. **E**t ideo vos clerici qui prebēdas habetis
non incarceretis pecunias vestras. sed date pau-
peribus et tunc dicitur tibi. non es de hoc mūdo
Benedictus est qui retēta vite necessitate distri-
buit et transmittit ad alium mundum pecunias et
nō solū clerici imo et laici hoc praticare debēt dā-
do filijs bonam doctrinā. **E**t cum apostoli dixe-
runt. **E**cce nos reliquim; omnia etc. **Matth. xix.**
Dixit eis christus. **N**on estis de hoc mundo **J**o-
han. xv. **S**ed illis qui totaliter curāt de hoc mū-
do et nihil de alio. dicitur. vos de hoc mūdo estis
Ideo cum hoc mundo peribitis. **I**deo beat; **J**o-
hannes dans optimum consilium dicit. **Joh. iij.**
Nolite diligere mundum neq; ea que in
mundo sunt. **N**on ergo curetis de hoc mundo.
Nam dico q cito et bene cito erit finis huius

mundi. quia subdit Johannes. quia mundus transibit et concupiscentia eius. Et ita predico frangendo quotidie caput meum. et hec de secunda parte.

Tertia excellentia est auctoritas iudicialis. Nam ostensa humanitate et diuinitate ostendit auctoritatem iudicij vniuersalis dicens. Multa habeo et vobis loqui et iudicare. sed qui me misit verax est et ego que audiui ab eo hec loquor in mundo. et non cognouerunt. Vide hic secretum multum speculatiuum et moralem simul. Nam primo dicit loqui. post dicit iudicare. Quia tenet modum iusti iudicis qui non debet precipitare sententiam. sed prius debet loqui et tenere colloquium. id est. debet prius audire et examinare. Et ideo prius est iudicium processus dando iuris defensiones. Iste processus quotidie fit nobis. Nam quoties quis bene operatur vel male fit processus. Exemplum si aliquis est hodie qui de mane fecit orationem et illud dulciter et deuote. Et ideo dicit in psalmo David. ps. cxviii. Quod dulcia fauibus meis eloquia tua super mel oris meo. Ecce quod facta oratione iam elapsa est sed processus vel meritum remanent in scriptura vix libelli. Item si aliquid pauperum dedisti cogitando facto etc. Et ideo dicitur ad Rhoma. ij. cap. Cum enim gentes que legem non habent naturaliter ea que leguntur faciunt homini legem non habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis testimonium reddente illis conscientia ipsorum et inter se inuicem cogitationem accusantium. aut etiam defendentium in die cum iudicabit deus occulta hominum. e contra de malis. Nam si hodie peccasti et non orasti scriptum est in processu. siue facto siue ore peccasti siue cogitatione omnia scribuntur. Et ideo dicit David in ps. cxxxviii. Imperfectum meum viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur etc. Ergo videte processum circa hoc quod dicit multa habeo vobis loqui. Sed adhuc dant nobis defensiones iuris que sunt scilicet tempus nobis datum ad penitentiam ad consilia accipienda. et durat hodie defensio usque ad mortem et hoc propter benignitatem dei. Nam cum peccauit maior angelorum et alij angeli processus subito fuit factus. sine datis defensionibus imo sine aliquo momento incontinenter. ideo habet Luc. x. Videbatur sathanam sicut fulgur de celo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcadi super serpentes. intellige infernales. et super omnem virtutem inimici et nihil vobis nocebit. Ecce qualiter nobis defensiones et tempus dantur. quia quotannis vixisti in peccato et audisti sermones et consilia. Et ideo scribitur Sapientia. xij. Tu autem dominator virtutis cum tranquillitate iudicas. et cum magna reuerentia disponis nos. In posterum postquam renunciamus defensionibus nostris nobis datis. et anima exit de corpore et non fecisti penitentiam Christus dicit. videamus processum. quoniam anima ipsa met portat conscientiam et culpam et nequam. et dicitur ab omnibus. vadat ad inferos. tunc da-

tur sententia. Et ideo dicit. multa habeo vobis etc. Suscipite ergo iuris defensiones. nam dicitur ad Rhoma. ij. Ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit. Nam autem duriciam tuam et impenitentem cor tuum thesaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicij dei qui reddet unicuique secundum opera sua. et ecce tertia pars. Venio ad quartam partem in qua ostendit benignitatem vniuersalem. ut dicitur in themate. Ego qui beneplacita sunt etc. Dicitur enim in textu. Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognoscetis quod ego sum et a me ipso facio nihil. sed sicut docuit me pater hec loquor. Et qui me misit mecum est et non reliquit me solum quia ego que placita sunt ei facio semper. vbi sententias eis dedit. Sed non cognouerunt donec fuerit crucifixus cum viderunt solem eclipsatum et lunam et stellas et velum templi cassum et multa alia signa contra naturam secundum veram opinionem et doctrinam theologorum. Et tunc dixit Centurio. vere filius dei erat iste. et ita Lucas dicit. et omnis turba eorum qui simul aderat ad spectaculum et videbant que fiebant percutientes pectora sua reuertebantur. Luc. xxiii. tunc ergo cognouerunt et non ante dicendo. tu homo cum sis facis te deum. Job. x.

Hic moraliter diceret aliquis. ostendatis nobis quomodo deo placemus. vide duabus auctoritatibus. Prima in ps. cxlvj. etc. Non in fortitudine equi voluntatez habebit neque in tibijs viri beneplacitum erit ei. Sed in quo beneplacitum est domino super timentes eum et in eis qui sperant super misericordia eius etc. Equus dicitur corpus hominis. nam sic equus debet regi per militem habendo frenum et duo calcaria sic est de corpore. Nam si corpus vult currere ad libidines et ad alia peccata debet habere frenum contra gulam luxuriam et contra alia vicia faciendo abstinentiam ieiunando in pane et aqua demittendo cenam et multa alia. Item debet habere duo calcaria. ita quod si equus est piger ad bonum et promptus ad malum quod tangat et refrenet eum calcari pedis dextri. scilicet amore dicendo labora quia habebis regnum. si hoc non sufficit percutiatur calcari pedis sinistri. scilicet timore damnationis et perne inferni dicendo. si non feceris bonum damnaberis. Et isto modo corpus debet regi sicut equus. Et ideo dicitur Esa. xxxj. Egyptus homo et non deus et equi eorum caro et non spiritus. Et dicit non in fortitudine. vide non fortes sed ieiunantes et debilitates se placent deo. Et ideo dicitur neque in tibijs viri beneplacitum erit ei. Ista dicuntur honores officium placita gaudia diuitie et bona temporalia que interdum sunt occasio ad damnandum animas. Et iste tibi franguntur si diuitie diuiduntur inter pauperes et quod honor refutetur. Sed quid placet domino beneplacitum est domino ut faciendo penitentiam non ut iudas qui se suspexit desperando. Faciamus ergo penitentiam et speremus in domino. ideo Paulus dicit ad Rhoma. xij.

Feria tertia Reminiscere

Obsecro vos itaque fratres per misericordiam dei ut exhibeatis corda vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem rationabile obsequium. Non faciatis penitentiam non corpus occidendo. sed carnem orificando. Et ideo placet domino iesu christo ut suam voluntatem implentes ad celestem gloriam possimus peruenire. Amen

Feria tertia post secundam dominicam quadragesime. Sermo primus.

Surge et vade in sareptam sidoniorum. iij. Regl. xvij. Tempus istud quadragesimale et thema datur mihi motiuum de quadam materia predicandi multum vtili et necessaria persone que stat in peccato mortali et mala vita quam poterit exire peccatum per gratiam dei. Sed primo salutem et. Surge. et. hoc verbum ad istam est dictum helye prophete sub tali modo. Sciendum quod semel in regno israel fuit tanta siccitas quod per tres annos cum dimidio non pluit. Non pluit annis tribus et mensibus sex. Luc. viij. et Iaco. v. intantum quod aues et iumenta moriebantur fame. deus volens prouidere ne helyas moreretur dixit sibi. Surge et vade in sareptam sidoniorum. surge. scilicet si vis viuere et recede de hinc et vade et. Sed hoc verbum volens tractare iuxta intellectum tropologicum vel moralem Sciendum quod terra israel ubi fames est significat statum peccati mortalis in quo statu anima moritur fame. quia quam diu stat in corde impenitenti nullum meritum habet de bonis que facit. licet homo ieiunet. nam bona opera sunt anime escie. iuxta illud. Job. iij. meus cibus est ut faciam voluntatem patris mei quam in celis est. sed ne aliquid vestrum dicat. ex quo nullum meritum habemus de bonis. ergo dimittam et. hoc non valet. immo tunc armari debet ad plura facienda quia licet non sint meritoria glorie. tamen non sunt sine remuneratione in hoc mundo. quia valet ad omnia preterquam ad gloriam. unde ex illis deus dabit tibi sanitatem prosperitatem et. et quod magis est si continuaueris bonum operum retrahet te de peccato. nec permittet te mori in mortali. sed illa opera disponet te ad gloriam. unde quando anima veniet ad celos et dabit sibi gloria si vellet remunerationem de operibus factis in statu peccati mortalis non obtineret. ut patet de paulo et maria Magdalena. et alijs qui in statu peccati mortalis multa bona fecerunt. de quibus nullam remunerationem habuerunt in gloria. Ideo in hoc statu anima moritur fame. Autoritas. dicebat christus. Ego sum vitis vera vos palmites. qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum. quia sine me nihil potestis facere. Job. xv. Si ergo volumus viuere vadamus in sareptam sidoniorum. id est. penitentiam sarepta interpretatur tribulatio. sidoniorum venatio quia penitentes venantur merita gloriam et gratiam iuxta illud Matth. xxv. Luc. xix. omni habenti.

scilicet gratiam et penitentiam. dabitur. scilicet occasio merendi et abundabit. omnis autem qui non habet et quod videtur habere. scilicet naturalia auferet ab eo. Ergo surge peccator qui iaces in mala vita et vade et. Iuxta intellectum spirituales modo videamus quomodo surget persona que diu dormiuit in peccato mortali. hoc dicit apostolus sic breuiter ad Eph. v. di. Surge qui dormis. id est. tot anni sunt et. a mortuis et illuminabit te christus. Videte itaque fratres quomodo caute ambuletis non quasi insipientes sed ut sapientes. redimentes tempus quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes. sed intelligentes que sit voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria. multum dormit homo qui per unum diem dormit vel per duos vel tres sed multis annis dormiuimus in peccatis Ideo surge et. **Primum** surgendi a peccatis dclaborabo vobis per simile de persona soleni. que surgens de dormitione facit octo. Primo aperit oculos. secundo sedet in lecto. tertio incipit se vestire. quarto exit de lecto. quinto ex motu expuit. sexto calciat se. septimo cingit se. octauo lauat manus. Sic ergo surgere a peccato est surgere a dormitione. et ista octo debet facere peccator. Primo aperit oculos dicens. Hora est iam nos de somno surgere. Si quis vult surgere a peccatis debet aperire oculos anime et cognoscere peccata. heu quot sunt qui viuunt in peccatis et tamen non cognoscunt. tales dormiunt. Sed quando claritas dei gratie ipsum incipit illuminare tunc cognoscit suam malam vitam. et dicit. Miser sic sum plagatus. et nisi cognoscat infirmus vulnera non curat de medicina. sed quando cognoscit tunc querit medicinam. Ideo de peccatore. verbi gratia. de aliquo religioso qui diu vixit ut ceteri proprietarius. sed quando radio diuine gratie illuminatur cogitando peccata tunc dicit. Miser quid erit de me. tot anni sunt qui portauimus habitum religionis et adhuc non seruauimus vota. et. Idem de sacerdotibus laicis et mulieribus. laborant in hoc mundo per temporalibus per tot annos et nihil per spiritualibus. Miser. ideo David qui dormiuit per annum in peccato adulterij et homicidij. nec habebat cogitationem de peccatis sed quando incepit cognoscere ut habet. ij. Regl. xij. cepit clamare. peccaui domine Amplius. id est. largiter laua me domine ab iniquitate mea et a peccato meo munda me. quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccaui et malum coram te feci ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. ps. l. Unde Seneca. Cognitio morbi est initium sanitatis. Sic ergo quilibet vestrum aperiat oculos quia hora est iam nos de somno surgere. cogitet quilibet. Jam videamus ergo iuxta que statum viuo ego. bene vel male. Ego sum religiosus et sacerdos. aperi ergo oculos meos. **Secundo** que surgit sedet in loco habens unam partem corpo

ris superius rectam et aliam curuam inferius seden-
do. hoc significat contritionem que in duobus consi-
stit. Unum est versus inferius. scilicet dolor de peccatis
in hoc mundo. sed non est contritio sed materia con-
tritionis. Nam aliud est forma que dat esse rei. scilicet
contritio id est dolor ille qui est de peccatis respec-
tu dei quem offendit. Alias si homo haberet tan-
tum dolorem de peccatis quod fleret. sed non propter de-
um attritio est sed non contritio quoniam non sufficit ad
saluationem. verbi gratia. si quis dolet de peccatis
propter periculum corporis vel fame vel bonorum
quod sibi imminet et plorat nihil valet. quia totum
iacet inferius. verbi gratia. si religiosus dolet quod non
seruauit regulam. quia prelati vult eum incarceratione.
non valet sed respectu dei. **M**iser tantam gratiam
fecit mihi deus quod elegit me in suo fructu in ista san-
cta religione extrahens me de mundo et faucibus
mundi ubi sunt tot male bestie et posuit me in viri-
dario religionis et ego non seruauit etc. **H**ec est con-
tritio. **I**dem de sacerdote. **I**tem si quis sit sententiatus
et cogitet uxorem et filium sunt confusi et plorat et petit
veniam. non valet. quia solus est attritio. **S**ed si do-
let respectu dei dicens. **D**ne tu creasti me ut seruirem
tibi et ego seruui diabolo. redemisti me ut essem
tuus. et ego dedi me diabolo. lauasti me in baptis-
mo et ego sordidavi me. dedisti precepta que serua-
rem. ut seruando possem saluari. et ego non serua-
ui precepta tua sed diaboli. et ecce quid ego feci of-
fendens te etc. **V**era est contritio habens materiam
scilicet dolorem de peccatis et formam. scilicet respectu dei.
De hoc autoritas **Esai. xxxviii. Recogitabo tibi**
omnes annos meos in amaritudine anime mee.
Dne si sic uiuissim et in talibus vita spiritus mei. **C**orri-
pias me et uiuificabis me. etc. **N**ota tibi non mun-
do non uxori non filio etc. **D**ne si sic uiuissim et in tali-
bus vita mea. nota adiectiuum sine substantiuo in
talibus. scilicet respectibus. scilicet dolore de peccatis et respectibus dei
Tertio surgit delecto non nudus. sed uestitus ca-
missa sua vel dyplode. **E**cce emendandi propositum
quia in puncto quo recipit voluntatem emendan-
di vitam suam iam incipit indui. **A**utoritas. **S**i enim
voluntas prompta est secundum id quod habet accepta
est non secundum id quod non habet. **iij. Corinth. viij. vbi**
gratia. Si aliquis perdidit uirginitatem impossi-
le est quod sit uirgo. **H**ieronymus **A**udacter loquor
etc. quia includit contradictionem. **D**e hoc sanctus
Thom. i. pte. q. xxv. arti. v. qui dicit quod preterita non
fuisse contradictionem implicat. unde preterita non fu-
isse non subiacerit diuine potentie. hoc idem dicit san-
ctus Augustinus contra faustum. Et philosophus. vij. eth. dicit.
quod hoc solo priuatur deus ingenua facere que sunt
facta. uerum ut dicit sanctus Thomas. ubi supra in so-
lutione ad tertium. quod omnem corruptionem mentis et
corpis deus auferre potest a muliere corrupta.
Hoc tamen ab ea remoueri non poterit quod corrupta non
fuerit. **E**t sic quod dictum est intelligitur et uerbum
sancti Hieronymi qui dicit cum dicit. cum deus om-

nia possit. non potest facere de corrupta incorruptam. licet habeat voluntatem magnam et affectionem uirginitatis et displicet ei quia non est uirgo. sed quia talis habet voluntatem promptam accepta est secundum illud quod non habet. **I**dem de desiderio martyrii ut legitur de beato domino et francisco. voluntas erat prompta in his secundum desiderium. et accepta secundum illud quod non habet. quia licet non habeat aureolam martyrii tamen habet meritum martyrii. **S**ic quoniam persona superba proponit emendare scilicet humiliari. **I**am talis voluntas prompta est et accepta deo secundum illud quod non habet. **I**dem de auaro usurario luxurioso accidioso guloso iracundo siue furibundo etc. **I**am voluntas est prompta secundum illud quod non habet etc. **I**dem philosophus uocat habitus virtutes in libro ethice. quia includunt animam. **I**dem apostolus ad **Col. iij. Induentes nouum hominem qui renouatur in agnitionem dei secundum imaginem eius qui creauit eum.** **Q**uarto persona surgens recedit a lecto. lectus peccatorum est mala societas recedit ergo ab illa quia poeta dicit. **Q**ue nocitura tenes quibus sint cara relinque. **N**ocitura. scilicet anime. **S**ed christus declarat hoc melius qualiter debemus recedere a mala societate dicens. **S**i manus tua uel pes tuus scandalizat te erue eum et proijce abs te. melius est tibi in debilem uel claudum ingredi ad vitam quam duos pedes uel duas manus habentem mitti in gehennam ignis. **M**att. xvij. **N**ota proijce. id est procul eijce. uerba sunt figuratiua. quia non est intentio christi quod aliquis debeat sibi scindere aliquod membrum corpale ut uiuat caste. quia peccator abscondendo. sed uult dicere similitudinarie. et ecce quo modo. officium enim manus est operari. **U**bi dicit philosophus quod manus est organum organorum. **A**ult ergo dicere si habes aliquem uel aliquam qui facit opera tua. sed iam scandalizat te. eijce a te. **U**bi gratia. si aliquis uestrum habet ancillam que seruit sibi et faciat sibi opera sua. **D**e tali dicitur quod est manus sua. sed scandalizat te. quia iam cogitas de ea corrupta intentione. foras proijce abs te. **I**dem de uidua uel moniali que habet procuratorem qui facit omnia negocia sed incipit scandalizari. **P**roijce etc. **O**fficium pedis est ambulare et sustinere corpus. **S**ic si aliquis uidet uobis uidue uel moniali talis sustinet uos sed si talis scandalizat te proijce. etc. **O**fficium oculi est ostendere res sic confessor ad uocatus. magister pueri est oculi si scandalizat te etc. erue gladio discretionis et proijce. melius est cum uno oculo naturali intrare paradysum quam duos habentem scilicet scientiam naturalem et acquisitam mitti in gehennam ignis. **Q**uinto ille qui iam surgit spuit non solum materiam paruam sed grossam. **E**cce oris confessio ubi grossa peccata sunt spuenda. non solum uenialia ut faciunt multi. **S**ic purificatur stomachus anime a malis cibis et indigestionibus peccatorum mortalium que infra anum comedimus. **I**dem scriptura. **i. Joh. j. Si com-**

Feria tertia post Reminiscere

riteamur peccata nostra fidelis et iustus est deus
ut remittat nobis peccata nostra et emundet nos
ab omni iniquitate. **Sexto** talis calciat se. ecce in-
iuriarum remissio. unde incedens discalciatus statim
sentit spinas. sic impatiens et vindicativus statim
sentit de iniuria sibi facta. sed patiens non curat. ta-
lis est calciatus ut christus qui patienter sustinuit
iniurias. qui cum patere et .j. Petri. ij. Qui cum
malediceret non maledicebat et cum patere non com-
minabatur. sic nos calciare debemus et non curare de
vindicta. beatus qui potest dicere non habeo odium
in corde. Unde ad Eph. vj. Accipite armaturam
scilicet patientiam dei ut possitis resistere in die malorum
et in omnibus perfecti. state ergo succincti lumbos ve-
stros in veritate id est iusticie et calciați pe-
des in preparatione euangelij pacis. **Septimo**
cingit se. ecce debitorum restitutio quidam volunt
vivere ample et late et de bonis alterius de rapi-
na usura desalaris de bonis ecclesie mortuorum
hospitium etc. Ideo cingatis vos cingendo zo-
na iusticie et mutetis statum quem tenetis minuendo
excessum et ornamenta vana. Ideo scriptura ad
Rom. xij. Reddite omnibus debita. cui tribu-
tum tributum. cui vectigal vectigal. cui timorem ti-
morem. cui honorem honorem. Memini quicquam de
beatis nisi ut inuicem diligatis. Qui enim diligit
primum legem implevit. Nam non adulterabis.
non occides. non furaberis. non falsum testimonium
dices. non concupisces. et si quod est aliud in illo verbo
restaurat. diliges primum sicut te ipsum etc. Sint
lumbi vestri percincti. id est valde cincti. et lucerne
ardentes. i. bona opera in manibus. **Octavo** p-
sona honesta lauat manus. Ecce elemosynarum
largitio. quia elemosyna lauat faciem anime quam fit
de bono iusto. Luc. xj. Quod superest date elemo-
synam. et ecce omnia munda sunt vobis. Nota quomodo
christus postquam predicauerat respiciebat si aliquis
inuitaret eum ad prandium et circumspicere omnibus.
glosa. si aliquis eum inuitaret quia voluit esse pau-
per. Et semel quidam malus homo ipsum inui-
tauit et multos alios phariseos inimicos christi cogi-
tans quod comedendo christus diceret aliquod ma-
lum verbum ut accusaret. sed non est consilium con-
tra dominum qui volens eum corrigere dicit. vos pha-
risei quod deforis est calicis et catini mundatis. quod
autem intus est vestrum plenum est rapina et iniquita-
te. stulti nomine qui fecit quod deforis est. etiam quod
deintus est fecit. verum quod superest date elemo-
synam. et ecce omnia munda sunt vobis. **Lu. xj.** Non
vos pharisei ut cognosceret quod ipse sciebat corda
et cognosceret. et hoc dixit. quia in corde odibant
christum et ad extra ostendebant sibi amicitiam. **Non**
quod superest dupliciter. Primo quod superest facta refe-
ctione. **Hic** habetis bonum consilium. si tenetis vultus
qui iuistis aliquid de bonis iniuste. facite medium
in capsula et illud de bono iusto ponatis in dextera
aliud vero ad sinistram. quia licet modo statim non

habeatis propositum emendandi vel restituendi
paulatim tamen quando videbitis distinctionem pecu-
niarum compungentium in corde ut restituatis. etc.
Item quando volueritis facere elemosynam non faciat
de sinistra iniusta que est in capsula. quia nullum ha-
beretis meritum. sed peccatum. xliij. q. v. Forte. sed
de illo quod est in dextera. et hoc dicit christus.
Matth. vj. nesciat sinistra tua quid faciat dexte-
ra tua. Non loquitur de manu. quia nullam habet
scientiam. Ideo **Tob. iij.** Ex substantia tua fac
elemosynam non de aliena. Secundo quod superest
scilicet recepta necessitate et retenta quod superest de vi-
no pane etc. non referuare in capsula nec dare cani-
bus sed dare pauperibus. Idem de indumentis quod
superest retenta necessitate in elemosynam et omnia
munda sunt vobis. s. manum et facies sanie. ergo surge
vade in serepta etc.

Feria tertia post dominicam secundam
quadragesime. Sermo secundus

Quoniam maior est ve-
strum erit minister vester. originaliter
Matth. xxij. Et recitatur in euange-
lio hodierno. Sicut enim totum quod
est in euangelio est morale. Ita christus intendit a no-
bis extirpare et reprobare.

- Primo reprobatur inobedientiam
- Secundo vanam gloriam
- Tertio arrogantiam
- Quarto excellentiam

Hec magna sunt et offensiva diuine maiestatis.
de quarto et ultimo quod est quando creatura se
extollit propter bona temporalia. loquitur nostrum the-
ma. s. qui maior est vestrum. s. in nobis a deo sibi da-
tis erit minister vester. Veniamus ergo ad prima-
m partem in qua christus reprobatur et vitatur peccatum
inobedientie quod est quando minores maiori-
bus non obediunt. nec filii parentibus. nec vasalli
dominis. nec populus prelati ecclesie. Contra
istos dicit christus in principio euangelij loquens
populo et discipulis dicens. isto modo locutus est
iesus ad turbas et ad discipulos suos dicens. Su-
per cathedram Moysi sedebunt scribe et phari-
sei. Omnia ergo quecumque dixerint vobis seruate
et facite. Secundum vero opera eorum nolite facere. Di-
cunt enim et non faciunt. alligant enim opera importa-
bilia et imponunt in humeros hominum digito autem
suo nolunt ea mouere. Et per declarationem istorum
sciatis quod populus communis attendens quod recto-
res communitatis et sacerdotes erant male vite no-
torie retrahabant se ab eorum obedientia et negli-
gebant eorum mandata et ordinationes. propter hoc
primo ostendit quod licet domini et prelati sint mali. ta-
men subditi tenentur eis obedire nisi precipere
aliquid quod esset contra deum. et ideo dicit. super
cathedram etc. Videatis scribe possunt dici et hoc
propter officium scribendi. nam scribunt isti tales

Reddite vobis

Sed nō sic hic accipit. sed dicit scriba a noticia scripture. quia isti tales habent noticiam scripturarū diuinalium veluti sunt doctores. Pharisei erant rectores. Et dicit a phares quod ē diuisio et in vestitu et in victu. et isti regebant populū q̄ ecclesiastici appellabant. quia curam habebāt de ecclesijs. Et isti tales erāt vitiosi et male vite. Nō negligebant subditi. Et iesus xp̄us istos reprobat. nā postq̄ isti sederunt in cathedra Moysi. id est in officio regiminis secularis vel prelatis ecclesiasticis quā habebat Moyses. negligebant gregem sibi cōmissum. Et de istis dicit xp̄s q̄ quātūcūq̄ mali sint eis obediendū ē. videte qz duas doctrinas posuit. Prima quia omnia quecūq̄ dixerint vobis seruate et facite. nō p̄pterea intelligatis q̄ eorū factis vos assimilētis. et ideo addit secūda doctrina cū dicit. In opa eorū nolite facere. dicunt et nō faciūt alligant onera grauias magnas tallias et magnas collectas populo. et ipsi nolūt illas portare nec digito mouere. Et hoc nō obstante eis obedite. Et circa hoc quero duas questioēs. Prima ē ex pte populi. diceret populus. Nūquid nos erimus sic oppressi et onerati quia rectores nos ita cōpūmūt et ipsi nihil faciūt Respōsio q̄ mal' onus portāt ipsi q̄ vos. vide te quia magnū est eorū pond'. In p̄ncipio regiminis eorū ipsi iurāt bñ regere et administrare re publicam. si forte faciunt cōtrariū plus peccant q̄ si facerent homicidiū. Et istā opinionem tenet sanct' Tho. Nam forti' est frangere iuramētū q̄ facere homicidiū. Peruriū em̄ vt dicit sanctus Tho. in quolibeto. j. q. ix. ar. ij. ē grauis q̄ homicidiū et tenet locus scdm̄ peccatorū post idolatriam. Cui' rōnem bñs Tho. vbi supra ostendit. Nec imerito. quia piurarenomen dei videt quedā diuini nominis denegatio. Unde et apud gentiles iusuanduzerat honoratissimū. vt dicit in p̄ncipio methaphisice. Et licet in h' mūdo durius puniat homicidiū piuro. secus tñ in alio seculo. vt dicit sanct' Tho. vbi supra in solutione argumenti in oppositū. nam acius puniet quis frangendo iuramentū q̄ cōmittendo homicidiū Et vide quia si faciens cōtra simplex iuramentū plus peccat q̄ si occidat q̄to plus si cōtra solēne iuramentum quod faciunt ipsi rectores. Et ita si post iuramentū faciunt oppositū. s. cōmunitatem defraudando. pecunias recipiēdo. v' indignos pmouendo semp peccant mortaliter. Et promitto vobis q̄ si scirent onera qm̄ eligunt fugerēt d' villa vel ciuitate. Ideo beatus Aug'. dicit. q̄ q̄to in gradu supiori tanto versat in maiori periculo. Et dico vobis q̄ sancti patres tremebant et timebant de sua sola anima de dando cōpotū deo in die iudicij. Ideo dicit Sapient. vj. Horrede et cito apparebit vobis qm̄ iudicij durissimū his q̄ presunt fiet. Exiguo em̄ concedit misericordia. potentes aut' potenter tormēta patient. Nō em̄

subtrahet psonam cuiusq̄ deus qui est omnium dñator. nec verebit magnitudinē cuiusq̄. qm̄ pusillum et magnū ipse fecit. et equaliter est illi cura de omnibus. Fortiorib' aut' fortior instat cruciatio. Idē ad Heb. x. Horrendū est incidere in manus dei viuētis. Rememoramini autē pristinos dies in quib' illuminati magnū certamē sustinistis passionū. et in altero quidē opprobrijs et tribulationibus spectaculū facti. in altero aut' socij taliter cōuersantiū effecti. Nam et vincitis cōpassi estis et rapinā bonorū vestrorū cum gaudio suscepistis cognoscētes vos habere meliorē et manentem substantiam. nolite itaqz amittere confidentiā vestrā que magnā habet remunerationē. patientia em̄ vobis necessaria est. vt voluntatē dei faciētes reportetis pmissionē rē. Dicitur em̄ iudicij durissimum in gradu suplatiuo. Nā creature iudicij dei est durū. quia ibi de opationibus et cogitationibus habemus reddere compōitū et rōnē Ideo dicit Matih. xij. Dico aut' vobis qm̄ omne verbum ociosum quod locuti fuerint homines reddent rōnē d' eo in die nouissimo. Et vbi ociosus s'm Gregl. est q̄ aut rōne iuste necessitatis aut intentione pie vtilitatis caret de quo reddet ratio Sed durū iudicij erit verbū ociosum cui libet q̄ habet regimen vt mulieris quō illam dilexit quō filios instruxit et seruos. qualiter soluit salarium sibi seruientibus. durū est deo solo reddere rōnē Et q̄to sunt potentiores tanto durissimū est illis iudicij. Jam ergo dixit. licet mali sint. sitis ergo obedientes. Et ideo dicit. Omnis anima potestatis et sublimitatibus subita sit. ad Rho. xij. Dicit potestatibus. intelligatis ecclesiasticis v' etiā secularibus. Nam dei ordinatiōi resistit qui potestati resistit. Sitis ergo obedientes Dicit ali quis. Forte loquit' de bonis. Rñsio q̄ nō ē verum Nam dicit et hoc. j. Pet. ij. vbi textus. Subiecti igit' estote omni humane creature ppter deum siue regi quasi precellenti siue ducibus tanqz ab eo missis ad vindictam malorū laudē vero bonorū. qz sic est volūtas dei. Ibidē. Seruis bñi esto te in omni timore. dñs non tantum bonis sed etiam discolis rē. Et ideo tantomagis debet reuerentiam populus meliorib' et bonis impendere prelatis et rectoribus. si etiā infidelibus et discol' impendere tenet. vt Petrus vbi supra dicit. Et populus quādo ista videt nō debet murmurare sed eorum laboribus misereri. Secūdo quero Si hi plati suis ordinationibus me vellent remouere a deo aut a gratia dei an sit faciendū vel ab officio diuino. Nunquid teneor obedire. Solutio in primo casu nō est obediendum eis. qz obedire oportet magis deo q̄ hominib'. Act. v. ppter hoc fuerunt sancti martyres occisi. quia nolēbant obedire contra pcepta dei Secūdo dico q̄ si ecclesiastici vel officiales volunt te elongare a diuinis officijs sic q̄ nō intersis diuinis officijs

de vbo ocioso.

9.

qo 2

Feria tertia post Reminiscere

et h faciu[n]t pp[ro]p[ter] s[er]uam excōmunicatiōis noiatim vel generaliter tunc obedire debes. quia illud est in penam et nō seruantes sunt damnati. et peccat q[ui] mortaliter. eo quia nō est sepat[us] a gratia dei sed ab officio imo peccat mortaliter. etiā generaliter excōmunicatus si missam audit. quia iam eiect[us] ē ab ecclesia sentētia excōmunicationis. xj. q. iij. Omnis. vbi dicit. Omnis christianus qui a sacerdotibus excōmunicat sathane tradit[ur] etc. que sequitur. Plus etiā dico q[uo]d si p[re]sbyter portat custodiam p[ro] ciuitatem ad cōmunicandum aliquem debes stare flexis genibus et plorando et non debes custodiā respicere. Videte ergo et seruate q[uo]d vobis p[re]cipiūt. ideo debes laborare vt absoluaris Videte hic quoddam miraculū et contigit in delphinatu. Erat ibi quidā latro et vna die intrauit ecclesiam quādam p[re]textu et cōtemplatione faciē dī orationem et respexit hinc et inde si posset aliquid furari et nō vidit nisi vnū breuiariū sup[er] altare et videns q[uo]d ibi non erat aliquis. illud secum asportauit. Vicarius videns q[uo]d breuiariū sibi deficiebat p[er]quisiuit cum alijs furem illuz et fur qui erat p[er]cul videns illos venientes posuit breuiarium in foramen cuiusdam arboris et postea negauit se librū accepisse. Tunc reuersi ad locum. vicarius habuit litteram et sententiā excōmunicatiōis et dixit. q[uo]d qui teneret breuiariū infra spatiū trium dierū redderet suo dño. als incurreret sententiā excōmunicatiōis. Et post elapsis illis tribus diebus contigit q[uo]d arbor illa mortua fuit gentes aut videntes hoc fuerunt mirate valde et querētes vnde illud venerat inuenerūt ibi breuiarium. Videte quō potest viuere creatura si arbor non potuit viuere. Cauete ergo. Sed circa hoc dicunt aliqui q[uo]d excōmunicatio nō comedit panem nec bibit vinū. Et ideo dicit cōtra tales. si ecclesiam nō audierit sit tibi sic ethnicus et publicanus. Matth. xvij. Nota etiā hic cōtra illos qui excōmunicant in vna ecclesia et vadunt audire in alia vel in monasterio. hi em̄ peccant et inobedientiam incurrunt. Venio ad scōdam p[ar]tem in qua christus reprobat vanam gloriā hoc est peccatum vane glorie. Nam vermis ē et ventus et ponit se ibi sicut in pomo vel in malopunico. Nam extra apparet bonum intus vero nihil valet. quia a verme comestū est. Sic est de illo q[ui] bonus apparet sed intus habet vanam gloriā nihil valet. Et contra illam dixit christ[us]. omnia opa sua faciunt vt videant[ur] ab hominibus dilatāt em̄ philateria sua et magnificant fimbrias. amāt aut primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis et vocari ab hominibus rabbi. vbi ponit christus septem gradus vane glorie in quib[us] erant inuoluti. primo in corde qui si fecerunt aliquid opus de genere bonorū. tamē intentio eorum fuit mala. quia fecerunt hoc vt viderentur ab hominibus. Ideo dicit p[ro]uerb. iij. Omni

custodia serua cor tuum. quia ex ipso vita procedit si bñ custoditur als mors. Sed illi nō custodiant cor immo vbi confluebat populus ibi orabant cum suspirijs vt viderent et laudarent ab hominibus. Cōtra hoc christus christianis. Tu cum oraueris intra cubiculum tuuz. Matth. vj. Idem faciebāt de elemosyna. Nam illi ambulabant p[ro] ciuitatem p[re]cone p[re]cedente cum tuba dicēdo. talis dñs vult facere elemosynam vadat ad domū suā. et sic de alijs bonis opibus. Contra h[oc] christus. Cū facis elemosynam noli ante te tuba canere. Matth. vj. // Secund[us] punctus est q[uo]d dilatant philateria sua. quia exemplant se. Unde dixit dñs Moysi dans sibi p[re]ceptum. Deut. xj. Ponite hec v[er]ba mea in cordib[us] et in animis v[est]ris et suspendite ea p[ro] signo in manibus et inter oculos v[est]ros collocare. s. contemplando. Ita intendebat deus. Sicut deus dedit manibus decē digitos ad opandū. ita dedit decē p[re]cepta ad meritorie opandū. Sed illi iudei scribebant illa in quolibet digito vnū. vt gentes illos laudarent et gentes ideo osculabant eis manus. Nota in auctoritate p[re]dicta dicit. Inter oculos v[est]ros collocate hoc intelligebat deus de oculis anime quibus contemplanda sunt diuina p[re]cepta. Sz ipsi scribebant ea in cartis de littera grossa que dicuntur philateria. Et ideo dicitur philateria a philaxe quod est seruare. et isto modo laudabantur. et sic dicunt illa dilatare. et sic non solum intus habebant vanā gloriā sed etiā extra. Tert[us] punctus est quia magnificabant fimbrias. vñ dixit deus Moysi. Num. xv. circa finem Loquē filijs isrl et dices ad eos vt faciāt sibi fimbrias p[ro] angulos palliorū ponentes in eis vittas iacintinas ad quattuor p[ar]tes vestiū. et ex hoc p[re]cepto legis has fimbrias etiā portabat christus. Et id dicebat mulier. Si tetigero fimbriā vestimēti sui salua ero. Matth. ix. Iudei x[on]o dilatabāt philateria p[ro]pter vanā gloriā et magnificabāt fimbrias suas. Nota deus voluit illas aponi et fecit aponi vt denotarēt decem p[re]cepta in q[ui]bus alia omnia cōtinent. Solebat etiā de[us] q[uo]d iudei portarēt illas quattuor fimbrias ad innuendū q[uo]d oia p[re]cepta dei et ordinationes cōsistunt in quattuor. scz circa deum p[ro] deuotionē et fidelitatem. circa primū p[ro] dilectionem et charitatē. circa p[ro]speritatem p[ro] tempantia. circa aduersitatē p[ro] patientiam. Illi aut hypocrite magnificabant fimbrias suas laticas siue nimis amplas faciendo. Quart[us] punctus est q[uo]d amabant p[ro]mos recubitus in cenis etc. sicut q[ui] h[ab]ent nuptie duplici rōne. primo rōne sup[er]bie quia est locus honorabilior. Secōdo rōne gula. q[ui] ibi ponebāt fercula meliora. et ita amabāt p[ro]mos recubitus. Dicentes etiā q[uo]d in cōuiujs nō debebant respicere genus sed deuotionē ad dandum honorabiliorē locum. // Quintus punctus est habere primas cathedras in synagogis dicēdo.

Amid[us] de excōmunicatiōe etc.

ibi debent sedere diuini seu sanctiores vt ipis illis
 cōtingeret ¶ Sextus pūctus est salutatiōis in fo-
 ro. p̄mo incipiētes salutare vt salutent. ¶ Septi-
 mus est vocari ab hominibus rabbi vt nō nomi-
 nent nomine suo p̄prio sed nomine rabbi. i. ma-
 gistri. Cōtra hoc auisat nos christ' dī. Vos autē
 nolite vocari rabbi vnus ē enī magister vester.
 Matth. xxiij. Desiderare scientiā ad actū docē-
 di nō est peccatū sed meritorium. sed desiderare
 nomen tm̄ est peccatū. Ecce septem vanas glori-
 as. Modo est questio sup hoc quod dicit. Om-
 nia opa sua faciunt vt videant. vtrū facere bona
 opa ad visum hominū siue publice que possent
 secrete fieri sit peccatum? videt q̄ sic vt hic dicitur.
 Nota p̄ responsione q̄ p̄sone sunt in duplici
 gradu siue differētia. Alique sunt p̄sone simpli-
 vite z que sibi solum habēt puidere z nō est ne-
 cessarium vt publicent. Et de his Hiero. in plo-
 go biblie dicit q̄ sancta rusticitas solū sibi p̄dest
 zc. Scdo aliq̄e sunt p̄sone que a deo sunt transf-
 misse nō solū sua purgantes peccata sed alijs dā-
 tes doctrinā que habent alios instruere verboz
 exemplo. tales nō debēt abscondere bona opa s̄
 publicare z manifestare in exemplū aliorū. Naz-
 cito z bñ cito erit pluz antichristi z sunt anni q̄n
 decim quib' sum missus dando doctrinā in pu-
 blicum z nunq̄ dixi alicui sequere me z multi vo-
 lentibus me sequi obijciebam. z finaliter videns
 ordinationē z q̄ faciebant penitentiā sustineo et
 sustinui. Sed etiā aliqui faciunt questionē dicen-
 tes. quare vadunt mulieres. quia de' dat exem-
 plum alijs mulieribus. Ita de pueris. Nam le-
 gitur Jone. iij. Infantes lactātes z omnes alijs ie-
 unabant. nō cognoscitis ergo dei mysteriū. Ec-
 ce ergo publicare bona opa est meritorium. Jdo
 dicit Matth. v. Sic luceat lux vestra corā hoī-
 bus vt videāt vestra opa bona z glorificent pa-
 trem vestrū qui in celis est. Videte secretū. Naz
 nunq̄ christ' phibuit nec reperiēs autoritatem
 que phibeat bona opa manifestari. sed phibet
 ne faciens querat videri ab hominib'. Et idō di-
 citur in alio loco circa finem illi' capituli. Attēdi-
 te ne iusticiam vestrā faciatis corāz hominib' vt
 videamini ab eis. Alioq̄n mercedē nō habebitis
 apud p̄rem vestrū qui in celis est. videte bene vt
 opa videant nō vos. Jdo in euāgelio hodierno
 dicit. vt ipsi videant ab hominib'. Sed isti no-
 stre societatis nō vident nec cognoscunt. q̄n vi-
 dent opa bona. Et ecce hic scdam ptē ¶ Venio
 ad tertiā ptem in qua christus reprobat z vetat
 arrogantiam z est q̄n creatura attribuit sibi qd nō
 fecit. vt si doctor aliquis subscriberet se in libro
 quē ipse nō scripsit. Nā illud dicit peccatū arro-
 gantie. Et hoc dum dicit. vos autē nolite vocari
 rabbi. vn' ē enī magister vester vos autē fratres
 estis. Et p̄rem nolite vocare vobis sup terram.
 vnus est enī pater vester qui in celis est. nec voce

mini magistri. qz magister vester vn' est christ'.
 Hic nota q̄ hoc peccatū vetat. quia duo p̄tinet.
 magisteriū z paternitatē que deo tm̄ competunt
 Nam p̄prie ille dicit magister qui auditiōis con-
 scientiā illuminat. z quis pōt hoc nisi deus. Do-
 ctor vel p̄dicator ergo solum recitat. nō est ḡ ma-
 gister. quia sol' deus est qui cōscientiā infundit
 siue qui illuminat. Et ideo dicit in ps. deus vlti-
 onum. ibi. Qui docet hominē scientiā. Et iō Gre-
 gorius dicit. Inuanū exterius laborat lingua p̄-
 dicatoris nisi intus fuerit gratia saluatoris. Et
 ideo videatis nō vocet vos magistros qz ibi est
 peccatū infidelitatis. videte exemplū in medico.
 Nam medic' curat z nō sanat. curat dando me-
 dicinā sed deus sanat. Nā medicus est instrumē-
 tum. medicina dispositio est. sed sanitatē sol' de'
 dat. Et si nunc quis cōuertit quis eū curat. Nū-
 quid ego qui p̄dico. Dicendū q̄ nō nisi instrumē-
 taliter. sed de'. quia nō tango vuln' ipsius z qui
 nō tangit nō agit sed deus tangit. imo dico vob'
 q̄ ignis nō possit stupā vtere sine manu dei. Jdo
 dicit in ps. cii. Qui p̄pitiat omib' iniquitatib'
 tuis. Qui sanat omēs infirmitates tuas zc. Ma-
 gna ergo infirmitas est ignorantia. scientiā ḡ do-
 cens est christus. z bis reiterat euāgelii ad de-
 notandū duobus modis haberi scientiā. Prim'
 modus est inuentione. Scds est reuelatiōe. Jdo
 dicit ad Rhoma. j. Deus enī illis manifest auit.
 Inuisibilia enī ipsius a creatura mūdi p̄ ea q̄ fa-
 cta sunt intellecta conspiciūt. sempiterna quoq̄
 eius v̄tus z diuinitas. ita vt sint excusabiles. Qu-
 cum cognouissent deum nō sicut deū glorificau-
 erunt aut gratias egerunt. sed euauerunt in cogi-
 tationibus suis z obscuratū est insipiens cor eo-
 rum. Dicētes enī zc. Et ideo beatus Aug'. In
 celo ca thedraz tenet qui corda docet. ergo alijs re-
 petitores sunt nō doctores. z hoc de magisterio.
 Sic dicamus de paternitate. z vide quia qui ge-
 nuit abusiue est pater tuus. ratio. Nā quid facit
 in te. modicū z turpe z rem transeuntē z modicā
 Sed q̄s format oculos tuos z omnia alia mēbra ī
 ventre matris tue nisi deus. Sicut fabricando te
 cam nō ferra nec axa facit tecam. z sic deus facit
 imediate z nō natura. quia improprie diceret se-
 curis vel ferra fecit capsam sed faber lignari' fe-
 cit ipsam. Et sic natura nō est nisi instrumentum
 sed deus est ille qui totum facit. Et licet moriat
 de pua statura resurget tm̄ tante stature sicut vn'
 magnus homo. z ideo Job. Manus tue dñe fe-
 cerūt me z plasinauerūt zc. Job. x. Idem. Esa.
 Dñe tu es pater noster z abraam nesciuit nos. z
 israhel ignorauit nos. Tu dñe pater n̄ redēptor
 noster. Esa. lxiij. Videte cōtra vos qui nos ap-
 pellatis mgros in theologia z in legib'. erit ma-
 lefactum. quare z dico q̄ solus deus p̄prie ē pa-
 ter z magister z doctor ex omib' p̄dictis. sz cō-
 suetudinarie z instrumentaliter nō reprobat q̄n

Feria tertia post Reminiscere

Iuxta modum loquēdi cōsuetū etiā aliī p̄ter deū
possint vocari ⁊ dici p̄ses doctores ⁊ mgr̄i mini-
sterialiter ⁊ denominatiue. Et ita vocauit se apo-
stolus. ij. ad Timoth. j. Positus sum ego p̄redi-
cator ⁊ ap̄lus ⁊ magister gentiū. etiā. j. ad Cor.
iij. Et filios charissimos moneo. Nam si decem
milia pedagogorū habeatis in xp̄o sed nō mltos
p̄ses. Nam in xp̄o iesu p̄ euāgelium ego vos ge-
nui. Rogo ḡ vos imitatores mei estote sic ⁊ ego
xp̄i rē. Nō em̄ faciebat contra xp̄m. q̄ fm̄ con-
suetudinē. Sed esset arrogātia si effectū scientie
attribueret mgr̄o. Nam in ps. lxxxj. De' stetit i
synagoga deorū rē. Ego dixi dñs estis ⁊ filij excel-
si om̄es. videte denominationē. dñs dicunt boni
viri. Ita hoc modo dicit mgr̄. Et ecce tertiū. nō
em̄ vos estis qui loquimini. sed sp̄s sc̄s qui loq̄-
tur in vobis. Matth. x. Sequit̄ quarta ps in q̄
christus reprobat ⁊ vetat excellentiā. Nam excel-
lentia est glorificari ⁊ sup̄bire de eo qd̄ q̄s habet
⁊ hoc reprobat̄ in textu vbi dicit. Qui maior est
vestrū erit minister vester. Et q̄ se exaltat humi-
liabit̄. ⁊ qui se humiliat exaltabit̄. Et circa h̄ vi-
dete. Nemo debet se in altum extollere neq̄ d̄ sci-
entia neq̄ de diuitijs. neq̄ de genere neq̄ aliq̄ ḡ-
tia temporalī. ⁊ quare data est tibi ḡra talis. Nō
vt te extollas in altum. sed vt alijs ostēdas. Nō
p̄pter vanitatē. sed p̄pter vtilitatē proximorū.
Sed que est rō quare multi magistrī ⁊ doctores
efficiunt̄ ignorātes. quia p̄ponunt in eorū anio
postq̄ habent gradū quiescere ⁊ nihil laborare.
Nam postq̄ habes gradū ⁊ scientiā debes alios
docere. Qui est ergo maior inter vos fiat minor.
Idem dicendū est de similib' Et ideo dicit̄ Mat.
xx. Autcūq̄ inter vos voluerit maior fieri sit ve-
ster minister. Et quicūq̄ voluerit inter vos pri-
mus esse erit vester seru'. exēplo iesu qui maior
est venit ministrare ⁊ nō ministrari. Nam qui se
humiliat exaltabit̄. Et vide hic secretū in q̄ mise-
ricordia diuina cōstituit maioritatē celi hic in re-
quā quilibet pōt habere. s. in humilitate. Nam si
es in diuitijs noli vitupare paupes. Si in dñio
nō seruos. nā maiores plus se debent humiliare
Si em̄ quis portat piscem pondere nō humiliat̄
vel curuat̄. sed qui portat p̄ciosam tecā grandē
auro onustam ⁊ magnū pondus. Magni ḡ ma-
iorem humilitatē debent habere. Et videte histo-
riam que recitatur a tribus euāgelistis. Primo
Matth. xvij. Secōdo Marci. ix. Tertio Lu. xx
ij. Isti tres dicūt q̄ semel iesus christus ambulā-
tū suis ap̄lis p̄ viam ip̄e p̄m' post veniebāt apo-
stoli ⁊ ceperunt cōtendere. ⁊ h̄ fm̄ Lucā. q̄ dicit
vbi supra. quia nō cōcordabāt. Marcus dicit q̄
disputabant. ⁊ sic contendebant. quia nō conue-
niebant. Si ḡo disputabant faciebant rōnes. Vi-
dit em̄ Marcus. ix. c. q̄ in via inter se disputaue-
runt quis eorū maior eēt. Isti ḡ mouerunt que-
stionem. Primo Petrus dixit. Quid cōtenditis

inter vos. iam conclusum ⁊ decisū est q̄ ego. q̄
iam christus mihi p̄misit maioritatē vicariatus
q̄ sim caput cū dixit. Tu vocaberis cephas. qd̄
interpretat̄ caput. Secōdo dicebat b̄tis Andreas
apostolus. Quid dicis Petre q̄ tu er' maior imo
ego ero maior. ⁊ ratio est. quia iesus xp̄us salua-
tor mūdi ⁊ totius generis humani. p̄mo vocauit
me. ḡ nō fiet ratio. Tertio dicebat sanct' Johan-
nes euangelista. quid dicitis vos q̄ vos eritis ma-
iores. imo certe ego ero maior. Nam ego sum ḡgo
⁊ vos habuistis vxores ⁊ estis carnales. ⁊ ḡgi-
nitas placet multū deo. Item venit alius. s. sc̄s
Iacobus maior ⁊ dixit. Quid dicis tu Johan-
nes q̄ eris maior. certe nō eris. Ratio. nā ego sū
p̄mogenitus. ergo ego ero p̄mus in paradiso. Itē
dixerunt Iacobus minor Thomeus ⁊ Symon.
Quid dicitis vos q̄ eritis maiores. certe nō erit
verū. imo nos. Nam sumus nepotes ex prima so-
rore Marie virginis. Ideo erim' maiores. Itē
venit sanctus Mattheus dicens. Quid dicitis
vos om̄es q̄ eritis maiores. nō credatis. Et qd̄ fe-
cistis vos p̄ christo. tu Petre dimisisti nauē tor-
quatam ⁊ retia fracta. ⁊ ego dimisi plures pecu-
nias ⁊ multa alia bona temporalia. Nō ē ḡ fienda
questio vltra. ergo ego ero maior. Itē venit sc̄s
Philippus dicens. Ego ero maior. Nam ego fui
p̄mus apostolus quē xp̄s ore p̄prio vocauit dī.
Veni sequere me Joh. j. ergo nō est questio fienda
vltorius. Venit sanctus Bartholome' a tace-
atis. Nū sum ego de genere regio. ego ero ḡ pri-
mus qui sum magi generosus. Deinde venit san-
ctus Thomas dicens. Quid dicitis vos ⁊ non
sum ego doctor ⁊ iā vocor Thomas. i. abyssus
scientie ⁊ vos estis om̄es rudes ⁊ grossi. Nunq̄
didicistis l̄ras. tacete. In posterum venit Judas
scarioth dicens. Et nōne ego sum p̄curator om̄-
nium ⁊ ex manibus meis habetis viuere. Itē est
mihi subditi. certe ego ero maior. Ita in infer-
no christus pandebat fingens se nō audire eorū
disputationem. Et post venientes ad domū dicit
Marcus. q̄ iesus interrogauit illos dicens. Et
quid tractabatis in via. veniētes aut̄ tacebant q̄
verecūdabant̄ dicere xp̄o stulticias eorū. Dicit
Mattheus. Accesserūt discipuli dicētes. Quis
putas erit maior in regno celorū rē. Matth. xv
iij. Dixit christus bona questio est ista ⁊ meli-
or q̄ illa. Quis erit maior in ista vita siue societa-
te vel ciuitate. Et dixit iesus. Quid ergo fuit cō-
clusum. ⁊ quilibet habebat verecūdā ⁊ tacebāt.
Et dixit primo Petro. Dicit q̄ tu er' maior. q̄
prelatus ⁊ caput. ⁊ nunquid lucifer fuit prelatus
⁊ caput aliorū ⁊ est damnatus. ⁊ tu Andrea di-
cis. quia primus. ⁊ nunquid audiuit a me. Erūt
p̄mi nouissimi ⁊ nouissimi p̄mi rē. Matth. xx.
⁊ tu Johannes dicis. ego ero maior p̄pter vir-
ginitatem. vide quia Adam erat virgo quando
fuit expulsus de paradiso terrestri. ⁊ sic de alijs.

Dicit ergo **M**attheus. aduocans iesus puulū determinans iesus christus dñs noster questio / nem statuit puulum in medio. Dicit aliqui q̄ fu it sanctus **M**arcialis. tñ nō bene scif. ⁊ dixit **Ie** / sus eis. Qui cūq; se humiliauerit sicut iste puul⁹ quia de se nullā habeat p̄sumptionē. hic maior ē in regno celozū. **N**ā iste puulus nō se extollebat ergo exaltabit. btūs **P**etrus audiēs hāc detēmi nationē ait **h**umiliamini sub potēti manu dei vt vos exaltet. **J. Petri. v.**

Sermo p̄mus feria q̄rta post dñicam scđam .xl.

Quicumq; volue

rit inter vos maior fieri sit vester mini ster. **M**atth. xx. **S**ermo erit de san cto euāgelio quod cōtinet multa secreta specula tiua. pro intellectu illuminatione. ⁊ moralia pro vite reformatione. **S**ed p̄mo salute virginem **M**ariā ⁊c. **Q**uicūq; ⁊c. **P**ro introductione sci endum q̄ ad saluationē homis tria concurrunt necessaria. s. ordinatio dei eternalis. passio **I**esu xp̄i temporalis. subiectio creature virtualis. **H**oc pōt declarari p̄ talem similitudinē. cōmuniter in quolibet ope tria necessaria sunt. s. causa agens. scđo instrumentū. tertio materia siue subiectum. **V**erbi grā. **I**n scriptura scriptor est cā agens si ue notarius. instrumentū est calamus. materia est p̄gamēnū vel papirū. **S**ic in saluationē n̄ra cā agēs est ordiatio diuina sine qua nihil fieret. **D**a uid in ps̄. **E**duxit me in latitudinē saluum me fe cit qm̄ voluit me. **N**ota eduxit me in latitudinē scz intellect⁹ ad credēdū omēs fidei veritates ca tholice. ⁊ volūtatis ad diligendū omēs generali ter nō solū amicos sed etiā inimicos. **I**n lati tudinem oris ⁊ man⁹ ⁊c. **I**nstrumētū n̄re saluati onis est passio xp̄i. sine quo instrumētū nunq̄ ali quis fuisset saluatus nec erit. licet de⁹ sine instru mento potuisset saluare homies tñ voluit h̄re h̄ instrumentū **I**do christus. **A**men amen dico vo bis nisi granū frumenti cadens in terraz mortuū fuit ipm̄ solū manet. **S**i aut̄ mortuū fuerit multū fructū affert. **J**oh. xij. **T**ertio requirit dispositio materialis. s. q̄ homo se subijciat diuinis p̄cepti obediendo. **E**t si homo fecerit cōtra diuina p̄ce pta requirit q̄ homo subijciat se opibus penitē tie. sic em̄ subijct⁹ homo voluntati dei virtualit̄. **H**ec tria ostendunt̄ in euāgelio hodierno in quo primo ponit instrumentū. s. passionē xp̄i. **S**ecun do dicit ordinationē. **T**ertio creature subiectio nem tanq̄ materiā vel subiectū. **E**t de ista subie ctione virtuali dicit thema. **Q**uicūq; **D**ico pri mo q̄ sanctū euangelii hodiernū loquit̄ de cau sa instrumētali nostre saluationis. s. de xp̄i passi one in p̄ncipio di. **A**scendēs iesus hierosolymaz assumpsit duodecim discipulos suos secreto ⁊ ait

illis. **E**cce ascēdim⁹ hierosolymā ⁊ fili⁹ hois tra det̄ p̄ncipibus sacerdotū ⁊ scribis ⁊ p̄demabūt eū morte. ⁊ tradent eū gentib⁹ ad illudendū ⁊ fla gellandū ⁊ tertia die resurget. vbi ponit octo de passione xp̄i ad l̄ram que ad aliā diē p̄tinēt sed i tremus secreta. **I**n his octo que christus secre te dixit discipulis suis ostendunt̄ octo opa peni tentie. **P**rimū ibi. **A**ssumpsit duodecim discipu los suos ⁊c. **E**cce hic peccatorū contritio. q̄ diu homo viuit in peccatis ē discipul⁹ diaboli. q̄daz in scola supbie quidā in scola auaricie. quidā lu xurie. **S**ed qm̄ hō cōterit̄ de peccatis efficitur di scipul⁹ christi in scola penitētie in qua legit xp̄s. talis dicit venire de scola diaboli ad scolā christi qd̄ sit secreta. quia cōtritio consistit secreta in cor de. **I**do dicit p̄pheta in p̄sona conterentis. in ab scondito plorabit anima mea a facie supbi. **H**ie re. xij. **I**sto modo xp̄s assumpsit penitentē in disci pulum. **I**deo dicit ip̄e. **E**fficiamini mei discipuli scz p̄ penitentiā. **J**oh. xv. **S**cđm̄ ibi. **E**cce ascen dimus hiero solymā. que interpretat̄ pacifica. **E**c ce hic emēdādi p̄positū. peccator semp̄ ē in guer ra cū deo ipm̄ impugnando ⁊ sibi rebellādo. **S**z qm̄ cōuertit̄ ⁊ p̄ponit nō redire ad peccata tunc ascendit in hierusalē. i. pacificā. **D**avid. **B**eatus vir cui⁹ est auxiliū abs te ascensionem disposu it in corde suo in valle lachrymarum ⁊c. quia cor dis contritio ⁊ emēdādi p̄positū nō sunt sine di uino auxiliū ⁊ infusione gratie. **T**ertiuū ibi. filius hominis tradet̄ p̄ncipibus sacerdotū ⁊ scribis. **E**cce hic oris cōfessio que fienda est sacerdotib⁹. tñ nō credo hoc q̄ omēs sacerdotes habēt p̄tātē absoluendi in peccatis. licet radicaliter habēt of ficiū tñ nō habēt executionē quousq; traditur eis materia subiecta. ⁊ tunc sacerdotes sunt p̄nci pes animarū. **I**deo dicit. filius hominis. s. **A**de tradet̄ p̄ncipibus sacerdotum. **N**ota q̄ sunt due clauēs penitentie. **C**lavis potentie. ⁊ clavis sapi entie siue scientie. quas xp̄s p̄misit **P**etro dicēs **T**ibi dabo clauēs regni celozū **M**atth. xvj. **N**e cessariū est ergo sacerdotib⁹ q̄ habeāt istas cla ues. s. potentie ⁊ scientie. i. autoritatē ⁊ scientiam **I**deo qm̄ xp̄s cōmisit has clauēs apostolis dixit eis. **A**ccipite sp̄m̄ sanctū quozū remiseritis pecca ta remittunt̄ eis. ⁊ quozū retinueritis retenta sūt **J**oh. xx. **J**am ante. s. in die cene ordinauerat ip sos sacerdotes. p̄ resurrectionē tradidit eis po testatem absoluendi. **Q**uartū est ibi ⁊ p̄demabūt eum morte. scz in penitētie iniunctiōe p̄ quam. s. penitentiā peccata moriunt̄ in peccatore. **E**t ista est bona mors. de qua dicit ap̄ls **C**ol. ij. **M**or tui estis. s. peccatis. ⁊ vita vestra abscondita ē cū christo. verbi grā. **S**i prudens cōfessor videt q̄ i peccatore viuit supbia. **B**icat. moriat̄ in vob su perbia ⁊ viuat in vobis humilitas. ⁊ sic de alijs. **Q**ui em̄ mortuus ē peccato iustificat⁹ est a pctō. **R**homa. vj. **Q**uintū. ⁊ tradet̄ eū gentib⁹ ad illu

Feria quarta post **R**eminiscere

dendum. ecce hic iniuriantis remissio. quia tunc penitens traditur gentibus mundanis ad illudendum et deridendum. Qui potest dicere confessor. o pater vos ponitis me in opprobrium omnium amicorum meorum et auxiliantium me in armis. sed oportet. aliter non est absoluendus. De illis qui derident tales qui remittunt propter deum dicit **Proverb. iij.** Ipse. s. deus deludet illos. et mansuetus dabit gratiam. Sextum est flagellandum. Ecce hic impositio afflictive penitentie ieiuniorum ciliarum vel disciplinarum. unde penitens flagellatur trussis et opprobriis impenitentium. Ideo sustineat patienter **David.** Ego autem in flagella paratus sum. Septimum ad crucifigendum. Ecce hic debitorum restitutio. Quoniam sicut Christus crucifigebatur tribus clavis. sic restitutio est fides de tribus. scilicet de bonis temporalibus. de fama personarum. de damno fraternali. **Apostolus ad Romanos. xij.** Reddite omnibus debita cui tributum tributum. et nemini quicquam debeatis nisi ut inuicem diligatis. **Octauum.** et tertia die resurget. Ecce hic eucharistie communio. Quia sicut in resurrectione anima Christi intravit in corpore. Ita in die resurrectionis corpus Christi debet intrare in corde vestro per deuotam communionem. **Autentitas.** Si resurrexistis cum Christo que sursum sunt querite. **ad Col. iij.** Secundum quod cooccurrit necessario ad nostram saluationem est ordinatio dei eternalis. quia deus eternaliter ordinauit saluationem et modum salutandi. Et de hoc loquitur subtiliter secunda per euangelium. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei. adorans et petens aliquid ab eo qui dixit ei. Quid vis. **Ait illi.** Sic ut sedeant hi duo filii vnus ad dexteram tuam et alius ad sinistram tuam in regno tuo. Respondens autem Iesus dixit. Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. **Dixerunt ei.** Possumus. **Ait illis.** Calicem quidem meum bibetis. sedere autem ad dexteram meam et ad sinistram non est meum dare vobis. sed quibus paratum est a patre meo. **Pro cuius declaratione dicit beatus Hieronymus** in omelia beati Jacobi. quod quando Christus dixit apostolis secreta. Ecce ascendimus Hierosolimam et filius hominis tradetur. intravit opinio in cordibus apostolorum. quod Christus statim post resurrectionem regeret. propter quod **Jacobus et Johannes** dixerunt matri ut peteret a Christo dei. Sic ut hi duo filii. et. Moraliter cum dicitur. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei adorans et petens. Ecce hic modus adorandi. Primo accedere ad deum debet adorans. quia qui vult supplicare pape vel regi oportet primo accedere. Ita in deuota oratione. Primo homo debet accedere ad deum cum anima deuote contemplando. quia corpus non potest accedere. **Jo David.** Accedite ad eum et illuminamini et facies vestre non confundentur. Secundo adorare eum debet

quia adoratio multum iuuat ad orationem. Qui adorat deum. in oblectatione suscipietur et deprecatio illius usque ad nubes appropinquabit oratio humiliter se nubes penetrabit. **Eccl. xxxv.** Tertio petere debet ab eo. scilicet dando verba orationis. Idem in oratione ad virginem Mariam. **Beatrix** seruauit maria salome mater Jacobi et Johannis. Sed petijt indiscrete cum dicitur. petens aliquid ab eo. Ad quam Christus. quid vis? dando exemplum in hoc quod persona discreta non debet se obligare ad dandum aliquid. sicut fecit ille stultus herodes puelle saltanti. et. **Marci. vj.** nisi prius sciat quid vult petere. Tunc illa dixit. Sic ut se deant hi duo filii mei et. Respondit Christus. Nescitis quid petatis. vbi Christus tangit duo subtiliter. Primo quia ipsi petebant gloriam sine meritis et summus gradus glorie haberi non potest sine summo gradu meritorum. passio dicitur calix. **Ro** quia passio martyrum mensurata est a deo. quod igitur quot flagella et. Totum est mensuratum. **Mat. x.** Nonne due passeris asse. id est. obolo veniunt id est vendunt. et vnus ex illis non cadit in terram sine patre meo. vestri autem capilli numerati sunt omnes et. Secundo petebat contra ordinationem dei eternam. Ideo respondit Christus. Sedere autem et. non est meum dare vobis. sed quibus paratum est a patre meo. Nota decem gradus creaturarum spiritualium quas deus ordinauit ab eterno. et quod decimus gradus. scilicet animarum sanctarum adequatur alijs precedentibus. quedam anime adequantur angelis ut penitentes. quedam archangelis. et. Dic practice quomodo anime collocantur. quedam in ordine angelorum et. Et hanc ordinationem deus constituit ab initio. **Autentitas.** **Matth. xxv.** Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. **Hieronymus** Non est phas credere aliquem sanctorum ultra merita angelorum transcendere. excepta beata virgine cui super omnes ordines angelorum ad dextram Christi positus est thronus matris regis que sedet ad dextram eius. **ij. Regl. ij.** Si dicat. sedet alijs ad sinistram Christi. Respondeo quod ideo Christus respondendo dixit. Sedere autem ad dextram meam. et. Nota cum dicitur. sed quibus paratum est. videat autem quod plures sunt ibi ad dextram Christi. **Responsio** quod solum virgo Maria sedet ad dextram Christi. Sed ponit ibi plurale pro singulari. Tertium necessarium ad nostram saluationem est subiectio virtualis. de qua dicit **thema.** Quicumque voluerit et. hoc dicit sanctus euangelium ibi. et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Iesus autem vocauit eos ad se et ait. Scitis quia principes gentium dominantur eorum. et qui maiores sunt potestatem exercent in eos. non erit ita inter vos. sed quicumque voluerit inter vos fieri maior sit vester minister. Et quicum

q̄ voluerit inter vos primus esse. erit vester ser-
uus. Sicut filius hominis nō venit ministrari s̄
ministrare. ⁊ dare animā suam in redemptionem
p̄ multis. Quoniam quilibz ipsorū credebatur eē
maior. Petrus ex papatu. Andreas ex prioratu
discipulatus. ⁊ sic de alijs. vide supra in p̄ceden-
ti sermōe. Ideo indignati sunt. ⁊ nisi fuisset xp̄s
sibi venissent ad inuicē cū pugnis. Christus vero
vt pater pius om̄ia suportans vocauit Jacobū
⁊ Johannē. ⁊ dixit eis. Vos scitis q̄ principes.
⁊c. Vos autē nō sic. sed qui voluerit iter vos ma-
ior fieri sit vester minister. Nō recipiatis maiori-
tatem ex sanguine. vt Jacobus ⁊ Johānes. ne-
q̄ ex dignitate vt Petrus. ⁊ sic de alijs. sed exē-
plo mei qui nō veni ministrari sed ministrare. et
dare animā meam in redemptionem p̄ multis.
Cogitate quō petierunt veniam ad inuicē. Que-
stio est sup hoc. filius hominis venit dare animā
suam p̄ multis in redemptionem. nunquid nō p̄
om̄ibus. Theologi distinguunt hic ⁊ dicunt. q̄
passio christi potest considerari vel fm̄ sufficien-
tiā. ⁊ sic filius hominis venit dare animā suā p̄ oī-
bus sufficienter. imo ⁊ supabundanter. Tutori.
Unus est mediator dei ⁊ hominū. homo christ̄
iesus qui dedit semetipsum in redemptionem p̄
om̄ibus. i. Timoth. ij. vel potest passio xp̄i con-
siderari fm̄ efficaciam fm̄ quam ipsa passio xp̄i
non habet efficaciam in om̄ibus. ⁊ sic filius hoīs
venit dare animā suam p̄ multis in redemptioēz
scz efficaciter. Nota ad hoc similitudinez de mer-
catore solvente sufficienter ⁊ habundanter p̄ciū
p̄ omnibus captiuis. sed non om̄es volunt exi-
re de captiuitate ex malicia. Ille magn⁹ merca-
tor ⁊ rex glorie christus soluit p̄cium redemptionis
p̄ om̄ibus sufficienter. ⁊c. sed non habet effi-
caciā in infidelibus. s. iudeis paganis. ⁊c. quia
nolunt vti nec in multis christianis quorum aliq̄
sunt in carcere supbie auaricie luxurie ⁊c. nolunt
exire. Ideo dicit p̄ multis. s. efficaciter. Nō opor-
tet subijci virtualiter.

Sermo sc̄ds p̄ quarta feria
post sc̄dam dñicā quadragesime

Audi orōnem
meam dñe. Ihesus. xij. In p̄sona
ecclesie p̄ponit verbum istud. ⁊ nō
dicit deprecationem simpliciter vel
petitionem sed deprecationem. i. diuersimodam
precationem seu petitionem. Quoniam m̄triplici-
ter potest homo precari seu petere in oratione. s.
octo modis.

- D**esiderando ardentē
- L**achrymando plangēter
- E**xplicando patenter
- S**uplicando reuerenter
- A**llegando prudenter

Apellando cōfidenter

Benedicendo diligēter

Dolestando indefinenter

Qui in suis petitionibus seruat istos modos si-
ne dubio obtinebit quod petit. quia om̄is qui pe-
tit accipit. ⁊c. Dico primo q̄ est vnus mod⁹ pe-
tendi gratias a christo domino. s. desiderando ar-
dentē quādo cor desiderat illam gr̄am ardentē
⁊ inflamat. licet os nihil dicat. quasi ex verecū-
dia. quia non se reputat dignum illud petere ore
sed corde desiderat. illud desiderium est lachry-
mosa petitio in auribus domini. Non sic de alijs
dominis quibus oportet ore vel signo v̄ scriptu-
ra suum cordis desiderium apire siue ostendere.
Sed deus clarius videt corda hominum q̄ tu vi-
des faciem tuam. Homo enim videt que patent
deus autem intuetur cor. i. Regum. xvj. Illud
desiderium mouet ⁊ inclinat deum ad dandam
gratiam. Nota similitudinem. affectuosus respe-
ctus filij in patrem sedentem ad mensam est cla-
mosa petitio in auribus patris prouocans pa-
trem ad dandum filio carnes vel pisces. ⁊c. Ita
deus pater cum regina matre sedet in mensa glo-
rie. Nos vero in oratione stamus cum eo quasi
dicendo. Domine non audeo petere sed vos sci-
tis meum desiderium. quasi dicendo cum dauid
Domine ante te om̄e desiderium meum. ⁊ gemitus
meus a te non est absconditus. Ps. xxxvij.
Nota ad hoc historiam de filijs israel excentib⁹
de egypto qui ab egyptijs insequerantur ⁊ non
poterant fugere. quia ad vnā partē erat mons
altissimus. ad aliam mare rubrum. ⁊ inceperunt
murmurare contra Moysen dicendo. Nunquid
erant sepulchra in egypto ideo tulisti nos vt mo-
reremur in solitudine. ⁊c. Moyses videns ne-
cessitatem stetit coram domino. Non legitur q̄
diceret aliquid sed desiderabat in corde auxiliūz
diuinum. Cui dixit deus. Quid clamas ad me.
Exod. xij. Dicit glose q̄ desiderium Moysi
clamor erat in aurib⁹ domini. Et obtinuit q̄ ma-
re diuiseretur. Dixit enim dominus ad eum. tu
autem eleua virgam tuam ⁊ extende manum tu-
am sup mare. ⁊ diuide illud vt gradiant filij Isra-
el in medio mari per sicum. Ecce quomodo iste
est bonus modus. Dico secundo. ⁊c. scilz lachry-
mando plangenter. Quā em̄ p̄sona est in aliq̄ tri-
bulatione angustia vel temptatione ⁊ cor restrin-
gitur et cerebrum velut spongia distillat lachry-
mas. Iste mod⁹ ē melior. qz nō solū est ibi deside-
riū cordis. sed lachryme que deū pungūt Bern.
Oratio dñm vngit. sed lachryma deum pungit.
Res aspera dura ⁊ rigida si vngat efficit mollis
⁊ suavis. Sic p̄pter peccata nostra deus ē nobis
rigidus asper ⁊ durus. sed oratio deuota ipsum
vngit ⁊ efficit suavis ⁊ mollis ⁊ benignus. No-
ta exemplum de euangelio vbi loquēs de se dicit

Feria quarta post reminiscere

in persona cuiusdam regis. **Q**uidam rex quesuit a suo thesaurario et facta adaequatione inuenit quod thesaurarius tenebat reddere regi decem milia florenorum. Qui dixit domine non habeo vnus denarium. **E**t rex. quia tu vane expendisti pecuniam meam cum vxore et filiis tuis. **I**deo precepit vt caperet ipse et filij et vxor et venderent. **E**cce hic duricia et asperitas in rege. **S**ed dicit textus quod ille thesaurarius incidens ad pedes regis orans humiliter dicit. **D**omine patientiam habe in me. et misertus est eius. **M**atth. xvij. et dimisit ei totum debitum. **E**cce oratio quomodo deum vngit. sed lachryma deum pungit. hoc est plus. sicut enim oratio deum vngit ad remittendum peccata sic lachryma eum pungit ad dandum gratiam. **I**deo est bonus modus personis bonis et deuotis et tribulatis vt viduis pupillis et orphanis qui non habent aliud remedium nisi recurrere ad deum et flere coram eo et ille lachryme pungit deum ad dandum eis consolationes gratias et faciendum iustitiam de peccatoribus. **A**utoritas. **N**on despiciet deus preces pupillinec viduam si effundat loquelam et gemitus nonne lachryme vidue descendunt ad maxillas maxilla autem ascendunt vsque ad celos et dominus exercituum non delectabit in illis. **E**ccl. xxxij. **O**mnis qui petit. scilicet lachrymando plangenter accipit. **D**ico tertio explicando patenter. scilicet ore dicendo deo suas miseras necessitates tribulationes et temptationes. **I**sto modo. **E**go domine sum in tali tribulatione temptatione miseria vel infirmitate. **D**omine velitis me adiuuare. **N**on intelligatis quod talia sunt deo explicanda quasi ipse nesciat. quia melius scit quam vosmet orans tribulationes. **S**ed dicit ad humiliandum cor. quia quoniam tales tribulationes dicunt ore. cor humiliat et deuoto augmentat. **I**stum modum ostendit **D**avid dicit. **R**euela domino viam tuam. scilicet necessitate et spera in eo et ipse faciet. ps. xxv. **L**egit in vitas patrum quod quidam sanctus heremita mirabiliter habebat gratiam orandi. **E**t aliqui quesierunt ab eo vt doceret eos orare qui respondit eis. **I**lli qui docuerunt me docebunt vos orandi modum si vultis. **E**t quis docuit vos. respondit paupes qui ostendunt plagas suas dicendo respice. et mouent pijs personas ad dandum. ita ego ostendo deo plagas peccatorum meorum vilitates. miseras meas et necessitate dico deo. domine totus sum corruptus de luxuria propter oculos. **I**deo domine iuuetis me dando virtutem castitatis. et sic de alijs. **I**sto modo omnis qui petit accipit. **D**ico quarto supplicando humiliter. **Q**ui enim vult obtinere gratiam a rege seu papa nunquid supplicat humiliter genibus flexis capite discooperato? imo. **I**ta quando homo facit orationes tunc supplicat regi christo vel pape iesu. **Q**uoniam dicit **A**ue maria supplicat regina celi. ideo humiliter et flexis genibus debent fieri orationes que non sunt nisi supplicationes. **S**ed in hoc multi deficiunt. quia quando surgunt et induunt se dicunt orationes. proprie

non sunt orationes. **I**dem de mulieribus quoniam pingunt se dicunt **A**ue maria. **D**icatur quomodo debent orare cogitando quod vident christum iratum ex peccatis tunc incipiat orationem deuote. talis supplicatio est humilis. **T**unc papa iesus signat supplicationem dicens. fiat. **N**ota historiam de rege **A**chab iniquo et malo et idolatra et diuinorum inuocatore et innocenti occisore et sine iusticia ad quem venit **I**selias propheta ex parte domini dicens. **T**u fecisti hoc et hoc. **I**deo hec dicit dominus deus si mortuus sis in ciuitate canes comedent carnes tuas. **S**i in campo aues celi. nec remanebit de achab vsque mingentem ad parietem **A**chab vero timens humiliavit se scissis vestibus regalibus indutus est cilicio et in terra comedit panem et aquam et depositis ornamentis lecti regalibus fecit ornamenta de fassis et ibat humiliter. **S**tatim dixit deus prophete. **N**one vidisti **A**chab humiliatum coram me. **R**espondit. imo domine. **V**ade ergo ad eum et dic ei. quia humiliatus est mei causa. et non inducam malum in diebus eius sed in diebus filij eius. **R**egum. xxj. **E**x illa humilitate deus pepercit sibi cum esset ita malus. **I**deo in vestris orationibus humiliamini. **C**ogitate enim cum quo loquimini. **D**e tali oratione dicit scriptura sancta. **O**ratio humiliantis se nubes penetrabit. et non discedet donec altissimus aspiciat. **E**ccl. xxxv. **D**ico quinto allegando prudenter scilicet **L**eges canones et priuilegia vt faciunt iuriste coram iudice et principe. **M**ulti taliter allegant in oratione qui tamen condemnantur. vt legitur de quodam **L**uce. xvij. **Q**ui ascendit in templum vt oraret et peteret a deo gratiam. **E**t incepit allegare. **D**omine non sum sicut ceteri homines raptores. iniusti. adulteri. velut etiam hic publicanus. **I**eiuno bis in sabbato. decimas do omnium que possideo. **E**t publicanus a longe stans nolebat nec oculos eleuare sed ait. deus propitius esto mihi peccatori. et. **I**ste allegationes fuerunt sue condemnationes. **R**atio. quia allegabat sibi multa bona pro parte sua et irrationabiliter. quia creatura in omnibus operibus non est nisi instrumentum et deus est operarius. **E**t si cut non est regratiandum calamo de bona littera sed scriptori. **I**ta nec bonis de nobis operibus sed deo. **I**deo prudenter allegandum est dupliciter. scilicet per credentiam obsecrando. allegando quod homo credit de deo tali vel simili modo. **D**omine vos estis prouisor omnium. prouideat mihi. et. per sanctam vitam quam tenuistis. detis mihi gratiam vt teneam bonam vitam. **S**ecundo que credimus de deo pro obedientia pro gratiarum actionem allegando ex parte domini et non tui. dicendo. **D**omine ex quo tot gratias fecistis mihi. quia redemptus baptisatus. et. placeat vobis etiam facere mihi hanc gratiam. quia ego inclinatus sum ad supbiam detis mihi cor humile. et sic de alijs.

Sermo

De istis duobus modis allegando. **A**utoritas. In omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestre innotescant apud deum. **Phil. iij.** Isto modo omnis qui petit accipit. **D**ico sexto appellando confidenter. **E**t nunc quid homo potest appellare a rege ad imperatorem ab imperatore ad papam etc. **D**ico quod sic non tamen de una persona unum curie ad alteram sed de una curia ad alias ut fit sepe. quia de curia officialis appellat ad curiam episcopi et ab illa ad curiam archiepiscopi et ab illa ad curiam pape. **I**dem de curiis regis. **D**eus etiam habet duas curias in quibus dantur sententie. **P**rima est curia iusticie. **S**ecunda misericordie. **D**e quibus dauid. **M**isericordiam et iudicium cantabo tibi domine. **ps. c.** **E**t quod diu sumus in hac vita curia misericordie est maior. **A**utoritas. **M**isericordia superat iudicium. **Jaco. ij.** **I**dem dauid. **M**iserationes eius super omnia opera eius. **ps. cxliij.** **P**ost mortem autem regis iusticie est maior. **Q**ui ergo vivimus si datur sententia contra nos in curia iusticie confidenter appellare debemus ad curiam misericordie. debito modo quia maiorem nunc obtineamus revocationem sententie. **N**ota ad hoc duo exempla de veteri testamento. **P**rimum de dauid qui licet sanctus tamen graviter peccavit. **C**um enim semel respiceret de pallatio et videret uxorem viri pulchram valde non auerterat sicut debuit statim auertere oculos suos sed sic stetit aspiciendo. statim aliquis scutifer dixit sibi. talis mulier est et vir non est in patria. **I**dem etiam peccavit cum ea et gravidavit eam et ad cooperiendum peccatum interfecit virum eius. **q**uia unum peccatum trahit aliud secum. statim in curia iusticie fuit data sententia contra eum. **E**t propheta nuntiavit sibi iusticiam dicens. vivit dominus. quia filius mortuus es tu. **ij. Reg. xij.** **D**auid autem sicut ille qui intelligebat factum appellavit statim ad curiam misericordie. **F**orma appellationis sue fuit hec. **M**iserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. **S**tatim propheta rediit ex parte domini. dicens. non morieris. **ptz q** sententia data in curia iusticie. revocari potest in curia misericordie. **S**ecundum exemplum de **E**zechia rege contra quem fuit data sententia iusticie ut moreretur. **e**saieas propheta legit sibi sententiam ex parte domini. **h**ic dicit dominus deus. dispone domui tue morieris enim tu et non viues. **iiij. Reg. xx.** **Q**ui convertit faciem suam ad parietem et appellavit ad curiam misericordie dei. **O**bscromi domine memeto quoniam quoniam ambulaveri coram te in corde perfecto. et quod bonum est in oculis tuis fecerim. **f**leuitque ezechias fletu magno. **s**tati dixit deus **E**saie recedenti. revertere et dicit ezechie. **h**ic dicit dominus deus. **A**udivi orationem tuam et vidi lachrymas tuas. **r**evocavit sententiam. et addidit sibi annos. **xv** vite sue. **ptz q** sententia revocata in curia misericordie que datur in curia iusticie si ad eam appellat confidenter. **A**utoritas. **S**i dixero impio morte morieris. et egerit penitentiam a peccato suo fecerit iudicium et iusticiam vita vivet et non morietur. **A**utoritas aurea. **E**zech. xxxij. **N**ota tria. primo quod faciat

penitentiam. ecce contritio. secundo iudicium. ecce confessio. in quo sacerdos est iudex. **I**deo debet sedere. tertio iusticiam. s. satisfactionem vel punitionem de peccatis ieiunando. isto modo omnis qui petit accipit etc. **D**ico septimo mendicando diligenter siue alte scilicet petere hostiatim. **I**stiusmodi servamur in tribus diebus rogationum in ecclesia. in processibus enim transsumitur per vicus civitatis padisi medicando hostiatim sanctos deprecando. **P**rimo vadimus ad palatium sancte trinitatis. **I**stiusmodi debent tenere persone laice. dicere letantiam quolibet sero quia illa oratio est multum bona in qua invocantur omnes sancti etc. **I**dem amici iob qui fuit tribulatus dederunt sibi consilium ut teneret modum istius dicentes. voca igitur si est qui tibi respondeat et ad aliquem sanctorum pervertere **Job. v.** omnis qui petit accipit. s. isto modo. **D**ico octavo molestado indefinenter scilicet pseuerando in oratione qualiter homo christi oportunitas vel molestia sit fienda declaratur **Luc. xj.** **Q**uis vestrum habet amicum et ibit ad illum media nocte et dicit illi. amice comoda mihi tres panes quoniam mea amicus meus venit ad me de via et non habeo quod ponam ante illum. et ille deintus respondens dicit. **N**oli mihi molestus esse iam enim ostium meum clausum est. et pueri mei mecum sunt in cubili non possum surgere et dare tibi et ille si pseueraverit pulsans. **D**ico vobis et si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit propter improbitatem tamen eius surget et dabit illi quotquot habet necessarios. qui continuat omni die orationem ad bonum finem perveniet. **N**ota hic miraculum de illo milite capiteo latronum in cuius domo stetit diabolus quattuordecim annis in forma humana et erat coquinarius ubi venit ille sanctus religiosus etc.

Seria quinta post reminiscere

Albertus Moyses

Ret prophetas audiant illos. **Lu. xvj.** et in euangelio. **ser. e. de san. eu. etc.** habet moyses etc. **S**ecundum euangelium. hodiernum declarat nobis quattuor multum necessaria ad sciendum pro nostro auiameto. s. mundialis satisfactionem. diuinalem retributionem. infernalem dispositionem. scripturalem confirmationem. **H**ec quattuor sunt nobis multum necessaria ad sciendum. **P**rimo mundialis satisfactionem ut caueamus. **S**ecundo diuinalem retributionem ut ipsam spectemus. **T**ertio infernalem dispositionem ut ipsam vitemus. **Q**uarto spirituales et scripturales confirmationem ut ipsam reformemur. **E**t de isto quarto. s. de confirmatione sancta dicit thema. habet moyses. i. scripturas et prophetas audiant illos. **D**ico primo quod in euangelio. hodierno declarat nobis mundialis satisfactionem ut caueamus. **M**undialis conversatio est de seipso nimis curare carnaliter. **P**rimo in nouo ornatu vestrum etc. **S**ecundo in delictis corporis. scilicet comedendo bibendo etc. non curare de necessitatibus proximique ostendunt in principio euangelij. **H**omo qui-

Sanctus Iustus
alibi in sermo

Feria quinta post reminiscere

Dam erat diues rē. Et induebat purpura et bisso et epu. co. splē. Et erat q. mē. no. la. q. ia. ad ia. ei? vlcibus plenus et cu. sa. de mi. q. ca. demē. di. et nemo illi da. Sed et ca. ve. et linge. vlcera eius rē hic induebat ad carnē de camilijs de bysso de sup de purpura rē. Comedebat quotidie splendide de optimo et multū assatū coctū et nunq̄ ieiunabat et de paupibus nō curabat. Et erat qdā mendic? noie lazarus qui iacebat ante ianuā rē. Ecce cōuersatio mūdialis. p̄tra quā scriptura sacra. Nemo qd suū est querat sed qd alterius ē. j. Cor. x. Sed notanda sunt hic duo de quibus se pauci auisunt. Qm̄ chris? in euāgelio cū loq̄ de diuite nō noīabat eum sed dicit. hō qdā erat diues rē. Et qn̄ loquit de paupē nominat eum dicens. Erat quidā mēdicus noie lazarus. Quare hoc. Certū est qd diues nomen habebat et xps ipsum sciebat et tñ dicit. homo quidaz ac si nesciret nomen eius maxime. quia vos videtis qd in mundo diuites sunt multum nominati et famosi. quādo morat̄ dñs in ciuitate oēs sciunt domū ei? se cus de paupibus hominib? . diuites faciunt tñ hūe bñ siue male qd faciunt se cognoscere et nominare. Ideo de diuitibus dicit Dauid. Tabernacula eorum in p̄genie et p̄genie vocauerunt nomina sua in terris suis s̄ nō in celis. ps. xlviii. Quare ergo chris? nō noīauit ipm̄ sed paupem p̄ rōnitione sciendū qd q̄diu hō tenet vitā bonā et sanctam et est in gratia dei nomen eius scriptū est in celo in cathedra que sibi correspondet s̄m p̄sentem iusticiam. Autoritas chris? loquens de his qui sunt in grā. Gaudete et exultate qm̄ noīa vestra scripta sunt in celis. Luc. x. Scripta sunt in celis. id est in cathedris celestib?. Per opposituz p̄sona que tenet vitā vitiosam et viuūt in peccato mortali. s. supbie. auaricie. luxurie rē. nomen ei? radif de celo de illa cathedra. quia in libro diuine p̄destinationis nullus scribit de nouo nec radif sed radif de libro s̄m p̄ntem iusticiā. Ideo qn̄ Moyses orauit p̄ p̄lo de vitulo aureo. Dixit. Obscuro dñe peccauit p̄plus iste peccatū magnum fecerunt sibi deos aureos. dimitte eis hāc noīam aut si nō facis dele me de libro quem scripsisti. Qui rñdet dñs. Qui peccauerit mihi delebo eum de libro meo. Exod. xxxij. Itē dauid loquens de peccatorib? dixit. Deleant̄ de libro uentū. et cū iustis nō scribant̄. ps. lxxviij. Et scribitur nomē peccatoris in inferno. Qualis confusio et verecūdia est sibi. Ac si papa haberet nomen alicui? sacerdotis in rotula vt pmoueret eū ad ep̄m vel cardinalatū et p̄pter suaz culpā papa deleteret nomen eius et ipm̄ scriberet inter ifimos. Idē de rege habente nomē alicui? scriptum int̄ barōes et comites. si ex culpa sua ipm̄ delēt et scriberet inter truffatores. maior est confusio et incōpabiliter et verecūdia qm̄ nomē alicui? deletur de libro dei et scribit̄ in rotula inferni. Autoritas

dñe oēs qui te derelinquunt. s. peccādo. cōfundētur recedētes a te in terra scribenf. Biere. xvij. s. in illā de qua iob. Era miserie et tenebrarū vbi vmbra mortis et nullus ordo sed sempit̄n? horroz in habitat. Quia ḡ diues iste de q̄ loquit euāgelii erat peccator et male vite et xps nō inuenit nomē suū in libro p̄destinationis. Ido noluit ipm̄ noīare nomine suo Et q̄ ista sit ratio patet p̄ dauid in p̄sona dei di. de diuitib? malis. Nō cōgregabo p̄uenticula eorum de sanguinibus. id ē. de peccatis. Iuxta illud. Libera me de sanguinibus nec memoz ero nominū eoz p̄ labia mea. ps. xv. Esse diuitem de bono iusto nō est malum nec peccatum s̄ esse diuitē impiū et pctōrē h̄ ē pctm̄. Et de talibus dicit. Nō cōgregabo rē. Nota qd vnū cōuenticulū ē diuitū supborū volētū h̄re regimē ciuitatis rē. Nō attendētes ad on? qd recipiūt. Aliud cōuenticulū ē auarozū. s. vsurariozū vt habeant oēs pecunias. Aliud luxuriosozū signant illozū qui ducunt vxozē isto respectu vt habeāt amicos. Aliud gulosoꝝ magna cōluuia facientium. Aliud iracundozū facientū litigatiōes et iuramenta sibi qd se mutuo iuuabūt. et qui tangent vos tangent me rē. De his dicit. Nō cōgregabo rē. s. in celo cum angelis et sanctis animabus nec memoz ero nominū eoz rē. S; quia nomen paupis lazari erat scriptū in dei libro eo qd cū bona patiētia recepat paupratē sperās in celo ditari. ido ipm̄ nominauit. Et fuit cōpleta p̄phia dō di. aias pauperū saluas faciet ex vsuri et in iniq̄tate redimet animas eorum. et honorabile nomen eoz coram illo. ps. lxxj. et loquit de paupibus. Nō aias pauper. s. illozū q̄ patient̄ sustinēt paupertatē q̄ nō indignant̄ s̄ deū. nec furant̄ aliqd s; sperāt in paradiso ditari. saluas faciet ex vsuri q̄s mō faciunt. redimet eos qz mō paupes nihil p̄nt h̄re a diuitib? nisi cū vsuri si petūt ab eis mutuuz nō obtinēt nisi cū vsuri. Si volūt emē bladū vel pannū cogunt̄ emē cū vsuri p̄l? dādo p̄p̄ solutionis dilationē. Si paupes volūt vedē bladū v̄ aliqd cū vsura. s. min? p̄p̄ dnarios p̄mptos. et iniq̄tate. s. quā eis faciūt liberabit eos. qz paupes n̄ p̄nt obtinē iusticiā q̄diu aduocati procuratores sentiunt eozū pecunias oēs fugūt ex eis. postea dicūt eis p̄ueniat̄ cū p̄te. qz n̄ multū ius habetis. s̄ q̄re nō dixisti sibi an̄ ne dissiparet bona sua. ido rē. Et honorabile nomē eoz corā illo. q̄lis honor si rex v̄ papa noīaret et petēt d̄ aliq̄ paup. Secūdo dic̄ qd canes venie. et linge. vl. ei?. Quid signat̄ isti canes. Et dic̄ Greg?. i. omel. sup illo enāge. qd canes sūt p̄dicatores. s. oēs illi q̄ h̄nt officii p̄dicādi. Nō. qz null? p̄familias mittit oues suas i desertū locū nisi cū custodib? et canib? q̄ ipas custodiūt a lupis. Ita nec iste dñs q̄ dic̄. ego sū pastor bon?. Ioh. x. nō dimittit oues in nemore h? mōdi nisi cū custodib? et canib?. Canes sūt p̄dicatores p̄mi optime latrātes fuerūt apli deide martyres

Sermo

doctores cōfessores. **H**odie omnes illi sunt canes qui p̄dicant et latrant cōtra lupos inferni ne approximent ouibus christi. Et nūquid est magna dignitas esse canē christi. **E**cce quid dicit **J**ob i p̄sona xp̄i. et ita exponit **G**reg. in moral. Nunc autē derident me iuniores tempe quorū p̄ses non dignabar ponere cū canib⁹ gregis mei. **J**ob. xxx. **N**ota nunc in tempe passionis derident me iuniores tempe. s. iudei. di. yach qui destruis tēpluz dei et in triduo reedificas. **I**tem. alios saluos fecit seipsum saluū facere nō pōt. quorū p̄ses. s. patriarchas et p̄phetas nō dignabar ponere cū canibus gregis mei. quia maior est dignitas p̄dicatorum q̄ patriarcharū vel p̄phetarū. **I**sti canes habēt linguā medicinalem q̄n lingunt vlcera peccatorum. **L**ingif a p̄dicatore plaga supbie q̄ consistit in capite. q̄n laudat et cōmendat virtutē hūilitatis. et quō xp̄us et virgo maria fuerunt humiles et q̄ntū eis placet virtus humilitatis et persone humiles. et quō supbia fuit initū omnis mali et p̄ditionis et apuit ianuam inferni et clausit ianuaz paradisi. **I**dē pōt dici de alijs peccatis et vitijs et virtutib⁹ oppositis. **E**cce quō lingua canū ē medicinalis. **S**ed dentes sunt venenosi mordendo si in p̄dicatione mordēt famam alicui⁹ vel in cōfessione q̄n petunt pecunias tūc mordēt bursam vel bona etc. **E**cce q̄d signat canes lingebant lingua vlcera eius q̄ curant vlcera peccatoris. **D**avid. **L**ingua canū tuorū ex inimicis ab ipso. ps. lxvij. **H**ic est figura egyptica quia deficit v̄bum ibi. **L**ingua canū tuorū. s. p̄dicatorum ex inimicis. i. peccatis sanat siue demōib⁹. liberat ab ipso scz dño p̄ncipaliter agente. quia p̄dicatores solū sunt instrumenta gregis. **I**n uanū exterius laborat lingua p̄dicatoris. nisi fuerit intus gr̄a saluatoris. **D**ico secūdo q̄ in euāgelio hodierno ostēdit diuina retributio vt ipsam spectem⁹ cū dicit factum est vt moreret mendic⁹ et portaret ab angelis in sinū abrae. mortuus est autē diues et sepultus est in inferno. **E**cce hic retributio diuinalis. dicit mḡ senten. in. iij. et oes etiam alij docto. q̄ doctrina ē cōis qz in corde terre sunt quatuor domus inferni. **D**om⁹ inferior dicit locus damnatorū. **S**ecūda dicit lymbus puerozū in qua non sunt demones nec ignis solū sunt ibi tenebre. id ē carentia visiōis dei. nō est ibi ignis materialis s̄ ira dei dicit ignis. **J**uxta illud **D**eutl. xxxij. **I**gnis succensus est in furore meo. **A**ug. vocat illā iram dei ignez. in quo sunt pueri nō baptisati qz nunq̄ videbunt deum. **T**ertia est loc⁹ purgātorum in qua est ignis materialis qui virtute diuina torquet cruciat et purgat animas xp̄anorū s̄ nō sunt ibi demones. quia in purgatorio nō sunt nisi illi qui sunt in gratia dei. **Q**uarta dom⁹ superior est sinus p̄fectorum in qua erant sancti patres. q̄ dicebat sinus abrae p̄pter securitatē quā habebant de gloria. **S**icut illō quod habet in sinu in

seculo est. **E**tia paradisi dicit sinus abrae. **J**uxta illud ecclesie. **E**xaudi me et animā meā in sinu abrae patriarche tui iubeas collocari. **D**ic̄ glofa. **F**actū est vt moreret medicus et portaret ab angelis in sinū abrae. qz sicut nūc q̄n moriunt cōdigne penitētes statim anime ipsorū portant in celū. sic tunc portabant in sinū abrae. **D**iuies nō sepultus est in inferno. **E**cce hic ad istam diuina retributio. **A**utoritas. **E**go dñs scrutans corda et p̄bens renes qui do vnicuiqz iuxta viā suā et iuxta fructū ad inuentionum suarum. **H**iere. xvij. **N**ota hic duo secreta moralia. primū cū dicit factū ē vt moreret medicus. **S**i attendistis ad verba christi q̄n voluit loqui de mūdāna conuersatione. **P**rimo fuit locut⁹ de diuite q̄ d paupere di. **H**omo quidā erat diues. **S**z quādo voluit loqui de alio mūdo de diuina retributiōe. **P**rimo fuit locutus de paupere di. **F**actū est vt moreret mendicus. hoc fecit christus ad ostendendū cōtrariā conditionē diuitum et pauperū q̄ntū ad vitam et q̄ntum ad mortem. **I**n hoc mundo in vita p̄senti diuites sunt primi in honorib⁹ dignitatibus officijs. quia semp sunt in primo loco. pauperes autē p̄ oppositū semp sunt vltimi. **S**ed in alio mundo vertit iste ordo. quia pauperes erunt p̄mi in honoribus et dignitatib⁹ paradisi. diuites nō vltimi. **R**ecte de diuitibus est sicut de falcone et gallina. **F**alco autē q̄diu viuuit multū honoratur. a dño suo in manu portat etiā in ecclesia qui nōlet portare filium et diligenter seruit ei. etiam carnem crudam mordendo dentibus et in estate cuz aqua frigida refrigerādo et in hieme dormit in camera domini etiā in loco altiori. **E**t si misera gallina appropinat modicum ad comedendum miccas statim expellitur nec audet intrare cameram. **S**ed in morte totum vertitur. quoniam gallina cum magno honore portatur coram domino inter duas scutellas. et falco proijcitur in sterquilinio. quando dicitur domino falco est mortuus. **R**espondet dominus. proijcite in sterquilinio. **I**ta recte in hoc mundo diues vt falco viuuit multum delitiose et honorifice. etc. **E**t miser pauper vt gallina non audet appropinquare domui diuitis. immo dicit diues. quid vult ille homo o latro debet esse foras. **E**cce quare christus primo nominauit pauperem quando loquebatur de alia vita. **E**t verificatur illud quod christus dicit. **M**atth. xx. **E**runt nouissimi scilicet pauperes q̄ in hoc mundo sunt nouissimi primi. s. in paradiso. et primi scz diuites qui in hoc mundo sunt primi in omnibus in alio mundo erunt nouissimi. scilicet in inferno. **I**deo quando pauper mortatur anima eius portatur coram domino inter duas scutellas. scilicet gloriam anime quam habebit statim et gloriam corpis quāz habebit post iudicium generale. **D**ue scutelle sunt imunitas penē hic inferius. et habundantia glorie superius.

Feria quinta post reminiscere

Secundū secretū est ibi. mortus ē diues ⁊ sepul-
tus est in inferno. Certū est q̄ corpus non fuit se-
pultum in inferno sed aia. In quo videt̄ q̄ in in-
ferno sunt sepulture ⁊ cimiteria. Dico q̄ sic. sed
auisietis vos ne eligatis ibi sepulturā. anima sepe-
litur in inferno s̄m q̄ corpus honorabile sepelit̄
in hoc mūdo. In cui⁹ sepultura seruant̄ tres ce-
rimonie p̄ncipales. Prima est mortuo honora-
bili homine aliq̄s de amicis suis vadit ad ecclesi-
am ad curatū p̄ sepultura petenda ⁊ sacerdotes
se p̄parant qui cū magna cōmōtione disponūt se
dicētes. vadamus. Idem de sepultura anie quā
do malus diues vel alia p̄sona est in extremis di-
abolus qui ip̄m tēptauit qui naturaliter cogno-
scit horam siue mortē vadit subito ad infernū ad
curatū. s. luciferū di. quō talis religiosus cleric⁹
vel diues qui tenuit malā vitam ē in articulo mor-
tis. ideo parat̄ vos ⁊ mittat̄ s. Et fit vna magna
cōmōtio. quia quilibet vult venire. **Autoritas.**
De quodā malo diuite. Infern⁹ subtus cōturba-
tus est in occursum aduētus tui. suscitabūt te gi-
gantes. Et tūc dicēt vulnerat̄ es sicut ⁊ nos nr̄i
humilis effectus es detracta est ad inferos supbia
tua. quia noluisti obedire p̄ceptis dñi tui. ⁊c.
Isa. xiiij. Secūda cerimonia seu similitudo que
seruat̄ in sepultura corpis est quādo sacerdotes
cantando portant corpus ad sepulturā signo cru-
cis p̄cedente ⁊ parētes ⁊ amici sequunt̄ flentes.
Similiter anima damnata que portat̄ a demoni-
bus ad sepulturam inferni nō cantando sed con-
fusibiliter vociferando ac si esset caterua porco-
rum p̄cedente signo luciferi. s. circulo. dauid. In
circūitu impij ambulat. Sic a passione christus
accepit signū crucis sic demon accepit signū cir-
culi. sicut p̄sone deuote inuocando deum faciunt
signū sancte crucis di. Deus in adiutorium. ⁊c.
Ita diuini inuocando demonē faciunt signū cir-
culi. Et sicut portat̄ crux in sepultura anime bo-
ne sic circulus portat̄ in sepultura anime male a
diabolo. Ideo dicit scriptura. Vir qui errauerit
a via doctrine in cetu gigantū cōmorabit̄. Pro-
uerb. xxi. Nota qui errauerit a via doctrine qui
libet male viuēs errat a via doctrine. Null⁹ cre-
dat posse saluari ex sola credentia. quia immo ē
necessaria obediētia. **Iaco. ij.** Quid p̄derit fr̄es
mei si fidem quis dicat se habere opa aut̄ nō ha-
beat nunquid poterit fides saluare eum. Si aut̄
frater ⁊ soror nudi sint ⁊ indigerat victu quōtidī-
ano. dicat aut̄ aliquis ex vobis illis ite in pace ca-
lesciemini ⁊ saturamini. nō dederitis autē eis q̄
necessaria sunt corpis quid proderit. sic ⁊ fides
si nō habeat opa mortua est in semetipsa ⁊c. Ta-
lis p̄sona male vite in morte in cetu gigantū cō-
morabit̄. ideo cauete ne erretis a via doctrine. i.
obediētie. Tertia cerimonia siue similitudo q̄ ser-
uatur in sepultura corpis ē. q̄ iux̄ statutū ⁊ con-
ditionē p̄sone dat̄ ei locus sepulture in ecclesia. v̄l

in choro vel iuxta cornu altaris. vel in aliqua ca-
pella ⁊c. Similiter fit in inferno de anima condē-
nata. Jā sunt ibi certe sepulture. Prima p̄ sup-
bis nō de terra sed de igne inextinguibili. Aliud
sepulchrū p̄ auaris de metallis liquefactis igni-
tis. Aliud p̄ luxuriosis ⁊ sic de alijs. De quibus
dicit dauid. Sepulcra eorū. s. damnatorū dom⁹
eorū in eternū. ps. xl viij. quod pōt intelligi de se-
pulturis inferni. Ideo auisietis vos ne in v̄ro te-
stamento. i. in vita quā tenetis eligatis ibi sepul-
turam. In puncto quā homo eligit malā vitam eli-
git ibi sepulturā ⁊ cōfirmat̄ p̄ mortem. **Dico**
tertio q̄ euangelīū declarat infernalē dispositio-
nem vt ipsam vitemus ibi. eleuās aut̄ oculos ⁊c
cū esset in tormētis vidit abraā a longe ⁊ lazarus
in sinu eius. Et ipse dixit. pater abraam miserere
mei ⁊ mitte Lazarū. vt inting. ex. digi. s. in aqua
vt refrigerē lingua mea. quia crucior in hac flā-
ma. Et dixit illi abraam. fili recordare quia rece-
pisti bona in vita tua ⁊ lazarus silit̄ mala. nūc
hō hic p̄so. tu cru. Et in his omnibus inter nos et
vos magnū chaos firmatū est vt hī qui volūt hic
transire ad vos nō possunt. neq̄ inde huc trans-
meare. **Nota** eleuans oculos. ergo anima habet
oculos ⁊ etiā anima habet alia mēbra s̄ sunt spiri-
tualia sicut mēbra corpis sunt corpalia. sed forti-
ora sunt mēbra anime. **Nota** pater abraam. vbi
dicit glo. q̄ erat de genere abrae qui etiam vocat̄
ipsum filium di. **Fili** recordare ⁊c. quia p̄ bonis
que homo facit in statu peccati. deus dat retribu-
tionem in hoc mūdo. **Nota** caos magnum. id est
abyssus. **Nota** q̄ beati obiectaliter transeunt
ad damnatos videndo illorū penas. sed tñ non
sentiunt penaliter. Et damnati obiectaliter tran-
seūt ad bt̄os. s̄ nō p̄nt ad eos trāsire p̄ p̄ntiā actu-
alem nec videndo gloriā obiectaliter. **Nota** hic
duo secreta. **Primū** ibi eleuans oculos suos cū
esset in tormētis. Ab isto textu extrahunt sancti
doctores theologie hanc cōclusionem q̄ nō vi-
dent damnati beatos. sed nō gaudent de tali visi-
one. imo ex hoc eorū pena augmētā. Ac si fame-
licus videret mensam paratam cuz magnis epu-
lis ⁊ cibis. ⁊ non posset accedere nec comedere.
Ideo pena sibi augmentaret̄. **Practice** cogitate
quādo supbus damnatus eleuat sibi oculos ⁊ vi-
det beatū Paulum qui fuit supbus ⁊ persecutor
ecclesie. quō dicit. **Miser** iste fuit magis super-
bus q̄ ego ⁊ tamen est conuersus. quia fecit pe-
nitentiam. ita fuisset de me si penituissem. Idem
de auaro quā vidit beatū **Mattheū** de q̄ dicit **De**
da q̄ fuit raptor. Idem de luxuriosis quā vident
brām **Mariā** magdalenā. mariā egyptiacā. ⁊ sic
de alijs. **Autoritas.** **Videntes** turbabunt timo-
re horribili ⁊ mirabunt in subitatione insperate
salutis gemētes p̄ angustia spiritus di. intra se-
p̄ntiam agentes ⁊ p̄ angustia spūs gementes. **Hī**
sunt quos aliq̄n habuimus in derisum. ecce quō

Sermo

computati sunt inter filios dei. Sapien. v. 7 loq-
tur ad lram de damnatis. Damnati penitent de
peccatis nō ratione culpe sed rōne pene. in quar-
to dist. xliij. q. j. arti. iij. q. iij. **S**cōm secretum
est de gutta aque quā petebat que fuit sibi dene-
gata. **Ab.** 7. cccc. anni sunt 7 plus q̄ petijt illā di-
ctam guttā aque quolibet die 7 hora petit eam 7
nunq̄ obtinebit. si custodiuiſſet sibi vnū barile d̄
vino greco modo seruiret sibi. **H**ec gutta aque si
gnificat refrigeriū aliquod qd̄ damnati non pos-
sunt habere 7c. **D**ixi quarto q̄ sanctū euangeliū
declarat scripturalem cōfirmationē cū dicit the-
ma. **H**abēt Moysen 7 pphetas. quod ostendit
cū dicit. **R**ogo ergo te pater vt mittas eū in do-
mum patris mei. habeo em̄ q̄nq̄ fratres vt teste-
tur illis ne 7 ipsi veniant in hunc locū tormento-
rum. **E**rat illi abraā. habent Moysen 7 pphe-
tas audiāt illos. at ille dixit. nō pater abraam. s̄
si quis ex mortuis irerit ad eos penitentiā agēt. **A**it
illi. si Moysen 7 pphetas non audiunt neq̄ si
quis ex mortuis resurrexerit credēt ei. **V**idēt q̄
ex charitate loqueret ne fratres damnarentur si
cut ipse. **R**espōsio q̄ nō loquebat ex charitate s̄
ne pena eius magis augmentaret. quia q̄to plu-
res sunt damnati tanto magis augmētat eis pe-
na. sicut pluribus beatis saluat augmētat glo-
ria accidentalis beatorū. **V**erbi gr̄a. si titioni ig-
nite addant alie titiones magis ardebūt. 7 si plu-
res plus ardebūt. **R**ūdet Moysen habēt 7 pro-
phetas audiāt illos. **N**ota q̄ maior ē autoritas
sacre scripture q̄ esset testimoniū cuiuscūq̄ resur-
gentis. **I**deo ap̄tus. licet angelus de celo euāgel-
izet vobis p̄ter q̄ euāgelizauimus anathema sit
Sal. j. **U**nde apostoli qui suscitabant mortuos
cū testimonio sacre scripture tanq̄ firmiori cōfir-
mabant dicta eorū 7 doctrinā. **J**oz. xv. **T**ra-
didit vobis in p̄mis quod 7 accepi qm̄ x̄ps mor-
tuus est p̄ peccatis nr̄is s̄m̄ scripturas 7 quia se-
pultus est. 7 resurrexit tertia die s̄m̄ scripturas.
Ideo sequit. si moysen 7 pphetas nō audiūt ne-
q̄ si quis ex mortuis resurrexerit credēt ei. **N**ū-
quid christus suscitauit lazarum qui multū nar-
rauit de alio mundo. vt dicit **A**ug. 7 tñ sibi non
credebat a iudeis. **I**tem x̄pus surrexit in quem
nō crediderunt iudei. **I**deo dicit textus. q̄ iudei
cogitauerunt occidere eum. **I**te apostoli suscita-
bant multos mortuos qui dicebant de alia vita.
Ideo indubitanter 7 firmiter credendū est testi-
monio sanctarū scripturarū 7 determinatiōi vni-
uersalis ecclesie 7 esset bonū studere bibliam. q̄a
cum alijs scripturis nō poterimus arguere cōtra
antichristū nec rūdere 7 modo pauci curāt de bi-
blia. imo iam verificat illud beati **H**ieronimi ad
Paulinū ca. vj. **Q**uicquid dixerunt hoc legem
dei putant nec scire dignant quid pphete. quid
apostoli senserunt sed ad sensum suū incongrua
aptant testimonia quasi grande sit 7 nō vitiosū.

simum dicendi genus deprauare sententias 7 ad
voluntatem suā sacra scripturam trahere repu-
gnantem. **I**deo dicebat christus iudeis. **S**cruta-
mini scripturas in quib⁹ putatis vitā eternā ha-
bere 7 ille sunt q̄ testimoniū p̄hibēt de me. **J**o. v.

Feria sexta post dominicam. ij. xl. **S**ermo.

Regnū dei dabi-
tur genti facienti fructū. **M**atth. xxi.
7 in euāgelio **T**he. dat mibi motiū p̄
dicandi 7 declarandi quot modis pōt
haberi a nobis regnū dei. **S**ed p̄mo salutē x̄go
Maria 7c. **R**egnū dei dabit 7c. **P**ro cui⁹ verbi
declaratiōe 7 materie p̄dicāde introductiōe. **S**c̄i
endum q̄ quilibet de arborib⁹ sui viridari⁹ vult
fructum nec ē cōtētus de folijs 7 florib⁹ s̄ vult
fructus. **S**ic deus de orto xp̄ianitatis cui⁹ arbo-
res sunt christiani ibi plantati in baptismo. **D**e q̄
bus deus vult fruct⁹ bonorū operū sc̄z peniten-
tie misericōdie 7c. **N**ō solū vult flores bonarū cogi-
tationū nec folia bonarū locutionū. sed vult
fructus bonorū operum. **A**utoritas. **E**go posui
vos vt eatis 7 fructū afferatis 7 fructus v̄r̄ ma-
neat. **J**oh. xv. **N**ota vt eatis. s̄. p̄ficiendo 7 fru-
ctus vester maneat. s̄. vsq̄ in finem. **S**ed qm̄ xp̄i-
anus vel religiosus nō tenet bonam vitā vel etiā
p̄sbyteri tales sunt arbores steriles. **D**e quib⁹ di-
cit christus. **O**m̄is arbor que nō facit fructū bo-
num excidet 7 in ignē mittet. **M**atth. iij. **S**z bo-
ni qui faciūt dignos fruct⁹ penitētie. **L**uc. iij. in
morte transplantant ab isto orto in paradysū ce-
lestem. **H** dicit thema p̄positum **R**egnū dei. 7c.
Occasione themati quesui in sacra scriptura q̄t
modis deus dat regnū celorū suis. **E**t inueni q̄
sex modis tantū.

Primo p̄ directā hereditatē

Sc̄do p̄ violentā importunitatem

Tertio p̄ deuotū seruitium

Quarto p̄ fidele cambium

Quinto p̄pter cōtinuā petitionem

Sexto p̄pter iustā emptionē

Quilibet v̄r̄m cogitet quē istorū sex modorū te-
net 7 quē fructū fac. qz de his dicit the. **R**egnū d̄i
dabit̄ gēti facienti fructū. **D**ico p̄mo q̄ de⁹ dat re-
gnū suū p̄sonis hūanis p̄ directā hēditatē sic re-
ges 7 p̄ncipes 7 dñi suis filijs legitimis dāt hēdi-
tatē. sic de⁹ dat. cui⁹ filij sūt nouit̄ baptisati si d̄ce-
dūt anq̄ peccāt statim euolāt 7 dāt eis hēditas re-
gni d̄i. **N**ō ē errorē vetularū dicētū q̄ p̄pter dolo-
res nr̄is trāsēūt p̄ purgatoriū 7c. **S**alim̄ ē **E**t qz sūt
filij regl̄ xp̄i 7 regl̄e. s̄. ecclie. iō mox celū intrāt **N**ō
modū h⁹ generatōis i baptismo. iō **J**o. j. **D**edit
eis p̄tatem filios dei fieri his q̄ credūt in noie ei⁹.
q̄ nō ex sanguinib⁹. i. seminib⁹. sed ex deo nati sūt
Si ergo iure hereditario filijs legitimis debetur
hereditas patris. cum ergo pueri nouiter bap-
tisati sint filij dei legitimi. ḡ 7c. **I**deo dicit scriptura

Feria sexta post reminiscere

sancta. Ipse spū sanctus testimonium reddit spiri-
ritui nostro q̄ sumus filij dei. si autē filij ⁊ heres.
heredes quidē dei. coheredes autē christi. **Rho.**
viii. Si dicat quō habent regnū dei illi pueri q̄
nullū fecerunt bonū quare p̄mittunt intrare ⁊c.
Respondeo. q̄ filijs nō sit questio quare intrant
domū patris imo si portarij paradisi dicerēt eis
quare vos vultis hic intrare quo iure. **Respon-**
derent pueri. quia sum⁹ filij dei videatis in fron-
te nomen patris. **Apocal. xiiii.** Et nomen patris
sui scriptum in frontibus suis. **Nota** historiam
quō pueri portabant ad christum vt benediceret
eos. **Matth. xix.** quos apostoli phibebāt q̄bus
dixit. **Sinite** puulos venire ad me ⁊ nolite phi-
bere eos. taliū ē em̄ regnū celozū. **In** qua autori-
tate sunt tres clausule que possunt applicari con-
tra tres difficultates siue impedimēta intrādi re-
gnum celozum. **Dicat** hic cōtra illos qui nimis
plorant p̄ pueris q̄ moriunt. cum tñ deberent
gaudere. quia recipiunt a rege christo. **Dico** se-
cundo q̄ deus dat regnum celozū p̄ violentam
importunitatem. **Isto** modo dat personis peni-
tentibus. qui ex peccatis pdiderunt innocentia
baptismalē ⁊ dei filiationē ⁊ facti sunt inimici di
sicut filij regis qui inimicant patri exheredant
a patre. **Idem** de nobis qui ex peccatis inimica-
mur xp̄o iesu patri nostro ideo nō possumus ha-
bere regnū dei p̄ directam hereditatē sed possu-
mus ip̄m habere p̄ violentam importunitatem.
Q̄ autē violenter possit haberi ego nō auderē di-
cere nisi quia christus hoc dicit. a dieb⁹ **Joh.** ba-
ptiste regnū celozū vim patit ⁊ violenti rapiunt
illud. **Matth. xj.** **Hec** violentia fit p̄ penitentia
que a christo violenta vocat. **Ratio.** quia om̄ia
opa penitentialia requirunt violentia. verbi gra-
tia. **Primo** de contritione. **Cōteri** his de q̄b⁹ hō
delectat ⁊ naturaliter inclināt et puocare se ad
fletum violentia requirit que tāta est aliq̄ q̄ ex
illa violentia moriunt vt est iam inuentum. **Jō**
Johel. ij. **Fletu** ⁊ planctu scindite corda vestra.
Sc̄do habere p̄positum nō redeundi ad pecca-
ta que forte iam sunt cōuersa in naturam ex con-
suetudine. ideo requirit violentia ad se custodiē-
dum. vt patet in assuetis iurare deū. **Nota** de il-
lo qui q̄ iurabat ponebat. ij. denarios in bursa
⁊c. ⁊ sic correxit se ⁊c. ecce violentia. **Tertio** rece-
dere a mala societate a p̄sona tam dilecta ⁊c. ideo
requirit magna violentia. poeta. **Que** nocitura
tenes q̄uis sint cara relinque. **Quarto** oris con-
fessio etiā requirit magnā violentiam cuz pudor
retrahit hominē ne peccata p̄senteat ne se diffamet
ideo est necessaria violentia ad instar illius q̄ ni-
mis comedit ⁊ cum violentia se puocat ad nau-
seam ⁊ vomitum. **Itē** ieiuniū requirit violentia
maxime in illis qui cōsueuerāt bibere de mane.
Idem de restitutōe ⁊ iniuriarū remissione. **Ec-**
ce quare dicit christus. **Regnū** celozū vim patit

sc̄z penitētie ⁊ violenti. s. penitentes rapiunt illud
quia primus homo qui pdicauit penitentia pro
obtinendo regnum celozū fuit **Johes** baptista.
Matth. iij. ⁊ **Luc. iij.** **Facite** dignū fructum pe-
nitentie qm̄ appropinquabit regnū celozū. **Mun-**
q̄ autē aliq̄s p̄phetarū patriarcharū h̄ predica-
uit. **Sed** iohānes incepit. deinde christ⁹ cōtinu-
auit di. **Matth. iij.** **Penitentia** agite qm̄ appro-
pinquabit vob regnū celozū ⁊c. **Ideo** dicit the-
ma. **Regnū** celozū dabit facienti fructū. s. penitē-
tie. **Tertio** regnū celozū datur p̄pter deuotū ser-
uitium. **Q̄n** aliquis seruit alicui dño cōsequitur
aliq̄ salariū si bene fuit alias nō. **Sic** christ⁹ su-
is seruitozibus nō dat floze. x. vel. xx. sed dat eis
regnum celozū. **Ec̄ci.** p̄sbyteri qui deuote seruiūt
christo. quia laici sunt in negocijs mundi multū
occupati sed deuoti ecclesiastici de die ⁊ nocte ser-
uiūt christo. **Nota** quō seruitiū ecclesiasticozū
cōsistit in tribus p̄cipue. s. digne officiare. digne
celebrare. honeste cōuersari. **De** primo **Autori.**
Psalmis ⁊ hymnis cum oratis deus hoc verset
in corde quod p̄fertur in ore ⁊c. **De** sc̄do **Exod.**
xj. **Sacerdotes** qui accedūt ad dñm sanctificent
ne percutiat eos. **De** tertio ad **Rho. xij.** **Provi-**
dentes bona nō tñ corā dño. sed etiam corā om-
nibus hominib⁹. **Et** **Aug⁹.** **In** om̄ib⁹ motib⁹ ve-
stris nihil fiat quod cuiusq̄ offendat aspectum s̄
quod vestra deceat sanctitate. **Talib⁹** p̄ salario
seu mercede dat regnum celozum. **Nō** om̄is qui
dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celozum **Er-**
go dñe quis intrabit. **R̄ndet.** **Qui** facit volūta-
tem patris mei qui in celis est ip̄e intrabit in re-
gnum celozū. **Matth. vij.** **Ideo** de sacerdotib⁹
dicit thema. **Regnū** dei ⁊c. **Quarto** regnū celo-
rum dat p̄pter fidele cābiū. **Isto** modo maxime
habet a religiosis qui dant xp̄o quod habent et
christus dat eis p̄ncipale quod habet. s. regnum
celozū. **Mos** religiosi quattuor habem⁹ p̄ncipali-
ter sc̄z animā rōnalem ad imaginem dei creatam
Jō est pulchrior sole nisi deturpeat macula pec-
cati. **Hanc** dat religiosus dño p̄ votum obediē-
tie. quia liberū arbitriū quod est essentielle anime
religiosi submitunt volūtati prelati. **Jō** chri-
stus dicit. **Ma-**iorē hac dilectionē nemo habet vt
animam suā ponat quis p̄ amicis suis. **Joh. xv.**
Pro ista deus dat humili religioso ⁊ obediēti
gloriam suā cū angelis suis. **Ecce** cambiū. **Sc̄do**
habemus corpus de terra. **Joh. vj.** **Spiritus** ē
qui viuificat caro nō prodest quicq̄. **Ip̄m** dat re-
ligiosus dño p̄ votum castitatis quasi dicēdo cū
apostolo. **j. Corinth. ix.** **Castigo** corpus meum ⁊
in seruitutē. s. dei redigo. **Pro** isto deus dat reli-
gioso casto ⁊ honesto resurrectionē incorruptibi-
lem. **Tertio** habemus bona temporalia que religi-
osus dat deo p̄ votum paupertatis. quasi dicēdo
Ecce nos reliquim⁹ om̄ia ⁊c. **Matth. xix.** pro-
pter quod deus dat religioso paupi thesauros

Sermo

paradisi et habet quicquid vult. quod non habet hic aliquis quantumvis magnus. Quarto habemus modos viuendi diuersos. hos dat religiosus domino seruando ceremonias sui ordinis propter quod deus dat religioso regnum celorum. Ecce cambiū ac si tu pro manu plena gariofolis haberes cophinuz plenū florenis. Ideo xpus Matth. v. Beati pauperes spiritu qui dant domino corpore animā et bona: quoniam ipsorum est regnum celorum. Aug. O felix permutatio dare terrā et accipere celum. dare lutum et accipere aurū. dare transitoria et accipere eterna.

Quinto regnum celorum dat per continuā petitionem. Auctoritas. Querite primo regnum dei. et iusticiam eius et hec omnia adiicient vobis. Matth. vj. Dñe et nunquā primo petere debem? victuz et vestiri et alia nobis necessaria. Rñsio quod nō. imo primo querite regnum dei. et iusticiā eius et h omnia. s. victus et vestitus. et adiicient vobis. Nota primo dicat quō deus vult principium tēpōtis totius principii diei est mane. illud vult deus per deuotionem orationem. Sic modū orandi deuotū. Primo se signando. et. Raban. Crux xpi clauis ē paradisi. et sic apta porta intretis spiritu cogitando cū quod loquimini in oratione principium noctis ē sero. Illud etiā vult deus vt oretis antequā ponatis vos in lectuz. Principiū hebdomade ē dñica que fuit prima dies mundi. hoc principium vult deus cessando ab omni ope. et. audiēdo missam. sermōes. seruādo quattuor conditiōes et. hoc modo obtinent regnum dei omnes illi qui orāt deū deuote. Ideo dicit thema regnū dei et. Sexto dat regnum dei per iustā emptionē hoc modo habuerūt ipm sancti martyres dando precii iustum. Aug. Venale inquit dñs habeo. Et quid dñe. Regnum celorum. tñ valet quantum habes. s. de meritis. precii iustum est dare pro ipso vitā et sanguinez et omnes labores nō quod sit precium iustum per equalitatem quia nō sunt condigne passiones huius tēpōris ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. Ro. viij. Sed est precii iustum per proportionem ex quo hō dat deo quod habet. s. vitam propter martiriū. Deus dat etiā homini quicquid habet. s. seipsum. gloriā et regnuz suum. ideo dicit tñ valet quantum habes. ideo dicit xpus. Beati qui persecutionē patiuntur propter iusticiā: quoniam ipsorum est regnum celorum. Matth. v. Nota propter iusticiam nō dicit propter fidem. quia iusticia est vniuersalior ad omne opus virtutis. Tñ iohes baptista martyr est propter heremiquz cultor. vt dicit ecclesia. nō tñ pro fide sed pro iusticia. quia corrigebat peccata notoria. fuit ab herode decapitatus. Mar. vj. Si xpus dixisset. Beati qui persecutionē patiuntur propter fides solum. Iohes nō fuisset martyr. Idem de illis qui patiuntur propter cōmunitatē manutenendā. Idem de scutiferis. Idem de vxore qui nō vult cōsentire viro qui vult plus de vxore quā deus ordinauit. Quot martyres essent in mundo si vellent

s. I. I. Si quid patimini propter iusticiā. beati Ecce quare dicit thema. Regnum dei dabitur genti facienti fructum.

¶ Sabbato post dñicā reminiscere

Sicut prophetaz

eum habebant. Matth. xxi. Sermo noster erit de sancto euangelio in quo christus ostēdit nobis tria mala de iudeis. scz

¶ Eorum iustam reprobationē

¶ Duram cōdemnationem

¶ Stultam execrationem

De tertio dicit thema. Sicut propheta et. cum tñ esset et creator omnium prophetarū. Ecce quō erant ceci quod nō cognoscebant ipm esse saluatore et regē messiam. sicut propheta ipm habebat. Dico primo quod sanctum euangelium ostēdit de iudeis eorum iustam reprobationē scilicet quod christus eis ostēdit et ipsi habuerunt concedere. quoniam xpus dixit eis talem parabolam. Homo erat pater familias qui plantauit vineā et sepē circūdedit ei et fodit in ea torcular et edificauit turrim in medio eius et locat eā agricolis et pegre profectus est. Cū autē tempus fructuum appropinquasset misit seruos suos ad agricolas vt acciperēt fructus eius. Agricole autē apprehensis seruis eius alium ceciderūt alium lapidauerunt. Item misit alios seruos plures prioribus Et fecerūt illis similiter. Nouissime autē misit ad eos filiū suū di. forsitan verebuntur filiū meū. Agricole autē videntes filiū. dixerūt. hic est heres venite occidamus eū et habebimus hereditatē eius Et apprehensum acceperunt et piecerūt extra vineam et occiderūt. Cū autē venerit dñs vinee quā faciet agricolis suis. Tū illi. malos male pedet et vineā locabit alijs agricolis qui reddent ei fructum tēpōribus suis. Ex qua parabola christus fecit eis cōcedere ore proprio quod iuste erant a dño reprobati et cōdemnati. Modo declaram parabolam. Homo iste pater familias est deus pater qui licet nō sit homo tñ propter similitudinē quā habet cum deo deus rōnabiliter dicit se eē hominem. Adam autē nō debet dici pater vniuersalis. quia pater carnalis modicū facit. et. sed deus facit totum et corpore et animā. et. ideo dicit christus patrē. s. vniuersalem nolite vocare vobis super ram. Matth. xxij. Vineā ista est gens iudaica. quā deus pater transplantauit de egypto vbi erat captiuus in terrā pmissionis. Dauid. Vineam de egypto transtulisti eiecisti gentes. s. infideles de terra pmissionis et plantasti eam. et sepē circūdedit ei. s. vt custodiret ptegeret et defenderetur. Hic seps est lex diuina. voluit deus vt vinea. id ē. gens iudaica esset clausa et ne male bestie illuc intrarent. Item ne ipsa saltaret ultra sepē peccato mortaliter. quia propter peccatū veniale nō saltat homo ultra sepem. Amb. in lib. de paradiso definiens peccatum dicit. Peccatū est transgressio

Sabbato post Reminiscere

diuine legis et celestium inobediencia mandatorum.
Torcular huius vinee gentis iudaice est altare sacrificiorum ubi sanguis animalium fundebatur. **T**urris alta erat templum edificatum habens in altitudine centum viginti cubitos. et habebat tria solaria. **iij.** **P**aralip. **iiij.** **E**t locauit vinea ista agricolis. id est. **p**alatis. magistris. doctoribus et rabinis. qui habebant viuere de decimis et primitiis et oblationibus. iuxta ordinationem dei. et quod ipsi darent sibi fructum meritorum virtutum et operum spiritualium. quia ideo ipsam edificauit eis et ipsi ideo receperunt fructum de vinea populi. **s.** **A**utoritas. **D**edit illis regiones gentium ut custodierint iustificationes eius. id est. opera spiritualia et virtutum. **E**t peregre profectus est. **N**on intelligatis ex hoc quod deus sit mutabilis sed reliquit hominem in libertate arbitrii. **D**edit sibi precepta affirmatiua et negatiua inducendo ipsum ad bonum sed non cogendo. **Ecc.** **xv.** **D**eus ab initio constituit hominem et reliquit illum in manu consilii sui adiecit mandata et precepta sua. **S**i volueris mandata conseruare conseruabunt te. **z.** **E**t venit tempe fructuum de vinea sua misit seruos suos. scilicet sanctos prophetas **Esaiam.** **Amos.** **z.** **v**trudcerent gentes ad faciendum in vinea christi. **A**uto. ut eam et fructum afferatis. **D**ico fructum meritorum per sanctitatem vite. et illos occiderunt **Esaiam** cum sarra. **A**mos cum in samaria prophetaret amasias sacerdos frequenter eum plagis afflixit tandem filius eius ozias vecte per timpa afflixit post hoc semiuu in terram suam euectus post aliquot dies dolore vulneris expirauit. **Hec Hiero.** in. **iiij.** prologo super **Amos.** **I**tem **Zacharias** filius ioiade fuit lapidatus et dominus non habuit fructus de vinea sua. **D**einde de tempe ductum. misit alios seruos scilicet **Pieremiam.** **Ezechielem.** **Abacuc.** **z.** et fecerunt eis similiter. **D**einde misit eis filium suum predilectum. scilicet christum in incarnatione qui quoniam ostendit se agricolis predicando et mirabilia faciendo dixerunt. **Hic est heres.** id est. hic est messias. **I**deo **Nicodemus** quoniam venit ad eum dixit. **Scimus** quia a deo venisti magister. **z.** **Jo.** **iiij.** **Q**uia videbant tempus messie completum et prophetias. **D**icunt hic omnes glorie tam litterales quam allegoricales quod iudei cognouerunt christum esse verum messiam tam propter mirabilia quam propter tempus et prophetias completas quam etiam propter testimonium **Ioannis** baptiste et crediderunt a principio. **S**ed quia christus arguebat et reprehendebat eorum peccata nota. ex malicia et cecitate perdidit fides de ipso dei. **C**ircuueniamus iustum quoniam inutilis est nobis et contrarius operibus nostris et improprie nobis peccata legis diffamat in nos peccata discipline nostre permittit se scientiam dei habere et filium dei se nominat. **S**i filius dei est suscipiet illum de manibus contrariorum. **C**ontumelia et tormento interrogemus eum et probemus patientiam eius. **M**orte turpissima condemnemus eum. **H**oc cogitauerunt et errauerunt. **E**xcecauit enim eos malicia eorum et

nescierunt sacramenta dei. id est. sacra secreta. **Sap.** **iiij.** **C**hristus autem reprehendebat eos coram populo auisando populum ne corrumpetur et deciperetur ab ipsis. **I**deo populus auisatus a christo. **D**espiciebat eos videns eorum malitiam et peccata nec volebant dare decimas. **z.** **I**deo ipsi ex malicia dicebant. **venite occidamus eum et habebimus hereditatem.** id est. decimas primitias. **z.** **v**trud. **E**t finaliter fuit data sententia contra christum ut extra hierusalem. id est. monte caluarie crucifigeretur. **Heb.** ultimo. **D**ominus extra portam passus est. **C**um ergo venerit dominus vinee quid faciet agricolis illis. **A**unt illi. **M**alos male perdet. **z.** **T**unc dixit eis christus. **imo dico vobis.** auferet a vobis regnum dei. et dabitur genti facienti fructus eius. id est. obediencie. penitentiae et bone vite. **M**oraliter auisatis vos ne accidat vobis ut iudeis. **U**nde ex predicta declaratione patet quod deus vult de populo suo fructum. **N**on enim contentus de floribus et folijs. **I**deo pro fructu habendo. misit et mittit quotidie seruos suos. id est. predicatorum. **N**ota sex fructus quos vult deus. ex quibus dat regnum dei facienti. **P**rimus illius fructus est innocentia baptismalis. **Q**uia si infans moritur et portat secum fructum innocentie baptismalis ibi statim dabitur sibi regnum celorum. **I**deo christus. nolite timere pusillus grex. quia complacuit patri vestro dare vobis regnum. **L**u. **xij.** **S**ecundus est obedientia generalis ad sua precepta. **M**atth. **vij.** **N**on omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est intrabit in regnum celorum. **T**ertius est penitentia virtualis. quia perdit innocentia et obediencia oportet facere fructum penitentiae. **L**uc. **iiij.** **F**acite ergo fructus dignos penitentiae: quoniam appropinquabit vobis regnum celorum. **Q**uartus est patientia martyrum. **M**atth. **v.** **B**eati qui persecutionem patientur propter iusticiam. quoniam ipsorum est regnum dei. **Q**uintus est diligentia apostolicalis. **M**atth. **v.** **B**eati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. **S**extus diligentia spiritualis in his que tenentur facere secundum suum statum. sic est religiosus vel clericus. **M**atth. **vj.** **P**rimum querite regnum dei et iusticiam eius. et hec omnia adicientur vobis. **E**cce fructus quos deus vult de vinea populi sui. **N**on contentatur de folijs que iudei sibi dabant cantando psalmos. prophetias distincte et spatiose. sed non dabat sibi fructum deuotionis nec bonorum operum. **I**deo ipse **M**at. **xv.** **P**opulus hic me labijs honorat cor autem eorum longe est a me sine causa colunt me. **S**i multi clerici modo dant deo folia. sed nullum fructum meritorium nec virtutum nec bonorum operum dant sibi nec penitentiae nec deuotionis. **I**dem de religiosis qui sibi dant folia permissionis votorum. sed non dant sibi fructum. quia openibil seruant. **I**dem de predicatoribus qui dant deo folia pulcro rum verborum. sed non dant sibi fructum bone vite. **I**tem domini et rectores communitatum qui dant deo fo

Sermo

lia iuramentorum. q̄ seruabunt iusticie fructum sed nō dant sibi fructum op̄is. immo faciūt totum oppositum. Idez de illis qui in matrimonio pmittūt sibi mutuā fidē rē. Ecce pulchra folia s̄ nō dant fructū obseruando. imo ducunt cōcubinas. Idem de illis q̄ sunt in piculo dant deo folia vtorū. sed postq̄ sunt extra picula nō dāt sibi fructū op̄is cōplendo vota. Idem de iuristis qui p̄sentant pulchra folia verborū. sed nō dant fructum iusticie. Idem pōt dici de quolibet statu. Signū est reprobationis r̄ cōdemnatiōis sic de iudeis. Ideo legiſt̄ Matth. xxi. q̄ cuz christ⁹ semel veniret in hierusalem quesuit fructū in ficulnea r̄ nō inuenit nisi folia r̄ maledixit ei dicens Nunq̄ nascef̄ ex te fructus in sempiternū r̄ arefacta est cōtinuo ficulnea. Figura fuit qz nō vult deus vt nos faciamus solū folia sed fructū. Ideo dixit Joh. xv. Ego posui vos in vinea xp̄i vt eatis r̄ fructū afferatis. rē. ¶ Dico sc̄do q̄ sanctuz euangeliū declarat de iudeis durā cōdemnationem. s. q̄ mitteret eos in infernū cōdemnatos. postq̄ xp̄s fecit eis cōcedere q̄ erūt iuste reprobati. dixit eis. Nunquid legistis in scriptura. ps̄. cxvij. Lapidem quē reprobauerūt edificantes h̄ factus est in caput anguli a dño factū est istud et est mirabile in oculis nostris. Ideo dico vobis q̄ aufereſ a vobis regnū dei r̄ dabit̄ genti facienti fructus ei⁹ r̄ qui ceciderit sup lapidē istū cōfringetur. sup quē vero ceciderit conteret eum. Pro cui⁹ declaratione falsi sciendū fm q̄ dicunt glo. q̄ q̄ templū salomonis edificabat. lapides parabant̄ extra ciuitatē hierusalem. intrū q̄ in ciuitate hierusalem non fuit sentitus ictus axe vel martelli. Et dum edificaret̄ parietes templi inuētus est vnus pulcher lapis. r̄ q̄ volebāt ip̄m ponere vel erat nimis altus vel nimis bassus pp̄t quod fuit a magistris reprobatus. sed finaliter dicti magistri indiguerūt vno lapide in angulo ad ligandum opus. tunc ille lapis fuit ad hoc optimus. De quo m̄gr̄i admirantes dixerūt. A dño factum est istud. Dicitur lapis figurabat christū De quo Dauid p̄phetando dixit. Lapidē quez reprobauerunt edificātes hic rē. ps̄. cxvij. Ideo videamus quis sit ille lapis. Sciendū q̄ in sacra scriptura xp̄s dicit̄ lapis angularis. Esa. xxviii. Et loquit̄ p̄pheta in p̄sona dei p̄ris. Ecce mittā in fundamentis syon lapidēz p̄batū angularem p̄ciosum qui crediderit nō cōfundet̄. Itēz Dauid. ij. Abscisus est de monte lapis sine manibus. Nota de monte. i. de diuinitate xp̄i seu virginitate virginis Marie. sine manib⁹. i. sine homine. Item. j. ps̄. ij. Christus dicit̄ lapis vtr⁹ ab hominibus quidē reprobatus a deo aut̄ electus r̄ honoratus. reprobatus aut̄ a magistris r̄ edificabant̄ edificare populū verbo doctrine r̄ exemplo vite. Qui multotiens reprobauerunt christū

Primo reprobauerunt eius vitā sanctissimā dicēdo. Ecce hic hō vorax r̄ potator vini publicanō r̄ peccatorū amicus. Matth. xi. Secūdo ei⁹ miracula dicendo. hic non eicit̄ demonia nisi in nomine beelzebub p̄ncipe demoniorū. Mat. xij. Tertio eius genus di. vñ huic sapiētia hec r̄ virtutes. Nōne hic est fabri filius. nōne mater ei⁹ dicitur Maria r̄ fratres eius Jacob⁹ r̄ Joseph⁹ r̄ Simon⁹ r̄ Judas. r̄ sorores nōne omēs ap̄d nos sunt vnde ergo huic om̄ia ista. Mat. xij. Quarto eius doctrinam dicēdo demoniū habet r̄ insanit quid eum auditis. Joh. iij. Quinto eius sanctitatem dicendo. Nos scimus. quia hic hō peccator est. Joh. ix. Sexto eius famā di. Nōne hū dicimus nos. quia samaritanus es tu. Joh. viij. Septimo eius dominiū corā pylato di. Nō habemus regē nisi cesarē. Joh. xix. Ecce hic lapis a magistr̄i reprobatus. sed finaliter in angulo venit optime duos p̄ctes coniungens. s. iudeorū r̄ gentiliū ibi cōsistebat totus mūdus. quia h̄ duo cōiuncti sunt r̄ cōiungē ante diē iudiciū ad lapidem angularē christū q̄n receperūt r̄ recipiēt fidem catholicam. Ecce quare dixit christus eis. Nunquid legistis rē. Qui ceciderit sup lapidē istum confringet sup quē vero lapis ceciderit conteret eū. Sup lapidē. id est. xp̄m cadit hō q̄n peccat mortaliter r̄ cōfringit̄ nostra saluatio. que cōsistit in duobus finaliter r̄ p̄ncipaliter. s. in verā credentia r̄ deuota obedientia r̄ vnū sine alio nō saluat hominē. Bitumē cōiungens est gratia dei s. Cor. xv. Gratia dei sum id qd̄ suz. Qui peccat aut̄ mortaliter grām dei p̄det siue bitumen. r̄ diuidit̄ r̄ confringit̄ homo. sed adhuc potest cōsolidari vt ciphus argenti. Ideo Dauid Lū ceciderit nō collidet̄. id ē. nō tereſ. Ratio. quia dñs supponit manū suā. ps̄. xvj. s. ip̄m suscipiendo in fide r̄ obedientia. Cadit xp̄s sup hominē in iudicio pondere rigoris iusticie. Tunc p̄ctōr conteritur ad instar pulueris rē. s. in op̄ibus r̄ in p̄sona. In op̄ibus q̄n peccator cadit sup lapidē. peccando mortaliter. tunc ei⁹ merita r̄ bona opa mortificantur. Sed q̄n reintegrat̄ r̄ solidat̄ p̄ penitentia. bona opa r̄ merita reuiuiscunt. Sed in iudicio quādo lapis cadit sup peccatorē. totū cōteritur etiā si h̄ret tot merita quot habet x̄go maria om̄ia p̄det r̄ nullū refrigeriū habebit ex ip̄is imo magi cruciabit̄. q̄n videbit q̄ illa bona n̄ p̄nt sibi valere r̄ q̄ tunc sunt sibi p̄dita tunc tot⁹ conteret̄ in doloribus r̄ penis. Sc̄do conteret̄ q̄tū ad p̄sonā r̄ in potentis anime. qui a intellect⁹ est plenus ignorantia. r̄ non scit aliquid nisi penas. Memoria est plena doloribus. voluntas est plena obstinatione. sensus etiā corpales. visus vidēdo formas horribiles demonū. audit⁹ blasphemiarū clamores. Olfactus fetoribus plenus. tactus penarum. De ista contritiōe Auctoritas Cōfundant̄ qui me p̄sequunt̄ r̄ nō confundar ego.

*Sup lapidem iudicij
quod significat*

Quod confingitur

Quod conteritur

Sabbato post Reminiscere

paueant illi et non paueam ego. Induc sup eos diem afflictionis et duplici contritione contere eos dñe de noster. **Hiere. xvij.** // Tertio sanctū euāgelium declarat de iudeis eorū stultā excecationem. quia cū esset deus et creator pphetarū et angelorū ipsi habebant ipsum solum sicut pphetā. cum tñ viderent quotidie signa magna et mirabilia que faciebat. pfectionem vite sue et excellentiam doctrinarū celestium nec volebat aliqd huius mundi nec honores nec dignitates nisi honorem dei et saluationē animarū. et ipsi vt ceci reputabāt ipsum pphetā. **Unde Barth. xvj.** quesiuir xps a discipulis dī. Quē dicūt homines esse filiū hominis. dicūt ei Johānē baptistā. alij autē Helīā alij vero Hieremiā aut vnū ex pphetis. De hoc dicit tertia ps euangelij hodierni. **Luz** audissent principes sacerdotū et pharisei parabolas istas cognouerunt qd de ipsis diceret et querētes eum tenere timuerunt turbas. quia sicut pphetaz eū habebant. **Ideo Luc. vj.** Propheeta magnus surrexit in nobis. etc.

Sabbato post secundā dñicā
in quadragesima. Sermo.

Pater illius misericordiam motus est. **Luc. xv.** In nulla sacra scriptura veteris nec noui testamenti ostendit ita dare dulcedo diuine misericordie erga peccatores qui reuertuntur ad deū p penitentiam sicut in euangelio hodierno. **De quo erit sermo noster sed primo salutetur virgo Maria etc.** Pater illius etc. In hoc sermone volo tenere modū iuristarū. qui qñ volunt legere vel disputare. **Primo** ponunt legem in terminis. deinde determinant difficultates et subtilitates sū q requirit materia. Sic faciam in presenti sermone. **Primo** ponam in terminis casum legis impatoris iesu christi. **Secundo** ponam determinationes pape iesu. **Casus** est iste. volens xpus declarare et ostendere nobis dulcedinez infinite misericordie dei erga peccatores penitētes dixit. qd erat quidam homo qui habebat duos filios etc. **Dicat** historia sancti euangelij. **Ecce** hic casus in summa. **Ex** quo sequit ista conclusio qd deus cum magno gaudio recipit peccatorem qñ redit ad ipsum p penitentia. **Modo** punctemus subtilitates. et tria habēt hic punctari.

Primū ē de auersione peccatoris criminosa

Secūm ē de auersione penitētis virtuosa

Tertiū ē de misericordie creatoris copiosa

De tertio punctamento dicit thema. **Pater** illius misericordia motus. **Primū** ergo cōpunctamentū est de auersione peccatoris criminosa. qñ hō peccando auertit et recedit a deo. in quo punctamento sunt qñq notāda. **Primū**. quia pater dedit filio suā substantiam que ad eū ptinebat. **Secūm** qd filius adolescentior pegerē. pfectus est. **Tertio** qd dissi-

pauit substantiā suā viuēdo luxuriose. **Quar** tum quia abiit et adhesit vni cuius regionis illi. **Quintū** cepit egere et moriebat fame. **Primo** ergo dicit qd pater dedit duobus filiis substantiaz suā. adolescentiori dans suā ptem ad eius petitionem. **Sic** xps pater omnibus hominib⁹ dat liberum arbitriū faciendi bonum et malū. **Nullus** dicat si est malus quia sciebat deus. quia suum sci re non cogit aliquē. sicut nec meū videre cogit aliquem esse hic. sic scire dei nō cogit aliquē ad faciendum bonū vel malū. nec hoc vel illud. imo quē liber dimittit in libertate arbitriū. **Primo** in intellectu ad credendum vel discredendum illud qd sibi placet. **Secundo** in memoria ad memorandū dei bñficia ad sibi regratiandū vel ad memorandū iniurias receptas ad vindicandū. **Tertio** in voluntate ad desiderandū bonū vel malū. **Itē** in corde ad cogitandū bona vel mala. ad diligendum primū vel odiendum. **Itē** in ore ad deum laudandum vel blasphemandū ad dicendū verum vel falsum. **Itē** in auribus ad audiendū diuina vel vana vel mūdana. **In** oculis ad videndum bona vel vana et ad malum inclinantiā. **In** gutture ad comedendū vel ieiunandū. **In** manibus ad dandum vel furandū. **Omnia** membra dimittit in libertate arbitriū. **Et** totū corp⁹ ad faciendum bonum vel malū. penitentia vlt delectationes etc. **Ecce** quare dimisit illis bona. s. potentias intellectuales anime et potentias sensitivas corpis. quia omnia dimittit in libertate arbitriū. **Autoritas.** **Eccl. xv.** De ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui adiecit mandata et pcepta. **Si** volueris mādata conseruare conferuabūt te. **Mora** in manu consilij sui. **glo.** in libertate ar. **Adiecit** mādata et pcepta qd stricte loquendo differunt. quia mādata sunt instructiones quas deus dat nobis ad faciendum bona. sicut sunt pcepta affirmatiua. vt memeto vt diem sabbati sanctifices. honora patrē tuum et matrē tuā. **Pcepta** autē sunt fortiora sicut sunt pcepta negatiua que obligant ad semp et pro sp quia in nullo casu licet facere oppositū sicut recurrere ad diuinos nec falsuz iurare. etc. in nullo casu est licitum. **Mandata** autē affirmatiua obligāt ad semp sed nō pro semp. quia licitū est in die dominico pugnare cōtra inimicos et hmōi. **Item** si parētes apostatauerunt a fide. filius nō tenetur honorare parētes ipsos. **Secūm** punctus dicit qd filius adolescentior pegerē pfectus est in regionem longinquā. **Ecce** hic mala vita et puerfa peccatoris quādo ad mala vertit de bonis sibi datis a deo. recedit a deo corde male cogitādo et peccatis consentiēdo. ore male loquēdo. et ope male viuendo. **Sic** em hō elongat a deo et a celesti ciuitate. **Si** dicat quō pōt homo elōgari a deo. cū sit vbiq et replet omnia sicut claritas solis implet totum aerē et ferrū ignitū ē plenū igne. et pann⁹ tin-

ctus colore. **R**esponso. non intelligatis q̄ pec-
 cator elongat̄ a deo p̄ distantiam locale. quia b̄
 est impossibile alioq̄n annihilare. cū deus sit cā
 omnium rerū in fieri et in conseruari sed elongatur
 a deo p̄ distantia vel differentia formalē. Sic il-
 le qui cū i sole eēt et coopiret se. elongaret̄ a sole n̄
 localiter sed priuaf̄ solis illuminatione. Ita ille q̄
 peccat mortaliter ponit supra se vnū impedi-
 tum quod impedit ne claritas diuine gr̄e tangat
 ip̄m. Ita peccatum est quoddā obstaculum. r̄c.
Ideo dicit̄ de Augustino. Inuenit se Augustin⁹
 longe esse a deo. nō p̄ distantia localem vel corpo-
 ralem sed in regione dissimilitudinis. Et sic illud
 intelligit̄ **P**rouerb. xv. Longe est deus ab im-
 pijs. Idem illud ps̄. longe a peccatorib⁹ salus.
Tertius punctus dicit̄ q̄ dissipauit bona sua
 siue substantiam suam viuēdo luxuriose. Ex isto
 textu habet̄ q̄ quilibet qui peccat mortaliter p̄-
 det omnia bona et merita que congregauit. vnde
 si quis haberet omnia merita p̄phetarū ap̄oz r̄c
 et si peccaret mortaliter. statim p̄det omnia illa et
 nihil remanet sibi. Ex pctō aut̄ uenali nō p̄dun-
 tur merita sed p̄dit̄ feruor deuotionis. sed pctm̄
 mortale ad instar mortis omnia mortificat. que ni-
 hil dimittit sed in morte homo omnia dimittit eti-
 am si esset dñs totius mūdi. sic pctm̄ mortale au-
 fert homini omnia merita. **E**c̄c̄s. ix. Qui in vno
 peccauerit multa bona p̄det. quia nō solum p̄dū-
 tur vtutes cōtrarie sed etiā omnia alia. vbi gr̄a.
Si peccas p̄ supbiam nō credas soluz p̄dere me-
 rita que acquisiisti p̄ humilitatem sed etiā alia.
Ratio. quia omnia merita in gratia dei fundant̄:
 qua p̄dita omnia merita p̄dunt̄. quia destructo
 fundamento cadit totū edificium. ideo **J**aco. ij.
 Quicumq̄ totā legem seruauerit et offēdit i vno
 factus ē omnium reus. quia scissa radice arbor mo-
 ritur. Idem de radice gratie. **Q**uartus. adhe-
 sit vni ciuitem. scz diabolo qui est ciuis ciuitatis
 inferni. regionis illi⁹. s. mittens eum dño qui fec̄
 eum custodire porcos. s. vitia et peccata que feti-
 da sunt et imūda vt porcus. quia qui peccat mor-
 taliter. recipit diabolū in dñm si nō expresse tñ
 de facto. **S**i dicat̄. si seru⁹ est diaboli. ergo p̄dit
 liberum arbitrium r̄c. **R**ñsio q̄ nō p̄dit ip̄m s̄z
 tenet ligatum in se. verbi gratia. **F**in finē quē ho-
 mo peccando intendit homo peccat de necessita-
 te. nō de necessitate absoluta. sed cōditionata. vt
 si homo ponat in corde suo q̄ habeat honores tē-
 porales. **N**ecessesse est vt faciat plura peccata. s. ne-
 cessitate conditionata. Et sic intelligit̄ verbū xp̄i
Ve mūdo a scandalis. necesse est vt veniant scā-
 dala **M**att̄h. xvij. **I**sto modo peccator dicitur
 seruus diaboli nō necessitate absoluta sed volun-
 taria. ad **R**oma. vj. **N**escitis qm̄ cui exhibuist̄
 vos seruos ad obediendū serui eius estis. **Q**ui-
 tus dicit et cepit egere. s. spūalibus bōis et morie-
 bat̄ fame **S**i dicat̄. ego video q̄ pctōres nō egēt

imo magis abundant. r̄c. **D**ico imo egent et mo-
 riunt̄ fame. qz honores hui⁹ mūdi nō satiat̄ esuri-
 entem imo faciūt magis esurire. **I**de de diuitijs
 qm̄ esuriens nō satiat̄ q̄ntūq̄ apit os ad ventū
Item quid sunt honores papales vel regales. et
 sic de alijs nisi ventus. **D**e vento nullus pōt sati-
 ari. ideo illi qui sitiunt dignitatē qm̄ habēt illam
 quā d̄siderāt statim d̄siderāt aliā. qz nō ē ibi saturi-
 tas. **I**dem de esurie diuitiarū. quia nō transeunt
 ibi vbi est fames. s. in corde sed in bursa. **I**de gu-
 lostus semp̄ famescit an̄q̄ comedit escas famescit
 post prandiu. famescit an̄ prandiu. r̄c. **I**tem lu-
 xuriosus famescit. quia delectationes carnales nō
 satiant. sola gratia satiat hominē. qui habz grati-
 am d̄i nō esurit nec sitit honores nec diuitias nec
 delicias porcorū. **I**deo xp̄s. **O**mnis qui biberit
 ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū **J**oh.
 iij. patet auersio peccatoris. **S**ecda ḡ difficul-
 tas casus legis chusti est de couersione penitētis
 virtuosa in qua sunt alia q̄ notāda necessaria
 in conuersione pctōris. **P**rimū ibi in se reuersus
Sc̄dm q̄nti mercenarij. tertiū surgā et ibo ad pa-
 trem. quartū pater peccaui. quitū fac me sic vnū.
 r̄c. **Q**uātū ad primū ibi. ille aut̄ in se reuersus. ec-
 ce hic peccati cognitio. hoc est p̄mū opus necessa-
 rium volenti redire ad deum vt cognoscat pctā
 sua. verbi gratia. qm̄ religiosus ad se conuersus
 di. **O** miser tot anni sunt q̄ suz in religione. et nō
 seruauit regulā. hoc dicit postq̄ in se ē reuersus co-
 gnoscendo peccata sua. qm̄ aut̄ cogitabat de mū-
 do et delectationibus r̄c. **I**de de clerico ad se re-
 uerso dicēte. **O** miser tot anni sunt q̄ sum sacer-
 dos et vixi vt laicus. **I**de de laico dicente. **O** mi-
 ser solo nomine sum xpianus. **E**cce quare dicit̄ i
 se reuersus. quia hic incipit bona vita. **I**deo da-
 uid postq̄ peccauit cū bersabee p̄ luxuriā et occi-
 dit vriam in se reuersus dixit. **M**iserere mei de⁹
Fin magnā misericordiam tuam. **E**t inter alias orati-
 ones quas allegauit dixit. **A**mplius laua me ab
 iniquitate mea et a peccato meo mūda me. **Q**uo-
 niam iniquitatē ego. ps̄. l. **S**c̄dm ibi q̄nti mer-
 cenarij in domo patris mei abūdant panib⁹. ego
 aut̄ hic fame pereō. ecce hic peccatorū contritio.
Quid valeret peccatorū cognitio. sine cōtritiōe
 nihil. sed postq̄ peccator cognoscit peccata et co-
 gitat q̄ est filius tam boni patris. s. xp̄i et tam bo-
 ne matris. scz ecclesie. et q̄t seruitores sunt in do-
 mo p̄ris. quib⁹ ipse p̄uidet de gr̄a sua. et ego mi-
 ser hic fame pereō. p̄ hoc dixit **E**zechias **R**e-
 cogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine
 anime mee. **E**sa. xxxvij. **T**ertio surgaz et ibo
 ad patrē meū. **E**cce hic boni p̄positi assumptio.
 scz obediendi et seruied̄i deo et nō diabolo. **M**o-
 dicum em̄ valeret pctōrū cōtritiō nisi homo reci-
 piat firmū p̄positū nō redire ad peccata. **J**ō con-
 fessor debet petere confitentem. habetis volūta-
 tem et p̄positum abstinendi a peccatis. si dicit̄ nō.

Dominica Oculi

nō est absoluendus. ergo surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te xps. ad Eph. v. Nota illuminabit te xps. verbū est transituum et actiuū. Nota qd xps deus illuminat aliquos s̄ nō illuminat eis. put est datiu casus et dicit acq̄sitionē et vtilitatem. quia multi sunt illuminati ad vtilitatē aliorū qui nō sunt illuminati ad vtilitatem ppriam. Quarto dicit p̄ peccauit. Ecce h̄ oris confessio. quia cōtritio sola nō sufficit si homo nō habet oportunitatē cōfiteādi al̄s sufficeret. ideo post contritionē necessaria ē oris confessio. qz camera nō dicit mūda quousqz imundicie p̄iciantur extra de camera. Idez de camera conscientie. s. Joh. s. Si cōfiteamur peccata n̄ra fidelis et iustus est deus vt remittat nobis pctā n̄ra et emūdet nos ab iniquitate n̄ra. Quinto fac me sicut vnū de mercennarijs tuis. Ecce h̄ penitētie iniūctio et acceptatio qm̄ peccator ad instar mercēnarij acceptat onus penitētie. Nota quō confessor debet esse discretus in dando penitentiam vt fm̄ plagā peccati det medicinā penitētie. Sic si peccauit p̄ supbiam det sibi penitentiā humilis orationis et deuote. Nō qd est deuota oratio. sic em̄ humiliat cor supbum. si p̄ auariciam penitentiā medicinalis ē elemosyna vel restitutio. Si p̄ luxuriam. ieiunia. S̄ aliqui miseri p̄fessores dare nesciunt aliā penitentiā nisi missas ad instar medici de cepe rubeo qd apponebat cullibet morbo. Confessor aut̄ est medic⁹ aie. ideo debz dare medicinā fm̄ plagam peccati. Ecce. iij. Iudiciū p̄ris. i. confessoris. audite filij dilecti. et sic facite vt salui sitis. Tertius punct⁹ ē remissio creatoris copiosa i quo sunt alia quinqz notanda et ostensua diuine misericōdie. Primū ibi. Et occurrēs pater eius amplexatus est eū. Scdm̄ cito p̄ferte stolam p̄maz et induite illum. Tertiu date annulum in manib⁹ eius et calciamenta in pedib⁹ eius. Quartum ibi adducite vitulum saginatū. Quintum ibi epulemur. quia hic filius meus. Primo dicit qd occurrēs pater filio ad eū conuertenti amplexat⁹ ē eū. Ecce h̄ culparū remissio. De hoc dic̄ thema. Pater illi⁹ misericōdia motus ē. q. d. Tu merebaris furcam inferni. sed p̄co tibi et remitto tibi om̄es culpas. Ecce h̄ misericōdia dei maxima. Si miles aliq̄s occideret filios regis et peccaret cū regina s̄ post recognoscēs culpā suā veniret ad regē et peteret veniā si rex p̄ceret sibi et amplexaret eum et oscularet eum. reputaret fatu⁹. Maiora pctā remittit xps rex glorie penitēti. qui d̄r misericors qd qm̄ videt venire ad se pctōrē penitēte de pctis statim occurr̄ ei amplexans et osculās eū oēs culpas sibi remittēdo. Ezech. xvij. Si impi⁹ egerit p̄nias ab om̄ib⁹ peccat̄ suis que opat⁹ est feceritqz iudiciū et iusticiā vita viuet et nō moriet̄ oim̄ iniquitatū q̄s opat⁹ est nō recordabor. Scdo dicit p̄ferte stolā p̄mā et induite illū. Ecce h̄ p̄stine gratie restitutio. ecce magna misericōdia xpi qd nō solum

remittit culpas. sed etiam restituit sibi grām p̄stinam. vestiēdo aiām veste gr̄e qua fuerat nudata. Ideo dicit ip̄emet d̄re. iij. Vulgo dicit̄ id ē. vulgariter dicit̄ de meretrice. Si dimiserit vir vxorem suā et recedens ab eo duxerit virū aliterum nunquid reuertet̄ ad eam vltra. nunquid nō polluta et cōtaminata erit mulier illa. Tu aut̄ fornicata es cum amatoribus multis tū reuerte-re ad me dicit d̄s et suscipiā te. Lupanaria sunt peccata mortalia et qm̄ anima est induta veste ḡtie pōt cantare et dicere. gaudens gaudebo in domino et exultabit anima mea in deo meo. quia induit me vestimētis salutis et indumento iusticie. circūdedit me quasi sponsam decoratā corona. Esa. lxj. Nota vestimētis salutis. Videte. nā vestimenta salutis sunt habitus virtutum theologicālium et moralium siue cardinaliū et septē dona spūs sancti. om̄ia ista restituit d̄s penitenti. Indumentū iusticie est gratia diuina siue charitas habitualis. Tertio dicit date annulum in manibus eius. Ecce h̄ p̄cedentiū meritorū restitutio quia modicū esset restituere habitū virtutū. nisi etiam restitueret et merita que p̄didit ex peccatis que quidē merita sunt in duplici differētia. scilz opationū exteriorū. que p̄ annuluz signant̄. et affectionū interiorū que p̄ calciamenta intelligunt̄. Dicit̄ h̄ doc. theo. qd bona opa facta in grā sunt viua. Sed qm̄ hō peccat mortaliter. illa bona p̄duntur peccanti. et reseruant̄ in thesaurū dei et dicunt̄ mortificata. Sed qm̄ pctōr redit ad grām sibi restitunt̄. sed opa bona de genere facta in statu peccati mortalis. mortua sunt. et illa non restitunt̄. quia nunqz fuerunt meritoria. tū in statu peccati mortalis nō sunt dimittēda bona opa quia licet nō sunt meritoria glorie. tū valent ad om̄ia alia bona habenda. Matth. xxv. Om̄i habenti. s. grām dabit. s. abundantia meritorum p̄cedentium et abundabit. ei aut̄ qd nō habet scz gratiam et qd videt̄ h̄re scz bona opa de genere. auferet ab eo. Quarto adducite vitulū saginatū. ecce h̄ eucaristie cōmuniō. ex quo deus remisit culpas penitēti et restituit sibi gratiā et merita. restat comedere vitulum saginatū. s. corpus christi. Matth. xxvj. Accipite et manducate h̄ ē corpus meū. Quinto epulari et gaudere oportebat. ecce h̄ celestis curie congratulatio. quia magnum festum fit in celo de vno peccatore ad d̄m per penitentiam redeunte. quia angeli et sancti tripudiant et gaudent. Michael ducit vnā chorēā aliaz gabriel. aliam abraā cū patriarchis et c. Luc. xv. Gaudiū est angelis d̄ni in celo super vno pctōrē penitētiā agente. Ideo dicit gaudere et letare oportet qd filius meus frater tu⁹ hic mortu⁹ fuerat et reuixit. perierat et inuentus est. et c. patet ergo misericōdia creatori copiosa. q̄ p̄ illi⁹ misericōdia motus est.

Dñica. iij. in. xl. Sermo primus.

Fortis armatus

custodit atrium suum. Luc. xj. Juxta motuum thematis in presenti sermone intendo predicare de bello campali et generali quod populus habet cum demonibus in isto sacro tempore. xl. Sed primo salutem virgo maria. et. Fortis armatus. et. Pro cuius verbi declaratione et materie predicande in introductione. vos debetis cogitare quod hoc sanctum scriptura. xl. est quasi quedam platea siue campus belli in quo fideles christiani faciunt bellum generale contra demones et contra temptationes eorum. et est bellum generale. quia licet persone devote omni tempore vite sue sint in bello contra demones. contra dicendo eorum temptationibus et peccatis. tamen illud bellum est singulare siue particulare. Sed modo est bellum generale totius populi christiani. Ideo sicut milites qui intrant bellum. animantur et confortantur dicendo. Sitis fortes et. Sic sacra scriptura confortans nos dicit. Confortamini in domino. et in potentia virtutis eius et induite vos armatura dei. ut possitis stare aduersus insidias diaboli: quoniam non est vobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem. sed aduersus principes et potestates aduersus mundi rectores et nebrarum harum contra spiritualia nequie in celestibus propterea accipite armaturam dei ut possitis resistere in die malo et in omnibus perfectis stare. Eph. vi. Nota quoque principes tenebrarum sunt potentes maligni et deceptiui. Ideo sancta mater ecclesia armat nos de tribus armis valde nobis necessariis in hoc prelio. Primo de scuto ad custodiendum corpus. quia in hoc prelio sagitte currunt hinc inde. hoc scutum est ieiunium corporale quod custodit totum corpus. hoc scuto armavit nos sancta mater ecclesia dominica prima. xl. exemplo christi qui ieiunauit et. Autoritas. Scuto circudabit te veritas eius ps. xc. Secundo armavit nos in capite pileo ferreo siue galea que est oratio spiritualis que consistit in capite principaliter dominica secunda. xl. exemplo orationis chananee. In secundo euangelio hodie armat nos de armis. scilicet inualuis. scilicet lancea que est confessio sacramentalis qua demones vulnerant. hac lancea nos armat exemplo huius muti de quo loquitur euangelium cuius lingua tenebatur a demone ligata sed christus soluit eam. erat iesus efficiens demonium et illud erat mutum. scilicet effectue. et cum eiecisset de montium locutus est mutus. ecce ordinatio nostris ecclesie facta. scilicet armis de ieiunio corporali. de oratione spirituali. de confessione sacramentali. hoc modo populus christianus optime armatur inerat plium campale. et potest bene custodire suam plateam. scilicet sanctam que dragemina. hoc dicit thema propositum. Fortis armatus. scilicet populus christianus custodit atrium suum. Cogitantur mihi quomodo possem vobis bellum declarare: occurrit mihi motum Vegetii de re militari qui dicit quod in bello regali bene ordinato et regulato sunt septem differentie pugnantium. scilicet exploratores. ba-

listarii tibicine. vexilliferi. equestres. pedestres et vectores. omnes istas septem differentias pugnantium inuenio in bello populi christiani cuius caput est rex christus contra demones. quorum rex est lucifer. Ideo modo quoniam declarabo dictas septem differentias quilibet videat de se in quo gradu seu differentia est. quia nisi sit in aliqua istarum differentiarum non est de parte regis christi. sed est de parte regis demonum. scilicet luciferi. Ideo auisus et. Prima differentia pugnantium que est in bello regali est illorum qui dicuntur exploratores qui equitant velociter. Isti discooperiunt cognitionem seu insidias inimicorum currendo. discurrendo montes colles valles et torretes ad videndum si est ibi aliqua tela siue cogitatio inimicorum. etiam in bello regali christi sunt cursores exploratores. hi sunt persone contemplatiue que spiritu discurrent montes contemplando celum imperium. gloriam dei ordinaciones angelorum. beatitudinem quam deus promittit suis. et sic inflamantur ad bellandum. deinde descendunt ad torrentem inferni et contemplando penam damnatorum duram asperam et eternam. Deinde discurrent ad caput mundi contemplando creationem et principium mundi quomodo deus de nihilo cuncta creauit. et sic attendunt diuinam potentiam. Deinde discurrent versus ad finem mundi. contemplando finem mundi die iudicii terribilem et diuinam iusticiam. Deinde discurrent ad deum christum contemplando prosperitatem huius mundi. et vident quod non sunt nisi funes et laquei. Et ideo ipsas despiciunt. Deinde ad sinistram aduersitates huius mundi patienter sustinendo considerando quod sunt merito si humanam patienter. Deinde contemplando diuinam prudentiam qualiter totum mundum gubernat et regit et prouidet omnibus creaturis. Deinde contemplat montem temptationis demonum quomodo diabolus facit capitulos per superbiam. diuites per auariciam. pauperes per impatientiam et. qui in isto sancto tempore sic contemplat. sunt in primo gradu seu differentia pugnantium. de quibus dicit propheta. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem assumment pennas ut aquile. current et non laborabunt ambulabunt et non deficient. Esa. xl. Nota quod sperant in domino. scilicet contemplatiui qui magis sperant in domino quam in alio quocumque. mutabunt fortitudinem que contemplatiui fortitudinem corporalem mutant fortitudinem spirituales que quoniam sunt debiliores corpore melius contemplat sic mutat fortitudo corporalis in fortitudinem spiritus Tertio assumment pennas ut aquile que volat altius ceteris auibus. Due penne sunt lectio et auditio. quoniam legendum et audiendum persona venit ad contemplandum. istis pennis spiritus eleuatur in celum et descendit in infernum. Quarto dicit current et non laborabunt. current scilicet de capite mundi versus ad finem mundi. Quinto dicit ambulabunt et non deficient secus de multis qui ambulat per mundum corporaliter peregrinando qui deficient grauius peccando. Sed qui ambulat spiritu non deficient. Nota quod homines aliqui vadunt ad peregrina

Infra Sermo serm. de d. in f. p. 1) Trinitatis (scilicet non proce)
scilicet primo spiritu ab...

Domínica Oculi

tionones boni ⁊ redeunt mali ⁊ multe virgines vadunt ad sanctum Jacobum que redeunt meretricibus. vt patuit in anno tubileo de euntibus romā ⁊ dormientibus in paleis. Item de duab⁹ viduis valentie euntibus ad sanctū Jacobum. Sed qui ambulat spiritu cōreplando eundo in bethleem partum virginis. Deinde hierusalem non deficient peccando. Isto modo eadem die ire potestis rhomam hierusalem ⁊ ad sanctū Jacobū. Ideo apostolus cōcordans cū ppheta dicit Spiritu ambulate nō corpore ⁊ desideria carnis non perficietis. Galathas. v. **M**ultum noceat perlonis deuotis ire corpuliter. **S**ecūdus grad⁹ seu differentia pugnatorū in bello regis sunt balistarū qui sunt necessarij ad damnificandum inimicos. vt ait **V**egeti⁹ de re militari anteq̄ se misceant. Sic in bello christi ⁊ populi christiani balistarū sagittantes sunt actiui in opibus misericordie. Nam quodlibet opus misericordie est sagitta venenata qua vulnerat hostis crudeliter. **I**do qui modo facit elemosynas sagittat diabolū cum deliter. Nota quō in balista sunt tria. scz lignum rectum arcus ⁊ corda. Sic hec tria sunt necessaria in elemosyna si debeat esse meritoria. **P**rimo lignū rectū. id est. intentio recta. vt scz elemosyna fiat ppter honorē dei ⁊ consolationē proximi ⁊ nō ppter vanam gloriā. Ideo christus dicit. Te autē faciente elemosynam nesciat sinistra manus tua scz intentio mala vane glorie vel hypocrisis quid faciat dextera tua. s. intentio recta. **M**at. vj. **S**ecundo necessarius est arcus curuus. id est compassio cordis erga proximū paupem sic cogitando. **I**ste est paup ego sum diues. ego sum indutus iste nudus. ego suz sanus iste infirm⁹. ego habeo domum iste nō habet. ⁊ sic cogitando miserias pauperū ⁊ dicendo. ita posset mihi accidere. **C**or inclinat̄ ad compatiendū ⁊ ad dandum. **U**nde in elemosyna nō requirit̄ solum recta intentio sed etiam cordis compassio. Ita faciebat ille sanctus **J**ob. s. xxx. **F**lebā quondā sup eū qui afflictus erat ⁊ cōpatiebat̄ animam in ea paup. **C**or da vero qua sagitta impellit̄ est pceptum dei de misericordia dicens. **M**isericordiam volo ⁊ nō sacrificium. **M**atth. ix. ⁊ **O**see. vj. **C**ontra h faciant vsurarū qui magis volunt. s. sacrificium cellarum ⁊ c. q̄ misericordiarum. s. restitutionis ⁊ elemosynarū. **D**e⁹ tñ dicit oppositum. **M**isericordiam volo ⁊ nō sacrificiū. **E**t tu balistarie vide cui das elemosynam nō ribaldis nō histrionibus sed indigētib⁹. **T**alis sagitta elemosyne vulnerat diabolū **D**auīd. **S**agitte potentis. id est diuitis. acute quia penetrant omnia arma diaboli. cuz carbonibus desolatorijs. id est. ardentib⁹ dando elemosynam. **E**t diabolus clamat dicēs. **H**eu mihi. **P**s. cix. **T**ertia differentia pugnatorum in bello regis sunt tubicine. **N**ume. x. **L**egi

tur quod deus pcepit **M**oyse q̄ quādo popul⁹ intraret bellum q̄ faceret duas tubas argenteas ductiles quibus cōuocare posset multitudinē q̄ necessarie sint in bello. **R**atio. quia multum mouent corda ⁊ sanguinē hominū ⁊ equorum ⁊ animant ad plūm. Sic in bello regis christi ⁊ populi christiani. tubicine sint predicatorēs scz omnes illi qui habent officium pdicandi. **N**ō quō tempore **M**oyse homines armorū erant. vj. c. milia deus fecit solum facere duas tubas. quia predicatorēs debent solum habere duas tubas. s. nouum ⁊ vetus testamentum ⁊ argenteas ppter puritatem predicationis que non debet fieri intentione praua. **D**auīd. **E**loquia dñi eloq̄a casta argentum igne examinātū ⁊ c. **N**ō quō tuba est diuisa p ptes diuersas vel distinctiōes. ⁊ etiā partes sunt coniuncte ⁊ colligate diuersimode. sic predicatione debet esse non omelia. quia nō faceret ita gratum sonum sed esse debet diuisa p ptes distinctiōis coniunctas ⁊ colligatas in bona ordinatione. **I**deo **D**auīd ps. lxxv. in psona predicatoris dicebat deo. **R**eddam tibi vota mea que distinxerunt labia mea. **V**ota sunt studia sancta q̄ gratis debent reddi. **S**ecūdo tuba ē in principio stricta ⁊ in fine lata seu ampla in ore. Sic predicator debet se restringere q̄ntum ad materiam vt sit omnibus vtilis dimissis his que impediunt predicationem. **S**ed ampla ⁊ lata debet esse predicatione quia toti populo est fienda. **I**deo dicit scriptura sacra predicatori. bibe aquam de cisterna tua et fluentia putei tui. deriuent fontes tui foras et in plateis aquas tuas diuide. **P**rouerb. v. cap. **C**isterna dicit scriptura veteris testamenti cōtinēs in se aquā mortuam quia non dat vitam. fluentia putei sunt scripture noui testamenti. **T**ertio tuba nō debet tangi solo ore sed manibus etiam tangi. Sic predicator quod alijs pdicat ore ipse manibus tangat. id est op̄ e faciat. **S**i predicat alijs virtutem humilitatis q̄ ipse non sit supbus. **S**i misericordiam ⁊ liberalitatem q̄ ipse nō sit auar⁹. **S**i castitatē q̄ ipse nō sit luxuriosus ⁊ c. Ita faciebat ille magnus predicator apostolus **P**aul⁹ q̄ dixit. **N**on audeo aliquid loqui eorum. que per me nō efficit xp̄us in verbo ⁊ factis. ad **R**ho. xv. **C**uilibet ergo predicatori dic̄ dñs. **C**lama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam. annuncia populo meo scelera eorum. **E**t d̄ omni **J**acob peccata eorum. **E**sa. lviij. **Q**uarta differentia pugnatorum sunt vexilliferi qui sunt necessarij vt quilibet sciat vbi sit capitaneus suus. **I**deo **N**umeri ij. pcepit deus q̄ essent tot vexilla. quot erāt capitanei quādo ibant ad bellum. **S**ic in bello regis christi ⁊ populi christiani vexilliferi sunt penitentes ⁊ abstinentiam facientes. **V**exillus xp̄i est penitentia quod habuit in tota vita sua intantum q̄ reputabat̄ a iudeis. l. annorum cū non ha

beret nisi. xxxij. ppter penitentiam. **Joh. viij.**
Ideo qui modo dimittunt vanitates ornamen-
 torum caudarum manicarum quod est vexillum
 diaboli. et vadunt humiliter. tales portant vexil-
 lum christi. Quilibet talis potest dicere cum apostolo
**Ego stigmata domini iesu christi in corpore meo por-
 to. Gal. vlti.** hoc signum petebat **Dauid** dicens
**Fac mecum signum in bono ut videant qui me ode-
 runt et confundantur quonia tu domine adiuuisti me et
 solatus es me. Ps. lxxxv. 22.** Non signum scilicet humi-
 litatis. quia ego fui superbus. et sic de alijs. Non con-
 tra mulieres ornantes se que ponunt sibi signum dia-
 boli. **Dauid.** posuerunt signa sua scilicet diaboli si-
 gna. non cognouerunt scilicet nunc que essent signa di-
 aboli. sicut in exitu supple cognoscent. quando ani-
 ma erit de corpore. quia tunc omnes ille vanitates
 apparebunt in facie anime. **I**deo dimittatis ipsas
 modo et tenete consilium apostoli. **ij. Corinth. iij.**
Semp mortificationem iesu christi in corpore no-
 stro circumferentes. ut et vita iesu manifestetur in
 corporibus nostris. **Quinta** differentia pugnato-
 rum sunt equestres scilicet hominum equorum per trans-
 uersum ad designandum prelium inimicorum ve-
 nientium totaliter compacte. **Sic** in bello christi
 in inuicem compacti. milites sunt virgines. **Ra-
 tio.** quia sicut se habet miles ad equum sic se ha-
 bet spiritus vel anima erga corpus. quia spiritus est
 miles. cuius corpus est equus. **Autoritas.** **Equi-
 eorum.** id est. hominum caro et non spiritus. **Esa.
 xxxj.** Sicut enim militibus qui bene volunt re-
 gere equum suum sunt duo necessaria. scilicet frenus
 et calcaria. **I**ta homo qui bene vult regere corp-
 suum indiget freno. scilicet abstinentie cibi et potus. p-
 pterea ad hoc abstinemus modo ieiunando. **22.**
Quis frena in ore mittimus ad consentiendum
 nobis et omne corpus illorum circumferimus. **Fac.
 iij.** Et loquitur de corporibus. quia apostoli non
 ibant equitando. **Calcaria** sunt amor saluationis
 de pede dextro. et timor damnationis de pede si-
 nistro. **I**deo si equus. id est. corpus sit minus pi-
 ger ad bene operandum debet pungi calcaribus
 dextro dicendo. **Si** modo facis et cetera. quiesces
 in gloria. vel de sinistro dicendo. **Si** non facis peni-
 tentiam in hoc mundo facis in inferno. **Qui** time-
 tis dominum credite illi et non euacuabitur mer-
 ces vestra. **Ecce** de sinistro pede. **Ibidem.** qui ti-
 metis dominum diligite illum. **Ecce** de pede de-
 xtro. **Eccl. ij. cap.** **Personae** ergo virgines vadunt
 equitando. quia nunquam ceciderunt de equo corpo-
 ris per luxuriam in immundiciam voluntariam.
Sed paucas virgines habet christus in suo bel-
 lo ubi est religiosus virgo vel sacerdos. **22.** **No-
 ta** de diabolo dicente se non exire de corpore cuius
 dam nisi dicerentur tres mille a tribus presbyte-
 ris virginibus. **Apocal. iij. cap.** **Habes** pauca no-
 mina in sardis. quod interpretatur pulchritudo

principatus. **Nota** tres sunt gradus pulchritu-
 dinis. **Primus** est castitas conjugalis. **Secundus**
 continentia vidualis. **Tertius** puritas virginalis
Beda. **Bona** est castitas conjugalis. melior con-
 tinentia vidualis. optima puritas virginalis.
Ideo christus plangendo dicit. **Habes** pauca no-
 mina in sardis. id est. in pulchritudine principa-
 tus. **Apocal. xix. cap.** **Vidi** celum apertum et ec-
 ce equus albus et qui sedebat super eum vocabatur
 fidelis et verax et cum iusticia iudicat et pug-
 nat. **Oculi** autem eius sicut flamma ignis et in ca-
 pite eius diademata multa habens nomen scri-
 etum quod nemo nouit nisi ipse et vestitus erat ve-
 ste aspersa sanguine et vocabatur nomen eius ver-
 bum dei. **Et** exercitus qui sunt in celo sequeban-
 tur eum in equis albis vestiti byssino albo et mu-
 do de ore eius procedebat gladius ab utraque parte
 acutus ut in ipso percutiat gentes. **22.** **Tempore**
 carnali est celum clausum propter peccata. **6** modo
 aperitur per penitentiam. et ecce equus albus.
 id est corpus christi. **Nota** fidelis scilicet complens
 quod promittit et verax attendens quod mina-
 tur et exercit. i. ecclesia sequebatur eum. **Sexta**
 differentia pugnatorum sunt pedestres qui va-
 dunt cum magno labore cum scuto et lancea. **Sic**
 etiam in bello christi et populi christiani pedestres
 sunt persone continentis que ceciderunt de equo
 quia perdita virginitas non potest recuperari.
Ideo oportet ire pedester. **Secus** de bello rega-
 li quando miles cadit de equo potest iterum equi-
 tare. **22.** **Sed** christus nunquam fecit nec faciet imo
 nec potest facere. quia implicat contradictionem
 scilicet que gustauerit. **22.** et que virgo que fuit corru-
 pta non fuerit corrupta. ut dicit sanctus **Thomas**
 prima parte. questione vicefima quinta. articulo
 quarto. **Addit** tamen idem sanctus **Thomas** in
 eodem articulo in solutione ad tertium. que omne
 corruptionem mentis et corporis deus auferre po-
 test a muliere corrupta. hoc tamen ab ea remoue-
 ri non poterit que corrupta non fuerit. **Quod** et per
 beatum **Hieronimum** confirmat qui dicit. que cum
 deus omnia possit non potest facere de corrupta
 non corruptam. id est. que corrupta non fuerit qua-
 re et si ignoscat penitenti. tamen non vult coro-
 nare corruptam. ergo qui cadit de equo faciat bel-
 lum pedester faciendo penitentiam. **Iuxta** illud
 ad **Ephes. vj.** **Accipite** armaturam dei scilicet pe-
 nitentiam ut possitis resistere in die malo et in om-
 nibus perfecte stare. **State** ergo succincti lum-
 bos vestros in veritate et induti loriceam iusticie
 et calciati pedes in preparatione euangelij pa-
 cis. **In** omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis
 omnia tela nequissimi ignea extinguere. **22.** **Non** habet
 quomodo iugati dominus viuere faciendo sibi fidelitatem nutrien-
 do ples. **Et** quomodo vidue que nullum habent im-

pedimentum quin possent facere penitentiam. Septima differentia pugnatorum illorum. sunt victores qui portant victualia arma et medicinas. Sicut in bello christi sunt prelati ecclesie et ecclesiastici qui habent curam animarum qui portant arma. Ideo si aliquis in bello perdit scutum ieiunij. ecclesiastici debent sibi dare scutum animam do ipsum ad ieiunandum vbo et exemplo. Idem de pileo ferreo orationis et de lancea confessionis. Item portant medicinas sacramentorum. unde vulnerato ex supbia apponit stupam humilitati. Idem de alijs reuertantini ad plium. Item portant victualia scilicet cibum et potum. scilicet corpus et sanguinem christi et dant debilibus et fessis. Quibus dicit christus. pascite eum qui iij nobis est grebem christi dei. scilicet. psalmus. v. Ecce quare dicit thema. Fortis armatus scilicet plus christianus custodit atrium suum scilicet bonam vitam et penitentiam. Et isto modo faciendo habebitis coronam in paradiso. Ecce ergo bellum nostrum ordinatum et quomodo poterimus perfidere de victoria. Deo gratias.

Dominica tertia quadragesima. Sermo secundus.

Et tollens vocem quedam mulier de turba. Luc. xj. Verbum istud ad litteram intelligit de quadam muliere deuota christo iesu. Sed ego uolo aliter declarare verbum istud. et faciam duos tractatus. Primus. scilicet. que est vox ista quam mulier leuauit. Secundo. quomodo leuauit istam vocem. Ista mulier est ecclesia et probo per rationem. quia omnia naturalia que habet mulier habet ecclesia videlicet concipere parere lactare etc. Primo habet officium concipiendi pueros de sponso suo qui est iesus christus. et quis est venter ecclesie est fons baptismatis et sic concipit in utero et ex ea nascit. Secundum officium est nutrire. Ecclesia nutrit nescios christianos. Unde Paulus in persona ecclesie. Tanquam puulus lac vobis potum dedi in christo non escam. scilicet. Cor. iij. Sancta mater ecclesia habet duas mamillas. Dextera est nouum testamentum. sinistra est antiquum. et cum ista nutrit christianos bonis doctrinis. Secundo tractat quomodo mulier leuauit vocem. Dico quod fecit in collectione ecclesiasticorum sacramentorum. Nam in quolibet sacramento ecclesie est necessaria vox verbalis. alias non esset sacramentum. de hoc habemus prophetiam. psalmus. xxviii. Vox domini super aquas etc. vbi ponit septem vicibus vox domini. vbi notat septem sacramenta ecclesiastica. Primum est baptismus. vox domini super aquas. Secundum est confirmatio. vox domini in vniuersitate. Tertium est eucharistia. vox domini in magnificentia. Quartum est penitentia. vox domini confringentis cedros. Quintum est matrimonium. vox domini itercedentis flammam etc. Sextum est ordo. vox domini cocuictis desertum etc. Septimum est extrema unctio. vox domini proparans ceruos etc. Ecce sacramentum

septem. Sicut enim in christo sunt verbum patris eternum et materia corporis. sic in quolibet sacramento sunt duo verbum. scilicet. et materia. Unde Augustinus. Accedit verbum ad elementum et fit sacramentum. Unde David dicebat quod vox domini debebat venire super aquas. et iterum in magnificentia etc. Prima vox est vox domini super aquas. ecce baptismus. vox domini est forma. scilicet. ego baptizo te in nomine patris et filij etc. nec aliquid diminuendum neque addendum nec mutandum est que de celo et a christo portata est. ergo mulieres que baptisant bene attendere debent quia piculum est. Nota exemplum de quodam magistro in theologia qui cum predicasset et descendisset de cathedra. venit quedam vetula ad eum et accepit manum illius osculando dicebat. benedicta dies in qua baptisauit vos in nomine sancte trinitatis et beate marie et omnium angelorum. Dicit ille magister. ego non sum baptisatus et fecit se baptisari. ideo non mutetis vocem istam quam docuit suos discipulos christus dicens. Euntes in mundum vniuersum docete omnes gentes baptisantes eos. in nomine patris et filij et spiritus sancti. Mar. xlii. Nota que re dicit. vox domini super aquas. et non dicit ante aquas nec retro aquas. Attendat hic presbyteri quod vox fiat super aquas videlicet quod non proferat vocem verborum forme antequam infundatur aqua. sed simul proferendo verba sacramentalia aqua debet infundi vel baptisandus immergi. quia si primo dicantur verba et post infundatur aqua tunc vox domini erit ante aquas. et econuerso si primo infundatur aqua et post dicantur verba. tunc erit vox domini post aquas tunc est verum sacramentum si prius vel posterius fiat. sed tantum posset tardari vel anticipari quod nihil valeret. quia verba et aqua debent esse simul iuncta. Unde sicut si anima hominis sit ab vna parte et corpus ab alia non est homo. Ita si dicantur verba baptismi. ante vel post est periculum. ideo materia scilicet aqua et forma scilicet verba debent iungi ut sit verus baptismus. Unde christus Johis. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto. non dicitur ex aquis. Vox domini super aquas in plurali. Nam certum est quod baptismus non potest dari nisi in vna specie aque scilicet naturali quia non potest dari in aqua artificiali sicut in aqua ardenti. vel rosacea. quare ergo dicitur hic super aquas. Item forma non est nisi vna. ergo nec materia. Unde confiteor vnum baptismum. Responsio. due sunt rationes. vna est litteralis alia moralis. Litteralis est. quia fuerunt aliqui heretici qui dixerunt quod baptismus non valebat nisi in aqua fluminis iordanis. Ideo David ad ostendendum quod non solum in aquis fluminis potest fieri baptismus sed in omnibus aquis naturalibus. Ideo dicitur aquas in plurali. Cui concordat Beda dicens. venit christus ad aquas ut tactu sue mundissime carnis virtutem regenerationis tribueret aquis omnibus scilicet aquis naturalibus. Secunda ratio quare dicitur super

aquas multas. quia sunt ibi scz in baptismo. vij. riuu maiores q̄ aque de toto mundo que sunt se/ptem dona sp̄s sancti. Nota dona ⁊ his lauatur anima ⁊ aqua naturalis lauat exterius. **Jō Bauid** ad declarandū istas aquas. dicit **Vox** domini sup aquas. s. dona sp̄s sancti. **Secūdo** dicit vox dñi in virtute. Ecce sacramentū confirmationis ⁊ nō potest dari nisi p̄ ep̄m. **Ideo** est questio i iure ⁊ i theologia. **Utrū** papa possit dare autoritatem simplici sacerdoti administrandū istō sac̄m ⁊ cōcordant q̄ nō nisi ep̄iscopis. **Vox** istī sac̄ramenti est quādo ep̄scopus dicit. configno te signo sancte crucis confirmo te crismate salutē in nomine patris ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti amen. **Ideo** dicit vox dñi in virtute. quia istud sac̄m cōfirmationis continet q̄nq̄ virtutes. **Prima** est q̄ confirmatus sit fortis in fide. **Unde** tempe antixpi simpliciter baptisati ⁊ nō confirmati cadent abnegādo fidem xpi. cōfirmati vero stabunt firmi ⁊ stabiles contra antichristū pugnando. dicēdo antichristo. **Vade** ribalde volo tenere firmā fidē xpi. **Istā** constantiam nō habēt nō cōfirmati. **Secūda** virtus hui⁹ sac̄ramēti est q̄ dat grām dei non fictē venientibus ⁊ nō obstinatis. ⁊ si recipiat hoc sacramentū in gratia augmentat recipiendo. ⁊ si nō habet nouiter sibi datur in remissionē peccōrū. **Tertia** virtus. quia dat vnū signū quod est indelibile. ⁊ vocat̄ character qui indelibiliter in anima manet. **Quarta** virtus est. quia cōfirmatus erit in altiori honore in paradiso q̄ nō cōfirmatus. sic i curia regis magis honorant milites q̄ rutheri. sic in curia regis christi magis honorant cōfirmati q̄ alij. **Et** ideo existētes in paradiso dicent. **Quis** ille est cōfirmatus ⁊ nō ille. ⁊ hoc cognoscent in signo sicut miles cognoscit p̄ aliqd̄ signū ab alijs nō militibus. sic cōfirmati a nō confirmatis. **Quinta** virtus. quia habent duas coronas. baptisati vero tm̄ vnam. **Ecce** vox dñi in virtute. **Et** de ista virtute dicit sapiens. **Hec** est virtus dei que vocat̄ magna. **Ideo** si nō estis confirmati faciatis vos confirmari ⁊ habebitis supradictos quinque effectus. **Et** de isto loquit̄ **Jōh. apocal. vij.** **Vidi** alterū angelū ascendētē ab ortu solis habētē signū dei viui ⁊ clamauit voce magna quatuor angelis quibus datū est nocere terre ⁊ mari di. noli te nocere terre ⁊ mari neq̄ arboribus quousq̄ signemus seruos dei nostri in frontib⁹ eorū. **⁊c.** **Nota** alterum angelum. nō simpliciter dicit̄ angelū ⁊ hic ep̄s dei angelus dicit̄ alter. quia notat similitudinē. vt bon⁹ frater p̄dicator dicit̄ alter dominicus. sic bonus ep̄s tenens vitā angelicam. dicit̄ alter angel⁹. **Et** sequit̄ habentē signū dei viui. quia ep̄i debent signare pl̄m dei p̄ loca vbi transeunt. sed signanter portāt signum dei viui i confirmatione. **Ideo** dicit̄ signemus suos dei in frontib⁹ eorū. **Nota** in frontib⁹ in plurali. q̄ ep̄s signat extra ⁊ sp̄s sanctus signat intra in anima.

Ideo nō dicit̄ signabo sed signem⁹. **Tertia** vox ē vox dñi in magnificentia. **Ecce** sac̄m altaris. vox dñi est forma cōsecrationis. **Nota** modum quē debet tenere sacerdos quādo vult cōsecrare debet em̄ tenere hostiam bassam duplici ratione. **Prima** ne gētes adorent an̄ p̄secrationē q̄ sic essent idolatre. **Secūda** quia sm̄ cōem opinionē xps fuit crucifixus in terra plana. **Nota** in magnificentia. q̄ licet fuerit magnificentia in incarnatione ad v̄bū virginis. qm̄ dixit. ecce ancilla dñi. ⁊c. filius dei descendit in vterū suū. **ma**⁹ tm̄ qd̄ de⁹ fecit siue qd̄ faciet ē q̄ deus homo factus est p̄fectionem dans in suis opibus. **Dic** similitudinē de forma sperica que nō est p̄fecta quousq̄ finis iungatur p̄ncipio. sic cū homo fuit vnitus deo suo p̄ncipio tunc homo fuit de⁹ ⁊ de⁹ hō. ⁊ tūc ibi p̄fecta sūt opa. sic imo excellentior est magnificentia in cōsecratione in pluribus q̄ in incarnatione. **In** primo quia sicut ad v̄bū virginis celum se apuit ⁊ fili⁹ dei descendit in virginis ventrē. sic ad vocem sacerdotis aperit̄ celū ⁊ filius dei venit in hostiam. **Unde** **Greg⁹. in. iij. dialo. ⁊ habet̄ de p̄se. di. ij.** **Quis.** vbi sic dicit̄. quis fidelū dubiū h̄re possit in ipsa imolationis hora celos apiri ad voces sacerdotis atq̄ i illo iesu xpi mysterio angelicos choros adeē ⁊ sūma imis sociari ⁊ trena celestib⁹ iūgi. s. q̄ habem⁹ lippos oculos ex peccatis non videmus angelos cum xpo existentes in altari licz multi sancti eos viderunt. **Dic** cur⁹ vite debet eē sacerdos. vt habet̄ extra de vita ⁊ honestate clericorū in multis capitulis. **Secūda** excellentia q̄ filius dei descendit in vtero virginis sol⁹ sed in altari nō. **Item** virgo semel aperuit celū clauē lingue sed sacerdos in qualibet missa. **Ite** lingua virginis ad instar clauis fecit octo reuolutiones scz dicendo octo verba anteq̄ deus descendit in vtero suo. sed sacerdos facit tantū quinque. **Item** in vtero virginis descendit mortalis ⁊ passibilis s. in hostia p̄ oppositū. **De** ista excellentia dicit̄ dauid. **Cōfessio** ⁊ magnificentia opus iusticia eius manet. ⁊c. memoriā fecit mirabilium suorū misericors ⁊ miserator dñs escā dedit timētibus se. ps. cx. **Nota** ad l̄raz loquit̄ de isto sac̄o. **Nota** confessio scz sacramentalis debet p̄ire magnificentia. i. hoc sacramentum vel in damnationem anime sue celebrat si est sibi cōsciū alicuius peccati mortalis ⁊ copia assit p̄fessoris. de q̄ videt̄ sc̄m **Tho.** ⁊ alios doctores in q̄rto dif. x. vij. **Nota** escam dedit timētibus se. s. nomen suum. **Nota** memoriā fecit mirabilium suorum. quia est mirabile quod fecit de⁹ ⁊ quod faciet ⁊c. **Quarta** est vox domini confringentis cedros. **Ecce** sacramentum penitentie de monte altissimo libani. q̄ cedri sunt peccata facta in altissimo monte superbie. quia omnia peccata reducuntur ad montem superbie. **Unde** auaricia est supbia. scz nolle obedire ordinationi dei ⁊ ecclesie non con/

Feria secunda post Oculi

fieri nec sic de alijs Idē dedit et ordinauit regulā quō debemus nos regere in diuitijs . de bono iusto recipere necessitatē et nō supfluitatē . iniusta restituere . s̄ auar⁹ nō vult se humiliare et reformari huic ordinationi . Sed dicit . **E**go essem pauper si darem amore dei et restituerem . iniuste acquisita vel detenta . ego nō faciam . Ecce quō resistit ordinationi diuine . **I**do auaricia radicata ē in monte libani . s̄ supbie . quia supbia est nō velle se humiliare ad faciendum voluntatē dei . **I**dē de luxuria . **I**am deus dedit regulā quō gentes debēt vti illo ope scz in matrimonio tm̄ . sed dicit luxuriosus quare etiam nō extra matrimoniū possum vti actu illo . Ecce quō nō vult subijci voluntati diuine . **I**deo luxuria est radicata in monte supbie . **I**dē de alijs peccatis . vnde initiū omnis peccati est supbia . **E**ccl̄i . x . sequit̄ . qui tenuerit illam implebit̄ maledictis . quia maledicti sunt a deo et subuertet euz in finē . **D**e isto sacro penitētie dicit̄ . vox dñi confringentis cedros peccatorū mortalium quātum ad culpas quā cōfessor absoluit di . **A**bsoluo et a peccatis tūc cōfringit cedros peccatorū nisi malicia peccatorū obstet . **E**t recordat̄ ap̄ls ad hēb . iij . di . **Q**uius est sermo dei et efficac̄ et penetrabilior omni gladio ancipiti ptingens vsq; ad diuisionem anime et spūs . **N**ull⁹ hō cum omib⁹ gladijs mūdi posset scindere vnā cedrū peccati mortalis sed verbū dei scz absolutio sacramentalis . ego te absoluo a peccatis tuis . **Q**uinta est vox dñi incidētis flammā ignis . Ecce sacramentū matrimoni . **N**ota quō ex quo adam peccauit quilibz hz intus vnā bursam ignitā que dicit̄ concupiscibilitas vel mala inclinatio que est ignis luxurie . **I**ste ignis nō flāmescit quousq; homo fuerit pfectus et temptat̄ de luxuria . mirū quia aqua baptismi extinguit ignem inferni sed nō pōt extinguere ignem luxurie in homine . **S**tā fortis ignis nec vnq; extinctus fuit nisi in xp̄o et in beata virgine itotaliter . de quo dicit scriptura **J**ob . xxxj . **I**gnis ē vsq; ad pditionē deuorās et omnia eradicans germina . **N**ota eradicans omnia germina meritorū quā flāmescit . sed p sacm̄ matrimoni h flāma incidit̄ . **D**ic quō matrimoniū fit p vocem dñi . s̄ . p verba de p̄senti . **U**nde p matrimoniū intercidit flāma luxurie nō tm̄ extinguit̄ . **D**ic q̄re m̄rimonium dicit̄ sacramentū quia rēp̄sentat xp̄i incarnationem . **U**nde sicut diuinitas et humanitas in unitate p̄sone . sic etiam vir et vxor in vna carne coniungunt̄ . **N**ota q; nō sunt iaz duo . sed vna caro scz in p̄creatione pl̄is . vnd̄ iste ignis potest facere flāmā int̄ virū et vxorē sine peccato seruādo debitas circūstantias et pditiones . et quilibet istorū potest dicē a flamma ignis nō sum estuat̄ . **E**ccl̄i . vlti . scz non curabo de alia muliere et nec ego de alio viro . **E**cce vox dñi intercidētis flammā ignis . **S**exta vox est vox dñi concutientis desertum . **E**cce sacramentū ordinis . quia sic in de-

serto sunt bestie siluestres . sic in mundo sunt peccatores . sicut quādo scindūtur magne arbores in deserto cōmouentur desertum et facit magnū sonum in terra et in nemore . sic in ordinibus cōmouetur tota christianitas . ieiunando per tres dies quattuor temporum . ideo vt deus faciat illos quos assumit ad sacros ordines dignos . **D**ic q; sunt septem ordines . **P**rim⁹ ordo est hostiari⁹ et qui est in illo ordine debet custodire portas . **S**ecūdus lectoratus . qui ergo est in tali ordine debet legere lectiones in choro . **T**ertius est exorcistatus . constitutus in tali esse debet cōiurator demonū expellendo demones a corporibus . **Q**uartus ordo est acolitatus . debent ergo acoliti ponere candelas ante altare et portare . **E**t isti q; habent istos puos ordines p̄nt recipere vxores . **Q**uiorū ordines sunt scz subdiaconatus diaconatus et presbyteratus et in quolibet ordine tam de maioribus q; de minoribus datur character indelibilis . **E**t cōmouet dominus desertum cades scilicet sanctam christianitatem . quia illi qui nō sunt de christianitate nō possunt recipere ordines et qui ordinati sunt possunt dicere . vt sine timore de manu inimicorū nr̄orū liberati seruiamus illi in sanctitate et iusticia coram ip̄o om̄ibus dieb⁹ nostr̄i . **L**uc . ij . **N**ota liberati . s̄ . de deserto mundi posuisti nos in orto ecclesie sancte tue . **I**deo dicit̄ . vox dñi concutientis desertum . **S**eptima vox ē vox dñi p̄parantis ceruos . **E**cce sacramentū extreme vnctionis quod p̄parat ceruos . **D**ic quō int̄ alia animalia plus saltat ceruus . **N**ota . sic anima ab ore corpis saltat ad celum . anime autē dicunt̄ cerui . quia p̄parate sunt ad saltandum p vnctionē . **I**do dicit̄ vox dñi preparātis ceruos . **I**sta vox ē forma hui⁹ sacramenti que procedit ab ore sacerdotis . sacerdotes vnctuendo infirmū dicunt vocem dñi . videlicet . per istam vnctionem et suam p̄ssimam misericordiam indulgeat tibi domin⁹ quicquid peccasti per visum vel alium sensum tangēdo partes etc . et que tangi honeste possunt omnes alie partes includuntur in corpore . **C**um enī corpus vnctur peccata oblita vel alie inclinatioes peccatorum que poterāt salutem impedire remittuntur . **D**e hoc dauid dicit **Q**ui perfecit pedes meos tanq; ceruorum et super excelsa statuens me . **P**s . xvij . **N**ota qui perfecit per hoc sacramentum etc . sed hoc sacramentum non debet dari nisi in articulo mortis et nisi petatur . et ideo debet peti in comunione . et tunc potest dari . posito casu q; perdat intellectum vel etiam vsum omniū sensuum ex quo anima stat in corpore . **E**cce quare dicit̄ thema . **E**xtollens vocem quedam mulier de turba etc .

Feria secunda post dominicam tertiam quadragesime . Sermo .

Quanta audiui
 mus facta in capharnaū. fac et h̄ in
 patria tua. **Luc. iij.** Hoc v̄bz dat
 mihi motiū pdicandi et declarādi
 vobis opa p̄ncipalia que fecit x̄ps in hoc mūdo.
 Sz p̄mo salutetur v̄go Maria. **Qua** audiui
 facta in capharnaū et. p̄o intellectu isti verbi
 sciendū q̄ x̄ps in puericia sua fuit nutrit⁹ in ciui
 tate nazareth. **Postq̄** redijt de fuga egypti quo
 usq̄ fuit v̄gintinouē annozū et ab hoib⁹ reputa
 bat sanctus h̄o. s̄ nō pdicabat nec faciebat ibi mi
 racula. **Et qz** nū fuit ibi morat⁹. iō fuit dicit⁹ Je
 sus d̄ nazareth. **Matth. ij.** Veniēs suple d̄ egypto
 habitauit in ciuitate que vocat⁹ nazareth. vt
 adimpleret quod dictū est p̄ p̄phetas. qm̄ naza
 reus vocabit⁹. **Postq̄** autem fuit. xxx. annozum
 et voluit incipere pdicare et miracula facere. volēs
 se ostendere verū deum et hominē recessit de na
 zareth et venit in ciuitatem capharnaū. et ibi ince
 pit pdicare et miracula facere. illuminare cecos.
 surdos audire. mutos loqui. claudos ambulare
 mortuos resurgere. et. **Et om̄is** plus suspensus
 erat audiens illū. **Luc. xix.** neq̄ mirū. audire v̄
 ba ab ore dei incarnati. relicta ciuitate nazareth
 venit et habitauit in ciuitate capharnaū mariti
 ma et incepit pdicare et exijt fama hec. s̄ pdicatio
 nis et miraculozū in vniuersam terrā. **Mat. iij.**
 q̄ audierēs illi de ciuitate nazareth reputabāt se
 a christo eē despectos. quia ibi nihil horū fecerat
Iō erant cōtra eum indignati. **Deinde** x̄ps p̄
 dicando redijt in nazareth. **Ad** quē venerunt re
 ctiores ciuitatis dicentes sibi. **Qua. i.** valde maḡ
 audiuius facta. et. patet thema ad litterā. Sz
 modo volo ip̄m spiritualiter p̄tractare. x̄ps in ci
 uitate extranea. s̄ in patria iudeozum qui nolue
 runt ip̄m recipere vt dñm. **Iuxta** illud **Joh. j.** In
 ppria venit et sui cum nō receperūt. s̄ tanq̄ deus
 et saluatorē mundi. imo se alienauerūt ab eo. mul
 ta fecit miracula. **Sed** terra christianozū ē terra
 ppria x̄pi. quia ip̄m recepit p̄ verā credentiaz et
 deuotam obedientiā. **Iō** duoti x̄piani possunt
 deo dicere. **Qua** audiuius facta in capharna
 um. id ē. in terra iudeozū. fac et h̄c in patria tua.
 scz in xp̄ianitate p̄ imitationē. **Nota** septem opa
 p̄ncipalia que fecit x̄ps in patria aliena. s̄ in pa
 tria iudeozū. **Primū** fuit. s̄. humilis incarnatio.
 paup̄ cōuersatio. certa pdicatio. dira passio. pia
 cōdescensio. vera resurrectio. alta ascensio. **De**
 his possum⁹ dicere x̄po. **Qua** audiui⁹ et. **Iō**
 dñe fac et h̄c in patria tua p̄ moralē imitationem
Primū opus notabile et mirabile qd̄ fecit x̄ps
 in terra iudeozū p̄ nostra redemptione fuit humi
 lis incarnatio maxime si vultis attendere istam
 speculationē. **Deus** fecit decem gradus creatu
 rarum spiritualium et. **Quando** ergo dicitur fi
 lius dei fuit incarnatus. sic intelligitur q̄ descen

dit et humiliavit se infra decem gradus creatura
 rarum spiritualium et corporalium. **Ideo** maius
 opus quod deus vnq̄ fecit vel faciet fuit q̄ de
 fieret homo et homo fieret deus. **De** isto ope dicit
 apostolus. **Qui** cum in forma dei esset non rapi
 nam arbitratus est esse se equalē deo s̄ semetip
 sum exinaniuit formam serui accipiens et habitu
 inuentus vt homo. **Phil. ij.** **Nota** rapinam. id ē
 vsurpationem. **Ecce** hic humilis incarnatio. **Iō**
 domine quāta audiuius. fac et h̄c scz in nobis
 vt detis in cordibus nostris scilicet humilitatis
 virtutem vt humiliemur a pompis vanitatibus
 et. exemplo christi. **Quando** ergo aliquis do
 minus prelat⁹ vel domina humiliatur dimitte
 do pompam et vanum ornatum. et. **Ecce** h̄ opul
 incarnationis christi moraliter. quod facit inter
 nos. iuxta suam doctrinam dicens. **Matth. xj.**
Discite a me. domine et humilis corde. **Domine** et
 quid habebimus ex hoc. **Ideo** dicit. **Inuenietis**
 requiem animabus vestris. **Nota** q̄ in paradiso
 nullus inueniet domum ad quiescendum nisi in
 hoc mundo ipsam edificet. **Nota** contra illos qui
 in hoc mundo edificant magna edificia et possessi
 ones. et. et non curant edificare in celo nec vnaz
 paruiam cellā. **Quidam** in ptibus mosylle q̄ plu
 res viuens edificauerat domos. in agone suo sta
 tim moriturus conquestus est di. **Inquit** plu
 res edificauit domos vtinam paruulā vel vnā
 cellulam edificassem in celis. **Modus** edificādi
 in celo est non expendere in mundo om̄ia in va
 nitatibus sed expendere vnā partem in operi
 bus misericordie. **Verbi** gratia. si habetis qnq̄
 florenos in redditibus expendite quattuor in ne
 cessitatibus vestris et vnū in operibus miseri
 cordie. **Hoc** modo edificabit⁹ domum in parad
 iso ad quiescendum post hanc vitam. **Hic** quō a
 deo omnibus hominibus statutum est semel mo
 ri quātū ad corpus. et post hoc iudicium. quan
 tum ad animam. **Heb. ix.** **Et** quādo ille qui nihil
 edificat in alio mūdo moritur. **Et** miserā illa anima
 dure repellitur a christo. **Et** mittitur ad hospiti
 um miserorum. scilicet ad infernum. **Sed** q̄ edifi
 cauerūt cū gaudio recipiunt a x̄po leta facie. **Ec**
 ce quare dicit. et inuenietis requiē animab⁹ v̄ris
 scz post mortem corpis. **Et** recordat apls di. in p̄
 sona bonorum. **Scimus** qm̄ si terrestris domus
 nostra hui⁹ habitationis dissoluat⁹ q̄ edificatio
 nem ex deo habemus domū nō manufactam sed
 eternā in celis. **ij. ad Cor. v.** **Scdm̄** opus mira
 bile a x̄po faciū in iudea fuit paup̄ cōuersatio i
 tū q̄ nunq̄ fuit aliquis ita paup̄. qz s̄m q̄ dicit
 euāgeliste nunq̄ portabat pecunias nec escas. s̄
 ibat pdicādo de villa ad villam. **Et** post s̄monē
 si aliquis inuitauerat eam ad prandiu⁹ di. **Ma**
 gister ex quo dedistis nobis honū prandiū spūa
 le. **Alias** habebat duo remedia. vnū tempore mor

Feria secunda post Oculi

his. De quo ponit. **M**atth. xij. vbi dicit. **A**bijt iesus p sata sabbato. discipuli aut eius esuriētes ceperunt vellere spicas. **A**liud. quia ibat bethaniam ad domum **M**arthe. **I**dem si inuitabatur ad dormiendū. als ibat cum discipulis suis in desertum. **E**cce hic pauperrima cōuersatio. de hoc dicit ipemet **M**atth. viij. vulpes foueas habēt et volucres celi nidōs. filius aut hominis nō habet vbi caput suū reclinet. **I**deo dñe q̄ta audiuim⁹. et c. fac et hic in patria tua. quia nō possum⁹ seruare tantā paupratem vt nos audiuimus. expellat a nobis peccatū auaricie vt simus paupes de pecunia de malo iniusto et nihil habeamus p rapinam vsurā vel furtū vel symoniā nec p calumniā. **T**unc xps similitudinarie et moraliter paup conuersat inter nos. **I**uxta illud. ij. **C**or. viij. **S**cilicet gratiam dñi nostri iesu christi. qm̄ ppter nos egenus factus est cū esset diues vt ei⁹ inopia vos diuites essetis et vos ditaret. **S**z singulariter caueans a diuitijs de bonis iniuste acquisitis. qz nūc q̄ habent bonū finem. imo ad instar pomi corrupti se habent quod corrupit alia poma. **I**do qui vult cōseruare pecunias respiciat albū florenum vel denariū si est ibi vermīs rapine vsure et c. **B**iccat nolo aiām meā christi sanguine redemptam et sanctissime trinitatis increate imagine insignitam p transitoijs diuitijs eternis obligare incendijs benedictus qui potest dicere. deo gratias. quia nihil habeo male et iniuste acquisitū. sic eritis diuites. **I**deo dicit xps. videte et caueate ab oi auaricia. **L**uc. xij. **T**ertū opus fuit certa predicatio quia ipemet deus incarnatus ore pprio reuelauit et pdicauit secreta fidei ad cognoscendum illā magnā christi humilitatem. **N**ota similitudinem de rege qui preconisaret ordinationes sui consilij vt maior fides adhiberet. **I**dem de christo in consilio secreto sancte trinitatis fuerunt ordinata secreta fidei catholice. **E**t licet haberet angelos et pphetas quos potuit mittere ad pconisandum tñ ipse equi tauit scz in equo correctōnis sui et cum tuba predicationis publicauit secreta fidei. scz doctrinam euangelicam. vt gentes meli⁹ crederent et veritatem fidei sine dubio tenerent. **Q**uia omēs alij fuerunt peccatores. j. **J**oh. j. **S**i dixerimus quoniam peccatum non habemus ipse nos seducimus et veritas in nobis non est. **S**olus christus fuit sine peccato qui nec falli nec fallere nec peccare nec errare potuit. **I**deo absq̄ oi dubio tenende sunt veritates fidei catholice. **S**e cus si aliquis ali⁹ a christo publicasset posset aliquis dubitare. **Q**uia teste **J**ohanne. j. **J**oh. iij. deum nemo vidit vnq̄ nisi vnigenitus filius ei⁹ enarravit illum nobis. **I**deo dicit apostolus. ij. **T**imoth. j. scio cui credidi et certus sum. **I**do domine quanta audiuimus et c. **F**ac etiam hic in patria tua. **N**ota optimum consilium beati **H**ieronymi dicētis quolibet die **C**redo scz mane et se

ro. et isto modo cor confirmatur in fide catholica alias perditur paulatim. **I**deo nos ecclesiastici mane et sero dicimus scz in matutinis h̄ma et cōpletorio credo. iux̄ ordinationē ecclesie. **I**do apostolus **R**homa. x. **S**i confitearis in ore tuo dominum iesum et in corde tuo credideris q̄ deus illum suscitauit a mortuis saluus eris. **Q**uartū opus mirabile a christo factum in **J**udea fuit dure passionis scz in cruce. **N**ota quia sciebat et videbat q̄ totum genus humanum erat condemnatum et sententiatum ad furcā inferni. **C**ui christus compatiens dixit deo patri. ego solus suspēdar in ligno crucis ne aliquis mihi credēs et obediens decetero suspendatur in furca inferni. **E**cce ratio sue dure passionis. **A**utoritas. **C**hristus semel p peccatis nostris mortuus est. iustus pro iniustis. vt nos offerret deo. j. **P**et. iij. **A**c si filius regis vellet suspendi p latronibus liberādis. **I**nestimabilis amor si filius dei iustus et sine peccato pro iniustis et peccatoribus. ergo dñe fac h̄ in patria tua. vt scz nos crucifigamur non realiter vt christus sed moraliter scz clauo confessōis in manu dextra. **Q**uia confessio ducit hominem de sinistra. s. culpe ad dextrā scz gratie. **C**lauo penitentie in sinistra. et clauo honorum operū in pedibus. **I**deo scriptura. **Q**ui christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitijs et concupiscentijs ad **G**al. v. **Q**uintum opus fuit pia siue sancta descensio scz anime ad lymbum sanctorū patrum. ac si rex iret psonaliter ad captionem pro liberatione captiuorum in quibus ipse miser cordi parceret cum ta mē posset mittere **M**ichalem v̄ alium. **E**cce opus singulare. de quo **Z**ach. ix. **T**u vero in sanguine testamenti tui emisisti vincos tuos de lacu in quo non erat aqua. **D**omine fac etiam hic in patria tua. **N**ota quomodo christus voluit descendere ad sanctos qui erant in lymbis qui erant patres christi fm̄ humanitatem ipsos honorando et exemplum nobis dando honorandi parentes in hoc mundo et descendendi ad eos si sunt in purgatorio per suffragia cōplendo testamenta. qui statim sentiunt refrigerium. **A**utoritas. **Q**ui fm̄ spiritum sunt que sunt spiritus sentiunt. **R**homa. viij. alias cōqueruntur et petunt iusticiam. **I**deo dicit scriptura. ij. **M**achab. xij. **S**ancta ergo et salubris est cogitatio p defunctis exorare. **S**erium opus mirabile fuit vera resurrectio scilicet in die pasce. quando anima de lymbis redijt ad corpus et resurrexit de sepulchro. **B**ic quomodo in passioe humanitas christi fuit diuisa. sed non diuinitas. **A**d hoc declarandum nota similitudinem de pomo quo diuiso in duas partes non diuiditur odor. v̄ splendor de crystallo. **S**ic cogitate q̄ christi humanitas sit vt petia de crystallo plena diuinitate ex cōiunctione personali. qua diuisa splendor diuinitatis remansit cum vtraq̄ parte scz cum corpore in

sepulchro. et cum anima in limbo propter quod
vtrūq; habebat posse in infinitū resurgendi. **Iō**
christus. **Ioh. x.** Nemo tollit aīam meā a me. scz
me inuito. Sed ego pono eam et potestatem ha
beo ponendi animā meā. Et potestatem habeo iterū
sumendi eam. Ideo dñe q̄ta audimus. **et.** Fac
etiam hic in patria tua vt scz corpus nostrū et ani
ma resurgant moraliter. Corp⁹ autē peccatoris ia
cet mortuū in sepulcro peccati mortalis et anima
in inferno sepulta. id est cōdēnata et resurgūt vir
tute diuina. qm̄ anima dimittit pctm̄ supbie vel
auaricie vel luxurie **et.** Tunc corp⁹ recipit aīam
qm̄ ei⁹ impio humiliat et facit opa misericōdie **Au**
toritas. Quō christus surrexit a mortuis p̄ gloriā
patris. ita et nos in nouitate vite ambulemus. ad
Rhom. 2. vj. Septimum opus et completiuum
aliorū fuit alta ascensio qm̄ coram virgine matre
ap̄lis et discipulis ascendit in celū. **Ioh. xvj.** Exi
ui a patre et veni in mundū. et iterum relinq̄ mun
dum et vado ad p̄rem. **Dñe** fac et hic in p̄ria tua.
Dic quō bis in die debemus ascendere in celū nō
corpe. quia vsq; ad diē iudicij corpus non potest
ascendere in celū. sed spiritu scz mane et sero orā
do. quia oratio est ascensus mētis in deū. vt dic̄
Damascenus. Sic modū orādī ad instar illius
qui vult supplicare pape vel regi cui tria sunt ne
cessaria. **Primo** vt camera sibi ap̄iat. **Secūdo** ē si
bi necessariū vt exhibeat reuerentiā regi. **Tertio**
vt dicat suam supplicationē. Sic crux xp̄i clavis
est paradisi vt dicit **Raban⁹.** que ap̄it portā ca
mere christi ostēde modū signādī. vel extēde ma
nus in modū crucis vt **Moyſes** faciebat et sacer
dos in missa. deinde ingresso spū capite discoop
to etiam genib⁹ flexis ponat se ad pedes iesu xp̄i
scz cogitando cū quo loquitur homo. Deinde p̄
sentatiuam supplicationē. s. orationē. **Idem** dicē
dum cū quis orat deum aut x̄ginē. **et.** **Dic** con
tra illos qui orāt se induēdo et calciādo. **Iō** ap̄ls
I. Cor. xiiij. Si oro lingua spūs meus orat mens
at mea sine fructu ē. **Qui** subdit. **Quid** ergo ora
bo spū orabo et mente. **Psallā** spū psallā et mēte.
Exemplū pulchrū vide de oratiōe. p̄mo lib. ap̄ū
xij. caplo. de comite cāpanie qui disposuit pro se
oratorium.

Sermo sc̄ds.

Transiens per me
dium illorum ibat. **Iuc. iij.** Sc̄m̄ eū
gelij hodiernū declarat nobis vnam
pulchrā defensionē. quō fecit xp̄us
cōtra vnā malam conclusionē vel rephensione
quā fecerūt sibi iudei ciuitatis nazareth. **Pro** q̄
sciendum qd xp̄us in sua puericia fuit nutrit⁹ in
ciuitate nazareth. quōq; habuit. xxx. annos. vbi
nō p̄dicauit nec mirabilia fecit. sed vivebat inter
eos multum deuote. vt̄s vt dicūt doctores l̄ra
les. arte seu officio ioseph. **Et** quia in nazareth

fuit nutrit⁹ et t̄m̄ morat⁹. **Iō** vocat̄ iesus de hā
zareth **Mat. ij.** Veniēs. s. de egypto habitabat
in ciuitate nazareth. post baptismū quē a iohāne
suscepit et quadragesimā quam ieiunauit iuit ca
pharnaū. ibi incepit p̄dicare et miracula facere.
Mat. iij. relicta iel⁹ ciuitate naza. venit et habi
tauit in ciuitate capharnaū maritima **Exinō** ice
pit predicare. **Predicatio** em̄ xp̄i et miracula di
uulgabant p̄ totam terrā et fama venit in naza. p̄
pter qd illi de nazareth erāt indignati contra eū.
quia ibi nō fecerat miracula illa. deinde venit in
ciuitatem nazareth. **Rectores** autē ciuitatis et eti
am alij de ciuitate indignati cōtra eū dixerūt sibi
Quare in alijs ciuitatibus faciebat miracula et nō
in ciuitate sua nazareth. vbi erāt tot infirmi. xp̄s
autē defendit se tripliciter. scz

Per verā sapientiam

Et per certā experientiam

Per firmā patientiam

De tertia dicit̄ thema. **Transiens.** **et.** **Dico** p̄mo
qd xp̄s r̄ndit excusans se p̄ verā sapientiā de ma
litiōsa rephensione iudeorū. **De** hoc in p̄ncipio
euāgelij **Dixerunt** pharisei ad iesum. quāta au
diuimus facta in capharnaū. fac et hic in patria
tua. **Dic** quō qm̄ venit iesus in nazareth intrauit
synagogam. vbi pharisei congregati dixerunt si
bi. **Quāta.** **et.** **R̄ndit** xp̄s p̄ verā sapientiā sapiē
ter dans rōnem dicēs. **Amē** amen dico vob. q̄a
nemo p̄pheta est acceptus in patria sua. que quī
dem r̄nsio est magne sapientie. **De** clarat̄ p̄ regu
lam p̄hie. **Qm̄** in om̄i actione naturali nō solū re
quiritur v̄tus seu potētia agentis. **Sz** etiam req̄
ratur dispositio materie. **Nam** actus actiuorum
sunt in patiente p̄disposito. vt patz de igne cuius
virtus est cōburere. sed nō nisi in materia dispo
sita. quia non cōbureret lapides. **Ita** in miracul
nō solum requirit̄ potentia seu virtus p̄sone de
uote. **Sed** etiā requirit̄ dispositio in illo q̄ debet
recipere sanitatem vt sit bonus et fidelis et nō mali
ciosus. **Cū** ergo xp̄s haberet infinitā potentiaz et
virtutem ad faciendum miracula. **Adhuc** tamē
volebat dispositionem in materia. **Et** quia illi d̄
ciuitate nazareth nō erant dispositi. quia nō ha
bebant deuotionem ad christum. immo deride
bant eum dicentes. **Nonne** est hic filius ioseph
et vnde huic hec omnia. **Et** non credebant in eū.
Ratio. quia vixerat inter eos et cognoscebāt eū
a pueritia et patrem eius putatiuum et matrem
eius. **Ideo** non erant dispositi vnde licet **Chri**
stus haberet potentiam et virtutem infinitam. ta
men non sequebatur effectus ex indispositione
materie. **Sed** illi de ciuitate Capharnaum ha
bebant ad ipsum magnam deuotionem et reue
rentiam et honorem di. propheta magnus surre
xit in nobis. et quia deus visitauit plebem suam.
Luc. viij. **Et** p̄pter fidem eorū et deuotionē xp̄s
curabat eos. **Et** p̄pter hoc quādo dixerunt sibi.

Feria tertia post Oculi

Quia id ē multa audiuius. **R**ūdit. **A**mē amē dico vobis. q. d. alia est ratio illorū & alia hic. qz hic nō creditis sed ibi credunt. **M**arci. vj. **A**bijt iesus in patriam suā & sequebant eum discipuli eius & nō poterat ibi virtutē vllam facere nisi qz paucos infirmos impositis manibus curauit et mirabat ppter incredulitatem eorū. **N**ō non poterat scz de potestate ordinata. quia requirit dispositio. patet christi respōsio ad litterā. **M**oraliter sup hoc. qzta audiuius facta. **I**dē possumus nos dicere christo. **Q**uia audiuius facta scz in terra iudeorum infidelium fac & hic in patria tua. s. in christianitate. **N**ota hic septē opa principalia que fecit christus in iudea. vide in pcedēti breuiter. vel dic de miraculis illis. **C**eci vident claudi ambulant. **M**arth. xj. put habes supra i tertio sermone tertie dñice aduētus dñi. qui incipit. renūciate iohanni. **D**ico secūdo. qz xps rñdit defendens se p certam expientiam quā dedit de sacra scriptura di. qz multi pphete fuerūt q in patria sua nō fecerunt miracula. sed in alia di. **I**n veritate dico vobis multe vidue erant in dieb' helie in israel qñ clausum est celū annis trib' & mensibus sex cū facta esset fames magna in omni terra & ad nullam illarū missus est helias nisi in sareprā sidone ad viduam. **E**t multi leprosi erāt in israel sub heliseo ppheta & nemo eorū mūdatur nisi naaman syrus. patet ergo quō xpus respondit p certam expientiaz. vbi tangit duas causas siue historias. **D**icā breuiter pma habetur. iij. **R**egū. xvij. de ppheta helia qui erat de iudea & deus misit eum ad viduā extraneā ac si de brabātia deus mitteret aliquē ad coloniā. **S**ecūda historia habet. iij. **R**eg. v. de ppheta heliseo qui sanauit naaman extraneuz. **E**cce quare dic' xps in veritate dico vobis. **M**oraliter & istas duas historias volumus cogitare siue lraliter siue moraliter. patet qz viduis orphanis infirmis & psonis miserabilibus debem' subuenire & defendere. **E**t oppositū est magnū peccatū & deus fac singularē punitionē de illis qui psequunt personas miserabiles in hoc mūdo & etiā in alio. **I**dē **Exod.** xvij. vidue & pupillo nō nocebitis si leseritis eos vociferabunt ad me & exaudia clamores eorū. maxime in iudicio deus puniet tales. **D**auid. **P**s. lxxvj. **T**urbabunt a facie eius p'ris orphanorum & iudicis viduarū. christus est pater orphanorū & iudex viduarū. **S**ecūdo subueniendum est infirmis leprosis. **S**cda moralitas iuxta intellectū spūalem vidue & leproso subueniendum est. vidua em̄ est anima quā xps desponsauit in baptismo qui est in celo cui anime subueniendum est p oratiōes. missas &c. **I**ux' p filiū dauid **p**s. cxxj. viduā ei' bñdicēs. s. de mane. bñdicaz de sero. **N**ā sicut corpi danē due refectioes. ita & anime vidue. paupes eius saturabo panibus.

paupes hui' anime sunt potētie siue qñqz sensus q sunt saturandi panibus orationū. pdicationū. sermonū. **L**eprosus est corpus p luxuriā & gulā. **S**atiat aut p cōfessionē put figuratū fuit in curatione naaman leprosi. iuxta quod pcepit xps decē leprosis di. **I**te ostēdite vos sacerdotib' &c. **Luce.** xvij. **H**ec ostensio fit in confessione sacramentali. **D**ico tertio qz xps respōdit p firmā patientiā. postqz xps rñderat iudeis p verā sapientiam & p certā expientiam indignati iudei insurrexerunt cōtra xpm & eiecerunt eum extra ciuitatem & duxerunt illum vsqz ad supcilium montis vt p'cipitarent eum. **I**pse aut transiens p mediū illorum ibat. patientia est necessaria. vbi iam verba nihil valent. **H**ic ostēdit christus excellentiaz corpis gloriificati. s. subtilitatē transiens p mediū illorum ibat & nō videbat. in quo patet paciētia de iniurijs sibi factis. quia noluit se vindicare. sed paciēter recessit ab eis. **Q**uestio cū xpus venisset ad saluandū sibi credētes & obediētes per mortē. quare noluit mori illa morte. **Q**uia si ipse voluisset ita bene fuisset saluati & redempti. **R**ō. p nra instructiōe noluit mori illa morte. dādo nobis exemplū ne moriamur p'cipitati. **D**icatur quō diabolus facit homines ascēdere in altū montē supbie p honores dignitates. &c. **D**e quo **Dauid** loquēs diabolo. dicit. ppter dolos supple tuos posuisti eos. s. in imaginationē ascēdere deiecasti eos dū alleuarent. **p**s. lxxij. **D**ic' practicer religiosus qui stat simpliciter in suo monasterio seruando regulam. obedientiam. paupertatem & castitatē. & cerimonias sui ordinis. diabol' nihil pōt contra eum. imo p viam planā vadit ad paradysum. **S**i diabol' ponit in corde suo qz ascēdat alias nihil appreciabit. &c. et paulatim dimittit cerimonias. &c. **E**cce qre dicit ppter dolos. **I**dē de simplici sacerdote dicēte officiū suū duote nō curat de p'cubina. qz nō sufficiūt reddīt. **S**i diabol' ponit in corde suo vt ascēdat & fuit dominus &c. **I**dē de scolari' simplr viuētib' cū suis officijs qz via recta vadūt ad paradysum. **I**dē dic' diabol'. ego facia eū ascēdere &c. **N**ō d' vanitate. qz null' ē p'ter' vt fili' sit sic pat'. s. qz ascēdat qz notari' nō ē p'ter' qz fili' su' sit nōri'. s. iurista. **I**dē de iurista qz nō vult qz fili' su' sit iurista. sed qz sit miles. **D**ic' p' p'ces damnatos qz dimittūt filijs. &c. deiecasti eos. **I**dē de mulierib' que qñstant in domo simplr nutriūt filias & fuit obe diunt viris suis. **S**z diabolus ponit in corde vt ascendant vt dominarent. &c. **I**deo xps sciens modū diaboli noluit mori p'cipitar' vt daret nobis exemplū cauēdi a tali morte. **E**t si sum' iā alte vt xps descendamus vt ipse humiliando nos. **J**ob. xxx. **E**leuasti me & qñ sup ventum ponens elisisti me valde.

Feria tertia post oculi. Sermo.

Non dico tibi septies. sed usque septuagies septies. *Mat. xviii.* Sermo noster erit de sancto euangelio hodierno. et continet multas bonas doctrinas morales ab ore christi plenas. Sed primo salutem virgo maria. Sanctum euangelium pertinet in summa quibus doctrinas morales salutationi nostre multum necessarias et proficuas.

Prima est de fraterna correctione.

Secunda de spirituali iurisdictione.

Tertia de exaudibili oratione.

Quarta de acceptabili pentione.

Quinta de amabili remissione.

De quinta loquitur thema propositum. Non dico tibi etc. **P**rima doctrina est fraterna correctio quomodo quilibet tenetur et obligatur corrigere proximum suum quoniam videt ipsum errantem et deficientem vel in puncto errandi homo tenetur ipsum corrigere dulciter et fraternaliter si credat vel sperat quod per suam fraternalem correctionem corrigetur et emendabitur. aliter melius esset tacere. **R**atio huius correctionis est quoniam deus non est contentus quod quilibet procuret sibi soli salutacionem. sed etiam suo proximo. Nullus dicat quod ad me de tali. sufficit mihi quod ego non faciam malum. quoniam deus dedit preceptum de dilectione proximi dei. Diliges proximum sicut teipsum. et deus mandauit hominibus et unicuique de proximo suo. Et sic quod libet curam habere debet et seruandam non solum bonum proprium. sed etiam bonum proximi. et non solum animam propriam. sed etiam animam proximi. et plures quam corpus proprium. nullus igitur dicat. quod ad me. **I**tem dicit scriptura sacra. Deus mandauit unicuique de proximo suo. scilicet corrigendo. *Ecclesiasticus. xvii.* De hac fraterna correctione dicit christus in principio euangelij. Si peccauerit in te frater tuus. vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te audierit lucratus es fratrem tuum. si autem te non audierit. adhibe tecum unum vel duos. ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. et si non audierit eos dicit ecclesia. Si autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. **N**ota quod sunt quatuor conditiones gentium siue gradus de quibus deus dat doctrinam quomodo sunt corrigendi in suo gradu. **Q**uidam sunt simplices et corrigibiles. quidam sunt elati et presumptuosi. quidam sunt duri et pterui. quidam sunt iniqui et maligni. **P**rimi libenter suscipiunt correctionem dicendo correctori. Gratias ago. ego cognosco quod me maxime diligitis. Et de istis dat nobis christus doctrinam correctionis dei. Si peccauerit in te etc. id est te vel intra te. quia in exponitur pro contra vel intra. **I**ntra quoniam scis quod ille fecit hoc peccatum. et credis quod ex tua fraterna correctione corrigetur. tunc vade et corripe eum dulciter scilicet charitatiue et reuerenter. hoc modo proposita simplex et corrigibilis optime et gratanter recipit correctionem.

et sic lucratus eris animam eius secrete inter te et ipsum solum. Et concordat apostolus dei. **F**res si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto. vos qui spirituales estis instruite in spiritu lenitatis. *Gal. vi.* **S**ecundi sunt elati et presumptuosi qui nimis presument de se. de quibus dicit christus quod ad tales corrigendos debet homo venire cum testibus dicendo. Si mihi non creditis petatis a tali et tali qui sunt bone conscientie. Si autem presumptuosus dicit. ego intelligo et scio ita bene sicut vos et ipsi. et vult se excusare. tunc adhibe unum testem vel duos. scilicet auctoritates noui et veteris testamenti dicendo. Quod potestis excusare vos. **E**cce quod dicit scriptura sacra. et hoc est quod dicit christus ibi. Si autem te non audierit ex sua presumptione. adhibe tecum adhuc unum vel duos etc. usque omne verbum. **T**ertij sunt adhuc pteruiores. quia peiores. quia sunt duri et pterui habentes spiritum indictionis. et statim exponunt auctoritates dicentes. **M**elius intelligo ego quam vos. **T**alibus est alius modus seruandus. scilicet allegando determinationem ecclesie vel alicuius sancti doctoris. **E**t sic intelligitur illud verbum christi. **D**icit ecclesia. quia aliter peccatum occultum non posset probare. **I**deo dicit. Si non audierit dic ecclesie. **A**llega determinationem ecclesie. **Q**uarta conditio personarum est iniquorum et malignosorum qui dicunt malum de determinatione ecclesie et de doctoribus sanctis. de quibus dicit christus. **S**it tibi sicut ethnicus et publicanus. **C**ontra tales dicit beatus Iohannes. Si quis venit ad vos. et habet doctrinam. scilicet ecclesiam non affert. nolite eum recipere in domo nec aue ei dixeritis. **Q**ui enim dicit illi aue comunicat operibus eius malignis. *ij. cano. i.* **N**ota de operibus malignis. scilicet despectiue loquendo dicens. **Q**uid ad me de determinatione ecclesie vel pape vel doctorum. **E**cce opera maligna. **S**ecunda doctrina est spiritualis iurisdictionis quam habent prelati ecclesiastici et presbyteri ibi. **A**men amen dico vobis. quecumque ligaueritis super terram erunt ligata et in celis. et quecumque solueritis super terram erunt soluta et in celis. **N**ota amen. id est certe. **E**t loquebatur christus apostolus et discipulis tanquam prelati et presbyteris. et in persona ipsorum nobis ecclesiasticis. **H**ec iurisdictionis spiritualis singulariter ostenditur et seruatur in confessione sacramentali in qua confessor soluit et ligat. **S**oluit autem cum absoluit a vinculis peccatorum peccatorem. quia quot peccata habet anima tot vinculis est ligata in illo membro pro quod peccauit. **D**icit quod anima habet omnia membra ut corpus. et sunt spiritualia. **E**t si homo peccat iurando vel proximum diffamando etc. anima ligatur in gutture. **I**dem de alijs auctoritatibus. **I**niquitates sue capiunt impium et funibus peccatorum suorum quisque restringitur. **P**rouer. v. **I**tem **F**unes peccatorum circumplexi sunt me. *ps. cxviii.* **S**ed quando peccata confiteris cum proposito non redeundi ad peccata et absoluitur a confessore. solutus est etiam in celo.

Feria tertia post Oculi

apud dñm. Deinde ligat pñiam iniungendo Si
cut bonus medicus soluit ligamēta infirmis. et
imposita sibi medicina ligat itez. ita facit cōfes-
sor q̄ soluit ligamenta peccator. Deinde ligat
pñiam. hec corda pñie dz esse de tribus filis. s. ie
iunij. ofois z clyne dicendo penitenti. faciatis
h̄et h̄. Ista sunt q̄ ligant z obligant ipm̄ in terra
z in celo coram deo ad faciendum pñiam iniun-
ctam. als̄ damnabit. Ecce q̄re dicit. Amē dico
vob. q̄cūq; ligaueritis sup̄ terram. s. in peniten-
tius iniunctis. erunt ligata z in cel. Pec spūal̄ iu-
risdictio fuit p̄mo cōmissa. b. Petro aplo qm̄ dī-
xit sibi x̄ps. Dabo tibi clauēs regni celoz. mat.
xv. Deinde cōmisit eam oibus apostol̄ dicens
Amen dico zc. Que est istius rō: dicendum ad
ostendendū q̄ ista pt̄as eccl̄astica est in papa sō-
taliter in facto iurisdic̄tis spūalis. tm̄ posse h̄z
papa q̄tum habuit. b. Petrus ap̄ls. lz nō in mī-
racul̄ faciendis. Et a papa descendit potestas i
alios. sicut sentimēta sunt fontalr̄ in capite. z ab
ip̄o descendūt z deriuant̄ in alijs mēbris. Que
stio hic. Exquo deus cōmisit suaz pt̄atem psby-
teris qd̄ in isto casu est faciendū qm̄ pct̄oz nō p-
ponit abstinere a peccatis. vel qz nō voluit resti-
tuere vel remittere iniuriā vel petere veniaz ab
offenso. vel non vult recedere a mala societate.
z p̄fessor ex ignorantia vel verecūdia vel fauo-
re. ne dñs qz est magnus hō indignet̄ ipm̄ ab-
soluit eum. de facto est questio. si est absolutus
vel nō: Et vid̄ q̄ sic. exquo x̄ps vniūsalit̄ dixit
quēcūq; solueritis sup̄ ter. zc. Aliqui doctores
tam theologi q̄ iuriste expediunt se de rñsione
aliqd̄ addendo q̄ hoc intelligit̄ clauē nō errāte
id est p̄fessore. Sed aliē est respondendū z subti-
lius p̄uata vniūsalitate. q̄cūq; soluerit̄ zc. Nō
super terrā. q̄re dicit sup̄ terram magis q̄ in ter-
ra. vel infra terrā: Solutio p̄pter h̄ qm̄ q̄ soluit
ex ignorantia. verecūdia. timore v̄ amore non
soluit sup̄ terram. qz affectōz terrenaz ponit su-
pra se. sed soluit infra terram. Sed si p̄fessor sol-
uit supra terram vniuersalr̄ verū est qd̄ dicit x̄ps
Quēcūq; zc. Q̄ aut̄ sic supra capiat̄ in sac̄ scri-
ptura. auto. Eccl̄. iij. Exaltasti sup̄ terrā. i. sup̄
terrenas affectōes habitatōz meā. Iō qm̄ deus
cōmisit apostol̄ executōz z post suā resurrectōz
declarans eis suam intentōz. z qd̄ voluit dīcere
sup̄ terram dixit. Accipite spūm̄ sanctū quozuz
remiseritis pec̄ zc. Joh̄. xx. Nō accipite spūm̄
sanctum. q. d. in absoluēdo nō moueam̄ amore
vel timore terrenali. sed affectōe spūsancti. Sz
multi miseri p̄fessores ponunt se infra terraz. qz
non respiciūt nisi amorem carnalem. v̄ vt habe-
ant pecunias zc. Hanc pt̄atem nō cōmisit deus
hoibus añ suam incarnatōz. imo dicebāt iudei
z bñ. Quis pōt peccata dimittere nisi sol̄ de? z
Bar. ij. Sed exquo deus fecit se hoīem et as-
sumpsit sorozē n̄am. s. humanitatē in tanta cō-

iunctōe q̄ iam nō sunt duo s̄ vna p̄sona. voluit
exaltare hoīes committens eis posse diuinuz. s.
remittere peccata. Ecce rō q̄re sacerdotes h̄nt
tantā pt̄atem. P̄tz etiam rñsio ad illos q̄ dicūt.
B̄ndictum tps erat antiq̄tus. qz non oportet
bat p̄fiteri peccata. imo erat maledictum tēpus
qz deus non fecerat mḡros rōnales. qz ip̄e erat
ita terribil̄ z durus. qz neminem absoluebat vt
haberet gl̄am. Tertia doctrina est de exaudi-
bili oratiōe. s. quem modū debem̄ tenere i n̄ris
ofoib̄ vt exaudiamur. ibi. Itez dico vob q̄ si
duo ex vob̄ consenserint sup̄ terrā de oī re q̄cū-
q; petierint fiet ill̄ a patre meo qui in cel̄ est. h̄ic
dan̄t multe expositōes sed recipiā illā q̄ magis
facit intellectū. z p̄cordat cū textu. In dicta au-
toritate ponunt tres conditōes. Prima ibi. si
duo ex vob̄ cōsenserint. Isti duo sunt cor z lin-
gua q̄ debent p̄sentire. i. p̄cordare in oratōe s̄
dz exaudiri. qz nō est dāda lingua deo z cor mū-
do. de mundanis cogitādo. qz talibus dicit x̄ps.
h̄ic p̄lus labijs me honorat. cor autem eorum
longe est a me. sine cā. i. sine vtilitate colunt me.
Mat. xv. Ideo ap̄ls. Si ozem lingua. sup̄. tan-
tum mens mea sine fructu est. j. Chorl. xliij. Ci-
prianus Quō deus exaudiet oratōz tuā. quam
tu nō vis audire. h̄ec est cā q̄re m̄trotiens nō ex-
audimur in n̄ris oratōibus. qz ista duo. s. lingua
z cor non p̄cordant. Petitis z nō accipietis. eo
qz male petatis. Jaco. iij. Ideo auḡ. Psalmis
z hymnis cum ozetis deū hoc x̄f̄et in corde qd̄
p̄fer̄ in ore. vel sic. Si duo ex vob̄ p̄senserint
scz iniuriatus z iniurians. qz licet de ql̄ibet par-
te sint aliq̄ plures. tm̄ ad istos duos pōt totum
reduci. z nisi isti duo p̄senserint in bōa pace. als̄
oratio eorū non exaudit̄ a deo. imo quādo orāt
deus claudit sibi aures. Autoz. Esa. j. Cum ex-
tenderitis manus v̄ras auertaz oculos meos a
vob. z cum m̄plicaueritis oratōz nō exaudia
manus em̄ v̄re sanguine plene sunt. Non soluz
ille qui de facto occidit. sed etiā ille q̄ corde desi-
derat mortem inimici h̄z manus plenas sangui-
ne. j. Joh̄. iij. Omnis q̄ odit fratrem suū homi-
cida est zc. Ideo est necessaria p̄cordia inter ip-
sos vt oīo exaudiat̄. Bar. xj. Cum stabitis ad
oratōem dimittite si qd̄ habetis aduersus aliquē.
vt pater vester q̄ est in cel̄ dimittat vob̄ peccata
vestra. qz si non dimiseritis. neq; pater v̄r̄ dimit-
tet vob̄ peccata vestra. Secūdo dicit sup̄ terrā
scz q̄ ista concordia fiat sup̄ terram z non sō ter-
ra. Sup̄ terram petūt illi qui in suis oratōibus
petunt remissionē peccatorū. gl̄am paradisi. tales
audiunt̄ Qd̄cūq; petieritis p̄rem in noīe meo
dabit vob. s. saluatōz. Sub terra petunt illi q̄ i
suis oratōibus petunt diuitias honores q̄s de-
exaudit qm̄q; z qm̄q; nō. Tertio dicit de omī re
q̄cūq; petierint fiet ill̄. s. illud qd̄ meli? z vtilius
z nō dicit fiet illis illud qd̄ petūt. Sz dicūt gl̄ose

S q̄

11. 11

✠

Sermo

et doctores qui intelligit sic fiet illis. supple si petunt rem iustam fiet illi. supple vtiliter et salubriter. Confidentem pete quia vnum de duobus erit. vel accipies quod petis. vel melius quam petas. **Quarta** doctrina est de acceptabili presentia. scilicet quando conuenimus simul et congregamur quomodo poterimus placere deo. **Ubi** sunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi ego sum in medio eorum. **Primo** in nomine meo. nomen proprium christi est ihesus. **Luce. ij.** Vocatum est nomen eius ihesus. **Alia** nomina sunt cognomina. **Quando** congregamur pro salute animarum vel communitatum in nomine iesu quod idem est quod salus vel saluator. **Primo** congregamur in officiis diuinis in nomine iesu. scilicet pro salute animarum. ubi non sunt nisi duo. scilicet ecclesia vel laici vel viri et mulieres. **Ubi** tres scilicet chorus dexter et sinister. et illi qui sunt in medio in pulpito. et ihesus est in medio eorum. **Secundo** congregamur in sermone ubi sunt nisi duo. scilicet presbiter et predicator. vel tres. scilicet ecclesiastici. laici et predicator. et cristus est in medio. **Nota** ergo quod predicator debet diligenter studere et presbiter attente audire. **Nota** quod si quis dormit vel si respicit mulieres et e converso quod dicunt angeli qui sunt cum christo in medio. **Tercio** congregamur nos ecclesiastici ad officium diuinum. et quando dicitur Deus in adiutorium. subito est christus ibi. et chorus inclinatur pro chorus. scilicet christus in medio existenti reuerentiaz exhibendo. **Ergo** reuerenter inclinari debemus. sed quando aliquis stat in composita in choro dicit christus et sancti angeli. domine habet nos labijs honorat. cor autem eius longe est a nobis. **Mat. xv.** **Nota** de b. Martino qui semper timebat in choro. qui interrogatus quare timeret? Respondit quod propter christi presentiam. **Unde** si rex episcopus vel papa esset in choro quomodo staret quilibet honeste et composita. **Nota** et dissolutiones que fiunt in choro. **Quarto** congregantur etiam domi et rectores ciuitatis vel ville in nomine iesu. quando pro bono et vtilitate communitatis conueniunt. ibi est christus in medio. **Nota** si est ibi aliquis rector siue consiliarius non recte incedens. sed respicit carnes vel sanguinem vel munera et non deum angeli christo poterint dicere. **Domine** occidam istum preditorem. **Sed** quando vident ipsum incedentem recta intentione pro vtilitate communitatis commendant ipsum christo. **Idem** quando congregantur pro pace vel causa matrimoniali. ibi est christus in medio. si non mendosa ibi dicant. veritas tamen quando potest taceri. quia non omnis veritas est dicenda in omni loco. **Et** potest dicere quando non mentiuntur. **Tu** in nobis es domine. et nomen sanctum tuum inuocatum est super nos. **Mat. xiiij.** **Quinta** doctrina est de amabili remissione. scilicet remittendo iniurias sibi ad iniuriam. hoc ostendit ibi. accedens ad eum Petrus dixit. **Domine** quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei usque septies? **Dixit** ei ihesus. **Non** dico tibi usque septies. sed usque septuagies septies. **Mat. xvij.** **Omnes** glose ordinarie et exposito-

res dicuntur septuagies septies. id est totiens quotiens. et sic intelligitur. **Nota** tamen quod iste numerus septuagies septies potest exponi tripliciter. scilicet collectivae. diuinae et multiplicatiuae. **Collectivae** exponendo septuagies septies. id est septuaginta et septem vicibus. **Ratio** quia in sacra scriptura numerus septenarius significat vniuersalitatem perfectam et totalitatem. **Unde** **Thob. xij.** legitur quod dixit angelus raphael **Thobie.** Ego sum angelus Raphael vnus de septem qui stamus ante deum. ubi docet glo. **Unde** de vniuersis. quando ergo septies coniungitur cum septuaginta tunc significat vniuersalitatem. **Secundo** exponitur diuinae sic. septuagies ex vna parte. scilicet debes remittere. et septies ex alia. scilicet debes remittere. **Unde** legitur **Leui. xxv.** quod dominus ordinauit iudeis iubileum de septem in septem annis. ut permitterent quiescere terram ne seminarent neque colligerent di. **Sex** annis feres agrum tuum. et sex annis putabis vineam tuam colligere fructus eius. **Septimo** autem anno erit sabbatum requies domini. **Item** ordinauit alius iubileum septem annorum et in illo remittebatur omne debitum di. **Sanctificabis** annum quinquagesimum et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terre. **Leui. xxv.** **In** quo ostenditur et innuit nobis duplex modus remissionis. **Primus** ut permittamus quiescere terram. scilicet corpus proximi ne sibi noceamus vindictam recipiendo. **Secundo** remittere omne debitum. scilicet omne odium et iram cordis. **Tercio** potest exponi multiplicatiuae. tunc septuagies septem. id est septuaginta vicibus septem. que sunt. ccccxc. in quo numero innuunt nobis septuaginta hebdomade. ut habet **Daniel. ix.** Septuaginta hebdomade significat tot anni transire debebant a danieli usque ad christum. **Et** ista expositio tangit causam remissionis. quia sicut christus virtute passionis sue venit ad remittendum peccata. sic nos exemplo christi debemus remittere iniurias. **Eph. iij.** Estote benigni inuicem et misericordes donantes iniuriam sicut deus in christo nobis donauit. **Prima** expositio tangit numerum remissionis. quia septuagies septies. id est totiens quotiens. **Secunda** tangit modum non tangendo corpus. **Tertia** tangit causam. quia nos exemplo christi debemus remittere et amore sui. ut eleuemur ex parte in gaudium eternum.

Feria quarta post dominicam tertiam quadragesime. **Sermo.**

Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum. **Mat. xv.** **Sermo** erit de sancto euangelio. **Sanctum** euangelium continet tres magnas questiones que fuerunt per christum disputate et determinate. **Prima** fuit phariseorum contra christum. et ista fuit infectiua et maliciosa. **Secunda** fuit contra iudeos. et ista fuit instructiua et vir-

Feria quarta post Oculi

tuosa. Tertia fuit discipulorum cum christo. et ista fuit dubitativa et timorosa. De prima questione quam fecerunt iudei pro christo dicit thema. Quare discipuli tui etc. Prima conclusio fuit phariseorum contra christum. Pro cuius declaracione sciendum quod iudei fuerant antiquitus magnam mundiciam exteriorum lauando sepe manus. faciem pedes vestimenta. et totum corpus et vasa. et in hoc faciebant magnam vim ut extra essent mundi. Auctoritas. Pharisei et omnes iudei nisi crebro lauent manus suas non manducant tenentes traditiones seniorum. scilicet ordinationes et consuetudines eis traditas ab antiquis. Mat. vii. Sed intus de mundicia anime non curabant. imo anima erat immunda et plena macula. supbie. auaricie. luxurie. iracundie. et alijs peccatis. Ideo dicit eis. Ne vobis scribe et pharisei ipocrite qui mundatis quod deforis est calicis et parapsidis. et intus estis pleni rapina. Mat. xxiii. Sed christus ostendebat oppositum discipulis suis. scilicet ut fuerant mundiciam interiorum ne in intellectu haberent maculam erroris nec in voluntate odium nec rancorem. nec in memoria desiderium vindicte. nec in corde supbiam nec malam cogitacionem. et quod vitarent peccata. De mundicia autem corporis ad extra non multum curabat. nec de ablutione manuum quando debebant comedere. propter quod iudei infective dixerunt christo. Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum. non enim lauant manus suas cum panem manducant. Ecce hic questio infectiva et maliciose. quod non est culpa discipulorum sed tua qui es immundus. Ideo male nutris discipulos tuos quibus respondit christus excusando suos discipulos de peccato. sed non de rusticitate. Non quod intrat in os coinquinat hominem. sed quod procedit ex ore. Et dixit eis septem peccata in quibus ipsi erant culpabiles. Et isto modo prima questio fuit disputata seu determinata. Porro. In hoc defectu iudeorum sunt modo multi christiani qui habent magnam curam et diligentiam de mundicia exteriori se lauando et purificando manus. faciem. corpus. et non curant de mundicia interiori et spirituali. scilicet animarum que sunt immunde et maculate per usuram. rapinas. furta etc. que non possunt mundari nisi aqua restitutionis. Quia non dimittit peccatum nisi restituatur ablatum. Regula theologie et iuris. Item camisia corporis lauat quolibet mense. secus de camisia anime que est conscientia. Aug. Homo bona vis habere et bonus non vis esse. quod est quod malum vis habere: nihil omnino. non vxor. non filium non tunicam. puto vere nec caligam. rogo prepone aiam calige tue. Et nota quod caliga dissuta fuit. sic anima misera dissuta per odium rancorem fuit cum amore. primi cum filio dilectionis et acuaritatis. Juxta illud apostoli. Super omnia caritatem habete quod est vinculum perfectiois. Item caliga plena pulueribus excutit. sic anima plena pulueribus

per auariciam excutit per restitutionem et elemosinam largitionem. Item caliga immunda lauat. sic anima lauanda est in fonte baptismatis. Ideo dicebat christus. Ne vobis scribe et pharisei ipocrite. qui mundatis quod deforis est calicis et parapsidis. intus autem estis pleni rapina et immundicia. Pharisee ecce munda prius quod intus est calicis et parapsidis ut fiat et id quod deforis est mundum. Mat. xxiii. Etiam hec christi maledictio non tangat vos. Ideo teneatis consilium Esaie. qui loquens de mundicia spirituali in persona dei dicit. Lauamini mundum estote. Esa. i. Secunda questio fuit pro iudeis dicens. Quare vos transgredimini mandata dei propter traditionem vestram. Hec questio fuit instructiva et vtuosa. Pro cuius declaracione sciendum quod iudei illi cum quibus disputabat erant maiores et rectores populi et sacerdotes. et erant ita auari quod faciebant taliter quod tota pecunia populi venit ad manus eorum. faciebant ordinationes et leges pro precepta dei taliter quod omnia vota oblationes sacrificia diuitie. promittunt venerunt ad manus eorum. propter hoc dicebant populo. quod sicut deus valeret plus quam omnia alia. ita etiam quod sibi offerretur est melius. Ideo si aliquid vestrum tenet aliquid de malo iniusto. offerat illud deo in templo. et non oportet facere aliam restitutionem. quia totum est dei. Quia domini est terra et plenitudo eius. orbis terrarum et vni. etc. Ideo offerendo sibi illud datur domino principali. quam si aliquid recipit a fuitore alicuius datur illud domino suo excusat etc. Ecce qualis modus dandi pecunias qui quidem est pro preceptum dei quod precipit esse restitutionem. Item si filii habebant parentes indigentes. si offerebant deo in templo illud quod debebant dare subueniendo parentibus excusabant. etiam si morerentur fame. quia deus est principalis pater. Ecce leges et ordinationes ipsorum malas. propter quod multi non curabant restituere nec parentibus succurrere. et sic frangebant precepta dei. propter quod dixit eis. Quare vos transgredimini mandatum dei propter traditionem vestram. Nam deus dixit. Honora patrem et matrem. Et qui maledixit patri aut matri morte morietur. vos autem dicitis. id est ad dicendum alios inducitis. Quicumque dixerit patri aut matri. Quod pater o matris munus quodcumque est oblatum in templo ex me. id est ex mea deuotione. tibi proderit ad utilitatem anime magis quam si darem tibi. quia tunc proderet soli corpori. vel tibi proderit. quod non. imo sacrilegus es si acceperis quod deo deuouit. ut videtur intelligere Hiero. Et sic non honorauit patrem et matrem. et irritum fecistis mandatum dei propter traditionem vestram. ipocrite bene prophetauit de vobis Esa. di. Populus hic labijs me honorat. cor autem eorum longe est a me. bene sine causa colunt me docentes doctrinas et mandata hominum. Et dixit. au dicit. Non quod in os intrat coinquinat hominem sed quod exit de ore hoc coinquinat hominem.

Sermo

Ecce hic questio correctiua ⁊ vtuosa. Illi autē nō poterāt respōdere. ¶ **H**ozalr habemus h̄ duas instructōes. Prima tangit aliq̄s ecclesiasticos q̄ volunt omnia h̄re. vt illi pessimi iudei. siue p̄ capellanas siue p̄ anniuersaria siue missas ⁊c. querentes ⁊ tenētes varios modos vt habeant pecunias a gentibus dicentes. **B**ate h̄ elemosynas. ex q̄bus remittunt vob̄ q̄dragesime fracte. ⁊ vota. ⁊ p̄cussiones parentum ⁊ h̄mōi. q̄ papa non possit absoluere sine p̄tritōe. Quibus potest dici. **Q**uare vos transgredimini? **S**ecunda instructio quam tangit deus est questio. quare x̄ps dimissis alijs peccatis in q̄bus erant nimis culpabiles iudei cuz q̄bus disputabat singulariter eos resp̄hendit de peccato p̄tra honorem parentū? **R**espōsio q̄ hoc fecit x̄ps ad exemplum nostrū ad ostendendum quantā vim facit deus p̄ hos. q̄ si nō esset p̄ceptum diuinum de honore parentum. tñ natura docet q̄ tenemur honorare parētes ⁊ eis subuenire. vñ cogita quot mala sustinuit mater portādo i vtero pariendo. nutriēdo. mastico. mundādo. ⁊c. **I**deo dicit scriptura sancta. **H**onora patrem tuum. ⁊ gemit̄ m̄ris tue ne obliuiscaris. memēto qm̄ nisi p̄ illos natus nō fuisses. ⁊ retribue illis quō ⁊ illi tibi. **E**cci. viij. **N**ota hic de romāis gentilibus quomō antiq̄tus adorabant diūsas imagines tam hominū q̄ iumētōrū. sed nō adorabāt imagines auiū nisi solum de ciconia. ⁊ h̄ p̄pter honorem quem faciūt parentibus. quia p̄uident eis in senectute. p̄pter hoc dixerūt romani q̄ aliquid haberet diuinitatis. ⁊ iō adorabant imaginem ciconie. **N**ota hic q̄ legif̄ in factis notabilibus romanorum de illa muliere ad mortem sentiata vt in captōne moreretur fame **A**d quam veniebat filia dādo sibi lac ⁊c. **H**oc narrat **V**alerius maxim̄. **I**deo de honore parentū habemus **E**ph. vj. **F**ilij obedite parentibus vestris in domino. **N**ota in domino. non dicit p̄ dñm. hoc iussum est p̄ moysen. **H**onora patrem tuum ⁊ matrem tuā. vt bñ sit tibi. s. in diuinijs temporalibus ⁊ sis longeuus super terram. scz in bona ⁊ longa vita. **E**xo. xx. ¶ **T**ertia q̄stio fuit apostolorū cum x̄po que fuit q̄stio dubitativa ⁊ timorosa di. **S**cis q̄ pharisei audito h̄ v̄bo scandalizati sūt. **P**ro cuius declaratiōe sciendū. q̄ videns x̄pus q̄ pharisei ex suis verbis non fuerunt correcti nec emēdati dixit eis. **I**pocrite ab ypos qd̄ ē sub ⁊ crisis qd̄ est auruz id̄ ē supra deaurati. bene p̄phetat de vob̄ **E**sa. dicens. **P**opulus hic labijs me honorat ⁊c. q̄ ore deum laudabāt. sed ope p̄ deum faciebant. **I**deo x̄pus. **S**ine cā colunt me. i. sine vtilitate. **P**ostq̄ aut̄ vocauit eos ipocritas indiḡti sunt p̄ x̄pm̄ minando sibi ad mortem. p̄pter qd̄ apostoli dixerunt x̄po cum timore. **S**cis quia iudei audito h̄ v̄bo ⁊c. **Q**uibus respōdit x̄ps. **O**mis

plantatio quam non plantauit pater meus eradicabitur. finite illos ceci sunt ⁊ duces cecorū. **C**ecus autem si ceco ducatum p̄stat ambo in foueā cadūt. **T**unc dixit **P**etrus. **E**dissere nob̄ parabolam. **A**t ille. non intelligitis omne qd̄ intrat i os in ventrem vadit ⁊ in secessum emittit. **Q**ue aut̄ p̄cedunt de ore de corde creūt. ⁊ ea coinquinant hominem. **D**e corde creūt cogitatōes male homicidia. furta. adulteria. falsa testimonia. blasphemie. hec sunt que coinquināt homines. nō lotis aut̄ manibus manducare panem nō coinquinat hoīem. **N**ota omis plantatio. **A**ntiq̄tus synagoga dicebat vinea domi. **E**sa. v. siue ortus domi sicut modo eccl̄a. **P**lati erāt arbores magne. plus v̄bo plante. **T**empe aut̄ christi prelati erant plātati in synagoga. ⁊ nō a deo vt aaron. sed a simonia vel a genere ⁊ non p̄ electōes vel sp̄ualem p̄uisionem. sed p̄ intrusionem et p̄ ingressiōem suam. **I**deo dicit x̄ps. **O**mis plātatio ⁊c. eradicabit ⁊c. radicitus. flatu venti. s. vbi x̄pi dicentis in die iudicij. **D**iscēdite a me maledicti ⁊c. **M**at. xxv. **I**deo nō timeatis eos finite illos. si scandalizent nō curatis. **Q**uilibet q̄ respiciat quomō est plantatus in regimine. si p̄ canonicam electōnem. vel sp̄ualem p̄uisionē q̄ quibus papa misit bullas illis penitus ignorantibus tales nō eradicabunt in die iudicij. q̄ pater celestis plantauit eos. ⁊ in morte trāsp̄latabit eos in paradiso. **I**ere. xvij. **E**t erit tanq̄ lignum quod plantat sup̄ aq̄s. qd̄ ad humorem mittit radices suas. ⁊ nō timebit cū venerit est? **S**ed de ill̄ q̄ sunt plantati p̄ simoniam siue rōe generis siue p̄cibus armatis. dicit x̄ps. **O**mnis plantatio quā non plantauit pater me⁹ ⁊c. **I**dē est dicendum de domis temporalibus ⁊ rectorib̄ cōmunitatum. villarū. ciuitatū ⁊c. **I**deo q̄libet respicit a quo est plantatus. q̄ omnis plātatio. ⁊c. **E**t cōcordat scriptura sacra **S**ap. iij. **A**dulterine plantatiōes non dabūt radices altas. et a vento commouebunt. **A**dulterina plantatio. qm̄ v̄cor dat filium alterius viro suo. **I**ta sacra mater eccl̄a que habet x̄pm̄ in sponsum facit p̄ p̄ces ⁊ simoniam plātos qui dicuntur adulterine plantatiōes qui eradicabunt finalr. ¶ **N**ota ceci sunt ⁊c. **Q**uare vocat eos cecos? **R**espōdetur q̄ non ex ignorantia litterarū. q̄ apti erant ⁊ speculatiui. sed vocat eos cecos p̄p̄ maliciaz quam habebant practice cognoscendo peccata aliorū. ⁊ non sua. **S**ap. ij. **E**xcecauit enim illos malicia eorū. **N**ota questionem sup̄ h̄. **S**i cecus cecum ducat. **E**t h̄ quero. **S**i ego cōfiteor alicui ceco ignorantī qui nescit discernere inter lepraz ⁊ non lepram. vel non habet potestatem absoluendi. nunq̄d ex hoc ego ero in piculo cadendī in foueam inferni? **R**espōsio q̄ cōfiteri ignorāti potest contingere dupliciter. vel scienter vel ignorantr. **S**i homo confitef̄ confessorī ignorā

Feria quinta post Oculi

Uigilant. qz hō psumit q est aptus quia est mgr
in theologia vel rector vel p̄latus vel president
ipm abilitat. 7 forte est ignorans. Dico q in ta-
li casu vos estis excusatus. sed ipse solus dāna-
bitur. qz non debebat assumere graduz sine sci-
entia. Eze. iij. Quia tu scientiā repulisti repel-
lam te ne sacerdotio fungaris mihi. Nota quia
tu scientiā repulisti. non dicit. qz scientiā non ha-
buisisti. sed quia scientiā repulisti. quia multi sūt
ignorantes. sed petunt cōsiliū. isti nō repellūt
scientiam. sed illi qui sunt ignorantes 7 non pe-
tunt consiliū. tales repellunt scientiā 7 damnan-
tur. sed quando homo eligit scientē confessorē
ignorantem. bestiam 7 cecū. sicut vsurarij q̄ di-
cunt intra se Si confiteor tali nimis stricte se ha-
bebit. ideo vadam ad tales. Si ergo electiue ce-
cus cecum ducit. ambo cadunt in foueā infernī
Nota hic de illo capitaneo armorū infirmo cui
scutifer adduxit bonum confessorē. qui confi-
tebatur solum de venialibus. 7 de vna nuce ba-
liste quā inuenit semel 7c. sed frater qui sciebat
suam maliciā 7 malam vitā dixit sibi. Audiui
q̄ semel combussisti talem villam. tunc emisit il-
lum confessorē 7 fecit vocari aliū p̄fessorē sim-
plicem 7 ignorantem. s. de ill' cōmunibus quib⁹
omnes volunt p̄fiteri 7 inuitant ad prandiu. 7
confessor ille excusauit peccata illius infirmi. de
talibus intelligit. Si cecus cecū ducat. Trinaz
inter nos non sint aliqui q̄ scienter eligunt p̄fes-
sores ignorantē. vt sunt vsurarij. concubinarij
7c. Eligatis bonos 7 prudentes confessores. qz
melior est hic purgare peccata q̄ in inferno. vbi
nulla est redemptio.

|| Feria q̄nta post Oculi. Sermo p̄mus.

Erat predicans

in synagogis galilee. Luc. iij. Ser-
mo n̄r erit de sancto euangelio 7c.

Sanctū euangelium hodiernū declarat nob̄ de
domino nostro ihu xp̄o quatuor magnas et al-
tas excellentias.

Prima diuina potentia.

Secunda humana clementia.

Tertia p̄fecta sanctitas.

Quarta extensa charitas.

De quarta. s. extensa charitate xp̄i. qz exibat p̄-
dicando nō solum in magnis villis. sed etiam in
paruis 7 synagogis. de hoc loquit̄ thema dicēs
Erat p̄dicans in synagogis galilee. Pr̄ia excel-
lentia xp̄i quam nob̄ declarat sanctū euāgelium
est diuina potētia que est facere de creaturis vt
sibi placet. iuxta suū imperiū statim fit vt ipse p̄-
cipit. Qm̄ si deus diceret monti transi hinc. sta-
tim esset factum 7c. Secus de nobis. qz si volu-
mus aliqd̄ facere oportet nos laborare 7 in tem-
pore 7 cū instrumentis necessarijs 7 cum auxilio
opari. sed deus dixit 7 facta sunt. ps. xxxij. nec

indiget instrumentis nec auxilio alicui⁹. imo q̄c/
quid facit p̄ creaturas p̄t p̄ seipm̄ facere imme-
diate. Hec diuina potētia ostendit̄ in principio
euāgelij vbi legit̄ q̄ xp̄us impando curauit mu-
liera a febris. Surgens ih̄s de synagoga i-
trauit in domum simonis leprosi. socrus autē si-
monis leprosi tenebat magnis febris. 7 roga-
uerunt illū p̄ ea. Stans autē impauit febris 7
dimisit illam. 7 p̄tinuo surgens ministravit illis
In quo ostendit̄ potentia in xp̄o faciens d̄ crea-
turis. s. de infirmitate 7 sanitate. sicut vult solo
impio voluntatis. Nota hic duo secreta mora-
lia. Primū cogitando conditōz infirmitatis ibi
Tenebat magnis febris. Scdm̄ cogitādo mo-
dum curatōis ibi. impat febris. Pro p̄mo nō.
q̄ hec febris vt dicit glosa moral' significat pec-
catum mortale. Rō qz peccatum mortale habz
p̄ditōes febris. Rō. qm̄ sicut morbus siue infir-
mitas febris p̄mittit initiū. s. frigus an̄q̄ veniat
Ita peccatum mortale p̄mittit initiū. s. frig⁹ ne-
gligētie bonorū operū. Item aufert appetituz
comedendi. 7 deordinat gustū corpis. Hoc idē
facit peccatū mortale. q̄diu p̄sona est diligēs i
bonis opibus iuxta suū statū 7 p̄ditōz. deus
p̄fuit ipam a febre peccati mortal'. Sed statim
q̄ p̄sona dimittit diligentiam 7 deuotōz. quia
iam nō dicit horas distincte. nec facit oratōz vt
p̄fuit. sed sic paulatim infrigidat. statim sequit̄
peccatum mortale. Quod p̄t practice declara-
ri tam in religiosis q̄ in clericis q̄ etiam laicis.
q̄diu em̄ religiosus fuit cum diligentia regu-
lam 7 ceremonias in cibo. potu 7c. deus p̄fuit
ipum a febre peccati mortal'. Sed qm̄ miser reli-
giosus mō dimittit vnam ceremoniā mō aliā di-
cendo. vere sufficit mihi f̄uare vota essentialia
7 p̄cepta. qz ceremonie non obligāt ad peccatū.
ergo non tenebo. statim cadet in peccatū. qz q̄-
uis non obligāt tñ p̄fuant a peccato ceremonie
7 q̄ ista negligit statim in peccatuz cadit. Qm̄ si
religiosus nō sit ceremoniosus erit criminofus.
viciosus. luxuriosus 7c. Idem de p̄bytero qm̄
dicit officium suū cum diligentia. surgit de no-
cte ad matutinas. dicit missam cum deuotōe. 7
nō p̄ pecunia 7c. de' custodit ipm̄ a febre pec-
cati mortal'. Sed quādo incipit infrigidari p̄
negligentiam 7 indeuotōnem statim sequit̄ fe-
bris peccati mortal'. Idem de laicis q̄diu sūt
diligentes in aliquo bono mō viuendi recepto
scz orandi. p̄fitendi. cōmunicandi. deus p̄fuit
ipos a febre peccati. Sed postq̄ incipiunt frige-
scere p̄ negligentiam dicendo. nūqd̄ oportz facē
tanta 7c. statim sequit̄ febris peccati mortal'.
Autoritas. Ab aq̄s niuiū transiet ad calozē ni-
mium. 7 vsqz ad inferos peccatū illius. Job. xx
iij. Nota ab aquis niuiū. i. a negligentijs bono-
rum operū transit. suple peccator. ad calozē ni-
mium. s. peccati mortal' qd̄ vrit corpus 7 animā

Item alia Autoritas. Unusquisque temptat a sua concupiscentia abstractus. i. separatus. s. a spūalibus et bonis opibus et electus. i. impulsus. s. ad temporalia. **Jaco. j.** Ergo custodite vos a frigore negligentie et indevotionis. et continuatē bonam vitam inceptam. ¶ **Quantū ad scdm cogitādo modum curatōis.** Primo rogauerūt illū p̄ ea. **Secūdo stetit.** Tertio impauit febri. **Hunc modū tenet deus sanando animas n̄ras a febribus pctōrum mortaliū p̄ pdicatōz in qua fit p̄mo rogatio siue oratio. p̄mo dicendo Ave maria. Scdo stat p̄dicator altius. qz tenet locum xp̄i. qz nō d̄z sedere. Tertio imperat. qz loquit̄ in p̄sona christi. **Mat. x.** Non em̄ vos estis qui loquim̄. s̄ spiritus patris vestri qui loquit̄ in vob. **Ideo habent auctoritatem impandi vt gentes dimittant peccata et confiteant̄ r̄c. Et qm̄ peccator q̄ audit s̄monem recipit bonum p̄positum. cauēdi a peccatis. tunc infirmus curat̄ a febre peccati. vnus a febre sup̄bie. alius a febre auaricie. alius a febre luxurie r̄c. Autoritas. Incensa igni et suffossa ab increpatōne vultus tui p̄būt. psal. lxxix. **Pro cuius intellectu sciendū q̄ omnia pctā mortalia sunt septem que cōmittunt̄ duplici. v̄l ex concupiscentia mali. vel ex negligentia boni. Et p̄mo veniūt septem peccata mortalia q̄si incensa igni. s. ex concupiscentia ignita. De qua dicit scriptura. Ignis est vsqz ad p̄summatōnez deuorans. Job. xxxj. Unde sup̄bia. auaricia. luxuria. gula. ira. non sunt nisi ignis et inflatio. Alia duo peccata. s. inuidia et accidia dicūt̄ suffossa. i. suffossa. qz veniūt ex negligentia. Qui aut̄ vult diruere aliquaz domū. subtus cauat p̄mo ip̄m fūdamētum. Sic fundamenta christiani sunt lapides bonozū operū vnita et solidata bitumine charitatis siue dilectōnis. Sed peccatum inuidie suffodit et expellit bitumen charitatis. et peccatum accidie diruit lapides bonozū operū. Ecce quare dicit. incensa igni et suffossa. remediū est ab increpatōne vultus tui. s. pdicatōis p̄būt sup̄le. peccata. et sequit̄ sanitas. **Predicatio d̄z vultus dei. R̄c. qm̄ sicut in facie cognoscit̄ persona. ita deus cognoscitur a nobis in pdicatōne quomō est vnus deus in essentia. et trinus in p̄sonis. **David ps. lxxvj. Faciem tuam dñe req̄ram. i. pdicatōnem. Scda x̄tus xp̄i quā declarat nobis euangeliū est humana clemētia. **Pro cuius intellectu sciendū q̄ xp̄us erat ver⁹ de⁹ et verus hō. **Ideo non sp̄ faciebat opa diuina. ne diceret̄ solum deus. nec faciebat opa humana ne diceret̄ solum hō. sed aliqñ siml̄ faciebat opa soli deo p̄p̄a. vt curare infirmos. etiaz aliq̄ humanitatis vt infirmos manibus tangēdo vt medicus. **Ideo dicit secūda ps euāgelij. Cū sol occidisset omnes q̄ habebant infirmos varijs languoribus ducebant illos ad eum. at ille singul̄ manus imponens curabat eos. **Nota h̄ duo se-******************

creta. **Primum cogitādo modū curatōis istoꝝ infirmozum diuersum. p̄mo dicit q̄ omēs q̄ habebāt infirmos. Et qlibet infirmus dicebat suā infirmitatem. et xp̄s singulis manus imponens q̄ solo d̄bo poterat simul omēs sanare. in singulis manus imponebat dicendo. **fm̄ fidem et deuotionem tuā fiat tibi. **In hoc ostendit xp̄us curatōnem nostram quam ip̄e facit de peccatis in sacramentali p̄fessione ad quem oportet venire vnum post aliū. qz si omnes siml̄ p̄fiterent̄ nihil valeret p̄fessio tal. **Sed qlibet homo debet dicere suam infirmitatem. i. suum peccatū quantū scit et potest. **Nota p̄ illos qui dicunt confessor. Interrogate me. qz nō recordor de aliq̄ peccato. **Sed si confessor esset auisatus dicēdo. qd̄ mibi dicitis de tali vicina vestra: respōderet sibi. nō solum peccata mortalia. s̄ etiam venialia. et de suis dicit q̄ non recordat̄. **Oportet q̄ vobinet dicatis peccata. put scitis et poteritis recordari peccata p̄terita cogitādo membra p̄ que homo potest peccare. s. p̄. cor. os. manus. oculos. aures r̄c. licet confessor sciat. tamen oportet dicere cōfitemem p̄sonalr̄ totum. quia xp̄s iam sciebat infirmitates illoꝝ. tamē ip̄e volebat q̄ ip̄met dicerent. **Sic p̄fiteri nihil aliud est q̄ dicere suam infirmitatem. s. dicendo. ego sum sup̄bus. i. v̄tus sup̄bie intrauit animam meam. **Ideo pater curetis me. **Idem de alijs peccatis. **Tūc confessor imponens manū suam qd̄ est de bñ esse et nō de necessitate absolutōis di. in effectu. **fm̄ tuam fidem et deuotionem sis absolutus de pctis tuis **Ideo dicit xp̄us confessoribus. **In nomine meo sup̄ egros manus imponent et bene habebunt. **Bar. vlti. **Nota in nomine meo. qz auctoritate xp̄i possunt absoluere et nō aliter. **Nota q̄ triplex est gradus penitētie cōtra aliquos cōfessores dicentes q̄ penitētie sunt arbitrarie. qdam sunt ex lege dei mandate. qdam sunt p̄ ecclesiaz ordinate. quedam sunt p̄ cōfessorem impositae. **Penitentie ex lege dei mandate sunt. vt qui fecit furtum restituat. **Ista penitētia non est arbitrarie. sed de lege dei. **Redde quod debes. nec confessor siue papa potest dispensare. **Itē si insuristi aliquem oportet petere veniam. qz d̄ lege dei est. **Secūdo quedam penitētie sunt ab ecclesia ordinate. **Dicūt aliqui iuriste et etiā theolog. q̄ p̄ quolibet peccato mortali debet septez annis de penitētia. als̄ complebit̄ in purgatorio sed p̄ penitentiā et indulgentias refecant̄. sed q̄ litas penitētie est arbitrarie. **¶ Secūda moralitas cogitando t̄pus in quo xp̄us curabat infirmos ibi. **Cum sol occidisset. **In sacra scriptura xp̄us dicit̄ sol. **Ideo dicit eccl̄a v̄gini **Marie. **Felix nanqz es sacra v̄go r̄c. **Occasus solis iusticie fuit in cruce in die passionis. quia tunc terra fuit interposita inter ip̄m et nos. quādo anima eius fuit in inferno. et corpus in sepulcro. **Cum**

Feria quinta post Oculi

ergo sol occidisset. qz est conclusio oim doctorū
qz sacramentū pnie sicut cetera hz virtutem a pas-
sione xpi. Ideo qñ absoluit peccator dz cogita-
re qz omnia vulnera xpi sunt apta. z sanguis ef-
fundit sup eum. Ideo apłus heb. ix. Sanguis
xpi emundauit consciam nřam ab opibus mor-
tuis ad fuiendum deo viuenti. Genesis. xx viij
Post sol occubitu vidit iacob in somnis scalā
cui? cacumē tāgebat celū. pes terrā. angeli ascē-
debant z descendebant. z dñm vidit ibi innixū
scale. Hec scala est penitentia. q̄ tot hz ḡdus q̄t
sunt opa penitentialia. Hec scala ante occubitu
sol iusticie stabat sub terra. qz habebat pedes in
inferno z caput hic in terra p quā descendebāt
ad infernum omēs qui faciebant pñiam. **I**ō da-
uid. Quis est hō qui viuit z nō videbit mortem
eruet animā suā de manu inferi zc. **S**z post
sol occubitu. s. in die passionis xps erexit hāc
scalā sup terrā tenens pedem z caput i celū
z in ascensione ascendit p ipam ipse xps cū suis
patribus. Ideo illi qui mō faciunt pñiam ascē-
dunt in celum p ipam. Ideo xps. Penitentiaz
agite appropinq̄bit em̄ regnum celo z **M**atth.
iij. Et dicit qz angeli ascendebāt z descendebāt
p eam ad innuendum qz penitētes contemplatū
ui ascendunt ad celum p̄templando dñm z orā-
do. Actiui autē ascendūt p opa miscōie ad deū.
z descendunt ad subueniendum primo p opa
miscōie. Et dñs qui stat in capite scale inuitat
eos dī. Venite ad me omnes qui laboratī z one-
rati estis. z ego reficiam vos. **M**at. xj. Ecce q̄-
re dicit. Cum sol occidisset. qm̄ ante nullus po-
tuit intrare celum p penitentiā. **T**ertia virtus
quam ostendit sanctum euangeliū de xpo est p-
fecta sanctitas que cōsistit in vitando et extirpā-
do opa diaboli. Quanto em̄ psona est sanctior
z pfectior. tanto magis sibi displicent opa dia-
boli z vitat illa. De virtute dicit euangeliū. Exi-
bant autem a multis demonia clamantia z dicē-
tia. qz tu es filius dei. Et increpans non sinebat
ea loqui. qm̄ sciebant ipm̄ esse xpm̄. Ecce hic p-
fecta sanctitas. Est hic questio q̄re non sinebat
ea loq̄ cum dicerent veritatē? qz forte iudei cre-
diderunt ipm̄ esse xpm̄ z saluatorem mūdi testi-
monio demonū. Respondet triplici rōe. **P**ria
ratio ne veris fallā miscēt. **S**ecūda ratio ne vi-
deret ab ipis testimoniū querere. qz pharisei
tam dicebāt ipm̄ in beelzebub eijcere demonia.
Tertia dādo nob̄ exemplum ne queramus ab
eis auxiliū in aliquo. **N**ota hic duas alias re-
sponsiones. **R**esponsio p̄ma litteral quare non
sinebat ea loqui. qz conditio est demonis nō di-
cere veritatem nisi dupliciter. vel coactus p ali-
quam sanctam psonam. vel vt decipiat. **S**icut
p̄mo aliquam veritatem quam p̄testat vt leui?
Nota hic de corona regis francie de q̄ diabol?

diffamauit militem mēdose quasi ipse destructu-
rus esset regnum eius. Ideo de diabolo dz Jo-
han. viij. In veritate nō stetit. **G**losa augl. bene
fuit in veritate. qz bonus z sanctus a deo creat?
sed non stetit. **Q**uādo autem demones dixerūt
xpo. tu es filius dei zc. xpus non sinebat ea loq̄
amplius. ne forte dicerent aliquod mendacium
qz forte dixissent. tu es filius dei. sed non potes
mutare legem moysi vel similia. q̄ nō sinebat ea
loqui. **S**ecunda responsio est moralis vt xpus
daret nobis exemplū. qz p nullo bono q̄tumcū
qz magno debemus q̄rere consiliū demonū. nec
p sanitate nec p filijs habendis. nec p re p̄dita
est recurrere ad ipos. Ideo xps non sinebat ea
loqui etiam p tāto bono. s. p conuersione iudeo-
rum. **N**ota hic quomō demones nesciūt omnia
vt ptz de. ix. electoribus regis existētibus in ca-
stro quomō diabolus nunq̄ potuit scire qd̄ ibi
tractarent. licet a multis inuocaret. **N**ota quō
in veteri lege puniebant recurrentes ad demo-
nes. **L**euiti. xx. Anima que declinauerit ad ma-
gos z arriolos. z fornicata fuerit cum eis ponā
faciem meam contra eam. z interficiam eam de
medio populi mei. **N**ota fornicata fuerit. quo-
niaz sicut mulier dimisso viro adheret ribaldo
fornicat est adultera. **I**ta xpianus qui dimisso
xpo recurrit ad diuinos. **I**tez nota quomō pu-
niebatur etiam diuinus **L**eui. xx. Vir siue mu-
lier in q̄bus phitonicus siue diuinarōis fuit spi-
ritus morte moriant lapidibus obruent eos. s. a
guis eorū sit sup illos. **Q**uarta virtus est exten-
sa charitas. de qua dicit thema. **E**rat p̄dicās i
synagogis galilee. **D**e hac virtute dicit euangeliū
Facta autem die egressus ibat in des̄tū locum.
z turbe requirebant eum. z venerūt vsqz ad ip-
sum z detinebant illū ne discederet ab eis. **Q**ui
bus ille ait. quia z alijs ciuitatib? oportz me euā-
gelizare regnum dei. qz ideo missus suz. **E**t erat
p̄dicans in synagogis galilee. **M**ozalr̄ habent
hic doctrinam p̄dicatores xbi dei in hoc qz dic̄
xpus. alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare.
Dicit decretal. cum exinuncto. qz tñ est officiū
p̄dicatores qz filius dei non verecundaret dice-
re qz ad hoc erat missus. **I**am dicta decretal vo-
cat officium p̄dicatōnis p̄cipuū officiū in ecclā
dei. Ideo amore dei vadatis ad p̄dicandū dili-
genter. **S**ed mō iam vidz completum illud qd̄
plangendo dicebat **H**iere. **T**hien. iij. **P**aruu-
li petierūt panem. z nō erat q̄ frangeret eis. **P**a-
nis animarū est vbum dei. **M**at. iij. **N**ō in so-
lo pane viuit homo. sed in omi xbo quod p̄ce-
dit de ore dei. **P**aupes xpi petunt panes. z nō
est q̄ det eis. non faciebant sicut antiq̄ facti. imo
legit de. b. **A**ugl. qz vbum dei p̄dicauit vsqz ad
suam egritudinē. **N**ota etiam de **B**eda ceco ex
antiq̄tate. q̄ tñ ex feruore volebat p̄dicare. z se
deceptus a ductore suo puero p̄dicauit lapidi-

bus rē. Sed modo dicūt m̄grī in theologia. v o
lo q̄scere r male faciūt. qz viatores non debēt
q̄scere quousq̄ sunt in termino. Ideo isti qui
mō quiescūt laborabūt in inferno. Ideo p̄dica/
toribus dicit. Euntēs in mundū vniuersum p̄/
dicatē euangeliū omni creature. **Mar. xvj.**

Seria q̄nta post Oculi. Sermo. ij.

Socrus simonis

tenebat magnis febribus. **Luce. iij.**
In isto s̄mone volo declarare omēs
spūales infirmitates anime peccator. Et dabo
medicinas curatiuas s̄m regulas medicine illi
magni **Ypocratis. s. xpi.** Materia erit utilis r
p̄ficuosa. sed vt sit deo acceptabil r gratiosa sa/
luteſ virgo gloriosa. **Socrus simonis tene. rē.**
Hoc v̄bum ad l̄ram habet de quodam miracu
lo quod fecit x̄pus s̄m q̄ recitat beatus **Lucas**
in euangelio hodierno. **Sic breuiter historiam**
euangeliij. **Questio litteral** quare x̄ps voluit cu
rare illam m̄lerem impando. cum dicit sc̄ptura.
q̄ stans super illam impauit febrē rē. **Alios em̄**
curauit tangendo. qz singulis manus imponēs
curauit illos. **Respondet q̄ p̄ imperiū curādo**
ostendit nob suam diuinitatem. r p̄ tactū sanā/
do ostendit suam veram humanitatem. **Secun**
da questio quare nō sinebat loqui demonia. cū
tamen dicerent veritatem. **Respondio q̄ ppter**
nostrū exemplū. ne p̄ quocūq̄ bono queram
auxiliū demonū. etiam p̄ restauratiōe totius
mundi. **De infirmitate dicit thema. Socr** autē
simonis rē. p̄t̄ thema litteralē. **Modo iuxta**
intellectum allegoricū seu moralē videnda sunt
tria. **Quē sit ista socrus simonis. Sc̄do quis**
est iste simon. **Tertio q̄ febres sunt iste. Quātuz**
ad p̄mum sciendum q̄ socrus significat carnem
aut corpus. **Ratio** quia sicut socrus r nur^{us} ma
le cōmunitē cōueniunt. sed bene discordāt **Sic**
inter carnem r animā est cōtinuo discordia. q̄a
semp vnum opponitur alteri r semp rixātur. qz
si anima vellet ieiunare r abstinere. caro vellet
comedere. anima vellet orare. caro dormire. et
sic de alijs. **Ideo apostolus. Caro r cupiscit ad**
uerſus spūm r spūs aduerſus carnem. hec em̄
sibi inuicem aduerſant. **Galath. v.** **Quantū ad**
secundū simon significat spūm. simon autē inter
pretatur obediens. **Sic spūs rationalis in q̄tuz**
est ad imaginem dei deo obediens est. quia s̄m
suam naturam r conditiōem spūalem s̄p vellet
complacere suo creatori. **Unde apostolus. Cō**
delector legi dei sc̄dm interiorē hominem. scz
spūm. **Ad Roma. vij.** **Sed aliquādo est inobe**
diens deo. hoc est ppter carnem. **Ideo aposto**
lus. **Videō aliam legem in membris meis repu**
gnantē legi mentis mee r captiuantē in le
gem peccati. que est in membris meis. **Ibidem**

Quam ad tertium. Febris in sacra scriptura si
gnificat peccatū mortale. **Rō. qz peccatū mor**
tale habet conditiōes febzis. **Quoniam sicut fe**
bris aufert appetitum comedendi r deordiat gu
stum corporis. quia cibus dulcis videt̄ amarus
r econuerso. r infirmus appetit contraria r noc
ua. **Hoc idem facit peccatum mortale. Quādiu**
em̄ p̄sona est sana. que. s. est in gratia dei r in bo
na vita sentit magnum saporem r dulcedinem i
cibis anime. que sunt oratiōes. lectiōes. cōtem
plationes. missē. s̄mōnes r h̄mōi. quibus anima
viuit r impinguat. **Autoritas. Non in solo pa**
ne viuit homo. sed in omni verbo qd̄ proce. rē.
Matth. iij. **Sed quādo venit febris p̄cti mor**
talis seu p̄ cōsensum siue p̄ opus factum est. sta
tim p̄dit gustum. nec sentit saporem nec dulcedi
nem. imo si vult orare statim attediatur. r sic de
alijs. **Augustinus. Impius non sentit dulcedi**
nem dei. quia de febre iniquitatis palatum cor
dis amisit. **Cum ergo dicit thema. Socr** simo
nis. id est caro a qua sūt peccata incitatiue. sed
sunt in anima subiunctiue. tenebat magnis fe
bribus. **Nota** magnis non loquitur de peccatis
venialibus. sed de mortalibus. nec de febre i sin
gulari. sed de febribus in plurali. **Dicit̄ auto**
res medicine. q̄ septem sunt species febziuz cor
poris. s. continua. quotidiana. tertiana. quar
tana. effimera. erratica. ethica. **Sic spiritualiter**
sunt septem febres anime significatē per has se
ptem febres corporis. ppter quod dicit̄ thema
Socrus simonis tenebat magnis febribus rē.
Prima dicit̄ cōtinua. quia continue affligit taz
de die q̄ de nocte. **Hec** significat febrē r̄tinuā
anime que est peccatum auaricie. quia cōtinue
affligit auarum intantū q̄ non sentit ciboz dul
cedinem nec saporem. imo quādo auarus est in
mensa r videt vxorem filios r familiā bñ come
dere. dicit̄ intra se. **Miser iam destructus sum.**
ecce iam vxor mea comedit vnum panem. **Idē**
de alijs. r sic allegat p̄ oppositum liberal et gau
det r letatur. **Comedamus r bibamus.** quia
dominus p̄uidebit nobis. **Item avarus quan**
do est in ecclesia vbi orare deberet r cogitare de
alio mundo. tunc ip̄e cogitat de foris r foro rē.
Item de nocte quando est in lecto r debet dor
mire r quiescere semper somniat latrones si sen
tit mures. dicit̄ q̄ sunt latrones. si videt filium
currere dicit. **Miser iam perditus sum.** ecce
sotulares sunt iam rupti. **Ecce** quomodo aua
rus cōtinue affligitur. r quomodo auaricia est
febris continua. nullus em̄ est q̄n aliquādo qui
escit nisi avarus. **Christiani** quiescunt in die do
minica. iudei in sabbato. agareni in die veneris
Auarus enim nunq̄ quiescit. **Cuncti dies eius**
doloribus r erumpnis pleni sunt. nec per noctē
mente quiescit. **Ecclesiastes secundo. Contra**
banc febrez ille magnus ypocras x̄ps ordiauit

Feria quinta post Oculi

unum amphorismū dicēs. **V**idete et caute ab omni auaricia. qz nō in abundantia cuiusq; vita eius est ex his q; possidet. **Lu. xij.** Nō ab omni auaricia. ostendit q; sunt plēs spēs auaricie. **Pr**ia ē rapia dñoz. **Sc**da simonia ecclesiacoꝝ. **Ter**tia vsura laicoꝝ. **Qu**arta fraus vēditoꝝ. **Qu**inta calūnia aduocatoꝝ. **Sex**ta furtuz occultoꝝ. **Se**ptima detentio inuentozū fuozum vel bonozū defunctozū. **S**ic de q;libet put erit expediēs. **I**deo xps optimus medic⁹ dat medicinam curatiuam dī. **V**idete. et assignat ratioez dī. qz nō in abūdantia. **D**e supradictis vide auctoritates in smone ferie. iij. post pmā dñicā. xl. **A**ssumit. **Sc**da dicitur quotidiana. qz nō affligit p̄tinue vt p̄ma. s; q̄tidie dimittit infirmū. s; post redit. hec significat aliā febrem q̄ est peccatū gula. qz quotidie infestat hominem licz non cōtinue qz nō post prandiu. nec etiā qm̄ hō dormit sed q; liber die de mane stomachus clamat fames fames. **N**ota quō dādam phus volēs ostēdere qd esset peccatū gula intrauit p̄ ciuitatez clamādo. iusticia iusticia. **C**um autē fuisset corā iudice qui p̄misit sibi facere iusticiā dixit quō pater suus dimisit sibi vnū creditoꝝ quez soluit statim eadē die qua pater mortuus est. q; in crastinum iterū petijt debitū. et iterū sibi solui. adhuc petit debitum. als minas mihi mortem. et q̄s est ille dixit iudex. qz ego faciam tibi iusticiā. **P**hs ostendit sibi ventrem dicēs. **E**cce creditoꝝ a p̄re mihi dimissuz. cui causam solui millesies. et adhuc petit. **R**espōdit iudex. **A**mice in eadem damnatione ego sum. **E**cce hic febris quotidiana. **D**icunt gulosi. **V**enite sumam⁹ vinū et impleamur ebrietate. et erit sicut hodie sicut cras et multo amplius. **Isa. lvi.** **S**ap. ij. **V**ino p̄cioso et vnguento nos impleamus. **C**ōtra hanc ille magn⁹ **S**aluenus xps ordinauit amphorismū dicēs. **A**ttēdite ne forte grauentur corda vestra in crapula et ebrietate. **Lu. xxj.** **D**e cibis solū recipe necessitatez et cauere a supfluitate. **U**n sicut hō bone conscie qm̄ sibi soluit vltra debitum restituit **I**ta venter restituit vomitādo. igif vidē h̄re cōscientiā. **S**unt aliqui miseri q; p̄tinue sunt in tabnis rē. tales minus sūt q; bestie. **R**ō qz ex q; bestia bibit rē. nō biberet si rex vel papa inuitar; ipam. et tu bestialis homo p̄ter necessitatem sumis. **E**t sic non solū anima sed etiam corpus destruit. quia vinū pcutit venas. et sequit tremor membrorū et oculi lachrymans. et non p̄pter cristi passionem. **I**deo dicit xps **A**ttēdite rē. **T**ertia febris dicitur tertiana. quia venit die tertia. **H**ec significat febrem anime. que dicitur accidia seu negligentia de opibus penitentie. q; die tertia maxime affligit. i. in tertia parte penitentie. **S**ic quomō penitentia consistit in tribus partibus. i. contritione. confessione et satisfactōe. **H**ec tertia pars nimis affligit. **S**ic quomodo satisfactio

debet fieri deo de peccatis. vt si peccasti p̄t supbiam. pompam vanitatem. satisfac deo per humilitatem. et sic de alijs. **S**atisfactio etiaz debet fieri primo de ablatis et damnis restituendo. **R**espice deinde si est aliqd de malo iniusto. si retinisti aliqd de ecclesia. de defunctis. de fuitozibus. de vsura. et sic de alijs. **H**ec tria opera penitentialia dicunt tres dies. **A**utoritas. **I**bimus viam trium dierū in solitudine. vt imolemus deo nostro **Exodi. iij.** **E**t in die tertia scz satisfactōnis febris affligit. **E**cce die tertia quando grauissimus dolor vulnerū erat. **Gen. xxxiiij.** **N**ota hic de magno domino in lombardia cui vnus sanctus homo reuelauit q; demones sibi faciebant palacium in inferno. **C**ōtra istam christus ordinauit medicinam dicens **R**eddite omnibus debita. nemini quicq; debeatis nisi vt inuicez diligatis. **A**d **Roma. xij.** **E**x ista febre tertiana multi moriunt morte eterna. quia nolūt restituere. et tamen nō dimittit peccatum nisi restituatur ablatū. **R**egula est theologozum et iuristarū. **xiiij. q. vj. Si res.** **D**icunt aliqui. dimittam in testamento. et heres me⁹ restituet. **S**ed hoc nichil valet. ratio. quia vos in vita vestra estis in peccato mortali. quia noluitis restituere. **I**deo in alia vita eritis eternalit in pena. **G**rego. **A**d magnam iusticiam dei pertinet vt in alio mūdo non careat supplicio qui in hoc mundo noluit carere peccato. **Q**uarta dicitur quartana. hec significat febrez anime que dicitur supbia triplici ratōne. **P**rima ratio est. qz est leonina. leo autē est animal supbum. et significat psonam supbam. que affligit ad instar leonis de febre supbie. **S**ecunda ratio. quartana multum durat. vt patet de lucifero q; adhuc hodie affligit de febre supbie cupiens deo parificari. **S**ed quia non potest de facto. tamen in figuris et signis vult ei equari. **I**tem est incurabilis. auaricia curat p̄ paupertatem. luxuria per infirmitatem. sed supbia minime. **T**ertia ratio. qz sicut quartana venit quarta die. sic superbia venit ex quatuor. i. p̄pter bona corpalia. et p̄pter bona spūalia. et p̄pter diuitias terrenas. et p̄pter honores mundanos. **Q**uantum ad primum iuuenis pulcher et fortis magnam supbiā habet de se. sed optima medicina contra hoc est cogitare mortem. quomō tūc vermes comedēt carnes. **Q**uantum ad secundū qdam superbiūt de bonis spūalibus. quia orant. ieiunant. de q; bus volunt habere vanam gloriā. **R**emediū contra hoc est quomō sanctiores no bis peccauerunt et dānati fuerūt. **I**ō auisitis vos. qz nō est vestrū sed dei qui vobis imposuit locale deuotionis vt ipm portetis. ideo videatis ne ipm pdatis. **Q**uantum ad tertiū qdam supbiūt de diuitijs terrenis. **R**emediū p̄tra hoc est cogitare quō hodie vel cras amittent omnia. **Q**uam

Sermo

ad quartum. qdam supbiunt de honore munda-
no dicendo. Ego sum miles. papa. epus vl rex
rc. Remedium cōtra hoc est quomō hodie vel
cras 7 cito oportet te reddere compotuz qualif
dignitatem habuisti. qualif in ea vixisti. et qua
liter peccata notoria correxisti. Et Beda. Qua-
tuor sunt species quibus omis tumor arrogan-
tium declaraf. Contra hanc dicit medicus no-
ster xp̄us. Supbiam nunq̄ in tuo sensu aut in
verbo dominari pmittas. in ipa em̄ inuituz sum
psit omnis pditio. Thob. iiii. Nota omis pdi-
tio. s. angelozū 7 hominū. Quinta febris dicit
effimera. qz eadem die qua venit recedit. dicit
autē effimera a pisce sic dicto qui moritur eadez
die qua nascitur. Hec significat febrez anime q̄
dicit ira. que eadem die qua nascif debet mori.
vbi gratia. Si fit tibi aliqua iniuria vbo vel fa-
cto. subito venit ira in corde. sed eadez die debz
mori. s. recipiendo ppositum non se vindicare.
qz vindicta est dei. Da michi vindictam. 7 ego
retribuam dicit dñs. Contra istam xp̄s ordina-
navit optimam medicinā dī. Irascimī et nolite
peccare. Sol non occidat sup iracundiā vestrā.
Nolite locum dare diabolo. Ad Ephe. iiii.

Nota irascimini sed nolite peccare. suple reci-
piendo vindictam. Sol non occidat rc. Patet
quomō ira debet mori eadez die. Bicitur exem-
plum quod legif in vitas patrū de isto sācto ep̄i
scopo qui inuitavit ad prandium illū heremita
qui ex aliqua necessitate venit ad suā ciuitatez
Ep̄us autē cogitans magnam afflictionem 7 ab-
stinētiā quam heremita fecit in heremo. fec̄
bonū prandiū. qd̄ cum corā heremita poneret.
ait ep̄o. pater parce mihi. qz ex quo istū habituz
sumpsi aliqd̄ mortuū non comedi. Cui respon-
dit ep̄s. pater parce mihi. qz ex quo istam cappam
sumpsi sol nō occidit sup iracundiā meā Rndit
heremita. p̄ melior es q̄ ego. meliorem v̄tutez
reputabar patiam q̄ abstinētiā. Vlti sunt ab-
stinētes q̄ non sunt patietes. Bndictus est ille
q̄ qñ ponit se in lecto potest dicere cum veritate
Deo gr̄as. qz non habeo iram in corde meo cō-
tra aliquem. Item. nolite locū dare diabolo. q̄
niam ira est dispositio vt diabolus intret in cor-
pora. vt dicūt demones qñ p̄iurānt in obsessis.

Sexta febris est erratica sic dicta. qz nullū oz/
dinem fuaat. mō venit vna hora mō alia. Hec si-
gnificat febrez anime q̄ dicit luxuria q̄ nullum ordi-
nem fuaat. Luxuriosus aut nō fuaat ordinē. nō
tps. nō psonam. nō modum. imo vadit luxurio-
sus erratice. sicut ille q̄ errauit dicēdo. Q̄ maior
dilectio esset cum illa. s. cū montali vel legitima
ta rc. vel tali mō. Qm̄ p̄cupiscentia carnal̄ infi-
nita est. nec hz terminū. Jō dicit sc̄ptura sancta
de luxuriosis. Semetip̄os tradiderūt impudi-
cicie in opatōz ois immūdicie. Eph. iiii. Nō tra-
diderūt impudicicie. s. cogitādo. loquēdo. audi-

endo. respiciendo. tangendo. de illa materia. l
opatōnem omis immūdicie. Contra istaz dicit
nobis medicus noster xp̄s ad Thessa. iij. Hec
est voluntas dei sanctificatio vestra. vt abstine-
atis vos a fornicatōne. 7 sciat vnusq̄sq̄ vas suū
possidere in sanctificatōne. non in passione desi-
derij. sicut gentes que ignorant deum. Quilibz
sit contentus d̄ vxore sua iuvene vel antiqua.
turpi vel pulchra. ac si in mūdo nō essz alia mu-
lier. Cauete q̄ ab ista febre erratica q̄ tot occidit
morte eterna. Septia febris est ethica q̄ consi-
stet intus in ossibus 7 mēbris. Hec significat fe-
brez anime que dicit inuidia. Qm̄ sicut febr̄ ethi-
ca que est in mēbris radicata p̄sumit humidum
radicale quod dat vitam corpi. 7 sic homo mo-
ritur. Sic etiam inuidia p̄sumit humidū radica-
le. s. charitatem. que dat vitam aime. Vita car-
nium sanitas cordis. putredo ossium. inuidia.
Prouer. xiiij. Nota qz cor dicit sanum quando dī-
ligit omnem creaturā humanā vniūsalr. 7 gau-
det de bono alterius. Inuidia est putredo ossiū
id est v̄tutū. qm̄ sicut ossa sustinent corpus. ita
v̄tutes sustinent aiam. Jō xp̄s medic⁹ n̄ dans
nob̄ amphorismū dicit p̄ Petrū aplūm. Depo-
nentes omnē maliciā 7 oēm dolū simulatōnes 7
inuidias. sicut mō geniti infantes lac. suple ca-
ritatis p̄cupiscite. s. Pe. ij.

¶ Feria. vi. post dñicā tertiā. xl. Sermo

Simus quia hic
est ppheta saluator mundi. Joh. iiii
Istud sanctum euangeliū p̄tinet vnā
pulchram historiā in qua p̄tinent magne dis-
putatōnes inter xp̄m 7 alias psonas. Prima fuit
inter xp̄m 7 mulierem samaritanam. Secda fuit
samaritane cum xp̄o. Tertia fuit cum xp̄o 7 di-
scipulis. Et quelibet disputatio hz optimā que-
stionem. Conclusio p̄me disputatōis fuit. Dñe
video qz ppheta es tu. Conclusio sc̄de disputa-
tionis est. qz xp̄s est messias. Conclusio tertie dis-
putatōis est thema. qz saluator mōi. Quantum
ad p̄mā disputatōz que fuit cū samaritana sciē-
dum hec fuit benigna. qz xp̄s incepit. vnde duz
xp̄s iret de villa in villam psonalr p̄dicādo. ve-
nit iuxta samariāz magnā ciuitatē plus q̄ pari-
sius. 7 iuxta illam ciuitatem erat fons altus. et
dicebat fons. qz aqua viua scaturiebat. 7 pute⁹
qz p̄funda. 7 xp̄s sessus 7 totus fatigatus ex iti-
nere posuit se super fontem in ore. vt facies sua
benedicta respiceret sup fontem. vt aere recentī
refrigeraretur. Discipuli autē apostoli interim
veniunt ad ciuitatem ad emendum panem 7 ci-
bum. 7 cum xp̄us sic esset solus ad fontem 7 ho-
ra erat sexta venit mulier de ciuitate Samaria
haurire aquam. 7 inuenit ibi Christum. quem
non salutauit cognoscens in vestibus eius qz ip-
se iudeus esset. non enim loquebantur Iudei

Feria sexta post Oculi

samaritanis. sicut nec nos christiani cū infidelibus saracenis etc. Et xpus incepit disputatōez dicens. **M**ulier da mihi bibere. que respiciens cum curuo oculo dixit et incepit arguere contra xpm dicens. **Q**uomō tu cum iudeus sis bibere a me potes. que sum mulier samaritana? bñ scis q iudei non coutunf samaritanis. certe non da bo tibi bibere. Et xps replicauit dicens. **M**ulier si scires donum dei. et quis est qui dicit. da mihi bibere. tu forsitan petisses ab eo et dedisset tibi aquam viuam. **N**ota donum dei datuz humano generi. hoc donū est filius dei datuz in incarnatōe. de quo **Esa. ix.** Paruulus dar' est nobis. **E**cce donum datū in nostrā redemptōnem. **E**t mulier arguens xpm dicebat. **D**omine neci quo haurias aquā habes. et pute' alt' ē. vñ g habes aquā viuā. **E**t nunqd tu maior es p're nostro **Jacob** qui dedit nob puteuz. et ipe ex eo bibit et filij eius et pecora eius? **R**espōdit christus. **M**ulier nō intelligis de qua aqua ego loquor qz nō de ista. qz omis q bibit ex hac aqua sitiet iterū. qui autē biberit ex aqua quaz ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis et vitā eternam habebit. **T**anta fuit xpus xborum xpi q mler inclinata et iaz compuncta in corde cum humilitate et reuerentia dixit. **D**omine da mihi hāc aquā vt non sitiam neqz veniā hic haurire. **T**ūc xps respondit. **T**u vis de ista aqua? **R**espōdit mulier. ita domine. **V**ade g ad ciuitatem et voca virum tuum. que rñdit. virum nō habeo. **E**t xps bene dixisti qz virum non habes. qnqz enim viros habuisti. et hunc quem iaz habes nō est vir tuus sed vnus ruffianus et ribaldus est. et tu cō cubina sua es. **E**t dixit sibi omnia nomia viroz suoz et genus et cuius officij erant. tal' vocabaf sic et habebat tale officij. et mortuus est tali morte. et sic de alijs. sed iste quem nūc habes nō est vir tuus. sed vnus ribaldus. et ribalda sua tu es. **E**t tunc illa incepit clamare. **O** domine dñe. clare video q ppheta es tu et scis omnia que feci. q. d. parce mihi qz p'us vocauit te iudeum. **C**onclusio p'me disputatōis. **N**ota p'us vocauit eum iudeum et post dñm et pphetam. **E**cce p'ma disputatio xpi cum mlere ad lram. **N**ō moraliter intremus secreta moralia pro nobis. **I**n ista disputatōe sunt sex secreta moralia que p qstiones intrabo. **P**rima est que est hec mulier samaritana et quid significat? **R**esponso q qlibet p'sona xpiana peccatrix significat p istam samaritanam duplici ratōe et ponunt in euāgelio. **P**rimo qz quolibet die pluries veniebat ad aquam nec satiebat. **T**alis est conditio peccatricis. qz quotidie vadit ad aquam p'speritatum tpaliū. nec satiat. tanta est cōp'idieas. vbi gratia. **S**i sacerdos habet simplex beneficiū conat' vt possit habere maius nec satiat. **E**cce conditio aq' bonozum tempaliuz que non satiant. qz nō intrāt

illuc vbi est sitis. nam sitis habendi bona temporalia. s. terras possessiones aurum argētū etc. **I**sta bona temporalia non intrant intus in corde. **S**i enim posses bibere vnum plaustrū auri liq' facti non satiet te. sed sicut famelicus nō satietur ex aspectu escarum que sunt in mensa. quia esuries est in stomacho. et ideo nisi intrēt nō auferent esuriam neqz sitim. **S**ic est de esurie bonorum temporalium. **I**deo quanto homo pl' habet plus sitit et cupit. qz non intrant in cord. **A**utoritas **Eccs. v.** Auarus non implebitur pecunia. et qui amat pecuniam fructum. s. satietatis nunq' capiet ex eis etc. **E**t sic directe placita et delitie huius mundi sunt ad instar febricitantis qui vritur siti. et datur sibi gutta aque in līn / gua cum pluma. **I**dem de delitijs luxurie. auaricie etc. ideo vbiunqz caro in temporalib' querit refectōnem inuenit defectōnem. nam cor hominis est plus qz celum. et non potest satiari nisi a deo quem celi capere non poterāt. sed tamē cum cor hominis semp retinet gratiam. et tūc satiatur homo. **I**deo xpus. **Q**ui biberit ex hac aqua sitiet iterū. qui autem biberit ex aqua quaz ego dabo ei. fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. ex aqua. s. gratie et sua presentia. **U**nde conclusio est theologie qz gratia gratum faciens secum habet et affert presentiam dei. **E**t isto signo potest cognosci si homo est in grā dei quādo aliquis non desiderat inducentia ad peccatum. **N**ota salientis in vitam eternam. qualis saltus est ille quem facit anima quādo ore saltat in celum subito. **C**ogita si homo saltaret de terra ad celum. **Q**ualis saltus esset si vltra altius iam plus quanto plus adhuc vsqz ad celum. **S**ecundū secretum. **J**esus fatigatus ex itinere sedebat supra fontem hora erat qsi sexta. **Q**uare iesus fuit magis fessus illa hora ex itinere qz aliquis apostolorū. cuz tamen sustineat totum mundū et omnes creaturas? **R**atio sciat' bone gentes q nunq' fuit aliquis homo ita delicatus in sua complexionione sicut christus inquantū homo. **R**atio quia nos sumus cōcepti et geniti de vilissima materia et corrupta. **I**deo habemus complexionem rudem ad sustinēduz labores. sed corpus christi a spiritu sancto formatum fuit non de vilissima materia. s. de purissimis guttis sanguinis virginis **M**arie. **J**o erat magis delicatus. vel quia ieiunabat quotidie et vigilabat pnoctans in oratōne. **Luce. vi** et laborabat pdicando qualibet die. **E**t de ista delicatura dicit **Esa. liij.** **B**rachiū dñi et ascendit sicut v'gultum coram eo. et sicut radix de terra sitienti. uon est species et neqz decor. **E**t vidimus eū et non erat aspectus. et desiderauim' eū despectū et nouissimū virozū virū dolorū et scientem infirmitatem. **E**t qsi absconditus vultus eius et despectus vnde nec reputauimus eum.

vere languores nros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. Et nos putauimus eum quasi leprosum et percussum a deo et humiliatum. ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus propter scelera nostra. disciplina pacis nre super eum. et liuore est sanatus sumus. Omnes errauimus et unusquisque uiam suam declinauit. et posuit dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Brachium domini pro quod omnia operatus est deus pater. est christus in quantum deus. Job. f. Omnia pro ipso facta sunt. et sine ipso factum est nihil. Et loquens de humanitate dixit. Ascendit sicut uulgum. et sicut radix de terra sitiens. Virgultum dicit uulgum paruum et delicatum que nascitur in pede aliarum arborum magnarum uel que nascitur in terra sitiens ubi non est aqua. que est ualde delicata et tenuis. Patet igitur ratio quare christus ihesus fuit fessus magis quam apostoli. Si dicatur. nunquid poterat se sustinere: rursus quod imo sed non dedisset nobis exemplum laborandi in bonis operibus. ut habeamus patientiam quam fatigamur et lassamur ut christus. et quando ex predicatore uel ieiunio uel alio lassamur. exemplo christi consolemur et recipiamus patientiam. Ideo apostolus. Exhibeamus in omnibus nos sicut dei ministros. in omni patientia. in tribulationibus. in angustiis. in plagis. in carceribus. in seditionibus. in laboribus. in uigiliis. in ieiuniis in castitate. in scientia. in longanimitate. in suauitate. in spiritu sancto. in charitate non ficta. in uerbo ueritatis. in uirtute dei etc. i. Thimo. vj.

Tertium secretum est quare apostoli ipsum dimiserunt solum. quia nullus remansit cum eo. Picit textus. discipuli eius abierunt in ciuitatem ut cibos emerent. et dimiserunt eum solum in deserto quia puteus ille erat longe a ciuitate samarie. Responsio quare dimiserunt eum solum. quia fuit ordinatio christi ut omnes abirent. ideo ut saluaret illam mulierem. quia si aliquis discipulus ibi fuisset mulier fuisset impedita. nec potuisset loqui cum christo. Ideo ordinauit ut omnes irent ad ciuitatem et emerent necessaria. In quo moraliter instrui mur et habemus exemplum quod christus in incarnatione dimisit societatem angelorum milia milium. Job xxv. Nunquid est numerus militum eius. et per saluationem nostram dimisit illos. Idem pro saluatione illius mulieris samaritane dimisit societatem apostolorum. sic nos societatem amicorum. filiorum. uxoris etc. Idem ipsemet dicit. Omnis qui reliquit domum aut fratrem aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et uitam eternam possidebit. Mat. xix.

Nota propter nomen meum quod est iesus quod interpretatur saluator. propter nomen meum scilicet pro saluatione alicuius anime. ut religiosus dimittens patriam ratione predicandis. Idem de sacerdote uel seculari a mundo recedente centuplum accipiet etc. aut uxorem aut filios. Questio est. numquid uir potest dimittere uxorem propter christum et

saluationem alicuius anime uel sue uel suorum? Responsio quod uir non potest dimittere uxorem quam iam habet. nisi consentiant ambo ingressus religionis. et si alter remaneret in mundo tenetur uicere continentem. Item pater non debet dimittere filios. nisi sint bene uisum in necessariis. et sint bene instructi. edocti et satis annosi. Idem de filiis qui non debent dimittere parentes pauperes senes secus qui non indigent. Secundo dimittit uxorem non quam quis habet. sed quam posset habere. et filios quos posset habere. scilicet amore christi dimittit totum. et sic intelligitur auctoritas ista.

Quartum secretum siue quarta questio in hoc ostenditur cum mulier dicit. quod tu iudeus cum sis etc. In qua cognouit mulier christum esse iudeum. Rursus quod similiter cognouit eum in loquela sicut fuit cognitus beatus Petrus in nocte passionis. uere tu ex illis es. nam et loquela tua manifestum te facit quia galileus es. Mat. xxvj. Moraliter sic cognoscitur quilibet de qua patria est. Sunt ei due patrie contrarie. scilicet paradysus et infernus. et in qua libet loquuntur diuersimode. Linguagium paradysi est illud de quo psal. Beati qui habitabunt in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. psal. lxxxij. Quando ergo religiosus uel sacerdos uel secularis libenter laudat deum. signum est quod est de illis de paradiso. nam et loquela tua manifestum te facit. Secus quando cum tedio confusibiliter et irreuerenter et in deuote induendo se dicit officium uel orationes. Est enim magnus signus predestinationis deum delectabiliter laudare. Linguagium inferni est illud de quo Job. apocal. xvj. Estuauerunt homines estu magno. scilicet cum ardore. et blasphemauerunt nomen domini habentis potestatem super has plagas. neque egerunt penitentiam ut darent illi gloriam. Quando ergo aliquis iurat renegat blasphemat. signum est quod est burgensis et ciuis inferni. unde tu ex illis es etc. unde manifestum signum est predestinationis et damnationis iurare. renegare etc.

Quintum secretum. que est aqua. illa de qua christus dicit. Qui biberit etc. Hec est gratia spiritualis que extinguit ardorem superbie in superbis. auaricie in auaris. luxurie in luxuriosis etc. sicut aqua naturalis extinguit ardorem corporis. et talis non uult aliquid inordinate nec querit ardentem dignitates. officia etc. sic faciunt illi qui adhuc habent febrim superbie. auaricie etc. quia munda aqua gratie dei extinguit in illis ardorem. imo dicunt tales qui habent gratiam cum apostolo. i. Thimo. vj. Habentes alimenta et uestes quibus tegamur his contenti sumus. non dicit delectamenta et quibus ornemur etc. et hoc facit gratia dei. siue aqua gratie salientis in uitam eternam. Quod qualis saltus. ecce quare dicit Qui biberit ex aqua quam ego dabo non sitiet in eternum scilicet ista temporalia cum ardore peccati. De ista gratia. Ro. vj. Gratia dei uita eterna. i. pro gratia

Sabbato post Oculi

dei habet q̄s vitam eternā. Sextū secretū siue sexta questio. cum dicit x̄ps. **V**ade voca virum tuum. quare x̄ps dicit. voca virū. r̄c. cū x̄ps sciret q̄ non haberet virū. **R**ūdeo q̄ x̄pus tenuit istum modū loquendi vt sic illa m̄ser diceret veritatem ore pprio q̄ non habebat virū. **H**ora liter q̄nq; viros habuisti. r̄ ille quem iaz habes nō est tuus vir. **S**ic q̄libet p̄sona h̄z q̄nq; viros q̄n peccat ex fragilitate vel ignorantia. r̄ finalit̄ recipit ruffianum diabolū. **Q**uiq; viri sunt qui q̄s sensus naturales siue corpales. qz sic vir gubernat domum. sic hi q̄nq; sensus gubernant corpus in peccatis que sūt ex fragilitate. vt petr⁹ q̄n negauit p̄ timore x̄pm. sed quādo peccāt iaz ex consuetudine r̄ malicia a diabolo reguntur tanq̄ a ruffiano r̄ lenone. **D**e q̄bus ap̄ls. **R**espiscant a diaboli laqueis a quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem. **iij. Thi. ij.** Item dicit beatus **P**aulus. **ij. ad Thimo. iij.** **H**oc aut̄ scito q̄ in nouissimis diebus instabūt tēpa piculosa. et erunt hoīes seip̄os amantes cupidi. elati. superbi. blasphemī. parentibus nō obediētes. ingrati r̄c. **S**ecūda disputatio fuit samaritane cū cr̄sto. audacia ip̄a incepit **E**t ad intelligendū istā disputatōnem sciatis q̄ inter iudeos r̄ samaritanos erat antiqua questio vbi deberent orare vel in hierusalem. vel ibi iuxta montē garizim. **J**udei dicebant q̄ in hierusalē. quia sic p̄cepit deus. samaritani v̄o dicebāt q̄ in illo monte. qz ibi patres eorū **A**braam **I**saac r̄ **J**acob adorauerunt. **V**idens autem samaritana x̄pm esse p̄phetam qui dixit sibi sua secreta cogitauit. **S**iste dicit veritatem tibi. r̄ p̄pter secretū istius q̄stionis r̄ ad determinatōnem incepit questione dicens. **P**atres nostri in hoc monte adorauerūt r̄ vos dicitis quia hierosolymis est loc⁹ vbi adorare oportet. **Q**uid dicit tu de ista questione ex quo es p̄pheta. **E**t x̄pus respondens innuit in sua responsione duas opiniones. **P**rima q̄ erat verior opinio iudeorū. quia licet ibi patres adorauerūt. t̄n mutatus est locus orādī. **S**ecūda questio q̄ in omni loco potest adorari. quia vbiq; est deus. **T**unc respondit x̄pus. **M**ulier crede mihi qz venit hora q̄ neq; in monte b̄ neq; in hierosolymis adorabitis patres. vos adoratis quod nescitis. nos adoramus quod scim⁹ quia salus ex iudeis est. sed venit hora. id est in nouo testamento r̄ nūc est quādo veri adoratores adorabūt patrem in spū r̄ veritate. **N**am et pater tales querit qui adorāt eum **S**piritus est deus. r̄ qui adorant eum in spū r̄ veritate oportet adorare. **I**ta q̄ x̄pus determinauit q̄stionez p̄ samaritanam. **D**icit ei mulier. **S**cio q̄ messias venit qui dicit x̄pus. cum ergo venit ille annuntiabit nobis omnia. **H**ora dicit ip̄a messias venit. q. d. non credo tibi. **R**espondit **C**hr̄stus **E**go sum qui loquor tecum. **N**on inuenitur in

euangelijs q̄ x̄pus ita clare se diceret esse x̄pm saluatorem mūdi sicut hic. **E**t subito mulier illuminata dimissa idria currendo iuit ad ciuitatem clamando r̄ dicendo r̄ vocando gentes **O** bone gentes venite r̄ videte homines qui dixit mihi omnia quecūq; feci. nunq̄d ip̄e ē christus? **E**xierūt ergo de ciuitate r̄ venerunt ad christū **I**n hac questione sunt tria secreta. **P**rimus est **S**pūs est deus. q̄d est adorare in spū r̄ veritate. **A**d hoc intelligendū nota q̄ est regula p̄bie q̄ veritas est adequatio rei ad intellectum. verbi gratia. quādo spūs cogitat infinitam x̄pi sanctitatem r̄ puritatem. r̄ ex alia pte cogitat grauissima peccata que fecit. tunc gestus corporis ad extra corespondet cum spiritu di. **D**ñe non sum dignus te respicere. vach tot peccata feci p̄ voluntatem vestrā r̄ sanctitatē r̄c. **E**t ab extra inclinatur humilitatem ostendendo ab extra. tūc concordat cum spū in corde. **S**ed quādo cor est in tabna r̄ corpus inclinatur. non est veritas **I**sto modo publicanus orabat deum in spū r̄ veritate dicens. **D**eus ppitius esto mihi peccatori r̄c **I**ta ratōne dicit modo. **H**umiliate capita vestra deo. q. d. ecclesia. non estis digni ipsum respicere. **I**sta etiam ratōne tegunt̄ in quadragesima imagines. q. d. non sumus digni respicere istas imagines. **S**ecūdo adoraf̄ deus in spū et veritate. **P**rimo spū cogitando suam dominationem quomō creauit corpus r̄ animā. r̄ omnia sunt sua. secus de alijs domis. **S**ecūdo adorandus est in veritate. duo genua flectendo sibi. dominis temporalibus solū sinistrū. r̄ platis dexterum. **I**sto modo dicimus. flectamus genua. r̄ non dicit genu. leuate. s. spiritū in altum. **I**do quando vultis facere oratōnem. prius debetis orare in spū cogitando cum quo debetis loqui. deinde in veritate p̄ reuerētiam corporis ab extra. **E**cce quare dicit christus. **P**ater querit tales qui adorāt eum in spū r̄ veritate. r̄ cōcordat scriptura di. **V**iuo ego dicit dñs. qm̄ michi flectetur omne genu. **R**oma. xliij. **T**ertio adoraf̄ deus in spū r̄ veritate. **P**rimo spū cogitādo suā eternitatem. r̄ ex alia parte p̄ncipium nostrum vilissimum. quia de terra facti. r̄ finem. qz moriemur. r̄ veritate p̄sternēdo se in terra. quasi diceret. **I**n terrā reuersurus sum r̄ moriar. r̄ de⁹ est in sua eternitate. hoc significat̄ in sua passiōe quādo dicit̄. emisit spūm. **I**bi quilibet christianus p̄stratur. **I**deo dauid dicit. **V**enite adoremus r̄ p̄cidamus ante deum. ploremus coram dño qui fecit nos. ps. xciiij **Q**uarto adoraf̄ de⁹ in spū cogitando dei liberalitatē q̄ dat omnia bona temporalia r̄ spūalia. r̄ ab alia pte nostras immūdias r̄ necessitates. r̄ veritate. iō leuamus manus nostras. dexterā p̄ bonis spūalibus. sinistram p̄ bonis temporalibus. **Q**uitus modus orandi deum in spū cogitando misericordiam dei. qz

Sermo

cum essemus sententiati ad furcā inferni filius dei fuit ita misericors q̄ dixit patri. Pater bñdite ego volo solus suspēdi p̄ toto p̄plo. 7 ex alia pte cogitando peccata p̄ q̄bus data est sententia: 7 veritate q̄n̄ crux fit in pectore di. Misericordia domi plena est terra. ex passione v̄ra. Ideo Paulus. Absit mihi gloriari nisi in cruce domi nostri iesu xpi. Gal. vlti. Sextus modus orādi in spū tundendo pectus cogitādo dei infinitam immensitatē 7 cogitando offensam factā sibi ex peccatis. Iō pcutit cor q̄n̄q̄ digitis. sicut habemus q̄n̄q̄ modos peccādi. s. cogitādo. locutōe ope. obmissione 7 obstinatōe. q̄ istis modis offendit deus. Secundū secretū cū dicit reliquit idriam 7c. quare dimisit ad lram. vt festinātius iret ad ciuitatem currendo. sed spūaliter idria erat societas mala mulier q̄ eius impediebat cursum. ideo dimisit. Sic sunt mltri q̄ societate et familiaritate 7 amore aliquarū psonarū impediuntur a cursu paradisi. Dic de qlibet statu. Iō mler reliqt idriā suā. s. malā societate. id̄ poeta. Que nocitura te. 7c. Tertiu secretū cum dicit q̄ iuit ad ciuitatem clamando. venite ostendam vob̄ hominē 7c. vnde nō fuit p̄tenta de sua p̄uersione. sed voluit p̄uertere p̄rimos. q̄ totam ciuitatē p̄uertit. Hic instruimur q̄ nullus debet esse contentus de sua conuersiōe. sed debet ire ad cōuertendum p̄ximū. vt bona mulier 7 deuora dulciter cōuertere virū suum ribaldū. 7 ecōuerso. frater fratrem. vicinū. vicinū. Puus dñm. magis discipulum. domia ancillam. Eccl. xvij. Deus mādauit vniciq̄ de p̄ximo. Item apoca. vlt. Spūs 7 sponsa dicunt veni. 7 q̄ audit dicat veni. 7 qui sitit veniat 7 bibat. 7 qui vult accipiat aquam vite gratis. Nota quō spūs sanctus dicit homi. veni ad paradysum 7c. Tertia disputa tio fuit inter xp̄m 7 apostolos humiliter. quia dixerūt. rabbi manduca. 7 posuerūt aliquā mēsam. xp̄s autē noluit comedere. sed respondit dicens. Ego cibū habeo manducare quem vos nescitis. Dicit euāgelista q̄ discipuli dixerunt ad inuicē. s. inter se. Nunqd̄ aliq̄s attulit ei māducare? Christus autē declarās de quo cibo loquebat̄ ait. Deus cibus est vt faciam volūtatē eius qui misit me vt pficiam opus eius 7c. hec dicebat p̄pter gentes q̄ veniebant de ciuitate. 7 quādo vidit gentes cogitauit oportz̄ mē p̄dicare. q̄ non dixit. nolo comedere cibū. s̄ dixit. habeo aliū cibum manducare. s. verbuz dei q̄ non in solo pane viuūt hō. sed in omni verbo qd̄ p̄cedit ab ore dei. Mat. iij. Nota q̄ ieiuno stomacho debet fieri s̄mo exemplo xp̄i. 7 p̄dicauit illis de ciuitate. Quō dulciter. 7 remāsit ibi duobus diebus. 7 crediderūt sibi intantum q̄ dicebant mleri. q̄ non p̄pter tuā loquelā cre dimus. ipsi em̄ audiūm̄ 7 scim̄. q̄ ip̄e est vere saluator mūdi. sic em̄ illuminauit nos. Ecce ḡ cō

clusio huius disputatōis. Moralr̄ cibuz xp̄i ē facere voluntatem dei p̄ris. Iō faciam̄ voluntatem 7 dabimus ei comedere. q̄ multū placet sibi iste cibuz. vult cibum a platis q̄ intrent per portam nō p̄ simoniā. Scd̄o postq̄ erunt intus plus curent de aiabus q̄ de redditibus. Deind̄ viuant de redditibus 7 diuidēt paupib̄ 7 dent bonum exemplū 7 bonam doctrinā. De isto cibo satiat deus. De domis etiam tpalibus vult cibum. s. q̄ ministrent iusticiā tam paruo q̄ magno. tam paupibus q̄ diuitibus. 7 non differre iusticiam p̄pter pecuniā. fauorē. nō facere rapinas. sed p̄tentari de redditibus p̄p̄is. seruare p̄lm̄ in pace. In religiosis vult quatuor cibos. et de illis vult refici xp̄us. s. paup̄tatem apostolicam. castitatem angelicā. obedientiā generalē obfuantiam cerimonialē. Et de sacerdotibus vult tres cibos. s. deuote officari. digne celebrare. honeste conuersari. j. Thimo. iij. Sportz̄ testimonium habere bonū ab his qui for̄ sunt vt non in opprobriū incidat. De laicis vult duos cibos 7 sufficit. s. articulos fidei. 7 obfuantiam p̄ceptorū dei. Et finaliter dicit vobis in iudicio illud Mat. xxv. Venite benedicti patris mei. s. de cibis supradictis. Et sic semper erit̄ cuz xp̄o in mēsa glorie. de qua ip̄e dicit. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater me⁹ regnuz vt edatis 7 bibatis sup̄ mensam meam in regno meo. Lu. xij. Dic p̄ gram 7 in futuro p̄ gram.

Sabbato post Oculi Sermo.

Unde et iam amplius noli peccare. Scribit̄ originaliter Johan. viij. recitatie in euāgelio hodierno. Unde istud sanctum euāgelium continet determinatōnem vnus maliciose questionis 7 calumpniose que facta fuit per iudeos christo vt possent ip̄m capere in verbis 7 accusare eum tanq̄ fractorem legis. Hic euāgelium de iuvene muliere maritata que cōmisit adulterium credens peccatū esse occultum. sed diabolus qui fecit peccare discoopuit. 7 fuit inuenta i adulterio. 7 statim iudei 7 pharisei inimici christi duxerunt eam ad christū actu in populo p̄dicantem. Cui dixerūt coraz populo. Magister mulier hec modo deprehensa est in adulterio. In lege autez moyses mandauit huiusmodi lapidare. Tu ergo qd̄ dicis? Hec questio maliciofa. Ad quam xp̄us qui est sapientia eterna respondit tripliciter.

Prima responsio fuit realis.

Secūda realis 7 vocalis.

Tertia fuit vocalis tan tū.

Et de tertia loquitur nostrum thema cum dicit. Uade 7 amplius noli peccare. Et in his tribus consistit totum euāgelium et sermo noster. Primo ergo Christus dedit eis respon-

Sabbato post Oculi

tionem realē factō tū non vobis. **N**az sciēs xps q maliciose dixerūt sibi. **T**u g̃ qd̃ dictis cogitan tes ex vna pte xpi pietatem ⁊ misericordiam. ⁊ q nō daret s̃niam mortis ⁊ m̃lerem ex dulcedine cor dia. licz placeat sibi qñ dñi ⁊ iudices faciūt iusti ciam. in ipse in p̃mo aduētū nō veit iudicare nec ꝓdempnare. sed peccatores saluare. **J**ohan. iij. **Q**uisit deus filium suum in mōm nō vt iudicet mōm. s̃ vt saluet mūdus p̃ ipm̃. **E**t ex alia pte dicebant. **S**i ipse defendit malas m̃leres p̃ls q̃ audit ipm̃ habebūt odio. qz sunt zelotipi de su is vxoribus. ⁊ nos habebim̃ occasionē ⁊ ipm̃. qz facit ⁊ legem. **E**cce q̃stio venenosa. **A**d quaz xps r̃ndit factō nō vbo. qz ihs inclinās se deorsum digito scribebat in terra. **E**t in his verbis sex cōphendunt̃ r̃nsiones. **P**rima cū dixit iesus. **N**am ihs est vbum eternū dei p̃ris. ⁊ nō est vbum transitoriū sicut ñm̃ qd̃ p̃ferē in ore. et illd̃ vbum deus p̃ scripsit in p̃gameno ṽgineo scz in ṽtre ṽginis marie. qz **V**erbū caro factū est ⁊c. **J**oh. i. **E**t iō d̃. **D**ixit dñs ad me sume tibi librum grandē ⁊ scribe in eo ⁊c. **E**sa. viij. **L**iber est ṽgo maria maior celo ⁊ terra. de quo dicit. **B**erū. **V**eter capacioz celo. qz quez celli cape non poterāt tuo gremio ꝓtulisti. **E**t in hoc libro scripsit deus p̃ vbum eternū qñ ṽgo consensit angelo dī. **E**cce ancil. do. ⁊c. qñ ṽbū assūpsit humanitatē vt nos saluaret ⁊ non vt ꝓdemnaret. **E**t iō filius dei nō venit aias ꝓdere s̃ saluare. vt d̃. **L**u. xix. **S**c̃da r̃nsio est dū dixit incli nans se. in q̃bus r̃phendit eos. nam q̃libet iudex in condempnādo se d̃z inclinare. s̃. habēdo compassionē de ꝓdempnatis. nō em̃ debēt velle aliorū ꝓdempnatōz sed eorū saluatōz. ⁊ iō d̃z inclinare corpus suū p̃ compassionē. **S**icut ille q̃ vult leuare illum q̃ cecidit inclinat se. als̃ non bñ̃ posset leuare. **R**ō est. **B**. Grego. **J**ō xps inclinauit. q. d. sic vos q̃ estis ꝓdicatores ⁊ supiores debetis inclinari compatiendo huic m̃leri quaz acufatis ⁊ ꝓfunditis. **T**ertia r̃nsio est in verbo deorsum. qz iudices h̃nt duo. **Q**uia desursuz habent diuinam p̃tatem. vt ꝓdempnare alios. iudicare. absoluerē. sed deorsum h̃nt peccata ⁊ vicia p̃mptitudinem ad mala. qz illa eos ponunt deorsum. **S**i tu g̃ ꝓdempnas aliquem de adulterio. cogita si tu idem fecisti. ⁊ sic deorsuz respice ad ꝓp̃ria peccata. ⁊ tūc compatiaris illi q̃ cōdempnat. **I**dem dicim̃ de furto ⁊ homicidio q̃ illi iudei erant m̃ltum in illo peccato inuoluti. **E**t ideo voluit xps q̃ ipi cogitarēt de pctis suis g̃ inclinauit se deorsum ⁊c. **Q**uarta r̃nsio est i digito. qz scribebat cū digito fodiendo in puluere ⁊ fecit sulcos cum indice ad demōstrandū q̃ cōdempnatio nō d̃z sic fieri summarie. sed cum bono ꝓcessu. ⁊ q̃ bñ̃ inq̃rat si verū est crimen de q̃ acufat. ⁊ visis ⁊ examinatis bñ̃ testibus et ꝓm̃ acta ⁊ ꝓbata. **I**tem de ꝓsonis testiū. de tpe ⁊ lo

co ⁊ die. iuxta vbum domi ad moy sen dī. **Q**ue re sollicitē ⁊ diligent̃ veritate ꝓspecta. si inueneris certū esse qd̃ d̃z ⁊ abominatōz ope ꝓpetratā statim ꝓcuties. **D**euf. xij. **E**t isti non tenebant modum istū. ideo xps in h̃ ipos r̃phēdit. **Q**uarta r̃nsio. qz scribebat in terra ad significandū q̃ sententia mortis nō d̃z dari sic summarie. sed in scriptis ⁊ cum debito ꝓcessu. ⁊ iō concordat s̃ctus **J**oh dī. **S**cribis em̃ in me amaritudines ⁊ ꝓsumere me vis peccatis adoles. mee. **J**oh. xij qz in terra. nam **l**biere. etiam vult illud reduce re ad memoriā dī. **N**ō oēs q̃ te dereliquerūt ꝓfundent̃ recedentes a te in terra scribent̃. **l**biere. xvij. **S**exta r̃nsio. scribebat g̃ in terra non in celo. nam ibi nomia iustozū scribunt̃. **E**t iō d̃z **S**audete ⁊ exultate qz noia ye. scri. sunt in cel. **L**u. x. **S**ed peccatores scripti sunt in inferno. g̃ scripsit in terra. volens eis reducere ad memoriā vbum **l**biere. **N**ō omnes q̃ te dereliquit in terra scribent̃. **R**ō. qz dereliquerūt venā aq̃rum viuentium dñm̃. qz sicut p̃ aqueductuz aq̃ venit de fonte. sic p̃ xpm̃ q̃si p̃ aqueductum veit aqua gr̃e dei. **D**e illo fonte d̃z **E**ccl. j. **F**ons sapiētie vbum dei in excelsis. **P**̃t̃z g̃ r̃nsio prima que fuit solum factō. **S**ed moralr̃ videam̃ naz d̃z in euangelio q̃ in auroza xps venit in mōtez oliueti ⁊ ꝓdicauit ꝓlo. sic faciamus nos q̃tidie dum sumus h̃ in vita ista. **N**am venim̃ ad mōtem oliueti h̃ est ad missam. qz mons est. **N**am missa est altius opus ꝓt̃platois q̃ possit esse. ⁊ ideo ꝓsbyter tenet manus eleuatas q̃si ad modū volandi. **E**t ideo dicit. sursum corda. dicit ꝓls habemus ad dñm̃. **Q**uare d̃z oliueti. eo q̃ ibi ē multū oleū. ⁊ ideo in missa abundantia xpi magis nos influit ⁊ abundat. ⁊ sicut xps de mane ibat illuc. sic nos ⁊ totus ꝓls. **E**t sicut nos ꝓmo dicim̃ missam. sic ipse dicebat missam. ⁊ ꝓ missā ꝓdicabat. **E**t ideo iste est ñr̃ modus vt videtis q̃tidie qm̃ plus valet vnus ꝓmo post missam q̃ tres añ̃ missam. **E**t iō apostoli tenuerunt istum modū. **N**am ista est vita aplica. ⁊ talem vitā tenebat ṽgo maria ⁊ sancta maria magdalēa cuz alijs sorozibus. ⁊ istam teneatis. **J**ō s̃ctus paulus dicit. an exp̃imentum q̃ritis eius q̃ in me loquit̃ xps qui in vob nō infirmat. sed potēs est i vob. ij. ad **C**hor. xij. **E**cce g̃ hic ꝓmam moralr̃ tatem. qz habetis ꝓsolatōz vos ⁊ ego tenēdo et ꝓuando modū ⁊ vitam xpi. **S**c̃da q̃stio moralr̃ ē quare hec mulier debebat lapidari. ⁊ qd̃ ista mulier significat? **E**t dico q̃ ista mulier significat animā peccatricē humanā que dereliquit maritum suū xpm̃. ⁊ accessit p̃ peccatū ad aliū non maritum. s̃. diabolū. qz q̃libet anima in baptismo est desponsata xpo. ⁊ g̃ sicut si vnus rex cui m̃lte mulieres magni generis offerrent. ⁊ tñ̃ ipse duceret filiā alicuiꝫ agricolę paup̃is ⁊ illam desꝓsaret magnū honorē ei faceret. **I**ta est i nob

Sermo

qz rex celi xps ihs est amator aime cuiuslibz cri-
stiani que est filia agricolae. qz omēs sumus filij
ade q erat agricola z hoc ppter pulchritudinez
eius. qz si tu videres vnam animā sine turpitu-
dine z macula peccati. transires sic mille annis
qz nunqz velles comedere nec bibere. Et ideo dicit
Signoras te o pulchra inter mulieres egrede-
re z abi post vestigia gregū tuorum. z pasce he-
dos tuos iuxta tabernacula pastorū tuorum. **San-**
ti. j. z hanc animam xpiani cuiuslibet sibi xpus
desponsavit in baptismo. **3. zee. ij. dicit. Spon-**
sabo te mihi in sempiternum. z sponsabo te mihi
in iudicio z iusticia. in misericordia z miseratōnibz.
z sponsabo te mihi in fide. z scies qz ego domi-
Et dicit ter spōsabo. qz tria fiunt in bapō. Lathe-
cismz q significat instructōz. Scōdo fit exorcismz
qui signat iusticiam. Tertio baptismus qui signi-
ficat misericordiam. qz voluit desponsari aime. Nam
dicitur. Nusqz enim angelos apprehendit. sed
semen abrae. ad heb. ij. Et ideo bñ debet esse fi-
delis talis anima. sicut filia talis agricolae mul-
tum peccaret si esset infidelis suo marito receden-
do hinc inde p lupanaria. Sic etiam qñ hō pec-
cat dimittit sponsum suum z adulteratuz cuz dia-
bolo. Verbi grā. si tu te das peccato supbie va-
dis ad infernum cū vno diabolo q vocat leuia-
than q temptat de peccato supbie. z oimittit chri-
stum q est humilis z fuit. Item si tendit aia ad
lupanar avaricie. si est hō avarus faciendo vsu-
ras. tunc vadit cum vno demone. s. māmon. q
temptat de peccato avaricie. Itē si de peccato
luxurie. tunc vadit cū vno demone q vocat as-
modeus qui temptat de peccato luxurie. Item
de inuidia. z vocat iste beelzebub. nam iste tem-
ptat de peccato inuidie. Si p gulaz ad beelphe-
gor. Si p iram recedas a patia z a xpo. vadis
ad baalberit. Si p accidiaz. vadis ad vnū q vo-
catur astaroth. Et ideo dicit. Tu fornicata es cuz
amatoribus multis. Hiere. iij. Adultera fm le-
gem debebat lapidari. Quid g meref tal homo
nisi fm legem vt lapidat. Nam lapidatus mltis
vulneribus pcutif. Ita punif ab omnibz aime
damnata. qz angeli z omnes sancti z elemēta la-
pidant eam dicentes. damnef. Ideo dicit Sa-
pient. v. Accipiet armaturā zelus illius z arma-
bit creaturam ad vltionē inimicorū. z pugnabit
cum illo orbis terrarū ptra insensatos. Caueat
g qlibet. Sicut qlibz mulier esset cōfusa si dimit-
teret virū suum. z ita est de aime. Et ecce p̄maz
partem q est realis xpi respōsio. ¶ Scōda respō-
sio fuit realis z vocat p̄iuncti re z xbo. Nam cū
dicit. Cum aut̄ interrogassent eū z pseuerarent
erexit se z dixit eis. Qui sine peccato est. vestrū.
p̄mus lapidē in illā mittat. Et iterū inclinans se
scribebat in terra. Audientes aut̄ h. vn? post
aliū exhibant incipientes a senioribz. Et remāsit
solus iesus z m̄ter in medio stans. ¶ Nota dici

tur q cuz xps staret sic inclinatus. iudei non erāt
ptenti de eius respōsione. z volebāt q verbo di-
ceret vt possent eū accusare. z pseuerabāt inter-
rogantes. z tunc surrexit xps z dixit eis. Vos
dicitis q ista mulier cōmisit adulteriū. z i poste-
rum dicitis q debet lapidari. z vultis q dicam
qd mihi videt̄ fiendū. Respōderūt. ita. Tūc di-
xit ihs. **Dico g q quis v̄m qui est sine peccato**
q mittat p̄mum lapidē. Et iterū inclinavit se et
scripsit. Et qd scripsit? Responso opinioes sūt
sed melius videt̄ dicendū q scripsit illd quod
dixerat xbo. s. q sine peccato est. Et ita habem?
in vna antiphona que hodie dicit ad Benedictus
Inclinavit se iesus z scribebat in terra. qui sine
peccato est v̄m p̄mus in illā lapidez mittat. In
qua scriptura virtute diuina qlibet eoz vidit cla-
re omia sua peccata q vnqz fecerat. vt dicit glo-
ordi. z ex verecūdia recedebat vnus post alium
timētes ne p̄ls videret peccata eoz z lapidarē
tur ibi. ideo inclinato capite recedebāt. z chris-
ti remansit solus cum m̄tere z p̄lo z cum discipul-
is in medio stans. Ecce g respōsionē ihu chri-
sti factam re z xbo. Sed mō videam? h morali-
ter qd significat q xps bis se inclinavit. z in pri-
ma inclinatioe nō ostendit peccata iudeis. s. bñ i
secunda inclinatioe. Querit̄ g circa h. qd signifi-
cant iste due inclinatioes? Et rñdeo q iste due
inclinatioes significant duos aduētus. z prim?
est qñ fuit incarnatus. Scōdus est v̄erit i die iu-
dicij. Et inter hos duos aduētus est maḡ diffe-
rentia. In p̄mo non reuelabat hoibus nisi pec-
cata notoria z illa rephendebat di. Ne vob ipo-
cite tristes. Mat. xxij. Et de ista p̄ma inclina-
tione dicit in psal. xvij. Inclinavit celos z descen-
dit. z caligo sub pedibz eius. Et isti celi q̄s incli-
nauit signant duas altitudines celestes. Et pri-
ma fuit inclinando se de eternitate ad incarnati-
ones assumēdo temporalitatē. qz accepit initij
vsqz ad terminū sue passiois. s. spacio. xxij. an-
noz. Item inclinavit suā infinitatē. qz in vno
ventre vnus puelle fuit p̄clusus. z h in die icar-
nationis qñ xgo Maria dixit. Ecce ancil. do.
fiat mihi fm ver. tuum. Lu. j. Item alia sua alti-
tudo est ipassibilitas quā inclinauit. nā habebat
frigus. calozem. z sentiebat dolores z m̄tra alia
Itē inclinavit habitatoz celestem ad infima. s.
ad p̄sepe. z sic de multis alijs. Et isto mō incli-
nauit celos. Et ideo dicit. Et caligo sub pedibz eius.
Caligo significat peccata hoim. Et sic in p̄ma i-
clinatioe nulli iudeozū reuelauit sua peccata. ita
etiam nec in p̄mo aduentu. Sed in scōda inclina-
tione reuelauit eis peccata. z significat secūduz
aduētū. s. diem iudicij. qz tūc nō occultabit. s.
manifestabit omnia peccata. ad modū illius q
ponif in scala ad portam ecclē cū carta in fronte
z quilibet p̄t legere crimina q fecit. Sic tunc in
iudicio vnus hō videbit bona z mala omniū q

Sabbato post Oculi

fecerunt. et h̄ vt ab oibus approbet̄ sn̄ia iudicis
p̄miatōis vel punitōis. vt dicit doctor sanctus in
iii. sc̄pto. di. xliij. ar. v. q. ij. et. iij. vide ibidē m̄-
ta pulchra de h̄. qz nisi h̄o sciat merita v̄l demerita
non p̄t approbare sn̄iam iudicis. **Apoē. xx**
Judicium sedit et libri ap̄ti sunt. et iudicati sunt
mortui s̄m ea que sc̄pta sunt in libris s̄m opera
eorū. **Et tunc** multi q̄ apparent boni apparebunt
tunc mali. **Dic** de q̄libet statu. **Nā** tunc q̄n boni
respicient malos dicent. ille videbat̄ bonus h̄o
et misericors. et secrete faciebat̄ vsuras. **Appare-**
bat castus et honestus. et erat luxuriosus et inho-
nestus. **Item** faciebat̄ tāta bona. et oia ista facie-
bat p̄ ipocrisim et vanā gl̄am. et sic de alijs. **Nāz**
ibi apparebūt oia. **Uñ. f. Chor. iij. Veniet** dñs
q̄ illuminabit abscondita tenebrarū. et māifesta-
bit p̄silia cordiū. **Et de ista** inclinatioe loquit̄ in
ps̄. cxliij. **Dñe** inclina celos tuos et descēde. tan-
ge mōtes et fumigabūt. fulgura choruscationū
et dissipab eos. emitte sagittas tuas et turbab
eos etc. **Dicit** celos. et h̄ p̄pter celestes. q̄ oēs de-
scendūt in iudicio cum xp̄o. **Et dicit.** tāge mon-
tes. qz in die iudicij non solū ciuitates. ville. ca-
stra et domus. imo etiam mōtes vrent. **Et iō** no-
minat mōtes. qz sunt fortiores in h̄ mūdo. et ita
fumigabūt sicut stupa p̄pe ignem etc. et signifi-
cat̄ noticiam quā q̄s habebit de peccato alteri.
Emitte sagittas. i. rep̄hensioes. et turbab eos
qz p̄fundet. **Ecce** ḡ h̄c duos aduētus iesu xp̄i.
Et si forte aliq̄s vellet dicere. **Et non** erit aliq̄d
remediū q̄ peccata sic nō videant̄. **Dico** q̄ sic.
Et dabo tibi vnū velum q̄d h̄z q̄tuor angulos.
et si illud vis accipe oia peccata tua erūt tecta et
secreta intantū q̄ nullū peccatū apparebit in cō-
fusione tuā. et noiaf p̄nia. **Et p̄mus** angulus est
vt habeat̄ p̄tritoz et doloze de pctis. **Sc̄d̄s** vt ha-
beat voluntatē nō redeundi. **Terti⁹** est cōfessio
vt q̄d magius turpe est peccatū melius dicatur
Quartus est vt teneat p̄niam p̄fessoris. **Et qui**
istud velum habebūt eorum peccata nō appare-
bunt nec videbunt in verecundiā illa die. **Pro-**
bat̄ i ps̄. **Beati** quorū remisse sunt ini. et quo. te-
cta sunt pec. **Remisse.** s. in p̄fessione. et erūt tecta
Et si istud velū h̄c in isto mūdo non habetis. in
alio seculo nō habebitis remissionez. **Ecce** ḡ h̄c
r̄n̄sionem x̄balē et realē. **Tertia** r̄n̄sio fuit vo-
cal̄ tantū cum d̄r in euāgelio **Erigen** aut̄ se ihs
dixit mulieri. **Mulier** vbi sunt q̄ te accusabant
nemo te p̄dempnat. **Que** dixit. nemo dñe. **Dixit**
ei ihs. **Nec** ego te p̄dempnabo. vade et ap̄lius
noli peccare. **Cum** illi ḡ fugissent. remāsit m̄ler
sola coram ih̄u xp̄o. s. de accusantib⁹. **Nam** bñ
p̄ls erat ibi. et tunc xp̄s dixit mulieri. **Ubi** sunt
q̄ te accusabant. et tunc dixit. nec ego te p̄dēpno
sed noli peccare. q̄si vellet dicere. **Tu** fuisti de-
cepta p̄ diabolū et p̄pam fragilitatē. iā ego tibi
remitto peccatū noli peccare amplius. **Ista** mu-

lier vt videtis fuit p̄mo in piculo mortis. et fuit li-
berata p̄ xp̄m. **Sc̄do** erat in piculo mariti. et ti-
mebat ne forte occideret ab eo. et possumus pie
credere q̄ ihs xp̄s dixit sibi q̄ ip̄a poneret i cor-
de viri ip̄ius ne faceret sibi damnū aut malum
aliq̄d. **Tertio** timebat de vicinis ne diffamarēt
eam. et qz xp̄s h̄ mō soluit in p̄sentia populi etiā
ab h̄ eam libauit. **Et ecce** respōsionē x̄bo tm̄.
Porat̄ q̄r̄ h̄c cum xp̄us absoluit istā et non
dixerit nisi vade et amplius noli peccare. et non
dedit sibi p̄niam q̄re h̄ fecit. **Nam** posset dicere
aliq̄s q̄ p̄fessores post absolutōez nō debent da-
re p̄niam. **R̄ideo.** p̄fessores dant duplicem pe-
nitentiā. **Prima** est p̄ peccata p̄terita tāq̄ medi-
cinam curatiuā. vt si pctōz peccauit p̄ sup̄biam
dant sibi in p̄niam humilē oratōz. si p̄ auariciā
dant sibi restitutōez. et sic de alijs. **Alia** est p̄niam
p̄ peccatis futuris tāq̄ medicina p̄uatiua. di-
cendo peccatori si velit abstinere a pctis. et si sic
absoluendus est pctōz. et hanc p̄niam dedit xp̄s
m̄leri di. **Vade** et ampli⁹ noli peccare. **Sed** q̄re
non dedit ei primam pro peccato p̄terito tan-
q̄ curatiuā. **R̄ideo** p̄pter duo. **Pr̄o** p̄pter vni-
ūsaalem potentiam. qz potentia iesu est maḡ. nec
compar̄ illi p̄fessores etiā papa. **Nā** papa p̄t
absoluere a pena et a culpa et sine p̄niam. s̄ alij nō
p̄t. **Et si** h̄ p̄t facere papa q̄ ē mortal. q̄to pl⁹
ḡ papa ihs. **Sc̄do** est ex clara xp̄i sc̄ia qui vidit
p̄fusionez factā m̄leri tam magnā. et in tali loco
quā sumpsit patient̄ cum maḡ p̄tritoe. **Id̄** ihs
xp̄s noluit sibi dare aliam p̄niam. **Sed** nos nō
habem⁹ istam sc̄iam nec potentia. iō daf nobis
alia p̄niam. **Et ideo** p̄fessor debz dicere. **Facite** ḡ
dignos fructus p̄nie. et neceperitis dicē. patres
habem⁹ abraam. qz potēs est de⁹ de lapidibus
istis suscitare filios abrae. iam em̄ securis ad ra-
dicem arboris posita est etc. **Luc. iij. Et dico** q̄
fructus p̄nie est in triplici ḡdu. **Nam** q̄daz sunt
p̄cepti a lege et in his talibus non est remedium
qz in ablatis tenef q̄s restituere. et in h̄ cōfessor
non p̄t dispensare vt in factis. **Est** aut̄ furtum
vt dicit sc̄tus **Tho. ij. q. lxvj. ar. iij. Usurpa-**
tio bonorū alterius. vel p̄tractio p̄ voluntatem
domi. et ḡ non solum accipe est furtū. sed etiā cō-
tractare. **Et** ḡ qz p̄mum accepisti furtum fecisti.
et qz sc̄do contractas iterum furtū cōmittis. **Re-**
stitue ḡ rem furatā. et tunc remittit̄ tibi peccatū.
Nam non remittit̄ peccatū nisi restituat̄ ablatū
de re. iur. li. vj. **Et si** forte nō habeas vñ restitu-
as. sufficit tibi q̄ habes voluntatem restituendi
sed in habente est peccatū mortale. **Vēdas** ita-
qz de bonis tuis etiā si habes diminuere de ho-
nore tuo. als si haberes totā mundi p̄tritionem
et non restitueres veniā nō haberes. nisi domi⁹
rem tibi. plongaret vel remitteret ad tui petisio-
nem vel reuelatōz. et si nō ē reuelatum vadat cō-
fessor ad illud petendū. **Dico** ḡ q̄ iste fruct⁹ pe-

nitentie. iam est pceptus a lege. nec papa pot in
 b dispensare. Alius est fructus p eccliam ordiat.
 scz qd annuatim semel psteat in qdragesima.
 Si aut no cofitearis peccas. Et io si displicet ti
 bi peccasse et pponis psteri suo tpe. s. qdragesi-
 me. extra peccatu es et lucraris indulgentias. et e
 stilus curie q quis no sis pfectus. si infra noue
 dies psteris lucraris indulgentias. et io est con-
 siliu et bonu vt pstearis frequens. licz no tenea-
 ris nisi in qdragesima. Quartus fructus est quez
 dat pffoz. et iste est arbitrari quo ad qlitatem
 qz pot esse vel ieiuniu vel oio vel aliqd hmoi.
 Facite g dignos fructus pnie. Et vade et apli
 noli peccare. qd fuit thema.

Vnica qta in. xl. Letare. Sermo.

Colligite que su-
 pauerant fragmenta. Job. vi. Et of-
 ficia in euangelio hodierno. Unde b
 sanctu euangeliu hodiernu de quo pdicaturus
 sum facit mentoz cuiusda solennis puiuij qd in
 decto fecit papa ihs xps. Et dz magnum respe-
 ctu facientis. s. xpi. Secdo respectu inuitatoruz.
 qz apostoli et multi alij. Tertio etiā respectu ei
 de quo comederut. Quarto respectu mltitudis
 Nos tu non fuim digni esse in illo conuiuio vt
 comederem de ill magnis panibus et integris
 qz licz diu sit q illud puiuiu est celebratum. tam
 adhuc remanet fragmenta in historia euangelij.
 Dicit ergo xps. Colligite et. Ita dicit magni
 dni fuitozibus post prandiu. Et h dicit tbema.
 Colligite q et. Nam post qd no fuistis in pradio
 illo pqrte p mesam. et ista mensa e historia euā-
 gelij siue euāgelical. Colligam g et incipiamus
 ab vno capite mensae aliud et reperiemus sex
 fragmenta.

Primu est obfuantia penitential.
Scdm est prudentia intellectual.
Tertium est ordinatio regularis.
Quartu est pfidentia diuinal.
Quintu est misericordia liberal.
Sextum est beniuolētia xtualis.
 Primo g tangit obfuantia pniialis. s. facere pe-
 nitentiam p pctis in capite mese. i. historie euā-
 gelij ibi cum dz. Abijt ihs trāsmare galilee qd e
 tyberiadis. et sequebat eum multitudo magna.
 qz videbant sig sup bis q infirmabant. Abijt g
 ihs in montem et sedebat ibi cum discipul suis.
 Erat aut primu pasca dies festus iudeoz. Vi-
 deamus si reperiem aliqd frustu panis bonu
 Nam dicit q tpe quo ihs pdicabat in terra pro-
 missionis de ciuitate in ciuitate. de villa i villaz
 et p castra et loca et etiam interdū p mare. et plu-
 rima turba sequebat eum. et b pluribus ratōib.
 Et pma rō est ppter charitatē spūalem. et h est
 melior. Secda ppter deuotōz ihu xpi et eius ver-
 borū. et no est mirū. Nam illa vba exhibat de ore

dei incarnati cum mag sapore in corda hominū
 Alij sequebant eū ppter necessitatē corporales
 vt infirmi. qz curabat eos vbo et tactu sicut sibi
 placebat. Et ista ratōz tenet textus ibi Sequebat
 eum et. Alij sequebant eum ppter curiositatez
 mundanā solū vt viderent miracula q faciebat.
 Alij ppter malignitatē diabolicāz vt pharisei.
 vt si aliqd vbum posset in eo reprehendi. Et io se-
 quebat eum multitudo mag. Et dicit tex. q erant
 qng milia. verū dicit sanctus Mat. masculi. et
 sic no cōphendebant mleres neq miores et pu-
 eri. et ideo poterat esse. x. vel. xx. milia. Et d his
 fac mētōz sanctū euāgelij q erat. xx. annoz et vl-
 tra qz illi solū nūerabāt. et sic nūerabāt in ve. te.
 fm qd hē Nu. i. ij. et. iij. Et ihs xps sedit in mō-
 te. Sed videam si reperiemus aliqd frustu p no-
 bis. et certe sic. Nam si discooperiamus mapas
 mense reperiemus obfuantia pnialem seu pniām
 qm dicit euangeliu q ihs xpus trāsiuit mare. et
 post qeuit in mōte. Nam mare significat pniām
 qz dz mare ab amaritudine. qsi amarū. et hoc est
 pnia cuius opa sunt oia amara. Et pmi in pnia
 est ptritio. et illa est amara. ptz qz nihil aliud est
 q dolor de peccatis pteritis. Scdm in pnia est
 ppositū amplius no peccandi. et h est amarum
 qz est p tuā malā pfectudinē. Tertiu est pfectio
 q est amara. nam amarū est tibi q pffoz qui te
 habebat p bono videat et cogscat tuā verecun-
 diam et infamiā. Quartu est afflictio sic ieiu-
 nare. ciliciū portare. vberare se cū disciplinis et
 similia. et no dormire in lecto. nam ista oia sunt
 amara. Idem in oioe. nam sicut ille q est in tor-
 mentis hz manus eleuatas. lapis attrahit cor-
 pus vsus terram. ita in oratōe. nam corp est la-
 pis. vt hē Sap. ix. Corp em qd corrupit aggr-
 uat aiām et depmit terrena inhabitatio senium
 mltā cogitantē et. Item dare etynam durum et
 amarū est dando paupib et restitutōz facere de
 mal ablatis. parcere inimicis. remittēdo iniuri-
 as amarū est. Sz cōicare qd vltimū est dulce ē.
 sed ppter memoriā passionis xpi videt amarū.
 Jo dixit de. Cū esset agn comedend q come-
 derent eū cum lactucis agrestibus. Exo. xij. Cō-
 cordat sanctus paulus di. Quotiescūqz mādu-
 cabitis panē hunc et calicem bibetis mortēz dni
 annūciabitis et. s. ad Cor. xj. Mare g signi-
 ficat pniām. Et dicit Esa. in cātico Dne si sic vi-
 uitur et in talibus vita spūs mei corripies me et
 viuificab me. ecce in pace mea amaritudo mea
 amarissima et. Esa. xxx viij Amara est q ad cor
 scz quo ad ptritōz. amarioz quo ad os. s. p p-
 fessionem. amarissima q ad coroz. s. q ad satisfactio-
 nem fiendam. Ecce g mare. Sed illi q transeunt
 mare cū xpo obtinent ascendē ad montem. i. ad
 celū. et alit non possum ascendere nisi p pniām
 videatis g fructum pnie. Et io dz in ps. Boni
 est tra. Quis ascēdet in montē dni. aut quis sta-

Dominica Letare

bit in loco sancto ei? Rñdit. Innocēs manib⁹
z mūdo corde zc. Istud ipse dauid q̄rebat a suis
doctozib⁹ z rabinis. sed rñdere nescierūt. s̄ spūs
sanctus rñdit di. Innocens zc. Et dicit aliq̄s ino-
cens tribus modis. Prim⁹ modus est p̄ elynaz
Scōs p̄ restitutōz acceptozū. Terti⁹ p̄ petitiōez
venie. Et isti q̄ sic faciūt sunt innocētes manib⁹
z mundo corde. Et etiam p̄pter alias tres cau-
sas dicunt innocētes. Prima est p̄pter p̄tritiōez
Scōa est p̄ satisfactōz. Tertia est p̄ remissionem
Ecce h̄ est p̄mum fragmentū. s. p̄nalis obfuan-
tia. z de ista locutus fuit dñs ihs x̄ps di. Peni-
tentiā agite ap̄ro. em̄ re. celozū. **Matth. iij.** Et
istū frustum refuetis. qz altā viam nō habetis
ad montē ascendendi. // Venio ad scōam p̄tez
in qua repit̄ secundū frustū. s. intellectual̄ pru-
dentia. z hoc cum dicit. Cū subleuasset oculos ihs
z vidisset qz multitudo maria venit ad eū dixit
ad philippū. vñ emem⁹ panes vt māducēt hīc
h̄ aut̄ dicebat temptans eū. ipse em̄ sciebat quid
esset facturus. Rñdit ei philippus. Ducetozū
denariozū panes nō sufficiūt eis vt vnusquisqz
modicū qd accipiat. Cū x̄ps q̄ sedisset s̄bleuans
oculos qz iam tenebat eos. i. x̄sus terrā. Et dicit
circa hoc glo. qz tenere oculos sic humiles est
signū sapie z non habebat illos volātes matris
sue sumendo exemplū. De q̄ sc̄ptura **Lanti. iij.**
loquit̄ di. **Q** pulchra es aīca mea q̄ pulchra est
oculi tui colūbar absqz eo qd̄ intrinsecus latet.
Et dicit bis pulc. qz nūqz vana cogitauit. nec etiā
i corpe peccauit. z in h̄ simplr̄ erat laudabil. qz
habebat oculos columbe q̄ sp̄ h̄z eos depressos
Nam alie aues multe hñt oculos ad rapinaz in-
clinatos. z isti sunt q̄ respiciūt hinc z inde z ad
fenestras. z h̄ est signum rapine. Tenete q̄ oculos
colūbe. Et de h̄ spūs sanctus laudat x̄ginez ma-
riam di. Absqz eo qd̄ intus latet. i. humilitatem
Et subleuauit oculos ihs z vidit maximā mul-
titudinem. Et p̄mo dixit magnā. iō qz q̄nqz mi-
llia. sed numerādo a. xx. annis. z supra est maxi-
ma. Et dixit philippo. **Vñ ememus panes zc**
Quare q̄ plus q̄siuit a philippo q̄ ab alio? Bi-
cunt circa h̄ doctozes qz ideo. qz ille inter alios
ap̄los erat simplicior. z bñ patuit in eius respō-
sione grossa. qz dixit ducentozū zc. q. d. non est
remediū. qz si dixisset. Dñe vos q̄ creastis s̄de-
ra z vniuersa. vos potestis adhibere remediū.
tunc fuisset subtil. Et circa h̄ est aliud frustū pa-
nis quod dicit prudentia intellectual̄. Nam iesus
x̄ps q̄ est eterna sapia q̄siuit p̄siliuz a philippo
cum tñ iste esset simplex z ebes. vt p̄ locū a maio-
ri argueremus. qz si x̄ps petebat p̄siliū ab ebete
quo nō indigebat. qz nec nos vereamur p̄siliū
petere p̄ veritate inq̄renda etiam a simplicibus
Nam als supbia esset ex qua multa sequunt̄ dā-
na. **Exemplū.** Nam quot male sentētie in mun-
do dan̄ p̄pter verecundiā. qz non petūt p̄siliū

ab antiq̄ozibus. Item etiam mlti sunt aduoca-
ti. qui qñ incipiūt aliquam q̄stionem. p̄mo dñt
videre si est iusta vel nō. z q̄rere sup hoc p̄siliū.
sed nō curant. sed faciūt qz post in fine post mul-
ta damna pueniunt ptes compromittēdo et cō-
ponunt se. exigentes tñ sp̄ pecunias ab eis vsqz
ad illud tps. magnum tñ de hoc habes pctm̄.
Ita est in notarijs q̄ p̄pter vba imp̄tinentia in-
strumenti faciūt causam pdere. z h̄ multotiens
p̄pter non petere p̄siliū. z tenet̄ de dāno da-
to. Item multi sunt religiosi q̄ habent p̄dicare.
z exeuntes de studio phie incipiūt theologiam
z p̄pter verecundiā non sunt ausi petere p̄siliū.
z dicunt mltos errores z incōueniētia in sermo-
nibus suis z vba imp̄p̄a z scandalosa. Seml̄
qdam religiosus erat p̄dicaturus de Trinitate
z voluit p̄dicare p̄ questiones. z formauit p̄mo
argumenta tria veritati in p̄ma pte s̄monis bñ
triginta ratiōes. Alij videntes z audientes qz p̄
ma ps fuerat ita magna recedebant p̄pter fati-
gationem. z ipse remanebat in illo errore. z h̄ si/
bi p̄tingebat p̄pter nō petere cōsiliū. Itēz mlti-
otiens in cōfessoribus q̄ in mltis sacramenti er-
rant p̄pter non petere cōsiliū. z nesciūt quō de-
bent absoluere de excōmunicatōe minorū z quō
de maiorū. Similit̄ p̄tingit in medico non intel-
ligenti bñ radicem infirmitatis. z hoies sic p̄cūt
non petendo cōsiliū p̄pter verecundiā. z poit
magnum pondus aīme sue. multa em̄ eueniunt
p̄pter non petere cōsiliū. Ideo iesus christus
ab ebetozū voluit petere cōsiliū. iuxta dictuz.
Interroga patrem tuū z annūciabit tibi. maio-
res tuos. z dicent tibi. **Deuf. xxxij.** Interrogā-
do nō solum maiores. imo etiam minores. **Unde**
semel cōtingit vt qdam mgr̄ magnus in theolo-
gia nō poterat intelligere vnum punctum sacre
scripture. z p̄pter hoc ieiunabat z orabat. z nō
potuit optatum h̄re intellectum dubij quousqz
humiliauit se z vellet ire ad aliū causa infor-
mationis. tunc em̄ angelus apparuit sibi z eum ple-
ne de dubio instruxit. Ideo sanctus Job dicit
circa hoc. Interroga iumēta z docebūt te. z vo-
latilia celi z idicabūt tibi. loquere terre z respō-
debit tibi. z narrabunt ea pisces maris **Job. xij**
Et hic nomiāt quatuor cōditōes p̄sonarum di.
Iumenta. iste sunt p̄sone actiue. Aues vō sunt
p̄sone p̄templatiue. Tertia vō conditio sunt a-
gricole **Pisces** sūt oēs xp̄iani q̄ d̄ aq̄s baptisimi
sunt educti. **At** ideo qñcūqz reuelas dicta tua p̄-
pter humilitatem alicui homi. tunc deus te illu-
minabit. z scias illud de q̄ dubitabas. **Ecce q̄ h̄**
secundū frustū. s. prudentia intellectual̄. // **Se-**
quit̄ tertiū frustū in quo stat ordinatio regula-
ris. vt. s. q̄libet fuet regulam z ordinē viuendi.
z h̄ ostendit̄ in tertia pte euangelij cum dicit̄.
Unus ex discipul̄ eius **Andreas** frater **Simo-**
nis dixit. Est puer vnus h̄ qz q̄nqz panes or-

deaceos ⁊ duos pisces. sed hec qd sunt inter tā
 tos. dixit ḡ ihs. Facite hoies discumbere. Erat
 autem fenum multum in loco. ⁊ discubuerūt vi-
 ri numero ḡ si ḡnq; milia. Et tunc Philipus
 rñdisset andreas dixit. Hic in societate est puer
 qui h3 ḡnq; panes ordeaceos ⁊ duos pisces. s3
 qd hoc erit inter tantos. q. d. dimittam⁹ p nob.
 Sed iesus xps vocavit vt omēs discumberent
 ⁊ fuerunt bñ ḡnq; milia q sederūt. ⁊ b declarat
 sanctus Bar. vj. c. q dicit q sederūt p cētenos
 ⁊ ḡnquagenos. s. qz ad vnam ptem hoies maio-
 res. ⁊ ad aliam ptem minores. ⁊ fuerūt ordina-
 ti p centenos in longum. ⁊ sedebāt sup fenū. vt
 possent transire i moduz sulcorū. ⁊ p trāsuersuz
 erant ḡnquaginta. ⁊ ita de mulieribus ⁊ mino-
 ribus. Et isto modo fuerūt ordinati. iuxta illud
 Que a deo sunt ordinata sunt Itaq; qui resistit
 potestati dei ordinationi resistit. qui autem resi-
 stunt ip̄i sibi damnationem acquirunt. Ad Ro.
 xij. Sed querit quare ihs noluit vt comederēt
 donec fuerunt ordinati. cum tñ in ordinatōe ml
 tam moram fecerūt. Respōsio q b frustum ab-
 scōsum ē intra mapas. ⁊ est ordinatio regulari.
 Quia si volumus q deus pvideret cōmunitati
 oportet q sit ordinata. Et ita de oi monasterio
 religiosorū de omni capitulo. collegio. etiā qli-
 bet in domo sua sit bñ ordinatus. Exemplum.
 Si rectores alicuius vniuersitatis tpe licitatis
 volunt q deus det eis pluuiam suo loco ⁊ tem-
 pore ordinent ciuitatē locum vel villā. ⁊ nō stēt
 leprosi cum alijs sanis. nec meretrices stent cuz
 bonis mulieribus. nec iudei cum xp̄ianis. Itēz
 q nemo audeat diebus domicis ⁊ festiuis labo-
 rare. ⁊ sic postq; b est ordinatum. tunc deus p/
 uidebit illis. Item que est ratio quare ples con-
 uentus religiosorū moriunt ⁊ peunt fame. qz in-
 ter eos nō est ordinatio que p̄sistit in paup̄tate.
 castitate. obedientia. ⁊ in alijs cerimonijs. Ita
 dicamus de capellanis. q ordine suo dicere de-
 berēt matutinas ⁊ alias horas canonicas. ⁊ de
 uote orare. nam qlibet scit suum ordinem. Non
 q semel oret in auroa ⁊ sel genibus flexis. ⁊ sel
 non. sed accipiendo horam p ordinem. non acci-
 piendo interuallum nec induendo se. Nam bñ-
 dictus est q vitam h3 ordinatam. iuxta verbū
 Omnia honeste ⁊ fm ordinem fiāt in vob. s. ad
 Thozin. xliij. Bñdictus est ḡ xp̄ianus religio-
 sus psbyter vel alius qui totum tps tenet ordi-
 natum. ⁊ istis puidet deus. Et habetis frustuz
 bonum quod est ordinatio regularis. ¶ Quar-
 tum frustum est confidentia diuinal. s. in omni-
 bus necessitatibus ⁊ piculis cōfidere de deo. qz
 licet amici ⁊ pntes deficiant in pecunia. tamen
 deus nō deficit in necessarijs. ⁊ b frustum inue-
 nitur in mensa. i. in euangelio ibi. Accepit ergo
 ihs panes. ⁊ cum gr̄as egisset distribuit discum-
 bentibus. s. ⁊ ex piscibus q̄tū volebat. Nam

qn ihs xps homies vidit ordinatos accepit pa-
 nes ⁊ pisces. ⁊ tenendo in manibus. ⁊ oculis ad
 celū eleuatis. tunc bñdixit ⁊ dedit discipulis. et
 discipuli dederūt omibus intantū q oēs satura-
 ti fuerunt. ⁊ sp victus multiplicabaf. Et b fuit
 factum tribus modis. Primo inter manus xpi
 frangentis. Scdo mō crescebat in gremijs apo-
 stolorū ministrantiū. Tertio inter dentes come-
 dentium. Ecce ḡ quō multiplicati sunt ⁊ satura-
 ti fuerūt. de quo sapore dico vob q nullus fuit
 panis ita suauis ⁊ sapidus. Quā regula ē i theo-
 logia q ḡcquid iesus faciebat miraculose sua/
 lebat ei qd fiebat p naturam Ita cū restituebat
 visum; vel dando sanitatem. ⁊ qñ fecit de aqua
 vinum in nuptijs architriclini. Et forte quere-
 ret aliqs an aliquid biberunt? Nam certū est q
 itinerantes ⁊ fessi si multum comedūt ⁊ non bi-
 bunt magna est passio ⁊ pena. sed euangeliū nul-
 lam facit mentionē de potatōne. Habemus ta-
 men dicere ne prandiū videaf impfectum. quia
 dei pfecta sunt opa. Beuf. xxxij. q biberunt et
 q illi panes ⁊ pisces fuerunt siml cibus ⁊ potus
 Nam non legit q esset ibi vinuz neq; fons. nec
 videf ratio q habuissent ire ad fontem. qz tunc
 esset ibi inordinatio. q aut panes ⁊ pisces erant
 simul cibus ⁊ potus. trahif ex duobus passib⁹
 biblie. s. Exo. xvij. et Nume. xx. vbi d3 q silij is-
 rael habebant in deserto qd comederēt sed nō qd
 biberent. quare ip̄i murmurabant p moysen. q
 orauit deum. ⁊ deus dixit sibi q cū baculo pec-
 teret saxum seu rupem. ⁊ fecit. ⁊ exiuit flumen
 aque viue. Ita petra tñ erat xps. s. ad Thozin.
 x. Et significat q petra. i. xps daret eis ad bibē-
 dum. Sic etiam de illo pane ⁊ pisce exibat liqz.
 qui refocillabat comedentes. Nam si de petra in-
 qua nullus liquor erat exibat aqua. q̄to ḡ plus
 de pane. Et hoc fuit figura cōmunicandi. ⁊ tam
 dicunt laici. vos clerici decipitis nos. quia dati
 nob dūtaxat corpus xpi. sed non datis nob de
 sanguine. sed nō est verum. imo damus vob de
 sanguine. qz in hostia cōsecrata est ibi totuz cor-
 pus ex vi vborum. ⁊ totus sanguis ex conconi-
 tantia reali. vnde antiquitus dabaf etiā de san-
 guine. Et quia ex hoc sequebant multa picula.
 Nam multi rustici cum magnis barbīs commu-
 nicantes faciebāt q aliqd in barba remanebat.
 ⁊ p psequēs plura alia picula. ideo fuit mutatu
 Nam in corpe est sanguis. Ideo d3 Joban. vj.
 Qui manducat carnem meā ⁊ bibit meum san-
 guinem ⁊c. accipiendo et petiam. Nā viua ca-
 ro est ⁊ corpus viuū. ⁊ ideo nō sine sanguine. et
 hoc frustum est p̄sidentia diuinal. Sed tūc apo-
 stoli quasi desperabāt. eo q nō poterant hoib⁹
 puidere. Sed xps voluit aliter puidere. s. mo-
 do inusitato ad dandū intelligere q in nullo ca-
 su siccitatis nec alio mō desperemus de deo. sed
 q habeamus bonam p̄sidentia. ⁊ nō teneamus

ordinatio horis
discipulis

miraculose sua
facta natura
prostant

profecta sunt
opera

ubi bonum ordi
natum
habetur in
primis
et alijs
abominabili exemp
tibus
qui sunt
quidam

Domínica Letare

modū aliorū rusticozū qui dicūt. si nō pluit non habebimus isto anno blada. sed isti nō habent bonā intentōnem nec p̄sidentiam de deo. Nam deus p̄t dare non solum frumēta in cāpis. imo etiam in horreis. Idem de vino et de alijs. et sic interdum non p̄cedit p̄pter diffidentā nostraz. Et circa istam materiā audiatis pabolā. Nam semel p̄tigit q̄ in ciuitate Galentie blada erant duabus palmis supra terram et siccitas nimia et crudel et non crescebat. et fiebant incessant p̄cessiones cum multis letanijs. et nūq̄ pluit. et tēpe messū gentes collegerūt blada ita parua. et nunq̄ tantū frumentū habuerūt. Nam spice erant melius granate q̄ vnq̄ p̄us. licz habuerunt parum de palea. Et ideo si nos sequeremur xp̄m ut illi p̄uideret nob̄ sicut et illi. Petatis ergo pluuiam ut sibi placet. qz aliter p̄t. p̄uidere absqz pluuiā p̄uidet semp animalibus. Et placēt deo q̄ nos diceremus de eo sicut dicit filius puulus de patre suo. Nam si interrogas pueruz. Quid comedes hodie? dicit ip̄e. pater meus hz curā. Et si dicis sibi. post istam vestem q̄s dabit tibi aliam? R̄ndet. pater meus p̄uidebit. Istū modum vellet deus habere de nob̄ q̄ haberemus de eo talem p̄sidentā sicut filius hz de p̄re naturali. Sed nos minus p̄sidentis de deo q̄ d̄ vno iudeo vel saraceno. qz si tu habes aliqd̄ in sc̄m manu alicui? notarij scriptum in quo cōtineat q̄ tal iudeus sit tibi obligatus in .xx. vel .xxx. florenis. et dicif tibi. vnde habetis frumentum isto anno? R̄ndetis. ecce tal est mibi obligatus de illo habeo. et non p̄sidentis de deo. iniuriam facies ei. qz cartam fecit tibi deus p̄ notariuz fide dignum sanctū Lucam cum d̄. Prīmū querite regnum dei. et hec omnia adficiē vob̄. Et nolite solliciti esse r̄c. Mat̄. vj. Confidatis ḡ de deo sicut de patre. et queratis honozē suuz et iusticiam. s. p̄nam et p̄sidentiam. Ecce ḡ frustum panis. s. diuina p̄sidentia. Et ideo voluit mō solito xp̄s p̄uidere. Quintū frustū est liberalis misericordia erga paupes largit se habere. et hoc tangit cum d̄. ut aut̄ impleti sunt. vsqz ibi. manducauerūt. Nam videns ihs q̄ iam comedebant dixit apostol̄ q̄ quererent vasa aliq̄ cuz q̄bus colligerent fragmenta. dans diuitib̄ exēplum q̄ nullum panis frustum ponat in armario. sed q̄ detur paupibus. et non deat canibus nec gallinis nec alijs animalibus. Et apli sic inquirendo inuenerunt. xij. cophinos. et qlibet ex apostol̄ habuit vnum et collegerūt panes. Et alijs de comedentibus absconderūt panem. et h̄ propter bonum saporē viatici. et nolebant depone-re. sed apostoli q̄rebant et petebat cū magna diligentia. Beinde dico vob̄ q̄ si ego essem in illo cōuiuio q̄ penes me retinuissem etiam vnū frustum. et collegerunt. xij. cophinos. Et h̄ demonstratur misericordia iesu xp̄i liberali. Et ideo dici-

tur Lu. xj. Verūtamē qd̄ supeest date clynam. et ecce omnia mūda sunt vob̄. Semel ihs xp̄s fuit inuitatus i domo cuiusdam diuitis. et ip̄e diues amoze xp̄i inuitauit alios diuites. et xp̄s dixit illis. Date quod supeest. et omnia mūda sunt vob̄. Nam tante vtutis est clyna q̄ mundat peccata et dixit qd̄ supeest. et nō dixit. qd̄ necesse est. Sed quero qd̄ significant q̄nqz panes? Respōdet be da q̄ q̄nqz panes significant q̄nqz libros moysi. scz in q̄bus erat tota p̄uisio iudeozū sicut in q̄nqz panibus illius turbe. Et dicunt̄ ordeaci. nā ordeum extra est asperū. intus est albus et dulce. Ita erat in illis. Et ideo dixit ihs xp̄s. Scrutaminī scripturas in q̄bus vos putatis vitā eternam habere. Et ille sunt q̄ testimoniū p̄hibēt de me. Job. v. Queratis ḡ bñ. et non solū corticem qz asper est. sed etiam ad farinam. i. medullā intrate. Et isti duo pisces significāt duo. s. doctrinam p̄phetarū et psalmiste. et ideo xp̄s dic̄. Qm̄ necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et p̄phetis et psalmis de me. Luce. vl. Et isti panes et pisces erant integri quousqz venit xp̄s q̄ fregit et dedit apostol̄ q̄n aperuit illis sensum ut intelligerent sc̄pturas. Luc. vl. Sup̄sūt xij. cophini p̄ nob̄. quia articuli fidei duodecim. Et qlibet apostolus sumpsit suum cophinum. Nam qlibet fecit vnū articulū in symbolo. Prīmus articulus. Credo in deū patrem omnipotētem creatorem. ce. et ter. r̄c. Sed ibi quādo dicit sanctorum cōmunionem intelligatis. i. sacramentozū. et isti articuli non geunt simplr. dicunt̄ tñ p̄re q̄n xp̄ianus habet bñ in corde sed non in ore. q̄a tunc modico ad modicuz pibunt. Et si vultis h̄ melius videre. ponam vnā candelam accensam in aliq̄ lucerna. in qua nō sit aliqd̄ spiramē. clarum est q̄ modico ad modicū extinguet. Ita est de fide. Nam cor homis est lucerna. et fides ē cādela. quia in ps̄. dicif. Illumina lucernam meā domie r̄c. et quādo venis ad demonstratiōnez et titubatōnem incidis in heresim. Quid est ergo sciendum? dico vob̄ q̄ in quolibet mane cum es idutus et caligatus flexis genibus dicas sel credo in deum r̄c. et idem de sero anteq̄ sis i lecto. et cum p̄testatōe dicendo. tunc respirat candela et lumē p̄suatur. Et cum venerit p̄ditoz ille antixpus tunc stabis firmus. et añ p̄mittas te frustari anteq̄ sibi consentires. Ita ḡ misericordia liberalis est necessaria et alijs et nob̄. quoniā anime sue debet qlibet misereri. Et hoc est vey frustum. s. misericordia liberali. Sextū frustum est beniuolentia vtualis cum dicit. Illi ergo homines cum vidissent signum qd̄ fecerat dicebāt qz hic est vere p̄pheta q̄ venturus est in mūdū scz facere gratias recognoscēdo bñficia. Ita sp̄ post comestionem et añ prandiu debetis agere gratias deo. Et ideo ip̄e añ accipiēs panes bñ dixit. Nam xp̄s añ introitū mēse sp̄ faciebat ver-

sū ex psalmista. **O**culi oim in te sperāt dñe. et tu
 das escam illorū in tpe oportuno. **A**pis tu ma-
 num tuaz et. **Q**uia esca corpal fuit venenata p
 diabolū. et ideo debet poni medicina seu tyria/
 ca et venenum saltem ad minus dicendo iesus si
 aliam oratōz ppter tuam gulositatem nō potes
 facere nec dicere. et in fine sū deum laudare de-
 bes. **V**idi in ptibus lombardie q in qdam ho-
 mine erant bñ qngenti diaboli. et quesit cur in-
 trauerūt: et ples respondebāt dicentes. q come-
 dendo vel bibendo. et non faciendo oratōez vel
 signuz sancte crucis. **E**t circa h refert. b. **G**rego-
 rius in pmo dyal. q in quodam monasterio mo-
 nacharū in orto erant lactuce mlte. et vna ipsaz
 monacharū desiderio momordit in vna illarū.
 et nō dixit ihs. et si comedendo intravit diabo-
 lus in corpe ipsius. et diabolus iste iurabatur p
 vnum sanctū hominē. et dicebat. dimittas me.
 ego non habeo culpam. qz eram supra lactucaz
 et ipsa comedendo posuit me intra suum corpus
Et ideo puidet nob xps dando nob exempluz
 quādo eleuauit oculos ad celum. et dixit. **O**cu-
 li omniū in te sperant dñe et. in ps. **E**xultate.
Idem in fine prandij vel cene. **N**am dicit scūs
Matth. q in die cene hymno dicto exierūt ipi
 in montem oliuarū. et tunc dixerūt. **M**emorizaz
 fecit mirabiliū suorū misericors et misator dñs
 escam dedit timentibus se et. **E**t ideo teneatis
 istam regulam vt cognoscatis dei bñficia. **E**t iō
 dicit. j. ad **T**himo. iij. **L**ibos deus creauit ad
 picipiendum cum gtiarumactōe fidelibus et his
 q cognouerunt veritatem. qz omis creatura dei
 bona et nihil abijciendū quod cum gñactōne
 pcepitur. sanctificat em p verbum dei et oratōz.
Ecce g hic sextū frustum. et ideo colligite postq
 non fuistis in illo prandio.

Domica q̄rta in. xl. **S**ermo scūs.

Habet quinqz pa-
 nes ordeaceos et duos pisces. **J**ohā.
 vj. **Q**uilibet dñs siue paterfamilias
 tenet de iure naturali pontificali et etiā impiali
 suis fuitozibus et domesticis sufficient puidere
 j. **T**himo. v. **S**i quis suorū maxime domestico-
 rum curam nō hz fidem negauit et infideli ē dete-
 rior et. **S**ummus itaqz paterfamilias dominus
 ihs q non venit legem soluere s adimplere. suffi-
 cientez imo reuera supabundantez fecit pufio-
 nem p suis fuitozibus et domesticis. **N**am ha-
 bet qngz panes ordeaceos et duos pisces q suffi-
 ciunt abundantissime. vt in euāgelio hodierno
 mistice designat.

Primus est corporalis.

Secundus penitential.

Tertius sacramental.

Quartus doctrinalis.

Quintus celestialis.

De quibus dicit thema. **H**abet qngz panes et
Juxta intellectuz allegoricū. **D**e pmo pane cor-
 porali quo intelligit omnis humanus victus or-
 deaceus est ppter asperitatem exteriorē. s. in
 acq̄rendo. **S**en. iij. **I**n sudore vultus tui vesce-
 ris pane tuo. donec reuertaris in terraz de qua
 sumptus es. **H**unc merent veri fuitozes dei. q
 sez faciūt voluntatem dei obediētes mādatis
 eius. **Q**uare petimus in oratōe dominica. **F**iat
 voluntas tua sicut in celo et in terra. panem et.
Dic exemplum de sutoze et compatre. **D**e se-
 cūdo pane penitēiali qui ex vili materia sez ex
 peccatorum recordatōe conficit. **O**rdeaceus q
 dem et asper est ppter dolorem contritōis. **O**r-
 deaceus et asper ex rubore cōfessionis. **E**x labo-
 re satisfactōis. **D**ic exemplum de muliere dā-
 nata ex rubore confessionis. ps. cv. **F**uerunt mi-
 chi lachryme mee panes die ac nocte. **E**ze. iij.
Quasi subcinericiū et ordeaceū panes comedes
De tertio pane sacramentali. qui de purissi-
 ma materia confectus fuit in vtero vginali per
 spūm sanctum. imo fm theologiam in celo geni-
 tus. in vtero vginis fermētatus. in patiblo cru-
 cis excoctus. in mensa altaris appositus. in spe-
 ciebus reconditus. **O**rdeaceus dz ppter aspe-
 ram passionis memoriā. j. **T**horin. xj. **Q**uoties-
 cūqz māducabitis panem hūc et calicē biberi-
 tis mortem dñi annūciabitis. i. representabit do-
 nec veniat. **J**oh. vj. **H**ic est panis q de celo de-
 scendit. q manducat hunc panem viuet in etnū
De q̄rto pane doctrinali q pfectus ē ex autorita-
 tibus diuine sc̄pture. ordeaceus ppter austeri-
 tatem correctōis et dure reprehensionis in pecca-
 tozes. **E**cci. xxj. **V**erbum sapiens quodcūqz
 audierit sciens laudabit. et ad se adijciet. audiuit
 luxuriosus et displicebit illi et pijciet illud post
 dorsum suū. **S**ilr de alijs vitiōis. **S**ed tamē dz
Mat. iij. **N**on in solo pane viuit homo. sed in
 omni vbo quod pcedit de ore dei. **D**e q̄nto pa-
 ne celesti. hic est ex beatitudinibus et donibus
 glē confectus. **O**rdeaceus dicit ppter tribula-
 tiones. **Q**uonia p multas tribulatōnes oportet
 nos intrare in regnū dei. **A**ctuū. xiiij. **S**ed tamē
 beatus qui manducat panem in regno dei. **L**u-
 ce. xiiij. **D**uo pisces sunt exempla sanctorū mar-
 tyrum et p̄fessorū quibus q̄si pdimento predicti
 panes ordeacei comestibiles reddunt. **N**ō de
 illo viro nobilissimo q factus religiosus dicebat
 q iuuenule mltes nō sinebāt ipm dormire ho-
 ra matutarū. **J**o hēb. xij. **M**emōtote p̄po-
 sitozum vestrozū q vob locuti sunt vbum dei. q
 rum intuentes exitū p̄uersatōis imitamini fidē.
Greg. **S**i exempla sanctorū recolim⁹ nihil gra-
 ue est qd non equo animo sustineam⁹. **E**t p̄eci-
 pue cum q̄s recordat de passione xpi. **N**ota ex-
 emplū de illo q voluit exire ordinē ppter panis
 asperitatē. cui xps apparens intinxit vulnerib⁹

Feria secunda post Letare

et sic reuocatus ex memoria passionis xpi man-
sit.

Feria secunda post Letare.

Ipsē sciebat quid
esset in homine. Textualr Joh. ij. Et
recitatur. In euāgelio isto monstra-
tur nob tres excellentie ihu xpi. Et pma est pos-
se copiosum. Secunda est velle pium. Tertia ē
scire luminosum. Ideo loquitur thema. Ipse scie-
bat etc. De tertia dicitur thema. qz xps habet cla-
re scientiā omnium creaturarū. et etiam cognoscit
secreta cordiū. De pma ergo pte est dicendum
qz est in xpo ihu posse copiosum et incomphensi-
bile. cuius respectu nulluz est posse hominū pa-
pe nec regis nec impatoris. Nā horum posse in
vno puncto indiuisibili consistit. qm istoz posse
aut est pteritū aut futurum aut pns. Si forte lo-
queris de pterito. iam nihil est. de futuro. quia
regnabo tot annis vel ero papa. non pōt gau-
dere. qz nondum est et consistit in fortuna. Ve-
niamus g ad medium qd est pns. Nam dicit
pns qz de tempore non habem nisi nūc. et sic in pū-
cto indiuisibili consistit. Sed posse dei est copio-
sum sine pncipio et sine fine. et totum siml in sua
eternitate consistēs est. Ideo dicit. Potestas ei
potestas eterna q non auferet. et regnum ei qd
non corrūpet. Danie. vii. Istud g posse ostendi-
tur in euāgelio hodierno in pncipio dum dicit.
Prope erat pasca iudeoz et ihs ascendit hie-
rosolimā et inuenit in templo vendētes oues et bō-
ues et colūbas et numularios sedentes. Et cū fe-
cisset qsi flagellum de funicul omēs eiecit de tē-
plo oues quoqz et boues et numularioz euertit
es et mensas subuertit. Et istis q vendebāt colū-
bas dixit. Auferte ista hinc. et nolite facere do-
mum patris mei domū negociatōis. Recordati
xpi sunt discipuli eius qz scriptū est. Zelus do-
mus tue comedit me. Nota dicit sanctus Joh.
qz qm appropinquabat pasca iudeoz ihs xpus
ascendebat de galilea in ierlm. et introiuit in tē-
plum. i. atrium templi. et ibi qdā tenebāt boues
ad vendendū. alij oues. alij q vendebāt alia ani-
malia. et etiam erant ibi numularij q mutuabāt
pecunias indigentib. et ideo tenebāt vt possēt
emi ppter oblatōnem fiendā in festo vt possent
cambire vel mutuo accipere ne aliq possent se ex-
cusare de sacrificio fiendo. et credebāt de b fuisse
deo. Et ihs intrans illud atrium. et videns illō
qsi psona aliq tuluz turbata se mouit et sumpsit
funiculos et hinc et inde percussit. Et mirum est qz
sibi non resistebant. Sed dicit hieo. qz de vul-
tu iesu xpi pcedebat choruscans radius q om-
nes timore magno fugerūt. et qz xpus oia piecit
in terrā intrā q discipuli de hoc mirabāt. qz ip-
se sp fuit passus iniurias. et nūqz aliqez percusse-

rat. Sed fuerūt recordati vbi dauid in ps. Sal-
uum me fac. extraneus factus sum fratrib meīs
et pegrinus filijs matris mee. Et sequit. Qm ze-
lus domus tue comedit me. Et concordat ad b
sanctus Paulus ad heb. ij. Nam iudei dicebā-
tur fratres xpi. licet euāgelista nō alleget nisi il-
la vba. qz omnes veniebāt de abraam. et ad he-
bre. ij. non confundit eos vocare fratres. Veni-
ciabo nomen tuū fratribus meis. Et ex eadem
matre. nō ex maria s ex eccla. i. synagoga. Et dē-
cit ps. extraneus factus sum fratribus meis. qz
illos pcutiebat. Nam zelus domus etc. Et dixit
pns sicut cōf dicit. tristitia comedit me. et illud ze-
lus qsi mouit et turbauit xpm. Et in hoc ostēdi-
tur posse copiosum. Hoc puz p qstionem istā qm
querit. Cur pncipes templi et alij xpo paupi et
iuueni nō restiterūt. sic fuit in pncipio p dicatione.
Rnsio vt verificet pphetia mardochei di.
Dne deus rex omps in dirōe tua cuncta sūt po-
sita. et nō est qd posset resistere tue volūtati. dñs
em vniūsozū tu es etc. hester. xiiij. Et ecce hic in-
tellectum lralem. Sed nūc intrem secreta euan-
gelij p tres qstiones. Et pma est lralem. nā certū
est qz in illo pto iudeoz alia maiora erāt pecca-
ta his q in templo fiebant. et tñ legif q nō facto
sed vbo correxit eos de alijs peccatis. qre h fec
correctōnem facto. Rnde ad ostendendū quā-
tum displicet deo templū esse ad pphana dedi-
tum et ad illicita. sicut ē qm aliq veniūt ad loquē-
dum in eccla forte de vanitatib et de alijs pec-
catis qm aliqbus mlerib vlt alijs plo-
nis de mrimonio p re illicita. Itē etiā interdū
qm faciūt nuptias si pluit vlt aliq tripudiāt in ec-
clesia. maledictum est hmoi mrimoniuz sicut de
ill q ibi faciūt forum. Itē de ill q dum fit officij
vadunt p eccliam respiciēdo mleres. et faciendo
alias vanitates. Et circa istā materiā dicit mgr
hystoriarū scol. qz tempore Julij cesaris. pōpeius
et cesar de impio p tendebant. et pompeius sem-
per fuit victor. Iste pompeius p tigit qz veit ie-
rusalem q erat subdita romanis. et nō sufficiebāt
stabularia. et firmavit in atrio templi eqs. nō in
templo. et ex ista ratōe sp fuit victus. nec fuit im-
pator. qz non dedit honorem templo dei. Et si
iste tantū fuit punitus. qto g magis de xpianis
p dictione facientibus. Ideo dicit. Si qs tēplum dei
violauerit dispdet illum deus. templuz em dei
sanctum est. s. ad Chor. iij. Et dicit dispdet. id
est diuisimode p dēt. s. filios. filias. honores. fa-
mam et pecunias. et g manibus punituit istos.
Et ideo in introitu ecclie semp aponit aqua bñ-
dicta vt nos aspgamus. qz cum timore debem
intrare. Ideo dauid in ps. v. Verba mea. In-
troibo in domū tuā adorabo ad templū sanctuz
tuū in timore tuo. Et hic est finis de pma qstioe.
Sca questio est cum ibi alia venderent. q est
ratio qz solum facit mentōz de bobus et ouib et

Sermo

colūbis et de numularijs. cum de capris etiā fit sacrificium. Certe nō sine causa. nam secretū est et allegoricū. Et respondendo dico quod quatuor sūt peccata clericorū que sūt in templo quod significatur per ista animalia. que peccata deo grauius puniet. Et primo dixit boues. nam boues hic significant magnas dignitates et platonēs. Nam tūc vendunt boues cum istis dignitatibus pecunijs et precibus magnorū vel presentationibus dant aliquibus et non propter deum pure. Oves autem significant beneficia simplicia que vendunt cum dant pecunijs. ut supra videlicet aliter. Colūbe in quibus plures est nam ad similitudinem illius apparuit spiritus sanctus significant sacramenta. cum dant pecunijs accipris. tunc dicuntur videri columbe in templo. ut si vicarius vel curatus nō vult dare baptismū nisi denat pecunie. vel si nō aponant tot candelas cum denarijs. Item in confessionibus quod dantur denarij. Item in sacro comunione si vult aliquis comunicare. dicit vicarius. ob reuerentiā dei ponatis denarios in candelas. etiam venduntur columbe. Idem in missa et in omnibus sacramentis. Ecce hęc de his fit mentio. Numularij qui sunt mercatores denariorū. hi sunt in ecclesia dei usurarij. scilicet ecclesiastici qui dant pecunias iudeis ut respondeant de illis. et istorū christus effudit et subuertit mensas. quia bona istorū cum veniet christus ad iudiciū omnes isti predicti et numularij eiciuntur foras. Et ideo dicitur. Non erit mercator ultra in domo dei exercitiū in die illa. Zach. xiiij. in fine.

Tertia questio est si teneri hec animalia et pecunias in templo est tam magnū peccatum. quid tunc si aliquis eligit sepulturam intus ecclesiam. ut corpus suū mortuum sit in ecclesia sepultum est ne peccatū vel meritū vel si iuuat animam vel nō? bona est questio. Respondeo quod quidam sunt persone sancte et perfecte que non intrant purgatorij. sed recta via vadunt ad paradysum. Alie sunt persone que recte vadunt ad infernum. Alie medie que vadunt ad purgatorij. De primis dico quod sepultura intus ecclesiam multum eis prodest. non ut creseat eis gloria essentialis sed accidental. Nam cum anima videt sic honorari corpus eius gaudet. quod concordat cum gloria anime iam corpus in presentia aliquo modo. Et videte magnum miraculum. Nam erat quidam in paradiso et apparuit cuidam amico suo et dixit sibi. facias michi tantū placitum. ut qualibet hebdomoda scopes meū monumentum. et orabo pro te. Ecce ergo plus gaudet si est in ecclesia. Et simile legit de sancto Bartholomeo qui apparuit cuidam rogans ut colligeret ossa sua. Si nō loquamur de damnatis. dico quod est eis magna pena. et hoc dupliciter. Uno modo propter presumptionem quam habuerunt cum essent male vite et elegerūt ibi sepulturam. Alio modo. quia iam vident se esse in carcere inferni et corpus ita honorari. dicit damna-

tus. O miser corpus patridum sic honoratur et gloria. et anima tam acriter torquet. Si autem loquimur de his qui sunt medij. id est de his qui sunt in purgatorio. prodest et nocet diuersimode. quia si eligant intentione vanitatis. multum nocet eis et torquent multum in purgatorio. Sed multum prodest si faciūt propter deuotionem ut parentes et amici eorū dum eorum sepulchrum videri debent recordentur de eis et rogent pro eis. Et isto modo prodest intantū quod si duo istorum sunt eque boni. maius comodū habet qui est sepultus in ecclesia bona intentione. Nam dicit sanctus Augustinus. sepultura hec est meritoria orandi pro eo. Et ideo dicitur monumentū. id est mouēs mentes. Et ideo dicitur in persona defunctorū in purgatorio existentium. Memor esto iudicij mei. si fuerit et tuum. michi heri et tibi hodie. Eccl. xxxviii. heri appellat totum tempus preteritū. Et ecce primam partem sermonis. Venio ad secundam partem que est velle pius iesu christi. quia de se non vult damnationem animarum. sed conuersionem peccatoris. et quod infideles veniant ad veram noticiā fidei. et ergo voluit mori ut nos saluaret. Et ideo dicitur. Hoc enim bonum et acceptum est coram saluatore nostro deo qui omnes homines vult saluos fieri et ad cognitionem veritatis peruenire. Unus est. ei deus et vnus mediator dei et hominum homo christus iesus qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. sicut ad Thimotheum. ij. Est ergo pius velle. Et ostenditur in secunda parte euangelij ibi cum dicitur. Responderunt ergo iudei et dixerunt. quod signum ostendis nobis quia hec facis? Respondit Iesus et dixit eis. Soluite templum hoc. et in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta et sex annis edificatum est templum hoc. et tu in tribus diebus excitabis illud. Ille autem dicebat de templo corporis sui. Cum ergo surrexit a mortuis recordati sunt discipuli eius. quia hec dicebat de corpore suo. et crediderunt scripture et sermoni quem dixit iesus et cetera. Dicitur quomodo illi qui fuerunt expulsi a christo de templo qui tamen fuerunt de maioribus. sicut modo canonici. conquesti fuerunt principibus iudeorum et sacerdotibus. qui accesserunt ad christum. Et isti dixerunt christo. Quod signum ostendis nobis. quia hoc facis? quasi dicerent. quia hoc messie venturo conuenit non tibi qui es vnus pauper. quod ergo signum ostendis quod sis Messias. Et tunc Iesus respondens dixit. Soluite templum hoc. et in triduo excitabo illud. Et iudei intellexerunt de templo materiali. sed secundum Johannem ipse dicebat de templo sui corporis quod est templum diuinitatis. ut habetur ad Colossenses. ij. Nam dicit textus ibidem quod in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis. Nam apostoli tunc non

in hoc et hoc.

Feria tertia post Letare

Verba xpi intellexerunt. s. bñ post resurrectiõz. S3
circa istam ptē sunt videnda aliq̄ secreta ⁊ mlt̄a
⁊ pulchra ⁊ alta. Et p̄mo videam⁹ stulticias su-
deorū. Nam ihs xps velle habuit piū eo q̄ oēs
voluit saluos fieri. ⁊ tñ illi de q̄bus sc̄ptura dicit.
Ablatus est p̄ls meus gratis. Esa. liij. dixerunt
xpo. qd̄ signum ostendis nob̄. **S**tulta interro-
gatio. qz iam eis ostēderat. xv. siḡ q̄ ip̄e erat ve-
rus messias. sed oim fuerūt oblit̄i. Et p̄m̄uz fuit
sue p̄ceptõnis. s. qñ xgo maria despõsari debu-
it ⁊ nolebat sumere virū. ⁊ sacerdos templi ro-
gabatur deum. qd̄ esset de ista xgine. Et dixit illi
deus qd̄ desponsaret. ⁊ qd̄ sponsus eius esset de
genere dauid. ⁊ qd̄ qlibet veniret cum vno bacu-
lo arido. ⁊ ille cuius baculus flozeret qd̄ ille esset
spõsus suus. ⁊ illud venit ad Joseph. ⁊ fuit tñc
cõpleta illa p̄phetia. Egrediet̄ virga de radice
iesse. ⁊ flos de radice eius ascendet. ⁊ requiescit
sup̄ eum sp̄s dñi. sp̄s sapie ⁊ intellectus. spi-
ritus cõsilij ⁊ fortitudis. sp̄s scie ⁊ pietatis. et
replebit euz sp̄s timoris domi. Esa. xij. Et istõ
signum fuit notum oibus existentib⁹ in hierlm̄.
Nõne ḡerant ignorantes iudei q̄rentes signuz
a xpo. qz debebant scire signū factū in despõsa-
tione m̄ris sue. o stulti. Scdm̄ signum fuit in na-
tiuitate. qz in media nocte natus fuit. ⁊ nox fuit
clara ⁊ refulgēs que erat obscura vt dies. ⁊ oēs
viderunt claritatem noctis. ⁊ tunc fuit comple-
ta p̄phetia illius. Populus q̄ ambulabat in te-
nebris vidit lucem magnā habitantibus i regio-
ne vmbre mortis lux orta est eis. Sequit̄. Par-
uulus natus est nob̄ ⁊ filius datus est vob̄ Esa.
ix. Tertium signum fuit qñ xgo maria abscon-
dit filium suum in p̄sep̄io. ⁊ videntibus ill̄ bos
⁊ asinus adorauerūt eum. iuxta x̄bus. Cogno-
uit bos possessorem suū. ⁊ asinus p̄sepe dñi sui.
isrl̄ aut̄ me non cognouit. Esa. j. Et Abacuc. iij.
fm̄. lxx. inter p̄tes. In medio duum animaliu⁹
cognosceris. Quartum signum fuit qñ angelus
eadem nocte apparuit pastoribus di. Annūcio
vob̄ gaudium magnū qd̄ erit omni p̄plo. qz na-
tus est hodie saluator mundi. Lu. ij. Quintum
signum fuit qñ eadem nocte mltitudo celesti ex-
ercitus pastoribus annūciando ⁊ cantādo dixit
Gla in excelsis deo. ⁊ in terra ⁊c. Istud signum
fuit manifestū omibus. Sextum signū fuit quā-
do venerūt reges magi. ⁊ apparuit eis stella. qd̄
non solū isti. imo oēs viderūt eam verā stellā p̄-
p̄ris ocul̄. Septimū signū fuit qñ xgo Maria
ih̄m in templo p̄sentavit simeoni. ⁊ loquebat̄ oi-
bus ibi existentib⁹ dicēdo. Nūc dimittis suum
tuū dñe ⁊c. Lu. ij. Octauū signum fuit qñ ihs
xps in etate. xij. annorū disputabat cū doctoz-
ibus ⁊ sentozib⁹ templi. ⁊ fuit omibus notoriuz.
Nonū signū fuit bapti. ih̄u xpi. Nam aptis cel-
venit vox de celo di. Hic est filius me⁹ dilect⁹.
Lu. ij. Decimū signū fuit qñ. b. Joh̄s baptista

dixit. Non sum ego messias. sed dixit de christo
Ecce agnus dei ecce q̄ tol. pecca. mudi. Joh. j.
Undecimū signum fuit qñ ip̄e incepit p̄dicare
celestes doctrinas. Nam moyses p̄dicavit solū
terrena. ip̄e x̄o celestia. Duodecimū signū fuit
qñ ip̄e dedit exemplum sancte vite sue irrep̄hē-
sibilis. Tredecimū signū fuit qñ ip̄e fecit mira-
culum tam magnum in nuptijs architrictini.
Quartūdecimū signum fuit qñ in tali die fec̄ ip̄e
tam magnū miraculū. Nam oēs fugiebant ⁊
nō audebant eum respicere. Quintūdecimū ⁊
vltimū fuit qñ videbāt omēs p̄phetias in h̄c
completas. Erat ḡ stultum querere signum. Et
ideo dixit alibi xps. Generatio prava ⁊ adulte-
ra signum querit ⁊ signū non dabit̄ ei nisi signū
Jone p̄phete. Sicut em̄ ionas fuit in vētre ceti
tribus diebus. ita filius hois erit in corde terre
tribus diebus ⁊ tribus noctibus ⁊c. Mat. xij.
Et ideo respondit. Soluite templū h̄. Ecce er-
go quō fuerūt stulti. qz non dixit diruite. s. solui-
te. ⁊ dixit excitabo ⁊ nō dixit edificabo. Et cla-
rum est qd̄ templo corpali vel materiali non con-
gruit excitari nec solui. sed anima ligatur corpa-
magis q̄ aqua vino. ⁊ qd̄ mixtū est nō est aqua
neq̄ vinum. qz fm̄ p̄hm̄ mixtū neutrū est misci-
bilium. Sed in homie anima ⁊ corpus ligatur
essentialiter. vt nunq̄m̄ aī mortem p̄t̄ dissigari.
Nūq̄m̄ si essent ceci vidissent q̄re dicebat ⁊ dixit
soluite. non impando licet sit x̄bū impatui mo-
di. sed quasi p̄mittendo vt daret licentiā ⁊ pos-
se. nam al̄s non potuissent. Et ideo qz ip̄e erat i-
pator. id̄o dixit impatiue. Et ideo dicitur Joh.
iij. Nemo tollat animā meam a me. sed ego po-
no eam. a meip̄o potestatem habeo ponēdi eam
⁊ pt̄atem habeo iterū sumendi eā. Et id̄o dixit.
excitabo ⁊ non dixit edificabo. tñ quia ceci erāt
iuxta dictum sapientis Sap. ij. Et excecavit il-
los malicia eorū. Ideo dixerūt. quod signū ⁊c
Aliud secretū est hic in eo qd̄ dixerūt iudei. plus
q̄. xlvi. annis illud templū fuit edificatū. vt ha-
betur. j. Esdre. vj. Quia p̄mo fuit positum. sed
postea fuit p̄hibitum vsq̄ ad regem Darium.
⁊ fuerunt. xlvi. anni. Et sic volebāt facere argu-
menta qd̄ non possz reedificare illud templum in
tam breui tempe. ip̄i loquebant̄ de tēplo mate-
riali. ⁊ verū fuit. qz illud. xlvi. annis fuit edifica-
tum. p̄d̄ tñ illud dictū etiā verificari de corpe
xpi cuius fundamentū fuit corpus xgine marie.
quod fuit positum in die conceptõis sue qñ
stetit nouem mensibus in vtero matris. qd̄ tps
p̄t̄ computari p̄ vno anno. Et qñ fuit in. xliij.
anno concepit xpm̄. ⁊ in. xv. peperit. ita qd̄ a po-
sitione huius fundamēti vsq̄ ad natiuitatē xpi
sunt. xvj. anni. ⁊ ab ill. xvj. anis vsq̄ ad illd̄ tps
q̄ xps incepit p̄dicare fluxerūt. xxx. ani. qz xps
fuit. xxx. anoz qñ incepit p̄dicare. mō. xxx. ani
⁊. xvj. faciūt. xlvi. ⁊ sic verificat̄ illd̄ dcm̄ d̄ xpo.

xxv sig 55
4 p̄m

24

31

41

71

61

111

81

9

10

Mozali tñ etia est notandū qđ h̄ x̄p̄i soluite est
 x̄p̄i et istud dicit confessorib⁹. vbi sciendum
 est qđ qlibet hō qđiu stat in peccato mortali est
 habitatio demonis si non vult penitere. An̄ dicit
 de maria magdalena. **M**ar. vlti. qđ eiecit ab ea
 dñs septem demōes. nō qđ ip̄a erat demoniaca.
 sed qđ habebat. vii. peccata mortalia. s̄ qđ qlibz
 demon corrunderet vni peccato. iō habitabant in
 ea septem demones. **H**abetis ḡ h̄ regulā qđ pec
 cator est habitatio demonis. s̄ qđ hō h̄z contri
 tionem p̄ peccatis et p̄positū nō redeūdi ad vi
 tia. demon fugit. et tunc hō efficit templū et ha
 bitatio dei. iuxta x̄p̄m apli. **N**escitis qm̄ tem
 plum dei estis vos. et sp̄s sanct⁹ habitat in vob. s̄.
 ad **Chorl. iij.** An̄ ḡ peccator est cum p̄tritoe et
 p̄posito non redeūdi ad peccatū tūc est tēplū
 dei. **E**t iō dicit x̄p̄s p̄fessoribus. **S**oluite tēplū
 h̄. qđ qđcunqz solueritis sup̄ terrā erit solutū et i
 cel. **E**t cum solueritis post triduū reedificabo il
 lud. i. tribus operibus pnie. **E**t p̄mus dies ē af
 flictio corporal. **S**cđus est oīo sp̄ualis. **T**erti⁹
 est elyna fraternal. **E**t ecce hic tres quibus exci
 tatur iuxta x̄p̄m p̄phete. **V**enite et reuertamur
 ad dñm. qđ ip̄e cepit et saluabit nos. p̄cutiet et cu
 rabit nos. viuificabit nos post duos dies. et ter
 tia suscitabit nos. et viuemus in cōspectu eius.
Psee. vi. **P**ercutiet nos. s̄. p̄ p̄tritiōz. **E**t ecce h̄
 secundam p̄tem. **V**eniamus ad tertiam partē
 in qua ostendit scire luminosum ih̄u x̄p̄i cuz dicit
 in themate. **I**p̄e sciebat qđ esset in homie. **A**n̄
 vos scire potestis faciem homis. sed cor homis
 solus deus scit. **E**t iō dicit p̄ p̄pheta. **P**raui est
 cor homis et inscrutabile quis cognoscet illud.
 ego dñs scrutans corda et p̄bens renes. qui do
 ynicuiqz iuxta viam suā. **H**iere. x. vii. **E**t h̄ ostē
 ditur in euangelio ibi cum dicit. **C**um esset hiero
 solymis in die festo in pasca multi crediderunt
 in nomine eius videntes signa que fiebant. **I**p̄e
 aut̄ ih̄s nō credebat semetip̄m eis. eo qđ ip̄e nō
 sceret omnes. et qđ opus ei nō erat vt quis testi
 monium p̄hiberet. ip̄e em̄ sciebat qđ esset in ho
 mine. **J**oh. ij. **E**t dicit ibi euāgelista qđ multi cre
 diderūt in nomine eius. nō dicit qđ crediderūt ei.
 s̄ in nomine eius qđ est ih̄s. i. saluator. **I**p̄e tñ
 non credebat se eis. qđ sciebat qđ esset in homie
Et hic sunt notande due doctrine. **P**ria est rea
 lis que tangit nos religiosos et ecclesiasticos. quia
 dicit qđ x̄p̄s nolebat se credere illi. i. cōmunicare. et
 cā fuit ne despiceret ab eis. nam ip̄e sic habebat
 passiones corporales sicut nos habem⁹. **E**t quia
 forte dixisset. ille bibit et comedit sicut nos. et de
 sperasset eū. iō se noluit ip̄is cōmunicare. **E**t itaz
 alij iudei dixerunt. **E**cce hō vorax et porator vi
 ni. **M**att. xj. **E**t istos defectus sumpsit amore
 nostri. et ideo nolebat credere seip̄m eis. **E**cce ḡ
 h̄ nobis clericis exemplum. qđ ne scandalizem⁹
 laicos debemus nos ab eis subtrahere. vt non

cōmunicemus nos multum laicis. **D**ebemus er
 go esse sicut imagines. **N**ā si tu stas p̄cul apa
 rent pulchre imagines. sed si appropinqs viden
 tur aliquę v̄gule et macule. et tunc despiciuntur
Et ita caute vos clerici ne multū comunicetis
 cum laicis. ne videant maculas in vob. quia nō
 mīa familiaritas parit p̄temptum. **E**t audiatis
 pabolam ad hoc. **I**n a **A**uinione erat qdam re
 ligiosus et bene deuotus. p̄tigit qđ ip̄e erat inui
 tatus ad prandium p̄ quendā burgensem bñ ai
 cum suum multis p̄cibus. et cum nollet accepta
 re rogauit p̄orem vt sibi p̄cederet licentiā. et con
 cessit. et alius burgenfis ibidem fuit inuitatus.
 et religiosus qđ forte ieiunauerat ad triduū in pa
 ne et aqua comedeat fortiter. et impleuit bñ vē
 trem de gallinis et de bono vino albo et rubeo.
Item in cena postea dixit burgenfis alter con
 uicino suo quādo fratres recesserūt. quid faciet
 isti fratres nūc. qđ ego si non haberem p̄orem
 meam ad latus raperent eam. et fuit scandaliza
 tus in comestione illius religiosi. et forte frat̄ il
 le nec venialiter peccauerat. **S**itis ḡ vt imagies
 quia ih̄us non credebat seip̄m iudeis. **E**t iō dicitur.
Joh. ij. **Chorin. vj.** **E**xite de medio illorū et se
 paramini dicit dñs. et immūdum ne tetigeritis.
 ego recipiam vos. et ero vobis in patrem. et eri
 tis mihi in filios. **S**ecūda doctrina tangit lai
 cos. **N**am secūdo dixit euāgelista qđ nō crede
 bat se illis qui credebant in nomine eius. et non
 dixit. qui credebant ei. quia talis credentia pōt
 esse sine gratia. sed x̄p̄us se cōmunicat illis. qui
 credunt in ip̄m. s̄. p̄ fidem formatam. p̄ bonā vi
 tam. p̄ gratiaz qm̄ cōmunicant in festo pasce. tūc
 illis qui hoc modo credunt debet tradi x̄p̄us.
 al̄s melius esset comedere ferrū ignitū. **I**ō apo
 stolus dicit. **P**robet autē seip̄m homo. et sic de
 pane illo edat et de calice bibat. qui em̄ mandu
 cat idigne iudiciū sibi māducat et bibit. **J**oh. xj.
Ubi glo. **A**mbro. dicit. **I**ta punietur idigne
 comunicans. ac si p̄p̄rijs manibus christū oc
 cidisset. **S**i vos ergo estis bene parati commu
 nicabit se vobis hic per gratiam et in futuro per
 gloriam.

Feria tertiapost **Retare.**

D **E**t turba multū cre
 diderunt in eum. **J**ohā. vii. **S**ermo
 noster erit de sancto euangelio. quia
 in hoc sancto tempe non inuenio meliores ma
 terias ad honorē dei et edificatōz populī. **S**z p̄
 mo salutetur v̄go **M**aria. **T**orū sc̄m euāgelij
 est qdam excusatio quā fecit x̄p̄us de aliq̄b⁹ cri
 minibus et peccatis sibi a iudeis false impositis
 et maliciose obiectis. qui se excusat. **P**rimū cri
 men erat de infidelitate. **S**cđm crimē erat d̄ va
 nitate. **T**ertij erat de fractione sabbati. **Q**uar
 tum fuit de falsitate. **D**e quibus se x̄p̄us humi

Feria tertia post ~~Deuli~~ letare

liter excusauit p nra instructoe. ex q excusatioe multi crediderut in eum. **P**rimu crimen 7 graue peccatu quod iudei maliciose imposuerunt erat infidelitatis. Dicebat em q xps erat infidelis deo. **R**o qz miles q cum inimico sui regis et domi hz sua colloquia 7 secreta 7 sibi fauet mltum. tal est infidel regi suo 7 dno suo. Sic dicebant iudei de xpo dicetes. q loquebat cuz diabolo inimico dei q ostendebat sibi oia que pdicabat 7 docebat. Quia sciebant q xpus no didicerat in aliquo studio huius mudi. imo sp fuit in domo ioseph que putabant esse patrem suuz que iuuabat de arte carpentaria. Ideo quando audiebant sua miracula 7 altissimas pdicatioes 7 disputatioes qbus non poterant pdicere nec respondere. dicebant. procerto ipse habet diabolum familiarē. cu tn deberet dicere. **P**rocerto ille ho est illuminatus a deo. 7 spū sanctus loqitur in ore eius. **M**elius cognoscebat ipm esaias qui dicebat. **R**equiescit sup eum spūs domi **E**sa. xj. **E**t pditores iudei scribe 7 pharisei attribuebant diabolo di. **D**emoniu hz 7 insanit. qd eum vultis audire. **J**oh. x. **S**ed ab isto falso crimine 7 infamia se excusauit humiliē 7 benigniē vt ostendit in pncipio euangelij. **J**am die festo mediante ascendit ihus in templo 7 docebat. et mirabant iudei dicentes. quō hic lras scit cum nunq didicerit. **R**espondit ihus. **M**ea doctrina non est mea sed eius qui misit me. **S**i quis voluerit eius voluntatem facere cognoscat ex doctrina vtrū ex deo sit aut ego a me ipso loquar. **N**ota festo mediate. **H**oc festum erat tabnaculozū. quod in mense septembri fiebat 7 durabat septē diebus. **C**um g dicit. die festo mediante loquitur de quarta die q est in medio septem dierum qz noluit ascendere in pma die. qz illa die dabat se gule ad comedendum 7 bibendū. **I**dem in septima. 7 tunc no erant apti nec dispositi ad recipiendum doctrinā xpi. sed in medio. s. in quarta die ascendit 7 incepit pdicare. de q iudei mirabant. sicut vos mo miraremi si aliqs faber lignari velle vob pdicare di. quō hic lras scit cum no didicerit. sine dubio ipse hz diaboluz familiarem. **X**pus aut humili se excusando dixit **M**ea doctrina no est mea s eius q misit me **U**idetur q hic sit traditio cu dicit. mea doctrina no est mea. sed sic intelligit. mea doctrina. s. ministerialit. no est mea. s. originalit siue pncipalit sed pfts. ac si fistula diceret. sonus me no ē me sed sonantis mgrī. **I**o dicit xps pdicatoribus. **N**on em vos estis qui loquimī rē. **M**att. x. **H**oc mo xps dicebat de se. **M**ea doctrina. s. ministerialit no est mea. s. pncipalit. sed eius qui misit me. s. dei patris. **I**deo vos multū errat 7 gūiter peccatis ipam doctrinā diabolo attribuēdo. **S**i qs voluerit voluntatē dei facere hie cognoscat an doctrina mea ex deo sit. **N**am q vi-

uunt moralit bene statim cognoscunt veritates secus de peccatoribus. **Q**uā sicut febricitati dulcia sibi vident amara. sic etiam peccatorib' **A**ug. **I**mpius no sentit dulcedinē dei. quia de febre iniquitatis palatū cordis amisit. **O**mis peccator est febricitans. **I**deo xpi doctrina dulcissima videt sibi amara. qm supbus no inuenit saporem in doctrina xpi que inducit 7 pcpit hūilitatem 7 mansuetudinem. **I**de de auaro 7 luxurioso. **S**ed qui viuūt moralit bene inueniūt in ea magnum saporem dulcedinis 7 consolatiois qz confortat cor 7 illuminat mentem. **I**do dicebat dauid. **D**ulcia faucibus meis eloqa tua dñe sup mel ori meo. psal. cxvij. **E**cce quō xps excusauit se humiliē 7 benigne. **N**ota hic moralit quō hic h' responsio ad questionē quā faciunt multi infideles dñtes. **S**i nos essemus certi q fides xpiana esse bona libent eam recipemus si deus nob reuelaret. quia alis non tene mur credere vobis. qre g damnabimur. **R**espō sio. **Q**m si vellent bñ viuere moralit q non essent supbi. auari. luxuriosi rē. sed oraret deuote dicentes. **I**llumina oculos meos rē. statim deus ipos illuminaret. qm tāta est pu enientia fidei xpiane cuz intellectu q si intellectus no sit impeditus p malam vitam statim adheret fidei xpiane. **U**nde in valentia fuit vnus magn' rabbi qui bene vixerat. 7 qm audierat qnq fmdes statim illuminatus fuit 7 baptizatus cum multis rē. **I**dem esset de oibus infidelibus. **E**cce qre dicit xps. **S**i qs voluerit voluntatem dei facere. s. cauendo a peccatis. viuere bñ. hic cognoscat veritatem. **S**ed qz iudei erant peccatores 7 male vite. id no erant dispositi. **S**ed heu quō in fideles peccatores 7 male vite 7 indispositi veniunt ad fidem xpi cu xpiani peccatores mali 7 viciosi ppter peccata pdant fidem. qz qm xpianus dat se vitijs 7 peccatis. statim pdit fidez formatam. 7 infideles scandalizant ppter eozū malaz vitā. **E**t qui scandalizauerit vnuz ex his pusill' expedit vt suspendat mola azinaria in collo ei' 7 demergat in pfundum maris. **M**att. xvij. **I**deo vsurarij in illo peccato inueterati non habent fidē. imo dicūt intra se. 7 qd scit ho de alio mudo. **I**dez dicūt vindicatiui 7 luxuriosi. quia abijciūt bonā psciam. vt dicit aplos. **H**ntes fidez 7 bonaz psciam quā qdā abijciētes circa fidē naufragarūt. i. negauerūt. j. **T**himo. j. **N**ō similitudinem de illa naue que trahit parua barcham. quam si ho repellit cadit in mare 7 submergit. **S**ic nauis magna ad nauigandum ad celuz est fides xpiana que trahit pua barchā. i. consciam bonam. **S**icut illi qui nauigant mare non possunt exire mare nec accipere terram nisi cuz parua barcha. **S**ic nec xpianus cum naue fidei potest intrare nec capere celum nisi cuz barcha bone pscie. **Q**uam si repellit p peccatum submer-

Sermo

gitur in inferno. **Jo** ap[osto]l[us]. Curent bonis operibus p[er]se q[ui] credunt deo hec sunt bona et utilia hominibus. ad Titu[m]. iij. **S**ecundum crimen a iudeis x[rist]o impositum false et maliciose erat vanitatis dicentes q[uod] quicquid x[rist]us faciebat totum faciebat p[ro]pter vanam gloriam videntes eius vitam singularem. q[uod] nolebat habere p[ro]p[ri]am domum nec aliquid mundi. sed ibat p[re]dicando de villa in villam. nec ducebat uxorem. cum tamen sancti p[re]iarche habuerunt uxores et filios. Item q[uod] ducebat secum magnam multitudinem hominum. et videbant q[uod] plus sibi faciebat magnum honorem. et q[uod] quilibet die p[re]dicabat quod nullum unquam fecerat. **Jo** dicebat pharisaei q[uod] hoc totum factum suum esset ex vana gloria dicendo. nunquid tu maior es patre nostro abraam quem te ipsum facis? **Job**. viij. tamen abraam non tenuit istos modos. quos tu tenes ex tua vanitate et vana gloria. Respondit ih[esu]s excusando se humiliter et benigne dicit. Qui a semetipso loquitur gloriatur p[ro]p[ri]am querit. qui autem querit gloriam eius quam misit illum hic verax est et iniusticia in eo non est. quam si di. vos iudicatis secundum faciem quod facere non debetis. sed iustum iudicium iudicate. Nota qui a semetipso loquitur. scilicet non missus a deo. sed ipsemet inuenit nouum modum viuendi in consuetum. ille non querit gloriam dei. sed gloriam p[ro]p[ri]am. q[uod] quoniam quis sine dei reuelatione expressa vult inuenire nouum modum viuendi ut videatur et appareat. hoc est vanitas et vana gloria. nec potest diu durare. iuxta illud **Job**. xx. Gaudium ipocrite ad instar puncti. Sed illud quod est a deo durat. quod subiungit x[rist]us. **M**oyses dedit vobis legem que non est ab homine sed a deo. et nunquid moyses ducebat in societate sexcenta milia hominum. et tamen non p[ro]pter vanam gloriam. et dicitis q[uod] ego facio ex vana gloria. **I**dem de alijs opibus que fecit moyses. quasi vellet x[rist]us dicere. Si opera moysi non attribuuntur vane glorie nec vanitati eo q[uod] erat nuncius dei. quare attribuit opera mea vanitati. nolite iudicare secundum faciem. id est secundum apparentiam exteriorem. **M**oraliter h[ab]et nota q[uod] de opibus dubijs que possunt fieri bona intentione vel mala quam interpretantur in malum. hoc est iudicare secundum faciem. Sicut si sacerdos solus cum sola in ecclesia loqueretur. iam hoc iudicare in malum peccatum esset. eo q[uod] bene et male fieri posset. De hoc vide latius in secunda sede sancti **Thome**. q. lx. arti. iij. et. iij. et. xj. q. iij. absit. Sed quoniam opus est de se malum omnino. nec potest fieri bona intentione. ut furtum. homicidium. adulterium. hoc potest homo iudicare et in malum interpretari. Nota hic exemplum in vitis patrum de illo sancto heremita qui iudicauit in corde et p[ro]dempnauit hominem de mane comedere in die ieiunij. et post angelus domi cum gladio euaginato prohibuit eum ne posset ingredi cellam suam donec penitentiam egisset super suo peccato. **I**deo apostolus. **I** ad **Corinthios**. iij. Nolite ante tempus iudicare.

quousque veniat dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium.

Tertium crimen fuit de fractione sabbati eo q[uod] in sabbato curabat infirmos. illuminabat cecos et sic de alijs. Dicebant ergo. hic homo non est a deo. quia sabbatum non custodit. **Job**. ix. De quo x[rist]us excusando se dulciter reprehendit eos dicens. Quid me queritis interficere etc. Respondit turba. demonium habes. quis te querit interficere? Respondit ih[esu]s et dixit eis. vnum opus feci et omnes miramini. p[ro]pterea dedit vobis moyses circuncisionem. non q[uod] ex moyse est. sed ex patribus. Et in sabbato circunciditis hominem. Si circuncisionem accipit homo in sabbato ut non solu[m] lex moysi. mihi indignam q[uod] totum hominem sanum feci in sabbato. q. di. magis laboriosum opus est circuncisio quam infirmorum curatio. Et tamen circuncisio non frangit sabbatum. Et mihi indignamini. quia totum hominem sanum feci in sabbato. Ex isto textu trahitur regula theologie. q[uod] quandoque christus curabat aliquem in corpore etiam curabat ipsum in anima. scilicet a peccatis. **I**deo totum hominem sanum fecit. scilicet in corpore et in anima que sunt partes principales. **Jo** **Deuteronomio**. xxxij. Dei perfecta sunt opera. Moraliter sabbatum. id est quies. **I**deo sabbatum expiationis vel quietationis est dies dominica. et etiam aliud festum celebre In quibus debemus quiescere ab omni negotio temporali. Ratio quia christus tali die quieuit in corpore et anima gloriosa post negotia laboris operum nostre redemptionis. **Jo** dicit sibi virgo **Maria** in die resurrectionis. Si li[ber] vsq[ue] hodie ego quieui in die sabbato quod figurabat quietem dei a cessatione operum creationis. Sed de cetero quiescam in dominica in memoriam et representationem quietis vestre gloriose resurrectionis. **I**deo qui in die dominica non quiescit in hoc mundo. nec quiescit unquam in paradiso. **I**dem de festis sanctorum qui quiescunt in gloria in quorum festiuitatibus debemus quiescere. ut deus orationibus sanctorum det nobis quietem guerrarum mortalitatum siccitatum. sterilitatum. terre motus etc. et glorie eterne in corpore et anima. De hoc auctoritas. Si auerteris a sabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die sancto meo et vocaueris sabbatum delicatum et sanctum domi gloriosum et glorificaueris eundem non facis vias tuas et non inuenis voluntas tua ut loquaris secundum monem tuum. tunc delectaberis super domino. et suam stollam te super altitudines terre. et cibabo te hereditate **Jacob** patris tui. os enim domi locutum est. **Esa**. lvij. In qua auctoritate ponuntur quoniam modi quiescendi ad bene suandum quietem festi. **P**rimum ibi. Si auerteris a sabbato pedem tuum. scilicet non ambulare in die festo per aliqua re temporali. sed bene licet ambulare per spirituali. scilicet pro missa vel sermone audien-

Letare

Feria quarta post ~~Deuti~~

do. **S**cđm ibi facere volūtatez tuā in die sancto meo. Si auerteris tacere voluntatē tuam .s. ne pecces in die sancto meo. qz volūtas incliat ad malū r ad peccatū qđ maxime fit i die festo. qm sunt mlti qđ p totam hebdomodā sunt occupati. r viuūt bñ r sine peccato. sed in die festo qđam vadūt ad ludum peccare. qđam ad tabnam. qđam ad lupanar. r tñ minus peccarēt arando agrū. **I**dem de mleribus qđ infra ebdomodā curant de domo. de familia. de filijs. r sic de alijs. sed in die festo tñ peccāt ornādo se rē. **T**ertiusz ibi. Et vocaueris sabbatū delicatuz r sanctum domi glōsum. **N**on em̄ sufficit abstinere se a labore r a peccatis. sed d3 diem festū sanctificare. scz ad ecclām venire. missam r smonez audire orare rē. **Q**uartū est glorificaueris eū dum nō facis vias tuas. i. opa tua fm officiū qđ habes. **S**i es sutor nō facias sotulares. **Q**uintū ibi. et non loqris smonem rē. qđ dupliciē intelligitur. **P**rimo qz nullus d3 loqui in ecclā dū sit officiū. **I**deo est bonū suere os in ingressu ecclē. **E**tiam mleres que de tota hebdomoda se nō vidēt. qñ pueniunt tunc in ecclā se interrogāt. **Q**uō vale tis. qđ facitis? **I**tē de veste vel pāno rē. vñ melius esset dormire in domo. **S**cđo intelligi ne loqris smonem tuū. s. iudicando primū. **S**unt multi qđ in die festo nesciūt se occupare in opibz spūalibus post prandiū. **S**tant in porta aut sedent iudicando r obloquēdo de trāseuntibz de religiosis. de clericis. de mleribus dicēdo. **I**az cognoscit in pede qualis est mlier ista. **D**e his dicit dauid. **A**duersum me loqbanē qđ sedebant in porta. **S**ed pñt q̄rere illi qđ p̄uant bñ festa qđ sint habituri? **R**ñdet ppheta. **T**ūc delectaber sup dño. qz qui bñ custodit festa viuūt lete. r sustollam te rē. **I**dando vitam eternaz. r cibabo te hereditate iacob dando bona t̄palia. **Q**uartuz crimen fuit falsitatis dicēdo qđ nō es rex messi as. r qđ ipse false faciebat se regē messiā **J**oh. viij. **Q**uidam dicebāt qđ bonus est. qz p̄dicabat bōa. **A**lij nō. sed seducit turbas cū sua eloquētia. **U**n cum xp̄s se excusabat de tertio crimine. quidaz dicebāt ad inuicē. **M**unqd iste est quez iudei volunt occidere? ecce palaz loquit. r nihil ei dicūt. **M**unqd vō cognouerūt p̄ncipes. qz hic est xp̄s. **S**ed scimus hūc vñ sit. xp̄s aut cū venerit. nō scit vnde sit. **X**p̄s aut excusando se clamauit di cēs. **E**t me scitis r vñ sim scitis. r a me ip̄o nō veni. sed est verus qđ misit me que vos nescitis. sed ego scio eū. **E**t si dixero nescio eū. ero simil vob mendax. r ego scio euz. qz ab ip̄o sum. r ip̄e me misit. **Q**uerabant ḡ ip̄m comp̄hendere. r nemo misit in illū manus. qz nondū venerat hora ei. **N**ota. me scicis. s. inq̄tum hō. qz inq̄tū homo sciebāt vnde erat. qz de bethleem natus. r maī eius **M**aria. **S**ed inq̄tum de? nesciebāt vnde esset. r hec vba di. **D**e turba multi crediderūt i

eum. non de maioribus. sed de simplicibus. **M**oraliter quādo d3 qđ de turba mlti crediderunt in eum. **D**iceret aliqs r nunquid maiores erant aptiores ex scia acquisita vt crederēt i cristum. **R**esponso. qđam illuminant. a sole. qđam non illuminant. qz tenēt fenestras clausas. **S**ic quādo maiores sunt indeuoti tenēt portaz clausam. **I**deo radius diuine gratie nō intrat. quia inflant ex sciētia. **U**nde. s. ad **T**horl. viij. **S**ciētia inflat. **S**ed simplices qđ sine p̄sumptione audiunt vbum dei. tenent portam intellectus aperta sunt aptiores ad illuminatōnem. **I**deo radius diuine gratie intrat in eos r illuminat eos. **I**deo christus dicit **J**oh. ix. **I**n iudiciuz ego in hunc mundū veni vt qui non vident videāt. et qui vident ceci fiāt. **C**ui dixerunt pharisei. **N**ūquid r nos ceci sumus? **D**ixit iesus. **S**i ceci essetis peccatum nō haberetis. nunc vō quia dicis videmus. peccatū vestrum manet. **N**ota nō videntes. s. ignorantēs r simplices videāt. et qui vident. s. p̄ intellectum naturalem r sciētiā acquisitam ceci fiāt. **D**remus ergo nos deum vt talem credulitatem nobis concedat p̄ quam ad regnū celozū possumus puenire. **A**men.

Feria q̄rta post **L**etare. **S**ermo.

Procidēs adora-

Procidēs adora-
uit eum. **J**oh. ix. **S**ermo noster erit de sancto euangelio hodierno. quod continet vnum magnum r pulchrū miraculum quod fecit christus de illuminatōne cuiusdam ceci a natiuitate. **S**ed primo salutetur vgo maria rē. **T**otum sanctum euangelium consistit in tribus punctis.

Primus est opatio miraculosa.

Scđus est impugnatio malicioza.

Tertius est approbatio gratiosa.

Et de isto tertio qñ cecus a xp̄o illuminatus approbavit miraculum adorādo xp̄m. dicit the/ma. **P**rocidēs adorauit eum. **E**cce approbatio gratiosa. **P**rimum quod ostendit in scđo euangelio est opatio miraculosa. de qua dicit euāgelium. **P**reteritēs iesus. s. exiens de templo vidit hominē cecum a natiuitate. qui stabat ibi medi cans r cognoscebat ab omnibus. quem christ⁹ vidit. **G**lo. **C**hrysofomi. attente respexit. **E**x cuius respectu apostoli sumpserunt occasionez r motiū interrogandi xp̄m dicentes. **R**abbi. quis peccauit. hic aut parentes eius vt cec⁹ nasceretur? **N**on querebāt an illa pena veniret ex peccato. quia hoc supponebant. sed querebāt p̄ quo peccato. videt qđ apostoli essent de opinione amicorum **J**oh. qui dicebant qđ omnia mala r infirmitates eueniūt homi ex peccatis. cuius oppositum dicebat **J**oh. **N**ō peccauit r in amaritudinibz moratur oculus me⁹. **J**oh. xvij. **X**p̄s volens aplos extrahere de illa opinioe respon-

Sermo

dit di. Neq; h peccauit neq; pntes ei? s vt manifestent opa dei in illo. **N**o q xpus non negat simplr quin filij aliqñ patiant ex pctis parētuz maxime in corpe qd habent a pentibus. imo dicit. b. **H**iero. q peccata secreta parentū q cōmittunt in cameris manifestāt mltoriēs in punitio bus filiorū. **E**xo. xx. **E**go sum dñs de? tuus fortis et zelotes visitans iniquitatem patrū in filios i tertiam et quartam generatōz. **I**te **E**sa. xiiij. **P**repate filios eius occisioni i iniquitate patrum eorū **E**ze. xvij. **F**ilius nō portabit iniquitatem patris et h q̄tum ad aiā. s bñ q̄tum ad corpus. quia deus nūq; punit aiā filij directe ex peccato patris tm̄. **U**n dicit ibidem. **E**cce omēs aime mee sunt. vt aiā patris ita aiā filij mea est. **A**iā q peccauerit ipā moriet. **E**ze. xvij. **S**i iste cec? nō ex peccato parentū nec suis cecus nat? est. s vt manifestent opa dei in illo. **N**o opa in plali numero. **N**am qñ infans innocēs patif. quattuor opa dei manifestant. **P**rio manifestat opus iusticie. **D**icut doctores theologie q p̄mi pntes fuerunt formati in iusticia originali. et licet corpus sit passibile naturalr. tm̄ deus dederat istaz grām ade q q̄diu ipse fuisset obediēs deo et corpus etiam obediēt aie. et q corpus nō pateret aliqđ malum. **S**ed qz adā fuit inobediēs deo ppter hoc corpus pdidit grām. et remansit in sua miseria et passibilitate. **Q**ñ g videtis infantem aliqđ malum patientē. ibi manifestat diuina iusticia. qz ex peccato ade corpa patiūt iuste. **I**o dauid. **E**t iusticia eius in filios filiorū rē. **I**o in isto ceco fuit defectus alicui? pncipiū nature. vt opus diuine iusticie in ipō manifestaret. **S**cdo in infante patiente manifestat opus diuine misericordie. qz vitat peccata. vñ q̄diu h cecus caruit visu multa peccata vitauit q cōmittūt ocul? et erat humil? et merebat ex patia. **I**o abacuc. iij. **C**um iratus fueris misericōdie recordaber? **T**ertio manifestat opus pnie. qz qñ peccator videt q ille q est innocens patif dicit intra se. **M**iser qd erit deme. **Q**uarto manifestat opus grē dei qñ deus vult illum curare miraculose. sicut christ? curauit hunc cecum miraculose. **I**deo dixit. **N**o oportet opari opa eius q misit me dōec dies est. **H**ic xpus vocat suam p̄sentia solem q facit diem clarā. et suam absentia p mortē corpalem vocat noctē. **D**icit glo. me oportet opari. s. miraculose opa eius q misit me. s. p̄ris. dōec dies est. id est q̄diu suz p̄ns. veniet nox. s. mort? et passionis mee qñ nemo potest opari. s. miraculose. **E**t post mortem xpi p̄cibus sanctorū et ap̄lorū xps faciebat miracula. **I**deo dauid. **C**onfitemi dño dñoz. qm̄ in secu. mise. eius. **N**ota quō xps curando illum cecū fuabat septē cerimonias **P**ri ma qz respexit eū attente. **S**cda fuit ap̄lorū interrogatio. **t**ertia xps expuit in terrā. **q**arta fecit lutum ex spūto. **q**nta liniuit sup oculos ei?. **s**exta

misit ipm ad natatoria filoe. septima fuit lauato i dicta natatoria. **Q**uare tot cerimonias et circūstantias voluit fuare cum solo impio potuisset illū illuminare. sicut legi? de qdam ceco **L**u. x. viij. cui dixit xps. **Q**uid tibi vis faciam. respōdit cecus. **D**ñe vt videam. **D**ixit illi ihs **R**espice. et statim vidit. quare g in isto tenuit tot cerimonias? **D**ico q xps taliter voluit cecū illuminare vt daret exemplū cuilibet peccatori ceco q liter debet illuminari. **N**ota quō qlibz in peccato mortali exns est cecus. qz nō videt piculuz i quo est cadendi subito in foueā inferni. **I**tez qz mō cadit hic de peccato in pctm̄. vñ de peccato ribus dicit ppha. **A**mblabūt vt ceci. qz dño peccauerūt. **S**oph. j. **I**deo ad illuminandū peccatorē necessarie sunt p̄dicte cerimonie a xpo fuate in illuminatōe illius ceci. **P**rima vidit iesus id est attente respexit. **E**cce hic peccatorum cognitio que venit ex xpi aspectu. vt paruit in petro q in nocte passionis negauit xpm ter. nec cognoscebat peccatū suū quousq; xps eū respexit **L**u. xxij. **C**onuersus iesus respexit petruz. et re cordatus est petrus xbi domi sicut dixerat. p̄ri usq; gallus bis cantet ter me es negaturus. **E**t egressus foris fleuit amare. **E**cce quō aspectus xpi est necessarius ad cognitōz peccatorum. **I**o petebat dauid. **R**espice in me et misere mei. q̄a paup? et vnicus sum ego. ps. xxij. **N**o vnice? i. solus a quo recessit deus q an peccatū fuit cum eo. **S**cda circūstantia fuit ap̄lorū interrogatio **R**abbi rē. **I**n quo ostēdit peccatoruz p̄ritio q non est nisi cordis interrogatio siue disputatio. qñ peccator ex contritōe dicit intra se. **M**iser qd feci. tot peccata cōmisi qd erit de aiā mea? tot bona amisi rē. **N**ota h similitudinem de illo mercatore q in nundinis emit vasa de lauro p auro. et oculos pisciū p margaritis p qb? dedit totū qd habebat. **Q**ui oñdit merces suas amicis suis. q dicebant quō fuisset deceptus. et q il lud nihil valebat. q nō desperauit. qz sperabat de p̄re suo diuite. s rephendebat se di. **M**iser quare nō petebam p̄siliū. ita stulte feci factā mea **S**ic sunt etiam multī hodie stulti mercatores in mūdo q credunt emere vasa aurea. s. honores. dignitates. que tm̄ nihil valent. **I**tez delectationes carnales credūt esse margaritas. sed qñ illuminant a dño et vident se deceptos. tūc sperant in xpo sicut in p̄re diuite. **P**tz g quō p̄ritio nō est nisi q̄stio increpatia sui ipi? **I**o **J**ob. xij. in p̄sona pctōris dicit. **Q**uātas habeo iniquitates et pctā. scelera mea atq; delicta ostēde mibi. **U**bi ponit q̄tuor d̄ras pctōz. **P**ria iniquitas. i. nō eq̄tas q sunt pctā q sūt p̄ proximū. et tm̄ de? vult q si mus eq̄les in dilectōe. **S**cda est ibi. et pctā que sunt de factis q sūt p̄ pp̄m corpus. vt luxuria. gula. accidia. **I**o pctā dicunt quasi pecudū acta. **T**ertia ibi. scelera q sunt crimina que sūt

Feria quarta post ~~Deuli~~ Letare

directe s̄ deū vt blasphema. quarta ibi. ⁊ deli-
cta q̄ sunt de factis que sunt s̄ aiā. vt supbia.
auaricia. ira. inuidia. **I**do delicta q̄si derelicta.
qz his defectibus aīa misera derelinquit. **E**-
ce quare dicit quantas rē. **T**ertia circūstantia
quare xp̄s expuit in terrā. **E**cce h̄ oris confessio
q̄ nō est nisi peccata abijcere ⁊ stomachū aīe a
peccatis purgare. ⁊ in hoc ostendit̄ modus con-
fitendi quō peccator d̄z dicere flexis genib⁹ corā
p̄fessore. ⁊ ibi expuere ⁊ p̄ijcere istas immūdi-
as de peccatis fetidis faciēdo sibi vim ad expel-
lendum peccata. **E**cce q̄re xp̄s expuit in terrā
Dic̄ s̄ illos q̄ expuunt sup altare q̄ apodiati cō-
fitem̄ ibi confessor cū sit iudex d̄z sedere. **Q**uidā
aut̄ expuunt nec in terra nec in altaria. s̄ i facies
cōfessoris ip̄m respiciendo. qd̄ maluz est p̄pter
duo. **P**rimo p̄pter verecundiā peccatorū. **S**e-
cūdo p̄pter piculū p̄fessoris respicientis i facie
pulchre m̄leris rē. **I**deo d̄z peccatorib⁹. **S**i cō-
fiteamur peccata n̄ra fidel̄ ⁊ iustus est de⁹ vt re-
mittat nob̄ peccata n̄ra. ⁊ emūdet nos ab oī ini-
q̄tate. **J**oh̄. **J**. **Q**uarta fecit lutuz ex sputo. **E**-
ce hic p̄nie iniunctio. qz prudens p̄fessor d̄z mi-
scere sputum peccatoris cū terra. i. cōḡscere gra-
uitatem peccatorū. vt iuxta p̄ditōz ⁊ q̄litatez p̄-
sone ⁊ q̄titate peccatorū sciat p̄porcionare pe-
nitentiā quā peccator posset facere. **P**eū. **xv**.
Pro mēsurā peccati d̄z esse plagarum modus.
Itē d̄z peccatorib⁹. **Q**uā gloriāuit se p̄ctōz et
in delictis fuit. tantum date illi tormentum ⁊ lu-
ctum. **A**pōc. **xv**. **Q**uinta liniuit oculos ei⁹. nō
dicit ponit s̄ liniuit. s̄ duplici. in quo oñd̄ du-
plex ammonitio quā d̄z facere p̄fessor. s̄ liniēdo
oculos aīe peccatoris ip̄m ad p̄niā inducēdo.
qz melius est h̄ facere p̄niā q̄ in alio mōdo. **I**do
d̄z dicere p̄fessor peccatori. **Q**uōd cūq̄ pōt manus
tua instānt̄ opare. qz nec rō nec scia nec pruden-
tia nec opus ē apud inferos **E**c̄s. **ix**. **S**exta est
Vade ⁊ lauare in natatoria siloe. **E**cce h̄ p̄nie af-
sumpte p̄tinuatio. s̄ de die in diē. de hebdomo-
da in hebdomadā rē. quousq̄ muret sibi p̄ aliū
p̄fessorē. als̄ nisi p̄nia teneat̄ peccator damnat̄.
Ido d̄z. **I**n p̄tes vade seculi sc̄ti cū viuus ⁊ danti-
bus p̄fessionē deo. **N**ō demoreris in errore im-
piozū. añ mortē p̄stere **A** mortuo q̄si nihil perit
p̄fessio. **C**onfiteberis viuēs viuus ⁊ sanus con-
fiteberis ⁊ laudab̄ deū ⁊ gloriāberis in misera-
tionibus ei⁹. **E**c̄i. **xvii**. **S**eculi sc̄ti sūt p̄niales
p̄tes. seculi d̄nati sunt peccata. **S**eptia cerimo-
nia est. **A**bijt ⁊ lauit ⁊ vidit. **S**iloe interpretatur
missus. **E**cce h̄ eucharistie cōio. **E**x q̄ p̄ctōz fecit
sex opa p̄dicta d̄z ire ad natatoria siloe. i. ad ec-
clesiam xp̄i q̄ est missus a p̄re **I**do a xp̄o misso d̄z
missa in q̄ lauānt̄ aīe ⁊ natāt̄ p̄teplādo p̄fundita-
tem sac̄ri. **I**sto mōdo p̄ctōz cec⁹ illuminat̄. iuxta il-
lud. **J**. **R**e. **xj**. **V**idetes qz oculi mei illuminati sūt
de melle isto. s̄ de corpe xp̄i dulcissimo. **S**c̄s

p̄ctus euāgelij est de malitiosa impugnatōne.
Quoz impugnatōes seu examinatiōes fecerūt
iudei de illuminatōe ceci. **P**ria fuit vicinorum
sc̄da phariseoz. tertia fuit parentū. q̄ta fuit p̄n-
cipum. **Q**uantū ad p̄mu3 notandū qz postq̄ vi-
cini viderūt ip̄m q̄ fuerat cec⁹ venientē sine du-
ctore ⁊ sine baculo ⁊ qz videbat clare. dixerūt ad
inuicem. **N**onne h̄ est q̄ sedebat ⁊ mendicabat?
Alij dicebāt qz h̄ est. alij qz nō. s̄ similit̄ ei est. **I**p̄-
se aut̄ dicebat. qz ego sum rē. **Q**uantū ad secun-
dum q̄ fuit phariseozū. qui auditō factō inter-
rogauerūt ip̄m quō vidisset. q̄ narravit eis totū
modū di. **I**lle h̄ q̄ d̄z iesus fecit lutum ex sputo
⁊ vnxit oculos meos ⁊ dixit michi. vade ad na-
tatoria siloe ⁊ laua. ⁊ abijt ⁊ laui ⁊ vidi **N**ō duxerūt
eum ad phariseos. erat autem sabbatum q̄-
bus dixit s̄tr. **T**ūc pharisei dixerūt de xp̄o **N**ō
est hic h̄ a deo. qz sabbatū nō custodit. **A**lij di-
cebāt. quō pōt h̄ peccator hec siḡ facere. ⁊ sc̄i-
ma erat inter eos. **T**ertia examinatio fuit parē-
tum q̄bus dixerūt pharisei. **E**st h̄ filius v̄r quē
dicitis qz cecus est natus. quomō ḡ nūc videt?
Qui respōderūt. scim⁹ qz h̄ est filius n̄r. ⁊ qz ce-
cus natus est. quō aut̄ videat nescim⁹. ip̄m in-
rogate etatē h̄z ip̄e de se loq̄t̄ **H**oc aut̄ dicebant
qz timebant iudeos. qz p̄ntes p̄pter sententiaz
excōmunicatōis quā posuerūt iudei nō fuerunt
ausi dicere q̄s euz illuminauerat. ⁊ fuit comple-
tum signū qd̄ dederat. **E**sa. **xxxv**. **V**eniet deus
⁊ tunc aperient̄ oculi cecozū. **Q**uarta impugna-
tio fuit p̄ncipum legis ad quos fuit duct⁹ cecus
illuminatus. **Q**ui dixerunt sibi. **V**a glām deo.
id est nō dicas qz ille h̄ te illuminauit. qz p̄ctōz ē
Qui r̄ndit. si p̄ctōz est nescio. vnū scio qz cū cec⁹
essem video. **D**ixerunt ḡ. qd̄ fecit? **R**ndit. dixi
vob̄ rē. nunqd̄ vultis discipuli ei⁹ fieri. maledi-
xerūt ei ⁊ dixerūt. **T**u discipulus ei⁹ sis. nos at̄
moysi. nescimus vn̄ sit. **Q**uib⁹ ille. **I**n hoc mi-
rabile est qz nescitis vn̄ sit ⁊ apuit oculos meos
Scim⁹ qz peccatores de⁹ nō exaudit. s̄ si quis
dei cultoz est ⁊ voluntatē eius facit hunc exau-
dit. **R**esponderūt. in peccatis natus es totus. ⁊
tu doces nos. ⁊ elecerūt eū foras excōicando ip̄-
sum. **H**ic cecus illuminatus fuit sanct⁹ h̄ voca-
tus sanct⁹ **C**elidonius. q̄ cuz maria magdalena
martha ⁊ lazaro venit ad puñciā marsilie rē.
Mozalr̄ hic cec⁹ a xp̄o illuminat⁹ significat pec-
catorem a xp̄o illuminatū reducēdo ip̄m p̄ peni-
tentiā de tenebris p̄ctōz ad claritatē ⁊ lumē ḡ-
tie. **Q**ui impuḡt ⁊ examiat̄ a q̄tuoz. **P**rio a vi-
cinis. **D**ic̄ qn̄ religiosus l̄ sacerdos v̄r siue mu-
lier p̄uertit̄ ad deū. statim vicini ⁊ alij ip̄m ipu-
gnant trussādo deridēdo. intantū qz iā cōpletū
est dictū ip̄ius dauid. **F**acti sum⁹ op̄probriū vici-
nis n̄ris. **p̄s**. **lxxviiij**. **S**ūt iā multi q̄ isto tpe non
audēt incipe bonā vitā. q̄bus dicit xp̄s p̄solādo
Beati eritis cū vos oderint hoies. **M**atth. **v**.

Sermo

Scdo impugnat a phariseis. i. ab inclinationibus carnis q̄ diuidunt nos a deo. **Gal. v.** Caro concupiscit aduersus spiritum vel a phariseis. i. a demonibus q̄ sunt diuisi a deo a paradiso a nobis q̄ nos impugnat temptando modo de fide modo de auaricia luxuria etc. vt retrahat hoies a bona vita incepta. sed peccator debet se fortiter tenere et gaudeter recipe tales teptationes **Jac. j.** Omne gaudium existimate fr̄es mei cum in teptationes varias incideritis sciētes q̄ p̄batio fidei v̄re patietiam opatur. patietia aut̄ op̄ p̄fectuz habet vt sitis p̄fecti et integri in nullo deficientes. **Greg.** **I.** los temptare negligit q̄s quieto iure se possidere sentit. **Aug.** **N.**oli existimare te absq̄ teptatione viuere. **N.** si vna carueris alia expecta. **S.** i aut̄ dixeris te nō habere teptationē tūc forti teptaris. **Tertia** teptatio a parentibus. i. ab infirmitatibus doloribus etc. q̄s habem⁹ a parentibus nostris. s. adam et eua. qz qm̄ hō non vincit derisionibus teptationibus demonū. post veniunt infirmitates dolores et hōi q̄bus compellimur ire ad deū. **I.**do dauid **M.**ultiplicate sūt infirmitates eorū postea accelerauerūt. s. ire ad deū. **p̄s.** xij. vnde **Greg.** **M.**ala q̄ nos h̄ p̄mūt ad deū ire cōpellūt. **ij.** **Cor.** xij. libenter gl̄abor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me x̄tus xp̄i **Quarta** impugnatō ē a p̄ncipibus. i. a dñis tp̄alibus q̄ volunt bona habere tp̄alia deuotaz p̄sonaz **Prima** impugnatō tangit famā dicēdo hypocrita etc. **scda** tangit aiām. **tertia** corpus. **quarta** bona tp̄alia. qz qm̄ p̄sona vult bene viuere et seruire deo: statim veniūt q̄stiones litigia p̄ bona q̄sq̄ cōpellitur ab eis. **I.**do ē necessaria patientia. **ij.** **Tim.** i. **ij.** Omnes q̄ pie volunt viuere in xp̄o: p̄secutionē patient. **Vel** dic q̄ q̄rta impugnatō est a p̄ncipibus. i. demonibus q̄ temptant etc. **I.**do ap̄lus **Eph.** vlt. **C.**onfortamini in dño et in potentia virtutis ei⁹ induite armaturā dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli qm̄ nō est nobis colluctatio aduersus carnes et sanguinem. s. aduersus p̄ncipes et pt̄ates etc. **Tertius** punct⁹ est de approbatione miraculi gratiosa. de qua dicit thema. p̄cidens adorauit eū. **Post** q̄ aut̄ p̄dictus cecus illuminat⁹ fuit a iudeis elect⁹ et excōicatus. nullus audebat eū recipe in domo nec etiam parētes. nec loqui euz ip̄o. nec dare sibi lumen. nec aliud. qui intra se dixit. **O** miser si possem inuenire illū sanctū p̄phetā is̄m qui me illuminauit: ad min⁹ essem de societate sua. xp̄s aut̄ sciens suā tribulationē: et suū bonum desiderium. venit obuiā ei. dicēs: **Tu** credis in filiū dei. **Qui** r̄ndit dicēs: **Quis** est dñe vt credā in eū: dixit ei is̄s. et vidisti eū et qui loquit tecum ip̄e est **At** ille: **Credo** dñe. et p̄cidēs adorauit eū. **Quē** xp̄s recepit in suā societate. qui potuit dicē euz dauid **Pater** meus et mater mea dereliquerunt me. dñs aut̄ assumpsit me. **A.**boraliter habem⁹

hic doctrinā q̄ sicut iste non dubitauit recedere ab infidelibus vt eēt de societate xp̄i. sic nec nos. **Nota** h̄ p̄tra mercatores q̄ faciūt facietatē cū in fidelibus p̄tra quos dicit sc̄ptura sancta **N.**olite iugū. i. societate ducere cū infidelibus. **ij.** **Cor.** vj **Questio** quā faciūt hic agareni. quia ip̄i tenēt et possident terrā sanctā. ideo nō sūt extirpandi etc. **R̄sio.** verū est: qz de⁹ vult q̄ illa terra potius possideat̄ ab agarenis q̄ a xp̄ianis. **Rō.** ad maiorem p̄fusionē agarenorū et excusationem xp̄ianorū. qz antiq̄tus agareni erāt xp̄iani q̄ fuerunt decepti a sergio et machameto: q̄ tenēt q̄ xp̄s nō fuit deus. et qm̄ xp̄iani ex deuotione vadūt illuc ip̄i ostēdunt xp̄ianis locū in quo xp̄s illuminauit cecū. suscitauit mortuū etc. q̄ q̄dē miracula non p̄nt fieri nisi a solo deo. **I.**te dicūt q̄ nō debēt baptisari in noie trinitatis. tñ ibi ostēdūt locū vbi xp̄s fuit baptisatus. et tota trinitas fuit ostensa quā ip̄i negāt. **I.**tem nō credūt sacramentū altaris tñ ibi ostēdūt locū vbi xp̄s fecit cenaz. et instituit h̄ sacramētū. **I.**te non credūt xp̄m passuz fuisse. mortuū nec sepultū. tñ ip̄i ostēdūt xp̄ianis locū passionis. mortis. et sanctuz sepulcrum ad eorū cōfusionē. qz ostēdunt qd̄ ip̄i nō credūt **I.**do dicit dauid in p̄sona p̄li xp̄iani. **F.**ac mecum signū in bonuz vr̄videam q̄ me oderūt. s. agarene et p̄fandant etc. **Scdo** agarem tenēt illam patriā ad excusationē xp̄ianorū. **Qm̄** null⁹ potest se excusare de peccatis. **Ecc̄s.** vj. **Nō** est hō iustus sup̄ terrā q̄ faciat bonū et nō peccet **Et** christus nō vult q̄ xp̄iani faciāt peccata mala in illa sancta tra. **S.**i dicat̄: q̄re ergo sustinet q̄ agareni faciāt ibi peccata. **R̄sio.** qz nō tñ sibi displicet sicut de xp̄ianis. sicut rex q̄ sustinet q̄ canes in camera sua faciāt aliquā imundiciā qd̄ nō sustineret de filiis vel militibus. **S.**ic illa terra facta ē camera dei vbi p̄mittit q̄ canes faciāt imundicias pctōz. s. nō p̄mittit de filiis. s. xp̄ianis. vñ illa tota patria fuit tā xp̄ianorū. s. qz ibi faciebāt peccata. **I.**do dixit de⁹. foras foras. **I.**tem dixit xp̄s **Luc.** xxi. **H.**ierlm̄ calcabit̄ a gentibus **T.**ertio agareni tenēt illam terrā ad p̄solationē christianorū: qm̄ per hoc innuit q̄ illa patria non ē finis xp̄ianorū sicut fuit iudeorū. **S.**z patria celestis est finis christianorū nobis acq̄sita merito passionis xp̄i. **I.**do ap̄lus **heb.** vj. **Nō** habem⁹ hic manentē ciuitatē. sed futurā inq̄rimus. **A.**d quā nos p̄ducatur ih̄s.

S.eria q̄nta post letare sermo.

D.eus visitauit plebem suaz. **Luc.** vii. **S.**ermo erit de sacro euangelio. et habebimus multas bonas doctrinas etc. **S.**z p̄mo salutē v̄go maria. **D.**e⁹ visitauit etc. **I.**n p̄nti s̄mone volo s̄uare modū iuristarum q̄ p̄mo ponunt casuz legis. **D.**einde mouēt q̄stiones et faciūt determinatiōes. **E.**t hūc modū

*Q̄d q̄re tra sancta
ab agarenis posside
et nō a xp̄ianis*

Feria quinta post Letare

tenet gratianus in scda pte decreti. sic faciã mo-
do in schola xpi. **P**rimo ponam casum legis di-
uine siue decretalis euãgelice. **D**icatur historia
euangelij ad lram. **S**ed in isto casu legis notauit
tres q̄stiones. prima in principio. scda in medio
tertia in fine. **P**ro nra bona informatione ⁊ in-
structione. **P**rimo q̄re christus voluit suscitare
istum iuuenẽ publice coram omni p̄lo **R**atio hu-
ius q̄stionis ẽ. qz legis **M**atth. ix. qz qñ voluit
suscitare puellam mortuã filiã p̄ncipis sinagoge
eiecit omnes d camera. ⁊ suscitauit ip̄az secrete
zẽ. **R**atõ. qz dicit **G**reg. qz omnis christi actio
fuit nostra instructio. vnde suscitatio corp̄alis
quã facit i mortuis figurabat suscitationẽ sp̄ua-
lem quã facit xps de peccatorib⁹ per penitentia
vnde puella q̄ secrete in camera iacebat mortua
secrete ip̄az suscitauit ad ostẽdendũ nob⁹ qz pec-
cata secreta non debent publicari. s; secrete pre-
sente patre. scilz confessoze. ⁊ matre scz autorita-
te ecclie. puella. i. aia que secrete iacet mortua in
camera p̄sciẽte secrete est suscitãda **A**utoritas.
Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit. qz leuauit se supra
se. **T**hres. iij. **N**ota sedebit scz q̄scẽdo a pecca-
tis cessando. qz leuabit se supra se. ⁊ nõ supra ali-
os publice ⁊ notorie peccãdo. nec alios scãdali-
sando. **V**bi gratia. **S**i q̄s in corde suo est secrete
superb⁹ p̄sumptuosus elatus zẽ. sed extra nibit
ostẽdit tunc puella. id ẽ. anima secrete iacet moz-
tua. **M**odus resurgẽdi est secrete hũiliari p̄ cõ-
tritionẽ. p̄fessionẽ. ⁊ orationẽ. **I**dez de auaro q̄
secrete facit furtũ. vsurã zẽ. sufficit secreta p̄nia
scz cõteri ⁊ cõfiteri. ⁊ restituere secrete **I**dem de
luxuria q̄ secrete peccat. sed ad eã nibil scif: imo
reputatur bon⁹ zẽ. tali sufficit secreta p̄nia cõte-
ri. cõfiteri. recedere a mala societate. sic suscitaf
secrete de morte culpe ad vitam gratie **I**dem de
inuidia quã tenet secrete in corde de odio d̄ ma-
la volũtate de rancore desiderio vindicte nõ te-
netur petere veniam nisi a deo secrete ex quo nõ
cõstat de mala volũtate. **E**cce q̄re dicit. sedebit
solitari⁹ zẽ. **S**z qz xps inuenit istũ iuuenẽ moz-
tuũ publice ⁊ notorie. ideo publice coraz oibus
ip̄m suscitauit: in quo ostẽdit xps qz peccatores
publici ⁊ notori⁹ p̄ publicã ⁊ notoria penitentia
sũt suscitandi de morte culpe ad vitã gratie. qz
talib⁹ notorie peccantib⁹ non sufficit secreta pe-
nitẽtia. imo dicit sc̄ptura sancta. **E**t bonũ ẽ coz-
rupto manifestare p̄niaz. sic eni effugies volũta-
riũ peccatũ. **E**ccl. xx. qz bonũ imo est necessariũ
manifestare p̄niaz. qz non sufficit supbo vano ⁊
pomposo notorio publico qz faciunt secreta z pe-
nitentia s; notoriam qz deponat ornamẽta vana
cornua manicas caudas. vt illi q̄ d̄ h fuerũt scã-
dalifati bene edificent di. **B**enedictus deus ⁊
quõ est reduct⁹ talis hõ. **I**dẽ de vsurario noto-
rio q̄ publice mutuat. x. p. xij. vel vedit minus
p̄pter denarios p̄mptos. vel vedit plus p̄pter

denarios speratos. ⁊ sic de alijs speciebus vsure
tali non sufficit secreta p̄nia. s; publica: vt satisfi-
ciat oibus publice. **I**te de publicis raptoribus d̄
notorijs luxuriosis ⁊ cõcubinarijs nõ sufficit se-
crete cõfiteri. s; publice expellere malã societate
de domo. nec sufficit dicere cõfessozi decetero ca-
uebo zẽ. nolo ip̄az expellere de domo. qz t̄ret ad
lupanar. qz tunc ip̄a se dãnaret ⁊ vos non. **I**de
optet expellere vt scãdalizati de mala v̄ra vita
edificent. **I**dẽ d̄ mala volũtate ⁊ inimicia noto-
ria ⁊ publica q̄ totã patriã cõmouit. qz non suffi-
cit secreta p̄nia. sed qz faciat pacẽ publice cũ lau-
de dei ⁊ edificatione populi. regula ẽ generalis
in oibus peccatis qz in secretis sufficit p̄nia secre-
ta. s; in notorio requirit p̄nia notoria. **S**cda q̄-
stio est sup hõ qz dicit accessit ⁊ tetigit loculus. hi
autẽ q̄ portabãt steterũt. **C**ertum est qz xps solo
verbo impando poterat istũ suscitare: q̄re ergo
accessit et tetigit dicens illis q̄ ip̄m portabãt vt
cum deponeret. qz absq; hoc poterat ip̄m susci-
tare. **R**ũdeo qz xps fecit hõ ad ostendendũ qz si
p̄ctõr mortu⁹ debet suscitari de morte culpe ad
vitã grẽ optet vt portatores q̄ portãt ei⁹ aiaz in
inferno ip̄m deponãt. **N**ota qz quattuor portãt
peccatozẽ ad sepulchrã inferni duo añ ⁊ duo re-
tro. p̄mns est mala p̄suetudo. scdõs ẽ mala socie-
tas. tertius ẽ vana glia siue cõfidentia. q̄rtus est
falsa spes **P**rim⁹ portator a pte ante d̄: mala cõ-
suetudo q̄ multas aiaz portat ad infernũ. verbi
grã. qñ aliquis infirmat vel si p̄dit aliquid vel
si sint maleficiati p̄ filijs habendis statim recur-
rũt ad diuinos. ⁊ qñ de hõ resp̄ndunt a p̄fesso-
re vel ab alijs. resp̄ndent: p̄suetudo est: qd ẽ ma-
gis peccatũ q̄ homicidiũ. qz est p̄tra p̄ceptũ pi-
me tabule. **I**dez qñ resp̄ndunt de iuramento
blasphemia. ⁊ sic de alijs dicũt p̄suetudo ẽ. **N**õ
modũ corrigendi hõ vitũ. p̄mus p̄uenit parenti-
bus nutriendo filios bñ zẽ. scdõs cuilibet impo-
nendo sibi aliquã penam p̄ tali p̄ctõ zẽ. **C**erti⁹
cõuenit dñis ⁊ rectoribus faciẽdo ordinationes
cum pena zẽ. **I**dem de fractioẽ festiuitatũ tenẽ
do feriae forũ cõtractus zẽ. di. cõsuetudo ẽ. sed
imo cõtra leges. **S**z p̄tra legem dei quãto p̄sue-
tudo est longior. tãto peccatũ ẽ graui⁹. **I**dẽ qñ
resp̄ndunt de vsura. resp̄ndet. cõsuetudo est
mutuare. x. p. xij. zẽ. **I**dez dicũt illi q̄ vadũt ad
lupanaria. cõsuetudo est. **I**dez dicũt mulieres
qñ resp̄ndunt de vanitatib⁹ ornamentoz cau-
darũ manicarũ zẽ. di. p̄suetudo est qz mulieres
ornent se. **I**dẽ dicunt religiosi quãdo resp̄ndũt
tur de esu carniũ. de vestibus. de camisia. cõsue-
tudo est. **O**iste portator ducit animas ad infer-
nũ cum quadrigis. qz mala p̄suetudo x̄tif in na-
turã. dicunt p̄bi. qz p̄suetudo ẽ altera natura zẽ
qz difficile ẽ assueta relinq̄re. ideo de malis assue-
tis dicit scriptura. **S**i mutare p̄t etbiops pellẽ
suã. aut pardus varietates suas. ⁊ vos poterit!

Sermo

benefacere cum didiceritis malum. Hier. xiiij
Secundus portator est mala societas. Quot aie
damnant ex mala societate. quonia poma corru
pta et putrida corrumpunt omnia alia. sic etiam cor
rumpit mala societas omnes alios de societate et
omnes simul boni non possunt corruptum sanare. Et si
cut leprosus corrumpit alium. sic mala mulier cor
rumpit plures alias mulieres. ideo foras piciant
Idem de mala persona luxuriosa que est in paro
cochia vel in collegio vel monasterio. vel ecclia
quonia luxuria est morbus contagiosus. nota h de
illa meretrice secreta que infra annum fecit. lxx. me
retrices in quadam ciuitate. ideo rectores debent
sup hoc puidere: et lupanaria particularia ex
tirpare. In libro de ordine. querit Aug. vtrum lu
panaria possint sustineri a dominis et rectoribus
sine peccato. di. q. sic. quia sunt in remediis di.
aufer meretrices de mundo et totum turbabis li
bidinibus. quot sunt lenones et meretrices que di
mitterent peccata sed non pmittunt lenones. Id
damnant ex mala societate. Item quot concubina
rii dicunt. quomodo dimittam istam quam plus diligo
quam me etc. ad infernum omnes. Contra hanc mala so
cietatem deus precepit moysi dicens. pcepte filiis
israel vt eiciant de castris omnes leprosum. et qui
semine fuit pollutus que est sup mortuo tam mascu
lum que feminam eicite de castris. ne contaminent ea
cuz habitauerint vobiscum. Numeri. v. vbi precepit
tres conditiones gentium separari a societate scilicet le
prosum. et qui semine fuit scilicet meretricem. et pollui
tum sup mortuo scilicet lenone. Tertius est vana confi
dentia scilicet de longa vita. Sed stulticia est confide
re in incerto. Nota quomodo iuuenes de quocum
que statu tam religiosorum que clericorum que etiam laico
rum virorum siue mulierum si sunt dissoluti. et de eis
quere non seruatis ordinem. vel quare non facitis pe
nitentiam etc. respondet bene: quando ero senex fa
ciam. et interim moriuntur et ducunt ad infernum p
vanam confidentiam. Iste portator quot iuuenes
ducit ad infernum. Talibus contingit vt mulenario
que habebat quattuor mulos bonos quos vendi
dit confidens de quanto debiliori cui imposuit totum
onus: sed non potuit portare et moriebatur etc. sic
quilibet nostrum habet quattuor mulos bonos. scilicet
infantiam. puericiam. adolescentiam. et iuuentutes. que
vendidimus diabolo confidentes de senectute pecca
do. ad quam si attigunt habent sat agere que possunt
viuere. et quomodo tunc facerent penitentiam. Ideo
auisitis iuuenes non spectet sanus infirmitatem. sed
statim incipe et bene facere. Idem dicit scriptura
sancta. non tardes conuerti ad dominum. et non diffe
ras de die in diem subito veniet ira illius. et in tpe
vindictae disperdet te. Eccl. v. Nota crastinates
que accidit vt falconi impinguato que non vult ve
nire ad dominum ipsum vocantem. et dominus mittit la
pidem post eum. et occidit eum. et picit in sterquilino
Sic dominus noster ihesus vocat nos dicens. venite

ad me omnes per viam penitentiae. et crastinas dicit
cras vadam. et sic dicit alijs. De quo iratus dominus
mittit lapidem mortis. et picitur in sterquilino
inferni. Idem dicit. non tardas conuerti etc. Quar
tus portator est falsa spes quam habent peccatores
de misericordia dei. quia deus est misericors que pep
cit latroni. magdalene etc. Ita que de misericordia
dei faciunt instrumentum ad peccandum libere. di
cunt sancti doctores que hoc non est spes: sed presum
ptio vana et falsa. et est peccatum contra spiritum sanctum.
Peccator qui penitet de peccatis ceteris confite
tur pponit non redire. talis potest sperare et confide
re de misericordia dei que dimittit sibi sua peccata. quia
multum est misericors erga penitentes. sed impeni
tentes que quotidie addunt mala malis. et peccata
peccatis. nec dolent de peccatis. nec volunt resti
tuere. nec remittere iniurias. non optet ipsos con
fidere nec sperare de dei misericordia. quoniam sicut est mi
sericors penitentibus. ita est rigorosus impenitentibus.
intra que si virgo maria. omnes angeli. et omnes
sancti: orarent pro vno peccatore impenitente. nihil a
christo obtinerent. Iste portator quot aias ducit
ad infernum sepeliendas. Idem dicit scriptura. ne di
cas. miseratio domini magna est multitudinis pec
catorum meorum miserebitur. misericordia enim et ira cito
ab illo approximant. et in peccatores respicit ira il
lius. Eccl. v. Et ideo dicit papa in bullis indul
gentiarum. que sunt absoluti a peccatis etc. nisi de illis
que commiserunt ex confidentia illius bulle. Idem de
alijs qui peccant sub spe diuine misericordie. Ecce quere
precepit christus portatoribus vtrum deponeret aliquos
suscitare. Eph. v. Surge que dormis et exurge a
mortuis et illuminabit te christus. Tertia questio est
sup hoc que dicitur thema. deus visitauit plebem suam
Querit de que visitatione loquitur thema. Quoniam in
sacra scriptura inueniuntur tres notabiles visitati
ones dei in hoc mundo. prima est preterita. secunda pre
sens. tertia futura. Prima fuit de misericordia copio
sa. Secunda fuit de gratia xtiosa. Tertia fiet de iusti
cia rigorosa. Prima fuit in christi incarnatione tunc
venit et visitauit istum mundum illuminando ipsum
fructificando in operibus spiritualibus ad instar so
lis que illuminat. calefacit. et fructificat Sic de christo
que dicitur sol iusticie. Malach. iij. Tob timetibus
nomen meum orietur sol iusticie. In ecclia dicit vir
gini marie. Felix nanque es sacra etc. h sol iustifi
cavit et illuminauit mundum radio sue predicacionis
in fide catholica. calefecit in charitate et fecit fru
ctificare meritoze. De ista visitatione autoritas.
Visitauit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in
tenebris et in vmbra mortis sedent. Luc. j. De
ista dicitur thema. deus visitauit plebem suam Secunda
visitatio est presens que libet die in sacramento altari
in quo venit ita realiter sicut venit in vtero matris
hec visitatio est ad instar medici que venit ad visi
tandum hospitale infirmorum ad curandum eos. Sic
christus in hospitale huius mundi in quo sunt multi

Feria sexta post Letare

Infirmi venit. Quidam infirmatur in capite p sup
biam etc. Ido venit chris^{us} medie^{us} de studio pa
radisi ad visitandū. practicādū. ad sanandū ani
mas infirmas. Hanc visitationē petebat dauid
dicens. Memēto nrī dñe i beneplacito plī tui
visita nos i salutarī tuo. ps. cx viij. De ista p̄t di
ci thema de p̄nti. deus visitat plebem suā. Ter
tia visitatio erit de iusticia rigorosa. s. in die iudi
cij. ad instar regi q̄ venit ad visitandū p̄lm suuz
in ciuitatē inordinatā rebellē cuz magno exerci
tu gentiū armoz ad exaltandū bonos ⁊ ad hu
miliandū ⁊ puniendū malos. de ista visitatiōe
dicit p̄pha. in die illa visitabit dñs i gladio suo
duro grandi ⁊ forti etc. xxviij. Nota in die illa
scz iudicij v̄lis visitabit dñs in gladio suo quez
portauit nō in manu s̄ in ore ip̄i^{us} p̄cedebat gla
dius ab vtraq; pte acutus vt in ip̄o p̄cutiat gen
tes Apoc. xix. Nota ex vtraq; pte acutus. quia
scindet corpus ⁊ aiaz. modo qñ homo morit̄ in
iudicio p̄ticulari solum perdit animā. s̄ tūc scin
det vtraq; partē homis tam animā q̄ corpus.
Ad dextrā scindet quādo dabit sententiā p̄ bo
nis di. venite etc. Matth. xxv. ad sinistram qñ
dicet mal. discedite etc. Nota in gladio suo q̄tū
ad sententiā malozū. grandi q̄tū ad sententiā
bonozū. ⁊ forti q̄tū ad duratiōez glorie siue
pene vel duro cōtra scz iudeos qui habēt p̄be
tias ⁊ non credunt. ⁊ grandi scz cōtra agarenos
qui sunt in magna multitudine. ⁊ forti cōtra ma
los xp̄ianos. De ista visitatiōe potest dici de fu
turo. Deus visitabit.

¶ Feria sexta post Letare.

Voce magna cla
mauit Lazare veni foras. Iohis. xi.
Hodie legitur euangelij de suscitati
tione lazari a xp̄o facta. de hoc erit p̄mo noster.
S̄ p̄mo salutē v̄go maria etc. Voce magna etc
Sc̄m euāgelij hodiernū breuiter p̄tinet tres
causas mirabiles de suscitatiōe lazari. Prima
causa hūanitus retractiua. sc̄da causa meritalis
inductiua. tertia causa p̄ncipaliter effectiua. Et
de ista tertia dicit thema. voce magna clamauit
scz ihs. impando di. lazare veni foras. p̄ma cau
sa hūanitus retractiua ne scz xp̄s faceret istā su
scitacionē lazari fuit timor ap̄stoloz q̄ timebāt
ne lapidarēt in hierusalē ⁊ dissuadebāt chris̄to
ne iret bethanā vbi lazarus erat mortu^{us} que est
p̄pe hierusalēz. dic quomodo terra p̄missionis
erat diuisa i tres puincias scz in puinciā iudee
galilee ⁊ samarie. ⁊ i puincia iudee chris̄tus ha
bebat multos inimicos ⁊ multociēs voluerunt
euz interficere. eo q̄ rep̄hēdebat peccata noto
ria ⁊ vicia phariseozū ⁊ p̄ncipum sacerdotuz. et
quādo pbabat suam diuinitatē. S̄ q; nōdū ve
nerat hora passionis sue nec erat tali morte mo
riturus. Ideo recessit de puincia iudee ⁊ venit

ad puinciam galilee vbi diligebat. Et interim
lazarus obiit i puincia iudee. p̄pter qd̄ diē chris̄
tus ap̄stolis. Tam^{en} iterum in iudeaz. de quo
ap̄stoli timētes dixerūt chris̄to. Rabbi nūc iu
dei q̄rebāt te lapidare ⁊ itez vadis illuc. Ecce h
causa humanit^{er} retractiua sed indirecte. qz hu
manū est timere mortē carnalē. Tūc chris̄tus di
xit eis quomodo lazarus eozū amicus erat mor
tuis. ideo volebat illucire. Et cōtra timorē illo
rum dixit eis: nōne duodecim hore sūt diei. si di
cat. ⁊ quomodo hoc ē ad p̄posituz. dico q; mul
tum bene. ⁊ fm quattuor intellect^{us} sacre scriptu
re. p̄mo fm intellectū litteralē quādo dixit chris̄
tus ista v̄ba. erat equinoctiū vernale. quia fuit
passus. xxv. marcij. ⁊ eadez die fuerat concept^{us}
xxv. die ante suaz passionē chris̄tus dixit ista ver
ba. Rōne. xij. etc. ⁊ tūc ad l̄raz dies habebat. xij
horas. qñ vellet dicere xp̄s ap̄stolis. vos debe
tis cogitare q; rancor siue mala voluntas iude
ozum contra me iam est mutata. qz sicut dies et
tempus mutant̄ de hora in horā. ita etiā cor ho
minis mutat̄. quādo ergo iam trāsiuerūt nō so
lum. xij. hore sed plures dies. ideo etc. hoc dixit
xp̄s rep̄hēdendo malā opinionē quā habebat
de iudeis. quoniam de p̄mo semp̄ debet homo
p̄sumere in meliorem p̄tem. iuxta illud Luc. vj
Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. Sc̄da expo
sitiō. nonne duodecim hore etc. est allegorialis
qñ dictū ⁊ factū exponit̄ de hoc q; debet homo
credere. fm istaz expositionē xp̄s dicitur dies.
Nota quoniam sicut mane ⁊ vespere faciūt vnaz
diem. iuxta illd̄ Gen. i. Factum ē vespere ⁊ ma
ne dies vnus. sic deus ⁊ homo faciūt vnā p̄
sonam xp̄i. mane qd̄ est p̄ncipium. sicut etiāz diui
nitas est p̄ncipium omniū rerū. Ego sum princī
pium qui loquor vobis. Ioh. viij. chris̄tus aut̄
vespere ⁊ finis omniū fuit inq̄tū homo. Qñ
deus fecit p̄ma die lumen. sc̄da firmamentū
tertia planetas. quarta solem et stellas. quinta
aues pisces et iumenta. sexta fecit hominem.
Quando ergo filius dei recepit humanitatem
tunc factum est vespere ⁊ mane dies vnus. id ē
deus et homo fact^{us} est vna p̄sona. vnde cantat
ecclia. Qui mane iunctū vespere diem vocari p̄
cipis. De isto die dicebat dauid deo patri. Or
dinatione tua p̄seuerāt dies. hec dies habet. xij
horas scz ap̄stolos. Luc. vj. Cum dies factus
esset scz chris̄tus. vocauit discipulos suos ⁊ ele
git duodecim ex ip̄is quos ap̄stolos noiauit.
hora p̄ma fuit scz petrus. ⁊ sic de alijs vt ibidez
patet in textu. Quādo ergo dixit. nōne duode
cim hore. id ē. duodecim ap̄stoli sūt diei. id est
chris̄ti. quasi diceret. Sicut hore non dimittunt
diem naturalē. nec dies horas. imo hore sequū
tur diem inseparabiliter. sic nec vos debet̄ me di
mittere nec ego vos qñ vos defendam. sicut fe
cit i nocte passionis quādo dixit iudeis. Si me

Sermo

queritis finite hos abire. **Joh. xvij.** Ecce dies id est. xps quomodo defendit horas. ideo dixit patri. pater quos dedisti mihi non pdidi ex eis quoniam **Joh. xvij.** Tertia expositio est tropologica. id est. moralis. **fm istam expositionem dies clara est penitentia. ratio. quia sicut culpa dicitur nox obscura. ita gratia ad quam venit homo per penitentiam dicitur dies. de hoc autoritas. Nox precessit dies autem appropinquat. Roma. xij.** hec dies habet duodecim horas scilicet duodecim opera penitentialia. **prima hora est peccatorum cognitio quasi hora prima. quia tunc incipit claritas diei. et gentes se mutuo cognoscunt. sic in peccatorum cognitione homo seipsum cognoscit. scilicet est cordis contritio. tertia emendandi propositio. quarta occasionum visitatio. quinta oris confessio. sexta corporis afflictio. septima spiritualis oratio. octava elemosinarum largitio. nona debitorum restitutio. decima iniuriarum remissio. undecima fame reparatio. duodecima eucharistie communio. De ista ergo die et horis dixit xps apostolis in euangelio. nonne. xij. hore sunt in die scilicet penitentie quas vos tenetis. seruat et faciatis. Ideo non oportet vos timere de morte. quare subdit. Si quis ambulauerit in die non offendit. quia lucem mundi videt. Si autem ambulauerit in nocte offendit. quia lux scilicet gratie non est in eo etc. Quarta expositio est anagogicalis ab ana quod est sursum. et gog ductio. quasi sursum ductio. quando dictum vel factum exponitur de sperando. Et fm istam expositionem dies clara est gloria celestis. Ratio. quia ibi non est nox. nec tenebre. nec obscuritas ignorantie. imo quoniam anima intrat paradysum statim deus ostendit sibi vnum librum in quo clare scit et videt omnia. hic liber vite est xps qui habet duas cartas scilicet diuinitatis et humanitatis. de isto die glorie autoritas in psalmo. **Abeli est dies vna in atrijs tuis super milia. ex quo sequitur talis conclusio quod nullus sanctus potest stare in paradiso nisi per vnam diem. hec vita nostra habet multos dies propter interpretationem noctis. Sed in paradiso nulla est nox sed spiritus est dies clarissima illuminata sole iusticie. hec dies habet duodecim horas. id est. xij. beatitudines scilicet quattuor anime. et quattuor corporis. et quattuor compositi. prima beatitudo anime est sapientia diuinorum. scilicet scientia creaturarum. tertia memoria preteritorum. quarta leticia vniuersorum. prima beatitudo corporis est impassibilitas. scilicet claritas. tertia subtilitas. quarta agilitas. Prima beatitudo compositi siue vite beate est concordia generalis. scilicet abundantia vtilium. Tertia plena societas. Quarta certa perpetuitas. **Erit dies vna que non est dominus. Zach. xiiij.** vel si vis iuxta scilicet expositionem allegoricam: dic quod dies clara est fides catholica: quando est sine errore. dubitatione. et falsa opinione. de quo apostolus **Roma. xij.** nox precessit. scilicet erroris tenebrarum et fallarum opinionum. dies autem appropinquat scilicet fidei catholice. hec dies ha-****

bet. xij. horas scilicet. xij. articulos fidei fm numerum. xij. apostolorum quod omnes sunt in credo in deum. **Prima hora est de mundi creatione. ibi. credo in deum patrem omnipotentem etc. Nam horarum nesciuerunt philosophi quod posuerunt mundum ab eterno. scilicet de filij dei eterna generatione. ibi. et in ihm xpm filium eius unicum dominum nostrum. qui generatur a patre ut radius a sole etc. Tertia de filij dei incarnatione. ibi. qui conceptus est de spiritu sancto. natus ex maria virgine. ad instar radij solis per fenestras vitrea transiens quam non rumpit. Quarta de xpi passione. ibi. passus sub potio pylato crucifixus mortuus et sepultus. ne aliqui sibi credentes et obediens paterentur in furca inferni. Quinta de sanctorum patrum liberatione. ibi. Descendit ad inferos. scilicet ad liberandos sanctos patres. Sexta de xpi resurrectione. ibi. tertia die resurrexit a mortuis. Septima de eius mirabili ascensione. ibi. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Octava de eius ad iudicium aduentu. ibi. Inde venturus est iudicare viuos et mortuos. id est. bonos et malos. Inde venturus scilicet de dextera dei patris. Nona de spiritus sancti spiratione qui procedit a patre et filio. sicut calor a sole et radius. ibi. credo in spiritum sanctum. Decima de vniuersali ecclesie autoritate quam oportet credere. quia ecclesia vniuersalis errare non potest in his que fidei sunt dicente xpo petro **Ego rogavi pro te petre ut non deficiet fides tua Luc. xxiij.** hoc non dixit xps petro in quantum erat persona particularis sed in quantum erat papa persona communis. ibi. **Credo in sanctam ecclesiam catholicam. id est. vniuersalem. Undecima est de sacramentorum sanctificatione quibus sacramentis anima sanctificatur. ibi. sanctorum scilicet sacramentorum communionem remissionem peccatorum. Duodecima est de vniuersali omnium resurrectione. ibi. Carnis resurrectionem et vitam eternam amen. Quia ergo xps dicit apostolis. nonne. xij. hore sunt diei. quasi diceret. Quid timetis vos mortem temporalem cum sitis fortes in fide. secus de illis qui moriuntur sine fide et in errore. ideo dicit xps. qui ambulat in die scilicet fidei. non offendit scilicet cadendo in infernum. Ecce quomodo fuit remedium contra causam retractiuam. **Detur hominibus consilium quod dicant quolibet die credo. et vosmetipsos temptate si estis in fide spiritus vos probate. ij. Cor. vlt.** scilicet causa fuit meritalis et inductiua. hec fuit charitas siue dilectio quam christus habebat ad lazarus discipulum suum et ad mariam et martham sorores eius. et reuerso **Ido traxerunt eum ad instar candelae fumantis que trahit ad se lumen alterius candelae propinque et hoc naturaliter quia corda eorum erant ut lucerna fumans. Idem traxit illud lumen de quo **Joh. j.** Erat lux vera que illuminat omnem hominem. ve. i. hunc mundum etc. Ecce hec causa inductiua de qua euangelium sic dicit. venit itaque ihesus in bethania et inuenit eum ibi. dies iam in monumento habentes. vsque et turbauit seipsum et infremuit spiritu. sicut faciunt homines******

3a ho

2a

3a

2

6

1

8

9

10

*Antiqui
Aggredi dixerunt in
sanctum etc.*

11

12

copulaz

Feria sexta post Letare

et turbauit se se3 ostendendo tristitia3 in facie et fleuit non solum ex cōpassione marie et marthe sed etiam ex suscitacione ipsius lazari que3 educurus erat de statu peccabilitatis in quo erat. ad statum peccabilitatis. Quonia3 in xp̄i passio ne etiam peccauit. qz perdidit fidem de xp̄o. Ecce causa inductiua q̄ dicit meritalis qz dilectio lazari et sorozū eius ad christum erat merito3ia. Moraliter. Notandū est h̄ q̄ in istis v̄bis cuz dicit. diligebat iesus marthā et sorozem eius et lazari. insinuat q̄ tria genera psonarū diliguntur a christo p̄ istas significata. primo personas pure cōtinentes. secūdo psonas digne penitentes. tertio personas iuste p̄sidentes. Primo christus diligit personas pure cōtinentes qd̄ ostēditur ibi. diligebat iesus martham que semp fuit v̄go pura et continens. Sūt tamen hic notandi tres gradus cōtinentie. Primus ē cōiugalīs q̄ est inter virum et vxozem v̄antes modū et fidelitatem sibi inuicem. Ido dicit paulus honorable cōnubium in omnib⁹. s. seruando modū. et thorus imaculatus se3 seruando fidem. fornicatores enī et adulteros iudicabit domin⁹. heb. vi. Secūdo gradus est cōtinentie vidualis et iste ē melior quādo cauet vidua ab illo actu. qz deus non vult nisi inter virū et vxozem. vñ apostolus. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra vt abstineatis vos a fornicatiōe. ij. Tim. iii. Tertius gradus est puritas v̄ginalis que ē melior alijs qui est nūq̄ sensisse illud op⁹ nec corde desiderando. nec ore loquendo. nec opere tāgēdo rē. Et in isto gradu erat martha. ideo tm̄ diligebat a christo. De his tribus gradibus dicit Beda. Bona ē castitas cōiugalīs. melior vidualis. sed optima puritas v̄ginalis. Secūdo dominus diligit psonas penitentes qd̄ ostenditur ibi. diligebat iesus mariā magdalenas que fuit penitens quā domin⁹ xp̄s dilexit magis post penitentiā q̄ ante iuxta parabolā. Luc. xv. Quis ex vobis habet centum oues et pdiderit vnā ex illis. nōne dimittit nonagintanouē in deserto et vadit ad illam que perierat donec inueniat eaz. Et cū inuenerit imponit in humeros suos gaudens et veniens domū conuocat amicos et vicinos suos dicēs illis. Rogratulūmi mibi qz inueni ouem meam quaz pdiderā. dico vobis ita erit gaudiū sup vno peccatore penitentiā agente rē. Nota imposuit humeris et hoc quādo in humeris portabat crucē tunc factus ē p̄ncipat⁹ ei⁹ sup humerū eius Esa. ix. Tertio diligit deus psonas iuste p̄sidentes qd̄ ostendit ibi diligebat ihs lazari q̄ fuit p̄sidentis et domin⁹. iij. ptis ciuitatis hierusalē dic quomodo domini et plati diligunt a domino quādo intrant per portas. Secūdo viuūt honeste postq̄ sunt intus et curant plus de animab⁹ q̄ de redditib⁹. Tertio quando diuidūt redditus i tres ptes. p se. p familiā

et p egenis. tales sunt iuste p̄sidentes. secus d̄ illis qui non intrant p portam sed saltant p rāpi nam vel symoniā. domini autē tēporales solum p̄cipiendo iusticiam et elemosynā possunt saluari. quonia3 in iudicio non q̄ret christ⁹ a dominis tēporalibus. si dixerūt horas si ieiunauerūt s3 q̄ret ab eis si fecerunt iusticiā de criminosis. Si cōseruauerūt populū i pace. Si correxerūt peccata notoria. s3 multis dominis accidit vt stulto qui coopuit se de scuto non tamen ab illa pte vnde sagittabat sed ab alia. Sic multi domini ponūt scutuz deuotionis sibi sed non in illa pte vnde veniūt sagitte rephēnsionis. Qui dicit horas audiunt missas multas. sed non curāt de iusticia et pace. nec de correctione peccatorū a christo: cū tamē sint de hoc rephēnsiui. De dilectione ad bonos dominos. autoritas. Cor meuz diligit p̄ncipes. Iudic. v. Tertia causa suscitacionis lazari p̄ncipaliter effectiua fuit xp̄i potestas et autoritas eius p̄ceptum et impiuz. de quo thema. voce maḡ clamauit. lazare veni foras. Dic historiam euāgelij ab illo. iesus venit ad monumentū quod erat spelūca et lapis supposit⁹ erat rē. vsq̄ ad finē. In hac suscitacione lazari christus seruabat sibi q̄nq̄ ceremonias. Prima fuit quādo fecit aperire sepulcrū dicens. tollite lapidem. Cui dixit martha. domine iam fetet q̄driuanus est. totaliter scaturisat d̄ vermibus. ad quam christus dixit. Nōne dixi tibi. si credideris videbis mirabilia dei. Secunda cerimonia quādo ihs eleuauit oculos versus celuz et dixit pater gratias ago tibi quonia3 audisti me. Ego autez sciebam quia semp me audis. sed p̄opter populū qui circūstat dixi vt credāt. quia tu memisti. in q̄tum homo est minor patre. ideo orabat. quia in q̄tum deus non oportebat. Tertia cerimonia q̄ voce magna clamauit Lazare veni foras. et nō loquebatur corpori corrupto. qz nihil audiebat. sed loquebatur anime in limbo sanctorū patrū existenti vt credif. quia sanctus homo erat. et statim prodijt foras. Quarta cerimonia quādo dixit. soluite euz. quia erat ligat⁹ in istis in manib⁹ et pedibus sin morem iudeoz. Quinta cerimonia dum dixit. finite eum abire. multi ergo ex iudeis qui viderant que fecit ihs crediderunt i eum. q̄dam autem ex ip̄is abierūt ad phariseos et dixerunt eis q̄ fecit iesus Moraliter in his q̄nq̄ ceremonijs ostendit christus qualiter suscitandus est peccator d̄ morte culpe ad vitam gratie per penitentiā. primo monumentum debet aperiri. ibi. tollite lapidem rē. In sacra scriptura corpus peccatoris dicit eē mouimentū. Ratio. quia ad extra est pulchrū et depictum ad instar monumenti. sed ad intra ē turpe et fetidum et plenum corruptione in q̄ iacet mortua anima. ideo dicit christ⁹ peccatorib⁹. ve vobis qui similes estis sepulcris dealbat⁹ q̄a foris

Quis est voluntas
Dei.

castitas

Sermo

apparent hominibus speciosa. intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. **Matth. xxiiij.** Sic primo de religiosis qui ad extra portant habitus honestatis. sed intus pleni sunt omni dolo. Idem de presbyteris ad extra portant suppellicium albu sed intra est corruptibilitas. Idem de laicis tam viris quam mulieribus. **Primum** ergo quod est faciendum si mortuus scilicet spiritus debet suscipi est aperire sepulcrum quod sit in oris confessione scilicet tollere lapidem magnum et durum et verecundie. **Quot** sunt qui nolunt istum lapidem amovere. nec sepulcrum aperire ad clare profitendum peccata. et volunt palliare peccata ut mulieres. **Idem** plures damnantur ex hoc. **Ecce** quare christus dixit. tollite lapidem. **Respondit** martha. domine fetet. quadriduanus est. id est. peccauit cogitatione. locutione. opere. et obmissione. et tantum exhibet fetorem quod omnes claudebant sibi nasum nisi christus qui stabat ac si nihil sentiret. in quo instruitur confessorum quod quando audiunt peccata fetida et graua non ostendant fastidium. nec expuendo. nec suspirando ne peccator verecundetur et non audeat dicere peccata dicendo. quod faceret si dicerem aliqua peccata maiora sed debet audire patienter et cooperire faciem. et ipsi animare ut dicat peccata et non verecundetur. **Idem** dicit scriptura confessori **Deut. xxiiij.** Non abominaberis idumem. id est. peccatorem sanguinolentum. quia frater tuus est. nec egyptium. id est. peccatorem tenebrosu. quia fuit peccator. **Idem** apostolus. **Debe** mus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere. **Roma. xv.** Et de illis qui profitentur peccata eorum clare potest dici illud. sepulcrum patens est guttur eorum. **ps. v.** **Secunda** cerimonia fuit quando christus post apertionem sepulcri orauit. in quo ostendit quod facta confessione confessor debet orare dicendo. **Miserere** tui omnipotens deus etc. absolutionem etc. **Dominus** ihesus christus etc. et sic cor peccatoris disponitur ad contritionem et ad bonum propositum abstinendo a peccatis. **Ja. v.** Confitemini alterutrum peccata vestra scilicet laici presbyteris et orate pro inuicem ut saluemini. **Tertio** christus clamauit voce magna lazare veni foras. extra monumentum quod est ad corpus. et extra infernum quod est ad animam. **Sic** peccator ad vocem confessoris penitentiam iniungentis debet exire foras extra dimittendo peccata. quia alius non est absoluendus. et anima exit extra infernum cui obligabatur pro culpa si seruat penitentiam alius non. vnde **Luc. xiiij.** dico vobis nisi penitentiam habueritis omnes simul peribitis. **Quarta** cerimonia christus dixit. soluite eum hec solutio fit a confessore quando absoluit peccatorem dicendo auctoritate domini nostri ihesu christi. et nobis commissa ego te absoluo etc. vnde de hac solutione dicitur confessoribus. **Quodcumque** solueritis super terram scilicet vos confessores. erit solu-

tum et in caelis. et quodcumque ligaueritis super terram erit ligatum et in caelis. **Matth. xvij.** hec ligatio est iniunctio penitentiae. **Quinta** cerimonia. **Sinite** eum abire sic. scilicet si penitens non potest portare magnam penitentiam date ei paruum. quia melius est cum parua penitentia remittere ad purgatorium quam cum magna ad infernum. et hoc dicitur contra illos confessores. qui nimis magnam penitentiam iniungunt. de quibus dicitur **Matth. xxiiij.** alligant onera graua et importabilia humeris hominum. potest etiam aliter intelligi sic. **Multi** sunt soluti a confessore et a vinculis peccatorum qui non sinunt abire ut complerent penitentiam. quia vir impedit uxorem et conuerso socius socium. et pater filium. et conuerso nullus debet impedire penitentiam alterius nisi forte esset preiudicatum quibus dixit christus: ve qui clauditis regnum celorum ante homines vos non intratis nec introeuntes finitis intrare. **Matth. xxiiij.**

Subbato post Letare.

Sermo apprehen-
dit eum. quia nondum venerat hora eius **Joh. viij.** Sanctum euangelium hodie num continet unam magnam disputationem quam habuit christus cum iudeis in qua christus posuit veram conclusionem. Contra quam iudei arguunt per contradictionem. replicant per inuasionem volentes christum capere. **Sed** dicit thema quod nemo apprehendit eum etc. **Dico** primo quod in dicta disputatione christus posuit veram conclusionem dicens coram populo. **Ego** sum lux mundi qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vite. **Hec** conclusio habet tres partes. **Prima** quod christus in dicta conclusione ponit tres excellentias legis euangelice supra legem moysaycam. scilicet in generalitate. in claritate. et in utilitate. **Prima** excellentia legis euangelice est in generalitate siue vniuersalitate. **Quonia** lex moysi particularis fuit. quia solus fuit data particulari et certo populo scilicet filiis israel. quia alie gentes mundi non obligabantur ad dictam legem nec peccabant non seruando illam legem. **Ratio**. quia illa lex fuit solum data in populo ex quo deus promissit abrae ysaac et iacob quod messias in quantum homo descenderet ab eis. et ergo illam generationem voluit priuilegiare. ordinare. instruere. et reformare. **Idem** de eis precepta ceremonialia ut essent bene ordinati erga primum. et iudicialia et moralia ut essent bene dispositi erga deum et seipos. **Idem** dauid dicit. **Qui** annunciat verbum suum iacob iusticias et iudicia sua israel. nota vobis illud de quo **Joh. j.** Verbum caro factum est. et iusticias et iudicia sua israel scilicet populo iudaico. **Non** fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestauit eis. alijs scilicet a iudeis. **ps. cvij.** **Ecce** hic particularitas

Sabbato post Letare

Illius populi. Sed lex euāgelica generalis est et vniuersalis. quia omnibus populis gentibus et nationibus data est. Nam Iesus christus in quōtū homo esset nasciturus et illo populo israel. tamē veniebat ad saluandū non solum populū iudeorū sed omnes sibi obedientes et credentes intm̄ q̄ data lege euangelica nullus potest saluus fieri nisi in ista lege cum tamen multi sine lege mosaica saluarentur vt patet d̄ Job et multis alijs. de hac generalitate legis euāgelice dixit deus pater filio. Pax est vt sis mihi seruus ad suscitandū tribus iacob et feces israel cōuertendas dedi te in luce gentium vt sis salus mea vsq̄ ad extremum terre. Esa. xlix. Hanc excellentiam generalitatis tāgit christus cum dicit. Ego sum lux mundi non solum vnius populi et vnius terre scilicet pmissio nis sed totius mundi. Joh. i. Erat lux vera que illuminat omnē hominē et cetera. Sed moyses poterat dicere. Ego sum lux huius populi. Secūda excellentia legis euangelice supra legem moysi est claritas. lex moysi obscura erat. quia nihil ostēdebat clare de deo nisi q̄ erat vnus deus. quia hoc etiam philosophi ostēderunt naturalit̄. Et de trinitate psonarū et de incarnatione verbi et huiusmodi obscure et figuratiue loquebat. Idē de christi passione et resurrectione. quam obscuritatem figurauit moyses. Exo. xxxiij. q̄ moyses descendit de mōte portans duas tabulas pceptorū. vbi dicit textus q̄ facies ipsius moysi apparuit cornuta ex duobus radijs luminis ppter quod moyses habuit velare faciem suā. et facie cooperta moyses publicauit lege significationē q̄ totum erat obscurum et figuratiuū. Idō dicit dauid. Nescierunt scilicet secreta ad christi diuinitatem pertinentia. Nec intellexerūt scilicet secreta humanitatis christi. in tenebris ambulāt. ps. lxxxj. Et lex euāgelica clare loquitur et dicit q̄ ille deus vnus est tres psonae realiter distincte. i. Joh. i. Tres sunt qui testimoniū dant in celo. pater. verbum. et spūs sanctus. et hi tres vnum sunt. Item clare dicit q̄ persona filij fuit incarnata. ad Gal. iij. dicit apostolus. vbi venit plenitudo temporis misit deus filiū suū factum ex muliere factū sub lege vt eos qui sub lege erat redimeret. Idē de passione. resurrectione. ascensione. et de sacramento altaris clare dicit. Caro mea vere est cib⁹ et sanguis meus vere est potus et cetera. Joh. vi. De ista claritate dicebat christus in secundā parte cōclusionis. Qui sequitur me scilicet tenendo lege euangelicā non ambulat in tenebris sicut populus iudaicus. Et fuit cōpleta pphetia Esa. ix. Populus q̄ ambulabat in tenebris vidit lucem magnam scilicet legis euāgelice que illuminat totū mundū. Tertia excellētia legis euangelice ē vtilitatis quam scilicet dat tenentibus et seruantibus eam quia lex moysi dabat seruantibus eam solum vtilitatem tēporalem et terrenam. quia nullā pmissi-

missionē inuenietis in ipsa de gloria paradisi. s. omnes pmissiones sunt de isto mūdo vt patet Deut. xxvij. ad longū. Esa. j. Si volueritis et audieritis me bona terrena comeditis. sed lex euangelica non pmittit terrena. imo dicit vt despiciam⁹ ea q̄ non curemus d̄ honoribus diuitijs nec delectijs. quia non sunt nisi fumus. Et pmittit gloriam celestem omnibus generibus psonarum. P̄i mo pueris baptisatis innocentibus. quia nondū fecerūt aliq̄ peccatū dicēs. Sinite pueros venire ad me. quia talium est regnū celorū. Matth. xix. Secūdo adultis si volūt seruare obedientiam dicens. Qui facit volūtatem patris mei hic intrabit in regnū celorū. Matth. vij. Tertio peccatoribus q̄ volunt facere penitentiā d̄. penitentiā agite appropinquabit enī regnū celorū. Matth. iij. Quarto morientibus p iusticiā manutenēda dicens. Beati qui psecutionem patiuntur ppter iusticiā quoniam ipsorū est regnū celorum et cetera. Matth. v. Quinto diuitibus si volunt facere operam misericordie dicēs. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiā cōsequentur et cetera. Matth. v. Sexto paupibus si volunt habere patientiā dicens. Beati paupes spiritu quoniam ipsorū est regnū celorū. Matth. v. Septimo caste viuētib⁹ amore christi dicēs. Sūt eunuchi q̄ castrauerunt se scilicet gladio discretiōis scindendo occasionē peccatorum familiaritates et oportunitates abscindendo a delectijs carnalibus cib⁹ et potus et aliorū. Matth. xix. Octavo omnibus vtilitibus simpliciter d̄. Nolite timere pusill⁹ grex quoniam placuit patri vestro dare vobis regnū. Luc. xij. De hac vtilitate dicit christus in tertia parte cōclusionis de illo qui seruat legem euangelicā q̄ habebit lumē vite scilicet eterne glorie. de qua dauid. Quoniam apud te est fons vite vt scilicet essentia diuina que est fons vite: et in lumine tuo scilicet legis euangelice videbim⁹ lumen scilicet gloriā. ps. xxxv. Populus autē simplex gratiose audiebat et recipiebat doctrinam christi. sed doctores et pharisei cum spiritu contradictionis arguūt per cōtradictionē cōtra cōclusionē christi dicētes Tu testimoniū de te ipso p̄hibes testimoniū tuum nō est verum. Hoc argumentū fundatur in iudicio hūano in quo nō creditur homini loquenti pro se. sed bene loquenti contra se vt quādo reus dicit. ego occidi eum et cetera. Tunc iudex de ore tuo te iudico serue neq̄. Luc. xix. De hoc habetur. ij. Regl. j. vbi legitur de morte saul qui impigit in ense et cetera. et quōd vidēs quidam volens complacere et adulari dauid. cui saul inimicabatur vt haberet ab ipso aliquid venit ad dauid dicens sibi q̄ rex saul erat mortuus. Qui dixit dauid. quomodo hoc scis? respōdit ille. quia ego occidi eum. ad quē dauid. quare non timuisti mittere manū tuā in christū domini? Os enī tuum locutum est aduersum te. et fe-

Sermo

cit illum occidere. quia ipse loquebatur contra se. **I**do dauid credidit et contra eum sententiam protulit. **S**ed in iudicio diuino scilicet confessione iudex scilicet confessor tenetur credere peccatori loquenti pro se et contra se. quod non fit in iudicio humano nisi solum loquentibus contra se. **I**do doctores illi arguendo contra christum dixerunt. Tu de te ipso testimonium perhibes scilicet in iudicio humano. et hoc ideo dixerunt. quia ipsi erant iudices. quasi diceret. Si dixisses contra te nos credidissemus tibi. sed quia dicis pro te in fauorem tui. ideo testimonium tuum non est verum. Ad istud argumentum christus respondit probando tripliciter testimonium esse verum. **P**rimo quia sibi soli et nulli alteri pertinebat dare testimonium de se ipso. quia quando deus antiquitus mittebat aliquem prophetam deus secrete apparebat sibi dicens quod iret ad talem locum. quis ergo potest de hoc facere testimonium nisi ipsemet propheta dicens ego sum nuncius dei. sicut si rex in camera sua secrete faceret aliquem gubernatorem huius civitatis dando sibi plenam potestatem et litteram. Quando ergo gubernator testificaret de se dicens. ego sum gubernator. ecce hec littera regis suo sigillo signata oporteret sibi credere. Et ita fecit **J**ohannes baptista cui dominus secrete commisit officium predicationis et baptismi regis messie. de quo ipsemet dabat testimonium de se dicens. Qui misit me baptizare ille mihi dixit super quem videris spiritum descendente et manente hic est qui baptizat in spiritu sancto. Et ego vidi et testimonium perhibui. **J**oh. 1. ostendens litteram nuncij dicens. **E**go vox clamantis in deserto. sed quo modo probavit **J**oh. quod ista littera esset de se. et quod sigillo esset sigillata. **R**espondeo ex euidencia facti. quod nunquam fuit aliquis qui predicaret de deserto nisi ipse. **I**dem de domino iesu christo quem deus pater misit ad dandam legem euangelicam nouam quem deus pater secrete in aula ueteris uirginalis fecit redemptorem et legislatorem. de hoc fecerat iam litteras et instrumenta ipsos scilicet prophetas autoritas. **H**uius omnes prophete testimonium perhibent. **A**ct. 1. Sigillum uita sua sanctissima et doctrina altissima et miracula a dei potentia facta. **I**deo oportebat quod ipsemet testimonium daret. quod nullus alius hoc sciebat. **I**deo dicebat ipse. Si pro quia. ego testimonium perhibeo de me ipso testimonium meum verum est. **S**cio unde ueni et quo uado. **S**ecundo probat christus testimonium suum verum esse ex malo iudicio ipsorum iudeorum qui iudicabant de christo secundum carnem. **J**udei autem ex una parte cogitabant diuinum et summam excellentiam regis messie et potentiam. de hoc dauid. **E**t dominabitur a mari usque ad mare et a flumine terminos orbis terrarum. ps. lxxj. **I**tem **D**aniel. vij. dedit ei potestatem honorem et regnum et omnibus populis tribus et lingue seruiet ei potestas

ei potestas eterna que non auferetur et regnum eius quod non corrumpetur. **S**ed hoc intelligitur spiritualiter de sanctitate. quia christus dixit pylato. **R**egnum meum non est de hoc mundo. **J**oh. xvij. **E**t illud regnum intelligitur post diem iudicij. **E**t ex alia parte cogitabant de christo cuius filius erat. quia ut putabatur filius **J**oseph et pauperis uirginis marie propter quod iudei ipsum despiciebant. **I**deo dixit christus eis. vos secundum carnem iudicatis. ego non iudico quemquam secundum carnem. imo minores secundum carnem multum exaltabat in ueteri testamento. ut patet de **J**acob seruo et pastore **L**aban. et de **M**oyse pastore ouium quem fecit ducem populi israel. **I**tem de dauid pastore qui fuit minimus inter fratres suos quem exaltauit super omnes fratres suos in regem. 1. Regum. xvj. **I**tem de **A**mos pastore quem exaltauit in prophetam. **I**tem de nouo testamento quot doctores et magistri litterati erant discipuli sui et nullum ipsorum exaltauit nisi **P**etrum piscatorem quem constituit in vicarium suum. **I**tem de **P**aulo tam magno persecutore ecclesie quem exaltauit et fecit ipsum fidelem predicatorem. **E**cce quare dicit. vos secundum carnem iudicatis. ego non iudico quemquam. **E**t si iudico ego. iudicium meum uerum est. **E**go sum qui testimonium perhibeo de me ipso. et testimonium perhibet de me qui misit me pater. **I**do apostolus. **U**idete uocationem uestram. quia non multi sapientes secundum carnem. non multi potentes. non multi nobiles. sed que stulta sunt mundi eligit deus ut confundat sapientes. et infirma mundi eligit deus ut confundat fortia. et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus et ea que non sunt scilicet in reputatione. 1. **C**orinth. 1. **M**oraliter hic habent doctores iudices ne iudicent secundum carnem cogitantes quod ille est pater vel mater. soror vel frater. et quod in suis iudiciis deus habeat obiecta inter presentem se iudicando iustum iudicium et uerum. **I**do **D**auid dicit. **S**i uere uis iusticiam loquimini. scilicet legendo vel disputando leges vel canones consuetudines et priuilegia. recte iudicate. **U**nde. et in alio psalmo dicitur. **B**eati qui custodiunt iudicium et faciunt iusticiam in omni tempore. **N**am actus iudicij et autoritas iudicandi est quedam potestas collata hominibus a deo qui in hoc tenet locum et uices dei. et ideo in iudicando in quantum possunt debent eum imitari. **U**nde et in ueteri lege scriptum est. **B**eni. 1. **A**d iustum est iudicare. dei enim est iudicium. **I**psi namque de suis iudiciis deo iudici rationem sunt reddituri. et secundum merita eorum gloriam vel penam recepturi. propterea dicit **S**ap. vj. **D**iscite iudices finium terre. probete aures uos qui pertinetis multitudines. et placetis uobis in turbis nationum. quoniam data est a domino potestas uobis etc. **E**t paulo post ratio subiungitur. **Q**ui enim in quantum custodierint iusticiam iuste iudicabunt. id est secundum opera eorum remunerabunt. **R**ecte igitur iudicate

Dominica Iudica

scilicet in opere. vt si iusticia est pro iudeo vel agareno vl' paupere non iudicetis p matre vel patre vl' amico. **I**do de bono iudice dicit **Esa.** xj. **N**o fm visionem oculoru iudicabit. **I**do dixit rex **Iosaphat** suis iudicib'. **V**idete quid faciatis. non eni hominis iudiciu exercetis s3 domini. **E**t qdcunq; iudicaueritis in vos reduda/bi. **ij.** **Paral.** xix. optimam regulam dedit eis. **S**ecundo nota moraliter cu dicit. **S**i iudico. id est. quia iudico ego. iudiciu meum verum e. **S**i in aliquo iudicio pot ee simul aliquis iudex et testis **R**espõsio q non in iudicio humano. sed bene in iudicio diuino. quoniaz pprium est dei q sit iudex et testis. quia scit omnia secreta et inretrora cordium que in iudicio humano non iudicatur. **1**iere. xxix. **E**go sum iudex et testi dicit dominus. **M**odus ponit **Malach.** iij. **E**go accedam suple vt iudex. et ero testis velox malefici adulteris. piuris. et qui caluniantur mercedem mercenarij et humiliat viduas et pupillos. et opprimunt peregrinos non timent me dicit de' vbi ponit septem peccata que comuniter sut secreta **P**rimum est maleficoru. id est. diuinoru qui singulariter dicuntur malefici. eo q nocent toti comunitati in qua sustinent non corrigunt sed comuniter tale peccatu fit secreta. quia timent inq; sitozes. **I**do dicit deus. quia ego qui totuz scio et vidi: ero testis peccatoz. quia no oportebit facere magnum pcessum. **S**cdm peccatu e adulterium qd etiã fit secreta. qz nolunt habere testes. sed christus erit iudex et testis. **T**ertiu est piurium qd fit de negotio secreto quando aliter non potest haberi vitas nisi per sacramentuz. cõtra tales xps in iudicio erit testis. **Q**uartu est illoz qui caluniant mercedem mercenarij. id e. detinet **Q**uintuz illoz qui humiliant viduas et. quia ipse pater orphanoru est et viduar. ergo erit iudex. **S**extum est illoz qui opprimunt pegrinu. i. deuotu q non curat de mudo. s vt transeat et totam suam affectionem habet in celo. **S**eptimũ est illoz qui non timent deũ. hoc peccatu secreta i corde consistit. sed de' erit iudex et testis q faciet iusticia de omnib'. **T**ertio pbauit christ' testimoniũ esse veruz. et iudei tenebant sibi credere fm legem moysi dicentis. **Q**u in ore duozũ vl' triũ testiũ stat omne vbum vel testimoniũ. **S**i steterit testis mendax ptra hoiem accusans eum preuaricationis stabunt ambo quoz causa est ante dominũ in conspectu sacerdotum et iudiciũ qui fuerint in diebus illis. **Deut.** xix. **C**ũ ergo duo testimoniũ perhibet de me. scz ego et pater q misit me. **I**do tenemini mihi credere indubitanter **T**estimoniũ dei patris patuit in matris sue desponsatione in xga **I**oseph que floruit. **E**t i natiuitate domini nostri ihu christi de nocte q clarruit de angelo qui pastorib' apparuit de stella q tres magos pduxit. **D**e baptismo christi i quo

vox patris intonuit. **I**do christ' domin' noster dixit iudeis. **I**n lege vestra scriptum est q duo rum hominũ testimoniũ verum est. ego sum qui testimoniũ perhibeo de me et testimoniũ perhibet d me qui misit me pater. **T**ertio iudei repli cant per inuasionem dicentes sibi. vbi est pater tuus. et hoc dixerunt p tanto. quia christus dixerat q non erat solus. sed pater qui miserat ipsũ erat cum eo. **I**udei autẽ credentes q non haberet alium patrem nisi **I**oseph inuadẽdo eum dixerunt sibi. vbi est pater tuus. quasi diceret. habes ipm sub clamide. **R**espõdit christus dicẽs. neq; me scitis. neq; patres meũ scitis. si me sciretis forsitan et patrem meum sciretis. christus inq̃tum deus non cognoscebat a iudeis. quia nõ credebant ipm esse deum obliuioni tradetes pphetas qui dicunt ipm esse deum. **Esa.** ix. **F**ili' datus e nobis et fact' est pncipatus ei' super humerum eius. et vocabif nomẽ eius admirabilis cõsiliarius deus fortis. **I**tem abachuc q vocat ipm iesum. id e. saluatozem. **E**go autẽ in domio gaudebo et exultabo in deo iesu meo. **A**bachuc iij. **S**i nõ fuisset deus non potuisset saluare nec seipm nec alios. **I**do dixit. neq; me scitis. nõ solum inq̃tum deus. sed etiam inq̃tum homo. qz credebant ipm esse genitum ex viro et muliere.

Rota hic quattuor ppagationes. **P**rima fuit sine viro et muliere. vt adam. **S**ecunda fuit d viro sine muliere. vt eua. **T**ertia de viro et muliere vt comuniter fit **Q**uarta de muliere sine viro vt generatio christi. de qua dicit christus abrae **G**eneratione quarta reuertetur huc. scilicet in paradiso **Gen.** xiv. **D**icunt iudei ceci q in quarta generatione debebant redire in terram pmissionis. **E**cce quare dicit. **S**i me sciretis forsitan et patrem meuz sciretis. **S**z quare dicit forsitan dubitatie. quia qui cognoscit christum in hoc mundo per fidem etiam ex necessitate cognoscit patrem ppter regulam correlatiuoru. que posita se ponunt et. **E**t in celo qui cognoscit filiũ cognoscit et patrem. quare dicit forsitan. **R**espõdeo q cognitio dei est duplex. vna per fidẽ. alia per gliam. que si recipiantur vniformit nõ oportet dicere forsitan. quia qui cognoscit christũ p fidem etiaz cognoscit patrem. **I**de de cognitio/ne glorie. **Q**ui cognoscit filium in gloria. etiam cognoscit patrem. **S**z intelligit. **S**i me sciretis. scilz hic per fidem. forsitan et patrem meũ sciret/sez in alio mundo per gliam. quia lz essent mali tamen poterant couerti. multi cognoscunt christũ in hoc mundo qui tamen nunq; cognoscent patrem in alio mundo per gliam ppter vertibilitatem liberi arbitrij. quoniam fides sine operib' nõ saluat hoiem. **Iac.** ij. **Q**uid pderit frẽs mei si fidẽ qd dicat se habere. opera autẽ nõ habeat. nõ qd poterit saluare eũ. qsi dicet. nõ et. **I**udei autẽ pfusi nõ poterãt ampli' arguere nec rĩdere

Sermo

sed voluerunt ipsum capere. sed dicit thema quod nemo apprehendit eum. Ratio. quia nondum venerat hora eius. scilicet ordinata a sancta trinitate. In nocte passionis dixit. surgite eam hinc. quia venit hora. **Matth. xxiii. Luc. xxii.** Ecce finis disputationis. **Ad**oraliter in hoc quod christus seruare voluit horam ordinatam ostendit nobis christus ut seruemus tempus et horam ordinatam ad laborandum et quiescendum. **Tempus et hora ordinata ad laborandum est feria sancta tertia quarta etc.** **Tempus et hora ordinata ad quiescendum est dominica.** **Memeto ut diem sabbati sanctifices.** **Sex diebus operaberis et facies omnia opera tua.** septimo autem die sabbatum domini dei tui est. non facies in eo omne opus. **Ex. xx.** Nota sex diebus operaberis. **Dic** protra illos que custodiunt dies egyptios contra preceptum dei. **sex dies operaberis.** Nota si vis alium introitu frimonis dicere sic. **Sanctum euangelium continet tres doctrinas christi. excellentes.** **Prima est doctrina instructiva alte.** **Secunda est doctrina responsiva apte.** **Tertia est doctrina reprehensiva iuste.**

Dñica Iudica sermo.

Quis ex vobis arguet me de peccato. **Johis. viij.** **Sermo noster erit de sancto euangelio hodierno huius dominice et continet unam solentem et strictam disputationem que fuit inter christum ex una parte. et princeps iudeorum et doctores legis ex alia.** **Primo salutetur homo maria.** **Quis ex vobis etc.** **Presens dominica dicitur que intitulatur dominica in passione domini non quod ista die fuerit passus. sed quia hodie sancta ecclesia que per totam quadragesimam preteritam fecit officium penitentie. hodie incipit officium de passione domini propter duas rationes.** **Prima ex parte christi.** **Secunda ex parte nostri.** **Primum ad primum. quia hodie iudei congregati in consilio generali in ciuitate hierusalem determinauerunt. diffinierunt. et concluderunt quod christus moreretur. quia totus mundus conuertebatur ad christum. propter magnam miraculorum quod fecerat in suscitacione lazari quadriduani festi et corrupti.** **De quo dicit Augustinus quod narrabat que viderat in alio mundo dicens: quod nullus poterat euadere de inferno. nec saluari nisi per christum. et narrabat penas damnatorum et gloriam angelorum que viderat propter quod multi iudei conuertebantur ad christum.** **Ideo principes. doctores. et maiores tenuerunt consilium etc.** **De quo dicitur Johis.** **Collegerunt pontifices et pharisei consilium aduersus iesum et dicebant. Quid facimus. quia homo multa signa facit. si dimittimus eum sic omnes credent in eum. et venient romani et tollent locum nostrum. et gentem.** **Unus autem ex ipsis Cayphas nomine ait. vos nescitis quicquam. nec cogitatis quod expedit vobis ut vnus moriatur homo pro populo:**

et non tota gens pereat etc. **Ab illo ergo die cogitauerunt ut interficerent eum.** **Joh. xj.** **Pro ecclesia hodie incipit officium passionis christi.** **Secunda ratio est ex parte nostri.** **Notandum quod sancta mater ecclesia fuerat diuersos et varios modos ad puocandum peccatores ad penitentiam.** **In dominica prima puocat nos ad ieiunandum exemplo ieiunantis christi.** **Dominica secunda ad orandum exemplo mulieris canance.** **Dñica tertia ad confitendum exemplo illius demoniaci.** **Dñica quarta puocat nos ad penitentiam amore. ostendens nobis quod christus reficit et confortat illos qui sunt in deserto penite.** **Modo iam nihil aliud restabat ad puocandum nos nisi passio christi de qua hodie incipit facere officium et ipsa reducit ad memoriam tam propter bonos et deuotos qui iam fuerunt confessi et ieiunauerunt per quos hebreos madas preteritas ut pseuerent foris exemplo christi. quasi diceret. **Recogitate eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem ut non fatigemini animis vestris deficientes.** **Heb. xij.** **quod etiam propter malos et impenitentes et in deuotos christianos qui nondum fuerunt confessi nec ieiunauerunt. quasi dicit. mater ecclesia si exempla et officia preterita non poterunt vos ad penitentiam puocare saltem modo attendatis ad minus ad christi passionem que pro nobis tanta passus est. in cuius passione petre scisse sunt et monumeta aperta sunt.** **Matth. xxvij.** **Quo ergo magis corda carnis in deuotorum debent scindi per contritionem. et monumeta. id est. corpora aperiri per confessionem. et resurgere per penitentiam.** **Ecce rationes quare ista dñica dicitur de passione dñi.** **De ista benedicta passione christi ponunt et ostenduntur sex conclusiones in sancto euangelio hodierno que fuerunt disputate in dicta disputatione inter christum et principes et doctores.** **Prima conclusio quod benedicta passio fuit per christum portata innocenter.** **Secunda conclusio quod hec benedicta passio christi fuit per iudeos tractata malignose.** **Tertia conclusio quod fuit despecta enormiter.** **Quarta conclusio quod fuit nobis ordinata profectuose.** **Quinta conclusio quod fuit patribus sanctis demonstrata figuraliter.** **Sexta conclusio quod fuit a sancta trinitate ordinata singulariter.** **In his stat totum euangelium. et de his erit sermo noster.** **Et de prima conclusione dicitur thema. **Quis ex vobis etc.**** **Prima conclusio dicitur quod hec benedicta passio christi fuit per christum portata innocenter. quia sine culpa et sine peccato suo. quoniam christus semper fuit sine peccato aliquo. non solum in quantum deus: sed in quantum homo etiam nunquam peccauit. nec corde cogitando. nec ore loquendo. nec opere perpetrando.** **1. Cor. iij. et j. Pet. ij.** **Peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius.** **De hoc facit euangelium.** **Dicit ihesus turbis iudeorum etc.** **scilicet principibus doctoribus et phariseis populo. quis ex vobis arguet me de peccato volens eis ostendere eorum****

de ciuitate et patria paradisi. signum est de illis
 qui libenter audiunt quod sunt illius patrie et ciuitatis
 amici. Secus de illis qui non curant audire vel at
 tendere. Quibus dicit christus. propterea vos non au-
 ditis. quia ex deo non estis. sed per predestinationem. per
 amorem. per deuotionem. et per bonam vitam. **I**tem dicit
 scriptura cuiuslibet. **E**sto mansuetus et humilis ad au-
 diendum verbum dei ut intelligas. **Acti. v. et Jac. i.**
In mansuetudine suscipite insitum verbum quod
 potest saluare animas vestras. **T**ertia conclusio di-
 citur quod huiusmodi passio christi fuit despecta enormiter.
 quoniam illi iudei ita despectiue loquebantur
 de christo. ac si loquerentur de vno ribaldo sed vitu-
 perando ut patet ibi. **R**esponderunt ergo iudei sed
 indignati de hoc quod christus eis dixerat di. **N**one be-
 ne dicimus nos. quia samaritanos et demonium ha-
 bes. **R**espondit. ego demonium non habeo. sed honorasti
 eum patrem meum. et vos inhonorastis me. **E**go autem
 gloriam meam non quero. **E**st qui querat et iudicet. **E**cce
 quomodo ipsum vituperabant. **N**ota quod samaritanos dicitur
 a ciuitate samarie. sicut fluentius a ciuitate con-
 fluentie. **E**t iudei et samaritani inimicabantur. **E**t
 sicut nos dicimus alicui despectiue o iudee ita ipsi
 dicebantur o samaritane. et ita fuit per eos dictum
 christo. **N**one bene dicimus. quia samaritanus es. id est. rone
 gatus infidelis diabolus. **N**ota samaritanos es
 tu et demonium habes. duas iniurias dixerunt si-
 bi. **R**espondit christus dulciter se excusando di.
 ego demonium non habeo. sed non excusauit se
 non esse samaritanum. imo videtur concedere. sicut si
 diceret mihi. vos estis homicida et latro. ego ex-
 cusando me diceret. ego non sum latro. tacite con-
 cedere me esse homicidam. idem de christo. **D**icitur
 huiusmodi quod hoc nomen samaritanos habet malam
 significationem quia significat hominem infidelem et he-
 reticum. et sic in hoc iudei dixerunt christo. sama-
 ritanus es tu. **S**ed habet bonam interpretationem
 quia samaritanus interpretatur custos. **E**t in sa-
 cra scriptura christus dicitur custos. **E**sa. xxi. **C**u-
 stos quid de nocte. custos quid de nocte. dixit cu-
 stos: venit mane et nox. **N**ota custos quid de nocte
 sed culpe. custos quid de nocte sed pene. quasi dice-
 ret. **L**ibera nos. dixit custos. venit mane scilicet
 misericordie. venit nox scilicet culpe. **I**psa enim chris-
 tus est custos vniuersalis qui custodit omnia. an-
 gelos. celos. elementa. homines bonos conseruan-
 do. malos ad penitentiam expectando. damnatos
 ad iusticiam preseruando. quare als annihilaretur. **I**deo
 dauid. **N**isi dominus custodierit ciuitatem frustra
 vigilat qui custodit eam. **I**tem christus non negat se
 esse samaritanum ex quo poterat in bonum interpre-
 tari. **M**oraliter habemus hic doctrinam quod verba
 seu facta que possunt tam in bonum quam in malum in-
 terpretari. semper debent interpretari in partem bonam
 exemplo christi. **S**ic exemplum in vita patrum ex de-
 creto **G**elasij pape approbatum de illo sancto here-
 mita qui iudicauit hominem comedentem de mane

in die ieiunij qui de hoc fuit grauiter reprehensus
 ab angelo ense euaginato. nec cellam suam ingredi
 posset donec peniteret pro tali peccato etc. **I**deo
 christus. **N**olite iudicare sed dubia et incerta et non
 iudicabimini. **L**uc. vi. glo. **B**ede. **I**n hoc loco
 nihil aliud precipi existimo. nisi ut ea facta in quibus
 dubium est quo animo fiant in meliorem partem in-
 terpretemur. **S**ed christus negauit se habere demo-
 nem dicens: **E**go demonium non habeo. quia nulla
 bona signatione vel interpretatione potest homo
 habere demonem familiare. ideo christus se excusa-
 uit. **Q**uarta conclusio dicit quod hec benedicta pas-
 sio christi fuit nobis ordinata siue applicata. profectio
 seu fructuose. quia ipse voluit suspendi in ligno
 crucis ne aliquis sibi credens et obediens suspen-
 deretur in furca inferni. **D**e hoc ipse dicit in
 euangelio. **A**men amen dico vobis si quis sermonem
 meum seruauerit mortem non videbit in eternum.
Dixerunt ergo iudei. **N**unc cognouimus quia demo-
 nium habes. **A**braam mortuus est et propheta. et tu
 dicis. **S**i quis sermonem meum seruauerit mortem
 non gustabit in eternum. **N**umquid tu maior es pa-
 tre nostro abraam qui mortuus est et propheta mor-
 tuus sunt? **Q**uem te ipsum facis? **R**espondit ihesus. **S**i
 ego glorifico me ipsum gloria mea nihil est. **E**st pater
 meus qui glorificat me quem vos dicitis. quia de-
 noster est et non cognouistis eum. **E**go autem noui
 eum. **E**t si dixerero. quia non scio eum ero similis vo-
 bis mendax. **S**ed scio eum et sermonem eius seruo.
Nota seruauerit in corde. in ore. in opere. **I**n cor-
 de per fidem. in ore per confessionem. **R**oma. xii.
Corde credis ad iusticiam. ore autem confessio fit ad
 salutem etc. **I**n opere per mandatorum impletionem
 per. **D**emonios sunt mandatorum ipsius ad faci-
 dum ea. **N**ota quod sermo christi est eius doctrina eu-
 angelica que seruat dupliciter sed firmiter creden-
 do. humiliter obediendo sed credere articulos fi-
 dei sine dubio et errore et falsa opinione. et obedi-
 re eius preceptis ea seruando. talis mortem sed dan-
 nationis. non videbit in eternum. christus loquebat
 de morte damnationis eterne. et ipsi iudei intellexe-
 runt de morte corporali. **I**tem dixerunt sibi. nunc
 cognouimus quod demonium habes. abraam mortuus
 est et propheta. **V**idetes quod prima iniuria sibi non
 displiceret. ideo illa dimissa iterum impropera-
 uerunt sibi aliam de qua se excusauerat dicens. **N**unc
 cognoscimus quod demonium habes. **Q**uestio quomodo ex
 isto textu. **A**men amen dico vobis. si quis sermonem
 etc. habetur quod passio christi fuit nobis applicata vel
 liter. **R**esponso quod passio christi fecit nobis duo ma-
 gna bona. **P**rimus est. quia virtute passionis christi re-
 mittuntur nobis peccata. **S**ecundum quia virtute passionis
 christi ianua paradisi fuit nobis aperta. **I**tem non restat
 nisi quod ad gloriam vadamus per passum virtutum et bono-
 rum operum. quod fit seruando doctrinam christi. **I**deo dicit
Si quis sermonem meum seruabit. **P**atet conclusio et
 ratio illo quod dicunt. quod potest mihi passio christi si

Feria secunda post Iudica

ego habeo facere penitentiaz de peccatis meis. **R**esponso q̄ penitentia non fit ad soluendū precium p̄ peccatis. nec ad aperiendū ianuaꝝ paradisi. quia iam hoc fecit passio xp̄i. sed penitentia fit ad ambulandū illuc. **J**uxta illuc dauid **I**būt de virtute in virtutem. **V**idebitur de⁹ deoz. id est. angeloz in syon. ps̄. lxxxiiij. **I**do dicit christus. **P**enitentia agite quoniaꝝ appropinq̄bit vobis regnum celoz. **M**at. iij. **N**ota si vis aliter dicere quomodo passio christi est nobis vtiliter applicata iuxta parabolā illoz duoz amicos r̄ quoz vn⁹ comisit furtuz p̄pter qd̄ fuit capt⁹ ⁊ ad suspendiū sententiatus. **A**lter x̄o ex magna dilectione quā ad illum habebat intrauit carcerem ⁊ recepit habitum amici sententiati cui tradidit vestes suas. ⁊ finaliter fuit p̄ amico suspensus vt ille euaderet. **Q**uid vobis videtur d̄ isto amico qui voluit mori pro amico. **I**bi duo amici sunt christus ⁊ homo. homo x̄o p̄pter furtū factus positus in carcere huius m̄di sententiatus et condemnatus ad furcam inferni. **S**⁹ venit eius amicus. scz christus verus deus ⁊ homo indutus veste latronis. id est. hūanitate qui fuit in ligno crucis suspensus. vt latro euaderet a furca inferni. patet ergo vtilitas passionis christi. qz dominus voluit mori p̄ seruo. innocens p̄ peccatore. j. **P**et. ij. christus semel pro peccatis nostris mortuus ē. iustus p̄ iniustus r̄c. **Q**uinta conclusio q̄ hec benedicta passio christi fuit antiquitus sanctis patribus figuraliter demōstrata. ibi. **A**braā pater vester exultauit vt videret diem meum vidit ⁊ gauisus ē r̄c. **D**ixerūt ergo iudei. **Q**uinquaginta ānos nōdū habes ⁊ abraā vidisti. **S**ic historiā que legitur **Gen. xxij.** quomodo deus dixit abrae. **T**olle filiū tuum vnigenitum quem diligis ysaac. **N**ota bene textuz. qz ysaac figurabat christū qui portabat lignum crucis **A**braā x̄o pater ysaac qui portabat ignē ⁊ gladiū figurat deuz patrem. de quo dicit apostolus **Roma. viij.** **Q**ui p̄prio filio nō pepercit sed pro nobis om̄ibus tradidit illum. qui i vna manu portabat ignem charitatis **U**nde **G**regorius. **O**nestimabilis dilectio charitatis vt seruum redimeres filius tradidisti. **I**n alia x̄o manu portabat gladiū scz autoritatis occidēdi filium. quia al̄s nullus potuisset ipsum occidere. **E**sa. liij. **P**ropter scelus populi mei percussi eū et sicut non fuit mortuus ysaac sed aries. sic nō fuit mortuus filius dei s̄m diuinitatem. sed aries. id est. christus. s̄m humanitatē. **E**cce quare christus dicit **A**braam pater vester r̄c. sed p̄p̄ reuelationem vt videret diem. vidit. id est intellexit in figura. quia intelligentia opus est in visione. **S**an. x. diem scz passionis mee ⁊ gauisus ē **J**udei autē hoc non intelligentes ⁊ verba christi calūniantes dixerūt christo. **Q**uinquaginta annos nōdū habes ⁊ abraam vidisti. **S**⁹ cum

christus eēt trigintatriū annoz. quare dixerūt eū quinquaginta annoz. **R**esponso. qz christus ex magnis abstinentiis. ieiunijs. vigilijs. ⁊ laboribus. iudicabatur senex. vt dicit glosa. ⁊ quinquaginta annoz. lz esset solum trigintatria ānorum. **M**oraliter habemus hic exemplum faciendi penitentia ⁊ abstinentiaz exemplo christi. quia quādo rex abstinet ⁊ laborat non debet feruus quietescere. **I**do apostol⁹. **ij. Cor. iij.** **S**emper mortificationem in corpore nostro circumferētes. vt ⁊ vita iesu manifestetur in corporibus nostris. **S**emp̄ eni nos qui viuimus in mortem tradimur propter iesum. vt et vita iesu manifestetur in carne nostra mortali. ergo mors in nobis operatur r̄c. **E**t ad **Colos. iij.** dicit apostolus. **M**ortificate mēbra vestra q̄ sunt super terram. **S**exta cōclusio q̄ hec benedicta xp̄i passio fuit a sancta trinitate ordinata singularit̄ scilicet vt christ⁹ moreret. sed non lapidat⁹ nec gladius. nec p̄cipitatus. nec aliter nisi crucifixus in cruce. **H**ec cōclusio patet ibi. **A**men dico vobis anteq̄ abraam fieret ego sum **T**ulerūt ergo lapides iudei vt iacerent in eum. **I**hs autē abscondit se ⁊ exiuit de templo. **A**bscōdit se. glosa fecit se inuisibilem iudeis. sed nō apostolis. nec beate marie virgini que erat in isto festo. **Q**uid debuit ip̄a dicere quādo scilz venerunt iudei cū lapidib⁹ dicentes. moriaf. **E**cce hic finis disputationis. **I**n ceperunt p̄ verba ⁊ paulatim venerunt ad vbera siue ad manus quādo audiuerūt ip̄m se facientem deum ibi. **A**mē amē dico vobis anteq̄ abraam fieret ego sum. vnde: ego sum. ē p̄p̄rium nomen diuinitatis. quia nullus potest dicere. ego sum: nisi abusiue. sicut nullus potest dici diues de pecunia quam mutuo accepit. qz non est sua. sic esse nostrū: est nobis a deo mutuum r̄c. **S**ol⁹ deus potest dicere. ego sum qui solus habet esse inmutabile. hoc itelligētes iudei tulerunt lapides. **S**⁹ q̄re christus noluit sic mori lapidatus. quia ita bene fuisset redempti illa morte si voluisset. **R**esponso ē duplex. **P**rima est litteralis **S**ecūda moralis. **Q**uā ad p̄mam ratio fuit. quia non erat ita ordinatū in cōsistozio trinitat̄ q̄ christus moreret lapidatus. sed crucifixus: que erat mors magis despecta. **S**ap. ij. **M**orte turpissima cōdemnemus eum **Q**uā ad sc̄dam rationem moralē. quia per mortem crucis non solum sumus redempti. sed etiā instructi ⁊ defensi. vnde in cruce que habet quattuor brachia instruimur facere penitentiaz que habet quattuor opera penitentialia. **I**do apostolus qui xp̄i sunt carnem suam crucifixerūt cū vicijs ⁊ cōcupiscentijs. **S**al. v. **I**tem per crucem sumus defensi ab oibus periculis. ad **S**al. viij. **A**bihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. **A**men.

Sermo

|| Feria sc̄da post Iudica.

DE spiritu accep-
turi erant credentes in eum Joh. viij

Et recitatur in euangelio hodierno

In sancto euangelio hodierno continet tres al-
tissimas in xpo speculationes. et

Prima est exaltationis xpi humanalis.

Secunda est excecationis iudeorum generalis.

Tertia est illustrationis credentium spiritualis.

Et de hac tertia loquitur thema. **D**e spiritu etc. Et primo de exaltatione christi humana. quia in quantum deus non indigebat exaltatione. Ideo dicitur exaltatio christi humana que nobis subtiliter ostenditur et intricate in prima parte euangelii cuius dicitur. miserunt principes et pharisei ministros ut apprehenderent iesum. Dixit ergo eis iesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum. et vado ad patrem qui misit me. Queritis me et non inuenistis me. et ubi ego sum vos non potestis venire. Et pro declaratione istorum sciendum est: quod iam iudei hodie et maiores simul concluderunt ut christus crucifigeretur. et heri fuit tentum hoc consilium. **I**dem dicitur dominica de passione seu passionis. Sed ideo adhuc ipsum non capiebant. quia timebant populum qui ad christum habebat magnam deuotionem. et propter vitam sanctam et salutem quam eis dabat quotidie. et propter miracula. **I**dem tenuerunt consilium quod christus caperetur. dicentes: mittamus homines pauci valoris ut interficiatur. et miserunt ministros et sagiones. et viderunt illum in templo predicantem. et ducti timore non audebant eum capere. Et ideo fuit conclusum inter eos quod expectarent eum donec predicasset. et christus in sermone conuertit illos. et post hoc ei nihil fecerunt. Et ideo dicitur. Miserunt principes et pharisei ministros ut caperent iesum. Et dum isti audiebant christum dixit illis. Adhuc modicum tempus vobiscum sum. **H**anc ista verba attulerunt lucem in cordibus ministrorum. ut videbitis. **H**ic ergo subtiliter et intricate monstratur christi exaltatio. Unde est sciendum quod inuenitur in nouo testamento: quod reperimus quatuor exaltationes ihu christi humanas. Et prima exaltatio est dolorosa quando fuit eleuatus in cruce. **Q**uotus debebat esse ille dolor cum eius corpus delicatum attraheretur in cruce. Unde concludit hic doctor sanctas in tertia parte questione. xlvi. arti. vi. Nullum dotorum martyrum et etiam omnium sanctorum unum: tantum fore quantum fuit ille dolor iesu christi in cruce. Quia ut dicit beatus Thomas tertia parte questione. xlvi. arti. v. Christus passus est omnes passiones. non quidem secundum speciem. quia ille sibi repugnant quantum quod ut combustio in igne et submersio in aqua. Sed secundum genus passus est omnem passionem humanam et hoc considerari potest tripliciter. **U**no modo ex parte hominum. Passus est enim aliquid a gentilibus

et iudeis. masculis et feminis. ut patet de ancillis accusantibus petrum. Passus est etiam a principibus et ministris eorum et popularibus. secundum illud psalmum. Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania. **A**stiterunt reges terre et principes conuerterunt in unum aduersus dominum et aduersus christum eius. Passus est etiam a familiaribus et notis. sicut patet de iuda eius prode et petro ipsum negante. **A**lio modo patet idem ex parte eorum in quibus homo potest pati. Passus est enim christus in suis amicis eum deserentibus in fama per blasphemias contra eum plenas. **I**n honore et gloria per irrisiones et contumelias ei illatas. **I**n rebus quia vestibus spoliatus est. **I**n anima per tristitiam. tedium et timorem. **I**n corpore per vulnera et flagella. **T**ertio potest considerari quantum ad corporis membra. Passus est enim christus in capite pungentium spinarum coronam. et in manibus et pedibus confixione clauorum. in facie alapas. in corpore flagella. **F**uit etiam passus secundum omnem sensum corporeum. secundum tactum quidem flagellatus et clavis confixus. secundum gustum felle et aceto potatus. secundum olfactum in loco fetido cadauerum mortuorum quod dicitur caluarie appensus patibulo. secundum auditum lacessitus vocibus blasphemantium et irridentium. secundum visum videns matrem et discipulum quem diligebat fletus. **H**ec tho. ibidem. et idem ar. vi. eiusdem questionis dicit quod dolor christi fuerit maior omnibus doloribus quod patet ex isto quod dicitur Thren. i. in persona christi. **O** vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. **P**onit tamen ibidem quatuor rationes pro istius probatione quas vide ibidem si placet. **E**t ideo dauid dicit hoc in psalmum. lxxxviij. **P**auper sum ego et in laboribus a iuuentute mea exaltatus autem humiliatus et conturbatus. **I**bi exaltatus scilicet in cruce. **E**t loquitur ille psalmus in persona christi. **P**auper etiam in exitu ventris virginialis. et persequens natus extra domum in via ponitur in presepe necerat ibi ignis cum esset frigus ut scitis in natiuitate domini. et pauper in quersatione. quia si aliquis deuotus homo volebat eum hospicio recipere sumebat pro elemosyna. aliter exiebat per desertum. et ibi lapide super capite posito dormiebat. **E**t ideo dicitur. **E**t circum spectis omnibus cum iam vespera facta esset exiit bethaniam cum. xij. **M**arc. xij. **I**tem multotiens predicando in nimis caloribus et in multis alijs laborando. ita laborabat quod iam videbatur senex. **E**cce quomodo fuit pauper. **S**ed postea exaltatus fuit in cruce et conturbatus. **Q**uanta fuit tribulatio capitis propter spineam coronam et quanta oculorum propter discipulos qui fugiebant et propter dolorem matris et propter aures audientes blasphemias et propter odoracionem narium. quia ibi fetebant multa suspensorum corpora. **E**t de ista passione dirigendo verba ministris dei. **A**dhuc modicum tempus vobiscum sum ut adhuc instrua vos. **E**cce ergo presentiam

Feria secunda post Iudica

exaltationē. Scda fuit exaltatio gloriofa quā/
do fuit exaltatus in resurrectione. In resurrecti-
one exiit cū sanctis patribus limbis. 7 in die pa-
fce gloriofus surrexit. Et de ista exaltatione ipse
dixit alias. Et ego si exaltatus fuero a terra oīa
trahā ad meīpm. Ioh. xij. Si p qz: qñ exaltat⁹
fuero oīa traham. pmo aīas existentes in lim-
bo. Item aplos iam deficientes 7 discipulos. i re-
surrectione suscepit oīa. qz oīes creaturas sibi
subdidit. Et ista ratio etiaz tangit subtiliter ibi
qñ dixit. Vado ad eum q misit me. Qñs vadit
ad rem q ab eo non distat. ergo quō vadit ad pa-
trem cū essentialiter esset idē cuz patre. Videte
localiter nō distabat s formaliter. qz pater imor-
talis 7 ipse mortalis in q̄tum hō. 7 ideo distabat
p humanitatē a patre. Tertia exaltatio fuit ce-
lestialis. 7 ista fuit in ascensione sua. De hac pau-
lus dicit ppter qd 7 deus exaltauit illū 7 dona-
uit illi nomē qd est sup omne nomē. vt in noīe ie-
su omne genu flectat. celestiu. terrestriu. 7 infer-
norū. 7 oīs lingua confiteat. qz xps in glia ē dei
patris 7c. ad philip. ij. Et ista ipse tāgit cuz dī-
ct. Queritis me et nō inuenietis. qz ex quo xps
ascendit in celū. iudei videntes tps messie eē cō-
pletum. q̄rebant 7 adhuc q̄runt xpm. s non ine-
nient nisi in iudicio. qz non credebāt ipsum esse
messiaz. ergo nominaliter q̄rebant 7 nō realiter
Ideo Ezech. v. dī de iudeis. facti sunt p̄ncipes
iuda q̄si assumentes terminū sup eos effundam
q̄si aquaz iram meā. Quarta exaltatio fuit spī-
ritualis quo ad aīam q non solū fuit in istis p̄di-
ctis tribus. imo etiā 7 potentia habuit aīa eius illico
sicut 7 nunc. Et ideo dicit spūalis quo ad aīam.
Et dī hac dī Esa. liij. Ecce intelliget fr̄uus meus
et exaltabit 7 eleuabitur 7 sublimis erit valde.
Seruū appellat filiū respectu humanitat. 7 ele-
uabit in intellectu i prudētia gloria 7 fruitione.
7 istaz in euangelio tangit cū dī. vbi ego sū. vos
nō potestis venire. Videte certū est q peccator
quātū cūqz malus q̄diu aīa est in corpore habet
liberū arbitriū Quare ergo dicebat. vos nō po-
testis venire. Videte ire 7 venire ad glīam fit p
passus bonozū operū sicut videm⁹ in nostro ire.
qz nūc cogitatib⁹ bonis nūc dō penitēdo imus
illuc vbi xps est. Et de hoc dauid. Ibit de vtu-
te in v̄tutē 7c. in ps. Q dilecta. Ideo ergo dice-
bat. qz sciebat illos esse in mala volūrate puerfa
Ideo non poterāt itinerare in bonis opibus. Et
videte q oīa bona opa facta in peccato mortali
non possūt pdesse. s. ad meritū vite eterne. psūt
tamen homini vt citius disponat ad grāz 7 etiā
ad accumulationē tpaliū. Et ideo dicit. vbi ego
sum vos non potestis venire. scz i sensu compo-
sito scz malam vitā retinendo. s bene illā dimit-
tendo. Ideo xps dixit. Non pōt arbor bona fru-
ctus malos facere. nec arbor mala fruct⁹ bonos

facere. Matth. vij. Et hoc intelligatis in sensu
cōposito. Arbor bona. scz stando in bonis ope-
ribus. tamē creatura lz cadat in peccato morta-
li a bonis opibus non desistat. qz ad oīa psūt
nisi ad illud vnū. 7 plus qz citius extabit homo
de peccato. 7 hoc bene ptz in euangelio hodie-
no. qz m̄nistri qui veniebant ad capiendū chri-
stum ex quo psus voluerūt audire sermonē 7 bo-
num opus facere. ideo deus cōuertit illos 7 re-
dierunt ad phariseos. 7 qz illum non pduxerūt
captiuū ad illos: dixerunt pharisei ministris. q̄-
re non portastis talē. At illi dixerūt. Nunqd sic
locutus est homo. Et quomodo hic debet capi
Dixerūt illis p̄ncipes. nūqd 7 vos seducti estis:
nunqd aliquis ex p̄ncipib⁹ credit in ipm. lz hec
turba que ignorat legē maledicta credit in ipm.

Moraliter nota simplices q non ponebāt obi-
cem ex smone xpi fuerūt illuminati. sed literati.
qz obicem posuerunt ideo in malicia sua per-
manserunt. qz ex supbia sua xpm audire nolue-
runt. vt frequēter homines magne scientie sunt
male p̄scientie. Ideo dicit Eccl. v. Esto mansue-
tus ad audiendū vbum dei vt intelligas. Vide-
te non omittatis orationes solitas nec bona opa.
Ideo cuiuslibet dī. Quodcūqz potest man⁹ tua fa-
cere instāter operare. qz nec opus nec ratio. nec
sapientia erit apud inferos quo tu pperas Eccl. ix.
Quodcūqz scz bonū. Ecce ergo h p̄pma pte

Scda pars euāgelij est de excecatione iudeoz
generalī. 7 de hac quomodo fuerit videte textū
euāgelij subtiliter ibi. dixerūt ergo iudei ad se-
metip̄os. Quo hic iturus ē. qz nō inueniem⁹ eū
nunqd in dispersione gentiū iturus est 7 doctur-
us gentes. Quis est h sermo quē dī. Queritis
me 7 nō inuenietis me. 7 vbi sum ego vos nō po-
testis venire. h videte cecitatem eoz. Nā mini-
stri fuerunt illuminati ad intelligendū vba chri-
sti 7 non doctores. 7 ideo verificat hoc verbum
xpi in oratione dī. Cōfiteor tibi dñe pater celi et
terre. qz abscondisti hec a sapientib⁹ 7 prudenti-
bus. et reuelasti ea puulis. Matth. xj. Fiebat
tunc 7 hodie fit. qz cum veniūt l̄fati ad sermonē
dicunt cū magna audacia 7 elatione. Iā ego vi-
debo qd dicit iste p̄dicator. 7 veniūt iam obsti-
nati. S3 simplices 7 ignorātes imediate credūt
7 illuminant. qz ex deuotione veniūt Ecce quo
modo ostēdit cecitas iudeoz. Nam iudei verū
dicebāt. sed nō intelligebāt. qz dicebant q xps
debebat ire ad terraz pmissionis 7 ad gētilis in
terra pmissionis. 7 docere gentes. 7 hoc verum
fuit. Nam xps pmo in iudea pedester iuit d villa
in villā p̄dicando. sed xps post dispersionem
aploz p totū mundū iuit equester. qz p equos
id ē. aplos. 7 docebat gentes. 7 hoc dixit xps d
paulo quādo dixit. Vade qm vas electionis est
mibi iste vt portet nomē meū coram gentibus 7
regibus 7 filijs isrl. Act. ix. Et videatis ad hoc

Sermo

pulchram figuram in libro Iudicū. ca. vi. Nam
ibi legitur quod iudei erant in magna pressura propter
inimicos eorum et deus apparuit Sedeonī dicens
quod ipse deberet liberare iudeos ab inimicis. et ideo
petiit signum Sedeon a deo et dixit. hic est vel-
lus lane in hac area sit hoc signum quod reperiā la-
nam totam plenā de rore cras de mane et aream
totā siccam. Cui dixit deus. placet mihi. et ita in-
uenit alia die sicut dictus fuit de mane. tūc dixit
Sedeon. pulchrū est signū. sed domine peto se-
cūdo quod fiat per contrarium. ita quod cras reperiam
lanam siccam et aream rozatā et rore plenā. et sic ha-
buit. Nota bene ibidē historiaz. sed quero hūc quod
significat iste ros. Responsio. iste ros significat
doctrinā ihu christi bona ratione. quia sicut ter-
ra de se non potest fructificare sine rore celi. sic nec
mūndus posset fructificare in bonis operibus nisi
descēderet ros. id est. doctrina christi. et hoc pro-
bat auctoritate in cātico Deut. xxxij. Audite ce-
li quod loquor. in versu. cōcreseat ut pluuia doctri-
na mea fluat ut ros eloquiū meū. Lana autē est
gens iudaica. quia sicut lana tonsa est a bestia et
remota ab ea. Sic gens iudaica fuit sepata ab
egyptiis quod adorabāt bestias Et voluit Sedeon
per primo signo ut ros esset tūc in vellere. id est. do-
ctrina xpi tūc in populo iudaico et tota area eēt
sicca. id est. totus mūndus. Nam doctrina et ros
xpi dabatur iudeis tunc solum. et alie generati-
ones mundi erant sicce. et ideo dicit in ps. lxxj.
Descēdit sicut pluuia i vellus. et sicut stillicidia
stillātia super terram etc. Voluit etiaz Sedeon
aliud signum scilicet ut lana siccaret et terra madi-
daretur. et hoc figurabat doctrinam christi post
suam ascensionē. Nam postquod ascēdit celos fuit
portata eius doctrina per totum mūndū. Naz
in omnē terram exiuit sonus eorum. et remansit
lana tota sicca. id est. gens iudaica. et fuit adimple-
ta quedam pphetia dicens. Quia repleta ē ter-
ra scientia domini sicut aque maris operientis
Esa. xj. Aqua. id est. doctrina euāgelica. et remā-
sit iudea tota sicca. id est. tecta doctrina veritatis
Et ideo dicebat ppheta. Et ambulabunt ut ce-
ci. quia domino peccauerūt. Sopho. ij. **Mo-**
do videamus hūc moraliter circa illud cum dici-
tur. queretis me et non inuenietis. An forte sit ali-
quis querēs christū et non inueniēs. Respōdet
certe quod sic. si deficit in aliquo triū que ad hoc re-
quirunt. et hoc declarat Esa. cum dicit. Querite
dominū deus dū inueniri potest. inuocate eū
dum prope est. derelinquat impius viam suā etc.
Esa. lv. et sunt ista scilicet tēpus. locus. et modus. quod
requirunt Debet ergo primo tēpus obseruari. hūc
est tempus quod dragesime. quia clerici toto tēpore
christū querūt. sed vos mūdani saltem hoc tem-
pore quod dragesime debet querere christū penitē-
do. et iniurias remittendo. forte dicūt mulieres
quādo reprehendunt de earū vagitatibus si aliq

inciperent dimittere ornāmēta ego dimitterem
Vide tu quēcūque talis es. quia martyres omnes
habent coronam in paradiso. sed super omnes sā-
ctus Stephanus quod primus fuit. virgo maria in-
ter virginēs. magdalena inter penitētes. Et ecce
nunc saltem dimittatis isto tēpore penitētie Iō
dicitur. Hortamur vos ne inuacuū gratiaz dei
recipiatis. Sit enī tēpore accepto exaudiui te. et
in die salutis adiuui te. ij. Cor. vj. Querite ergo
dominū dum inueniri potest. quia iudei non quod
debent debito tēpore christū. ideo non inuenerūt
Secūdo inueniēdo christū seruādus est locus
et iste locus est iste mūndus. quia nisi in hoc mun-
do inueniatur per gratiaz non poterit inueniri in
alio pro gloriā. et ideo dānati non possūt christū
inuenire. quia longe a peccatoribus sal? Ros au-
tem prope sumus. Satis enī est prope alium quod non
distat nisi pro tres passus ab eo. et habes tres pas-
sus quod potes ad christū redire et ipsum inuenire.
Et primus est contritio. secūdus est confessio. tertius
est cōplementū penitētie: et est satisfactio Nunc
ergo est tēpus et locus. Et ideo dauid in ps. cxliij
ait. Prope est dominus omnibus inuocantibus eum
omnibus inuocantibus eum in veritate. Videte er-
go quod cōcordet oris platio et cordis contritio et sa-
tisfactio. quia isti sūt tres passus. Tertio seruan-
dus est modus quodrendo christū. et ille modus est
recedere a peccatis. quia dicit. derelinquat im-
pius viam suā: et vir iniquus cogitationes suas:
et reuertatur ad dominū et miserabitur eius. Esa. lv
ibi tangit ppheta modum quodrendi christū. qui er-
go has tres cōditiones seruauerit inueniet christum
Veniam ad tertiam partem euāgelij quod est de il-
lustratione credentium spirituali. et de hoc loqui-
tur thema. et dicit in euāgelio. in die magno fe-
stiuitatis stabat ihesus et clamabat dicens. Si quis
sitit veniat ad me et bibat Qui credit in me sicut
dicit scriptura. flumina de ventre eius fluēt aque
vive. hoc autē dixit de spiritu sancto quem accepturi
erant credētes in eū. Declarem illud magnū
festum. quia ad litterā festum tabernaculorum
quod incipiebat. xv. septēbris. et etiam hodie ser-
uant iudei illud festum. et durabat illud festum
viii. diebus. et prima dies erat colenda. Sed postea
vsque ad octauū diem poterāt laborare. hūc octauus
dies erat sanctissimus. et de hoc dicit textus Leuit.
xxij. vbi dicit. Dies octauus erit celeberrimus
atque sanctissimus. et offeretis holocaustū domino
Et ex isto ultimo die ihesus clamabat. quod dicit euā-
gelium. in die magno. et ille erat octauus secundum lit-
terā Sed moraliter est hūc notandū quod sicut supra
virtutes morales sunt theologicales. sic etiam su-
pra intellectus morales sunt theologicales Nā
allegoricus sensus exponit illud quod debem? cre-
dere. et sic respōdet fidei. Tropologicus respōdet
charitati. et Anagogicus spei. **Modo** videte in
vobis istis euāgelij facio istos tres intellectus. Et
✠

Feria tertia post Iudica

primus erit principaliter allegoricus. Unde quod est istud festum septem dierum. et hic dies ultimus qui christus clamabat. Istud festum est quadragesima et habet septem septimanas quas illis septem diebus compare possum. Nouissimus dies est festum pasce. hec solenitas quadragesime durat septem septimanis precedentibus quemadmodum illud festum precedebat septem dies. et in illo magno die clamabat christus ad inuitandum nos ad comunione. dicens illud **Cañ. v. Comedite amici et bibite et inebriamini charissimi. Nota amici. quod oportet quod sit amicus. ille qui debet comedere. ut scilicet sit in gratia et tunc inebriatur. quando omnia temporalia post ponunt et totaliter descat in christo. et istud est intellectus allegoricus. Alius sensus est moralis et tropologicus. et secundum istum intellectum istud festum est vita sancta quam debemus habere. Septem dies sunt virtutes morales et theologice septem. scilicet fides. spes. charitas. prudentia in periculis. iusticia et temperantia in prosperis. et fortitudo in aduersis. Ultimus dies est dies mortis quando christus vocat ad gloriam paradisi. Et ideo dicit. Venite ad me qui laboratis et onerati estis. et ego reficiam vos. et inuenietis requiem animabus vestris. **Mat. xij. Tertius intellectus est anagogicus. ut sic hoc festum significat durationem mundi. et dies septem significant septem etates. Prima ab adam usque ad noe. Secunda a noe usque ad abraam. Tertia ab abraam usque ad moysen. Quarta usque ad dauid. Quinta usque ad transmirationem babilonis. Sexta usque ad christum. Septima usque ad finem mundi. Ultimus erit dies iudicii et erit magnus. et christus stabit alte et clamabit esurientibus et sitientibus iusticiam. et his qui a dextris erunt dicit. Venite benedicti patris mei. **Matth. xxv. sed alius dicit. Discedite a me maledicti etc. Et ideo de bonis dicitur. de spiritu accepturi erant etc. Isti tales accipiunt in hoc mundo per gratiam. et in alio per gloriam.******

¶ Feria tertia post Iudica.

Emopalalogue

Natur de illo propter metum iudeorum. originaliter **Joh. vii.** recitatur in euangelio hodierno. Unde in isto euangelio hodierno ostendunt nobis tria de ihesu christo qui habuit inter iudeos tempore sue passionis. scilicet

¶ Stricta afflictio.

¶ Discreta conditio.

¶ Secreta defensio.

Et de ultimo loquitur thema. quia aliqui credentes in eum occulte defendebant. quia nemo supple credentium palam loquebatur de illo. id est. pro illo. sed alij loquentes palam non tamen pro illo. sed bene contra illum. Primum quod tangitur in euangelio de christo. est stricta afflictio. habebat enim strictam afflictionem ex parte omnium scilicet amicorum et aliorum. et de hoc fit mentio in principio eu-

gelij. cum dicitur **Ambulabat ihesus in galileam.** Non enim volebat in iudeam ambulare. quia reprobant eum interficere. **Erat autem proximus dies festus iudeorum scenophagia.** dixerunt autem ad eum fratres eius. **Transi hinc etc.** Pro quorum intellectu sciendum est quod terra promissionis ultra mare diuidebatur in duas puincias. scilicet in iudeam et galileam. et in iudea est ciuitas hierusalem tamquam metropolitana. et ibi stabant doctores magistri et studium generale. et ibi morabantur inimici christi. **Sed parentes eius et amici stabant in galilea.** quia christus ibi fuerat nutritus in ciuitate capharnaum. et ibi habebat amicos suos et consanguineos et ibi non habebat inimicos tot sicut in iudea. ideo ambulabat in galilea. et ibi fuit tribulatus et afflictus a fratribus. id est. a consanguineis suis. et istos sancta scriptura appellat fratres eius. Et iste est modus sacre scripture in veteri et in nouo testamento. unde **Gen. xij.** dicit abraam loth. **Ne queso sit iurgium inter me et te fratres enim sumus.** et tamen erant tamen consanguinei. et simile habetur ex varijs passibus scripture: quod consanguinei dicuntur fratres. unde dicit. **Optabam enim ego ipse anathema esse a christo pro fratribus meis qui sunt cognati mei secundum carnem.** **Roma. ix.** Et ab illis consanguineis habuit christus strictam afflictionem. Nam in iudea querebant eum occidere ex vna parte. et ex alia parte fratres eius impellebant ut iret in iudeam. non tamen quod haberet intentionem mali. Et assignabant ei consanguinei et parentes quare deberet ire quattuor rationes. **Et prima ratio fuit deuotionis.** quia erat festus dies primus scenophagie. et dicitur a scenos quod est tabernaculum. et sagin quod est comedere grece quia faciebant tabernacula. et comedebant in tabernaculis. ut habetur **Leui. xij.** et erat preceptum dei. **Exo. xxij.** quod omnes irent in hierusalem. **Ideo cum omnes iudei deberent ire. volebat concludere quod ipse etiam deberet illuc ire. sed ista non tangebat christum. quia ipse erat imperator. qui dedit legem moysi in similitudinem ignis.** **Exo. xix.** Et ideo solutus erat legibus maxime. quia post ipse dedit legem in similitudinem hominis. et ideo non erat ipse ligatus. **Secundo etiam quia ipse erat exceptus. quia habebat ibi inimicos capitales. et ideo in quantum homo erat excusandus. et ideo ista prima ratio non cogebat.** **Secunda ratio erat dilectionis et charitatis. scilicet propter discipulos qui ipsius dimiserant rationem frimonis que fecerat de sacramento altaris quando dixit. Caro mea vere est cibus etc.** **Joh. vi.** **Ibidem. nisi manducauerit carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis.** Ex quo frimone fuit inter eos tantum scandalum quod dixerunt illi de societate. durus est hic frimone. quod potest esse audire. et ideo abierunt retrosum. et cum eo non ambulabant. quia reputabant stultum quod de eius carne deberet

Sermo

comedere. De his ergo dicebant sibi parētes et consanguinei. Transi hinc et vade in iudeam ut et discipuli tui qui recesserūt a te videant opera tua que facis Joh. viij. et cōuertent a te. quia scandalisati recesserūt a te. hoc nō fuit dictū de apostolis. quia illi non recesserūt ab eo. sed de alijs sed nihil valet ista secūda ratio. quia discipuli d' quib' loquebat' iam multa mirabilia viderant ab eo. Tertia ratio est ambitionis. et t'gitur ibi cum dicitur Transi hinc. Nam nemo quippe in occulto aliqd scilz notabile facit. vade in iudeā quia ibi erunt gentes totius mundi. et facient tibi et nobis magnum honorem. Ecce in quo habebant cor ut haberent honore et comodū. nam ipi ideo volebant cum ipso ire. sed ista ratio nō valet. quia secum ducit vanam gloriā et auariciam credentes q' aliqui forte venirent ad rogā dum eos ut facerēt q' iesus sanaret aliquos iporum. et q' ex hoc haberēt pecunias. Quarta ratio erat affectionis cogitātes q' ex miraculis caperetur christus in regez. et tūc ipi essent magni cum eo. Et ista ratio t'git' ibi cum dicit'. Si hec facis manifesta teipm mundo. si hec facis scz diuinitus nō opere diabolico manifesta te mūdo. Mundū appellāt hierusalē duabus rationib'. Prima quia ibi cōcurrēbant quasi omēs gētes mundi. Secūda quia erāt mundani. et qui hoc dixerunt ad christum volebant honores et vanitates. et forte volebant etiam ab eo recedere. quia isti etiam nō credebant in eo. imo etiā murmurabant contra illum. quasi dicerēt. et quomodo est hoc. quia nunq' studuit et predicat. ex hoc apparet strica afflictio iesu christi. Nam iter duas molas stabat sicut oliua vsq' dum erit oleuz Ita similiter contingit de christo. Nam ipse stetit et fuit pressus donec exiuit oleum effundēdo sanguinem. Et tunc fuit completa vna propheta de David in ps. xxxvij. Amici mei et primi mei aduersus me appropinquauerunt et steterūt Et qui iuxta me erant. per genus et tribū. d' longe steterunt. et vim faciebant qui querebāt animum meam. sic fit oliue. Ipsi sunt due moralitates. et prima tangit ecclesiasticos qui sunt inter duas molas. scilicet amicorum et inimicorū. scilicet diaboloz. quia licet laici sunt inimici diaboloruz. tamen plus clerici et ecclesiastici. quia demones plus temptant clericos d' peccatis q' laicos. et sic ab vna parte habent demones. ex alia parte habent amicos consanguineos. quia postq' quis est clericus. amici nō habent conscientiam accipiendī bona eorum. et isto modo est inter duas molas. Et vide circa istam materiā. quoniam si tu non es pauper tu nō potes aliqd accipere a filio clerico. nec ipse potest tibi dare. Ideo Augustin' dicit. Sic debet clericus d' bonis ecclesiasticis dare pauperib' et amicis. ut si indigent non indigeant. sed non ut diuites fiat.

quia si clericus vult sibi retinere illa bona quib' non indiget et non dat indigentibus sacrilegiuz cōmittit et furtum facit. Ideo sanctus Bern. dicit. quicquid clericus d' bonis ecclesiasticis preter necessariū victum et vestitum sibi retinet: et pauperibus indigentib' non tribuit furtum facit et sacrilegium. et multo plus peccat dādo amicis diuitibus. sed bene debet dare pauperibus. et ideo si aliquis aliquid accipit nisi in viam elemosyne restituat. esset enim necessariū q' cleric' habens centum florenos in redditib' q' distaret centum leucis a parētib' suis. ecce quomodo stringuntur. possūt enim clerici dicere illud meum verbum Amici mei. id est. parentes. et proximi mei. id est. diaboli etc. De supra dictis vide. xvj q. j. ca. finali. et. xij. q. ij. Gloria. Alia moralitas est humilitatis p laicis. et ut intelligant dicā vobis parabolam. Si quis notabilis et potens est in aliqua ciuitate: et aliqui agricole. et pauperes exurgerent in eum. et potēs iste miles posset eos occidere solo verbo. et diceret ne isti moriantur cum ista malicia. cedam et ibo ad aliam ciuitatez quid diceremus de isto. vere tātū esset humilis q' reputaretur sibi in stulticiam. sic fuit humilitas iesu christi cuius posse est tale q' posset illico in momento totum mundum destruere et alium facere. et licz maiores ciuitatis hierusalem exurgerent contra eum. tamen agricole sunt eius respectu. licz illos posset occidere. cedebat tamen et recedebat a hierusalem. Habetis enim exemplum morale. ut cedatis inimico et non sumatis vindictam. iuxta illud. Si fieri potest qd ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes non vosmetipsos defendentes charissimi. sz date locum ire. Scriptū est enim. Mihi vindictam et ego retribuam. dicit domin' Roma. xij. Nota defendentes. id est vindicantes. nec ē tibi dedecus cedere inimicis tuis apud deum. quia honor est homini qui separat se a contentionibus. omnes autem stulti miscētur cum contumelijs. Proverb. xx. sed apud stultos dicere tur illud esse dedecus. sed in iudicio dei ab omnibus laudabitur. Date ergo locum ire. quia scriptum est. Mihi vindictam et ego etc. quia regula est dei. Nulli ergo vindicta competit sed iusticia. et ad hoc vide miraculum quod habetur ij. Dialo. Erant duo viri potentes in eadem patria. et vnus erat nobilis et multum famosus. aliter tamen non erat ita famosus. et ille arebat inuidia contra alium adeo q' ppter inuidiam difamabat aliu. et intantū creuit inuidia q' alteri munus venenosum p'sentauit. Et dixit ali' magnus. ego cedam huic. et dimisit vicinū et mutauit locum. Iste inuidus dicebat exultans et ego faciam illuz etiam recedere ab illo loco. et subito dum hoc cogitaret cecidit dom' eius supra euz. ecce hic vindicta dei. Ideo dixit christ'. dimitte

Feria tertia post Iudica

mibi vindictam et ego retribuam. quia retribuit in corpore et anima. Nam gloriosus est exemplo domini iniuriam et inimicum cedendo vincere. et resistendo superare ut inquit Gregorius. et hoc est consilium domini. cum persequuntur vos de una ciuitate fugite in aliam. **Matt. x.** Ecce hic prima pars. Secundo tangitur in euangelio discreta responsio. quia hoc tantam potentiam haberet. voluit tamen uti prudentia. et ideo rationabiliter voluit parentibus respondere quod non deberet ire in iudeam. Dixit ergo eis Iesus. Tempus meum nondum aduenit. tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest vos mundus odisse. me autem odit. quia ego testimonium perhibeo de illo. quia opera eius mala sunt. vos ascendite ad diem festum hunc. Ego enim non ascendam ad diem festum istum. quia meum tempus nondum impletum est. Hec cum dixisset ipse mansit in galilea. Et hoc Christus asserit quattuor conditiones prudentie que requiruntur in opere virtuoso et meritorio. scilicet quando. ubi. quomodo. et quare. quia quantumcumque bonum fiat nisi discrete fiat non est meritorium ut dicit sanctus Anselmus. Virtus est quicquid boni cum discretione feceris. **Aur.** autem indiscreta pro vicio reputatur. Prima ergo ratio prudentie est tempus respicere. scilicet quando. id est quod fiat debito tempore. quia dicere missam virginis marie bonum est. sed si diceret in die veneris sancta vel post prandium peccatum esset. quia non est tempus concedens. Et ideo dicitur. Tempus et responsione cor sapientis intelligit. omni negotio tempus est oportunitas **Eccl. viij.** Hanc circumstantiam seruauit Christus dicens. Tempus meum scilicet patrem dei a deo ordinatum nondum aduenit. de quo nota figuram **Exo. xij.** quando dominus voluit liberare populum de dura firmitate egypti. precepit eis quod decima die primi mensis scilicet martij reciperent agnum et fuarent ipsum usque ad diem. xiiij. mensis et xv. die erat pascha. Dicit textus. Decima die primi mensis tollat unusquisque per domos et familias suas agnum. Erit autem agnus absque macula masculus anniculus. Juxta quem ritum sumetis hedum et fuabitis eum usque ad. xiiij. diem mensis huius. Immolabitque cum vniuersa multitudo filiorum israel ad vesperam. Nota ibidem ritum. et fuit figura illius agni innocentis christi de quo **Joh. i.** dicitur Ecce agnus dei. qui debuit tolli. x. die mensis primi. sicut factum fuit in die ramorum: quando receptus fuit cum magno honore. et fuit fuatus usque in diem ionis ad vespeream. Nam vitas debebat correspondere figure. et christus sciebat esse obseruandum in omni tempore virtuoso tempus debitum. et illud tempus nondum venerat. ideo dicebat. Tempus meum nondum venit. quia usque ad nonum diem non debebat ire ad hierusalem. tempus autem vestrum semper est paratum. Sed contra hoc arguitur. certum est quod christus

non solum ordinauit passioni sue tempus. diem. et horam. sed etiam omni homini. quare ergo dicit. tempus vestrum semper est paratum. cum etiam homo certum habeat tempus moriendi. iuxta illud **Job. xiiij.** Breues dies hominis sunt et numerus mensium eius apud te est. Dicendum ad hoc quod christus volebat dicere. quod tempus suum quod elegerat pro redemptione generis humani nondum aduenit. Tempus vero vestrum vane glorie et honoris semper a nobis desideratum est semper paratum non loquitur de tempore mori eorum. Vel exponere sic. Tempus vestrum semper est paratum. id est. debet esse paratum. quia nec citis tempus neque die neque horam nec modum moriendi vestrum. Ideo semper debetis esse parati. iuxta illud **phi.** Quis vobis te expectat: tu si sapiens es vobis eam expecta. Secunda circumstantia est locus. quia locus debet inspicere. quia bonum est dicere missam. sed non in stabulo nec in coquina. Item bonum est matrimonium. sed non vti in ecclesia. et ideo dicitur **Baruch. iij.** Disce vbi sit prudentia. vbi virtus fit. quis inuenit locum eius. Hanc circumstantiam christus seruauit dicens. Non potest vos mundus odisse. ecce locus. me autem odit. quia testimonium perhibeo de illo. quia opera eius mala sunt. **Mundus** ut dixi ciuitas hierusalem est. que odio habuit christum et apostolos. quia spirituales erant. non autem consanguineos christi. quia carnales erant. unde **Joh. xv.** Si mundus vos odit scitote quoniam me primo odio habuit. Ideo locus non congruebat ut tunc ascenderet hierusalem. nec oportebat timere illos qui habitabant capharnaum. quia non habebant eum odio. Tertia circumstantia est modus. quia hoc sit tempus et locus: tamen requiritur modus. et si quis hic sedens nunc vult dicere missam. vel in camisia. vel nudus. vel dando elemosinam ex ira. vel etiam si vis hoc tempore confiteri et tamen ire ad solacium non est modus debitus. quia debet esse genuflexus. et confessor debet sedere sicut tanquam iudex. Item si quis veniret et diceret confessori. volo dicere coram testibus peccata mea non esset modus. quia non esset sacramentalis confessio. imo dicere contrarium est hereticum. Licet quidam dicant quod propter humilitatem quis potest publicare. verum est post confessionem. Idem facere elemosinam et orationem ad modum phariseorum. ut patet **Matt. xj.** non est bonus modus. Ideo sanctus paulus. Videte itaque fratres quomodo caute ambuletis non quasi insipientes. sed quasi sapientes redimentes tempus quoniam dies mali sunt. **Eph. v.** Ideo christus dixit. Vos ascendite ad diem festum scilicet pompose. Quia illud festum dicitur tabernaculorum: ut iam dixi. et populus erat totus vanus in primo die et durabat octo dies. et sic non erat modus. et ideo dixit. vos ascendite. et noluit curis illis ire. quasi dei. illud **Esa. j. ca.** Sabbata vestra odiuit anima mea. Sed quarta die quando iam tunc

Sermo

comedebant et bibebant partim. ipse ascendit. **I**n die festo mediante ascendit ihesus in templum. **J**oh. vij. **Q**uarta circumstantia est quare. id est intentio. quia debet inspicere intentio. ratio et finis nec tria predicta sufficiunt. **I**do dauid semper interrogabat se ipsum quare. cum erat in tribulatione. in ps. xli. et xlii. **Q**uare tristis es anima mea. et quare conturbas me. **E**rgo respice intentionem. quoniam intentio dat principalitatem et formalitatem operi virtuosum et merito. **H**anc circumstantiam christus suauiter. quia intentio christi erat quod pro passionem voluit venire ad gloriam resurrectionis. sicut quod dicitur **L**uc. vii. **O**portuit pati christum: et ita intrare in gloriam suam. et quia illud tempus nondum fuerat impletum. ideo dicebat. **T**empus meum nondum venit. et ideo mansit in galilea usque ad diem martis. **M**oraliter super eo quod dicit mansit in galilea. **N**ota galilea interpretatur hebraice rota volubilis cuius quoniam una pars deprimatur alia exaltatur rotando. sic et christus operationi humane statim adiungebat operationem diuinam. ut videtur sua diuinitas. et etiam humanitas. hoc patet in omnibus operationibus discurrendo a sua natiuitate usque ad resurrectionem. **P**rimo in natiuitate fleuit ut ceteri infantes. sed mox diuinitas fuit eleuata in claritate noctis que precessit de christi corpore nouiter nato. **S**ecundo esuriuit ut ceteri. sed diuinitas statim dedit lac matri. **T**ertio in quantum homo fuit in presepio positus. sed ut deus a boue et asino adoratus. **Q**uarto fuit humiliatus in circumcissione que dabatur peccatoribus. sed exaltatus in regum adoratione. **Q**uinto fuit presentatus in templo ut peccator. sed ibi fuit exaltatus testimonio symeonis et anne. **S**exto fuit humiliatus in egyptum ut exultatus. sed fuit exaltatus in medio doctorum in templo: iterum fuit exaltatus in baptismo in manifestatione trinitatis. **S**eptimo in deserto in ieiunio et temptatione diabolica. sed fuit exaltatus. quia accesserunt angeli et ministrabant ei. **O**ctauo in predicatione fuit humiliatus ad instar regis si laboraret pro rege. sed fuit exaltatus in miraculorum operatione. **N**ono fuit humiliatus in passione. quia ad instar latronis fuit passus rege. sed fuit exaltatus. quia sol se obscurauit terra tremuit rege. **D**ecimo in morte. quia ad inferos descendit. sed fuit exaltatus in resurrectione gloriosa. **U**ndecimo humiliatus se post resurrectionem. quia voluit esse cum apostolis. sed fuit exaltatus in ascensione super omnes celos. **E**cce quomodo ihesus mansit in galilea. id est in rota volubili. **M**oraliter si volumus in paradiso exaltari humiliter nos in hoc mundo. vita autem nostra habet duas partes. **P**rima est hic vita temporalis. **S**ecunda est in alio mundo vita eternalis. **I**n prima debemus humiliari si in secunda volumus exaltari. **H**umiliemur ergo non in verbis factis et dictis et vestibus. **S**i sic humiliamur tunc velut rota ascendimus in

alio mundo. et ideo dicitur. **O**mnnes inuicem humilitatem insinuate. quia deus superbis resistit. humiliatus autem dat gratiam. **H**umiliamini sub potenti manu dei: ut vos exaltet in tempore visitationis. **J**er. v. **E**t benedictus est ille qui primo incipiet. **E**t si nolumus humiliari ipse manu sua humiliabit nos in inferno. et si tu te humilias. ipse conuersa manu te leuat. **E**cce hic christi discretam conditionem. **T**ertio ostendit in euangelio de christo secreta defensio. quia nullus audebat ipsum reprehendere publice sed secreta. quidam dicebant: quia bonus est. sed palam nemo loquebatur de illo. id est. palam. **U**nde sequitur in euangelio. **E**t autem descenderunt fratres eius. tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste. sed quasi in occulto. **J**udei ergo querebant et dicebant. **U**bi est ille. et murmur multum erat de eo in populo. **Q**uidam enim dicebant. quia bonus est. alij dicebant non. sed seducit turbas. **N**emo tamen palam loquebatur de illo. id est. pro se bene contra eum. **M**odo sequitur questio moralis. ut delictum habet qui christo credebant: in hoc quod timore non audebant dicere quod ille esset messias utrum peccarent. **E**t respondeo pro quodam dictum **C**hrysti. qui dicit quod circa veritatem fidei peccat quis tripliciter. **P**rimo veritatem in mendacium transmutando. **S**ecundo illam occultando. **T**ertio illam non defendendo. et intelligitur de veritate fidei. **E**xemplum primi. **S**i quidam christianus esset inter infideles. et sub pena mortis efficitur saracenus. quis non corde damnatus esset. quia veritatem fidei quam habet in corde mutat in mendacium. quia aliter dicit quam mente habeat. et hoc modo circa veritatem peccauerunt antiqui pharisaei qui sciuerunt unum principium primum. et tamen adorauerunt idola. **D**e quibus dicit **H**iero. quod sunt damnati. **U**nde de illis dicit **Q**uod commutauerunt veritatem dei in mendacium. et seruiuerunt creature potius quam creatori qui est benedictus in secula seculorum. **R**oma. i. **S**ecundo peccant circa veritatem fidei fidem tacendo. quia confessio fidei pro loco et tempore est de necessitate salutis ut dicit sanctus **T**homas secunda secunda. quod. iij. arti. iij. **E**t ponit ibi duos casus in quibus confessio fidei est de necessitate salutis. **P**rimus est quando per dimissionem huius professionis subtraheret deo honorem debitum. **S**ecundus casus est utilitas proximi. puta si aliquis interrogatus de fide taceret. et ex hoc crederetur vel quod fidem non haberet. vel quod fides non esset vera. vel alij propter eius taciturnitatem auerterent a fide. **I**n huiusmodi casibus confessio fidei est de necessitate salutis. **H**ec sanctus **T**homas ibidem. **T**ertio peccatur circa veritatem non defendendo. **N**am si quis non defenderet suum regem iam esset ei infidelis. **S**ic etiam omnis qui videt periclitare fidem et non defendit damnatur et infidelis est domino suo. **E**t modo est responsio questionis. quia peccabant hoc modo. quia non defendebant veritates. **E**t ideo dicitur. **V**eritatem

Feria quarta post Iudica

meditabitur guttur meum. et labia mea detesta-
buntur impium. **Pro**. viij. **Et** idem beatus **Micro**
in prologo biblie caplo. iij. dicit. Sancta que ru-
sticitas solum sibi predest. et quantum edificat ex vi-
te merito ecclesiam christi. tamen nocet si destruenti-
bus non resistat. **Non** enim sufficit dicere hoc.
tempore antichristi stabo in camera mea. sed tanto
amplius peccat quanto non resistit. **Placeat** christus
quod sic velit cor nostrum firmare in fide et eius operi-
bus ut simus veri pugiles fidei. ut ad gloriam per-
ueniamus eternam. **Deo** gratias.

Feria. iij. post dominicam in passione.

Quedatis quod pater in me est. et ego in patre. **Joh**. x.
et in euangelio hodierno. **Unde** hanc
sanctum euangelium continet tres fortes
pugnatas factas a ihesu christo et a iudeis.

Prima est per deceptionem fraudulentam.

Secunda est per inuasionem violentam.

Tertia per obiectionem pestilentiam.

De quo christus se defendit mirabiliter. primo se
defendit per sagacitatem intellectualem. **Secundo** per
stabilitatem spiritualem. **Tertio** per benignitatem vni-
uersalem. et tenuit caput. quia dicitur thema **Cre-**
datis quod pater in me est. **Veniam** ergo ad pri-
mam que est de deceptione fraudulenta. et primo
de euasione christi. et sic consequenter de alijs partibus.
De primo bello quod fuit fraudulentum dicit euange-
lium. **Facta** sunt encenia in hierosolymis et hyems
erat. et ambulabat ihesus in templo salomonis. **Cir-**
cū dederunt ergo eum iudei et dicebant. **Quousque**
animam nostram tollis. **Si** tu es christus dic nobis
palam. **Ecce** fortem inuasionem. **Et** ut melius in-
telligatis est sciendum: quod tempore quo christus pre-
dicabat iudeis iam romani illis dominabantur et
ordinauerunt romani quod nullus auderet sibi assu-
mere nomen regis sub pena mortis sine licentia
impatoris. et seruabant et tenebant in qualibet re-
gione armigeros qui hoc tuerentur. **Ex** alia parte
videntes iudei quod vulgus eorum credebat christum
esse messiam. quia omnes prophetie erant comple-
te. et maiores erant turbati propter vulgus quod il-
lum sequebatur. et ideo deliberauerunt facto consi-
lio quod illum occiderent. et die festo venerunt ad eum
et dicitur enceniorum ab eo quod est in. et cenos quod est
nouum quasi innouatio. et fiebat. xxv. die mensis
quem mensis iudei appellabant casleu que est in
fine nouembrii et in principio decembrii. et hoc ha-
betur in libro. **J**. **Nachab**. ca. iij. in fine. **Vide**
ibidem quomodo **Judas** machabeus illud festum
instituit. et ad illud festum christus venit et transibat
in porticu templi **Salomonis** quod iam fuerat destru-
ctum. sed postea fuerat renouatum et nihilominus
nominabatur salomonis. et tunc iudei circūde-
derunt eum. scilicet maiores ut deciperent eum. **Quo-**
do potestis cogitare quomodo spectabat popu-

lus quam disputationem facerent ad inuicem. et di-
xerunt iudei maiores christo. **Quousque** animam
nostram tollis. id est. intellectum. quasi diceret.
Tempus messie completum est. tu dicis te aliquam-
do esse filium dei. dic nobis ergo palam et clare si
tu es messias. quia aliqui credunt te esse messiam
aliqui non. quoniam etiam facis opera diuina. quan-
doque humana: unde christo parabatur laqueum ut
si ipse se diceret regem quod milites pylati ipsum ce-
pissent et occiderent. **Si** vero diceret non sum mes-
sias populus amodo non crederet in eum. **Ecce**
hic deceptionem fraudulentam. de isto consilio pro-
phetavit dauid in psalmo. **De**us meus respice.
et hebraice incipit. **Hely hely**. cum dicit. **Cir-**
cū dederunt me canes multi. consiliis malignan-
tium obsedit me. ps. xxj. **Appellat** canes ipsos iu-
deos propter inuidiam. quia eum mordebant in fa-
ma sua ex inuidia. quia canes habent illam pro-
prietatem quod sunt rabidi et inuidi. et propter hanc pro-
prietatem vocabat eos canes. **Sumitur** tamen
quandoque hoc nomen canis per predicatore ut dixi
super euangelio. **Canes** veniebant et lingebant vlce-
ra eius. **Luc**. xvj. quia sicut canes custodiunt oues
in deserto. ita predicatorum homines custodiunt in
hoc mundo. et hec est bona conditio canis. sed il-
la conditio iudeis non conueniebat. sed prima que
mala est. ergo vocabat eos canes propter eorum in-
inuidiam. quia ex fraudulenta deceptioe sibi lo-
quebantur. **Ecce** ergo inuasionem fraudulentam.
Nunc videamus defensionem christi per sagacita-
tem intellectualem. quia prudenter eis respondit
ita ut veritatem scirent. et tamen a nullo increpa-
ri nec deprehendi posset dicens. **Loquor** vobis
et non creditis. opera que ego facio testimonium
prohibent de me. sed vos non creditis. quia non
estis ex ouibus meis. quasi diceret. **Ex** quo non
vultis verbis credere. operibus credite. quia ope-
ra que christus fecit dabant sibi testimonium de
duobus. **Primo** dabant sibi testimonium quod erat
verus deus. **Secundo** quod erat verus messias in le-
ge promissus. **Primum** patet in modo faciendi mi-
racula. quia non faciebat miracula in orando si-
cut alij sancti fecerunt. sed imperando fecit omnia
miracula. **Belias** enim suscitauit mortuum sed ora-
do. similiter moyses curauit sororem suam mariam
a lepra: sed orando. **Sed** christus imperando fecit
miracula. quia ipse dixit et facta sunt ut dicit da-
uid. ergo dixit. **Opera** que ego facio testimonium
prohibent de me. scilicet quod sum deus. **Secun-**
do etiam dabant sibi testimonium quod esset messi-
as iuxta signa data per **Isaiam** de messia. **Isa**.
xxxv. **Ecce** deus noster ipse ventet et saluabit nos.
Tunc aperientur oculi cecorum. et aures surdo-
rum patebunt. et lingua mutorum erit aperta. **Ista**
sunt clara signa ad cognoscendum messiam. **Ideo**
dixit. **Opera** que ego facio testimonium prohi-
bent de me. quasi diceret. **Vos** videtis quod ce-

Sermo

ei vident. surdi audiunt. Sed vos non creditis nec verbis nec operibus. quia non estis de ouibus meis. quia ille me sequuntur. Et hic fuit impletum verbum Salomonis di. Non est sapientia. non est prudentia. non est consiliū cōtra dominū. Proverb. xxi. **Modo** moraliter super eo qd dicitur. qz non estis ex ouibus meis. Nota ergo qd ex ratione apparet. qd si quis nō crederet non esset ouis christi. qz qui vult catholicus esse debet eē ouis. Ergo ad hoc qd aliqs sit ouis christi oportet qd simpliciter credat fidem christi anam: qd scilz credat qd sit vnus deus in essentia et trinus in psonis. sicut est vnus sol. tamen i sole tria est considerare. quia sol generat se radium. et a sole et a radio pcedit calor. sic pater generat filium. et spūs sanctus pcedit a patre et filio p spirationem. et tamen est vnus deus. Quia ergo hec sunt sup intellectum creaturaz. debet quis simpliciter et vt ouis esse. non vt capra que vult saltare non ire vt pastor ducit. als caderes in errorem. Unde paulus dicit cōtra quosdaz phisophos qui titubant scribens illis dixit Timeo autez nec sicut serpens euam seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri. et excidāt a simplicitate que est in christo iesu. ij. Cor. xi. **Nota** quomodo serpens seduxit euam scilicet faciēdo questiones. **Parz** eua stans in paradiso dixit ei serpens: Cur precepit vobis deus vt non comederetis ex omni ligno padisi etc. Gen. iii. Et ista fuit prima questio diaboli. Et si eua respondisset. quia deo placuit. et illum scilz diabolum vituperasset. et non habuissimus qd habemus: nec essemus in tanta miseria nec tribulatione vt modo sumus. Sed ista respondit. ne moriamur etc. ponendo se in disputatione cum diabolo. et sic fuit decepta. Sic etiam iudei decipiebantur quia dicebāt. Messias debet venire et regnare cum ergo iste sit pauper ergo non est messias etc. **Ideo** iudeis dicitur. **Multos** enī supplantauit suspicio illorū. et in vanitate detinuit sensus illorum. Eccl. iij. Non enim intellectu tuo perquiras vbi non sufficit. Nam stultus esses si digito fides velles tangere. Est ergo credendū non disputandū. et istud est merituz scilicet dare honorem deo et credere Bene daretis mihi honore si vobis dicerem difficilia et crederetis mihi ppter simplicem meam loquelaz. credatis qd illud stultum est et periculū anime et corporis. circa que fidei sunt disputare. Nam iam articuli fidei fuerunt examinati per apostolos martyres doctores etc. Sine ergo examinatione deponere in tuo marsubio tue sciētie. et credas simpliciter. Et ideo dicit. Beati enī qui non viderūt et crediderunt. Joh. xx. Et per cōtrarium. qui non credit maledictus est. vt fuerunt illi iudei. quia dixit eis christus. Non creditis. quia nō estis ex ouibus meis. **Et** ecce p̄mum bellū. **Secunduz** bellum

fuit per inuasionem violentam. quia ad manus **Et** videte p̄mo inuasionem quam fecerunt ex hō quia christus dixit hoc. qd pater et ego vnus sumus. Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent eum. **Post** qd christus habuit victoriā de primo bello seu filio. incepit iudeis loqui de sua diuinitate dicēs. Pater et ego vnus sumus. et qd dedit mihi pater manus omnibus est. Et hoc potest intelligi dupliciter. **Uno** modo fm generatōez eternam. **Alio** modo fm passionem temporalez **Secū** generatiōem eternā pater dedit filio diuinitatem que est vna et eadez in patre et filio et spiritali sancto. **Unde** Athanasius Patris et filii et spiritali sancti vna est diuinitas. **Nō** sic est in patre humano qd generat filium suum extra se. et dat sibi aliam in numero humanitatē **Sz** deus pater generat filiū suū intra se eternaliter. quia infinitus est. et dat sibi non aliam diuinitatem. sed eādem quam ipse habet. et de hac dicit christus. **Qd** dedit mihi pater manus omnibus ē vniuersalis **Secū** passionē temporalem in q̄tū homo. cui merito passionis pater dedit dominū vniuersalem. scilicet supra infra super omnes creaturas. vn de ad **Philipp.** ij. **Humiliauit** semetipm factus obediens vsqz ad mortem. ppter quod et deus exaltauit illuz. et dedit illi nomen qd est sup omne nomen. vt in nomine iesu omne flectatur celestium. terrestrium. et infernorum. et omnis lingua cōfiteatur. quia christus in gloria est dei patris etc. **Et** **Matth.** vij. **Dedit** ei potestatem et honore et regnum. et omnes tribus et populi seruient ei. **Potestas** eius potestas eterna que non aufertur. et regnum eius quod non corrumpet. **Propter** hoc dixit christus. **Qd** dedit mihi pater scilicet dominium vniuersale. maius est omnibz dominis. et nemo potest rapere de manu patris mei **Ergo** q̄tūcūqz feceritis vos iudei non poteritis a me auferre diuinitatem neqz vniuersale dominium. quia ego et pater vnus sumus. **Nō** dicit i masculino genere. quia vnus significat personalem vnitatem que in deo non est. **Alia** ē enī psona patris. alia filij. alia spūs sancti. **Sed** dicit vnum in neutro genere. quod significat vnitatem essentie **Tūc** iudei intelligentes qd christus dicebat se esse deū. sustulerunt lapides vt iacerent i eum etc. **Ecce** hic inuasio violenta. **Sz** christus defendit se per stabilitatem virtuales. non fugiendo nec abscondendo. sed stans constanter dixit. **Vos** vultis me lapidare. respondeatis mihi prius ad vnam questionem. **Multa** opera ostēdi vobis ex patre meo. quia sanauit vobis filiaz vestraz. curauit vobis matrem a lepra. et enumerauit opa bona q̄ eis fecerat et conclusit. ppter qd horum operum me vultis lapidare. videamus. et ita dulciter eis respōdit qd eorū maliciam deuicit. quasi diceret. est ista retributio vt me lapidatis p tot bonis que feci vobis. vñ p̄s. **Retribue**

Nota (ante me f)
trahat in ista
unus qd p̄s
et in q̄tū

Feria quarta post Iudica

bant mihi mala p bonis. tunc iudei deposuerunt lapides et christus euasit de periculo. **Nota** moraliter quomodo propter bona opera iudei dabatur solutionem lapidum. Et ego reperio quatuor modos retribuendi inter homines. **Primus** modus est quando p bono bonum. **Secundus** est quando p malo malum. **Tertius** est quando p malo bonum. **Quartus** est quando p bono malum. **Primus** modus est quando redditur bonum p bono. et sic est vna conditio naturalis. et non est meritorium. quia ex naturalibus nullus meretur nec demeretur. quia natura inclinatur. et ideo non est virtuale: nec est meritorium. Et ideo contra illos qui tantum reddunt bonum p bono. et nihil amplius addunt dicit christus Si enim diligitis eos qui vos diligunt quas mercedem habebitis. nunquid publicani hoc faciunt etc. **Matth. v.** quia etiam debes diligere inimicum tuum et salutare: alio non haberes mercedem apud deum. quia etiam infideles salutant se inuicem. et etiam bruta reddunt bonum p bono. et sic hoc non est virtuale sed naturale. **Nota** historiam de leone a sancto Hieronymo curato qualiter vivebat monasterio. contra illos qui reddunt tantum bonum p bono. **Secundus** modus est quando redditur malum pro malo. quia si dedit mihi alapam et ego sibi cicatricem. dixit me meretricem. et ego eum dixi lenonem. et ista est inclinatio bestialis. nam ista est conditio canis. Nam si quis trahat caudam sibi mordebit. Ita est in equis et in multis et alijs animalibus. **Idem** de passeribus et formicis que statim vindicant se si possunt. **Sed** quia deus fecit vos homines rationales. ideo vos non debetis vindicare vos sicut bestie. Et ideo sanctus paulus dicit. Estote patientes ad omnes videte ne quis malum pro malo alicui reddat. sed semper quod bonum est sectamini. **i. Thessal. v.** christus enim lesset crucifixus orabat tamen pro crucifigentibus. et sustinet adhuc illos et vult quod suluentur. nec vult ut ledantur. **Sed** docet quod debet fieri contra eos in ps. lviij. Deus ostendit mihi sup inimicos meos ne occidas eos. nequaquam obliuiscatur populi mei. id est. passionis. quia nesciremus quid esset iudeus. Et quando vides iudeum et cogitas. iste est de genere illorum qui christum crucifixerunt. non occidas eum nec damnifices eos. Sed quid sciendum sit sequitur in ps. **Disperge** illos in virtute et depone eos pector meus domine. id est. sepe illos a christianis. ut non intersint suis festis et solennitatibus nec in comestionibus. nec aliquid vendant christianis. nec emant. nec sint nutrices filiorum christianorum mulieres. nec contra. **In** virtute. id est. potestate. hoc tangit principes et rectores. **Quid** plus. depone eos. id est. quod non sint iudices nec notarii nec procuratores. Et ideo sanctus Thomas dixit ducis se de Corinthi que querebat: an propter indigentiam liceret aliquid ab eis accipere. dixit quod sic. Et il-

lud quidam lucrati sunt iudei. quia sunt serui principis ideo acquirunt principum et potest sine peccato recipere. Et ideo deponere illos. Sed principes dant privilegia iudeis et male. Non est ergo illis malum pro malo reddendum. **Non** tamen principes possunt eis auferre bona solum dimittendo eis vitam et necessaria ne pereant. et hoc propter infidelitatem quam fecerunt occidendo christum. ut dicit sanctus Thomas in quadam epistola. tamen conuersos iudeos non despiciatis. imo illis vos associetis. **Idem** iudeis non noceatis. sed rectores illos defendant. sed tamen separentur a christianis. **Item** nullus christianus christiano malum pro malo reddat. **Roma. xij.** **Mihi** vindictam et ego retribuam. **Tertius** modus est bonum pro malo et hec est spiritualis perfectio. ut dicas. domine deus ille occidit patrem meum vel fratrem etc. non est ratio naturalis. quod illi faciam bonum. sed honore et amore vestri volo facere bonum: non quod non sum bene sufficiens. ille abstulit mihi salutationes. sed nihilominus volo salutare eum. **Idem** christus dixit. **Diligite** inimicos vestros. et benefacite his qui oderunt vos. et orate pro persequentibus vos. ut sitis filij patris vestri qui in celis est. **Matth. v.** **Facit** enim deus bonum inimicum qui eum blasphemant. quia facit solem suum oriri super iustum et iniustum. et ita pluit in agro illius sicut in agro iusti et amici. ergo sic faciatis. **Quartus** modus est reddere malum pro bono et ista est conditio diaboli. quia quando aliquis facit sacrificium sibi et inuocat illum: desiderat diabolus ei retribuere aliquem qui eum portet ad infernum. et ille cui fuit oblatum sacrificium erit tortor. **Huiusmodi** conditionis sunt parentes inhonorantes qui fecerunt multum bonum filiis. et tamen plures retribuunt malum. Et ista est conditio diaboli. **Sed** si es obediens parentibus plongatur tibi vita et diuicie. **Idem** paulus dicit. **Filius** obedite parentibus vestris in domino. **Eph. vj.** **In** domino non contra dominum. ut si mater velit quod filius esset leno vel latro. vel si pater diceret filio quod pccuteret aliquem non deberet obedire. **Sed** in domino. id est. in his que non sunt contra deum. **Et** de isto precepto permittit deus primo hic longam vitam et diuicias. si non sicut diabolus malum pro bono reddit. **In** hoc gradu retributionis fuit iudas. cui dominus multa bona fecerat remittendo mortem patris. incestum cum matre. accepit ipsum in discipulum et apostolum. et fecit eum procuratorem etc. sed retribuuit malum traditionis. **Item** etiam iudei qui volebant christum lapidare retribuendo sibi malum pro tot bonis iam factis. **Et** fuit completa prophetia. ps. cvij. **Posuerunt** aduersum me mala pro bonis: et odium pro dilectione mea. **Et** ecce hic partem secundam. **Tertium** bellum fuit obiectione pestilenta. quia imposuerunt ei crimine blasphemie. **Nam** sicut pestis corrumpit totum

*Iudei non debent
boni privilegia*

*Leo gratior fuit
Medio quod rati
hous*

Sermo

aerem. ita blasphemia deuotionem. et de hoc dicit euangelista. **R**esponderunt iudei christo obicendo. de bono opere non lapidamus te sed ob blasphemiam. quia tu homo cum sis facis teipsum deum. **V**idete cecitatem eorum. nam iudei non poterant negare bona opera christi. quia dicunt de illis. non te lapidamus. ergo illa concedebant. sed ob blasphemiam eum voluerunt lapidare. sed iesus christus se defendit per benignitatem vniuersalem. quia dixit eis. **V**os doctores et rabini audite et respondete. **N**one in lege vestra scriptum est. **E**go dixi dii estis. **S**i illos dixit deos ad quos primo dei factus est. et non potest per vos solui. id est. negari scriptura. quia vestra biblia est. quem pater misit in mundum et sanctificauit. dicitis quia blasphematus. quia dixi. filius dei sum. **S**i non facio opera patris mei nolite credere mihi. **S**i autem facio. et si non vultis credere mihi opibus credite ut cognoscatis et credatis. quia pater in me est et ego in patre. **N**ota ego dixi dii estis. dicunt enim homines dii participatiue. **C**hristus vero essentialiter. arguebat ergo christus per locum a minoribus. si illi scilicet possunt dii appellari qui sunt dii participatiue. quanto plus filius dei qui est deus essentialiter. et isto modo fuerunt victi. et ideo iesus conclusit bellum dicens. **C**redatis quia in me est pater ut in thomate et contra pater in filio. quia christus realiter erat in deo patre. **M**odo habemus hanc moralitatem bonam super illo verbo quoniam dicitur: sed de blasphemia. **E**t debetis scire quia tres sunt species blasphemie. **N**am quaedam est affirmatiua. quaedam negatiua. et quedam usurpatiuua. **A**ffirmatiua est. si affirmo de deo quod illi non conuenit ut cum dicitur iusor. maledictus est deus. quia ille grates non expediunt deo. et sic de similibus potest dicere. deus est mortalis in diuinitate. et de hoc ieremias in vitalia. quia quidam sanctus pater erat qui mortuo patre suo carnali audiuit sibi dicere a quodam scilicet quia pater suus mortuus est. nam dixit ei nuncius. malum nouum tibi porto. quia pater tuus mortuus est. **S**ed sanctus pater dixit. **N**oli blasphemare. quia pater meus immortalis est. non reputans alium patrem habere nisi deum. **E**t ista blasphemia affirmatiua est maius peccatum quam occidere hominem. quia contra preceptum primae tabule. **I**deo dominus et rectores si volunt habere pacem debent corrigere blasphematores. **N**ota de Ludouico rege francie quod liter ipse tales correxit. **E**t hoc modo iudei blasphemauerunt christum dei. **N**one bene dicimus nos. quia samaritanus es tu et demonium habes. **I**os. viij. **A**lia blasphemia est et peior negatiua. ut negare illud quoniam illi conuenit. ut est omnipotentia. ut cum dicit iusor. **N**on potest hoc facere deus quia primo veniat tria quoniam septem. **E**t de hac blasphemia nota historia. iij. **R**eg. xix. de Sennacherib qui dixit quia deus non posset eripere israel de manu eius. **E**t illa nocte fuit punitus. quia de exercitu eius fuerunt interfecti octoginta quatuor milia bellatores.

hanc blasphemiam dixerunt iudei christo. quia dixerunt quia non est deus. **E**t de ista dicit propheta. **B**ereliqui sunt retrosum. **E**sa. j. **E**t idem dicit dauid in psalmo. **D**ixit insipiens in corde suo non est deus. **E**t ista est negatiua. **A**lia blasphemia est usurpatiuua. et hec pessima est scilicet attribuere alicui quod est dei. et in hac peccabat symon magus. **A**ct. viij. quia dicebat se filium dei. et hoc imponebant iudei christo. **M**ar. ij. cum dixit christus. **R**emittuntur tibi peccata. **Q**ui illi. blasphematus. quis enim potest peccata dimittere nisi solus deus. et etiam in hodierno euangelio. quia dicebant iudei. quia tu homo cum sis dicis. **I**sta blasphemia est inter nos hodie. **N**am fuit mihi presentata cedula que continebat. quia mulier que vult concipere portet istam cedulam ignorante viro his litteris. **O** usurpatio diuine potentie. quia litteris et rei insensibili datis illam potentiam. **I**ta est de his qui dicunt. si dicis talem orationem scies die mortis. **E**t si quis dixerit orationem vnde cum milium virginum etc. stultum est credere. et quia si vni eueniat facias inde regulas. **E**t ista blasphemia est hodie. **Q**uia dinini et magi et nigromantici huius modo blasphemant deum. quia honorem diuini faciunt diabolo. et ergo multa mala eueniunt in hoc mundo. **D**iligenter ergo rectores student extirpare hos blasphematores. ne dominus cogit innocentem punire cum nocentibus. per famem. pestem. et similes plagas. **S**ed debent exhibere homines deo reuerentiam et dabit eis vitam eternam. **M**oraliter nota hic quia christus remisit iudeos ad opera sua. **S**ic etiam erit de nobis iudicio ultimo. **E**t ad hoc nota illud exemplum de illo qui habuit tres amicos. **P**rimus dilexit plus quam se. **S**ecundus dilexit tantum ut seipsum. **T**ertium parum dilexit. **C**orrigit quia ille homo fuit citatus ad regem et rogauit primum amicum ut pergeret ad regem secum et excusaret eum. et ille recusauit. **S**ecundus similiter recusauit. **T**ertius vero quem dilexit perrexit et excusauit eum coram rege. **H**ic homo qui habet tres amicos est quilibet homo. **P**rimus amicus est bonum tempore pro quo sepius vita exponitur. ergo plus quam vita diligitur. **S**ecundus amicus est parentes. vxor. ples. **T**ertius amicus est opus bonum et uosum quod parum diligimus. **I**deo **h**eb. ix. dicitur. quia statutum est hominibus semel mori. quando ergo homo moritur et citatur coram christo. tunc primus et secundus amicus non vadunt excusare hominem. **T**ertius vero excusat nos coram rege. et sequitur nos. **O**pera enim illorum sequuntur illos. **I**po. iij. **H**oc exemplum vide latius in historia Barlaam et Josaphat qui habet in secunda parte speculi historialis Vincetij beluacensis libro. xvj. ca. xvj. vbi concludit quia opera bona sunt veri amici que hominem ad vitam eternam producant. Amen.

*Exemplum est
illud fuit qui
in vbi est in
Crotou ponit
Ipsius fuit*

Feria quinta post Iudica

Feria. v. post Iudica.

Fides tua saluuz te fecit vade in pace. Luce. vij. Sermo noster erit de sancto euāgelio hodierno. Aliqui mirantur de isto euāgelio marie magdalene quare modo legatur tempore passionis. Sed huius ratio est ad ostendendū finalē fructum passionis christi. Et isto habito statim sequūtur alia bona scilicet habere gratiaz et gloriam. et multe alie vtilitates. Esa. xxiij. Super hū supple fructum passionis dimittetur iniquitas domui iacob. id ē. ecclesie militanti. et iste est principalis fructus passionis christi scilicet auferre peccata: et conferre remissionem peccatorum. Et quia in tota sacra scriptura non est euāgelium in quo ita declaratur et expressetur remissio peccatorum. sicut in hoc euāgelio magdalene. Ido est ordinatum vt legatur isto tempore passionis. **M**odo iuxta doctrinam philosophoz in omni opere concurrunt quattuor cause scilicet effectiua materialis. formalis. et finalis. que etiam concurrunt in remissionem peccatorū. **C**ausa principalis effectiua. **C**ausa materialis receptiua. **C**ausa formalis pfectiua. **C**ausa finalis completiua de vltima dicit thema. **F**ides tua saluuz te fecit. **D**ico pmo qd in remissione peccatorū concurrunt causa principalis effectiua que ē deus. qz nullus alius potest remittere peccata. Et ratio ē. quia in remissione peccatorū requiritur noua creatio quidecim nobilium creaturarū ad min. **P**rimo ergo creatur gratia gratuz faciens. quia nō est qualitas que ducaſ de potentia materie. sed a deo creatur i anima. et illuminat et pulchrificat ipam animā. et facit ipam gratam deo quemadmoduz in camera obscura introductio luminis et expulsio tenebrarum. Sic in camera conscientie creatio grē est expulsio peccatorū. Et qd i iustificatione impj requiratur gratie infusio. patz p sanctum Thomā pma. ij. q. c. xiiij. arti. ij. in corpore vide ibidem. **S**ecūdo creatur fides formata. quia fides informis simul stat cuz peccat. **I**ac. ij. **F**ides sine operibus mortua est. **T**ertio creatur spes certa. quia sperare gloriam cum peccato et sine meritis magis est presumptio qd spes. **Q**uarta charitas que ex peccato mortali totaliter annihilatur. nec per generationes pducitur sed a deo creatur. **I**tem quattuor vtutes morales infuse que distinguūtur ab alijs virtutibus moralibus acqſitis specie fm sanctum Thomā in pma. ij. q. lxxiiij. arti. iij. scz prudentia que gubernat animā in eligendis fm deuz. **I**usticia ordinat erga primum. temperantia autem in prosperis. fortitudo autem contra temptationē diaboli. **S**exto creatur a deo septem dona spūſſancti. scz sapientia diuinorū cum deuotionis sapore. intellectus scz credendorū. cum intelligentia

hoc est quādo in libro creaturarū legiſ et cognoscitur creator. **T**ertio donuz consilij qd inclinatur creaturā ad seruandū consilia euāgelica. **Q**uarto fortitudo ptra temptationes diaboli. **Q**uinto sciētia ad gubernandū se honeste. **S**exto pietas erga primum. **S**eptimo timor. s. filialis. ne scz filius. id ē. xpianus. faciat aliqd cōtra patrē suum deū. **E**cce hec ē doctrina theologie qd iste virtutes creantur in remissione peccatorum. **A**utoritas. **E**mitte spiritū tuū et creabūſ: et renouabis faciē terre. ps. ciiij. **N**ota emitte spiritū tuū. qz peccator nō pōt iustificari nisi mittat spūſſanctū et creentur scilicet. xv. iste vtutes. et renouabis faciē terre. **S**icut in hyeme siccaſ facies terre. et nudaſ herbis virentib. sed veniente calore veris et estatis terra renouatur herbis virentib. plātis et floribus. **I**dē de peccatore. scz tpe hyemis id ē. peccati mortalis oēs vtutes annihilant. s. renouat homo in remissione peccatorū. **E**cce qd re dicit dauid **E**mitte spiritū tuū et creabūſ. s. vtutes interi. et renouabis faciē terre. s. exterioris. per honestam cōuerſationē. **F**iat ergo ratio p pbatione illius qd nullus pōt remittere peccata nisi solus deus cū in remissione peccatorū omnes iste vtutes habeant creati. et nullus possit creare nisi solus deus. ergo sequit qd nullus pōt remittere peccata nisi solus deus. ergo dixerūt iudei. **Q**uis pōt dimittere peccata. s. pncipaliter et effectiue nisi solus deus. **M**arc. ij. **M**oraliter cogitate hic qd debet homo cauere a peccatis mortalibus. qz non pōt homo peccare mortalitē qn occidat et annihilat. xv. creaturas nobiles. s. xv. vtutes pdictas. **C**redo qd nullus qd cūqz malus rabiſus vellet facere furtū vſ adulteriū si pmo opteret eū occidere qtuor vſ qnqz hoies. **U**nde si diceretur alicui. vos potestis furari cētum florenos a tali vel potestis habere vxorem talis sed pmo oportet occidere. xv. homies. nō esset ita prauus qd hoc faceret cū tali conditōe. **E**t tamē ita fit qn fur. latro. vel vsurari. furat. qz non potest habere denariū de furto vsura tē nisi pūs occidat et annihilat has. xv. vtutes. **Q**ui ista cogitaret quōd cauere a peccato mortali. **I**dē dicerem de vindictiua qd non posset se vindicare de inimico nisi prius annihilaret solem. lunam. stellas. id est. principales virtutes que amplius non lucerent in celo: nisi de nouo crearentur a deo. quia sicut sol est pulchrius lumen i celo. Ita gratia gratum faciens est quoddā lumē pulchrius sole et luna. et alie virtutes infuse pulchriores stellis qd oēs annihilant qn sumis vindictam de inimico. nec amplius illuminabūt celum aie tue nisi de nouo a deo creent. **I**do dicit scriptura. **Q**ui i vno offendit multa bona pdet. **E**ccl. ix. quasi a facie colubz fuge pctm. qsi romphea bis acuta ois iniquitas. **E**ccl. xxj. rōphea. i. gladi. scindēs ex vtraqz pte dicitas. xv. vtutes

Sermo

annihilādo ad penā eternā obligādo. hic cā pncipalis ostēditur in euangelio qñ christus dixit marie magdalene. remittū tibi peccata tua. Et ceperūt q̄ simul accūbebāt dicere int̄ se. q̄s ē h̄ q̄ etiā peccata dimittit. **H**uic q̄stioni r̄ndit dauid di. **H**ic ē de n̄r in eternū 7 in seculū seculi ip̄e regget nos in secla. ps̄. xlviij. **E**cce causa pncipalis effectiua remissionis. s. pctōz q̄ ē de. Confessor aut̄ ē soluz causa instrumētalis dispositiua sicut de instrumēto vel carta vel sc̄ptura ptz de q̄ notari est causa pncipalis effectiua. calam? nō est causa instrumētalis dispositiua siue operatiua. **I**dē in p̄fessioe de? ē tāq̄ cā pncipalis 7 remittit pctā. Confessor aut̄ ē tanq̄ causa instrumētalis qz ita ordinauit de? qz p̄fessor sit instrumētū ei?. **S**cōz qd̄ xps̄ ostēdit in euāgelio hodierno ē. qz qñ uoluit remittere peccata marie magdalene. primo uoluit qz pcederet iudiciū symonis leprosi. **C**ui dixit xps̄. **S**imō habeo tibi aliqd̄ dicere. s. vnū casū. **D**uo debitores erāt cuidā feneratori: vn? debebat denarios q̄ngētos. et alius q̄nq̄ginta nō habentibus vn̄ redderēt. donauit vtrifq̄. **Q**uis ḡ eū pl? diligit? **R**ndēs simon dixit: **E**stimo qz is cui pl? donauit. **A**t ille dixit. recte iudicasti. **I**n q̄ xps̄ ostēdit causas instrumētalis esse p̄fessioe in remissionē pctōz. vult qz pcedat iudiciū symonis. i. p̄fessoris. vt simul cōcurrāt causa. s. pncipalis 7 causa instrumētalis. **I**dē dicit **J**acob. **C**ōsterni alterutq̄ pctā v̄ra 7c. **J**ac. ij. **S**imon interpretat̄ audiēs merorez. **E**cce p̄fessor q̄ audit merorez pctōz. sine q̄ merore non valet p̄fessio. **N**ota quō p̄fessor d̄z h̄re autoritatem cōstēdi. qz lz sit sacerdos tñ non pōt audire p̄fessiones nisi habeat materiā subiectā. als non potest absoluere. sicut ignis q̄ lz habeat virtutem comburēdi. tñ optet vt sibi applicent̄ ligna tanq̄ materia i quā exerceat suā virtutē. **C**ōfessorib? ḡ q̄ h̄nt autoritatez. **D**icit sc̄ptura. **A**udite illos 7 qd̄ iustū est iudicate. siue cuius sit ille siue peregrinus. nlla erit distātia psonaz. paruū audiet vt magnū nec accipietis cuiusq̄ psonā. qz dei iudiciū est q̄ nō ē acceptoz psonaz. **D**eut. ij. **H**uic simoni. i. cōfessori dicit xps̄. **S**imon habeo tibi aliqd̄ dicere 7c. **D**uo debitores erāt cuidā feneratori 7c. **H**ic xps̄ vocat se vsurariū. tñ d̄ bona vsura q̄ est absq̄ peccato. **A**n̄ ad instar feneratoris q̄ mutuat pecuniā p̄ lucro. mutuat nob̄ aiaz cū potentijs. corp? cū mēbris. de q̄bus vult h̄re lucrū. **N**az de memoria vult vt memoremur ei? bñficia. de intellectu vult lucrū fidei q̄ in intellectu p̄sistit. de volūtate vult lucrū amoris. charitatis. deuotiōis. 7 bonoz desideriorum. **D**e ore vult lucrū orōnis. de oculis lachrymas p̄ pctis. **D**e aurib? audire missas smones. **D**e gutture ieiunia. **D**e manib? elemosynas. de toto corpore vult lucrū penitentie. **E**cce vsura quā xps̄ vult a nob̄. **D**e qua dicit xps̄ i iudicio illi q̄ h̄c vsu-

ram nō vult soluere. **F**ue male et piger sciebas. qz ego hō auster? .i. iust? sū 7c. **O**portuit ḡ te pecuniā meā cōmittere numularijs. et ego veniēs recepissē vtiqz qd̄ meū ē cū vsuris. **M**at. xxv 7 **L**uc. xix. numularijs. i. pauperib?. **M**at. xix **D**a paupib? 7 habebis thesaurū i celo. **P**ecuniā vocat potētias aie 7 mēbra corpis. **D**uo debitores sūt peccatores qz vn? debet q̄ngētos denarios. ali? q̄nquaginta. qm̄ oia pctā habent initiū a q̄nq̄ sensib? corp'alib?. **I**dē obligantur duo i numero q̄nquagenario. s. vnus d̄z q̄ngētos. s. magn? peccator. ali? q̄nquaginta. s. minor peccator. **N**ō habētib? illis vn̄ redderēt. qz peccatores non pnt̄ sufficiēter satisfacere deo. donauit. i. remāsit vtrifq̄. **Q**uis ḡ eū pl? tenet diligit? **R**ndet symō. **E**stimo is cui pl? donauit. **R**ndit ihs̄. recte iudicasti. **E**cce quō uoluit qz cā instrumētalis cōcurreret i remissionē pctōz iudicando innuēs qz iudiciū p̄fessoris d̄z pcedere 7c. lz de? posset p̄ seipm̄ pctā remittē. vult tñ etiā qz pcurrat i hac causa instrumētalis fm̄ autoritatē p̄ ip̄z p̄fessorib? p̄cessam di. **Q**uoz remiserit pctā remittū eis. **J**oh. xx. **D**omus p̄uuij ē ecclia in q̄ symon. i. p̄fessor p̄mo iudicat de peccatis an sint magna vel pua. **D**einde remittit i absolutione. **I**dē xps̄ post resurrectionē p̄mis sacerdotibus insufflauit di. **A**ccipite sp̄m̄ sanctū **J**oh. xx. **N**ō h̄ tria. **P**rimo insufflauit. s. anq̄ daret autoritatē remittēdi pctā. **R**atio. qz sic anhelat? pcedit ab hoie anhelate cui ē p̄p̄iū anhelare. ita de? ex q̄ fact? fuit hō uoluit dare hoib? p̄tatez remittēdi pctā honorādo gen? humanū. sicut faceret rex si duceret i vxorē filiā rustici honoraret oēs d̄ illo genere 7c. sic xps̄ duxit naturam humanā. **E**t glorificauerūt deū qui dedit talem p̄tatez hoib? **M**at. ix. sec? an̄ tpa. qz antiquit? lz p̄fiterentur vt ptz **M**ueri. v. **A**ir siue mulier cuz fecerint ex oib? pctis q̄ solēt hoibus accidere 7 p̄ negligentia trāsgressi fuerint mādātū dñi. atqz derelinq̄rint p̄fitebunt̄ pecn̄ suū. nō tñ poterant h̄re absolutionē. qz illo tpe de? neminez absoluebat vt posset intrare paradisu sic modo. **S**cō nō qz dicit. **A**ccipite sp̄m̄ sanctū. p̄pter h̄ dicit̄ waldenses qz sacerdos ex̄ns in pctō mortali nō pōt absoluere. ex isto fūdāmēto. qz xps̄ dixit **A**ccipite sp̄m̄ sanctū. **Q**m̄ sacerdos ex̄ns in pctō mortali non h̄z grām sp̄m̄ sancti. s̄ error est. qz nō ē de necessitate sacramēti h̄re grām. s̄ est de necessitate p̄cepti. s. qz sacerdos sit in grā. dicit xps̄. **M**at. viij **L**uc. viij. **Q**uō dicis fratri tuo. i. p̄rio. frat̄ sine eijciam festucaz de oculo tuo. et ecce trabs est in oculo tuo. hypocrita eijce p̄mo trabē d̄ oculo tuo 7 tūc vade eijce festucā de oculo frat̄ tui. **I**tez **R**oma. ij. **O** hō ois q̄ iudicas i q̄ eni iudicas alterū teipm̄ p̄denas eadē eni agis q̄ iudicas. ptz ḡ qz de necessitate p̄cepti ē: qz p̄fessor sit extra pctm̄ mortale s̄ nō de necessitate sacramēti. **T**ertio

paucis

Conff. m̄doz
antiquit?

Feria sexta post Iudica

concurrat in peccatorum remissione causa materiali receptiva que est persona humana peccatrix et mortalis. non angeli nec iusti nec damnati sed peccator qui potest recipere gratiam remissionis peccatorum. De ista causa materiali dicit euangeliz. Ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix ut cognouit quod ihesus accubisset in domo pharisei attulit alabastrum unguenti. Et stans retro secus pedes eius lachrymis cepit rigare pedes eius et capillis capiti sui tergebat et osculabatur pedes eius et unguento ungebatur. Sicut phisius quod in omni causa materiali requiritur dispositio ad introducendam formam. quia actus actiuorum sunt in patiente dispositio. ut dicit phisius in secundo de anima. sicut patet de igne in ligno formam introducente. Sic etiam in persona peccatrice requiruntur septem dispositiones in remissione peccatorum quas habuit maria magdalena. Prima est peccatorum cognitio. quia oportet quod peccator cognoscat se esse peccatorem. quoniam peritio morbi iniciu est sanitas. ut dicit Seneca. Et ideo dicit dauid. Amplius laua me ab iniquitate mea et a peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco etc. Hanc dispositionem habuit maria magdalena. ibi Cognouit quod dominus accubisset in domo symonis leprosi. id est peccatoris. Cognouit etiam quod dominus non despicit peccatores. Secunda est peccatorum contritio. ibi attulit alabastrum unguenti. Alabastrum est cor peccatoris in quo est unguentum preciosum et medicinale contritionis ad curandum peccata. Nam gutta huius unguenti curat omnes culpas peccatorum mortalium. Nam conclusio est theologorum quod vera contritio quantumcumque minima non est sine gratia. De isto unguento dicit dauid in psalmo cxiij. Qui sanat contritos corde scilicet a plagis peccatorum. et alligat omnes contritiones eorum. Tertia est male societatis vitatio. hanc habuit maria magdalena et tangit ibi. venit retro secundo etc. in quo innuit quod retro mittenda est mala societas. Nota quod dicit Origenes. de magdalena quod postquam fuit conuersa nunquam uoluit respicere hominem in facie nisi christum. quia occasione hominum transgresseratur deum. Ecce quomodo dimisit retro malam societatem iuxta iherosolimum christi. Vade retro sathanas. id est aduersarius. Marc. viij. quia mala societas aduersatur et impedit bonum saluationis. Ido vade retro. Quarta dispositio est oris confessio. ibi. lachrymis cepit rigare pedes domini. quia confessio debet esse lachrymosa ad pedes domini confessoris. Sic contra illos qui non confitentur ad pedes confessoris. sed aliter qualiter sedendo cum confessore vel extra spaciando vel supra altare appodiando etc. psal. vj. Laboraui in gemitu meo lauabo per singulas noctes. id est per singulas culpas mortales. quia oportet confiteri quodlibet peccatum in specie. Quinta spiritus oratio. ibi. et capillis suis tergebat. Sicut enim capilli consistunt in capite ita et oratio in ore cum qui

loquitur homo. Et sicut capilli sunt volatiles. ita et verba oris volant in aere. Qui diligit deum exorabit pro peccatis et continebit se ab illis et in oratione exaudietur. Eccl. iij. Sexta corporalis afflictio et tangit ibi. Et osculabatur pedes eius. Sic labia in osculando amittunt colorem. sic corporalis afflictio scilicet ieiunia cilicium facit amittere colorem. Item sic in osculatione pedum oportet humiliari. sic in corporali afflictione corpus humiliatur. unde dauid psal. xxxiij. Ego autem cum mihi molesti essent inducbar cilicio humiliabam in ieiunio animam meam. Septima est elemosinarum largitio ibi. Et unguento ungebatur pedes eius. pedes christi tangentes terram sunt pauperes qui debent ungi elemosinis. Isto modo christus quasi rigidus ad putandum efficitur suauis et mollis ad miserendum. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Mat. v. Tertia causa que concurrat in remissione peccatorum est causa formalis perfectiua que est charitas siue dilectio que dat perfectionem. hoc ostenditur ibi. dimissa sunt ei peccata multa. ratio. quoniam dilexit multum. unde sicut calore solis aer purgatur a nebulis. sic calore charitatis anima purgatur et purificatur a nebulis peccatorum formaliter. et hoc dicitur Esa. xliij. Beileui ut nubem iniquitatum tuarum et quasi nebulam peccata tua. Nota differentiam inter iniquitates et peccata. Iniquitates dicuntur peccata que sunt contra proximum ut diffamare vel male tractare eum. ergo dicuntur iniquitates. id est. inequalitates. Peccata vero dicuntur. peccata. id est. peccata acta. ut peccatum gula. accidie. vindicte etc. Nota etiam differentiam inter nubem et nebulam. Nubes dissoluitur vento aquilonis. nebula autem a calore solis. Sic peccata dissoluntur primo vento aquilonis. scilicet timore seruili quoniam timore damnationis homo incipit facere penitentiam. Deinde venit calor charitatis et dilectionis dei qui dissoluit peccata. patet ergo que est causa formalis perfectiua remissionis peccatorum. Sic etiam magdalena quod venit in ipsa primo uento aquilonis scilicet timore damnationis. Cum semel existens peccatrix ad inductionem sororis sue scilicet marie. ueniret ad audiendum sermonem christi in quo sermone uentus aquilonis percussit ipsam in corde dicens. O misera ego sum damnata etc. Et inde recedens cum lachrymis iuit ad domum suam. Et tunc uenit uentus australis. scilicet dilectionis et amoris dei et deuotionis. et ideo catat ecclesia. Flauit auster et fugauit aquilonem quoniam lauit cor marie penitentis imber sancti spiritus. Et uenit ad christum in domo symonis christus autem ideo ordinauerat ut comederet iuxta portam: et quod porta esset apta. et maria magdalena uenit flens stans retro secundo pedes domini. et in corde suo petiuit misericordiam dei et absolutiorem a peccatis quam uis ore non loqueretur. et semper amplius charitate inuicem amabat. Tunc christus motus misericordia dixit sibi. remittuntur tibi peccata tua. patet ergo quod charitas est causa formalis perfectiua remissionis

Sermo

peccatorū **I**do dicit deus. Ego sū ipse qui deleo iniquitates tuas propter me. et peccatorū tuorum nō recordabor. **Esa. xliij.** Quarta est causa finalis cōpletiva. hec ē fides de qua dicit thema. **F**ides tua saluam te fecit vade in pace. Quoniam peccator semp est i guerra cū deo q̄diu est in statu peccati mortalis **Q**uestio ē tñ hic. q̄re xp̄s at tribuit saluationez celestē magis fidei dicit. **F**ides tua rē. q̄ p̄nie di. p̄nia tua rē. v̄l remissioni di. remissio peccatorū te saluam fecit rē. **R**espōsio q̄ nulla p̄nia potest remittere peccata nisi sit in fide fundata. ideo penitētia infidelīū. scz iude orū vel aliorū nō remittit peccata. qz sine fide impossibile est placere deo **heb. xj.** Nota quomodo oīa opera penitētia fundat in fide. vñ peccatorū cognitio in fide fundat q̄ dicit q̄ b̄ r̄ b̄ est peccatū **I**te cōtritio ex fide ē q̄ dicit q̄ ex peccato mortali perditur gr̄a r̄ gl̄ia: incurrit pena. ideo dolet. tristat. r̄ p̄terit. **I**te p̄positū cautēdia peccatis ex fide est q̄ dicit q̄ caueam⁹ a peccatis. **I**tem oris cōfessio est ex fide que dicit q̄ i cōfessione remittunt peccata. **I**tem ieiunare est ex fide que dicit q̄ q̄ non punitur in hoc mundo punitur in alio. **I**dem de oratione. de elemosyna de iniuriarū remissioe vt deus remittat. **I**te restituere fidei ē que dicit q̄ non dimittit peccatū nisi restituat ablatū. **I**te cōicare fidei est que dicit. nisi mādūcaueritis carnē filij hoīs rē. **Joh. vj.** Ecce quare dicit sibi. **F**ides tua rē. **I**n q̄fū datur p̄nia tua. te saluā fecit. fide purificans cor da eoz. **Act. xv.** **F**ide purificās. suple de⁹ cor/da eozū scz peccatorū. **I**do fundetis vos in fide di. **C**redo in deū. mane r̄ sero.

Seria sexta post **J**udica.

Quollegerunt pontifices. id ē. plati. r̄ pharisei. id est doctores r̄ rectores populi scz vtrūqz brachiū. **p**silij aduersus ihm̄. **Joh. xj.** **S**icut sc̄pta mater ecclesia i die venris sancta recitat passionē xp̄i. put fuit executā r̄ practicata sic hodie sp̄am recitat fm̄ q̄ fuit ordinata tractata r̄ diffinita p̄ncipes iudeoz r̄ phariseos in **p**silio generali. **E**t de hoc erit sermo noster. **S**z p̄mo saluetur **x**go maria. **D**e isto generali **p**silio in quo mors christi fuit ordinata tractata et diffinita p̄ncipes r̄ phariseos. ego notaui tria puncta in sc̄cto euāgelio q̄ sūt. **p**positio maligna. diffinitio indigna. absentatio benigna **P**rimo notaui i sc̄cto euāgelio de isto **p**silio **p**positionē malignā quā fecerūt p̄tra xp̄m. **D**e qua dicit p̄ma ps euāgelij **Q**uollegerūt pontifices. i. plati r̄ pharisei. i. doctores r̄ rectores populi. **E**t vtrūqz brachiū **p**silium aduersus ihm̄ r̄ dicebāt. quid facim⁹. **H**omo multa signa facit si dimittim⁹ eum sic oēs credent in eum. r̄ veniēt romani r̄ tollent locum n̄m r̄ gētē. **E**cce h̄ **p**positio maligna in paucis

verbis. aliq̄s ipoz **p**posuit dicēt. **Q**uid facim⁹ q̄si diceret. quotidie tenem⁹ **p**silia r̄ nihil facim⁹ **I**ste homo destruit nos. **D**edignabant euz nō minare nomie pp̄rio. **I**ste homo multa signa facit. illuminat cecos. sanat contractos. resuscitat mortuos rē. **I**do erat ei magi credendū q̄ moy si q̄ non fecit tot signa. patz **Exo. iij.** **I**do si mittimus eum sic. i. viuere. omnes credent in eum. tanq̄ in regem messiā. r̄ veniēt romani qui destruent nos r̄ tollent nostrū locū r̄ gētē ciuitatem hierlm̄. put **Dan. ix.** **C**iuitatem dissipabit populus cū duce v̄turo r̄ finis eius vastitas. **H** fuit a saluatore **p**dictum. **Luc. xix.** **V**idens ih̄s ciuitatē fleuit sup̄ illam di. **S**i cognouisses r̄ tu qz ecce venient dies i te rē. r̄ nō relinquet lapis super lapidem rē. **I**do dimissis omnib⁹ alijs negotijs tractem⁹ de isto homie quid faciendū est. **E**cce hic **p**positio maligna. **D**e isto maligno cōsilio **p**phetavit iam ante iste sc̄ct⁹ patriarcha iacob. **Q**ui quādo debuit mori filijs suis **p**gregatis dixit. **C**ogregamini vt annunciē vobis i diebus nouissimis. **Gen. xlix.** **N**ota que v̄tura sūt vobis cōtra iudeos q̄ aliter exponunt **I**n diebus nouissimis. i. regis messie qui i vltima etate mūdi erat venturus. **D**e quo **Esa. ij.** **E**rit in nouissimis diebus **p**paratus mons domus dñi i vertice montiū. r̄ eleuabit sup̄ colles. r̄ fluēt ad eū oēs gentes. iudei r̄ expositores xp̄iani exponūt h̄ de christo. r̄ iacob filijs suis nūciauit singulatim dicēs vni post alterū que v̄tura erāt in sua tribu scz illa maiora. **E**t voluit q̄ symeon r̄ leui venirent simul coraz eo. qz ambo simul eēt p̄ncipes in eodem crimine **Q**uid⁹ dixit. symeon et leui fr̄es vasa iniquitatis bellātia. **I**n **p**siliū eozū nō veniet aīa mea. r̄ in cetū eoz nō sit gl̄ia mea. qz in furore suo occiderūt virū. i. xp̄m **x**tuosum quē dauid vocat dñm **x**tutum. in voluntate sua suffoderūt murū. maledict⁹ furoz eoz. qz perit/nax r̄ indignatio eoz. qz dura. diuidaz eos i iacob. r̄ disperdā eos in isrl̄. **Gen. xlix.** **N**ō symeon r̄ leui fratres nō generatiōe sed etiam in alicia r̄ imitatione. **I**do dixit christ⁹ eis **Joh. viij.** **V**os scz pharisei de tribu symeon r̄ p̄ncipes de tribu leui. vt dicit beatus **H**iero⁹. ex patre diabolo estis. **I**do dixit eis iacob **S**ymeon r̄ leui fratres scz filij diaboli homicide. vasa iniquitatis bellātia scz cōtra christuz. in cōsiliū eozū rē occiderūt virum. id ē. christū **E**t loquit de p̄terito de hoc quod erat futurū ex certitudine prophetie. suffoderūt murum. i. fidē catholicā quam christ⁹ fundauit. **E**t duodecim turrez fecit. scz. xij. articulos fidei. hūc murū suffoderūt p̄ncipes r̄ pharisei in sua voluntate r̄ nō in rei **x**itate. quia nō potuerunt destruere fidem catholicā diuidam eos i iacob rē. quia ex isto peccato iudei fuerūt diuisi r̄ dispersi per vniuersum munduz. **N**ota hic diuinam iusticiam. **I**sti iudei tractabāt mor

Feria sexta post Iudica

tem christi vt complaceret romanis : ne romani
venirent contra eos. et non timuerunt displicere
deo occidendo filium suum. **S**icut iuxta regulam the
ologie. per que quis peccat per hec et torquetur.
Sap. xj. Item Augustin. De pena tua pecca
tum tuum accusa. qz per romanos deus destru
xit eos scz per tyrum et vespasianum. Et sicut iudei
vendiderunt christum triginta argenteis. sic roma
ni vendiderunt triginta iudeos p vno denario
Et tota ciuitas hierusalē fuit funditus p roma
nos destructa. et omnes iudei vel occisi vel vediti
ppter mortem christi. **M**oraliter habemus
hic doctrinā. Si vultis qz deus non det puniti
onem vel destructionē. caueatis ne amore vel ti
more alicuius faciatis aliquid cōtra deū. verbi
gratia. Caueant seruitores vel famuli ne cōtra
deum complacent suis dominis et magistris.
als dominus puocabit eos contra ipsos. **I**sta ē
causa quare in curijs dominoz illi q sunt ab eis
magis dilecti veniunt ad malum finem et destru
ctionem. **I**dem de dominis cōtra deum compla
cendo subditis nō puniēdo ipsos fm q iusticia
requirit. quia surgunt cōtra eos et sunt eis pdi
tores. iuxta regulā. per que quis peccat et **I**dem
de mulierib. **C**aveat mulier ne amore vel timo
re cōsentiat viro de corpore suo aliqd ptra deum
et. quia als deus puocabit sibi virum et. **P**er op
positum caueant viri ne ad complacendū vxori
bus ornamentis et vanitatib. faciāt contra deū
scz vsuras furta et. als deus puocabit mulierē
aduersus virum. quia faciet aliquid contra ho
nozem viri. **I**dem de filijs erga parentes et econ
uerso. fm deum potest homo complacere omni
bus sed nō cōtra deum als et. **A**utoritas dauid
ps. ljj. **D**eū non inuocauerūt illic trepidauerūt
timore vbi non fuit timor. quoniam deus dissipā
bit ossa eorum q hominib. placent. confusi sunt
quoniam deus spreuit eos. **N**ota ossa eorū. id est
bona tēporalia qbus sustētamur vt homo sustē
tatur ossibus qui hominib. placent scz cōtra de
um. pphetia fuit dauid illoz iudeoz de cōsilio
dicētū. **Q**uid facimus. qz hic homo multa signa
facit. **M**oraliter sicut rex dat certum signum
vel diuisim suis militib. vel sicut pastor signat
oues suas certo signo. sic christus suis electis dat
tria signa spiritualia scz signum creatiōis. adop
tionis. signum recōciliationis. **P**rimū signum
est imago dei expressiuū trinitatis. scz memoria
intelligētia. et volūtas. hoc signum datur a deo
in creatione anime quēadmoduz rex in moneta
quam facit auri et argēti imprimit suaz imaginē
Secus in alia moneta de cupro vel stanno. sic de
us ab inicio fecit monetam de plūbo siue stāno.
scz creaturas irrōnales. deinde fecit monetā d au
ro scz hominē. et imposuit signū imaginis **Q**uo
niam sicut deus vnus est tres psonē. ita anima
vna est tres potentie. **Gen. ix. Ad** imaginez dei

quippe factus est homo **D**e isto signo dicit dauid
Signatum est sup nos lumē vultus tui domine
nō dicit infra. nos scz in carne. nec intra nos scz
in sensualitate. **S**uper nos scz in anima in q de
pater imprimit memoriā. filius intelligentiam.
spūsanctus voluntatē. **E**t iste tres potentie sūt
vna anima sicut pater filius et spūsanctus sunt
vnus deus. hec imago est pulcherrima quādo est
sine peccato. **S**ed deturpat horribiliter ex pecca
to mortali. **S**ed hoc signū non sufficit ad salua
tionem. **S**cōm signum dicit adoptionis qd da
tur in baptismo. **D**octrina ē in sacra theologia:
qz in baptismo datur quoddam signū in anima qd
a sanctis doctorib. dicitur character pulchrū signū
ad instar stelle in fronte. **I**deo **J**ohes baptista
et **M**aria voluerūt baptizari a christo. lz fuis
sent sanctificati in vtero matris vt haberēt signū
characteris **D**e isto signo dicit apostolus aliquib.
quos baptizauerat. **C**redentes signati estis spi
ritu pmissionis sancto qui est pignus heredita
tis nostre. **Eph. j. Nota** pignus hereditatis.
qui tenet pignus securus pot esse de debito pro
missio. **I**ta signum characteris est signum certum
de gloria habenda. ideo pueri nouiter baptisati
quādo decedūt ad portam paradisi ostendūt si
gnum: et statim habent ingressum. **I**dem dicit. pi
gnus hereditatis. ex pmo signo nullus cōsequit
ur hereditatem paradisi sicut nec filius bastar
dus hereditatem patris qstūcumqz assimilet pa
tri. ppter hoc pueri quādo moriunt ante baptis
mū tanqz bastardi non psequunt hereditatē pa
radisi lz assimilent deo ex pmo signo. qz non sūt
filij legitimi per baptismū. **I**deo dicit christus.
Amen amē dico vobis nisi qd renatus fuerit ex
aqua et spiritu sancto nō potest intrare in regnū
dei. **Joh. iij. Tertium** signum est recōciliationis
qd datur in penitētia quādo deturpati estis pri
mis duobus signis p peccata homo recōciliaf
deo p veram penitentiā pterēdo de peccatis cō
fitendo. etiā quādo cōfessor absoluit. tūc dat in
aia quoddam signū qd dicitur ornatu ad instar
vnius pulchri crinilis qd portat a nobili domi
cella in fronte. qd signum quando videtur a de
monibus quādo anima p mortē egredit de cor
pore demones fugiunt et in receptione vnius si
gni duo alia signa pulchrificant et decorant. hoc
signum petebat dauid a deo dicēs. **F**ac mecum
signum in bono vt videāt qui me oderūt scz de
mones. et cōfundantur quoniam tu domine adiu
uisti me. et cōsolatus es me. ps. lxxxv. **D**icatur
quomodo in morte veniūt demones vt tollant
animā suam. **S**ed virgo maria obtinuit pro gra
tia singulari qz in morte sua non videret demo
nes. **I**n hoc puncto oportet nos venire et in isto
conflictu et nescimus si hodie vel cras. lz qn aia
portat secum hoc tertiū signū. **D**emones pfulsi
fugiunt et angeli boni ipam recipiunt et associāt

Sermo

Ido omnino habeam hoc tertium signū. Ecce quare dicit hic homo sciz christus verus deus et homo multa signa facit in suis ouibus. id ē. electis. non solum signa corporalia. sed etiam spiritalia. ecce tria p̄dicta. Secūdo notauī in euangelio de illo consilio diffinitionē indignā. quia indigne et iniuste fuit ibi cōclusum et diffinitum q̄ christ⁹ moreret. De hoc dicit secūda ps euangelij. Unus autem ex ip̄s Cayphas nomine cū esset pontifex anni illius dixit. vos nescitis q̄cōq̄ nec cogitatis. quia expedit vobis vt vn⁹ homo moriatur p̄ populo ne tota gens pereat. hoc autem a semetipso nō dixit. sed cum esset pontifex anni illius p̄phetauit. quia iesus moritur⁹ erat p̄ gente. et nō tm̄ pro gente: sed vt filios dei qui erant dispersi cōgregaret in vnum. ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerēt eum. Ecce diffinitio indigna et cōclusio illius cōsiliij. Nota practice quomodo cōsiliū currit de voce in voces et quilibet in loco suo dicebat vortum suū. Et videtur q̄ in isto consilio erant diuisi. Quidam dicebāt q̄ christus omnino moreret. quoniā christus cōfundeat eos coraz populo. idō rē. Quidam ad idem q̄ moreret. Ratio est quia tot⁹ populus sequit eum nobis dimissis et neglectis rē. Quidam autē qui erant p̄ christo sed occulte. sicut ioseph ab arimathia. de quo Luc. penult. q̄ non cōsensit consilio et actibus eorū et gamaliel. de quo Act. v. et nicodemus de quo Joh. iij. q̄ dicebāt cum tempus messie sit cōpletum antēdatis ad signa que facit. et ad testimoniu qd̄ Johānes sibi fecit. non audebant dicere clare q̄ esset messias. quia occidissent eos. libenter tamē euz saluassent. Item dixit nicodemus de quo Joh. viij. vbi ait. Nūquid lex nostra iudicat homines nisi prius audierit ab ip̄o et cognouerit quid faciet. quasi diceret. fiat sibi p̄cessus fm̄ lege nec moriatur sic subito. hoc dicebat nicodemus ad hunc finem. quia forte iterum cōuerterent sicut ministri: quos miserunt ad capiendū christū fuerunt cōuersi dicentes. nunq̄ sic locutus est homo. Alius dicebat q̄ sufficeret p̄ceptum penale ne decetero p̄dicaret. Ali⁹ dicebat q̄ teneretur captus vel arrestatus in suo loco de nazareth et sufficeret. Alius q̄ p̄ciperetur populo ne audirēt ip̄m decetero. et sic cessaret sua p̄dicatio paulatim. Alius dicebat q̄ mitteret in carcere cum pane et aqua vt moreret ibi. Alius dicebat q̄ exularent eum de patria. Alius dicebat q̄ captus et ligatus mitteret romano impatori cum p̄cessu quomodo faciebat se regem iudeoz rē. Ali⁹ dicebat q̄ recurrerēt sup hoc ad pilatum q̄ erat ibi p̄ impatore. ita q̄ in dicto consilio non erant concordēs. Tūc Cayphas qui erat pontifex anni illius qui p̄sidebat in cōsilio auditis votis et rationibus omniū dixit. vos nescitis quicq̄. id est. ignorantes estis. nec vos domine nicodeme

dāt bonū p̄siliū. nec vos dñe talis rē. Et cōcludit diffiniendo dicēs. Expedit vobis vt vn⁹ homo moriatur p̄ populo et non tota gens pereat. Super hoc dicit Joh. Hoc a semetipso non dixit: sed cum esset pontifex anni illius p̄phetauit q̄ iesus erat moriturus p̄ gente. quicq̄ ibi fuit malicie fuit a Caypha. s; q̄ christus moreretur vt saluaret sibi credentes et obedientes. hoc fuit a spiritu sancto qui p̄phetauit ore mali p̄tōficis quē admodū fuit locutus ore animalis. vt patz de asino balaam. Tūc dederunt sententiā mortis contra christuz cum notario publico mādantes q̄ caperet vbiq̄ inueniret. De isto cōsilio p̄phetauit dauid dicens. Quoniā declinauerūt te. id est. cōtra te mala. cogitauerūt consilia que non potuerunt stabilire. id est. refrenare. ps. xx. imo vnus dicebat vnum. aliue aliud rē. Nota cum dicit Declinauerūt et non tenuerūt. Declinatio fm̄ gr̄maticos fit p̄ sex casus. scilz nomi/natiuū. Sic iudei declinauerunt christū per sex casus. Primus est nominatiuus a nominando quando ip̄i videbant christum nominabant ipsum sic. Ecce homo vorax potator vini et amic⁹ publicanorū. Matth. xj. Nam postq̄ christus fecit quadragesimā duram dando exempluz penitētie p̄sonis cōtemplatiuis et spiritualib⁹ post modum incepit predicare et tenuit vitam cōmunem comedendo et bibendo cōmunia exceptis carnibus. dando exemplum p̄dicatozib⁹ qui habent laborare vt caueant ne ex nimia abstinentia habeant dimittere p̄dicationem. Ido iudei dicebāt. Ecce homo vorax rē. Secūdus casus dicitur genitiu⁹ a generando dicēs. Nōne hic est fabri filius. nonne mater eius dicit maria. et fratres eius iacob⁹ et ioseph et symon et iudas. et sorores ei⁹. nōne oēs apud nos sunt? vnde ergo h̄ om̄ia huic? Matth. xij. Tertius casus dicitur datiuus a dando. quia om̄es gratias quas christus dabat interpretabatur in maluz dicētes. hic non eijct demonia nisi in beelzebub p̄ncipe demoniorū Luc. xj. Idem d̄ gratijs spiritualibus et remissione peccatorū dicētes. hic blasphemat Mar. ij. Quartus casus dicitur accusatiu⁹ ab accusando. quia accusabant ipsuz de criminib⁹ lese maiestatis vt moreretur dicentes. hunc iue nimus subuertentē populū nostrum. et phibentem tributa dare cesari. et dicentem se regē xp̄m esse. Luc. xxij. Quint⁹ casus dicitur vocatiu⁹ a vocādo dicēs. veni demoniace veni samaritane nonne bene dicim⁹ nos quia samaritan⁹ es et demonium habes. Joh. viij. Sext⁹ casus dicitur ablatiuus ab auferendo. auferētes sibi sanctitatem nō realiter sed x̄baliter dicētes. Nos scim⁹ qz h̄ homo peccator est. Joh. ix. Non ē h̄ homo a deo. qz sabbatū nō custodit Itē auferēbāt sibi populuz dicētes. Quid eū auditis insanit et demoniū h̄. Joh. x. Ecce quomodo declinauerūt

In vigilia palmarum

um per omnes casus. Et ideo dixit propheta. **Q**uoniam declinauerunt et cetera. Moraliter nota hoc super hoc ut filios dei. id est predestinatos congregaret in unum id est in unam ecclesiam ex iudeis et gentilibus constitutam ut esset unum ovile sicut et unus pastor. Et inuenio quattuor congregationes factas a christo ihesu. **P**rima est misericordia diuinali. Secunda de iusticia vniuersali. Tertia de saluatione celestia. Quarta est damnatione eterna. **P**rima fuit quoniam congregabat infideles et paganos ad unam fidem. baptismum. vitam. et pacem. **E**ph. iij. vnus dominus. vna fides. vnusqueque baptismus. vnus deus et pater omnium et cetera. De ista congregatione dicit ipsemet. Hierusalem hierusalem que occidis prophetas. quoties volui congregare te quemadmodum gallina congregat pullos sub alas et noluisti et cetera. **M**at. xxij. Nota quomodo ad instar gal-line que habet pullos clamabat predicando ut congregaret gentes sub alas scilicet credentie et obediencie. De quibus dauid dixit. Sub umbra alarum tuarum et cetera. Si ergo volumus euadere et fugere milium inferni ad instar pulloz. ponam nos sub alas christi. **S**ecunda congregatio est iusticie vniuersalis. et erit in die iudicii mortuo antichristo. tunc omnes congregabuntur coram christo. Ratio quia ipse dabit tunc retributionem secundum opera que fecimus bona vel mala. De ista congregatione auctoritas **M**at. xxv. Cum venerit filius hominis in sede maiestatis sue congregabuntur ante eum omnes gentes. Tertia congregatio de saluatione celesti et erit quoniam christus dicet bonis qui erunt a dextris. Venite benedicti et cetera. **M**at. xxv. qui statim virtute glorie ascendent in altum in societatem christi. angelorum et sanctorum. de quo dicit christus **M**at. xij. In tempore messis dicite messoribus. Colligite primum zizania et alligate ea in fasciculos ad comburendum. triticum autem congregate in horreum meum. Quarta congregatio erit de damnatione eteruali quando data a christo sententia damnationis contra malos dicentes. Discedite a me maledicti et cetera. omnes simul in corpore et anima cadent in inferno. de ista congregatione auctoritas **E**sa. xxij. In die illa visitabit dominus super miliciam celi in excelsis. et super reges terre qui sunt super terram. Et congregabuntur in congregatione vniuersalis in lacum et claudentur ibi in carcere: et post multos dies visitabuntur. **T**ertio notauimus in secundo euangelio hodierno absentationem benignam scilicet ex parte christi. quia determinato et concluso consilio sciens christus quoniam nondum venerat tempus et hora passionis sue recessit et abscondit se. De hoc dicit tertia pars euangelii. ihesus autem iam non palam ambulabat apud iudeos. sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitatem que dicitur effrem. et ibi morabatur cum discipulis suis. Ecce hic absentatio benigna. quia dominus et creator voluit cedere a iudeis maliciosis et fugere in ciuitatem effrem

iuxta desertum postquam fuit data sententia mortis contra eum. Moraliter datur in hoc nobis christus exemplum et instructionem fugiendi mortem spiritualem. quia mors corporalis non potest vitari. nec potest quis eam fugere. Nam in consistorio sancte trinitatis datur sententia mortis contra peccatorem. Auctoritas **E**zech. xvij. Anima que peccauerit ipsa morietur. nec aliquis potest se excusare de peccatis. est ergo nobis remedium ad instar christi fugere et ire in ciuitatem effrem que interpretatur fertilis et abundans que significat penitentiam que fertilis est abundans in gratis virtutibus et meritis in remissionem peccatorum mortaliu[m] quantum ad culpas et etiam quantum ad penas. Auctoritas. **O**mni habenti dabitur et abundabit ei autem qui non habet. et quod videtur habere auferetur ab eo. **M**at. xij. Nota omni habenti scilicet veram penitentiam. dabitur scilicet remissio peccatorum et gratia. ei autem qui non habet scilicet penitentiam. bona temporalia prelatio domini diuitie auferentur ab eo scilicet per mortem vel quod videtur habere scilicet de bonis spiritualibus auferetur ab eo. et dicitur quod ciuitas effrem erat iuxta desertum et parua ciuitas depopulata. quia ciuitas penitentie quasi deserta est. quia pauci habitant in ea imo a multis despicitur et dimittitur. **I**deo dicit christus quod angusta est porta et ardua via que ducit ad vitam. et pauci sunt qui inueniunt eam. **M**at. vii. **I**deo de penitentia dicitur in terra deserta inuisa. id est sine via. quia pauci inde transeunt et iniqua scilicet sine aquis deliciarum. **E**cce bonum quod persequitur ex penitentia sic ut in sacro apparui tibi. ut viderem virtutem tuam et gloriam. **p**s. lxxij. **I**deo christus **M**at. iij. Penitentiam agite. id est. ad ciuitatem effrem confugite si sententiam eterne mortis vultis euadere. Deo gratias.

In vigilia palmarum sermo.

Subleuatis oculis iesus in celis dixit. venit hora clarifica filium tuum **J**oh. xvij. Totum sanctum euangelium hodiernum est vna deuota et sancta oratio quam dominus fecit coram discipulis suis in nocte passionis. Et continentur tria puncta in euangelio scilicet dispositio conueniens. postulatio sufficiens allegatio proficiens. **P**rimo christus disposuit corpus cum anima conuenienter. **S**ecundo postulauit sufficenter. **T**ertio allegauit prudenter. **H**ec tria debet quilibet obseruare in sua oratione si cupit a deo exaudiri. **H**ec tria ostendunt subtiliter in themate proposito. **p**rimo ibi. **S**ubleuatis oculis ihesus. secundum ibi. dixit scilicet orationem suam postulando patri. tertia ibi. **V**enit hora clarifica filium tuum. **E**cce hic petitio sufficiens. **P**rimo dico quod in sancto euangelio ostenditur de deuota oratione christi dispositio conueniens necessaria orationi. scilicet gestus corporis

Sermo

Quod? pueniens necessari^o orationi int^r alios est eleuare oculos vsus celū. Ratio. qz fm **P**ama scenū. o^ro est ascēsus mentis in deū. conuenit ergo vt corpus p^rcordet cū anima. qz sicut ania eleuat oculos spirituales in deū q^z etiā corpus eleuet oculos carnales vsus celū. **D**e hoc hēmus expimentū in natura d^r brutis animalib^{us} q^z quando sunt in magna necessitate eleuat oculos versus celū instinctu nature quasi petentes auxiliū creatoris. **N**ota d^r hoc historiā **J**obel. j. **D**e magna siccitate z fame que fuit in terra p^rmissionis int^r q^z iumenta nō inueniebāt herbā ad comedendū nec aquā ad bibendū. tāta erat sterilitas z siccitas fontū int^r q^z animalia ibāt congregata quasi boies facientes p^rcessionē mugientes z versus celū oculos leuantes quasi a deo auxiliū petētes. dicit textus. **B**estie agri quasi area sitiens imbrem suspexerūt ad te qm^z siccati sunt fontes aquarū z ignis deuorauit speciosa deserti **J**obel. j. **N**ota suspexerūt. i. sursum aspexerūt **R**atio. qz qm^z ille q^z h^z clauas ad panes vel vinū est crudelis filijs et p^ruitorib^{us} d^rni. qz nō vult eis dare panē nec potū. remediū qd^z h^znt filij z seruitores est recurrere ad ad p^rem. Sic totus mūndus est domus dei. **A**ncilla seu captiua cui d^rns cōmisit clauas panis vini et fructū ē natura. sic em^z ordinauit deus q^z p^r manus suas habeamus oīa necessaria vite humane. **N**os x^o sumus filij z p^ruiores d^rni quib^{us} quādoq^z ancilla ista. s. natura est aspa et dura z rudis. qz nō vult dare vinū aquā blada. **I**deo recurrēdū est ad patrē. sic fecerūt aialia. **I**dem et fecerūt aues. vnde sel^r deus fecit **J**ob questionē di. q^zs p^rparat coruo escā suā qm^z pulli ei^{us} clamant ad deū vagientes. eo q^z nō habēt cibos. **J**ob. xxx. viij. **N**ota sup^r h^z dicūt glōse et postille q^z coruus est multū zelotipus de vxore sua. et qm^z filij incipiunt habē plumas. tūc plume sunt quasi albe ad modū cinerū. tunc coruus dubitans an sint filij sui. nō vult eis puideri nec p^rmittit q^z mater ministret eis cibum quoulsq^z mutant plumas et efficiuntur nigri z interim transeunt plures dies. tunc dicunt q^z suspicientes versus celum clamant et deus mittit eis rorem de quo viuunt. **D**e hoc interrogauit deus. **J**ob di. **Q**uis p^rparauit coruo zc. **E**t nesciuit respondere. **S**ed huic questioni r^rndit dauid dicēs **Q**ui dat iumentis escam ip^oz z pullis coruorū inuocantib^{us} eū instinctu naturali. **Q**ui. s. de^{us} q^z dat. **N**ota etiā hic q^z dicit b. **H**ierony. se inuenit se in annalibus hebreorūz de piscibus maris. q^z p^r decē dies añ diē iudicij leuabūt se sup^r aq^zs maris clamantes versus celū magnis clamorib^{us} q^zs nemo intelligit nisi deus. **Q**uāto ergo magis nos q^z habem^{us} rationē et intellectū debemus ad ip^z recurrere in necessitatib^{us} nostris z piculis leuantes oculos nostros vsus celū orando zc. **A**utoritas. **C**ū ignorem^{us} qd^z agere debeam^{us} hoc solū

habem^{us} residū. vt oculos nostros dirigam^{us} ad te. **V**erbū fuit illius sancti **J**osaphat. ij. paraly. xx. **I**deo d^r. **A**d te leuauī oculos meos zc. **H**ūc modū fuaui x^ps in nocte passionis qm^z iā iudei veniebāt ad capiendū eū ip^e subleuatis oculis i celū dixit. s. orationē suā dans nobis exemplum vt in n^ris necessitatib^{us} et piculis idē faciam^{us}. m^z nō sunt dimittenda oīa remedia naturalia si haberi p^rnt. si x^o h^z nō p^rnt debemus recurrere ad deū q^z nunq^z deficit nisi sit defectus noster. quia eleuamus oculos corporalis versus celū. sed non cor. imo sunt multi q^z dicunt pater noster ore vel **A**ue maria. et in corde cogitant de coquina vel de taberna. **H**ec est vna d^r rationibus quare de^{us} nō exaudit o^rones nostras nec p^rcessionē quas facim^{us}. qz nō dicimus bⁿ o^rnes et letanias ore z corde. oⁿde modū dicēd. qz distincte z reuerent^{er} supplicat pape vel regi als indignat^{us} vt nihil obtinet. imo sunt multi qui qm^z habent dicere officium querūt locū indetū vt nō habeant occasionē cogitādⁱ que dicūt vt plateā. secus fuit antiquit^{us}. ideo tunc exaudiebant^{ur} statim a deo z habebant remediū z mō nihil. imo malū multiplicat **I**deo apls. j. **C**hoz. xiiij. **S**i orem lingua suppletm^z mēs mea sine fructu est. ppter hoc dixit ihs iudeis orantibus solū ore **P**opul^{us} hic me labijs honorat cor aut^{em} eoz longe est a me. qz vnus cogitat de coquina alius de taberna ali^{us} de foro zc. **I**deo sine causa colunt me. i. sine vtilitate **M**atth^z tbei. xv. **S**i ergo vultis exaudiri in vestia orationibus eleuate simul oculos corpis et anime versus celū. **E**t hec est dispositio pueniens quaz te nebat etiā rex dauid di. **A**d te leuauī oculos meos qui habitas in celis. **E**cce sicut oculi zc. **N**ota practice quōd fui respiciūt man^{us} d^rni. s. qm^z eis benefaciet. **I**dē de ancilla i manib^{us} d^rne. **S**ecūdū qd^z requirit deuota et pfecta oratio est postulatio sufficiens. qz in o^rone hō debet petere p se pmo. deinde p alijs. **S**ic fecit x^ps postq^z dispositus corpus in gestu. tūc petijt sufficient^{er} z cōplete. **P**rimo p se di. pater venit hora. s. passionis clarifica filium tuū vt filius tuus clarificet te qz gl^ra filij redundat in gloriā patris. **C**larificare idē est qd^z glorificare vt clare cognoscat. **N**ō. x. clarificationes ch^ristus petijt inquātū hō z obtinuit. iuxta. x. humilitates quas in passiōe habuit et sustinuit. **P**rima clarificatio q^z exquo humiliabat^{ur} vt pateretur in cruce petebat vt exaltaret^{ur} z clarificaret^{ur} in celo p signa diuinit^{is} ostensa. qd^z ppletū fuit qm^z in passiōe tenebre facte sūt sup^r vniuersaz terrā z sol obscurauit se. **M**atth^z xxvij. quasi dolerent serui de morte d^rni sui induentes se de nigro. **E**cce p^rma clarificatio ostēdēt creatura q^z ille q^z patiebat^{ur} erat creator. **S**ecūdo petijt vt clarificaret^{ur} in terra. exquo humiliabat^{ur} in terra p passiōez. qd^z cōpletū fuit qm^z terra mota est z petre scisse sunt z monumenta apta sūt

In vigilia Palmarum

Matth. xvij. Tertio vt clarificaret in inferno ad quē descendebat. qđ cōpletū fuit qñ aia xp̄i i limbo apparuit sc̄tis patrib⁹ ibi existentib⁹. ⁊ mlt̄a corpa sanctorū q̄ dormiebāt surrexerunt sicut **A**braam **I**saac **J**acob dauid et apparuerūt multis in ciuitate reuelantes gloriā quā habebāt in limbo. Quarto vt clarificaret in cordib⁹ romanorū s̄b quib⁹ humiliabāt patiēdo. qđ completū fuit qñ centurio et alij viderunt que fiebant. dixerunt vere filius dei erat homo iste. **M**atth. xvij. Quinto vt clarificaret in cordibus iudeorum q̄ erant vltra centū mille in illa platea. sc̄z in monte caluarie q̄ venerant ppter festū pasce in hierusalē. qđ cōpletū fuit qñ omnis turba eorū q̄ simul aderant ad spectaculū istud. Et videbant que fiebant pcutientes pectora sua. ⁊ reuertebātur. s̄. illuminat. **L**uce. xxiij. di. **O**miseri qđ fecimus. **I**tē laro fuit clarificatus in suo intellectu dicens. **M**emento mei dñe dū veneris ⁊c. **S**exto vt clarificaret in corpe qđ humiliabāt ad sustinendū flagella clauos coronā spinarū. iō p̄ clarifica filiū tuū. qđ cōpletū fuit in resurrectione qñ do surrexit gloriofus impassibilis ⁊c. **R**oman. vj. **X**p̄s resurgens ex mortuis iam non moritur mors illi vltra nō dñabitur ⁊c. **S**eptimo vt clarificaret in apl̄is et discipulis di. **P**ater venit hora. s̄. dispsio ap̄lorū q̄ pdiderūt fidem. qđ cōpletū fuit qñ in die resurrectionis apparuit eis ⁊ gauisi sunt discipuli viso dño et illuminati fuerūt in vera fide. **J**oh. xx. **O**ctauo vt clarificaret in angelis sub quib⁹ humiliabāt ad recipiendū p̄fortationem di. **P**ater venit hora vt sim p̄fortat⁹ ab angelo. ideo clarifica filiū tuū. qđ fuit in die ascensionis qñ ascendit sup omnes angelos **E**phc. j. **C**onstituens eū in celestibus ad dexterā suā super omnem p̄ncipatū virtutē et dominationez et omne nomē qđ noiat nō solū in hoc seculo. s̄ etiā in futuro. **M**ono in omnib⁹ gentib⁹ mō di. pater venit hora. s̄. vt humiliet sub omnib⁹ gentibus. **I**deo clarifica filiū tuū vt cognoscat p̄ fidem et honorez ab omnib⁹. qđ cōpletū fuit tēpe ap̄lorū qñ in omnem terrā exiuit sonus eorū. **D**ecimo vt clarificet in iudicio di. pater venit hora sc̄z humilitatis vt iudicet ab hoīb⁹. clarifica filiū tuū vt sit iudex oim creaturaz **P**hilipen. ij. **H**umiliauit semetipm factus obediens vsq; ad mortē ppter qđ et deus exaltauit ⁊c. **M**ozalit̄ exēplo xp̄i si volum⁹ exaltari in paradiso humiliemus nos in hoc mundo. qz q̄ plus se humiliat in hoc mundo magis exaltat in alio **N**ota ad hoc disputationē ⁊ questionē ap̄lorū in via quis ip̄oz esset maior in paradiso. **M**atth. xvij. **E**t quilibet fecit suā rationē. **P**rimo sanctus petr⁹ q̄ erat vicarius xp̄i. **E**t nota quō deus posuit exaltationē ⁊ maioritatē in virtute humilitatē que ab omnibus pōt haberi. **S**ecō xp̄s in sua oratione postulauit sufficienter p nobis qñ dixit. **S**i

dedisti ei potestātē omnis carnis vt omne qđ dedisti ei p̄ p̄destinationē det eis vitā eternā. **N**ota sicut dedisti ei. s̄. filio tuo xp̄o. qz de se loq̄bat̄ p̄tatem ois carnis. **I**n sacra sc̄ptura tā in veteri testō. q̄ in nouo testō caro sumit̄ p homine. **D**ō. ps. lxxij. **A**d te ois caro veniet. s̄. humana veniet. s̄. ad iudiciū. **I**tē **E**sa. vi. **V**eniet omnis caro vt adoret corā facie mea. **I**tē **J**oh. j. **V**erbum caro factū est. s̄. filius dei hō fact⁹ est. **D**icit ḡ dedisti ei p̄tātē ois carnis humane. vñ dō. **D**ia subieisti sub pedib⁹ ei⁹ ⁊c. **N**ota h̄ qñq; p̄ditiones gētiū in h̄ mūdo. p̄ma ibi **O**ues q̄ signāt simplices p̄sonas et ignorantēs p̄cepta dei fuantes. tales dicunt̄ oues pastoꝝ xp̄i. **S**ecō ibi boues que signant p̄sonas p̄fecte vite qui h̄nt duo cornua sc̄z sane doctrine et sancte vite q̄bus pcutiūt gentes mūdanas dando exemplū bone vite vt arēt terrā corp̄is et faciāt fructū p̄nie. sed nō portāt onus. s̄. p̄lationū nec diuitiaz. **N**ota cū dicit boues vniuersas in feminio et nō in masculino genere. qz vacce. i. p̄sone spirituales et p̄fecte dāt de lacte vberū veteris et noui testi p̄dicando ⁊c. **T**ertia ibi insup et pecora campi. que sunt in fido les que subijciunt xp̄o siue velint siue nolint. s̄. mō ip̄m negent dicendo nolunt eū. **Q**uarta ibi **V**olucres celi. s̄. p̄templatiui q̄ volāt in altuz ad instar auiū **Q**uinta ibi. **E**t pisces maris. s̄. negociatoꝝ. **O**mnes isti subijciunt xp̄o dño. **E**cce quare dicit. dedisti ei p̄tātē ois carnis. **H**ec potestas ei fuit data quā deus pater in consistorio trinitatis ordinauit qz eius filius incarnaretur. tunc simul ordinauit curiā sui primogeniti vt tales essent p̄silitarij. s̄. patriarche p̄phete apl̄i ei⁹. milites sunt martyres. camerarij et scutiferi: vt daret eis vitā eternā. qz p̄ meritū passiōis habemus introitū ad gloriā quā amiseramus p̄ adā. **A**utoritas. **Q**uos p̄sciuit et p̄destinauit conformes fieri imaginis filij sui vt sit ip̄e p̄mogenitus in multis fratrib⁹. **A**d **R**oma. viij. **S**icut ḡ cristus in sua oratione petijt. x. clarificatiōes. sic et postulauit p̄ suis a patre sibi creditis ⁊ ordinat̄ p̄ p̄destinationē vt daret eis vitā eternā. ⁊ declarauit. quid est vita eterna. di. **H**ec ē vita eterna vt cognoscat te solū verū deū. et quē misisti ihm xp̄m. **C**ontra errores iudeorū q̄ ponūt suā gloriā in ip̄o leuiathan et in habundantia bonorū tpaliū. **E**t agarenorū q̄ ponūt eā in melle lacte ⁊ in mulieribus virginibus ⁊c. **C**ontra quos dicit xp̄s hec est vita eterna. **N**ota solū deū verum. **S**up hoc dicit arrius hereticus qz solus p̄s est verus deus cū dicit solum verū deum. **S**ed nota. qz hec dictio exclusiua solum potest addi subiecto vel p̄dicato. ita qz potest esse de subiecto vel p̄dicato excluso. **S**icut si ego dicerem vni iurato huius ville. vos solus estis iuratus. s̄. excludendo alios ⁊ tunc esset falsa **S**ed a p̄te p̄dicati esset vera dicendo vos estis iuratus solū. sc̄z ex

Sermo

cludendo. alia officia. Et tunc esset vera. Idem
d̄ ista. vt cognoscant te solū vez deū excludēdo
humanitatē. et tunc est vera. qz pater est solū de
us. et nō est hō. Idē de spiritu sancto. sed fili nō
est deus solū. sed est deus et hō. sicut de illo q̄ es
set baliuus et iuratus nō est vez dicere vos est
iuratus solū. qz etiā est baliuus. In hoc ergo cō
sistit gloria videre xpm vez deū et hominē. Ec
ce quō xps petijt gloriā p̄ suis p̄destinati. Que
stio si dicat. Quare optebat eū petere si p̄desti
nati erant. qz p̄destinatio infallibilis est. S3 stul
ta est hec questio rō. qz si aliq̄s dñs ordinauit fa
cere aliquod instrū ad quod faciendū tā se p̄pa
rat notarius iā recipit p̄gamentū incaustum r̄c.
Si dicere notario quare recipistis p̄gamentū
calamū r̄ h̄mōi. responderet q̄ ideo. qz aliter in
strumētū nō potest scribi. Idem de diuina p̄
destinatione. instrūa quib⁹ diuina p̄destinatio cō
plet et p̄ficiunt sunt passio et mors xpi. oratio. bo
na opa bona vita hoīs et p̄niā p̄teri de peccatis
p̄stiteri r̄c. Ista sunt instrumēta quibus p̄desti
tus venit ad effectū p̄destinationis. Dicūt qui
dā. qd̄ optet me facere p̄niā. qz si p̄destinatus
sum r̄c. Sic quō in libro vite non scribit tal erit
saluus. Sed etiā ponit rō. s. opa et via ex q̄bus
saluabit. verbi grā. Talis saluabit. qz statz bap
tizatus morit. si dicat. Quid optet ip̄m bap
tizari. R̄sides. qz illud cadit sub p̄destinatōe. Itē
talis saluabit qz humiliabit. talis qz restituet.
Idem de p̄scitis nō solū scribit talis damnabit
Sed etiā scribit rō r̄ causa quare damnabitur.
Sciens q̄ xps q̄ p̄destinati venirent ad gloriā
p̄ suā orationē et passionē. ideo orauit. Greg. in
p̄mo dyalogoz Ipsa eterni regni p̄destinatio
sic est ab omnipotenti deo disposita vt ad hāc di
lecti ex labore pueniant quatinus postulādo me
reā accipe qd̄ eis omnipotens de⁹ ab eterno di
sposuit donare. Moraliter sicut xps curauit n̄
solū de se sed etiā de suis ad p̄curandū eis salua
tionē. Sic quilibet dñs r̄ pater familias nō solū
tenet saluare seip̄m. sed etiā tenet p̄curare salua
tionē suis famulis r̄ domesticis. Inducant dñi
vt inducāt suos captiuos r̄ infideles ad bap
tizari. Item q̄ filij et famuli r̄ ancille audiāt missā
p̄stean̄ cōmunicent quolibet anuo. als̄ dic̄ scri
ptura. j. thimo. v. Si q̄s suoz et maxime dome
sticoz curā nō hz fidē negauit et infideli ē deteri
or. Tertius punctus orationis xpi fuit allegatō
prudēs. Am̄ sicut dñi iuriste qñ volūt aliqd̄ ob
tinere corā iudice allegāt sua iura p̄uilegia r̄ cō
suetudines. Sic xpus in sua orōne allegauit di
deo patri Ego te clarificaui sup̄ terrā. s. veritatē
fidei hominibus dicendo. opus p̄sumauit qd̄ de
disti mihi vt faciā. s. passionis. qz eius passio iaz
incipiebat. qua pacta dixit. cōsumatus est Joh.
xix. p̄ se allegauit solū obedientiā. di. manifesta
ui nomen tuū hoīb⁹. quos dedisti mihi de m̄

do. Tui erāt et mihi eos dedisti et sermonē tuū
seruauerūt r̄c. Sedq̄. verba que dedisti mihi de
di eis et ip̄i acceperunt et cognouerūt vere quia
a te exiui. r̄ crediderūt qz tu me misisti r̄c. vsq̄ i
finē. Ubi p̄ nob̄ in rationē exauditionis allegat
credentiā et obedientiā. Nota ego te clarificaui
qz deus pater añ aduentū xpi non cognoscebat
ita distincte sicut modo nec etiā spiritus sanctus.
Iō petebat filius vt pater etiā ip̄m clarificaret p̄
aliqua magna miracula sicut fecit in dictis dece
clarificationib⁹ que clare oñdunt ip̄m esse vez si
llum dei. r̄ p̄ se allegabat obedientiā. qz fuit obe
diens deo patri complendo opus sibi commissū
et fundat in ista lege. Scim⁹ qz peccatores n̄ au
dit de⁹. Joh. ix. Pro nob̄ allegauit duo. s. leges
de obedientia ibi sermonē meū seruauerūt. Et le
gem de credentia ibi. Et crediderūt qz tu me mis
isti. Si dicat quare xps nō allegauit credentia
suam. Respōsio q̄ xps nō habebat fidē. Ratio
qz fides est credē qd̄ nō vides. sed xpus videbat
oia clare iam ab instanti sue p̄ceptionis. S3 nos
nō videmus clare ideo allegauit p̄ nob̄ credē
tiam et obedientiam. De his duab⁹ legibus di
cit Joh. Si cor nostrū nō rephenderit nos fidu
ciam habebimus ad deū vt quicquid petierim⁹
accipiemus ab eo. qm̄ mandata eius custodim⁹
rea q̄ sunt placita coraz eo facim⁹. j. Joh. iij. Ex
p̄dictis patet q̄ habemus duos modos allegan
di in oratione. s. p̄ obsecrationē et p̄ gratiaꝝ acti
onem. Si aut̄ vultis allegare p̄ legem credentie
attendatis vt allegetis bene p̄ modū obsecratio
nis fm̄ qd̄ dicit Greg⁹. in letania allegando illō
qd̄ homo credit de deo ita dicendo Dñe p̄ mate
statem vestrā triū p̄sonaz et vnus dei detis mi
hi hoc vt illud. hoc mō allegatur illud qd̄ homo
credit de deo. Item dñe p̄ humilitatem vestraz
sup̄benedicte incarnationis detis mihi virtutē
humilitatis. Itē p̄ virginitatē matris vestre de
tis mihi virtutem castitatis. Itē p̄ passionē ve
stram detis mihi virtutē patientie. hoc modo ob
secrando homo allegat illa que credit et est bon⁹
modus orandi. Non dicatis vos dñe ex q̄ credo
trinitatem vestrā vel incarnationē vestrā. iō fa
ciatis mihi hoc vel illud. qz nō allegaretis bene
Scōs modus bonus est p̄ gratiarū actionē alle
gando illa que fecistis p̄ deo fm̄ legē obediētie.
Sed in modo allegandi fm̄ hanc legē requirit
magna cautela qz taliter possetis allegare p̄ legē
obediētie qz p̄deretis vestrū p̄cessum vel talit̄
qz lucrabimini. si aut̄ allegatis illa que fecistis p̄
bono r̄ petitis et p̄pterea faciat vobis gratiam
quā petitis quasi teneat hoc facere vobis ex his
que vos fecistis p̄ eo. male allegaretis r̄ p̄dere
tis placitationē vel p̄cessum. sicut fecit ille pha
riseus. d̄ quo Luce. xvij. qui dixit. dñe nō sum
sicut ceteri hominū ieiuno bis in sabbato decial
do omnium que possideo. bonā legem allegauit

Dñica in Ramis Palmarum

sed nō bono modo. Ideo h̄ fuit reprobatus et p̄ didit placitationē vel p̄cessum. Sed bonus modus allegandi p̄ gratiarū actionē est dicere. **D**omine vos mihi fecistis magnam gratiā. q̄z posuistis me in sancta religione. ideo dñe faciatis mihi talē gratiā r̄c. Idem de alijs virtutib⁹. ideo domine placeat vobis facere mihi talē gratiā quā peto. **I**ste est bonus modus. Idem d̄z facere p̄sbyter nō alleget ex pte sui dicendo **D**ñe amore vestri ego me ordinavi. v̄l celebraui ieiunavi v̄l viuo cōtinent. ideo dñe faciatis mihi talem gratiā. q̄z hoc nihil valet sed dicat. dñe erā in mundo et vos fecistis mihi gratiā q̄z me elegistis ad seruitiū vestrū r̄ dedistis mihi p̄tatem quā nō cōcessistis angelis cōsecrandi corpus vestrū et tot gratias mihi fecistis. ideo dñe faciatis mihi talem gratiā vel talē quā peto. **I**sto mō obtinebit **I**dē de laicis dicēdo. **D**ñe tot gr̄as mihi fecistis q̄z me ad imaginē vestrā creastis r̄ iter xp̄ianos me nasci fecistis. p̄ sc̄m̄ baptisimū me ab originali mundastis et p̄ p̄niam tot p̄ctā mihi remisistis **I**deo dñe placeat vobis hanc gratiā mihi cōdere r̄c. **H**ic miraculū q̄d legitur in vita patrū de quodam fratre deuoto et bono q̄ in suis oratiōibus nō habebat illas cōsolationes spūs nec dulcedines cordis quas multi h̄nt. q̄ semel orando et male allagando dī. **D**ñe tot annis seruiui vobis. r̄ nōdū dedistis mihi aliquā p̄solationē diuinam nec sentimentū dulcedinis cordis. **S**i t̄m̄ fuiuissem vni infideli iā ostendisset mihi aliq̄ liḡ amoris r̄ vos nihil. **S**ubito venit ymbra magna que ip̄m p̄stravit in terrā semumortuū dī. donec te cōtempseris sicut lutū quod calcas nō sentias diuinas p̄solationes r̄c. q̄m̄ in tuis bonis opib⁹ plus opatur deus q̄ tu. sicut in scriptura instrumentū plus facit notari q̄ calamus. q̄z nō debet dicere instrumentū ego facio hoc sed principale agens facit. ideo **E**sai. xxvj. **O**mnia opera nostra operatus es in nobis domine deus noster. **I**tem. **I**. **C**hoz. xij. **D**iuisiones operationū sunt idem x̄o deus qui operatur omnia in omnibus patet ergo q̄ modus petendi in oratione est duplex. v̄l fm̄ leges allegando ea que homo credit de deo p̄ obsecrationē. vel fm̄ canones allegando bona opa p̄ gratiarū actionē. **D**ebis autoritas. **I**n omni oratione cū obsecratione **E**cce p̄imum. r̄ gr̄arū actione. **E**cce fm̄ v̄se petitiones. innotescant apud deum. **A**d **P**hilip. iij.

Dñica in ramis palmarū. Sermo p̄mus.

Ascēdā in palmā et apprehendā fructus ei⁹. **C**auti. vij. **I**n sacra scriptura aliq̄n p̄ palmā intelligit̄ crux q̄nq̄z penitendo q̄nq̄z cōtemplando. in palma crucis colligit̄ fructus vi-

te. **I**n palma penitentie colligunt̄. vij. fruct⁹. **Q**uatuor dabunt̄ corpi et tres anime. **P**rimus fruct⁹ viri iusti sicut sancta scriptura dicit erit claritas v̄n̄ **F**ulgebūt iusti sicut sol **M**atth. xij. **S**ecundus fructus erit agilitas. quia ita agiles erūt sicut iā cogitatio nostra. sicut d̄ dño d̄z. q̄z post resurrectionē suam erat ita agilis q̄ mō apparebat discipulis euntibus in emaus. mō illis qui erāt in hierl̄m. **T**ertius erit subtilitas. q̄z tunc nō erāt corpa ita turbida sicut modo sunt. sed erunt valde subtilia. sicut de dño d̄z q̄ intrauit ad suos discipulos ianuis clausis. q̄d nō potuiss̄z fuisse ante resurrectionē nisi p̄ miraculum. sed tunc fecit sine miraclo. **Q**uartus impassibilitas. i. sanitas q̄z nec in corpore nec in aīa erit infirmitas. **P**rimus fructus anime erit cognitio dei. **U**n̄ apl̄us **N**unc cognosco ex parte tūc aut̄ cognoscā sicut r̄ cognitus sum. **I**. **C**hoz. xij. **I**bidem videmus nunc p̄ speculum in enigmate tūc aut̄ facie ad faciem. **S**c̄d̄s erit de humanitate xp̄i in gloria. q̄a videbit iustus deus in natura humana. h̄c gloriam nō habebunt angeli. **T**ertius erit amor. q̄z si anima videret et cognosceret r̄ nō diligeret nō esset totalit̄ b̄t̄a. **S**z amabit r̄ videbit r̄ cognosce ret. **U**nde dicendo d̄ fructibus corpis et anime veniemus ad palmam p̄templatiōis. palma em̄ angusta est inferius r̄ superius lata. **S**ic aīa que vult ascendere ad deum debet esse stricta r̄ gratilis ad omnes voluptates terrenas r̄ carnales affectus. et superius lata p̄ amorē celestiuū. q̄z anima q̄tomagis se extendit p̄ amorē tantomagis dilatata p̄ cōtemplationē **I**sta palma habet septēz ramos. et sup̄ vnū quēq̄z ramū vnā auem et vnū florem. **P**rimus ramus est consideratio sui quādo ania p̄sciētā suā bona fide exq̄rit ne in ea ali quid remaneat q̄d dei oculos offendit. v̄n̄ berū. **N**emo absq̄ sui cognitione saluaf̄ d̄ qua mater salutis humilitas oris. v̄nde. humilitas liberat. de hoc ps̄. **H**umiltatus sum r̄ liberauit me. sc̄d̄ do saluat̄ ps̄. **Q**uoniam tu populūz humilē saluū facies r̄c. **H**umilem spiritu saluabis. tertio x̄tutes p̄seruat. **U**n̄ **G**rego. qui virtutes sine humilitate congregat quali puluere in ventuz portat **B**ernar. **H**umilitas mat̄ est virtutū et cinis cōseruans ignem charitatis. **S**uper hunc ramum nidificat p̄auo. qui talis est nature quod quando dormit de nocte si euigilauerit clamat. quia credit se amisisse suā pulcritudinez. et significat animam que in huius seculi tenebris dormit. q̄ semper timere debet ne speciem suā amittat. i. ne dona gratie a deo sibi collata p̄dat. r̄ debet clamare magno clamore quando sentit sibi aliq̄d inherere peccati. **S**uper hunc ramum nascitur vnus flos boni odoris et celestis coloris qui viola vocatur que significat humilitatē **U**nde in canticle. **N**ardus mea dedit odorez suū. **N**ardus em̄ que d̄z herba paruula est calide nature et significat

*spanionis natus
et q̄r mortuū*

humilitatē. **H**umilitas em̄ minime esse potest si ne calore charitatis. **T**alis hūilitas magnū odorem dedit. **H**ec em̄ dei filiū in terrā traxit attestāte beata **M**aria virgine que dicit. respexit hūilitatē ancille sue. hec em̄ fuit specialis virtus ppter quā descendit in ipsaz. quia nisi hūilis fuisset nunq̄ dñs in ipsaz descendisset. **D**ñs sup̄bis resistit. hūilibus aut̄ dat gratiā. **P**etri. v. hūc florē desiderabat dauid cū orando diceret. **A**spges me dñe ysopo. **H** ei significat ysop⁹ qd̄ nard⁹. ysopus purgat pectus. et hūilitas purgat mentē ab omni inuidiā et maliciā. **S**ecundus ramus est cōpassio proximi. quia quādo ania bona et serena intentione querit ne creatori suo displiceat tunc statim postq̄ receperat hūilitatē tunc hūiliter descendit ad imbecillitatē proximū et eis cōpatiē. **S**uper hunc ramū nidificat hyena quedā auis que talis nature est q̄ iuxta mortuorum sepulturā inhabitat quando aliquis mortui appropinquat. tūc sentit a longe et clamat. **A**uis ista signat animā cōpassione plenā que debet cōmorari inter illos qui morte peccati mortui sunt vt ipsos ad viā veritatis valeat reuocare. **E**t quādo pceperit aliquē mortui aie appropinquare debz clamare clamore cōpassionis p orationē et lacrymarū effusionē. **S**uper hūc ramuz crescit flos q̄ dicit̄ glay. hic flos crescit circa aquas p quē florē intelligunt̄ illi qui peccata deflēt more fluenti aque. circa illos debet ania cōpatiē cōmorari. **H**unc florē desiderabat dauid cū dicebat exitus aquarū deduxerunt oculi mei. **H**unc etiā habebat hieremias qui dicebat. q̄s dabit capiti meo aquā. et oculis meis fontē lacrymarū vt plorare valeā interfectos populi mei die ac nocte. **P**ier. ix. **T**ales lacrimas debet habere ania que in cacumine palme contēplationis desiderat ascendere. **S**up hunc **P**aulus ascendit qui dicebat. q̄s infirmatur et ego non infirmor quis scandalizatur et ego nō vroz. **S**i gloriari oportet que infirmatis mee sunt gloriabor. **i. j. Choz. xj. rē. T**ertius ramus est tpalis afflictio. qz quādo fidelis ania in statu penitentie est constituta om̄s afflictiones tpales patienter tolerare conatur. **S**uper hūc ramū nidificat oleo q̄ noie cignus dicit̄ qui talis nature est q̄ quando mortui appropinquat suaue cantat et signat in tribulatione seu afflictione gaudētē. **S**up hunc ramū pscenderūt apostoli de quibus dictū est. **I**bant apostoli gaudētēs a cōspectu p̄siliū quoniā digni habiti sunt p noie hiesu contumeliā pati. **A**ctuū. v. **S**up hūc ramū crescit flos lilij. vnde sponsus in canticis. **S**icut lilijū inter spinas sic amica mea inter filias. **Q**uando em̄ nascitur lilijū inter spinas spine pungunt lilijū et nō remurmurat. sed q̄tomagis ipz pungūt tantomagis eis odorē suū effundit. **S**ic debet facere fidelis anima non debz reddere aduersarijs malū p malo s̄z p patientiā odorē sua-

uitatis effundere vt possit dicere cū apostolo. cri sti odor bonus sumus. **i. j. Choz. ij. Q**uartus ramus contēplationis est cōpunctio et est quando anima laborem creatoris ad memoriā reuocat et ita omnia aduersa secū mēte tollerat. qz sicut clauus alio clauo eijcī. **I**ta anima diuersis tribulationibus fatigata debet ad memoriā reuocare tribulationes quas p ea dilectus su⁹ tollerauit. vt ei amaritudines quas patitur dulcescant. **S**uper hunc ramū nidificat quedā auis que dicitur hyrcia que vultū habet hoīs et intrū crudelis ē q̄ primū hominē quem viderit interficit postq̄ eū interfecerit vadit super aquā et in aqua speculatur q̄ similem suuz interfecit et magno dolore cruciatur quotienscunq̄ videt hominē. **E**t significat animā que cōsiderare debet q̄ similis eius sc̄z deus ihesus christus p peccatis nostris mortuus est in cruce. et hec p̄siderans debet magno dolore conteri. sicut turtur quando sociuz suum perdidit et in locum vbi sociuz suum perdidit et mortu⁹ fuerit quando plumā aut aliquod signū inuenerit. mortis eius magis tunc dolore atteritur. **E**t sicut inuenitur. de quodā puella filia cuiusdam regis que patre orbata. a parentibus ab hereditate ppria orbata est et expulsa. tunc cui⁹dam regis filius sup eam pietate motus eaz sibi accepit in vxorem et p hereditate ei⁹ pugnavit et reduxit eam ad ppria et in p̄lio pro ipsa mortuus est. puella militis arma suscipiēs et cuz magna diligentia custodiuit et quotienscunq̄ ea vīdebat nimis affligebat. **S**piritualiter loquendo filia regis est humana natura in adaz que magno honore in paradiso extitit. **S**ed hereditatē suam perdidit quando a paradisi gaudijs propter peccatū inobedientie eiecta est. **S**ed dei filij pietatis gratia motus sup eam animam hereditate priuatam sibi desponsauit. s. quando humanitatem nostrā diuitati sue sociare dignatus est. **E**t triginta tribus annis contra hostem dimicauit et operatus est salutem in medio terre. **A**d vltimū crucis patibulum voluntarie subiit. **S**ic ḡ nos facere debemus sicut fecit predicca puella. sc̄z mortez defensoris nostri semper habere i memoria reseruare crucem clauos et omnia crucis instrumenta et sup ea quotidianis lacrimis deplozare. **S**up hūc ramū oritur rosa que spiritualiter designat martyrium et animā que cunctas voluptates d̄facili obliuiscī. et potest dicere cū sponsa in canticis. vulnerata charitate ego sum rē. **E**t etiā ebria qui ista ebrietate ebrius est nec frāgitur a diuersitate nec prosperitate eleuatur. **Q**uintus ramus est desiderij glorie quando fidelis anima toto mentis affectu aduentū saluatoris desiderat. **S**uper hunc ramuz antiqui patres ascenderūt. qui dicebant. veni domie et noli tardare. **Q**uando quidam dicit **A**bacuch. **i. j. S**i morā fecerit expecta illū. quia veniens veniet et

*Hyrcia
purgat p̄ctū
Humilitas purgat*

*Cignus in canticis
dicitur in canticis*

Dñica in Ramis Palmarum

nō tardabit. Super hunc cōdescenderat dauid qui dicebat. Expectans expectaui dñm rē. Et alibi. sicut desiderat ceruus ad fontes aquarū: ita desiderat anima mea ad te deus. Etia sup hunc cōdescenderat q̄ dicebat cupio dissolui rē cū xp̄o. Ad phil. j. et iterū. Infelix ego homo q̄s me liberauit de corpe mortis huius. Ad roma. vij. Super hunc ramū nidificauit philomena q̄ talis nature e. q̄ deuote ante diem cantat et q̄n do videt clarē scere et solis radios lucere tanta hilaritate cantat q̄ pene dirumpitur. Et significat animā que in huius vite tenebris solem iusticie expectat et quando eū senserit descendisse p̄ gratiā. tunc tanto exultat gaudis q̄ nec ex toto corde pōt dicē. nec ex toto celare. Et h̄ leticia vocat iubilatio. Talis erat ille bt̄s senex symeon q̄ tāto tpe saluatorē suū expectabat qui dicebat. q̄n videbo putas durabo Et p̄ tāto desiderio n̄sum accepit a spiritu sc̄to nō vsur se mortē nisi prius videret xp̄m dominū nostrū. Tali voce illo desiderio illa philomena. s. symeon cantauit tota nocte et quando vidit solē iusticie. tunc accepit eum in vlnas suas et ait. Nunc dimittis seruū tuū domine s̄m verbū tuū in pace Quia viderunt oculi mei salutare tuū. Quod paraisti ante facies omniū populorū rē. Luce. ij. Faciam ergo sicut ille beatus senex amplectemur saluatorem in brachijs cordis nostri. Super hunc ramū oritur crocus qui est pallidi coloris. quia homo tanto desiderio pallefcit. Unde sponsa in cānticis. Nolite me considerare quia fusca suz Cantico. j. r̄ itez Fulcite me floribus stipate me malis. quia amore langueo. Cantico. ij. Et itez poeta ait. palleat omnis amans hic est color ap̄tus amanti. Sextus ramus palme cōtēplationis est visitatio sup̄na quando dominus animam desideratē p̄ gratiā suā visitare dignat. Super hunc ramū nidificat hyrundo que talis est nature q̄ volando victū suū accipit et significat animā superno desiderio flagitantē que nihil in terra debet accipere nisi quasi volādo sine mora dilectionis transeundo. Super hunc ramū nascit solsequiū. Solsequium dicit quasi solē sequens quando oritur sol solsequiū aperitur. Et quando sol subtrahit solsequium subclaudit r̄ signat animā fidelē que debz habere cor p̄ diuinū amorē et celeste desiderū desuper patefactū. et si aliquando gloria se ab eo subtraheret debz cordis aditū contra seculi delectationes et oblectamenta se causa delectatōis claudere. et vt sit vere solsequiū debet solē iusticie sequi. Super hunc ramum ezechias cōscenderat quando dicebat. sicut pullus h̄rundinis sic clamabo. Esai. xxvij. Talis erat magdalena que quādo venit ad monumentū r̄ nō inuenit dominū quando ab angelo sibi loquente responsum accepit. quia dominus surrexit tanto flagrabat desiderio cor eius.

et dilectionis sermone q̄ nullū ab aliquo vellet solatiū suscipere. Angelus tamē ingenti lumine choruscabat. quia cor eius verū lumen vel soles requirens quodcūq̄ aliud videbat inspicere vilipendebat. vnde contingit q̄ cum crebro inquireret in loco in quo nō erat quesitura euz ibi postremo quesitū inuenit. Quia p̄culdubio qui vera dilectione et deuota oratione p̄stiterit et caruales delectationes postponens deū queret inueniret sicut ip̄e dicit. Ego diligentes me diligo et qui mane vigilauerint ad me inuenient me. p̄ verb. viij. Sup hunc ramū cōscenderat qui dicebat. Rennuit consolari anima me. ps. lxxvj. Septimus ramus est defectio. s. quando anima tantū diuini amoris vinculis cōstringit vt corpus oporteat deficere. Sup hunc ramū cōscenderat qui dicebat. defecit in salutari tuo anima. mea. ps. cxvij. Super hunc ramū nidificat fenix que vnica auis est in mundo. p̄ quā qui spiritaliter in vinculis vnitatis coniuncti sunt intelligitur. Fenix em talis est nature q̄ cū diē mortis iminere cognouerit diuersas species aromatum sibi multiplicat in calidiori pte eas collocatas ex alarum collisione accendit et intus insiliens seip̄am cōcremat et ex cineribus eius vermiculus p̄greditur. et de vermiculo iterū fenix renascitur. Fenix etiā alio loco christum significat cui nullus hoim coequari poterit in quo omniū specierū virtutes requieuerunt. qui p̄ dilectōe nostra in altari crucis crematus est. p̄ fenicē etiam anima fidelis designat que virtutū species congregat et eas in feruore charitatis deferens in altū se collocat in altari cordis et omnipotenti deo in odorem suauitatis libenter offert. Et h̄ sacrificiū pingue dicitur. vnde psalmista. holo cauita medulata offerā tibi. Tunc reuera sacrificium est pingue quando anima p̄ sancta desideria subleuata per sancta opera impinguata. per humilitatē aliquando deficit et diuinorū operū largitate. r̄ p̄ h̄ signat regia sabba. qz ad audiēdū sapientiam salomonis venit ex multo maiore q̄ audierat inuenit r̄ mira admiratione deficit. Flos r̄ fructus huius rami est xp̄us qui dicit Ego sum flos campi. de hoc fructu dicit. Et benedictus fructus ventris tui. Folia huius rami sunt clamor plactus suspiria r̄ singultus. sic ip̄e b̄ndictus fructus b̄ndicet p̄lo suo in pace.

¶ Dñica in ramis Palmarum. Sermo. ij.

Durima turba
strauerit vestimenta in via. matth. xxj. In sancto euāgelio hodierno in quo optinet tota materia hodiernae solennitatis ostendunt tr̄ta magna seruitia q̄ fuerunt hodie christo exhibita a tribus conditiōibus gentium. scz

¶ Prima p̄ suos discipulos deuote.

Scda p bestias simplices subiecte.

Tertia p gentes mundanas publice.

De tertio seruitio dicitur thema plurima turba strauerunt etc. **P**rimū seruitiū hodie factū fuit per suos discipulos deuote De quo dicit euangeliū **C**ū appropinquaret ihesus hierosolymis et uenisset bethphage ad montem oliueti mittēs duos de discipulis suis ait illis. ite in castellum quod supra uos est et statim inuenietis azinā alligatā et pullū cuius ea soluite et adducite mihi etc. **F**uentes autem discipuli fecerūt sicut preceperat illis ihesus et adduxerunt azinā et pullū et imposuerunt super eos uestimenta sua etc. **I**n quo ostendit christus quod non coacte nec uolenter sed uoluntarie et libere ueniebat ad passionē **S**icut diues cōpaciens paupib⁹ ad furcā sentēciat⁹ eo quod non possunt debitū soluere et ipse libere soluit p̄ ip̄is. **I**n totū genus humanum fuit sentēciatū ad furcā inferni eo quod non poterat soluere deo debitū infinitū etc. p̄pter quod ille diues homo christus in quo sunt omnes thesauri cōpaciens nobis miseris paupib⁹ uoluit suspēdi in ligno crucis ne aliq̄s sibi credens et obediens suspendere in furca inferni. s. petri. iij. christus semel p̄ peccatis nostris mortu⁹ est iustus p̄ iniustus: ut nos offerret deo. id est ut dicit beda. appropinquante hora passionis appropinquare uoluit loco passionis sō hodie uoluit uenire iherlm. **B**e h̄ Esa. iij. **O**blat⁹ est quia ipse uoluit sic ouis ad occisionē ducē et quasi agn⁹ corā cōdēte se obmutescet et non aperiet os suū. s. tradicendo. **E**t ueniens hierlm fuit in quadam uilla quod dicitur bethphage quod distat a hierlm unū miliare qui sunt mille pasus sabbati habēs iter que est etiam in pedemontis oliueti et tor⁹ fess⁹ et lassus. tā ex labore uie quā ex labore p̄dicatiōis et ieiuniorū oportuit eū equitare et ideo ut ascenderet verticē montis oliueti uocatis duobus discipulis suis. glo. dicit quod erat **P**etrus et **P**hilippus. dixit eis. **I**te castellū quod supra. i. an̄ uos est. etc. usque et cōfestim dimittet eos. **E**cce hic seruitiū quod hodie discipuli christo fecerūt **N**otanda sunt hic tria secreta. primū de azina et pullo. secundū de solutione azine. tertium de uestimentorū impositione. **Q**uantū ad primū azina significat animā peccatricē uinculis peccatorū ligatā. pullos autē significat corpus quod nodū ligatū ē. **S**ed anima in peccato mortali existens est ligata et quod habet peccatā tot uinculis ligat⁹. **D**e qua figuratie dicit christus. **I**nuenietis azinā alligatā. quod non potest facere aliq̄s opus meritorū et iuxta membrū quod peccat sic ligat⁹ aia. **A**utoritas. **I**niquitates sue capiūt impiū et funib⁹ peccatorū suorū quod stringit. **P**rouer. v. **C**ōstringit quātū ad animam. **Q**uātū ad scdm̄ videndū est quod hec asina scz anima est soluenda a uinculis peccatorū. **D**ico quod optet quod solutio ueniat sibi de bethphage. quod interpretat⁹ domus oris. **E**cce hic oris confessio a qua uenit autoritas soluendi uincula peccatorū

Ideo optet confiteri. **I**uxta illud dauid. **C**onfitebor dño nimis in ore meo. ps. cvij. **N**ota confitebor dño. s. p̄ p̄fessorē eius locum tenentem. nimis. i. valde in ore meo. **Q**uidā p̄ntentur de peccatis in genere solū et hoc non sufficit. quidā autē in indiuiduis et male. quod non debent noiare aliq̄s p̄sonā. **S**ed oportet cōfiteri peccata in specie dicendo ego sum supbus in corde despecti patrem vel matrem vel p̄latū dñm vel magistrū vel uirū meū si est mulier. quod uolui esse domina. **S**ed non nominare patrem nec matrē etc. **I**dē de peccato auaricie non sufficit dicere peccaui in peccato auaricie. imo optet dicere speciem auaricie ut p̄ rapinā vel furtū vel usurā vel p̄ symoniam ut retentionē. **S**ed non optet descendere ad indiuidua. **I**dē de luxuria. quod non sufficit dicere ego feci luxuriā sed optet dicere in specie sic. **E**go sum de matrimonio. ego peccaui cū alia maritata ut uidua. **S**ed non optet ip̄am nominare. **I**dē de incestu raptu sacrilegio etc. **E**t dicit p̄fitebor dño nimis. i. valde et non solū in genere sed in specie. **Q**uare christus misit discipulos suos quod fuerunt sacerdotes. **R**ūdeo ad inuendū quod nullus alius potest soluere animā peccatricem a uinculis peccatorū nisi sacerdotes. quod solis sacerdotib⁹ dixit. **Q**uorū remiseritis peccatā remittunt⁹ eis etc. **J**ohā. xx. **A**lias nec sanctus iohes bap̄ti. nec beat⁹ **L**aurentius possent absoluere de vno peccato. quod non fuerūt sacerdotes. **S**olū sacerdotes hūt potestatem etiā si sint mali et ribaldi et peccatores. **N**ota ad hoc similitudinē de vicario regis malo et peccatore a quo malefactores petunt remissionē et ueniā. quod ipse gerit uices regis. **I**dem de rege christo iuxta auctoritatē datā sacerdotibus et non alijs quārcūmque sanctis. **D**icendo amen dico uobis. quod cūque solueritis super terraz erit solutum et in celis. **M**atthē. xvij. **Q**uātū ad tertium de uestimentorū impositionē super asinā. **E**cce hic iniunctio p̄nie. **N**ā quodlibet opus penitentiale est uestis quod imponitur asine. i. anime. **D**e quibus dicit **J**o. Apoc. xvj. **B**ētus quod uigilat et custodit uestimenta sua. i. opa p̄nialia ne nudus ambulet et uideat turpitudinē ei⁹. **D**ic quod aia detestatur a sanctis angelis quā uenit nuda ad iustar meretricis nude indecētis. **S**cdm̄ seruitiū christo hodie factū fuit p̄ bestias simplices subiectas quā christus ueniens hierusalem eq̄tauit super asinā et super pullū. **Q**uestio quod in tanta pua uia eq̄tauit in duob⁹ animalibus **D**icit hic magister historiaz quod christus p̄mo eq̄tauit super pullū in quo nullus anteq̄ eq̄trauerat. et quod erat indomitus. ideo christus descendit et eq̄tauit super asinā. **E**t fuit cōpleta p̄phetia **Z**ach. ix. **E**xulta satis filia syon iubila filia hierusalem. **E**cce rex tuus uenit tibi iustus et saluator ipse pauper ascendens super asinā et super pullū filii asine. **A**rgumentū est insolubile contra iudeos cogitantes messiam uenire cū potentia et militia magna tāquā

Dñica in Ramis Palmarum

imperator potentissimus. **E**cce hic seruitiuz bestiarum simpliciu. vbi notanda sunt tria secreta iuxta tres intellectus scripture. s. allegoricu tropologicum anagogicum. **S**ecundu intellectu allegoricuz asina ligata significat gentē iudaicam vinculo legis moysi alligatam. **P**ullus autē indomitus et absq vinculo populū gentilem. qui nec lege nec pceptis erat ligatus. **D**ominus pmo equitavit sup pullum. qz primo populus gētilis recepit fidem xpi et portavit christum p credentiam et obedientiam. **D**einde equitavit sup asinā. id est gentem iudaicā que in fine conuertetur ad christū. **A**utoritas. **F**ratres nolo vos ignorare misteriu h vt nō sitis vobismetipsis sapientes. quia cecitas ex parte contingit in isrl. donec plenitudo intraret et sic omnis israel saluus fieret. **R**omano. xj. **A**dhuc christus equitavit super pullum. id est populū gentilez. **E**tum ad secundū iuxta intellectum tropologicum siue moralem pullus indomitus significat iuuenes. asina vero senes. christus autem vult supra vtrumqz sedere equitare portari p firmam credentiam et deuotam obedientiā. **D**ic contra errorem iuuenum dicentiu quando ero senex tunc faciā penitentia. qz christus sup pullum voluit equitare. **D**ie quomō parentes debēt nutrire filios vt sci ant se signare et pater noster et auē maria. credo etc. ne iurent. hoc mō xps equitat sup pulluz. id est iuuenem. **E**t sup asinā. qz etiā quādo sunt senes viuūt bene et deuote. **I**do dauid. **I**uuenes et vginēs senes cū iunioribus laudēt nomē dñi ps. cxi viij. **Q**uādo ad tertium iuxta intellectum anagogicū pullus significat spiritū rationalem qui a deo creatur et creando infunditur semp iuuenis qā nō senescit. **A**sina autem significat carnem corporis senem et antiquā ab adam etc. christus autem primo equitat super pullū id est spiritum. quia primo dat sibi gloriā. quia quādo homo moritur si fecerit condignam penitentiaz christus dat spiritui gloriā. **D**einde equitabit super asinā. quia in die iudicij christus equitabit per gloriā suā super corpus. quia tantū electi et bont resurgent cum corporibus gloriofis. **A**utoritas. **O**mnes nos manifestari oportet ante tribunal christi vt referat vnusquisqz propria corporis prout gessit siue bonum siue malum. ij. **C**hor. v. **T**ertiu seruitiuz hodie christo factū fuit per gentes mundanas publice. **D**e hoc i tertia parte euangeli. plurima autē turba strauēt vestimenta sua in via. alij autē cedebant ramos de arboribz et sternebant in via. **E**t qui preibāt et q sequebant clamabāt osanna filio dauid benedicte qui venit in nomine domini. **D**ic practice quomodo populus ex deuotiōe ad christū venientem ibat. **Q**uidam nudabant se et sternebant vestes in via. p quā christus erat transurus ne asina tangeret terram. **A**lij scindebant ra-

mos. s. oliuarum palmarū lauri et sternebant in via. **Q**uidā ex ipsis cantabant dicentes. **O**sanna filio dauid. **B** fili dauid salua nos in gloria. **A**lij cantabant benedictus qui venit in nomine domini. **E**t cum isto honore et solennitate christus hodie equitavit in ciuitatē hierusalem. **N**otāda sunt hic tria secreta iuxta tres honores christo factos. **P**rimum de vestibus in via stratis. **S**ecundū de ramis arborum. **T**ertium de vocibus cantantiū. **S**ic debemus nos facere si volumus intrare cum societate christi in ciuitatē hierusalem. de qua dicit apostolus. **I**lla que sursum est hierusalē libera est. **G**all. iij. **N**ota libera est a dolozb inferni miserijs tribulationibz fletibz. **F**aciamus ergo christo tres predictos honores. **P**rimo sternamus vestes nostras christo venienti in sacra scriptura. corpora humana dicuntur vestes anime. quia ad instar vestis coopit aiām. **I**deo de corpore christi dicit apostolus. habitu scz humanitatis iuuentus vt homo. **P**hilip. ij. vestes ergo corporum in via presentis vite sternuntur christo p abstinentiam corporalem ieiunando disciplinando vigilando affligendo corpus. **I**deo apostolus **O**bscuro vos fratres per misericordiam dei vt exhibeat corpa vestra hostiam viuentem sanctam deo placentē rationabile obsequiū vestrū. **R**oma. xij. **I**te **C**olossē. iij. **M**ortificate membra vestra que sunt sup terrā. **S**cdo pñciam ramos arborū. arbores sunt diuitie redditus possessiones a quibus scindūf rami flores et folia et ponūtur christo in via quando amore sui facitis elemosinas paupibus. quia hoc recipit ipse in psona sua. **A**men dico vobis quādiu fecistis vni de minimis meis mihi fecistis. **M**atth. xxv. **T**ertius honor fit christo ore ipsum laudādo dicendo. **B**ndicte q venit etc. **E**t deuote orādo dicendo. **O**sanna. i. salua nos. qā primū qd debemus petere in nostris orationibz est saluationē. **M**atth. vj. **P**rimū querite regnū dei etc. **I**n his tribz honoribz ostenduntur tres ptes satisfactionis. **I**n primo ieiunia. in secundo elemosyne. in tertio orationes. **E**t dicitur thema de nobis. plurima.

In die palmar. Sermo. iij.

Benedicte qui venit in nomine domini. **M**atth. xxj. hoc vbi sumptū p fundamento nostri sermons est vna pua et multū deuota cantilena a spiritu sancto hodie facta et deuote christo cantata cum solennitate ingressus ciuitatē hierusalē quā etiā hodie nos cantamus pluries representantes illam solennitatez et aduentū xpi in ciuitate hierusalem. **D**icendo. **B**enedicte qui venit in nomine domini. **T**ota solennitas hodierna ramozū consistit in tribus punctis. **P**rimus est de honore et

solēnitate hodie christo venienti in ciuitatē hierusalem exhibita in qua fuit receptus honorabiliter. Secundus est de solēnitate quā nos hodie facimus illā representando appropriate. Terti⁹ est de via quā christus fecit hodie veniendo in ciuitatem hierusalē virtuose. Et p̄ quolibet istorū in speciali. et p̄ omnib⁹ in generali debemus cantare et dicere deo. **B**enedictus q̄ rē. **P**rimus punctus est d̄ honore et solennitate quā iudei fecerūt. hodie x̄po venienti in ciuitatē hierl'm in q̄ fuit receptus honorabiliter cū magno gaudio et festo quod fuit valde mirabile. Inuenio em̄ q̄ x̄ps multoties et multis rationibus venit in hierusalē et nū q̄ fuit sibi factū festū nec honor nisi hodie. p̄mo x̄ps venit in hierusalē ad p̄ntādū. .i. xl. die a sua natiuitate q̄n̄ d̄go maria ip̄m p̄ntauit in tēplo. **E**t nō legif̄ q̄ tunc fuerit facta solennitas receptionis nisi q̄ symeon et anna ip̄m adorauerūt in tēplo laudauerūt et b̄ndixerūt. vt p̄ **Lu. ij.** puus tūc fuit et pua p̄cessio. s̄z crescit corp⁹ crescat et miseratio. veniet t̄ps quo nō deferet manib⁹ virginis s̄ dorso viliis azelli. nō redimet aubus sed redempturus est suo sanguine oēs hoies. **S**cdo x̄ps venit in ciuitatē hierl'm ad disputādū. .i. q̄n̄ fuit. xij. annoz. nec tūc fuit sibi factū festū. **T**ertio venit ad adorādū. qz̄ p̄m legez in q̄libet festo veniebant in hierusalē et intrabāt tēplū. **Q**uarto venit ad extirpādū. .i. pctā et vitia notoria. q̄a p̄ncipes sacerdotū ex eoz̄ avaritia de tēplo fecerāt domuz negociationis **Joh. ij.** Nec tunc fuit sibi factū aliq̄d festū. **Q**uinto venit ad predicanduz et hoc pluries. qz̄ illa ciuitas erat metropol' et caput puincie. **S**exto venit ad manifestandū suā diuinitatē faciendo miracula sanando infirmos suscitādo mortuos. nec etiā tūc fuit sibi factū **S**eptima venit ad sacrificandū. .i. seipsum. .i. hodie voluit venire in hierl'm. in qua debebat pati p̄ redemptione generis humani. **E**t tunc fuit sibi factū magnū festū et solennitas. quare ibi. **Rū/ deo q̄ licet x̄ps opatus fuerit p̄ nobis multa bona. tñ magis tenemur et obligamur sibi ex opere passionis et mortis q̄ ex alijs. nos tenemur ip̄m laudare et benedicere ex ope incarnationis quā fecit amore nostri. Item conuersationis. predicationis. qz̄ ip̄emet ibat de villa in villam. Sed sup̄ omnia tenemur sibi ex ope passiōis. quia ip̄se dominus voluit mori p̄ vasallis. rex p̄ subditis. iustus pro iniustis. innocens p̄ peccatorib⁹. **U**nde **Bernardus**. super omnia reddet te amlem mihi bone ihesu calix passionis quez bibisti opus nostre redemptionis. **E**cce ratio quare deus posuit in cordibus gentiū vt ip̄m reciperent ita solenniter quādo venit hierl'm ad sacrificandū. que q̄dem solennitas consistit in sex circūstātijs siue ceremonijs sibi factis. **P**rima qz̄ voluit intrare equitando. nō legif̄ q̄ x̄ps alias eq̄tauerit vnq̄ nisi hodierna die q̄n̄ intrauit hierl'm. **E**t**

tūc eq̄tauit sup̄ pullū filiū asine et asinā iux̄ p̄phetiam **Zach. ix.** **E**xulta satis filia syon iubila filia hierl'm. **E**cce rex tuus venit tibi iustus et saluator ip̄se paup̄ sedēs sup̄ asinā et sup̄ pullū filium asine. tūc fuit cōpleta illa p̄phetia. **S**ic practice quō de betphage misit duos discipulos. .i. petz et philippū p̄m glo. p̄ asina et pullo rē. **A**sinā ligata significat gentē iudaicā vel synagogaz vinculo legis moysi ligatā qd̄ vinculū habebat tria fila. .i. tria genera p̄ceptoz. .i. p̄cepta ceremonialia q̄ ordinabant p̄sonā erga deuz. **S**cdo p̄cepta iudicialia que ordinabant erga primū **T**ertio moralia p̄cepta que ordinabant p̄sonaz erga seipsa quōd̄ quelibet debebat viuere. **P**ullus autem qui nondū fuerat ligatus nec vnq̄ portauerat onus sup̄ se significat populū gentilez qui nō habebat vinculū legis in collo nec on⁹ p̄ceptoz in dorso. ad oñdendū q̄ christus nō solū venerat ad redimendū et saluandū iudeos. sed etiā am̄ gētiles et paganos. **S**ua uero istā ceremoniaz qz̄ voluit primo equitare sup̄ asinā quā oportuit soluere. qz̄ t̄pe regis messie oīa figuralia et ceremonialia dicebant cessare. **S**cdo voluit eq̄tare sup̄ pullū in domitū nō p̄ necessitare sed vt complerent̄ scripture et figure. qm̄ etiāz gentiles debebant p̄uerti ad x̄pm. id̄ apl's. **S**is qui non credit in eū confundet. **N**ō em̄ est distinctio iudei et greci. **N**am idē d̄ns omnīū. **R**oma. x. **S**ecunda ceremonia vel circumstantia. quia p̄cessiona liter voluit hodie intrare hierl'm. qz̄ magnus populus ip̄m precedebat et etiāz sequebatur et ip̄se cum apl's ibat in medio. sicut facim⁹ nos hodie in p̄cessiōe in qua multi precedūt et multi sequūtur et ep̄s vel sacerdos qui representat christū in medio cū p̄sbis. **E**t dicit euangelista q̄ tā p̄cedentes q̄ sequētes respiciebant x̄pm di. **S**anna filio dauid. **I**n quo ostendit̄ q̄ oēs qui precedebant ab abel vsq̄ ad x̄pm. .i. patriarche p̄phete tā etiā illi q̄ sequūt̄ vsq̄ ad finē mundi om̄s respiciunt x̄pm p̄ fidē di. **S**anna rē. qz̄ nullus p̄t saluus fieri nisi p̄ x̄pm. ideo **Sen. xlix.** **S**alutar tuū expectabo domine. itē **Actū. iij.** **N**ō ē aliud nomen sub celo datū hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. **T**ertia circumstātia. q̄a tota via a mōte oliueti vsq̄ ad hierl'm fuit strata. **T**anta em̄ fuit deuotio p̄li et nō solū de capitis aut alijs ornamentis. s̄ de vestimentis et mantellis v̄troz et muliez sternerent in via. **S**ic euangelista plurima aut turba strauerunt vestimēta sua in via. et quare hoc. respondeo q̄ istud fuit figura martyrum futuroz. vt patet in sacra scriptura **C**orpora humana dicūtur vestes aie. q̄s vestes plurima turba. .i. martyru strauerūt in via morietes p̄ fide x̄pi. ideo dicit dauid in persona martyrum. **Q**m̄ p̄pter te mortificamur tota die estimati sumus sicut oues occisiōis. **ps. xliij.** **I**n **A**pocalip. viij. dicitur de martyribus. **I**bi sunt q̄

Dñica in **R**amis **B**almarum

venerunt ex magna tribulatione et lauerunt stolas suas. id est corpora. et dealbauerunt eas in sanguine agni. s. xpi. **Q**uarta cerimonia fuit de ramis arborum. Dicit enim euangelista quod alij cedebant ramos de arboribus et sternebant in via scilicet flores folia et ramos arborum. figura fuit. **N**am in sacra scriptura homines dicuntur arbores. **M**arci. viij. vi deo homines velut arbores ambulantes. **I**stas arborum flores folia et rami merito et bonorum operum sternenda sunt in via christi. s. ut fiant propter ipsum quod alias nihil valerent. **Jo.** xv. sine me nihil potestis facere. s. meritoze. **Q**uia fuit quod tanta magnis quam a pueris voluit laudari et benedicere et Osana clamari. **I**uxta illud dauid. **E**x ore infantium et lactantium profecisti laudem etc. **A**d ostendendum quod virtute sue passionis non solum saluantur adulti et magni propter penitentiam sed etiam pueri propter innocentiam. **S**apientia. vi. Pusillum et magnam ipse fecit equaliter cura est illi de omnibus. **S**exta quod omnes tanta magni quam pueri vna nocte dicebant benedictus qui venit in nomine domini. **I**n quo ostendebat quod erat redemptor vniuersalis omnium. auctori/tas. **U**nus est mediator dei et hominum homo christus ihesus qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus. **1.** **T**himo. ij. Ecce hic ro quare et quod hec solennitas fuit hodie facta christo et non alias. **D**e hoc prophetauerat Zacharias pro iohannis baptiste dei. **B**enedictus dominus deus israel quia visitauit et fecit redemptionem plebi sue. **L**uce. i. **S**ecundum primum quod magis tangit nos est de solennitate quam facimus nos representando illam solennitatem hodie christo factam appropriate. quia sicut christus hodie cum solennitate et processione venit ad locum passionis sue. sic etiam nos hodie cum magis solennitate et processione venimus ad passionem quam hodie legitur in missa. de qua alijs potest mirari dei. **Q**uare passio christi cum tanta solennitate dicitur hodie quod passio christi tristitia et dolore dicitur generare in cordibus fidelium et non leticia nec gaudium. **N**ota ad hoc quod passio et mors christi potest accipi et considerari quadrupliciter secundum quod quatuor vicibus legitur in ecclesia iuxta quatuor euangelistas. **P**rimo potest capi et considerari secundum personalem dignitatem considerando personam que patitur que est christus rex papa dominus et innocens et purus. **E**t secundum istam considerationem passio christi dat christianis tristitiam dolorem fletum et gemitum. et isto respectu legitur passio christi in die veneris sancta in qua non pulsantur campanae et homines icedunt tristes demisso capite. **H**oc respectu propheta habiebat. considerabat passionem christi dei. **E**go quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam habiebat. **xj.** **S**ecundo modo passio christi potest accipi et considerari secundum humanalem necessitatem. quod omnes eramus infirmi et vulnerati plagis peccatorum nec poteramus curari nisi sanguine christi qui voluit pati pro peccatis nostris. **E**sai. liij. **I**pe vulneratus est propter iniquitates nostras at tritus est propter scelera nostra. **E**t iuxta hunc respectum passio christi dat nobis contritionem et dolorem de peccatis nostris pro quibus optuit christum pati et mori. **E**t isto respe-

ctu legitur passio christi in ecclesia feria quarta secundum lucam. **T**ertio modo potest considerari secundum iudicalem puerilitatem. quia iudei qui fuerunt a deo honorati filij prophetarum et patriarcharum populi electi a deo. et ita quod fortiter rebellauerunt contra deum suum. **I**sto respectu passio christi dat nobis occasionem contritiendi illi populo reprobato et ex christi passione destructo et perditio. **S**ecundum istam considerationem legitur passio christi in ecclesia feria quinta. **E**t secundum istum respectum considerabat passionem christi. **Z**acha. p. pheta dei. **Q**ue sunt iste plage in medio manuum tuarum et dicit. his plagat sum in domo eorum qui diligebat me. **Z**ach. ix. **Q**uarto passio christi potest accipi et considerari secundum finalem utilitatem. quod ex passione christi nos sumus liberati a damnatione inferni a peccatis mortalibus et habemus gratiam in hoc mundo et gloriam in alio. **E**cce finalis utilitas passionis christi. **E**t secundum istum respectum passio christi generat in nobis gaudium leticiam et exultationem et consolationem et iuxta istam considerationem passio christi legitur hodie cum tali solennitate leticia et gaudio cantando gloria laus. **E**t secundum hanc considerationem dicit **E**sai. **G**audete et laudate simul deserta ierusalem quia consolatus est dominus populum suum redemit ierusalem. **E**sai. liij. **N**ota deserta ierusalem de qua apostolo. ad gala. iij. **I**lla que sursum est hierusalem libera est. et ab ista omnes homines mundi erant deserti ex peccatis sed modo iam gaudendum est. quia dominus consolatus est populum suum soluendo pro nobis peccatum. ecce rationem quare hodie cum gaudio legitur passio christi. **E**t nota sex differentias leticie hodie contra sex tristitias diei veneris sancte. **P**rima tristitia. quia in die veneris sancta campanae non pulsantur. imo cessant. **R**atio est. quia in passione et morte christi campanae. s. apostoli quorum sonus predicationis erant in omnem terram iuxta prophetiam dauid. perdidit sonum. quia nullus fuit ausus nominare christum. imo maior campana. s. petrus fuit fracta negando christum. nec iohannes qui fuit iuxta crucem fuit ausus dicere in fauorem christi aliquid. sed hodie considerando finalem utilitatem passionis christi fit magna solennitas campanarum pulsando. **S**ecunda tristitia quia tunc pulsantur tabulae que est sonus tristitiae et doloris et significat sonum derisionum et blasphemiarum quas fecerunt christo in passione. **S**ed hodie sacerdotes cantant alta voce et clara. et ratio est quoniam ex passione christi habemus gratiam bene cantabunt cum angelis in gloria. **T**ertia tristitia quod in die veneris sancta imagines cruces et tabulae absconduntur et cooperiuntur. quemadmodum in passione christi **M**aria magdalena iohannes et alij cooperiebant sibi caput pro dolore et tristitia non poterant respicere passionem christi crudeliter. **S**ed hodie ostenduntur cruces solenniter in signum utilitatis passionis christi. **Q**uarta tristitia quod in die veneris sancta cum fletibus et doloribus memoratur passio christi ad ostendendum fletum et plangitum **M**arie et aliorum. **S**ed hodie memoratur cum leticia

Sermo

et gaudio iuxta finalem vtilitatē. Quinta tristitia. qz feria sexta gentes cū tristitia incedūt discalciate et multi ieiunant in pane et aqua. sed hodie gentes incedunt cū magna leticia bene indute portantes ramos in manibus suis. quod significat victoriā quā habemus de inimicis nostris ex passione christi. Sexta tristitia. quia tūc passio cantat sine processione et ordine. imo apostoli fuerunt dispersi separati et diuisi. sed hodie fuit sollemnis processio et inus omnes congregati et ordinati. qz ex christi passione omnes sumus vniti et congregati. Iuxta illud **Joh. xj.** christus mortuus erat vt filios dei quos erant dispersi congregaret in vnū. ideo cantamus cū leticia. benedictus qui venit in nomine domini. Tertius punctus est de via quā tenuit christus veniendi in hierusalē. Que quidem via comprehendit in sex punctis. Primo christus hodie mane recessit de bethania et venit bethphage. scō de bethphage in montē oliueti. Tertio de monte oliueti descendit in vallē iosaphat. Quarto de valle iosaphat venit in hierusalem. Quinto de hierusalē iuit in templū dei. Sexto de templo iuit in bethaniā cū duodecim apostolis vt habetur **Matth. xj.** in qua apparet quod fecit. vj. stationes et significat viā nostrā quā facimur peccando et ad gratiā redeundo per viā penitētiē. primo per peccatū nos recedimus de bethania que interpretatur domus obedientie a qua recedimus quādo cūque precepta dei frangimus pro aliquo bono lucro habendo. in quo recessu debz esse fletus. Sic quā christus recessit de bethania a magdalena martha et lazaro faciēdo eis gratias. quā multociēs receperat xpm in domo sua. Tūc maria magdalena incepit flere dicens christo. dñe qui vultis ire quā iam conclusus est in hierusalē vt vos occidat. id teneatis hic festū pasce et mat vraye nit huc. Idē dicebant apostoli martha et lazarus qui timebant. Respondit eis christus oportet implere voluntatē eius qui me misit. **Magdalena et omnes alij flebant dicētes Forte nūc ammodo videbimus eū.** Ecce fletus in recessu de bethania. in quo ostendit quod quando homo recedit de domo obedientie debet flere per contritionem iuxta prophetiā. **Hieremi. ij.** Scito et vide quod malū et amarū est reliquisse te dominū deū tuum et nō esse timorē eius apud te. Ecce pma statō. Secundo venit bethphage que interpretatur domus bucce siue domus oris. Ecce hic oris confessio. Postquā recessisti de bethania. i. de domo obedientie cuius fletibus contritionis oportet te venire bethphage. i. ad domum oris peccata confitendo. bethphage autem erat villa sacerdotū. sic confessio habet fieri sacerdotibus. quia nullus alius quātū cūque sanctus potest remittere peccata. quā solū psbyteris dixit christus. Quoz remiseritis peccata remittuntur eis. **Joh. xx.** Nota remittuntur non dicit remittentur quia illa eadē hora qua re

mittuntur a confessore etiā remittuntur a deo. Et quoz retinueritis. s. nō absoluendo. qz nolūt a peccatis abstinere vel quia nolunt restituere vt quia nolūt iniurias remittere retenta sunt a deo. Ecce scōa statio. Tertio de bethphage ascendit in montē oliueti. Ecce opis satisfactio. Mons oliueti habet tres condiciones in quibus significant tria opera satisfactoria. prima quia mons oliueti est asper. Ecce hic asperitas ieiuniorū vigilarū et. scōa quia est altus. Ecce altitudo orationis quā in damascenū est eleuatio mentis in deū. tertia quia ibi crescebat oleū quod est medicinale. Ecce elemosynarū largitio. Facite ergo fructus dignos penitētiē. **Luce. ij.** Quarto de monte oliueti descendit in vallē iosaphat que interpretatur dñi iudicium. Ecce debitorū restitutio. qz dñs iudicabit reuocabiliter quod quilibet restituet debita. licet sis in monte oliueti per opera satisfactoria oportet te etiā descendere in vallē iosaphat restituendo ablatā dupliciter vel spiritualiter vel tpaliter. Spiritualiter descendit in vallē iosaphat ecclesiasticus qui obtinuit per symoniā plationē vel dignitatē vel beneficiū. qz furtū fecit. **Joh. x.** Qui non intrat per ostiū in ouile ouium hic fur est et latro. hostiū est electio pura sine assensu tuo vel tractatu vel puissio pure est spiritualis. qz papa te ibi posuit sine scitu et tractatu tuo. Alias si vultis saluari oportet descendere in vallē iosaphat remittēdo dices. dñe furar' fui hoc. id restitui in manibus vicarij vri. Tpaliter descendit etiā in vallē iosaphat ille qui furatus fuit castrū villā domū agrū vt possessionē siue pecuniā vel alia quā restituit illi. oportet etiā descendere de malo statu. nullus vos decipiat. Idē si diffamastis aliquē oportet descendere ad restituendū sibi famā si nō sit vix quod dixistis sed erat occultū et secretū. Si dicat verecūdia erit reuocare vel piculū. Respondeo nō est curandū de hoc. qz nō dimittit peccatū nisi restituitur ablatū. **xij. q. vj. si res.** Quinto de valle iosaphat venit hierusalem que interpretatur pacifica. Ecce hic iniuriarū remissio. Tunc homo pacificat se cum inimico. Ideo dauid Rogate que ad pacē sunt ierlm et abundantia diligentibus te. Nō abundantia. qz nisi hēant pacē maiores cuius minorib' et ecouerso et maiores inter se nō abundabunt imo erunt paupes et terra erit sterilis. id ap'ls dicit. pacē sequimini cū oibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit deū. **Hebr. xij.** Nota pacem et sanctimoniam simul coniungit. quia aliqui habent pacem sed non sanctimoniam sed malitiam et peccatū sicut latrones inter lenones cum meretricibus. Itē emptor venditor et curator habent pacem. sed nō sanctimoniam. quādo fraudant se inuicē. Sexto de hierusalē intravit templū dñi. Ecce hic eucharistie cōmuniō postquā feceritis p'dictas statōes vadatis ad templū dñi ad cōmunicandū nec expectet quod dominus

Feria secunda post Palmorum

veiat ad vos i firmitate rē. Gen. xxiij. Ingre-
dere hūdicte dñi cur foris stas et appositus est i
conspetu eius panis. qđ allegorice dicitur cullibz
xpiano. Ecce via paradisi quā christus venien-
do in hierlm nobis ostendit. Ideo benedictus qđ
veuit in noie domini.

Feria. ij. post palmar. Sermo.

Uenit vox de celo

di. Et clarificaui et iterū clarificabo.
Joh. xij. In isto sancto euāgelio bre-
uiter presentato inueni quattuor ma-
gnos honores domio ihu christo factos ppter
quattuor rationes. Primus p dilectionē specia-
lem. Scđs p admirationem intellectuā. Ter-
tius p deuotionē spirituale. Quartus p locu-
tionē celestialem. De quarto honore dicit thēa.
venit vox de celo qđ ad primū honore christo
factum ex deuotione speciali. s. triū sanctaz et de-
uotaz psonaz. s. marie magdalene marthe et la-
zari. De quo dicit pncipiū euāgelij. Ante sex di-
es pasce venit ih̄s bethaniaz vbi lazarus fuerat
mortuus quē suscitauit iesus. Fecerūt autem ei
cenam ibi et martha ministrabat: lazarus vero
vnus erat ex discumbentibz cum eo. Maria au-
tem accepit libram vnguenti nardipistici p̄ciosi et
vnxit pedes iesu et terxit capillis suis et domus im-
pleta est ex odore vnguenti. Nota hic bona secre-
ta Ante sex dies pasce. quia illo mō pasca iudeo-
rum fuit in die veneris sancto. Ideo hoc conui-
uium fuit sibi factū die sabbati p̄teriti. Quando
xp̄s exiuit ciuitatem effrem que erat iuxta deser-
tum in qua christus passus fuit multas miseria-
cū apl̄is venit bethaniā vbi erāt maria magda-
lena et martha et lazarus et multe alie deuote p-
sone p̄parauerūt xp̄o cenā nō prandium. **D**ic-
practice quō cuz magna solitudine martha mi-
nistrabat. licet esset nobilis dñia tamē reputabat
sibi ad magnum honore qđ possit seruire christo
Etiam angeli reputant sibi ad gratiā et honores
Matth. iij. Accesserūt angeli et ministrabāt
ei Lazarus etiā nobilis homo dedit sibi aquam
super manus. Cogitate quomō christus totz hu-
milis faciebat se deprecari. Deinde christus be-
nedixit mensam dicēs. Sculi omnīū in te sperāt
dñe hec benedictio venit a xp̄o ad apostolos ab
apostolis ad martyres. Et deinde ad nos. et po-
suerūt se ad mensam. lazarus voluit seruire. Sz
xp̄s noluit sed qđ comederet. ideo dicit euāgeli-
sta qđ lazarus vnus erat ex discumbentibus. Ho-
do scimz qđ faciebat martha qđ ministrabat et la-
zarus qđ comedeat. maria magdalena qđ fact-
ebat de quo illa seruiebat christo. Dicit Iohes
qđ de illo d quo iam alias sibi seruierat portauit
vnguentū p̄ciosum sicut fecerat quādo fuit cō-
uerſa modo in domo symonis leprosi. Et lacry-
mis lauit pedes christi. Voluit aquā de rosa ma-

rina. Et sicut in p̄uersione stenerat ex peccatorū
contritōne sic nunc fleuit ex christi compassione
dicens. Qui sustines totum mundum. et ince-
dis humiliter sustinendo labores rē. Et cum il-
lo vnguento vnxit pedes ih̄esu et capillis eius
terxit quos ante portabat tanqđ reliquias. Ecce
dicit Iohannes qđ tota domus impleta est ex odo-
re vnguenti. Ecce primus honor. Moraliter.
Sicut tunc christus ante sex dies pasce venit in
bethaniā vbi fecerunt sibi dictum conuiuium
Ita ab hoc die in quo legitur hoc euāgelij vs-
qđ ad festum pasce sunt sex dies. Et christus ho-
die venit in bethaniā. id est in p̄sonā obediē-
tem que viuit in penitentia. Bethaniā interpre-
tatur domus obedientie. persona autē qđ obedit
primo p̄cepto christi dicenti. Penitentiaz agi-
te rē. Matth. iij. dicitur bethaniā in qua ve-
nit christus per gratiam et paratur christo cena
Nota etiā hic quomodo aliqui dant christo p̄-
dium et cenam. Quidam qui non dant sibi pran-
dium nec cenam. Quidam qui dant prandium
solum sed non cenam. Quidam sunt qui dāt so-
lum cenam. Prandium dant christo penitentes
qui dant mane. id est in p̄cipio quadragesime
inceperunt facere penitentiam. et etiam dant si-
bi cenam quando ipsam continuant vsqđ in finē
quadragesime. quia penitentia est cibus et refe-
ctio christi. Ioh. iij. Deus cibus ē vt faciā
voluntatē eius qui misit me et loquitur de peni-
tentia et cōuersione peccatorz. Dicit illis qui be-
derunt sibi prandij et cenā. vos estis qui permā-
sistis mecū in tēptationibus meis. Et ego dispo-
no vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū
vt edatis et bibatis sup mensam meam in regno
meo. Luce. xxi. Nota p̄mansistis. id est p̄senerā-
ter mansistis et stetitis in tēptationibus meis.
Tēptationes nostras dicit esse suas. quia effectū
ue sunt quas ipse dat nobis ad augmentū meri-
torum. Sed nostre sunt subiectiue et patienter.
Quidā nec prandij nec cenā dant christo excu-
sando se de penitentia rē. Quibus dicitur xp̄s.
Ecce serui mei comedent et vos esuriētis. Ecce
serui mei bibent et vos sitiētis. Ecce serui mei le-
tabunt et vos confundemini. Esaie. lxxv. Ideo
ad minus detis sibi cenā. i. finē quadragesime.
Quidā dederunt sibi prandij sed nō dāt sibi ce-
nā. Quia modo deficit eis cor in fine quadra-
gesime. Tales qui sic se excusant false excludentur
a cena christi. de qua Luce. xxiij. Dico vobis qđ
nemo virozū illoz gustabit cenā meā. De qua
Apoca. xix. beati qui ad cenā nuptiaz agni vo-
cati sunt. Qui autē nō dederunt xp̄o prandij in
p̄ncipio quadragesime ad minus dēt sibi cenā
scz finē quadragesime. istā hebdomadā sanctā.
Soptet qđ sint ibi tres p̄sone. s. martha qđ interp̄-
tat irritans seu puocās et significat p̄tritionē qđ
non est nisi irritatio et puocatio doloris ppter

Sermo

peccata. **S**cdo optet qd sit ibi lazarus qui inter-
tatur adiutus a deo. **E**cce oris confessio. **R**atio
est. qz sicut lazarus qd erat mortuus iuuante do sur-
rexit de morte ad vitam Ita spiritus qd iacet mortu-
us ppter peccatum in monumento corporis iuuante
xpo suscitatur a morte culpe ad vitam gratie in con-
fessione. **I**deo dicit scriptura scda de illis qui bn-
pfitent et clare. **S**epulcrum patens est guttur eo-
rum. ps. v. **T**ertio optet qd si ibi maria magdalen-
ca alabastrum unguenti preciosi. s. afflictio corporalis.
medicinalis. qz sanat oes plagas peccatorum nro-
rum. qz isto unguento precioso ungamus pedes **J**esu
Caput eius est principium quodragesima. **C**orpus ipse
sequens. sed pedes sunt vltima hebdomada. **S**ic
tota domus implebitur odore unguenti. vii di. ap-
ls. ij. **C**horus. ij. **D**eus autem gratias qd se triumphat nos in
christo ihu et odore noticie sue manifestat per nos in
omni loco. qd christi bonus odor sumus. **N**ota de
murmuratione iude dicentis vt quid perditio hec
potuit enim venundari multo et dari pauperibus et.
vltima non sit inter nos aliquis iudas qui de ungue-
to precioso afflictionis corporalis et penitentie mur-
muret et dicat. **N**one melius valeret facere elemosy-
nam quam ieiunare. vos vt iudas dicitis vt quid per-
ditio hec et. bona est elemosyna sed in suo casu
melior est penitentia corporalis. vnde si vulnera-
tus qui timet punctationes. et dicit medico. re-
cedatis non sanatur et male dicit. sic etiam peccator
qui dicit. **E**t quia melius est quam faciam elemosy-
nam. male dicit. non curatur vulnus luxurie a pla-
ga luxurie nisi per scopam de pane et aqua. **I**dem
de guloso qui dimittit ieiunia dicens. quia dabo
elemosynam **S**ecundus honor christo hodie fa-
ctus venit per admirationem intellectualis. **S**ci-
endum quod omnes iudei congregabantur in hieru-
salem festiuitatis pasche **E**t quando populus audi-
uit tam magnam miraculorum de suscitatione lazari
tam publicum et notorium et tanti baronis cuius mor-
te sciuit tota patria. ex admiratione tanti miracu-
li. dicit **J**ohannes quod veniebant gentes non propter iesu-
sum tantum sed vt viderent lazarus quem suscitauit a
mortuis. de quo dicit **A**ugustinus. quod narrabat mira-
bilis que viderat de alio mundo. scilicet quomodo
damnati sunt omnes qui sine fide christi moriun-
tur. **N**arrabat etiam diuersitate penarum inferni
Item de purgatorio. **I**tem de pueris cum origi-
nali peccato decedentibus. **I**tem de paradiso. de
ordinibus angelorum. quod illi de inferno vident bea-
tos. **I**tem dicit glosa quod discipuli christi quesie-
runt multa ab eo de alio mundo. propterea omnes
volebant lazarus videre et ipsum audire. et ex
verbis suis multi conuertebantur ad christum. p-
pter quod principes iudeorum cogitauerunt etiam
occidere lazarus. **E**t ex isto miraculo populus
ciuitatis hierusalem recepit christum venientem in die
ramorum cum tanto honore et solennitate dicens
Benedictus qui venit in nomine etc. **N**ota h se

cretum allegoricum. quod lazarus quadriduanus fuit
a christo suscitatus. ideo ex admiratione popu-
lus fecit sibi istum honorem. **N**ota hic quattuor
ordines a principio mundi usque in finem. scilicet us-
que ad diem iudicii. **P**rimus dies legis nature.
Secundus legis scripture. **T**ertius legis gra-
tie. **Q**uartus legis ire **I**n quibus lazarus. id est
humanum genus iacet mortuum **P**rimus dies
legis nature fuit ab adam usque ad moysen. **D**i-
citur autem lex nature. quia tunc non habe-
bant libros nec doctores nec magistros. **E**t di-
cebatur dies propter claritatem intellectus. **D**e
isto die dicit apostolus **R**omanorum. ij. **C**um gen-
tes que legem non habent naturaliter ea que le-
gis sunt faciunt. eiusmodi legem non habentes
ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legis scrip-
tum in cordibus scilicet testimonium reddente il-
lis conscientia ipsorum. **E**cce prima dies. **S**ecun-
dus dies scilicet legis scripture fuit a moysen us-
que ad christum et durauit ultra mille et quingen-
tis annis. **E**t tunc gentes gubernabant se non so-
lum intellectu naturali. sed etiam per scripturas
quas deus voluit dare. quia gentes male se gu-
bernabant solo intellectu naturali. **I**deo ista die
fuit clarior prima die. **P**rouerbia. vij. **M**ada-
tum lucerna est et lex lux et via vite et increpa-
tio discipline id est viciorum. **E**cce secunda dies
in qua lazarus. id est humanum genus iacet mor-
tuum. **T**ertia dies scilicet legis gratie est iste di-
es in quo sumus modo a christo. et ista dies erat
necessaria quoniam lex moysi non loquebatur de
alio mundo. sicut ista que loquitur de paradiso
de inferno et purgatorio. **E**t scimus quid fuit quod
erit. ideo ista dies est clarior alijs predictis. **D**e
ista die dicit christus. si quis ambulat in die non
offendit. quia lucem huius mundi videt **J**ohannis
ix. **I**n isto etiam die lazarus id est humanus ge-
nus iacet mortuum in terra. quia nondum vene-
rat resurrectio generalis. **Q**uartus dies pro-
pter hunc diem gratie veniet cito et breuiter. s. dies legi-
re et corruptionis antichristi qui corrumpet et de-
struet totam legem christi. de quo dicit **D**avid.
Constituere domine legistatorem glosa antichristum super
eos. s. peccatores. vnde ecclesia. **D**ies illa dies ire
dies calamitatis et miserie etc. **E**tiam in isto quarto
die lazarus. i. humanum genus iacet mortuum corru-
ptum et fetidum. quia totus mundus scaturiebat de
peccatis et malitijs. sed in fine huius diei veniet cri-
stus in bethania. i. in hoc mundo. in quo tunc sua-
bitur sibi obedientia. quia mortuo antichristo totus
mundus conuertetur ad christum. **E**t sic in suscitatione la-
zari clamauit dicens. **L**azare veni foras. **E**t sta-
tim surrexit. sic clamabit tunc dicens. surgite mor-
tui venite ad iudicium. tunc boni resurgent cum ra-
mis palmarum in manibus in signum victoriae quam
habuerunt de mundo per paupertatem de dyabolo per

Feria tertia post Palmorum

humilitatē. de corruptione. ppria p castitatez et venient obuiā xp̄o cantando et dicendo. benedictus q̄ venit in nomine dñi. De hoc dicit Job. Apoca. viij. Vidi turbam magnā quā nemo dinumerare poterat ex oibus gentib⁹ et tribubus populis et linguis stantes an̄ thronū in p̄spectu agni amicti stolis albis et palme in manibus eorum et clamabāt. s. benedictus q̄ venit etc. Tertius honor xp̄o factus venit p deuotionē spiritualem. de quo dicit euangeliū. Erant gentiles q̄dam q̄ ascēderūt vt adorarent in die festo. hi accesserūt ad philippū dicentes. dñe volum⁹ Ihs̄m videre. venit philippus et dixit andree. Andreas rursus et philippus dixerūt ih̄u. Ihs̄ aut̄ dixit venit hora vt clarificet filius hominis. Amen amen dico vobis. nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit ip̄m solū manet. si aut̄ mortuum fuerit multū fructū affert. Sic quō gentiles. i. geniti tales qz incircūcisi q̄les geniti erant etiam ex deuotione veniebant adorare in hierusalem tanq̄ sapientes et discreti videntes qz iudei adorabant vnū deū. Ideo secrete veniebāt in hierusalē adorare deuz. Multi etiā veniebāt ad videndū xp̄m ppter magnā famā miraculorū. Et dixerūt philippo ap̄lo quē inuenerūt primo. Dñe volumus ih̄m videre. et nunqd̄ videbāt ip̄m qm̄ predicabat. imo. sed hoc dicebāt qz volebant loqui cū eo. qz nō loquebat̄ cū aliquo nisi ex magna necessitate. ideo dixit Ego palam locutus sum mundo Ego sp̄ docui in synagoga et in templo in quo omnes iudei veniūt et in oculto locutus sum nihil Job. xvij. philippus aut̄ dixit andree et simul ambo dixerūt xp̄o. qui respondit eis di. Venit hora vt clarificet filius hominis. i. vt cognoscat̄ a gētilibus et pāganis qz esset verus filius dei. Apostoli aut̄ tunc intellexerunt qz tunc statim clarificaret̄. sed xp̄s declarauit eis tempus et modū dicens. Amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terrā etc. Tunc comparauit se grano frumenti cadenti de celo in terrā. s. vterī virginalis i incarnatione. qd̄ si mortuū nō fuerit. s. p passionē. ip̄m solū manet. s. saluū. Si aut̄ mortuū fuerit multū fructum affert. s. redemptionis et saluationis. Nota illi gentiles volentes videre ih̄esum dixerunt philippo. et philippus dixit andree et ambo simul dixerunt christo. Quare philippus nō dixit christo. cum esset ita discipulus et familiaris christo sicut andreas. Responsio qz ad ostendendum tres gradus qui sunt in visione et cognitione dei. s. primus p scientiam phisicalē. secundus per scientiam theologicalem. tertius p scientiā beatificalem. Primus gradus visionis et cognitionis dei est per scientiam phisicalem signatā p philippuz qui interpretatur os lampadis. tal est sc̄ntia philosophie que habet magnū os ad instar lampadis et infra habet puum lumen. id est

paruam cognitionem de deo quia solum cognoscit qz est vna prima causa et vnus primus motor. Unde philosophi in scolis probabant vnum esse deum et in templo adorabant idola. Sed scientia philosophie habet magnum os ad disputandum arguendum et respondendum. ideo gentiles veniunt ad philippum. id est ad philosophiam vt viderent christum. Ideo parum sciuerunt de deo. plus scit modo de deo vna vetula que scit credo in deum etc. q̄ antiquitus sciuerunt omnes philosophi. ideo oportet qz philippus id est philosophus veniet ad andream qui interpretatur decorus qui significat theologiaz siue theologū pulcrū et decorum qui est sine macula erroris. qz sapientia theologie est pura veritas. sed nec ista sufficit. quia modo in hoc mundo solū in figura. et speculo videmus deum. s. Choz. xij. videmus nunc p speculum in enigmate. tunc aut̄ facie ad facies. Speculū sunt creature que representant creatorem. Verbi gratia. Terra cum arboribus representat potentiam dei. aque que abluunt et mundant representant misericordiaz dei que lauat et mundant a peccatis. et sic de alijs. Et in enigmate. id est p figuram. ergo nec philippus nec andreas sufficiunt nec scientie philosophie nec theologie sufficiunt ad videndum deum clare. Sed oportet ire ad christū p gloriā beatificā in paradiso. Et tunc facie ad facie videbim⁹ euz sicuti est. Unde ergo dixerunt gentiles. volum⁹ iesum videre. s. tanq̄ librū glorie habens duas cartas. s. diuinitatis et humanitatis in quib⁹ consistit tota gloria. s. Johan. iij. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus eū sicuti est vbi nō est speculū nec figura aliqua. sed visio clara et apta. Quartus honor et maior alijs fuit per locutionē celestialem. qz deus pater fuit locutus christo audiente populo et hoc quando christus eleuatis oculis in celuz dixit. pater clarifica filiū tuum. Et venit vox de celo dicens. et clarificaui et iterum clarificabo. Nota clarificaui id est clare demonstraui qz tu es filius meus. s. in miraculis per te factis. In quibus ostenditur diuinitas mea. Et iterum clarificabo scz in passione resurrectione. ascensione et in generali iudicio. Turba autē que stabat et audiebat dicebat. tonitruum factum est. Alij dicebant nō. Sed angel⁹ ei locutus est. Quibus dixit christus. nō propter me sed propter vos hec vox venit. quia christus iam sciebat voluntatez patris. Quia inquantū deus eadem est voluntas patris et filij. Etia inquantū hō sciebat voluntatē patris sed illa vox venit ppter illos vt crederent in filium dei. s. illa voce dixerat iā dauid. ps. xxvij. Vox dñi sup aquas deus maiestatis intonuit. Ibi septies dicit vox dñi ppter septem clarificationes filij dei. Primo dicit vox domini sup aquas scz lacrimarū xp̄i qui mortuus fuit lacrimando.

Heb. v. cū clamore valido et lacrimis se offerēs exauditus est p sua reuerentia. Sup aquas virginis marie et aliaz deuotarū psonarum et fuit clarificatus. qz sol fuit obscurat. Scda vox domini in virtute ppter clarificationē quā habuit in inferno quādo dixit attollite portas. qz virtute diuina statim porte fuerunt apte. Itē fuit clarificatus in limbo in quo sancti p̄s ibi ip̄m expectantes viderūt diuinitatē clarissime. Tertia vox dñi in magnificentia Ecce clarificatio resurrectionis. qz magnifice surrexit et sanctos p̄s liberauit. Quarta vox dñi cōfringentis cedros id est aplos oibus alijs sc̄tis altiores et maiores. sed fuerunt tardi et duri ad credendū xp̄i resurrectionē vt patet de Thoma. Sed hanc duritiā xp̄s cōfregit qñ eis apparuit et crediderūt firmiter suā resurrectionē. Quinta vox dñi intercidentis flamma ignis. s. impatorū romanoz qui faciebant edicta legis et ordinationes p̄tra xp̄ianos. Sed hec flāma furoris fuit iterata i uersioe cōstantini impatoris. Sexta vox dñi p̄cutientis desertū. i. celū empyreū qd̄ d̄r desertum Luc. xvj. In pabola ouiuū quas xp̄s dimisit in deserto. id est in celo. qz celum est desertū a malis angelis et hominibus. sed qñ xp̄s ascendit in celū totū cōmotum fuit in gaudiū et leticiam angeloz et hominū. Septima vox dñi p̄parantis ceruos. s. in die iudicij. qñ de celo et de inferno saltabunt ante me ad recipiendū corpa sua in generali resurrectione. Deinde data sn̄a finali a xp̄o simul cum carne et aia saltabūt mali ad infernū. Boni v̄o i celū empyreū. Bēb̄ dic̄ dauid in p̄sona cuiuslibet boni. Qui p̄fecit pedes meos tanq̄ ceruorū et sup excelsa statuens me. ps. xvij.

Feria tertia post palmarū. Sermo.

Bonū erat ei si nō esset natus homo ille. Marci. xiiij. et in passione dñi statim lecta scribit̄ v̄bum istud. Verbū ppositū habet magnā difficultatē in theologia. ideo in p̄nti s̄mone volo ip̄m declarare. Sed primo salutē v̄bo maria et c. bonū erat ei. Pro hui⁹ v̄bi declaratione et materie p̄dicande introductione. Sciendū qz s̄m diuersitates et p̄ditiones pctōz et vitioz dñt esse diuersi modi correctionū. sicut s̄m diuersitatē et cōditionē infirmitatū et plagaz sunt diuerse medicie qz vna medicina nō esset bona oibus infirmitatibus. Ita nec vnus modus correctiois omnibus pctis. Nota ḡ tres modos pctōz seu plagarum. Quidā em̄ peccāt ex ignorantia credentes se bñ facere. qz si scirent se male facere nō facerent. tales indigent medicina scie. s. vt declaref eis malū qd̄ faciūt vt corrigāf. vñ ad plagā de ignorantia ppria medicina est scopa de scia. Et istū modū tenuit xp̄s erga apl̄m paulū q̄ peccabat ex ignorantia psequendo xp̄m et xp̄ianos. de q̄ dicit

ip̄em et. pus. s. añ cōuersionē fui blasphem⁹ et p̄secutor et p̄tumeliosus sed misericōdiam dei p̄secut⁹ suz. qz ignorans feci i incredulitate. j. Th̄i. j. Sc̄ curatus fuit ar̄po medicina scie qñ in terrā prostratus circūfulsit eū lux et c. Et sic ab extra apparuit claritas. ita etiā int⁹ in aia fuit illuminatus. Iō p̄uersus dixit Dñe qd̄ vis me facere Actu. ix. Quidā peccāt ex fragilitate seu impotētia. qz bene vellent cauere a pctis sed habita occasione peccāt vel amore carnali vel timore corpali. q̄a sunt fragiles. tales indigent medicina amor̄ d̄i. vt suo amore corrigant̄ ab illo pctō. Hoc mō cr̄stus correxit petrū apl̄m q̄ peccauit negādo cr̄stum nō ex ignorantia. qz ip̄e iā dixerat. tu es fili⁹ dei viui. Mat̄h. xvj. s̄ ex fragilitate et impotētia timore corpali et timore mortis. dicit Lucas qz p̄uersus ihs respexit petrū et traxit ip̄m ad penitentiā. qz egressus foras fleuit amare. Quidā autē peccant nō ex ignorantia nec ex fragilitate. sed ex malicia ppria et iniquitate cordis. Tales indigent alia medicina. s. timor̄ damnatiois et timor̄ iudicij ad amouendā maliciā et iniquitate a corde timore eterne damnationis vt correctiois diuine gr̄e possit intrare in corde. Et istū modū tenuit xp̄s in correctioe iude scarioth q̄ peccabat nō ex ignorantia. qz bñ credebat xp̄m esse veruz deū et hoīem ex miraculis que viderat. Nec ex fragilitate sed ex ppria malicia et iniquitate et effusione vnguēti quā xp̄s sustinuit. qz nō fuit v̄ditū vt ip̄e fuisset furatus inde tertiā ptē. xp̄s ḡ in correctione iude accepit medicinā tumoris damnationis ad sanandū cor iude vt corrigeref. sed tñ nolebat cogere liberuz arbitrium. Sed dixit vnus ex vobis me tradet q̄ manducat mecū. At illi ceperūt p̄tristari et dicere ei singulatim. nunq̄d ego sū. Qui ait illis vnus ex duodecim q̄ intingit mecū manū in cathino. De aut̄ hoī illi per quefilius hominis tradet. Marci. xiiij. Ecce q̄ modo querebat sanare cor iude. Sed tanta erat malicia in corde eius qz nō potuit intrare gratia spiritus sancti. qz pauci cōuertunt̄ de illis qui sic peccant p maliciā. Secus de illis qui sic peccant ex ignorantia vel fragilitate. Tunc christus ad terrendū iudam ne peccaret dixit verbū thematici. Bonū erat ei et c. patet thema. Nota qz in sacra scriptura inueniūt̄ tres natiuitates. Prima est natiuitas de formatōe interiori. Scda natiuitas de p̄ductione exteriori. Tertia natiuitas d̄ ad optioe supiori. De quibet istaz p̄t verificari thema ppositū. Bonū erat ei et c. Prima natiuitas est d̄ formatōe interiori q̄ a doctorib⁹ vocaf̄ natiuitas in vtero. Qñ doctria est theologie i glosa sup leuiti. xij. c. qz postq̄ mulier p̄cepit tūc corpus format̄ in vtero. Et si est mascul⁹ corpus ē formatū in quadragesimo die. et tūc creat̄ aia. et creādo infundit̄. si femia lxxx. die. qz ē frigidioris cōplexiois. Talis formatio corporis et creatio

Feria tertia post Palmorum

et infusio anime in sacra scriptura dicitur natiuitas in utero. **H**ic ad hoc similitudine de nucleo in terra plantato quoniam in terra tumescit siue inflat dicitur vulgariter iam est natus. licet extra terram nihil appareat. **I**dem de ple in utero matris quoniam quoniam venter ingrossat. tunc dicitur mulier grauida et illud vocatur natiuitas interior. **A**utoritas **M**athei. i. quod **J**oseph admirans et secum disputans de impregnatione virginis marie spose sue. **A**ngelus autem domini apparuit ei dicens. **J**oseph fili dauid noli timere accipe maria coniugem tuam quod enim in ea natus est de spiritu sancto est. **E**cce hic natiuitas interioris formationis. **S**i de hac natiuitate volumus loqui bene potest dici thema **B**onum erat ei. scilicet iude si natus non fuisset. id est formatus in utero matris. scilicet quod nunquam corpus fuisset formatum nec anima creata. **E**t iuxta hunc intellectum dicit hic glossa. **M**elius fuisset iude oino nunquam fuisse quam daturum esse. **S**ed posset aliquid arguere contra glossam. **M**elius est esse aliquid quam nihil. sed esse daturum est esse aliquid quod est bonum. vel esse hominem includit quod est aliquid bonum. et nihil esse nullum bonum includit ergo male dicitur. **I**sta rationem faciunt multi sed nihil valet. **P**ro responsione ponatur talis casus. **Q**uid esset melius vel nihil habere in hoc mundo vel habere vnum castro quod valet quolibet anno mille florenos de redditibus. **S**ed optet soluere pro illo castro centum milia florenos quolibet anno de redditibus sed pena mortis. **S**impliciter loquendo. melius est habere castrum quam nihil habere. sed multo melius est nihil habere quam castrum cum tali onere et obligatioe. **I**dem simpliciter loquendo aliquid esse melius est quam nihil esse. sed esse cum tali onere et obligatioe. scilicet damnationis eterne esse in ira dei et in pena melius est non esse quam multo melius est habere malum esse daturum eterne liter quam istud esse bonum substantiale solum. **E**t nihil esse non malum. sed damnatum esse est magis malum quod potest esse. propter hoc christus dixit de iuda damnatum. **B**onum erat ei etc. **N**ota bonum propter puatioem mali culpe et pene. et concordat scriptura dicitur. **M**elior est mors quam vita amara. et requies eterna quam languor pseuerans. **E**ccli. xxx. **N**ota melior est mors que. scilicet dat non esse quam vita amara. scilicet damnatorum et requies eterna. **N**on loquitur habere de re que glorie sed loquitur iuxta philosophum qui dicit quod quies est cessatio vel puatio motus. **I**deo requies eterna. id est non esse quod est cessatio penarum. ideo melius est non esse quam languor pseuerans. ideo dicitur **J**ohes quod damnati desiderant mortem et appetunt non esse sed non possunt mori. **I**n diebus illis querent homines mortem et non inueniunt eam et desiderabunt mori et fugiet mors ab eis **A**po. ix. **M**ozali habet notate ex qua tanta dura et aspera pena inferni est caueat pro tempore ne vadatis ibi quoniam in voluntate vestra consistit propter liberum arbitrium quod non cogit a deo ad hoc vel ad aliud. **E**ccli. xv. **D**eus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui. **S**i dicatur. **E**rgo omnes ad para-

disum ibimus. quoniam omnes volunt ire. igitur. **R**espondio quod mentimini pro mediis gule. quoniam licet dicatur ore quod vultis paradysum. tamen opere aliud facitis et dicitis. **S**ic viator qui dicit se ire argentina verbo tamen facto recipit viam colonie talis mentis et truffatur. **I**dem supbus dicit se ire ad paradysum tamen de facto recipit viam inferni. **I**dem potest dici de alijs peccatis. ideo **E**lai. xxx. **H**ic via. scilicet paradisi est humilitas. vel misericordia etc. ambulate in ea. nec declinabitis ad dexteram nec ad sinistram. **J**udas autem ex peccato auaritie inuit ad infernum. quoniam ex auaritia vidit christum ut auari ysurarum symoniaci fures etc. **D**ixit enim iudas. **Q**uid vultis mihi dare. et ego vobis eum tradam. **S**ecunda natiuitas est de productione exteriori. **E**t ista est magis composita et visitata. **E**xemplum quoniam nucleus extra terram apparet visibiliter. tunc dicitur esse natus. **I**dem de muliere postquam peperit dicitur natus est filius **J**oh. xv. **M**ulier cum peperit puerum iam non meminit pessure propter gaudium. quia natus est homo in mundum. **N**on dicitur in vtero. quoniam iam est extra. **S**i de hac natiuitate volumus loqui etiam verum est thema. **B**onum erat ei. scilicet iude si natus non fuisset. scilicet in mundum. quoniam melius fuisset sibi si mortuus fuisset in utero matris. quoniam tunc solum habuisset peccatum originale. **E**t est doctrina theologie i. ij. sniarum. dif. xxxij. q. ij. ar. j. quod pro peccato originali datur mitissima pena. quoniam solum habet penam damni. scilicet non videre deum sed non habet penam sensus. imo dicit sanctus thomas in. ij. sniaz di. xxxij. q. ij. ar. ij. quod illi pueri qui decedunt solum cum peccato originali habent magnas consolationes ad inuicem disputant intra se de peccato quam sciunt magis quam philosophi sciunt in hoc mundo nec tristat nec displicet eis quoniam non habent paradysum. **S**ic bubulcus non tristat quoniam non est rex romanorum. quoniam bene scit quod sibi non competit. nec tu tristaris quoniam non habes alas ad volandum. quoniam non competit tibi volare sicut aquile. sic etiam illi pueri non tristant quoniam non habent regnum dei. quoniam sciunt quod non debetur eis. quoniam si tristarent iam haberent penam sensus. **I**deo bonum fuisset iude quod nunquam fuisset natus in hoc mundo. sed quod in utero matris fuisset mortuus. quia tunc solum cum peccato originali decessisset. **I**dem non fuisset cum illis pueris filijs christi anorum iudeorum et agarenorum qui moriuntur cum solo peccato originali. **H**ic quomodo peccatum originale non est peccatum factum a creatura sed receptum sicut de imagine auri vel argenti que cadit in luto. ita anima est ad imaginem dei facta ut imponatur in templo glorie sed cadit in luto carnalis generationis. quoniam si faceret deus hominem aliter non haberet peccatum originale. **E**t ideo quoniam non est peccatum factum a creatura. ideo non dat deus creature penam sensibilem ex illo peccato solo. sed nunquam videbit deum ex quo morietur cum illa macula. licet posset venire ad portas paradisi querendo ingressum. quoniam nunquam fecit aliud peccatum. et respondit christus. **R**espicias maculam quam portas. **R**esponde-

bit. domine ego nō feci. ad quā christus. idō nō do tibi penam sensualem. sed qz habes maculaz vades ad limbū cū alijs. Vel si vis dic similitudinem de rege qui cōmittit militi castrū fortissimū inexpugnabile qui tanq̄ pditor tradidit castrum inimico regis. Pius aut̄ rex nō vult occidere militē pditorē. licet posset sed iurat qz nū q̄ aliqs de suo genere intrabit suam curiā. et ita seruat. Si dicat. in quo demeruerūt filij militis nondū p̄cepti nati nec geniti. Respondeo q̄a sūt filij pditoris. Sed qz nunq̄ fecerunt aliqd̄ mali ideo rex nō facit aliquod penale sed nō vult eos in curia sua. Sic deus in principio mūdi commisit castrū forte et inexpugnabile paradisi terrestris qd̄ fm̄ bedā ascēdit vsqz ad celū lune. militi ade et eue vxori sue vt custodirant illud Genes. ij. Posuit deus hominem in paradiso voluptatis vt operaretur et custodiret illuz. Et in illa eadē die tradiderunt ip̄m dyabolo inimico dei cōsentiedo peccato. p̄pter qd̄ deus iurauit qz filij ade nunq̄ intrarent curiā nec regnū. vnde de h̄ Autoritas. Ipsi vō nō cognouerunt vias meas q̄ bus iurauī in ira mea si introibunt in requiē meam. ps. xciiij. Si dicat. Et nunqd̄ nos sumus filij ade. Dico qz nō. Unde ante baptismuz fuim⁹ filij ade. sed in baptismo facti sum⁹ filij dei et matris ecclesie. ideo iam est mutata generatio in nobis Job. j. Dedit eis potestatem filios dei fieri. Semen est verbū dei. Luce. viij. Item. spiritus sanctus inquit paulus reddit testimonium spiriui nostro qz filij dei sum⁹. Si filij et heredes. heredes quidē dei coheredes aut̄ christi. Roman. viij. Ideo qui morit̄ ante baptismum nō potest intrare paradisi. quia est filius ade et eue quib⁹ iurauī in ira mea etc. Sed quia nō fuerunt in p̄ditione ideo nō dat eis penam sensus. ideo Job in p̄sona damnati dicit Quare nō in vulua mortuus sum egressus ex vtero nō statim perij. quare exceptus genibus. cur lactatus vberib⁹. Nūc em̄ dormiens silerē Job. iij. Nota silerem. s. cū illis pueris in limbo. qz in inferno damnatorū nō est silentium. sed tumultus et clamores p̄pter dolores. **¶** Moraliter nota illi pueri cum solo peccato originali decedentes et in limbo existentes ex vna parte regratiantur deo. qz sunt liberati d̄ penis inferni. et ex alia pte quando vident gloriam beatorum conqueruntur deo et clamant dicēdo accusationes septem. Prima contra patrem vel matrem si ex culpa eorum sunt mortui sū̄ baptismo. quia aliqui male tractant suas vxores. vel verberant. ideo faciunt abortiuum vel proles moriuntur absqz baptismo. Ideo petunt iusticiam a deo. Secundo clamant contra matres stultas que quando sentiunt se grauidas et bene possunt cognoscere infra mensem debent cū magna diligentia custodire thesaurū eis commissū ne pdatur saltādo equitando et non curant tan-

q̄ stulte etc. Tertio clamant contra viduas vel moniales vel puellas seu etiā maritatas que cōcipiunt nō de viris ergo interficiūt proles ne cōfundant̄ vl̄ recipiēdo medicinas vt occidāt proles etc. Quarto petunt iusticiam de omnibus q̄ consenserunt in morte eorum. s. de medicis et apothecarijs. Nota illud quod dicit medicus regis cuidam moniali petenti qd̄ faceret ne conciperet. Respondit qz nō coniungeret se viro. Si facerdos consentit in mortem illorum est irregularis Quinto clamāt p̄tra mulieres matres que post partum stant diu ad baptisandū et interim opprimunt vel suffocant creaturā cum vberē grosso. Sic modum lactendi. Sexto accusant sacerdotes vel laicos qui in periculo possunt baptizare si errant vel mutant baptismū. Ostende hic formam baptizandi. Septima accusatio est quādo christianus dormit cum iudea vel agarena et cōcipit et parit et remanent filius cū filia infideles quia pater non curat. tales resurgent in die iudicij in etate triginta annorum et cognoscent parētes et petūt iusticiā a deo. id̄ caueatis. Tunc dā nati faciunt planctum di. Quare de vulua egressus sum qui vtinam consumptus essem. ne ocul⁹ me vidēt Job. x. Tertia natiuitas est de adoptiōe superiori Et ista fit in baptismo in quo creatura adoptatur et legitimatur vt consequatur hereditatem paradisi. q̄a nō ex prima natiuitate. nec ex secunda acquirif ius habendi paradisi. sed solum ex ista tertia natiuitate de qua dicit xp̄us Amen amen dico vob nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnū dei. Johā. ij. De ista natiuitate est thema Bonū erat ei etc. id est qz nunq̄ fuisset baptisatus in quo a christo fuit adoptatus in filium. ideo propter ingratitudinem de tanta gratia a christo sibi facta bonum fuisset ei si nō fuisset baptisatus quia ex hoc habet maiorem penā. quia quando vita christiani est mala maiorē penam damnationis habet q̄ infidelis qui non baptizatus fuit. Nota ad hoc miraculū qd̄ legitur in vita patrū et liber est approbatus ex decreto gelazij pape. d̄ beato machario qui eundo per desertuz inuenit antiquissimū caput cuiusdā mortui. et quia p̄sone spirituales statim cogitant spiritualia. sec⁹ de p̄sonis carnalibus sic ille cogitauit de anima illius capitis dicens. Si scirem qz anima hui⁹ esset in paradiso tenerem caput istud pro reliquijs. si in purgatorio orarem pro ipsa. si in inferno vellez scire pro quo peccato est. Et dum ista cogitaret subito anima fuit in capite. et locuta fuit tibi di. Queras quia ego respondebo tibi. Tūc macharius interrogauit eam dicens. Cuius conditōis fuerat si christianus vel paganus. Respondit. qz fuit paganus. Interrogatus in quo loco erat respondit qz in inferno eternaliter damnatus. et erat p̄fundius in inferno q̄ a celo vsqz in terraz

Feria quarta post Palmarum

hoc nō intelligit p distantiaz localē. sed p immē
sibilitatē penalē. Interrogatus si erant aliq p
fundiores. Respondit q̄ ita iudei. Ratio. qz ha
buerunt scripturas 7 pphetas et nō crediderūt
Interrogatus si erant aliq pfundiores iudeis.
Rūdit sic. Mali xp̄iani 7 reprobati qui tantas
repperūt a deo gratias 7 tamē deū malis operi
bus negauerunt et blasphemauerūt. Ideo ex in
gritudine sunt pfundiores. **Nota** hic bñ ad
propositum quomō peccatū ingratitudinis iud
est magnū. Cum em̄ iudas recepisset a deo tot ḡ
tias tamē cū vendidit. **Primo** qz sibi remisit om
nia peccata a pena et culpa. remisit sibi mortē si
lij regis scharioth et mortē patris sui quem occi
dit et incestū matris quā duxerat in vxorē vt ha
betur in historijs. **Item** dederat sibi sciam ad p̄
dicandū 7 potentia faciendū miracula. 7 fecit ip
sum discipulū suū 7 apostolū pcuratorē societa
tis sue. baptizauerat eum 7 ipm̄ cōmunicauit cū
alijs. **Omnes** iste gratie assignant sibi penā. ido
bonū erat ei si natus. i. baptizatus nō fuisset. **Et**
p̄cordat ppheta dauid in p̄sona christi dicens.
Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuis
sem vtiqz 7 si is q̄ oderat me sup me magna locu
tus fuisset abscondissem me forsitan ab eo. **Tu** ve
ro homo vnanimis dux meus et notus meus. qui
mecū dulces captebas cibos in domo dei ambu
lauim⁹. vciat mors sup illos 7 descēdāt i infernū
viuentes rē. ps. liiij. q. di. **In** hoc mundo nō est
aliqua pena sibi sufficiens. **Moraliter** sup hoc
Secū dulces captebas cibos. **Nota** de cōmu
nionē ad quā omnes tenent. pueri etiā duodeci
vel. xiiij. annoz in die pasce. de quo die dī. apo
stolus. **Pasca** nostrū imolatus est xp̄us. **Itaqz**
epulemur. s. cōmunicādo. **Dicunt** aliqui. nūqd
meli⁹ esset cōmunicare in die iouis sancta in qua
hoc sacramentū fuit institutū 7 adhuc homo est
in penitentia. **Responsio** q̄ decretalis dicit i pa
sca. quia tūc debemus cōmunicare. licz nō dicat
in die pasce. sed q̄ intelligat de die pasce. patz p
euidētia facti. qz papa q̄ fecit decretalē de sa
cto opere declarat q̄ illa decretalis intelligit de
die pasce. quia in die pasce cōsecrat plures ho
stias in pelui de auro. **Quoniam** sicut vox mea in
trat in omnibus aurib⁹ vestris. ita verbū dei pa
tris in qualibet hostia consecrata. **Et** illa die pa
pa cōmunicat manibus suis omnes qui veniūt
ad eum. hoc opus declarat quomō papa intelle
xit decretalē illam. **Nota** etiā de littera cardina
lis missa inquisitori que dicit hoc idēz qd̄ supra.
qd̄ intelligit de die pasce. **Item** ad hoc est simili
tudo de rege qui in bello cāpali habet victoriaz.
quia illa die victoriae vult intrare castrū vel ciui
tatem quā tenebat obsessam. **Idem** de rege xp̄o
q̄ in die pasce cū victoria leuauit campū quē in
trauerat in die parasceues. ideo illo die vult in
trare castrū tuū. hoc est in animā tuā. **Honor** est

xp̄i. sed vtilitas est tua. **Ideo** in die pasce cōmu
nicetis nisi de cōcilio p̄fessoris sit abstinendū ex
aliqua causa rationabili. **Sed** nullus pp̄ria au
toritate debet homo mutare nec dimittere. quin
cōmunicet in die pasce. **Ad** rationē muliez dī
cēdum q̄ in die pasce habent ornare rē. **Hec** ra
tio valet nisi intelligatis q̄ in die pasce faciet or
namēta in peccato mortali. quia in tali casu nec
in die iouis sancta. nec in die pasce debetis com
municare. quia estis in peccato mortali. ex quo
habetis voluntatē peccandi. **Sed** si ornatus sit
absqz peccato mortali. qz cuilibz p̄m statū suum
potest se ornare modeste cogitando quomodo si
cut sacerdotes ornant et parant altaria. sic 7 vos
isto respectu potestis ornare et parare corp⁹ ve
strum tanqz altare xp̄i. **Illi** autē qui indignē com
municant vt iudas qui statim postqz communi
cauit ipm̄ tradidit. **Ita** ingrati cuz iuda damna
buntur. **1. Thoz. xj.** Qui manducat 7 bibit indi
gne iudiciū sibi. s. damnationis manducat et bi
bit non diiudicans. i. discernens corpus domi
ni. s. ab alijs cibis.

Feria quarta post palmarum. Sermo.

Domine memen
to mei dum veneris in regnū tuū rē.
Luce. xxiij. **Sermo** hesternus fuit d
iusta damnatione iude. **Hodie** sermo erit de iu
sta saluatione latronis. heri fuit sermo de causa
instrumentali passionis christi que fuit iudas p
ditor. **hodie** dō erit de causa finali passionis cri
sti que fuit vt omnes homines qui erant in terra
nati nutriti et conseruati haberent gloriā para
disi. sed p̄mo salutetur virgo **Maria.** **Dne** me
mento rē. verbū p̄positū p̄fundamento nostri
sermonis est quedā oratio quā fecit latro. sed est
magne efficacit. et vt videatis 7 intelligatis effi
catiam huius sermonis. **Sciendū** q̄ oratio que
est deo magis placens et gratiosa et huiusmodi
magis conueniens 7 p̄ficua est q̄ homo petat re
gnuz dei. ratio est duplex. **Prima** ratio. qz talis
petitio concordat cum ordinatione finali. p̄pter
quā deus creauit hominē. causa finalis pp̄ qm̄
deus creauit hominē est vt habeat gloriā pa
radisi 7 repareť ruina angeloz. vid̄ super h̄ ma
gistrum sententiaz. in. ij. di. j. quare deus volu
it formare hominē. **Non** fecit nos vt remanere
mus in hoc mundo finaliter sed vt veniamus ad
gloriā paradisi. **Nec** aliqs potest homini au
ferre hunc finem nisi peccatuz mortale. nō pau
pertas. non diuitie nec dolor. nec miseria. nec sa
nitas nec infirmitas. sed solū peccatum mortale
Ideo dicit christus in die iudicij illis qui erūt si
ne peccato. venite benedicti patris mei p̄cipite
paratum vobis regnum a constitutione mundi
Mathei. xxv. **Nota** benedicti. quia peccatuz
mortale facit hominem maledictū. a cōstitutioē

Sermo

mundi. id est creatione vel ordinatione. Et tunc intelligitur sic. a constitutione. i. eternali ordinatione. Ecce hec causa finalis quare deus fecit hominem. ideo petere regnum dei multum placet deo quia conuenit et concordat cum diuina ordinatione. Secunda ratio est. quia talis petitio includit. et presupponit omnem aliam petitionem. bona petitio est petere humilitatem castitatem vel misericordiam dei. sed omnes iste includuntur in petitione regni dei in quod non intrant superbi nec auari nec peccatores etc. nisi faciat penitentiam. nec infideles nisi conuertantur. Ideo bonum est petere perseuerantiam finalem in bona vita. sed tamen illa includitur in petitione regni dei. quia non datur nisi perseuerantibus in bona vita. ideo christus. Luc. xij. et Matthei. vj. Primum querite regnum dei et iustitiam eius. patet ergo duplici ratione quod proposita petitio deo magis gratiosa est homini. proposita est petere regnum dei. ideo latro ille qui erat crucifixus ad dexteram christi non petiit a christo liberationem corporis nec vindictam inimicorum. sed petiit regnum celorum dicens Domine memeto mei etc. Et illa parua oratio fuit tante efficacitatis quod obtinuit regnum celorum. Non legitur quod latro ille uel quod fecit aliquid bonum nec ieiunia nec orationes. nec elemosinas nec peregrinationes nec aliquid bonum nisi solum istam paruum orationem ex qua obtinuit saluationem. patet thema. Nota quod in sacra scriptura inueniuntur tres modi habendi regnum celorum. Quidam emunt regnum celorum rigoroze. Quidam furantur secrete. Quidam inueniunt a casu. Et hoc tertio modo habuit ipsum latro qui in uia inuenit regnum dei quando dixit christo. Domine etc. Bico primo quod quidam emunt regnum dei rigoroze ut dando precium iustum. Isto modo habuerunt regnum dei sancti martyres qui propter hoc sustinuerunt persecutiones tribulationes tormentum et finaliter mortem. Isti dederunt precium iustum. non tamen intelligatis quod martyrium sit precium iustum per equalitatem vel per equiparantiam sed per proportionem et conuenientiam. quia nullum genus penarum martyrii esset iustum precium. nec per unam sola honoris essendi in paradiso tanta est excellentia huiusmodi glorie. ideo apostolus qui illam gloriam vidit dicebat. Non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis Romano. viij. Non sunt condigne. i. per equalitatem vel equiparantiam. sed sunt condigne per proportionem vel conuenientiam. Quia ex quo persona datur pro deo maiora bona mundi. scilicet bona temporalia et corporalia. corpus et vitam sicut fecerunt sancti martyres. ideo iterum est conueniens ut deus det illis maiora bona que sunt in alio mundo. scilicet regnum celeste. Ista est proportio et conuenientia. quod dicit christus. da mihi illud quod habes summi potentiam tuam. et ego dabo tibi quod habeo summi meam magnificentiam. de hac proportione siue iu-

sticia. Dicit christus. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum et regnum celorum. Matthei. v. et ad litteram loquitur de martyribus. et sub isto nomine persecutionem comprehendit omnes tribulationes et passiones martyrum. Nota propter iustitiam christus non restringit meritum nostrum solum veritati fidei. sed largo modo qui moritur pro quacumque virtute manentem da martyr efficitur. Nam quelibet virtus dicitur iusticia. Proverb. viij. Iusti sunt omnes fines mei. id est omnes virtutes sunt iusticia. unde de beatus Johannes baptista martyr est. unde ecclesia prepotens martyr. et tamen non fuit mortuus pro fide manentem. sed pro virtute castitatis et honestatis. Item de sancta uilla ancilla cuiusdam militis. de qua testetur in calendario in vigilia natiuitatis domini. Si christus dixisset beati qui persecutionem patiuntur propter fidem predicti non fuissent martyres. Idem de sancto Thoma de cantuaria qui non pro fide sed pro libertate ecclesie manentem occisus fuit et tamen est martyr. Idem de fratre beati Thome de aquino qui fauorem ecclesie reprehendit imperatorem propter quod fuit occisus et martyr effectus sum quod reuelatum fuit beato Thome. et sic de pluribus aliis. Ecce quare dicit propter iustitiam et non propter fidem. Et concordat alia autoritas dicens. si quod patimini propter iustitiam beati. i. Petri. iij. Quomodo possunt habere multi bonum forum de paradiso manentem iustitiam siue virtutes. si modo ita uideretur completa prophetia. Esaie. lix. non est qui inuocet iustitiam neque est qui iudicet uere. sed confidunt in nihilo et loquuntur uanitates. comperunt laborem et pepererunt iniquitatem. Quia aspidum ruperunt et telas aranee texerunt. Non est qui inuocet iustitiam. id est iusticia non habet aduocatum sicut magni domini qui in qualibet uilla vel curia habent suum aduocatum et procuratorem pensionatum id est precio conductum qui diligenter aduocant et procurant pro ipsis ex illa modica pensione id est pro modico precio. Sed deus non habet aduocatos nec procuratores in suis negotiis. quia non est qui inuocet iustitiam. Ratio. quia non statim uidet pensionem. id est precium. Beatus benedictus esset ille qui uellet esse procurator et aduocatus christi contra peccata notoria que tangunt honorem dei. sed nullus curat omnes dominum in his que dei sunt. sed si aliquid sit contra alium quem dominum terrenum statim ille procurator se erigit et defendit dominum. O maledicti homines nonne paradisi gloria maius precium est quam totus mundus. et tamen si tanguntur iura uel redditus domini vel possessio domini statim aduocatus defendit. sed quando tanguntur iura diuina uel redditus. id est in festo tenendo forum nullus curat nec defendit. Nota oua aspidum. que sunt mortifera que significant peccata notoria. que sunt mortifera in

Feria quarta post Paschalarum

tra que est venenū corrūpens et destruens com-
munitatē. sed ista ova frangunt faciēdo ordina-
tiones et exclamatiōes cū penis p̄tra peccata no-
toria. Sed dicit p̄pha. q̄ telas aranee texuerunt
q̄ capiūt et retinent paruas muscas s̄ nō magnas
aves. ita ordinatiōes quas mō facitis solū capi-
unt et retinent simplices et paupes laboratores
sed nō magnates ciues nec milites nec barones.
Imo dicunt rectores. forte q̄n̄ essem extra officiu
istud darent mibi vnā bonā gladiatā. Sic quo-
mō ordinatō d̄ esse ad instar reth̄is piscatorū q̄
p̄trario mō se habet ad telā aranee. q̄ accipit et
retinet magnos pisces et parui fugiunt. Idē d̄
esse d̄ ordinatiōib⁹. q̄ d̄ corrigere maiores. et
tūc minores retinent sub virga. et si ex hoc aliq̄s
d̄ rectorib⁹ p̄seq̄ et occidit hoc est salariū a deo
p̄missū ex hoc Sap. v. Iusti autē impetuum vi-
uent et apud d̄m̄ est merces eoz. id accipient re-
gnū decoris et diadema speciei de manu d̄ni dei
sui. q̄m̄ dextera sua teget eos et in brachio sācto
suo defendet illos. Ecce p̄mus mod⁹ habēdi pa-
radisum. ¶ Scd̄s mod⁹ habēdi regnū dei ē fu-
rando secrete. q̄ p̄tū furtū est et h̄ndictū. Tū sci-
endū q̄ fures siue latrones secrete vadūt ad do-
mū diuitis ad furandū. hoc mō habēt regnū dei
p̄sone que in hoc mundo secrete faciunt penitē-
tiam timentes vt latrones ne audiant vel p̄cipi-
antur nec etiā sint discoopti. ideo secrete faciunt
multa ieiunia elemosynas orōnes et m̄ta alia bo-
na et extra nihil sentiūt. Intus portant ciliciū et
extra ostendunt pulcras vestes dormiunt in terra.
surgūt de nocte ad orandū. Sic secrete furantur
regnū dei. q̄ nullus scit bona opa ipsoz quous-
q̄ sunt in alio mundo. Et d̄ nunq̄d̄ ille est talis
religiosus. Quātā p̄niam fecit ille et. Idē de
p̄byteris et laicis. De istis dicit Aug⁹. q̄n̄ audi-
uit famā sanctitatis anthoniū dei Surgūt indocti
et celū rapiunt et nos cū scientijs nostris ad ifer-
num demergimur. Nota celū rapiunt. s̄ secrete
p̄ opa p̄nie et nos. s̄ q̄ didicim⁹ et nō facim⁹. Sur-
gunt. recte tangit modū quē tenent latrones q̄n̄
volunt rape aliq̄d̄ castrū q̄ surgūt de nocte et ob-
seruāt custodes et secrete cū silentio scalāt castrū
q̄ usq̄ sunt altius. q̄ tunc clamant. ita p̄sone pe-
nitētes surgūt d̄ nocte et secrete scalāt castrū pa-
disi ascendētes p̄ scalā p̄nie ei⁹ gradus sunt opa
p̄nialia. vel scala est quedā virtus cui⁹ grad⁹ sūt
q̄d̄libet opus illius virtutis. verbi gr̄a. deuotio ē
vna scala cui⁹ gradus sunt orare et templari au-
dire missas et mones et cōmunicare et c. Miscētia
est alia scala cui⁹ gradus sunt septē opa miscētie
corpalis et septē spirital. Castitas est alia scala
cui⁹ gradus sunt gubernatio q̄nq̄ sensuū cauere
a p̄cupiscentijs oculoꝝ. ab auditu auriū de illa
malicia carnis et c. Cauere a mala societate ab oc-
casionib⁹. Illi ergo q̄ secrete faciunt ista opa vir-
tutū scalant secrete et cū silentio castrū regni ce-

loꝝ intrant. ideo dicit surgūt. de hoc dauid. Be-
atus vir. c⁹ est auxiliū abs te ascēsiōes disposu-
it in valle lacrimaz i loco quē posuit. ps. lxxxiij
Nota exēplū in vitas patrū li. autentico d̄ eucha-
risto et vxore sua q̄ cū quattuor scalis. s̄. virgini-
tatis p̄nie deuotionis et miscētie scalabāt paradisu
Iste modus est bonus p̄ p̄sonis mundanis q̄ se-
crete faciunt suas deuotiones et p̄nias sicut sunt
vidue domicelle. talibus dicit x̄ps. Nolite time-
re pusillus grex. q̄ cōplacuit patri v̄ro dare vo-
bis regnū celoꝝ. Lu. xiiij. Nō si placet h̄ dicē cir-
ca illud cū d̄. nos cū scientijs n̄ris ad ifernū de-
mergimur. tres p̄ditiones sciaz. s̄. nigromantia
iuris et theologie. Prima mala de se et sunt ex-
cōmunicandi om̄s illi q̄ illā studēt et practicant.
Scda ē iur. s̄. canonū et legū q̄ d̄ se bone s̄. s̄ p̄nt
esse male ex mala intentione q̄n̄ p̄ mala volunta-
te student et exercent peccant mortaliter. et totū
est i p̄ctō. sed debent ordinare intentionē vt pro
bono cōmuni. p̄ iusticia conseruanda. Idē d̄ in
re canonico. Si student vt habeāt beneficia pec-
catū est. q̄ finis est malus. Item si ratioe studij
dimittunt h̄os Theologia de se est optima. sed
si mala intentione habet vt ascendat p̄ hoc stu-
diū supra alios nihil valet. q̄ de scientia vite fa-
cit mortē eternā q̄n̄ dicit. ego magister intāgibilis
sed q̄n̄ studet vt cognoscat suū creatorē talis du-
cit tale studiū ad gloriā. id apl̄s heb. vi. Doctri-
nis varijs et p̄p̄ris nolite abduci. Subdit. Op-
timū est em̄ gr̄a stabilire cor. Tertius mod⁹ ha-
bēdi regnū ē a casu quē ad modū bursa cū pecu-
nijs inuenit a casu in via. q̄ nō cogitauerūt d̄ ip-
so. nec petunt ipm̄ nec forte ipm̄ credunt. sic sūt
illi homines qui viuunt in peccatū et vicijs in to-
ta iuuentute et etiā in senectute. Et quādo sunt
circa portā inferni deus dat eis tātā p̄tritionē et
dolorē de peccatis qui inueniūt paradisu. h̄ mo-
do ille latro inuenit paradisu q̄ semp tenuerat
malam vitā. de quo dicit leo papa q̄ nunq̄ fece-
rat aliquod bonū. Sed q̄n̄ fuit circa portā infer-
ni. q̄ iam erat crucifixus et debebat mori habuit
tantā cōtritionē q̄ vir potuit formare x̄ba. Do-
mine memēto mei et c. Cui respondit x̄ps. Amē
amē dico tibi hodie mecū eris in pa. Ecce q̄mō
a casu inuenit paradisu. d̄ q̄ nunq̄ curauerat nec
crediderat. Nota hic humilitatē latronis i p̄nia
et largitatē x̄pi in dādo. latro nō petijt regnū ce-
loꝝ. q̄ se nō reputabat dignū ex p̄ctis. sed petijt
d̄ne. Memēto et c. vt sicut sum socius tuus hic
i patibulo. ita sim soci⁹ illoꝝ q̄ est a dextris tuis
in iudicio. Nota dū veneris in regnū tuū. nō as-
signat certū tempus q̄n̄. quasi d̄. In iudicio reci-
piat me in regnū vestrū. Sed ecce largitas x̄pi
Amen dico tibi et c. Et dimisit sibi oīa p̄ctā et q̄-
tū ad culpā et q̄tū ad penā. Tamen nō intrauit
statim in paradisu celestem nec terrestrez. imo
descendit in limbo vbi vidit diuinā essentiam. et

habuit paradisum essentialiter que est videre deum
Moraliter credo quod quilibet vestrum isto modo
 vellet habere paradisum inueniendo ipsum non
 curando de bona vita nec de penitentia. sed viue
 re ad libitum dicendo. sicut deus pepercit latroni
 sic et mihi. Nota quomodo in tota scriptura non le
 gitur de aliquo qui male vixerit et bonum finem ha
 buerit nisi de latrone. rationem quam assignant do
 ctiores aliqui deuoti quare latro qui erat suspensus
 a dextris christi fuit conuersus et non ille qui erat a
 sinistris. fuit umbra brachii christi que ipsum te
 tigit. Sic quomodo crux christi erat altior ac si christus
 fuisset capitaneus latronum. que umbra fuit tante
 virtutis quod ipsum illuminauit. Nec mirum si umbra
 petri erat tante virtutis quod sanabat infirmos. vt le
 gitur Act. v. Ideo pro locum a minoribus arguendo.
 est tamen prophetia ad hoc Eze. xiiij. Sedentes
 in umbra eius uiuent. sumus ergo stulti. quod hoc
 miraculum solum semel fuit factum et nos cogitamus
 et nobis euenire. Multa alia miracula leguntur
 de christo. sed de ista materia non legitur nisi istud
 Ideo caueatis vobis ne accidat vobis sicut mi
 liti stulto. Sic pabolam de rege qui edificauit no
 bilem ciuitatem quam voluit populare solum de perso
 nis generosis qui fecit preconizare quod cuiuscumque ge
 nerofo venienti. et in ciuitate habitare volenti ip
 se daret sibi pulchram domum et bonam provisionem.
 Duo milites socij audita preconizatione voluerunt
 ire ad dictam ciuitatem ad habitandum. Unus pauit se bene
 et ornauit se et recepit sibi necessaria pro itinere.
 Alius noluit aliquid recipere pro expensis sperans
 et confidens quod in via inueniret bursam plenam
 pecunijs. Qui dixit alter. Non confidas de hoc.
 quod rarissime contingit inuenire bursam cum pecu
 nia in via. sed ille non curauit verba istius. vnde po
 stea in via habuit vendere equum et vestes etc. nunc
 quid iudicatis istius fuisse stultum? vere sic stultus
 fuit. Hic rex potentissimus est dominus ihesus christus.
 qui est rex regum et dominus dominantium. Apoc. xix.
 qui edificauit nobilem ciuitatem paradisi. de qua da
 uid. Gloria dicta sunt de te ciui. dei. ps. lxxxvij
 quam vult populare solum de personis nobilibus scilicet
 de sanctis iustis et bonis. De hac fecit legem et pre
 conizationem. Precones fuerunt apostoli et predicator
 res. duo milites sunt status gentium. scilicet ecclesiasti
 corum et laicorum qui vadunt ad paradisum. quorum
 vnus portat secum et recipit expensas pro via. scilicet de
 cem florenos. id est obseruationem decem preceptorum. vt. xij
 florenos. id est. xij. opera penitentialia que sufficiunt pro
 via. Primum est peccatorum cognitio. Secundum cordis
 contritio. Tertium emendandi propositum. Quartum
 male societatis vitatio. Quintum oris confessio.
 Sextum corporis afflictio. Septimum humilis oratio
 Octauum elemosinarum largitio. Nonum debitorum
 restitutio. Decimum iniuriarum remissio. Undecim
 mum fame repatio. Duodecimum eucharistie com
 munitio. Qui has pecunias habet in bursa conscientie. tali

dicet rex in porta ciuitatis. euge fue bone et fide
 lis intra in gaudium domini tui. Matth. xxv. Alius
 qui non vult recipere penam dicendo. sicut deus pe
 percit latroni ita mihi. quia et deus misericors est
 hunc sicut tunc etc. hoc est dicere non curo de expen
 sis. quod ego inueniam bursam etc. scilicet misericordiam dei. Sed
 non semper euenit ita. cui dicit christus in porta ciuitatis.
 Seruum inutilem eicite in tenebras exteriores ibi erit
 fletus et stridor dentium. Matth. xxv. Si dicitur
 religiosi iuueni quo itis. respondet. ad paradisum
 et quando queris portatis expensas statim respon
 det quoniam ero senex inueniam bursam plenam. Idem dicit
 presbytero et laico. faciamus ergo opera bona christiani
 alias non intrabimus. Matth. viij. Non omnes
 qui dicunt mihi domine domine intrabunt in regnum celorum.
 ergo dum tempus habemus opemur bonum. Gall. v.

¶ Feria quarta. Sermo sanctus.

D Kopter scelus po
 puli mei percussus est. Esai. liij. In presen
 ti sermone volo declarare aliquas vti
 litates passionis christi. quod hoc requirit tempus
 et thema propositum. Pro huius verbi declaratio
 ne et materie predicande introductione. Sciendum
 quod regula est generalis et certa et vera in sancta the
 ologia. quod omnia mala pene sunt a deo. secus de
 malis culpe. quod deus nec potest peccare. sed om
 nia mala penalia facit deus sicut infirmitates do
 lores tribulationes mortalitates etc. Quicquid est
 ergo pene est a deo. et quicquid est ibi culpe est a
 creatura. et ratio quare mala pene sunt a deo. pro
 nostra vtilitate ad sanandum et curandum animas non
 stras. Non credatis nec intelligatis quod deus letetur
 vel gaudeat de nostris malis penalibus. sic
 nec medicus letatur quando dat purgationem ama
 ram. sic nec deus quando dat dolorosas penas
 seu purgationes amaras infirmitatum. ideo oportet
 sustinere patienter. quod sic sanant vulnera pec
 catorum. Sic contra illos qui impatienter suscipiunt
 mala penalia. ideo non curant sed damnant a deo
 propter eorum impatientiam et murmur contra deum.
 de quo dicit Esai. in persona dei. Ego dominus et non
 est alter formans lucem et creans tenebras. faci
 ens pacem et creans malum ego dominus faciens omnia
 hec Esai. xlv. Item Amos. iij. Si erit malum in ci
 uitate quod fecerit dominus. interrogatiue. quasi
 dicat non. Item Eccl. xj. Bona et mala vita et mors
 paupertas et honestas a deo sunt. Et ista responsio
 ne sancte persone que habent aliquid malum pene confortat
 do se totum deo attribuunt. vt patet Job. j. Qui post
 quam omnia bona sua perdidit consolando seipsum dixit. do
 minus dedit dominus abstulit sicut domino placu
 it. ita factum est. Cum tamen dicit textus quod illa mala fece
 runt sathanas et inimici Job quod totum attribuere
 deo sciens quod omnia mala sunt a deo. quod dyabolus
 et inimici solum erant cause instrumentales. idem
 debetis vos facere in vestris tribulationibus cogi
 z 3

¶ Feria quarta post Paschalarum

tando quō sunt a deo iste tribulatōnes. pctā dō
et defectus sunt a nobis. iō de illis debem⁹ dōle
re ⁊ tristari. Ad ppositū de passiōe xp̄i cōsideran
da sunt duo. s. culpa ⁊ pena. Culpa fuit iude pro
ditoris iudeorū ⁊ pylati. sed pena fuit a deo pro
medicina peccatorū nostrorū. hoc dicit de⁹ pater
in themate. ppter scelus populi mei. s. sanandū
pcussi eū patet thema. Et quō passio xp̄i cōtum
ad penā fuit ordinata a deo patre. Inueni in sa
cra scriptura q̄ passio xp̄i est optima medicina cō
tra peccata iuxta tres species medicie quas me
dici faciunt. scz

¶ Medicina curatiua.

¶ Medicina confortatiua.

¶ Medicina preseruatiua.

Et p qualibet istarū dicit thema. ppter scelus.
Quō ad primū dico q̄ passio xp̄i fuit medicina
curatiua peccatorū nostrorū. qz p̄m doctrinā Au
gustini nunq̄ ante passiōe xp̄i nec post fuit ali
quis curat⁹ a pctis nisi ex passiōe xp̄i. Si dica
tur ⁊ quō añ qz nōdū erat facta? R̄ deo q̄ sicut
mō passio xp̄i saluat a peccatis ex fide quam ha
bem⁹ de passiōe christi facta. sic antiquitus sal
uabant a peccatis ex fide passiōis xp̄i hēda. qd̄
notatur Mathei. xxj. vbi legit q̄ qui p̄bāt. s.
añ xp̄m. ⁊ qui sequebant oēs clamabāt osanna
filio dauid. q̄ preibant vt adam noe abraā ⁊c. et
q̄ sequebant vt nos oīs habem⁹ saluationez ⁊
sanitatē a passiōe xp̄i. De hac nota figurā Nu
meri. xxj. de serpente eneo facto a moyse d̄ man
dato dñi dei p̄ medicina curatiua a morsib⁹. In
quo patet q̄ iudei añ passiōe p̄ mille ⁊ quingē
tos annos iā adorabant crucē. Quia a serpēte q̄
temptauit eū pctā in hūc mundū intrauerūt. et
morsus illoz serpentū in deserto figurabat mor
sus temptatorū demonū. ideo si aliq̄s sentit se
morderi a serpente leuiathan p̄ supbiā pompaz
⁊c. si vult curari respiciat xp̄m oculis mentishu
militer in cruce pendentē. isto mō curabit a pla
ga supbie. iuxta illud Philp. ij. hoc sentite i vo
bis qd̄ in xp̄o ihu suple fuit. Idē d̄ serpēte mā
mona p̄ auaritiā respice xp̄m nudū ⁊ paupem
in cruce pēdētē. ideo dicit Michae. j. Sup hoc
plāgā ⁊ vlulabo vadā spoliatus ⁊ nudus. Sup
hoc facto. s. passiōis xp̄i plāgā. s. auaritiā me
am. vlulabo. s. restituendo. ⁊ p consequens ince
dam spoliatus ⁊ nudus. Idē de morsu serpē
tis asinodēi p̄ luxuriā aspiciat xp̄m cruentatus
in cruce pendentē. Esa. j. A plāta pedis vsq̄ ad
verticem nō est in eo sanitas. Et dices dñe. No
lo delectationes in corpe meo. qz vos dñe p me
tot dolores sustinuitis in corpe vestro. Idē d̄
morsu serpentis beelphegor p̄ gulā Respice cri
stum in cruce pendentē quō fuit passus sitim ⁊ q̄
liter fuit felle ⁊ a ceto potatus. Idē de morsu
serpētis baalberit p̄ irā. respice xp̄m in cruce pē
dentē quō orauit p̄ crucifixorib⁹ d. Pater igno

sce illis. qz nesciūt quid faciunt Idē de serpente
astaroth p̄ accidiā aspice xp̄m in cruce quātā ha
buit diligentia in oratione quā fecit qz decē. ps.
dixit. vt dicit beatus Hiero. s. centū. l. versus. ḡ
inspice serpentē eneu. i. xp̄m. Quā sicut serpens
eneus habebat formā serpētis ⁊ nullū habebat
venenū. Sic xp̄s est homo verus sed nō habuit
venenū peccati. qz venit in similitudinez carnis
sed nō in carne peccati. Idē de pctō inuidie. Re
spice xp̄m in cruce pendentē ppter charitatez ⁊
amorē nostrū. ideo dicit ipse. Hoc est pceptū me
um vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Joh. xv
Ecce quō passio xp̄i est medicina curatiua pctō
rū nostrorū. autoritas Joh. ij. Sicut moyses ex
altauit serpentē i deserto. ita exaltari optet filiū
hois vt omnis q̄ viuūt ⁊ credit in eū non pereat
s̄ habeat vitā eternā. iō. j. petri. ij. christ⁹ semel
p peccatis nostris. s. curandis mortuus est. iō
dicit deus pater i themate. ppter scelus ⁊c. Bi
cos scdo q̄ passio xp̄i est medicina confortatiua. qm̄
sicut boni medici dant medicinas ad confortandū
sanos. sic passio xp̄i nō solū est infirmis ex pecca
tis medicina curatiua sed etiaz sanis. i. iustis bo
nis ⁊ pfectis psonis medicina confortatiua vt sint
fortes contra tēptatiōes d̄ hac nota figurā Exo
di. xv. vbi legit de aquis marach. de quibus cū
nō possent bibere filij israel ppter amaritudinez
moyses orauit dñm. Qui ostendit sibi lignuz dī
cens q̄ ipm mitteret in aquas. Quod cū misisset
aqs in dulcedinē verse sunt dicit textus. Qd̄ fi
gura fuit passiōis xp̄i. qz aqua marach. i. ama
re sunt tribulationes mundi h⁹ miserie infirmi
tates tēptatiōes ⁊c. lignū dulcorans istas aqs
est lignū crucis qd̄ mittit in aquas tribulationū
p memoriā passiōis xp̄i cogitādo tribulationū
dolores miseras q̄s xp̄s sustinuit in sua passiōe
isto mō sustinebitis dulciter amaritudines tribu
lationes. vñ dicit Grego. Si passiōem dñi ad
memoriā reuocemus nihil est tam durū ⁊ amaz
qd̄ nō equo aīo tolleremus. ideo sicut passio xp̄i
est medicina curatiua septem pctōz mortalium.
ita est medicina confortatiua septē virtutū. Primo
virtus fidei. cogitādo quō in xp̄i passiōe sol ob
scuratus fuit ⁊ terra tremuit ⁊ petre scisse sūt. qz
liter creature insensibiles testate sunt xp̄m eē ve
rū deū ⁊ hoīem. Isto modo virtus fidei confortat
tur in corde. hoc mō confortatus fuit centurio qn
do dixit. vere hic homo filius dei erat. Marci.
xv. Secundo virtus spei isto mō. Si xp̄s tantū
fecit tanta passus fuit vt saluaret nos. ideo pos
sum secure sperare qz si volo facere p̄niam d̄ pec
catis qz remitter mihi peccata ⁊ dabit mihi gr̄ti
am in p̄nti ⁊ gloriā in futuro. Roma. viij. Qui
pprio filio suo nō pepercit. sed p nobis omnib⁹
tradidit illū. quō etiā nō cū illo omnia nobis do
nauit. Sic confortatur virtus spei. Tertio virtus
charitatis cogitādo qz xp̄s a nobis debet ama

In cena domini

ri q̄ tanta p nobis voluit pati. Cogitate si aliq̄s
vestrū esset incarceratus et ad mortē iā sententia
tus. si per aliquem esset liberatus quātū illū di/
ligeret q̄diu viueret. **S**ic oēs nos eram⁹ in car-
cere peccati detenti. et ad mortē et furcaz inferni
sententiati. **S**ed venit amic⁹ n̄r xp̄us q̄ nos libe-
rauit. qz ip̄e solus voluit suspendi. ne aliq̄s sibi
credēs et obediens suspenderef in furca inferni.
ideo **B**erū. **S**up oia reddet te mihi amabilez. o
xp̄e calix passionis quē bibisti opus n̄re redem-
ptōnis. **Q**uarto confortatur quattuor virtutes car-
dinales. **P**rimo prudentia cogitando. quō xp̄s
prudenter voluit redimere mūdū. q̄a licet essent
alij modi infiniti ad redimendū. t̄n voluit fuare
modū prudētie. vt sicut totū malū generi huma-
ni venit a muliere v̄gine sponsata p malū ange-
lū informata. fructu vetito faciata. sic voluit cri-
stus q̄ totū bonū humani generis veniret a mu-
liere virgine desponsata ab angelo salutata et in-
formata. ideo ecclesia. **H**oc op⁹ nostre salutis or-
do depoposcerat mltiformis pditoris ars vt ar-
tem falleret et. et pstruif sic. **N**ostre salutis op⁹
hoc poposcerat. vt ars. i. prudentia xp̄i artez. i.
prudentiā dyaboli. multiformis pditoris falle-
ret. **Q**uinto confortat iusticia. **A**rguūt iudei dī.
Si xp̄s erat deus et hō. qd oportebat ipsum pa-
ti. qz bene fecissz remissionē generalē sicut faciūt
quādoqz dñi. **R**ñdeo. et nisi fuisset sua iusticia q̄
est sua essentia. qz in deo virtutes nō sunt quali-
tates aduenticie sicut in nobis. sed virtutes i dō
sunt sua essentia. ideo in redēptione generis hu-
mani voluit seruare modū in quo aparēt sua in-
finita miscdia. qz ipse qui non obligabaf voluit
portare onus. **E**t etiā sua infinita iusticia. qz ip-
sum p̄ciū sufficiens et supabundans ipse voluit
soluere. q̄a voluit capi ligari vt sibi credentes et
obedientes saluarent. et sic de alijs. **Q**uā iustus
dñs et iusticias dilexit xp̄s. **S**exto confortat v̄-
tus tpantie quādo exēplo passionis xp̄i hō se tē-
perat in p̄speris delicijs cibis ornamentis reci-
piēdo nisi necessitatē corpis iuxta illud. j. pet. ij.
Obscuro vos fratres tanq̄ aduenas et p̄grios
abstinere a carnalibus desiderijs nō dicit neces-
sarijs. **S**eptimo confortat virtus fortitudis co-
gitando quō xp̄s fortiter sustinuit clauos coro-
nam inclinādo se derisiones dicentū **A**lios sal-
uos fecit. sed fuit fortis vsqz ad mortē dando no-
bis exemplū standi fortiter in bona vita vsqz ad
mortē. iuxta illud. j. **C**hor. xv. obscuro vos fra-
tres stabiles estote et immobiles. **E**cce quō pas-
sio xp̄i est medicina confortatiua. j. petri. ij. pctā
nostra ip̄e ptulit in corpe suo sup lignū vt pecca-
ris mortui iusticie viuamus. ecce medicina cura-
tiua iusticie et etiā medicina confortatiua ibi. viu-
amus. **D**ico tertio qz passio xp̄i est etiā medicina
p̄seruatiua. sicut boni medici tpe pestilentie faci-
unt aliquā medicinā p̄seruatiuā infirmitatis. ita

fecit christus de passione sua. qz tot sunt infirmi-
tates pctōz. tā ex tēptationib⁹ dyaboli et occasi-
unibus mūdi q̄ etiā ex inclinationib⁹ carnis. qz
optet nos h̄re medicinā p̄seruatiuā que est chri-
sti passio **N**ota ad hoc pulcrā figurā **J**one. j. dic
historiā de p̄pheta iona nauigante et de nauē ex
tempestate piclitate. **Q**ui dixit nauē. mittite me
in mare et cessabit mare a vobis. **S**cio em̄ quo-
niā p̄pter me hec tempestas venit sup vos. **T**u-
lerunt ergo ionam et miserunt in mare et cessabat
et stetit mare a feruore. nota ibi historiā. qz figu-
ra fuit passiois xp̄i. **I**n genus humanū factum
est ad instar nauis. in principio fuit strictū solu-
h̄ns duos postes. i. duas p̄sonas. i. adam et euā
Deinde creuit paulatī et dilatātū fuit. **S**all. iij.
venit plenitudo t̄pis. **S**z iā mō i fine mundi stri-
gitur ad instar pupis nauis. ideo de natura hūa-
na d̄r. **F**acta est quasi nauis institoris. **P**rouer.
vi. **I**te. hoc mare magnū et spaciōsū maib⁹ illic
naues p̄transibūt. cū. ps. **Q**uōd est mare ma-
gnū i quo sūt q̄p̄les fortune et tēpestates. **S**i er-
go vultis p̄seruari a morte pcti mortal mittat̄ to-
nas i mare. **J**onas interpretat colūba et significat
xp̄m h̄ntē simplicitatē colūbinā q̄ mittit̄ in marē
amarū p̄ memoriā sue passiois cogitando deuo-
te quomodo ad instar ione in nocte passionis di-
xit. quē querit̄. si ergo me queritis. q. d. mittite
me in mare amarū. i. amare passionis et cessabit
mare a vobis. id est abstinebitis a peccatis cogi-
tantes quomodo et tanta passus sum ego. **I**sto
modo homo refrenatur a morte culpe et gehē-
ne. **E**cce quomodo passio christi est medicina p̄-
seruantiā. ideo dicit **L**eo papa. **A**gnosce. o chri-
stiane dignitatē tuā et diuine consors factus na-
ture noli in veterēz vtilitatē degeneri cōuersiōe
redire. memēto q̄a p̄ciū redemptiois tue sangui-
nis christi est et.

¶ Feria quinta In cena dñi. Sermo.

Hoc facite in meā
cōmemorationē. j. **C**hor. xj. **I**n h̄ pre-
senti die p̄currunt tres magne solēni-
tates **P**rima est de cena quā christus
voluit facere cum discipulis suis recipiens vale-
te ab eis. **S**ecunda est de ablutiōe pedū aposto-
lorum. quia christus qui erat dominus et rex et
magister voluit lauare pedes apostolorum humili-
ter vt nobis daret exemplū hūilitatis. **I**lle due
solennitates tanguntur in euangelio. de quib⁹
fit sermo post prandium. **T**ertia est de sancto sa-
cramento altaris. d̄ quo loquit̄ epistola hodie-
na. **D**e quo licet fit sermo in die corporis christi
et de mirabilibus et vtilitatibus sacramenti. hō
die tamen est pp̄ria materia de institutione hui⁹
sacramenti. i. quare et quomodo hoc sacramen-
tū a xp̄o institutū est et ordinatuz. **S**pmo salutē
virgo maria. **H**oc facite et. **E**go quesui i sacra-

In cena domini

scriptura modū et rōnem quare xps verus deus et homo voluit instituere et ordinare hoc sanctū sacram. Et inueni quinque rōnes principales.

Prima ppter oñsionē memorialem.

Secūda ppter oblationē perpetuā.

Tertia ppter refectionē spiritualem.

Quarta ppter curationē medicināle.

Quinta ppter p̄mōtionē celestiale.

De prima loquit xps in themate ps̄byteris et generaliter oibus xp̄ianis dicit. **H**oc facite. s. sacrificium in meā cōmēorationē. s. celebrādo offerēdo sacrificiō. in meā cōmēorationē nō in pecunie acq̄sitionē nec ad vanā gl̄iā vel ipocrisis oñsionē et vos laici h̄ facite. s. audiēdo missā assistēdo p̄templando et cōmunicādo in meā cōmēorationē. **P**rima ratio institutiōis huius sacramenti est ppter oñsionē memoriale. s. ad oñdēduz q̄d sit adorandū ab hoīe. **H**āc rōnē possum fundāre p̄ regulā pb̄ie dicētē **N**ihil est in intellectu q̄n p̄us fuerit in sensu. sicut p̄t̄r exēplificari de ecclesia q̄ h̄z q̄nq̄ ianuas. de qua est v̄z dicere q̄ n̄lus est i ecclesia quin intret p̄ aliquā h̄z portarū. sic nihil est i intellectu quin intret p̄ aliquō hōrū. s. sensuū corporaliū vel s̄m̄ p̄prietatē vel s̄m̄ diuersitatē rei. v̄l s̄m̄ conuenientiam vel differētiā rei. v̄l s̄m̄ quātitatem v̄l qualitātē. vel s̄m̄ actionem vel passionem. **D**eus autē in sua eēntia est substātia inceptibilis aliquo sensu corporali. q̄ nō p̄t̄r oculis corporalibus videri nec aurib⁹ audiri. nec manibus tangi r̄c. ppter hoc deus a principio mundi vsq̄ modo semp̄ voluit adorari sub aliqua forma seu figura visibili. **C**ertū em̄ est q̄ deus apparuit aē ab̄z et alijs sanctis patriarchis qui nō viderūt deū in sua essentia. s̄ viderunt formā vel figuram que nō erat deus. **E**t adorabant non formā istam vel figuram. sed deum in illa forma vel figura. **E**t sic deus p̄ illā formam vel figurā intrabat in intellectuz illius cui apparebat. **D**einde venit tempus p̄phetaruz inter quos moyses fuit primus cui apparuit dominus in forma ignis quando custodiebat oues ietro soceri sui. **E**t moyses adorauit nō ignem nō rubum sed deū in illa figura per quā intrabat in intellectum moysi. **I**tem quando deus. **E**xodi. xx. dedit legem in monte synai. **I**bi deum in forma ignis moyses et populus adorauit. nō ignē sed deuz in illa forma. in qua voluit adorari ad ostendendum suā actiuitatem in puniēdo vt ipsos terreret. ideo dixit moyses populo. nolite timere vt em̄ p̄baret vos deus venit et vt terroz illius esset in vobis et non peccaretis. **E**xodi. xx. **D**einde precepit moysi vt faceret arcam intus et extra deauratā de auro purissimo et desuper erant duo cherubin qui tenebant p̄piciatorium id est mensam auri et intus in arca erant due tabule legis. virga aaron et amphora manne et totus populus iudaicus adorabat non lignum ar-

ce nec aurum sed deū. quoniam in illa forma seu figura voluit adorari. **R**atio est sic arca custodit illud q̄d continet in ea. ita deus custodiebat et p̄seruabat illū populū q̄d iū sibi credidit et obediuit. et quādo portabat populus adorabat. et modo iudei derident nos quando adoramus deum in hostia. **D**einde tempore reguz postq̄ rex salomon ex precepto dei edificauit templū et arca fuit posita in templo in sancta sanctorum nec poterat videri. de⁹ voluit adorari in alia forma sc̄z in figura nubis. iij. Regū. viij. **D**ominus dixit vt habitaret in nube. et salomon et ois populus adorabat nō nubem. sed deum in illa forma. **R**atio quare in nubis voluit adorari tunc. quia sicut nubes refrigerat contra calorem solis. sic tempore salomonis iudei habebāt magnuz refrigerium quietis et pacis cū omnibus inimicis. **D**einde venit deus et recepit formaz humanam in ytero virginali et q̄d iū christus vixit adorabat deus in forma humana. sed quando christus voluit recedere ab isto mundo per mortem corporalem. postq̄ iam ordinauerat alia sacramenta xps ordinauit aliam formaz seu figuram sub qua deus voluit adorari nec ignis terribilis nec arca nec nubes sed panis qui est melior predictis figuris et vitā dat. qm̄ vita hoīs p̄seruat in pane principalr. q̄z alij cibi sunt d̄ bñ esse in q̄ ostendit q̄ deus dat vitā gratie et glorie sibi credentibus et obedientibus. **E**cce ratio q̄re vult mō adorari sub tali forma v̄l figura. q̄a nos non adoramus panē. nec illā albedinē que representat puritatem. nec rotunditatem que representat diuinam eternitatem que caret principio et fine sed deum contentū ibidē. **A**uisentur sacerdotes ne hostia sit angularis vel maculata. **E**cce q̄re dicit christus. **H**oc facite in meā cōmēorationem. s. passionis mee. **M**at. xxij. **C**onuertatur sedentes in ymbra eius viuent tritico et germinebit quasi vinea. memoriale eius sicut vinuz libani. effraim quid mihi vltra idola. **A**mbra c̄r̄sti fuit lex moysi. **I**tem de nouo testamento **A**utoritas. **Q**uia p̄ incarnati verbū r̄c. **S**ecunda ratio institutionis huius sacramenti fuit oblatō perpetua. **P**ro cuius declaratione **S**ciendū q̄ deus a principio mundi voluit vt omnes homines offerrent sacrificiū. **R**atio. quia ipse ē p̄ncipiū quod dat omnia nobis. ideo vult vt faciamus sibi aliquā oblationē sed mutabat oblationes sicut etiā mutabat figuras seu formas adorationis. **C**ayn em̄ obtulit de frugibus terre. sc̄lz de peiori. **A**bel autem de gregibus. s. de meliori. **M**elchizedech autē coram abrahā obtulit domino non grana nec agros sed panes et vinum. **Genes. xiiij.** **E**tiam infideles qui habitabant in terra chanaan. anteq̄ filij israel habitarent i ea offerebant filios suos et filias idolis. **D**ic modū quomodo calefaciebant idolū de ere. et cum ma-

gno tumultu filios traxerunt per ignem et obtu-
 lerunt illi idolo ne pater sentiret plorare filiū su-
 um ꝛc. **De** quibus dauid. Immolauerunt filios
 suos et filias suas demonijs. ps. cv. **Sed** maluz
 fuit sacrificium et reprobātū. ideo precepit deus
 filijs israel q̄ offerrent nō filios nec filias sed ani-
 malia. boues. oues. vitulos. agnos. turtures ꝛc
 ꝛ hoc durabat vsq; ad xpm qui debebat mutare
 sacrificiuz. **Et** dimissis omnibus alijs sacrificijs
 et modis sacrificiorum. s. **Chayn. Abel. Aaron.**
 ꝛc. elegit sacrificiū melchisedech qui obtulit pa-
 nem et vinū qui erat sacerdos dei altissimi. **Ju-**
xta pphetā. **Iurauit** dominus et non penitebit
 eum ꝛc. ps. cix. **Non** dicit fm aaron qui obtulit
 animalia. **Ecce** hic oblatio perpetualis. **Et** ē tā-
 te virtutis q̄ in toto mundo nō remansit aliud sa-
 crificium nisi istud. quia isto adueniente omnia
 alia sacrificia debebant cessare. isto modo nec iu-
 dei nec alij infideles habent aliquod sacrificium
 quia tanta est excellentia huius sacrificij q̄ deus
 non permittit q̄ fiat aliud sacrificium in mundo
Et est completa prophetia. **Malach. j.** **Nō** est
 mihi voluntas in vobis dicit dominus exercitu-
 um. et munus nō suscipiam de manu vestra **Ab-**
ortu solis vsq; ad occasuz magnū est nomen me-
 um in gentibus et in omni loco sacrificatur et of-
 fertur nomini meo oblatio munda. **Et** loqueba-
 tur sacerdotibus veteris legi. **Hec** autoritas de-
 beret scribi litteris aureis. **Nota** in omi loco. iu-
 dei vero nō audebant facere sacrificiū nisi i hie-
 rusalē sub pena mortis. et dicitur oblatio mūda
 secus est de oblatione iudeoz immūda. sacerdo-
 tes em̄ iudeoz carnifices ꝛc. **Sed** oblatio xp̄ia
 noruz ē munda. **Quisē** sacerdotes q̄ mappa al-
 taris et corporalia sint mūda et hostia sit mūda.
 et vinū calix ꝛc. **In** hoc sancto sacrificio de^o de-
 scendit quolibet die ꝛ tñ non recedit d̄ celo. quē
 admodū radij solares descendunt et intrant per
 om̄s fenestras aptas. et tñ nō recedūt a sole. nec
 a celo. **De** hoc dixit christus apostolis qñ debu-
 it ascendere in celū. **Ecce** ego vobiscū suz oibus
 diebus vsq; ad consumationē seculi. **Matthē**
 vlti. glo. in sacrificio altaris. hoc facite ꝛc. **Ter-**
tia ratio institutionis huius fuit reffectio spiritu-
 alis. vnde certū sit vobis q̄ nlla creatura viuēs
 nec corporalis nec spiritualis pōt viuere. nec du-
 rare. in esse sine cibo. **Quod** de creaturis corpa-
 libus patet ad oculū. **De** creaturis autē spūalib⁹
 scz angelis pz. q̄a etiā indigēt cibo nō corpali. s; z
 spirituali. **Autoritas.** **Dixit** Raphael **Thobie.**
Cū essez vobiscū p voluntatē dei erā videbar qui
 dē vobiscū manducare et bibere. sed ego cibo in-
 uisibili ꝛ potu qui ab hoibus videri nō p̄t vtor
Thobie. xij. **Ideo** de^o tanq̄ bon⁹ paterfa. pui-
 dit d̄ cibis corporalib⁹ corpib⁹ qñ dixit ade in pa-
 diso exñti. **Ex** oi ligno padisi comedet ꝛc. **Ec-**
ce p̄m⁹ cib⁹. nō dedit licētā comedēdi carnis ꝛ

pisces. nec bibēdi vinū vsq; ad tps noe. ꝛ transi-
 uert yltra mille q̄ngēti anni. **Si** aliq̄s diceret mo-
 dicā pfortationē dabāt fruct⁹. **Rūdeo.** imo tūc
 maiorē pfortatōz dabāt fruct⁹ cū aq̄ q̄mō capo-
 nes. galline. ꝛ vinū. vñ dixit d̄s. **Ecce** dedi vob
 oēm herbā afferētē semē sup terrā ꝛ vniuersa li-
 gna q̄ hnt in semetip̄is semētē generis sui vt sint
 vob in escā ꝛ cūctis aiantib⁹ terre. **Gen. j.** **Dein-**
de p⁹ diluuiū tpe noe postq̄ lauit mūdū ab imū-
 dis mutauit escas qm̄ aqua diluuij ita destruxit
 terraz q̄ extūc fructus non fuerunt ita boni. nec
 tante virtutis sicut prius. ideo modo non est bo-
 nū solum comedere fructus ꝛ bibere aquā. ideo
 post diluuium deus dedit licentiam comedēdi
 carnes pisces et bibere vinuz dicens. cuncta ani-
 mantia terre et volucres celi et pisces maris ma-
 nuū vestre tradite sunt et omne quod mouetur ꝛ
 viuit erit vobis in cibum **Genes. ix.** **Deinde** in
 deserto vbi filijs israel defecit cibus predictaruz
 escarū. **Deus** prouidit eis de manna quod quo-
 libet die descendebat de mane ad instar grani co-
 rriandri quod durauit quousq; fuerūt in terra p-
 missionis. **Oculi** omnium in te sperant domine
 et tu das escam illorum ꝛc. **Sed** nondum prouī-
 derat de cibo spirituali pro animabus que sunt
 spirituales et anima est principalior pars homi-
 nis. ideo dauid plangendo dicebat. **Esurientes**
 et sitientes anima eorum in ipsis defecit. **S; ve-**
nit christus qui ordinauit escam et cibum spiri-
 tualē pro animabus scilicet hoc sanctū sacrifici-
 um quod non solū pro oblatione sed etiam in re-
 fectionez spirituales vt isto cibo anime recreentur
 et fortificentur in deuotiōe ꝛ virtutib⁹. **Hec**
 credatis q̄ iste cib⁹ descendat in stomachū cor-
 poris ad recipiēdū ibi digestionē. sed in stoma-
 chū anime scilicet memoriā **De** hoc cibo prophe-
 tauit **Dauid** dicēs. **Et** pluit illis manna ad mā-
 ducandū. **Panē** celi dedit eis. panē angelorum
 manducauit homo. cibaria misit eis in abundan-
 tia ꝛc. psal. lxxvij. **Primo** loquitur d̄ manna iu-
 deorū ibi. pluit illis manna scilicet de nubibus
 et non de celo empireo sed de celo aereo. **Dein-**
de dicit de isto sacrañto. **Panē** celi dedit eis.
 panē angelorū manducauit homo ꝛc. **Non** lo-
 quitur de manna sicut dicunt iudei. quia angeli
 nō comedunt de manna. **Nota** cibaria. hoc nō
 potest intelligi de manna. quia nō erant nisi vn⁹
 cibus. sed de isto sacrañto in quo est corp⁹ cri-
 sti ania diuinitas virtutes et influentie oīuz bo-
 norū. ideo dicit cibaria. ideo cantat ecclia. **Pa-**
nis angelicus fit panis hominū. dat panis celic⁹
 figuris terminū. **Q**res mirabilis manducat do-
 minū seruus pauper et hūmillis. **¶** **Dic** practice
 quomodo christus hodierna die in cena accepit
 placentulam panis azimi ppter hoc nos p̄secre-
 mus in pane azimo. **Et** eleuatis oculis in celum
 benedixit et dixit illa eadem verba que nos dicē

Indie Parasceues

mus in consecratione. Et dictis verbis nō remā
sit ibi substantia panis. qz conuersa fuit in corp^o
christi. 7 qz erat corp^o viuū. idō erat ibi sanguis
et anima et diuinitas sed apostoli nō videbāt ibi
corpus. Et communicauit primo seipm sicut sa-
cerdos primo se communicat. deinde alios. nec
frangendo placentulam. frangebatur corp^o chri-
sti sicut nō frangitur imago in fractione speculi
Deinde communicauit apostolos dicens. Acci-
pite et manducate hoc est corpus meū. Dñe di-
xit Petrus. Iste panis est corpus vestrū. petre
dixit christus. Nō est panis sed est corp^o meum
Ideo cōmunicā Dixit petrus postqz cōmunicā-
uit. Dñe iste cibus me cōfortat totū et animāz
meā illuminauit. Tunc dicit xpus sibi. Ego da-
bo vobis potestātē idem faciendū. Communica-
uit etiā iudā qui in deuote 7 male partus accepit
et equaliter peccauit male cōmunicando 7 xpm
pdendo Si dicaiur quare xps cōmunicabat eū
quē sciebat esse in peccato et male paratum. Re-
spondeo. quia nolebat ipm publicare. qz pecca-
tū suū erat occultū. Sic nec curatus debet nega-
re cōmunicatōnē illi quē scit secretū peccatorē si
ponit se cum alijs ad cōmunicanduz. quia diffā-
maret ipm. Dic quō quilibet xpianus debet cō-
municare in pasca 7c. pueri duodecim vel quat-
tuordecim annoz. ideo dicit christus. hic est pa-
nis qui de celo descendit Joh. vj. Nō de celo ae-
reo sed empireo. Dic quō tempore apostoloruz
xpiani cōmunicabant omni die Erant autē per-
seuerantes in cōmunicatiōe fractionis panis Ac-
tuū. ij. Panis glo. eucharistie. Deinde fuit ordi-
natū cōmunicare in qualibet dñica. Deinde i qz
tuor festiuitatib^{us} precipuis anni. Postmodū fu-
it ordinatū qz semel in anno. s. in pasca quilibz cō-
municet. Sed de bono cōsilio bonū est cōmuni-
care in quattuor festiuitatibus p̄cipuis. Johan-
nis. vj. Amē amen dico vob nisi manducauerit
carnē filij ho. 7 biberit ei^{us} sanguinē nō hētis vi-
tāz in vobis. Quarta ratio institutionis sacri fu-
it ppter curationē medicinalē. s. ad curandū pla-
gas nostras tā corpōz qz animarū. Unde omnia
mala tribulationes 7 miserie 7 finaliter mors ha-
buerunt ortū 7 venerūt ex cibo et comestōe ade-
ptra pceptū dei. Ex illo cibo porta fuit apta om-
nibus malis. qz alias gētes habitassent in para-
diso terrestrī sine miserijs 7 penis qbuscunqz. et
postqz ibi vixissent iuxta diuinā ordinationē de-
us dixisset michaeli. descende in paradysum ter-
restrem. et oēs q sunt ibi talis etatis ascēdat huc
7 sine dolore 7 morte illuc ascendissem^{us} ad glori-
am. s. ex pctō ade 7c. ideo di. grāmatic^{us}. Mala
mali malo mala ptulit oia malo. Cōstructio. ma-
la. i. maxilla mali. s. ade. malo ppter pomū omnia
mala ptulit malo. i. mundo. qz lz eua comedisset
de illo cibo si adā nō comedisset nō fuisset^{is} obli-
gati ad ista mala. nec fuisset^{is} pcepti in pctō ori-

ginali. sed sola eua fuisset punita Vidēs dñs dōs
qz dyabol^{us} ita ordinauerat qz ex fructu veniret oē
malū. ipse oppositū ordinauit qz ex fructu. s. arbo-
ris Marie cui dicim^{us}. bñdicit^{us} fruct^{us} vētris tui
veniret omne bonū toti mūdo. sicut dyabol^{us} arte
sua tm sciuit facere qz ex fructu omnes gētes pla-
gauit 7 vulnerauit. p oppositū ego faciā medici-
nā vniuersalē ptra oēs infirmitates tā corp^o qz
animāz. idō cantat ecclia. Hoc op^{us} nre salutis or-
do depoposcerat 7c. Questio est h. qz multi in-
firmi 7 vulnerati in corp^o cōdicant qz tm nō curāf i
aia a pctis imo pctā augmētāf. quō g est medici-
na curatiua. Rñdeo qz medici dātes aliquā me-
dicinā infirmo p̄siderāt duo. s. dispositionē infir-
mi et vtilitatē ei^{us}. P̄rio p̄siderāt dispositōz infir-
mi. ideo añqz dent purgationē fortē infirmo mi-
scēt sibi siropū ad p̄parēdū et disponēdū. Itēz
attendūt 7 p̄siderant vtilitatē finalē. qz lz possēt
curare infirmū s nōlūt. qz esset occasio mortis vt
p̄z d quodā rege. Reqrūt etiā in patientie dispō-
z vtilitas finalē. Et si aliqd hoz deficit nō ē culpa
medicīne. Idē i p̄posito si aliqd idisposit^{us} 7 ma-
le patus recipit istā medicinā seu purgationē si-
ne siropo p̄uio disponēte. Quattuor codexaria si-
ropi ad disponēdū sē cordis p̄tritio. oris p̄fessio
opis satisfactio 7 corpis afflictio. cū aq calida la-
crimāz sic aia curāf a pctis. Idē d corp^o. qz de-
scit qz infirmitas corpis ē p̄ficua aie. qz idō dat in-
firmitatē corp^o p salute aie. qz g sanitas 7 curatō
illi^{us} eēt nociua aie. idō nō dat sanitatē quā als da-
ret infallibilē si eēt vtil. Sine dubio g teneat^{ur} qz
si hō sit bñ disposit^{us} 7 bñ parat^{us} 7 recipiet istā me-
dicinā tā corp^o quā aia recipiet sanitatē. idō dicit
sacerdos. Hec sacrosctā cōmuniō corpis 7 sang-
uinis dñi nri ihu xpi fiat mibi et oib^{us} sumentib^{us}
salus mētis 7 corpis. Ecce rō quō fuit institutū
p medicina vniūsalē. Autori. Altissim^{us} d̄ fra cre-
auit medicinā 7 vir pudēs nō abhorrebit eam.
Acti. xxxviii. Nō creauit. vidz tm qz ista autori.
includit p̄tradictionē qm̄ creare ē d̄ nihilo aliqd
facere s̄m p̄hm. s. qn̄ d̄ aliqd fit aliqd illud nō dici-
tur creare. s. facere. Quō g d̄. Altissim^{us} d̄ fra crea-
uit medicinā nō videt creare s̄ facere. Rñdeo qz
in h̄ sacro nō ē p̄pe generatio. nec alcatio nec trā-
smutatio. qz in alteratiōe 7 trāsmutatōe s̄bali s̄b-
sectū manet. idē etiā d̄ illo qd̄ fit p̄ generationem
aliqd remanet. vt p̄z in cinere. sed in creatiōe nō
est ita. qm̄ in renouiter creata nō est aliqd quod
prius fuerit vt patet de ania et deo nouiter crea-
ta. Ita in hoc sacro infra illā albedinē est substā-
tia seu materia panis. et quādo fit trāsubstātia-
tio. totū mutatur. qz nihil remanet d̄ materia v̄l
substantia panis. ideo magis appropinquat crea-
tioni ppter hoc. qz sit a sola potentia diuina. idō
dicit. Altissim^{us} d̄ terra. i. de substantia terrenali
creauit. nō dicit generauit fecit seu formauit. qz
in istis semp remanet aliqd de termino a quo in

Deus est pater a
pater et filius nō est
separatus

Quia etate sunt ad
sanam rationem ad
maturitatem
anno 12 vel 14

Eucharistia qm̄
in fine s̄bali
dicitur s̄mida s̄b
amē

ca

65

Sermo

terminū ad quē quod nō est in ista transsubstantiatione. et vir prudens nō abhorrebit eā. qz communiter fastidiosi abhorrent medicinas. s. purgationes seu pillulas. qz nolunt ipsas recipere. Sed prudens medicus cooperit medicinā cum melle vel aliquo bono ne videat nec sentiat. ita fecit xps optimus medicus q in hostia cooperit carnem suā q nō videt nec sentiat. ideo dicit. Vir prudens etc. xps posset bene facere q videretur in hostia psecrata. sicut videtur imago in speculo. Sed talis hostia nō debz sumi a sacerdote vt dicunt doctores. qz abhominabile esset comedere visibiliter carnes hominis. ideo christus non videtur imo stat coopertus sub illo velo albedinis sicut rex intra cortinas. ideo dixit Esai. cui h sacramētū fuit reuelatū. Vere tu es deus absconditus deus israel saluator. Esai. xlvi. Quinta ratio institutionis fuit ppter pmotionem celestialem. vt scilicet possimus ascendere in celus. quoniam p naturam nullus pōt ascendere in celum. nisi deus Celum celi domino: terram autem dedit filiis hoim. Nota celus. i. gloria celi. domino suple competit p naturā. Terrā autem dedit filiis hominū. ideo nos si volumus ascendere in celum indigemus pmoatore et adiutore quo ascendamus. qz dicit christus. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo filius hominis qui ē in celo. Joh. iij. Hoc verbum nisi bene intelligatur esset occasio desperationis. Nemo ascendit in celum. ergo nec innocētes. nec penitentes nec martyres. nec confessores etc. quia nullus ipsoz descendit de celo. sed intelligitur sic. Nemo ascendit in celū. scz virtute propria. sed bene ascendit homo in celum. s. virtute corporis christi in hoc sacramento cōtenti. sicut nebula que iacet demane sup terrā que de se nō potest ascendere ppter gravitatem quā habet. sed quando venit sol qui ipsam calefacit. tunc sol facit ipsam ascendere sursum. idem de nobis qui sumus terrestres et graves. ideo virtute ppria nō possumus ascendere in celū. sed venit sol iusticie qui est in hoc sacramento cuius virtute possumus ascendere. ideo dicitur viaticū. id est cibus beatorum. Dic miraculum huius de sancto Victore. qui quando communicavit dixit. Ascendat filius ad patrē et spiritus ad dominū qui dedit illum. Et expiravit et anima cū christo in celus ascendit. Hoc fuit figuratum in ppheta helia dormienti. Ecce angelus tetigit eum et dixit illi. Surge et comede grādis em tibi restat via. iij. Reg. xix. Sic qd diu homo est in peccato mortali dormit sicut ppheta in deserto cum periculo leonū et lupoz inferni. Et dicit sibi ab angelo. s. sacerdote. Surge qui dormis et exurge a mortuis etc. comede. s. communicando. Et ambulavit in fortitudine cibi illi? quadraginta diebus et xl. noctibus vsqz ad montes dei. Ita sacra scriptura dies significat prosperitatem

et nox significat aduersitatem. Precepta autem diuina sunt decem. que seruanda sunt quadupliciter. s. corde cogitando. ore loquendo. opere faciendo. et pseueranter implendo. quaterdecies sunt quadraginta. et sic intrabimus in montem dei in regnum celorum Amen.

In die Parasceues. Sermo.

Des legem habemus et fm legem debet mori. Habet verbum istud Joh. xix. Et recitatus est in passione domi hodierna. Quotidie p totā septimanā fuit facta representatio et memoria passiois ihu xpi. sed multū diuersimode nūc q̄ alijs dieb. representabat em̄ tūc vt res diu pterita. Et ppter ea dicentes missam tunc dicebant. In illo tpe etc. Sed hodie recitat vt presens et oculariter visa. et ideo hodie non dicitur in illo tpe. sed hodie dicitur. egressus ihu in pnti. Et ratio differentie. qz res pns plus mouet corda hominū q̄ res pterita. et plus pungit nūc ictus misericordie q̄ olim vuln. datū. Et idcirco vt sentiamus dulcedinē et cōpatiamur animis nr̄is morti christi. ipa nobis representat hodie vt de p̄senti. et ita fit officiu et smones. sicut si nūc xps videret esse in cruce. vt sentiam? fm qd dixit de? Recordare paupertatis et trasgressiois mee absinthij et fellis Treno. iij. Nota paupertatis. qz nudus crucifixus fuit Et rñdet ppheta in psona populi christiani Memora memor ero et tabescet in me aīa mea ibidē Memoria. s. p̄teritorum memor ero ac. scz si esset de pnti. sicut dixi loquamur vt si nūc videremus ihu christum crucifixum. ita et de dolore virginis Marie. Sed scitis qz p̄sone doloris nō sit salutatio nec audet quis dicere iōba gaudij p̄sone constitute in tristitia. ideo non salutabimus eam more consueto. qz crescerent sibi dolores. dicerz quomō dicit Ave. qz imo sum plena omni merore et dolore amaritudie et miseria etc. Si diceremus dominus tecū. nec est dñs meū. qz abstulerunt eū mihi et crucifixus est. Si dicerem? benedicta. diceret et quō dicit tu mihi benedicta. quia omnes me maledicunt. et ideo non salutabimus eaz. Sed ne predicemus sine deuotione reuertamur ad deum pendentem in cruce crucifixū dicendo. Adoramus te christe. et benedicimus tibi. qz p crucē tuā redemisti mūdū etc. Nos legē habemus etc. vt supra. Pro aliquali verbi ppositi declaratione et materie introduktione scienduz est. qz in sacra theologia est talis questio Utrū aliqd aliud opus xpi sufficiens esset ad redimendū humanū genus pter ei? mortē et an esset de necessitate moriturus. Et ista questio deciditur per sanctos doctores theologie p duas conclusiones. Prima cōclusio est. si loquimur fm dignitatē sue diuine persone. et fm sanctitatē sue diuinitatis et humanitatis. dicimus

Indie Parascenes

Quodlibet opus. quodlibz tediū etiā sine morte sufficiens erat ad redimendū genus humanū. **E**t ratio est. qz ibus xps in quātū deus habebat in opibus virturē infinitā. **I**dem etiā ppter sanctitatem humanitatis intantū qz vna oratio vel lacrima vel gutta sanguinis preter mortem erat sufficiens ad redimendū genus humanū habendo respectu ad predictū. **E**t istam conclusionem intellexit **D**avid in ps. cxxxviii. **Q**ui icipit. **D**omine pbasti me etc. ibi cuz dicit. **C**onfitebor tibi quia terribiliter magnificatus es mirabilia opera tua et anima mea cognosceat nimis. **L**oquebatur **D**avid in spiritu pphetie regi messie etc. terribiliter. et hoc ppter infinitū posse diuinitatis. et magnificatus ppter humanitatē. **S**ecūda conclusio est. qz si loquimur de iesu christo fm ordinationem dei insertā in lege **M**oyssi et pphetis. tunc erat necesse qz moreretur. et vt mors morte redimeretur. qz postqz homo traditus erat morti ppter peccata hominis. **A**de et postqz xpus liberare volebat genus humanū necesse erat vt moreretur. **U**nde christus morte sua a duplici morte nos liberauit. scz a morte anime spirituali p baptismū. et a morte corporis in fine mundi resurrectionē. hoc reuelauit deus moysi in libro **N**ume. xxxv. quando precepit qz si homicida a casu confugeret in ciuitatē refugij que erant sex **T**res citra iordanem et tres vltra iordanem. et qz ibi expectaret quousqz moreretur sumus sacerdos quo mortuo poterat redire libere. **I**n quo videtur qz dabatur occasio desiderandi mortez summi pontificis. **D**icit tamen textus. **M**anebitqz ibi donec sacerdos magnus qui oleo sancto vnctus est moriatur. **N**umeri. xxxv. **S**ed queritur qz est ista homicida. et que sunt iste ciuitates refugij. et quis est iste summus sacerdos. **D**icenduz qz homicida est quilibet peccator in veteri testamento. **D**e quo **E**zech. xviii. dicit. **A**nima que peccauerit ipsa morietur. et est peccator homicida a casu. et non voluntarius. nec a proposito. qz ille qz facit supbiam vel alia peccata nō intendit occidere animā suā. quia nemo respiciens ad maluz operaf. **S**ed peccator habet complacentiam in peccato. vtputa supbia vel alio peccato. ex quo peccato sequitur occasionaliter mors anime. **I**ste peccator est homicida. qz principalē ptem hominis interfecit. scz animam. **E**rgo modo potest intrare ciuitatē hierusalem illā. scz que sursum ē mater nostra. i. celū. **S**ed optet ipm cōfugere ad ciuitatem refugij. quia omnes iuerūt post pactaz penitentia ad limbū. et in ciuitatem hierusalem ire nō poterant. qz tūcunqz iusti essent. donec summus sacerdos qui est dominus noster ihs christus moreretur. **D**e quo **D**avid dicit. **T**u es sacerdos in eternū fm ordinem melchisedech. quia celum clausum fuit. qz **S**en. iij. dicitur **Q**z post peccatū primi hominis collocauit deus **C**herubin flam-

meum gladiū atqz versatilem ad custodiendā vitam ligni vite. **U**nde sanctus **T**homas tertia parte questione. clix. arti. quinto. vbi hanc figuraz psequitur dicit ad primū. **Q**z patres antiqz p bona opera meruerūt introitū regni celoz p fidem passionis **I**esu xpi. fm id ad **H**eb. xj. **S**ancti p fidem vicerunt regina operati sunt iusticiaz per quā etiā a peccato ppzio purgabant. quātūz pertinebat ad emendationē pprie persone. **N**on tamen alicuius fides vel iusticia sufficiebat. ad remouendū impedimentū. quod erat p reatū totius humane nature. **Q**uod quidē remotū est per effusionem sanguis domini nostri ihesu christi. **I**deo ante passionem christi nullus intrare vel ingredi poterat regnū celeste adipiscendo. scz beatitudinem eternam que cōsistit in plena dei fruitione. quia christus meruit nobis introitum regni celoz. hec ille ibidē. **P**atet ergo qz absolute non erat necessarium christum mori vt dicit prima conclusio quā etiam beatus **T**homas in tertia parte. questiōe. xl v. articulo primo ponit. qz homines alio modo liberasset. sed fm suā preordinationē quā p pphetas expressit et in lege anti qua p figuras premostrauerat necesse erat christum mori vt scripture impleterent. et hoc est quod dicitur **L**uce. xxij. capit. **F**ilius hominis fm qz diffinituz est vadit. et **L**uce vlti. **H**ec sunt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum quoniam necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et pphetis et psalmis de me. **E**t quoniam scriptū est qm oportebat christum pati et resurgere a mortuis. **H**ec **T**homas ibidē. **E**t ergo thema istud pponitur nō in persona iudeozum mortem christi pcurantium iniuste sed pponitur in psona omniū pphetarum qz dicunt nos lege habemus. quia in lege eoz scripta serpens eneus et agnus pascalis figure erant mortis christi. **E**rgo vt scriptura impleatur et regnū celoz aperiatur **C**hristus fm legem debz mori patet ergo thema. **M**odo oportet declarare quomodo passio christi fuit p vstra redemptio ne et recōciliatione. **P**ro quo sciendū qz sicut in puaricatione ad fuerūt sex circumstātie seu pditiones sic in passioe xpi fuerūt sex circumstātie vel pditiones correspondētes puaricationi. **P**rima fuit resectio corporalis. **S**cda ligatio psonalis. **T**ertia damnatio humanalis. **Q**uarta cōpassio socialis. **Q**uinta defunctio temporalis. **S**exta sepelitio terrenalıs. **P**rimū quod fuit in passioe xpi fuit resectio corporalis. qz xps ante suā passionē voluit cenare cum apostolis. **R**atio. quoniam sicut puaricatō ad incepit a refectione quādo adam comedit de fructu verito. **S**ic christus ad ostendendū qz venerat ad reformandum malum adē voluit come-

Sermo

dere cum apostolis. **D**ic practice quomodo apostoli. s. Petrus et Johannes. vt patet Luc. xxiij capit. dixerunt sibi Rabbi. vbi vis paremus tibi comedere pasca. quia illo anno pasca iudeorum fuit in die veneris sancta et in nocte de sero incipiebat solennitas et comedebant agnum pascale cum lactucis agrestibus. **I**deo dixerunt sibi Rabbi vbi vis paremus tibi comedere pasca. **Q**ui respondit eis dicens quod irent ad ciuitatem. scilicet hierusalem ad domum cuiusdam boni hominis discipuli sui secreti. **E**t misit Petrum et Johannem. **L**uce. xxiij. **D**ic quomodo Petrus et Johannes dixerunt domino domus quod magister eorum christus mittebat ipsos ad eum. **E**t ille respondit. **B**enedicti vos qui estis discipuli saluatoris. et quid vultis. **Q**ui dixerunt. **I**am scitis quomodo magister noster licet sit dominus omnium rerum. tamen vult esse pauper et mittit nos vt in domo vestra faciat pasca. **Q**ui regratiatur fuit deo de tanto honore eo quod saluator vellet facere pasca in domo sua. **E**t ostendit eis cenaculum magni stratum quod parauerat pro se dicens quod ipse volebat soluere omnia necessaria. et parabo et vos reuertimini ad eum et auisestis eum ne veniat de die. quia principes dederunt sententiam mortis contra eum et volunt ipsum capere. **I**deo christus venit hora tarda et secrete intrauit ciuitatem. **C**ogitate quomodo ille bonus homo dominus domus orauit christum in suo ingressu sibi regratiando. quia placuit sibi venire ad domum suam et volebat seruire christo et dare aquam ad manus sed christus noluit. deinde christus dedit benedictionem mensae. **O**culi omnium in te. **E**t posuit se ad mensam cum apostolis. **D**icunt aliqui. scilicet deuoti contemplatiui. quia euangeliste non dicunt quod ipsa virgo fuerit in cena. sed benedicunt quod fuerit in passione. et quia virgo maria in die pasce fuit in hierusalem. et etiam in passione christi. quia hoc dicunt euangeliste. **I**deo creditur verisimiliter quod etiam voluit esse in cena cum filio suo qui recesserat cum apostolis in ciuitate effrem iuxta desertum. ideo virgo cogitans quod filius suus esset in festo pasce in hierusalem sicut presuerat. ideo nocte preterita cum gaudio venerat iherusalem sperans audire sermonem filii sui in die pasce. et statim iuit ad domum marie magdalene querens quid erat de filio suo. que dixit quomodo erat in domo cuiusdam ciuis cum discipulis suis. **D**ixit virgo maria. rogo quod vadam ad eum. **M**agdalena autem qui sciebat totum negocium volebat ipsam retinere vsque in crastinum. sed virgo omnino voluit ire. et magdalena martha et lazarus etc. associauerunt eam vsque ad dictam domum. et Magdalena pulsauit ad portam. **C**ogitate quomodo timere potuit ille ciuis ne essent iudei venientes cape christum. qui dixit christo quod mater sua volebat intrare. et placuit et ingressa virgo dixit filio. **F**ili mul-

tu desideravi videre vos et reprehendit Johannem nepotem suum quod non intinuit sibi noua desilio suo. qui excusauit se dicens quod fuerunt in loco separato. christus vero inuitauit matrem vt comederet sicut fecit. sciens christus quod passio sua appropinquabat in fine cene dedit vale matri suae ne esset presens sed ipsa volebat omnino remanere cum filio suo. sed christus non sustinuit. **T**unc virgo inuitauit ipsum cum apostolis ad prandium in crastinum. quia ipsa faciebat magnum festum. quod pasca. et quia tali die. s. veneris ipsa conceperat eum christus autem sciens pradium quod sibi parabatur. noluit dicere matri expresse ea que erant futura altera die. **S**ed benigne respondens dixit. **M**ater vos et ego comedemus cras simul in eadem mensa scilicet passionis christi. et de istis eiusdem cibis scilicet doloris. sed ipsa mater non intelligens hoc tota consolata et leta recessit. **C**ogitate quomodo magdalena que totum sciebat dicebat Domine cras malum prandium est pro nobis et vobis. sed si ab euangelistis non dicuntur. quia tamen non sunt contraria euangelio et deuoti doctores et sancti ista scribunt hoc modo facta. ideo pie credenda sunt. quia etiam verisimile est quod ita res fuerint geste. **P**ost recessum matris christus fecit quattuor. primo dixit apostolis suam passionem. vt dicit Lucas dicit. **D**esiderio desideravi hoc pasca manducare vobiscum antequam patiar. dico enim vobis. quod ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno dei. **E**t accepto calice gratias egit et dixit. **A**ccipite et diuidite in vos. dico enim vobis quod non bibam de generatione vestra donec regnum dei veniat. ecce manus tradentis me mecum est in mensa. **E**t quidam filius hominis qui diffinitus est vadit. vt autem homini illi per quem tradetur. **L**uce. xxiij. **C**ogitate quomodo apostoli audito tali verbo fuerunt tristes et desolati. **E**t quilibet dixit. **S**ed ego. quod dicit. **C**itius me occiderem. quod minor pena haberem. christus autem noluit publice reuelare peccatum iude quod erat occultum. sed secrete reuelauit ipsum iohanni querenti. **D**icit quod est qui tradet te. **D**ixit ihs quod ille cui ipse daret bucellam panis etc. dicit. **F**ilius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. **D**ico etiam vobis plus quod omnes vos scandalum patiemini in me hac nocte. quod scriptum est. s. per Zachariam. **P**ercutiam pastorem et dispergetur oues gregis. **T**unc petrus ardentior alijs dixit. **E**t si omnes scandalizati fuerint in te ego tamen non scandalizabor. **C**redens dicere verum. quod tunc habebat bonum cor. sed ex fragilitate postea peccauit. **C**ui dixit christus. **A**men dico tibi antequam galus cantet ter me negabis. **T**amen christus dixit petro consolando eum. **E**go pro te rogavi petre vt non deficiat fides tua. s. finaliter. **T**unc Petrus fuit consolatus. **S**ecundo **C**hristus surrexit de mensa. vt dicit Johannes et precinxit se et posuit aquam calidam in peluim ad lauandum pedes

Indie Parasceues

apostolorū et venit ad Petrū primo. domine dixit Petrus. Tu lauas mihi pedes. Respondit Iesus et dixit. Quod ego facio tu nescis mō. scies autē postea Cui Petrus. Non lauabis mihi pedes in eternū. Cui dixit Christus. Si non lauro te non habebis partē mecum. In quo ostēdit q̄ lauare debemus immūditias affectionū temporalīū. Tunc dixit Petrus. Domine nō tantū pedes sed et manus et caput. Ad quē x̄ps. Qui lotus est. s. p̄ baptismū nō indiget nisi vt pedes lauet. s. affectionū terrenarū. sed est mundus totus et vos mūdi estis et nō omnes. Sciebat enī quis nā esset q̄ traderet eū. propterea dixit. n̄ est mundi omnes. Et lauit pedes omnibus apostolis flentibus etiā iude a quo incepit vt dicūt aliqui vt ipm̄ inclinaret ad penitentiam. Deindē dixit eis. Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis sum et em̄ Exemplū em̄ dedi vobis. s. humilitatis vt quemadmodū ego feci vobis ita et vos faciatis. Tertio instituit hic sacramentū altaris volens dare finem sacrificio veteris legis et instituere sacrificium noue legis. quia post lotionem pedum adiit ad mensam. et recepit placētulam panis azimi et consecrauit et communicauit primo seipsū. Deinde apostolos sicut faceret deos facit. q̄ primo cōmunicat se Deinde alios. de hoc dicit textus. Luce. xxij. Cenantibus illis accepit Iesus panem et gratias agēs benedixit ac fregit deditq̄ discipulis suis et ait. accipite et comedite hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Cui dixit Petrus. Domine iste panis est corpus vestrū. Respondit Christus. Petre nihil est tibi de pane imo est corpus meū comede. Cui postq̄ communicauit dixit. O domine totum me confortauit. nunq̄ anima mea inuenit tantum saporē in aliquo cibo. cōmunicauit etiā omnes apostolos etiā iudā. et tunc dyabolus intrauit in eū ad plenius possidēdū. quia qui indigne cōmunicat dyabolū recipit. et dixit iude. Quod facis fac citius. Et apli nō intellexerunt credentes q̄ de aliquo ope fiendo loq̄ret sibi. Tūc x̄ps ordinauit apostolos et fecit eos psbyteros dicēs. Hoc quotienscūq̄ feceritis in mei memoriā facietis. Sicut et calicē postq̄ cenauit accipiēs gratias egit et dedit illis di. Bibite ex hoc oēs hic est sanguis meus noui testi qui p̄ vobis et pro multis effundet. Quarto p̄cessit ad dandū apostolis aliquas bonas doctrias qd̄ a Johāne vocatur testamentū di. eis. Hodicū et iaz videbitis me et. Ideo sustineatis patienter tribulatiōes et persecutiōes. q̄ si me persecuti sunt et vos p̄sequēt et Ego mittā vobis spiritū veritatis. et factō s̄mone orauit p̄ eis di. Ego p̄ his rogo et. et apostoli flebant temp. Ecce hic refectio corporalis p̄ nostra reformatōe sicut fuerat in p̄uaricatione. Et fuit completa p̄phetia moysi de ista cena dicēs. Edent carnes nocte illa assas et. Exo. xij. Edēt

scz cū aplis carnes et. Secūdo fuit in x̄pi passio ne ligatio p̄sonalis. q̄ fuit captus et ligat⁹ in p̄sona in orto hierico. Rō. q̄ sic i p̄uaricatōe post refectionē adam fuit ligat⁹ p̄ peccatū in orto paradisi terrestri cū ante fuisset liber in iusticia originali. Ideo Christus ostendendū q̄ venit ad reformationē p̄uaricationis ad eū voluit capi et ligari. Sic practice quomō hymno dicto. i. p̄ gratiarū actiones. s. memoriā fecit mirabiliorū suoz et. fecit etiam gratias domino dom⁹. q̄ x̄ps nō est ingrat⁹ di. q̄ p̄seueraret in bona vita et q̄ ip̄s reciperet in domo glorie sue. Et egressus Ihs cū discipulis suis traistorētē cedron sic dictū ab arborib⁹ cedris. Nota quōd vallis iofaphat ē inter montē oliueti et ierlm̄. et p̄ mediū vallis iofaphat trāsit torrēs cedron. et introiuit in ortū i q̄ mltotiens fuerat. et luna erat plena iux legē Exo di. xij. q̄ semp erat pasca in plenilunio. dic̄ Marcus. q̄ tunc Christus cepit pauere et tedere. Et h̄ ad ostendendū suam verā humanitatē que naturaliter refugit mortem. Quod videntes apostoli dixerūt sibi. O dñe qd̄ est hoc. Christus dixit. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortē. et hoc propter fugā aploz. p̄pter dolores m̄ris et destructionē iudeoz. p̄pter hoc dixit. Tristi est et. ideo mediū est orare. ideo vigilate et orate vt nō intretis in tēptationē. q̄ idē faciā. Et elongauit se ab eis q̄tū iact⁹ est lapidis. et orauit ter p̄pter tria que petebat. Pater oia possibilis sunt tibi transfer calicē h̄ic a me. In hac orōne x̄pus ostēdit se h̄re verā humanitatē q̄ naturalit̄ refugit mortē sed x̄ps promptus erat ad mortē dando nob̄ exemplū vt in tribulationibus confortemur nos diuine voluntati. Sc̄do petijt suā resurrectionē dicens. Pater trāseat a me calix iste. s. passiois mē surate a deo patre. trāseat. i. solū duret p̄ tres dies et veiet resurrectio glorioza. Tertio dixit. Pater transeat a me. Sup̄ hoc dicit Hilarius Non petijt q̄ nō veniat sed q̄ transeat ab ipso ad martyres. vt. s. fortitudo patientie sui martyriū transferret ad martyres et essent fortes et patientes ad sustinendum martyriū p̄pter eū. et ex hac orōne facti martyres. Laurentius. Vincenti⁹. Katherina Agnes et alij fortes fuerunt ad sustinendum martyriū patienter Et di. Lucas. q̄ tūc fact⁹ est in agonia nō sensualitatis p̄tra rōnē. q̄a tal agonia nunq̄ fuit in x̄po. talis solū est in nobis. S̄ agonia fuit sensualitatis p̄tra obiectū. s. passiois q̄ x̄ps vidit p̄ncipalit̄ om̄s passioes passionis sue quas sensualitas refugiebat. ideo vne se strixerunt et inde sanguinem pruperūt ex memoria passiois. Tūc venit angelus ad confortādū eū nō q̄ ipse indigeret eo. q̄ fortior est angelis. sed angel⁹ fecit obsequiū suū qd̄ debuit facere erga dominū suū sicut facit scutifer confortans dñm suū multū fortem plū intratē Qui dixit x̄po s̄m me tez deuotoz sanctorū doctorū. Bonie hec passio

Sermo

nō est p̄tra volūtate v̄ram volūmet ip̄am ordina-
stis cū p̄re sp̄sctō p̄ saluatiōe credētū r̄ obediē-
tiū. iō sc̄i p̄res leti expectāt vos i limbo. r̄ ex ista
passiōe maḡ gl̄ia est vob̄ parata. qz p̄p̄ ip̄az eri-
tis iudex vniuersal sup̄ oēs creaturas. **P̄** recel-
sum angeli venit x̄ps ad discipulos r̄ inueit eos
dormiētes p̄ tristitia r̄ dixit eis. **Surgite** eamul
sp̄s q̄dez p̄mpt̄ ē caro aut̄ infirma. r̄ venēit iu-
dei cū gladijs r̄ fustib̄. tūc petr̄ dixit x̄po. dñe
si p̄cutim̄ i gladio. r̄ndit x̄ps. q̄ nō debem̄ nos
defendē armis sed patia. **Tūc** traditor iudas q̄
dederat eis signū osculi ne caperent loco x̄pi ia-
cobū silez x̄po. dixit x̄po **Blue** rabbi. r̄ oscular̄ ē
eū. qz h̄ erat p̄suetudo x̄pi osculari discipulos no-
uit veniētes. x̄ps v̄o auertit faciē suā r̄ dixit iu-
de. **Juda** osculo filiū hois tradis. q. d. miser co-
gita dānationē tibi hodie paratā. **Et** veit obuiā
iudeis di. **Quē** q̄ritis. r̄nderūt. **Jhm** nazarenū.
q̄ volēs ip̄os hūiliare dixit. **Ego** sū. qd̄ ē pp̄riū
nomen dei. q̄ noie audito oēs iudei ceciderūt i ter-
rā. **In** q̄ x̄ps oñdit q̄ nō potuerūt ip̄m cape nisi
voluisset capi. **Cogitate** quō apli gaudebāt qñ
iudei ceciderūt di. qz x̄ps nō capes. diē **Chriſt̄**. **Cō**
sidera xp̄iane q̄nta v̄t̄ est in x̄po iudicaturō qui
tārā hūit in iudicādo solo v̄bo v̄tutē. iō diē. **Ne**
mo tollit aiā meā a me. s. inuito. **Joh. xij.** **Et**
x̄po licētiati surrexerūt. **Quib̄** dixit x̄ps iterum.
quē q̄ritis **R̄nderunt.** **Jhm** nazarenū. **Dixit** eis
ihs. **Dixi** vob̄. qz ego sum. **Si** ḡme q̄ritis sinite
hos abire. **At** illi man̄ iniecerūt i eū r̄ tenuerūt
Quib̄ dixit x̄ps. **Tāq̄** ad latronē existis cū gla-
dijs r̄ fustib̄ cōphendere me. q̄tidie erā in tēplo
docēs r̄ nō me tenuisti. **Hec** est hora v̄ra r̄ pt̄as
tenebray. **Tūc** petr̄ q̄li despatus volēs mori p̄
x̄po euaginato gladio voluit occidere v̄nū de ill̄
ministris q̄ auertit caput et abscidit auriculā ei⁹
dextrā. cui dixit x̄ps. **Mitte** gladiū tuū in vigi-
nā. **Calicē** quē dedit mihi p̄r nō vis vt bibā illuz
quō ḡimplebūt sc̄pture. **Sz** restituit sibi aurem
Tūc apli vidētes x̄pm captū r̄ ligatū fugierūt ti-
mentes ne etiā capenē. **Cogitate** quō dicebat q̄
libet ip̄oz. **Miser** mō est cōpletū scandalū qd̄
dixerat. **Miser** sic dimitto magist̄r meū r̄ sine
ictu ip̄m desero. **Miser** dixit **Johes** qd̄ dicam
m̄ri sue. **Et** redijt ad x̄pm. **Videns** petrus q̄ io-
hannes redibat etiā redijt et sequebat̄ a lōge vt
videret finē. **Dicit** aliq̄ qd̄ qñ x̄pus capt̄ intra-
uit p̄ portā ciuitatis hierl̄m imagies lapidee im-
peratoz romanoz q̄ erāt ibi sculpte inclinauerūt
se x̄po. q. d. **Dñe** hoies rationales vos ligauerūt
et nos irracionales vos adoram. **Ecce** h̄ ligatō
p̄sone x̄pi. **Et** fuit cōpleta p̄phetia. **Treno. iij.**
in p̄sone omniū p̄phetay di. **Sp̄s** oris n̄ri cri-
stus dñs capt̄ ē in pct̄is n̄ris. **Qui** diximus. **In**
ymbra tua viuem̄ in gētib̄. **Tertō** fuit in pas-
sione x̄pi dānatio humanalis. qz corā quattuor
iudicibus x̄ps fuit p̄dēnat̄. s. corā anna caypha

herode et pylato. **Rō.** qm̄ pp̄ pct̄m adē huma-
nū gen⁹ fuit p̄dēnatū ad corrupēdū s̄b̄ q̄tuor ele-
mentis qz si adā nō peccass̄ ignis nob̄ nō nocuisset.
nec aer malas imp̄ssiōes dedisset nec fecisset
tēpestates p̄tra nos. nec aq̄ nos submersisset nec
terra nos lesisset opando vel ambulādo in ea. iō
x̄ps ad satisfaciēdum p̄ nob̄ vt p̄ diē iudicij si-
mus liberi ab his corruptiōib̄ elemētoz voluit
p̄dēdari corā q̄tuor iudicib̄ p̄dict̄. **Hic** practi-
ce quō x̄ps capt̄ et ligat̄ fuit duct̄ p̄mo coram
anna pōtifice q̄ erat socer cayphe q̄ erat pōtifer
anni illi⁹ q̄ erat maxim⁹ inimic⁹ x̄pi. s̄ q̄ gauisus
fuit iohes q̄ erat sibi not⁹. qz portauerat sibi en-
cencia pisciū q̄ p̄ **Johis** sibi mittebat. qz tāq̄ ma-
lus iudex libent̄ recipiebat illa p̄ fuitio. iō ancil-
la ostiaria p̄misit iohem intrare q̄ fecit cū ea vt p̄
mitteret petrū intrare **Cui** dixit ancilla ostiaria
Quid tu ex discipulis es hois illius. **Qui** ne-
gavit cū timore captionis et posuit se ad ignē cū
alijs. **Tunc** annas interrogavit x̄pm de duob̄
scz de doctrina r̄ de discipulis dicēs. **Et** nunq̄
sufficit doctrina moyſi videt̄ q̄ tu sis sapiētior
deo r̄. r̄ facis te capitaneū gentiū quare h̄. x̄ps
r̄ndit ad p̄mā questionē de doctrina di. **Ego** pa-
lam locutus sum mūdo. ego docui in synagoga
r̄ in tēplo q̄ oēs iudei p̄ueniūt r̄ in occulto locu-
tus sum nihil qd̄ me interrogas. **Interoga** eos q̄
me audierunt qd̄ locutus sum ego ipsis. **Etiā** re-
spōdisset ad sc̄dam q̄stionē sed nō habuit locum
qz fuus pontificis alapa ip̄m p̄cussit dicens. sic
r̄ndes pontifici. **Et** p̄stravit ip̄m ad terrā. **Qui**
dixit illi postq̄ surrexit. **Si** male locutus sum te-
stimoniū perhibe de malo. si autē bene qd̄ me ce-
dis. q. di. **Tu** nescis quē cedis. sed scies in iudi-
cio. **Videns** petrus q̄ x̄ps sic p̄cutiebat̄ flebat.
Cui dixit. **Quid** r̄ tu ex discipulis eius es. q̄
negavit di. **Rō** sum. **Dixit** vn⁹ ex seruis pontifi-
cis cognatus ei⁹ cui⁹ abscidit petrus auriculam
nōne ego te vidi in orto cū illo. **Tūc** petr̄ nō so-
lū negavit x̄pm sed etiā iuravit et anathematiza-
uit dicens q̄ nō nouisset eū. **Op̄** petre vbi sūt ver-
ba tua promissa. qui dicebas. ego tecum parat̄
suz in carcerē r̄ i mortē ire r̄ si oportuerit me mo-
ri tecum non te negabo r̄. **Si** omnes scandali-
zati fuerint ego nō scandalizabor r̄. **M**ale ser-
uasti p̄missum. **Et** gallus cantauit. **Et** conuer-
sus christus respexit **Petrū**. q. di. petre tu me
negasti. tunc **Petrus** egressus foras fleuit ama-
re. **Dicit** hic magister historiay. q̄ **Petrus** ab-
scōdit se in quoddam sepulcrum. r̄ quādo cūq̄
gallus cantabat **Petrus** semp̄ flebat. ideo por-
tabat sudariū. cū tamen solo timore christuz ne-
garet. quid erit de te qui ipsum negas r̄ renegat̄
ex malicia. **Tunc** annas viso q̄ gallus cantave-
rat considerans q̄ erat alta nox dedit sententiā
vt christus duceret̄ corā caypha sicut factum fuit.
Cogitate quō christus fuit ibi receptus. vbi

Corā caypha

In die Parasceues

erant cōgregati christi inimici dī. Ribalde quo
tiens confundisti nos in tuis sermonibus. et mul
ti falsi testes surrexerunt contra eū. Cui dixit iu
dex. Audis quanta aduersum te dicunt testimo
nia. Iesus autē nihil respondebat. Ratio. qz in
iudicio calumnioso melius est tacere q̄ aliquid
dicere. Iudex iterū dixit. cur non loqueris. ad
iuro te. i. iuramento vt dicas nobis si tu es chri
stus. Tunc christus ne videref despiciere nomē
dei dixit. Tu dixisti. suple verum. q̄a ego suz si
lius dei et messias saluator mundi. Et ammodo
videbitis filium hominis sedentē a dextris vir
tutis dei et venientē in nubibus celi. dixerūt. tu
ego es filius dei. Qui ait. vos dicitis qz ego suz
Quo audito cayphas in signum blasphemie sci
dit vestimenta sua dicens. blasphemauit. audi
stis blasphemiam quid vobis videtur. et cōdem
nauerunt eū esse reū mortis. Tunc expuerunt in
faciē eius et dabant sibi alapas et sictenuerūt ip
sum per totā noctem. Et hodie mane hora p̄ma
duxerunt eum ad pylatum tradentes ipsum cu
rie seculari vt moreret. accusantes eū dicentes.
hunc inuenimus subuertentē gentē nostrā et pro
hibentem tributa dari cesari. et dicentem se chri
stū regem esse. Luce. xxiiij. Pylatus interroga
uit eum dicens. Tu es rex iudeoz. Christ⁹ respō
dit. tu dicis suple verū. Ait pylatus ad princi
pes sacerdotū et turbas. nihil inuenio cause i ho
mine hoc. Ait illi inualefcebant d. Rōmouit po
pulum docens p̄ vniuersam iudeā incipiēs a ga
lilea vsqz huc. Tunc pylatus interrogauit si ho
mo galile⁹ esset. et vt cognouit q̄ d herodis pote
state esset remisit ad herodem q̄ et ipse hierosoly
mis erat illis diebus qui diu desiderauerat chri
stum videre ppter miracula et gauisus est vald
Nō ex deuotione sed sperabat ab eo aliqd signū
videre vt ioculatore. et iuxta suū desideriu fecit
xpo multas questiones. primo dixit sibi. Audi
ui q̄ tu scis cōuertere aquā in vinū. ideo facias
coram me. et fecit portare magnū vas aque di.
conuertas. Sed christus sibi nihil dicebat s̄ tā
q̄ stultum ipm despiciebat. Deinde herodes di
xit. Audiui q̄ scis multiplicare panes. facias co
ram me et. et nihil fecit. Idem audiui q̄ ambu
las super aquas facias coram me. sed christ⁹ ni
hil dixit sibi. Dixit herodes ei. Nescis quia po
testatem habeo liberandi te. Et christus ei nihil
respondit. Spreuit autē illum herodes cū exer
citu suo et illisit indutū veste alba et remisit euz
ad pylatū. Et facti sunt amici herodes et pylat⁹
in ipsa die. Nam antea erant inimici ad inuicem
Pylatus autē conuocat principibus sacerdotū
et magistratibus et plebe dixit ad illos. Otruli
stis mibi hunc hominem quasi auertentē popu
lum et ecce ego corā vobis interrogās nullā cau
sam inuenio i isto. ex his in q̄bus eum accusatis
sed neqz herodes. Nam remisit illū ad vos et ec

cenibil dignū morte actū est ei. videns dyabol⁹
magnā christi patientiā et sanctorū patrū in lim
bo leticiā volens impedire passionem christi ap
paruit in somnis vxori pylati adhuc i lecto dor
mienti vt sic mediante muliere nostram impedi
ret redemptionē et minat⁹ est ei nisi suaderet vi
ro suo q̄ nullo mō occideret illū hominē bonū et
iustū. Tunc pylatus tā amore mulieris q̄ etiam
qz sciebat q̄ ppter inuidiā ipm tradidissent labo
rauit vt xpm liberaret. saluata tamen beniuolē
tia iudeoz. vñ quadrupliciter voluit eū liberaf
1. Primo ppter christi innocentia. qz ad partē se
crete xpm examinauit si phibeat tributa dari ce
sari. christus rēdit q̄ nō imo dixerat Reddite q̄
sunt cesaris cesari. Itē si erat rex iudoz. Respō
dit xps. regnū meū nō est d hoc mundo et. imo
iudei voluerunt me facere regē post conuiuium
q̄d ego eis feci sed ego fugi. Tunc dixit pylatus
iudeis ego nullā causam mortis inuenio in hoīe
isto. Et illi clamauerunt dicentes Crucifige cru
cifige eū. Scdo pylatus voluit xpm liberare p
grām quā iudei habebāt ex priuilegio impatori
q̄ in pasca possent liberare vnū vincitū quēcūqz
petissent. Ratio. qz tali die populus isrl erat libe
ratus a captiuitate egypti. ideo in memoriā illi⁹
liberationis obtinuerunt illud priuilegiū. Ideo
pylatus tractabat de illo priuilegio vt christ⁹ li
beraretur di. Est consuetudo vobis vt vnū vin
ctum dimittā vobis in pasca. vultis ergo dimit
tam vobis regē iudeoz. Clamauerūt rursū oēs
di. Nō hunc sed barrabā q̄ erat latro et homici
da. Tercio voluit xpm liberare ex cōpassione
cogitauit pylat⁹ q̄ inuidia et malicia cordis vir
citur ex miseria illius contra quez est inuidia. iō
pylatus dixit christo. Video totum populū cō
tra te motū ex inuidia. Ideo flagellabo te vt sic
transeat malicia ipsoz ne moriaris. Respondit
christus. Facias quicquid volueris. Tunc py
latus apprehendit ihesum et fecit ligari nudū ad
columnā fm magistrū in historia adeo spissaz q̄
manus manū ad spacium duarum palmarū non
tangeret. sed cum corijs traherentur et ligabā
tur. et ita miserabiliter flagellabatur q̄ a plan
ta pedis vsqz ad verticem nihil remanebat ille
sum in suo benedicto corpore nisi soluz lingua q̄
pro peccatoribus et latrone in cruce ozaret atqz
testamentum faceret. Et impleta fuit scriptura
quā pdixerat. i. filius hoīs tradet gentibus et fla
gellabitur et conspuetur. Milites autē qui fla
gellabant eum fm aliquos erant quattuor. quo
rum primi duo fm hieroni. in glo. virgas d̄ spē
nis et vepribus acutissimis habuerūt cōfectas.
quibus cutem aperuerūt Illis nō fatigatis. alijs
duo flagella habuerūt in quoz sūmitate erāt no
di aculeis acutissimis transfixi carnē sc̄tam scin
dētes Alij autē duo habuerūt cathenas h̄ites vn
cos i sūmitatib⁹ et q̄si carnē extraxerūt. vñ euse. et

Sermo

Chryf. sup illo verbo. disciplina pacis nre sup eum dicunt. q̄ ista disciplina fuit triplex. scilicet dura. quia virgis ⁊ spinis. durior quia flagellis nodatis. durissima quia catenis ferreis christus fuit cesus. Unde cum fm̄ medicos in hūano corpore sint. cclxxvj. ossa. ita christus fuit flagellatus q̄ quodlibet os recepit triplicem ictum. vñ de virgis. alium de flagellis. tertium de catenis. Solutus igitur christus pp̄rias vestes induere voluit sed nō ē permīssus. Nam milites suscipiētes iesum duxerunt eum de columna ⁊ loco flagellationis introduxerunt in atriu ⁊ conuocant totam cohortem. ⁊ induerunt eum veste purpurea antiqua ⁊ aspera in signū regie maiestatis. nā purpura reges vtebantur. Et plectentes corōnam de spinis marinis que acutiores ⁊ lōgiores spinas habent ceteris spinis. ⁊ capiti eius imposuerunt que eum in capite in. lxxij. locis crudeliter vulneravit. nam erat ad modum pilei ita q̄ vndiq; caput tegetet ⁊ tangeret. ita q̄ aculei ossa penetrarent isti vñci fm̄ Isido. ab intra fuerūt concaui fugentes ad se sanguinem christi. Arundinem vero dederunt in dexteram eius quasi p̄ sceptro regali ⁊ illudebant ei ⁊ genuflexo cepēnt eum salutare derisorie dicentes. Ave rex iudeorum. q. d. regem te dixisti iudeorū tam coronatus es. ⁊ expuentes in eum dederunt ei alapas tāq̄ fatuo. propter qd̄ ecclesia pro ipsi orando nō fleuit genua sicut pro paganis ⁊ alijs. Et tunc exiuit iterum pilatus foras ⁊ dixit. vt cognoscatis quia nullam causam inuenio in eo. adduco eum foras. Exiuit ergo iesus portans spineam corōnam ⁊ purpureū vestimentū. Et dixit eis pilatus. Ecce homo. quasi diceret. Hic est homo qui se regem vestrum dixit vt asserit. Sufficit ergo vobis pro illo verbo q̄ abominabilis sit sibi illata contumelia ⁊c. Cum ergo vidissent eum pontifices ⁊ ministri clamabant. Crucifige ⁊ crucifige eū quasi dicerent. Illa pena non sufficit sed petim⁹ vt crucifigatur ⁊ non petebant aliam mortem nisi crucifixionis. Quia fm̄ Chryso. Crucifixio tāta erat confusio vt nullus hominū amplius de crucifixo memoraretur nisi in maledictione ⁊c. Et illud conqueritur dauid dicens. Sicut aqua effusus sum. quia in omni liquore odor remanet in vase dempta aqua. Voluerunt enim nomē eius delere. vt dicit sanctus Thomas super dicto verbo. ergo petebāt vt crucifigeretur. Dixit autem pilatus. Accipite eum vos ⁊ crucifigite. ego enim non inuenio causam in eo. Responderunt. Nos legē habemus Leuit. xxiii. ⁊ fm̄ legē hāc debet mori. quia filium dei se fecit. Cum pilatus audisset hunc sermōnem magis timuit. non legē quia gentilis sed ne forte fm̄ Hierony. verum esset q̄ originem diuinam haberet. ⁊ sic i eo crimē enormē cōmississet. scilicet flagellando ⁊ sic d̄ alijs Ideo de hoc certius inquirere volens. ingres-

sus ē itē in pretorium cum iesu ⁊ dixit ad iesum. Unde es tu. de diuina vel humana generatione ⁊c. Iesus non respondit propter difficultatem questionis. quia pilatus non sufficiebat eam accipere. Dixit ad eum pilatus. Mihi non loqueris. nescis quia potestatem habeo crucifigēdi te et dimittere te. quibus verbis pilatus condemnauit seipsum. Respondit iesus. Non haberes potestatem aduersus me vllam nisi tibi datū eēt desuper. p̄pterea qui tradidit me tibi maius peccatum habet. vbi dicit Augu. q̄ peccat ex avaricia plus peccat q̄ ille qui peccat ex timore humano. Exinde. id est. ex hac causa que rebat pilatus dimittere iesum sicut astutus videns q̄ cum notasset de peccato si innocentem occideret. que rebat ergo oportunitatem dimittendi cum sicut antea fecerat. Iudei ergo hoc considerantes clamauerunt dicentes. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris. Igitur cum pilatus audisset hos sermones eduxit foras iesum i loco publico qui dicitur licostratus. Erat autem parasceue. id est. p̄ma dies solennis in qua p̄p̄abant cibos p̄ sabbato in quo sabbato non licuit p̄pare cibū propter solennitatem sed in p̄cedēti. i. sexta feria. iō ois sexta feria dicebat pasceue hora q̄si sexta quia die sexta homo factus est. Et dixit pilatus. Ecce rex vester. Illi autem quasi frenetici clamabant. Tolle tolle crucifige eum ⁊c. Dixit eis pilatus. Regem vestrum crucifigam. q. d. vtiq; ex hoc verecundia magna generabit quādo audietur de vobis dici q̄ regem vestrum crucifixi stis. Responderūt pontifices. Non habemus regem nisi cesarem. Tunc pilatus considerās se incurrere indignationem populi ⁊ cesaris consentit petitioni eorum. Sedit igitur pro tribunali. misit ad eum vxor eius dicens. Mihi il tibi ⁊ iusto illi. multa enim perpeffa sum hac nocte p̄p̄ hunc sanctum hominē ⁊ iustum. Tunc enī diabolus cognouit fructum passionis iesu christi ex leticia animarum in limbo existētiū que ex plurimis prophetijs spectabant se redimi. Videns autem pilatus quia nihil p̄ficeret sed magis tumultus fieret. Accepta aqua lauit manus suas coram populo dicens. Innocens sum a sanguine iusti huius vos videritis. Et respondit vniuersa turba. Sanguis eius super nos ⁊ super filios nostros. Q̄ horrendū testamentum fecit hic populus stultus. manet enim hoc testamentum vsq; in hodiernū diem. Nam in signū hui⁹ vindicte quando masculi iudeorū de hoc genere qui sic clamabant nascuntur habent manū dextram plenam sanguine capiti innixā. Quare pilatus timore p̄cussus dimisit eis barrabā homicidam. iesum vō flagellatum tradidit voluntati eorum vt crucifigeretur contra legē iusticie. Et fuerunt hec verba quibus pilatus christum sententiauit. Iesum seducentē populum blasphemē

Quia sup p̄l.

In die parasceues

mantem deum. dicentem se christum regem esse iudeorum cruci affigendo condemno et adiudico. Et quia hodie est oblatum alpha et o principium et finis. ideo his diebus ecclesia obmittit iniuria et fines horarum. Quarto fuit in passione christi compassio socialis. quia non solum christus sustinuit passionem et dolores cordis sed etiam virgo maria mater sua. et alij multi. Ratio quia ex peccato ade ipse non solum sustinuit mala sed etiam eua. Data igitur sententia mortis postquam illuserunt ei. Dic cum practica. exuerunt eum purpura et induerunt eum vestimentis suis ut magis esset agnoscibilis ad mortem vadens amplius sub sanaretur. Et tunc proculdubio christus habuit nouam et maximam passionem. quoniam illa purpurea congelata fuit et fortiter compacta vulneribus icteruum flagellorum que absque maximis doloribus euellere non poterat. et maxime quoniam tunica illa spoliata fuit renouata fuerunt omnia vulnera et horridior pena fuit quam flagellatio vel etiam coronatio quod imaginari potest. cepit enim nouus sanguis ebullire et totum corpus roseo cruore perfundi. et imponentes sibi crucem duxerunt eum extra ciuitatem. quia passio christi gloriosa non solum ad iudeos sed ad omnes se extendebat. in huius signum extra ciuitatem pati voluit. Quarta bona lesus semper benedixit fecit huic ciuitati. pro quibus omnibus crucem pro maiori ignominia posuerunt in humeris suis ad portandum. Bernardus. Inauditum spectaculum nunquam auditum visum aut factum ut aliquis fur aut malefactor ad hoc compelleretur ut suum proprium portaret patibulum propter saluatorem. Et impletum est illud Esai. ix. Factus est principatus super humeros eius. hoc figuratum fuit in ysaac qui dum iret ut imolaret a patre ligna in proprio dorso portauit Gen. xxij. ibi enim habetur quod dominus dixit abraam. Abraam abraam. Et ille respondit. Assum. ait illi. Tolle filium tuum unigenitum quem diligis ysaac. vade in terram visionis atque ibi offeres eum in holocaustum super unum montium quem monstrauero tibi. Igitur abraam de nocte consurgens strauit asinum suum ducens secum duos iuuenes et ysaac filium suum. Cumque concidisset ligna in holocaustum abiit ad locum quem precepit ei deus. Ista enim fuit figura passionis christi. quia abraam significat patrem in diuinis qui obtulit filium suum unigenitum in ara sancte crucis in redemptionem pro omnibus nobis miseris peccatoribus. Et sicut ysaac filius abraam in propriis humeris portauerat ligna holocausti obediens ad voluntatem patris sui abraam. Sic filius dei saluator noster iesus patienter sicut agnus innocens portauit patibulum sancte crucis propriis humeris impositum. Et quia iudei ipsum alapis et verberibus et illusionibus necnon flagellationibus coronatio neque tam fatigauerunt. ideo crucem non diu nec

remote portare poterat. quia totaliter fuit exinanitus et exhaustus. ideo dicitur sub cruce cecidisse. Nec mirum ex emissionem sanguinis omnium venarum qui defluebat ex plagis flagellorum et spinarum et magnitudine crucis que in longitudine pedes. xv. et in latitudine. x. habebat. Iohannes exeuntes in eum qui dicitur caluarie locus. et cum ducerent eum et ita repetere procedere non posset inueniunt hominem cyrenensem nomine simonem venientem de villa patrem alexandri et rufi hunc compulerunt et angariauerunt ut tollerent crucem eius. Et imposuerunt illi crucem portare post christum non ex misericordia moti sed ut citius ad mortem peruenirent. Nec quis estimare debet illud esse contra perfectionem christi existentis verus deus et verus homo. Tradiderat enim diuinitas christi humanitatem ex toto infirmitatibus humanis ad patiendum nolens sibi in aliquo suffragari. quo ad pene alleviationem. et ideo infirmitatis humane conditio exposcebat ut homo christus sic tota nocte fatigatus et cruoris effusione debilitatus sub tanto pondere deficeret. Nec mirum cum in minore labore alias fatigatus putat itineris sederit pro refocillatione virtutum supra fontem Iohan. iij. Hic primo nunciatus fuit beate marie virgini que tunc fuit in domo marie magdalene ut volunt potiores doctores christum filium suum esse condempnatum ad mortem. Cum ergo ait cordis dolore et animi perturbatione hunc nuncium receperit perpendere potest quelibet fidelis mater. nec tamen aliquod indecens sue pudicitie vel virginitati derogans commisit. Nec verum est illud fabulosum quod virginem cucurrisse ad similitudinem infanientis mulieris. hincinde de domo ad domum ad quas christus ducebatur ac in signum angustiarum suarum crines euulsi ac per rimas prosperasse. et manibus deplois lamentabiliter planxisse. et plura alia que omnia falsa et frivola sunt. Ratio alias multe mulieres perfectiores fuissent beata virgine. scilicet sophia septem filiorum mater. et quae plures multe alie. Sed cum tres sunt modi plangendi. Quidam nimis dolorem expriment in opere exteriori. sicut hely. j. Reg. iij. qui audito captam arcam domi et duos filios cecidit retrosum et contractis ceruicibus expirauit. Quidam nihil molestum patiuntur tamen propter quandam honestatem dolorem simulant bestiali quodam clamore ut iuuenule de morte verorum deformium et vetularum. sed uterque se frustra affligit. Primis absque inordinato motu bene ab omnibus sibi crederetur. Secundis quanto magis insanierint tanto minor fides adhibetur. Idcirco tertium modum valde humanum mater virgo adinuenit. que cum amarum dolorem in corde gustauerit. nihil tamen fedum aut indecens gessit nequaquam obliuiscens fidei catholice et viri

In die parasceues

5 nobis, vobis relinquens exemplum vt sequami
vestigia eius. Tertio quia christus per passionē
suam non solum hominē a peccato liberauit sed
etiam gratiam iustificante et gloriā beatitudis
ei promeruit ad Heb. x. Habemus fiduciam in
introitu sanctorum. scilicet fidelium in sanguine
christi. Quarto quia per hoc est homini indita
maior necessitas se immunem a peccato conseruā/
di. quo se sanguine christi redemptum cogitat a
peccato. fm illud. j. Coz. vj. Empri estis precio
magno gloriificate et portate dñm i corde vestro.
7 Quinto quia hoc ad maiorem dignitatez homi/
nis cessit. vt sicut homo victus et deceptus fuit a
diabolo. ita etiam homo esset qui diabolum vin/
ceret. et sicut homo mortem meruit ita homo mo/
riendo mortem superaret. vt dicitur. j. Coz. xv.
Deo gratias qui dedit nobis victoriam per se/
sum christum. et ideo puenientius fuit q p mor/
tem christi liberaremur q̄ per solam dei volun/
tatem. Hec sanctus Thomas arti. iij. q. predicte
Sic practice quō duxerunt christum cum cruce
quam portabat in collo. Pucebant autem alij
duo neq̄ cum illo vt inrererent ad montē cal/
uarie. et dum fuerunt ibi dixerunt sibi expolia te
et ita fecit. et milites acceperūt vestimēta eius et
fecerūt q̄tuor partes et vniciq̄ militi partes et
tunicam. erat autem tunica inconsutilis desup
contexta per totum et dixerunt ad inuicem. Nō
scindamus eam sed sortiamur de illa cuius sit vt
scriptura impleret di. Partiti sunt vestimenta
mea sibi. et in vestem meam miserunt sortem. Et
crucifixerunt eum et cum eo alios duos. Cogita
te quando virgo sentiebat ictus clauoz quando
crucifigebat quomodo percutiebat cor eius. Et
eiuato crucifixo gentes se elongauerunt. tunc
virgo cum iohanne et magdalena venit ad pedē
crucis. et gutte sanguinis filij cadebant super ca/
put virginis. Cogitate dolorem christi ex cō/
passione matris. Tunc christus orauit pro cruci/
fixoribus dicens. Pater ignosce illis. quia nesci/
unt quid faciunt. Virgo maria audito filio ele/
uauit oculos et vidit filium totū sanguinolē/
tum a capite vsq̄ ad pedes. Videns latro q̄ pen/
debat in cruce a dextris q̄ christus orauit p cru/
cifixoribus et considerans christi patientiā habu/
it fidem de christo et contritionē de peccatis i cor/
de et dixit cum lachrymis christo. Dñe. Memē/
to mei dum veneris in regnum tuū. quasi diceret
Non dico q̄ modo parcas mihi. quia non sum
dignus. sed postq̄ in purgatorio fuero tunc me/
mento mei. Qui respondit christus. Amen dico
tibi. hodie mecum eris in paradyso. ¶ Questio
quare de duobus latronibus cum christo cruci/
fixis vnus fuit conuersus et alius non. Rationē
assignant quidam de vmbra brachij que ipsum

tetigit et conuertit. Auiditas per locum a hino
ri. de vmbra petri que sanabat infirmos. vt pa/
ter Actuum. v. Non mirum ergo si vmbra chri/
sti sanauit animam latronis. Videns virgo q̄ fi/
lius locutus est latroni dixit. O fili latroni loq̄/
mini et non mihi. que morioz hic vobiscum nihil
dicitis. Tunc christus volens consolari matrem
capite signando iohannem dixit. Mulier ecce
filius tuus. et iohanni. Ecce mater tua. honora
eam et seruias sibi vt matri. Respondere potuit
set virgo. O fili et qualis consolatio quale cam/
bium est istud dare filium creatoris pro filio pi/
scatoris. filius dei pro filio zebedei. O fili mi mo/
do est completa prophetia symeonis di. Et tuaz
ipsius animam pertransibit gladius. Tūc chri/
stus cepit dicere. Hely hely. id est. deus deus
meus respice in me quare me dereliquisti etc. vt me
dimittant amici apostoli et discipuli. Et si quere
ret aliquis ab eo. O dñe vbi sunt ceci quos illu/
minasti. vbi infirmi quos curasti. vbi demonia/
ci. vbi leprosi quos mundasti. vbi mortui quos
resuscitasti. vbi apostoli q̄s honorasti. Rñderz
Omnes dereliquerunt me. Et completa omni
re fuit hora nona et clamauit dicens. Sitio. Re/
spondit virgo. O fili non habeo nisi aquam la/
chrymarum. Tunc quidam cum spongia in arū/
dine posita dabat sibi acetum mixtum cum felle
Et cum gustasset dixit. Consummatum est. scilicet
cet opus et mysterium humane redemptionis.
Respondit virgo. O fili completi sunt dolores
mei. Tunc christus voce magna clamauit. Pa/
ter in manus tuas commendo spiritum meum. Et
inclinato capite quasi valediceret matri. et sic emi/
sit spiritum. Mirum fuit q̄ tunc virgo maria nō
cecidit mortua. sed statim secute sunt consolatio/
nes remedia et confortatiua. quia tenebre facte
sunt super vniuersam terraz. quia sol dimisit ve/
stes suas albas claritatis sue et indutus fuit de
nigro. et terra mota ē. et petre scisse sunt. et multa
corpora sanctorum que dormierunt surrexerūt.
Item centurio fuit conuersus dicens. Vere filius
dei erat iste. Et populus percutiebat pectus
suum di. O miseri quid fecimus. hi fructus passio/
nis quos virgo videbat consolabantur eaz. Ecce
hic defunctio temporalis. quia voluit mori
vt liberaret nos de morte eterna et daret nobis
vitam gloriosam. Juxta prophetiam Esa. liij.
Tradidit in morte animam suam et cum scelera/
tis reputatus est. et ipse peccata multorum tulit.
6 Sexto fuit in passione christi sepelicio terrēna/
lis. Ratio quoniam ex peccato ade humanū ge/
nus non solum fuit condemnatum ad mortem s
etiam ad sepulturam et resolutionem et corrup/
tionē. Gen. iij. Puluis es et i puluerē reuerteris. Jō
xps voluit sepeliri s̄ nō corrupti. iux illud dō. Non

Sermo

dabis sanctum tuū videre corruptionē. Iudei autem quā paraſceue erat vt non remaneret in cruce corpora ſabbati. quia tunc feſtum erat pro ut habebant preceptum dei Deuſ. xxj. ne igitur eorum feſtum inhonorareſ in cuius veſpe eiufdem diei incipiebant ſolemnitatē. Erat enim magnus ille dies ſabbati. rogauerūt pilatum vt frāgerentur eorum crura. et hoc vt citius morerentur. quā ſolemnitas iſta aſymoz tota erat gaudioſa. quia per hos ſeptem dies vſtri 7 mulieres dicebant choreas per circuitum hieruſalē cum cantico moyſi. ſcilicet. Cantem⁹ dño glorioſe etc. in memoriam quod illo tpe eos liberauit de ſeruitute egyptioꝝ et pharaonis exercitu eius in mari rubro ſubmerſo. Igitur ne tanta ſolemnitas ex aspectu cadauerum ſedaretur quā ppe ciuitatē erant petierunt ea deponi. Venerūt autem milites et primi quidem fregerūt crura et alterius qui crucifixus erat cum ieſu. ad ieſum autem cum veniſſent et viderunt eum iam mortuū non fregerunt eius crura etc. ſed vnus militum qui ſm Iſido. dictus erat longinus. hic ſm mgm hiſto. videre non poterat an mortuus eſſet ieſus. quia caligatos habuit oculos. et accepit lanceam ſuam et infixit eam cordi chriſti et cōtinuo exiuit ſanguis et aqua miraculoſe et haſtam. decurrens peruenit ad manus militis. et ex tactu viſum recepit quod conuerſus ad fidem triginta octo annis monaſticam vitam duxit. Et poſt creſcente chriſtianoz pſecutione epiſcopus glorioſo martyrio coronatus eſt et ſic celum aſcendit. hoc miles iſte ſimplici intentione et ex compaſſione fecit vt citius moreretur. et ideo deus eum interius et exterius curat erat cecus illuminauit. Hoc vulnus ſm Alexādrum de halis non fuit chriſto infixum in ea parte in qua pingi ſolet per oſſa. ſcilicet pectoralia. ſed fuit inferius inter molliciem carneam et inſe oſſa pectoralia et femoralia et ſic ſurſum aſcendit ad cor. Ratio quia chriſtus in alto pependit et miles ſtans in terra etc. preterea ſi circa pectoralia fuiſſent fracta oſſa ppe magnitudinē lancee que oſtenditur. Sed ſm iohannē eſt testimoniū eius facta ſunt hec vt ſcriptura impleret. Os nō cōminuetis ex eo Exo. xij. Et iterum alia ſcriptura dicit. Videbunt in quem tranſixerūt. Quare vero ſic depingitur dicendo quod pictura eſt laicorum ſcriptura. ideo vt expreſſius laicis pateat quod lancea cor chriſti penetrauerit. in ſignu quod ex corde dimiſſa eſt nobis culpa per ſuam mortem. Hec duo miracula poſt mortem contigerūt. ſcilicet ſanguis emanatio et ceci militis illuminatio. Sanguis enim in homine mortuo coagulatur ſed non in chriſto vt oſtenderet ſe habere poteſtatem in corpore ſine anima. Item tres opiniones erant de anima quod ſcilicet eſſet in ſanguine. in cerebro et in corde. Primi ea occaſione mori fuerūt.

quia cum ſanguis e corpore effunditur. animam euolare aſſeruerūt. Sed ſecundi ideo. quia aiaz maiorem vim in cerebro ſuarum potētiarū oſtendere viderunt. Alij vero. quia viderunt cor hominis primū viuens et vltimū moriens. et ſic in his tribus locis effectualiter queſierūt. licet chriſtus hoc vulnus non ſenſit quia iam mortuus. Hec enim oīa facta ſunt hora nona. ideo eccleſia pro gratiarū actione cantat nonas. // Poſt hec cum iam ſero factum eſſet. id eſt. hora veſpertina Ecce vir nobilis noīe ioseph ab arimathia ciuitate iude. qui erat decurio et diues vir bonus et iuſtus eo quod eſſet diſcipulus dñi occultus autem. iſte ioseph ppter metum iudeorum non conſenſerat conſilio et actibus eorum. quia et ipſe expectabat regnū dei. hic audacē introiuit et acceſſit pilatum et petijt corpus ieſu vt tolleret. hec omnia ponunt euangeliste ad exprimendū bonitates et reuerentiam iſtius ioseph. Celitus enim puſum ē vt eſſet diues vt haberet vt in ſepulturam domini expenderet. nobilis decurio. id eſt. ſuper decem milites vt ad preſidem accedere poſſet. iuſtus et bonus vt chriſti corpus accipere mereret. diſcipulus non vnus ex duodecim. ſed quia in primitiua eccleſia omnes credentes dicebant diſcipuli. audacter quia iudeos non timuit. et ipſi eū hoc facere non cauſa diſcipulatus ſed pietatis putabant petijt corpus ieſu. quia licitū non erat ſepelire corpora damnatoꝝ ſine licētia preſidis. Pilatus autem mirabaſ ſi iam obijſſet. ſed illa amiratio ſm iohannem pceſſit ex leuitate et cordis vanitate. nemo miretur cum pilato quod ieſus ſubito mortuus fuit adhuc viuentibus latronibus quia multa crudelia per totam noctem et diem pertulit quā latrones in quiete fuerunt. Et accerſito. i. vocato centurione interrogauit ſi iam mortuus eſſet. et cum cognouiſſet a centurione donauit corpus ieſu ioseph. venit ergo et tulit corpus ieſu. Venit autem et nicodemus qui venit ad ieſum nocte primū ferens mixturam myrrhe et aloes quā ſi libras centum. Acceperunt ergo corpus ieſu et ligauerunt in lintheis mundis cum aromatibus et inuoluerunt illud in ſyndone mūda quā mercatus eſt ſicut moſ eſt iudeos ſepelire. Iſtud vnguentum amaritudine ſua coerces vermes a cadauerū corroſione et a corruptione et putredine. Ex quo patet ſm Chryſoſtomū quod iſti non habuerunt adhuc de chriſto plenam et perfectam ſi dem non intelligentes illud pſ. Non dabis ſanctum tuū videre corruptionem. Unde ſi corpus chriſti iacuiſſet in ſepulchro vſque in diem nouiſſimum non fuiſſet incineratum nec putrefactū quod erat baſſamatum diuinitate. Hec depositio ſm Bedam et Origenē. facta eſt pſente martha maria que corpus filij ſui de cruce depositū ſuis brachijs vt pie creditur dulciſſimis amplexata fuit et ſacra vulnera cū inexplicabili planctu maſno

In die parasceues

affectu deosculabatur. iesus autem ad consolationem matris ita glorificatus est quod nulla plaga vel liuor in suo corpore apparuit preter quod vulnera manuum ac pedum atque lateris que reseruauit. non ex impotentia sanandi sed ut ostenderet apostolis et maxime thome iudeis et malis christianis in iudicio extremo ad interpellandum in conspectu patris ad letificandum beatos ex intuitu sue redemptionis. non enim dedecorant corpus glorificatum ille cicatrices. quia clarius radiant quam sol in firmamento celi. Et quia corpus lineis inuolutum fuit. ideo in ecclesia mos inoleuit ut in altari non sericis aut auro textis sed in syndone munda consecratur. Item licet hec aromatizatio christi fuit facta in honorem et reuerentiam et a deuotis et cum diligentibus. tamen factum in se valde miserabile erat quod scilicet tante nobilitatis dominus tractabatur tanquam cadauer licet christus propter diuinum suppositum cadauer non fuit et quod corona glorie sic iacuit prostrata. in signum huius pro gratiarum actione statuit ecclesia dicere uesperas. ¶ Erat autem in loco ubi crucifixus erat iesus hortus et in horto monumentum nouum in quo nondum quisquam positus fuerat et excisum in petra. Istud monumentum erat ioseph. In horto dominus fuit captus. in horto nunc sepelitur ad inuendum quod per virtutem sue passionis liberamur a peccato quod ad hunc commiserat in horto delictiarum. In diuinam dispensationem in nouo monumento in quo nondum quisquam positus ponitur sua resurrectione alteri qui ibi prius positus fuisset ascriberetur. Sicut enim in uirginis utero nemo ante illum aut post illum conceptus est. ita secundum Augustinum nemo ante vel post ibi sepultus est. ergo propter parasceuen iudeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt christum iesum. Nam feria sexta declinabat ad occasum et sabbatum incipiebat. eo quod secundum Hieronymum. iudei incipiunt computare dies crastinos sero precedenti unde quia tarde erat non poterant remotius sepelire corpus timentes preterire sabbatum. non quidem despecte sed sicut mos erat honorabilium corpora iudeorum sepelire. Quia iuxta prophetiam Esa. xj. Et erit sepulchrum eius gloriosum. Unde sanctus Thomas. iij. parte. q. lxx. arti. s. Conueniens fuit christum sepelire. Primo ad probandum ueritatem mortis. Non enim alius quis in sepulchro ponitur nisi iam de ueritate mortis constat. Igitur pilatus antequam concederet christum sepeliri diligenti inquisitione cognouit eum iam mortuum esse. ut patet Mat. xv. Secundo quia datur spes resurgendi his qui in sepulchro sunt per ipsum. eo quod de sepulchro ipse resurrexit secundum illud Iohan. v. Omnes qui in monumento sunt audient uocem eius. et qui audierunt uiuent. Tertio ad exemplum eorum qui pro morte christi spiritualiter moriuntur. peccatis

scilicet qui abscondunt a conturbatione hominum. unde dicitur ad Col. iij. Hortui estis et uita uestra abscondita est cum christo in deo. unde et baptizati qui per mortem christi moriuntur peccatis quasi conspeliunt christo. per immersionem. secundum illud ad Rhoma. vj. Consepulti sumus cum christo per baptismum in morte. Hec Thomas. Et ioseph aduoluit lapides magnos ad ostium monumenti et abiit. subsecute sunt mulieres que cum ipso uenerant de galilea uidentes monumentum et aspicientes quemadmodum et ubi positum erat corpus iesu sedentes contra sepulchrum inter quas maria magdalena et altera maria affectu diligenter attendebant qualiter transacto sabbato uinguentum preparatum reuertentes intrare possent ad perungendum iterato corpus iesu. Ex quo manifeste patet quod in fide dubitabant. quia ipsum resurrecturum non crediderunt. Ideo beata uirgo maria in qua uera et certa fides fuit. ad uingendum cuius ipsis non uenit. propter quod dies sabbati per anni circulum ad sui reuerentiam ab ecclesia specialiter uenerat. Altera autem die que est post parasceuen uenerunt principes sacerdotum et pharisei ad pilatum dicentes. Domine recordati sumus. et notabile est quod iudei pilatum dominum suum agnoscentes ut in seruitutem alienigenarum redacti etiam adulando ut facilius imperarent dixerunt domine. Seductor ille. mirum quod eorum inuidia adhuc non cessauit. Seductor tamen secundum Hieronymum recto eum nomine uocabant sed non talem qualem intendebant. Est enim seductio mala a uirtute in errorem. hanc christo imponebant sed false mentiebantur. alia a falsitate in ueritatem a uitijs in uirtutes. sic christus seductor erat fidelium. post tres dies resurgam. iube ergo custodiri sepulchrum in diem tertium ne forte ueniant discipuli eius et furetur eum et dicant plebi surrexit a mortuis et erit nouissimus error peior priore. At illis pilatus. habete custodiam sicut scitis. Illi autem abeuntes munerunt sepulchrum signantes lapidem cuius custodibus. quia non sufficiebat ipsis custodia militum gentiliu. sed etiam cum hoc signauerunt lapidem qui erat in ostio monumenti cum sigillis suis et anulis. ¶ In huius sepulchre memoria ecclesia statuit completorium. Cum uero christus animam in cruce tradidit patri mor uenit ad infernum. id est. ad lymbum patrum ad eorum consolationem et demonum confusionem. et tertia die resurrexit de sepulchro. et ideo iudei militibus summam pecunie dederunt ut dicerent ipsum furatum per discipulos. sed cuius accepissent pecuniam quod factum fuerat dixerunt. milites enim tacere non poterant. nam fatebantur se uidisse choros angelorum et a iudeis accepisse pecuniam. Vincentius in speculo narrat. quod ioseph ab arimathia eadem uespera qua sepeliuit dominum. iudei eum incarcerationem sed dominus liberauit eum. Ex

Sabbato sancto pasce

his dictis patet causa modus ordo et tota series
dñice passionis s̄m intentionem euangelistarū
s̄m ordinem et s̄m litteram quam ex toto inserui
ac s̄m seriem veri gesti descriptis. concedat nob̄
iesus vt per lamenta sue passionis pueniam⁹ ad
gloriam et gaudium beate resurrectionis Amen

Sabbato sancto pasce.

Utraque abscō

Utraque abscōdita est cum christo in deo. cum autez
x̄ps apparuerit vita vestra tūc et vos
apparebitis cum ipso in gloria et ad Col. iij. Et
i epla hodierna. h̄eri sermōis finis fuit sepultu
ra corp̄is christi sed de aīa quo iuit vel quid fec̄
nihil fuit dictū. Ideo modo volo p̄dicare d̄ ista
materia. sed p̄mo salutē v̄rgo marīa et. qz iam
possumus sibi dare gaudiū et leticiā quia de pro
pinquo instat resurrectio glorioza filij sui iō pos
sumus ipsam salutare humilē et deuote dicētes
sibi Ave maria et. Vita n̄ra et. Pro hui⁹ verbī
declaratione et materie predicāde introductōe
sciendum. qd doctrina sacra est generalis et certa
fidei christiane qd post mortem corporalem chri
sti anima eius descendit in infernum et est articu
lus fidei dicentis. mortuus et sepultus q̄tum ad
corpus. descendit ad inferos q̄tum ad animam.
licet potuisset statim ascendere in celum si volu
isset tamē noluit. imo voluit tantū humiliari qz
voluit descendere principalit̄ ad confortandū
sanctos patres et ipsos liberandū. sicut rex ha
bita victoria campali vult intrare personalit̄ ci
uitatem. ita et christus et q̄diu corpus eius fuit i
sepulchro tam diu fuit anima eius i lymbo et cra
stina die anima christi simul cum sanctis patrib⁹
exiuit de lymbo et assumpto corpore gloriozo re
surrexit. Ista ē doctrina vera fidei christiane con
firmata auctoritate christi dicentis. Sicut fuit io
nas in ventre ceti tribus diebus et tribus nocti
bus. sic erit filius hominis i corde terre trib⁹ die
bus et tribus noctibus Matth. xij. Dic breuē
historiam iōne prophete vt habetur Ione. j. et
ij. c. et quomodo fuit figura passionis christi. na
uis in qua christus nauigauit est natura huma
na. Ratio quia ad instar nauis facta scilicet an
gusta in principio lata in medio et. scilicet tem
pore christi Gal. iij. At vbi venit plenitudo tē
poris misit deus filium suum. nunc autem restri
gitur ad instar pupis. Malus huius nauis in
medio positus fuit crux christi. velum caro chri
sti. facta est quasi nauis infortioris et proverb.
vlti. Hec nauis iactabatur magnis fluctibus et
periculis submergendi in inferno. nec erat aliud
remedium euadendi nisi qd Jonas. id est. chri
stus iactaretur in mari. scilicet in amaritudinem pas
sionis et mortis. Et cetus. id est. infernus aperu
it os suum et recepit ipsum et tenuit eum tribus
diebus et tribus noctibus. sed crastina die euo

luit eum. Et licet corpus christi et anima in illo
die fuerunt diuisa et separata tamen diuinitas
nunq̄ fuit separata nec diuisa nec a corpore nec
ab anima sed tota fuit cum corpore in sepulchro
et tota cum anima in lymbo. vt dicit beatus Tho
mas. iij. parte. q. l. articu. ij. et. iij. Si dicatur. qd
modo hoc fuit possibile. Dabo de hoc vobis du
as similitudines ad oculū ad confortandū ve
stros intellectus. Primo de pomo ex vna parte
albo et ex alia parte rubeo qd si gladio diuiditur
in duas partes odor ipsius remanet cum quali
bet parte diuisa. Idem de humanitate christi.
Cogitate qd humanitas christi sit vt pomum cu
tus pars alba sit anima christi purissima sine om
ni defectu. pars rubea eius caro ex passione san
guinolenta. De quo Salomon Canticozum. v.
in persona virginis Marie dicens. Bilectus
meus candidus et rubicundus. Diuinitas eter
na erat vnita corpori et anime christi ante passio
nem et mortem sicut odor est coniunctus pomo
et vnitus. Sed humanitas christi gladio mortif
fuit diuisa et separata in duas partes principales
tamen odor. id est. diuinitas eterna semper re
mansit cum vtraq̄ parte inseparabiliter. Secū
da similitudo pulchrior et clarior de pecia chry
stalli ad radium solis que tota repletur lumine et
claritate solis. quare si diuiditur in duas partes
tota claritas solis remanet cum qualibet parte
diuisa. Idem de humanitate christi puriori chry
stallo lumine et claritate diuinitatis illuminata.
que in morte diuisa diuinitas tota remansit inse
parabiliter cum qualibet parte diuisa ascondi
ta scilicet cum corpore in sepulchro et cum anima
in lymbo siue in inferno. Auctoritas. Splendor
ipsius vt lux erit cornua in manibus eius vbi ab
scondita est fortitudo eius ante faciem eius ibit
mors. Abachuc. iij. In qua ponuntur tria tem
pora christi. scilicet. Tempus sue predicationis
ibi. Splendor eius vt lux erit. Secundo ponit̄
tempus sue amare passionis. ibi. cornua in ma
nibus eius. scilicet clauorum in manibus. Et tē
pus mortis. ibi. abscondita est fortitudo eius. id
est. diuinitas que abscondita fuit cum corpore i
sepulchro et cum anima in lymbo. Nota ante
faciem eius ibit mors. an passionē x̄pi mors ipm seq̄
bat ex p̄secutiōe iudeoz n̄ qd mors h̄ret aliqd ius
i x̄po et i secuta ē x̄pm quosq̄ ipm cepit. s̄ p̄ resur
rectionē mors ipm p̄cedit. iō dicit an faciem eius ibit
mors. De hac absconditōe dixit etiā Esa. Cere tu
es ds abscondit⁹ ds israel saluator. Esa. xlv. De
hac absconditōe dicit the. Vita v̄ra. i. diuinitas absco
dita ē cū x̄po. Nota p̄ p̄secutiōe s̄mōis qd lz di
uinitas eterna tunc fuisset abscondita illis q̄ fue
rant in hoc mundo tñ tunc fuit ostensa et ma
nifestata illis de inferno. non qd omnes de infer
no vidissent eam. sed omnes qui fuerunt in infer
no cognouerunt christum esse verum deū et v̄z

Sabbato sancto pasce

hominem. Et diuinitas fuit eis ostensa et manifestata quadrupliciter scilicet quia sunt quattuor loca in inferno. // **P**rimus locus inferior est carcer damnatorum. Secundus est limbus puerorum. Tertius est locus purgandorum. Quartus est synus patrum sanctorum. in quolibet istorum quattuor fuit manifestata diuinitas christi aliquo modo. quia ad omnes descendit ut dicit articulus fidei. mortuus et sepultus descendit ad inferos. Nota pluraliter inferos. sed non viderunt diuinitatem nisi solum illi qui fuerunt in synu patrum sanctorum licet ad omnes descenderit. Item apostolus ad Eph. iij. Descendit primum. id est. primitus antequam resurgeret ad inferiores partes terre. ideo bonum est scire quid ibi fecit. Primus ergo locus inferni et inferior est carcer damnatorum plenus igne inextinguibili qui virtute diuina cruciat demones et animas damnatas. ad istum locum descendit anima christi et ibi manifestauit diuinitatem suam per rigorosam increpationem. non scilicet per essentiam sed per effectum ut dicit beatus Thomas. iij. parte. q. lvi. arti. ij. Duplici autem ratione anima christi descendit ad istas. Prima ad ligandum luciferum qui a principio mundi usque ad illud tempus captiuauit animas in aliquo predictorum quattuor locorum. sed heri dum chastus esset in cruce cum passione tam dolorosa derelictus ab apostolis discipulis et amicis. lucifer qui primo dubitauerat an esset filius dei dicens intra se. quomodo iste sit sanctus propheteta. tamen ego ducam ipsum mecum ad infernum etiam venit ad christum et posuit se in brachio crucis spectans animam christi. De hoc figura quam Beda exponit ad istud propositum. et etiam tangitur in glo. Picatur breuiter historia de filio tobie eunte cum raphaele qui voluit lauare pedes in flumine. et ecce piscis immanis. id est. maximus exiit ad deuorandum eum. Ipse autem apprehendit branciam eius et duxit eum in sicum etc. Tob. vi. Exponit Beda quod fluuius ille subitus et impetuofus figurabat mortem christi impetuofam et subitam quia sine processu iuris Christus autem voluit lauare pedes suos quod sumus nos qui tangimus terram et nos maculamur peccatis. sed ecce piscis immanis. scilicet lucifer vel sathanas venit et posuit se in brachio etc. ad deuorandum christum et non videbatur ab aliquo nisi a christo qui dixit. Traditor in mala hora huc venisti. Sed in separatione anime christi a corpore lucifer cognouit quod erat deus et voluit fugere sed non potuit. quia christus ipsum cepit. qui cum vellet christum capere captus fuit a christo ut piscis a tobia. quod diabolus venit ad christum **A**utoritas. Venit enim princeps mundi huius. scilicet lucifer qui tyrannice dominabat in mundo et in me non habet. quicquid Joh. xiiij. et quod a christo fuit captus **A**utoritas. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps mundi huius eicietur foras Joh. xij. **I**

christus ipsum cepit et ligauit in carcere damnatorum usque ad tempus antichristi tunc soluet ad tempus. et sic christus ostendit se dominum inferni cuius portas creas et vectes ferreos confregit et ligauit insatiabilem homicidam. Secunda ratio propter quam anima christi descendit ad istos fuit propter rigorosam increpationem. postquam ligauit ibi luciferum increpauit et reprehendit damnatos. De hoc videtur loqui petrus in sua epistola. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est. et sequitur. in quo scilicet tempore mortis et his qui in carcere conclusi erant spiritu veniens predicauit. j. pe. iij. Dicit beatus Thomas in. iij. parte theologie. q. lvi. arti. ij. ad tertium. quod ista predicatio non fuit instructiua sed increpatoriua. quod dicit Damascenus in. iij. lib. quod sicut his qui in terra sunt euangelizauit. ita et his qui in inferno. non quidem ut incredulos ad fidem peruerteret sed ut eorum infidelitatem confutaret. quia et ipsa predicatio nihil aliud intelligi potest quam manifestatio diuinitatis que manifestata est infernalibus in descensu christi ad inferos. Hec Thomas subi dem. // **H**ic practice quod dicebat malis imperatoribus. regibus. et dominis damnatis ex eorum mala vita et tyrannico regimine ut neiroth qui fuit primus qui voluit habere dominum et alexandro et alijs malestruis. id est. maledictis Si domino vestro postquam vobis dedi fuissetis bene vli modo fuissetis salui. Item increpauit magnos philosophos. platonem. aristotelem. et alios de quibus dicit expresse hieronymus quod sunt damnati di. christus. **S**tulti ostendebatis et legebatis et disputabatis de vno primo principio et primo motore et prima causa in scholis vestris. et in templis adorabatis idola habebatis magnam scientiam et malam conscientiam. Item increpauit superbos di. **M**iseri si fuissetis humiles modo habuissetis gloriam. Item auaros etc. sacerdotes prophetas falsos symoniacos. Item luxuriosos di. **Q**ui vixistis sicut porci ideo modo non habebitis delectationes glorie etc. Item gulosos fructuosos inuidos ut cayn. Item blasphemos di. latroni damnato. **M**iser nunquid tu hodie me blasphemasti in cruce. Item redarguit iudam dicens. **P**roditor. ecce quid vendidisti pro tam modico precio. // **C**ogitate quod flet clamores vultus illorum damnatorum desperatorum de saluatione. Ecce quomodo christus manifestauit ibi suam diuinitatem ipsos rigorose redarguendo. // **S**ecundus locus dicitur locus paruulorum ut dicimus vnus portus vbi sunt omnes pueri qui decesserunt cum solo peccato originali quod peccatum originale non est ab ipsis factum sed receptum sicut de imagine cadente in luto etc. ideo illud peccatum non dicitur actuale sed originale. quia in generatione corporali recipitur illa macula. et ideo quia non est peccatum actuale non

habent ibi penam sensitivā. Sed dicuntur habere ignem eo qd nunq̄ videbunt faciem dei. Et illa ira videtur esse ignis. iuxta illud Deut. xxxij. Ignis succensus est i furore meo et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima rē. Dicit scriptura sancta. quia dormiunt nō corporaliter sed sicut ille qui dormit non sentit penam sic nec illi pueri sentiūt penam. Immo dicit Job in persona damnati. Quare non in vulua mortuus sum. egressus ex vtero non statim perij. Cur exceptus genib⁹ cur lactatus vberibus nunc dormiens silerē et somno meo requiescerē Job. iij. Dicit beatus Thomas. ij. senten. dist. xxxij. arti. ij. et vide ibidem bene doctorem qd quando vident gloriā beatorum qd non dolent nec tristantur. quia sciūt qd non pertinet ad eos. sicut tu non doles. quia nō habes regnū qd non pertinet ad te. sed d' illo dolet filius regis ad quez pertinet regnū. nec qm vides aquilam volantem non doles quia nō habes alas. sic nec illi pueri tristant. ad istos d' dicit anima christi per gloriosam p̄solationē. Dicit practice quomodo anima christi fuit i porta lymbi z illi pueri statim cognouerunt christuz salutorem esse videntes animam eius. et ipsum adorauerunt dicentes. Gloria tibi domine qm mortuus es pro homine rē. Quibus dixit ipse. quomodo est vobis. responderūt dñe bene est nobis habemus magnam scientiam naturalē et multas gratias et virtutes licet non habem⁹ gratiā gratum facientem. disputam⁹ ad inuicē et diligimus nos mutuo. Dixit christus. Ideo regrami deo qui vos liberauit de illo igne inferni. ostendens eis locum damnatoz. et laudate dñm et quiescatis in pace. Tertius locus dicitur locus purgandorum. Pro quo sciendū qd aliq̄ moriunt absq̄ peccato originali ideo non vadunt cū illis pueri decedentibus sine sacramento baptismi ad inferni lymbum. et absq̄ peccato mortali ideo nō vadunt cum damnatis. Sed quia de peccatis que fecerunt postq̄ fuerūt mūdati ab originali peccato non fecerunt condignam penitentiaz iuxta qualitatem et q̄ntitatem peccatoz. tales exq̄ habuerunt p̄tritionez non vadunt cum damnatis sed in alio mundo diuina misericordia ordinauit vnum locum qui dicitur purgatoriu vbi anime purgantur vbi est ignis sed non sunt ibi demones quia nullus ibi intrat qm sit in gratia dei. Et ille ignis purgatorij durabit vsq̄ ad diem iudicij. qui virtute diuina cruciat animas qd nō posset iste ignis noster. imo si vna anima esset in furno calcis ille ignis sibi non noceret. sed post diez iudicij ignis purgatorij extinguet. Si dicatur et si sit aliquis qui in die iudicij nō compleuerit penitentiam suam nec sit purgatus. quid fiet d' illo Responsio qd deus augmentabit illi penam intē siue rē. De isto loco dicit scriptura sancta. In

igne probat aurum et argentum. hoīe s' vō ree/ptibiles i camino humiliatiōis. Eccl. ij. ad istos christus descendit et visitauit per copiosam liberationem. Questionē faciunt doctores et beatus Tho. in. iij. parte. q. lxx. arti. viij. An christ⁹ liberauit omnes animas que erant tunc in purgatorio. Ad questionem oportet rēdere per distinctionē in qd de ista materia possum⁹ loq̄ dupliciter. vel per rigores iusticie vel per dulcedinem misericordie. Si loquamur primo modo. nō liberauit nisi illos solum qui compleuerunt tempus penitentie. et istam viam sequit beatus Tho. in. iij. parte. Si autem loquamur de dulcedine misericordie. possumus dicere qd omnes liberauit. Et ad hoc dabo vobis duas similitudines. Prima de rege nouiter coronato intrante ciuitatem qui liberat omnes captos. nisi sint capti pro interesse patris. sic rex glorie christus nouiter coronatus corona spinarum intrans purgatoriu. ad quem clamabant omnes anime in purgatorio. Dñe libera nos. et christus interrogauit licet iam sciret. de q̄to tempore hic fuissent. respōdebant. Dñe fuimus hic iam per mensem per annum rē. ideo pie credid qd christus liberauit omnes. Autoritas. Esa. recitantis verbum dei patris ad filium dicens. Bedi te in fedus. i. pacem populi vt suscitares terram et possideres hereditates dissipatas vt diceres his qd vincti sunt exite et his qui in tenebris sunt reuelamini. Esa. xli. ix. vbi ponunt quattuor clausule quarum due sunt de vita christi alie due de eius morte. Prima ibi. Bedi te in fedus populi vt suscitares qd scz dormiebant in peccatis quos christus suscitauit p̄dicando. Secunda vt possideres hereditates dissipatas. s. animas rationales que sunt hereditates dei dissipatas per peccatum. Tertia ibi vt diceres his qui vincti sunt exite. nō ibi loquit de illis qui sunt in inferno damnatoz. qz nullus inde exijt sed de ill' de purgatorio. Quarta de his qui in tenebris sunt reuelamini. Secunda similitudo est de papa nouiter creato qui tūc concedit largas indulgētiās et gratias q̄plures. Et tomagis papa iesus qd est dñs gfarū et indulgentiarū. qz papa ei⁹ vicari⁹ nō est dñs ecclesie s' dispensator et pcurator. Ergo papa sit tam liberalis q̄tomagis christ⁹ qd est dñs. Auto. Esa. lxx. Spūs dñi sup me eo qd vnixerit me ad annūciandum māuetis misit me vt mederer p̄tritos corde. et p̄dicarē captiuis indulgentiā et clausis apertionē. Nota spūs dñi. s. sanq̄ sup me. loq̄t christus in q̄tū hō qz in q̄tū de spūs sanct⁹ nō est sup sed equalis et vn⁹ deus. Ad annūciandum māuetis misit me. s. in hoc mūdo ad p̄dicandū et post mortē dicit vt p̄dicarē captiuis indulgentiam. Dicit quō an christi passionē postq̄ ale cōpleuerat suū purgatoriu exhibat inde et ibant ad locuz

Tabula

Baptizari quare chri

stus voluit. **R**o huius hęc ser. q̄ sit i octa. ephie
Baptizari a te debeo dixit christus beato iohā-
ni. quare hoc. quere sermo. in octa. epipha.

Baptismi effectus. req̄. sermo. p̄mo dñice in. lx.

Baptizati omnes qui saluari voluerint tenent
sermo. ij. dñice in. lx.

Bellum intrantes qualem intentionem si mar-
tyres esse volunt habere debeant. sermone. vj.
secunde dñice aduentus.

Biua septem volentium ire ad regna paradysi
sermone. j. in epipha. dñi.

Biua quę q̄ christus ambulavit et nos si bñ abu-
lare volumus abulare optz. f. vj. in epipha. dñi

Blasphemie tres spēs. req̄. f. iij. se. p̄ Judica.

Capitanei demones

septem pctōz mortalium suggestivi qui sint et q̄/
modo nominantur. require sermone. ij. quarte
ferie post Inuocavit.

Castitas viri sit virtus. hoc vide sermone. vj.
p̄me dñice aduentus.

Caste viuere volēti tria necessaria sunt suanda.
sermo. j. dñice infra octa. nati. christi.

Casus quibus p̄sone a ieiunio excusant. sermo.
p̄mo sabbati post Inuocavit.

Charitatis actus et conditiones. sermo. iij. dñice i
quingēsimā.

Celt empyrei conditiones. req̄re sermo. iij. p̄me
dñice aduentus.

Celebrare an sacerdotē liceat quolibet die. ser/
mone. iij. dñice. iij. aduentus.

Censualiū due conditiones habent sermo. ij. q̄r/
te ferie post Inuocavit.

Cerimonie q̄ in sepultura honorabil' p̄sone p̄tin-
gūt q̄s etiā demones i inferno i morte hois pec-
catoris hñt. sermo. v. ferie post Remiscere.

Cerimonias septē christus seruauit in ceci illumi-
natione de q̄ est sermo. iij. ferie Actare.

Cerimonias quę christus in lazari resuscitatione
seruabat. vt habet in ser. vj. ferie post Actare.

Circūcisionis dies pp̄ tria i eo facta solēnis d̄z
sermo in Circūcisione dñi.

Circūcidi quare christus voluit. quere in sermōe
de festo Circūcisionis dñi.

Circūstantie que in circūcisione dñi seruate fue-
runt. sermo. festi Circūcisionis.

Circūstantie et conditiones sex que in christi pas-
sione fuerūt sex p̄ditionib' siue p̄uaricationi-
bus corruentes subtilissime declarant. sermo
ne qui sit in die parasceues.

Cithara q̄ dauid demonē fugauit crucē dñi san-
ctissimā significat. sermo. dñice Remiscere.

Cithare sonus qua demon fugatur septem ver-
ba que christus in ara sancte crucis dixit signi-
ficat. quere sermo. dñice Remiscere

Cithare conditiōes. require sermo. iij. dñice in
quingēsimā.

Ciuitas vna in celo est et non plures. sermo. vj.
dñice. iij. aduentus.

Cognitio quę angeloz ad hominū cogitationes
se extēdat. j. sermo. vj. ferie post diē Cinerū.

Conditiones p̄sonarū p̄adysum introeuntū. re-
quire sermo. v. dñice. iij. aduentus.

Conditiones angeloz. req̄re sermo. vj. dñice. iij
aduentus.

Contra p̄cutiētes paupes nō se defendere valē-
tes. req̄. sermo. j. dñice. iij. aduentus.

Conditōes sex stultoz. req̄re sermo. ij. dñice in-
fra octa. natiui. christi.

Comunio duplex ē sp̄sialis. s. et sacramentalis. vt
habetur sermo. ij. in epipha. dñi.

Conditiones tres defunctorū et quale munus q̄/
libet defunctorū deo offerat. req̄re sermone. iij
in epiph. dñi.

Conditiones animarū imp̄fectarū que sint. req̄-
re sermo. iij. in epipha. dñi.

Conditōes purgatorij. sermo. iij. in epipha. dñi

Conficit sacerdos malus sicut bonus. sermo. vj
in epipha. dñi.

Conditōes quattuor q̄bus seruatis aliqd mere-
mur in h' seculo. req̄. ser. iij. dñice infra oct. ep̄

Confessoris actus in p̄fessione obfurdos. ser. iij. dñi
ce p̄me post octa. epipha.

Confitētis actus in p̄fessione obfurdos. ser. iij. dñi
ce p̄me post octa. epipha. dñi.

Conditōes tres hominū q̄ semp ad mortē para-
ti fore debēt. ser. j. dñice in. lxx.

Conditōes lepre et quō mortale peccatus lepre
adequat. sermo. q̄ sit in die Cinerum.

Confitēs suis crimib' se nō aliū in p̄fessione accu-
sare debet. ser. v. ferie post diem cinerū.

Conditōes septem ab hoibus seruade in audiē-
do missam festiuis dieb'. req̄. sermo. ij. ferie. iij
post Inuocavit.

Contemplatiōis deuote tres virtutes habent.
sermo. j. sabbati post Inuocavit.

Conditiones tres vere orationi maxime necessa-
rias. req̄re sermo. dñice Remiscere.

Cōtritiō vera quō eē debeat et quō in duob' p̄st-
it. et q̄ sit materia. et q̄ sit forma p̄tritiōis. h' oia
habent ser. j. ferie. iij. post Remiscere.

Contendebant apli dei in se q̄s eoz maior esset
sermo. ij. ferie. iij. Remiscere.

Cōuersiōi pctōr ad deū quę necessaria. ser. ij
sabbati post Remiscere.

Cōfirmatiōis sac̄m quę virtutes hz. f. ij. d. ocu.

Cōditōes quattuor gētū de quibus deus dat docē-
nam quę corrigēdi sunt. f. iij. ferie post Oculi

Congregamur tribus modis in iesu noie. ser. iij.
ferie post Oculi.

Confitēs q̄ p̄fiteretur alicui presbytero non potēti
discernere pericula peccatorū. vel si bñi p̄tēz

Partis hyemalis

absolendi. an talis sit absolutus. quere sermo ne. iij. ferie post **Oculi**.

Confessores quō christi exēplo lazarū resuscitatis se hēre debeāt i p̄fessioe. ser. vj. fe. p̄ **Letare**.

Consortium non habeant clerici cum laicis. sermone. iij. ferie post **Letare**.

Conclusiones sex inter christuz ex vna pte ⁊ p̄ncipes iudeoz ex altera pte de christi passiōe disputate. habent sermone dñice **Judica**.

Congregationes factas quattuor christi iesu. require sermone. vj. ferie post **Judica**.

Conditiones quāz gentium in hoc mundo. req̄re sermone in vigilia palmarum.

Concurrunt ad hominis salutem ex christi passiōe multa ad hoīs saluationem pertinētia. require sermone in die parasceues sancta.

Continentie tres gradus. require sermone. vj. ferie post **Letare**.

Colligent angeli in seculi p̄sumatione bonos et malos. malos quidem ad comburendū in fasciculos colligent. Bonos v̄o ad eterna gaudia. req̄re sermo. j. q̄rte dñice post octa. epiphānie.

Correctio instructoria contra illos qui modico vento moti a p̄posito bono ad malum recidunt. req̄. sermo. j. tertie dñice aduentus.

Correctiōis iurantiū tres modos. req̄re sermo. ij. secūde dñice post epiphānie.

Correctio blasphemie ⁊ iuramentoz quibus liceat. require sermo. v. ferie post **Letare**.

Correctiones pctōz s̄m pctōz diuersitatē appll cāde sunt. req̄re sermo. ij. ferie post palmarum.

Corpora sanctorū vtrum subtilia erunt post resurrectionē. sermo. j. p̄me dñice aduentus dñi.

Corpora sanctorū post resurrectionē vtz erunt impassibilia. sermo. j. p̄me dñice aduentus.

Corpora glorioza post resurrectionē vtz agilia erunt. sermo. j. p̄me dñice aduentus.

Corporis gloriozi dotes p̄ imāgines regis q̄ ē in denario ipsi? cū corona quattuor lilioz significant. sermo. v. dñice in. lxx.

Culpa passionis dñi que fuerit. require sermo. ij. quarte ferie post festum palmarū.

Cursus christiane ecclesie. require sermone. iij. secūde dñice aduentus.

Curie due in quibus deus op̄s dat sententiam. req̄re sermo. ij. quarte ferie post **Reminiscere**.

Claritas. vtz corpib⁹ gloriozis pueniat. require sermo. j. p̄me dñice aduentus.

Clarificatiōes septē pp̄e quas septies d̄z vox in ps̄. xxviii. sermo. ij. ferie post palmarū.

Clarificatiōes decem q̄s christus b̄ndictus quo ad humanitatem petijt ⁊ a deo patre obtinuit sermone in vigilia palmarum.

Clausule quāz in themate. p̄arate viam domini ⁊c. mystice s̄m ordinem exponunt. sermo. iij. quarte dñice aduentus dñi.

Clausule quattuor vitam ⁊ mortē christi sanctif

simam declarantes ⁊ significantes in quadam autoritate **Esa. xlix.** pulcherrime designantur vt habetur sermo. sabbati in vigilia pasce.

Creantur. xv. nobiles creature in peccatoz remissione. sermo. v. ferie post **Judica**.

Creatio vniuersi non p̄pter se sed p̄pter nos deus fecit. sermo. iij. in epiphānia dñi.

Creaturarum triplex differētia quas deus creauit. sermo. iij. in epiphānia dñi.

Credere quid christianū oporteat vt ouis christi dicatur. sermo. iij. ferie post **Judica**.

Credentia virtualis ap̄loz habet sermo. j. dñi/ce post octauas epiphānie dñi.

Crescere christus voluit ex puericia sicut ceteri homines quare hoc. quere sermo. iij. dñice in/tra octauas epiphānie.

Damnantur plures

homines q̄ saluantur quare hoc. Req̄re sermo. j. dñice in. lxx.

Damnantur infideles dicentes. Si sciremus q̄ fides christiana esset vera ⁊ deus nobis eam reuelaret quare h̄. quere ser. iij. ferie post **Letare**.

Deus ignis dicitur tripliciter. vt habet sermone vj. p̄me dñice aduentus.

Deus quot modis dicatur esse prope creaturis omnib⁹. sermo. vj. secūde dñice aduentus.

Declaratiōes tres hui⁹ verbi euāgelici. s. Erūt primi nouissimi ⁊c. sermo. j. dñice in. lxx.

Deceptiones quas diabolus ad hoīem decipiē dum facit. req̄re sermo. iij. dñice in. lx.

Defensores fidei in aduentu antichristi cadent. Et q̄re h̄ p̄mitter. ser. iij. secūde dñice aduē. d.

Demonū septem noīa quozum quilibet vn⁹ peccati mortalis capitaneus est. sermo. vj. tertie dñice aduentus dñi.

Declinauerunt iudei christū per omnes casus grāmaticales in sua sanctissima passione. h̄ pulchre declarat sermo. vj. ferie post **Judica**.

Deposito christo de cruce omnes plage ⁊ vulnera preter quāz p̄ncipalia ob m̄ris reuerentiā et p̄solationē nō apparuerūt. ser. in die pasceus.

Differunt iniquitas peccatum. scelus. delictum vt habetur sermo. iij. ferie post **Letare**.

Dies quattuor sunt a p̄ncipio mundi vsq̄ ad finem mundi s̄m quattuor leges. vt habet sermone. ij. ferie post palmarum.

Differunt sensus allegoricus. tropologic⁹. anagogicus. ⁊ quō quilibet istoz sensuū sp̄ali virtuti thcologyce cor̄ndz. ser. ij. ferie p̄ **Judica**.

Dispositiōes septē i pctōz remissiōe p̄sona peccatrix h̄re d̄z. vt habet ser. v. ferie post **Judica**.

Disputationes tres magne inter christū ⁊ alias p̄sonas. habent ser. vj. ferie post **Oculi**.

Distinctionē ⁊ expositionē huius autoritatis. s. h̄ec est vita eterna vt coḡscat te solū verū deū.

In qua **Arrius** hereticus multum erronee lo-

quit. s.

Tabula

cutus est. quere sermo. in vigilia palmarum
Diuinitas christi sanctissima postquam anima christi sanctissima et corpus eius sanctissimum diuisa fuerunt tota fuit cum anima in limbo et cum corpore in sepulchro. ut habet sermo. sabbati in vigilia pasce
Diuinitas christi ostensa et manifestata fuit quod dupliciter secundum quattuor loca inferni quod et quatuor ter. require sermo. sabbati in vigilia pasce.
Die quolibet in principio creationis quid deus fecit. quere sermo. vii. secunde dominice aduentus.
Differentiam inter prophetam et plus quam prophetam require sermo. vii. tertie dominice aduentus.
Differentia vinee ab agro. habet sermo. iij. dominice in septuagesima.
Differentia est in tempore carnale et quadragesimale. ut habet sermo. iij. dominice in quadragesima.
Differt cognitio dei ab hominum cognitione. sermo. vii. ferie post diem cinerum.
Differetia est inter comedere et mordere. sermo. j. secunde ferie post Inuocauit.
Differetiam in vanitate et superbia. require sermo. iij. quarte ferie post Inuocauit.
Differentiam inter natiuitatem et conceptionem christi. require sermo. in vigilia natiuitatis christi.
Dignitates tres magne christi in euangelio ostendunt. de quibus est sermo primo. iij. ferie post Remiscere
Dignitas in duobus membris sectat. ut habet sermo. iij. tertie dominice aduentus.
Diminutio statum et vite hominum. habet sermo. iij. secunde dominice post epiphanie domini.
Dimittit angelus proprium hominem quod et quilibet. require sermo. vii. tertie dominice aduentus domini.
Disputatio quam scribe siue doctores iudeorum habuerunt cum christo in medio eorum in templo sedebat. habet sermo. iij. dominice infra octid. epiphie.
Doctrine quattuor peritiles quas christus iudeis dedit. et per iudeos ad nos peruenit. habet sermo. j. quarte ferie post Inuocauit.
Doctrine quatuor morales christus saluationi nostre multum proficue. habet sermo. iij. ferie post dominicam oculi.
Doctrine tres subtiles peccatorum respicientes ut a via peruersa se diuertat. habet sermo. iij. sabbati post Remiscere.
Doctrine quas beatus iohannes predicauit. sermo. j. quarte dominice aduentus.
Doctrinas quas beatus iohannes his qui suo sermoni attenderunt dixit et tribuit. et quod unicuique secundum suum statum. require sermo. j. quarte dominice aduentus domini.
Donica in septuagesima inter dominicas maiores animum pume rat. Rationem huius quere sermo. ne. iij. dominice in septuagesima.
Donica iudica in quadragesima. quare dominica in passione domini intituletur. cum tamen christus in tali dominica passus non fuerit. require sermo. ne dominice iudica.

Dormire homines tripliciter dicuntur. sermo. j. quarte dominice post octid. epiphie.

Dormire contingit tripliciter. hoc habetur in notabili quod ponitur post sermo. j. quarte dominice post octauas epiphanie domini.

Eucharistie sacramentum

to venerabilissimo an sine eo saluari possumus sermo. iij. in epiphania domini

Euangelica lex gloriam celestem omnibus generibus personarum promittit. ut habetur sermo. sabbati post Letare.

Euangelium de sancta maria magdalena. quare tempore passionis domini legatur. Ratio huius habetur sermo. v. ferie post iudica.

Ecclasiasticum dominium in decem partibus diuisum est. ut habet sermo. iij. dominice. iij. aduentus.

Ecclasia sancta quare dominica in quadragesima mentionem de christi passione facit quare b. require sermo. j. dominice in quadragesima.

Ecclasia modos mulieris habet quod hoc. quere sermone. iij. dominice oculi.

Efficitur homo pater mater filius filia christi. per voluntatis christi factionem. ser. iij. fe. post Inuoc.

Elemosine quod sunt dande inueniunt tres subtiles expositiones. sermo. vii. ferie post diem cinerum

Elemosinam te faciente. nesciat sinistra tua quod faciat dextera. hoc verbum tres expositiones habet. sermo. vii. ferie post diem cinerum.

Elongari quod homo a deo poterit cum deus sit vbique. sermo. iij. sabbati post Remiscere.

Elemosyna si meritoria esse debeat tria exigunt sermo. j. dominice oculi.

Equitas culpe et pene et contra. habet sermo. iij. dominice in septuagesima.

Errores credentium peccati finiri vita hominis finita. sermo. iij. dominice in sexagesima.

Errores dicentium virginem mariam et alios sanctos genuflectere vel stare in iudicio extremo sermo. iij. ferie post Inuocauit.

Etates mundi septem sunt. ser. vigilie natiuitatis christi.

Etates humane nature. vii. sunt. ser. in octid. epiphie.

Examinationes quattuor iudei fecerunt de ceci illuminatione ut veritatem scrutarentur de quo est sermo. iij. ferie post Letare.

Exaltationes quattuor humanas christi in nouo testamento repim. ser. iij. ferie post iudica.

Excellentie quattuor beati iohannis super alios sanctos. quere sermo. j. iij. dominice aduentus domini.

Excellentie seu privilegia beate virginis grauidae super alias mulieres grauidas. require sermo. vigilie natiuitatis christi.

Excellentie hominis super omnes creaturas. req. ser. iij. dominice infra octid. epiphie domini.

Excellentie quatuor quas populus christo spiritu sancto illuminatus attribuebat quas require sermo. j. tertie ferie post Inuocauit.

Partis h̄yemalis

Excellentias quattuor altissimas christus de seipso declarat. vt habet ser. ij. scde ferie p^o Remiscē.
Excellentior est magnificentia in consecratione in pluribusq; in incarnatione christi. sicut habetur sermo. ij. dñice Oculi.
Excellentias quattuor magnas et altas de christo declarat euangelium de quo est sermo p^m ante ferie post Oculi.
Excellentie tres christi iesu. habentur sermo. ij. ferie post Actare.
Excellentias tres euangelica lex supra legē moysaycam habet. vt habet ser. sabbati p^o Actare.
Exire de inferno non potest lucifer nisi in aduentu antichristi. sed iterea ad nos mittit alios demones. sermo. ij. quarte ferie post Inuocauit.
Exemplū cuiusdā puencie in qua qlibet āno nouum ducem elegerūt. ser. j. tertie dñice aduēt^o.
Exemplo virginis gloriose que filium suū dilectissimū ab infantia ecclesijs applicuit quō exemplo ipsius parentes pueros ecclesijs aptare debent. sermo. iij. dñice infra octa. ephie.
Exemplum de quodam hoie nequam qui in eodem loco in quo matrē percussit suspensus fuit. sermo. iij. dñice infra octa. ephie.
Exemplū quō btissima virgo maria pessimū peccatorem quō sine p^ossidōe et p^otridōe decessit a demōnum impug^oidōe redemit. ser. j. dñice p^o ocl. epi.
Exemplū de archidiacono lugdunensī. qui illo die quo moriebat mille homines eodem die per mūdum moriebant quorum dūtaxat quinq; saluabantur. sermo. vj. dñice in. lxx.
Exemplū de iuvene rapto ad iudiciū christi qui subito p^o timore fact^o ē can^o. ser. iij. dñice in. lx.
Exemplū triū latronū qui causaz furis recenter suspēsi in q̄sērūt. sermo. j. dñice in q̄nq̄gesima.
Exemplum quō dicit sanctus Hieronymus quomodo pisces maris se supra aquas ante extremum iudiciū vociferando eleuabunt. requirere sermo. in vigilia palmarum.
Exemplum de quodam scutifero in stabulo confesso quomodo peccata coopuit. habetur sermo. j. secunde ferie post Inuocauit.
Exemplo mulieris chananee orare nos docemur in quadā moralizatiōe. sermo. dñice Remiscē.
Exemplo mulieris chananee quā demonis suggestionē sentimus ad dei filium confugere debemus. sermo. dñice Reminiscere.
Exemplum heremite qui se orandi modū a pauperibus didicisse asserbat. vt habetur sermo. ij. quarte ferie post Reminiscere.
Exemplum de dauid cū vxore vrie quō postea etiam virū eiusdem interfecit. vt habetur sermo. ij. quarte ferie post Reminiscere.
Exemplum de ezechia rege contra quem data fuit sententia iusticie dñi vt moreret que historia. iij. Regū. ij. habetur. et recitatur sermo. ij. quarte ferie post Reminiscere.

Exemplum et similitudo declarans diuinitatem non dereliquisse animam nec corpus in sua sanctissimā morte. sermo. j. secunde ferie post Oculi
Exemplū cuiusdā phi quō se quendam debitore habere asserbat quē indies psoluisset quō tñ minime p^otentaret quē debitore ventrē p^oriū extimauerat. vt habet serm. ij. ante se. p^o Oculi.
Exemplum cuiusdā heremite inuitato a quodam episcopo qui comedere noluit aliq^o mortuum. vt habet sermo. ij. ante ferie post Oculi
Exemplū de quodam religioso quō in pdicando sancta et indiuidua trinitate pfusus fuit quō sibi contigerat p^opter nō petere pfiliū et informatio nem ab exptiorib^o se. vt habet dñice Actare.
Exemplum de regis filia que parentib^o orbata expulsa per quendam de regno p^orio fuit. et tandem per alium filium regis ad p^oriam possessionem reducta quō de christo et humana natura moralizet. sermo. j. in die palmarum.
Exemplum de quodā magno mgro quō p aliquos dies ad scrutandū quoddā notabile dubiū qui ieiunabat. et angelus dñi sibi postea apparēt eū de dubio certificauit. vt habet ser. dñice Acta.
Exemplum de pompeyo qui in omnibus bellis victoriam habuit. sed postq; templū dñi dehorozabat postea in singulis bellis vincebat. vt habet sermo. ij. ferie post Actare.
Exemplum cuiusdā lombardi ad quotidie aliquam orationem dicendam nos incitans. habetur sermo. dñice Reminiscere.
Exemplum de diabolo qui in corpe obsesso hominū peccata diuersa pandebat. Et quō peccatum vnius scutiferi pdidit. qui tandem in stabulo stabulario pfessus damnationi euasit. habetur in sermo. dñice Iudica.
Exemplum de quodam inuidio super quez ex solo cogitatu domus sua corruit. vt habetur sermo. iij. ferie post iudica.
Exemplū de quodam hoie quō habuit tres amicos quoz primū dilexit plus q̄ se. secūdū sicut seipsum. tertiu parum dilexit. et quō illū quem parum dilexit in necessitatib^o sibi astetit. vt habetur sermo. iij. ferie post Iudica.
Excommunicationem quō quis cauere debeat ne ipsam incurrat. exemplo cuiusdā quō breuiariuz de ecclesia abstulit et in quadā arboze posuit que p^ope excommunicationē factā p^otra quēlibet habentē breuiariū arefcebat et perijt. vt habet sermo. ij. tertie ferie post Reminiscere.
Exemplum de quodam mgro qui a quadaz vetula more insolito baptizatus fuit. sermo. ij. dominice Oculi.
Expositio subtilis huius verbi. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus eradicabitur. habetur sermo. iij. ferie post Oculi.
Expositio et declaratio valde subtilis hui^o dicti quō christus discipulis suis dixit. f. Nonne. xij.

Tabula

hore sunt diei. vt hab. f. ser. vj. ferie p^o **Letare.**
Expositio subtilis huius verbi qd^o christ^o dixit
scilicet. pater et ego vnū sum^o. et quod dedit mi
hi pater maius omnibus est. habetur sermone
iij. ferie post **Judica.**

Expositio subtilis huius aurozitat^{is}. **Ezechiel**
xviii. f. Si impius egerit penitentia^m etc. habet
sermo. dñice **Judica.**

Expositio subtilis huius aurozitat^{is}. **Mat. xiiij**
scilicet. **Omni** habenti dabitur. sermo. sexte fe
rie post **Judica.** in fi.

Facta nostra siue bo

na fuerint siue mala. omnia a deo notant. et tpe
deco placente remunerant. habentur sermo. ij.
secunde ferie post dñicam **Reminiscere.**

Facta tria de christo iesu q^o habuit inter iudeos
tpe sue amarissime et inexpressibil^{is} sanctissimeq^{ue}
passionis declarant. ser. iij. ferie p^o **Judica.**

Febres septē anime que p^{er} febres septē corporis
significat. sermo. ij. ante ferie post **Oculi.**

Fenice natura. et quod christus fenici assimilē.
sermo. f. in die palmarum.

Ferrū quatuor p^{er}ditiones ab igne si signitū fuerit re
cipit. vt habet ser. vij. p^{er}me dñice aduentus

Festis q^{uod} iudei tēplū in hierusalē v^{is}itare tene
bant. habet ser. iij. dñice infra octa. ephie dñi

Fidem solus de^{us} diuisit. vt habet sermo. iij. dñi
ce infra octa. ephie.

Fides aridinis p^{er}ditiones habet. vt habet ser/
mo. iij. tertie dñice aduentus.

Figura que habet **Leuit. iij.** ex q^{uod} declarat q^{uod} in
p^{ri}ncipio in medio et vsq^{ue} ad finē misse hoies p^{er}
seuerent. sermo. ij. tertie ferie post **Inuocauit.**

Filius tres habuit ozeas p^{ro}pheta. **Romē** p^{ri}mi
erat ezeael. nomen securi absq^{ue} misericordia.
nomē tertij non populus me^{us}. quō isti tres filij
tres conditōes christiano^{rum} significant. sermo.
ij. tertie ferie post **Inuocauit.**

Fur vel raptor qui plura furatus ē. et p^{re}uenit
infirmate vel paup^{er}tate sic q^{uod} restituere nō po
test quō satisfacet. require sermo. iij. p^{er}me dñi/
ce post octa. ephie.

Fractio decē p^{re}cepto^{rum} q^{uod} modis contingat. q^{uod}
re sermo. dñice **Inuocauit.**

Fragmenta sex que in mensa rephinus subtilē
moralizata. require sermo. dñice **Letare.**

Fructus sex quos deus vult ex quibus dat re/
gnū celeste. sermo. f. sabbati post **Reminiscere**

Fructus septem p^{er}nie in palma colligunt quozū
quatuor corpi dabitur. relique v^o tres anime
vt habet sermo. f. in die palmarū.

Gallus cantans p^{re}

dicatore^m quēlibet significat p^{ro}ba^m duab^{us} rōni/
bua. sermo. v. ferie post diem cinerū.

Gentium tres p^{er}ditiones quas christ^o de templo

ciēcit. vt habet sermo. f. quarte fe. p^o **Inuoca.**

Genus humanū ex peccato p^{ri}mo^{rum} parentū ca/
ptiuū diaboli fuit. ser. ij. q^{uod}te fe p^o **Inuocauit.**

Gloria celestis dicē castrū siue ciuitas p^{ro}p^{ter} tria
vt habet sermo. iij. p^{er}me dñice aduentus dñi.

Gloria celi q^{uod} modis possideat. sermo. iij. p^{er}me
dñice aduentus dñi.

Gloria celi quō differēter deo et nob^{is} debeat. vt
habetur sermo. iij. in epiphania dñi.

Gentes duplices asina et pullus in q^{uod} christ^o in
die palmarū eq^{uod}tauit sign^o. sermo. ij. in die pal.

Gloriam celestē deus diuisit. vt habet sermo. iij.
dñice infra octa. ephie dñi.

Gloriam equalem vtrū habeant sancti in para/
dyso. sermo. iij. dñice infra octa. ep^{iph}ania dñi

Gloria p^{ar}ady^{si} dicē denari^o p^{ro}p^{ter} quatuor de/
narij similitudines et p^{er}ditiones. ser. v. dñice i. lxx

Gloria p^{ar}ady^{si} ab oib^{us} in ea ex^{er}titib^{us} nō eq^{uod}lit sed
fm magis et min^{us} participat. sermo. v. domini
ce in teptuagesima.

Glorie vane quō septē modis p^{ro}tingūt pulcher/
rime. habet ser. ij. tertie ferie p^o **Reminiscere.**

Gloza et expositio super hoc verbo. **Si** duo ex
vob^{is} cōsenserint super terram de omni re quā
cunq^{ue} petierit fiet illis a patre meo subtilissime
habet sermo. iij. ferie post oculi.

Gradus tormento^{rum} inferni inequales sunt. ser/
mo. in epiphania dñi.

Gradus saluatoris i celis inequales sunt. vt ha
betur. iij. sermo. in ep^{iph}ania dñi.

Gratiam spūalem deus diuisit. sermo. iij. dñice
infra octa. ep^{iph}ania dñi.

Gradus tres voluntarie paupertatis. sermo. f.
dñice infra octa. ep^{iph}ania dñi.

Gradus tres creaturaz. sermo. ij. dñice in lxx.

Gradus tres decedentiū siue morientū. requi
re sermo. ij. dñice in lxx.

Gradus quatuor p^{er}sonarū que seip^{so}s occidūt
sermo. ij. secūde ferie post **Reminiscere.**

Gradus decē spūaliū creaturarū ab eterno fon
te sanctissime trinitatis fluentium. require ser/
mo. ij. secūde ferie post **Reminiscere.**

Gradus corpaliū creaturarū ab eterno fonte san
cte trinitatis manantiū. require sermo. ij. secun
de ferie post **Reminiscere.**

Gradus tres p^{er}sonarum bonarū. require sermo.
ij. dñice in q^{uod}ngesima.

Gradus tres visionis et cognitionis dei. quere
sermo. ij. ferie post palmarum.

Habitatus electiu^o q^{uod}d

fit. require in sermo. iij. dñice. iij. aduentus

Habitationes tres quas deus a p^{ri}ncipio creatio
nis suis diuersis creaturis ordinauit. sermo. ij.
quarte dñice aduentus dñi.

Historia quō deus totā hierusalē et totā terram
p^{ro}missionis destruere voluit. Et quō p^{ro}pheta

Partis Hyemalis

Ezechiel iram domini mitigauit. require sermo
ne primo infra octauas natiuitatis christi.
Historia omniuz actuū trium regum .in epipha
nia domini factorum .habetur sermōe .j. in epi/
phania domini.
Historia bartolomei illius falsi incantatoris . ha
betur sermone secundo in epiphania domini.
Historia destructionis hierusalem post christi
ascensione post certos annos pulcherrime de
scribitur .habetur sermone in die parasceues
sancta.
Historia religiosi cogitantis hoc verbum . **D**iri
gite viam domini . quid sibi contigerat . requi
re sermone secundo quarte dominice aduentus
domini.
Historiam Alexandri monarche medicinam q̄
rentis vt diu viueret . require sermone .ij. i epi
phania dñi.
Historia moralizata mercatoris qui emit mar/
garitam quam vxori custodiendam tradidit .
require sermōe primo dominice infra octauas
epiphantie dñi.
Historia visionis Jacob que habetur **Gen. xx-**
ix. quomodo scalam vidit ⁊ omnia que in sca/
la contigerant declarantur . require sermōe .ij.
dñice in q̄nq̄gesima.
Historia de nobili ribaldo ⁊ homine nouiter no
bilitato quorum secundus dicebat . Nobilitas
in me incepit ⁊ in te finietur . require sermone
q̄nte ferie post Inuocauit.
Historia siue exemplum quomodo quedam mu
lier nobilis in confessione ex magna contritio
ne obiit . ⁊ saluata statim fuit . require sermone
septe ferie post Inuocauit.
Historia cuiusdam nigromāticī qui se dixit esse
messiam qui gentibus quendam montem de/
putauit . vbi in nube ad terram promissionis ip
sos portaret . require sermone .ij. secunde ferie
post Reminiscere.
Historia quomodo in tribus annis cum dimi/
dio non pluit in regno israel sic q̄ aues ⁊ iumē
ta fame moriebantur . require sermone .j. tertie
ferie post Reminiscere.
Historia que habetur **Exo. xiiij.** quomodo moy
ses desiderando ⁊ non vociferando ad domi
num orauit . vt habetur sermone .ij. quarte fe
rie post Reminiscere.
Historia de rege achab ydolatra ⁊ demonū in
uocatore quomodo dominus ipsum per heliaz
corripuit . habetur sermōe .ij. quarte ferie post
Reminiscere.
Historia edificationis templi hierusalem ⁊ lapis
quem edificantes reprobauerunt qui factus est
in caput anguli quomodo christum qui lapis
dicitur significat . require sermone p̄mo sabbati
Reminiscere.
Historiam que Jobelis . j. habetur quomodo

iuuenta ad implozandū suum creatozem pro/
cessionaliter ibant ⁊ ad celum suspexe sunt . re/
quire sermone in vigilia palmarum.
Dominum sex iudicia . require sermone .ij. p̄me
dñice aduentus dñi.
Honores magnos christo iesu factos . require
sermone .ij. ferie post palmarum.
Horam qua gentes templum domini intrare de
bent . require sermone .ij. tertie ferie post Inuo
cauit.
Humilitas vera in quibus consistit . require ser
mone .ij. in epipha. dñi.
Jeuniorum afflictio
quomodo seruanda sit . habetur sermone . i die
cinerum.
Jeunauit christus vnam q̄dragesimam . **Que**/
stio est hic quorūdam fatua dicentium . quare
ergo ego qualibet q̄dragesima ad ieiunanduz
constringor sermone in die cinerum.
Jeunius q̄dragesime plures persone subiacent
sed multe debito iure excusantur que ⁊ quales
vide sermone in die cinerum.
Jeunia an elemosynis vel aliter redimi pos
sunt . sermone in die cinerum.
Jeunare coram hominibus quid sit . sermone
septe ferie post cinerum.
Jeunare coram deo quid sit . require sermone
septe ferie post cinerum.
Jeunabant iudci certis diebus ex superiorum
preceptis . ⁊ q̄tomagis ieiunabant tantomag
tribulatio eorum augmentabatur . **R**ationem
huius quere sermone septe ferie post cinerum.
Jeuniorum christi quere quattuor modos ser
mone dñice Inuocauit.
Jeunium ad triplicem finem ordinatur . sermo
ne dñice Inuocauit.
Jeunare debemus more christi helie ⁊ moysi q̄
modo . habetur sermone secundo sabbati post
Inuocauit.
Jerarchie tres sunt in celo . ⁊ qui ad ipsas depu
tantur . habetur sermone secundo sabbati post
Inuocauit.
Jordanis fluuius vnde componatur ⁊ quid si
gnet . require sermone .ij. ferie tertie dominice
aduentus.
Judicium quodlibet sex conditiones habet in
se . require sermone .j. dominice secunde aduen
tus dñi.
Judicio generali si omnes sancti pro indeuoto
et impenitente intercederent nihil obtinerent .
require sermone .v. tertie dominice aduentus
domini.
Judicium durissimū cui libet statim quādo mo
ritur sit . require sermōe .ij. secunde dñice post
epiphantie dñi.
Judicio extremo quid fiet quomodo christus
cus

Tabula

electis suis sedebit. sermone primo. ij. ferie post Inuocauit.
Judicium quare in fine mundi fiat. cum tamen quilibet hominū mox ipso mortuo sententiabitur. sermone. ij. ferie. ij. post Inuocauit.
Judicio in extremo tria que a christo iudice fiet habentur sermone secundo. ij. ferie post Inuocauit.
Judicio in extremo sententia primo malis postea bonis datur. sermone. ij. ferie secunde post Inuocauit.
Juramentum falsum maius peccatum est quā homicidiū. vt habetur sermone. ij. ferie tertie post Reminiscere.
Jus habendi gloriam est obedientia. vt habet sermone. vj. dñice. iij. aduentus.
Jbat iesus christus fm humanitatem sequendo tempus. et nos mox nati ire dicimur. sermone. ij. ferie. ij. post Reminiscere.
Jgnis finalis conflagratiōis in bonos et in malos diuersimode ager. sermone. iij. dñice secunde aduentus.
Jgnorantes et errantes interrogare non formident exemplo christi cui nihil absconditum est nec vnq̄ fuit tamen a simplici apostolo philippo interrogabat vnde enemus panes etc. sermone dñice Letare.
Jesus hoc nomen modum nostre redemptionis tripliciter representat. vt habetur in sermone de Circumcisione.
Jntentio dantium pueros ad religionem qualis esse debeat. require sermone. vj. dñice secunde aduentus.
Jmpugnatio dura fidei. habetur sermone. iij. dñice. iij. aduentus.
Jmpugnatio articulorum fidei. habetur sermone. iij. dñice aduentus.
Jn intellectum triplicem hoc verbum habet. scilicet. Primi nouissimi etc. vt habetur sermone. iij. dñice in. lxx.
Jnstructiones duas pulcherrimas et correctiōnes contra ecclesiasticos et parentum offensores inuenies sermone. iij. ferie post Oculi.
Jn uenire christum possumus tribus seruatis conditionibus. vt habetur sermone secunde ferie post Judica.
Jnclinauit se iesus bis cum iudei mulierem deprehensam in adulterio accusabant. quid iste due inclinationes significant. habetur sermone sabbati post Oculi.
Jmpedimenta prohibentia introitum celi. habentur sermone. iij. dñice prime aduentus.
Jmpositio vestimentorum super asinam in die palmarum quomodo iniunctionem penitentie significat. habetur sermone. ij. in die palmarum.
Katholica fides a so-

lo deo est. habetur sermone. iij. dñice infra octauas epiphanię dñi.

Labor quem debent

habere clerici laici ad possidendū gaudia eterna et regna celestia. sermone. iij. dñice in septuagesima.

Laboratores siue rustici dicuntur torrentes triplici ratione. sermone sabbati post Cinerum.

Latrones religiosi clerici laici mali dicuntur. sermone primo dñice in quinquagesima.

Lectus peccatorum est mala societas. vt habetur sermone. iij. ferie post Reminiscere.

Regem aliquam probare volens quot habere debeat. require sermone. iij. dñice tertie aduentus dñi.

Repre defectus. habentur sermone. ij. dñice secunde post epiphanię.

Reticie sex in die palmarum christo facte sex tristitijs in die veneris sancta opposite. habentur sermone. iij. in die sancto palmarum.

Rex nature gratie scripture quid sit et quomodo iste leges differunt. require sermone. iij. dñice in quinquagesima.

Riberatur homo a peccatis mortalibus quomodo. require sermone in die Cinerum.

Riberare voluit et laborauit pro christi redemptione pilatus. vt habetur sermone in die pasce.

Ringuagium celi quale sit ex quo quis celesti esse noscitur. sermone. f. ferie. v. post Inuocauit.

Ringuagiū terrenū quod sit. require sermone primo ante ferie post Inuocauit.

Ringuagiū inferni quid sit. habet sermone. f. ante ferie post Inuocauit.

Ringua predicatorum aratro assimilatur. sermone. iij. in sexagesima.

Roca quattuor in corde terre sunt et quid in quolibet sit et contingat. require sermone ante ferie post Reminiscere.

Roca animarū ex hac vita decedentiū tria sunt vt habetur sermone. ij. dñice in quinquagesima.

Roca inferni quattuor. et quid christus mox pro suam sanctissimā mortem in quolibet perpetravit. sermone sabbati in vigilia pasce.

Roquebantur moyses et helias cum christo quod et de quo cum christus ipsis apparuit. sermone sabbati post Inuocauit.

Rumina quattuor nobis necessaria pro eundo ad paradysum. sermone. vj. in epiphanię dñi.

Rupanaria vtrum sine peccato a rectoribus communicatum sustineri possint. sermone. ij. dñice secunde post epiphanię. et sermone ferie ante post Letare.

Ruxuriosi homines exemplum ab angelis capere debent. require sermone. vj. dominice tertie aduentus dñi.

Partis Hyemalis

Mala tria iudeorum

in euangelio ostenduntur de quibus est sermo
p̄m̄ sabbati post dñicam Reminiscere.
Mala pene a deo. **M**ala p̄o culpe a creatura
sunt. ser. ij. ferie. iij. post palmarū.
Mala magna inter oia mala huius mūdi q̄ sint
ser. iij. dñice in. lx.
Manifestauit se deus paulatim hoib⁹ fm tres
leges. ser. iij. dñice in q̄nq̄gesima.
Manifestatio glorie dei q̄b⁹ p̄sonis fiat. ij. ser.
dñice p̄me post octa. epipha.
Membra ad modū corpis. sed sp̄alia aia habz
ser. iij. dñice. iij. aduent⁹.
Medicina optima ꝛ peccata passio christi ama
ra ꝛ lamētabilis ē. iuxta tres sp̄es medicine. ser.
mo. ij. ferie. iij. post palmarū.
Mentio beati iohānis. q̄re tam sepe ꝛ attente
fiat in aduentus t̄p̄e. cū aliūde de eo p̄ anni cir
culum specialia festa habeant. sermo. j. dñice
iij. aduentus.
Mendaciū qualitercūq̄ fiat est peccatū. si p̄nt/
ciose mortale est. si iocose veniale est. sermo. v.
ferie post Inuocauit.
Membz hoicm scandalizās quō abijci debet.
et qd̄ p̄ membz tale intelligat. ser. j. ferie. iij. p̄
Reminiscere.
Miracula tria (in curatiōe infirmi q̄. xxxviii.
ānis infirmitate a. fligebat) a christo facta. req̄
re ser. vj. ferie post Inuocauit.
Miraculū qd̄ in vitaspaz̄ legis de sancto ma
chario quō p̄transcūdo nemus quoddaz̄ inue
nit caput cuiusdā hois in quo sibi aia loqueba
tur quō ꝛ qualiter quere sermone. iij. ferie post
palmarum.
Misse sancti amatoris quō cum illis agendum
sit. quere ser. iij. dñice. iij. aduent⁹.
Mysteriū dei ex mera dei volūtate dependēs
non nisi p̄ dei reuelationē scire potest. sermone
vigilie natiuitatis christi.
Misericordia m̄rimonialis beatemarie virgi
nis. ser. j. dñice. j. post octa. epipha.
Misericordia dñi q̄nq̄ digitos hz q̄b⁹ p̄ctōrē cu
rat vt a p̄ctis caueat. ser. v. fe. post Cinerum
Modi quibus renouari nos oportet ad celeste
regnum possidendum. sermone. vj. dñice. ij. ad
uentus dñi.
Modi tres habendi regnū dei in sacra scriptu
ra inueniunt. ser. j. fe. iij. post palmarū.
Mollib⁹ vestimentis q̄ vestiunt̄ rephendunt̄
ser. v. dñice. iij. aduentus.
Mortalib⁹ i peccatis homo dormire dicit. ser.
v. dñice p̄me aduentus.
Mors dānatorz̄ ē amara. est amarior est etiam
amarissima. iij. sermo in epipha. dñi.
Mors hois cadere dicitur. sermone. ij. dñice in
sexagesima.

Morientiū q̄ttuoz̄ conditiōes. quere ser. ij. dñi
ce in sexagesima.
Mori christus voluit in cruce cuz̄ tñ alie passio
nes quas ipse sustinuit sufficientes fuissent pro
totius generis humani redemptione. sermone
in die sancto parasceues.
Motiuū sancti petri christuz̄ orantis vt tria in
monte thabor tabernacula faceret. ser. ij. sab
bati post Inuocauit.
Morus celi empyrei qualis a deo patre factus
sit. sermo. natiui. christi.
Mulier chananea de q̄ **M**at. xv. mentio fit ie
sum filiū dauid ꝛ non dei vocauit dicēdo. **F**ili
dauid miserere mei. ser. dñice Reminiscere.
Mulier in adulterio dephensa de qua **J**ohan.
viij. loquit̄ quid significet. ꝛ quare lapidari de
buit. ser. sabbati post **O**culi.
Multi sunt vocati ꝛc. hoc verbū difficultatem
ex tribus habet. ser. vj. dñice in. lxx.
Mūdi vita respectu vite p̄adyi nox̄ d̄z̄ tribus
rationib⁹. ser. vj. dñice p̄me aduent⁹.
Mūdus q̄re solitudo fm dauid p̄ph etā dicat̄
ser. j. dñice infra octa. natiui. christi.
Mūdus dicit̄ mare triplici ratione. ser. j. dñice
iij. post octa. epipha.
Mūdus arbori compaf. ser. dñice Inuocauit.
Natiuitas christi glo
riosa q̄nq̄ pulcherrimis conclusionib⁹ decla
ratur ꝛ ostenditur. ser. natiuitatis christi.
Natiuitatē christi sancti p̄res ꝛ p̄phete q̄liter a
deo p̄re desiderabāt. sermo. natiui. ch ristī.
Natiuitates tres in sacra scriptura inueniunt.
ser. iij. ferie post palmarū.
Natiuitate q̄ bonū fuisset iude natū nō fuisse. q̄
re ser. iij. ferie post palmarū.
Natus ad quā ascendit saluator n̄r christ⁹ in tē
pestatib⁹ positam vt dicitur **M**ar. vj. quō ec
clesiā ꝛ stat⁹ ecclie siḡt. ser. sabbati post Cinez̄
Naufragia duo in natura humana habent. ser.
in die Cinerum.
Nauicula ad quā christ⁹ ad p̄dicandū ascende
bat p̄niam triplici ratione significat. ser. iij. dñi
ce. iij. post epipha.
Nobilitas vnde ortum habeat. sermōe. v. ferie
post Inuocauit.
Nobilis q̄s dicat. ser. v. fe. post Inuocauit.
Noia bonoz̄ in cathedris celestib⁹. ꝛ noia malo
rum in inferno scribuntur. sermone q̄ate ferie
post Reminiscere.
Numer⁹ iste. f. septuagiessepties triplicif expo
nitur. ser. iij. ferie post **O**culi.
Nunciū iohanni in vinculis p̄ christū missi q̄ sint
ser. i. ij. dñice. iij. aduentus.
Nuptie que iam in mūdo sūt septē peccata mor
talia claudūt in se. habet sermo. j. dñice prime
post octa. epiph. dñi.

Tabula

Obedientie via christi

- O**stus sex conditionibus hominum tribuit sicut habetur sermone. iij. in epiphania. domini.
- O**bedire dei mandatis est maximum operum quod pro nostra salute facere possumus. hoc declarat in triplici bono. sermone. iij. dominice prime post octava. epiphania.
- O**bediendum est rectoribus quantumcumque malis propter doctrinas quas christus posuit. ser. ij. ferie iij. post Reminiscere.
- O**ciosus quis dicatur. require sermone dominice septuagesima.
- O**fferre debemus deo cum tribus regibus tria munera que sunt. ser. j. in epiphania.
- O**perum viuorum mortuorum mortificatorum differentiam. quere sermone. v. dominice prime aduentus domini.
- O**pera christi que iohanni vinculo per nuncios significauit que fuerunt. sermo. iij. dominice. iij. aduentus domini.
- O**pera que deus a nobis vult fieri. ser. j. dominice infra octava. epiphania.
- O**pera tria peccatorum christum patientium ut ipsum rehabeant. ser. iij. dominice infra octava. epiphania.
- O**pera christi principalia que christus a die qua de celo descendit per incarnationem usque ad diem sue gloriose ascensionis. et quod quolibet eorum in misera representatur. sermone. iij. dominice prime post octava. epiphania.
- O**pera propter que christus maxime laudandus est sunt tria. ser. j. in quinquagesima.
- O**pera in peccato mortali facta aie ad gloriam non profunt. sed tamen ad omnia alia profunt. ut habet ser. primo ferie. iij. post Reminiscere.
- O**pera bona que si ad visum hominum flant cum possent secreta fieri an sint peccata. quere ser. ij. ferie. iij. post Reminiscere.
- O**pera dei quattuor manifestant quoniam infans in ceno cens patitur. ser. iij. feria. post Letare.
- O**pera penitentialia duodecim que per via eundi ad paradysum sufficiunt. sermone primo ferie quarte post palmarum.
- O**pera principalia que deus in terra aliena. scilicet iudeorum fecit. ser. j. ferie. ij. post Oculi.
- O**pera que christus fecit sibi testimonium dabant de iudeis. ut habet ser. iij. feria. post Iudica.
- O**riginale peccatum quid sit. quere ser. ij. dominice in sexagesima.
- O**rationis deuote tres modi seruandi. sermo. i die Linerum.
- O**ratio et ieiunium sunt maxime necessaria ad veram penitentiam. ser. dominice post Reminiscere.
- O**ratio deuota quod fieri debeat. ser. j. ferie. iij. post Reminiscere.
- O**ratio deuota quod sit. sermone. ij. sabbati post Reminiscere.

- O**ratio peccatorum si a christo exaudiri debeat exemplo christi tria debet habere in se requisita sicut declaratur in euangelio de quo est sermo in vigilia palmarum.
- O**rationis bone et exaudibilis a deo duos modos quere ser. in vigilia palmarum.
- O**ratio impetratiua deo accepta rei petite cor rundeat. ser. vij. dominice. ij. aduentus.
- O**stio clauso orandum est quod hoc intelligatur. ser. sexte ferie post cinerum.
- O**uis christi homo ex quibus virtutibus efficitur. ser. j. feria. ij. post Inuocauit.

Parcedi inimicis duos

- P**arcedi inimicis duos modos. ser. ij. ferie. ij. post Reminiscere.
- P**articipatio christi cum septem statibus hominum positorum in ser. v. dominice. iij. aduentus.
- P**assio et mors christi quadrupliciter accipi potest. scilicet primo quater passio christi tempore passionis christi in ecclesia per quattuor euangelistas legitur. ser. iij. in die palmarum.
- P**assio christi amara compatitur tribus nauibus quibus diuersarum conditionum homines nauigare debent sermo. dominice Reminiscere.
- P**assio christi est medicina confortatiua septem virtutum. ser. ij. ferie. iij. post palmarum.
- P**ax dei seruatur tribus primis preceptis domini seruatis. ser. ij. in epiphania.
- P**eccata mortaliter peccat omnia bona et merita que pergrauit. ser. ij. sabbati post Reminiscere.
- P**ectus iniquitatis iudei quam magnam sit. et quam enormem peccata fecerit. ser. iij. feria. post palmarum.
- P**eccator obligatur primo christo. secundo beate virginis. tertio omnibus sanctis paradysi. quarto sanctis angelis. deinde a iabus purgatorum. ex tunc viuus. deinde primo. ut habet ser. vigilia epiphania.
- P**eccata septem que contra sunt secreta. habentur ser. sabbati Letare.
- P**eccata mortalia dupliciter committuntur. scilicet primo quante ferie post Oculi.
- P**ectus clericorum quattuor in templo sunt deo que sunt maxime odibilia. ser. ij. feria. post Letare.
- P**eccatum angelorum et damnatarum aiarum irreuocabile est. ser. ij. dominice in lxx.
- P**eccata tria diaboli ex quibus iudei diabolo assimilantur ratione quam deus ipsis dixit. vos ex patre diabolo estis. ser. v. ferie post Inuocauit.
- P**eccatum mortale febris conditionem habet. ser. v. ferie post Oculi.
- P**eccator in peccato mortali existens per iohannem incarceratum declarat. ser. iij. dominice. iij. aduentus.
- P**enitentia quod sit virtus vel passio. habet sermo. primo dominice. iij. aduentus.
- P**enitens cuiuslibet persone in diuinis obligatur dare rationem pro peccatis. ser. vigilia epiphania. domini.
- P**ena passionis domini a quo fuerit. ser. ij. ferie. iij. post palmarum.
- P**enitentie tres gradus sunt perfectiores dicentes penitentiam

Partis hyemalis

tentia esse arbitraria. ser. j. ferie. v. post Oculi.
Penitentia mari assilata ppter qdam q in pnia fi-
 unt r fieri debet. ser. dnice Letare.
Penam inferni deus diuisit. ser. iij. dnice infra
 octa. epipha.
Penitentia digna in qttuor psistit. ser. ij. dnice. j.
 post octa. epipha.
Pena eterna data p peccato tpali vel momen-
 taneo quod hoc fiat r non tantu pro tanto. ser/
 mone. ij. dnice in. lxx.
Penitentia e virt^o moral. ser. iij. dnice in. lx.
Pena danatorum nunq releuabit. sermo. ij. dnice
 in qnqgesima.
Pnia p cosecutioe regni celestis p lapsum pec-
 cati mortalis necessaria e. In die cinerū.
Pnia va iusticia dr. ser. vj. fe. post cinerū.
Pniam vera tria pcernit. ser. vj. p^o cinerū.
Personaru tria genera a xpo maxie diliguntur
 sermo. sabbati post Letare.
Personaru qttuor pditioes. ser. dnice Letare.
Peracula mudi aliqua signa celestia pcedut. ser
 mo. iij. dnice. ij. aduentus.
Persone que certam spem hereditatis vite eter-
 ne habere pnt que sint. patet sermoe vigilie epi-
 phanie dni.
Petio duplex ioseph pro suspicione impregna-
 tionis virginis marie facta. sermoe vigilie na-
 tuitatis christi.
Petedi gras a dno. viij. modos. qre ser. ij. ferie
 iij. post Reminiscere.
Petere regnu dei e oratio deo pmaxime placēs
 ser. pmo ferie. iij. post palmarū.
Piscina pbatica quod est hierosolymis in q om-
 nium lāguoz genera curabant certis anni tem-
 poribus. r vnde illā virtute talis piscina habu-
 it. quere in ser. vj. ferie post Inuocauit.
Piscina pbatica r qd eius aqua significet. ha-
 betur in sermo. vj. ferie post Inuocauit.
Piscina pbatica in q natabat ps ligni. q postea
 fuit facta pars sancte crucis. talis piscina habz
 quoz porticus. require sermone sexte ferie p^o
 Inuocauit.
Pons per que ad gaudia cestia itur decem ha-
 bet arcus. ser. vigilie epipha.
Positus quare sit saluator noster in sua natui-
 tate int aialia. ser. natuitatis christi.
Pueri sine baptismo decedētes qd cū illis fiet r
 fit. ser. iij. ferie post palmarū.
Pugnas tres fortes iesu christo a iudeis factas
 declarat euangelium. de quo est sermo. iij. fe-
 rie post Judica.
Puncta tria que iudei in consilio de passioe dni
 fienda habuerunt. ser. vj. ferie post Judica.
Purgatoriu duplex est. vt habet ser. vj. dnice
 iij. aduentus dni.
Plage decez egypti q figura christianitatis fue-
 unt. sermo. vj. dnice pme aduentus.

Premientia an habeat angeli in celis sup ani-
 mas. ser. viij. dnice. iij. aduentus.
Predestinatione r prescientia christi. r quedaz
 subtilia de his. quere sermone primo ferie secū
 de post Reminiscere.
Preparatio apta trium sanctorum regum ad of-
 ferendum nouo nato. habetur sermone primo
 in epiphania dni.
Preparationis modus quod christum venturuz
 nouum uatum recipere debemus. sermone. iij.
 iij. dnice aduentus.
Pincipes septem peccatorum mortatum que sūt
 require sermo. pmo. in epipha dni.
Proditioes quas faciunt hoies christiani ptra
 christum. ser. v. dnice. ij. aduentus.
Probatio certa fidei. sermo. iij. dnice. iij. aduē.
Probatio fidei quod p deum fiat. sermoe. iij. do-
 minice. iij. aduentus.
Promissio duplex stelle a deo i lege veteri r no-
 ua. habet ser. pmo in epipha. dni.
Processionē lamentabilē exitus christi ad calua-
 rie locum sanctus Bernardus subtiliter descri-
 bit sermo. in die pararasceues.

Quare xps saluator

noster pmittit opera diaboli in christianitatis
 destructionē. ser. iij. dnice. ij. aduentus.
Quare deus aiam eternalit damnat. ser. iij. dnice
 pme aduentus.
Quattuor sunt qbus nos optime defendim^o cō-
 tra oēs impugnationes diabolicas corā christo
 ser. j. ferie. ij. post Remiscere.
Que r q̄t fiebant dum sanctus iohannes salua-
 torem nostrum baptizaret. sermo pmo. dnice
 iij. aduentus dni.
Questio e quare christ^o tm fecit mulieres chana-
 neam desiderare qd petebat. due rōnes ad hoc
 habentur ser. dnice Reminiscere.
Questio e populi cōs vtz hoc fieri oporteat q a
 rectoribus opprimēt. vide ibidē quod rectores
 manus onus portant. sermone. ij. ferie. iij. post
 Reminiscere.
Questio e an aliquis q est factus seruus diabo-
 li per peccatum. pdiderit liberum arbitriū. ser-
 mone. ij. sabbati post Remiscere.
Questio est cum christus nomen diuitis epulo-
 nis sciuerat de quo Lu. xv. hebetur. quare ip-
 sum pprio nomine non nominauerat. ser. v. fe-
 rie post Reminiscere.
Questio e qre in symbolo canis vel legif. Cōfi-
 teor vnū baptisma. ser. ij. dnice Oculi.
Questioes tres magne quas xps disputauit et
 determinauit. habent ser. iij. fe. p^o Oculi.
Questio est quare xps demonia que expulit ab
 obsessis non sinebat loqui. huius rōnes quere
 sermo. j. ferie. v. post Oculi.
Questio est. christus in quiuio qd in deserto p-

Tabula

- parauerat quoniam milibus hominum. quare noluit ne comederent nisi prius ordinati fuerint. sermone dominice Letare.
- Questio** est quare christus uidentes et numularios de templo expulit. et quare id peccatum gradus ceteris correxit. sermo. ij. ferie post Letare.
- Questio** est an potius in die iouis sancta vel in die pasce comunicandum sit. sermone. iij. ferie post palmarum.
- Questio** est christus tpe quo erat apud inferos in sua sanctissima morte. vtrum omnes animas que tunc erant in purgatorio liberauit. sermo. sabbati in vigilia pasce.
- Questio** discreta sanctorum trium regum. sermo. primo in epipha. domini.
- Questio** quid in isto casu faciendum sit a professore. quoniam peccator non proponit abstinere a peccatis et ser. iij. ferie post oculi.
- Questio** est quare christus sanauit a febre socrum simonis. cum tamen alios infirmos per manus impositionem sanauerat. sermone. v. ferie post oculi.
- Questio** est vtrum vir posset dimittere uxorem propter christum. ser. vj. ferie post oculi.
- Questio** est an in aliquo iudicio aliquis posset esse simul testis et iudex. require sermone sabbati post Letare.
- Questio** est. illi iudei et ceteri homines qui sciuerunt christum esse verum messiam. vtrum ex his peccauerunt quod christum verum messiam esse non dicebant aut defensauerunt. sermone. iij. ferie post Judica.
- Questio** est cum predestinati sint de numero saluandorum. quare christus pro ipsis orauit. et valde subtilia inuenies dicta. et quarundam questionum solutiones. require sermone in vigilia palmarum.
- Questio** est. quare christus in tam parua via ad hierusalem in duobus animalibus equitauit. sermone. ij. in die palmarum.
- Questio** est. quia multi infirmi et vulnerati in corpore concant quod tamen in anima non curant. imo peccata in talibus magis augmentant. sermone in cena domini.
- Questio** est. vtrum aliquod aliud opus christi sufficiens esset ad redemptionem generis humani preter eius mortem. et an esset de necessitate moriturus. solutionem huius require sermone in die parasceues.
- Questio** est quare de duobus laronibus cum christo crucifixis vnus tantum et non alter conuersus fuit. sermone in die sancta pasce.
- Quiescedi** quoniam modos in die festo. ser. iij. ferie post Letare.
- Quid** erit de pueris qui moriuntur sic quod non fecerint aliquod bonum aut malum. sermone primo aduentus domini.

Rationes quattuor

- quare discipuli volebant quod christus iret in iudeam ubi tandem crucifixus fuit. ser. iij. ferie post Judica.
- Recurfus** ad demones et diuinos pro nulla re prohibetur. ser. dominice Reminiscere.
- Reducitur** peccatorum quoniam modis de tenebris peccatorum ad gratie claritatem. sermo. iij. ferie post Letare.
- Redit** peccatorum ad deum. cum ab eo per peccata elongati fuerint. sermone. ij. dominice. ij. post epiphantie domini.
- Refrigerium** sentit anima in purgatorio statim ex his que pro ea fiunt. sermo. ij. dominice in. lxx.
- Reformatio** hominis per tres virtutes erga deum erga proximum. erga proprium corpus. ser. ij. dominice infra octa. epiph.
- Reformat** peccatorum tripliciter. ser. primo dominice infra octa. epipha.
- Regula** generalis diuine prouidentie ab initio mundi a deo seruata. ser. vij. dominice. iij. aduentus.
- Regnum** celorum quod modis a nobis haberi potest. ser. vj. ferie post Reminiscere.
- Regnum** celorum (pueri mortui nati et baptizati decedentes qui nullum bonum fecerunt) quod adipiscuntur. ser. vj. ferie post Reminiscere.
- Religiosi** quattuor habent que si regulariter et bene viuere voluerint custodire debent. ser. vj. ferie post Reminiscere.
- Remouere** si aliquem vellent prelati a suis ordinatiombus a deo aut a gratia dei quod ipsis sit obediendum et quod non. sermone. ij. ferie. iij. post Reminiscere.
- Reprobauerunt** pontifices iudeorum christum sextupliciter. ser. j. sabbati post Reminiscere.
- Remedium** quod peccata hominum in iudicio christi scandalum peccatorum non videantur. sermone sabbati post oculi.
- Remissionem** peccatorum quattuor causas percipiunt. ser. v. ferie post Judica.
- Remittere** peccata nullus nisi deus habet. rationem huius quere ser. v. ferie post Judica.
- Residentia** angelorum et aiarum. vtrum. scilicet angeli a dextris et aie a sinistris resideant in regno dei. sermone. vij. dominice. iij. aduentus.
- Resurgentium** quattuor conditiones. quere ser. iij. dominice in. lxx.
- Res diuine** in sacra scriptura sub figuris pabulis et similitudinibus ponuntur. ser. primo dominice in septuagesima.
- Responsum** nullam christus dedit petro petenti ut tria tabernacula in sua sanctissima transfiguratione faceret. ser. j. sabbati post Inuocauit.
- Responsiones** tres quas christus dedit interrogantibus. scilicet hoc modo. quanta audiui de te facta in capharnaum fac et hic. sermo. ij. ferie. ij. post oculi.

Partis Hyemalis

Responsiones tres quas christus iudeis dedit super accusatiões mulieris in adulterio reperate. sermone sabbati post **O**culi.

Responsiones reprehensue sex p iudicibus secularib⁹ in iudicijs ⁊ sententijs seruande. habentur sermo. sabbati post **O**culi.

Respōsio duplex christi quā de^o dedit iudeis cū ipsum samaritanū eē dicebāt. ser. dñice **J**udi.

Responsio ad quandā questionē quā fatui face resolent dicētes. qd mihi pdest passio christi si ego pniā agere habeo. sermo. dñice **J**udica.

Retributiōis quattuor modos inf hoies. reqre sermo. iiii. ferie post **J**udica.

Reuelationē impregnatiōis sue virgo maria castissima spōso suo admodū mesto nō statim fecit. sermo. vigillie natiuita. christi.

Ritus ⁊ modus quem virgo maria electissima i sui dilectissimi filij passione habuit. sermone in die parasceues sancto.

Ros qui reptus fuit in vellere gedeonis. de q habet historia **J**udiciū. vj. qd significet. habet sermo. ij. ferie post **J**udica.

Sacramenta septem quō in ps. xxxviii. vbi septies dicitur vox. pulcherrime designant. sermo. ij. dñice **O**culi.

Sacerdos simplex an pferre possit sacramentū pfirmationis. sermo. ij. dñice **O**culi.

Saluatio hois necessario tra requirit. sermo. pmo. iiii. ferie post **R**emiscere.

Saluatiōnem celestiale christus maxime fidei attribuit. sermo. vj. ferie post **J**udica.

Secreta octo que christ⁹ de sua passiōe discipulis reuelauit ⁊ quō in euāgelio ostendunt de q est sermo. pmo. iiii. ferie post **R**emiscere.

Secreta fidei que christ⁹ ore pprio reuelauit. habentur sermo. vj. dñice tertie aduent⁹ dñi.

Seduxit euam serpens qbusdā questionib⁹. vt habet sermo. iiii. ferie post **J**udica.

Semita a via differt. sermone. iij. dominice. iiii. aduentus.

Sepulture electio in ecclesia vtrū iuuat aiaz. vñ an sit peccatum cum tñ deus expulit viua aialia de templo. sermo. ij. ferie post **L**etare.

Sequēbant christū plurime turbe cum de ciuitate in ciuitatem ad pdicandū iret quare b que re sermone dñice **L**etare.

Sequi christum. debemus quattuor modis. sermo. pmo dñice. ij. post octa. epipha. dñi.

Sermo christi exemplo ieiuno stomacho fiend⁹ est sermo. vj. ferie post **O**culi.

Seruitia tria magna que christo in die palmarū a trib⁹ pditionib⁹ gentium facta sunt. habentur sermo. ij. in die palmarū.

Sex secreta valde subtilia de christo nota s⁹mo/ ne. vj. ferie post **O**culi.

Signa fienda in extremo iudicio. quere sermōe

pmo dñice. ij. aduentus dñi.

Signa duodecim que sol āno quolibet ptrāst. habent sermo. ij. dñice. ij. aduent⁹.

Signa que faciet antichrist⁹ p demonū misteria sermo. iij. dñice. ij. aduentus.

Signa septem inhoneste mulieris. quere sermo. vigillie natiuita. christi.

Signa tria in christo nato compata cuilibet paradysum intrare volenti. sermo. pmo dñice in/ fra octa. natiuita. christi.

Signo thau qualiter homines serui dei signantur in frōtibus eorum. sermo. ij. dñice infra octauas natiuita. christi.

Signa euidentia aduentus antichristi in notabili posito post sermonē. iiii. dñice post octauas epiphanie dñi.

Signa. xv. q christ⁹ iudeis manifestauit ex qb⁹ se verum messyā ostendebat. ser. ij. fe. p⁹ **L**eta.

Signa tria spūalia christus suis electis pbet. vt habetur sermo. vj. ferie post **J**udica.

Signū primū qd fecit iesus est pueris aque in vinum pmo ser. pme dñice post octa. epipha.

Solutio cuiusdam apparentis pparietatis pborum christi. quia in vno loco dicit. **A**ttēdite ne faciatis iusticiam vram coram hoib⁹. **E**t i alio loco dicit. videāt opa vra bona. ser. vj. fe. p⁹ **L**eta.

Solutio asine quā discipuli solue- (nerū runt in die palmarū dño ad eqtandū quō solutionem a vinculo pctorū sigr. ser. ij. in die palma.

Supbia. iiii. modis pigit. ser. ij. fe. vj. p⁹ **O**culi

Suscitauit christ⁹ publice iuuenē defunctū **L**uce. vij. quare hoc. habet ser. v. ferie p⁹ **L**etare.

Supbientes ex bonis tpalib⁹ stulti denōstrantur. sermo. iiii. quarte ferie dñice aduent⁹.

Suscitatiōis lazari tres mirabiles cause notant in euāgelio de q est sermo. vj. ferie p⁹ **L**etare.

Scire qtuor nos oportet nobis multū necessaria ad bonū regimē nre vite. ser. v. fe. p⁹ **R**emi.

Speculatiōes tres altissimas de christo declarat euāgelii d q ē s⁹mo p. ij. feria p⁹ **R**emisce.

Spectatiua doctna ē quō christ⁹ in pmo aduetu vñt ad hoies q pteit s i vltio ad oēs. s. do. re.

Spiritus sanctus cum christus baptizaretur in specie columbe super ipsum descendit. sermo. in octaua epipha. dñi.

Status septem christianorū. sermone. v. tertie dñice aduentus.

Status religiosorū qncq a christo recepit in qbus eorum dispositio consistit. sermone. v. tertie dñice aduentus.

Status clericorum duo a christo recepit. sermo. ne. iiii. dñice infra octauas epipha.

Status secularis vnum a christo recepit. sermo. ne. codem.

Stimuli quattuor quibus a christo diuinitus excitamur ad paradysum. sermone. iij. dominice in sexagesima.

Tabula

Tempus quadrage

- simale bello comparatur. sermone. pmo domi-
nice **O**culi.
- T**erram sanctam potius agareni et infideles pos-
sident quam fideles. sermone. iij. ferie post **A**etate
- T**erra pmissionis ultra mare in duas partes di-
uidebatur. et qui et quales in qualibz parte mo-
rabantur. sermone. iij. ferie post **J**udica.
- T**erribilia que fiunt tempore antichristi. habentur
sermone. iij. dnice. ij. aduentus dni.
- T**erra vel regio ad quam finaliter ibimus que
sit. require sermone. iij. in epipha. dni.
- T**erre natura ex diuersis temporibz anni ad p-
sonam luxuriosam moralizatur. sermone. ij. do-
minice infra octauas epipha.
- T**estimoniū sacre scripture maius est quam cuius/
cumqz resurgentis. sermone sexte ferie post **R**e-
miniscere.
- T**estimoniū christi esse verum christus triplici-
ter probat contra iudeos. sermone sabbati post
Aetate.
- T**urturis naturam. quere sermone primo in die
palmarum.
- T**abor mons est in quo christus semper bene-
dictus transfiguratus est. sermone. ij. sabbati
post **I**nuocauit.
- T**heologia sacra vtrum acceptet rationes hūa-
nitas inuentas. sermone. iij. tertie dnice adue-
ntus.
- T**ransitus terre et celi qualis fiet post extremum
iudicium. habetur sermone. vj. secunde domi-
nice aduentus.
- T**ransfigurari quando christus voluit quare se
cum tres discipulos assumpsit. sermone. ij. sab-
bati post **I**nuocauit.
- T**ransfiguratione in christi quare duo sancti ve-
teris testamenti ibi fuerunt moyses. s. et helias
sermone. ij. sabbati post **I**nuocauit.
- T**ranseunt beati ad damnatos obiectaliter. et dā-
nati transeunt ad sanctos obiectaliter. sermo-
ne. v. ferie post **R**eminiscere.
- T**ransfigurationis gloriose iesu christi tres sub-
tiles contemplationes. habentur sermone pmo
sabbati post **I**nuocauit.
- T**ransfigurari quare christus voluit. sermone p-
mo sabbati post **I**nuocauit.
- T**ransfiguratio christi ab apostolis moyses et he-
lie placite accepta fuit sermone pmo sabbati p-
Inuocauit.
- T**ribulationes in hunc mundum in breui ventu-
re. habentur sermone. iij. secunde dnice aduen-
tus dni.
- T**risticia quam ioseph vir sanctus ex cesaris **A**u-
gusti edicto habuit. sermone natiuitatis christi
- T**ribulationes quattuor huius mundi et que ha-
rum martyrem efficiat. sermone vigilie epipha-
nie domini.

Tristicia quam virgo maria sanctissima et ioseph
vir sanctus cum christum perdiderunt in hieru-
salem que et qualis erat. sermone. iij. dnice i oc-
tauis epiphanie.

Tria christus de se in euangelio ostendit. et quo
est sermo primus. iij. dnice post epipha. dni

Trucidari quare deus suos pmittit ab antichri-
sto. **R**ationem huius require sermone. iij. dnice
secunde aduentus dni.

Vanitates mulierū

plerūqz viros in excessu labi nituntur sermo-
ne. v. dnice tertie aduentus.

Venti quattuor fidem christianam agitates.
sermone. iij. dnice tertie aduentus dni.

Verba nostra si recta esse debeant ac deo placi-
ta tres conditiones habere oportet. sermo. vj.
dnice secunde aduentus.

Verbum dei septem virtutes habet. sermone p-
mo dnice in sexagesima.

Venit christus septies in hierusalē. et nunqz tan-
tus honor sibi exhibitus fuit sicut i die palma-
rum quare hoc. quere sermone. iij. in die pal.

Veritas triplex regni dei ostenditur. sermo. p-
mo ferie tertie post **J**udica.

Verbum ociosum est quod sine ratione factum est
require sermone. ij. tertie ferie post **R**eminiscere

Veritates quatuor quas christus iudeis predica-
uit. sermone dnice **J**udica.

Veritatem circa fidei aliquis tripliciter peccare
potest. require sermone tertie ferie post **J**udica.

Veste duplici s. m. duos aduentus christi. christus
indutus est sermone. v. dnice. iij. aduentus.

Via dni que sit per quam itur ad christum. ser-
mone. ij. dnice. iij. aduentus dni.

Victoria christi septem demonū ad peccata mor-
talia irritantium. sermone. vj. dominice tertie
aduentus dni.

Viam paradysi ante christi natiuitatem nullus
cōtum cumqz sanctus inuenire potuit. **R**atio hu-
ius habetur sermone pmo dnice infra octauas
natiuitatis christi.

Via paradisi a primis parentibus tribus modis
errata fuit. sermone. iij. in epipha. dni.

Vie tres quibus post lapsum in peccata dire-
cte ad deum reuertimur quas christus ordina-
uit. sermone. iij. in epiphania dni.

Vitium triplex ociositatis. habetur sermone se-
ptimo dnice in septuagesima.

Viatori ascensuro ad castrum alte situm cuius/
modi est regnum celorum tria necessaria sunt.
sermone. ij. dnice in quāgesima.

Vie tres sunt quas per fides scimus. sermone. ij.
in quāgesima.

Vie tres quas nobis christus ambulare iubet.
sermone pmo. ij. ferie post **I**nuocauit.

Violentiam opa penitentialia requirunt quod h ser

Partis Hyemalis

mone. vii. ferie post Reminiscere.

Virtutes quattuor quibus saluator iohanne ex-
tollebat nobis etiā admodū necessarie p vite
nre repatione. sermo. ii. tertie dñice aduentus.

Virtute quadruplici via dñi regis. iij. sermo. quarte
dñice aduentus dñi.

Virtutis diffinitio. habet sermo. iij. quarte do-
minice aduentus dñi.

Virginitas semel amissa recuperari non pot. ser-
mo. j. tertie ferie post Reminiscere.

Vir lineis indur' q's sit vt dicit historia Ezech.
ix. ser. ij. dñice infra octa. natiuitatis.

Viri sex interficiētes nō signatos qui sunt de quibus
dicit historia Ezech. ix. sermo. ij. dñice in-
fra octa. natiui. christi.

Virtutes septem in quibus christus morat. habē-
tur sermo. ij. in epipha. dñi.

Virtutes quattuor nobis ad sciendū maxime ne-
cessarie quibus placitū effimur christo. sermo.
j. tertie dñice epiphantie.

Via quam christ' tenuit in die palmarum veni-
endo in hierusalem in sex punctis subtilit' com-
prenditur. sermo. iij. in die palmarum.

Visitationes tres dei in hoc mundo nota sermo
ne. v. ferie post Letare.

Vita quā saluator nre habuit ad vite nre instru-
ctionem. sermo. j. tertie dñice aduentus.

Vita sancta et virtuosa est via p quam itur ad
christū. sermo. ij. quarte dñice aduentus.

Vitari et reprobari christ' a nob quattuor vult
que habent ser. ij. tertie ferie post Remiscere.

Vocat deus peccatorē tripliciter. vt venator sal-
conem. sermo. v. in epipha. dñi.

Vocantur homines ad gaudia celestia fm quos
etates principales hominū. sermo. j. dominice
in septuagesima.

Vocatio duplex qua deus oparios ad se vocat
sermo. iij. dñice in. lxx.

Voluntas dei est vt omnes homines saluentur
quare tunc tot damnant. sermo. j. dñice infra
octa. epipha. dñi.

Vox cithare dauid. quomodo demonem a rege
saul amouit. sermo. dñice Remiscē.

Vox de celo a deo patre qm christ' baptizabat

quare fiebat cum certum sit q christus tñc nō
incepit esse fil' dei quia est deo patri coeternus
sermo. in octaua epipha. dñi.

Utrum opera extra charitatē facta alicui' boni
saltem temporalis sint meritoria. sermo. v. pri-
me dñice aduentus.

Utrum post hanc vitam sit purgatoriu. sermo.
iij. pme dñice aduentus.

Utrum resurrectio futura mortuoz sit natural'.
sermo. j. aduentus.

Xps cum non sit ve-

stis quomodo ipsum induere poterimus cum
dicitur. Induimini dñm iesum christum. ser-
mo. vii. prime dñice aduentus.

Xpūs sol dicitur. sermone. ij. dominice aduen-
tus domini.

Xpiani cerui dicuntur. sermone. j. quarte domi-
nice aduentus dñi.

Xpūs ostendit nobis tria seruanda per tempus
quadragesimale. sermōe in die cinerum.

Xpūs cum in deserto ieiunabat vbi dormiebat
quid faciebat quam societate habebat. habet
pulchre sermone dñice Inuocauit.

Xpūs regnum dei triplici ratione dicitur sermo
ne. j. tertie ferie post Inuocauit.

Xpūs dum transfigurari voluit quare ab eo alij
discipuli tribus demptis recesserunt. sermone
sabbati post Inuocauit.

Xpūs vtrum venerit ponere animam suam pro
multis vel pro omnibus. hoc require sermone
j. quarte ferie post Reminiscere.

Ydriarū sex que posi-

te erant fm purgationem vel p̄suetudinem iu-
deorum moralizatio perpulchra habetur ser-
mone. j. pme dñice post octa. epipha.

Ydrie sex in nuptijs posite more purgatiōis iu-
deorum quid quilibet representet. habetur ser-
mone. iij. pme dñice post octa. epipha.

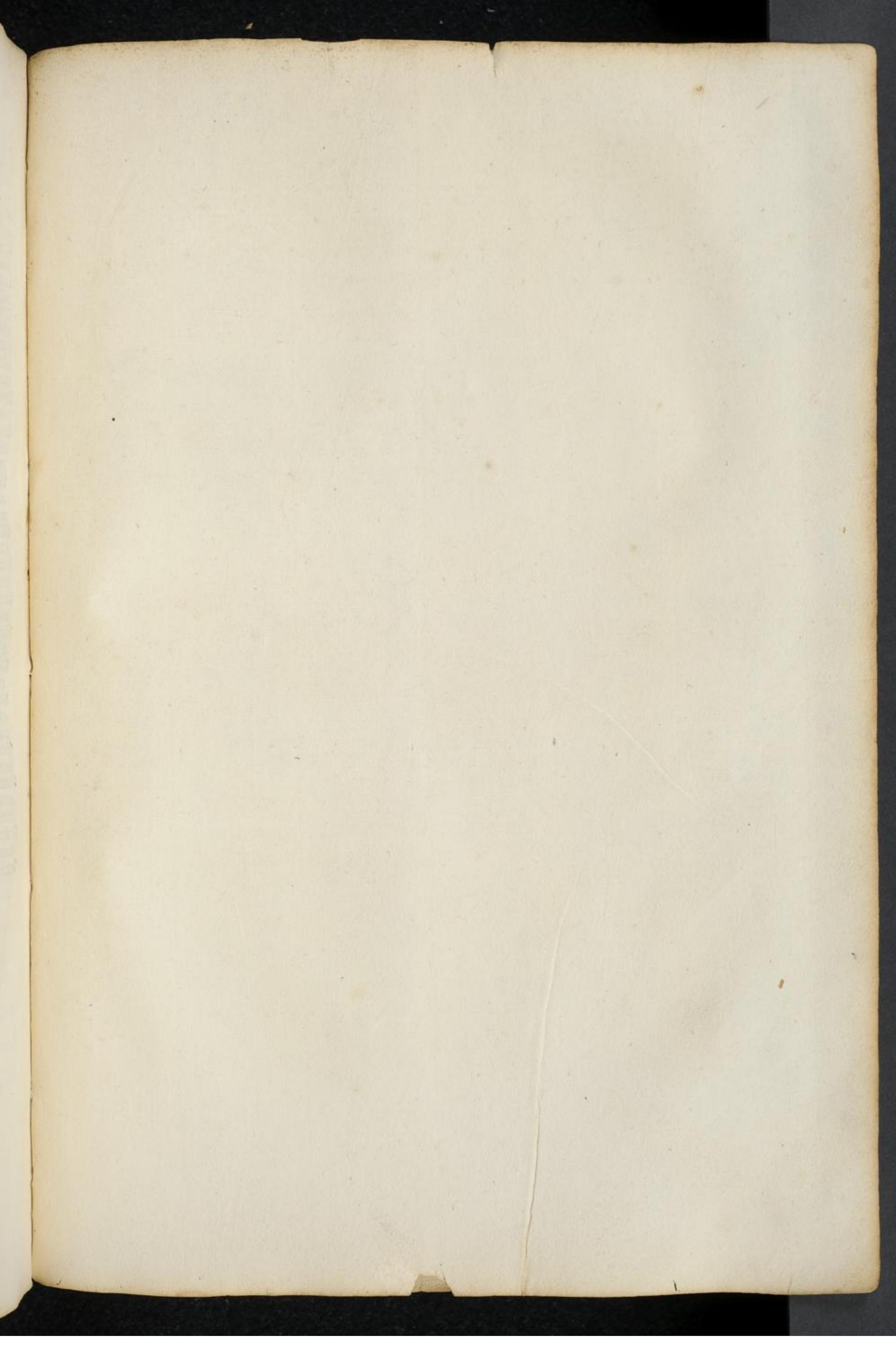
Et tantum de tabula huius partis.

Faint, mostly illegible text in the upper left quadrant, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, mostly illegible text in the lower left quadrant, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Main body of faint, illegible text on the right side of the page, likely bleed-through from the reverse side.

5
10
15
20